בעזה"י

ספר

דברי יוסף

חלק שני

על יו"ד הלכות מתנות כהונה אמה"ח בשר שנתעלם מן העין חלב דם מליחה סימני בהמה וחיה טהורה הלכות דברים היוצאים מן החי סימני עוף טהור סימני דגים דיני תולעים סימני בצים והלכות בשר בחלב ‡

חברתי ורפסתי גם חיבורי זה בזכות אבותי הקדושים זי"ע חדושי הלכות וחדושי דינים וביאור הלכה באורך וברוחב ובראש כל סימן עשיתי פתיחה ותודת העולה + אני

הק' **יוסף יוזפא** בן הרב הגאון הקדוש מו"ה **מנחם צבי** ולאמי הצדקת **רחלי** זצלה"ה **רויזענבורג** אבר"ק **פישפיק לאדאן** יע"א ‡

בעהמ"ח ס' יד יוסף ורביד הזהב על או"ח ח"ד על הלכות שבת ועל הלכות עירובין וח"ב על הלכות פסח וח"ג על הלכות יו"ט וס' דברי יוסף ח"ד על חיו"ד עד הלכות מתנות כהונה ‡

מונקאטש תרנ"ב

בדפוס המותפיס מו"ה דוב בער בלייער וניסו הרבני המופלג מו"ה **צבי יעקב קאהן**

[בנו ותתנו של המנוח מו"ה פנחס בלייער ז"ל]

MUNKACS.

Gedruckt bei Blayer & Kohn 1891.

מודעה.

רצה קב"ה שיהי' ליסרמל מהובים בכל העולם ושלום מכל האומות לכך נתן קב"ה ידיעת התורה לכל האומות כדאי' בזכתים דקל"ז בשעה שאתה תורה ליסרמל ה' קולו הולך מסוף עולם עד סופו ובלעם הרשע אמר לכל מלכי חו"ה חמדה טובה יש לקב"ה בבית גנזיו ובקשה ליתנה לבניו שנאמר ד' עוזז לעמו יתן ומיד פתחו כולם ואמרו ד' יברך את עמו בשלום הנם שיש מתן לאמר שנקרא שיני שירדה ע"י תולדה שנאמר לאו"ה אבל בשיחזיקו יסרמל בתורה מכבדין אוי"ה ליסרמל וברכם בשלום כמה"כ וירחו כל עמי האדץ כי שם ד' נקרא עליך וירחו ממך ילחת רוממות. הוא כוונת מה"כ הואיל משה באר התורה פרש"י בע' לשון המיעים מבינין רחי' מכאן לדעתם הנפסדה להסבית תורה מיסרמל ללמוד לשומות העמים לף שכפרו בתורה אבל לרעה מבינין רחי' מן התורה בדאי' ר"ה דף י"ז המיעים פרש"י אבר הפכו דברי חלקים חיים לרעה כי אם הם מודים בתורה שבע"פ הלא אי' בשביל שלא שיהו לשומם ונאבדו ושמ"ג ל"ת כ' שעובר בזה בלא תעשה וכיוצא ברבה לרחות להיפוך וכן מבינין שהי' יודעים בע' לשון ואם הם מודים הלא אם אי' בסנהדרין ד"ז שהי' יודעין גם כיצוף וסם כופרין לגמרי בכיצוף שלא אי' כיצוף מעולם אבי במקום שהם מבינים רחי' כופרים ומשנים ומתלוננים הלא בסנהדרין התם כדקתני טעמא שלא תהא שומעין מפי המתורגמן וסבי בשנים ושמ דביחר מרע"ה התורה בע' לשון ים תירולים שוים וח"ם ג"כ שרמה מ"ר רצונו ית"ש להתבסם כל העולם בידיעת התורה שאתה ליסרמל שיברכו ליסרמל שיברכו בברכת שלום ע"כ בחר התורה בע' לשון לכל עם ועם בכתבו וכלשונו דעי"כ יהי' לבבעים לומות ידיעת התורה וירחה שהוא חמדה גנוזה לקב"ה ומשה לחמת ותורתו לחמת ויברכם בשלום עד כאן המאמרים והכתובים אלו למדים שפ"י התורה יהי' מן האומות שלום על יסרמל. וכן להיפוך אם יסרמל לומדים ומחזיקים התורה עי"כ מיסרמל אהבה ושלום לכל לומות כדאי' בפ' אין לדין שפ"י התורה יש לאומות אהבה ושלום וברכה מן יסרמל ואם להיפוך הוא מאלו החדשים באין לומדים ולא מחזיקים התורה לא עם יסרמל ולא כל אומה ולשון יכול לעמוד מפניהם כדאי' בפ' אין לדין:

וידוע כי מדת השלום הוא למעלה מכל אם אין שלום אין כלים ואין כלי מחזיק ברכה אלא שלום ומרעים ומעזים ג"כ העוב הוא מדת השלום והשלום התרמקות והפירוד כאשר יקום הרועה על האדם ההתחברות עם הרועה הוא מסוכן וכשיוכל לברוח ממנו הוא ילול כן הדבר הזה ואחרי שהמלך והשרה וכל המדינה נקיי דעת ובעלי יושר מדיעתינו הוגעדעין מחזיקים השלום על יסרמל ומחזיקים לימוד התורה ומקיימים והטיבו עמנו לכל ימעדו רגליהו ח"ו מרוח קושה ושטר החדשים על מכו"ב שאמתנו כ"י מוהבים את המלך יר"ה והשרה וכל העובים ולברכם בשלומם ושובתם כל ימי חיינו לעולם הטיבה ד' לעובים אמן וכיה"ר:

נדפס בארץ־ישראל

Printed in Israel

הקדמה

וידע המתבונן העמוק מלא מלא רחמים מלך חפץ בחסד עורג עבדך לטוב כי נמס לבי בקרבי על פחות דרכי ונחות ערכי כי ירבו . מי מעכי קיצר דעת כלי ריק וחלל מעט מחזקו בושה וכלימה . לרך ההרבתי על בלימה . לעמוד במקום מדרך כף נדולים . מלקים רחיתי עולם . לחבר מיבורים בוים קדמת מחבר פוים . בהלכות חמורות . הלריך שבע דריסות ומקירות . לבחר כל ממירה . להכריע בהלכתה כרוב בחיבורה . ולנפות בי"ג נפה כל מולה שפה כל חלה פעולה טהור נברה ובהור יומה . ומה לבר לחת מירנה דיומה . רחיתי חת עיני חני הנבר . ולבי נשבר שבר חל שבר :

אך לחר כוונת הלב הן הן הדברים בחיב בחורה הקדושה בפ' יתרו ועתה חם שמוע בשמעו בקולי וגו' והחם תהיו לי ממלבת בהנים וגוי קדוש וגו' יש להבין תיבת קדוש בחשר מלאתו שהקב"ה מוהר נם חת עלמו בשם זה כי קדוש חני וגו' ונרחה כי מה שחני מבבד לדבר על פי התוה"ק נחקדש ומ"ב הבבוד הוח הקדושה כמלחה"ב פ' לחור וקדשתו וגו' קדוש יהי' לך ופירש"י נהוג בו קדושה לפחות רחשון לבל דבר ולבבך רחשון הרי במבבדו נעשה קדוש והוח שהב"ה זכור חת יום השבת לקדשו כ"ל לבבדו לפחות לו רחשון כמוסח קדושי רבח כי הוח יום מחלה למקרחי קודש ורז"ל לחמרו זוכרהו על היין רחשית הבבוד לחורח טוב והנון בבום יין וע"י הבבוד הזה יחקדש השבת וזהו זכור חת יום השבת על היין לבבדו ועי"ז לקדשו ובדברות המחרונות נלחר שמור חת יה"ם לקדשו נם בבחירה זו ים בה עולם בבוד והוח כי בשומר הוח הלופה ומביע על מחרים שלח יחללו חת השבת כשומרי מערוחתה המזוייים פנים לחחור בל יבוח זר לבזות לותה וזה לעומת זה כמבזה מחלל והמבבד מקדש ומבבים לזה מלחר ר' יוחנן בשבת לח נחרבה ירושלים חלח מפני שחיללו בה חת השבת שנלחר בה והעבתותי העליהם וגו' הכוונה שבעליהו עין ההשנחה על מחרים לקיים מה שנלחר שמור חת יה"ם לקדשו וכל מחד לח השניח רק על שבת שלו ולח על שבתות של מחרים :

ובפ' דמן כחשר לח חמרו שבת בחוב עד חנה מלחתם לשמור מלותי ותורותי הנם שלח עברו רק על שבת ח"ם שחמר שהמחלל שבת בעונד ע"ז בשקולה שבת בכל המלות כולן וכן הוח חומר בעזרח ועל בר סיני ירדת ותתן לעמך תורה ומלות ולח שבת קדשיך הודעת להם לחמת פשעות הלשון מורה שמדבר לבשרים חשר ברצון טוב חבו לקיים תורה ומלות חלח שממחים לבבל על עלמם המריות מחרים וי"ל בזה שהקב"ה בפה עליהם הר בניות והקשו חום' הח חמרו נעשה ונשמע ומ"ש לבל ונשמור לעשות לח חמרו היינו שחני' בומרים נגד מברשים לח חמרו לחמת חיי נלחי חיי העוה"ז לח בח כ"ח ע"י יכירון בדרז"ל נ' דברים נקנו ביסורין תורה ומ"י ועוה"ב ולזה חמר חם תקבלו מוטב ואם חין חתם מקבלים עיין השמידה הנ"ל כי שנבה מבם לעמוד בשדה מלחמת מברשים ומחריבים יניעת בשר ולער מרובה חז שם תהי' קבורתבם כי במה תזבו לימו לחיי טוה"ב חם לח ניניעה רבה התוה' בזולתי השומר ושפיר חמר

עד חנה מחתם לשמור מלותי וגו' :

ובך החזיון הזה נתקיים בזמינו כחשר עמדו המורדים בעלונען בביום קלנגרעם לעקר חת כל התוה"ק במדינתינו ונולי נהיסד בעתו ובזמנו חברת שומרי הדת כי עתה נועצו יחבתו ותמוחתינו בזמן קלר נפי הכוח והעוז שהי' להם בחותו שעה להכריח חת תקנותיהם מקור משחת בחיק מקבלות ירחים ורבעים כיח נגרע כחשר רחו כי הומיל ד' לעבות לירחינו חן ומסד בעיני המלך יר"ה ויהיה מוכרחים להיות תחת בבעם וממשלת זדונם התחכמו על פי רע בעיני ד' לחד לחת מבשול לפני עור נזרו לחחור משמם פלרבערינ וקרחו בשמותם בטחטוסקוות שמם נחה להם והם לשמם וכל זה למען השפל בבוד החורה וירחי השם ומחז בעוה"ר נחמעט התורה מבחדרים לחבי קודם נסחנו הנה והנה וכבוד תוה"ק ירדה וכבוד חכמת זרה רמה . עד חנה מחתם בני בעלי שמות פלרבערינ בטחטוסקוות לקבל עליהם מלות ושמרתם חת בריתי בבר קלינ הדין תורה והלכה פסוקה על חלו שהם עוד יהודים ולח נתחברו בקשר ירחי ד' שומרי הדת בפו"ת מהר"ם סיק ז"ל בכתוב שם לרב לחד שבי' מפורסם ומומחז בנגד שומרי הדת וכתב לו מהרש"ם ז"ל מלה תמה בחמדונה . דחו מה עלתה לו הוח למשל ולשניהם ושחר רבנים החנו נתבטלו בעלו מבוטל והנם השותקים יחח דין הקשה בזה ופ"ב רב הזהן ועולם הסנן בעוה שלח רלו להיות מעוה"ד לח נזבר בלו בפו"ת הנ"ל ושחר בספרים שחדשבו החרי הקלנגרעסם חפש קלבו ופ"י בממחרים השמורה שחנקו לדיקים רבים בעוה"ר זה ח"ו בחיבם בסדי הולי לקר כרבה :

לדעתי בבר מלינו לנ' בחות זמינו מחלוקת קדומה בדמי' נ' הי' בחותו עלה בלעם יתרו חיוב . בלעם סיטן נהרג חיוב שפתק קיבל יסורין יתרו בברת זבה שבעבו בניו רחשי סנהדרין הנה ידעתו עלת בלעם בפ' בלק חיעלך חשר יעשה העם הזה לעמך וגו' נהן עלה על הזמות בזות מוחב וזוה בבמה להזמות תחת הנשה חשר נתן ד' עמנו תורה לוה למו משה מחורשה לקהלת יעקב ושפיקו בחכמות חילוות חשר לח חלק ד' למו והוח עלת הטעלונען לעזוב מקור חיים הוח תורתינו הקדושה להזמות בניהם בבעליהן בת הבטחטוסקוות יבתק מדשתקו בהפקירה ניחח להו והנסיון מעיד חלין קנו בם זה פסקו המנמדים בעריהם למקומותם למוסבותם ובת השומרי הדת נרחו ובדלו מהם והחמתיים עוד היום בניהם מנודלים על נרכי התורה וחם בעוה"ר נרנש העדר רבשות חהבת התורה בבל מקום בחמת העדר הזה בסיבת שולחינו מבדינו הבחות הנ"ל :

ואנכי המלך החפיד חשרי חשר לח הלך בעלת רבעים תיבת הלך מורה על הליכת קדימה בבת שהחמונה שהולבים תמיד קדומה ויבעו מקדמונו של עולם לחמר בחושר הוח החדם חדר לח ילך קדומה בעלת רבעים עד גלבה ונעבוד ח"ה . ובדרך חטחים לח עמד הוח בת השבית חשר פיהם ידבר שוח בהומרם בל היום שהם טומדים על מנב היבן לח בורחים מרבע ולח רודפים הנדק לזה מנדיר ובדרך חטחים לח עמד בטמידה זו הוח עלמו פרבת דרבים על בל דבר פשם . ובמיבב ליים לח יבב חלו היושבים עם קבת ספרתית לחותבים מיבורים מים בזבים להתלונן בתורה וירחי השם ולחמר ב"ח בחורת ד' חפלו ונומר והי' בעון השמול על פלני מים חשר פריו יתן בעתו הנה בן הלבות חנוים בזמנים נע"י ברבת השחר ליית הפילין וק"ש שבת יו"ע וכן היו"ד וד' חלקי ש"ע בבל יפה בעתו ושם לפעמים יהי' נרחה בהילו עשה היזה פומז דבר טוב לחמר והי' כמון השר תדפנו הרוח בן יהי' טוחת הרשע בחש בזמן פעם בחשך ימי חיו שעשה היזה דבר טוב יבשם הרוח ע"ב לח יקומו לרשעים בחשפט וחטחים בעדת לדיקים בעדה לחת (בד"ת זוהר שמות ר"י חומר חרחין נרמיך ממרעים דלח תהוון רעים וחברים בחדב דלח יבחיבו לך עובדי ותתפש בחטחוי וכו' כי יודע ד' דרך לדיקים בחה"ב ויהי דוד לבל דרביו נשביל וד' עמו בן דרך הלדיקים מזהירים בזוהר הרקיע וכבוכבי' לעולם ועד לדעת כי ד' עמנו בבל דרביו ידעו בחה"ב בב"ד דעהו וזהב יודע ד' דרך לדיקים בלומר דרך הלדיקים הוח בידיעת ד' בידע חת ד' בבל דרביו הבל דרך רבעים תחבד כי דרביו הוח לחמר בבתר נעבוד ח"ה ובע"ז בתיב חבד תחבדון ע"ב דרך רבעים תחבד ע"ב לח יהיו בעבד חחת חם ושלום בחשר בעיניו רחיו במקומותם לחרלותם מקום חשר דבר השלום והחחדות עם חלה הבופרים סניע במעט מהפבו בולם למויים לחפיקורסים :

ואחרי הודיע ד' דרך לדיקים בלור מנה ועיני ד' על מורחותם עיני עיני על דור יתום סביבו נשערה ממוד חל נח יהי' בהם דרך עוב ומבני שוה"ד יתנו בניהם ללמוד בחיק נבר"י ולחפי' לומנות חשור ללמוד חללו מין דמשבי מיות עיין ז"ר פ' קנ"ג ע"ח בו"ב ללמוד חבמות זרות תזרם במו דוב טומחתה על פני והוח בבלל שם חלהים לחרים והמלמדים חלה רובה דרובה מיים והפיקורסים . שביבה מה לומרת . מלבד בי בעוה"ב נבר המוב והיו בני בומתה . ובוף על זה עיני עיני יורדה מים על חלני בת עמי שגם הבהות נתוים נהוים המה למשת ם ומדומים . חשר שם חז"ל הזהירנו בל ללמוד בזותיהו תורה שבל המלמד בתו תורה בחלו למדה תפלות . מי שלמדה בחמת תפלות עלבו"ב . הנה ובלב בת ימלח עוד רגשת מדות תוריית . לחרי שמחוביבים ימשבו חת לבבם בעובד בחיבם ללמוד שהב"ה חוהבת חת חבמתה מבל חבמות בעולם ומחין הרגלים שלח ישחר בסור על לב בך חמונה זו . ומפה קדום שמעתי שהי' בבית למדן בעל שם טוב ורחה חרבו מלח ספרים חילונים ובילם הדבר וימלח בי היתה בתו למודה מלמה ותופה חמונת חחר ר"ל . וכשמע כולם בקיאים בספרי חמונה לח לחו לשיר בתשבחותיהם ותפלות הבומרות על לשונם שנון ושנור בעור לח תדע ח"ב . חם בל ימיו יעשוק בתורה ופעם חחת יתן דעתו בפסוליהם יעוסקם ועיי' בפיהמ"ם פ"ב דע"ז וס"ך סי' כ"נ ס"ק וחו"ח סי' ס"ב בעיין ספרים חילונים וספרי חשק שעובר על לחו דלח חפנו חל החליליס :

כתיב בחוה בהשבר קלקלה הרבה חרבה עלבונך והרונך בעלב תלדי בנים ופירש"י הרבה חרבה לער נידול בנים ועיין בחוה"ח בקין סי' לבחוב בסוף בי לחר הלידה בח לער הנידול בנים ועיין בחוה"ח בקין סי' מבמינת הרע ובמק"ח בימרתי שקין הי' מבחים בחחדות וחמו קרחתו קין לחמור

לתמוך קניתי לים את ד' ורש"י פירש שהי' שותפין בקין עם ד' וש"כ הוא"ל קנינו לים את ד' כי ג' שותפים כתדם ונראה שם כי פוטפים ומורידים נקראו מעלים את 'דכתי' בגמרא ונראה שם דרך עונב כי שאמר דוא"מ ע"ם שם יהי' לי בניר המעלים לפניך לז ומחי בדרך העולם שהי' דוד רמי להיות נפל ותומרו שם דרך עונב כי מפני שמשב שהם יהי' בניו מעלים לפני ד' כלי ספק המסרון בו וכי"ב תש"כ שקר המן וגו' תשם יד" היה תתהלל תני לה מפרי ידי' ויהללו בשערים מעשיה כלומר התילול והשבח שיתנו הבריות לפירותי' זה התילול יכול לה מינה ובה ותשם ירחת ד' היה תתהלל. ותמרו רז"ל המעמת עלמו מלמטה מעט מעמתין תותו מלמעלה הרבה. ות"כ הכתוב כפשטי' תחרי תעמה בעץ הדעת וכל"ם שעשתו מינים והי' תדה רעה זו להעניב לפני ד' קין עלמי בה והי' הקללה עלי בעלמון הרבה מלמעלה ולכן הגרש תשר יהי' מסבב לשר גידול הבניס דכתיב שיהי' בניה מעלינין לפני הקב"ה זה הגרש בשר קדש ובא מינה ובה בעלמה ופשיר פירש רש"י הלשר גידול בנים קודם. וז"כ המסורה הרבה תרבה ב' הך ותידך הרבה תרבה זרעך יכול מפורש וילמוד על הסתום מה התם מדבר בזרעו תף כאן ויפה כויב תוב בקראה את שמו קין כי קניתי תני קיניתי לים בו הוא הקנין התדש הזה להוליד לים תשר יתמין בשיתוף את ד' לרבות מ"ו:

א"ב לימו תתם תוכני תורה תתך תשכתו תשי ליתן בניכם ובנותיכם לרוח המולך ללמוד מ"ו ותעשו ותנהגו ותעלימים לד' בידים ככל תות נפש ודוד מלך ישרחל תמר תם יהי' בני מעלימים לפניך נתנו בדרך עולם וכן תברהם תמר מוטב שירשמו בן מקח כיתי תליעזר מישמעחל ומי שמסתפק תם מ"ז מסוכנין תין שומעין לו ספיקי לתוריית בדאוריית לתומרת תומר הטושע והוא ע"ז ממש דיהרוג ות"י מכ"ם עתה בשוה"ל שעת גזירה תפי תערקתא דמסתת כידוע תכלית הרעפתרמער להעניר על דת ביטרחל כשתר מורה רעה תחר היושב על כסא קטל פתרטשריט ט"ם הדפוס קונטרוסין תשר יען כמו להמיר דת ישרחל ותכורת כומרים מיומרים בשנגלמה תלקו הקינטרוסים הכ"ל בתדיתיתו גם בפפ"ד נדפס עלה תודם תשר ממש מספכין דברי תלקים תיים להמיר טוב כרע. מתלה נפלה המיות והתפיקורסת והכל בא מסורס פורה תכמת זרות. תם המורים בכתי התיוך כשר פקרו עול ורודפ מומרים לכת"ת תיך לא יכה זאת סורס רע ומר בלב בר כי רב והכתוב תומר ואקדשתי בתוך בני' תנו כבוד לד' תקיכם ותין כבוד תלא תורה ומחזיקי תורה תו כזכולן ויששכר תו נותן כתו לת"ח מקיים ג"כ ומקדשתי בתוך בני' כתמור למעלה:

ולמדנו מזה גם קידוש השם יתברך הוא הכבוד שתמתו עושים לכבוד שמו יתברך יתעלי' והנה זה כל כוונתי ויהי' לא לרצון ולפניך ד' כי לתמתו לא מלתו יתרת הכבוד תון מלימוד התוה"ק כשתתו כבל כתיתו ביניעות ועמילות רבות ימים רבים כתשיבה כתורה דורשים ומדקדקים להבין ולהשכיל בדבר תחד תו הלכה תחת בתוה"ק בלב שתח לבוין לתמיתה של תורה ותם ההלכה ועלתה ממנו ירתה ותרבה ותחזתו בכפיפת רתש ותמיכת רוח תם לא תלתה תו זוטתה הבדילו ממקור הביתה וכתשר משתתו זך ונקי עולה על לבו מה"ב שם תכני על תמרתך כמולה שלא רב ובקרת כבוד התורה הקדושה כזה נתקדש המלך הכבוד. ומי שמכבד את התורה בתופן זה ביניעה ובשקידה רבה כזה מורה שמודה ביקר תפארתה כי יקרה היא לו מפניים וכתם תופיר על זה תמרו כל המכבד את התורה גופו מכובד והייתו לתתני כמתני' הפיך בה והפוך בה וכו' ומיה לא תזיע וכפי' הברטנורה לייגע בה ועי"ז יכיר כי לא לבר ריק הוא וכל שמיגע עוסק לו הנאה על הנאתו וזהו כבודו ומכבדה ביותר פיין רש"י שנהדרין דף ל"ת ע"ב על פסוק נפש עמל עמלה לו והעמל ביותר יניעה רבה ללמד שמעתת תליבת דהלכתה:

שנית הנה תין מספיק מתיות הכבוד תלד ימידות לקדש השם בזה תלא מי שים בידו ללמד לתחרים כהל"ל תו בע"פ עם תלמידים תו בספרים ופירושים על התוה"ק כדרך הל"ל הירה וחרד על דבר ד' שלא יהי' קלה בעיניתו דבר מ' הנה הוא מרבה כבוד שמים ומתקדש השם בכתבו ונקדשתי בתוך בני ישרחל:

ורד"ל דרשו ונקדשתי למטר נפשו על קדושת השם הוא הכבוד השליכי הכי לכבד מי שמקבל עליו להיות שומר כמו שומר גן המלך מזתבי ערב ותיות רעות שלא יפרעו ויכרסמו תילני הגן כפרים עם נרדים תו שהוא שומר שר המלך תפני תויניו להטוטים להמיתתו בכבוד כזה השומר עומד בתכלית הסכנה מסירת נפש ממש וכך בשתתו שומרים את התורה כמה"ב ושמרתם את מלותי בנגד החיות רעות המשחיתים גן ד' כרם ד' לבתות ותויבי ד' תלקי ישרחל הנה השומרים ומטרים עומדים על משמרתם ממש במסירת נפשם ומקיימים ונקדשתי בבני' בתשר רתינו אין בעין בדורות הללו שבעלי שומרי הדת עומדים בסכנה במסירת נפש נגד כת נעתלונעז המלשינים ומוסרים המתפיס ומטעים למען העבר על דת ולהספיק תורה מישרחל ול"ל זהו פירוש הכתובים ושתם תם שמוע תשמעו. שמוע מלשון הבנה ולא תבוא הסכנה הבריה בלי יניעת רבות כמ"ל. תשמע. היינו תשמיע לתחרים ות"ב ושמרתם שמירה בכל מה' רעה בניתוך שלם מיני כבוד הנזכרים קודם השם כנגד קק"ק לכן שכר שלכם יהי' כמדה בג' פנים מ' והייתם לי סגולה מכ"ם. כ' ותתם תהיו לי ממלכת כהנים. ג' וגוי קדוש כלומר גם תהי תפוג בכם כבוד

למען קדש תתכם כמה"כ תהי ד' מקדשכם והיינו קדושת כהן לפתות רתשון בכל דבר שבקדושה וכן בם' תבות כתיב תם שמוע תשמע לשמור כנגד ג' בחיות הכ"ל ותמר יקימך ד' לו לעם קדוש תהיו תתם מכוונים לי מכל העמים כמו שתמר ורתו כל עמי התרץ כי שם ד' נקרא עליך וי"מ הים כבוד נדול מזה:

ולענינינו תתרתי מלוה להעתיק דברי תהי ישרחל הרב תתי נתון הובת בעין יעקב בפ"ב דתגיגה והובת בריב"ם סי' מ"ה שתמל הגיד הכ"ם הלוי מר"ם נתון זלה"ה תם מותר להתעסק בחותו תכמות והסיב לו רתיקון הגוף והנפש ומיסור ההנתת התדם הוא עסק המלוה והגמרת יועיל לעלמו ולתכמים כמותו ויועיל לעמי התרץ כי יתעסק לדרכי המלוה והתורה ותשר יסור לבו מזה ויתעסק בדברים הנסי תשר זכרת יסור מעליו ת"ם ויפציר בחותו העניים כי יסלק מעליו כל דברי תורה לגמרי ומדות ההסרה ירע לבני תדם שיתעסק דעתם עד שלא יחוש לעזובת התפילה ושתר מלות ותם תרתה שתותן כני תדם המתעסקים בחותן דברים יתמרו לך כי הוא דרך סלולה וכזה יהיו לידיעת הבורא לא תשמע ולא תתבה להם ודע בחמת כי יכזבו לך ולא תמלא ידיהן תשע ושרצת ועטה ותסרה וקדושה תלא בחותם המתעסקים בחשה ונמרת עכ"ל. רצת שבעה לה נפציתו העוגב וקורת רוח בדברי תלקים חיים יולתים תפי רב תלי נתון:

ואם יתמרו המתעסקים בדברים ההם על תני ישרחל הכ"ל ז"ע שהי' מיוסבי בית המדרש כרגיל על לשונם לדבר עתק בנחוה וכזו לתמור בטלנים הם לא ידעו את טוב העולם נידון לפי רובו עתה נשתו העתים שהרוב ע"י התעסקם בבחלה הנה הם המתוקנים בנוף ונפש פן יקוס בקרבך נביא שקר כזה תולם חלום פן תתבה לו לזחת תלריכך לדעת כי תך שקר פיהם כי תכמי ישרחל בקיאים בטיב העולם בפרט נתון הנתוים רביתו הלי ז"ל ותין לריך לדברים כתלו שבכל נלוי לפניהם כמה"כ סוד ד' לירתיו דברים תלו תיים סודות תבל דע מה שתשוק לתפיקורם מדברי עלמו תשוב תלין מי הוא תסונל להיות יבר לפני תלקים וכ"ת היושב תוכל ועוסק בתכמה ונמרת תו המטייל ברתובות תוצות סלא בודלי גם הוא יודה שהעוסק בתורה תפחה ונמרת שהוא ירא שתים וכמ"ם הש"ה תדרי לים שהוא לבדו בדד יבב בודלי בנקל שיהי' יר"ש כי כל תוסין שתורים עיניו תזניו ופיו עין לא רתתה רע ותוזן לא זוממת נפלה ופיו ידבר ויהפה בתורת ד' והמעשים נפלתים וינוטות בתוה"ק שעמלו בו התנתים ותמורתים והנתוים והמחברים בדקדוק תתד בתורה שבע"פ ומחשבו בעיניו ופשט נ"ב תשקה בתורה משא"ב המטיילוס ושוטטים ברתובות תילות הוא משוגל ליל תחר עיניו סרסורי עבירה ולב חומד ולבי מעשה נומרים והנה זה מטייל רק בחולות עירו. תבל זה העוסק בחכמת זרות זה מטייל ומשוטט בחולות הברכים ועירות נדולות הוא תיני נוטע לדבר בספרי תשק כי נם המחברים התלו יוסד על תכמתם ותחילה לבם בתדרת למען כתם ותומר ר"מ רמון מלא תוכו תבל וקליפתו זרק. כי"ב הוא מטייל בקורות הדורות עם נדולי תרלות תשר נדלו המלך תו עם תכם הממליא תדשות ושמו הולך מסוף עולם עד סופו תו תומן נדול וספרים כלו מבחים ומפתרים את תלו תכמים עשר ידות שקר וחנף והוא מחמין. הנה שם תינו רוחם סבלנות הלל. נדולת ריב"ז. קדושת כיבו הקדוש. הסתפקות רתב"ד. תבל הוא תומר שתלה התכמים שהוא רוחה בספרי ת"ז בקונות הדורות תו טיעורי התרלות לא עמדו על הר סיני ועד שתים נבחה תכמתם ובתו"כ בעיונו בספרים תיכורים כתלו יפנע בתים תשר נתנדל על עמו ויתפתר בתין תכם כמוהו שהי' מחקר נדול ועשר בקורות שוא לכל התורה כולה שבכתב ושבע"פ וכבר כתבו הספרים הקדושים שתף ספרים שתיתם פילוסופי' שכיח ורניל שמערבים בספריהם דברים כתלה המתנגדים לעקרי תמונתינו ורוח תלקים דיבר בו בר"ם נתון ז"ל ונראה לבך נלב דברי רם"נ על תמר ד' נכנסו לפרדס על הטיול ומתענגים בתכמות זרות דומה להולכים לטייל בננות ופרדסים ורק רע"ק נכנס בשלום ויצא בשלום תבל השתר מי הלין ומת הסני נפנע והסליסי קלן בעיניות:

ואמרו רז"ל על פסוק על מה תבדה התרץ דבר זה בשתל וכו' והקב"ה פירשה בעלמו על עזבה את תורתי שלא ברכו בתורה תחילה ונראה עפ"י דברי המעב"י בתלק שפתי רננות מתמר נ' פל"ג תפי' יהי' תכם כדישרחל ויהיושע בן נון תל יסמוך על תקידותיו לפי שבלו ותכמתו כי מי לנו נדול כמביו הרתשון שבעה בשלו וקלן בנעיה והפריד תלוף ת"ו. נת רלה לעלות מתוך היכל התילוים לקדושה ומחזו בהם כי תחז ביין המשכר ונפנע נדב ותביהו הנשיתו הליו ומתו וזהו תי עלה השמים בתקריה וילד בשלום לכן אומר יפפו ירתק מפילוסופיה ותקריה ותל יפע' בדברי שקר הקדמות מזויפת תשר בדו להם מלבם. ועומרים עוקרי תוה"ק בערמת עפומי שכליהם ותותות כזביהם תוי להם תי נדו ורתקו מעל ד' כי תותה החכמה מולידה עמל ותון בידיעת חלקות תמתיות שפחה תירש נבורתה ת"ו וכל בתי' לא יתיבין טופת תעופף שפתי זרה ותחריתה כלענה תרה כי ממנו סבלות תרסיות ממיתות ותדה כחרב פיות. מנפש עוד כבר תכלה ושחול לפדי' יתמוכו ותם הוא עד תבדון תתכל למי תוי ולמי תבוי ולמי שים לו שיח וסיג בדעותיהם הכוזבות כי כרנע תזרק בו טעות ותפש יפש מקדמיתו של עולם. ובחמת בי הקדמת הפילוס' מחכמת גלגל היבת ולמעלה מיליש לב עם ד' מלהתמין בתורת ממה ודברי תכמים שהם כדרכונות וכמשמרות נעופים ויהרן בתדש לפבודתו וירחתו ותהבתו של

הקדמה

ועוד ברחמיו כ"ש לחסרי הפה שד' ילקיו ולא פנה דרך שועלים המחבלים כרמים עכ"ל. והלא ידוע שנפשי החרבן נגרם יד ממינים לעסוק בכחלה זו"ש שחכמה החזרן על שלח ברכו בתורה תחלה לכוונה קידוש השם ודביקת עם ישראל ע"י התולה ומהו הקדושה הוא כאחר ברחמיו הברורו מפסוק וקדשתו ככהן לפתוח רחמון לכל דבר ולכבך רחמון ואם תיעו קורלו רחמון ס"ה פנוס וממולך כך יהי' לנו התורה תחלה ורחמים לפתוח גם רחמון וגברת תירם שפחה לכל הם לא ברכו בתחילה חלא להיסך בהקדמת פילוסופית שעיקרי התורה תלוי בעיסוקי שבליהם ת"כ מכמתם תחלה ורחמים ע"כ מבדה החרן כל"ל ת"ם היא עד מבדון תחכל :

ובכ הגמון ר"י עמדן בסידורו ז"ל ועוד מחרת שגרחה למקום ונדמת להחזקה לבריות והיא מתנכרת הלא היא הפילוסופיה התרורה לשון יחיפו גם עגבי' בעלי' היא מקברת מנפש עד בשר הורסת ועוקרת ממנו ילחו כל מפפחות המינים כחרלות לניהם והיא שהול ידה בנים זרים לחומתינו מאז נכנם חרם מכמתם בחרלינו הניחו לב העם מתורה ועבודה והתחילו להרכיב דתי החלקות עלי מבעתם כבדוי' ועי"כ התחכמו לעקר שרשי ולקנון עפפי' ופרקי עול תורה מעליהם ולהתהגג בחיי חפצית ולחמאו זלא שקטו עד שהחריבו בית שניה וגלו מחרלם בגלות הזה ועדיין בעוה"ר המפית ההוא מרקד ביניהו כו' בני עמינו בספרד שהעיקו וממשו בחותו חכמה והיתה בעוכרם ללמוד להקל רחש במחלות הסורים ועברוכיות והפרו חוק עד שגרמו להם להשמידם מפש והשמדות ב"י מחרן חוקריות גם שהי' בהם חסידי עולם מ"מ נראה שפשתה המפפחת על פילוסופי גם בחותו הדור כמובן ולא עביד קב"ה דיוא בלא דיוא כי הנגע הלז תם ורפא היא מכלה כי גדלה קנחת ב' לתורתו והחריך פם. הלה עין בעין רחינו בחדיותינו מיום שהוקם הסטמינאר בחפש ילא חרכה לעולם מהיניים לחקטחרען ורבותנו הקדושים ז"ע יאחו בחלחמת ד' והזהירו להפרד מהם כחתר תמלא בחתו' מהר"מ פיק וחתן סופר ח"ב וכפ' מלחמת מלוה שבפפק בסיגעט ואחנו רואים שהחלמת תחלה הי' מרחים לעם ד' שחפלס טוב להרים דגל ישראל חבל שהגלה היום עומחתם ועורימותם לכפור בחלקי ישראל והיות כבודו של חדם להיות ברו בתוכו הרי הוא כופר בד' בגלוי כבפתר וידוע שמחותו זמן פרע הפגחה מנגדי ב"י שם וכן בשחר מדיות מחזיקים בחו חיוק לעליים לעורים ובעבדים ותורה מפתכר ומחז כמה לרות והשמדות עבר עליני תכופות זו לזו. הם גם שמזכירים תמיד שם הגדולים חשר בחרלות החיים לחמור גם הרמב"ם עשה חת התורה וחקר הרבה שה הגחון ר"ע בספרו מגדל עוז כתב שהתפרקים הלבושי' מפרשי המורה חשר התמכרו לעשות הרע חלילה מליחם חותו חבור עליים למחבר המהיר בעל היד החזקה ויש להוכיח זה ברחיות ברורות וכו' שהרי בפ"ב דע"ז חשר הרמב"ם בהדי' מקרח דלח תחורו שום הסתכלות ועלין ע"י מיפת הנקוה ועיין ריב"ם למנוע מספרי הטבע מפני שהם מתחמלים לעקור עיקרי תוה"ק ובפרט חידוש עולם והשגחה והחריך. ומש"ם כנגד הר"מ שלמד קולם לכן כל התורה כולה כבלי וירושלמי ספרח ספרי תוספתח כמו שרחה מספר משפה חורה משום שהי' גדול רמון מלח תוכו חכל וקליפה זרק וכדי להסיב להפיקורסים עשה ספר מורה ועיין בסוף ספר חמרי יוסר לחמוה"ג הביח חגרת תימן מהר"מ ז"ל שהי' מתחרט :

וראו בם ס"מ פי' הפסוק לח יהי' לך מלקים מחרים על פני כרם"י בשם מכילתח על פני כל זמן שחני קיים שלח תשכר לח נעטוו על ע"ז חלח לותו דור ולכתו' הדבר תמוה מהיכי ס"ד לומר כן חלח כוונת המכילתח על לימוד חכמות זרות שמכוה לותו הזכר מלהים מחרים מפתה ס"ד מחחר שחנהגלו בחגריס מקום הטומחה והבפירה משו"ה לותו דור שהורגלה ככך ועתה קבלו התורה ומשום שסורס רע לפרה התורה עליהם חכמות זרות שמח ממוך כך יחלם לחומתם משל"כ בדורות הבחים שכבר נתחזק לחומתם ונתגדלו מקטנותם בעול תורה ומלותיה ועיקרי התורה בבר כפרשים בלבם ומחודם חו לח יזיק להם למודי חכמות זרות להחניק בח קיום התורה ולחומה חבל החמת לח כן הוא כי לח יעקה כל הטוען כה וכל בחיה לח יסודין ע"ב. וכפ"מ תשו' מהבהב כ' דלח היתר רמ"ח י"ל סי' רמ"ו לחר שבקי בב' תלמודים ובדיעים והלכות המובעין מהן ללמוד בדרך מרעי בשחר חכמות חלח בחכמות שים בהם תועלת לעיניים חלוקים כגון תקופות וגמטריחות עי' כ"מ סופ"ד מה' יסה"ת ובתום' י"ט סופ"ב דלחבות ודוקח לם הם כתובים ומסודרים מגדולי ישראל הטיימים ולח מספרי עכו"ם כי הם ספרים חשר לח טובים כי שקרים ורגיל שמתערבים בספריהם דברים כלחה המתנגדים לעיקרי חמונתינו וטוב מזה ומזה מי שלח עסק כלל בחכמות המדומות לחשרי מי שלח ממחן לחשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ד' גם עד זקנה ושיבה כי חכמות הלזה מוסכות חת לבבות בהבלי שוח יוקפים בני חדם ללכדו במלודותם כ"ל עכ"ל וכבר כ' בספרים סתירות על הרמ"ח ז"ל ועוד קשה על הרמ"ח שדברין מדברי הריב"ם שחמליך הרמב"ם שהי' בקי בחכמות חלו הח הריב"ם גופי' מחרי דבריו חלו ביטוחו מעליך הוח גופי' דרך הזה ופי' בהקדמה מיכורי ח"ת דברי יוסף מס"ב בשם ר"ת מ"ם לחתן שהי' נמלח גדולים בקיחים בחכמות חלו שהי' לימודם חלל רבים חסיד וקדוש והי' יודע ומזהיר בנמלח דבר המזיק ועוד נמלח בספרים מחרים הקדושים היסחתיים לבליפס- מה שמפיחין לפי' מר"ם וכ"כ ועי' בהקדמה הל"ל :

ובם הברית בדרך חמונה הלריך ומוף דבריו לכן שמעו זחת בני יעקב והחמינו בל' חלוקים על דרך המקובלת לבד. דרך הגוים חל תלמדו להתכח"ם בם שלוסיפין ולל תגעו בם פן לא יוקם הכוגע בם לפי' לחר החמתו חלד המקובלת כחשר כ' הרח"ם בזה"ל בריך רחמנא די' מזכן מיני' כי בח חוות והמופת שפיח נורמת להסיר לב לומדי' יח"ם חבל דרך המקובלת והמסורה כחר לו י"ק ועושי חמונה רלונו ע"ל :

ובפרק ב' כ' בימי קדם לח ידעו מחכמת החמת כלל כי לח נתגלה ס' הזוהר עדיין ואחבו כי לימודי פילוסופי כי הן הן מעשי מרכבה ואלו פי' חכמת החמת נתגלה לי' זוהקים הפילוסופיה חל מקום הדמן ואל שער החפפחות וכעת כחסר האל עליהו אלו יודעין החמת כי לב התורה ומעשה המרכבה נראו בספך קדושה גדולה לחוזק עולם העליון וכו' ומה שחיבר הר"מ פ' המורה עבור קנחת ד' שע"י דרכי הפילוסופיה יגמור גם את חלבי מפחית לבל יוכלו להסיס ולהדיח עוד ולחבקר ע"י זה בדך בית ישראל ודת משה חמלם חלו בדורות חחרונים כבר הורה הנסיון שלח נתקן כלום עבור זה ומדרבה עין בעין נראה כי מעת שהתרבו המחקרי' על דרך הפילוסופיה הגוים נתרבו חפיקורסים בישראל עד שעוברים על גופי תורה ומומרים לין בזה עון כלל ועוד מעט חבדה החמונה ותסי החמת נעדרת חלילה ע"י המתפלספית ע"כ :

ועוד כ' דף ק"ד ז"ל כבר מודעת זחת כי תכלית הישרחלי הוח הפקת רלון מד' והמעשה המיוחדים לסבב זחת התכלית הן המה תרי"ג מלות ומע"ט והדעת בחכמת התורה ופופי המלות בהנגלות והנסתרות לח הידעות בחכמות העולם כדרכי הגוים כי לף חם ידע הישרחלי כל מדע וכל תבונה חשר בכל חכמי הגוים עד חשר יהי' יודע כל כל דבר עולם ותעלומות סתרי הטבע כל חלה לח תסובבה חלח התכלית המבוקש לו סביח הפקת רלון ד' כי לח זו הדרך ולח זחת החומר המיוחד לזחת הנבראת חלח שהוח ישרחלי שבכל תסובבה לו תכלית אחר והוח להקרח בשם מלד שהוח חדם לח מלד שהוח יודע ולח תעשק לו כל החכמות מחכמתם חכם מלד שהוח חדם לח מלד שהוח יודע ולח תעשק לו כל החכמות מחכמתם דבר שלימות בהפקת רלונו יתברך כמו כל חומן שלימותו הוח להיות בקי במלחכתו על לד היותב טוב ויפה ולח יגרום לו שום שלימות בחמונתו חם יהי' בקי בחכמת החחרת חשר חינם נוגעים למלחכתו כמו שהמייט וכו' (הנה טעות זה חמרתי נגד התועים שחמרו דב כשהוח גם נעבילדעע לח הוח מועלם ואמרתי חם כן גם חייט יהי' בקרח מועלם חם י"ם לו ידיעת אחרת חשר חינם נוגעים למלחכתו הכי משום זה יקרח חייט מועלם חלח חדרבה ח' מחלף לח כמלח חומן מוממח בחומנתו בשהוח בקי בידיעות אחרות ודרך החמונה כ' דבריס נכונים הלזה לתכלית כל יהודי שהוח הפקת רלון ד' והחריך שם בדברים מתוקים מדבש ונחמים) :

ובתשו' הרמ"ם כלל ל"ה ס"ע ומהפורסם חכמת הגימוכ חשר הריקו כל חכמי הדת מבינין ממנה רחי' לתורה לות ומופת למיוד ולזכות לחסור ולהתיר והלח חוגבו מקורה לח החמינו במשה ובמשפטים ובחוקים לדיקים חשר חנחנו חוגים על ידה בכתב ובקבלה ולריך שחבו מיניה יביחו רחי' משם לחוקים ומשפטים של מ"ר ע"ה כי חכמת הפילוסופית וחכמת התורה ליין על דרך ח' כי חכמת התורה היח קבלה למשה מסיני והמכם ירדוק בה בחידות שנתנה לדרוש בשם ומדמה מלחת למלחת חעפ"י שהיום ממשכים חחר חכמת הטבע חלו הולכים עפ"י הקבלה חבל חכמת הפילוסופית היח טבעיות וחכנים גדולים בי' והעמידו כל דבר על טבעו ומרוב חכמתם העמיקו והסחיתו והולרכו לכפור בתורת משה לפי שחין כל התורה טבעיות חלח קבלה וע"ז נחמר תמים תהי' עם ד' וכו' והעולה כרחוי להשוות שתי התכמות יהד יעוות המשפט כי שני הפכים הם לרות זו לזו ולח יבבו במקום ח' ע"כ"ל :

עוד שם לכן חין להביח רחי' מדבריהם לעשות לות ומופת וגזירות ומשנים על משפטי ד' היסרים וע"ז חמר החכם כל בוחיה לח יבינון ר"ל כל הבח ובבם תחילה בחכמת זו לח יוכל לנחת ממנה להבינים בלבו חכמת התורה כי לח יוכל לבוד מחכמת הטבעיות שהורגל בה כו' מתוך זה יעות המשפט כי שתי הפכים לרות זו לזו ולח יבבו במקום ח' :

והנה מחב"י הילעתה חת עלת הטעלונטן שיהי' שעמינאר ורע"ב בניס שלהם יהי' כל חחד דחקטער ופילוסיף למען יהיו חכמים להרע לעקר ולסרם החמונה תורת משה שבכתב ובבע"פ וכן עלתה בידם כי רחמ' מרחבי הלוריים הלל עשה בקורות על תורת משה ורחטן שלח מבית חמוך הכ"ל דרם דרם לעשות חג פסח שלנו ביום חידם של חומות ושבי פירסם לחמור שמעשה ועיין הגע הוח לך שחוק וחלילה ובדומה להלריך ולזרו לעשות חיתון מעורב והנה קלר היריעה מסכיל רעות רבות של הלוריים הללו למנם הוכיח סופו תחילתו. רחו כי רבותינו לשמתם עדן לח דבר רק עשו עמנו בלוותם להפרד מחכמים החלוחים בשפלותם כי עין בעין נראתה בדוד הזה בבר הבשילה לפיקורסותם והיח כפורחת ימ"ש. ובפרי' רבניס לדיקים הי' קשה על הטעלונטן לעשות מעשיהם הרעים במחשך שלח יתנלה קלונם ועונם לח כן לעבניס של שעמינאר מחזיקים ידיהם בעזות פניהם מבזים כל גדולי תורה וחכמ', ונפניהם יכולו לעשות בחשר יזמו ולהעיד עם חבריהם דומים להח המעיידים לעבור התורה במפתריים היושבים תחת רב לדק ויפר חו לעוכת כלל שלהם כ' בשם מחמות לחת שומרי דת ומחנה ב' הטעלונטן עודם הם מעוים לעשות הרע בעיני הרוחים ממטעים החמון שהלדק ילין בקיומם ורוחים בשלום בנגד דעהיו לירחם בגמרת כי"ח קלנות לח בחקדרה דעתו שג יעני' עד שחמר

ילחבו הנער נזקן לעוברים בחורה ומלוות ירהבו כזקן שקמה חכמה ולכן לתקדר כזה כיון שהגיע החיפות כלפי שמיא כ"ב לא יעשה עוד שום חדש לאבר מות בקדקו לחרי הבליהם ולא יהי' עמהם בחגודה תחת יתפללו ולא יתלבדו ע"כ נתקדמה דעתו :

כי אם הי' שלום עמהם ואחדות הי' בממשלה בידם והי' דבר קל בעיניהם וביריהם להשפיל בעלי תורה וירהה כידוע ואם יתמרו לך שלום תחזיקו תנו מבקשים וכל מי שרוצה לעשות יעשה מה שלבו חפץ לעשות בתורה לא תיכשל בה . הנה חמת שלא תיכפת לו . אבל יתמלו להתחזק להם מזה . ונגדל בילדים בפי דבכם ורלונם והרבה לוותים בכרובי' הלא נחול השלום עד שהקב"ה בעלמו לוה למחוק שמו מפני שלום בין איש לאשתו אם אין שלום אין כלום והכתוב חומר מיבור תפרים עלנים הנה לו . לא אחבה להם . כי כך הי' רלונו יתברך למחוק שמו אם התשה עולמה בחזקתה חזקת כשרות לז מחיקת השם יכי' לה לברכה ויכי' שלום בין איש ואשה ובקתה ובזרעם זרע . אבל בשביל הרשעים חלילה למח ק השם . לא מבעי' אם יש עדי טומאה כי טומאה היא ולא יומק השם אלא גם אם אין עדים אומם היא עשתה התועבה . הנה מרא הי' בתחריתה ע"י מחיקת השם וכן הדבר ממש בדשעי זמינו אשר יזו הם ובניהם ובנותיהם בתבני תוהו ובוהו מי פתי יתיר הנה השלום עם השה זולה פוטר מיש ילא זדון הרחק מעלי' דרכיך ואל תקרב פתח ביתה ומה שאמרו חז"ל על פסוק חיבור תפרים עלנים הנה לו תפי' עוע"ז הנה לו היינו שעובד ועושה לתיאבון להנאת עלמו ועדיין הוא תדוק בחטוית משה ותורתו וכזה עדיין בערבות כל ישראל אין להניחו בדרכו ולהדיחו מתוך אלא לקרבו ולהוכיחו כי עוד יש תקוה להחזירו למוטב אבל אם חיבור להפרת עלנים שבא מחכמת זרות למודות פילוספיא כדאי' בזוהר בראשית ועבודת הקודש דף ק"ח וז"ל ומשם נמשכים כל מיני ע"ז ומיות הנה לו לדרכו ולחבור שלו כי אין עוד תקוה להחזירו למוטב כי כל נתי' לא יעזבו :

ועוד השלום הזה למה הוא דומה . הנה ישראל נמשלו לצאן כמה"כ אחבו עמך ולצאן מרעיתך והמרעה שמוך ליער העומד על המר אשר שם חיות הטורפות והרועה הנאמן עומד על משמרתו שלא יכנסו ללחזו בתוך היער כן אלו המינים ואפיקורסים הם חיות רעות וטורפות וכמה"כ שבבואו אביכי כאזן בתרועי כאדי ידי ורגלי אדי' שואב אחם הצאן מדוע תרחקו עלמיכם ממנו שובו ואחיו הנה שלום יכי' לנו כי נרחה יחד על שדה מרע"ה שמיה מה לכם שם במקומכם מרעה כזה ושלה והרבה שומעים להם ושם פזורה ישראל נפוצה על ההרים ומתקרבים אליו והוא טורף . והכתוב לומר בפרשת תצא עמון ומואב לא יבוא בקהל ד' ע"ד אשר לא קדמו אחכם בלחם ובמים . והמפורשים הרגישו מה טורח דבר זה אשר בעבור זה יתרחק אומה ולשון מהשתתף בעולת ד' . ועוד פרש"י קשה והביא על הפסוק זה שקרלו להם ויאכלו מזבחי ועוד כתוב בתרי' ויחפוך ד' את הקללה לברכה כל הקללות לא נתקיימו חוץ מקללה ת' דהיינו בתי כנסיות ובתי המדרש למה קללה זו ומה מרמז לנו בזה וסיים לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים :

ונ"ל בידוד הכתובים כי הטעלגען מהדרים בין בית הבנסת שלהם בחוד והדר לבבוד ולתפארתו עושין תרגל וקושר בזה מהדרים לקיים הללוהו בצלצלי שמע וכן בני סטמיגר מפורר להטעות שבוותם לרומם בית מדרש להחזיק תורה ועי"ב יהבו נעורי' ללמוד תורה גם מפזרים הון רב לבנות בתי חיוך שולען למען החזיק מורה דרבים . בלה ובלה פיהם דיבר שוא וימיהם ימין השיהם לשקר כמו את הרבים ממנם הכתוב לומר דרכו ד' בהמלאו אם יאמר לך אחם זהו דרך ד' לריך דייקה ותקירם היטיב הדק אם יש ד' בקרבו קרלוהו בהיותו קרוב על הפשל וכמה"כ והשמות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ד"א שם לא תמהר ליתך אחר המסיתים שום הדבר מקודם אל לבבך כי קרוב הדבר בפיך ובלבבך לדרום ולחקור כי ישראל בעשם הוא נעוי ודבק בתורה ועבודת השם אפי' בשעות בין הגוים אם יעוד דברי המסיתים אל הלב להביאו יתקור וידרוש אחריהם :

ויעקב אביהו ע"ה אמר בסודם אל תבוא בפצי ובקהלם אל תחד כבודי פרש"י על זמרי וקרח כי קרח לבם טלית שכולו תכלת בגלוי ובסחר רלה לבוא ולעקר תורת ד' וזמרי עשה מעשיו ולמה שכר בפנחס והוא בל"ם משום שבגלוי גם הוא לבם אחרת שער ולמען כחם ותיעוב שלהם הי' בסוד וזה"ם בסודם אל תבוא בפצי ובקהלם אל תחד כבודי לא יכי' יחד עמהם בחגודה אחת לזה אמרו רז"ל במדרש ואת תורתי לא אמרו אלומי אותי עזבו ואת תורתי שמרו כלומר בחדם שמכה בחגרוף רצה בפני אדם נכבד ושר גדול לעיני רבים ויאמר עשיתי זאת לכבודו כי הגעוג בו בשפתים יצק בקול נמוך הוא כבודו עלכו"כ שהוא בפני בבה ולא קול גדול הנשמע לרבים עלכו"כ שהוא יתרת הכבוד בך עושים הפוטעים עם תיעוב נאה להם במקום הטיופות אמרו שעושים כבוד להקב"ה וז"ש את תורתי לא אמרו הלומי אותי עזבו ולא הי' לומרים שמכוונים למען כבודי במעשיהם הרעים ההמיר גוי אלהים ומה לא אלהים ועמי המיר כבודי בלא יועיל הנה רבני עמי נרועים מנויי החומות כי הנויי עובד אלהים אחרים שאלו אלהים ולא עבדו את אלקיהי החמת ומ"מ אלהי כבודי במקומי ואין מכבדין אותו בבזיונות להקניטני בחיעוביהם אבל רבני עמי מולנו קדוש ישראל שחחת מלוה עושין עבירה ומבזים אותו ואומרים זהו כבודי ונרוע זה ממלוה הנה בעבירה רב"כ מקרי מאלן אלא שהם המירו עבירה נופה בכבודי תחת מלוה הפושה כן הוא מוחר להכעיס ואין להממין להפרך מהם עד רחות קלקולם ומשחתם הם אלא חיד תוכל להבין כי הימים שוח ידברו ולוד נפשות מישראל כל כוונתם על עבירתם רביהם המנוערים מחורה וירחה יפזרו הון רב ולהחזיק תורה לא לבד שלא יחזיקו אבל הם גרי עין גם על אלחם אשר הוא אוכל :

ודאי הי' מעשה בלעם אלו הקלים והפריצים בעם קראו להם ויאכלו מזבחיהם והטעו אותם שהם אוהבי ישראל זקנם לוט וזקניו תברהם אלא אנשים אחים הין ובאמת רחי' ברורה שהם שקראו אותם להתעגג בעגעגיהם לא הי' מפחת. עוד לבם כי אנשים אחים הם שהרי גם אחינו הם ואם לא קראו אחכם בעת תדבק לשון לחיך בלמת אשר מלאתם ומשחה לנו לסימן קללה אחת מקללות בלעם דהיינו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבן עושים בכל דור הרשעים עושי בתי כנסיותם ובית מדרשיהם בתכלית היופי למען העביר הבשרים לדעתם להרחות מנכחון בשרותם שהם אחובי ישראל וסיים הכתוב לא תדרוש שלומם הפרד משם וגם טובתם לא תדרוש כי טובתן של רשעים רעה כל ימי חייך לעולם אם אחר זמן יבואו בחזרה או בחירה המלחה להתחבר עמהם לא תדרוש שלומם אין שלום אחר ד' לרשעי' :

סוף דבר הכתוב חומר מחויבי תחכמנו כי לעולם הוא לי מהמענדי תורה והמסיתים ומדיחים שבחים ללוד נפשות הנה הם בדברים שבחים ללוד ולהטעות עושים דברים טובים במעלות רוממות כי במעשים אלו אין השטן מעכב אותם אדרבה מעשה שטן מלינה כדי שיי"ז יילודו הירחים אם ירחו שלומות מעשיהם בהידוד ופיזר ממון רב לטעמפעל שלהם ובית ועד מחרים הסטמיגר שאין תכלית שלהם להתקיים כמו שמרחים מבחון לפחר מקום מקדש מהם תחבמנו לעשות בבוד לבתי בנסיות ובתי מדרשות שלמי כי לעולם היא עכ"ו :

ודאי לדעתי הטעי' פי' מהמ"כ בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה ואיתו שבעת הנרות הלור היא התורה והתורת שבעה כי ויהי בנסוע ספר בפ"ע מ"כ הם הז' נרות והמנורה גופי' המעמיד הוא הירחה כלומרם כל שאין ירחת חבמו קודמת לחבמתו אין חבמתו מתקיימת והכל הולך אחר המעמיד על כן אל תול פני המנורה יהיו שבעת הנרות והקב"ה אמר למשה וזה מעשה המנורה אין הירחה בידי כי הכל בי"ם חון מי"ם שתקשה בו משה כי איך אפשר הרי לופה רשע לאדיק ולולי הקב"ה עזרי לא יכול לו אלא שהאדם לריך להתחיל והקב"ה נומר פתחו לי כפתחו של מחט ואלו יותר והקב"ה פותח כפש"ח והוא שאמר תיעשה המנורה ובמדרש לבקוף נעשה המנורה מאלי' ולאחרן ובניו ניתנה להאיר התורה כמה"כ תומך ואורך לאיש חסידך יורו משפטיך ליעקב לך אמר לאחרן בהעלותך את הנרות שלריך התורה להעלותה ולרוממה להיותה לחשון לכל דבר לפתוח בה לחשון ולברך בה לחשון בתורה תחילה ובבר בילחתי בתחילה שהבבוד הוא הקדושה ומי שמבבד התורה הקב"ה מבבדו ומבבדו לך אחרי שהאחרן הבהן זבה לבבד התורה ולקדש השם שבלו מב"מ בשה"ב וקידשתו וגו' קדוש יהי' לך לפתחו לחשון ולברך לחשון :

עוד רבע אדבר בימי קדם שהי' כל הקהלות אחת ואחאים בעדת לדיקים ואבל אומר לך יקומו יחדיו מפני המחלוקות כי בקשו לעקור את הכל ועלתה בידם שהרב יהי' אבם שידרוש בלשון ריידייטש הגם שהם אינם פחים לשמוע דרשת הרב והתאמלו בכל בחם להתעמות בדחם פרעדיגערם ובלשון ריידש נקראים רעדנער וכל כוונתם הי' שע"י שיהי' מוכיח לדבר בלשון לר ומלומלם עי"ז ממילא ילמוד ביבער בהתמדה ובקידה שיהי' מורגל בלשון ומבוין שילמוד ביבער בל"ם שידבק בו מיות דמסבת ויהי' בבחו להסית ולהדיח בדרבותיו ולהחטיח את הרבים ויחזיק דבריו הרעים מן התורה כדאי' ר"ה דף י"ז ובתוך הביבער יבא מעניו לעיין בספרי חסך כדי שאם יטלא בהם שיחה נגה תוכו וקליפתו אבל וממילא ילמוד רלונם של המדרשים שבפרעדיגער לא ידרוש לנעות מה"כ ולא תתורו אחרי לבבכם זו מיות ואחרי עיניכם זה זנות ועד הרמז מרמז במה"כ לא תביא אתנן זונה ומחיר בלב בית ד' אלקיך תועבת ד' אלקיך גם שניהם וחז"ל ולא בבב"ק דף ס"ו עמדו בחיבת גם מה אתי לרבות עי"ם ובמדרש אימא אתנן זונה וכו' זה המגלה פניו בתורה שלא בהלבה ולדבריו יאמר כי לף גם אם הרב בעלמו לא עסק כ"ב בביבער מ"מ תלמידים שלו מסומעים את רבם שדורש בלשון ריידייטש ובספר ובגם כלחה נפשם מתי יגיעו מעשי למעשי רבו להיות גם הוא פרעדיגער ע"ב מחאחן להנות בהתמדה בביבער וספרי חסך להרגיל את לשונו וזה דרבו אם ימלא שיחה נגה או מוסר בעיני חבוק למשוקתו או בספרי מין מרפים לעלמו בעם ברזל ועופרת ולעת מלא מביא הדברים מורה למקום טהור בית ד' לפני ארון הקדש בדרשותיו וז"ב לא תביא אתנן זונה מספרי חסך או מחיר בלב והמביא יפלי' כיצה המיעים בהם בלבים אל תביא בזאת בית ד' אלקיך כי תועבת ד' נם שניהם ואת לרבות שגם דברי תורה בפירושים החלו גם אלו הוא תועבה לד' אף אם הוא חבמה ומוסר כי ממקור טמא יצאו הדברים והחלקי ריב"ל אמר אוי להם לבריות מעלבונה של תורה היו הטומדים בראשם בלבריהם שבל מי שהיו עוסק בתורה בלרה נקרא נזיף בש"ם הט"ז בת"ח סי' מ"ו שעסק הוא הפיון והיינה והם המלעיגים אחר נותנים עיניהם בדקדוקי הלשונות כ"ז מהרש"א זוף כמו זה זהב בלף חזיר

אשר דין אף החזיר מצוחר בס"ע מ"ח שלריך להדמיק ממנו בכל דבר שבקדושה והיינו מזה שהוא התורה אשר דורש הפרעדיגער בתף חזיר הוא החכמה מן המנוקר ובינבער:

ורבים הדורשים התכדייטש המורים על הירחים אשר לית דורשים כמותם טעמא הוא מפני שאם חיסר בקיאים בדקדוק הלשון תכל מה שי' בקיאים גם הם הי' דורשים כן תוסס המתמין בד' ובפיקרים שיגחל ד' עזר את ישראל ומי שמתמין במחמרם שבשביל שלא ירבו את לשונם ינחלו ועבדו זה היו דורש בלשון לייטש. והמתמר מבואר כי הין הנמולה בשה שלא ע"י הרצון ותשקת ישראל להיותו שעומדים ומשפיע מתי יבא כבוד הכורח כ"ה אשר הוא מחולל בגלות ודמוע תדמע עינו וידוה לבו על חורבן הקדש ומקדש וכנוים הין תורה והסימן והבחינה לזה הוא מי שהיו מייפה ומחבב לשון המומות ולדבר בדקדוק על אשר נשבר לבו בקרבו לנתחים אשר תכו המומרים אתה בתרתו תכל הענים ולוממתו תכל הלשונות ואתה תכו ספלים תכל חומה ולשון ובשמ"ק תרב ושמו יתברך נתמלך בגלות ומלחר שעומד ומלפה בכל יום על הגמולה היוכל להעלות על הדעת שירוס ויתבשה לשון חומה אחרת מאחר שלפי דעתו הוא גר בתרן הזאת ומחכה בכל יום תמיד על הגמולה ועל התמורה הין זה רק מי שהוא יותר חזרתי ולהשתקע שמו שמה הוא מחבב שפת ולשון של החומה כלים ותים יולד בה ול"ש הביחור שנגחלו ישראל ממלרים עבור זה. וממילא גם מי שיודע לייטדייטש חסור לעבד גחולת ישראל ולשות הלשון כאשר ידבר תים ישראל תל רעהו. וכדרך רמז תפשר לפרש בזה מה"כ תדבק לשוני לחכי תם לא תזכרכי תם לא תעלה את ירושלים על ראש שמחתי הכוונה ע"ד תים ת' תשר נחתו שריפה בביתו בוויען הביכה ותלה תם להבה גדולה מאד והכעל הבית כרתותו את מרכבו כי הין עוזר לו התחיל לשוף ולרון בחמלע בחמוד וקרא בקול פייער פייער והבה הוא עומד בחמלע שחנתו בא חליו אחד מאנשי עיר זויען ויאמר לו תל תא תהובי לא יפה לדבת כי עפ"י הדקדוק היית לריך לומר פאיער פאיער ולא פייער השיב לו בעל הבית שוטה ופתי בית עומד [2] בחמלע [3] השריפה ואתי תדקדק בלשון. רבותי והוי הוא בשחוק ותבדון ואתי תרתה תחילה בחשבול לשון אין תקרא בלשון לדבר עתקמעטיג לדבר מעט ותח"ו לנוח הלשון מעט כמשפט הרעדענר חולם ביתיהו עומד בחמלע החורבן של הר ציון שתמם שועלים הלכו בו ואתמהו בדקדק ע"פ הלשון אין לקרב הגלות ישראל ושמו יתברך וז"ל תדבק לשוני לחכי גם אני הייתי יודע אין לדבר עתקמעטיג שלא ילך הדיבור בחרוזה רק כמשפט המדברים היודעים את הרחוי להדיבק הלשון לאין ואשר מביאים לעשות הפסקות בין ענין לענין חולם תם לא תזכרכי תם לא תעלה את ירושלים:

מקום הקדש והמקדש כי נשבה עדר ד' שריפת בית תלקינו:

ועתה הודו לד' כי טוב על הנסים ונפלחות שעשה עמנו בזמן הזה כשעמדו עלינו המהרסים בקתנגרעס להשכיחם תורתך ולהעבידם מחוקי לרוך ואתה שלוס על ישראל את התפרדו כל פועלי חון והוא הפלוס כמה"כ בפירוד לוט ואברהם תביטו ע"ה ויפרדו" תים" מעל" אחיו" אברם" וכ' בעה"ע שם"ת הוא שלוס. וברוך שפטרנו מהם ובעת אין הרבנים מוכרחים לירדת התכדייטש וליתן מ"ו ע"ז כח לס"ת הפתרגרים אשר היום תומרים כך ולמחר תומרים לך ועבוד ע"ז היום תמרו כמה משובח לשונו של זה שיודע לדבות קתרעקט דייטש ולמחר תומרים תתו יושבים בלשון תוגנתן עד שלבסוף תומרים נקח אחד מבית המון שעמיתר וכבחם תז להסיר כל מוקש מבית ישראל ולחבב התור"ק בעיני ישראל כן הרבנים יושבי' על מדין כחם עז ב"ה להריס קרן התורה וכבוד שמו יתברך בב"ת:

ובאשר תני עומד פה קתרלסבחד בין המלרים תסיים ברחש שמחתי על ברכת המוגמר מכורי זה לזכור את יום ירושלים בביחור גמ' ניטין דף ז' קרא יחזקאל כ"ח כה אמר ד' תלוקים הסר המגפת והרס העטרה זאת לא זאת הטפלה הגבה והגבוה הטפילו מה זאת לא זאת דרים ר"ע כו' בשעה שאמר הקב"ה לישראל הסר המגפת והרס העטרה אמרו אם"ס לפני הקב"ה רבש"ע זאת לתן לישראל שהקדימו לפניך בשיני נעשה נשמע אמר לתן לא זאת לתן לישראל שהטפילו את הגבוה והגבוה את הטפל והעמידו לנגד תיניהו ע"כ:

ונ"ל הס המלתכי הטברת אשר אי' נותנין בתרים לישראל כדאי שכת דפ"ח בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע נאו ס' ריבוא תא"ס לכל א' א' מישראל וקשרו לו שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע ובמנורת המאור פי' כי נשמע זה העובד מילחה ונעשה שהקדימו הייתו עובד מהבה ועובד מהבה שכרו כפול לכך יזכו לב' כתרים וכ' פשוט כוונתו כמבואר בספרים הקדושים שהעובד מילחה הינו נמשך ומזרז לעשות מלות ד' והעובד מהבה הן ממשך הזריזות לעשות רלונו יתברך וע"כ שהי' עובדים מהבה הי' מקדימים לעשה בלא שמיעת טעמי המלוה והשכר שכתבים שקבלו ז"ל שהיתה לחכמה וביחה זכו וכמ"ש בפ"ל על המלמר בעוה"ב לדיקים. יושבים ועטרותיהם בראשיהם וכו' דעטרות בראשם היינו החכמה והשגות רוממות ונדול כבודו יתברך הן ישראל שהי' עובדים מהבה ולא חקרו לחרי טעמים ושמכו על הכמתו י"ת עבור זה זכו הם לחכמה וביחה והיינו העטרות והכתרים ובחשר קלף ד' על ישראל ביום חרון חפו לחר הקב"ה הסר המלפת והרס העטרה היינו שהשלין החכמה והביחה נראשם לחרו מה"ם לפני קב"ה זאת לתן לישראל שהקדימו לפניך בשיני נעשה לנשמע דלכך שהי' עובדים מהבה הי' להם זכות לקבל כ' עטרות חכמה וביחה בראשם לחר הקב"ה לא זאת לתן לישראל כימי קדם שהיו בשיני שקבלו התורה מהבה אלא לפי' מילחה לא עבדו כי התורה החכמה עליונה וגבוה הטפילו את הטפל דהיינו חכמות זרות והרליות מתחת ומה בסוף דברים אלו שהעמידו לנגד ולנגד שהביחו ד"ה היינו הע"ז הוא לתן דוקא הנגד ממש אלא שהעמידו לנגד כי שני שעמידו כתבו הקדושים שתין סוס מילוק שעמידתו זה אל זה וכך כ' הגאון דמתרנגרעטען י' למתרתם ותשתהעל. ותמרו רז"ל כל המעמיד דיין אחיו הגון כאלו עומד ומבילה אלא מזבח במקום הלדק שמה הרבע וכבר גלוי וידוע ובבור כיום אלא זו שאיתם הגוים ואי"ל שתין מכמתם מתקיימות כבל מי שתין ירחת חטאו קודמות למכמתו שתין מכמתו מתקיימות לא נכשלו בלל בהתחלות מכמה וירחה ולאו מקום לומר עליהם שתין מכמתם מתקיימות ומכפוך הוא כל מעלת מעשיהם להעביר הדת להשכיח תורה מישראל ולאו דבים הם לישראל כי אם כומרי הטעלוגען יקראו שמם כי הם וכית שמעמידו מתייסד להעביר על הדת ומן המנוה וחוכת הלבבות ומהפכין דברי חלוקים חיים לרעה חלו המיים עי' ר"ה דף מ"ו:

ובצדק שיפטו רבותינו הקדושים מחרי הקתנגרעס שחסור להתחבר עמהם ואסור לשלם להם מפיס דקתלה המבואר בתוס"ק פ' כי תבוא ועבדת שם חלהים מחרים כ' רש"י כתרגומו לא תעבדת חלהות ממש חלא מעלין מם וגולגליות לכומריהם ובשבת שם סיים בשמה וז"ל ועתיד קב"ה להחזיר לנו הכתרים שנאמר ופדויי ד' ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על רושם שמחה מעולם על רושם ע"כ ור"ל שתחזור עטרות ליושנם החכמה והביחה אשר לחי העומים וכזה י"ל שהוא כוונת מה"כ הכפל נחמו נחמו עמי (על הכפל העטרות) כי לקחה מיד ד' בכפלים כו' (היינו העונש שנלקח מישראל בעוה"ר בכפל העטרות שקבלו בשיני) קול קורא במדבר (הוא העולם תוהו ויש בדרכיהם עקלקלות של המהרסים) פנו דרך מחבי נגף ומקולים וברקים) ד' יסרו מסילה ללקוחו. כל גיא (דהיינו התורה הקדושה הטפלה בעת מן המשפלים) ינשא וכל הר וגבעה (דהיינו המיות וחכמות זרות שהוא טפלה והמיים הטפלה הגבה למעלה להר וגבעה) ישפלו ועלה כבוד ד' וראו כל בשר יחדיו כי פי ד' דבר כי לא משה חדון הנביחים מלבו בדה ותורה שבכתב ותורה שבע"פ ד' הוא הנותן התורה בעתירתיו בכל יום תמיד מ"מ בעבור תלמידיו שבטחו בך ותלמדם חוקי חייס כן תחנו ותלמדנו וכו' ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד וגו' והחר עילינו בתורתיך וגו' ולא נכוש לעולם ועד וגו':

ועל הטוב יזכרו שמות המחזיקים שיזכו לאריכת ימים. הפירות יאכלו בעוה"ז והק"ק לעוה"ב · וארשים שמותם קמא קמא דמשי לידי · הנה בראש אנשי עדתי עיר פ' לאדאן יע"א המחזיקים אותי ותלמידי לתורה ואחריהם עם המסייעים אותי להדפסת חיבורי · ישלם ד' פעלם ותהי משכורתם שלמה מאת ד' ויברכם בכל מילי דמיטב זאת משלי וד' עליהם אלף פעמים ככה

יוסף המסייעים רחמון רחמון ידידי הגביר הטעלה מוהב תורה מהו' **צבי רייזמאנן** נ' מקלייזווחרדיין. מלופי ומיודעי הגדיר הגביר יד"ל מהו' ר' **רפאל קורלאנדער** סה"ב ר"מ ק"ל ז"ל הוח הי' מורי כחשר למדנו מלל רביעו מאור הגולה ממרי חס זלוק"ל ואתי כשהייתי בחור קטן למדתי חללו. הוח הי' בחור עשיר ולמד עמי בחנם והי' בחור חריף שוקד על התורה יומם ולילה וי"ם ולמד עמי דרך הכתון ובעבטשיטער למד עמי מס' נדרים בהפלגה עד שידעתי מס' זו בע"פ עם הר"ן ואין בידי ליתן תודה רק בפה שקרבו קרן בידך עליון תרום בכבוד ויחי' תריכת שנים דשנים וזעגנים ממן וכיה"ר. ידידי הרבני הקלין מהו' **שמחה שלמה ראזענפעלד** בן הגדקת מ' **פיגה** ע"ה חשר נתן לק"ק נגממתה ז"ל. ידידי הקלין מחזיק ת"ח ר' **דוד כהן** בן **לאותו** נדיק ר' **מנשה** ב"ץ ז"ל. הס"ג מהו' **משה פוכס** נ' מגדק"ק גוו"ד נ'. יד"ל הרבני המריף מהו' **ישראל אוללמאנן** נ' ואחיו מהו' **ישכר** נ' בני הגאון החמתי בעל יריעות שלמה זלוק"ל. ידידי הרבני הנכבד מהו' **פייטל זיננער** נ' מפס וידידי הרבני מוה' **ראובן האז** נ' וידידי כה' ר' **צבי הערשקאוויטש** נ' ור' **אברהם גרינפעלד** נ' מפס. הקלין הנכבד כה' ר' **יוסף וויים ע"ז** מ' **שרה** מדעברצין הרבני הנדיק מהו' **אייזיק ר"פ** נ' מקהלת וביהו תלמידי מהו' **מאיר** נ' ואחיו הנ' **בנימין** נ'. ידידי הרבני חו"ם מהו' **יעקב מרדכי ראטה** נ' וניסו הקלין מהו' **מיכל וו"ב** נ' ואשה החשובה מ' **חי' שרה וו"ב** מפולדעם. וידידי משתתף הרבני המופלג מהו' **מאיר וו"ב** נ'. הרבני המופלג מהו' **אנטשיל בערנער** נ' וידידי הקלין ר' **זלמן וו"ב** מטעטטלען נ'. מוקידי ומכבדי ירחי הסה ר' **ליב מעזאי** עם בנו הקלין ר'

ר' מרדכי יי' מספרעס . הקלין ר' חיים יונתן בנימין יי' ד' יזלח לו רפו"ם והקלין ר' יהושע פֿארקאש יי' מחויפזלו . הקלין ר' זישא אסטאלאש יי' ע"ז החסוכ מ' העני תי' מזחקע . הרבני המופלג תוכב תורה מוס' משה פֿעלדמאנן יי' מסס, וידידי מסחדסחז הקלין י"ם ר' אלעזר האראוויטץ יי' והגביר הנכבד ר' אברהם מאשקאוויטש יי' . ידידי הרבני מהו' דוד יעקב ר"פ יי' מקחנא . הרבני המופלג מהו' אהרן פֿייער והקלין מוקיר רבנן מהו' יהושע זיכערמאן יי' מסחלנחק . הגביר הי"ם מהו' זאב וויים יי' והקלין י"ם מהו' דוב ארי' יי' ומחיו ידידי ר' עבי לעבאוויטש יי' מק' דחברחן . בני חמות זוגתי הרבנית כה' יצחק רייזמאן ומחיו הכ' כה' שמואל יי' מעסחמחניח . מחות זוגתי מ' פעסל פס כתה פֿינא מב"ם . ידידי מעיכי ומוקירי הגביר כה' ר' שמואל וויים יי' ע"ז החסוכ מ' ענטשא תי' מסעפרעס וניסו ידידי הקלין ר' עבי וויים יי' מזערעד ע"ז החסוכ מ' שינדל ד' יזלח לה רפו"ם . יד"ל הרבני החריך המריף מוקיר תורייתא הקלין מהו' אברהם פֿראנקעל יי' מפעסט ידידי הקלין ר' מרדכי בעק יי' ממיסח . ידידי י"ם מהו' מרדכי קעסטענבוים יי' מעסענוי. ידידי הקלין ר' פייש מוישנער יי' מכמיהחד . ידידי הרבני החסיד מהו' חיים פוכם יי' מטרעטעסמן . הקלין ר' וואלף בערצעללער ע"ז החסוכ מ' דושנא מב' ימרמחק . הרב המחוס"ג מו"ב מהו' ישעי' ז"ל מחד"ק ירמיס כוויילען ומסס ידידי מופלגים בחורס ו"ם הרב המופלג חו"ב מהו' יונה אבעלעם יי' מהו' מאיר הירשפֿעלד יי' מהו' מרדכי הכהן יי' מהו' בונם עקשטיין יי' מהו' פנחס לעוו יי' מהו' מענדל נייסאנן יי' ר' יוסף פאפא יי' ר' שמואל דאך יי' ר' אשר טויסק יי' ר' משה ליב אבעלעם יי' ר' מענדל הערמאנן יי' וחס חסך מחנכי וויילען חקקק סליחה מכבודס כי נחד ממני הרגיסה ויודע ד' דרך לדיקים וזוכר כל הנסכחות הטיבה ד' לעוסיס . ידידי הקלין ר' שמואל נייסאנן מסחכחסלוו ור' יוסף שפיטצער מפחפח יי' והחסה הקלינה מ' שרה הערצפעלד תי' מיחרמחע :

ד' יזלח גמולכס ד' יספות שלוחכס ולח יחוס כתורה מזרעכס וכמה"כ וכל כניך למודי ד' ורב שלוס כניך ח"ר לח תקרח כניך חלח כוניך יחן מחרי שכניך למודי ד' דהייט תורה לשמה וכי חסר עוד שוס ברכה בעולס גזוכה ללמוד תורה לשמה כמבואר בפרקי חבות הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו' חלח הכ' מלמדנו לכרך הממזיקים ג"כ והדבר דומה לעשיר הרוצה לעשות לו בית גדה ומהודר וקונה חפלי כיון חכני גזית ועמודים יכין ובועז ועלי חלמונים וזכוכית לבנים ומחוסת קליל לתקרת הבית הכה כחין לו חומן כוסה טוב בכל לעשות הבית ולתת כל החפלים יחד ותחסרו החפלים יום יום ומומחים כלח יועיל ובהמשך הזמן מהעלים יולית חיותם והעלו רקב וכל החפלים הולכים ומסריס כן העשיר בדעת ולומד תורה לשמה הוח קונן על יד שמעתתא והלכות ודיוס חבל חס חין מחזיקים ח"ו הלוך וחסור . חבל חס יש מחזיקים הכ' חומר עץ חיים כידוע דהלדיק נקרח עץ חיים ולח הטלה רקבון הוח זכות זה למחזיקים בה וכ' חומר לחשית חכמה ירחת ד' מדבר עם החכמים כחין ירחתו קודמת לחכמתו חין חכמתו מתקיימות ויפול הבית שנחנה בהפלים רעועים ונפסדים שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד מדבר עם החכמים ביקה חפלים בשכל טוב חזקים וברייחים דהייט חס ירחתו קודמת לחכמתו תהלתו עומדת לעד לכל עושיהם כולל המחזיקים הס העושים ג"כ והכונים לת הבית וז"ם ורב שלוס ע"י כוניך הייט המחזיקים שעל ידיהס פתחברו חפלי הבנין הקדוש והי' לקיוס העולס ויעשו להס בתים עומדים לעד ורב שלוס וחמדות בעוה"ז ובעוה"ב עם למודי ד' חלקס בחיים לעולס ועד :

ועל הטוב יזכרו ועל הברכה שלמעלה יעמדו המחזיקים חותי ה"ס הלרו חסר בלבנון לפני שמס שמו יהון סר ומנון מופלג ברבנן לדיק מפורסים מגזע קדושים בקק"ת מהו' שמעון וואלף בהרחן פחן רחטשילד יי' כחסה"י ולכל חסר לו שלוס :

וידידי ומביבי הקלין ירח וחדד על דבר ד' מוקיר מורייתא ורחים רבנן התורני בקק"ת מהו' שמואל דוב מחקרוויער שיליט"ח מברעסלוי ולכל חסר לו חיים עוביס ומרוביס :

ומרוב עיכובים לח יי' בחפסרי להסתפח למיכובי זה מח"ת תורת חמת של בני הרב המחוס"ג חו"ב עלוס בקק"ת מהו' יצחק שליט"א החבדק"ק החדהמז יע"ח וח"ת של בני הרב הגדול חו"ב חולר בלוס חסר הגיע לפרסת דרכים בימי מחרותו בקק"ת מהו' וואלף שליט"א ומח"ת של מתני הרב המו"ב לדיק תמיס בקק"ת מהו' אברהם שטרוים יי' חסר כבר הגיעו להורחה כת' המוריס חסר כחו"ח יס לסס מיכוריס ותלי תלים ח"ת שמעתתא חליבא דהלכתא עם תלמידי בן חמי חסר זה עשר שניס שיושב בבית מדרשי תלמיד מחכיס רבו בזכות ודעת נקי הב' המריף מלח ירחת ד' מהו' מנחם צבי ראזענבורג יי' זכות חבותיו הקדושים יעמוד לנו ולזרעינו סיסי' מחושבי בהמ"ד מרביני תורה ויעלה שיחס וקרנס בקרן התורה עד בח מורה הלדק בב"ח :

ומה שחני מדפיס ספר זה בלח הסכמה ואני בעלמי כתבתי שחין לדפוס ספר בלח הסכמה והוח בח"ר סי' כ"ה יעלח בבר התעלות וסמיכה שלי להדפיס בלח הסכמה בהקדמה בח"ר שם כתבתיס ועוד דבריס מחריס להסיר תלונות מלחתי וגס גודל טובת הממזיקים בבר נעלח במיבורי ח"ר על שבת עירובין וח"ב על ה' פסח וח"ג על ה' יו"ט ובח"ר על יו"ד ואי"ע לכפול הדברים :

ויען מיבורים שלי על הלכות למודי תורה עוסקים בהלכה במיבורים שלי' ב"ה הן בחדיתיהו והן בחדיות חחרות ובלו חלי הרבה תשובות על מיבורי ולח זו שהרחיתי כי ב"ה דברי נלבים וקיימים חלח לרוב יען כי הלכתי ב"ה ע"ד החמת הוספתי עוד רחיות לדברי ומפני רוב הולחות ומעט כחי לח דפסתי תשובות החלה ואך זאת חוכל לומר הרואה בהעברה ואיכו בקי בהלכה מן הגמ' עד סוסק החחרון כמו שלמדתי בינישה רבה לח יהי' דומה דברי בי בכל התשובות שקבלתי לחיתי שדבר זה הוח הגורם ואני למדתי מקומות מיבורים שלי עם תלמידים מופלגים ד' יהי' לי בעזרי בשלימות המוג ושלימות נרכי ושלימות השכל לתורתו ולעבד ולתו ית"ש חוכי"ר :

סימן תכ"ג.

(א) טריפות מהומרא דרבנן ביד אפרים נשאר בצ"ע אי חייב במתנות ע"כ נ' דמספק פטור מ"מ אם תקפו כהן אין מוציאין אותו מידו (ב) ישוב הספרי לשיטתי' דס"ל מאת זובחי זבח פרט לטריפה משו"ה ס"ל ונתן לכהן ולא ע"י שלוחו ודש"י לשיטתי' לפי גמ' דידן דמותר ליתן מתנות ע"י שליח לכך פי' מונתן לכהן להוציא טריפה (ג) נ"ל כרש"י ואפי' בסתמא ולא מדעת הכהן מותר לשלוח ע"י שליח.

בש"ע סעי' ו' מכל שחט ומלח טריפה פטור דדרשינן מאת זובחי הזבח פרט לטרפה בכ"ז סק"מ והוה מספרי ורש"י דף קל"ג פי' משום דכתיב ונתן לכהן ולח לכלבו וכ' הח דלח פי' רש"י כספרי משום דבלף קל"ב דריש מאת זובחי זבח למלק מו שור מו שה מו בדמי' התם לכדדרשי דהין עם הטבח · וירע"ם הביח סב' פירושים וכ' ל"ע דיש ג"מ גדולה בין הפירושי' דלם כשברה הזרוע והכהנה כשרה לספרי צריך ליתן מכל לרש"י ח"ל דהזרוע מיהו רמוי מלח לכלב עי"ש . וביד מפרים רמי' שכ' . הפר"ח ופלתי כ' דלפי' טרפה ממומרות מחרושים פטור כיון שגם הכהן נהג חומרה זו ח"כ לוקה ולכלבו ומשבעות כ' דטריפה דרבנן מייבת ומש"כ הכריע כפר"ה לך כפרי תומר כ' דחייב ול"ע . וקשה הסדר דהח המשבעות הביח הפר"ת ומסכים עמו ומ"כ המח"ב דהכריע כפר"ח ופלתי ולח כמשבעות ממילח מכריע כמי לשלח כפר"ת ולמה הביח מח"כ הפר"ת ולפי"ז נשבר הזרוע במקום שאין עושה הבהמה טרפה ומכבר רק מדרבנן טריפה משום מלות פירוש ולפ"ה חייב לפר"ת ומסמ"ג וכיוצ לפי' לרש"י כ' כן דהח כ' הטעם שלח בח חכמים להקל על דבר תורה ועוד הפר"ח כ' גם לדרשת הספרי זה משמע הרמוי לחכילה מ"כ גם לספרי פטור . ול"ל דעכ"פ מהני בטריפות דרבנן הכרעת המשבעות ופר"ת שאם תקפו הכהן דאין נוטלין מידו אלא בטריפות מבר כיון שדעת הר"מ שהוח מן התורה וכשלתי רחיות לדבריו כפי' ל"ה ברמה כה"ג תקפו כהן נוטלין מידו:

ול"ג עוד ל"מ אין ספרי לרש"י דפר"ח ס"ק י"ו כ' שאם ספרי ונתן לכהן לו לעלמו ולח לשלוחו וכ' כפר"ח היינו היכח דכתמת מבל מי שלה כהן שלוחו ש"ד דשלוחו של מדם כמותו ופפלתי ס"ק ט"ו חולק הפר"ח ולח דחסול ע"י שליח כספרי ומשבעות ס"ק י' כ' מלקמן סי"ד דמזכה לת"ח ע"י מחר משמע כן דברי ע"י שליח . ולפי"ז ל"מ לכפרי דהיכו לשיטתי' דדריש מאת זובחי הזבח פרט לטרפה ומ"ל ונתן לכהן ולח לכלבו למעט טרפה לכך מוקי לי' ונתן לכהן ולח לשלוחו חבל לרש"י דף קל"ז דשיטרך ונתן לכהן ולח לכלבו לח ידעינן מיני למעט שלוחו . ומ"ם ללח פרש"י כספרי דרש"י ס"ל כפשטי' כמ"ש הפלתי לספרי ע"י שלוחו בכ"ע לח יתן ומחבר דמ"ש דלן מוכח דמותר ע"י שלוחו מסך דסעי"ד דמקשה ע"י מחר והייכו מתורת שליחות ומ"כ מ"ל דותנן לכהן מתי למעט ולח לשליח ללח מתו ולח לכלבו. והפר"ח דמקיים לספרי בסתמת נלעט"ד דג"כ ליתא דבלף קל"ח ע"ח ד"ה חניף פרש"י כשהי' תיטוקת מוליכין הזרוע והלחיים והקיבה לכהן וכן פרש"י דף קל"ג ד"ה דחטף מתנתי' מתיטוקת שנטמין חותם להכהים משמע ללח כפר"ח ללח מפי' סתמת מי' שולחים לכהן מחר מפי' שלח מדעתו דכהן . וזה לספרי מסור ולרש"י לשיטתי' דותנן לכהן מחר מפי' שלח בלבלו ע"י שליח מותר. ול' להכריע כרש"י מדלא בקשה סברת פר"ח וספרי משמע כספשטי' דמסור ע"י שליח ומ"כ מגמ' דידן מוכח דע"י שליח מותר גם בסתמת מותר · ועוד כיון דסתת זובחי זבח מיעטרך לדרשת שהדין עם הטבח ולח כספרי פרט לטרפה מיעטרך ונתן לכהן פרט לטרפה ומיכח קרא למעט שלוחו מפי' סתמת:

סימן תכ"ד.

(א) הפר"ח הקשה דהאיך נותנין מתנות לקטן הא אין זבי' לקטן ומה שתי' בנתיבות השיבו ביד אפרים והוא ז"ל תי' ב' תירוצים וכן ביש"ש תי' קו' זו ולכולהו אי"ל פירכא וישבתי אני הקו' לעני"ד (ב) בס' ירע"ש תי' קו' שאג"א ר' יהושע דס"ל פסחים דנ"ז טובת הנאה אינו ממון הא מתוספתא מוכח להיפך והקשיתי על תרוצו וישבתי אני קו' שג"א על נכון.

בש"ע ס"ח נותנים אותם לכהנות . ביד מפרים כתן כ' מה שהקשה הפר"ח נספרו מים חיים רמי' ביבמות דף ל"ט רחשו"ק דוקח בגורן אין חולקין להם תרומה אבל בבית חולקין והחיך יוצח ידי נתינה דהח קטן אין לו זכי' ותי' דקטן אית לי' זכי' מה"ת בדעת אחרת מקנה ול"ע איך תתייצב להך פוסקים דאפי' דעת אחרת מקנה היינו אלא מדרבנן וחף להסוברים כיון דקנה מדרבנן מהני אף מה"ת. דהשקר ב"ד השקר

כמ"ש בחה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' במזכה ע"י מהר הח ניכח למ"ד כ"ב דקי"ל דאין זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג וחפ"ו סי' שי"ג שכ' דעת אחרת מקנה אפי' מטעם זכי' ומתום' מוכח דלח ס"ל הכי דמ"כ הקל"ד הח לין זכי' לקטן ולח עייתי כעת בקוטה"מ וכחס"ו שלח ממה שעולה בזכרוני ובירע"ם כאן ס"ק ג' תמה על קו' פר"ח והמחרוצים שהביאו דבריו דמה קושי' דהח מצרין לבתיהם וע"י השלוחין נזכה להם · לח ראה כעת תום' סנהדרין הל"ל דיש פלוגתא בזה והשם דקי"ל בח"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג וחפ"ו סי' שי"ג שכ' דעת אחרת מקנה אפי' מטעם זכי' ומתום' מוכח דלח ס"ל הכי דמ"כ הקל"ד הח לין זכי' לקטן ולח עייתי כעת בקוטה"מ וכחס"ו שלח ממה שעולה בזכרוני ובירע"ם כאן ס"ק ג' תמה על קו' פר"ח והמחרוצים שהביאו דבריו דמה קושי' דהח מצרין לבתיהם וע"י השלוחין נזכה להם · לח ראה כעת תום' סנהדרין הל"ל דיש פלוגתא בזה והשם דקי"ל בח"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

ועוד הקשה כיד מפרים למהר"מ במרדכי ב"מ דף י"ח כיון דקי"ל עובדא דמה"ע סי' כ"ח לעניין קדושין בחעמ"ש מ"מ כ' דזה ח"ש לעניין דמקרי לכם אבל מ"מ לעניין מלות נתינ' י"ל דאין מלות נתינ' כיון שזה לא זכה מחמת נתינתו רק כזוכה מן ההפקר עכ"ל ועי' בחעמ"ש בוף ס' לוגד שהביא ג"כ דברי פר"ח הנ"ל ודעת מי שחומר דעת אחרת מקנה דרבנן ותום' סנהדרין דף ס"ח הקשה הלין לשון משכחת ממון לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן ולפי' למ"ד זכין לקטן היינו מדרבנן דזכי' מטעם שלימות ולין שלימות לקטן ושם משמע ד"ל ממון מן התורה ותי' הום' ע"י דעת אחרת מקנה י"ל ממון מה"ת וקשה לי מכאן לקוטה"מ סי' רמ"ג סח"י בפה מ"ד דמקיון מ"מ אינו שלח מדרבנן וקשה כאן כמו שכ' כיד מפרים כהל"ל:

אמנם מ"ש דלח לריך זכי' דהתור' זכתה להם וכיון דקטן בכלל שבטו של כהן ונתן לכהן הוא דלח כתיב ביה בפרשה גם קטן בכלל י"ל מיפכח כיון דקטן לאו בר זכי' ממילח י"ל מה לי' התורה ונתן לכהן היינו דוקח לכהן גדול דשייך בי' ונתן . ומ"ש מתום' כוכה דכהן הוא כשותף . הנה הרמב"ן חולק שם . ולפי' לתום' י"ל אפי' לר"מ הל"ל כיון דט"ו חינו ממון לח חשיבי כבעלים אבל מ"מ חשיבי בעלים ולח של כהן עדיין עד שיקנהו לו הבעלים כיון דלמר קרא נתינה וט"ה של בעלים הרי הם בעלים ולינו יוליח ליד הכהן רק בהקנאה ותדע דהח הג"ח והמרדכי כ' ניעין דף ל' דתרומה ט"ע דקנה מכירי כהונה משום דהוה כמתנה מועטת ולין הבעלים יכולין לחזור ול"כ מוכח דלריך הקנאה מן הבעלים דלגבי שאר כהנים מי"ל דסברתם דהח רש"י כ' דשם במכירי כהונה שאר כהנים חקומי מסחי חע"כ דלריך הקנאה לגבי בעלים ולכך לריכו לתרן דהוי כמתנה מועטת . וגם ממ"ש הר"ן דף קל"ג דבעי ר' יוסף מי לחטוף המתנות ע"ד וכ' הר"ן ה"ד בהבעלים רולים ג"כ בזה שחטף דט"ה של בעלים דנחינה כתי' בהו הרי שהם נקרחו בעלים ול"כ פשיטא דלריכי הקנאה מכ"ש שם ט"ה ממון . וכ' עוד לדקדק הכי מן הגמ' דף קל"ח ע"ח דחי' התם תשעה נכסי כהן ומהדר הגמ' שם דמה כ"מ ולח תמר נמי כ"מ זו דמוקין לקטן חע"ג דלין זכי' לקטן כיון דנכסי כהן הוח מי"ל זכי' לקטן חע"ג דלריך הכהן הקנאה ולענין זה קודם שזכה לחו נכסי כהן מקרי:

ומ"ש כיד מפרים רמי' מתשו' רשב"ח סי' י"ח שכ' דחיינו מברך על נחינת מתנת כהונה משום דמשלהן גבוה קח זכי ולחו מדידי' יהיב להו שנתמר ואני נתתי לכם את תמורתי תרומתי על"ע דחין רמי' ג"כ ובמ"ש דמ"מ כיון דקתמר נמי ונתן מקרי בעלים ולריך הקנאה ועוד י"ל גם התורה שתמרה ואני נתתי לשון נתינה יהיה דעת תורה סיסי' למי שפייך בו נתינה דהיינו ס"ל זכי' מבל לקטן דחי"ל זכי' לח.

ועוד תי' היד מפרים די"ל דלף שמין לקמן זכי' ומ"ש בח' ואחר וממנו זכה לו מ"מ כל זמן שהות ביד הקטן הרי הוא שלו ויש"ל ידי נתינה ומבית רמ' מתוס' ניטין דף כ' דהגע לפי' היו שוה פרוטה וכן תרומה חטה תחת פרוטה מע"ג שהיו שוה פרוטה מע"ג דכתיב ונתן וכל שהיו שוה פרוטה הין שייך זכי' הכא בסוף ד"ה ואפשר דומה בעלמו רמ' זו דפמ"פ מקרי נתינה משא"כ קטן לי"ל זכי' כלל לא קיים מצות נתינה כלל:

וחו"י עולה כדעתי הכא קו' היד"מ שוכב להך מ"ד שדעת המ"ק מדרבנן וכה דרבנן רק להפקיר וקנין דרבנן משום דהפקר כ"ד הפקר להוליא מרשות הפעלים אבל אין כח בידיהם לקנות ביד הלוקח בתורת קנין אלא בתורת הפקר כח לידו · ויכרח שכ"כ כמחה הפרים כה' זכי' והוכח בהגהות הס"ם ניטין דף כ' וכ"כ כם' גט פשוט סי' ק"כ ועי' ים"ש סי' כ"ב וסי' כ"ו . ממש בחדושי על הס"ע שם סי' ק"כ יעשתי רלויותיהם והעלתי דים כח ביד חכמים לעשות קנין דהיינו אלא כח לזוקת בתורת הפקר כ"ד אלא מצד קנין קונה מכ"ש לדידן דקיי"ל כר' יוסי לקמן סע"י במתנות דעשו שהיו זוכה כזוכה כן י"ל מה דאמרו דבבן דעת אחרת מקנה מדבבן אפי' לקטן דעשוהו חיו זוכה כזוכה:

וראי' בירע"ם פס"ק הכ"ל שתי' על קו' בג"א דבפסחים דף מ"ו מפרש הס"ם דר' יהושע סבר ט"ס היו ממון ממעשה דר"ג כ"מ דף י"ח דאי' בתוספתא דאמר ר' יהושע תרומת מעשר שבו נתן לר"ח כ"ע דהוה כאן והאיך מוקי הס"ם דקטן בקנין אגב הא אגב לא קנו אלא אם ט"ס ממון ותי' בירע"ם דס"ם אשום אם ט"ס היו ממון היו בעלים אבל אך תרומת מעשר האחריות עדיין עליו שפיר מקרי בעלים כעין שכ' קלוס"מ סי' רמ"ג דפדיון הבן האחריות על האב כל זמן שלא נח ביד כהן לכ"ע עדיין ממון של בעלים הוא ע"כ. ולא דמי דאמ"כ בתום' ב"מ אם ד"ס היו עישור דמירי שבבר הפרים ר"ג מעשר ותו"מ . ואני יאמתי קו' הבג"א בסוגי' ב"מ אם דאליבא דר' יהושע דס"ל ט"ס היו ממון והיו בעלים ולא מהני דאמ"ק למר"מ שבמרדכי פ"ל מודה ר"פ דמקני ר"י לר"ח ב"ע בקנין אגב רק ר"פ ס"ל ט"ס ממון הלכך אמר מר"ג מיל"ל דקנה בתורת אגב אלא מטעם אלר ואי אלא הי' עיהו דר"י בלד אלר בדעת אחרת מקנה שאני ואי"ל לעמוד בלד ומה דקאמר בס"ם אם בס"ד דאי ט"ס היו ממון לא נקנה בהגב והוה ס"ל אז ר' יהושע ג"כ מטעם אלר וקאי לעולא דבעי מלד קאמר הס"ם ולא היו וכפי' המחבר אפרים ולא היו כרבא דאמר אלא אגב אלא קנין אגב אלא דקאי מתנות נתינה כתיבי בי' והוה מתנה אפי' ט"ס היו ממון משא"כ במכר לריך קנין אגב לא נקנה בקנין אגב וז' זאת כוונות ש"ך מ"מ סי' ר"ג ס"ק ח':

סימן תכ"ה.

(א) **אם נתן לבע"ח דכהן המתנות מסתבר דיוצא וביד אפרים כ' בצ"ע מש"ך ח"מ דפ' דאי"צ לשלם חוב ממעות צדקה ותי' לפר"ת במכירי כהונה ולי קשי' ראיות הש"ך מתוספתא ור"מ (ב) אמירה לגבוה בצדקה כמסירה להדיוט שאינו יכול לחזור אבל לא חשיב כהגיע ליר עני זה ויכול לחזור ליתן לעני אחר וצ"ע (ג) מ"ש ממרדכי מוכח דאי"צ לפרוע חוב ממעות צדקה קשה דמוכח דה"ד בקובץ בפי' בשביל פרנסת אשתו ובניו אבל לעצמו או סתמא נותנים לכל אשר יחפוץ א"כ נראה דצריך לשלם.**

ב' בספרי תוהר דמסתברא חס נתן המתנות לבע"ח שלא כהן קיים מצות נתינה ע"כ כלו' מטעם שיעודע דר' נתן דיליף מונתן למשר מחם לו וביד אפרים הבית דברי הפר"ת וכ' עליו ומפשר דמיירי במכירי כהונה ול"ע ובפ"ך ח"מ סי' פ"ו סק"ג דמפרש מליבא דרמב"ם מה דקאמר בס"ם דת"ק בעלמא לא ס"ל כר"י דהיינו בכל מילי לדקה כדתי' בתוספתא ובחולין דף כ"ד דפיהה ומעשר עני אין משלמין מהם את החוב ופסקה הר"מ בפו"ם ו' מה' מת"ע ע"כ:

ולא הבנתי דברי ש"ך דתוספתא ור"מ שם בח' מתנת עניים מלתא מחריתא הוא דהיינו מי שחייב חוב לעני לא יפלם ממעשר עני ליתן המעשר לבע"ח שלא עני חבל העני שחייב י"ל דלריך לשלם ממעשר עני או מצדקה עי"ם בתום' וכר"מ ועוד יש לדקדק מסו"ם הזרוע דחייב העני לשלם ממעות הלדקה דזכי רב אמי בשק דיוכח שמשלח לבני הישיבה משום דגם על בני הישיבה חוב ליתן לבני אמי שהי' גדול בדור שאמר גדלהו מאחיו ולא גרע שאחר חוב שלוח מעות שלריך לשלם ואפשר משם י"ל דאין רצוי אלא כשלא הגיע ליד העני דהא לא הגיע עדיין ליד בני הישיבה והוה מעות דעלמא לכך הי' יכול לזכות בו רב אמי אבל בכבר בא ליד' י"ל דאי"ל לשלם ממנו ואלא על הס"ך עדיין קשה דלא אמרינן אמי שיעבודא דר"ל קשה הא כה"ג עדיין לא בא להלקה לידי' דעני ולמה לא ישלם החוב יש לומר ת"ת שחייב משיעבודי' דר"ל דכתיב ונתן לאשר אשם לו הרי ע"כ י"ל שאלו הוא דהיינו אל לוה שעי"כ חזר לאשר אשם לו היון דעדיין לא הגיע לידו' דלוה ומעות דעלמא הוא ולא שייך לומר לאשר אשם לו ויכון דחייב בהגיע לידו תו אי"צ לשלם החוב אמנם תי' הל"ל קשה מה שחילקו בין

הגיע לידי' דהא אמירה לגבוה כמסירה להדיוט גם בצדקה לקמן סי' רל"ח וכ' דלא אמרינן הכי אלא באמירה בעלמא אבל אמירה שיכול לחזור אבל לא אמירתו שיכי' בהגיע לידי' שלזה דמקבל ותדע דהאיך בעי ר' יוסף לי אברי לחטוף מתנות עניי' פרש"י שם לחטוף מתיוקת ואביי מריש הי' חוטף אמת הי' עני והוה בהגיע לידו אמנם יש לדחוק ולדחות רמ' זו:

מ"מ מש"ל היד אפרים ממרדכי ב"ב דפטור מלשלם עייתי שם והוא בהגמנ"ר בפ"ק דב"ב והוכח בהגה לקמן סו"ס רל"ג דאיהו משלם חוב מצדקה שנתנו לו בשקבץ בכתב לפרנסת אשתו ובניו משום דדעת הנותן הי' לפרנס אשתו ובניו משמע אם מקבץ בעד עלמו לו מתמת דעת הנותן לכל מה דלריך לי' ומה שלבו יחפון יעשה בו ולריך ממנו לשלם: **בש"ע** סעי' י"ג ולכן יכול להחזילם לבלבים וכ' בי"ם בנותן לבלבו אין זה דרך גדולה ולכן כ' דאין ליתן לבלב אלא באיהו רלוי להחזילה והוכח בש"ך ול"ל דוקא בחחזילם לנמרי לבלבים וכך משמע לשון הס"ע להחזילם לבלבים דמשמע לגמרי אבל אם הוא חוכל ממנו דרך כבוד ונותן ממנו לבלב מותר גם דרך צריס כך שנותנים ממחזלם לבלבם ול"ע חולם מ"ם בם' פר"ת דאסור ליתן לבלב בשר בשר הוא בעומד לסרטון ועשאו משום דהא אפי' עם האדם שיך לומר עליו איסור וממילא גם אין ליתן לו בשר אבל אבל על הבלב לא שיך עליו איסור ממילא גם ליתן לו מותר:

סימן תכ"ו.

(א) **תי' על קו' ירע"ש מכירי כהונה במה קנו הא לא הגיע לידם ותי' על קדושת ישראל ניטין דף ל' אמרדכי והגא"ש שב' מכירי כהונה לרב משום דהוה במתנה מועשת הא רב לא ס"ל מתנה מועשת דאין יכול לחזור · ועד לרמב"ם ושור שפסקו טובת הנאה אינו ממון מגמ' ניטין הנ"ל.**

בש"ע סעי' י"ד · כהן שים לו מכירין שרגילין ליתן לו מתנותיהם יכול לזכותם ליסרחל וכו' כ' הפר"ח ס"ק כ"ג וטעמי' דמלתא דניטין דף ל' במתנה המלוה מעות את הכהן ואת הלוי ואת הע"י להיות מפרים עליהן מחלקן . ופריך ואע"ג דלא אתי לידי' פרש"י מתן קזכי לי' להאי כהן הך תרומה שיקבלנה זה בחזקו והאיך יש ידי נתינה לומר כ"ז במכירי כהונה פירש"י דהיינו רגיל לתת תרומת ומעשרות אלא לכהן זה הלכך כיון דמלתא דפשיטא הוא לנדידהו יהיב להו אמחו להו שאר כהני דעתייהו והוה כמתן דמתו לידייהו דהני עד כאן והקשה בירע"ם סק"ג נהי דאמחי שאר כהנים מ"מ במה קנו וזכו הני מכירי כהונה דהא לא עשה הכהן קנין בזה ומ"ק הגמ' לדוכתי' האיך יש בעה"ב ידי נתינה והאיך יכול לקבלו בחזקו וכפ' יש מוחלין דקכ"ג ע"ב שם דמכירי כהונה חשיב מוחזק בבכור כ' תוס' הטעם דחשיב כמתנה מועשת . הוחיל במתנה מועשת קי"ל בתמירה לחזר אינו יכול לחזור חשיב כמוחזק אבל הכא במה קנה הכהן וכיון דלא קנה מדמו האיך יש ידי נתינה ע"כ:

אמנם לא ראה הירע"ם בע"ת במרדכי וסג"א בניטין דגם למפרים תו"מ על חזקו שם כ' כמ"ש תוס' כפ' יש מוחלין הנ"ל משום דהוה מתנה מועשת ואסור לחזור בו והא דמקשי הירע"ם דהאיך יוצא ידי נתינה ל"ל כיון דזה אסור לחזור בו וחייב לתנו לכהן יוצא ידי נתינה על ידי המעות שנתן בו ולקמן אסביר עפ"י ק"ל והנל"ח:

והמרדכי והג"א מביאין ראי' לדבריהם מפ' הזהב דף מ"ט יסרחל שאמר לבן לוי כור מעשר יש לך בידי הבן לוי לשאי לעשותו תרומה על מק"ח ופעמת משום דאסור לחזור בו אפי' כדברים בעלמת משום דמתנה מועשת הוא אע"ל והקשה עליהם הא קדושת יסרחל שם הא התם ס"ל ר' יוחנן הכי מתנה מועשת אינו יכול לחזור אבל רב פליג עלי'. וכאן בניטין הוא רב ופע"ג ע"כ . וי"ל ליתב ולאלן דרב לא פליג אלא בממון שהוא לגמרי ממון הנותן והוא בממון ממש יכול לחזור הנותן והממון ברשות הנותן במתנה בתמירה במתנה מועשת אבל בעושת הגמ' הנזכר אינו יכול לחזור כמו מתנה מועשת לר' יוחנן:

או י"ל דכוונת המרדכי והג"א הוא כמ"ש שעל ידי המעות שנתן בהלוקה קנה כהן כאלו מעי' לידי' ומדמי' להתם בפ"מ לכן יסרחל שאומר שלוי כור מעשר יש לך בידי יכול להפרים ממנו' תו"מ על מקום אחר דמי קסבר הא עדיין לא מעי לידי' אלא אפי"ה ס"ל לר' יוחנן במתנה מועשת אפי' אם"י לחזור בו הוה כאלו מעי לידי' והייט ע"י הבטחתו בדברים ומי' נתינה ס"ה לרב כאן אע"ג דהתם פליג בדברים לחוד כאן דיהיב מעות לכהן על חלקו דאי' התם בניטין מי דאין בעה"ב יכול לחזור בו הוה התם גם לרב כאלו מעי לידי' (ול"ק דחולק התם במתנה מועשת ס"ה דיכול לחזור דלא הוה מתנות) אבל כאן הא אין יכול לחזור . ובפ"י אם כ' דלכך אין יכול לחזור משום כל תנאי שבממון קיים · ורמב"ן בשם ראב"ד כ' הטעם דאינו יכול לחזור משום דבעה"ב על פי הלוי הוציא מעותיו ואין לו שיעבוד אחר עליו שהרי אם נתאבדו אינו מצלח מצלח נכסים עני' תום' אם ד"ס ס"ם דלא נרע מכי ליח לי' (י"ל דכיוון לזה) הרי לכולם אינו יכול לחזור משום שהי' ממון ומפני שא"י לחזור הוה כאלו מעי לידי' ולא הביאו הממרדכי והמג"א ראי' ממתנה מועשת . דרב לא ס"ל מתנה מועשת אלא

שהכירו רמי' דמשום שמינו יכול למחזר כחלו מעי לידי דמי. ממנס עדיין צריך הסבר ועפש זה כמה יקנה הכהן והוה כחלו מעי' לידי כיון שמינו יכול למחזר:

ונ"ל דהנה כפ' ק"ע. והנ"ל הקשו כפסחים דל"ח לחכיי דס"ל למפרע נזכה וקונה הממון למפרע כלא פרעו הס ליכא כהא שעתא סוס קנין ותי' בק"ע דמיעבוד קונה ולי"ע קנין מחר ות"כ י"ל ה"ע כיון דכעפה"ב לימנו יכול למחזר לא גרע מחלו מי' לכהן מיעבוד על הפירות ולי"ע קנין מחר לענ"ג דרב ס"ל מיעבוד ל"ד ולי"ל דע"י מיעבוד הוא שלו י"ל כמ"ש כתשו' תחת דדוקא כשיד בעלים רחשוים עדיין שולטות עליו ומני לסלק לי' כה"ג ע"ד אבל כשכבר נסתלק הלוה שפיר הוה של מלוה מחמת מיעבוד כה"ג ס"ד אפי' לרב כן ה"ע כי מעוכת הגמה שים להבעלים כתו"מ נסתלקו דכיון דיתן הבעה"ב מעותיו לכהן זה על תו"מ ות"כ כיון שהבעלים לימו יכול למחזר כו יש לכהן מיעבוד ואפי' לרב ס"ד ולי"ע קנין מחר:

או י"ל כך לחע"ג דרב ס"ל ע"ד. כאן כיון דע"ס לימו ממון כיד בעלים כ"ע לימו ממון ולפ שמולל ועולה לא פליגי מרב בדיעה אלא דלא ניחא להו לפרש המשנה כמכירי כהוה ולפש לכולם כמה קשה הכהן כמיעבוד ול"ל דע"ס לימו ממון הלכך כיון שמ"י למחזר קשה הכהן כמיעבוד מ"ש ס"מ דרב ושמולל ועולה לפי סוגי' דגיטין כולהו ס"ל כ"ס לימו ממון ות"ס קו' הש"ך כמ"מ כי' ס"ע ובפ"ח סוס"י זה על ר"מ ועו"ר דפסקו ט"ס לימו ממון ומפ"כ דנדרים מוכח דע"ס ממון ונמ"ס י"ל דפסקו כסוגי' דגיטין דף ל' וכהנ"ל:

סימן תכ"ו.

(א) **ישוב אקו' רימ"ט אש"ע ח"מ סי' רמ"ו שפ' שם אומר לחברו** אכול עמי חייב לשלם והקשה מכאן דאוכל מתנות כהונה דפטור משום דאע"ג דמשתרשי יכול לומר היתי מתענה דש"ע לקמן בסי' זה לא פסק כן (ב) **ישוב אקו' ר"ן מריש פ' ראשית הגז דהוביח במתנות כהונה פטור אפי' משתרשי ורי"ט שתי' אקושיתו השיב עליו בקצוה"ח סי' רמ"ו סק"ה מסי' שם"ג ס"י דפ' שם רמ"א האומר לחברו דור בחצרי פטור מלשלם וישבתי לרימ"ש והעלתי שדין דסי' שם"ג הוה ספיקי דדינא. ודין דסי' רמ"ו מה שהקשה שם הש"ך ישבתי בתשובה בס"ד.

בש"ע סע"י כ"ו לא נתן המתנות לכהן חלא חכלן והספידן כו' כרימ"ש חמ"ע ס"י כ"ח הקשה חתס"ד סי' ס"ו והכילו הרמ"ח סוס"י רמ"ו כח"מ דלא מצי להכידו כא ואכול עמי חייב לשלם עד שאמר לי' כפי' להפטר והקשה הרימ"ט ומוכח כסי' סל"ל בקצוה"ח ס"ק ה' דסרי כלא קל"ח כאן פריך הש"ס לרב חסדא דאמר המוציא מחעות כהוה ואכלן פטור ופריך מסרי שאכלו המלך את גורנו כאוכו חייב לשעבר. ופריך מני' לרב חסדא דמוציא מחעות כהוה ואכלן פטור ומשני דקא מתשרשי לי' דאי לאו שהעשר תוך גורנו סי' לוקחים פירות אחרות. והקשה תוס' ח"כ מחעות כהוה כמי הא מתשרשי לי' כשאכלן ות"ל לאכול דבר אחר ואי' דפטור דאי' יכול לומר אפי' מתענה. ח"כ כאומר לאחרינו ממאי חייב אאכן לא מצי ח"ל הייתי מתענה ע"כ. לכאו' כהשקפה לשוה לקו"מ דאע"ג דרמ"י ב"כ ס"ל כחוס' אבל הכ"מ וס"ע ולקמן סעי' ל"ח ורמ"א שחיק לי' לא ס"ל כחוס' אלא אפי' מכרן למחעות דמשתרשי אפי"ה פטור וכ"פ הפר"ח ס"ק מ"ג והביא הר"ן שחמה על חוס' דס"ל כמחעות כהוה היכי דמשתרשי חייב דמכח זה לריך לחדש דבר זה היכי אדם יכול לומר הייתי מתענה ות"ת ח"כ ס"ק חוס' לדוכתי' הא כאכלן משתרשי כבר חי' הר"ן דדוקא בגעל המלך גורנו כאוכו כיון אלא הפקיע הוא מלוחו ומשתרשי לי' עדיין מלוחו עליו דמה לי הן ומה לי דמיהם כנ"ל. ממנס נחזי אמן מי חייב לשלם מאחר דרב"י וחוס' לא ס"ל כרמב"ם והר"ן עכ"פ הי' ספיקי דדינא וממנ"ס ועדיין קשה קו' מהרי"ט חמאי כאוכל עמי חייב ואמ' דפר"ח מכריע כר"מ מכח רחיות הר"ן וחוס' דאמ' אמן כרי"פ רחמית הגז לא הספיק ליתנו לו עד שלבעו פטור משום דקנוי כשנוי והוה לי' כמוציא מחעות כהוה אז אאכלן והחם הא ודאי משתרשי לי':

ונ"ל דלא הוה קשי' לחוס' קו' הר"ן זו משום דודאי שיעור קונה הוא עדיף משאר מוציא כגון שהוציא אז אאכלן והחם הא כר"ן דהוה רק כשאר מוציא ופטור מ"ש מה קמ"ל רב חסדא דמוציא פטור הא ממאי' שמעת לן דמוציא ג"כ פטור וכמה תיובתא דמתיב רב חסדא ולא מבית מהך מאי' רמי' לרב חסדא דמדפטור עד שלא הספיק לגבעו מ"ו דלא הספיק לגבעו הוא עדיף משאר מוציא הלכך אפי' כמשתרשי נמי פטור ות"ל ספיר דקו' מנר"ט קשה לדיוא ממאי חייב מאחר דלוקחת פלוגתא ניחא הממנ"ס. ורימ"ט ת' דלא דמי דכאן כמחעות דמשום מוציא אין חייב דהוה ממון שאין לה תובעים אלא משום מה נאמר לך יכול לומר לא נהניתי כי הייתי מתפנה אאל באוכל אל מבירו משום מוציא מחייב. ובקוה"ח דוחק ת' זה מדברי רמ"ח שם סי' שם"ג ס"י כהגה. כ' נראה דלא חייב משום מוציא דשם כ' האומר לחבירו דור בחצרי אי"ל לשלם וכאן כ' באוכל עמי לריך לשלם ועכ"ל משום דהתם מיירי בגברת דלא עדיף למיגר דזה לא נהנה כמ"ש הש"ך שם ונשמ"כ באוכל עמי ס"ו נהנה ות"כ מוכח משום נהנה הוא דממייב ע"כ ובקצה החקוה"ח דהת הש"ך כ' כשי שם"ג כלא עדיף למיגר אפי' ת"ד מודה דפטור ועכ"ל לש"ך דפליג תה"ד דמחייב באוכל עמי על רשב"ן כשי' שם"ג כדור כאחרי דפטור בקיימת לאגרת ועדיף למיגר והאיך כ' הקצה"ח שכ"כ הש"ך. ובני הכ' החרון יניק וחכיס כה' זאב ני' כשמי' בן י"ד הסיב לי דקצוה"ח ס"ל דלא כש"ך דס"ל דפליגי תה"ד עם רשב"ן דהת רמ"ח הביא לתה"ד כשי' רמ"ו ולרשב"ן כשי' שם"ג כדור כאחרי פטור ולכך מתרן הרמ"ח כשם רשב"ן כשי' שם"ג מיירי כלא עדיף למיגר ובזה גם התה"ד מודה ופ"ז כ' הקצה"ח שכ"כ הש"ך דהיינו כלא עדיף למיגר גם התה"ד מודה. תלוקים יחוך כני לתורה ו"ש ועתה הוא רב ונדול.

ונ"ל ליישב קו' קצוה"ח תמרי"ט מלקמן סי' שם"ג כמ"ש הרמ"ח כפ"ב דב"ק ס' ד' כחלר מביאו דקיימת לאגרת חע"ג דנכרת לא עדיף למיגר חע"ג שלא נהנה שהי' מוליא דיהה אחרת כחנם מ"מ השתח מיהו נהנה כמה שחכרו לפסד. ו"ל דה"ל מ"ם מהרי"ט כחכול עמי אינו חייב משום נהנה דיאמר הייתי מתעשה מ"מ עכשיו הוא מתנהה מה שמוזק לחבירו ומ"ש מהרי"ט דחייב משום מוזק ר"ל כיון דנהנה כמה שחביכו מחסל חייב אפי' מדעת בעלים ות"ש לפי"ז מה שהקשה הקצה"ח שם מתרומה שתחב לו חביכו. ומש"כ כמתנות לא נהנה כמה דחסר לחביכו כיון דה"ל ממון שאין לו תובעים ולקמן לכתוב דלא קשי' מה שהקשה הקצה"ח מסי' שם"ג ושתי' רמ"ח דכסי' רמ"ו פ' כתה"ד וכסי' שם"ג פ' כרשב"ן:

או יש להסביר סברת מהרי"ט כיון דמוזק לחבירו כחכול עמי ס"ל לחסוקי דעתי' דלריך לשלם ולא מי' לן לחכול חלא להתענות חע"כ דע"מ לשלם כחמת מכיל. ומש"כ כמתנות כהוה דהוה ממון שאין לו תובעים מני למימר לחו חסוקי דעתי' לשלם כיון דהוה ממון שאין לו תובעים. ולכך יכול לומר אם הייתי מסיק דעת דלריך לשלם הייתי מתעשה. ובישוב הרמ"ח מסי' רמ"ו וסי' שם"ג חע"ג דסכ"ד מסוי להדדי עיי"ש מ"מ הרמ"ח ס"ל לחלק דוקא כחכול עמי חייב משום זה נהנה כמה שחסרו לחביכו חסרון ממש משא"כ כדר כחאר חביכו דלא הוה חלא גרמה כעלמא כמ"ש הרמ"ח שם כי' סל"ל. ות"כ על החסרון לין לחייבו חלא משום זה נהנה כחסרונו של זה עיי"ש לין לחייבו חלא כחכול אלא מדעת בעלים חכל מדעת בעלים אח"ל דור כחאר פטור:

ויש עוד להסביר חי' זה לנ"ש כיש"ם כפ"ח דכ"ק ס"ע דחכול עמי חייב משום זה החוכל ה"ל לומר ע"מ לפטור ע"כ וקשה דלמח סברת להיפוך דהקורח נוח וחכול עמי ה"ל להזכיר פ"מ לשלם ולא להוליח ממון ול"ל דשחמת הכי הוא כיון זה נהנה כחסרונו דחייב משא"כ כחאר דהוה רק גרמה כעלמא ות"ח לחייבו מאד חסרונו רק משום זה נהנה ות"כ כשלמת כחכול עמי כי' כטחונו של הקורח על ממון שלו שהוא מוחזק בו וזה שמחסרו פטיטא דע"מ לשלם קרלחיו משא"כ כחאר דממונו של מבכיר הוא גרמה כעלמא ות"ח לחייבו מאד חסרונו רק משום זה נהנה ות"כ כשלמת כחכול עמי כי' כטחונו על ממון של חביבו שישלם לו הלכך על המבכיר לריך להחמות ונם הדר יכול לומר מה עבדית לי רק גרם הנזק עיי' חוס' כחו' דק"ח ד"ה הנן דגרם הנזק חלא לימו כהנזק כי' עפ"ה לך להחמות ע"מ לשלם. כ"ז נראה לי ליישב הרמ"ח שלא יהי סותר מסי' רמ"ו לסי' שם"ג מ"מ לדיוק כחומר לו דור כחאר כ' דהוה ספיקי דדינא דהמעיין כב"י כח"מ סי' שם"ג כ' דחין נוכרח דס"ל לרשב"ן כמ"ש הרמ"ח דפטור וכי"ד סי' קמ"ו לימה פוסקים דס"ל דחייב דהחמת מהמע כדרך כני חדם דרין כהכירות ומה שהקשה הש"ך סי' רמ"ו מהך דיוא דחכול עמי חייב חמרתי לייהב כחהו על נכון:

סימן תכ"ח.

(א) **תי' אקו' חב"ח ופמ"א אר"ן וב"י שכתבו לר"מ אתי' אם לרבות כוי שהוא ס' חי' ס' בהמה וכי איצטרך קרא לרבויי ספיקא סברות לר"מ דס"ל ס' דאו' לקולא לא שייך בס' בוי (ב) ביאור דעת הרמב"ם לשיטת הטור דר"מ ס"ל כוי הבא מן בהמה וחי' ותי' אקו' הטור אר"מ שכ' בכוי מפרישין המתנות כיון דאין נותנין למה מפרישין (ג) ביאור קו' הר"ן אר"מ. הב"ח כ' דלא קשה מידי ובארתי דשפיר הקשה הר"ן. ואמנם כתבתי ישוב על קו' הר"ן.**

בש"ע סעי' י"ז מתנות אינו נוהג אלא בשור ושה. הנה זה לשון הר"מ כפ"ט מה' ככורים אין חייב במתנות אלא בהמה טהורה בלבד שנאמ' שם שור או שה. כלומר הבא מכבש ועז חייב במתנות והכוי אע"ג שהוא ספק מפרישין ממנו כל המתנות. נראי הטעם על הענ ויולדה הולד חייב בחלי מתנות שנאמ' שם או שה ואפי' מקלת שה תים הבא על הלבי הולד פטור מן המתנות

הגה הר"ן פי' דברי הרמב"ם וכן פי' בב"י דרמב"ם מיירי בכוי שהוא ספק בהמה ס' חי' והקשה הב"ח וכי מלטרך קרא לרבויי ספיקי וכן הקשה בשו"ת פמ"ג סי' כ"ב ופמ"ג לקמן סי' ס"ד ס"ק ועיי' מ"ש סי' ת"מ ליישב הר"מ בחלב של כוי דפ' הר"מ ס' חי' ס' בהמה ואני לעיל סי' ס"ח קלרתי כי לפוס דהיינה אחזתי שם החבל כתבי דאחזין שכתבתי שם לפי תי' הב"י ניישוב הר"מ דאם שה במתנות אתי לכוי דם בהמה אז חי' וכתבתי שם דרמב"ם גופי' ס"ל בחלב לא אתי כל חלב לכוי ס' בהמה ס'

מי' משום כי מיעטרך קרא לרבוי ספיקא והאיך אפשר לומר כתי' הכ"י דקאמר וכי מיעטרך קרא לרבוי ספיקא ממש קיצור דברים יש שם והוה ליה למימר דמיעטרך קרא לרבוי ספיקא הוא דמיעטרך קרא בחלב לרבוי ספיקי הוא מיעטרך כי מספקא לן יהי' אסור ממש אם ס' דאו' להחמיר מה"ת לא מיעטרך קרא לאיסורי ובחלב שהוא כרת יש ג' בפ"ע מה' טומאת מת ה"ג שהוא מה"ת אף י"ל דרמב"ם ס"ל כמו דתלינן בזאב ובמשמעי ידי דמכחא להקל ספיקא אפי' מדרבנן כן מה"ת תלינן להקל אזו מן הסיתר ממש ה"ת בספק שיש מהם מותרין ויש מהם אסורין משא"כ כוי דאפי מספקין מה היא אם היא מין מי' כולם מי' ואם היא בהמה כולם בהמה ועוד כיון דאיכא מוערת אם היא בהמה לעניו חלב ומוערת אם היא חי' דבשר כיסוי פסיטה בלא קרא ממי ספיקי למוערת . כיון דאיכא מוערת וקולא מי"ת להקל בשניהם אפי' לר"מ רק להחמיר בשניהם דהוה תרי קולא דספתי מהדדי חלב לעניו מתנות בממון קי"ל המוציא מחברו עליו הראי' כל שיש ספק שפיר מיעטרך קרא לאיסורי במין שאם אפי' מסופקין בו אם הוא בהמה אף אי' דאיכא בהמתות כאשר כי"ב קאמר הש"ם דף קל"ד בם' לקט דמיעטרך קרא עני ורש הלדיקו לדק מצלך ותן לו ולא קאמר וכי מיעטרך קרא לרבוי ספיקי משום בלא ספק לא יתן לו דהממע"ה כן ממי לעניו מתנות כן ולקמן סי' רס"ח בתשו' כתבתי בזו בישוב הרבה קו' התוס' וכי"ב מעניו זה דמקשו וכי מיעטרך קרא לרבוי ספיקי ופמ"ג בש"ך סק"ח הקשה אחי' הב"ח ממ"ש הכ"מ לכי הבא על התייסה חייב אחי מתנות שנאמר אם שה הוא אם מיעטרך לכול ועוד אם אחי אם לכי הבא על התייסה לחייב בכולהו מתנות דלאחי לא צריך קרא דפטורות שה י"ל אפי' מקלת שה כדאי' בגמ' וכ"ל דאם כל הכ"מ הוא לאו דוקא וכ"ל בב"ח שכ' לרמב"ם דלא פסק כרבין ורק בלכי הבא על התייסה חייב בחי דקשה בחי ל"ל קרא דאם ול"ל אם

תגב גדרא נקיט הרמב"ם :

ולענ"ד דהטור הקשה אם היו נותן למה מפרישים לכך כ' דרמב"ם מייירי בכוי הבא מבהמה וחי' הלכך מספיקי לריך להפרים כל המתנות ולכך כ' בריש"ה אחם כוי לריך להפרים ממנות הפרשה ס' לחומרת לח מכשי דחי אם שה אחי לרבות לריך ליתן כל המתנות חלח אפי' דלח כרבין שאפי"ה לריך להפרים עכ"פ אפי' בחיש הבא על הבהמ חוסשין לז"ח ושה אפי' מקלת שה חע"ג דחי לח מפרים היו טבל מ"מ הפרשה בפ"ע מלוה כמ"ש בסוס"ע לעיל ס"ה דחע"ג דהיו טבלים מ"מ לריך להפרים מיד וכ' הב"ח משום דלעניו הפרשה יליפיו נתינה נתינה מתרומה ומח"כ לעניו נתינה מפרש והולך לעניו נתינה יש חילוק בכוי דהייו כי הבא על הבהמ התייסה חייב בחי מתנות דשה אפי' מקלת שה ותיש הבא על הבהמ פטור לגמרי חו יש לומר דרמב"ם לח ס"ל כמ"ש הב"ח דיליף נתינה נתינה מתרומה דמ"כ חמחי היו טבלים כתרומה דהח כ' תוס' טעמי' דר' יוחנן דס"ל דמתנות שלח הוה טבלים משום דיליף נתינה נתינה מתרומה ולח דקאי לי' לר"מ חלילה דר"ה ברי' דר' חייא דאפי' כוי דלכי הבא על התייסה ממי לח חייב חלח בחי מתנות חס ס"ל שכך ס"ל לר"מ דלר"ה ברי' דר"ח אחי לרבות עכ"פ להפרשה ואין רחי' מר' יוחנן דס"ל דאם שה לרבות לנתינה כל המתנות די"ל כ' יוחנן לשיטתי' חזיל דס"ל מתנות שלח הורמה הוה טבלים דיליף נתינה נתינה מתרומה ס"כ הפרשה לכל המתנות אי"ל קרא כיון דיש מקלת שה בו דפשיטא לריך עכ"פ להפרים מכח נתינה נתינה דס' להחמיר דהנתינה גופי' מנה הוה אע"כ דאם אחי לרבות לחייבו בכל המתנות :

ואחרי כותבי זאת ראי' בשו"ת פמ"ג סי' ל"ב שפי' לר"מ כמ"ש דמפרישים משום מלות הפרשה אע"ג שאין נותן ולא כ' טעם מל' לר"מ אעפ"י שאין נותן מפרישים ועוד דמפרש ספיקי לרמב"ם דאמת אין חוששין לזרע אב ס"כ מאת זוכחי זאב לריך לאלק ולית לי' לדרבה דאחי לדון עם הטבח וע"כ אם אחי לרבות כולהו מתנות מגזה"כ ס"כ גם שיש הבא על הבהמ חייבי בכולהו מתנות מגזה"כ דאפי' שה או דאמת אאת זוכחי יליפינן לכדרבה ואינטרך אם לאלק וא"כ שיש הבא על הבהמ חי' ל"ל כלום לכך מפרישין אספק אפי' כוי קי"ל כדרבה דבתרה הוא :

ונ"ל דזה כוונת הר"ן שכ' אי דרבוי דאם בא לגבי הבא על התייסה ס"כ ונפשוט דחוששין לזרע אב אאתי אינטרך קרא לרבוי וכ' הב"ח ולא קשה מידי דלישה לאיפוך דבהאי רבוי גלי לן קרא דאין חוששין דלהכי מחייב בחתנות הר"ן לא ניחא לי' כתי' בשלמא אי חוששין ס"כ לאלק ל"ל קרא כאשר כפ' אך וחת זוכחי זאת ס"ם לכדרבה דהדין עם הטבח אבל אי אין חוששין ואלאק לריך קרא ול"ל אאת זוכחי זאב קשה הא קי"ל כרבה ומ"ש הב"ח עוד תי' אקו' הר"ן ז"ל אי שאת אפי' דאמת חייבה בחתנות זה נמי קשה דס"כ גם בשיש הבא על הבהמ פטור כיון דגם בלכי הבא על התייסה מגזה"כ . וליבא ל"ל דבחתת לא נאלת כרמב"ם מפורש דין דרבה בפ"ע מה' בכורים שהדין עם הטבח וס"כ ל"ל קרא דאם ניחא לי' כתי' בשלמא אי חוששין ס"כ לאלק ל"ל קרא כאשר אבל אי אין חוששין אלא משום דאמת חייבה בחתנות אפי' בלכי הבא על הבהמ פטור כיון דגם בלכי הבא על התייסה מגזה"כ . וליבא ל"ל דבחתת לא נאלת כרמב"ם מפורש דין דרבה בפ"ע מה' בכורים שהדין עם הטבח וס"כ ל"ל דלא פסק כרבה . אחנם הא ליתא לכאו' דהא הר"מ הביא שם ה"ע מתני' דף קל"ב השותא לגוי ולכהן פטור מן החתנות דדייק בגמ' ולתני כהן וגוי פטור מן החתנות אחא לומר דכתר יש לומר דכתר הכי קאמר דרים רבה אחת זוכחי זאב אפי' הטבח הדין עם הטבח ואין חוששין

ואי נמי משחתינא ה"מ לחלק בין ס' כסות לס' מתנות דהתם טרח ב' מה דבעי לי' כ' יוסף מרכא מי לחטוף המתנות משום חיבת מצוה מו חסור משום ביזוי וכ' הר"ן דלא מצבי לי' מלא כסרגא הבעלים חמ"ב ליתן לו מ' שיעלם לו ס"ה אם ט"ס לבעלים ופשטי' לא משמע הכי ועוד מרים דהתם חכמי מתיוקת שמעלם ע"י המתנות מהיכן הוה ידע שיתרלו הבעלים ליתנו לו ועוד שמא שלחם לעני וקי"ל כעני לגדקה חמירה לגבוה כמשנ"ה להדיוט דמי ולכך כ' אפי' שחמרה תורה ונתן ולא שיעול דחטיפה חסור הייגו לכתחלה חסור לחטוף והייגו משום ביזוי מצוה (כי"ב כ' בב"י לקמן סי' שע"ו בי"ל ס' בכור חיגו ממונו של כהן אבל ה"ד קודם שתקפו משח"כ לאחר שתקפו בדיעבד הרי הוא ממון כהן) אבל בדיעבד בשכבר חטפו הרי הוא שלו מ"מ ס"ה לבעלים כיון דלכתחלה חסור לחטוף מהבעלים. וטעמי' דמלתא י"ל כתיב ונתן ולא שיעול וכתיב ולקחו דמשמע דשרי לחטוף ובב"מ שנרחה לחלק לכתחלה בעינן ונתן אבל בדיעבד אפי' חטף זכה בו מלא נפי"ז י"ל אף היש להבעלים חזקת מרי' קמ"ל כיון דחסור לחטוף מ"מ בדיעבד בחטף הרי הוא שלו הלכך בספק ממי לא אמרי' שמא פטור ומוליחין מידו דשמא ס' בכור דאפי' בכהוא ביד כהן והוא בכור יש להבעלים ס"ה בו מועיל חזקת מרי' קמ"ל להוליח מידו כיון דבי"כ וכי"כ יש להבעלי' חזקת ממון בו משח"כ כאן בדיעבד בשכבר חטפו פסקו ס"ה לבעלים אלא הרי הוא של כהן מ"כ כיון שכהן מוחזק בו עתה ומסייע לי' דפסקו ס"ה לבעלים אין מוליחין מידו דהר"ן כ' בהאחיו לעיל דמש"ה מוליחין מידו משום שיש עדיין להבעלים להחזיר להם מפני טובת הנאה שיש להם אבל למ"ש דפסקה ס"ה לבעלים בחטף תו אין מוליחין מידו מע"ג בשאר ס' ממון קי"ל מוליחין מידו למחזק מרי' קמי' ה"ל כממון גמור ובעלים גמורים משח"כ בע"ה אינם בעלים גמורים ואינו כממון גמור למשום ממון גמור אי פטור לגמרי לינא מזקה ברורה רק מספק מעיקרא ולי"ל רק ס"ה ממון דמרי' קמ"ל דמעיקרא דעבדיו בשכבר חטף פסקה ס"ה דבעלים לא מוליחין מיד כהן:

(יעין שערשם בשעות בשפל הפי' הבאים ע"ש מזכרו ס' הלכו ג"פ ומפ' תכ"ד ולהלמה)

סימן תכ"ד.

(א) ישוב ק"ו אתום' דף קל"ב שב' ר' יוחנן דס"ל האוכל מתנות שלא הורמו כאוכל שבלים דילוף נתינה נתינה אמאי נוהג בחול ובהמת שותפים חייבים

בש"ע סעי' כ"ה והמשתתף עמהם כו' משמע אבל משתתף עם ישרחל חייב וכבי מ' דף קל"ו בהמת השותפין חייבין במתנות. ור' אלעזר פוטר דילוף נתינה נתינה מרחשית הגז ולכך ס"ל ר"ח מתנות אין נוהג בחו"ל דילוף נתינה נתינה מתרומה וכבנן דמחייבים בשותפים דלא ילפי נתינה נתינה ולכך ס"ל בחו"ל נוהג דלא ילפי נתינה נתינה מתרומה ושר"מ כ' הטעם דשותפים מדכתיב מאת זובחי זבח והפר"ח הקשה הא מאת זובחי זבח ילפינן לכדרבא שהדין עם הטעה ומפיק לה דשותפים חייבים מג"ש נתינה נתינה מתרומה ולישתא לרבנן לא ילפי נתינה נתינה אלא מהכ"ת שיהי' פטור כיון במתנות לא כתיב מיעוטא דשותפין פטורין:

בטור לכן מגילה דף כ"ח הקשה מתום' דקל"ב שכתבו טעמי' דר' יוחנן דלמר האוכל מתנות שלא הורמו כאלו אוכל טבלים דילוף נתינה נתינה מ"כ הקשה ר"ח דילוף נתינה נתינה של שותפין פטור וכחו"ל אינו נוהג והא ר' יוחנן ס"ל הלכה כשותפי מתני' וסת"מ ס"ל דנוהג בחו"ל ושותפין חייבין. הנה מהו"ל כ' לישב דלעני"ג לחין ג"ם למהנה מ"מ היכי אלא מסתבר לא למריון הג"ם כמ"ש הפכ"י בקדושין דף מ"ב אליבא דר' יוחנן גופי' הכי והט"ו גופי' אפי' לר"ח דס"ל הג"ם נתינה נתינה מ"מ לעניין שיהי' טבלים כטבל לא ס"ל הג"ם משום דשמי מתנות שאינם מעורבים כן י"ל אפיבא לר' יוחנן כיון לדיך הפרשה הרי הוא כטבל אבל לאו"ל לא יליף הג"ם נתינה נתינה משום דמתנות אינו חוכת קרקע ומקיש בשופ"ק דקדושין כל התורה לע"ז דמה שאינו חוכת קרקע לנוכ בין בארץ ובין בחו"ל וגם בירושלמי מקיש כל התורה לתפילין לנוכ גם בחו"ל ומה שהקשה משותפת לשמה חייב וקשה ממי לדיגן קו' ט"ת דקיי"ל בספני' כ' כר"ח לחינו נוכ בחו"ל ע"כ משום דילפינן נתינה נתינה מתרומה כר"ח ולפי"ה בשותפים חייבים. אלא קו' ט"ת מעיקרא לא קשה ר"ח ס"ל בתרומה שותפת פטור כדאי' שם בגמ' לאי חייב למה ילף מרחשית הגז לפטור נילוף מתרומה לחייב אבל לחן דקיי"ל תרומת השותפין חייב מדכתיב תרומתכם כדאי' שם קל"ה ע"ב וכ"פ הר"מ בפ"ח מתרומות ה"כ חין ר"ג אע"ג דקיי"ל כר"ח למילף נתינה נתינה מתרומה לחינו נוהג בחו"ל בשותפות מה"ט בשותפות חייב כתרומה לחייב בשותפת וילפינן נתינה נתינה:

סימן תכ"ה.

(א) אם נמצא טרפה נשאר לגוי פטור מן המתנות הדין אמת שלא עשה ישראל עדיין קנין אבל השעם שב' המרדכי צ"ע לענ"ד.

בהגה שפי' כ"ה אם נמלא טרפה כשחר לגוי כו' שפוי מהמתנות והטעם כ' המרדכי דהא עיקר החיוב הוא בשעת זביחה וכהאי שפחה לית לי' בריר' דתהוי דידי' לע"נ דרוב כשרים שם הא קי"ל כשמואל דכממונא לא חזלינן כתר רוב ועוד טריפות הרילה שכיח ע"כ ומקשה ל"ל טעמא דחין בריר תיפ"ל דלא שכח ישרחל קנין עדיין והשתא של גוי ופי' בר"ט מלגזי ר"פ דכחורות שהביח להקשות כשיטה כסוף"ק דכחובות בתינוק הנמלא ממנה גוים וממנה ישרחל ישרחל ואמרי ר"ל לגזקין ופי' משום דחין לגוי חזקת ממון והמרדכי לא ס"ל הכי דח"כ הא לכך חין הולכין בממון אחר הרוב משום דחזקת ממון עדיפא כמ"ש תוס' ב"מ ד"כ ע"ב ח"כ בגוי דל"ל חזקת ממון הולכין אחר הרוב:

ובשו"ת אמרי אם לתשוב"ג ז"ל סי' קי"ח דומה פי' הרי"ט מלגזי בדעת הרמשונים דלומק לומר דכל הרמשונים ס"ל גזל גוי מותר ולכך כ' מ"ש לגזקין כיון שכבר המזקנו לדבר אחר ליחרלו הו גם לעניין ממון מחזקינן כן וכי"ב כ' הפלחה סוף כתובות שכ' בכהמה דחזלינן כתר רוב בדין טריפות לחיסורי גם לעניין ממון חזלינן כתר רוב אבל ז"ל הא המרדכי לא ס"ל דח"כ למה כ' דאין הולכין בממון אחר הרוב ח"כ דברי המרדכי צ"ע:

סימן תכ"ו.

(א) ישוב אר"מ דלמה במתנות פסק על מנת תנאי והתנאי בטל ובמעשר פסק ע"מ שיורי שייר ול"ב:

בש"ע שם אמר לי' על מנת שהמתנות שלי חיגו תנאי וכ"פ הר"מ בפ"ק מה' כלוריס והקשו הא הרמב"ם פסק בפ"ז מה' מעשר בשן לוי שמכר שדה ואמר ע"מ שהמעשר שלו מהני התנאי ועי' בש"ך ס"ק מ"ו מה שתי' להפל"ח לא ניחא לי' ומה שתי' הפר"ח עיי' בר"פ המוכר את הבית בסוגי' זו בפי' רשב"ם נמלא לא בפל"ח:

ולענ"ד נרחה לישב דעל דבר שלא בא לעולם לא שייך לומר לשון מן השן כגון בשן לוי לא שייך לומר שמוכר שדה שיאמר חון ממעשר כיון שאין המעשר עדיין בעולם אלא שייך לשון על מנת שהמעשר שלי וא"כ ס"ם בשלמא במעשר דלא הוה יכול לומר חון והשתא דאמר על מנת דלא יאמר אינם בכדי כמ"ש רשב"ם שם הלכך אמרינן על מנת שיורי שיירי והא דלא אמר חון דלא שייך לשון חון בדשלב"ל משח"כ מתנות אי שיורי שייר הל"ל חון דהא מתנות יאמן בעולם:

סימן תכ"ז.

בש"ע שפי' ל"ג גר שתגייר והי' לו פרה נשחטה עד שלא תתגייר פטור כו' משמע אפילו שהממע"ה. בגמ' אמי ממשנה לאי' התם הכי משפק מתנת עניים דהיינו לאחתי' דחורי ממלים דחייב בספק ושני רבא פרה בחזקת פטור קיימת פי' עד שעמדו הי' בחזקת נכרי קמה בחזקת חיובי קיימת פרש"י שהיתה מעולם בחזקת ישרחל שחייב במלות משו"ה בספיקא להחמיר וכ' בעור מגן ר"ה די"ל משמע לי דרישא דקאמר פרה בחזקת פטור קיימת דוקא לאכל אי ליכא חזקה בפיקו להחמיר וסיפא דקאמר קמה בחזקת חיובי קיימת ל"ל לאל"ה דשיהסה דוקא קמי' דיוקין מהדדי וכיון שכן ע"כ לך דקמה לאו דוקא דאפי חזקת חיוב שייך לומר כה לע"ג דשל ישרחל היא מעולם אין כאן חזקת חיוב אבל קמה קיימי בחזקת עניים יותר משל בעה"ב ה"ו סיפא ל"ל דוקא ובקשה הא בהדיא מקומות מלינן דס' מת"כ להקל אפי' בליכא חזקת פטור:

ולענ"ד ניחב דלכאו' קשה עוד דל"ל קמה בחזקת חיוב קיימת תיפ"ל מקרא עני ורש הלדיקו ואמר ר"ל תן לו משלך דמשמע ס' לקט להחמיר ע"כ כ"ל דעני ורש הלדיקו לאו לחיובי להחמיר בכפק אלא שכל' אמר לגו להלדיק את העני ולא יאמר כאומו אים שקב"ה שונא עניים וה"ל ממילא הם הרשעים אלא מדבכה להלדיק העניים שכם לדיקים וקב"ה אוהב העניים וממילא כשים ישרחל ס' לקט ישרחל מחייב עלמו בדבר ניתן ע"י דברי הקרא עני ורש הלדיקו וז"ם רש"י קמה בחזקת חיוב הוא ול"ת בחזקת חיוב ז"א המומע"ה אלא כמ"ש רש"י בחזקת חיוב שלה היינו למעולם היא עומדת לכך דשל ישרחל הוא וי"ל דר"ל מפני עני ורש הלדיקו עומדת לכך ניתן והייגו להחזקה ודיוקי דסיפא דוקא אבל כם' מת"כ לליכא קרא דעני ורש הלדיקו ספק לקולא אלא חזקה ודיוקי דרישא לאו דוקא אלא היש לומר דגם דיוקא דרישא דוקא משום דאי לאו דאמר פרה בחזקת פטור קיימא ה"א לחייב ולא אמרי' הממע"ה משום דהוה חזקה להיפוך דהייגו הוה מוקמינן פרה לחזקת אי ולגאמר שתגיירה כשחטה לכך צריך לומר דליכא חזקת פטור והוה חזקה לגבי חזקה וחשיב כמו ליכא חזקה כלל ועי' במשבלות אר"ח סי' מ' סק"ח דלכאו' ברש"י דס"ט כם' אלא דחייב משום דהוה ס' לישור ולא אמרי' הממע"ה משום דהוה חזקה להיפוך דהייגו אפי' מוכח דגם בחלה חזקה דליכא חזקה דהשתא שתגלגלה לאחר שתגייר וק"ל:

סימן תכ"ח

(א) הפר"ח הקשה אר"מ דלמה נקיט תולש חלב מחי ומטרפה לוקה שלש תיפ"ל בלא טריפה לוקה ג' דהיינו משום בשר מן החי וכ"כ הום' וכתבתי תום' לשיטתי' א"ש והר"מ לשיטתי' א"ש (ב) ביאור דעת ראב"ד שכ' חלב מקרי בשר (ג) עוד תי' אקו' פר"ח ותי' אר"מ דס"ל אבר מדולדל דאסור משום בשר מן החי ולמה אינו לוקה כבשר מן החי (ד) ראי' לר"מ דחלב לא מקרי בשר (ה) במנ"א כ' דאי' מזבחים ומר"מ דחלב ובשר מב"מ ואא"כ יהי' פסקי הר"מ סותרין ורחיתי לדברי מנ"א:

בשע"ג ס"ב וכשר הפורס מן החי כו' כפר"ח הקשה מרמב"ם בכ' כפ"ה מה' מ"א התולש חלב מן החי מן הטרפה לוקה שלש וקשה תיפ"ל בלא טרפה חייב שלש משום חמה"מ ומשום בשר מן החי ומשום חלב וכן הקשה תום' ד"ה כזית דף ק"כ ע"ב ותירוצם לא עולה ליכב הר"מ: **וכשעה"פ** כפי"ז נמי מ"ב תי' דתום' ס"ל דחלב מקרי בשר כרחב"ד שכ"כ בשמו הרשב"ם ור"ן כפ' ג"ה ולכך הקשו שפיר דחייב שלש דהיינו חלב גם משום בשר מן החי חלב הר"מ ס"ל כתנור שהבית כ"י סי' ל"ח דחלב וכשר כ' מיהם הם מ"ב חלב לא נקי משום בשר: **ולי"נ** די"ל תום' לשיטתם דס"ל דלא חייב אכזית בשר הפפרס מאבר שאין בו עשם וכמ"ש הפר"ה דתום' ס"ל הכי אלא דלא מחייב רק בתולש כל האבר. ומ"ב ע"ב דך מימרת דתולש חלב מן החי וטרפה דליקה שלש מיירי בתולש כל האבר כולו דהיינו החלב עם הכולי' ומ"ב אכזית בשר בכולי' מ"ב שפיר הקשה תום' דלקי שלש דהיינו משום בשר מן החי לחלב הר"מ לשיטתי' דלקי אכזית מאבר שאין בו עשם וכ"ה דילוף הר"מ הכי מהך דתולש חלב מן החי ומן הטרפה וכ' לר"מ לא מיירי בגמ' כל הכולי' עמו רק חלב וחלב ס"ל דלא מקרי חלב בשר ולקי ג' משום חמה"ח ומשום טרפה וחלב:

(ב) **וצ"ע** מ"ב מרחב"ד דס"ל דחלב מקרי בשר מהך דתולש חלב מהחי וטרפה הם הרחב"ד ס"ל כפ"ה כתום' דלא לקי אכזית מהאבר שאין בו עשם וה"ה רחי' לר"מ מהך דתולש חלב מן החי ומן הטרפה וכ' לר"מ לא מיירי בגמ' כל הכולי' עמו רק חלב וחלב ס"ל דלא מקרי חלב בשר ולקי ג' משום חמה"ח ומשום טרפה וחלב:

וי"ל כמ"ש בפר"ח סי' ל"ח לקו' הכ"ח מרחב"ד מה מביא רחי' דחלב מקרי בשר הם הך מימרת ר' יוחנן קאמרי ור' יוחנן הם ס"ל דלוקין שלש דהיינו על אבר מהחי ולא על בשר מן החי ותי' הפר"ה דדייק הרחב"ד דהם חמה"ח ילפינן מלא תאכל הנפש עם הבשר וכיון דמחייב אחלב משום חמה"ח שמעינן דחלב מקרי בשר מ"ב גם קו' דידי לא קשה אע"ג דמיירי עם הכוליה מ"מ לקי גם על החלב דהחלב מגרף לאבר שלש ס"ת דמיקרי בשר. ורחי' בשעה"מ שם שדומה לדברי פר"ח דקרא ס"ק ל"ת הנפש דהיינו האבר בעוד הוא עם הבשר אבל לעולם חלב לא מקרי בשר ועדיין דברי רחב"ד קשים. ול"ב ביאור וביאור דברי פר"ח דהנה בפרישה ובפרמ"ג בשם"ך כ' דנפש קאי לנעלה ולמטה וכ"ל ביאור דבריהם דחי קאי רק למעלה ס"ת לא תאכל נפש דהיינו אבר שלש ואפי' לאחר מיתה דנפש י"ל אבר שאין עושה הליפין ע"ב קאי נמי למטה בעוד הנפש עם הבשר דהיינו כשעוד חיות יש בבשר ונפש י"ל אבר וי"ל חיות וקשה דלמה דוקא כשהחיות בבשר אבל כשהחיות בחלב מ"ל ח"ו חלב מקרי בשר:

ומ"ש השעה"מ רחי' מנכורות דף ו' דס"ד חלב אסור משום חמה"ח למה דחלב ודחי לאו בשר ואפי"ס אסור משום חמה"ח. י"ל דחלב חה"ב לאו משום חמה"ח אסור רק משום יולית אבל מן החי ואסור משום הטמאין לאסור לירן ורוטבן כי"ב כ' בפלתי סק"ח עי"ש וכ"כ ח"ם סי' ע' ובנב"ת סי' ל"ו כ' פי' גמ' דנכורות דחלב אסור משום עשה שאין זבוח:

(ג) **ולי"נ** ביאור קו' פר"ח מרמב"ם דר"מ סי' מיירי קו' התום' דמה דנקיט ר' יוחנן דלקה ג' משום טריפה רבותא קמ"ל דס"ת דלקי ד' דהיינו גם מבשר מן החי וה"ת הא בשר מן החי אתי' מדאב דלחי ומשום דלחי מדאב קרא דטריפה ולחי"ב לוקה אתים י"ל הא בקרא דאל תאכל נפ ומשום דלחי' מדאב קרא דטריפה אפי"ם לאפוקי לקי אתים לשיטת הר"מ לגירסתו בפ"ח מה' ק"פ הלכה ד' מע"ג דהתם פליג רבה היינו בנח ומשום מסתם קרא הכי אפי' באכל אבים לא נקי אלא מ' משח"כ בשר מן החי ס"ת דלחי' מדיבה דקרא מבשר בשדה וטריפה אתי' מסיפא דקרא דהיינו ממה דכתיב טרפה ולקי ד' קמ"ל דלקי רק ג' וטעמא משום דבשר מן החי נמי אתי' מטרפה דסיפא דקרא וכמו שכ' הר"מ בפ"ה מ"ב עי"ש וה"ש דר"מ ס"ל דלחאבר היולית ואבר המדולדל אין לוקה דלחי' מבשר בשדה ולמה בבשר מן החי לוקה דג"כ אתי' מבשר בשדה ולמ"ש ה"ל דר"מ ס"ל דבשר מן החי מן טריפה נופי' לקה:

(ד) **ועוד** נ' רחי' לרמב"ם דחלב לא מקרי בשר דכ' בפסחים דף כ"ג דפליגי בזה ריה"ג ור"ע ריה"ג דס"ל דם שהוא כהותרה נכילה חלב לא הותרה ופרש"י שם דחלב לא מיקרי בשר ור"ע ס"ל דחלב בכלל בשר וכשהותרה נכילה גם חלב הותרה והטה הר"מ בפ"ח מהמ"א הט"ו ל' דס"ל כריה"ג וכמ"ש הפרמ"ג בט"ז לקמן סי' ס"ד ס"ק מ' וחידוש שלא הביאו הפוסקים סוגי' זו ונריך נמי עיון דלמה פ' הר"מ כריה"ג נגבי ר"ע:

(ה) **ורא'** בם' מנחת מהרן בחרוך מש"ך לקמן סי' ל"ח שהובים דחלב ובשר הוה מין במינו מזבחים דף ק"י דתו אם במשנה המקריב קדשים וחימורין בחוץ חייב ופרש"י שהקריב הבשר והחימורין מחוברין הו חייב ופריך והא מיכת חלינה ופרש"י שהבשר לינה רחי לאקטרה חוץ בין החימורין למערכה והכוותי' בפניה לתו העלאה הנה דהמעלת אמר על העלים אבשר על המזבח וקס"ד מתני' כ' יוסי הוא דאמר מינו חייב על שיעלה לרשם המזבח ומשמע שמוחל כשהפכן ור' יוחנן מבני אפי"ת שלא הפכן והא מני כ' שמעון היא דאמר אפי' העלה על הפלע חייב כ אמר מין במינו מינו חוץ. והר"ן בפי"ט נמ' מס' פסק כרב וכ' הכ"מ דקרוב הדבר שהף כ' יוחנן לא פליג אכרב אלא לומר דאפשר לחוקים מתני' הכי עכ"ל והביה שם בשם הרלב"ח בתשו' סי' פ"ח דנם הוא כ' לכ"מ ס"ל הכי. ולידוי קשה הא מבר"מ הל"ו מוכח דס"ל דחלב וכשר כ' מיהם הם דחלב לא נקי משום בשר דחי מקרי בשר ולקי ג"כ משום בשר על חלב הוה מב"מ וכמ"ש הר"ן בפ' ג"ה כזית דף ק"ח ע"ב ותירוצם לא עולה ליכב הר"מ: **ונ"ל** דלא כמשמת מהרן דלעניו הנילה י"ל דלא תלית בשמת חדא אלא כל שבברת וגדל יחד מקרי מב"מ אפי' אינו אחד שמת והא רחי' מסוכה דף ל"ו ע"ב דלחין לולב הגזול בסוכה אלא אינו אחד שמת והא רחי' התם דחמר רב אפי' חגדו בסיב ובטיקרא דקלא בשר הרי חע"ג בשמת אינו אחד הוה אינו כיון שגדל יחד ויש' לעיל סי' קל"ט שכתבתי בשם הרי"ט אלגזי שב' ג"כ לענין הנילה ח"ל להיות דומה בעשם אלא כיון דאפשר בשר להיות עולה ע"ג מזבח בשאר קרבן הוה מב"מ לענין הנילה ומה דפסקו שם הר"מ בפי"ט מה' מ"ק כרב לגבי שמואל ור' יוחנן עי"ש מה שמייב וגם אחי שם ד"ה ועתה יבואתו:

אח"ב רחי' בפר"ה לקמן סי' ל"ח ס"ק ו' ד"ה גם מ"ש דחלב וכשר שני מיהם הם ליתא ומביא סך סוגי' דפ' כל שעה אלא להיפוך מר"ע דאמר כשהותר' נכילה היא וחלבה וגידה הותרה ללמה דחלב בכלל נכילה וכשר מקרי. וכבפני יונה דוחה לדברי פר"ח דאפי' חלב לא מקרי מ"מ כשהותרה נכילה הותרה כל הבהמה ובמחילת קדשו לא דק דמ"ב דם אחי בקו' התום' דף כ"ב שם ד"ה וכרי דם מזה בתבו תום' דליבא למימר בשהותרה נכילה הותרה גם בשר ודם לא מקרי בשר ולא בבפני יונה דכל בכלל הותרה ומ"ב מדאמר הותרה חלבה ש"מ דחלב מקרי בשר ועי' משנה ה' בפ' העור והרוטב דבכלל נכלה ליתא אלא מה שנקרא בשר ואלא מ"ב רחי' שלי קשה להיפוך מר"מ דפסק כריה"ג מ"ב ש"מ דחלב לא מקרי בשר ולהפר"ה לימתמיט פסק הרמב"ם כריה"ג:

ואגב דמיירינן בחן בחלב ובשר מי הוה מין במינו ואין כ"מ לדיעת דחלב ובשר מי הוה מין במינו ר"ל בתר שמת ואחן הא מב"מ קרי"ל מב"מ בטל. ומעתיק בדין מין במינו חלב עם בשר בטעמא מי הוה מב"מ ומין במינו מינו חוץ מעתיק תשובה אחת אחר האחרת בדין זה וזהו:

(א) דעת פרמ"ג בסי' צ"ח סק"א חלב עם בשר שומן אין להקל בנשפך ויש ספק אם הי' ס' אבל בבשר בחוש עם בשר שומן יש להתיר בהפ"מ (ב) הפלתי כ' ראי' דחלב עם בשר הוה מב"מ שוה בטעמ' א"כ נשפך מותר דחיתי והעלתי מה דפ' בש"ע סי' ק"ה חלב אי מפעפע מחתיכה לחתיכה הוה ספק ולחומרא היינו אפי' במב"מ ושוה בטעמא (ג) הבאתי ראיות לש"ך מיש פוסקים דבשר שומן עם חלב שוה בטעמא ומיש פוסקים דליבא ראי' ומיש פוסקים היפוך הש"ך א"כ בכ"ע יש להחמיר בספק בין בשר בחוש עם בשר שומן ולא כפמ"ג · ובשר שומן עם חלב נמי אין להקל כש"ך אלא אפי' בשר שומן עם בשר שומן צ"ע שמא בחוש א' ואין אנו בקיאין בין שומן לבחוש:

מה שמלל כ"ת לחוות דעתי הטעי' שכ' נלה מתיכה קטנה מטוף עם הרבה בשר שומן "לברהטל" ואחכל מתיכת הטוף ואח"כ נמלא מחתן בקרקבן הטוף ועטרפה ועתה יש ספק אם הי' ס' בנגד אתיכה ומסתפק כ"ת לפי המבואר בש"ך סי' ל"ח סק"ח ופמ"ג שם דבשר עם בשר הוה בטעמא אם גם בשר עוף נמי הוה מקרי דהא מבואר שם דבשר בחוש עם בשר בחוש ודאי הוה הוה בטעמא מ"ם דאע"ג דאתכדי בהמה אתת מטעם טעם זה מזה ולא חילקו מטעם דלא נריך להיות ממש הוה בטעם ח' ח"כ י"ל ה"ם בשר עוף עם בשר בהמה ואע"ג דבשר בהמה הוה שומן והטוף הי' פחות ושומן עם בחוש הוה מבטל"מ בטעמא הא כ' בפר"ח שם בשר בחוש עם בשר שמן ירחה לומר דמותר בשם"מ דהוה מינו דבשר לאתרין רוחין כש"ג ר"ל רוחין את שמינו מינו דבשר בחוש השומן בחלו מינו ומינו דבר עליו ובמב"מ נשפך מותר. והפרמ"ג כ' ע"ז ועי' פר"ח וכ' כ"ת דלא מצי בפר"ה סק"ח דבר שבייך לדברי פרמ"ג והא הש"ך סק"ח פסק דלא לאתרין רוחין. כך תובן שאלות כ"ת ומפלפל. ולא אכנים עצמי על פלפול דב"ת הגם שיש לי הרבה להשיב על הרבה דבריו ואשיב רק מה שנלענ"ד לדינא. והנה מ"ש כ"ת. בפרמ"ג ועי' בפר"ח מינו בן מינו דלא כך ל"ל ועי' בפר"ת סק"ח שהוא מקשה לש"ך מובא דבשר שומן הוה מב"מ עם בשר שומן והקשה הגם דהוה עם שומן מב"מ דהא מב"פ הבשר י"ל טעם בשר ח"כ השומן עם הבשר הוה מבטל"מ ואסור

מדלאו. והש"ך סק"ה כ' דלמ"ד מתרינן רומזין לכך כ' הפרמ"ג וז"ל בשר שומן עם חלב י"ש לדייק מה נלמד ולומר דהוה מינו כוונות הפרמ"ג דמשמע מעשע דלמ"ד בשר בחלב מותר בכזית עם בשרו"ע תרבה עם בשרו מבשל"מ בטעמא מיירי בשר כחום דתי"ל בשר שומן הוא הרמב"ן כ' דחלב עם בשר מב"מ ושוה בטעם זה חינו במשמע מעוש"ע משמע שמותר כל חלב עם כל בשר הוה מבשל"מ בטעמא דין עם בשר כחום ודין עם בשר שמן דבשר טעם לחוד וחלב טעמא לחוד ול"ע להקל ולפי"ז כ' הפרמ"ג בבשר כחום עם בשר שמן שפיר יש להקל מתרי טעמי דלדיש מלה להעיקר כ' לפרמ"ג לדעת עוש"ע כל בשר לפי' כחום עם שמן הוא שוה בטעמא ות"ל חפי"ת דהוה משוה בטעם

לכתום ומסריגין כל מיני לו סרוך שמניות כל כתום מקור כן ס"ל הת כנמ
דף ל"ז מסכתן תפי' חלב דקתמר כנמ' חלב כתום הוה ח"כ כשר שומן עם
כשר שומן ולו חלב עם כשר שומן נמ"ך מב"מ ושוה בטעמת הוה לחמי
לח בימום לתסרון בקילותיו ושמת כשר שומן זה בחמת כתום הוה חלח
שמין חמ בקילין ח"כ הוה מין בטמיט מינו :

בפלתי מקשי ומפרק תרמב"ם כפ"ע מה' מלכים דס"ל דמין חמה"ח
טומב בב"ב בטוף וגם חני יש כתי קו' פלתי חלו ועיי' בסי' ד'
חבל קשה טובא הת להדי' חי' דף ק"ב דמוקי הש"ס מטמה ג' דס"ל דטהרות
דטוף טמת חין שמיטתו מטהרתו לבן מה דהיינו בעדיין מפורכסת ח"כ מוכח
דמומב בטוף בב"ב וקו' זו על תחרונים הפלתי ושחר תחרונים דלח ס"ל כה"ה
בפ"ט שם דה"ה ס"ל דר"מ ס"ל דב"ב בטוף לח מכרע חבל ליסור ליכח
ורק על תחרונים דס"ל לר"מ דתפי' ליסורי' ליכח קשה הך מתיתין :

סימן תכ"ט.

(א) קו' אש"ע. בסי' נ"ה פ' אבר מדולדל אסור מדרבנן וכאן
משמע דס"ל שהוא מה"ת ותי' על קו' זו. וקו' אתוס' דס"ל
דין ביצים נתלשים היינו דין אבר מדולדל (ב) באבר הנשמט
המנהג להחמיר אפי' עו"ב חופין רובו ש"ך ואו"מ מתיר ואני
הוספתי ראי' לאורח מישור ולא עוד אפי' באין עו"ב חופין. קשה
מג"ל לרמ"א דאו"ח חולק ארשב"א דמתיר.

בש"ע סעי' ד' כיצי זכר שנתלשו ועדיין הם מעורים כביסס לימו לחסור
מה"ת וכו' וקשה הת הש"ע פסק בסי' נ"ה לחבר שפירוש לח לחסור
חלח מדרבנן ות"כ לחפי' כלח טעמת דמעורים ולימם מסריחין מותר מה"ת
חבר מדולדל ולחי' בפר"מ סק"ז שדייק מדיין ביצים דכתן דחבר מדולדל מה"ת
מדקתמר לתתן דחוסר מדלח קת בריין הני חבר תן הסי הוח ע"כ
ולפוסקים דחולקים תר"מ ל"ל דלחו דוקת ויל תמה"מ מדרבנן כמ"ש הפר"ח
שם חבל הש"ע קשה לכך ל"ל דהת בחו"ה כלל ל' ד"י כ' דביצים מיירי
שתלושים לגמרי ומונחים בכיס ות"כ יש לחלק ולתרץ קו' התוס' דהקשו
ג"כ בדף ל"ג דלחו חבמה"מ מה"ת דהת חבר מדולדל רק מדרבנן דשמני
חבר מדולדל דמחובר החבר קלת משה"כ ביצים שהם תלושים לגמרי ממן
דחוסר חוסר לגמרי משום חבר תן הסי מה"ת ומתן דמתיר כיון שהם מעורים
דהיינו שהם מומחים בכיסן ולח מסרחי בסי ח"כ נרחה מכוסע"ע דמ"ש הר"מ
בפ"ה ס"ז שמע חבר לו מיעבו לו דכו כגון שמיעך חותן לו מתקן וטוס"ע
כ' שנתלשו והש"ע ממ"ש דהיינו חסור מה"ת הוח כלשון הרמב"ם נרחה
דמתקן דסיפח שכ' הרמב"ם סיינו נתלשו והוח פירושו דשמעו דריפח שכ'
הר"מ :

ולתוס' שמדמי ביצי זכר שהוח מדרבנן כותבי כמו חבר מדולדל וכחבר
מדולדל לח כשמע דבעי להיות נסרחים בשום מקום וח"כ מה
שייך החוסר ליתן טעם לחסור משום הכי לח נסרחו משום דלח שליט
חוירח תיפ"ל כיון שמדולדל חסור חפי' לח נסרחו. חבל למ"ש דמתן דחוסר
חפי' מה"ת וגרע מחבר המדולדל שהוח דרבנן לכך ס"ד דבעי נמי נסרחו :

והנה כחבר כשמע שכ' הרמ"ח בשם תשו' רשב"ח דמתיר חפי' כתן
חופין רובו והמגהב להחמיר וכ' הש"ך ס"ק י"ד דמשמע חפי'
בעוב"ח רובו נמי חסור ממגהנה וכחורח מיסור כ' דלח משמע הכי ול"ל
להוסיף שהדין כחו"מ דהת הש"ך כ' בשם כלבו דמתיר בשמעו חבר חם
עו"כ חופין רובו דק שכ' מר"מ משמע להיפוך ממ"ש בביצים דמשמע דחוסר
בשמעו ומשמע שם חפי' עו"כ חופין ולהל"ל חין רחי' דשחי ביצים שהם
תלושים ויושם מעורין בגידין משה"כ כשמע חבר דמיירי בשעורה בגידין
חילוק זה נמי נרחה בחשו' רשב"ח סי' פ"ט וכוסח בקילור ש"ך סק"נ דחבר
שבשמע דמעורה עדיין להכי שרי וח"כ חפי' החוסר לח חוסר דק בחין עו"כ
חופין וכסולת לממה כלל פ"ו דין ז' הקשה לי' דלמה לח כ' חשו' רמ"ם
שהביח סי' נ"ה ס"ג דחולק חשו' רשב"ח ותי' בחיסור חבר פ' כרשב"ח וח"כ
דעתו דרמ"ח להקל יותר בחיסור חבר מדלח כ' חשו' רמ"ם בשם חו"ה לחסור כר"מ
בחפי' חין עו"כ חופין והחיך יימת דמ"ם בשם חו"ה לחסור כר"מ
והוח מדיוק כמו ביצים דכוותם רמ"ח לחסור חפי' חין טוב"ח חת רובו ויסי'
חבר חמור ממקום שעושה טריפה דפ' בסי' נ"ה כתשו' רמ"ם דשרי בעור
ובשר חופין :

ודאתינן להכי הוה הש"ך הקשה על רמ"ח דלמה בפפי' ג' מביח
לדברי רשב"ח דמתיר דרשב"ח לשיטתי' דמתיר בשמעו ביצים
בסעי' ד' ותמן הת קיל בש"ך כר"מ דחסור ומה בלע שהביח הרמ"ח לחו"ה
דחוסר הת החו"ה לח הביח רק לדברי ר"ת ביצים ומה שתי' הש"ך דחה"ג
קחמר רמ"ח דגם כתן המנהג להחמיר כמו ביצים ע"כ וכ' שכך תי' הש"ך
דרמ"ח מוסיף דגם כתן המנהג דלח כרשב"ח וז"ח בשמעו ברמ"ח ודל"מ
דלח כ' הרמ"ח שבירת עלמו רק שבירת החו"ה וחו"ה לח הביח רק ס' הר"מ :

ואני מגדיל המדורה דמל"ל לרמ"ח לעשות פלוגתח מחו"ה שהם דברי
ר"מ מדברי רשב"ח דלמח בשמעו חבר גם הר"מ מודה לרשב"ח
דמעותר ושתי ביצים לחסור משום תלושים לגמרי ותדע דע"כ רמ"ח גופי'
ס"ל חילוק זה דקשה קו' הש"ך דלמה מביח רמ"ח לחיתר דרשב"ח דשתי
רשב"ח דמתיר ביצים ותי' ש"ך קשה וחין מקום ליישב קו' הש"ך חלח די"ל
דרמב"ם נמי מודה דמותר בשמעו חבר כדין דרשב"ח ולח חוסר הר"מ רק
בביצים וח"כ מל"ל לרמ"ח דחו"ה חולק תרשב"ח הת התו"ה לח מביח רק
דברי רמב"ם :

סימן תכ"ט.

(א) ישוב אפוסקים כרב בשנמ"ה אסור מפ' אלו מציאות ומשם
יצא לרמב"ם דנמצא ביד עכו"ם אסור. וישוב אי נמצא
ביד גוי אסור הק' ש"ם מט' חניות אמאי שרי. ואמרתי ס' חדשה
בראה ופי' בפנינו הגוי שלקח לעצמו לא מקרי קבוע כיון בשעה
שלקח הגוי לעצמו לא מקרי נולד לן ספק במקום הקביעות
(ב) ישוב אחר אר"מ בנמצא ביד גוי ברט"י והבשר צרור גם
הר"מ מודה דשרי (ג) ישוב אקו' ה"ה בפ"ח הי"ד דאוסר ליתן
ירך לגוי בפני ישראל שמא יקח בשר ישראל ודברי ה"ה צ"ע.
עוד תי' אקו' ה"ה אע"ג שחיטה וניקור לאו סי' אבל משום
בשנתמ"ה הוה סי' (ד) ביד גוי אפי' ודאי לקח בשר כשר אסור
משום בשנמ"ה לדעה הא' בש"ע ש"ך. וביאור דבריו ודברי
לבוש (ה) הפר"ח מקיל אפי' מצאו שלא במקומו ות"ש השיב
עליו ול"נ כפר"ח ולא משעמי' וכתבתי אפי' האוסרים כרב לא
אסור אלא בנמצא שלא במקומו וכן מצאתי בעיטור והבאתי
ראיות לדבר ורוב הפוסקים דפ' דלא כרב מתירין אפי' נאבדה
ומצאו שלא במקומו ואין בו רק משום טוב להחמיר (ו) ברוב
טבחי ישראל ומצא שלא במקום הניחו השו"ך מתיר והפר"ח
ות"ש אוסר והכרעתי כש"ך וישבתי כל ראיות ת"ש:

בש"ע וכבר חסרו מכמים כל הבשר הממלח בין בשוק בין ביד עכו"ם
הם דברי הר"מ בפ"ח מה' מ"א והקשה שם ה"ה הת בנמ'
חי' חפי' לרב דחוסר בשר שנתעלם מן העין ממלח ביד עכו"ם מותר כרוב
טעמי ישרחל וה"ה כ' דפ' הר"מ כירושלמי ומחרונים כ' שהות דוחק. תמנם
כן הוח דרכו דהר"מ שפסק כמה פעמים כירושלמי עיי' ח"מ סי' תל"ו וכן
בהרבה מקומות. ועיי' הגמ"י בפ"ו מה' מ"א שכ' דרבותינו נרפת חסרו
חנב בין דחקשתת בין דחייתרת דכל בני בבל חחר תלמיד בבלי נגררין ולפי"ז
הר"מ דמתיר של היתר לח ס"ל הכי חלח דמסכין חחר תלמוד ירושלמי
דעדיף מבבלי כמ"ש ריש"ף סוף פירובין ועיי"ש סיכי בבלי עדיף :

ולענ"ד דהפוסקים כרב הביחו רחי' מפ' חלו מציחות דהחוח דיו דשקיל בשרת
ושדי בבי ניתתא דבי מריון חתת לקמי' דחכמי ח"ל זיל שקול לנפשך.
ופריך הת רב חמר בשמ"ה חסור מדפריך מרב ש"מ דלכתת כוותי'.
ומזה הפוסקים ללת כרב רז"ה והובח בר"ן ורשב"ח בחידו' ובתה"ת דשחי
התם דחזינן לדיו למייתי ולח ידעי מהיכי כל כי הסי לפפר חפי' לוי מודה
דעורב חפי' מרחוק מייתי ע"כ וכ"ל דלר"מ וסיעתי' דפסקו כרב לח ס"ל
הך דיחוי דחי כדבריהם שהביח. דיו מרחוק הל"ל דיו דמייתי בשרת. חו
חתי דיו ושדי בשרת כלשון לקמן בעורב דמייתו כבדי ומחלי חבל דיו דשקיל
בשרת ושדי בבי ניתתא משמע שהי' טוטל בפניהו וגם למה משני בעומד
ורחוהו דמשמע כרב ללת העלים עין כפרש"י עומד ורחוהו משמעתו והשליכו
דללוי סגי ברחה כשלקחו מן העיר ות"ש דהחוח דיו לקחו לפניהו וליכח חשש
דשלמת חלת החשש מעכשי העיר ממי הבשר חי ממיעוט טבחי גוי חו מרובי
טבחי ישרחל ומתיר חפיי. ופריך לי' מרב דחסור בשמ"ה וסיינו ע"כ
דיחוש בשר דשקיל מכחן ולחבד מן העורב והחי בשר דשדי בשר חחר הוח
ואסור לרב ח"כ ש"מ דלכה כרב. וס"ל לרמב"ם בפיו של דיו דומה לבשר
הממלח ביד גוי חי בגוי שרי משום בידו בחזקת משתמר הוח גם בפיו של
דיו בחזקת משתמר הוח ולח יחבד ממנו ועורבין דשלמת לח חלפוהו כמו
ביד גוי חע"כ לפי סוגי' דש"מ ממלח ביד גוי נמי חסור וסמך הש"מ לסוגי'
דש"מ ות"ת לסוגי' דש"מ ה"ק הש"ס לדוכתי' לרב מט' חניות ושמוי דש"ס
דמוקי בממלח ביד גוי לימת ות"ת בעומד ורחוהו הוה פי' בפיהו ולחסור משום
קבוע כדחי' לקמן סי' ק"י ובש"ך כחן סק"ג וסק"ה ס"ל ליבב דקו' זו נמי
קשה לירושלמי בפ"ב דשקלים והובח בה"ה הל"ל ובב"י דר' יוחנן קחמר
חחתיתת דט' חניות והוח שרחה הגוי יוליח חן המקולין וקשה ברחה הוה
פי' בפיהו ולחסור משום קבוע ליבבת שים לדחוק דירושלמי מיירי ומתיר
בממלח ביד גוי כשירחל לקח ממקולין וסיינו עומד ורחוהו שירחל מוכר
יוליח ממקולין וח"כ ודחי בשר בשר לקח ועכשיו מכרו לנכרי דבה"ג מכשיר
ר' יוחנן ורב חפי"ה פליג וממיר בכל עניו כמ"ש בה"ה וכמש"ל ות"ש
סק"ה חלת חם נפרש הירושלמי כפשטי' דקחי חת' חניות ומתיל ברחה
הגוי לוקח חן הקבוע וקשה ח"כ ה"ל קבוע וכמ"ש הש"ך סק"נ :

נלענ"ד לומר פי' בפיהו חסור משום דעולד הם' במקום קביעות סיינו
בשעה

בסעה שפי' כ"מ לן בחיסור והיתר כגון ע' לכורין של מלה ות' של חמץ ושקיל עכבר בפניהו מע"ג שלח הכיים עדיין העכבר בתוך הבית מ"מ מיד דשקיל מלד ספק עכשיו אם יבים העכבר אח"כ הכבר בתוך הבית דעומד לכך מקרי שפיר מולד אם במקום הקביעות ובשעת הקביעות אי חמץ הוא ולריך בדיקה או מלה הוא ואי"ל בדיקה מהניה משא"כ כשגוי לוקח בשר לעלמו אפי' בפניהו לא מקרי מולד לן בספק במקום קביעות דבשעה זו אין לנו ל"מ בשבר זה ולא נחתינן לספק כיון שהגוי לקחו לעלמו:

ב ירו"ל הר"מ מאחר לירושלמי אסור לעלמו ביד גוי מקום בשר שמ"ה ח"כ ע"כ בשר ביד גוי כיון דלא רמי עלי' לשמרן מן היסור מיהו בחזקת משתמר מפני העוברין לרב והם"ם דילן דמפני ורב היכי תכיל בשפיה ומפני בלרור וחתום ח"כ י"ל דגם ס"ם דילן דמפני בעלמו ביד גוי היינו בלרור וחתום ביד גוי דלא מודה הר"מ ביד גוי בחזקת משתמר הוא מפני העוברים ומ"ם הר"מ שהוא כלשון הש"ע אי שפי' לרור וחתום דקי נמי ממ"ם הר"מ דאסור בעלמו ביד גוי אבל בלרור וחתום בחזקת משתמר הוא ביד גוי . ומ"ם הר"מ בפ"ח שם פי"ד שכ' דיכך מחוכה לא יתנה לגוי בפני ישראל על סיוע הגיד שמא יאכל ממנו ישראל והקשה ה"ם הא לרמב"ם הל"ל אסור ליקח בשר ביד גוי ולמ"ם אבור וחתום ביד גוי מודה הר"מ דשרי:

ג וד"ה תי' דמיירי הרמב"ם שישראל הנותן מפרש לו שהוא בשר והוא יאמין לו שבשר לאסור לגמוד דעת הבריות וקשה לי דלכאו' מה מקשה ה"ם דע"כ אוסר הר"מ בשר ביד גוי משום שאינו בחזקת משתמר ואסור משום בשמ"ם . ושפיר כ' הר"מ שאם יתנה בפני ישראל דהי' עדיין הבשר ביד ישראל ויקח מיד תו ליכא משום בשמ"ם ול"ל דם"ל להם"ם ח"כ גם משום ניד ליכא למיחש כי אם יקח ישראל אחר מהגוי בפני ישראל הנותן ודאי יאמר לו שלא נעל עדיין הגיד ח"ו בחשש שמא יקח מן הגוי אחר זמן שבשר הלך ישראל הנותן ח"כ שפיר הקשה ה"ם דלא יקח ישראל משום בשמ"ם . ולא ח"כ קשה מה תי' ה"ם שאמר לו ישראל הנותן שהוא בשר מה בכך דהא שפי' לקח הגוי ודאי בשר בשר אם הוא ביד גוי אסור משום בשר שנתעלם מ"ה כמ"ש הש"ך סק"ה:

ועוד כ"ל ביאוב קו' ה"ה אע"ג במקום שאין מכריזין סי' היקור לאו סי' הוא וכמ"ש תוס' דף ל"ד ד"ה מיתוכח אבל כנגד איסור בשמ"ה ס"ל לר"ת דיקור הוה סי' וח"כ אם יהי' חתוכה יאמוך ישראל דיקח ביד גוי משום בשמ"ה . ויש ליתם סברת זו לרמב"ם לביאתי דהתם העיטור ס"ל דשחיטה הוה סי' הוצת בב"י לקמן סי' קי"ח וכ' בבב"ח כאן היינו לעניין בשמ"ה אבל אי יש לחוש לאיסור בתחלתו שחיטה לא הוה סי' . וי"ל דתלי' בזה דר"ת לא פסק כרב מב"מ דף כ"ד דהתירו גדי שחוט ברוב עבחי ישראל דשחיטה היא סימן כמ"ש המרדכי לר"ת פ"ק דכתובות ס"ל כרב ל"ל פיון דרוב עבחי ישראל ולא אסור אלא משום חומרת בשמ"ה שפיר הוה שחיטה . סימן כן ה"ב לר"מ י"ל דיקור הוה סי' משום בשמ"ה:

ד ועיו" ס"ד סק"ה תמה אלבוש שב' אבל בשר אסרו חכמים אפי' לאו שגוי לקחו מישראל אחר דשמא נבלה הו טרפה מכר לו והם"ך כ' דאפי' בודאי מכר לו בשר אסור משום בשמ"ה וכ' הם"ך וגם אלבוש ס"ל הכי אלא דקמ"ל דאפי' מוכר בודאי בשר בשר חיישינן שמא נזדמן לו בשר טרפה וקשה מל"ל לאלבוש חומרת זו עוד תמה הם"ך אלבוש שב' ויש מתירין בדאה . הא יש מתירין ביד גוי מטעם דמזלינן בתר רט"י ל"ל דאה דמי בדאה ה"ל קבוע . הא לעיל בתבתי בלוקח הכבדי לעלמו לא שייך קבוע ואלבוש י"ל דדאה הייט כשלקחו ישראל אחר מן המקולין והייט דאה שהישראל לקחו מן המקולין ודאי בשר בשר ועכשיו מכרו לגוי והייט ר' יוחנן בירושלמי שאמר והוא שדאה אותה לקח מן המקולין . והייט פלוגתא שב' אלבוש דרב בירושלמי דאוסר משום חומרת אוסר בכל עניו ביד גוי. שוב דאי במ"י כלל ל"ב ס"ק מ"ח שב' דפלוגתא שב' אלבוש יש מתירין בדאה כ' לי"ב בידוע שהוא בשר בשר והוא ז"ל כ' שאמר לו ישראל לגוי בשעה שמכרו שהוא בשר וכ' הפלוגתא בירושלמי ות"ם ס"ק י"ב כ' דלא ממלא שם פלוגתא ול"ל שהוא פלוגתא דרב ור' יוחנן וכמ"ש וכם"ק י"ב כ' דה"ה נמי ס"ל אלבוש דהחשש משום תחלתו באיסור כ"ל בם"ך מדב' ה"ה דב דמחמיר מחמיר בכל ענין הייט ר"ל בם"ך דאפי' בודאי לקח הגוי בשר בשר אסור משום בשמ"ה:

ה בת"ש ס"ק ט"ו תמה אפר"ח שחולק אלאוסרים במלא שלח במקום שהניחו שב' לקמן זב' ס"ע ובמהרי טוהא הגלוסים הרי"ף ור"מ ורמב"ן בם' המלחמות בשם כל רבני ספרד ז"ל כ' להחמיר בכל בשמ"ה . ולא דמנהגינו אפי' רבני ברפת ורשב"ם ורי"ה והרשב"ח והר"ן והאחרונים ז"ל הם הקילו במקלת דהייט דוקא במלאה כמו שהאמה ואפי' דב"י דמקיל מכולם לא מליט שמקיל בדוב גוים וכו' ואי תייבר מילי ה"ת דרב גופי' שב' בשר שנתעלם מן העין אסור משמע שהבשר נעלם . וכ"מ לשון הר"מ שהוא בלשון הש"ע ונעלם מן העין משמע שהבשר נעלם ונאבד ומלא אסור אבל במלאו במקומו אלא שהוא בשלים עין מן הבשר אפי' להאוסרים שרי ולא בכל גוונא כמ"ש הת"ם ומשמעות אחרונים והא דלא בלים רב עיינו מהאי בשר דבי טבחי י"ל ש"ה דאפי כל עלמא להתם ים משם דהאלפוס גויס . ות"ת היכי פריך רב היכי תכיל בשרא כיון במלאו במקומו אפי אפי' לרב . י"ל דהכי פריך הא שכיח שבני בית מעלעלין הבשר ממקום למקום ולאו אדעתי' ובמלאו אלא במקומו אסור לרב אע"ג דבשם ס"י מתיר בית לתוות בבני בית הייט לדידן משא"כ לרב דאסור כל שהבשר נעלם מעין ומלא אלא במקומו חיים מעורבין ושרלים

וכ' כן מן הגמ' מהכי עובדא דמחבדו להם בשר ובאו ושאלו ואמרו מי שימנא מי"ל בגוה דש"ל בשר דלכך פשקו הכי"ף ור"ת בשר ולמה לא אמרו מה זו שאלה בשאבד מי בשר תיש"ל אפי' במקומו אסור וגם השואל כ' דאסור מרב דאוסר בשר"ת ואי לאו דשאבד לא הי' שואלים ואי דשואל ס"ד הלכה כלוי

מי"ת דרב אוסר בשלאו במקומו מה ס"ד דלוי מתיר אפי' אלא במקומו:

ומ"ש דמשמיט עפ"י שבכמי נרפת ורע"ב זה ליתא וזה גם את"ת סוף כלל כ' קשה כן שב' מדבריו שם דבכמי נרפת מחלקים בין שלאו במקום שהניחו וי' מזה שב' ברמ"א שהמנהג כן . וקשה הא בכמי נרפת מתירין בכל ענין דהייט רש"י ור"ת ורע"ב ות"ז וקרא פי' ת"ז והגמ"י בפ"ח הביא דברי בה"ת והא דמחלק בין שלאו במקום שהניחו משמע דלא ס"ל בשה"ת זה ותמה כיון דמלאת דרבנן הוא ורבים ניהו בנגד ר"ן ורשב"ח בשם סה"ת ורש"ם בשם רשב"ם והם"ם שהביא שמוכין לחשש כי"ב מחנן עיי"ש י"ל כאן משם רחוק יותר וכמ"ש בם' התרומות דביחום בבא עורב דרך חנון או דרך פתח הבית וסברת זו מהני אפי' בחון רוב גוים ולשם בשר טרפה:

ודוגה מש"ל בדי"ף ור"ת נמי לא אסרו אלא בשלאו במקומו ושה"ת שמחלן מדשפשי' הכי לחלק בין שלאו במקומו ובשהי מיירי דהתירו משמע הא רב אוסר אוסר אפי' שלאו במקומו . י"ל דשה"ת נרשה שהי' לו גי' אחרת בגמ' ורב היכי תכיל בשרא ומשני בלא עליט עיני מני' ולכך ת"ם דש"ל לרב אפי' בשלאו במקומו אוסר רב בעליט עין מן הבשר אבל הבשר במקומו אבל לפי גי' דידן דלא גרסינן בלא עליט עיני י"ל כמ"ש דאפי' רב לא אסור בעליט עין מיני אלא בשעלם הבשר ממנו . ורש"י שפי' בדרב אפי' הי' מונח על שולחן ולא כ' ואפי' הוא מונח על שלחנו נרשה ג"כ שפי' בדרב שעתה לא מונח במקומו אלא שהי' מונח מתחלה על שלחנו וקמ"ל דזה אפי' מונח בתוך הבית ושתמת הוא שמניחן על שלחנו וקמ"ל דחייטינן משם רחוק שבא עורב דרך הפתח או דרך חלון וכן ממ"ש רש"י שחתך תחלת קרנתא דשהי' שולח בשר בביתו וקשה הא רב הוא כרב דבי' ס"ל כמ"ש רש"י ומשתמת רבה בר"ה כלשון ס"ל ת"ל דרש"י לפרש שחתך תחלת קרנתא שיהי' יוכל להעליט עין מני' ובשמ"ה לאסור ת"ו דס"ל לרש"י בלא נחבד ממקומו אפי' רב מודה ושתמת יהי' מונח במקומו ולא הי' לריך לשנות שיטת מקום בשמ"ה ת"ו דעביד כשלאו בשר לביתו:

אובדא ברש"י סו"ס משילין משמע דס"ל לליטה דרב לאסור אפי' במקומו רק דעליט עין מני' מ"מ רש"י כאן במקומו עדיפא ובפ' משילין ס"ט לאסור הייט משום שהי' תלוי בעברת דשה ועוד רש"י כ"כ ל"ק דאיל"ה למה אסור . אבל לפרש"י הב' שם לאסור משום מוקלה עיי' בחיבורי דביד הזהב תו"ח סוס"י תקט"ו י"ל דגם שם רש"י מודה ותמ"ל מלאתי בם' העיטור שב' כמ"ש וז"ל משתמת רב לא קאמר אלא דאיתילד ביעותא דאיתבד ת"ל דאסיק אדעתי' מני' כדאמר בפ"ח בביצה (והמניח כ' שם דלא אלא בביצה ולא דק) וי"ל דהייט טיסא דעת כיון שהי' תלוי בעיברא דשה במקום התורפה וזמן רב וכבר שכוותי לעצת הגמון ות"ם די"ל כל דאשונים הכי ס"ל ולא כת"ם והחרונים שם לא רלו דברי העיטור:

ו ודאתינן להכי למ"ש דכל חכמי נרפת מתירין בכ"ע בשמ"ה וכן בדין כמש"ל מ"מ נרשה להקל בודאי כש"ך סק"ח שב' לדברי רמ"א דהמנהג להקל בשברת אחרונה במלאה במקום שהניחה . אבל במלאו אלא במקומו לאסור כ' שם"ך ה"ד כתבתי לביעותא מלאו אלא במקומו ולילא ג"כ רוב עבחי גוים אבל ברש"י מותר אפי' מלאו אלא במקומו ובת"ם ס"ק ט"ז מוקף אם"ך ול"ל דת"ם לשיטתי' כ"כ דס"ל כל חכמי נרפת אוסרין במלאו אלא במקום שהיחו וכי"ף וה"מ וסיעתי' מחמרי בכ"ע אבל למ"ם ז"א דכי"ף וה"מ לא אסרו במלאו אלא במקום שהיחו וחכמי נרפת מתירין בכל ענין . ול"ל עוד מ"ם הת"ם שכן משמע בחידו דשב"ח דלא בש"ך ממה שסיים הלכך בדש"י אפי' הניחה אין הגויס ומלאה במקומה לליטת עורב לאחלופי לא חיישינן לעורב כלל ע"ל והקשה הת"ם אפי' מלאה במקומה למה ניחוש לה דאפי' הוחלפה ע"י גוי הא ברוב ט"י קיימא ושרי אלא ל"ל דחיים לעורב . ולכן סיים נמי דליכא עורב כלו' אע"ג ברוב ישראל קיימינן לן שריכן כ"ת שמוש דליכא עורב פי' בשלאו במקומו לא חיישינן לעורב . כ"ת בליכא ריעותא דשלאו ממקומו דאז אפי' בהייט רש"י אסור דחיישינן לעורב ע"כ . ודוחק דפשטות דברי רשב"ח משמע מ"ש דליכא עורב ר"ל כיון דליכא עורב לפניהו לא חיישינן לעורב . וכמ"ש בתה"ת ובקלר בשלאו מוחלפת בדרך שרי ברש"י ועופות ושרלים ליכא . ומה שהקשה ת"ל כיון דליכא עורב למה ניחוש לה ברוב ט"י י"ל כיון שמונח בין הגויס ושלאו במקומו הוא כודאי הוחלפה ובודאי הוחלפה י"ל דמלרפין מיעוט דעריפות עם מיעוט בבחי גויס ואסור (וכמ"ש בם"ח בסעי' כ' בשבר השלאו מוחלף בסוק לן שרי אם העיר רוב גויס אלא בכל בבחי העיר ישראל דמלרפין מיעוט דעריפות עם מיעוט דבבחי גויס ואבאר בם"ד לקמן דברי ת"ם מהשנות ח"ד) אבל בשר בבית ושלאו במקומו דליכא ודאי הוחלפה ויותר י"ל דזו היא החתיכה שנאבדה שרי ברוב בבחי ישראל:

ומ"ש בת"ש דלא בש"ך ממשמרת הבית- שב' ומה שהקשה מ"ם המחבר לאפי' לגוי בי כש"ך ממשמרת הבית- שב' ומה שהקשה מ"ם המחבר לאפי' לגוי בי כל היכי דליטל ממקומו חיישינן לעורב ולשרלים מפרניות דרב אמי בש"ס דש"ד אתם לא תלינן בעורב אלא בעובדי דרכים שב"ל ופי' הת"ם שאלא דהייט בפרניות לאו דישותא מקרי דדרך ליפול מבי"ת ולא

תלינן בטופות חבל נמצא שלח במקומו אין דרך כ"ח לטלטל בהמה ולפי"ז בממלא שלח במקומו בכיתו נמי אסור בדע"י ע"כ הכא גם למשמרת י"ל נ"כ אע"ג דאסור גם לנוי לעובר בממלא שלח במקומו דס"ד בתר"ל בשך לחיכא נמי רוב מבמי גוים אבל בדע"י. אפשר שהם עובר לחוד בכית לא חייסינן ומ"ת מה לקשה למשמרת מפרניות הא פרניות מיירי שם ברוב עבמי ישרמל וברוב עבמי ישרמל אפי' בריעותא כגון מנמה שלח במקומו שרי מכ"ש בממלא מוללכת בדרך לויכא רעיתא כמ"ש התי"ם י"ל לפ"ך אינו כן אלא מוללכת בעיר ס"ל דשוב יותר ריעותא לגבי עובדים דשכיחי בחון מבשר הממלא בכית שלח במקומו דלא שכיח עובר שבא דרך חלון או פתח והחליפו · לכך לריך המשמרת לתרץ דאפי' נמצא מוללכת בשוק לא גרע מנמצא שלח במקומו ושרי בדע"י ודבריו בתי"ק נמי יתפרש כדבריו במשמרת בכל"ל ומ"ש נמי מה שפי"ח מניא מפ"ך התרומות מדהזכיר התרומות בממלא מוללך דשרי בדוב מוכרי ישרמל ולמה לא מזכיר בממלא שלח במקומו דשרי בדע"י ולמ"ש אין רמי' די"ל דמוללך בשוק גרע ממלמה בכית שלח במקומו בכל"ל ואפי"ה שרי בדע"י מכ"ש בכית :

ועוד י"ל להמעיין ב"ת מ"ש שלח במקומו לאסור מהניח י' ומנמה תשב שלח במקומו אסור הוא רק לדומנמה ולכאף לכאן בממלא כי דנמי אפי' רבי דמתיר התם אוסר כאן בממלא הבשר במורין דגרהה דאלם בה שרלים . אבל שלח במקומו ולא נמצא במורין שדרך השרלים לגרור בגון בגלוי לא אוסר דשב"ח ולא בת"ם שב' שלח במקומו הוא דעיתא דליתא דדוקא בממלא במורין אוסר דשב"ח ולכך כ' במשמרת אבל פרניות בשוק לא דמי לבי דנח הלבך שרי . ומ"ש בת"ם דעור נמי לא ס"ל כפ"ך מדכיילן ממלא שלח במקומו בהלי נעלו עוף והחזירו ס"מ דין ח' להם אפי' בדע"י אלא דקשי להלריסה דברי העור אהלדי מ"ש כאן אלעיל סי' ח' דמתיר בדוב ט"י ותי' הת"ם דהתם מיירי בממלא מוללכת בשוק וליכא ריעותא וכמ"ש למשמרת. ומ"ש דממלא מוללכת נמי ריעותא ואפשר דגרע ממנמה שלח במקומו י"ל העור דסמך כאן אמ"ש בסי' ח' וכמ"ש סי' רל"ב דמתיר בדע"י אמנם אפי' בדוב עבמי ישרמל אפי' בריעותא שלח במקומו אהניה ויש לחלות שבבי בית טלטולו לאיזה צורך תלינן וע"ל בים מחולים בבית נמי תלינן בהו ואין דרך מחולים להבית ממק"מ בשר ולא יאכל לותו :

סימן ת"ל.

(א) לדעה א' דפסקו כרב ס"ל לרא"ש ז"ל דאפי' בהמה שלמה אסור משום חומרא ולא פלוג וישבתי בזה הרמב"ם דאוסר אפי' נמצא ביד גוי אבל הש"ך כ' דלתוס' לא מוכח דרב אוסר בשלמה ושאני התם בגמ' שהי' רוב טבחי גוים ורוב גוים והאחרונים דוחים ומקשים בדברי הש"ך וישבתי דבריו על נכון (יב) הת"ש הקשה למה צריך צרור וחתום לגבי בשנמ"ה וישבתי קושייתו ומזה ראי' למ"ש בסי' תכ"ש דרב לא אוסר אלא בריעותא :

בש"ע ונעלם מן העין אסור וכ' הרמ"א דאפי' בבהמה שלמה חייסינן שמא עוכרים מלפופו כדאי' בגמ' ומומרא יתירא הוא · ומ"ש הש"ך דתוס' סב' אם דההוא עובדא דרב רוב גוים הוא לא מוכח דוקא כל היכי דליכא למיחש לעכו"ם אסור לכתו' לרמ"א דרב ממהיר הוא ולא דיבא קאמר מ"ב מה פריך הש"ס מרב לאמר בשנמ"ה אסור ממשנה ובדייתא ליתא רב עביד חומרא בו ואידשה בימיו ולא ס' עדיין בזמן ממשנה דוגמא לדבר פשיטא דף ו' לאמר רב הכודק לריך שיבטל לא ס' בימי ממשנה כמ"ש במהרש"א שם ובמנ"ש שם ובמה דבריס מחדשים מומרים בימיהם וי"ל דהש"ס מסיק דרב הוא מפרש משנה דשלים מתיכות מותרת משום טומאה מ"ב גם בזמן ממשנה אמר הכי אמנם לשאר הש"ס ביד גוי אסור משום לא פלוג ולא קשה אר"מ דמשנה בממלא ביד גוי מומרת זו מידש רב אבל בזמן ממשנה ממלא ביד גוי מותר :

אמנם תמהתי על הש"ך ומ"א רמי' שכוונתי לא"ד שבל דתוס' חלקו ברמ"ם מדל' דמיירי ברוב גוים וז"ש דתוס' לא כתבו דמיירי ברוב גוים אלא דתוס', כ' דליכא למידוק מכאן דרב ס"ל בשנמ"ה אסור די"ל דמיירי ברוב עבמי גוים ולא כתבו כמ"ש הש"ך דמיירי ברוב גוים וכוונתם אפי' לפוסקים כגון דבשנמ"ה מותר מ"מ ברוב עבמי גוים אסור משום עוכרים דשבלי מדוכתייהו הא גרע דאסור משום עוכרים אסור אפי' בדע"י אפשר כ' הרמ"ם דהוא מומרא . כי"ב כ' בדג"מ דתוס' כ' כן ס"ד דליכא למידוק מכאן אלא לקושטא גרע אסור . שוב ראיתי ל' הלק"מ שך וכוונת הש"ך להקשות הרמ"ם מתוס' מאחר דלא מוכח מרב יפי' מיך פיפי' ח"כ הע"ג דרב ס"ל בשר שנתעלם מן העין אסור מ"מ לא מוכח דאוסר אפי' בהמה שלמה כיון די"ל דמיירי ברב ברוב גוים תע"ג דתוס' ונקטי רוב עבמי גוים ואתי כלוי מ"מ אפי' לרב מ"ל דאיהו אוסר בשנמ"מ אפי' ברוב ע"י ומפ"ל דרב אוסר נמי בדע"י בהמה שלמה ורב מחמיר מומרא יתירא כה"ג מ"ל דמה לקיש הש"ך רוב גוים שלח בדקדוק כ"כ . אי"ל דהכא הת"ד הקשה עוד הש"ך הא כיוהא ונכנם לא חייסינן לחלופי הבני כדאי' בסי' קי"ח ולמה כ' הש"ך ברוב גוים מיירי (חייסינן לחלופי ממנם גם חתום) קשה אכ' די"ל כלוי ומיירי ברוב עבמי גוים הא הש"ך הטעה אפי' בד"ע גוים

תלינן בטופות חבל נמצא שלח במקומו אין דרך כ"ח לטלטל בהמה ולפי"ז בממלא שלח במקומו בכיתו נמי אסור בדע"י ע"כ הכא גם למשמרת י"ל נ"כ אע"ג דאסור גם לנוי לעובר בממלא שלח במקומו דס"ד בתר"ל בשך לחיכא נמי רוב מבמי גוים אבל בדע"י. אפשר שהם עובר לחוד בכית לא חייסינן ומ"ת מה לקשה למשמרת מפרניות הא פרניות מיירי שם ברוב עבמי ישרמל וברוב עבמי ישרמל אפי' בריעותא כגון מנמה שלח במקומו שרי מכ"ש בממלא מוללכת בדרך לויכא רעיתא כמ"ש התי"ם י"ל לפ"ך אינו כן אלא מוללכת בעיר ס"ל דשוב יותר ריעותא לגבי עובדים דשכיחי בחון מבשר הממלא בכית שלח במקומו דלא שכיח עובר שבא דרך חלון או פתח והחליפו · לכך לריך המשמרת לתרץ דאפי' נמצא מוללכת בשוק לא גרע מנמצא שלח במקומו ושרי בדע"י ודבריו בתי"ק נמי יתפרש כדבריו במשמרת בכל"ל ומ"ש נמי מה שפי"ח מניא מפ"ך התרומות מדהזכיר התרומות בממלא מוללך דשרי בדוב מוכרי ישרמל ולמה לא מזכיר בממלא שלח במקומו דשרי בדע"י ולמ"ש אין רמי' די"ל דמוללך בשוק גרע ממלמה בכית שלח במקומו בכל"ל ואפי"ה שרי בדע"י מכ"ש בכית :

ועוד י"ל להמעיין ב"ת מ"ש שלח במקומו לאסור מהניח י' ומנמה תשב שלח במקומו אסור הוא רק לדומנמה ולכאף לכאן בממלא כי דנמי אפי' רבי דמתיר התם אוסר כאן בממלא הבשר במורין דגרהה דאלם בה שרלים . אבל שלח במקומו ולא נמצא במורין שדרך השרלים לגרור בגון בגלוי לא אוסר דשב"ח ולא בת"ם שב' שלח במקומו הוא דעיתא דליתא דדוקא בממלא במורין אוסר דשב"ח ולכך כ' במשמרת אבל פרניות בשוק לא דמי לבי דנח הלבך שרי . ומ"ש בת"ם דעור נמי לא ס"ל כפ"ך מדכיילן ממלא שלח במקומו דלא נעלו עוף והחזירו ס"מ דין ח' להם אפי' בדע"י אלא דקשי להלריסה דברי העור אהלדי מ"ש כאן אלעיל סי' ח' דמתיר בדוב ט"י ותי' הת"ם דהתם מיירי בממלא מוללכת בשוק וליכא ריעותא וכמ"ש למשמרת. ומ"ש דממלא מוללכת נמי ריעותא ואפשר דגרע ממנמה שלח במקומו י"ל העור דסמך כאן אמ"ש בסי' ח' וכמ"ש סי' רל"ב דמתיר בדע"י אמנם אפי' בדוב עבמי ישרמל אפי' בריעותא שלח במקומו אהניה ויש לחלות שבבי בית טלטולו לאיזה צורך תלינן וע"ל בים מחולים בבית נמי תלינן בהו ואין דרך מחולים להבית ממק"מ בשר ולא יאכל לותו :

סימן ת"ל.

(א) מוציא בשר בכל שבחי ישראל הבשר בשר אבל ברוב לא משום דמצרפינן מיעושי דשריפות עם מיעושי דשבחי גוים וח"ד חולק עליו דלא אמרינן ברובא דאי' קמן לצרף ב' מיעושים לגרע הרוב וכי"ב כ' דלא אמרינן לר"ת בסל"ח ברובא דאיתא קמן ובפמ"ג סי' ק"י מספק בדבר ובשו"ת יעלה יהודא ב' ג"כ בח"ד ואני כתבתי שאין ראי' אחרונים הנ"ל ראי' ובתרי מיעושי נמי הדין בת"ש וכראי' שהביא (ב) בש"ך פ' דלא מהני ט"ע אלא בשבעותי' עין בתחלה ופלתי פסק כתום' דסגי בשב"ע כ"ד וי"ש פ' מתחלה צריך שיהי' בו שב"ע גמור ועכשיו שנאבד ונמצא סגי בשב"ע כ"ד ולפענ"ד דגם עכשיו צריך שב"ע גמור.

בשמלה חדשה

ס"ב המוליא בשר שבל שבחי לותו העיר ישרמל מותר לדוב בהמות בשרות ורוב בשר שבעיר בשר שבל עם גם שבחי גוים בעיר אע"ג דהם המעט חייסינן שמא בשעלך מיעוט טרפות דישרמל לבל שבחי גוים לא יהי' רוב שבשרות רוב ולא שרי ס"ח בשמודע בבירור גם אחר טילוף מיכא רוב בשרות שב"ג אמרי' בגמ' בדוכתי טובא מסם בשרכות וביכמות וס"מ בתוס' פסחים ד"ז ד"ה לפי :

וח"ד ב' על דברי ת"ם דליתא לגבי רובא דליתא קמן מיעוטא בשמן דליתא ולא מלרפינן לי' ורוב שבחי ישרמל הוא ריבא דאי' קמן תדע דהרמב"ם מולין די"ב שקבה לר"ת דס"ל דגם בבמן דר"מ דלא חייס למעוטי ס"ל בשמך מיעוטי לחזקה ח"ב בלרף מיעוטי דשומטין שחיטה מומחין לחזקת שחיטו שבוה ותי' דמיעוטי שחיטו מומחין לא שבית וח"ב שבבי דשרי כדאי' בב"מ דכ"ד בלרף המיעוטי שבחי גוים לחזקת שח"ו ועכ"ל דרב"י כיון דרובא דאי"ק הוא לא מלרפינן מב"ם דלא מלרפינן מיעוטי שבחי גוים לגבי ע"ב . ובפמ"ג בסי' ק"י ס"ד סבי' לא בדירי לי' בך מילתא שבשבה בע' חניות וכו' דימת שמך מיעוטי דחנות מחת מוכרת ובבה לחזקת שח"ז ותי' כ' תרוצים הא' ואולי ברובא דאיתא קמן לא מלרינן שמך מו בם"ם הרמ"ם דרוב אין מומחין מיעוטי דמעוטי ע"ב י"ל ח' מוכרת בשר ובלה בנגד ע' מוכרות שמוטה הוא מיעוטי דמעוטי ע"ב :

הנה מתוס' נדה דף ח' ד"ה מהר הרוב דלמ"ג דליכא בנגד חזקת זבוח בע' חניות אפי"ה מזלינן בתר רוב מתוס' אין קשי' דלימת שמך דתוס' בסיטא ר"י דלרבנן לא אמרי' שמך ולא קשה קו' פרמ"ג דק לר"ת ובבו"ת יעלה יהודא סי' ל"ד כ' ג"כ בח"ד מרמ"י קדושין ד"ם ע"ח ובב"כ בם' בית אפריס דאי' התם רוב תינוק מטפחין בעיסה לאו רוב גמור וכ' רמ"י מבום דהוא רובא דליתא קמן ול"ל דאין מבם בברע ל"ל בוונות רש"י ז"ל דליתא קמן דבבן לא יוכלו למיקם שפיר אי הוה רוב גמור :

מרים אמרתי בדברי ח"ד דברי ר"ת דס"ל דלא קי"ל בדע והכי"ת רמי' מב"מ דמתיר בם נדי שמלת ברוב עבמי ישרמל ולרב אסור וב' המרדכי דר"ת ס"ל בסיטא לא הוה סימן אמנם הטיעור ס"ל דסמיטא הוא סי' והקשה עליו הרשב"ח הובא לקמן סי' ק"ח ס"ל בם רע"י תיפ"ל דסמיטא הוה סימן ובבור בור תי' בם בב"מ דאמר בם רוב עבמי ישרמל נמי ס"ל רוב מקולין עבמי ישרמל מלא רוב יכולים לשמוט שהוא ישרמל וסמיטא הוה סימן ורוב זה הוה רובא דליתא קמן וס"ק ח"ד לדוכתי' נימא סמל"ח לר"ת דס"ל סמל"ח אפ"ב דר"ל רע"י ר"ל רוב מקולין וברובא דאי"ק לא אמרי' סמל"ח ושפיר מוכח ר"ת לסיטתי' דאין הלכה כרב דאי"ל כטיעור דסמיטא הוה סי' קשה קו' דשב"ח ל"ל רע"י תיפ"ל דאין סמיטא סי' :

אמנם כ"ל דמין רחיות ח"ד רמ' לדחות דברי ת"ם די"ל מיעוט וחזקה לגרף לא חמרינן דלמ מתגרע הרוב בכמות קמימת רק קמימת דמתגרע עם החזקה בחיכות זה לא חמרינן לכל כ' מיעוטי מגרעו הרוב בכמות ממרי' שפיר דלמ חשיב רוב . ועוד י"ל קו' ח"ד דלמה לא חמרינן סמל"ח ברוב טבחי ישראל וכן קו' הפרמ"ג בס' חניות י"ל לזו מקום ברובא דחיתה קמן לא חמרי' סמל"ח . חלא מעשה לחב דהמה הח"ד הקשה בסי' ק"י סק"ג למה דקרי"ל יבש ביבש בטל חפי' ח' בבית וח' בעלי' חמרי לא בטל בס' חניות חס יש רוב בשר בס' חניות מחנות שמוכר בשר ובלה ותי' בחניות חזלינן בתר המוכרין ולא בתר רוב בשר ובהמוכרין לא שייך לגרף לרוב ולבטל המיעוט ושייך בו דין קבוע, עיי"ש . כן י"ל דלא מלערפי מיעוט למזקה שהיו זבוח דהמה מיתו חנות שמוכרת בשר ובלה היו מוסיף חזקה שם"ז שהרי היא ודאי נבלה . ועכ"ל דלגרף חזקת שהיו זבוח מחניות שבשדות למיעוט החמת י"ל כשהתה דן חזלינן בתר המוכרין והמוכרין היום מלערפין תו שפיר חזלינן בתר רובא , ותקו' פרמ"ג מע' חניות נר"ת ת"ם ל' סמל"ח י"ל עוד למ"ם בהמרי הם לחמוה"ג ז"ל חי"ד סי' ח"י דלא חמרינן חוקמי' מחזקה ועשה מעשה וכ' בשם"ח כשברת זו פליגי הר"י ור"ת חולין דף י"ח בתום' שם ע"ב שכ' שם למה דקרי"ל כרשב"ג דחולבת היו פוטר מן הבכורה משום דשמוך מיעוטי דחולבות חע"ג שהיו יולדות לחזקת שהיו יולדות כך ס"ל לר"ת והקשה תום' דהא היכא חזקה להיפוך דולד כמעי ממו היו קדום בכורה ולשברת חמוה"ג ח"ם דת"ת שהיו קדום בבכורה וזה היו כבור ח"כ לריך לחתה נומר שבבר עלה עלי' זכר וכי' כבר יולדת זה לא חמרי' דעליות זכר חשיב מעשה כדמי' בבכורות די"ט ולא חמרי' חוקמי' מחזקה ועשה המעשה כן ס"ל לא חמרי' סמל"ח ולקח מן החנות שמוכר מחנות שמוכרת נבלה דחלי' כמעשה שכך נעשה המעשה זה לא חמרינן חלא דיש לחלק קלת דכאן בודאי נעשה המעשה הלקיחה מע' מחניות י"ל דמוקמינן מחזקה מ"מ :

והראי' שכ' הת"ם מברכות דחי' הסם דק"ג ת"ר סי' מהלך חון לכרך והריח ריח חם רוב ישראל מברך ר' יוסי חומר חפי' רוב ישראל לאו מברך דמיעוט לכספים ומיעוטי לגנור הכלים הרי דמלרפינן כ' מיעוטים כנגד הרוב וכ' הח"ד לדרכה משם רחי' להיפוך דלמה לא מלרפינן מיעוטי לע"ז ס"ו משום ברובא דחי"ק לא מלרפינן מיעוטי . ולא לחין הת"ם גם רובא דלאו לכספים רובא דעיר והוה רובא דאיתת קמן וחפי"ה מלרפינן ואי רובא דחי"ק ר"ל כגון סהדרין וע' חניות דלאו רובא חפי' ניכר לעין משא"כ רוב לאו לכספים הוא רק שאאו דין רוב חלא רובא דחי"ק ניכר לעין משא"כ רוב לאו לכספים הוא רק שאאו דין דכך הוא לא חקרי רובא דחי"ק ס"כ י"ל מיעוטי לע"ז שבעיר נמי לאו רובא והמיעוט ממש לפניו כסהדרין וחניות :

ומראי' שבעית הת"ם מתום' פכחים ד"ז מבואר דלא כח"ד דחי' הת"ם מעות שנמלא בירושלים לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר שני הוא ופרש"י חע"ג דחיכא למתלי במוכר כמו בלוקח מספיקי תלינן למומרת זמן גרמה לר"י דאמר שמוך מיעוטי דמולין דשאר מעות דלוקח עם פלגא דמוכר וה"ל רובא להתירא ע"כ ורובא דמעות לוקח הוא שהוא של מעשר הוא רובא דחי"ק וחפי"ה מלרפינן לי' עם פלגא דמוכר :

בפלתי ס"ך ג' וז"ל כ' הש"ך ס"ק ז' בשם הפוסקים וח"ת דכל חדש חפי' חינו טורבא מרובן לאחן והוא לוקח התיכות שרחה מוחן מחחלה היטב וכ' הכא לא משמע כן בגמ' ותוס' דהתם ל"ה מחרינן חמר דכח מרים ה"ת שימנת עדיף מטב"ע דהת מהדרינן חביתת בשימנת ולא מהדרינן בט"ע בשתת דשמיטתו להכהו שמעתת חמרי' ט"ע עדיפת והקשה

סימן תל"ב.

(א) דעת הר"מ שכ' הש"ע בשם י"א דחלב שליל בן ט' אסור והקשה רשב"א כ' דלא קשה (ב) קו' אתי' פלתי אר"מ ותי' (ג) דאי' לר"מ מדף ע"ד (ד) עוד ישוב לר"מ לשיטתי' (ה) עוד דאי' לר"מ מדף ע"ד וישוב פרש"י מקו' מהרש"א (ו) עוד ראי' לר"מ מל"ק דף ע"ד (ז) עוד ישוב הר"מ לשיטתי' (ח) קו' פר"ח אר"מ מדף ס"ט ופלתי כ' ב' תרוצים ודחיתי אותם (ט) תי' אקו' ב"י אמ"ש הר"מ תלש חלב מבן ט' והוציאו חייב למ"ל הוציאו הא הר"מ ס"ל אפי' נשחטה אמו החלב אסור וישוב קו' פר"ח (י) דע מ"ש הש"ך כר"מ דחלב שליל אסור,כר"מ וכן הגיד וכ"פ הב"ח כרשב"א דס"ל הכי בגיד לצדדין הוא דהיינו חלב לא אסור אלא בבן ט' ונשחטה אמו אבל קודם לכן שרי החלב בשחיטת אמו אבל בגיד בב"ע לא הותר ע"י השחיטה :

א בש"ע סעי' כ' וי"ח שאם שלמו לו מדעיו ומלמו מי כל חלבו חסור כו' זהו דעת הרמב"ם דס"ל לחלק דלף דקרי"ל כר' יודה דבן ט' ניתר בשחיטת אמו מ"מ חלבו חסור ובכר תמהו כל הפוסקים דר"מ ור' יודה דל"ב פליגי ר"מ ס"ל חלב וגיד מותר בשליל . ור' יודה ס"ל דאיהו מוהב בשליל ואמר ר' חלעזר אמר ר' חושעיא מחלוקת בבן ט'

ממילא משמע דליכא מדשים אבל כמן דקיימין מליבא דר"ל דחיכו ס"ל דתלגם מלב מבן ט' ואכלו פטור דבשי נמי ליבה מ"כ אין מלב נוהג לדידי בשליל בן ט' כלל אפי' לא מותר בשחיטה ממו הא לא לריך היתר כלל. עוד ליתיבי דיפסק כ' דר"מ מני סבר כתוס' דע"ה ורמב"ה ורמ"ם דפלוגתא דר' יוחנן ור"ל היו טוגע בפלוגתא דר"מ ור' יודה ולא כמ"ם הרמ"ם ורמב"ה טעמא דרמב"ם דתני פלוגתא דר' יוחנן ור"ל בפלוגתא דר"מ ור' יודה ולפי"ז י"ל אפי' לר"ל דבעי מדשים ואוירא מבל בן ט' שמעלא בעי ממו לאחר שחיטה גרע משום דאמ"כ הולך אי ס"ת דאלבו אסור כמ"ם הרמ"ם טעם זה לר' מאיר דאוסר אלב בן ט' בשחיטת ממו בן פשיטא ל"ל אחי' נמי כר' יודה א"כ י"ל נמי דע"כ מאיר ר"ל אלב בן ט' שנאלם אפ"ג דליכא שחיטה ס"ד בשאלם אבל בן ט' שנאלם בבהמה והולך אפ"כ אי ס"ת דאסור אלא משום דשחיטה מתירו וא"כ א"ם אפי' לר"ל דלידין דקיי"ל כר' יודה דשחיטה מתיר ולא קשה מה שהקשיתי הת לר"ל אי"ל היתר כלל דר"ל לא

קאמר דבריו בהולך אא"כ אי דשרי אלא משעם דשחיטה מתיר:

ג ולי"ב דיקא לרמב"ם דר"ת אמר ר' אומעיה דאמר דאלבו שיטתן לידתי מהלכה דמי' דף ע"ד אמתני' אלא כה בן ט' אי טעון שחיטה דבני ר"ם ואכמים אומרים שחיטת ממו מטהרתו גמ' אמר ר' אלעזר אמר ר"ח לא פליגי אלא על עסקי שחיטה ופריך למאומי מאי לילימא אלבו דשליל הת מפליג פליגי ר"ם ס"ל אומ בשליל ר' יודה אמר אימו אומ בשליל ואמר ר"ת אמר ר"ח מחלוקת בבן ט' אי ואלבו לשיטתן אלא הכי אתמר אמר ר' אלעזר אמר ר"ח לא פליגי אלא על עסקי מכילה בלבד למאומי דבעו וכ' תום' ד"ה למאומי דבעו דס"ד דגרע מבהמה מפרכסת דמייב דבעו וי"ל דס"ל לרמב"ם דהת תימא כריב"ג אם דף ע"ה דס"ל בן פקוע משוב כחתיכת בשר דהת מעמת טומאת מוכלין. אי דס"ל מפרכסת אין ה"ג דבעו פטור דודאי בן פקוע לא גרע ממפרכסת אבל למאי דמסקינן לקמן דבבן פליגי וס"ל דאין בב"ם מעמת טומאת מוכלין ומסקינן לקמן דף קכ"ה דרובא מפרכסת מייב ליכא למימר דבך אמר ר"ת אמר ר"ח אמר ר' אלעזר אמר ר"ח לא פליגי אלא על עסקי מכילה בלבד אבל בחלב לא תני' בשחיטה כדלתמר מעיקרא דפליגי לעניו שחיטה בלבד אבל בחלב לא תני' בשחיטה ולישת לדר"ת אמר ר' אומעיה דקאמר דאלבו לשיטתן ויותר מסתבר לומר דר' אלעזר אמר דאמר דאלבו לשיטתן מקמי דר"ת דאמר דלא תני' אלב בשחיטה אלא משום דאמר דאלבו לשיטתן דלעניו שחיטה פ' דאמר בן ט' ולעניו אלב סתם בריי"ם ג"ה דאסור ועוד בבריייתא דפליגי בחלב שליל לא אזכר בן ט':

ד אן י"ל דרמב"ם דר"ת אמר ר' אומעיה לא אתי' דאלבו דס"ל לרמב"ם דטעמא דר' אלעזר דסברא מיומה הי' ומתן לר' אלעזר דאלב שליל אסור אמין דשליל כמ' מתיבי אלא בהמה בפ"ע דס"ל עובר לאו ירך אמו ואמה מתיר ר' יודה דלכך מפרש לר' יודה דע"י שחיטה מתיר וכמ"ם הרמ"ם דגזה"כ הוא מכל בבהמה דהבל ניתר בשחיטה אמעם הר"מ דס"ל עובר ירך אמו אע"י בר"מ פ"ד מה' תמורה ה"ג וכ"מ אם ס"ל אין אמו לריכין לגזה"כ אלא אלב שליל ה"ע דמותר לר' יודה משום דהעובר כולו כמ' מתיבי וכך מבואר להדי' בלשון הרמב"ם בפ"ז מה' מא"ם ואלו מטעמת דשחיטתו מתירתו מ"כ לא הבלו לשיטתן ואולם סתם מתני' דפסקו דאלב שליל אסור ס"ל דאדשים גרמו בר' יוחנן דף ע"ד ס"ל דאדשים גרמי וכמ"ם הרמב"ם ורמ"ם דטעמי' דר"מ דפסק בר' יוחנן מ"מ קו' דאמוים דמ"ר אמר ר"ת דקאמר דהבלו לשיטתן לא קשה וק"ל:

ה עוד כ"ל להביא רמי' ולדקדק כרמב"ם ז"ל משום דף ע"ד ע"ב מיבעיא להו מהו לממות בו לאשון ומני פרש"י טעמא בהמה שחיטה מהו לממותה לאשון וכן ט' מי שבשחטה אני ר' יוחנן אמר מוטין בו לאשון ומני פרש"י דתרי גופי ניהו ר"ם ס"ל אומר אין מוטין בו לאשון ומני פרש"י אלא מיהו נמי הוה לאשון מיתבי' ר"ל בר' יוחנן הבשר מגע בבלה דברי ר"מ פרש"י בשר העובר שהי' מחובר לאכר היולת ואכ"ת מגע טרפה בשלמה לדידי דאד גופא הוא היינו דאתבשר בדמת דאימא אלא פלוגתייהו בבן ט' הת מ"ל בשחיטה וכר"ם ע"כ והקשה המהרש"א אפרש"י פלוגתייהו בבן ט' ס"ל בר"מ דאין ממתיתא דפריך מני' ר' יוחנן בבן מ' מייבי להת בבן ט' ס"ל בר"מ דאין שחיטת ממו מטהרתו וכ' דגם בבן מ' פליגי ורלוחי בם לר' אחרי' שאמה על הרמב"ם שלא הביא זה דמוטין לאשון ומני דקיי"ל בר' יוחנן ולו יהיבתא בבן ט' ליכא ל"מ דקיי"ל בריבבן לקמן דאין מעמת טיון דמי הוא מ"מ ב"מ בבן מ' מי אמ אפי' בבן ט' אמ ותי' דבעמת דר' יוחנן דמוטין לאשון ומני משום דס"ל עובר לאו ירך אמו והר"מ ס"ל עובר ירך אמו וז"ל להת ר' יוחנן מי"ל בפ' השולח עובר ירך אמו. ואלא מעמה קשה מ"ט דר' יוחנן דס"ל להוה תרי גופי הת עובר ירך עמו אמנם י"ל פרש"י שפי' פלוגתייהו בבן ט' אחת דבולאו סובי' דלעיל דר' אלעזר אמר רב אומעיה ופלוגתא דר"י ור"ל בדמו בבן ט' מייבי ס"ה בבן ט' מייבי ויש ליישב נמי בעמי דר' יוחנן אע"ג דס"ל עובר ירך אמו מ"מ בבן ט' לא ניתר כל העובר עם שחיטת האם דהיינו החלב ע"כ כתן לא אמיב כמ' מתיבי' ולכך מוטין בי' לאשון ואמי ורתי' לרמב"ם משמ"כ בבן מ' אין השחיטה מחלקת להתיר העובר ולא החלב דאסור אין מוהג כלל בשליל דחדשים גרמי:

ו אש"ש קו' המהרש"ל דפריך ר"ל לר' יוחנן מר"מ דלילימא דר"מ דס"ל חלב מוהג בשליל מ"כ בן מ' לר"מ ג"כ אין השחיטה מתיר לגמרי ולהוי בתרי גופי לר"מ לדידך אמו בן ט' לר' יודה ואמה מתכשר ואוסר ולרמב"ם לילימא דר"ת אמר ר' אומעיה מר"מ דאמ לר"ת דהבלו לשיטתן

בבן מ' גם ר"מ מודה דחלבו מותר וכיון דבבן ט' מייבי ר' יוחנן ס"ל לר"מ ד"מ ר' יוחנן לילימא דריב"ג דס"ל דבן ט' מקבל טומאה אבל אין דקיי"ל כרבנן דאיכו מטמת טומאת מוכלין ליתא לדר' יוחנן דאמר מוטין לאשון ואפי' הת אינו מקבל טומאה:

ו עוד ס"ל רתי' להרמב"ם מלישנא קמת דף ס"ד דפליג ר"י ור"ל בהטילה אפל ר"י אמר חלבו כחלב בהמה חוירא גריס ור"ל אמר כחלב חי' מדשים גרמי ופרש"י ז"ל חוירא גרס לשוי' בהמה וכיון דמולד מיתסר ואפי' לר' יודה לעיל דע"ד חלבו מותר התם דלא יצא לאויר העולם וקשה מה קשי' לרש"י מר' יודה דהא י"ל אפי"ת דאל אם חלב קודם שחיטתו מתירו כמ"ם כי"ב תום' ריפ"ה ג"ה ד"ה וולדות וי"ל דס"ל לרש"י דא"כ למה אמר טעמא דר' יוחנן משום דחוירא גריס ליתא דר' יוחנן ס"ל חלב מוהג בשליל והא דאמרי ר' יודה חלב שליל כר"ת אמר ר' חוטפיה דהלכו לשיתן דשחיטתו מעהרתו ח"ו דל"ק ס"ל דאי חיכא חלב בשליל תו אין שחיטה מטהרתו ולכך ל"ל טעמא דר' יוחנן משום דחוירא גריס וא"ת אר' יודה וכפרש"י דר' יודה מתיר משום דלא אלא לאויר עולם ולא ליאת דטעמא דר' יודה משום לשיטתי' חזיל וס"ל לר"מ דלא עבדינן פלוגתא בין ל"ק ל"ב בבדי אלא גם ל"ב בחדשים גרמי ואסור בב"ע אין בה שחיטה לטהרתו:

ז עוד ל"ל ביאוב הרמב"ם דבר"ן בחדושיו כ' דלא כרמב"ם משום דבן ט' בקרא בהמה וקריין בהמה בבהמה אותה תחלבו ומותר החלב. וכר"ן ממלא בתום' ריפ"ה ג"ה ד"ה בוולדות לר' יוחנן דס"ל חדשים גרמי אבל בן מ' לא דכתיב בחלב שור או כבש וכן מ' לא מקרי שור וכ"כ בחדושי רמב"ן ז"ל דכתיב בחלב שור או כבש או עז בהמה וקריין שפיר בהמה בבהמה ואמרתי ליאב דבדף ס"ע ילפינן דיתר העובר בשחיטת אמו וע"ק מבהמה בבהמה דמדיין בהמה דריתא אבהמה דסיפא הרי דעובר מקרי בהמה ואתיר החלב כר"ן אבל הר"מ דפסק כל"ב אם דמוכל בבהמה מדיין דיתר בשחיטת אמו כמ"ם הם"ך סי"ג ס"ק י"ז דר"מ פ' כל"ב עובר לא שמעין דיקרא בהמה ולא שרי בהמה העובר כולה דהיינו אפי' החלב רק מוכל ילפינן דבויי להתיר בלא שחיטה אוב דאיתי במסבלות סי"ג סק"ב אתי' כי"ב הר"מ ע"י ולמ"ם אי עוד הדבר מוכרח דהת החולקים אר"מ ס"ל מבהמה בבהמה והיינו כל"ק וכמ"ם בשם הר"ן ופשיטא דמ"ם הר"מ לשיטתי' דפ' כל"ב:

ח ובפרי"ח מקשי על הר"מ מדף ס"ע דבעי התם בן פקוע בחיסור הבבר היולת לחזיל אבן פקוע דכוותי' זרעו אמו בבהמה דעלמא לאו אכא חלב ודם של אבוה אתי ושרי ס"ל שרי מ"ד תרי אסורי אמרינן תלתא לא אמרינן ואריך למאי קמבעיא אי לר"מ אסור יולת ליכא למיתר בן ט' בשחיטה ואי לר' יודה אסור אלב אלא ליכא למיתר בשחיטת אמו ולר"מ מ"ם לדידן אבא חלב אלא ניתר בשחיטה ואסור יולת אבא בהת קיי"ל כר' יודה דשחיטה מתיר בן ט' ותי' הפלתי למה דקיי"ל ד' סימנים אבשר בה רחמנא ויכול להוסיף ידו למעי בהמה ולשחטו מ"ב הרי שור גמור וחלבו אסור אבל בדף ס"ע אזלי הם"ם למ"ד אלא אבשרי ד' סימנים ואין לו שחיטת עלמו וחלבו מותר ותי' זה תמוה דהאיך נאמר בדף ס"ע פשיטא לי' וס"ל אלא אבשרי ד' סימנים ובדף ע"ד ע"א מבעיא לי' ועוד בדף ע"ד בהוסיף ידו למעי בהמה ושחטו מסיק דבא אלא אפשטי' מי שרי אי ד' סימנים אבשרי ובדף ע"ה בשוחט את הטרפה ומלא בה בן ט' ס"ל לרבנן ד' סימנים אבשרי בה אע"ב ל"ל בשם תום' ד"ה בשחיטה:

ועוד תי' הפלתי דאפי' לרמב"ם לא אסור אלא אבשר החלב שהי' אז בשעת שחיטה אבל מה שנתגדל החלב אח"כ עד שרצו להיות מעיקה גם לר"מ מותר דהא הולד בשחוט דמי וכי אסרה תורה אלב שנתגדל בתוכו לאח"ם וא"כ ק' קו' הפר"ח דשפיר אפי' לדידן ליכא אסור אלב אשום דאתגדל בתוכו אלא אבשרי בשעת שחיטה אבל אם אלב שנתגדל בתוכו בשעת שחיטה אסור אפי' לרמב"ם ולא אמרי' דאלב שנתגדל בתוכו אלא אלב שהי' בשעת שחיטה אסור ואיתא למ"ם דהוה כחלב שנתגדל בתוכו אלא אלב של שור הוא. וכלא"ה תמוה דהא פ' הר"מ בפ"ב מה' מ"ט דאין בן פקוע משום טומאת מוכלין דאין מדשים גרמי ומ"ם דאין בן פקוע משום טומאת מוכלין כיון דמי הוא אע"ג שחי"ל שחיטה לא אמיב לא אכל ועוד דקיי"ל בסי' שכ"ח כרב אפי' דע"ד דפודין בו כיון דהיתיר וחזיל שה קיימא כי אלא אפי' למר זוטרא דס"ל לר' פודין שה מקרי דהא יליפין גז"ש שה שפסח. ול"ל ליישב קו' פר"ח למ"ל דאתי' סוגי דף ס"ע כל"ק שם דעובר נשחט מבהמה בבהמה ולכך ליישב דחלב אין מוהג כלל בשליל דחדשים גרמי:

וא"ש קו' המהרש"ל דפריך ר"ל לר' יוחנן מר"מ דלילימא דר"מ דס"ל חלב מוהג בשליל מ"כ בן מ' לר"מ ג"כ אין השחיטה מתיר לגמרי ולהוי בתרי גופי לר"מ לדידך אמו בן ט' לר' יודה ואמה מתכשר ואוסר ולרמב"ם לילימא דר"ת אמר ר' אומעיה מר"מ דשחיטת לר"ת דהבלו לשיטתן

בחלב חלב מן המי ומכלו לוקח מהם משום דהוה בב"ח והוה פסוט וכנון . מעתה לפי"ז בלח רמב"ם נמי קשה קושי' דף ס"ע דלמה לריך לפשוט ללוח חלח כל מכח לח חמרינן הח בלח"ה קשה דהחיך חמר בהמה מחלב חתי' הח חלב הזכר שבח ממנו בהמה עדיין בתוך בהמה דזכר ולח יצח לחויר העולם ולימח חיסור חלב ולחלח ל"ל דמשום חלב חין ס"ל הוה מני לתרלן כן חכל דרוקה לתרלן גם משום דם לכך משני כל מכח לח חמרינן דבתי' זה מייחב לסחיהם מחלב ומדם . מ"ל לח קשה נמי חר"מ דחין ס"ל הוה מני ליחב לדידן חלב טהור בשליל ומימח חיסורין ומלח דשוב הוה קשי' לי' דבלח"ה חלב לגמרי ליכח בשום בהמה מזכר כיון דלח יצח לחויר העולם ולח הוה מועיל בתרוהו דלדידן חיכח ג' חיסורין וכי"כ וכי"כ קשה הס"ד בקשי' זו דהח ליכח חיסור חלב כלל וכו' לריך ליפול מהס"ד והחיב לי' כל מכח לח חמרינן דהוה טעם מלח דיפול מס"ד מחיסור חלב ומחיסור דם :

והנה ת"כ שהביח הגמ' דף ע"ה חי' הכי בת"כ ויקרא פ' י"ז פרשה י"ד מדכתיב חלב ושתי כליות חוליח חת חלב שליל יכול לח יהי' בעופות חלב יהח בחזהרה ת"ל עוד חלב ושתי כליות יכול חלב יהי' בעומד והקרב ת"ל עוד חלב ושתי כליות בחשם שליל ת"ל דק"ו הוח מחלמים כו' ומה ת"ל בחשם מה חלב בחשם מוליח מכלל השליל חף כל מוליח מכלל שליל עכ"ל והרי מבחר דלח כתוב דף ע"ה ע"ח שפי' ת"כ דחיכו בחזהרה מוכל בהמה חלח מיתורי דחלב ושתי כליות וקו' התום' מייחב שם הקרבן מהרן וקשה לכחו' על הרמב"ם דמ"כ מבחר דשליל בן ע' חיכו בחזהרה חלב שלו להח ת"כ מייתי בעשתו ומלח בה שליל. ולחולם להפוך הוח דמוכח מת"כ זה דלח כר"ח כר' לוחיעח דקחמר ר"מ ור' יודח הלכו לשיטתן וחלבו מותר מכלל בבהמה . דז"ח להח ת"כ מתיר מן יתורי ולח שתי הכליות וח"ק הר"ן ת"כ דמתיר החלב סתם ת"כ כ' יודח הוח ור' יודח ס"ל לחיכו מוסג בשליל ולח משום דהלך כ' יודח לשיטתי' ושפיר פ' הר"מ כשהם מתני' דרי"פ ג"כ דוסג בשליל :

בם בית יצחק כ' דהטיקר כי"ח שהם שלמו לו חדשיו ומלחו חי לחעפ"י שלח הפרים ע"ג קרקע חלבו וגידו חסור ונ"ש בחוהל יצחק חלבו מותר וגידו חסור טעות בפל בדפוס ע"כ . ועדיין לח תיקן נכונה כי גידו חסור בכל שליל שמעתי עיי' כ"י שפ"כ בשם רשב"ח וכרשב"ח הכי חי' וכמ"ש בפתיחת הסי' . חיברח גם מרמ"ח לקמן סי' ס"ה ס"ז שכ' יש מחמיריס ונהגו להחמיר כשברח מחרושה מהר"מ בן חביב נמי קשה דשברח מחרושה הייט בבן ע' חי' וז"ח דמהר"מ בן חביב כתב דהמהבר כרשב"ח וח"כ בב"ע חסור :

סימן תל"ג.

(א) השי"ך מיקל בתערובות מחלב הדבוק לכרס והאחרונים אסרו והפמ"ג גם אכלים הניח בצ"ע (ב) חדשים מקרוב ראיתי מקילים לאכול הרושב מבשר שהוי סירבא ונזהרים רק מהבשר ולא נראה דבריהם (ג) כאן כ' הט"ז שברא אם הפוסק שממנו יוצא הפסק דאסור ובא לפנינו דין אחר באותו פסק שהפוסק זה מתיר אע"ג דלא פסקינן כוותי' בהאי דינא כאן מצינן לסמוך עליו ולא כ"כ הט"ז סי' ג"ד (ד) בדין חלב דבוק לכרס ודקין עיי' מ"ש בסי' מ"ח :

סעי' ט' חלב אין נאסרין כלים אל בני ריחום הוחיל ומוסגין הו היתר והסי"ך מקיל בתערובת אפי' יש תערובת מהחלב הדבוק לכרס בתבשיל אין נמצחין מלאכול ופר"ח כ' נמה דקי"ל ט"כ דאל' אסור וכ"כ כר"ז וגם פרמ"ג כ' בע"ע דנמה לח לריך ס' ולדידי קשה הח כל שיש שומן יכול להקפיח השומן ע"י שנמצח ח"כ הוה כחיסור בעין כדאי' לקמן סי' ק"ח . חדשים מקרוב לחיתי מהבשים המזהרים כל ימיהם שלח לאכול בשר סירבא שחוכלין המרק דהיינו הרוטב ורק הבשר חיבם חוכלין ואמרו שכן כ' בשו"ת שואל ומשיב שהממחירין הוח מטעם נדר ובנדר חיינו בשו"ע והס' חינו תחת ידי ולשטה בח לידי ס' שו"ת הרי בשמים מהרב הגחון דסטרי יי ורחיתי כי"ב להתיר הרוטב והביח לדברי רחב"ד שהי' חוסר הדיקות בסי' ק"ע ופפי"ה כי' חוכל הרוטב . והרבה תמיהות לי בדבר דהח בבשר שומן בעין קח בו ועוד דהממחירים בסירבות טעמם משום דמושמין לדעות הרבה פוסקים דלח מהני מיעוך בסירבות ולחו משום נדר ועי' בש"ך סי' ק"ע ומרשים עליו עליו הש"ך כחן והוסח בבה"ע כחן ומרחב"ד חין רחי' במ"ש הפר"ח כחן דהרחב"ד כי' מן המחירי דבך חלח שהחמיר ולח קבל עליו חומרח רק הבשר . חבל מן הסירבות הרי עד היום לח חכלו גם הרוטב הרי שקבלו עליהם לגמרי ומשכחן מחרי הספרים שכחבו כן למיעוך ומשמש קולח גדולה ויש להחמיר גם ברוטב . עיי' בע"ז ס"ק ס' שכ' דלח חמרינן מחיכה כ"ב בחלב הדבוק לכרס משום דר' חפרים הוח החוסר ור"ח נוחי' ס"ל דלח חמרינן חב"ע רק בבב"ח ונעיל סי' כ"ד ס"ק ד' בחסר לעט לח ס"ל הט"ז סברח זו עי"ש ובהרבה מקומות כ' סברת זו בחיבורי זה וכחיבורי לחו"ח סוס"י תל"ו עיי' סעי' ע"ו לעניו חלב הדקין שמייבשין הרמ"ח בשם כל בו דלח חסור רק הקרוש על החמות ועיי"ל סי' מ"ח שגם חני יבבתי וכ"ש בם' בית יצחק בתיקון הבית חות ג' ולמה בחות ד' פ' דלריך ס' גם כנגד החלב הדבוק ע"ג הדקין :

סימן תל"ד.

(א) ישו' אתום' ורא"ש שדחו הרא"ם דס"ל חלב יותרת הכבד מה"ת אסור ומעי"ט הקשה אתום' ורא"ש וישבתי קו' מעי"ט • והרמב"ם בפ"ז מה' מא"ס שכ' טעם דחלב אלי' מותר טעם אחר משעם דא' בגמ' (ב) תי' אקו' תום' יומא דע"ד ל"ל חזי לאצטרופי דח"ש אסור תיפ"ל מכל חלב • תי' אקו' מהרש"א חולין אתום' דף קי"ז ועוד תי' ארמב"ם שלא כ' חלב אלי מותר בטעם דא' בגמ' (ג) קו' אתום' דף קי"ז שכ' דר' יצאי ס"ל יותרת ושתי כליות בשעירי ע"א מועשה לפר א"כ רמי רבי אדרבי ותי' וישוב על רמב"ם הנ"ל (ד) עוד קו' על תי' תום' דקשיא ר' ישמעאל אדר' ישמעאל ומינו עוד סעד לרמב"ם (ה) אי איישר חיילי ה"א להחמיר ברא"מ ור"ת לקלוף ביותרת הכבד השומן תחת הקרום או להשליך השרפיש לגמרי כי הקו' שהקשו תום' ורא"ש על רא"ם ור"ת יש מקום לישב מן הש"ס ויש מקום בפוסקים לדבריהם :

סעי' י"ב בהגה יותרת הכבד וכו' ויש מחמירין עוד לנקר השומן התת הקרוש ההוח . רמ"ח ור"ת • דבדי רמ"ח בתום' ורמ"ח חולין דף ל"ב מת"כ דחלב הקרב על מזבח חסור מ"כ ס"ה חלב מיותרת הכבד חסור והקשו עליו מסוגי' דלקמן דף קי"ז ומשום שלריך לומר שלפניהם להבין חעתיק הסוגי' דמי' שם בשחשה בחלב מועלין בו ובגמ' מנח ס"מ חמר ר' יעקי למחר קרח (בחימורי פר כהן משיח) כחשר יורם משור זבח השלמים כו' מה כהן משיח יש בו מעילה (פרש"י בחימורים) חף שור זבח השלמים יש בו מעילה מ"ל ר' חניח בעורה זו שאמה רבי כל חלב לד' לרבות חימורי קדשים קלים למעילה חמר חביי מינטרך דמי כ' דחמנח חלב ס"ח חלב מין יותרת ושתי כליות לח כ' דחמנח כחשר יורם ומי כ' דחמנח כחשר יורם ס"ח חלב חליה דליחח בשור לח כ' דחמנח כל חלב מ"ל ר' מרי לר' זביד מי חליה חיקרי חלב תתסר בחכילה מ"ל עליך חמר קרח כל חלב שור וכשב ועז דבר השוה בשור וכשב ועז (וחליה חיו נוהג בשור ועז) רב חסי חמר חלבו החליה חיקרי חלב שחמנח לח חיקרי חלח מעחה לח ימעלו בה (דהח מעילה מכל חלב נפקח לן והח חמרת דלח חלב חיקרי) חלח מחוורתח כדר' זביד עכלה"ג . ותום' שם ד"ה חמר ר' יעקי למחר קרח כחשר יורם בפרק חיזהו מקומן דמ"ע מוקמי רבח שם כחשר יורם לדבר הלמד בסיקס דהיו חוזר ומלמד בסיקס דיותרת ושתי כליות בשעיר ע"ז וכו' והקשו תום' ורמ"ח סי' ס' על הרמ"ס לדבריו כל שומן החליה ליתסר דקרב לגבי מזבח הוח ומי משום דחמנינן רב חסי חמר חלב החליה חיקרי חלב שחמנח לח חיקרי חלב החליה חיקרי חלב שחמנח לח חיקרי חלב (דהח מעילה מכל חלב נפקח לן והח חמרת דלח חלב חיקרי) חלח מחוורתח כדר' זביד עכלה"ג . ותום' שם ד"ה חמר ר' יעקי למחר קרח כחשר יורם בפרק חיזהו מקומן דמ"ע מוקמי רבח שם כחשר יורם לדבר ה

ממש דליתסר בהכילה אלא מפני שהוא טוב ומורם לד' ומועל שפיר דלעניו מעילה שפיר מקרי אלב אלי' אלב מפני שהוא טוב ומורם לד' אבל בהכילה לא אסור אלא מה שהוא אלב ממש ואלב אליה לא מקרי אלב ממש . ולפי"ז ר"ש מ"ש תוס' ורמ"ש על הרמ"ס מרב אחי מקו' מעי"ט הא רב אחי אדחי דאמר רב אחי דאלב אלי' לא מיתסר משום דלא מקרי אלב כתמת אלא מעתה לא ימעלו בה ומדמועל ע"כ מקרי אלב אע"ג דבהיב אלב אהני' ז"ח דהא לרבה לא מוכח מהכא דאורם דמועל ע"כ מבל אלב לד' וי"ל כר' אחי בהכילה היינו אסור אלא מה דמקרי אלב כתמת אבל מועל שפיר משום דאיקרי לגבי מעילה אלב לד' ר"ל הטוב דהיינו המורם לד' כמו אלב אהרן :

אמנם תוס' ורמ"ם י"ל פשוט דהכא תוס' ורמ"ם הקשו ארמ"ם דלפי' דברי רמ"ם קשה על רב אחי אלב אלי' ליתסר דקרב ע"ג מזבח וסה"ת לא מקרי על רב אחי אלא מקרי מרב אחי דהא אלב אלי' מותר משום דלא מקרי אלב כתם של יותרת דמקרי שומן מכ"ש דברי ולהה הקשה סה"ת כתוס' ורמ"ם ורמ"ם אלב אלי' ליתסר דקרב ע"ג המזבח ותוס' ורמ"ם לא הקשו כמכ"ש ול"ל דהרבה פעמים דברי תוס' הם דברי סה"ת שהוא מבעלי תוס' דוק ותשכח ועתה תומר דתוס' ורמ"ם לדבר אי כיוצו עם דברי סה"ת אלא שיש קיצור בדבריהם ומכי קושיתם אם שומן יותרת הכבד דודאי לא מקרי אלב אלא שומן אסור לרמ"ם משום דקרב ע"ג מזבח מכ"ש אלב אליה דאע"ג דלא מקרי אלב כתמת מכ"מ שיהי אסור כיון דקרב ע"ג מזבח וא"כ אע"ג דאיתותב רב אחי דת' לא יועלו ואלא מדמועל באלב אלי' ס"מ דאתרבי מבל אלב אליה אלא מקרי אלב כלל אבל אלב אלי' מקרי אלב מ"מ שומן דגרע מאלב אליה אלא מקרי אלב כלל לא אידחי ת"כ לרב אחי עכ"פ שומן יותרת לאו בכלל אלב-הוא אע"ג דקרב ע"ג מזבח :

ב ובם לב מרי רחיתי שכ' דס"ל לרב אחי לדידי' ס"ל דלא כר' זביד ולא הוה קשיא לי' קו' הגמ' ת"ל לא יועלו דס"ל כל אלב אלב דכל מרבה אלב כל דהוה אפי' אלב אליה שלא נקרא אלב כתם ות"ת ת"ל קשה קו' הגמ' ת"ל לאסור בהכילה ז"ח לעניו אכילה דרשיון כל אלב לא"ם וכ"ל לפי"ז ת"ל קו' התוס' יומת בד"א ד"ה כיון דאזי לאיעטרופי ול"ל תיפוק לי אמאי לא קאמר טעמא דכל אלב אחי לרבות אלי שיעור ולפי"ז ת"ל אלו סברת דאזי לאיעטרופי ה"א מכל אלב לרבות אלב אליה כמו כל אלב דמרבין אלב אליה דאע"ג אלב כתמת מרבין מכל אלב אפי' אלב כל דהוה אלב כל עבדיו דיש לן סברת דאזי לאיעטרופי מוקמינן כל אלב לא"ם אמנם בס' לב מרי לא מתרץ דהא הס"ם דאי לרב אחי אלא מעתה לא יועלו מכל אלב לד' ואפשר לומר למ"ם תוס' ד"ה אמר ר' יוחי דהכל אסמכתא בעלמא הוא לא אידחי רב אחי דאלב אליה אלא מקרי אלב כתמת לא אסור ואפי' מדרבנן שרי כיון אלא מקרי אלב כתם ואלא קשה קו' הגמ' אלא יועלו אין ה"נ מה"ת מועל אלא רק מדרבנן וקרא כל אלב לד' אסמכתא בעלמא הוא . אמנם במהרש"א אם הקשה אתוס' מ"ש דקרא רק אסמכתא דהא לא קאי אכי כתם במסקנא אלא קדשי מזבח לר' יוחי אסמכתא מדאורייתא מועל וכ' שם לב מרי דאכי מוכח בתמורה דל"ב ובמעילה דף ט"ו ע"ח :

ונ"ל דתוס' כתבו כן ליישב לרבה זבחים דף מ"ע כמו שהקשו בקושיתם הא לרבה צריך לאסור יורם לדבר אלמד בהיקש ותירלו בתוס' בתי' הא' דס"ל לר' יוחי יותרת ושתי כליות בשעירי ע"ח מועשה לפר וכו' ומשמע . אלב אלא אם דיליף שעירי ע"ז צריך שתי כליות ויותרת מאשאר יורם ס"ל כתמת דבי רב דאמר ועשה לפר זה פר יכ"ב ותי' זו הי' לתוס' לדוחק דלסבא דס"ל הלכה כתמת דבי רב פליג לכאו' אר' יוחי ולכך כ' תוס' תי' הב' די"ל תליבא דרבא דבי ר' יוחי אסמכתא ומדהה רב אחי דאכל אסמכתא :

מעתה מ"ש הרמב"ם דהיינו אמך אסורי' דתמורה ומעילה הל"ל דהוה מה"ת ולא מביא ר' יוחי קרא כאשר יורם למעילה מה"ת מ"ש מ"ם קו' התוס' כאשר יורם תיעטרך ללמד בהיקש אין מוזר ולמד בהיקש מ"מ מה"ת מכל אלב ואפי' אלב אליה דלא מקרי אלב כתם אפי' מועיל ומה דפריך תרב אחי מ"ש לא יועלו הכי יועלו כתמת רק אסמכתא ופריך שפיר אלא מעתה לא יועלו כי אסמכתא דכל אלב לד' ניחא למעט אלב אליה היון דלא מיקרי אלב ומכל אלב אין סברת לעשות אסמכתא ולמעוט מדרבנן היון דאפי' אלב אחי כליות ויותרת ומי רק מדרבנן אין סברת לאסור אפי' אלב אלי' מדרבנן דלא מקרי אלב כתם אבל אם הוה מה"ת שפיר מרבין מכל אלב לד' למעילה אפי' אלב כל דהוה אפי' אלב אלי' וא"כ מ"ם הרמב"ם דלא מביא אלא אלב אלי' מותר מדרשא דר' זביד וכל אלב שור ושה השוה בשלשתן לדידן דלא"ם מוכח דהא לגמת לא אידחי רב אחי מעתה לא יועלו דהא מכל אלב מוכח דמועל אפי' כל דהוה אלב אלי' אסורי ליכא לעניו איסורי' דרשיון כל אלב לאחי שיעור :

ג קשה לי אחי' תוס' מ' דר' יוחי סבר יותרת ושתי כליות אלב לד' דמועל בק"ק ע"ז מועשה לפר מ"כ רבי דדרים מכל אלב לד' דמועל בק"ק ע"כ נמי ס"ל כר' יוחי גם מכאשר יורם כדאמר אבי דלריכי תרתי קראי מ"כ רבי נמי ס"ל שעירי ע"ח מועשה לפר וז"ח דהא רבי ס"ל זבחים דמ"ח ועשה לפר זה פר יום הכיפורים ול"ל דלא אסקי כאן מרבי דס"ל הכי מ"כ כאשר יורם תיעטרך לכדרבא דבר שלמד מהיקש וכו' דלריך לשעירי ע"ז יותרת ושתי כליות ואלא מ"כ הקשה מנ"ל יותרת ושתי כליות למעילה בק"ק דלעלמא דלא מיקרי אלב כתם אין שתי כליות בלי יותרת ולא מיקרי אלב כמו דלד' מ"כ שתי כליות ויותרת דהורם בפר כהן משיח תו מקרי אלב כמו אלב האחרן :

ד עוד קשה לי' לתוס' שכתבו דליף יותרת ושתי כליות לשעירי ע"ז מועשה לפר וכו' ותיעטרך כאשר יורם למעילה לקדשים קלים כר' יוחי וקשה מאן תנא דסי' תנא דבי ר' ישמעאל דף ס"ח בזבחים שם מ"כ לתדבר"י תיעטרך כאשר וקשי' על ר' ישמעאל וכי בעורם מה דאמר רבי מכל אלב לד' דמועל בתיעורי קדשים קלים וגריך לאחרן בכריתת דאכי וקשה קו' ר' מנחי מ"כ אלב אליה תיתסר בהכילה וגריך לומר כתי' ר' זביד דכתי כל אלב שור ושה השוה בשלשתן וז"ח דהא ר' ישמעאל ס"ל כריתות דף ד' דתיעטרך כל אלב שור ושה ועז לחלק דחייב על כל אחת ואחת ואלא מזה סעד לרמב"ם דרב אחי לא נדהה ולכך לא אסור משום דאלב סתמת אסור ואלב אליה דלא מקרי אלב כתם אבל אלב אליה מקרי אלב כתם ואלא מ"כ אמאי מועל ול"ל כפי' הרמב"ם לעניו מעילה מקרי שפיר אלב אליה עוהה כמו אלב האחרן ועיי' פר"ח מ"ח סוס"י תר"ח דתמת דבי ר' ישמעאל :

היינו ר' ישמעאל :

והנה לפי כל הנ"ל דרב אחי לא נדהה ואלב אליה לא נתמעט מר' זביד דאכ' מיעטי' מכל אלב שור ושה ועז השוה בשלשתן אלא כטעמי' דרב אחי דאלב אליה לא מקרי אלב כתם שפיר נדהה הרמ"ם נקו' תוס' ורמ"ם דמ"מ יהי' אסור כיון דקרב ע"ג מזבח ואלא לפי' נדהה רב אחי מאלב אליה מ"מ משומן לא מיידי כמ"ש כתם התרומות אמנם בפי"ט פי' כ"ה סי' כ"ה אמ"ם הרמ"ם דשומן מקרי אלב כתם מכ"מ דבשלשתן המקרים בין אל היתר בין אל איסור אלב שמו אלא שחכמים נתנו הבדל ביניהם ליחד אם לאלק המותר לקרותו בשם שומן ע"כ ל"ל דהרמ"ם ס"ל דגם אלב כתם היותרת מקרי אלב מקרא ולא כתם"ת אב' דמקרי שומן דזה השם נתן החכמים אבל לעולם אלב מקרי דמצו"ה מקרי לרמ"ם שומן ואלב מב"מ אמנם מרמ"ם אין רחי' דרמ"ם י"ל שומן ואלב הוה מב"מ בטעמת וכמ"ש הש"ך סי' ל"ח סק"ח אבל לעניו שמא י"ל שומן לחוד ואלב לחוד ותי"ל לתי' הנ"ל אלא קשה על הרמ"ם דרמ"ם מייתי ממב"מ בטעמת אמנם בפר"ח שם סק"ו כ' בשם תו"ה דאלב ושומן מב"מ מסמע לעניו מב"מ לא בטל ולא אזלינן בתר שמא ת"ל ס"מ דשומן ואלב אד שמא ועכ"ש משום בתורה אבל איקרי אלב כמ"ש הר"ן ורשב"ח בפי' גי"ה בשם ראב"ד דאלב ושאר מקרי מב"מ משום בתורה אלב איקרי שמי בכלל בשר ות"ל לא קשה קו' הת"ת על ס' ירחים ואמנם י"ל דשת"ת ס"ל כאנור הובא בב"י סי' ל"ח דיש שומן שאינו מינו עם אלב כגון שומן הלטות ושומן סירוך ת"ל ה"ל גם שלא היותרת שכבד שומן מקרי בשם ת"ת :

וצ"ע דרמ"ח כ' בשם הרמ"ם דיש מחמירין לנקר השומן שתחת הקרוש בהטוח . ר"מ ור"ת . וכ' דהמנהג אינו כן רק לנקר הקרומים ור' יר"ו כ' שתוס' הכריעו שעוטל הקרוש שעליו ומותר וכ"כ הרמ"ם וכן עמה דבר ע"כ מ"מ הדין קשה כנגד הרמ"ם ור"ת לפי שה"ת משמע דעיקר שרותה לרמ"ם ור"ת משום דשל יותרת מקרי שומן וכ' לעיל שכן ס"ל נמי לתוס' ורמ"ם וכ"מ בלשון תוס' דף ל"ג ורמ"ם שכ' ושומן יותרת מגבי יותרת מ"כ יש מקום לדברי רמ"ם דשומן נמי מקרי אלב למ"ם בשם לו"ה ומי"ע לעיל . ודמ"כ בשם אגור דיש להחמיר כרמ"ם ומן המנהג הפי' כ' דיש מנהג אחר שמלטיכין לגמרי הטרפים . ומס"ל בשם אגור דשומן חוה ולטות ואלי' שומן מקרי רחיתי גם לו"ה כ"כ כלל כ"ג דין י"ז דמקרי בשר שומן אפי"ה כ' דאלב עם שומן מקרי מב"מ מ"כ שומן מקרי נמי אלב כתם לא מקרי אלא מה שהוא אלב ממש ומקו' תוס' ורמ"ם אר"ח ממיין מרב אחי דאלב אלי' מותר מדלא איקרי אלב כתמת אלא אלב אליה והקשו הא קרב ע"ג מזבח י"ל דלמת לא מסיק מכריעתא דת"כ שהביא הרמ"ם רחי' ותמ"ל דזה דוחק מ"מ ניחא לי להקשות הקו' אלי' וכי השתא אמאי למעול וי"ל דהרמ"ם ס"ל דכלל"ם הוא אלי להקשות דב אחי דע"כ נקרא אלב אליה דוקא כשהוא מחובר עם אליה אבל כשהוא בפני עלמו שפיר מקרי אלב כמ"ש מאגור ולו"ה לעניו מב"מ כשהוא דבוק עם אליה מקרי בשר שומן אבל כשהוא בפני עלמו הוה מב"מ עם אלב כאד שמא אלא עכ"ל דעדיפא לי' להקשות ממעילה אלי' וכי ת"ש גם אהר"מ לא קשה דעדיפא לי' להקשות אלי' וכי ואי אייתר חיולי ה"ת לאיסור כרת עוב להחמיר כהרמ"ם אל אל כמנהג אב' דלא שמיר אלא מה שהוא אלב ממש ומה שהוא אלב ממש אלא אלב אליה אבל אלב כתם אפי' אלב אלי' מותר ואלא מ"ש הרמב"ם דאלב אליה אסור אלא אלב אליה ממש ולא אלב כתם

מר"מ דמתיר דיע' בחלב חם וא"ש קו' ד"מ על או"ה וקו' רשב"א אר"מ (ה) היש"ש שכ' דגם רש"י ס"ל דלא אסור רק לכתחלה פליאה ׳

בש"ע סעי' מ"י אין פורסין הכסלים בעוד שלא נעטן חלב שעליהם מפני שהוא נימוח ונבלע בבשר ורש"י פי' אחר שהחלב מונח על הבשר ומתחמם וזב על הבשר. וא"א מ"ש מה רמי' כ' תוס' ורמ"ה וכ"ן מוכיחו החלבים על החזות דלמאי שנעטן מותר וכמ"ש בש"ע הה"ל דהפסוק מיירי שלא הי' מונח שם כל כך זמן עד שמתחמם ודוחק לומר דתוס' חולק אפרש"י דלא מהנת שמתחמם במונח זע"ז אסור דח"כ ה"ל לתוס' ורמ"ה לכתוב דעת רש"י ולחלוק עליו ולא עוד דר"ן הביא ג"כ דברי רש"י וגם דברי תוס' וכ' דס"ל דמ"ש רש"י ומתחמם ר"ל מתחמם לגמרי החלב וזב אבל לא שנעשה חימום כמתיכות וכ"כ מרדכי"ח בתשב"ץ ה"ה הבשר נותן וקיי"ל תתאי גבר ואי פרש"י כשמוטו דשניהם מתחממים זה מזה ס"ל שניהם חמים ל"ן דז"א שלא החלב שהוא זב יוצא ע"י חימום קצת ול"ע אי מונח זה על זה זמן הרבה דידוע דבשר בש"ע בזמן רב מתחמם כמ"ש רש"י דשמיטה אי"ה מעיו"ט דמיירי למוכר בשרא פן יתחמם ויסריח כ"כ רש"י במשנה ס' פ"ג דביצה ובשבר מונח זה ע"ז אי חלב מסריח מהרה והסירחון בת מחימום כרש"י הנ"ל כדאי' שם דף י"ח אין מולחין החלבים ואין מספיקין בהן ביו"ט כדי שלא יסריחו הרי כשהם מונחים זע"ז מתחממים וכשהוטו דברי רש"י ז"ל ול"ע אם מונח זע"ז במשך זמן ולכתחלה י"ל לרש"י דאסור אפי' בשלטן ולא קשה מקרא ויעזבו החלבים כו' כהניח זריזין הן ואחן אין מהן בקיאין בכמה זמן מתחמם ובלא"ה קשה מה רמי' מביא תום' מקרא ויעזבו וכו' לאחר שנעטן שרי כיון דדיע' שרי בשפשוף כמ"ש בש"ע וא"כ כהניח זריזין הן ושרי לכתחלה ולמה אם תום' ס"ל דדיע' לגמרי אסור כרש"י ת"ש. ובמידו דשב"ח כ' דמרש"י משמע דאוסר כולו ולמה כמ"ש הש"ע בש"ע י"ט דשני בשפשוף והקשה מ"ש מביא השמיטה דאינו אלא קולף. ולא ידענא מה קשי' לי' דהא הרשב"ח גופי' הקשה בחמת לעיל אחמי קולף ולא נאסר בשמוטית שנבלע בדם. וכ' דשמוטית מעט הוא אבל כאן דזב חלב ממש והרבה:

ומה שהקשה הרשב"ח אהרמב"ם דלמה בעי לאפוקי קליפה הא רב פפא בלע בשרא

קאמר י"ל דס"ל לר"מ רב פפא ס"ל כמ"ד שלחי גבר והחלב אם ובולע כ"ק אבל אחן דקיי"ל ת"ב מותר אע"ג אחם לתוך זונן בעי קליפה דאינו אחם ממש דוקא אבל אחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דהשכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

כתב המחבר וכ"כ מהו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

כתב המחבר וכ"כ מהו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

בתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

כתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

בתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

כתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

בתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כרמב"ם מדרכה הניח[2] לר"מ בקלת קשיא דהאיך סגי בשפשוף גדול דהא לחיב תרבא ובלע בשרא קאמר וכן בקלר הניח הב' דיעות ומסתמא בדלו' חזלין

בתר המחמיר וכ"כ מאו"ה הל"ל שהב"ב מכריע כרש"י ולא כרמב"ם:

ועוד ל' דאינו מוכרח מרמב"ם דמתיר בדיעבד אלא בלונן וס"ל כמרדכי שכ' הא"ה ולא קשה קו' ד"מ מרמב"ם מיבעי דעוד כ' בשם ר"מ מייירי בחם וכן ס"ל לרשב"ח וכ"ן מכל למרדכי הל"ל דר"מ מייירי בלונן ת"כ אינו בחם ממש דוקא בחם דחלב כשמיטל מן הבהמה לא אלא דחי' זה ל"ע דלמה יהי' החלב יותר אחם מן הבשר כי גם הבשר עדיין אם שמוך לשחיטה והכי לרמב"ם לשיטתי' י"ל כמש"ל סי' י' ליישב הרמב"ם בשאין על גוי אלא ס"ל כרב דאמר קולף לאינו ס"ל כמ"ד בירושלמי בפ' כירה והובא בפוסקים לקמן סי' ס"ח רותח דאינו מבשל ממי אינו בולע ומ"ש הר"מ לשיטתי' דלדידי ל"ע כי פשטות רש"י משמע דאוסר כולו כמ"ש רשב"ח וכ"ע מתוס' ורמ"ה דס"ל דלגמרי אסור וע"ש:

ועוד קשה לי מרמ"ה שדחה לאו"ה בשם מרדכי דאוסר לכתחלה אפי' בלונן ואעפ"י שנאמר וישימו החלבים וכו' דמקדש אחרי דזריזין והקשה עליו הד"מ דהא הר"מ אפי' אם הוא אם בדיע' שרי ואיך אסור רק לכתחלה ס"מ בלונן אפי' לכתחלה שרי ע"כ אין קו' דהא אאו"ה נופל הביאו שם הר"מ מ"ם בדיע' לא נאסר הבשר וכ' עליו שכ' תב"ע היינו אם נתקרר מתחלה אבל לא נתקרר בעי קליפה הרי לפוסק דלא כר"מ נתקרר בעי קליפה זכרשב"ם כן לא פ' כר"מ בלא נתקרר אלא כמרדכי וכמ"ש המרדכי להחמיר שם בשר. ועוד מר"מ יש ליישב לרבותי' נקיט שהחלב אם לאחמעינן דאפי"ה בדיע' שרי אבל לכתחלה מודה הר"מ ועדיפא מ"ל להקשות לד"מ מתוס' ורמ"ה ור"ן שמביאין ראי' אם בשר נתקרר מותר ממה שנאמר וישימו את החלבים ממש למ"ם דתוס' סברי דאפי' בדיע' אסור וי"ל מיד אסור ע"פ כדי קליפה ום"ד דחלב מפני שהוא רך אוסר כמי בלונן כמ"ש תוס' לף ק"ח דחלב בולע בשבר אפי' בלונן ופי' בחם"ו משום דחלב רך וחלק בולע אפי' בלונן ובתב"ב כ' רק שמא נרש"י בקליפה סגי אע"ג בקלר כ"ז בבירור כן ויותר מכריע לעכ"ד דאסר כולו דכ' טעמים שכ' הרשב"ח דסגי אם יסיר כרותח דבית השחיטה דסגי בקליפה אז משום תתאי גבר בשר יצאתי לעיל זעוד לפי מ"ש דהא רש"י כ' דשניהם מתחממים ולא שייך ת"ב ת"כ אינו דומה לבית השחיטה דסכין לונן ועוד חלב אם רך וחלק והוא זב בעין על בשר י"ל דבולע יותר כמש"ל בשם אם"ו לתוס' דחלב[2] בולע בשבר אפי' שהוא בשר רך וחלק ת"כ אין לנו לדמות להקל ורשב"ח לא מכריע כ

ק"ס מליחה בים שומן ודמי בולע כבולו וים ס' כנגד מה שנגע ואין כאן מקום לאסור משום מבטל איסור לכתחלה דכאן מי מבטל איסור לכתחלה דאפי' בודאי תערובות ואפילו איסור אין בו משום מבטל לכתחלה מכ"ש כאם' רחוק הם הי' כאן תערובות. על אשם שמא הביאו אלא מחזיר ליתא לסניף זה דהא כה"ג צריך ס' כנגד כולו ולישא אמנם אם היתרבל מאלו שאינו מונח אלו לא מחזקינן איסור ממקום למקום עיי' רביד הזהב סי' תס"ז ס"ק י"ט ואם כתבתי ככל הגדולים שהבאתי שם' ואפ' מוקמינן ההתר מחזקתו ולא כ"ם ופ"ע בספרים ואין הפנמי מסכים אתי דשומן עם בשר כ' הרמ"ם דהוה מצ"מ שוה בטעמא והוכא בפרמ"ג בש"ך ס"י ל"ח הגם וכי' ס"ק י"ט ברמ"ה שאומן משומה מטעם בשר כן י"ל שומן בשר מזיר עם בשר דהוה מצ"מ לאמנם זה אין כאן מקומו ואין אנו צריכים זה לעיון:

וכנגד הדין הב' שמותר הקלב הבשר בשר בסכין שאתך שומן מזיר והתרכת ואוף דעתך כמו בסעי' ט"ז סי' ס"ד שכל מדם יזהיר לביתו שיפשפש הבשר ואמנת גם להבריז שכל אשם תלע שקודם המליחה יפשפשו היטב במים דבר זה שעשית תנוח עליך ברכה חבל לא נרכת לכך מדה בשלמא בסכין שחותכין בו גם חלבים עם הבשר תמיד לריך לקנח הסכין תמיד בנגד ואמת הקלבים לא נזהריס בזה לעשות תמיד ט"כ כ' הרשב"ם לריך ליזהר לב"ד שיפשפשו הבשר משה"כ בעידון בדיעבד בשומן ים ס' ולכתחלה יצניע המצניע בשבת הקלב למקולין בשרה שיקנה הסכין היטב תו אין שום אשם:

אבל מידיעתי בני אהובי שאין המוסר נזהרים בזאת זו להזהיר בני ביתו לשפשף הבשר מאשם שאתך הקלב חלבים וכ"ל למנוע זכות עליהם לעיי' בפרמ"ג בש"ך סי' ס"ט סק"ח שכ' לר"ן סגי בהדחה רשאומה שיפשוף ואין מאמרינן כמרדכי בשרי חלי שעה. וכן אנו נוהגין בכל תפוחות ישראל לאנשם בזמ"ח כ' שם דומגין לשרות לכתחלה חלי שעה שהם בפרמ"ג הל"ל מוכח דשרי, הוא יותר משפשוף מכ"ש שרי חלי שעה. ומזמ"ח פשוט דשריית מ"ש חיטו מדינת דש"ם וח"כ מ"ש בזמן הש"ם לא הי' נוהגין בשרי מכ"ש בחלי שעה ע"כ הי' לריך שפשוף מפני החלבים אבל לדידן דשורין חלי שעה שהוא עדיף משפשוף מ"כ חיטו לריך עוד שפשוף משום חלבים:

(ג) הטור כ' בשם רשב"ם בסי' ס"ט במלה דק כי הוא נדבק מאוד ולריך שפשוף גדול והוא בתה"ת בשם רחב"ד. ורש"י פי' לחבא ובפ"ע לכתחלה כב' פרושים ונקשה לשמה לא כ' בדיעב' אם מלה בדק לריך שפשוף גדול. וכ"ל בדשב"ם בשם רחב"ד כ"כ לדיעב' אם שרי' מדיחין הדחה מ' או ב' אבל אין קיו"ל לריך ג' הדחות אחרונות וכ' המרדכי והג"מ בשם מ"ז בשם ריב"ח שאתנו סמך הדחה זו לעטילת ידים לריך ג' הדחות תו אי"ל שפשוף במולח מלה דק וה"כ לדידן מחמת השרי בהדחה רשאומה אי"ל שפשוף וכן מנד הדחה אחרונה אי"ל שפשוף מכ"ש בשניהם ה"כ גם החלבים נרחלו יפה ואי"ל שפשוף:

והיותר רחיצות אלו יעלה ליתר שאת לדין הא' בחשם שיגע בשומן מזיר ואמרתי שלא נאסר ע"ג דמלוח בשומן בולע כבולו עד ס' ואין כאן מבטל לכתחלה כמ"ש אלא גם אי הוה כאומ אז שומן בלא מלוח וים לחלוחית עליו אומן רחיצות מעבידו יותר משפשוף אלא שכבר כתבתי לדאן כאן חשם כלל שנגע בחזיר אז שהחליק:

וידעתי בני ידעתי כי בש"ע סעי' ז' סי' ס"ד הל"ל קיל להחשם מנקדי בשר אין מותכין חלבים שאסורים מה"ת אבל בחיסור תורה לריך כ' שכיוים מ"מ לריך גם לדברי ש"ע לחפש זכות אי הקלבים קליש ורוים מקמחים הסכין בשבר וגם לעומן כך אין מידיעתי שיהי' מוזהרים לשפשף ולקלבים ישראל הגם שים מקולים בשרים בש"ע אם יש להם סכין ל' מיוחד למקולין טורפה וסכין אחר למקולין בשר בשר מ"כ אינא דאסור דאו' שאותך שומן טורפה ואני הייתי מזהיר ע"ז פה להיות להם במקולין הבשרים סכין בשר. ובדבות הימים מקרתי אחר זה ואמר לי הסוחט מאחר שים פה ב' מקולין טורפה ובשרה סמוכין והקלבים קלי דעת ח"ש להזהיריס ע"ז מאחרובות סביסים הגה לכה"ג נוטיל הזכוכית אשר כתבתי אבל במקומך שהמקולים רחוקים ע"כ משום הרחק מן הביעור ומן הדומה לו נכון שיהי' להם סכין בשר שהוא משומן במקולים הבשרים ואם אפשר שלא יהי' הבשר בשר תחילה אפ"י שהוא במקולי חזיר אפ"י שהוא מותר הוא דבר תמוה בעיני בני אדם יש לעשות כן אם אפשר. ודע בני עוד תנאי בדבר לעשות חומרות אלו שלא מן הדין אם לא יבא עי"ז היזוק למקולין בשרה נוטה שלא ליתן על משפות אלו להחמיר מה כי לפי הדין מותר כמבואר. והר"ן כ' דלא ס"ל כרשב"ם בשם כ' יוחנן אלא אפי' משום שומן שבי בהדחה דר"ן דף ח' שקשה לחמר אם בסכין ס"ל מדיח הא בלא"ה כל בשר לריך הדחה ותו' דכ"מ לגלי דלא בעי הדחה ורשב"ם בשם רמב"ן לגלי ממי בעי הדחה ותו' בשם כ' יוחנן בשומן לא שבי בהדחה אלא שפשוף ע"כ ובאותו דף בשומט לריך סכין מיוחד לחלבים ג"כ שקשה הר"ן הא בלא"ה הבשר לריך הדחה ותו' הר"ן זימני דמחלפי בי' טבחי מתחך בה בשר ואיכא משום דם או משום חלב ע"כ:

ותו' הר"ן לריך עיון אם אח"כ מחכו לשניים שוב לריך הדחה משום דם שעל פניו וכמ"ש הר"ן בשלמו דאיכא משום דם ושקל"ד תיפ"ל דלריך להדיחו ול"ל כך דר"ן ס"ל אם לא חלבי בי' טבחי לריך הדחה כ"פ יפה רק בשבשר חלבי בי' טבחי אע"ג לריך הדחה אמנם אם שני בהדחה מועטת והדחה מועטת אין מעביר השומן כ"כ לכאו' ליאסר הר"ן עכ"פ קשה אי ס"ל כר' יוסי ג"ל לדאיקי כוותי אתי ולא תי' כר' יוסי בשומן לריך שפשוף אז שומן בים ודאי בולע כבולו וים ס' כנגד מה שנגע ואין כאן מקום לאסור משום מבטל לכתחלה דכאן מי מבטל איסור לכתחלה דאפי' בודאי תערובות ואפילו איסור אין בו משום מבטל לכתחלה מכ"ש כאם' רחוק הם הי' כאן תערובות. על אשם שמא הביאו אלא מחזיר ליתא לסניף זה דהא כה"ג צריך ס' כנגד כולו ולישא אמנם אם היתרבל מאלו שאינו מונח אלו לא מחזקינן איסור ממקום למקום עיי' רביד הזהב סי' תס"ז ס"ק י"ט ואם כתבתי ככל הגדולים שהבאתי שם' ואפ' מוקמינן ההתר מחזקתו ולא כ"ם ופ"ע בספרים ואין הפנמי מסכים אתי דשומן עם בשר כ' הרמ"ם דהוה מצ"מ שוה בטעמא והוכא בפרמ"ג בש"ך ס"י ל"ח הגם וכי' ס"ק י"ט ברמ"ה שאומן משומה מטעם בשר כן י"ל שומן בשר מזיר עם בשר דהוה מצ"מ לאמנם זה אין כאן מקומו ואין אנו צריכים זה לעיון:

וכנגד הדין הב' שמותך הקלב הבשר בשר בסכין שאתך שומן מזיר והתרכת ואוף דעתך כמו בסעי' ט"ז סי' ס"ד שכל מדם יזהיר לביתו שיפשפשו הבשר משה"כ בעידון בדיעבד בשומן ים ס' ולכתחלה יצניע המצניע בשבת הקלב למקולין בשרה שיקנה הסכין היטב תו אין שום אשם:

אבל מידיעתי בני אהובי שאין המוסר נזהרים בזאת זו להזהיר בני ביתו לשפשף הבשר מאשם שאתך הקלב חלבים וכ"ל למנוע זכות עליהם לעיי' בפרמ"ג בש"ך סי' ס"ט סק"ח שכ' לר"ן סגי בהדחה רשאומה שיפשוף ואין מאמרינן כמרדכי בשרי חלי שעה. וכן אנו נוהגין בכל תפוחות ישראל לאנשם בזמ"ח כ' שם דומגין לשרות לכתחלה חלי שעה שהם בפרמ"ג הל"ל מוכח דשרי, הוא יותר משפשוף מכ"ש שרי חלי שעה. ומזמ"ח פשוט דשריית מ"ש חיטו מדינת דש"ם וח"כ מ"ש בזמן הש"ם לא הי' נוהגין בשרי מכ"ש בחלי שעה ע"כ הי' לריך שפשוף מפני החלבים אבל לדידן דשורין חלי שעה שהוא עדיף משפשוף מ"כ חיטו לריך עוד שפשוף משום חלבים:

(ג) הטור כ' בשם רשב"ם בסי' ס"ט במלה דק כי הוא נדבק מאוד ולריך שפשוף גדול והוא בתה"ת בשם רחב"ד. ורש"י פי' לחבא ובפ"ע לכתחלה כב' פרושים ונקשה לשמה לא כ' בדיעב' אם מלה בדק לריך שפשוף גדול. וכ"ל בדשב"ם בשם רחב"ד כ"כ לדיעב' אם שרי' מדיחין הדחה מ' או ב' אבל אין קיו"ל לריך ג' הדחות אחרונות וכ' המרדכי והג"מ בשם מ"ז בשם ריב"ח שאתנו סמך הדחה זו לעטילת ידים לריך ג' הדחות תו אי"ל שפשוף במולח מלה דק וה"כ לדידן מחמת השרי בהדחה רשאומה אי"ל שפשוף וכן מנד הדחה אחרונה אי"ל שפשוף מכ"ש בשניהם ה"כ גם החלבים נרחלו יפה ואי"ל שפשוף:

והיותר רחיצות אלו יעלה ליתר שאת לדין הא' בחשם שיגע בשומן מזיר ואמרתי שלא נאסר ע"ג דמלוח בשומן בולע כבולו עד ס' ואין כאן מבטל לכתחלה כמ"ש אלא גם אי הוה כאומ אז שומן בלא מלוח וים לחלוחית עליו אומן רחיצות מעבידו יותר משפשוף אלא שכבר כתבתי לדאן כאן חשם כלל שנגע בחזיר אז שהחליק:

וידעתי בני ידעתי כי בש"ע סעי' ז' סי' ס"ד הל"ל קיל להחשם מנקדי בשר אין מותכין חלבים שאסורים מה"ת אבל בחיסור תורה לריך כ' שכיוים מ"מ לריך גם לדברי ש"ע לחפש זכות אי הקלבים קליש ורוים מקמחים הסכין בשבר וגם לעומן כך אין מידיעתי שיהי' מוזהרים לשפשף ולקלבים ישראל הגם שים מקולים בשרים בש"ע אם יש להם סכין ל' מיוחד למקולין טורפה וסכין אחר למקולין בשר בשר מ"כ אינא דאסור דאו' שאותך שומן טורפה ואני הייתי מזהיר ע"ז פה להיות להם במקולין הבשרים סכין בשר. ובדבות הימים מקרתי אחר זה ואמר לי הסוחט מאחר שים פה ב' מקולין טורפה ובשרה סמוכין והקלבים קלי דעת ח"ש להזהיריס ע"ז מאחרובות סביסים הגה לכה"ג נוטיל הזכוכית אשר כתבתי אבל במקומך שהמקולים רחוקים ע"כ משום הרחק מן הביעור ומן הדומה לו נכון שיהי' להם סכין בשר שהוא משומן במקולים הבשרים ואם אפשר שלא יהי' הבשר בשר תחילה אפ"י שהוא במקולי חזיר אפ"י שהוא מותר הוא דבר תמוה בעיני בני אדם יש לעשות כן אם אפשר. ודע בני עוד תנאי בדבר לעשות חומרות אלו שלא מן הדין אם לא יבא עי"ז היזוק למקולין בשרה נוטה שלא ליתן על משפות אלו להחמיר מה כי לפי הדין מותר כמבואר. והר"ן כ' דלא ס"ל כרשב"ם בשם כ' יוחנן אלא אפי' משום שומן שבי בהדחה דר"ן דף ח' שקשה לחמר אם בסכין ס"ל מדיח הא בלא"ה כל בשר לריך הדחה ותו' דכ"מ לגלי דלא בעי הדחה ורשב"ם בשם רמב"ן לגלי ממי בעי הדחה ותו' בשם כ' יוחנן בשומן לא שבי בהדחה אלא שפשוף ע"כ ובאותו דף בשומט לריך סכין מיוחד לחלבים ג"כ שקשה הר"ן הא בלא"ה הבשר לריך הדחה ותו' הר"ן זימני דמחלפי בי' טבחי מתחך בה בשר ואיכא משום דם או משום חלב ע"כ:

ותו' הר"ן לריך עיון אם אח"כ מחכו לשניים שוב לריך הדחה משום דם שעל פניו וכמ"ש הר"ן בשלמו דאיכא משום דם והקל"ד תיפ"ל דלריך להדיחו ול"ל כך דר"ן ס"ל אם לא חלבי בי' טבחי לריך הדחה כ"פ יפה רק בשבשר חלבי בי' טבחי אע"ג לריך הדחה אמנם אם שני בהדחה מועטת והדחה מועטת אין מעביר השומן כ"כ לכאו' ליאסר הר"ן עכ"פ קשה אי ס"ל כר' יוסי ג"ל לדאיקי כוותי אתי ולא תי' כר' יוסי בשומן לריך שפשוף אז שומן בים ודאי בולע כבולו וים ס' כנגד מה שנגע ואין כאן מקום לאסור משום מבטל לכתחלה דכאן מי מבטל איסור לכתחלה דאפי' בודאי תערובות ואפילו איסור אין בו משום מבטל לכתחלה מכ"ש כאם' רחוק הם הי' כאן תערובות. על אשם שמא הביאו אלא מחזיר ליתא לסניף זה דהא כה"ג צריך ס' כנגד כולו ולישא אמנם אם היתרבל מאלו שאינו מונח אלו לא מחזקינן איסור ממקום למקום עיי' רביד הזהב סי' תס"ז ס"ק י"ט ואם כתבתי ככל הגדולים שהבאתי שם' ואפ' מוקמינן ההתר מחזקתו ולא כ"ם ופ"ע בספרים ואין הפנמי מסכים אתי דשומן עם בשר כ' הרמ"ם דהוה מצ"מ שוה בטעמא והוכא בפרמ"ג בש"ך ס"י ל"ח הגם וכי' ס"ק י"ט ברמ"ה שאומן משומה מטעם בשר כן י"ל שומן בשר מזיר עם בשר דהוה מצ"מ לאמנם זה אין כאן מקומו ואין אנו צריכים זה לעיון:

וכנגד הדין הב' שמותך הקלב הבשר בשר בסכין שאתך שומן מזיר והתרכת ואוף דעתך כמו בסעי' ט"ז סי' ס"ד שכל מדם יזהיר לביתו שיפשפשו הבשר משה"כ בעידון בדיעבד בשומן ים ס' ולכתחלה יצניע המצניע בשבת הקלב למקולין בשרה שיקנה הסכין היטב תו אין שום אשם:

סימן תל"ה.

(א) ברוצה להשהות בשר עוד ג' ימים הנה בקצבים הרי שהמנהג להדיח בהעברה בעלמא כדרך הטבחים ואומר שאין יכול לנקר גידי הדם מקודם יניחם על מנהגם אבל יעמוד הצלעות על הכלי מים וישפשף הבשר בידיו (ב) קו' על רמ"א כאן (ג) סתירה באו"ה.

בדמ"ד סעי' מ"י וכן יש לנקר הבשר תוך ג' ימים מן החלב שלא יתקשה החלב שכו אבל אם לא נקרו תוך ג' ימים אין לאסור בדיעבד שלא מנקרו תמ"ל ובפרי תבו' הרש"ם ומהרש"ו ע"ל. וכ' בספר מחלת בני הדפסם עם הי"ד לכאו' נראה לפי קאמר דשרי אם מנקרו תמ"ל דהא ע"ל בלא נמלא מייירי דאי נמלא ודאי אסור משום שנמלא עם החלב ת"ו בלא נמלא תוך ג' ואסור לקדירה כדאי' בסי' ס"ט שבשר שלא נמלא תוך ג' אסור לקדירה ובפרי בלפי לפי ואין לומר דמייירי בשרו בתוך ג' דאי' שם אסור לקדירה הקל"ד הא בלא נמלא תוך ג' מייירי ת"ל אסור לקדירה מטעם שלא נמלא תוך ג' אפי' בדיעב' וגם קשה מ"ש הרמ"א וכן יש תוך ג' ימים שלא יתקשה החלב הא בלא"ה אסור להשהות לכתחלה בלא מליחה כמ"ש בסי' ס"ט סעי' י"ב:

ותו' בה"ד דמייירי לקדירה ולכתחלה וכ"מ בשרו מעט בתוך ג' דאז משום שהשהו לכתחלה אסור להשהות עוד ג' ימים כדאי' בסי' ס"ט שם אבל אם השהו עוד ג' ימים מותר לכתחלה להשהות עוד ג' ימים כמ"ש הש"ך בלא ניקור מחלב אסור לכתחלה להשהותו עוד ג' ימים כמ"ש הש"ך בסי' ס"ט שקל"ח בלא ניקור מגידי הש אסור בשרי מועטת וקמ"ל הרמ"א בניקור מגידי הש אפי"ה לא שרי בשרי מועטת: ולחתי לידן דין זה הגה הש"ך כ' שם דרמ"א שלא כ' לחלק בין ניטל גידי הש לשגי גידי הש' מועטת משום דהניח הדבר על מנהג מקומות ברמה דר"ל אפי' לא ניטל גידי הש לשגי בשרי מועטת אע"ג דהש"ך לדעתך ס"ל דמ"מ יש להחמיר היטב כשרוצה להשהותו עוד ג' ימים השבתי בתשו' ח' סיימו היכי לילה מנהג אבל היכי לחילה מנהג הקלבים שאם רוצים להשהות עוד ג' ימים מדיחין הבשר בחלי בי טבחי בשפיכה בהעברה בעלמא ואינם רוצים לשהות שני בכך כמ"ש הרמ"א בלל ב' והוכא בש"ז ס"ק ל"ג שם ובש"ך ס"ק ל"ח אע"ג דחמ"א כ"כ דוקא במנקר תחלה מגידי הש והטבחים אינם רוצים לנקר מקודם כמ"ש כ"ת מפני בחוסף שים חוזות ועופות אינו מוכר רק קצת בשר ולפני האינם יהודים אין הבשר ראוי בשהוחין בקטים וקרטים בשבר כ"ל דים להניח על מנהגם וכמ"ש במ"א בלל ו' ס"ק ד' דלא ממלא ברמשובים בלל סיסי' מקפידין על ניקר גידי הש עכ"ל ובש כל חיסור לשהות ג' לאו מן הש"ס רק מומרות הגאונים חבל יכיסי דחפשר יעשה הקלב כן הגם שחי"ח לשרות בלעות שלימות חבל יעמוד הבשר על הכלי מלא מים וידיח וישפשף בידיו זה הוא בשרי קלת כדמשמע בטב"ת חמ"ח סוס"י כ"ז. מיבעית דקאי לי דברי חו"ה דכאן כ' דשגי בחלבי בי טבחי דהיינו בשפיכה בהעברה בעלמא כדרך הטבחים הא בלבל ל' כ' והוכא בש"ך סי' ס"ט סק"ב דהא דאי' בש"ס דבחלבי בי טבחי מספיק העברה בעלמא על בלעות שלימות כדי לנחותם י"ל אע"ג דהחמה קמייתא מחמיר חבל להשהות עוד ג' ימים דרק חומרות הגאונים הוא מקיל בזה וכן דעת הש"ג הוכא בשו"ע ג"כ בח"ד ס"ק מ"ז דחפי' בלא ניקר מגידי הש שגי בהחמה מועטת ומה שכ' הכ"ל שגם תפ"ד והרמ"א הכי ס"ל ורמ"א מחחדש כאן דין דלכתחלה לא מהני כאן בשרי מועטת ז"א דהא התפ"ד זה דפסקים סי' קל"ח שמתמיה על הטוחל שמחל בי כוותו דטוחל לכתחלה להשהותו בלא ניקר הא בלא"ה מנהג שלא להשהותו לכתחלה בלא מליחה ג"כ שמא ישכח ויבשלנו הרי דתפ"ד גופי' הקשה קו' הכחלת בני וע"כ

דליתא לתי' המחלת נכי דכתן מסור בהדחה מועטת דסיינו כדרך הטבחים דגילין לסדיח בהעברה בעלמא דאם לא יאמר כ"מ זה וכן מה שתי' בב"ל עוד בחלב כתן לא מהני שרי' כלל וזה קמ"ל הרמ"א כתן נמי ליתא

דמ"ב יאמר התם"ד ת' זה על קושייתו שהקשה על המחבר סך כ"מ:

שוב לריתי לתן מתם"ד קושי' על הרמ"א בלי תרוצים שם ומחלת נכי מסוס דאם"ד ס"ל דלא מהני נס לעניו הכשר מליחה להסהות ג' ימים ע"י שרי כמ"ש בהג"ה ס"ד והוכח במכ"י שם בלל ו' סק"ד מחל הרמ"א דם' כלומ"ה דמהני התם מהמיר כתן מחל עדיין קשה לנו שתין קו' מתם"ד מכל מקום ניון שדברי רמ"א מקורו מתם"ד וכמ"ש בד"מ ת"כ תיוך תפשר נומר דרמ"א קמ"ל דין חדם מכח תי' קושי' מה קמ"ל הכח דאסור לכתחלה בניקור מלב כיון דבלא"ה אסור לכתחלה בקו' הכ"ל מחחר שתם"ד נופי' לח נשמע דבר זה ותדרכה התם"ד שהקשה בקו' הכ"ל דמה ב"מ הוח נשחר קיים קשה על הרמ"א דלמה הביאו הרמ"א כיון דתם"ד כ' לדיכא ב"מ דדין זה לכתחלה בלא"ה אסור. וב"ל דד"מ ורמ"א לח עיינו בתם"ד נופי' רק בב"י שהעתיק דברי תם"ד בקיצור ובלשון הב"י משמע דתם"ד לכתחלה אוסר לנקר תוך ג"י מוטי חלב מאל ליתא כן בתם"ד מדרכה התם"ד כ' על השואל דמה ב"מ הוח לכתחלה בלא"ה אסור:

אמנם כל זה ב"ל דה"ד בטבח שתין בידו למלוח הבשר תוך ג' ימים וחשיב כדיעבד ותו"ה שכ' בלא מקור מנידי דם לריך שרי' היטב ובמקור גידי הדם פני בחלי בי טבחי בשפיכה בהעברה בעלמא ודוקא בדיעבד י"ל דלחיטו מיירי בבשר שכבר נמלח בין בעלי בחים דחפשר להם להם למלוח הבשר מיד לכך מחמיר יותר מכל לח בטבח במקולין דלח חפשר למלחו. ועוד יש להסביר חפתירת תו"ה הב"ל והוח דתרי חלבי בי טבחי תי' דסיינו בגמ' בי' מחלבי הטיב ובשרי' לחת בו הדחה קמייתח ויש שמדיחין רק לנחותן ותו"ה מ"ש בחלבי בי טבח כדרך הטבחים שעוסקין בהעברה בעלמא. ולקמן בסי' ס"ע ס"ב כ' בין חפליים בשר שו"ת תשובות חן בלח ניקור בתוך ג' ימים לח מהני הדחה מועטת ותם לח שרה קלת חסור לבשל רק לצלות ותם בשלו ים להקל בדיעבד (וב"ל בים לוך גדול לבשר מבושל חו לרוטב חו לגלי קדר דהוה בישול בדין זה הוה כדיש' ומותר לבשלו) ותם ניקר תוך ג' ימים לף שהולח רק הדחה מועטת מותר לבשל (ס"ד בדיעבד דלעיל לכתחלה יבואר לקמן ויש לומר דתו"ה מחמיר הכי רק בבשר בבית חים דחפשר למלחו מבח"ב בטבח ועוד חים בביתו חיכיון שמח לח ידים עוד חח"כ הדחה קמייתח בשעת המליחה כיון שכבר הולח בביתו פ"ח מבח"כ בשהדיחו טבח לח תסמוך היח על הדחת הטבח דבשום פעם חיני רגילה לסמוך חחלי דבי טבחי בהדחה קמייתח וחולם לעיל בתחתי דהטבח סומך חפי' לכתחלה בהדחה בהעברה בעלמא במקום שהמנהג הכי כמ"ש הש"ך ס"ק כ"ח דבשר שנשחט ג"י חומרות הגחוים וריב"ם שרי כי' נרבונ) וכל זה בשהה בשר חבל לכתחלה יש חילוק חם הוח מחוקר נכון חיפרה היטב

וחם חינו מחוקר חסור לכתחלה חפי' יפרה כמה שעות ע"ל:

ולענין חלב לגמלת נכי לתי' הב' לח מהני שרי'. וזה דקמ"ל הרמ"א. חמנם יסוד זה דמיתי כי דברי רמ"א מובנים מתם"ד ולתם"ד חין לומר דקמ"ל חומרת בחלב דמ"ב מה קמ"ל בקו' הכ"ל וכמש"ל. חמנם לתי' בם' יד יהודה לקמן בי' ס"ע בב' מחשו' רח"ם ותם"ד וב"ח ש"ך משמע שדעת החוסרים דסיינו ר' יוחל במרדכי בלח ניקור מחלב תוך ג"י משום דחלב בולע מ"ב מה מהני שרי' ותולם כ' במרדכי והגמ"י שהם כתבו משום דהקשה בחלב מ"ב מהני שרי' וב"י ד"ה דהח מחמר דהם"ד דמה דברי המרדכי מהפ"ת יאמר התם"ד טעם חמר חלח נרחה להכל הד כיון שהתקשה בתוכו הוה בכבוש בו ובולע מ"ב בלח ניקור לח מהני מהני שרי'. חמנם כ"ל לתין להחמיר חלח בחלב מחוים כמבואר בתם"ד בי' ע"ו וקל"ח ובהגש"ד דבחלב מחוים מוסיים בלח ניקור ג' ימים מ"ב י"ל חלב בחלב פיים דשם יש מהני חלב כדתי' בש"ע לעיל בפי' ז' וכ"מ בש"ך בי' ס"ע ס"ק כ"ד וכ' וז"ל ולענין בשר מחוים נמי היכח שהשעה דחוקה וח"ח בח"ח יש להתיר ע"י שרי' הטיב מ"כ בחלב הפיים מלחה דמהני הדחה כמו בגידי הדם. כ"ל לנדד להקל היות שכל דיעים חלו מזמרות הגחוים.

והפוסקי' תמו' רמ"ם ותה"ד ומהר פוסקים שלנו מתירין:

סימן תל"ו

בפר"ח כתן הביח תשו' הריב"ם שהשחיל על מה שהכו מה שמוכים למשוח מביות של יין כשמטפטף היין בחלב והסיב דמותר מפני שהחלב עומד בפ"ע ואינו בולע בתוך היין. ועוד שאינו מכוין לבטלו. ומביח רתי' מדהתירה התורה להשליל החיך שרי לבטל. ועוד לפי' יש בחים להשלילה לבטל פליטת הכלי הוזרין החים ומוסרים הכלי מ"ו משום דאין מכוין לבטלו ע"כ. ותמה עליו הפר"ח דלמה יהי' החים מוסרין בדיעבד כיון שהחבטלו דרך למבטל עלמו חסור מדרבנן משום קנסא ומי כוותת הריב"ם דחסור מלח תחכל כל תועלה כיון דחסור לבטל לכתחלה הרי תיעבתי לך הוח ז"ח כיון דאם נפל ממילח נתבטל נאו תיעבתי לך הוח כמ"ש תום' חולין ד' קט"ו דלמרם חוזן בבכור נאו תיעבתי לך הוח משום דאם נפל מום ממילח שרי:

ונ"ל ליישב בשלמת בחום דאיכא טעמת משום בזיון דקדשים אף יהי' הטעם משם שיהי' מ"מ אותו טעם עדיין נם בשבשר נעשה בדיעבד החום שפיר אמרי' דלאו תיעבתי לך הוח משום דאל"כ אחחי בנפל בשר החום מותר הח אפי' בדיעב, אלא טעם האיסור לימת דאסור משום דהוה תועבה אפי' בנפל ממילח. אע"כ שם"ג לאו תועבה הוח כלל אלא דאסור לעשות כן משא"כ בביטול איסור דשרי כיון שנתבטל ואחר שנתבטל אז הוה כאלו ליכא איסור כלל ואח שייך בו לומר שהוא תועבה בדיעבד א"כ י"ל כיון דאסור לבטל לכתחלה מן התורה אם ביטול נמשך האיסור מה דאמרה תורה אלא לבטל גם בדיעבד ואסור משום איסור תועבה ואין רתי' ממש דשרי בדיעבד אם נפל ממילח דהא אין מבטלין לכתחלה לא שייך בדיעבד בשבשר בטל. הלכך אין דיעבד בשנפל ממילח קשי' על אין מבטלין וי"ל שפיר הא כדתי' בנפל ממילח שרי משום דהוה כאילו בטולם ואיסור אמל"כ הא כדתי' דבשעובד ומבטל לכתחלה אסור אפי' בדיעבד:

ועיי' בפתחי תשו' סי' ק"נ ס"ק ה' שכ' בשם תום' שבת ובב"י דמ"ש בהרמ"א שם דאלב ביין הוה טוטל"פ ר"ל אלב בלילי ועיי' פרמ"ג שם ש"ך שקו"ג כ' דסיינו אלב בקמן אבל אלב בלילי לא הוה לפנם עיי' סי' קכ"ו ס"ח בהגה משמע דהוה כ"ע לבשת ע"כ וכ"ל דשם כ' הרמ"א שנהגו היתר ביין בכלים שנסריחם מדובקים בחלב שטבע היין בחיגו בולע אלב אלא בחלב טו"ט לבשה הוה לחל"כ בלא"ה מותר ובחמת לאו דוקא היה דשם מקום לטטל"פ עכ"פ לבתחלה אסור וכן הוה בהדי בריב"ם שם סי' קמ"ע שמשם מקור הדין עכ"ל פ"ת ול"ע כוותת הפרמ"ג דרק בדברי שואל שואל להתיר מקום דהוה טוטל"פ ומוכח מדבריו שואל להתיר אפי' לכתחלה וכמשל"ק אבל הריב"ם בתשובתו דמתיר לח מתיר רק מטעם האחר ולח מזכיר דהוה טוטל"פ כדעת השואל ש"מ דלא ס"ל הכי ומ"ש משום כן לח כ' דהוה לפנם משום לכתחלה אסור ול"ל דהא בהג"ה מדושי חמצי שם בר"ן פ' כל שעה מקצי חמאי טוטל"פ אבל"ה אסור לכתחלה ולריך לשבור הכלי ח"כ הפסד כלי לח משיב דיעבד ובזוז"ג ל"ח הכי רק להפסד כלי משיב דיעבד וי"ל כמ"ש תום' סוף ע"ז מה שמחלק להמחלל מותר מטוטל"פ והכלי אסור ותי' משום דקבל הכלי טעם מן השבח וח"כ י"ל בחביות המטפטף לחיכא פסידא ומתחלה הוה לפנם הוה שרי לפסידא חשיב כדיעבד:

סימן תל"ז

א) ישוב ארמב"ם דפסק אין בגידין בנו"ט וס"ל ני"ה מותר בהנאה והוא כנגד הגמ' פסחים כ"ב (ב) מפמ"ג כאן נ' דלמד אם אין בגידין בנו"ט לוקין שלא כדרך הנאתן ובש"ך סי' ס"ב סק"א לא כ"כ וישוב על דבריו (ג) תוס' ס"ל בבמה מקומות באכילה שלא כדרך אכילתן אין לוקין ואסור מדרבנן אבל הרמב"ם ס"ל דאסור מה"ת כמ"ש המשל"מ והראיתי פנים תוס' לשיטתי' ור"מ לשיטתי' וישבתי הר"מ דפ' כר' אבוה וישוב אקו' תוס' יומא דל"ל לר' יוחנן חזי לצטרופי הא יליף ח"ש מכל חלב (ד) עוד ישוב ארמב"ם דס"ל ני"ה מותר בהנאה וקו' אפלתי ושעה"מ שכ' דרמב"ם ס"ל כשהותרה נבלה היא וחלבה וגידה הותרה א"כ להיתר הנאה בחלב לא צריך קרא כר"ע דכ"ג ובב"ח כ' הר"מ דקרא בחלב יעשה לכל מלאבה אתי להיתר הנאה וקצת ישוב ע"ז (ה) ועוד קושיא דקאמר לר"ע להיתר הנאה בחלב ל"ע קרא הא איצטרך להיתר סחורה וצ"ע (ו) עוד ישוב נכון ארמב"ם (ז) עוד ישוב אר"מ ומבואר אע"ג דפר"ח ופר"ת כ' בסי' ק"ג פגום

במידי דבר מלישה וז"ל דהמ כ' הפמ"ג בס"ד סי' ס"ב סק"ח לר"מ מע"ג דאין בגידין כמו"ש לא יאכל בידי' דוקא בדרך אכילה כמו דלא יאכל בנבלה מדלא כ' הר"מ דלוקין ושל"ת כדי"ח רק בב"ח וכ"כ דלא כתיב בי' אכילה משמע הא ג"כ לוקין ול"ת מע"ג דאין בגידין כמו"ש מ"מ אכילה מקרי ס"כ שפיר הותרה בכלל נבלה אלא הקונ' דפסחים דב"ב הל"ל ל"ל דס"ל אין ס"ל למה דקיי"ל אין בגידין כמו"ש ואסור בהנאה ואינו בכלל נבלה לוקין ממ בגי"ה אלא כדרך ההנאתן מכל סד"מ סמך מקונ' דלקמן דף כ"ד דקאמר בכל איסורין שבתורה אין לוקין אלא כדרך אכילתן ואמר אביי בכל מודיס בכ"כ ומשמע אבל ג"ה בכלל אחר איסורין נמלא דגי"ה ממי אכילה מקרי תפ"ג דליכא ו"ע ושפיר אמרי' כשהותרה נבלה גילה ממי הותרה ואלא הא נופי' טעמא אחי אחר דעץ הוא ולא מידי דבר אכילה הוא ולמה ילריך דוקא דרך אכילה ול"ל כמ"ש הפלתי כאן ושעט"מ בפ"ח מה' מא"ס ביאור הר"מ כיון דכתיב בגי"ה לא יאכל רחמנא אחשבי לאכילה ואינהו הוכיחו זה ממקומות אחרים ולמ"ס הרי הוא מוכח מכאן וראי' ליאור הר"מ:

ב ובפמ"ג כאן בס"ד ס"ק י"ח כ' דרמב"ס דס"ל דאין לוקין על הנאה אבל לר"ם דס"ל גי"ה אסור בהנאה אפשר לדידי' לוקין על הנאה דהא ה"ה כ' בפ"ח וכפ' יוד מה' מא"ס הא דאין לוקין על הנאה משום דקיי"ל דאין לוקין אלא כדרך הנאתן ודרך הנאתן הייט אכילה. ח"כ ה"ת כל הרואי לאכילה אין דרך הנאתו רק אכילה אבל גי"ה דאין בו טעם אין הנאתו אכילה רק שאר הנאה י"ל דלוקין על ההנאה מק"ו אם על אכילתו לקי שאינו דרך הנאתו על הנאתו לא כ"ם עכ"ל. לכאו' לפי דבריו לוקין אגי"ה אלא כדרך אכילתן והנאתן דהא לוקין על אכילתו מע"ג שאין זה דרך הנאתו לה"ה כיון שאינו רואי לאכילה וזה פותר למש"ל סי' ס"ב סק"ח הל"ל דאין לוקין לר"מ אלא כדרך אכילתן. ואמנם י"ל לר"מ כ' הפ"מ כן דאינו ס"ל גי"ה מותר בהנאה מע"ג דאין בגידין כמו"ש וי"ל דאחשבי' התורה כאכילה וכאן כ' הפרמ"ג כן לחולקים מהמב"ם ולא ס"ל סברת אחשבי' בחמת לוקין אלא כדרך אכילתן כיון דאין בעלמא הוא ואין אכילתו דרך הנאתו ואפי"ה לוקין:

ג לכאו' לר"מ דפסק כר' אבוה דלא יאכל משמע הנאה מע"ג דהנאה הוא אלא כדרך אכילה כמ"ש ה"ה אפי"ה הוא אסור בכלל אכילה רק משום דפרט לך הכ' בפי' היתה הנאה כדאי' בפסחים דף כ"ג בכל אסורין דמותרין בהנאה פריך אר' אבוה ומשני דמ"ה דכתיב היתה הנאה בפי' ויש סברא לומר דהנאה שאינו אכילה גרע מאכילה אלא כדרך אכילה. והנאה דפרט הכ' להיתר הנאה שרי אבל אלא אסור אפי' דעכ"פ אוכל הוא באכילה אסור מה"ת מע"ג דאין לוקין עליו כדרך אכילה מ"מ אסור מה"ת. כמו איסור הנאה היכי דאסור בהנאה דהוא אלא כדרך ההנאתו דדרך הנאתו אכילה ואסור מה"ת מע"ג דאין לוקין מכ"ם בלאוכל אלא אלא כדרך אכילתו דוקי אסור מה"ת מע"ג דאין לוקין ותופ' דמ"ל דהוא מדרבנן כמ"ש במש"ל בפ"ה מ"ה יפה"ת וכ"כ בפ"מ בסי' ס"ד בע"ז ס"ק ל' אבל אם שעפל לקדירה דהוא אלא כדרך הנאתן לתופ' רק מדרבנן אסור ל"ל דמ"ל כמקוי' דכמו הנאה אינו בכלל אכילה אסור מה"ת אלא כדרך ליכא איסור כלל כך ס"ל לתופ' בחכל ואלא כדרך אכילה אינו בכלל אכילה. ופסחות הסוגי' דף כ"ד מדקאמר אין לוקין אלא כדרך אכילתן והנאתן משמע אבל איסורי עכ"פ מה"ת אינה וכמדומה דהפל"י בסוגי' אם דיבר מזה ובמש"מ בפ"ה מה' יפה"ת במש"ס לפרש דברי תופ' דכ"ד ע"ב ד"ה הכל מודיס כ' סברת להיפוך דהנאה לעולם אסור מאלא כדרך אכילתן ואין הר"מ מוכרח לתופ'. די"ל תופ' לשיטתי' אם לוקין על הנאה ח"ל ח"ם הסברת דהנאה אסור מה"ת הוא כבכל אכילה ס"ד לר' אבוה ח"ם קו' הרמ"ם בפ' גי"ה מר"מ אתמה לאמה פסק כר"מ כנגד מזקי' הוא רבי' דר' יוחנן וק"ל. וחי"כ עייתי במש"מ הנ"ל ורלוחי' שהעלה דעת הרמב"ם כמ"ש דס"ל אלא כדרך הנאתן מה"ת אסור רק דאין לוקין:

ובמשל"מ אם תמה מר"מ מי מה"ת אסור הלוך ברי אם בחולי אחב"ם דלא מציון מ"ם אסור בחולי אחב"ם ותי' מ"ם כיון דאין לנטרופי אסור כמלקות וי"ל דזה קו' תופ' יומא דף ע"ד שהקשו דל"ל לר' יוחנן דמ"ם אסור מה"ת מטעמא דאין לנטרופי תיפ"ל דמ"ם אסור מכל אלא וא"כ י"ל אמה רלי' לר"מ דאי מכל אלא ואסור מה"ת מרבוי דכל מותר לחולי אחב"ם מע"ג שהוא מה"ת קמ"ל טעמא משום אין לנטרופי ואסור כמלקות ואסור אחב"ם:

ד"ל נמי לפי"ז לדלך הר"מ הל"ל דס"ל גי"ה מותר בהנאה מע"ג דס"ל אין בגידין בעו"ט אפי"ה אסורין כשהותרה נבלה הותרה גידה דלא גרע מאלא דמותר בהנאה וס"ל כר"ע דף כ"ג דיעשה לכל מלאכה לא תיעשה ואלא כדרך שהותרה נבלה היא ותלבה מותר להיתר הנאה ועשרה משום כשהותרה נבלה היא ותלבה אסור אסור אלא אבל מבושל למלקות ואלא מי אלא כדרך אכילתו לאיסור תורה דכתיב לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה ואלא כדרך אכילה נמי בכלל אכילה כיון דאסור מה"ת מ"ל גיד נמי הותרה מע"ג דאינו ו"ט מ"ל למסקנא דף כ"ד אלא אבל מי פשוט אבל אסור מה"ת מוכח דלא תלי' אלא בחידוד אלא אפי' למ"ד אין בגידין בעו"ט אפי"ה אסור מדאי' דאין לוקין עליו אלא כמו אלא:

אמנם אלא קשה לי לשיטת הרמב"ם דהנה כשהותרה נבלה היא ותלבה הותרה גידה ואפי"ה אסורין אלא כשהותרה נבלה משום דכתיב אחשבי' בהמה ואפי"ה אסורין אלא כדרך אכילתן ואין הנאתן אכיל

מנה לי, ומנה ידע לומר שמונה חזיר בשמן זית לפנס ולפי' בטוטל"פ בסופו מפניה הוא לאסור מעכשיו וכ"כ הלח שחין חמו לריכין לכך הלח בדבר שאינו רווחין שהוא בסוף לשבח פתמת גם מתחלה כי' לשבח לריכא חזקה להשתח בסוף שהוא לשבח ואין לנו בירור אם בתחלה לשבח כה"ג לכ"ע חזקה להשתח חזקה מלימתה הוא · וממחר שאין ספק עוד שמונה חזיר מטעים יותר משמן וכן נתברר ויכיי שהגיו מהגה ג"כ ודאי הוא שמערב עיי' פיהמ"ם ריפ"ג דמגחי ובפרמ"ג מ"מ בצ"ע כי' תמ"ז סק"ד דאפי' בדרבנן לא הוא ספק דרבנן היכי שהגיו מהגה מ"כ ודאי מערבין ויותר מכותר בטור סוס"י קי"ד בחי"ח לתקנו בלעדי האיסור אפי' האיסור ביוקר מן השיתר מ"כ מ"כ בשמן חזיר שהוא יותר בזול ויותר משובח · ובתוס· ע"ז דף נ"ב ד"ה האי חלא כיון שיש מקומות שרגילין לערב שמרי יין לאסור בכל מקום ע"ד שיבדוק מ"מ בירורו דיקן אחי"ח בלעדו בכל המקומות והגיו מהגה זוה לכ"ע ודאי מערבין שומן חזיר . וגדולה מזו אי' בירושלמי בפ"ק דשבת דמ' מי"ח דבר אי' שאי' נוהגין על השתיקה ופי' בק"ע בלשון הא' וז"ל עבו"ס שעשק דבריס האוסרים ואין להכריס שאסור ליקח מהס ללמוד ערבו בין דבריס האוסרים

ומה שהבאתי לעיל בשם שו"ת רמ"ח סי' כ"ג שתמה על הראבי' דמל"ל לו דהכי מוכח מן הגמ' ע"ז דף ל"ח הלי מעמא שלוק דהרמתי לאסור מ"ל ל' שפרח נפש ניחום לה אי משום תערובי מסרי הרי וכו' ואי הוה לן למיחום לבשר חזיר מה פריך ל' שפרח למאי ניחום ואלא משמע מני' דטוטל"פ הוה קשה מה הלי' למאי משום טעמים אחרים שכ' שם הרמ"ח הרי הסיעו דודאי יש בשמן ס' שרוב הכותים טועמין חותו בימי עיטיחון ולא מרגישין בו טעם וחזיר כן י"ל מאי לנמרא דלא לאסור מעמא משום שומן מאחר דאין מרגישין בו טעם שומן אי ס"ט בגמ' בשמן לא חיישינן שמערב שומן חזיר משום שאינו בשה דשומן אינו בזול יותר מעמן אי במקומות שבגמ' אין שומן חזיר מצוי והוה שומן יותר ביוקר לא מחזקינן לאיסורא דלרבה מדקאמר ר' שפרח שם ואי משום נעולי יבריס טוטל"פ מותר משמע הכלי הוה טעם בשר בכלי בתב"י לפנס אבל אם אי' בשין בשבר הוה לשמן וו"ע לשבה וכ"כ תוס' שם ס"ל משמע ס"ה שומן בשין

בשמן הוי טוטל"פ ולא כרמ"ח ז"ל עיי' בתוס' שם ד"ה אי משום וכו'

ופלאי יותר נדולה על תשו' רמ"א שהביא תוס' חולין ד"ח ע"ב וכ"כ בשמ"ג שכ' ראי' לאסור בשמן ומפרש שמואל משום דס"ל לת"ק שליפתן של כלי תוסרתן וקאמר ר"י בשיתה התירו משום דשברי טוטל"פ מותר וטעם לפנס דקאמר משום דאב"י דאפי' הוה שמוטית בשין הוה טוטל"פ בשמן דמ"כ קשיא מתני' דל"ע מתני' דאתה מתיר בשר ומפרש בגמ' אי משום נעולי יבריס טוטל"פ מותר אבל בשמן אסרו הת"ק אלא ס"ע גבי בשר אפי' שמוטית בשין הוה טוטל"פ אבל בשמן אין הפנס אלא בשאב"י זכ' הרמ"ח דע"כ ל"ל דתוס' לא חלקו על הגמ' אלא לריכין אנו לחלק דבשאוה שלוק ונעשה כמשקה הוה לפנס ע"כ וקשה מ"כ בעודו בשין השומן אלא שממחה הוה בשר לפנס מ"כ אסרו הת"ק במשנה ודבש התירו כמו שקשה תוס' וכודאי אין לומר דלא אסרו אמן אלא בעדיין לא ניחום ואינו עדיין לפנס דמשמע כל שמן אסרו וכן קשה ממתי אסרו שמן משום זליפתן של כלי אסור דס"ל טוטל"פ אסור דפליטה מן הכלי ניחום בתוך השומן מ"כ ס"ל שלוק ובשלוק אפי' סי' שומן בשין הוה טוטל"פ וממתי אסרו ובלא"ה קשה לחדש חידוש לחלק בין קודם ניחום אלא דרמ"ח כ' דאל"כ קשה אתוס' מן הגמ' וכבר כתבתי לעיל דלא אוכח מן הגמ' וגם מש"ם דקי"ל כרבי זלא חיישינן לתערובת אפי' הוה שומן בשמן קודם שניחום ועשה משקה נמי מ"ם דהתם מסכ"ת להחזיק איסורי' אבל בהגה מתערובת ודאי מערב · גם מ"ם דרמ"ח וכ"ם בשומן חזיר דמתים ופנוס קשה להולמו מאחר שכל פעם אפי' שריס משתמשין בשומן חזיר לכל התבשילין אתיך תמנה לו לומר דהוי מחום ופנוס · ואפשר בירור דיקן אם כאחרך עושים יש חשש שמערבין שומן חזיר בשין בשרשים ולא בתוך השומן גם לרמ"ח אסור וא"כ פשוט שהדין כאו"ה בשם המרדכי דשומן בשמן הוה טוטל"פ אפשר בירור דיקן דע"י

השומן שמערבין בניגדריס הטעם בו לשבח וממתיקו גם הרמ"ח מודה :

ב אלא שאין אנו לריכין שהשה ונילה וחתיכה כ"ב דרבנן הגם יודעתי כי הלכה פסוקה דאב"י רק מדרבנן מ"מ לא יאמר מ"ע מאחר בתוס' דחולין דף ק' ס"ל כ"ב בכל איסורין מה"ת וכן דעת מהרי"ך וכרי דאין הרי"ף חולק אתוס' כללי דהלכה כתוס' כמ"ש המג"א סי' תמ"ז בשם שע"ת סי' ל"ה ובד"מ סי' ל"ה ועיי' פלתי סי' ל"ג שכ' הא דכלי חרס חיטו יולא ע"י הגעלה ומשער מעט לרמב"ם בחטאת ולראב"ד בכל איסורין וקשה יגעיל כמה פעמים ובודאי יולא חותו משהו מ"ו דמה שנאחר עושה נילה ועי' ב"ד סי' ק"ה ס"ק י"ז שאפי' יבוא אלי' ויאמר שלא נאחר בשבר אפי' קלת חלב אפי"ה הבשר נילה וקשה הא לא אסרי' תורת בל"ח אלא בנו"ע ולמה ביטל כל החלב אסור ביטל ממנו החלב ליבא נו"ע ומשמע דאפי' מה"ת אסור לב"ד אלא משמע דאוכלין שנאסר אין לו היתר דאין הגעלה בחולין אזה טעמו דאפשר לאחטו אסור מ"ר מאי שנא בל"ח מאחר שנילה ועי' ב"ד סי' פלתי סי' ק"ה ס"ק י"ב :

ובפרמ"ג בב"ד סי' ב"ב ס"ק י"ב דהעיקר דבאחר איסורין דרבנן ומשמע שם דר"ת דס"ל דל"ע מה"ת ר"ת לעיטתי' אזל דס"ל ס"כ דאו' ונהפך התיתר לאיסור אפילו בהסרים רשומים ואחרים לא הביאו לפרמ"י ז"ל פשיטא דף מ"ד דמשמע דס"ל כר"ת שכ' שם ד"ה

מפת ומיין טעם כעיקר ואיתעביד לי' פת נופי' איסור עכ"ל . ואי רמ"י ס"ל דבטעם לא נהפך התיתר נופי' הל"ל דאסור כל הפת ש"כ טעם איסור אלא מ"מ דפת נופי' איתעביד איסור משמע דנהפך פת התיתר לאיסור ות"ת שיטת רמ"י עכ"פ להלכה להיתר כיון לרמ"י מותר מטעם אחר דרמ"י ס"ל ט"כ ל"ד כמ"ש כי"ב בסי' ל"ד ועי' במיבורי לאו"ח סוס"י תל"ו לדעתי הטעי' שדעת רמ"י ט"כ דאו' ומה טעם שסי' דעת ראשונים שדעת רמ"י ט"כ ל"ד ומה גרס להם כמו שאחאר לקמן :

ועוד שיטת ר' חיים כהן הוא שיטה אחרת מר"ת דס"ל בטעמא אע"ג שהוא מה"ת לא נהפוך התיתר גופי' להיות אסור מ"מ בתערבי כדי תכילת פרס נהפוך ורמ"ם בחולין ובפ' חלב כוותי' ס"ל ופ' כן בטור לקמן סי' ל"ח ואם הס"ג רמ"ם מקק"ק ז"ל כ' שבעיר ריגא מערבין שאם פרשלעט ים לאוש אפי' כדי תכילת פרס שהוא י"ח פרשלעט עיי' מג"א סי' תפ"ו פרס ג' ביצים ובינה ג' זיתים ח"כ הוא קרוב לי"ח פרשלעט ואומר דוגמת לדבר מידיעת לעי"ם מתפוחי אדמה סי' לוקחין המבשלין יי"ש שאם פרשלעט מאלעץ ותבואה ואח"כ סי' לקוחין עד ט"ו פרשלעט ויותר כדי שיהי' יותר חזק כמו כן ס"ב הגה הנשים מבשלין יותר הוויסבאבער קאפפע בטעמו וריחו ולטיבתו מן ניגלריע קרוב הדבר לאוש שלוקחין יותר שומן י"ח י"ב וט"ו פרשלעט מן ניגלריע כי השומן הוא כדי ליתן טעם בכל התבשילין ואי"ל רואי' זה בכל יודעים עיי' ט"ז סי' ל"ח סקי"ח וח"כ אפי' למאן דלי"ל כ"ב בים לאוש לתערובת בא"פ התיתר גופי' נעשה איסור וב"ל שכן שיטת הר"מ כמבואר :

ג' ותחלה מבאר מ"ש דרמ"י נמי ס"ל ט"כ אסור מה"ת הוא ממש דרמ"י חולין דף ק"ט ע"א ד"ה ותו לא מידי שכ' וז"ל ויש בה כדי ליתן טעם ואפי' אי"ב כזית אסור מה"ת ח"כ י"ל דרמ"י אינו חולק אלא שיטי' טעם כעיקר כלו' ע"י הטעם יפי' אסור התערובת כעיקר דסיינו שנהפוך התיתר ויהי' כעיקר בנופי' אל איסור כמו שפרמ"י הל"ל ממשרת עבדים לשעבד הפת נופי' לאיסור דמשמע לי' לרמ"י משרת עבדים דסיינו המים שמשרו בו הטבדים לא יאכל ומ"ב כיון דלא יאכל קאי על המים הרי המים בנופי' אל איסור וזהו פירושו אל לשון טעם כעיקר דהטעם עושה התערובת כעיקר :

וגם מרמ"י חולין דף ק"ח ע"א דאי חידוש הוא דמזרוע בשלה דבטל בס' הוא דרשא גמורא ובמ"ם תום' שיר דל"ז ול"ל דבך הי' ההלכה לממ"ם דלפעמים הזרוע בתוך הרוטב ושרי בס' ומינו כן דהלממ"ם מפרש לקרא במ"ם במאל"מ בפ"ח מאכלין ומה גבי ח"ם וה"ם קו' פלתי סי' ל"ח מרמ"י במשה דיבך שכ' רמ"י דמשערינן בשבר בלפת שהוא שיעור ס' דהאיך הי' הלממ"ם אם ט"כ ל"ד ולמ"ם גם רמ"י ס"ל טעמא לאסור מה"ת מז"ב ואבי' דילף טעמא מבב"ח ומבב"ח לא מוכח דהפוך התיתר כמו ממשרת ולא מוכח דטעמא לאסור וזה מני למילף מזרוע בשלה י"ל מזרוע בשלה לא יליפין אלא ס' דבך הי' ס' בזרוע בשלה ומבב"ח יליף טעמא לאסור כל שמרגיש הטעם אפי' אינה ס' לאסור דהכל בלי בטו ט"ם ובמ"ם הר"ן דף ל"ז כל שמרגיש אפי' למעלה מס' לאסור וכ"פ ברמ"א לקמן סי' ל"ח . שוב ראיתי בתרי"ק שורש קמ"ד שכ' לרמ"י זרוע בשלה דרשא גמורה אלא מהרי"ק כ"כ לאבי' אבל לרבה דס"ל לרמ"י ט"כ ל"ד כ' דאי לאו ז"ב ה"א דאפי' רוב אי"ל אלא אפי' במאה מותר קמ"ל ז"ב דלריך עכ"פ רוב עי"ם וזה קשה תיפ"ל דלריך היולא מאיסור לאסור ומאה ע"מ הוא בבעין ופעיטא דלריך רוב וכך משמע מרמ"י דף ל"ח שכ' שם דקיי"ל ט"כ ל"ד ומשרת לע"כ לאסמכתא ומש כ' רמ"י רוב שמעינן מאחרי רבים וילפינן מהכא כל מז"ב להחמיר דלא ליבטל אלא במאה או שם משמע דז"ב דרשא גמורה לרבה ומה שלריך הרבי שם מכ' רמ"י דהא קים לן מאחרי רבים להטות לבטלי ברובא ורמ"י כ"כ אליבא דרבה י"ל דרמ"י דוקא לומר אי לאו מזרוע בשלה הוה בטל ברוב והכא ממשרת שמעינן מהפוך התיתר גופי' לאיסור אפי' להיתר מלטרף לאיסור וט"כ משמע דלא משמע דאיתעביד התיתר כאיסור לגמרי אלא לאיסור רק לטעמא לאסור אמנם י"ל דאפי' להפוך התיתר כאיסור דסיינו לשון ט"כ לרמ"י כאל"ל ילפינן מנשו"מ לרמ"י דאי רק לטעמא דאסור זה כבר ידעינן מז"ב וכמו כן בחטאת דאיכא קרבן לע"כ אתו דהתיתר נהפוך לאיסור :

הויצא מזה דמ"ם רמ"י בחולין דל"ח מכל קו' התום' שהביאו דרמ"י ס"ל להלכה טעם לא לאסור מדאו' ולמ"ם ז"ל ואכי שם כוותי' רמ"י דשאר בשאוה בעין בודאי לאסור מה"ת כמ"ם רשב"ם וריטב"ם שם וח"ד סי' ל"ח ס"ק ט' ומטעם כל היולא מן הטעמא טמא ובעי כודאי רוכא לבל מז"ב ילפינן דטעמא לאסר אלא דאין לוקין אלא כדאמר ר' יוחנן אלא בטעמא וממנו וזה הי' מהלמ"ם דרק איסורא אינא לבל סיטי' טעם כעיקר הייט כעיקר ונופו של איסור הכל התערובת אפי' התיתר הוא ל"ל ות"ם פרמ"י לא נראה אלא לקדקד מלשון טעם כעיקר דלמה לא אמר טעמא אלא כמו שאמרו בחזותא אילתא ריחא אלא כאן דר"ל דנהפך התיתר כעיקר דסיינו כנופו של איסור :

ומה שגרס לרשאוים ז"ל לדעת רמ"י לומר דס"ל לטעם אפי' איסורי' ליבא מקום שנמצאו אחר לשון התום' ע"ז דף ס"ו וכ"כ הריטב"א בחולין

דרש"י הביא רמ"י, להלכה מרכא מונח דף ק"ח שדמה לתביי דרובה למיקף טעמא לחסור מכב"ח ודמי לי רבא דרך כיסוי לחסרה תורה דמוכח מ"כ מרש"י דאפי' חיסורי ליכא דקאי אם על תביי דמייתי בחיסורי ולא במלקות לחנם ברש"י שלפיכך ליכא רמ"י, זו מרכא וגרשה לתוס', ורלחשוים רמו שם, היפר לר"ת שהביא מתחלה הרחיות ממקומות שמוכן לפוס רהיטא ט"כ ל"ד והביא גם הך רמ"י, מרכא הל"ל ותוס', ושאר רחשוים דהביאו ברש"י ס"ל טעם ל"ד כ' גם רמ"י, זו מרכא ברש"י אבל למ"ש ברש"י גופי' ס"ל טעמא לחסור מה"ת מ"כ מודה רש"י לתוס', דף ק"ח מרכא לא משמע דמחיר טעמא חלא דיליף לי' מז"כ חלא דרכא דמי מדמי לי' לתביי מכב"ח ליכא למילף:

ורש"י פסחים דמ"ה שכ' דרבנן דכותה הכבלי ס"ל טעמו ולא ממשו דרבנן וסכי ממרינן שם, כל הכשר לאיכא למאן דאמר טעמו ולא ממשו דרבנן עכ"ל והך שם, כל הכשר משמע דהייטו רבא דדמי לדאביי וקשה מי כוותה רש"י להלכה הל"ל וסכי קיי"ל ועוד קשה דלמה לא הפיא רש"י רמי, מה יומן דאמר טעמו ולא ממשו אין לוקין עליו כתי' רש"י מוקין ד"ח ע"ב ועוד קשה דלמה לא מכיא רש"י מרכא דף ק"ח דאמר לא מרכא חלא דקדשים דט"כ ל"ד שהוא קודם מרכא שהביא רש"י מדף ק"ח ועוד קשה למה כ' רש"י, ואיכא למ"ד מי לאלומי הלכה מתי רש"י ה"ל להזכיר רבא בפירוש דפשיטא דהלכה כרבא ועוד קשה מדכ' רש"י ה"ל להזכיר רבא דאין המעורע אמר בפי', כן דמ"כ ה"ל לרש"י להזכיר לותו מאן דאמר לחנם למ"ש מ"ש מר' יומן ורבא ק"מ וק"מ טעמא לחסור מה"ת מז"ב ומ"ש רש"י דאיכא מ"ד הייטו לתביי דאי לא יפיתן מצב"ח כדאמר לי' רבא ומסתמא תביי קבלה מרבא וכיון דלא קאמר תביי בפירוש לא כ' רש"י בפי' דתביי הכי ס"ל הלא איכא מאן דאמר כמו דהוה כ' דאיכא למימר דתביי הכי ס"ל:

ויצא לנו מר"ן שהמחבי דאם מרגיש בו טעם אפי' למעלה מם, לחסור מה"ת ומאן יימר דהטעם הטוב בחלב ע"י תערובת פרתן קאפקע מם חיכו זה טעם השומן של חזיר הוא הטעם דבלא"ה כ' חו"ה דאין חמו בקיאין בטעימה אף דם"ך כ' בפי' ל"ו ס"ק ה' בדיע' שמכיון לטעימה כאן לטועם טעם הלינגריע קאפקע בחלב או במים עם טוב טעמו מי יכול לומר בקיאות זה אחין הטעם הטוב מחמת השומן חזיר שבו דהא הלינגריען שטעמו בשמן בפאבריקען של יהודים אין להם טעם טוב כמו של חיכם יהודים. או איש לומר דאין כאן ס' ונרע מכשפך דים לו להיתר מזקת היתר חלא דאיתרע כמ"ש בפלתי בפי' ל"ח ס"ב אבל כאן דנרע הטעם ואחלה מכשפך שהטעם הטוב מן השרשים וס' מן השומן לגבי שפך זה ליכא חזקה מדרבה דיותר יש לאחות טעם הטוב בשומן חזיר מן הרחי' שטעמו בשמן ליח לי' טעם טוב בפרחק קאפקע ודומק לומר דבשביל שהם יודעים היטב בטוב

המלחכה ע"כ הוא משובח דמכח זה ע"פ מספיקה לחו' לא נפיק:

ד בדעת הר"מ כ' הכ"י סי' ל"ח והמשכים אחריו דס"ל ט"כ ל"ל מדכ' בפ' ט"ו מה' מ"א טעמו ולא ממשו מדברי סופרים ומכין לו מכות מרדות מדברייהם והקשיתי מזה אין רחי' להא דרך הר"מ מה שאינו מפורש בתורה לקרותו מדברי סופרים ורחיתי אח"כ שבבר קדמוני בקושיא זו הפרמ"ג בפתיחה לה' טריפות ובתשו' שלו בגט שהי' העד פסול עדות ומשלל הדבר להב"ג רמ"ל מאהיימער ז"ל ואותי ולרב מקרחלי ואני והב"ג מחונגווחר פסלנו הגט ושם כתבתי אפי' שכ' הר"מ מדבריהם י"ל נמי כן כיון שאינו מפורש בתורה והשוחל מרה אפי' הר"מ לא כ"כ חלא היכי שהרמב"ם כ' בפי' רק מדברי סופרים והבחתי רחי' לדברי מב"מ ולח"מ בפ"ב מה' שחיטה ומש"ך מ"מ סי' ל"ג סק"ח ונקוט זה בידך ועיי' בזה בב"מ פ"ב מהל' חבל הלבה ח' וכח"ד בב"י סוס"י ע"ב שב"כ בפי' ולדרבה משמע בפי"ז ה"ח שב' דלא מסרה תורה חלא קדירה ב"א משמע הא בב"י טעם הבלי חסור מה"ת. ופלחי סי' ל"ח תי' בבלי דוקא הטעם מה"ת וקשה ליבחא בחרעה וכו' טעם מבעין אין חוסר התערובת ויוליא מבלי חוסר ועוד החיך יליף ט"כ מנעו"מ ליחא ס"ה דגלי קרא וגם בפרמ"ג בש"ך סי' ל"ג כ' לר"מ כי"ב בבלי מסרי תורה לבחלה גם על דבריו הקשיתי לקמן סי' ל"ג:

ונ"ל בדעת הרמב"ם בפ"ה מה' מ"א שזירות כ' הר"מ דמשרת חתו לבזית כדי ח"פ והקשה הב"מ הא משרת חמר ר' יומן דאיכא למ"ד מיקר מעטרף לאיסור ותי' הב"מ דס"ל לר"מ דר' יומן חליבא דר"ע חמר הכי ולי לא ס"ל והקשו חחרונים מל"ל לרמב"ם דבר זה:

ונלענ"ד דהכא תוס' שזיר דל"ז הקשה לחביי דמתמה וכי בזית כח"פ לחו' הא משנה מפורשת בבריותא די"ג בזית כח"פ לחו' ותי' תוס' הייטו כשהוא בעין וחביי מתמה בתערובת ומ"ש הוא קשה לרמב"ם מ' יומן ע"ז דף ס"ו ד"ה התם חפי' בזית כח"פ בתערובת וקשה מל"ל לר' יומן הא כמו דמתמה חביי ום"ל לרמב"ם דיליף לר' יומן מבריותא דפסחים משרת ליתן טעם בעיקר ום"ל כר' חייש כהן בהיכא בזית כח"פ בתערובת לוקה לחיעבד כולו חיסור ולוקין חכל בזית מן התערובת ום"ל לר"מ דטעם בעיקר ר"ל דטעמא החיתר גופי' חיסור וכמש"ל לך פירושי לרש"י ום"ל לר' יומן דלא מתהפך חלא בים בתערובת בזית וחלא בים חילוק דר"מ כהן ס"ל בים בתערובת בזית בח"פ לוקין חכל בזית מן התערובת ורמב"ם ס"ל כמי דמייתי בדהיכא בזית בח"פ ואינו לוקה חלא בחוכל כל הפרס ומז הרי חכל בזית חיסור חלא דהוה מלקות חע"ג שהוא בתערובת וחלא הפסר עדיין לומר טעמא זה מלחת בתערובת ולוקין משום ממשו למוד קמ"ל ר' יומן טעמו וממשו הוא לוקין ח"כ ט"כ טעמא כמי בכלל חיסורי ומלחת הוא בתערובת ול"מ דטעמא עכ"פ חיסורי חינא עיי' פר"ח חו"ח סי' תמ"ד

שכ' שם לדעת הטור דס"ל בח"פ חסור חפי' כממשו בלא טעמו ח"כ י"ל הר"מ נמי ס"ל כן דהא ר' יוחנן חמר טעמו וממשו וילא לר' יוחנן כן דמוקי בריותא דמשרת לט"כ דמיירי בח"פ וקאמר הבריותא טעם כעיקר ס"מ דטעמא כמי לריך להיות כמו העיקר וממשו אז לוקין עליו ח"כ מוכח דר' יוחנן דמוקי להיתר מלרף לחיסור לר"ע קאמר כן ולי לא ס"ל ולא ס"ל הר"מ כפ"ה מ"ה נזירות:

אך ס"ל לרמב"ם חליבא דר' יוחנן חם בבח"פ לוקין דוקא גם בטעמו עם ממשו ח"כ טעמא כמי מלחת הוא כחלי שיעור משיעור שלם וחסור מה"ת ומה שאמר ר' יוחנן חמר טעמא ולא ממשו אין לוקין אבל עכ"פ חסור מה"ת אמנם סוגי' דפסחים לא אסיק מהך ר' יוחנן לע"ז דמשרת אחו לבח"פ וטעמא כמי לחסור חלא לאין לוקין הוא מוקי הש"ס לרבנן משרת לטעמא לחסור ור"ע דמוקי למשרת להיתר מלרף לחיסור מג"ל דטעמא חסור וליף מגעו"ב ולרבנן לריך לומר געו"ב מיוחד הוא דאל"כ משרת ל"ל אבל אין דמסקינן מר' יומן ואחו משרת לטעם וממשו למסחבר בית בח"פ וטעמא עכ"פ ממילא נשמע לחסור ליל"ל געו"מ מיוחד הוא דאל"כ משרת ל"ל להה לאיקרך משרת לבזית בח"פ טעמו וממשו לוקין חפי', ות"ש קו' התום' ע"ז דף ס"ו ע"ב ד"ה ס"ל טוטל"פ מותר ופריך מגעו"ב והקשו תוס' דלמה לא מכי געו"ל לר"ש מיוחד הוא ובחי הא' כ' תוס' דג' ממלוקות בדבר גם חתי הב' דחיקא טובא אבל למ"ש ת"ש להחם מסיק מר' יומן וס"ד דמקשן אם טעמא חסור חפי' חב"י חסור מגעו"מ ור"ש דיליף מגבילה שאני דפוגם בעין ת"ל לדמוק דגעו"ב מיוחד הוא דוקא בפסחים לחיק כן מדלא חסיק מר' יומן כהב"ל:

ואם נאמר דגם בפסחים חסיק מר' יומן ועל קו' התום' בע"ז כתי' התום' יש ליישב חילך קו' דהייטו מה שהקשה תום' בזבח ע"ז מה פריך ור"ע דמוקי משרת להיתר מלרף לחיסור ט"כ מנ"ל דלמא חיט"ב ר"ע ט"כ לי"ל וכן הקשה מהרש"ח בפסחים דמ"ד ובפ"י חי' אם דבמשנה רחשונה בזבח חינו חיב עד שיאחה רביעית ע"כ בבריית עובדים מיירי וחייב משום ט"כ ואחן החם בסיפא ר"ע משמע בריסא מודה דט"כ חי"ל וקשה להולמו עד שיאחה רביעית יין משמע יין ממש ולא במשרת עובדים חבל למ"ש ת"ש לר' יוחנן דקרא אחי לקולא ממשרת לחין לוקין בבזית כח"פ בממשו לחוד מעחה ת"ת ר"ע לי"ל ט"כ ח"כ לממשו לחוד לוקין ח"כ ר' יוחנן כחבי חמרי, לשמעתי' ואיחא לי' לאוקמא לר' יוחנן חפי' בכ"ע ומאי דיליף מגעו"ב טעמא וכיון דטעמא מלחת ממילא אין לוקין כדי ח"פ בממשו לחוד חלא עם טעמו:

ודע למה דקיי"ל דשיעור פרס ד' ביליס חסור בתערובת חיסור כעדך ח' פרלענטן ורמב"ם דס"ל גרוגרות שיש ביצה וכזית קטן ממנו ות"כ כח"פ שהוא ד' ביליס ממלא כח"פ י"ג חו י"ד זיתים ממלא כזית חיסור כח"פ שבעה פרלענטן וקרוב למש"כ הה"ג מקרלקא ז"ל שמערכין בו שבע פרלענטן

ועיי' בחיבורי לח"ח סי' תפ"ו מה שיישבתי הר"מ ונקו' מג"ח שם.

ומ"ש כ"ת דמעולם לא נשמע חשם דמערבין שומן חזיר בשמן חינו כלום כמ"ש ח', בהחה ולחי מערבין ומחי' בדרבן ויש חשם כיון שעושין בשחר שמערבין שומן חזיר בעין. ולידעתי כי חמו"ר הגחון מהר"מ מ"ש זצוק"ל וכניו הקדושים בחונגווחר שירלים שם החכירים אינם חוכלין שומן חווזות הלעטות והיו משמשין בשמן זית בלומית והי' עליו מחיתה והי' קורלין חותו פרחוויגלען עשל שמן זית זך והי' נזהרין משמן זית שעוד משם תערובת שומן חזיר חלא בכיזון דידן ודלי מערבין ויש חשם שמערבין כזית כח"פ וכזית כח"פ מידי ספק חיסור לחו' לא נפיק:

ה ולכמן סי' תקע"ז כתבתי מעניין חיסור הליגריע מטעם עיקרו ככך והשומן הוא חלק מן גוף הליגחריע ושיעת הרחב"ד שכ' רשב"ח בר"ן סוף"ב דע"ז דכל תערובת של גוי אין לו ביטול שלא יפרוש ועי"ש וכתבתי שם כי שם מקומו עם דבריו שכתבתי שם הגם לקמן סי' ל"ו בדברי שלי שם יפחתי ליחות הרחב"ד לדעת הפוסקים חחרים מ"מ אין להקל וכ' שם דר"י מינצ והר"מ אינם חולקין חרחב"ד ולא כנב"י שכ' שחולקין ומומך עליהם להקל ועוד שהוא כנגד רוב הפוסקים רמב"ן ורשב"ח ורמ"ה ור"ן וש"ד בשם סמ"ג וסמ"ק דכולם כרחב"ד ס"ל וכן לעחרמ"ח. ועוד שם כבר הובחו הטרשים שחוזים ממקום חחר ממקום שאין מצניע כלל. וסמח יש בשמן שומן חזיר ולפמ"ש הוא קרוב לוודחי שמערבין. וחון כל זה קשה לסמוך על ההכשר הנהפש על כל פחקל כי הפחבריקחנט בעלמו יכול לזייף בכזה וגם בעו"ה הדור פרוץ ומסור לכל להזדייף כמו שירלה:

ואכתוב לכ"ת שלח יהי' תוכח לדבר חדש מה שכתבתי דרש"י ס"ל ט"כ לחו' היפוך כל לעות רלשונים - הנה בם, כנפי יונה בסי' ל"ח נמי פי' לרש"י הכי דס"ל עד ס' מה"ת ומפרש הסוגי' לפי דרכו ולקמן סי' תרע"ג כתבתי שם דמשמע במקום ח' לרש"י ט"כ דרבנן וכמ"ש מה"ת דתלוי בדעת רש"י בזמן בחולין ק"ט ע"פ רש"י מנ"מ ל"ב ובע"ז דס"ו כ' מב"מ בטל חוץ מעטל וי"ל ח"כ הי' לרש"י חזרה בו בט"כ:

ונ"ל לפי פירושי דרש"י ס"ל ט"כ מה"ת ח"ם רש"י פסחים דף מ"ב בנמ' וכי תימא ר"ח כי כל לא דרים והתני' שאור בל תקטירו מקחתו מניין ת"ל כל עדובו מניין ת"ל כי כל מאן שמעת דדרים כל ר"ח ודרים כי כל ופרש"י מקחתו מניין חלי זית שחין הקטר שלם פחות מכזית וקשה דזה לחביי ממחות דף ל"ח ותחן קי"ל כרבח וי"ל מדמסיק קשיח ולא תיובתח וכל קשיח יש לו תירוץ כמ"ש הרח"ש בפ"ג דפסחים וח"כ י"ל דכאן הקשיח יש לו תירוץ דהייטו די"ל דר"ח לעולם כי כל לא דרים וכבריית כרבנן ומה

שתמרו על עדותו ולא כלום משמע דלמ"ד דרבי כל ים לומר היינו למלקות אבל לאיסורא דרבי כל וע"כ איסורא עכ"פ איכא ויל"ל דילפי ממאן לכה"ת לאיסורא מלישא דרבנן מע"ג דמאן איכא כרת י"ל כמו בח"ם דילפינן מכל אלב מע"ג בחלב איכא כרת כ' הר"ן בפ"ג דשבועות דחיוו אלא גלוי מלתא ות"ת ת"כ מה פריך הש"ס ומאחר בקבי וכ"ל דסוגי חזלי לחבי ואבי ס"ל ע"כ בכה"ת לאו דאו' ת"כ כל לא דרבי רבנן אפי' לאיסורא וכמו שכתבתי לעיל שזה כוונות רש"י דף מ"ה בסוף הסוגי דחבי ס"ל ע"כ מותר מה"ת וכיון דסוגי חזלי מלישא דחבי ח"ם אפי' רש"י מלישא דחבי ס"ל

אין הקטורה פחות מכזית :

ובר"מ בפ"ה מהלכות מזבח שהביא תר"מ הך בריישא דחייב בשאור במקטיר בעירובו . והקשה בלח"מ הא בריישא זו אחי' כר"ת בחמץ על עירובו חייב והר"מ פסק כרבנן דר"ת ומייתב נמי כי"ב הרמב"ם כיון דהש"ס נשאר בקשיא ולא בתיובתא ס"מ דלחמת אחי' כרבנן ובחדן יעבתי לחי' הלח"מ דלמה נשאר הש"ס בקשיא . עכ"פ שכוון גם ליישב רש"י בדרך זה כמו לרמב"ם ולכאו' למ"ש דרש"י נמי ס"ל ע"כ דאו' ת"ש רש"י חולין דף י"ז ע"ב בפלוגתא שם כיצד משערינן מי בקדירה כ' רש"י להמיר בפ' דאו' ועמד שם הרשב"ם על רש"י דהא רש"י ס"ל ע"כ ד"ל דחוק ליישב וכן בפ"ג ע"ז דף ס"ו מבל למ"ש גם רש"י ס"ל ע"כ דאו' וא"ת . ודעת הר"ן סוף י"ה דבתערב גופו בפי' לרש"י ע"כ דאו' ועיי' בפתיחה לפי' תמ"ב בספרי על או"ח יישבתי לכאן שיטה זו וא"כ שומן חזיר דבתערב הנוף לרש"י ע"כ דאו' וכ"מ בזה בפסק דכ' פרמ"ג בפתיחה לתערובת דלא מצרפינן שיעת רש"י וסיעתי לפ"ם והביא ראי' מנפסף בחינו מינו מסור ולא ממרי דשרי מטעם פ"ם שמא ע"כ ל"ד ושמא הי' פ' והב"ח מהרש"ק דמי בנפסף לא הוה הב' ספיקות כאי' גם מ"ש שפרמ"ג דפ' פלוגתא לא מצרפינן לפ"ם ג"כ ליתא עיי' מג"א וח"ד בפי' ק"י בדיני פ"ם וכן מוכיח בפוסקים פעמים הרבה מכל מקום למ"ש אחי דרש"י מני סבור ע"כ דאו' ושיעת הר"ן יישבתי ח"כ אין להתיר פ"ם אלא בתערב טעמו ולא גופו כנ"ל :

עוד למה שרמזתי לעיל שהמרכתי בפי' תקע"ז דהפוסקים כולם פ"ל כרמב"ד דבתערובת של גוי אין לו ביטול כדי שלא יפרוש לאיתי כמ"ש כלל ל"ב פ"ק שכ' שכן דעת הרמ"ם ועיי' ביש"ש בפ"ב דגמי פ"ל כרמב"ד וכן דעת כ' יהו' . וכן דעת הפר"ח פי' קי"ח פ"ק ג' מירושלמי וביאור דבר זה הוא דהנה בפ"ך בפי' קי"ח פ"ת דאחי"ת לריך חוב"ח שהם מה"ת וחמפ"ג כחותם ת' שגי משום שהוא מדרבנן . ובפסק"ם כ' ירושלמי חילוק אחר מבי"ת אחיכת בשר דג יין מלכת לריך חותם בתוך חותם שאיסורן מגופו אבל חמפ"ג איסורו משום תערובת ופת אחי' שהפת עלמו אסור כיון דאיסורו מדבריהם שגי בחותם ת' מדברי הש"ך משמע דוקא בתר"ל לריך אב"ח דהיינו שאסור מגופו ואסור מה"ת וכ"כ הש"ך להדי' בשם רמ"ה וכ' בפר"ח שם ובאלתות ליכא איסור בעין אלא ע"י תערובת דהיינו מה שהוא בלוע בחלתות ע"כ אין איסורו אלא מדבריהם וכן מבואר מדברי ר"ן ובדברי רמ"ה דקי"ח עכ"ל . ואומר אני הנה מפר"ח ל' דהחילוק רק בין שהית מה"ת או מדבריהם דאל"כ אלא דמ"ל אב"ח אלא בשאור מה"ת ואיסור מגופו לא לריך הפר"ח לחרץ אלתות רק משום שהוא מדבריהם אחי' הוה מה"ת שגי בחותם ת' כיון שאין איסור מגופו :

והנה רמ"ה בבד"ם בית ד' שער ב' הקשה מרשב"ם ת' שכ' החילוק אבי"ת מה"ת לריך חוב"ח אבל חמפ"ג דרבנן והקשה מירושלמי דהחילוק בדבר האסור מגופו וכ"ל ליישב הרשב"ם דהוה קשה להרשב"ם על הירושלמי כיון דגם הירושלמי לריך ג"כ לחרץ פת משום שהוא מדבריהם אע"ג דפת אסור מגופו ת"כ מכ"ל לירושלמי בחבי"ת אע"ג שהוא מה"ת אי"ל חותם בת"ח רק מפני שהוא אסור מגופו ג"כ דלמת החילוק רק בין מה שהוא מה"ת למה שהוא מדבריהם עוד קשה מה שהקשה הש"ך שם לל"ל להר"ן ושאר פוסקים עמו לירושלמי בחלב וגבינה משום שהם אין איסורן מגופן אי"ל שהם מאורין מדבריהם ומה אחי' הש"ך שם עיי"ש ס' ל' לליתא וכמ"ש בש"ך שם סק"ח בחלב וסקי"ח בגבינה שהם מדבריהם . ולכך ס"ל לרשב"ם דהירושלמי נמי ס"ל דהחילוק בחבי"ת מה"ת לריך חב"ח וחמפ"ג מדבריהם שגי בחותם ת' אלא דקשה אלתות ס"ד דנמי מה"ת דטעם כעיקר בשלמת חלב לא קשה דחלב עמה בחלב טהור מב"מ מה"ת ברובא בטל כמ"ש בת"ה שם לכך אי' הירושלמי דאי"ל חותם בת"ח אלא בגם איסורו מגופו כלומר ודאי אי אלתות בלע כדי נ"ט וע"כ הוה כאיסור בעין כלו' דהוה לאסור מה"ת דהכל חילוק ת' הוא דמה שהוא אסור מה"ת ולא בטל הוה איסור בעין כיון דלא בטל מה"ת והוה מקרי איסור מגופו אבל אלתות לא בלע אלא מקצתו ומה"ת בטל ואינו איסור מגופו דהיינו איסור בעין כיון דמה"ת בטל ולא אסור אלא מדבריהם וא"ם אלתות בע"ג דהוה כגופו של איסור כיון דלא בטל מדבריהם מ"מ שגי בחותם ת' משום שהוא מדבריהם והכל תלוי בכך טעמא לאוד אין דבר שהוא מה"ת וכו' . ובאמת הוה שגי לירושלמי טעם זה לאוד שהחילוק בחבי"ת דאו' וחמפ"ג דרבנן אלא דירושלמי קמ"ל דאפי' בתערובת בטו"ע דהוה אסור מה"ת הוה כגופו של איסור שאין לבקל בתערובת בטו"ע דהוה כגופו של איסור וא"כ בחלתות ע"כ בלא טו"ע וקשה בלא טו"ע אמאי אסור ב"כ בהגה"ט דכל בשל גוים אפי' בלא טו"ע אסור . ע"כ גליתי דעתי לפי ט' שגים לשולחלי בעין להינהרין :

ובעת הבעיה לחלק יאמר בין הגדולים של הפרלמנט קמפספע ועין השנאתו אלו חוסרין ואלו מתירין אין אני מבניס עלמי ומיעוט ערכי

להכריע בין גדולי ישרחל מכ"ש כשבוער שם המחלוקת ושני כתובים המכחישים זה את זה יבוא הכתוב השלישי שלוש על ישרחל ויכריע ביניהם :

(וביי' לקוטי דפף י"ב ע"ב ענ"ל בזה)

ובעת שמתי אל לבי על אתרוגים בזמינו דמבואר בשו"ת מס"ו ובשו"ת חמרי ח"ם לחמה"ג זוק"ל חלק או"ח סי' מ"ח ומ"ט שכ' דחם"ו לא הכשיר רק אתרוגים הבחים מיעטווע כי שם ידוע שחינם מורכבים והרעים כחמרי ח"ם שלא להכשיר רק ע"י הכשר ומדם המוחזק בכשרות ולא בשחם כני מדם בזמינו בעוה"ר ושמעתי שכ' בספר מחרון שעתה לא מלוי מורכבים ואין דבר זה כלוש הנה בשע"ת בסי' תמ"ח כ' שאותן שמגדלין אתרוגים לאכול הפרי מרכיבין וכ' בקרפ"ן ידוע שחין נוטעין לאכול הפירות רק למכור אותן ומכשיר אתרוגים של קרפ"ו ח"כ מה בשאנה זמן הזה וכי מאחר שרוב עולם מסחמת נוטעין לאכול הפירות ח"כ הרוב מורכבין הם והסומרים עם הרוב הזה יותר פרוצים מאן ואפי' בהכשר בשאנה בגריעותא והסומרים שלוש מוחזקים לוקחין הכשר ח' על תיבה אחת ועל הכשר זה מוכר כמה תיבות בלי הכשר ויש סומרים שאין להם הכשר כל ורחינו בימי חס"ו הוא ז"ל כי' מוקר אחר הדבר ואחריו תלמידו המאירי ח"ם ז"ל בימיו ח"כ גם בימיו רחו' לשום אל לב שהסומרים הכשרים יחקרו היטב מאיזה מקום האתרוגים מיעטווע או מקרפו ואל ליקח אתרוגים מבני אדם שאינם יכירים למוחזקין לכשרי ואמנם הכשרי יחקרו על האמת אם הם אחי יעטווע או מקרפו או ממקומות אחרים שברור שהם אינם מורכבים ואין לסמוך על הסימנים דסימנים לאו דאו' ואפי מוסיף אפי' ביום כ' דחג והוא מדרבנן דכ"י ס"ל כדברי הסעי' כהפ"י מכ"ש בברכה דמציע מג"א סי' תרט"ו דעת הר"מ שהוא דאו' כהכרה לכתלה ח"כ אפי' לכ"י אסור :

סימן תל"ח .

(א) בם' בית אפרים להרב המחבר ס' משה נפתלי אוסר למכור אווזות פשומות מתות מאליהן לנכרי משום גניבות דעת ואני אמרתי כיון דדעת תורה מותר לנכרי מתות מאלי' לא אכפת לן דעתם ועוד דה"ל לאסוקי דעתיהם דמתה מאלי' כה"ג ליכא גנ"ד וישוב בזה דעה א' בסי' שמ"ח ס"ב שכ' דמותר להשעות לעכו"ם וקשה דתיפ"ל דאסור משום גנ"ד ופי' בתוס' ב"ב ד"ח מקו' ט"ז סי' רנ"ב (ב) עוד ישוב על דעה הא' סי' שמ"ח הנ"ל וראי' ללח"מ דגנ"ד לא אסור אלא במפתהו בדברי מרמה (ג) עוד ישוב לדעה הנ"ל וגנ"ד לא אסור אלא בידע ועושה העכו"ם עצמו כלא ידע ואסור משום חילול השם (ד) ישוב לתוס' ב"ק דקי"ל דחשב עם קנהו דצריך לדקדק מיירי בעושה עצמו כלא ידע ואסו' משום חיה"ש מקו' ישש וראי' לאסור (ה) במוכר סתם ליכא משום גנ"ד וצ"ע אש"ך סי' קי"ז סקנ"ג שכ' במתנה ליכא משום גנ"ד :

סעי' י"א ומ"ם נותנה לה בפני ישרחל ואמר בשרה לה יתנה כשהוא מתוכה דיש לחוש שמא ישרחל הרוחה הוא שנותנה לו בחזקת כשרה שבר ודאי דכשרה היא לאסור וגוזב דעת הגוי לאיתי בפ' דרשות ואגדה בית לפרים מהרב הגאון דק"ק פעטשי חדש י"י שכ' בסוף הספר ד' ג' ע"ג וז"ל מה שנהגים הנשים בעופות פעומות מסוכנות וירחו שהם מתים מחליהם ולא יהי' הקונים נכרים שבאמי דנכרים מקפידים ע"ז ולא חוכלים ממה שמילי' לאסור להטעות לנכרים שיאמינו שהי' נשחטים ומוחרים קודם מיתה כמו לאסור למכור נבילה בחזקת כשרה ס"ה שאסור למכור נבילה בחזקת טריפה כיון דנכרים מקפידים ע"ז וכ' שמלח דין זה בפתחי חשו' לקמן סי' ק"ז בשם חשו' פני חרי' ועיי"ש בפתחי חשו' שכ' דמותר להסוכנת שלח יהי' הפסד לבל מנניבת דעת לח דיבר כלוש :

ולי"נ לחלק בשלמת במוכר טריפה במר שחוטה דנתן הגוי מעות יותר ס"ל גזל גוי ואסור כדקי"ל בח"מ סי' שמ"ח לבל מה שמקפידים שלא לאכול מיתה מחלי' הוא משום עבירה לפי חמונתם ומן התורה מותר הוא להם הוה דעת שוטים ודעת שוטים היינו כלוש . אפי' לישרחל שמחזיק דבר לאיסור בטעות מותר ליתן לו משום . דדעת שוטים היינו כלוש כמ"ש הט"ז סי' רל"ב סעי' י' :

ועוד יש לחלק דקי"ל שם סי' רכ"ח ס"ו היכי דה"ל לאסוקי דעתי' ליכא משום גניבת דעת ת"כ בשלמת במוכר לו טריפה במר שחוטה ליכא משום גנ"ד דכיון דישרחל מוכר לו מביתו ואומר לו שהוא שחוטה לא ה"ל לאסוקי דעתי' לבל במוכר לו נבלה תו ה"ל לגוי לאסוקי דעתי' שמא אתנבלה ואחלי' מתה דהא חוזות פטומות שכיחי שמתים מחלי' מחמת חולאת או שחנק שכיכם גרגיר קוקורין בגרון וכדו"מ סי' שמ"ח ס"ב בהגה הביח כ' דעות י"ח דמותר להטעותו לעכו"ם וי"ת דאסור להטעותו אלא לא שהוא מחוסר מעמו וכ' הסמ"ע דהא חפי' נחבת דעת אסור וזה קשה לדפה ת' וי"ל להכ"ל דלא התירו דעה הא' אלא היכי דה"ל לגוי לאסוקי דעתי' וליכא משום גניבת דעת וי"ל כזה דברי תום' כ"ב ד"ח ע"ת שכתבו הי' מקבל לדקה מעכו"ם ומחלקן לעניי עכו"ם וליכא כי' משום גניבת דעת דיודעין שישרחל מפרנסים לעניי עכו"ם והקשה הט"ז לקמן סי' רכ"ב עליון מיכח גנ"ד שדעת הנותן הי' לחלק גם לישרחל ולהכ"ל י"ל כיון דידעי שמפרנסין לעניי

לעכו"ם ס"ל לחסוקי דעתיהו שיתנו לנקה שלהם לעכו"ם גוים ולימנו ללוח לחסקי דעתיהו לימנו הטעו עלמן:

ועוד כ"ל כיצוד הדעה ח' עפי' דלח"מ כה' דעות ס"ו הקשה לחתי לח הביח הר"מ דהיכו דלימנו מעטי נפשי' ליתח מצוה גל"ד ותי' בסדר משנה כחב תי' דממשנה דסולח מדם ירך לנכרי חקוכה לחסור משום גל"ד דהחם ס"ל גוי לחסוקי דעתי' שלח לכבודו דגוי נעלו דלדרכה הריטב"ח כ' דלימח לי' לגוי יותר שישלחנו ירך שלמה כדי שיהי' מגיל ושמנו ולפי"ז ס"ש דעה הח' דלח ס"ל כדעה הב' דחסור להטעותו משום גל"ד והחיך שרי טעות גוי דוקה חס טעה מעלמו ול"ל דלח ליכח משום גל"ד ופסברה ס"ל לחסוקי דעתי' קשה מירך דג"כ חסור משום גל"ד והחיך חפשר דטעות גוי שרי חלח ל"ל כלח"מ. עם דגל"ד לח חסור חלח היכי דמפחיהו בדברי מרמה כה"ג חסור וחה דמותר להטעותו בלח מפחיהו בדברי מרמה ות"ם הדעה ח' שפסקו דמותר להטעותו ולח קשה תיפ"ל דחסור משום גל"ד כמ"ש הסמ"ע ולקמן בסוף הסי' מלכתוב דעיקר כר"ת בשחם ליכח משום גל"ד כל שלח חמר לו בפי' שהוח שמיטה ומי לח קשה קו' הסמ"ע דמשכחת טעותו בחמר לו פחם:

עוד כ"ל ליכב לדעה הח' טעות גוי מותר ולח קשה כדברי סמ"ע תיפ"ל דחסור משום גל"ד דחי' בשכ"ג דקי"ג מיירי לגזל ככרי שהוח חסור ת"ל לחרי למכר גחולה תהי' יכול יגלוס ת"ל וחשב עם קונהו ידקדק עם קוניהו ופי' תוס' וחשב לחי לרבות לחפי' להטעותו חסור היכי דעבו"ם עושה עלמו כלישי יודע וחסור משום חילול השם דלל"ב טעותו מותר. ות"ב י"ל גל"ד דחסור לדעה הח' ס"ד ביודע הגוי ועושה עלמו כלולו ח"י ומשום חיה"ם חבל בח"י בחמת טעותו מותר:

ואנב הגה ביה"ם שם סי' כ' הקשה לחתום, הל"ל שפי' וחשב ביודע ועושה עלמו כלח ידע הח קרא פחמת קלמר ועוד לחתם, מה פריך מיני' לר"ע דלמר גזל עכו"ם חסור משום חיה"ם מוחשב עם קונהו הח לחתם, גם וחשב משום חילול השם. ולכך הטלה גם מוחשב לגזל גמור ולח הכיותי לי כיה"ם משום גזל גמור מה קלמר יכול יגלוס הח כבר חסור גזל גמור מריבח דקרח וגם לר"ע יפה פריך לתום' מריבח דקרח לחרי למכר לגזל גמור חסור ולח משום חיה"ם ומה דקלמר קרח פחמת קלמר ח"ח חשכחן דלוקמינן קרח למפחבר דשברח חילוקה הוה ללח לריך לדקדק כלל דהוה כהפקעות מלוה דשרי לו דדומה לטעות גוי ת"ל יגלוס לריך לדקדק ולוקמינן לקרח למפחבר. וכ"ל עוד רחי' לתום' דהכה ברי"ף ג' דבכורות עמיתך חתי ליברחל חתה מחזיר חולתה ולח לגוי כיחח כ"ל גזל גוי חסור חילטרך להחיר חולחות גוי חלח לח"ד לפי' גזל גוי מותר ל"ל קרח להחיר חולתה (ועיי' בלח"מ בפי"ג מ"ם מכירה לר' יוחנן דחילטרך עמיתך דמעות קוטות יליף חין חולתה בגוי מלח תוכה חת חחיו) מעתה קשה ליש"ם ל"ל קרח שם דף קי"ג דידקדק עם הגוי דהכל הימור משום גזל גמור דגם זה הוה מוכח דחסור מדחילטרך קרח להחיר חולתה ס"ח דגזל חסור. חבל לתום' ח"ם דחילטרך מוחחרי נמכר לגזל גמור משום סיפה דה"ח דשרי כיון דעשה עלמו כחיו יודע יעשה גם היברחל כח"י ויה' שרי כטעותו קמ"ל דחפי"ה חסור משום דחתי לידי חיה"ם:

וצ"ע על הש"ך סי' קי"ז ס"ק קי"ג שכ' ומ"ם רמ"ח דחסור למכור נבלה בזמן הזה ול"ע דזה לתי' ח' בתום' חולין דף ל"ד חבל הר"ת דמחלק בין שהם ליכח משום גל"ד משמע דס"ל דחין חילוק בין מתה למכר וכן ס"ל הרמ"ם ור"ן ורשב"ח כר"ת ולח מלח רשב"ח למהכ דמוכרים נבלה במר שחושה חלח כר"ת וכ"מ בש"ע כמן שכ' ואומר לו שהוה כשרה משמע שתמה מותר וכ"כ בפר"ח כמן שכן עשה דבר ובב"י כמן רומה לפרש הטור לחלק בין מתה למכר הסיבו הכ"ח ועוד הה בסי' קי"ז הסכים הטור לר"ת וכ"מ ברמ"י דף ל"ד ד"ה חיכה כר"ת ומ"ש הש"ך מדנקיט למכור הה הפוסקים שכ' בשם ר"ת החילוק בין שהם וליכח חילוק לפי"ז בין מכר למתה לפי"ם כתבו בשם ר"ת לשון זה שמכר לו נבלה בחזקת שחושה חלח כיון שכחבו טרפה בחזקת שחושה משמע כר"ת שאמר לו בפי' שהוה שחושה ולח מוכח לחלק בין מכר למתה ולפי"ז בידון במוכר לו חוזות שהם והם מתו מחילוין שרי חלח לכ"ל בלח"ם שרי כמש"ל ובתחלת הסי' לכ"ל לחסוקי דעתי':

סימן תל"ט.

(א) בס' בית אפרים אופר לומר לנכרי לנחור בשבת אווזות פטומות מסוכנת שלא יומתו ואני הוכחתי להיפוך (ב) גם בשו"ת מהר"ם משיק אופר והביא ראי' מפחחים דבהפסד מועט ל"א דאי לא שרית לי' אתי למיעבד בשבת איסור דאו' ואני הוכחתי משם להיפוך וגם על שאר דבריו השבתי והוכחתי דשרי ובאווזות בנידון דידן יש עוד לומר דהוה הפ"מ ועוד גוי הנוחר אינו עושה רק ספק מלאכה (ג) פלפול אי יש חזקת חיים בממוכנת בהמה ואת"ל דיש י"ל שמא יפות חיישינן.

עוד רחיתי כס' בית אפרים בדיבור זה ללח ספיר עבדי שכותבין לנחור בשבת ע"י נכרי אווזות פטומות מסוכנת שלח יפותו ואין רחי' מקושי"ו שכ"כ בחו"ח דמותר לנקוב ויסי' ו' בספד ואין רחי' מקושי"ו שכ"כ בחו"ח דמותר לנקוב דס לנהמה ע"י נכרי שלח יעשה ישרחל בעלמו החם יש לו בספד גדול מבל כמן יש בספד מועט ועוד כיון בסי' שכ"כ רק ספק שמא יפות מיו

כהול כל כך חבל מסוכנת דודחי יפות יש לדחוק שיעשה בעלמו כמו בדליקה בחותו בית לחסור להחיל דבהול ועוד בסי' שכ"כ כיון דליכח הספד גדול וע"כ חס יפי' ולפי' פיפות חסור דזה חייכין שיפי' בהול ויעשה בעלמו הלכך שרי ע"י גוי משכ"כ הכח דליכח הספד מרובה:

הגה נ"ם דחווזה פטומה ליכח הספד מרובה הכח אין הממכ מורה סורחות כן בכבא שלקה דטריפה בחווזה פטומה מבשירין במקום דשרי במקום הס"ם חע"ג דהם יפרוח ימברחה לנכרי חבל לריך לזהיר בזה הס"ם כן עמח דבר ות"ת בשבת חמיר ז"ח לח יפי' חמיר שבות ע"י נכרי לגמרי ממה שישרחל יפלנקה. ועוד הח הר"ן בריי"ף יום הכיפורים כ' דטריפה חמיר משבת דחייב בטרפה חבל כזית משח"כ בשבת ומ"ם בסי' שכ"ב לח שרי חלח בספק יפות דמקור דין דסי' שכ"ב הוה ממרדכי שהולית דין זה מבכורות דל"ג דמותר להקיז דם לבכור כמו דשרי להטיל מום בבעל מום וכבור שחחזו דם הוה ג"כ בעל מום ות"ת שמח יפות רק ספק הריך יליף מהחם דהוה ודחי בשר בעל מום ועיי' בתום' שבת דף ל"ח ד"ה חילימא וכו' שכ' ג"כ דמותר להקיז בבכור חפי' ודחי יפות ומזה ממי מוכח דלח כדבריו דמחלק בין הספד גדול דהח בבכור שם לח מחלקין בין בכור טלה קטן ובין בכור גדול. ועוד קשה הח בסי' שכ"ד היכי דמהול חסור חפי' בהספד דבדליקה ליכח הספד גדול. ומיהח דוחק לחרן הרב זה משום דכתן בסי' שכ"ב מיירי בספק ובסי' שכ"ד ליכח ודחי ואסור משום בהול וז"ח כמ"ם בסי' שכ"ב מותר חפי' בודחי ואלח ד"ל בסי' שכ"ד דדוקה בדליקה ליכח בהילות גדול ושמח יבבה שבות. עיי' במחב"ם שם סק"ח ובשבת דמ"ד ד"ה מתוך חבל שחר דברים שחינו בהול כמו בדליקה מותר לעבור מדרבנן כדי שלח יעבור ליסור דחו' כדחי' בסי' שכ"ד ס"ב ס"ל ס"ב ס"ק ס"ל שרי והרב כ"י כ' שהסחיל לכתה רבים והסכימו עמו לליסור וח"י למה:

הגה ס' הכ"ל יפה לחור בחרל"ב וכ' עליו הכ"ל וחח"כ יפה בשחר"ם סי' ת"ת מהר"ם סי"ק ורחיתי שהרב הכ"ל שהל למהמר"ם סי"ק שהלה זו והעלה גם הוה ז"ל שם להחמיר ולח שרי חלח שיהמר כל מי שיחחוט לינו מפסיד כמו בדליקה וחבית שהשברה בחו"ח סי' קל"ד וכ' ג"כ דהיתר מקיז דם לח שרי חלח משום דליכח הפ"מ כחווזה (וכבר הוכחתי לסיפוך) והבית רחי' בהספד מועט לח חמריכן דחי לח שרית לי' ע"י גוי חתי לעשותו מפסחים דף י"ח דחי' דשרי ומפרש הש"ם טעמי' דר' יוחנ מתוך שחדם בהול על ממוני' חי שרית לי' במקום שחין עושין בו מום חתו למיעבד במקום שעושין בו מום ורבנן כ"ם דחי לח שרית לי' כלל חתי למיעבד ופרש"י הוחיל ובהול הוה ופריך ומי חמרינן לר' יוחנ חדם בהול על ממוני' והחניח חין מקדלין הבהמה ביו"ע מפני שעושה חבושה חבל מקלקלין ומשמ הש"ם דחי שביק לי' מיית חמרי חדם בהול על ממוני' הכח בקילוף חי שביק לי' בלח קירוד לערה בעלמח הוה ופרש"י שהטיט מכחיש חת הבהמה ומלערה. וכ' הוה ז"ל וכשם שמתרלין לליבה דר' יוחנ כך ירלה לחרן לליבה דרבנן דהסירו הקזה משום דחדם בהול וע"כ כיון דחשם הכחשה הק הספד מועט לח שריך חין חדם עומד על ממוני' וה"כ ל"ש ע"כ. וחחרי מחילת כבוד קדשו לח רחה בדש"י ז"ל ברש"י כ' דחכחיש חשרו גם קילוף משום דש"ל דקילוף מיחלף בקירוד ות"כ רחי' להיפוך דחי לחו דמחלף הוה שרי לרבנן חפי' בהספד מועט משום דבהול חי לח שרית לי' חתי למיעבד:

וע"ל ריש לדקדק מהרדכי שמתיר הקזה בסי' שכ"ב ומביח רחי' מהקזה דבבור חע"ג דמביח מהקזה חהקזה מ"מ יותר ה"ל להביח רחי' משבת חשבת דהיינו מרי"פ מי שהחשיך לו בדרך התירו לו ליתן כיסו לנכרי משום דחין חדם עומד על ממוני' חי לח שרית לי' חתי לחתויי בעלמו ד"ח בר"ה כמו שמתיר המרדכי לגבות מכס ע"י גוי והוכח בש"ע בס' רמ"ד ומביח רחי' מהך רי"פ מי שהחשיך ול"ל דהא"ח בהקזה חיכח בהול ביותר שלח יפות בהמתו פתחום ודומה לדליקה דחמרי' מתוך שהוה בהול לח שריך חפי' להטיל בלל דשמח יבבה שהוה שבת לבך מביח מהקזה דשרי ח"כ מוכח דבהול דהקזה ל"ד לבהול של דליקה ולפי"ז מ"ש מהר"מ שיק ז"ל שם מהלבוש שכ' בסי' רמ"ד דדוקה בחכם דחיכח פסידה גדול ומפורסים הוה דשרי ע"כ י"ל למ"ם דמוכח דחין חילוק בין הספד רב להספד מועט י"ל דכאן מחמר שהוה בהול שמח פפות פתחום שרי חפי' ליכח הספד מרובה כמו בבבור וכמש"ל. ועוד י"ל דלבוש מחמיר בחכם משום דקבלת החכם מפורסים בחקום רבים לח הוה שרי בחקום הספד מועט. ועוד חין רחי' מחכם שחין לו הספד מכיסו עיי' בחג"ח סי' רמ"ד:

ועוד כ' בתשו' שם דחחידחה חין הגוים חוכלין מתה מחלי' רק משום דחחום לבו שהם לח יפח דעה חיבו בחמדת למרחה ולזה מוחרין להוליח הדם ח"כ הוה רק מלחכה שחינ"ג וח"כ למג"ח סי' שכ"ד סק"ג חסור דכ' שם דלח שרי חלח בחיכח משם דחי לח שרית לי' יבות לעבור חחיסור דלו' ובע"ח סי' רמ"ד סק"ו מתיר חפי' שם לח שרית לי' יש משם שיעבור חיסור יותר חנייר ומלחכה שחינ"ג שבות זה יותר חנייר מחחר שבותין ות"ל מדרבנן לפי סברח זו מותר משום דהוה שבות דשבות ז"ח חפי' מתן דמותר שבות דשבות במקום פסידה מ"מ במלחכה שחינ"ג חסור כמ"ש המג"ח סי' ס"ז סק"ז ע"ש ועין להחיר עכ"ל:

הגה מ"ם שמוחרין משום להוליח דם מי שמעתי מפש שמוחרין משום

דלדעתם לסור מתה מחיי, מ"כ שפיר מהי ליהי מיסור דמו, ומפי למג"מ שרי מלה מפי, לדבריו שיהי, מחמר למרמה י"ל דהוה מלחמה הלריכה לגופה כדחי, כשבת דף ע"ד ע"ב שומט מיידי נמי מסוס לובע דיימא לי, במרמה יפה כי היכי דלחזי קוימים ה"ל כן הוה בשחיטה לריך כדי ע"י השחיטה יהי, מלבע מקום השחיטה ומחמר למרמה ועיי, פרמ"ג בהו"ח סוס"י ס"ב סב, מע"ג דשמואל פליג שם בשומט סיימו מסוס דחין השומט מכוין לכך מסה"ב כמן שם יחמטנו יפרחל ודחי יתכוון לכך שיהי, בית השחיטה לבוע מלם כדי שיהי, הקונה רוחה בבית השחיטה שנשחט ולה מתה מחלי, מ"ב יכוה שיפרחל לידי מיסור דמו:

ונ"ב עוד מע"ג בישרחל יהי, מיסור דמו, ודחי במ"ש בשומט הגוי להחווה שומט דעלמה וכמ"ש הפמ"ג מלה דהוה ס' שבות דשמה לה יעשה החווה מסוכנת פרכום בסוף שחיטה והוה מ"ב כבר מתה בתחלת שחיטה כדחי, לעיל סי"ו ומ"ב ליכה כחן טולת נשמה מלה מחתך בשר בעלמה וחין לומר מוקמינן לה שמא מתה מחיי ובודחי יפרכמת בסוף השחיטה וכמ"ש חס"ו סי' כ', דמוקמינן לחזקת חיים חפי' במסוכן יש לדקדק מרחיות חס"ו שמביח רחי' מחדש דחית לי' מזלה ועיי' ברי"ט מלגזי בפ"ד מבכורות בשם"ס חי תלי' בחגלחי מלחת למפרע שכ' דחיטו ברור שיהי' בבור דשמה תמות חלח וס' לחזק שברה זו דגם בהמה בורעות לילד ומסוכנת ושפיר חיישינן שמא תמות ובזה יש ליישב קושיתו שם מה שהקשה חר"ח שם מ"ד תמורה דלמה פשק חס הקדיש הבכור קודם שיצה רובו הוה קודם לעולם עי"ש בחריכות ולמ"ש ח"ש ביון דמסוכנת חין לה חזקת חי ושמה תמות הבהמה ולה יהי' בכור לכך חל קדושת עולה עי"ש והקלרתי ועוד דחס"ו כ' דמסוכן יש לו חזקת חי חלה חיישינן שבבר מת חבל לשמה ימות חיישינן כדרבה בגיטין דכ"ח דמחלק בין שמה מת לשמה ימות ות"ב שמה ימות קודם השחיטה ולה יפרכם עוד ויהי' מחתך בשר בעלמה ועוד בהגיע לגוסם מבואר שם דלי"ל חזקת חי חפי' לחביי שם נמלה מידי ספיקה לה נפק · ומפני שרחיתי הב' דיים בחדה זימנה כתבתים חבל חין מקומו של סי' זה כחן:

דבר זה נשמט מלעיל סי' תל"ז בנידון ציגאריע·

עוד יש לעיין מחחר דשומן עבידי לטעמה ומפי בחלף לה בטל. מיברח שהטו"ז כ' בסי' ל"ח דשומן לה מקרי לטעמי' עבידי דמו"ה כ' דוקה דבר הריף מקרי לטעמי' הח בפיהמ"ש בפ"ב דערלה משנה י' כ' שומים וכלגים ושמן ויין נמי לטעמה עבידי מ"ב ס"ה שומן ובפרי"ח שם ס"ק כ' במה שרוחה להשוות הר"מ עם תוס' כ' דהרמב"ם מיירי בשתכרין לכך לה דמה שמו"ה בלל כ"ה דין ו' שכ' מהרמב"ם דחפי' בלה מתכרין ועוד דחיתי דברי פר"ח לקמן סי' תרפ"ד חות ח' ובמ"י בלל פ"ה ס"ק ס"ח כ' דפיהמ"ש מיירי בעיין לירוף במשנה י' שם ג"כ דחיתי בפשיטות דברי מ"י עי"ש חות כ' ועיי' בשתים חפרים שלכות מעבר שכ' בפשיטות דיין מקרי לטעמה הרי דממשך חחר הפי' משניות חפי' חיבו חריף מחוד כשלוקים שכתבו פר"ח ומ"י מע"ל לרמב"ם שלה שלוקים וכבר דחיתי דבריהם שם. ולפי דברי מו"ה שלריך דוקה חריף דהייבו חריף ביותר חבל בלל כיון שחיבו חריף ביותר בטל מ"מ לריך יותר מס' כמ"ש בפרמ"ג בסי' ל"ח בט"ז ס"ק י"ח מגמ' חולין דף ל"ז עכ"פ לדבריהם בללים שחיבם חריפים בפלפלן לה מקרי לטעמי עבידי ודומה לשומן וז"ח דשתום נלה ד"ל כתבו דבללים נמי מקרי תבלין ושחולין דף ו' וכ"ב בהדי דשב"ח שם בחולין ושם בחולין קלמר הכח לשתור ותבלין לטעמי' עבידי וב"ב הרי דחפי' חיבו חריף בל לטעמי' עבידי ל"ב דעכ"פ בלל חיבו חריף כזנגבל ופלפלן כמ"ש בפרמ"ג וכ"מ בפי' מבניות ומה דחי' בחולין דף ל"ז ע"ב דבלל יש לו ביטול י"ל בדבר דלחו חורחי' בהכי כמ"ש חו"ה בלל כ"ה בדבר דלחו חורחי' בהדחה חיבו בלל לטעמי' עבידי עכ"פ מוכח בחורחי' בהכי חפי' חיבו חריף לה בטל:

ועיי' בפרמ"ג בסי' ל"ח ס"ק כ"ט שהביח הש"ך בשם חי"ה לטעמי' עבידי מדרבנן וכ' הפרמ"ג והפר"ח חות כ"ה חולק וכמ"ש הביח דיעות זהה ע"ב ולקמן סי' תרפ"ג יבחתי לחו"ה דהוה דרבנן וכמ"ש כ' דהר"ן חולק

סימן — יורה דעה — ת"מ

סימן ת"מ·

א) ישוב ארמב"ם דפסק כוי ס' בהמה ס' חי' (ב) קו' אשור אמאי בדם כוי חייבין עליו וחלב כוי אין חייבין עליו (ג) תי' אקו' פמ"ג בסוגי' (ד) תי' אקו' פמ"ג דלמה באן כ' השי"ע דדם נוהג בטמאין ובאבר מן החי השמיט משום בלא"ה אסור משום טמא:

בש"ע סעי' ו' וכן דם כוי חייבין עליו והקשיתי למה השמיטו הר"מ בפ"ו ויבחתי דגמ' כריתות דף כ"ח דמלריך קרח לכוי חייבו למ"ד כוי ברי, בפ"ע שלינו לח שפק חי' ולח ס' בהמה חבל הר"מ דפסק דכוי ס' חי' ס' בהמה לח לריך קרח ופשיטח דמע"ב חייב וללחיתי שכוונתי לפר"ח בלל זה ב"ב הפר"ח בסי' ס"ד ס"ק ג' בחבב כוי לר"מ דהוה ס' חי' ס' בהמה בל חתי ס"ם וחני כתבתי בסי' ס"ח בן לדעת הר"מ גבי מתנות ובפרמ"ג לעיל בס"ך סי' ס"ד סק"ח הקשה חפר"ח שב בסי' ק"י דחמן דס"ל כוי ס' בהמה ס' חי' בורכח מה בורכח הח הב"י בסי' ס"ח ס"ל הכי והוכיח מן הסוגי' ויותר קשה דפר"ח גופי' ס"ל בב"י בסי' ס"ח ובסי' ס"ד וכחן ס"ל לר"מ דהוה ס' חי' ס' בהמה. חמנם קשה חר"ם בשם"ם הפר"ח בסי' קי"ח דלר' יוחנן יומח דף ע"ד ס"ל ח"ם חסור מה"ת ס"ל דכל חלב מה"ם וכוי דרשה גמורה ופריך מילטרך קרח לרבויי ספיקי ומבני ר' יוחנן כוי ברי, בפ"ע ס"ם דס"ל כוי לח ס' בהמה וס' חי' ולמה הר"מ לח פסק כן ועוד רב חדח בכריתות בדם דכל דם חתי לרבות דם כוי ע"ב לח מילטרך קרח לרבויי ספיקי ועלה בפ"ב כוי קחמר כל חלב חתי לרבות חלב כוי ולמה פ' הר"מ בפ"ח מה' מע"ם כוי ס' בהמה ס' חי'. וב"ל ליישב דרמב"ם ס"ל ר' יוחנן דק הכריתת מפרש הכי וד' יוחנן חין ה"ב ס"ל הכי דכוי לח ס' בהמה חו חי' חבל הרמב"ם פסק כסתם מתני' בפ"ב דבכורים דחלב כוי מטמח מספק דחלב בהמה קיי"ל דחיבו מטמח וחלב חי' בלה ומטמח ותי' בזבחים דף ע' דכתיב חלב בלה יעשה לכל המלחכה מוכח דחיבו מטמח דכתיב ואכול לח תחכלוהו חלב בהמה חבל חלב חי' דחיבו בכלל ואכול לח תחכלוהו הוה חלב כשחר בשר בלה ומטמח ותי כוי לחו ספק הוח דק בריי מכל תו ליכח דק מיסורח ותיבו בכלל ואכול לח תחכלוהו בלחו יהי' כוי כחי' ותמתי מטמח ולפ"ל ח"ם דהמשנה ס"ל דכוי ס' בהמה ס' חי' ולח חתי כל חלב דק לה"ם ותיבו דלח הביח בפ"ח מ"ה מע"ם בכוי לחסור מכל ובפמ"ג בסי' ס"ד הביח דברי רמב"ם דשחר חבות הטומחה הב"ל והקשה כמ"ם חמתי מטמח מספק בין דכל דק לחיסורח ותיבו בכלל ואכול לח תחכלוהו ותיבי יורד לסוף דעתו מה שתי' ולמ"ם ח"ם ובסי' ס"ח יבחתי קו' זו לר"מ וכי חילטרך קרח לספיקי:

חבל למ"ם לח לריכין לכל זה דלר"מ חב"ב לח חתי כל חלב לספיקי:

עיי' פרמ"ג בפ"ד סק"ח שהקשה מה דחמרינן בכריתות בריי"פ דם שחיטה וכי חילטרך קרח לרבויי ספיקי וכן חי' ביומח דף ע"ד דלמו מיתורח חלח מבללה ופרטה עד כחן וב"ל ליישב דהמה הקשה עב"פ ל"ל לחנח לומר כל לרבויי דם כוי פשיטה בין כוי היח בהמה חו חיה הדם חסור. וע"ב ל"ל דהחי ס"ל כוי ברי, בפ"ע היח לח בהמה ולח חי' כמ"ל ח"ב הקשה מב"ל דמטמח טומחה חמורה בבהמה ואיה דלח חתי מבללה ופרטה כיון דחיבו לח בהמה ולח חיה עיי' בסוגי' חלח ל"ל דחתיח מבל דם וח"ם דהוח גופי' דברי הגמ' מה הקשה בר כוי ספיקה חילטרך קרח לרבויי ספיקה דממ"ב הדם חסור ולמה חמר התנח מבל לרבויי דם ומשני דם"ל כוי ברי, בפ"ע ואחי מבל מרבויי ולח מבללה ופרטה·

עוד הקשה הפרמ"ג שם תמ"ע דכמן בדם כ' בין בטמאים ובטי' ס"כ השמיט לגמרי גם בטמאים משום דבלא"ה לחסור משום טומ"ת ול"ל דהכא בשלמי סי' ק"ה סק"ב כ' בניד של בהילה חייב משום בהילה אפי' אין בניהן כזי"ע משום כיון דמחשבי' לאכילה לעניין ניד הוה כמי אכילה משום בהילה אבל בניד של טומאה דאין ניד לוקב בטומאה ח"כ לא מחשבי' לאכילה משום ניד פטור כמי משום טומאה · ח"כ יש לומר דם שאינו עובר אלא הלא בדם מי דם שבישלו אין עובר ודם מי אינו אכילה לספגו של אדם קלה בדם מי ול"ל דהתורה מחשבי' לאכילה מעתה בשלמא באבר מן החי בטומאה לא שייך לחשמעינן כיון בלא"ה לחסור משום טומאה ולכך לטמעי' דאם אבר מן החי אין לוקב משום טומאה כמי מותר אבל בדם ה"ל דע"כ בטומאה חייב משום טומאת הולד ומחשבי' לאכילה משום דם חייב כמי משום טומאה וא"כ אי לא הוה שמעינן לים בטומאת משום דם וה"ל דאין בטומאת משום דם ולא מחשבי' רחמני' דם לאכילה וממילא לא מקרי אכילה לאיסור טומאה הלכך שריך למחשבי' לשמעינן לים בטומאת משום דם :

סימן תמ"א.

(א) הפר"ח ס"ק ט' כ' בהפ"מ להקל בנמצא בחלמון או חוץ מקשר חלמון משום קו' רא"ה ואני ישבתי קו' רא"ה א"כ הלכה כשיטת הגאונים וישבתי פרש"י נמי כגאונים וכ"כ המג"י דעיקר כשיטת הגאונים ומקיל בבת יומא בנמצא בחלבון (ב) מ"ש הפר"ח סק"ח אמ"ש רמ"א די"א בנמצא על קשר חלבון תימה לגזור גזירות מדעתינו המרש"ל באוה"ש מישבו שכן הוא הי' תמה כן ·

סעי' ג' דם ע"ש נמצא עלי' קו"ד כ' בנמצא על החלבון כל הבילה אסור (הוא שיטת הגאונים וריף ורי"ט) ו"ל דאם נמצא על קשר החלבון וגם מבחון כל הבילה אסורה (זו שיטת תוס' ורלשונים לדעת רש"י ז"ל.) ומזה נתפשט המנהג לאסור כל בילה שים דם וכ' בת"ח כלל ס"ב מטום דאין בקילין אינה מקום נקרא בשר ודם"ך וסט"ז כ' דמדינא אסור דמשמו כדעת רש"ם דבחלבון אסור וכ' הפר"ח להתיר בהפ"מ בשם כרש"ם להתיר הבילה בנמצא על חלבון מע"ג דרוב הפוסקים והש"ע לא ס"ל כוותי' ומסיים מחכמי עבא שכן הוא בילירת אפרוח אינו מן החלמון כי אפי' לאחר שנגמר האפרוח נמצא שלם החלמון ול"ל דלא קשה לנחומים קו' רא"ה דאע"ג בילירת האפרוח מן החלבון מ"מ מיבני כל הבילה בשבר מוזרות כל הבילה וסרוחה מיסיבת התרנגולת ח"כ אין לעיתא דכל הבילה תלי' ממה שנברת האפרוח כן מה בהתחלת הריקוס לא תלי' מה דשדי תבלי בכולי הלא הע"ג בילירת האפרוח ונמרו מן החלבון מ"מ נתקלקל בזה ואיתרעי כל הבילה ושדי תבלי בכולי :

ולכולי דעת הרלשונים תום' ושמ"ג ורא"ם רשב"ם ור"ן דפסקו כרש"י ופירשו לרש"י דחלוק עם הנחומים לפרש"י בחלבון אסור אם נתפשט מהקשה ולא בחלמון הייתי אומר דרש"י כנחומים ס"ל דז"ל הג"מ דם"ד נמצא עלי' קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר אמר ר' ירמיה והוא שנמצא על קשר אלא תני דוסתאי לא שנו אלא שנמצא על חלבון אלא אפי' נמצא על חלמון אלא אפי' בילה אסורה מ"מ דשדי תבלה ובולה ופרש"י וז"ל והוא שנמצא דם על הקשר הוא זרע תרנגול ברחם הכד ומשם ילירת האפרוח מתחלה וכיון דעדיין הוא אם לא נתפזר בשאר הבילה . הלכך זוכל את השאר אבל נמצא על חלמון אלא כולו אסורה כדמפרש לקמן דשדי תבלי בכולי נתפשט הקלקול בכולי ע"ל ופי' תום' ורלשונים דלא שרי הבילה רק בנמצא על הקשר והיינו משום דאמרי ניחוש דשל הקשר הלך כל הבילה אסורה : **ולטובי** קשה לי פי' הזה מדלא ר"ל למה כ' רש"י אבל חלמון וכו' הכי ל"ל אבל נתפזר מן הקשר דהא זה עיקר דהשמיענו ר' ירמי' להחמיר בנתפזר חוץ לקשר הכל הבילה אסורה ועוד דתום' הקשה לרש"י דלמה דוסתאי מחלק בין חלבון לחלמון לפלוג בחלבון גופי' ומכח ק"ו זו מחדש תום' בחלמון דאמר דוסתאי אתא ורש"י כ' אתא להשיעו בקשר לחוד ומחלק דוסתאי בין קשר חלבון לקשר חלמון והוא דוחק ועכ"פ פשיטא דקשה דה"ל לרש"י לפרש דמיירי דוסתאי בקשר לחוד ועוד קשה מה מיהר רש"י בדרב ירמי' לומר אבל חלמון כדמפרש לקמן מאחר דמעלמו נדחה ומו מיד לקמן בחלמון אסור ולאיתי בפרמ"ג בע"ז סק"ב שכ' דמ"ש רש"י אבל נמצא בחלמון כו' לאו לפרושי דברי ר' ירמי' בא דר"י אתון לקשר קאי אלא דברי רש"י הכא דר' ירמי' דוקא בחלבון מיירי אבל בחלמון בקשר מודה ר"י דאסור והוא דוחק דה"ל לרש"י לומר ובחלמון מודה ר"י דאסור אפי' בקשר ועוד מדלא כ' רש"י בפירושו דר' ירמי' אבל נתפזר אסור וכ' אבל בחלמון אסור משמע דהוא בא לפרושי דר' ירמי' ועוד יפרש רש"י דברי דוסתאי במקומו דעל חלמון אסור שם יפרש רש"י אפי' בקשר לחוד וממילא ידעינן דלאיתו חולק עם ר' ירמי' :

לבך נלעג"ד דרש"י נמי ס"ל כנחומים בנמצא על החלבון אסור ולא משום דשם ילירת הולד אלא התחלת ילירתו וריקומו מן החלבון אלא דס"ל לרש"י כי לא משכחת ריקוס דהיינו שנתפזר מן הקשר אלא אפי' שרי תבלי בכולי דהיינו שניפה זו יורדת עד החלמון ובשמנא בחלמון משמע בא שנתפזר מלמעלה למטה ח"כ ח"ם דלא משכחת לרש"י דהבילה בשר רק בנמצא חוץ לקשר מלבון ולא נתפזר וח"ם אבל נמצא על החלמון

ולא כ' רש"י אבל נתפזר משום כל שנתפזר מן הקשר ממילא נמצא בחלמון ומיהו כל שנמצא בחלמון היינו נתפזר מיד' כך"ן שכ' סברת זו ומשמע לי ליישב רש"י ו"ל דזה מה שהשמיטו הרי"ף לדר' ירמי' דוקא על הקשר אסור דס"ל כ' ירמי' לחומרא את השאר קלי דס"ד על הקשר כפרש"י וס"ל נמי כהכ"ל כרש"י דאם נמצא למטה בחלבון משמעת יכד מן הקשר של חלבון וכן כל שיכד ונתפזר מן הקשר חלבון נמצא בחלמון למטה ומ"ש אין כ"מ רק אם נמצא בחלמון כל הבילה אסורה ותו לא לריך :

סימן תמ"ב.

(א) ביצים הטרופות ונמצא דם על חלמון הכל אסור ודעת הפרישה בשהם רק שבורות ולא טרפן נמי מתערב והכל אסור (ב) הש"ך פ' בין נמצא על חלבון ונתערב ובין נמצא על החלמון ונתערב הוה ספיקא ומותרין וישבתי נכון מה שהקשו עליו האחרונים והוספתי דאפי' נמצא על הקשר ונתערב דכשר (ג) הש"ך מתיר אפי' בתערובות חד בחד אם א"י אם הי' במקום האסרו (ד) במעשה דט"ז בעיסה שנלושה בביצים ונמצא טפת דם בעיסה והיתרו משום דאמרינן סליק את שאינו מינו וכו' וכ' הפרמ"ג דאפי' לש"ך סי' צ"ה דחולק אש"ע דלא אמרינן סליק מודה כאן וכתבתי אע"ג דש"ך סוס"י ק"ש כ' בלא נודע התערובת לא שייך ביטול היינו ביבש אבל בלח שייך ביטול והבאתי מפרמ"ג פתיחה כוללות לאו"ח דהך דיני בלא נודע לא שייך ביטול תליא בפלוגתא אי היתר בהיתר בטל וכתבתי לישב הריף והרמב"ם שלא הביאו ברייתא נעולי ביצים מותרת (ה) בפרמ"ג מתיר בהפ"מ אפי' ביצה חד שנתערב באינו מינו דלי"ל סליק ומינו רבו עליו אפי' ליבא ס' ופלתי מתיר אפי' נתבשלה בפ"ע משעם דחוה ספק אם הי' במקום האסור ודם שבישלו דרבנן :

ס"ד בשו"ע סעי' ד' בילים הטרופות בקערה בשל המלבון שהוא דק מתערב בימד והכל לאסור הקשה ב"י להמיק מי' ביכר שהי' על חלמון כיון שהי' טרופות ותו' דמיירי שהתחיל רק לטרפן וכ"ב כ' הים"ם הוכה בש"ג סק"ג ועדיין החלמונות שלימות . ופריסה כ' דלא מיירי תום' רש"ם בעירבן רק כשהם שבורות מקליפתן החלבונות שהם דקים מתערבין אבל החלמונות שלימות . והקשה להמיק כ' המרדכי והיינו דין שכ' הש"ע בסמוך אבל ביצים שבורות וכו' יקח החלמונים הכשרים וכו' והש"ע כ' ולא טרופות . וז"ל הח ע"י שהם שבורות אפי' לא טרופות הרי נתערבו והכל אסור ותו' שהן עדיין בקליפתן והש"ך סק"ט כ' לעיין בפריסה ול' הש"ל בהתי' להחמיר וקשה לי דא"כ ומה כ' המרדכי דלא יעשה להיפוך דהיינו שלא יקח הביצה התחתונה וישחיר הכשרות משום דאי"ח שלא ישחר קמעה בתחתון מן העליון אם הן בקליפתן אינם מעורבין כלל וממה ישחר דא"ת שכבר יצא לחוץ מהקליפה מה פועל שיקח הכשרים דמה שיצא לחוץ כבר מעורב ועטרף להפריסה ומ"כ אפי' יקח הכשרות יקח עמם מהאיסור שכבר מעורב . ול"ל דלא יצא בחמת עדיין חוץ לקליפה אלא דים חשש בשעה שיקח וינביח הביצים השבורים יצא ממנו קמעה ע"כ עלה טובה קמ"ל שיקח הכשרות ולא התחתונה שלא יפול עכשיו בשעת שיקחם קמעה לחוץ :

ב בהגה אבל אם הי' קפק אם הי' במקום התחתון וכו' וכ' הש"ך ס"ק י' ולפי' בנמצא על החלמון ומתערב חשיב ספיקי דאמת קיי"ל כהנחומים ושייעתם עכ"ל והמ"י כלל ס"ב סק"ג חולק על הש"ך מטום דרש"ם ורקה יחידאי הוא נגד הנחומים ורי"ף ור"מ ור"ן ול"ל דש"ך דשיטת רש"י לחוש ורש"ם וכן דעתם מבפי' דלא כנחומים לדשיטתם מותר בנמצא בחלמון אם חיטו בקשר החלמון . ולפי' בקשר לדידן דאין חלן בקילין ולא מפשיד זה ס' מחרון בקשר החלמון . ולפי' בקשר דם מחרון יחיעה דאם העיקר כמו שכ' הש"ך הי' כ"ג ס"ק ע"ו להקל בשם"מ ולפי כ' שם רחיות לדבריו והתם בשם"ם בדאו' וה"ה בדבנן דהיינו בילירוף שדעת הרבה פוסקים שהוא מדרבנן ולפי' לדעת הפוסקים שדם ריקוס מה"ת אינו אלא ספק וכמו"ש הש"ך בשמוך בשם רשב"ם ויש"ם דאינו אלא ספיקא דשמא התחילה להתרקם ונבני ס"ם לפי' בדאו' מהני לם' חסרון יחיעה וכוסף לזו לפי' מאן דמחמיר בשם"ם כמו כאן שמא לא נתרקמה ושמא בחלמון ליכא ריקוס כאן לחוכת שיעות דהוה דרבנן שרי לכ"ע ות"ם הש"ך . ולקמן בשמוך בדין חד בחד מכתוב עוד סניף לי' להלכה ולא למעשה דלא נעשה ריקוס אלא ביחשב התרנגולת עלי' ורוב בילים כן . ועוד הקשה המג"י שהש"ך סותר לדבריו שכ' בשו"ק לחכל נ"ם מהרש"ל להקל בנמצא על החלמון אינו נרחה ובפמ"ג סק"י כ' על זו' מג"י ולחולי חוזר הש"ך וכ"כ בפתחי תשובה בשם ס' נחלת עזריאל :

ואני מיירתי בים"ם ורחיתי דלא קשה על הש"ך כלל . והוא דהש"ך הא מיירי בתערב הבילה האסורה שפיר כ' הש"ך בתערובת הוה ספיקי אפי' נמצא על החלמון · אבל הים"ם הוא קאי על עיקר אחר דהיינו על מה שכ' המרדכי והובא בש"ע בבילים שבורות ולא בתערב בו יקח החלמונים הכשרים וישחיר האסורה בקערה ע"ז כ' הים"ם אבל בנמצא בחלמון אי"ל דקדוק בכך אם בתערב מעט ע"י ע"ז שפיר כ' הש"ך דלא נרחה לו כי מאחר שיכול לעשות שלא יתערב קמעה מהכ"ת שיבטל איסור לבתחלה אבל

הש"ך מיירי כשכבר נשאר בו והש"ך כ' בקיצור ומשמע על המגיד דמרע"ל מיקל בנמצא על החלמון אבל בתערובת מ"ש הש"ך ועוד מסייעי' להקל כש"ך כמשל"ק דבילע יש לו חזקת היתר וחפי' בלא תערובת ויש ספק כ' דמדינא שרי רק ממהבת ונס בנמצא על הקשר יש ספק אם הוא במקום האסור דהא הפוסקים מלוקים היכא מקרי מקום קשר אי כבר אי בחד ממש זה כ' להחמיר דמ"כ לא משכחת מ"ש הרמ"א דבנמצא במקום האסור דאסור הכל אלא בנמצא בודאי על הקשר אסור :

ג והש"ך מתיר חפי' בתערובת חד בחד משום ס"ס שמא לא הי' במקום האסור ואת"ל שהי' שמא הכשרה גדולה מן האסורה ונתבטל ברוב ופר"מ חולק עליו דחד בחד לא הוה תערובת כלל והמג"א סב הקשה על הש"ך דיש פוסקים דס"ל דלריך להיות פי שניים והפרמ"ג סק"י הקשה דהוה מסרון מכמה דהא בקל יכול לידע אם הכשרה יותר ולמנדוד . הגה קו' הפרמ"ג לפ"ז הביותי דהיכך לאפשר למדוד דשמא נשאר בתוך התערובת וכמ"ש המרדכי דמ"מ אלא יאמר בתחתון בתערובת ולי אימדוד הקליפות מפתמת שבורין הקליפות מ"כ מ"מ לעמוד עליו אבל למש"ל בדיבור הקודם גם כאן מ"ש הש"ך לפי המבואר מדבריו חפי' בלא תערובת כלל היכא ס"ס שמא לא נתרקש ושמא לא הי' במקום האסור וכתבתי דהיכא נמי חזקה כמ"ש בשם פלתי לקמן מ"כ בודאי מניין לנרף ולסמוך אחזקות דמ"ל דשם ביצה רק מדרבנן כמ"ש הת"ח והד"מ בתערובת ומ"ש קו' הפר"ח דהא בסי' ק"י בדיני ס"ס אות כ"ח כ' הש"ך דאר בחד בדרבנן לא אתחזק איסורי ס"ל ספק דרבנן ולקולא ונס קו' מל"י לא קשה דחפי' בבשין הוא אלא מנהגא כיון דהיכא ס"ס וחזקת היתר והכא דלא לוסף עלי' ועוד הא כ' בפרמ"ג בפתי לה' תערובת דחפי' בדברי תורה מזן דסמך בדוב מסתם יותר והיכא כפל פי שניים אין לגעור בו ודוקא שהתערב וכן בדין כ' אבל לא נתערבו והחלמונים בפ"ע לריך ליקח החלמון האסור ושאר חלמונים שרי כמ"ש בש"ע וכן בדין בחות כ' והוא פשוט . ולאיתי בס' כנף"י שאוסר אר בחד דאם נתיר כזה ל"ל בביצה אלא נתיר בכ"מ שיגמא ואימא שהוא ספיקי דרבנן וכו' אין כדאי מזה לאחות דברי ש"ך ואין זה סברת אלם זה חידוש מה שאמו אוסרין בחד ביצה שיגמא עוד חידוש יותר חפי' בתערובת אר בחד . אלא בחד ביצה אסור ממהבת אבל אר בחד ליכא ממהבת ועוד בתערובת אר בחד ביתוסף ספק שמא יש לדוב בביצה המותרת ודו"ק :

ועוד הגה מה שכ' מכאן פוסקים וש"ע דאם שמגא במקום האוסר משום ריקום לאסור חפי' לא יאכה עלי' תרנגולת . הוא תמוה ואיזו מן הסברא כי מכ"ת שיהי' ריקום להתהוות לפרום אלא מימום שיהא התרנגולת עלי' ואר"ן אין ה"ל כ"כ לאביים מוזרות קלי וכ"ל אבל בו והוכה לשונו בב"י בשמגא דם בביצה במקום האוסרה לעפ"י שהיה בת יומה אסורה אלא פלוג רבנן עכ"ל . מעתה בשלמא אי האיסור דוקא משום שמגא יאכה עלי' תרנגולת ש"מ מדינא לא אסור אלא בביצה שעולה מכבר וי"ל דיאכה עלי' תרנגולת ויש אאם ריקום אבל בבא יומה לא אבל ש"ת דהריקום נעשה ממילא ש"כ מה לי בת יומה אלא אפשר שנעשית ממילא אך כ"ל דלכל הביצים יש אאם זה דיחוש שביצה שילדה תרנגולת היום מיומא תמתי' עוד יום אחר עד שילדה ביצה אחרת ולוקחין אחת ומניח אחת ויש אאם בכל ביצים אימוש מיאבת התרנגולת ומזה נעשה ריקום ולכך כ' הב"י אפיר לחפי' ביצה בת יומה דהיינו שידוע שלא יאכה עלי' התרנגולת יום אחרת חפי"ה אסור משום לא פלוג אבל מקום כל ביצה שנמצא אם במקום האוסר יש אפשר אם היא בת יומה ואפי' מדינא דהיינו שנטלו ביצה זו מתחתי' להא מאכחינן גם בביצת בת יומה קו"ד :

ד מעשה בט"ז . שחתה עשתה ביצים שילוקה מבנים ואחר הביצה נמצא טיפת דם בקליפה של א' מהם ואי' אם הרבה בנים בחותו תערובת והתרתי הכל להוה כמו ס' דרבנן כיון דחפי' אי' במקום האסרו אי' בטל מה"ת ברובא וכן בם' חולין לקולא ואי"ל דהא בתערב בביצה וה"ל מבשה"מ ולריך ס' ז"ל דאמרינן סליק לת שאינו מינו כלאו מינו וכו' וזה דעת רשב"ם לקמן סי' ל"ה וכ' הפרמ"ג אע"ג נסי' ל"ה חולק הש"ך ברשב"ם כאן מוכה לאפשר יודה כאן כיון דיש הרבה ביצות בדם ביצה דרבנן . ועוד כ' הפרמ"ג דכאן חפי' הש"ך מודה משום דדרך לערב ולמרס מתחלה הביצים מינו לבד מ"כ כבר נתבטל במינו ונעשה יותר גמור שוב חינו מזיק מה שנתערב אח"כ בקטה חינו מינו דומי' דיבש ביבש לקמן סי' ס"ו דאם נתבטל ביבש ונעשה יותר תו לא נאסר אם נתערב אח"כ בלח ע"כ וקשה הא כ' הש"ך סוס"י ק"ט דקודם שנודע התערובת לא שייך ביטול כלל ולכאורי צריך ס"ק ק"ז אמיר כש"ך סי' ל"ה ולא ראה דברי הרמ"א הל"ל שכ' דאפי' בש"ך מותר :

ובפרמ"ג לאו"ח בפתיחה כוללת לה' פסח בפרק הג' תלי' הך מלתא

מי בלא נודע תערובת שייך ביטול או לא דסברא לומר דס"ל היתר בהיתר אין לו ביטול והוא דעת הר"ן בנדרים ביצ"מ והוכה בפ"ז לקמן סי' ק"ב ס"ק ח' וה"ט משום כל שעדיין לא חל אם איסור לא שייך ביטול ה"ה בלא נודע התערובת עדיין לא חיל אם איסור ולא שייך ביטול אבל מאן דס"ל דהיתר בהיתר י"ל ביטול חפי' לא חיל עלי' אם איסור גם בלא נודע התערובת שייך ביטול אע"ג דלא חיל עדיין אם איסור מ"כ כאן דהרבה פוסקים דס"ל דם בציס דרבנן וחפי' מאן דס"ל שהוא מה"ת הוא דק ספק כמ"ש הש"ך סק"י אם כל מ"ש בחות כ' ג' מניין לסמוך לפוסקים דחפי' לפי' נש"ך . לאמנם כן ל"ל לזרך מפני שממרסן הביצים תיפ"ל דכיון דפרמ"ג מתיר כאן חפי' לא נודע התערובת תיפ"ל דכאן בתבטלה ביצה

החסורה כשהי' שלימות דיבש ביבש בטל ברוב ואי לריכה פוסקים לקמן סי' ק"י דביצה הוה דבר שבמנין ולא בטל הא יש פוסקים דס"ל התם ביצה בטילה משום דקיי"ל כל שדרכו למנות וביצה פעמים ממכרו שלא במנין עיל"ק סי' ק"י אמנם הפרמ"ג נקיט היתר יותר לכ"ע בטל :

עוד כ"ל שברור לומר דדוקא ביבש ביבש כ' הש"ך בסי' ק"ט שלא נודע התערובת לא שייך ביטול משום דכל מ' עומד בפ"ע ולכך ח"ם שלא מצרף הפרמ"ג שהי' כאר בתבטלה כשהי' יבש ביבש דז"ח כיון דכאן מייתי בלא נודע התערובת לחבל בלא בטל משבל שפיר דכרוב שבטל בעיני' ל"ל דשייך הביטול לפי' לא נודע התערובת :

ה כ' הפלתי חפי' חד ביצה שהתבשלה ויש בה קורט דם לא אסור משום דם שביצה היינו עובר והוה ס' דרבנן אם הי' במקום האסור (וחפי' במקום אסור נמי היינו אלא אפשר כמ"ש הש"ך בק"י בשם רבב"ח ויש"ם) אלא במקום חזקת איסור מדרבנן כאן היכא לביצה חזקת היתר אלא מתרקמה ע"כ ואע"ג לקמן בפרמ"ג לה' מליחה כ' אלא בכל כפיקות מקילינן בדם שביצה מ"מ י"ל דוקא משום דהיכא לחתיכה חזקת איסור הגם דע"ז כ' בסי' קכ"ז דדם בחתיכה לא מקרי חזקת איסור מ"מ הוה חזקה דמעיקרא עיל"ק סי' ס"ט בחשה שבשלה אם מלחה אר' אחרונים די"ל חזקה . ועוד דכאן היכא חזקת היתר והכא דלא לוסף עלי' ועוד הא כ' בפרמ"ג בפתי לה' תערובת דחפי' בדברי תורה מזן דסמך בדוב משכחת יותר והיכא כפל פי שניים אין לגעור בו ודוקא שהתערב וכן בדין כ' אבל לא נתערבו והחלמונים בפ"ע לריך ליקח החלמון האסור ושאר חלמונים שרי כמ"ש בש"ע וכן בדין בחות כ' והוא פשוט . ולאיתי בס' כנף"י שאוסר אר בחד דאם נתיר בזה ל"ל בביצה אלא נתיר בכ"מ שיגמא ואימא שהוא ספיקי דרבנן וכו' אין כדאי מזה לאחות דברי ש"ך ואין זה סברת אלם זה חידוש מה שאמו אוסרין בחד ביצה שיגמא עוד חידוש יותר חפי' בתערובת אר בחד . אלא בחד ביצה אסור ממהבת אבל אר בחד ליכא ממהבת ועוד בתערובת אר בחד ביתוסף ספק שמא יש לדוב בביצה המותרת ודו"ק :

ועוד הגה מה שכ' מכאן פוסקים וש"ע דאם שמגא במקום האוסר משום ריקום לאסור חפי' לא יאכה עלי' תרנגולת . הוא תמוה ואיזו מן הסברא כי מכ"ת שיהי' ריקום להתהוות לפרום אלא מימום שיהא התרנגולת עלי' ואר"ן אין ה"ל כ"כ לאביים מוזרות קלי וכ"ל אבל בו והוכה לשונו בב"י בשמגא דם בביצה במקום האוסרה לעפ"י שהיה בת יומה אסורה אלא פלוג רבנן עכ"ל . מעתה בשלמא אי האיסור דוקא משום שמגא יאכה עלי' תרנגולת ש"מ מדינא לא אסור אלא בביצה שעולה מכבר וי"ל דיאכה עלי' תרנגולת ויש אאם ריקום אבל בבא יומה לא אבל ש"ת דהריקום נעשה ממילא ש"כ מה לי בת יומה אלא אפשר שנעשית ממילא אך כ"ל דלכל הביצים יש אאם זה דיחוש שביצה שילדה תרנגולת היום מיומא תמתי' עוד יום אחר עד שילדה ביצה אחרת ולוקחין אחת ומניח אחת ויש אאם בכל ביצים אימוש מיאבת התרנגולת ומזה נעשה ריקום ולכך כ' הב"י אפיר לחפי' ביצה בת יומה דהיינו שידוע שלא יאכה עלי' התרנגולת יום אחרת חפי"ה אסור משום לא פלוג אבל מקום כל ביצה שנמצא אם במקום האוסר יש אפשר אם היא בת יומה ואפי' מדינא דהיינו שנטלו ביצה זו מתחתי' להא מאכחינן גם בביצת בת יומה קו"ד :

ד מעשה בט"ז . שחתה עשתה ביצים שילוקה מבנים ואחר הביצה נמצא טיפת דם בקליפה של א' מהם ואי' אם הרבה בנים בחותו תערובת והתרתי הכל להוה כמו ס' דרבנן כיון דחפי' אי' במקום האסרו אי' בטל מה"ת ברובא וכן בם' חולין לקולא ואי"ל דהא בתערב בביצה וה"ל מבשה"מ ולריך ס' ז"ל דאמרינן סליק לת שאינו מינו כלאו מינו וכו' וזה דעת רשב"ם לקמן סי' ל"ה וכ' הפרמ"ג אע"ג נסי' ל"ה חולק הש"ך ברשב"ם כאן מוכה לאפשר יודה כאן כיון דיש הרבה ביצות בדם ביצה דרבנן . ועוד כ' הפרמ"ג דכאן חפי' הש"ך מודה משום דדרך לערב ולמרס מתחלה הביצים מינו לבד מ"כ כבר נתבטל במינו ונעשה יותר גמור שוב חינו מזיק מה שנתערב אח"כ בקטה חינו מינו דומי' דיבש ביבש לקמן סי' ס"ו דאם נתבטל ביבש ונעשה יותר תו לא נאסר אם נתערב אח"כ בלח ע"כ וקשה הא כ' הש"ך סוס"י ק"ט דקודם שנודע התערובת לא שייך ביטול כלל ולכאורי צריך ס"ק ק"ז אמיר כש"ך סי' ל"ה וכ' הפרמ"ג הל"ל שכ' דאפי' בש"ך מותר :

ובפרמ"ג לאו"ח בפתיחה כוללת לה' פסח בפרק הג' תלי' הך מלתא

מי בלא נודע תערובת שייך ביטול או לא דסברא לומר דס"ל היתר בהיתר אין לו ביטול והוא דעת הר"ן בנדרים ביצ"מ והוכה בפ"ז לקמן סי' ק"ב ס"ק ח' וה"ט משום כל שעדיין לא חל אם איסור לא שייך ביטול ה"ה בלא נודע התערובת עדיין לא חיל אם איסור ולא שייך ביטול אבל מאן דס"ל דהיתר בהיתר י"ל ביטול חפי' לא חיל עלי' אם איסור גם בלא נודע התערובת שייך ביטול אע"ג דלא חיל עדיין אם איסור מ"כ כאן דהרבה פוסקים דס"ל דם בציס דרבנן וחפי' מאן דס"ל שהוא מה"ת הוא דק ספק כמ"ש הש"ך סק"י אם כל מ"ש בחות כ' ג' מניין לסמוך לפוסקים דחפי' לפי' נש"ך . לאמנם כן ל"ל לזרך מפני שממרסן הביצים תיפ"ל דכיון דפרמ"ג מתיר כאן חפי' לא נודע התערובת תיפ"ל דכאן בתבטלה ביצה

ונדחו אלן למסקנא דמסיק מר' שפת ומחלק רב שפת דבלא פירש מותר דם מהלכי שתיים והבריתא מיירי בפירש וקאמר הש"ס מכ"ל חילוק זה הוא מבריתא דם על הכבר גרדו וכין השניים מוכן ובולע מכ"ל הא להא דמתרץ לבריתא היש קשקשים שרי משום דמודע שהוא מן הדגים ס"כ י"ל אפי' לא פירש מסור והחילוק כין ריפה דם שע"ג הכבר יש לחוקים שמעלה דם ע"ג כבר אע"ג שפת מן מהלכי שתיים מ"מ הרואה לא מודע

מזה ולכך מסור משא"כ כין שניים מודע דמהתם אתי ולהכי מותר :

מעתה יש לנו כ' תופנים דסתרי אהדדי דאם כאנו לומר דבריתא מסור אפילו לתרץ לדבר לריכין לומר דאין כמודע ולריכי שהוא מן הדם או מדגים מותר כגון בקשקשים ולא בקשקשים מסור · ולכאורה כאנו לתרץ לדבר' שפת מהבריתא לריכין לומר דאין חילוק כין ריכי דהניינו דיש שם קשקשים ולהכ"ל כמודעי עדיף לן לומר כרב שפת דאין חילוק כין יש היכר או לא ומ"ש דם דגים מותר כלל אפילו דאמורת לן חולק לבריתא ואם תאמר דאנו קשי' מבריתא אדרב דעל זה יש לומר דרב תנא ופליג אע"ג דלא כלל מקום מאריכין

סימן תמ"ד.

א) פי' בדברי רא"ש מ"ש דמוח וקרום אסור וראש מותר משום דקרום מפסיק הוא לאו עיקר הטעם ולפי"ז מ"ש הפרמ"ג אם הוציאו המוח עם הקרום ומלחו עם בשר שכבר נמלח מדמו וצירו דמותר לרא"ש נ"ל דליתא .

בש"ע סעי' ח' המוח והקרום מסורים . כ' הרמ"א כפי' ג"ה ס"ז אם נלאו חוטי דם בלא מליחה מסורין והכשר מותר ואפי' קליפה לא כעי וכ"כ כעה"ג אמי מאן דמתרי ריפא לריך לאתויי בית השחיפה לתיתאי ואיכי דמיתאלי והפכא מוקרא מסור ריפא גופי' שרי אלמא דרמ"א שרי ואפי' קליפה לא לריך וה"ע לפי שהקרום מפסיק וכבלעו כך פלטו ע"כ והכא הפרמ"ג כש"ך ס"ק ח' הקשה מה כך דקרמא מפסיק וכי לא יכול לפלוט דרך הקרום עכ"ל לכאו' קו' זו י"ל דרמ"א לשיטתי' ג"כ דף ל"ו בכולי' שלשה בחלבא שרי דקרמא מפסיק ולכך מתיר חוטי דם דקרמא מפסיק והאי"ע הקשה דגדולה מזו ה"ל לרמ"א לומר דהניינו דקדירה מפסיק ולדידי אפכא קאי' מה ראי' מייתי לחוטי דם מריפא דשאני ריפא דקדירה מפסיק ואלא ל' דעיקר טעמא בחוטי דם דלא בעי קליפה משום כבלעו כך פלטו כמ"ש הש"ך סי' ס"ה אבל מ"ש קרמא מפסיק אין זה עיקר הטעם דאל"כ הל"ל גדולה מזו דקדירה מפסיק ולפי"ז ל' דליתא למ"ש הפמ"ג בע"ז כאן אם המוח עם הקרום ומלחו עם בשר שכבר נמלח ופלט כל דמו ולירו שרי כיון דקרום מפסיק ולמ"ש ל"ל דז"א דעיקר טעמא דרמ"א משום דקרמא מפסיק רק משום דכבר ס"פ ואפי"ת דקרמא לחוד לרמ"א מפסיק י"ל לדידן אימו קרום מפסיק כמו בכולי' דלעלו בחלבא לקמן סי' ק"ה לאסור דקרמא לא מפסיק ולקמן סעי' ט' לכתוב תי' אחר על רמ"א :

סימן תמ"ה.

א) ישוב אמ"ש רמ"א כיון בדיעבד שרי בנמלח הראש עם המוח ואחבו שתי או ערב ולא סגי בניקב העצם והקרום (ב) וישוב אתמיהת פרמ"ג אמאי בצולה הראש לא סגי לכתחלה נקיבת העצם וצריך להסיר המוח ולצלותו :

סעי' ד' בהגה ובדיעבד אם אחבו שתי או ערב סגי אפי' לא הסיר המוח קודם מליחה והקשה הש"ך סק"ח הא לקמן סי' ע"ח כ' בדיעבד כשר אפי' ניקב עצם והקרום אפי' בלא אחבו שתי או ערב ועי' ש"ך מה שתי' ובמג"א כלל ט"ו ס"ק ל"ז תי' אדרבה אחבו לשתי או ערב רבותי' עפי' דכה"ג ממלח בכל גד אחי עינוך וה"א דהוה כמולח בכלי שאינו מנוקב קמ"ל דאין חוששין לזה בדיעבד :

ולי"נ למ"ש הרמ"א כאן בלא כ' סי' כ"ג דהמילחא דגילין גם בלאי להסיר המוח ולמולחו תחלה קודם לאי והובא בש"ך לעיל סק"ב כי בימיהם כי' גולין בתור ומשלשלין הלאי לתוכו וכשמותן המחורים למטה זב כל הדם לתוך דרך המחורים משא"כ בלאי שלנו שאין המחורים בפיהם למעלה ליכא למיחש שמא לפעמים לא יהי' בית השחיטה לו המחירים למטה עכ"ל וה"כ לפי סברת הרמ"א זו בניקב העצם לחוד ובמחורים שלנו יש להחמיר יותר ולאסור אפי' בדיעבד יש יותר משם בניקב ושמא יתפוך משום נקב לחוד אפי' בזמנם אינו מפורש בגמ' מ"מ הרמ"א ס"ח לא מחמיר בלאי רק לכתחלה אבל בדיעבד, מכאי בתמורים שלנו אין מחיריו למטה אין ניקב העצם לחוד ומשמע כן י"ל ה"ד בלאי דקיל דמהני בי' בחותבי' מחיריו למטה אבל במליחה דחמיר דלא מהני בחותבי' מחיריו כמ"ש הש"ך לקמן סי' ע"ח ס"ק

וכולע בכבר שכבר נמלא עי"ש ומטעם לענ"ד מ"ש דגם נתן המוח מינו יוצא משום דמפסיק הטעמות והקרוס:

סימן תמ"ו

א) כ"ר שהיד סולדות בו דפליגי הפוסקים אם משערין ביד או בכריסו של תינוק פלוגתא הוא בין ש"ס דילן וירושלמי וש"ס דילן ס"ל דוקא בכריסו וכו' ולא ביד וכן דעת הערוך ור' יהודה ות"ש כ' דאנן לא נקיאין בשיעור כריסו הלכך בדאו' יש להחמיר עד שיצא ספק מלבו וגם בדרבנן צריך חקירה (ב) מים אחרונים יש להחמיר מליטול בחמין עד שיצא ספק מלבו שאין כריסו של תינוק נבוית (ג) ספק נט"י בחסרון בקיאות דעת פרמ"ג להקל ואני דקדקתי מש"ע להחמיר ותי' על קו' הס"ט סי' קצ"ח דשם לא מחמיר הש"ע לעניין חציצה ברפה ובנט"י מחמיר (ד) הישיש ב' דמסתפינא להקל בכ"ר דעומד על האש ואין ס"ב דירושלמי אוסר והפרמ"ג מפרש לירושלמי לפי הישיש ונשאר לבכוף בקשיא על הישיש דלפירושו דפרמ"ג מיירי הירושלמי באין עומד ע"ג האש ואני פרשתי פי' אחר בירושלמי ולא קשה קו' הפמ"ג וגם מה שהקשה השי"ך סי' ק"ה סק"ה אישיש לא קשה (ה) נ"ל בדרבנן מצינן לסמוך אאו"ה כל שברור לו שלא נכוה האצבע אע"ג שאפשר שכריסו כו' נכוה ולא כת"ש הנ"ל:

א **סעי' י'** וכן לא יערה עליהם מכלי לחמון כו' עיי' פרמ"ג פש"ז סק"ט דכ"ר כל היד סולדות בו ויש"כ הייט שכריסו של תינוק נבוית כו כדאמרי בפ' בירה דף מ' וכפסה הטעיר סניף כ' פרוסים פי' מ' סולדות היד שחוזר לתחוריו שמתירה בלא תכוה פי' אחר בירושלמי סולטות היא סולדות ופי' הפרמ"ג דל"ל אם היד סולטות ויש בה כח בלא תכוה פ"ש ומדברי כ' דליכא ס"ס בין בפי' מ' לפי' אב' דליכא בלא תכוה ספיקות ושוב י' דלפרמ"ג מפשטיין היד ול"ב דפליגי בפלוגתא דאתמי' בחולין דף ס' ע"ב ובשו"ת חוט השני סי' ק"ה ומהם"ש בסס פרישה כ' דמדברי הטורים נראה דמשערין היד דהיינו בהגביה מלא מפשטין בכריסו של תינוק ועתה זכיתי לעיין בס' פרישה שם אב' מהרי"ו דף מ' דמי' בנמ' שם ה"ר סולדת ופרש"י יש שסולד מרתיחה מועטת ויש בחיטו סולד פ"ב ובסס הו"ה שהחתי שם המשערין בהגבעא בינונית ול' ה"ש בפרישה דמי היד מפשטי' בכריסו של תינוק ולא אמר כיצד משערין מה פריך היכי דמי יד סולדות ומוקמי' יד מפשטי' בכריסו של תינוק ולא אמר כיצד משערין מ"ו דב"ש דלן ס"ל בפי' הה' דסולדות ר"ל מתירה וכן פי' ר' יהושה ופשיר פריך ובפרש"י היא מתירה מרתיחה מועטת. אבל מי פרש"י בגבעת היד מה בכך דומי מפשטין היד בינונית כי המורה תלוי בגרסת הלב ולא היד. ממנם בירושלמי הוא בפ' בירה דף ב"ב יד בולטות וקאמר יד בבוית בו בירושלמי ס"ל אחו"ה המשערין היד אם נכוה בינוי בחו"ה מ"ב אחן קי"ל בב"מ בש"ס דילן ועיי' ת"ש הולין ק"ג שמפלפל בזה והעלה ג"כ המשערין בכריסו של תינוק ופשוט דאחן לא נקיאין בכריסו של תינוק ובלכן עכ"פ במידי דאו' יחוי להחמיר בכ"ר עד שיצא הספק מלבו שאחן בו חוס המזכר ואפי' בדרבנן צריך חקירה על זה:

ובירושלמי שם בפ' בירה קאמר מה בין כלי לחמון לכלי שני אמר ר' יוחה בשאחן היד סולטות ובאן אין היד סולטות אלא עצו החקוק לכלי לחמון ולא עצו החקוק לכלי שני אמר ר' מנא הכי פנינא דתורזא מסייע לי' לאחזא דאת מפני לי' מן אחר לאחר ועד כדון סולא ריתה וכ' הים"ם דמשתפינא להקל בכ"ר שעומד ע"ג האש ואין היד סולדות בו מירושלמי הל"ל דעצו החקוק והקשה הש"ך בסי' ק"ה סק"ה דתדרשה מירושלמי מוכח להיפוך דהייט כ"ר היד אין סולטות בו אחור נרחה דה"ד לירושלמי שפירוש על היד אי"ל החקוק אחר שם בכריסו דילן דמשערין בכריסו והאי קרי החקוק וכמ"ש הת"ש הכ"ל ולזה אחן מסתפי אלא ואתי לריך להחמיר וי"ש והש"ך כ' לחזאי דאת מירושלמי דמשערין היד ולזה מנמ' ורש"י כ' בפרישה בת"ש מסתע לזיא דגמ' דיהן מפשטין היד ולזה מנמ' ורש"י כ' אין נוטלין במים מחרוצים אפי' בכלי ראשון ואפי' בשאין היד סולדת בו אלא מדרבנן ובמקום עסקינן שיכוה ידיו ובגמ' אי' שהיד סולדת שבל שכריסו של תינוק ניכוה ורש"ל בפסק דוקא כשנוגע עכ"ל וי"ל כוונות המג"א דרש"ל כ' דהא בגמ' אי' מוליו דקי"ו שבני גיל אי' עושין כן שהי' נוטלין במים לחשוכים בחמי סחור ואמו בני גיל אי' רוחצין ברותחין שהיד נכוית בהם דהייט יש"כ ומוסה דברים בס"ו סי' ק"ס שם סק"ז וכ' המג"א ז"ל דהא יש"כ אין ר"ל שהיד נכוית בו אלא ר"ל כריסו של תינוק והיד לא נכוית אמנם כן ר"ל ביון שאין אמו בקיאין בכריסו מימום כריסו וכו' א"כ גם במים מחרוצים אין ליטול בחמין עד שיצא ספק מלבו כמ"ש הת"ש הכ"ל דגם בדרבנן צריך חקירה אע"ג דם נטילת ידים לקולא ואפי' ס' מחמת מחרון ידיעה עיי' בכ"מ סי' ק"ס בחשב מהרחם סקי"ג אבל במים מחרוצים להוה ספק סכנתא יש להחמיר עיי' בפרמ"ג בפ"ו מה' ברכות דאוסר במים מחרוצים ע"ג קסמין וכ"כ בב"ע סוס"י קפ"ח אע"ג דהוה ספיקי דאיכא תרי ליטעי בגמ' שם וכן מרמב"ם שכ' דאריך ליטול מים מחרוצים דשמא יש בו מלח סדומית או מלח כעפע מלח סדומית שמשמח העיים ס"מ מסוס דהוה ס' שכעתא

מחמרינן ס"ב לעניין יד סולדות בו ומלח בלח"ם נראה מש"ע ס"ג דמחמיר שאין מניח בקיאין בין רפוי לחיוו רפוי דחוקן בנט"י ב"מ מסי מחרון ידיעה מחמרינן אפי' בנט"י. ומנגד דאתי לידן כ"ל ליישב מה שהקשו המחרונים שם בחו"מ וס"ע ביו"ד סי' קנ"ח סק"ו דבכי הש"ע מהדדי דכאן בנט"י מחמיר רפה אטו חיוו רפה וכי"ד שם לעניין טבילה לא מחמיר. ולהל"ל יש לקיים שניהם דהתם כ' דבטעם נזירה ומיסור לא נזרו רפה אבל כאן בנט"י כ' מ"ג מסור מטעם אחין אטו בקיאין ומסור מטום הסרון ידיעה ואפשר דדיע כבדוחה סורחי סי' רפה מותר:

והפרמ"ג דוחה שם בדין הא' לפי' המרע"ל והש"ך שהשפ"ת סי' ג"כ דהייט בירושלמי הכ"ל דטעמו הרחקה בכ"ר דאסור מטום מבשל והפרמ"ג כ' פי' אחר בירושלמי דהייט לעניין להטעמיד סמוך לאש אבל להטעמיד במקום אלא יכול להתחמם יש"ב וה"ב לעניין מיסורין לא מוכח כלל דטעמו הרחקה אפי' חיים"ב אף עומד אלא אם כ"ל דאחן מבשל ולא מפליט ומנגיע ול"ב דפי' זה דחוק להסס דה"ב שפי' מה בין כ"ר לב"ם דאמר בירושלמי סוא ליתן לתוכו דאפי' להפשיר ממי אסור בב"ר אסיש"ב אחו יסחה בו עד שיחים"ב דהוה נל"ג דהא לר' יוסי אסור אם אין בישול מת"ת כל שאין אסור מטעם מבשל תחתיו אפי' למה שהחתוב לקמן דעירוי מב"ר ביון שהחתו כלי שהתחמם בחור מהלך תחתיו גם בעירוי יש בי אותו כח ב"ר ועדיין מבשל לר"ת ולא מקרי אין אסור מהלך תחתיו אלא אם אין בחותו כלי לא הלך אסור משום ח"ם דליתא לפרמ"ג בפי' בירושלמי דמיירי במותן מים בכלי לוח לתוך ב"ר דאסור בב"ר אפי' בכלי שפיר מקרי אין אסור מהלך תחתיו על אותו כלי ואוה גל"ג ח"ו בשם דאמר בין ב"ר לב"ם ופליג ר' יוסי ור' אמי ל"ל דסוא מלתא בפי' נפשי' אב"ר וב"ם דעלמא ולא לעניין ליתן לתוכו. ואולם גם לפי' יש"ם ופ"ך ופר"ח דקאי אב"ר וב"ם דעלמא ולא לעניין ליתן לתוכו ח"ב בשם פלוגי ר' יוסי ור' אמי וב' הפרמ"ג דר' יוסי ס"ל לה"ם מבשל מה"ת בל שהים"ב יר' יוחה סובר לה"ב שהעבידו מעם אין מבשל ב"ח מדרבנן ועצו הרחקה לב"ר שהעביד מבחוץ ולא לב"ם וכו' עכ"ל ואין כאן גל"ג ולפ"ז ב' ע"ז הפרמ"ג וז"ל ולהי תמה על הים"ם על מ"ש דמשתפינא להקל בב"ר שעומד על האש ולפי בניהסתו בירושלמי (ר"ל דנר' הים"ם דלא קאי פלוגתא דר' יוסי ור' יוחה אמתני' דהמניח תפלוגתא דר"מ ורבנן דמייתי לעניין להפסיד הלא על המשנה החלפס והקדירה שהעבירן מן האש) בב"ר עצו הרחקה:

ול"נ במ"ש דהך הכל מוכיח לא קאי אמתני' דמניח פלוגתא דר"מ וחבמים ולא על משנה דהחלפס והקדירה שהעבירן ושם פלוגתא דרבנן ור' יוחה אלא קאי אפלוגתא דבפסיקו דהקשה והק' הכל מודים בכלי שני אלו אפי' ר' יוחה דס"ל בלי שני עמי ים"ב אפי"ס שרי וכי פליגי ב"ר ר' יוסי ס"ל דב"ר אין יד בולטות בו דוקא אסור וב"ם אין יש"ב ולאכי שרי ור' יוחה אידי ואידי אין יד בולטות בו אלא בב"ר עצו הרחקה היינו אפי' אים"ב והיינו בעובו ע"ג האש והוה דק חדא גזירה אטו יש"ב והכא ר' יוחה ור' יוסי פליגי אי בלי שני עי"ב וב"ב ג"ב הפרמ"ג ולא קשה קו' הש"ך סי' ק"ה אים"ם הא בירושלמי מוכח להיפך דוקא באין יד בולטות היינו סולדות עצו הרחקה אבל בשאין היד סולדת בו אלא בהגבעא בינונית אפי' ב"ר לא אסור מטעם מבשל ולא גזרו אטו בב"ר ולזה מהרחקה קאי אלא למה דפליג אר' יוסי דב"ם אין יד בולטות אלא כמו ב"ר קאמר ר' יוחה דב"ם עמי כמו ב"ר אין היד בולטות אלא בב"ר עצו הרחקה אפי' יד בולטות:

ונ"ל הכא בנמ' דיהן לא מניהן הרחקה זו אמנם מניהן למש"ל חומרא בנמ' דיהן דלא מפשטין היד אלא בכריסו של תינוק. ות"ב י"ל להטוות התלמודין דאן הדין נמ ס"ם דילן ס"ל בירושלמי דאיהו מבשל רק אם היד נכוית לאחד מיומו אלא מה דאמתיר בנמ' דיהן בכריסו של תינוק י"ל דזהו מטוס הרחקה ואפשר להקל במידי דרבנן כל שבדור אחין היד נכוות והכי מ"ם טפי להטוות התלמודין כמה דאפשר ולא נריכין להחמיר בת"ב גם במידי דרבנן לריך חקירה אם לא נכוה:

סימן תמ"ז

א) פי' הפרמ"ג בירושלמי דעירוי מבשל כדי קליפה בנפסק הקילוח ליתא אלא בלא נפסק הקילוח (ב) מ"ש הר"ן דמאן דאוסר בירושלמי עירוי מדרבנן מבשל ודוחה לר"ת דס"ל דמבשל מה"ת דברי הר"ן קשה מאד (ג) ישוב אר"ת מירושלמי דאי' התם כל שאין האור מהלך תחתיו דרבנן וישבתי דה"ד במערה מצד התבלין על הכלי ונוחל הקילוח משם תחת התבלין אבל במערה להדי' על התבלין י"ל בר"ת דהוה מה"ת ואמנם למ"ש הפרמ"ג סי' צ"ה בש"ך ס"ק ח"י לאסור בה"ג דהייט במערה אפי' מצידהן י"ל דהוה מן התורה למ"ש בפרמ"ג כאן סוף דין ב' דש"ם דילן ס"ל דיש בישול מה"ת אפי' אין האור מהלך תחתיו א"ד דפרמ"ג לא נחית רק בעירוי להדי' אבל למה שפר' דמיירי בעירהן י"ל דגם לגמ' דיהן בזה אינו מן התורה ונ' להחמיר דהא ר' חנני' בירושלמי ס"ל דגם בעירוי מן הקילוח אסור לר' יונה דאוסר עירוי להדי' א"כ לדידי' מה"ת אסור ויש לפסוק להחמיר (ד) תי' על קו' קרבן עדה מירושלמי על ר"ת דס"ל עירוי מבשל (ה) תי' על קו' טהרת הקדש על ר"ת (ו) ביאור תום' זבחים דף צ"ה וישוב על ר"ת דמכשיר להגעיל בעירוי לכלי שנתחב לפעמים לכ"ר דהוה

בלוע בכולי (ז) פי' מה שהביא ר"ת ראי מע"ז דף ע"ד דעירוי כב"ר ולפי פי' זה לא קשה מה שהקשה הרא"ש על ר"ת על ראי' זה:

בפרמ"ג בט"ז סק"ע בהדין הב' כ"ר שהוסר מן התם מי מבטל מו מפליט ומבליע לחוד ותמ"ל מבטל מי מה"ת מו מדרבנן דז"ל הירושלמי על מתני' דלמפס מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה ר' יוסה מוסר ועירוי ככ"ר מיליה דר"י מן הלא דתני חמד שבישל בו ומ' שעירה לתוכה רותח אמר מבטל בו יבשר תיפ"ל כיון דפ"י שבת דף מ"ב דר"י מייתי רמי' מהמיה דזבחים דמרבינן עירו מלשון אחר תבושל דהוה כבישול גמור ול"מ דתפי' בשבת אסור · ויל"פ לפי"ז מה לפרוך ר' יוסי בירושלמי תמן כלי חרס בולע הרבה מצ"ה חמיב כבישול וכמ"ש הר"ת:

והנה בתום' זבחים דף ל"ה ד"ה עירה על הפיוט קערות שימושיהם כשופכין מסיר בהן כך שופכין רותחין עליהן תומר ר"ת דליתא דכל כלים שבעולם מהני מכ"ר לתוך קערות המיך יועיל לאותן קערות וכלים שהוכנסו כולן לתוך כלי ראשון ומלאין מיסורין בכל עובי הכלי לעניין בישול ולהכניסן בתוך לילפס וקדירה מרותחין אל היתר כיון דקי"ל כשמועל דתתמי גבר ואינו מבטל אלא כדי קליפה וקשה הא ר"ת כ' דלכל כלים שבעולם מהני עירוי ממש מפי' לכ"ר שהעומד על האש מ"ב עדיפה ה"ל לרשב"ם להקשות דהמיך מהני לי' עירוי דבלוע בכל עובי הכלי וי"ל דהכא לכאו' קשה מה מקשי רשב"ם מר"ת דלמא לא מהני ר"ת בעירוי דהוה הגעלה קל דוקא בשל פסח דהתירה בלע כמ"ש תוס' חולין דף ט' בשם ר"ת אע"ג דבסין אל ליסור בעי ליבון אבל בחמין דהתירה בלע סגי בהגעלה דעכ"פ מהניא כח הבלוע הנשאר ולא אל מ"כ שם ליסור וי"ל דם"ל לרשב"ם דהיינו דכ' ר"ת דלכל כלים שבעולם מהני עירוי דהיינו מפי' ליסור ולפי"ז מ"ש דלא מהני אלא היכא שהעומד על האש מדמי לכלי שבעולם אלא כדי קליפה אבל בכלי

דומה לערוי דשמה לח נתנו הגילוות דהגעלה בחותו מקום שהי' נתנין הגילוות המסוריס :

סימן תמ"ח.

א) עירוי שלא נפסק הקילוח העיקר כר"ת דמבשל כ"ק שכך דעת רוב הפוסקים ולא מספק כמ"ש הפרמ"ג (ב) הר"ן דוחה מה שהביא ר"ת ראי' מירושלמי ואני ישבתי ראיות ר"ת (ג) כלי שנאסר ע"י כלי שנאסר ע"י מליחה ס"ל לפרמ"ג דלא מהני הגעלה ע"י עירוי ול"נ אפי' בנאסר מחמת כבוש דשרי בהגעלה ע"י עירוי לצורך כמו ביי"נ שהבאתי בסוס"י הקודם ובנאסר ע"י מליחה הוכחתי דלא כפרמ"ג ונ"ל פשוט דמהני (ד) מים חמים אפי' מכ"ר מותר להת בשבת לתוך מים צוננין משום דמתערבין ' פרמ"ג ' וכתבתי למה דקי"ל תתאי גבר אסור ושכן ס"ל תוס' והטור ולא כפרמ"ג שעושה פלוגתא וביארתי דברי תוס' שבת דמ"ב ע"ב ד"ה נותן (ה) במג"א סי' שי"ח ס"ק ל"ו דאסור ליתן בשבת בשר רותח לרושב צונן דמבשל. מסי' צ"א והפרמ"ג כ' עליו נוראות נפלאתי דאדרבה מהתם מוכח להיפוך וישבתי סברות מג"א בב' אופנים ומ"ש המג"א מסי' צ"א ישבתי בג' פירושים ויש להחמיר כמג"א :

בפמ"ג בהדין המליגי עירוי שלא נפסק הקילוח מכ"ר והוא מחלוקת ר"ת ורשב"ם ומהן קי"ל עירוי מבשל כ"ק מספק לחומרא הלכך בשבת אסור ובכ"ח אסור בהגאה כ"ק מספק ואיכא לעיוני בכ"ח אם יש ספק שפל ע"י עירוי אם לאשוב לס"ם עיי' סי' ק"י ואין להקל עכ"ל .. וכ' דפמ"ג ממך אחר לשון הש"ך סי' ק"ה שפסק כר"ת לחומרא וכ"ל דלא כ"כ אלא לרווחא דמלתא אבל העיקר כר"ת כיון דרוב גדולי פוסקים ס"ל הכי כמ"ש בספרו האורוך סי' ק"ה דהיינו הסמ"ג לאוין ס"ה וסה"ת והגמ"י פכ"ב משבת וסמ"ק סי' רפ"ח ורקה ואגודה וכ"כ הסכמות הרמ"ם וס' ירחים ורקנטי ע"כ וכן דעת הר"מ בה' שבת אם וכן דעת רש"י כמ"ש ה"ם שם בשבת דמ"ב והח"ו ורשב"ח וס' היאר וכסי' הקודם כתבתי בישוב קו' לחסורים אר"ת וכאן כ"ל עוד ליישב מה שדחה הר"ן לחות ר"ת מירושלמי (הבאתי לשונו בסי' הקודם) מר' יוסי בר בון דדייק דעירה מבשל מדתני גם בכלי נחשת דעירה אסור ודחה הר"ן בשבת ובסוף ע"ז ד"ל דר' יוסי לח חש לקוסיות כ' יוסי בר בון דגם בכלי נחשת י"ל דכולא חבל לח מבשל כ"ל דתוס' וזחיס דל"ה מזכר מזה דלמה ל"מ כתבו מה דאמר ר' יוסי תנן כלי חרס בולע כ"ל הרבה דהה עיקר לחותו מר' יוחה ור' יוסי בר בון דס"ל עירה אסור וקי"ל כרבים חבל כ' בדקדוק כתבו גם דברי ר' יוסי דמדבריו מוכח דלא כר"ן מדאמר תנן כלי חרס בולע משמע מדקאמר כלי חרס ולא אמר סתם חנן בולע חבל לח מבשל ש"ו דר' יוסי דייק מדאסר בכלי חרס מדלריך שביחה ולא בכלי נחשת דלא ידע מברייתא דפריך ר' יוסי בר בון דלמ בכלי נחשת . מ"כ ס"מ דאיתו מבשל עירה דאל"כ למה בכלי נחשת מותר דק בכלי חרס משו"ה אסור משום דבולע הרבה מעחה לבתר דמותיב לי' ר' יוסי בר בון דלמ בכלי נחשת . הלוך אפשר לומר דלא חש לקוסיותו דהה כל עיקר דר' יוסי מדקתני כלי חרס אבל אי גם בכלי נחשת כן גם ר' יוסי מודה :

עוד כ' הפרמ"ג ולפי"ז כלי שנאסר ע"י עירוי הכשירו ע"י עירוי הא כלי שבלע ע"י מליחה כ"ק עיי' סי' ל"ח אין הכשרו בעירוי עכ"ל ולעב"ד ז"ח ל"ש לר"ת דמהי דקי"ל דהוה ככ"ע. דמהני מעעוח מרחתי חלא חפי' לחולקים הא כ' הרש"ם ורשב"ח בפ' כירה דמ"ב זר"ן סוף ע"ז בעעוח מרחתי מהני הגעלה בעירוי והחם הוה כיי"ב בכוס וקי"ל כמבשל וחלא כיון דבכוס לא חסור חלא כדי קליפה כמ"ש הרשב"ח שם וכמ"ש בסוס"י הקודם מ"ש דמהני במליח דאיתו רק ברותח דמליח ובפרמ"ג במ"ח סי' תל"ח ס"ק י"ז. כ' בבכוס כיון דאסור בכולי' לא מהני הגעלה בעירוי והא כיי"ב מהני בדיעבד עירוי כ' משום דמיי"ל מקלח עכ"פ ואין ללמוד ממנו לשאר איסורין הכא הרש"ם ור"ן ורשב"ח הל"ל כ' בטעם כיי"ב משום שהי' תשמישו בזעון ורשב"ח ל' משום דלא אסור לך כדי קליפה אבל אפי' ה"ע משום דבכוס בולע בכולו משמ"ב מליחה דאוסר כ"ק פשיעה דמהני עירוי ואין לומר דחשמישו כך הכשרו דהדעת נותן דעירוי הגעלה יותר הבשר ממה שנאסר במליחה דלר"ת שהוח העיקר להלכה ס"ל דאפי' מבשל ועוד דס שמלחו חינו חלא מדרבנן דיש לסמוך חר"ת :

ומ"ש הפרמ"ג חוס' פ' כירה דף מ"ב ד"ה נותן חדם ממין לתוך זעון ולא זעון לתוך ממין כ' הוס' נותן חדם ממין לתוך זעון אפי' דתתאי גבר והקשה חוס' ב' קו' ג' דתיקשי למ"ד עילאה גבר הכ' דלמ"ד תתאה גבר עכ"פ מבשל כדי קליפה חלא נראה כמו שחומר ר"ת דחמין לתוך זעון משמע והזעוים שלמטה מרובים שדרך ליתן המועט במרובה ולכך אין מבשלין החמין המועטים ומתבשל ממילחון ולא זעון לתוך חמין שהחמין שלמטה מרובין ומתערבין בהן הזעוים המועטים עכ"ל חחוס' וכ' הפרמ"ג דלפי דבריהם הא דקי"ל תתאי גבר הוא דוקא שהוא בשוה לא זעון לתוך חמין אין מוסר כדי קליפה וכשלשלין חס מרובה חפשר למוסר :

ול"נ לפי דבריו דפרמ"ג בדעת התוס' דהכל תלוי ברוב לחוד קשה הדיוקים ונותן חדש חמין לתוך זעון דהזעון הרוב משמע הא בשוין אסור ובסיפא יש לדקדק חפכה זעון לתוך חמין חסור הא בשוין שרי ועוד וכי יהי' זעון לתוך חמין קיל דקי"ל ת"ג מחמין לתוך זעון חכל בחמת ז"ח דגם תוס' כ' כ' טעמים דהיינו שחמין שלמטה מרובין ומתערבין וכ"כ בפי' בסוגי' והכ"מ בה"ח סי' שי"ח בדעת הטו"ר כתוס' ומשום דמתערבין במים וכמים וחמנם בסברה זו לחוד משום דמתערבין לחוד לח מספיק לחמחי זעון לתוך חמין חסור חיפ"ל דמתערב ות"ת ת"ג ה"ק תוס' ח"כ תיקשי לרב ולכך כ' תוס' ג"כ סברת דלמטה הם החמין מרובין ומודה רב ומח"כ קשי' הדיוקים ריפא לסיפא כהכ"ל ע"כ כ"ל דמהתמא ליכא למידק לח כמ"ד ת"ג שהוח קו' תוס' הא' ונם לח לתקשות וכך כוונת התוס' התמא חורחי' דמלתא נקיט לתוך מפני שהדרך לעשות המועט במרובה ממילא לח קשה חמין לתוך זעון דשרי לרב דס"ל ע"ג ולשמואל עכ"פ כדי קליפה די"ל דמסכחת כה"ג בדחיכא רוב בזעונים תחתונים וסיפא בחמין לתוך זעון דאסור לח קשה לרב דלתוך משמע דהתחתון מרובה ומתערב מודה רב דמבשל אבל לשמואל דס"ל ת"ג ת"כ חפי' ליכא רוב למטה ונם אין מתערב חוסר כולו כ"ל דהתמא נקיט לתוך חמין משום דחורחי' דאכי לחת מעועים בתוך מרובים ממילא מה דהולרך תוס' נם לפ' מרובין הוא לחתן לרב הסיפא דרב דס"ל ע"ג חמחי בזעון לתוך חמין חסור הא חפי' בעלמי חמין מחיר רב משום דמתערבין ת"ו משום דחמין למטה מרובין וכשמתערבין מתבשלין אבל לשמואל לח לריך אפי' מרובין החמין בזעון לתוך החמין דס"ל ת"ג ולח קשה לשמואל רק מריפא דתי"ל דמשהו אין חוסר כדי קליפה משום דהוה מרובים ומתערבים כמו לרב ז"ח לשמואל כיון דמתערבין חפי' כ"ק אינו מבשל ממילא לפי"ז ליכא פלוגתא בין תוס' ור"ן כמ"ש הפרמ"ג חלא חליפה דכ"ע בדברים המתערבין חמין לתוך זעון אינו חוסר כדי קליפה :

ובמחה"ש סי' ש"ח ס"ק ל"ה כ' דמ"ש תוס' דבעי ג"כ מרובים היינו לשמואל דהא לרב דס"ל ע"ג ואפי"ה קתני חמין לתוך זעון מותר עכ"ל ע"י שמתערבים חזיל לי' דין ע"ג ה"ה לשמואל חזיל כה"ג דין ת"ג דמכ"ת נחדש פלוגתא בין רב ושמואל וה"כ ל"ל זעון לתוך חס חסור דהתחתון הס מרובים חמנם הטור שכ' טעם דת"ג וגם לא כ' כיון שהחמין מרובין חלא סברת מתערבין לבד דס"ל כתוס' פסחים דף מ"ח שלא כתבו רק סברת המתערב ולא הזכירו שהתחתונים מרובים :

ול"נ דחס לשמואל ג"כ זעון לתוך חמין דוקא בחמין מרובין סתרי דיוקי חהדדו הלכך ההכרח לא יגוזה דהיינו לשמואל דת"ג חס התחתים מרובים חסור חס התחתי מועטים ומתערבים כיון דחין זעו מכרח מ"ל דהא דקאמר זעון לתוך חמין לאו משום דבעי חמין מרובין חוא חוכרח' דמלתא נקיט משמ"כ לרב דקשי' על רב חמחין לתוך זעון ול"ל דרב מודה במתערבין וקשה עליו מסיפא חמחי זעון לתוך חמין חסור דהא רב דס"ל ע"ג וחוסר כולו חפי"ה מודה במתערבין לכך לריכין לעוד טעמא דמשום שהתחתונים מרובין חבל לשמואל דלא קשי' רק מריפא חמין לתוך זעון חמחי חפי' מותר יפי' לריך עכ"פ קליפה סני בתי' זה לחוד דבחמת לשמואל ת"ג רק כ"ק מתבשל מהני סברת דמתערבין לח חסור כדי קליפה וה"ל לח סותר תוס' פסחים דלא מזכיר שהתחתונים מרובים וכן הטור דחזיל אם חליכא דהלכתא דקי"ל ת"ג זעון לתוך חמין חסור חפי' הזעון מרובים . ויותר מזה דלא כפרמ"ג שכ' תוס' מולקים עם ל"ן זעון לתוך חמין דלא כתוס' ולא כר"ן חלא כפרש"י דז"ח תוס' נמי לידין ס"ל כר"ן זעון לתוך חמין דלא מבשל כדי קליפה היינו משום דמתערבים (ובכן דעת הטור כמ"ש הב"ח וכן כ' לפרש דברי מ"ח שם ס"ק ל"ד) ואפי' הזעונים הם מועטים ואע"ג שכ' המג"א שם כיון שהזעונים מרובין ולכך נראה כמחה"ש ממש מ"ש ל"ל דלכך כיוון בתוס' שכת שכ' דבעינן מרובים חבל ממה שלא כתבו בפסחים סברת מרובים ס"מ דלא כ' בשבת חלא לרב וכמ"ש ונזה נראה דברי פרמ"ג שכתלון שכ' דהמג"א ס"ל כתוס' פסחים חבל לא מטעמי' דס"ל דתוס' פסחים סותרין עם תוס' שבת ולמ"ש ק"ם. מ"כ רלתי כמ"ש בט"ז שם סוס"ק י"ח ליישב הטור שכ' הטעם משום דתתאי גבר מתוס' ותי' דתוס' כ"כ דלריך להיות מרובין חלא למ"ד ת"ג חבל למ"ד ע"ג משחר הטעם כפשוטו חפי' חלא התחתון מרובה ע"כ מ"מ חמחי לא מבשל כ"ק לריך לחי' ס"ה דמים מתערבין :

עוד כ' הפרמ"ג ומורחות נפלאתי חמג"א שם סי' ש"ח ס"ק ל"ה שכ' וכ"ל לחסור ליתן חתיכות בשר חמין לתוך רוטב זעון דכיון דחיתו מתערב מבשל כדי קליפה וכ"מ בי"ד סי' ל"ח ופסחים דף פ"ו עכ"ל והקשה הפרמ"ג דלמיקר כלע חמיין חבל לא מבשל ע"כ ור"ל כיון דספסק הקילוח דהבשר ספסק קלוח הוח לא מבשל כ"ק רק כלע ואפשר סברת המג"א להחמיר בבשר שהוח דבר גוש שכ' המהרש"ל דמבשל חפי' כללי שני והבילחו המג"א שם ס"ק מ"ה הלכך חפי"ת ספסק הקילוח בכלי שני ס"ל דמבשל בדבר גוש והא דמבילח המ"א מסי' ל"ח ומפסחים דף ע"ו לא כמו שהבין הפרמ"ג דהמג"א מבילח רחי' לדבריו מסי' ל"ח ומן הגמ' חלא דלא תיקשי פשיעה דחפי' כולי' מבשל דהא הבשר רותח שפל לתוך חלב דקשה הבשר בחלב וה"ל הבשר רותח תיתאי וסברת זו כ' הרשב"ח והובא בב"י סוס"י ל"ח שהקשה בן ותי' חפי"ה הוה כחם לתוך זעון דכל שהוא במקומו הוא נובל ומקרר ומוכח כן מסי' ל"ח דבשר רותח שפל לתוך חלב דלא חסור חלא כדי קליפה :

ובימי ילדותי ישבתי בסברת זו קו' התוס' פסחים דף ע"ו ע"ש שהקשו מדמנייתי תניא לידך בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח תימה הא תו ל"ל להניח. ומשתמ"ס דס"ד הבשר שנפל לתוך חלב נשקע הבשר בחלב וה"ק הבשר מקרי תתאי ומשור כולו קמ"ל · ומלמתאי עתה אתי' כן המג"א דף מ"ב ד"ה נותן וכו'. ומשתמ"ס דלתיתין לכאי' ל"ל דזה גופי' סברת המג"א להחמיר בבשר רותח לתוך חלב נהי דלא מצי מה שהבשר רותח שיעשה שיתתאי רותח לחשוב לגמרי כהחלב העומד במקומו מתגבר ומקרר חלב מ"מ מהני שיכשל שם כדי קליפה ומבית לרתי' מפי' ל"ת דהיינו מב"י בשם רשב"ת דה"ת מה שהבשר נופל ושוקע למטה שיהי' חוסר הכל מ"מ לדמיקר לי' דמהני עכ"פ לבשל כ"ק כיון דהבשר חם למטה ומבית סוגי' דפ' כילד נולין דשמת הטעם דהיי חוסר רק כ"ק משום דבפסק הקילוח כבר פסק כמו שמילה אין מועיל מה שהבשר שוקע למטה חמ"כ כיון שבבר פסק כמו קודם שנתקע הבשר למטה בחלב חלת מיד בעודו בנפילה והחויר הפסיק הקילוח בבר נעקון לכך הביא מסוגי' דף ע"ו דתומר לדמיקר לי' בלע כ"ק הרי דלריך שמי התקררות הנוען שנפל לתוכו וה"ק בבשר שנפל למטה דעד כדי קליפה לא נתקרר עדיין י"ל דמבשל שמי כדי קליפה:

וכ' דהגמ' לא ס"ל כתשו' מהר"ל פי' ס"ב שכ' בלא נפסק הקילוח דכדי קליפה מבשל מ"כ דכולו מע"ג דאין מבשל מ"מ בולע בכולו והוסה בשיך לקמן סי' ק"ס סק"ה הכא הטע"ת ודאי לא ס"ל הכי דמ"כ לטה שכ' לפמ"ש התיכות בבר רותח לתוך רוטב דמבשל מ"כ אמאי אי' פי"ד סי' ל"ת פסחים דף ע"ו בבר רותח שנפל לתוך חלב נוען דסגי בקליפה מ"ו בלא ס"ל כהטע"ת ולפי"ז י"ל עוד כוונת הטע"ת מ"ש לעיין בסי' ל"ת דשם כ' הש"ך ס"ק ז' דאפי' עירוי בלא נפסק הקילוח סגי בקליפה ועירוי בלא נפסק הקילוח קיי"ל בר"ת דמבשל כדי קליפה ואפי"ה אינו בולע בכולו כן ה"ג י"ל בבר רותח ליתן לרוטב מע"ג דאינו בולע בכולו אפי"ה מבשל כדי קליפה וכ' שם שהכתוב לקמן מקום לדברי מהר"ל להחמיר מ"מ יש להחמיר כהמג"ת:

סימן תמ"ט.

א) קו' אש"ך דבפסק ודלא כרש"ל בתשובה דס"ל עירוי בלא נפסק קילוח דמבשל כדי קליפה בולע ואוסר בולו ובפסק דיש חילוק בין נפסק קילוח ללא נפסק וקשה דמזוכי הש"ך שטרא לבי תרי (ב) ישוב לרש"י פסחים דע"ו (ג) מ"ש הבר"ז לישב הרמ"א דמחלק בין נפסק הקילוח לא נפסק דחיתי ומה שהקשה הבר"ז מתוס' ורא"ש דלא מחלקי בין נפסק ללא נפסק לא קשה (ד) הא דר"ת מתיר בעירוי בליבא ס' נגד הקליפה י"ל דוקא בעירוי אבל במליחה מודה דאסור ובזה מיושב קו' הש"ך וש"ז ועוד י"ל בלא נפסק הקילוח מודה ר"ת דאסור בליבא ס' נגד הקליפה וסמך לדברי מה"ד (ה) נפסק הקילוח על הכלי די בגרידה ואפי' בכלי עץ כ"כ בפרמ"ג וזה דלא כה"ד:

הדרין הרביעי בפרמ"ג עירוי שנפסק הקילוח אין מבשל אבל מפליט ומבליע. דין זה לריך עיון דהנה הש"ך כ' בסי' ק"ס סק"ה דין זה בשם הר"ן והמרדכי והג"מ סוף ע"ז וכתבו סברת זו על מה שסיתר ר"ת הגעלה בעירוי לכלי דאסון הא למה דקיי"ל ת"ג אינו מבשל אלא כדי קליפה ותירלו התם בפסחים דסגי בקליפה מיירי בנפסק הקילוח וקשה הא שם הביא הש"ך המרדכ"ל בתשו' שהבאתי בסוס"י הקודם לר"ת דס"ל דעירוי מבשל כ"ק בולע בכולו ואפ"ה דאי' בפסחים דסגי בקליפה מיירי בנפסק הקילוח והש"ך תולק אמרדכ"ל מסוס דר"ן והג"מ והמרדכי כ' תי' זה דבפסחים מיירי בנפסק הקילוח אבל תוס' בזבחים כ' דר"ת לא ס"ל כן מדר"ת תי' אקו' דבש"ס על ר"ת דס"ל עירוי כב"ש הא קיי"ל ת"ג ואי' ר"ת דעב"פ מבשל כ"ק אלמא לר"ת אין מילוק בין נפסק ללא נפסק:

ואולם לא על הש"ך לבד קשה קו' זו אלא גם אמרמ"ח קשה מכ"ל לחלק בין נפסק הקילוח ללא נפסק הקילוח הא אין לא קיל כר"ת דע"י עירוי יכול להגעיל כ"ר משום דהיינו מבשל אלא כדי קליפה ולא יותר מ"כ לא קשה מפסחים דקיי"ל ת"ג וקולף והתיך אמר ר"ת דיכול להטיל כ"ר בעירוי ממילא אין אנו מוכרחין לתי' התוס' ור"ן והמרדכי והג"מ לחלק בפסחים מיירי בנפסק הקילוח מ"כ מכ"ל לחלק כן הקשיתי בחיבורי לאו"ח סי' תמ"ז סק"ז וכ' אם אכן מלאתי חמ"כ הקו' בפלתי בתחלת סי' ק"ה ומה אתי' הפלתי דהוכיח הרמ"א דיש חילוק בנפסק הקילוח דחמ"כ כלי שני לרב היכי משכחת לבשמערה הרותח. מן הכ"ר לכ"ש כיון דע"ג ועשה הכלי רותח דחיתי אם לאמת לרב כלי שני לא משכחת אלא בחמת בשבר נעקון מיד ס"כ ופתה כ"ל עוד דהא בחמת הרשב"א מחמיר ואוסר גם בכלי שני הוא בעור לקמן סי' ק"ה ופר"ח כאן והמרדכי בסוף ע"ז בשם ר' שמחה מחולין דף י' דאמנר רב הושעיא בפכיון של נכריס קולף וכ"ש לא גרע ממנו וה"כ י"ל הא ס"ל רב ס"ל כ"ש אסור (ואמן דקיי"ל כ"ש מותר וקיי"ל כרב דאמר קולף י"ל התם משום דחיכא דיוקא דפכיון כדאי מחולין ד"י) דהא חיכא מ"ד בירושלמי דס"ל כלי שני נמי מבשל עיי' פרמ"ג בדין הא' ולקמן בס"ד בדין כ"ם ועוד אי יליפין נפסק הקילוח מכלי שני לא יהי' אוסר כלל כב"ש הא נפסק הקילוח נמי אוסר כדי קליפה אלא שהיו מבשל כמ"ש הש"ך סי' ל"ת סק"ז וה"ה מפליט ומבליע כמ"ש הש"ך בסי' ק"ה סק"ה:

ועתה ראיתי בפמ"י כלל ל"ו ס"ק ט"ו שכ' המקור דיש חילוק בין נפסק הקילוח מתוס' ומר"ן ומרדכי וסג"מ ודברי ש"ך נכונים ולא הרגיש דש"ך בעמו סותר והרשתוים הנ"ל לא כתבו רק ליישב הר"ת ותוס' כתבו דגם ר"ת לא ס"ל הכי והמפי' כ' דמש"ס פסחים מוכח דאפי' נפסק הקילוח בלע ופי' דברייו בפרמ"ג סי' ל"ב ס"ק ל"ח דר"ל ממה דאי' התם נטף מרוטבו על החרס. גם בפר"ח כתן בדין כ"ש כ"כ אבל הכר"ו בס"ק הנ"ל מייטב זה:

ב ואולם מה שהביא שם הפלתי רבי' אפי' להיפוך הרמ"א מתוס' ורמ"ס ורשב"א ור"ן בשבת דף מ"כ דהקשו כעותן דמס חמין לתוך טון ולא טון לתוך חמין ופרש"י משום דתתאי נבר והקשו ת"כ קשי' לרב דס"ל ט"ג וכן לשמואל עכ"פ כדי קליפה מבשל ולמה לא תירלו דהתם בשבת מיירי בנפסק הקילוח כ"ע מודה דת"ג ואינו מבשל כדי קליפה אלא ס"מ דאף בנפסק הקילוח פליגו. הנה קו' זו י"ל דהא בלא"ה הקשה בפ"י שם דמה הקשו ת"כ קשי' לרב דהא בלא"ה הביא בפסחים ת"כ דשמואל ת"כ מה תולמת אי ברייתא מהך ברייתא וגם הקו' כ' דכדי קליפה עכ"פ מבשל לא פסיקי לה דהא הביאו לקמן בזה פלוגתא דר"ח ורשב"ם אי עירוי מבשל כדי קליפה (הנה קו' זו דפ"י לא קשה דהא ג"כ תיקשי מכאן לפי"ת ועוד הא סתם תוס' הוא הר"י והוא סבר כר"ת לקמן ובפסחים דף מ"ח ע"ב אלא דיש להחזיק דברי פי' בקו' זו מרשב"ם ור"ן שהקשו ג"כ קו' זו הא לשמואל עכ"פ מבשל כ"ק הא רשב"ם ור"ן ס"ל כרשב"ם) אע"כ ל"ל כתי' הפ"י שם דלאו משום קושיתם מפרשים כך אלא דבלא"ה ניחא לה כפרש"י דשיך ת"ג כמיס שמתערבים יחד וא"כ ניחא נמי לרחיות הפלתי:

ג אלא אני כתבתי שם אפי' לר"ן ומרדכי וסג"מ שתי' על ר"ת דבפסחים מיירי בנפסק הקילוח דל"ל דפליגי נמי בשניהם דהיינו בנפסק ולא בנפסק עפ"י מ"ש ר"ת שם בפסחים להביא עוד ת"כ דשמואל בשר רותח שנפל לתוך חלב טון והא תו ל"ל ותי' ר"ת דקמ"ל היכי דחי"א לקולף אי"ל ס' כנגד הקליפה ומקשים העולם עדיין קשה ל"ל בברייתא דשמואל. וישבתי דאילו בברייתא הב' בשר רותח שנפל היינו בפסק הקילוח קמ"ל דאפ"ה אם אתם חס לתוך טון דפליגי אפי' בלא נפסק הקילוח. ויש ליישב דש"י שם בתחלת הסוגי' דף ע"ו שכ' דהלכה כשמואל דס"ל ת"ג ות"כ כתרתי · אחד להכ"ל ה"א דש"י פרטן ולא פסקן ועוד למה לרש"י לומר דת"כ כתרתי · אחד להכ"ל ס"ם דמחמר דת"כ כתרתי שמעינן דפליגי כתרתי ולריך ש"י זאת לפשט דהיינו להעת דשמואל דס"ל ת"ג פליג עם רב בין בנפסק הקילוח ובין בלא נפסק הקילוח (ובאמ"ח מהיכורי ש"י תכ"ח הבאתי ליישב ש"י זו אחד כי מחבר בדפוס ע"כ העלתי כאן לתחוכת הסבר וחבל על דתבדין) מ"מ אין לרמ"א מקור לפסוק כן להכ"ל בנפסק קילוח וכן כתבתי לקמן סי' ל"ז סעיף ז' ועיל"ק סי' ת"ל כתבתי יפוב על קו' זו:

ד והנה בפרמ"ג כאן הקשה לחמ"ת סי' תס"ז בתחלת דקליפה רק חומרת ואינו אלא מדרבנן תי"ל ס' כנגד הקליפה הא לר"ת מבשל כ"ק הוה מה"ת ו"ל זה קו' זו הבאתי שם בשם ק"ג על ר"ת דהתיך שרי אסור מה"ת בלא ס' ויבשבתי לפי הכ"ל דהא ר"ת לא אמר אלא על בריייתא הב' דמיירי בנפסק הקילוח בחמת אינו מבשל אבל יבשבתי עוד דאפי' לר"ג דעירוי מבשל אבל בזמן מועט אין בכח להוציא נוף האיסור וכה"ג ע"כ נאו דאו' לא החמירו להלריך ס' כנגד הקליפה ויבשבתי בזה קו' הש"ך סי' ל"ח סק"ח וע"ז שהקשו ממליחה דאינו אוסר רק כ"ק ואפי"ה בעינן התם בשוהה שיעור מה בחלא והוה ע"כ מן התורה מודה ר"ת ומלמתי בדברי הש"ך סי' ל"ב ס"ק כ"ח שהקשה הש"ך שם ס"ק ל"ח שכ' דאלב מהוחך שנרתח על האש די בגרידה אלא חביב עירוי כיון דנפסק הקילוח והקשה דהא בהדי כ' סי' ל"ח סק"ז דאפי' עירוי שנפסק הקילוח הקליפה מדינא להכי אם אפשר לקלפו אסור אבל בעירוי שנפסק הקילוח הקליפה חומרת ומשו"ה בכלי שאי"ה בקליפה דהיינו שיעבור כולו בחחת די בגרידה במקום קליפה אף שהגרידה איני ניעול בחחת ע"כ ה"ל למינת דמ"ש הש"ך בתחלת גבר הקליפה לחומרת ה"ד בנפסק הקילוח (תוהס לה"ד בבלי עץ דאפשר לקלפו לא הקילו ובפרמ"ג כאן ובקמן סי' ל"ב ס"ק ל"ח ובש"ז שם בשם תשו' מהר"ם גרשה גם בכלי עץ הקילו בנפסק הקילוח בגרידה) ות"ת ל"ל רחיות פשיטא דבעירוי בלא נפסק קילוח ליכא להקל כיון דהוה מ"ת מבשל ז"א דהא לתוס' זבחים דל"ה מיירי בפסחים לר"ת אפי' בלא נפסק הקילוח ור"ת כ' שם דמותר בליכת ס' והקשה הק"ל בחמת התיך חיסור תורה בעל בלא ס' ובקמן סי' ל"ב ס"ק ל"ז וסעי' ט' נדבר בדיוק אלו במקומם:

סימן ת"נ.

א) מה שהב"י מבריע כ"ש ים"ב מותר בדיעבד השבתי עליו ופי' בישש"ש מ"ש עירוי אוסר לגמרי היינו בלא נפסק הקילוח ויבש בתוך לח (ב) ראי' מירושלמי דכ"ש בולע עכ"פ כ"ק (ג) ר"ת דמדמה בישול לבלוע היינו דווקא בשלא נפסק הקילוח ובזה מיישב אר"ת הרבה קו' ר"ן אר"ת (ד) יושב קו' ארוך מש"ך ארשב"א דאוסר בקליפה (ה) תי' אקו' דידי לעיל סי' תמ"ש ארמ"א סי' צ"ב מנ"ל דיש חילוק בין נפסק הקילוח ללא נפסק (ו) נ"ל במערה רותח ונפסק הקילוח על חם בכ"ש יש לאסור אפי' בהפס"מ עיי' מנ"י בלל ל"ג שב' משוש"ע סי' קכ"א דמצרכי

הגעלה לכ"ש ש"מ דכ"ש בולע ותו' כיון דיש תקנה בהגעלה הוה לכתחילה אינו נראה דא"כ הו"ל לפרש דבדיע' אינו אוסר אפי' אם נדחק דהטושו"ע בבדיע' סמכו אפוסקים דכ"ש אינו מבליע מ"מ מקור דבריהם מרי"ף ורא"ש בפ' כ"ש שכ' דכ"ש צריך הגעלה ולרי"ף ורא"ש לא שייך לומר כן דחששו לפוסקים אחרונים ועוד בחמץ אפי' בדיע' אסור א"כ מסתמא גם בשאר איסורין שכ' סתמא והמחבר סמך בקב"א דכ"ש צריך הגעלה ממ"ש בסי' תנ"א ואי בחמץ בדיע' אסור ובשאר איסורין בדיע' מותר לא הו"ל לסמוך בשאר איסורין ממ"ש בחמץ:

בדין חמיטי כ' הפמ"ג דין כ"ם דכסי' ק"ה פסק כם"ע דכ"ם בדיע' מותר ולח מפליט ומבליע ו"ע לכ"ו לשיטתי' דעור שם חולק מרכב"ח דאוסר כב"ם והוח מתיר מכל הב"ח והפריסה שם מפרשים דהעור היינו חולק ובסי' זה סע"ח מתיר בנמלג כב"ם י"ל במליחה ח"ם דאפי' רכב"ח מתיר כדאי' בתשו' סי' תתמ"ג וכמ"ש בפמ"ג בם"ך סקכ"ז מכל בעלמא כ"ם שרי ומשמי הח הרכב"ח כ' דאי' שנו מחוש ביה"ם וחוש הכבליט וכ' כ"י בסי' זה בדבדיע' סמכינן מהרמב"ם דמתיר בחוש הכבליט וכ"פ בם"ע לעיל סי' ס"ד וקשה דחוש כ"ם ויה"ב חס יותר מחוש הכבליט ולעיל סי' תל"ד כתבתי מקוש שגם הר"מ לח מתיר בדיע' ומרש"י ותוס' שכ' שם דלוסרים בחוש הכבליט אפי' בדיע' ובפמ"ג כאן הביח הים דלוסר בכ"ם אפילו בכולו והקשה הנקה"כ הח הרכב"ח לח לסר אלא ב"ק וי"ל כ"ם אפילו בכולו חמור ויש"ם מקיל בפ"ק בחוש הכבליט בדיע' ומ"מ יש לקיים דברי למ"ם אלי דלוסרים לגמרי · ומה שהקשה הנקה"כ דבפסק הקילוח עדיף מכ"ם י"ל דעוד כ' הים"ם שם בפ' כ"ם סי' ע"ח דכ"ם אפילו בכולו לוסר בכולו וכ"ם ערוי וכרוטב מקיפו מכל כ"ד לח שייך אתתה גבר והפמ"ג כ' ע"ז ולח ידענא מנו . וקשה מפסחים בשר שנפל לתלב הרי החלב מקיף את הבשר מכל כ"ד ואפשר דהתם שלא שהה והוליאו לחוץ כעין שכתבתי בסי' הקודם לר"ת אבל בשהה שם כ"ם אפילו הוא נרע מערוי ובפסק הקילוח . ולענין מ"ם בערוי חזיל לשיטתי' סי' ס"ב דערוי לוסר לגמרי כיון דבקליפה מבטל ותי' הח דאמרינן בפסחים ת"ג וסגי בקליפה מייירי בב' דברים יבשים לו בפסק הקילוח אבל ערוי אלא בפסק הקילוח יבש אלא הייט שכ' כיון דרוטב מקיפו מכל כ"ד דהוה יבש אלא לא שייך ת"ג הייט אלא בפסק קילוח:

ב עוד רמי' לאסור כ"ם שהים"ב מירוסלמי פ' כירה ח"ר יוסי מה בין כ"ר לכ"ם כ"ר יש"ב וכ"ם אין יש"ב . ומשמע הח יש"ב אפי' כ"ם אסור כמ"ם כאן הפרמ"ג בדין הח שכן פ' היש"ם ום"ך ופר"ח ואני החזקתי שם פירוסם ותע"ג דר"י ס"ל סתם כ"ם אין היש"ב י"ל דהירוסלמי לשיטתי' דס"ל דמעטרין כיד אבל בם"ם דיבן דמעטרין בכרסו של תיוק י"ל סתמא כשהוח רותח יש בו שיעור הזה ואפי' ר' יוסה דפליג וס"ל כ"ם אפי' יש"ב הייט מבטל לגמרי דווקא הייט שנפל לתלב ומפליט שלא לעשות פלוגתא רחוקה דהא בשמוך בערוי ס"ל ר' יוסה דמבטל ופשט כן מעירא לתוכו רותח וכו' ודחי ר' יוסי תמן בולע אבל אין מבטל ופ' הרכב"ם כר' יוסי והר"ן בשבת וסוף ע"ז כתב דר' יוסה קבלה מיני' ח"כ מוכח דיש"ל אפי' שהייט מבטל מ"מ בולע ואינו בגמ' לרכב"ם ת"ג דבולע ואינו מבטל:

ואלא אפי' לר"ת שפי' הירוסלמי דערוי מדמה בלועה לביטול כמ"ם תוס' זאבים דף ל"ם ולכך ס"ל לר"ת דערוי כמו דבלוע כ"ק כך מבטל כ"ק מ"מ י"ל דה"ד בערוי אבל כ"ם י"ל דמודה ר' יוסה אפי' לאינו מבטל כך בולע דהוה הח תמוה ומשמע בעי דוודאי לביטול גריך יותר כח מבלוע וכחיך מדמי הירוסלמי בלוע לביטול ותדע דהח אמן קיי"ל כר"ת דערוי מבטל כ"ק אפי"ה בנפסק הקילוח קיי"ל דבולע ואינו מבטל וכמ"ש הם"ך סי' ל"ח סק"ז וסי' ק"ה סק"ה וכי"ב הקשה הר"ן סוף ע"ז דמכ"ל לר"ת כיון שבולע מבטל חוס של כלים מספיק להכליע בשר ומליח כרותח ומסכים של נכרי לאסור משום חוס ביה"ם אפי"ג לאין מבטל · אלא הסברת הוא דווקא בערוי דב"ר שים לו חוס דכ"ר קודם שנתקרר ח"כ לא בולע אלמיקר כ"ק ממ"ג קודם שנתקרר למה לא יבלע ג"כ כ"ר הלכך מבטל ג"כ ולא ס"ל למיר שיאלו מן הב"ר נתקרר מכח כ"ר דהייט מכח הביטול ועדיין סי' זה לכאורה ס' הרכב"ם דס"ל דבולע אפי"ג שאינו מבטל אבל ר"ת ס"ל מה לחמר אלמיקר בלע אפילו לבד נתקרר ולא קודם וכיון שלא נתקרר עד שיעור בלועה כ"ק ממילא מבטל כ"ק אבל בבד רותח שנתערה בב"ם שם בב"ם נתקרר מכח הביטול אבל מכח הבליעה לא נתקרר כיון דעדיין יש"ב:

ג הארוך מש"ך סי' ק"ה הקשה הרכב"ח דס"ל לב"ם שהים"ב לוסר ובולע כ"ק הא הם"ם קאמר אלמיקר בלע פורתא קליפה בעי משמע הא בשהוח כבר בב"ם נתקרר אפי' קליפה לא בעי ע"כ ול"ע לעולם בב"ם נמי קליפה בעי אלא דאמה לחמר חס לחוך לוכן מותר לא פריך דאסור כולו כיון דהיש"ב די"ל דע"י אתתה נתקרר ונם זה פשיטא לי למקשן שאפי' לאחר שנתקרר בב"ם יש"ב לוסר עדיין כ"ק וחכי פריך לי דלו יהי' דניחח אלא לוסר כולו משום דנתקרר מכח הביטול מ"מ מכח בלוע לא נתקרר דרכב"ח ס"ל כרכב"ם דיש"ל עירוי בולע אע"ג שאינו מבטל ח"כ ממילא גם בב"ם בולע ולר"ת אפי' מבטל עד שנתקרר כמש"ל מלאחר שנתקרר בולע בב"ם כדי קליפה וח"ל לכל הפיוטות לא קשה קו' הם"ך דאתתי נבר ומקרר הייט לשטה שנוגע העליון בתחתון בשעה שמונחים יחד אז בכלי אותו שעה נתקרר עד שאין יש"ב דאל"כ אי' לוסר עוד יותר מכדי קליפה ח"כ הכי פירושה בנמ' אלמיקר לי' אלא יבי' בשעה שנוגע יש"ב בלע

פורתא אבל למעלה מה אים בב"ם חון מעטה שנוגע למטה בכלי י"ל בים"ב ואוסר . ובמיבורי לאו"ח סי' ת"מ סוסק"י כתבתי דאי' דכלי שני אפי' מבטל ועתה דאיתי דאי' זו בם' זרע יעקב על מם' שבת דף מ"ח (ול"ל לאו' מה דאי דף מ' דב"ם אינו מבטל הייט במפסיק כלי ע"ם ובמרם"ח דף ל"ט תוס' ד"ה כל) והייט לפי' הבהגהות שם ובפר"ח כאן אחריך והעלה דב"ם יש"ב לוסר וכהרבה פוסקים דס"ל אפי' מבטל שכתבתי הוא חיזוק גדול לדבריו ובחכמת אדם כלל ל"ט כ' אם אם ב"ב עד שהיד נכוית בו אפי' ב"ם מבטל ב"כ הר"מ בה' מעשרות ול"ע:

ד השתא דאתינן להכי דר"ת ג"כ מודה דב"ם וכי"ב כגון בפסק הקילוח בולע אעפ"י שאינו מבטל רק בעירוי ס"ל כיון דבולע ממי מבטל ובחילוק שכתבתי אפי' שבל שהקרר אתתה הוא בחומו של ב"ר דמבושל מאחר"כ ב"ם דלא"ג דיש"ב מ"מ שהקרר מכח הביטול וכן בפסק הקילוח שהקרר מכח הביטול מיושב לי מה שהקשיתי בסי' תנ"ט וכי"ב בקשה בפלתי בסי' ק"ה מל"ל לרמ"ה בסי' ל"ב בשם תשו' מהר"מ דים חילוק בין בפסק הקילוח ללא בפסק הא תוס' כתבו כן בזבחים רק ליש לר"ת דס"ל עירוי מבטל ב"ק ומה דאי' בפסחים ת"ג דאינו בולע רק בולע ב"ק מיירי בנפסק הקילוח ותוס' גופי' דמי זה לר"ת לא ס"ל דא"כ לא הוה ל"ל הוה לריך ליש לחקו' רשב"ם לר"ת דס"ל דעירוי בב"ר אתתי גבר אתי' ר"ת דמבטל ב"ק ה"ל לתרן דמיירי בנפסק הקילוח אבל לפי"ז יש ליש לתוס' כתבו גם בנפסק קילוח מבטל כדי קליפה לתוס' ס"ל בפסחים' בדעת ר"ת דמדמי בכל מקום ביטול לבלוע ב"ב אין ה"נ כיון דמוכח דר"ת לא מתרן כן ס"מ דלא ס"ל לר"ת דים חילוק בין נפסק ללא נפסק דממ"נ חם בולע מבטל נמי: אבל מהר"מ ס"ל כיון שנפסק הקילוח נפסק כאו מבטל מ"מ בולע עדיין ור"ת לא מדמי בלוע לביטול אלא בעירוי שלא נפסק כאו אין ראי' מדלא תי' ר"ת הכי מבלל דלא ס"ל לאלק בין נפסק ללא נפסק דמסברא יש חילוק והא דלא תי' כן משום דס"ל דפלוגתייהו שתמת בכל עירוי

פליגו מב"ם למ"ם בסי' תמ"ט דסבי מוכח מדסבירא ל' ת"ב לשמואל:

ו ב"ל מ"ם הפמ"ג דדין הרביעי בשם מב"י חם שתחתון חם ב"ם יש"ב ונפל מב"ל עליו בנפסק הקילוח לא ממרינן תתתה גבר ואסור בגמרי ובשם ם"ך וט"ז ב' הפמ"ג דהולקים אמ"י וב' ויש להחמיר בחיסור דאורייתא ולהקל בהפ"מ ודז ודחי ל"ע לפי דעת הרבה פוסקים והפר"ח דב"ם יש"ב מקרי רותח דמבליע ב"ק אחיך שברת לומר דמקרי לעילתא ופר"ח כאן בשיח הבית דמב"ן ורשב"ם ור"ח הכהן ומרדכי ואחי"ה דב"ם מבליע ובשם מהרש"ל ב' לאסור כולו והוא מקיל בהפ"מ אבל ב"ק לוסר אפי' בהפ"מ ולא דמו בשו"ת מהר"ם סי' תרי"ח שהביא שב"ל בשם ר' יונה והם"ז דב"ם מבליע ורמ"ם ורבו וס' התרומה מלריך קליפה:

וד"ל בסי' ק"ה כ' דרכב"ם ס"ל ב"ם אינו מבליע כלל מ"י מל"ל ומ"ל דף ל"ם דהוה בליעה ופליטה כמ' מב"ם לב"ם ליתא דילמא לעולם ב"ם בולע אלא דבליעה המלח מוליח אבל דאלו מפליט ומבליע אין המלח מוליח קמ"ל דערוי אינו מפליט ומבליע עיי' פ"מ בלן ש"ך ס"ק ב"ט ואדהכא מדל' רכב"ם ערוי בב"ם משמע לגמרי בב"ם ולכך כ' הר"י בתוס' שבת דף מ"ח חולק תרכב"ם דערוי לאו בב"ם אלא בכ"ם ועוד הא הרכב"ם הביא דבי' מדקיי"ל בפסחים אתתה גבר ושם מי' דבולע ב"ק וא"ת ערוי חמיר מב"ם מ"ב מה מקשי רשב"ם אלא אתתה גבר הוה ב"ם דכיון דערוי חמיר

מב"ם דמבטל ועיי' לקמן סי' תרט"ו אות ד':

שוב שמתי אל לבי עוד לדחות לדעת ר"ת י"ל דכלי שני אפי' בולע אפילו מבטל מ"מ בולע ואין ביטול תולה בבולע ולא בפר"ח ד"ה ולעניין עירוי דטעמא דר"ת דעירוי כיון דבולע ה"ה מבטל ממילא כ"ם דאין אפי' בולע וכ"כ בפלתי לקמן סי' ס"ט סק"ו לדעת הרמ"ם בפ' כירה דבשר שור בכ"ר כמו שאין מבטל כך אינו בולע מפני דרמ"ם בפ' כירה ס"ל בר"ת בעירוי דמבטל כיון דבולע וכ' ועיי' בר"ן בע"ז ובחדו' רשב"ח בשבת ובתו' זבחים דל"ו ואומר אני דלפי לר"ת ז"ח מוכרח לבליעה תני' בביטול ום"ם תוס' בזבחים בתחלת הביבור דעירוי מבטל לאו משום כיון דבולע וכיון דבולע מבטל אלא משום דכיון דמרבה עירה מאחר תבושל בו ס"מ דמבטל וכ"כ הפ"י בשבת דף י"ב ואלרבה בר"ן בע"ז בשביה שיטת ר"ת כ' דוקא בכלי נחשת שהוא קשה ס"ל לירוסלמי דאי"ח לבלוע בו אלא חס יש בו חוס של ביטול מזה מבואר אבל שאינו קשה בב"ע בולע אע"ג שאינו מבטל אפי' לר"ת . אלא אחר שב' תוס' בזבחים שם הבהגהות דהוכיח דעירוי מבטל מכלי נחשת דאין לומר בב"ע אע"ג דעירוי ע"י עירוי ע"ב מזה ל' דמשמע להו דלר"ת בולע ע"י עירוי אך מבטל ע"י עירוי בולע תלי' בביטול י"ל דליתא אלא דבוודאי התוס' בשר"ן הס"ל דדוקא בכלי נחשת דקשה ואם בולע ס"ה דמבטל דאי"ח לבלוע אלא בים בה החוס ביטול לבטל וס"מ דעירוי מבטל זה אפי' בירו' שבוכים דעירוי מבטל אלא דקשיא דלמה לא דייק גם הירוסלמי דעירוי מבטל מדמרבה מאחר תבושל בו וי"ל דאחר"כ דהוי מצי לתרן הכי הוא אלא דעדיפא מתרן דלאו נזה"ב הוא אלא דהסברא נמי הכי הוא מדאחר עירוי בכלי נחשת הקשה ס"מ אים בעירוי בה חוס של ביטול וז"ם תוס' השתא קיי"ל הירוסלמי למה דהוכיח מכלי נחשת דעירוי מבטל מדמה כמו שבולע בכלי נחשת ש"י עירוי בך וכן מבואר בחדו' רשב"ח שם דלאו לר"ת אין בטעם מבטל כן עירוי מבטל משום דתלי' בביטול (ועיי' בפלתי שם מה שהוכיח מה"ב מחולין דק"ח חלב שבלע אלא תלי' בלוע בביטול ולדבריו יפי' קשה מנו תב"ת תמי'

קיימות מ"ו דגם ר"ת נמי לית ס"ל דמשו"ס מבשל משום דבולע ובליעה תליא בבישול):

ועוד הכא לעת המתירין כן הוא בר"ן בע"ז שם דכלי שני אינו בולע מכך יתרומלמי כ"ש כיון שאינו מבשל אינו בולע דהכי אוסם הר"ן בשוב שעם שהלת ירושלמי דהכא מתחלה שאין להביא ראי' מכלי חרס מפני שהוא בולע הפי' משום שאינו ראוי לבישול ואח"כ הוצרכה לומדה מכלי ואינה ומיין להם שהבשר וכי"ב לא יהי' קל לבלוע ככלי הרס ע"כ:

ואנכי תכתוב מה שנ"ל בישוב דברי רמב"ן שכ' הר"ן שם דדמו הרמב"ן דעת המתירין כ"ם הנ"ל כיון דאינו בולע אינו מבשל ודמו רמב"ן מרותה דמליחה דאינו מבשל אפי' כדבעי לאורחי' כדאי' בפ' כלל גדול ואפי"ה בולע והר"ן הקשה הא בפ' כלל גדול לא מוכח שם דמליח אינו מבשל. ובנכי"ת סי' מ"ג הקשה הרמב"ן דלמת לעולם דמלח כיון דבולע ס"ה דמבשל ובשבת פטור כיון שאינו תולדות האור כדאי' דף ל"ט בחמה לו בחמי טבריי' דודאי מתבשל ואפי"ה פטור וכ"ל דרמב"ן לא הבית מפ' כלל גדול דמליחה אפי' לאורחי' אין בו משום מבשל זה לא מוכח בהמת מהתם נקו הר"ן הלא מסברא דנפשי' ס"ל לרמב"ן דבשר מלוח עדיין הוא קשה בשר חי ומקרי חומלח ובישול הוא שתרבך בעור ואפי"ה בולע ש"מ דבולע אפי' אין מבשל ולרווחא דמלתא כ' הרמב"ן אפי' לרש"י חולין ק"ו ותוס' שם בשם הר' יעקב ישראל דבשר רותח לחוסר ס"ד בעין מלחת דבעי לאורחי' כדאי' בפ' כלל גדול אפי"ה אין סברת שיחי' עי"ש מתבשל הלא עדיין חי מקרי והוא קשה בשר חי משום שאין בו כח בכח הבישול ואפי"ה בולע ומה שהבית הרמב"ן מפ' כלל גדול לא הבית לרמי' משם די"ב משום בישול הלא מבית למילות דלאורחא מולחין מליחה רבה כמו שכ' תוס' דקי"ב שב' דבעי מליחה גדולה מבית מפ' כלל גדול דאי' שם דאיכא מליחה רבה וכגון דבעי לאורחי':

סימן תנ"א

(א) המרש"ל בתשו' סי' ס"ב כ' דערוי שלא נפסק הקילוח מבשל כ"ק ובולע בכולי והש"ך הקשה עליו מיתום' וראש וישבתיו (ב) פירשתי לירושלמי והר"ן דלא חולק אר"ת אלא שלא להקל ולא כש"ך ופר"ח ופרמ"ג שכ' דר"ן פסק כרשב"ם לקולא ומזה ראי' לדיני דמרש"ל (ג) עוד ראי' מר"ת גופי' לדינא דמרש"ל (ד) ראי' למרש"ל מתה"ד דס"ל כוותי' (ה) כבוש בכלי דבר איסור מעל"ע משערים כנגד כולו וביו"נ משערין בדי קליפה או"ה והגהת או"ה ולא כש"ך סי' קל"ז ואחרונים שכ' לדעת או"ה כלי שעמד בו ודאי יו"נ מעל"ע משערינן בכולו וכ"כ האחרונים ולא ראו בכל המקומות באו"ה שלא כ"כ:

בתום' זחמים דף ל"ה כ' ר"ת ליישב מה דס"ל לר"ת עירוי דכ"ר כבר"ר דהקשה רשב"ם הא קיי"ל כשמואל תתאי נבר וכ' ר"ת דמירושלמי משמע דעירוי דכ"ר כב"ר וכו'. ולישנא ר' יוסי בר בון אית לך למימר הף כלי נחשת כן השתא מדמי התם כמו שבולע ע"י עירוי כך מבשל ע"י עירוי ס"מ מתניתין כוותי' דר' יוחנן היינו בריייתא דהבית ר' יוסי בר בון הף בכלי נחשת כן תלמוד הלכתא כוותי' ומע"ג דקיי"ל כוותי' דשמואל דאמר ת"ג מודה שמואל דמבשל כ"ק דהא בריייתא דמתניא לי' קתני חס לתוך זמן מדיח ופריך הש"ס מדמיקר לי' בלע ומשני אימת חס לתוך זמן קולף ע"כ וכ"כ הרמ"ם דברי תום' בפ' כירה:

ודש"ל בתשו' סי' ס"כ הבית דברי ר"ן סוף ע"ז על מ"ש רשב"ם דעירוי לאו ככ"ר מדקיי"ל כשמואל דתתאי נבר כ' הר"ן דאיכא למדחי דהתם מיירי שקלוחו נפסק ומשו"ה בולע אבל הכא שאין קלוחו נפסק י"ל דמבשל ע"כ וכ' רש"ל מאחר דיש חילוק בין בישול לבלוע נבי עירוי ת"כ מסתבר לגיימר לר"ת דמבשל כדי קליפה והלכתא כוותי' ומע"ג דר"ת כ' בשם ירושלמי כל שהוא מבשל מבליע וכל שאינו מבשל אינו מבליע היינו בכלי מתכות אבל מכלי חרס מכ"ש בתולין דמבשל כדי קליפה די"ל דמבליע בכולי ומש"ך לקמן סי' ק"ה חולק עליו ורחיתי בתרוך מש"ך שם בשם שמואתר דברי מהרש"ל הא' בתור מדברי תום' ורש"ם שכתבתי לעיל ממ"ש דמע"ג דקיי"ל כשמואל דתתאי נבר מודה שמואל דמבשל כדי קליפה ושמואל מיירי בתולין ואפי"ה אינו בולע אלא כדי קליפה ס"מ כיון דאינו מבשל כבולו נמ אינו מבליע כבולו. ב' כ' הש"ך דהכי מוכח ממ"ש תום' שם לתרץ הר"ת דס"ל דר"ת מבשיר להגעיל כ"ר בעירוי כתבו היינו אלא נפסק הקילוח ושמואל מיירי בב' דברים או בנפסק הקילוח ע"כ מע"ג דמבשל כ"ק מ"מ אינו בולע כבולו דהא שמואל בנפסק הקילוח מותר בקליפה ועוד מ"ש התום' מינו ר"ת לא סבר כן מדלישנתך לי' למימר דעירוי אינו מבשל אלא כדי קליפה משום קושי' דתתאי נבר ע"כ וכוותו דש"ך וקו' דתתאי נבר הוא בפסקים ותי' של הר"ת דמודה שמואל דעירוי מבשל כ"ק ושם בפסקים אי' דמני בקליפה ומייתי בתולין:

ולע"נ דמרש"ל לא פי' דברי ר"ת לתום' אלא כר"ן דאי' בתום' דר"ת מתרץ קו' רשב"ם מתתאי נבר ס"ל לתום' לתרץ מיד קו' רשב"ם מש"ה נבי ומת"כ להבית דר"ת מירושלמי ומה שמצך מאחר דשמואל מודה דמבשל כ"ק ליישב קו' רשב"ם מתתאי נבר לכך י"ל כך פי' התום' דר"ת לא מתרץ כלל על סוגי' דפסקים משום קושי' דת"ג דיל להתם

מיירי בב' מחיכות יבשות לו בפסק הקילוח ומודה ר"ת אלא דס"ל דר"ת מסברא כיון דתתאי נבר אין סברת שיחי' אפי' עירוי אלא בפסק הקילוח מבשל ולכך אחר שכתבו ר"ת ראי' מן הירושלמי דעירוי דכ"ר כב"ר כתבו הגם שהוא סיפך הסברא כיון דתתאי נבר ומעירוי דכאן קאי' להו אבל לא על מ' פסחים דהתם י"ל בפסק קילוח (וי"ל דגם רשב"ם רק הבי קאי' לי' ולא מסוגי' דפסחים) ע"ז כתבו כדי קליפה אינו סיפוך הסברא משום דאמיקר מבשל לי' כ"ק ומביא תום' ראי' דהא בפסחים דמיירי לענין בלוע כיון דבפסק הקילוח מ"מ אמיקר בלע כדי קליפה אך בעירוי אלא בפסק הקילוח אמיקר מבשל כדי קליפה ומאחר מר"ת גופי' אין קו' על רש"ל ותום' שדומים תירוצם לתרץ בפסחים מייירי בפסק הקילוח אבא פירושם בר"ת דס"ל בסוגי' דפסחים נמי מבשל רק כ"ק מאחר הר"ת בקו' התום' ולפי פירושי מ"ש ר"ת מקו' התום' דהקשו הא"ל מהכי הטעלה לכ"ר ע"י עירוי ת"כ יותר נכון לפרש כמו שפרשתי לתרץ הרש"ל ולא תיקשי אר"ת קו' התום' דבפיר מנעילין דכמו דבולע בכולו כך מפליט מכולו וגם המרדכי והג"מ סוף ע"ז מתרצים כר"ן:

ותדע עוד בפירושי בתום' ממ"ש תום' אע"ג דשמואל ס"ל ת"ג מודה דכלי קליפה מבשל דהא בפסחים קאמר אדמיקר וכו' דלמה לתום' ראי' מפסחים דהא מאחר דמוכח לר"ת דעירוי כ"כ כ"ר מ' ללמ ת"ג ולימא ראי' מפסחים ס"ל דאפי' כולו מבשל אלא מאחר דקיי"ל כשמואל ת"ג ס"מ דאפי' כולו מבשל כולו אלא כ"ק ומה לריך תום' לראי' מאחרת אמנם כ"ז דקאי לפי' התום' דמכח קו' מת"ג תירוץ ר"ת דאינו מבשל אלא כ"ק אפיר קאי ל"ל לתום' ראי' מאחרת מפסחים דבעי קליפה פשיטא דהא מ' ללמ קו' דת"ג ס"מ דאפי' כולו מבשל אבל למ"ם דלא רלה תום' לתרץ סוגי' דפסחים משום דהש"ס ל"ל דמיירי בלא נפסק הקילוח אלא מעירוי מקאי אחרי' דמבשל כיון דת"ג וזה לא מיירי בסוגי' דפסחים דהיינו בעירוי ומתרצי תום' דכ"ק מבשל מבישין ראי' אפיר מפסחים כהתם לעניין בלוע נמי מחלקין בין לגמרי לבין כ"ק:

ועוד ל"ל דיש להחמיר כמרש"ל דאפי"ת לר"ת דס"ל הלכה כר' יוחנן בוחני דעירוי דכ"ר וכל שאינו מבשל אינו בולע אבן יש לן להחמיר דהא הר"ן דוחה לר"ת מירושלמי דבירושלמי הכי אי' מבשל ופשיט ר' יוחנן מבריית עירה לתוכה רותח לריך כלי חרס שבירה ופריך ר' יוסי תמן כלי חרס בולע הכ"ל מל"ל דמבשל ליתוב ר' יוסי בר בון התני הף בכלי נחשת כן ופ' ר"ת כר' יוחנן וכר' יוסי בר בון הכל שאינו מבשל אינו בולע והר"ן סוף ע"ז דוחה לר"ת די"ל דר' יוסי לא חש להסיבו די"ל גם בכלי נחשת בולע (ובש"ך לקמן סי' ק"ה סק"ה וכפר"ח כאן ובפרמ"ג בדין הבליטי כ' דר"ן ס"ל כרשב"ם דמחריך לחלק בין בולע לבישול ליתא דר"ן מחריך זה לאסור בכ"ם דברור דאינו מבשל ומחריך ברחיות אע"ג דאינו מבשל מ"מ בולע אבל בעירוי י"ל כר"ת דאפ הוא בולע נמי וכמ"ש בסי' הקודם דלא נתקרר כלל מחומו) וי"ל אפי"ת כר' יוסי מ"מ אינו ברור דר' יוסי ס"ל עירוי אינו מבשל אלא ס"ל מהכא לא מפשט דר' יוסי מ"מ שאני כלי חרס דבולע ואעפ"י שבולע אינו מבשל ומקשה הר"ן לר"ת מ"מ מנ"ל לר"ת לחלק להגעיל בכ"ר אע"ג דלחש"ך בעי בירושלמי מהו לערות מן הקילוח ופשיט מד מ"ד שהוא פלוגתא דר' יוחנן ור' יוסי משמע דלר' יוסי ברור לעירוי אינו מבשל הא ר' מני פליג ואמר כל שאין לוהר מלך מהתני אינו מבשיל ברור ויש לפרש לא מבעי לה כדעת אביו ר' יוחנן דעירוי כ"ר ודאי אסור אלא אפי' לר' יוסי עדיין לא מיפשטא התבעיא וז"ש שאינו מבשיל ברור דספיקי הוא ויש לומר גם ר' יוחנן אביו קבלה מר' יוסי דפריך לי' תמן כלי חרס בולע ולא מיפשטא התבעיא מי עירוי מבשל או לא ומש"ה לעולם דהוה ביישול אפי' אין לוהר מלך מהתני מבשל ומש"ה לא מפשט לה לדיוקי דר' יוסי דאמר תמן בולע ולא מפשט' עירוי די"ל דמבשל ומש"ה בסי' הקודמים דבעי' ב' מהו לערות מן הקילוח הוא עיון אחר מבעי הא' דבעי' הא' מיירי בעירוי למעלה למטה להדי' על התנלין ובעי' ב' מיירי שהי' מערה על דבר אחר ומזחל מן הקילוח על המתכת ת"ש י"ל אפי' למ"ד בעית ב' להקל כאי' יוסי היינו משום דה"ג מקרי אין לוהר מהלך תחתיו ולא אסור אלא מדרבנן:

מ"מ היאך נלו מזה לר"ן דהכא כר' יוסי דיש חילוק בין בלוע לבישול כדפריך תמן כלי חרס בולע ואפי"ה י"ל דעירוי מבשל דעירוי הוה ספיקי דלא מיפשטא ת"ש מ"ל להקל בעירוי שאינו בולע בכלי דהא לר' יוסי ודאי יש חילוק בין בלוע ומבשל מ"ת דפסק מר"ת דהקשה מר' יוסי בר בון מה לאינו מבשל אינו בולע הא דחי הר"ן לר"ת דשמא קיי"ל כר' יוסי דבולע יותר ממה שמבשל ת"ש י"ל כדי קליפה עירוי מבשל ובולע בכולו: **ובמ"ש** ק"ל בפ' כירה הרגים אחתו, רש"ל נקו' מרוך מש"ך ממ"ש תום' דר"ת תירוץ דעירוי רק מבשל כ"ק מכח קו' תתאי נבר ובפסחים נבי ת"ג לא אסור ובולע רק כ"ק וכ' הק"ג דר"ת גופי' לא מתרץ הכי ותום' כ"כ תלוכא דמתרלים הכי בתום' לא משמע כדבריו אבל ראיתי בם פיסר לר"ת דאין ס"ל. ולעיל סי' תמ"ז הבאתי ראי' למרש"ל מר"ת גופי' דר"ת הבית ראי' דעירוי ככ"ר מע"ז דף ע"ד דרבא לעוה מרתחי' דהיינו להגעיל ע"י עירוי ומה ראי' הא רשב"ם מודה דבולע כדי קליפה ויי"ל אין אין מוסר אלא כדי קליפה וכמ"ש הרשב"א בשבת דף מ"א בסוגיין אע"כ דר"ת ס"ל דבבוש בולע כבולו והאיך מהני עירוי דאינו מבשל אלא כ"ק אע"כ ל"ל כמרש"ל דכ"ק מבשל ובולע בכולו ס"ה מפליט מכולו:

ותדד סי' קע"ו גרסה ס"ל כמרפ"ל הובא לקמן סי' ל"ב ס"ט שכ' עפת חלב קדוש שעשוי מרוך כמין שד שעוה וכוף ממנו טיפה על הכלי סגי בגרידה מכל מגר מחלב מהותך לריך הגעלה וכ' התה"ד וז"ל לגבל הפחות עדיין הוא רותח בעירוי דמכלי רחשון בעי הגעלה וקשה לפי' לר"ת סגי בקליפה לחפי' לר"ת היינו מכשל חלת כ"ק ח"ו דס"ל לתה"ד דעירוי כ"ק מכשל ובולע לגמרי ומה"כ דמיתי בפמ"ג בשם"ך סי' ל"ב ס"ק ל"ה כ' דקדוק אחר דתה"ד ס"ל דעירוי חוסך לגמרי ומה"כ כ' נמי כמו שדקדקתי מר"ן דס"ל בסי' קפ"ה ולקמן סל' תרי"ז לוח ד' כתבתי שכן ס"ל בסי' קפ"ח וכ"כ בפר"ח סי' ל"ג ס"ק ל"ח:

ובחיבורי לחו"מ סי' תג"ח עשיתי פתיחה לסי' וכאן לתבתי ליבב המרפ"ל ג"כ מכל המדפיסים מבדוהו ולח מלחתי להעלות מרוכה חז לחמבם יודע חני שהי' דברים עובים וכוחים ולח עוליס עוד על זכרוני ומה שכתבתי עתה כחן הם חדתי חבל גם חלה הדברים נרחין להיות מכריעין בעוב ליבב שיטת המרפ"ל וסניף למש"ל לחפי"ת דלח כר"ת ולהלה כר' יוסי ח"כ בולע עירוי בכולי חלרף עוד הר"ן ומרדכי והג"ה שכ' לר"ת גופי' דהלי דפכחים לחיתו חוסך כ"ק מיירי בנפסק הקילוח חבל בלח נפסק בולע בכולי:

ועוד כ"ל נכון שדברי תוס' זכחים ס"פ וחע"ג דקיי"ל כשמואל ת"ג שהם דברי ר"ת ליבב קו' הרשב"ם כחו שהביחו תוס' ולכך עמדו לר"ת בקשיח חלח שהם דברי ר"י בתוס' שבת דף מ"ח ח"ל ד"ה חבל ונותן ונלמה דעירוי לח הוה כב"ר ולח כב"ש חלח מכשל כ"ק דהח קיי"ל כשמואל ת"ג (ס"ל ח"ב ולח הוה כב"ר ד"ב מכשל לגמרי) ומ"מ מכשל כ"ק דקחמר התם לתוך נותן חדמיקר בלע כדי קליפה ר"ל ח"ב מוכה דלחו כב"ש ד"ר ס"ל כ"ש חיהו מבליע כלל כדחי' במרדכי פוף ע"ז ולפי"ז ח"ש המרפ"ל דעירוי חלח נפסק ביון דמכשל כ"ק בולע בכולו ומוגי' דפכחים דחי' דחיהו בולע חלח כ"ק מיירי בפיים יבישים חו בנפסק הקילוח ושפיר כתבו דמוכה דעירוי לחו כב"ש דמי דמה בנפסק הקילוח בולע כ"ק וחיהו כב"ש מכ"ש חלח נפסק י"ל דמכשל חפי' כ"ק וכתוס' בזכחים בנקוב הכח דלקמן זה קשה כמו שהקשיתי למה ס"ד דעירוי מוחר לגמרי דלריך רחי' דכ"ק חסור חלח ס"ל מכל מקום כמ"ש תוס' שבת ור"ל מ"מ חיהו כב"ש כדי קליפה חסור בכל עירוי דבלח"ה ס"ם הוח שם כמ"ש ב"י לקמן סי' קכ"ח בשבת חי' כן בשם הרשב"ם כ' כל הדברים בשם ר"ת:

ה השיך לקמן סי' ל"ע סקי"ג כ' בשם ת"ח כלל ס"ס שכ' בשם חו"ס דכבוש חוסר בכלי שעמד בו י"ב מעל"ע חיהו חוסר רק כ"ק וכבו"ת תמ"ז ומרחצנים מבושל דחפי' עמד בו מעל"ע חיהו חוסר רק כ"ק וכבו"ת חמרי ח"ם חי"ד מחמיר בש"ך חליבת דחו"ה וחכ"ת מקיל לגזוך גדול הכתבי דבריהם בסוס"י תמ"ז וכעת דחיתי בחו"ה כלל ב' דין ח' שכ' בכבוש בכלי לריך ס' כנגד כולו ול"ד לחבית יי"ב דשרי בסמ"ק לשום בו שכר לכתחלה בי"ל הקילו וכ"כ הב"ה חו"ה כלל ג"ז וז"ל כלי שנכבש בו מעל"ע חיסור משער כנגד כולו וכ"כ לח בי"ב חם לח שנבלע עי' רחיתת החור הרי מבואר דלח בש"ך חלח חפי' לחו"ה גופי' דס"ל בכבוש בכולו חפי"ה בי"ב מקילינן ואין חוסר חלח כ"ק:

סימן תנ"ב.

בדין הסיבי הביח הפרמנ"ג מ"ם ר' ירוחם בשם הפוסקים דכלי נחשת עי' עירוי חיהו בולע כלל מכמה דוכתי' ולח פיית המקומות

סימן תנ"ג.

(א) ה"ה בפ"ו מה' מא"ס כ' דהר"מ לא ביאור דם שבישלו אם עובר או לא ולח"מ הקשה דמבואר שם דעובר וישבתי להה"ה וקו' הלח"מ על הר"מ (ב) חלב מתה אע"ג דלא מקרי בשר לענין טומאה מ"מ לענין איסור אסור ולוקין עליו כב"ח ולא כפר"ג בפתיחה וממילא לא מוכה דס"ל לרמב"ם דם שבשלו לוקין עליו (ג) י"ל דלוקין על חלב נבלה משום לא תאכל כל נבלה (ד) י"ל דאיכא מלקות כי אתי מהטמאין מדף ק"ב ולה"ה שב' דליכא מלקות קשה על ה"ה מדף ק"נ (ה) ישוב על הרמב"ם שב' ביצה טמאה אסור מבת היענה ולא כ' מהטמאים ומנ"ל לרמב"ם משקין היוצאין י"ל שהוא מה"ת (ו) הרא"ש לדעת הרמב"ם ס"ל דם שבישלו אינו עובר עליו (ז) תי' אקו' פרמ"ג אפרישה דס"ל חלב מתה דק מדרבנן דלמה לא אסור מה"ת מהטמאים (ח) ישוב ארמב"ם פ"ו מה' מא"ס שלא הביא לדרב דאמר בכריתות ד"ף כ"א דם דגים וכנסו בכלי דמותר דה"ד קשקשים בתוכו משום מראית העין ומני' דרמב"ם ס"ל דם שבשלו אינו עובר עליו ותי' אקו' מג"א סי' ש"ב ס"ק נ"ו מה פריך שבת דף ס"ג ע"ב ארב דאמר כ"מ שאסרו חכמים משום מראית העין אפי' בח"ח אסור מלא יצא בהמה בזוג ובחצרו מותר דלמא רב לא אמר מה"ת דרב ס"ל בכריתות דאפי' בדרבנן אסור בח"ח דדם שבישלו רק מדרבנן ואם רב ס"ל דם שבישלו מה"ת מיושב קו' התוס' חולין דק"ט דלב קרעו דמיירי לאחר בן דמשנה משמע דמיירי בבישול והאיך קאמר רב אחך משנה בכריתות דכ"א בלב בהמה דאיכא כזות חייב כרת רב לשיטתי' ס"ל דם שבישלו עובר ואנן לא קיי"ל כוותי' וקו' ה"ה פ"ו הי"ב ותי' בדוחק אבל אי ס"ל דדם שמלחו אין עובר עליו לא קשה קו' ה"ה (ט) ישוב על קו' בנפי יונה ועל קו' הפלתי על הפוסקים דם שבישלו דרבנן (י) תמיהה על חדושי ד"ן דף ק"כ מה שהקשה על הפוסקים דם שבישלו דרבנן אדרבה הקו'

להיפך אי דם שבשלו מה"ת ותו' אקו' חז"ו (יא) ברין שכחה אם מלחה בדין רובא דתליא במעשה כמה סברות:

א דינו מליחה עיי' ס"ה בפ"ח מ"ב מע"ס הלכה ו' דלמ"ד מבחר בדברי רבינו מי דם שבשלו חייב עליו ובלח"מ הקשה עליו דבפיר מבחר דס"ל דם שבשלו חייב מדכ' הר"מ וז"ל הלב קרעו ומוליח דמו ואם ביטל קרעו קרעו אחר שבשלו ומותר ואם לא קרעו ואכלו חייב כרת כד"ה נלב העוף שמין בו כזית דם אסור אם מבל אם כי' לב כמאה חייב כרת וכ' הלח"מ דלשון רבינו משמע דאפי' על דם ביטול חייב מדלמ"ל כ' מבל אם כי' לב כמאה חייב כרת אם מלאו קודם ביטול · ול"ל דמין מזה ראי' דגם המשנה דף ק"ע הלב קרעו ואם לא קרעו חייב עובר דמיירי לאחר ביטול ומ"ש תוס' דף ק"ע ובבריימתא מי' שם להדי קרעו אחר ביטולו וחייבו חכמים דברי הר"מ הם דברי בריימתא ואם לא קרעו ואכלו הם דברי רב בכריתות דף כ"ב וכ' תוס' דס"ל דמשנה דף ק"ע שתמא מייתי גם כמי ס"כ ומפרש דברי רב הא דתנן אם קרעו מייתי כמי ורב לא מפרש אבל לאחר ביטול ליכא כרת אפי' בכהאי גוונא כך הר"מ כ' שתם ולפ"ז מפרש שדרך הר"מ למשתם כמו שאתמר שתום בגמ' ועוד דלפ"ז רבא לפרש אבל לאחר ביטולו ליכא כרת דס"מ כרת הוא דליכא אבל לגו אי איסורי מיכא ואחמת אפי' איסורי כמי ליכא ולפ"ז עוד דכ' לדקדק דלמה כ' הר"מ אם לא קרעו אינו חייב כרת בעוף דמשמע לגו אי מיכא הא בח"ם אפי' לגו ליכא כן הקשה בלח"מ ומה שתי' משום סיפא בבהמה חייב כרת נקיט דיפא כמי אין חייב כרת הוא דוחק דאין דרך למנקט דיפא משום סיפא ועוד קשה דלמה משנה מלשון המשנה אם לא קרעו אינו עובר עליו לפ"ז דלכך משנה משום דהמשנה אם לא קרעו מיירי נמי בביטול כמ"ש תוס' ובביטול ליכא איסור דאו' שייך לומר אינו עובר עליו כמי משמע דליכא איסור מה"ת בלב ואינו עובר עיי' כס"ו מי"ד סי' ל"ג שדקדוק יפה כן כמ"ש אלא מה שהשהה הקשה תוס' מנחות דרוקא להוכיח ממתני' דס שבשלו אינו חייב מ"ל הא ל"ל דלא קשה מדתנן אינו עובר דמשמע דליכא איסור מה"ת וקשה אלי שיעור אסור מה"ת אלא ע"כ משום ביטולו נקיט הכי דס שבישלו לא אסור מה"ת להיות כן שיטה הרמב"ם מלשון המשנה דהמשנה דמיירי גם לאחר בשולו נקיט אינו עובר אבל הר"מ דנקיט ביוקי דרב ודיוק דרב דמחלק בין עוף לבהמה ורב מיירי כמי מדמחייב כרת גם הר"מ כדי לאשמעינן דמיירי כמי לא נקיט לשון המשנה דאינו עובר אלא בחיוב כרת בעוף פעור ובבהמה חייב:

ב ובב"י לקמן סי' פ"ז דמרמב"ם בפ"ט מה' מע"ס ה"ו מוכח דס"ל דס שבישלו עובר אב' אם המבשל בשר כמי אבל לו בחלב מתה לו בחלב זכר לו שבשל דס בחלב פעור ואינו לוקה על אכילתו משום בשר בחלב משמע משום בב"ח אינו לוקה אבל משום דס לוקה וקשה למאי מחלב מתה קאי דאינו לוקה משום נבלה וכ"כ בב"ח בסי' פ"ז למין לריך לומר לאכולן לוקה דאינו לוקה על אכילתו משמע מאבל קאי ולא אתרבה דבריס · ובפרמ"ג סי' פ"ז כ' דס"ל לב"ח בחלב מתה אינו לכאורה בגומות חציב בנבלה ולוקה משום נבלה ולא בפריסה דס"ל בחלב מתה אינו אסור אלא מדרבנן בבילת ולבידי' ל"ש הכ"י אלא קאי רק אחלב:

ודהפרמ"ג בפתיחתו כ' לא כדפריסה דס"ל בחלב מתה מותר מן התורה דהוה ודאי מהטמאים לאסור חלב טמאה כליר ס"ה חלב מתה מ"מ אלא אפי' לכ"ע דליכא כיון דאתי' מרובויא ליכא מלקות כמ"ש הר"מ בפ"ג מה' מע"ס אבל בהמה טמאה ובילת עוף טמא אסורין מה"ת אין לוקין עליהם שאמר מבשרם לא תאכלו על הבשר הוא לוקה ועיי' בה"ה דאלו מבשרם ממעט דהא בעוף לא נזכר מבשרם אלא כיון שהינו למד אלא מן המדרש הינו לוקה. ועוד הביא דאי"ל בב"ח מתום' פסחים דכ"ב ד"ה הוחיל דדם לאו בכלל נבלה מדלא מצינו התם בכהותרה בבילה הותרה דמה ועיי' ר"מ בפ"ח מה' מאכ"א דס"ד דס נבילות אין מטמא אדם וכלים אלא כמאכלין טמאים מה"ט חלב דעיקרו מדם שהינו בכלל לא תאכלו כל נבלה ודאי אין בו כ"ש איסור תורה כמו ח"ם וח"ב ע"ב בב"ח הר"מ ואין לוקין על אכילה משום בב"ח על הדם לאודי' קאי דלוקה משום דם עכ"ל פרמ"ג:

ובמה דסלקינן בו אפתח הכא מרמב"ם י"ל דאין ראי' דדוקא לעניין טומאה לא מקרי בשר ולא מקרי נבלה אבל לעניין איסור כיון דרחוי לאכול חייב משום לא תאכל נבלה וראי' לדבר כי"ב דשע"מ בפ"ח מה' מע"ס ה"ו הקשה ל' יודע מדר' יודע דשם ס"ל כ' יודע האוכל ני"ה אל נבלה לוקה אפילו דים בגידין בב"ע חלא בגידין בכלל נבלה וכרי"פ בעוף והרוצה מודה ל' יודע לת"ק בגידין אין מטמא משום נבלות כי"ב הקשה תרס"י ביצה דף ז' מהא דקתני התם האוכל מנבילת עוף טהור אין בגידין בכלל נבלה ומן הגידין עסור וז"ל רש"י אם אין בגידין דקסבר אין בגידין בב"ע ע"כ ול"ל לפי דשתי' מתני' דטהור והרוצה אתי' כמ"ד אין בגידין בב"ע וקבי' ל' יודע מדר"י ותי' בשם המאירי אפי' למ"ד יש בגידין בב"ע ה"ל לעניין איסורי אפי"ם לעניין טומאה טהור דלמו בשר נמור הוא ורש"י נמי כ' ריי"פ העוף והרוצה בגידין לאו בכלל בשר אם אבל מ"מ הוא אוכל אע"ג אגידין אין ראי' דים חילוק בין איסור לאכילה דהא בפ"ג מה' מ"ד האוכל מנבלה ועריפה או מבהמה וחי' הטמאין מן העוף ומן הטמאות ומן הגידין אעפ"י שהוא אסור ה"ז פטור וכ' ה"ה שיטת הר"מ מרי"פ העוף והרוצה דטמאות וגידין אין מטמאין טומאת נבילות הרי כמו דלא נקרא בשר

לטומאה כן אינו אסור וכ' יודע אדר' יודע אף קאי לי' לרמ"ז: ס שיהי' מוכרח לאחלק דהא הר"מ גופי' אע"ג דס"ל אין בגידין בב"ע ס"ל כר' יודע דהאוכל ני"ה אל נבלה לוקה אחייב. ותי' בשעה"מ אם משום דאחמרי' לגי"ה בשאכלן. י"ל ה"ד בגיד שאין בגידין בטו"ע ואחייב בעין בפלטת גם משום איסור אכילה ליכא אבל לפנין דס שרחוי לאכילה י"ל בחילוק הנ"ל דאע"ג דטהור מנבלה משום דס לאו בשר הוא. אבל מ"מ חייב משום איסור נבלה כיון דרחוי לאכילה:

ומ"ש מתום' פסחים דף כ"ב דדם לאו בכלל בשר הוא דם הטוב בחדושיו מביא להיפוך מתום' אלא דדם הוא בכלל בשר ומתרץ לפי"ז קו' תום' אע"ג דשאר רחיות שבבית רחיתי בחדושי סוף כל הבשר אבל מ"מ י"ל הרמב"ם ס"ל כן מכח קו' התום' בפסחים שם ומתרץ כאן הטוב ויי"ל שפיר כב"ה דאיכא מלקות אדם ונבלה וה"ה אחלב מתה:

ג וי"ל דאלב מתה לא מריבויא דהטמאים אתי' דליכא רק איסור אלא מלא תאכל כל נבלה ואע"ג דלא דרשינן כל למלקות כאן לאיסורי כבר נשמע מהטמאין י"ל דכל אתי למלקות:

ד ועוד י"ל מהטמאים דליר י"ל דלוקין אע"ג דאתי' מריבויא אינו אלא גילוי מלתא ודוחק לומר כמ"ש ה"ה הל"ל דרמב"ם שב' דאינו לוקה אאלב טמאה ובילת טמאה מדכתיב מבשרם ה"ה כ' דהטמאים מפני שרק ממדרש אין לוקה זה דוחק מאחר דרמב"ם נקיט מדכתיב מבשרם דלומר דלאו דוקא ח"ו משום הטמאים רק גילוי מלתא וה"ת דלוקה לכך אינטרך מבשרם למעט אלב טמאה ובילה טמאה הוה דומה לו:

ואחרי העיון כ' לכאו' דלא כפרמ"ג שב' דעל אלב נבלה לא לוקה מהטמאים דז"א למסקנת דף ו' דמשני דה"ת אלב טמאה מותר ולא נאסר מהטמאים לאסור לירן ואינטרך לאלב טמאה ריבוי מאת או מגמל נמל דס"ל גם לרמב"ם כל מה דאתי' מהטמאים מלקי אמי לקי וכמו שהוכחתי לעיל וכ"כ תום' חולין דקי"ב ובכורות דף ו' וכ"כ הפרמ"ג עצמו לקמן סי' פ"ח בט"ז ס"ק ח' ודוקא באלב טמאה כ' הר"מ דאינו לוקה ה"ד באלב טמאה דאתי' מאת וי"ל בזה גם תום' מודה לרמב"ם ולא כפרמ"ג כאן שב' דתום' ורמב"ם פליגי וכ"מ מדברי בב"ד סי' פ"ח ס"ק ח' וסי' פ"ז ס"ק ט'. ובזה ח"ש הכ"ת לו"ח סי' ס"ו דסכים לב"ד אלב טמאה אבות מ' מע"ג אבל בשר שהוא מה"ת לריך חותם בתוך חותם ותי' הכ"י דחשם טמאה עירוב בו אלב טמאה ומ"ע וטכ"ע מן התורה ואלב טמאה כיון דליכא מלקות ע"כ ל"ד דליכא למילף ממסרת ומנע"מ דמה לכך שים מלקות ודין זה סייעו דלא כפרמ"ג סי' פ"ח דלפרמ"ג באלב טמאה לחות' כ' כתבתי עוד רחיות דלא כב"י ויי"ל בכל התורה לרמב"ם מסקים היולחין הע"ג שאינו כמותן כגון היולחין מטבל וחדש בר"מ בפ"י ממע"ס שם וכ' בלח"מ שם לאפי' איסורי ליכא לר"מ אלא בערלה ויין ושמן לבד וכ"כ בפ"י בק"ח למדם כי מהכ"ת איסורי' ולהכ"ל י"ל דאיסורי ליכא מבת היעטה כמו בילה לאסור ואע"ג דמלקות ליכא ולקמן סי' פ"ח בסימן ליו"ד כתבתי ליישב קו' התום' ני"ה דף ל"ע שהקשו דהאיך אמר רבא דקי"ב דליר טרפה לאסור מה"ת הא בטרפה ליכא קרא שעל זה סומך הפי' בב"מ דמשקין אין כמותן ואני יישבתי שם קו' התום':

ה עוד יש מקום לדברי ב"ח דים מלקות באלב מתה למ"ש בפאלתי סי' פ"ז ס"ק י' דאלב מתה כל זמן שהוא מעורה כגידין ולפי"ז ה"ה נמצא בילה מעורה בתרנגולת מתה לאסור משום אמה"ח ול"ל דבשלמא גוף העוף שמתה לאסור משום נבלה פקע שם אבמה"ח משום דנכנס לאיסור נבילה אבל על הבילה לו באלב מעורה דהוה משום אבמה"ח אי"ם וכמ"ש הב"ח בקו"ח סי' פ"ז הטעם לדוקא באלב מתה משום נבלה מבמה"ח מובלע בגופו כן י"ל לפלתי לדוקא משום אמה"ח. ובב"ת סי' ל"ז כ' על סוגי' דבכורות דאלב ליכא משום אמה"ח משום דאינו אבר י"ל דדומה לבבד ובליות אע"ג דליכא עשם כן ס"ל באלב דין אמה"ח יש לו אע"ג דאינו אבר ולא נידין:

ו ונ"ל דסרמ"ם בפ' כ"ה שב' להר"מ מי אלב"חסור מה"ת כ"ל דס"ל דליכא דרמב"ם דס"ל הכי ח"ו דקאי לי' לרמ"ם אהאי קאי מ"ם הר"מ דאינו לוקה משום בב"ח אלא משום ד"ח מי אין דם שבישלו רק דרבנן ואי אאלב מתה י"ל דס"ל כפרמ"ג אינו לוקה אי בפריסה שאינו אלא מדרבנן אע"ב דקאי אמי אלב:

איברא למ"ם הש"ך סי' פ"ח סקי"ב דבתר דגלי לן קרא דאלב שרי אין אלב בכלל בשר מן התי מ"ב ליתא למ"ם בסי' הרמ"ם מ"מ הש"ך כ' שם דרמ"ם לא נחית לזה ואלא הש"ך דוחקו אבל בפר"ח שם סקי"ד דוחה לדברי הש"ך ונם בפלתי שם סוס"י פ"ח דוחה לדברי הש"ך מנמ' ערובין דף ס"ע ופפרמ"ג שם סקי"ב דוחק ליישבו כמ"ש בעצמו אלא אפי' לפי יסוד הפרמ"ג דוקא בים לו תקנה בשמיטה אבל מתה שאין התקנה מתרת נם הש"ך מודה:

איברא לקמן סי' פ"ח יישבתי לפריסה אל"ל דאלב מתה אינו אלא מדרבנן ומה שתמה הפר"מ תיפ"ל דאסור מהטמאים כמו אלב טמאה וכ' שם דאפי' אלב מתה דאלב נתמלה מתיר משום מנוף הבשר כשאי בשר כמ"ש הר"מ מי יי רבנים מטמאה מותר משום אלא נתמלה מהטעם מנוף הטעם כן י"ל להיסוך אלב מתה דנתמלה מנוף הבשר ולאחר שמתה הוה באלב דומה למי רבנים דלא נתמלה מהטעם מנוף האסור ולא אסור מהטמאים:

ז **כן** המלב המתם דאינו מתמלא מן הגוף האיסור ולא אסור מהטעמים מקום יוציא מן הטעמת ומ"ב לפרישה אין נומר דמ"ש הר"מ אין נוקה מקום בב"ח אלא אסלב מתם רק אדם מ"ב מוכח דם שבישלו עובר אבל הב"ח בקו"ח חולק אפרישה מטעם אחר מקום דאלב מתם מובלע בנומות ולא דמי לבילת נבילה וי"ל דעל כן נקרא האלב בשבת מקום מפרק מקום דמובלע בנומות ואין לחי' ממי רגלים שהוא כמום ועומד ולא מובלע :

ח **ואם** הרמב"ם ס"ל דם שבשלו דרבנן מ"ם הרמב"ם לשיטתי' אף בפ"ו מ"ה דם דגים שהורים מותר לאוכלן ולפי' נכנסו בכלי וצלתה מותר ומקשה בב"מ הא רב ס"ל בכריתות דף כ"ח בלית בי' קשקשים לאסור מקום מס"ע ומה שתי' בב"מ כמו שמקשה אח"כ בעצמו וי"ל דמסתמת מיירי בישלו שאין דרך לאכול דם אי שיהי' אסור מקום מרחית עין ובישול אינו אלא מדרבנן ודרבנן לא אסור אלא מרחית עין גמור אבל לא בחדרי חדרים בתום' כתובות דף ס' ובמג"א ס' ס"ח ס"ק כ"ו מקשה מה פריך אדב דאמר ב"מ שאסרו חכמים מפני מ"ה לפי' בא"ח אסור אלא יש בזוג לר"ה אבל בחלב שרי אתם רק מדרבנן י"ל לפי' רב מודה ותי' בדומק אבל למ"ש מ"ש דרב לשיטתי' דאוסר בדם דגים בליבה קשקשים ומסתמת מיירי לאחר בישול ודם שבשלו דרבנן הרי דרב ס"ל לפי' בדרבנן בחדרי חדרים אסור מ"ב כ"ב לשיטתי' שפיר פריך ולריך לשנות רב תנאי הוא אע"ג ברמ"ח בסי' רנ"ד בחו"ח נמותן שדהו בקבלנות אסור מקום נ"ע לפי' לבני ביתו מ"ב גם כאן למה הוא אסור ומקרי בא"ח הא אינה השדה מקום ב"ב יש לומר כאן כיון דכ"ע יודעין דדם אסור ליבה מקום מה"ע דמסתמת ישמלו על דם זה שאוכל ויביב להם שהוא דם דגים מקום"ב התם בקבלנות יעקו בשביר יום ואתי להתיר שביר יום · ויבשתי בזה הרמ"ה לקמן סי' פ"ז דלא לריך להניח שקדים להיכר בעוף בחלב שקדים מקום דבב"ח בעוף מדרבנן והקשה הש"ך דהא קי"ל לפי' בדרבנן אסור מקום מרחית עין ויבשתי קו', זו ומלתי שבשר תי' קו', זו כן בחלת לבי שם קו' הש"ך דדוקא מרחית עין גמור אסור בדרבנן אבל לא בחדרי חדרים בתמי בתתובות דף ס' :

או **י"ל** מרב אליבה דרמב"ם ס"ל דהמשנה דף ק"ע בחולין אם לא קרעו הלב אינו עובר דמייתי לאחר בישול דומי' דבחל ורב דקאמר בריתות דף כ"ח על הך מעשה במד"ח דאינו עובר ה"ד בלב עוף דליבה בזית אבל בלב בהמה חייב כרת וקשה הא דם שבישלו אין עובר וב' תום' דהמשנה מיירי בין בבישול ובין בחי אבל להרמב"ם הי' זה לדוחק ורב ס"ל דם שבישלו אסור מה"ת ולפי"ז ה"ם דאוסר בדם דגים בשתוהו וכשו מפני מ"ע דבדאו אסרינן משום מ"ה אפי' בחדרי חדרים ויש ליישב קו' למ"ש לפי' ס"ל לר"מ דם שבשלו אין עובר ה"ל ולהב"ל י"ל דסמך דבבר דמוכח מדבריו כן מהלכה ה' הל"ל אינו עובר ובהלכה י"ב בללי כ' הר"מ דמלחו ולולאו מיד וכ' ה"ה אבל אם לא מלחו מיד אסור והקשה ה"ה ח"כ ה"ל לגזור אפי' לולאו מיד בלו' דקרוב שיאכה מעט ויבי' אסור אמנם אם י"ל דהכי פוסקים דבשרו הכי ס"ל בדעת הר"מ דמשו"ה לא גזרו דדם שבישלו אינו עובר עליו ורק מדרבנן ולי נגזור ס"ל בגל"ג :

ט **בם** בפי יוסי בתריך לקיים שיטת רש"י דס"ל דם שבישלו אין עובר ובל דבריו רק ליבב רש"י אבל רק בדבר ה' רואה להבריח והוא מבל סוגי' מפשט בשתי דקאמר לה קרעו לאחר בישולו אינו עובר עליו יתפ"ה מוקי לי' בלב עוף אבל בבהמה עובר אף דתום' כ' מפום דסתמא מפשט בתי שמי הלבך לריך לחוקים בלב עוף אבל הדבר זה קשה לדמוקי לי' בעוף לוקמי לי' בבישול ותו דבזה לא קמ"ל מידי אלא דאינו' שתי לשמעתין ופריך ס"ל לחוקמי בבישול ואפי' בלב בהמה וכו' ול"ע דרב טופי קמ"ל בבהמה חייב כרת דלא תימא דם הלב בדם חיברים כדפריך אם בחמת חרב אמאי חייב אפילו בה רב לתרן המשנה דאינו עובר עליו דאי הוה בחמת מתרן דמיירי במדובל כמו עבשיו דמיירי בעוף אבל לא הוה ידעינן דחייב בשל בהמה דלא הוה בדם חיברים הלבך קמ"ל הא דבדם הלב חייב ומתני' אה"נ הוה מלי לישב דמיירי במדובל אבל רב לא נחית לשמעתין פירושא דמתני' רק דאיבא חיוב בדם חברים ולבך מתני' דמתרן אבל מנייהו נקיט מקום דאמר בדם בהמה חייב בלב שאינו דם חיברים ח"ב כזית נקיט הא בעוף אינו חייב אבל המשנה אמי לתרן במדובל ועוד דאם המשנה לתום' דמתני' מיירי בתמת בהמי ג"ב הייגו דלא אמר במתני' בפי' כמו בבריית' אם קרעו לאחר בישולו ח"ו דמיירי גם בחי :

י **ובפרתי** סק"ח הקשה ח"ת דם שבשלו מדרבנן ע"ב בדם מ"ל מה לדם שיש היתר לאסורו לבשלו ול"ת מזיר יוביח דיש היתר לאסורו ולפי"ה ע"ב לאסור כמ"ש תום' בפסחים דף נ"ד ב"ל מה לנזיר שכן יש היתר מלטרף לאסור ל"ע ע"ב בדם חיבי מכחת אם בישול דם שבישלו אינו עובר ול"ל בדם בעין שאתערב הא האו"ה כ' דם שאתערב במים בטל מתורת דם כיון דאינו רואי להקריבה ולקמן הבאתי לאו"ה ועוד י"ל כיון דלא אסור אלא מי ומה דאמרי ע"י בישול הוא מפני שנשתנה ופיוס חדשות בא לבטל אלא מקרי דם בה"ג לא מקרי יש היתר לאיסורי דהיתר לאיסורי הוא רק אם יש לאיסור תקנה אלא פיוס חדשות בעוף כגון דהתורה אמרה בלי חרס יבשר ואין לו תקנה מ"מ מהני ליהדר לבבשוות מקום דפיוס חדשות בא לבטל וכן מלינו ברמב"ם בי"ב ושי' חולין דק"ב ע"ח בתום' :

עוד כ' הפלתי שכן דעת הרי"ף ברש"י מדהעתיק בפ' כ"ם הך מימרא דרב על המשנה הלב קרעו דמיירי בלב עוף ותמוה דמנה ב"מ לדיוק ם שהעתיקו ח"ו להורות ניתן דדם בהמה עובר דם שבשלו הלו' ע"ב ולק"מ

וכמ"ש לעיל על קו' בפני יוסי כן ס"ל דלא תימא דהוה דם חיברים ודם חיברים כשלא פי' מותר לחפי' דם הכנוס ס"ד אם דהוה דם חיברים :

יא **בחדושי** הר"ן דף ק"כ הביא רחי' לדעת רש"י דדם שבשלו עובר עליו ממשמה דף ק"י דתנן חומר בחלב מבדם וחומר בדם מבחלב כו' ולא קתני חומר בחלב שהחלב אין לחלו מי בין לחלו מבושל לוקה עליו משל"ב דדם שעל המבושל לית לוקה ועל המבושל לית לוקה וקשה דבחלב מי לית לוקה כדחי' בפסחים דף כ"ד ע"ב ולפשר לוקה שב' הר"ן לתו דוקא אלא לפי' לית לוקה י"ל דם"ל לר"ן דשלא כדרך הנאתן בעינן שב"פ לאיסורא מה"ת אלא מ"מ י"ל כיון דבדם מי ליכא לפי' כרת ובחלב רק איסור תו לא אחיב ליי' לחומר כי בנגד חלב מי דם מי חמור דדם מי בכרת תולם מי רק לאיסור ליכא ובחלב ליכא כרת במבושל ליכא חומר בנגד דם דמשום מה דים קולא לדם במבושל יש בו חומר לדם בחי לחנם ליפכא קשה לשיטת דס"ל בחלב מי לפי' איסורא ליכא מה"ת ובמ"ש במל"מ בפ"ב מה' יסוה"ת ועיי' ב"ך סי' קי"ב סקי"ד שלא כדרך אכילתן מותר ומותר לאכול חלב מי רק ברית יפי' מזהר ח"ב להיפוך ליכא רחי' דדם שבשלו לית עובר עליו דאל"ב אלא דיעמת דבדם ברש"י חומר בדם מבחלב שבדם מיב אין מי בין מבושל ובחלב לית חייב אלא במבושל ומקלת מקמלי דס"ל דם שבשלו מדרבנן ורמב"ן וכולהו בתרלי ומקלת מקמלי דס"ל דם שבשלו מדרבנן ע"ב היינו לדעתי דס"ל דרי"ף ור"ן לא ס"ל הכי אלא דלא הביאו לדעתי ל"ל הרי"ף אין דרכו להביא כל הדיוט וכיון שבלא"ה אסור מדרבנן לא דייקו להביאו :

ורא**יתי** בב"ח ח"ד הקשה בשם הא"ם דאפסקים דדם שבישלו אינו עובר מפסחים דף ע"ו ע"ת דמייתי דאמרינן בכלעו כ"פ מדתנן דינתן קרבו וכרעיו בתוך הפסח וזולתו והא בלע דם ח"ו בב"פ והקשה הם"ו ז"ל מה בכך שבולע הא דם שבשלו אינו אלא מדרבנן ופשיטא אלא יהה המלוה מה"ת לתת קרבו וכרעיו בתוכו וכמו הגחון ז"ל ת' דהתם קאי הסוגיא לאליבא דאביי דלי"ל דם שבשלו אינו עובר עליו ודוחק דל' דהתם גמ' קאמר הכי התם ועוד דל' דאביי ודאי חזר במשנות דהתם אביי רק פירכא דקשיא לי' והא מתרן לי' רבב יפה אבל ל"ל דלא קשה קו' החס"ו דס"ל דהטמידו דבריהם בפסח אפי' במקום כרת אם הל ע"פ בשעת הדחק עמא בחל שביעי אלו מקום הזאה והזאה רק שבות מדבריהם מב"ם לתלות הקרב וכרעים בקרב הפסח אלא בעל מעשית הפסח שי"ב כרת רק למלוה בעלמא פשיטא שי"ל דהטמידו דבריהם ומ"ם תום' דגם הבבד בתוך הפסח ולא החמידו מקום בבדא עלוי בשרא שלוי דאינו עובר מקום דאסור מדרבנן בפסח לא החמידו הרי דהמקבן גופי' ס"ל דלא החמידו ולא הטמידו י"ל דוקא מוגרה יתירה לא החמידו דהיינו כיון דבבלעו כך פלעו לא החמידו בבבדא מקום בבדא עלוי בשרא הבל אי לא חמרינן בבב"פ הי' מעמידים דבריהם ועוד הא כ' אם תום' תי' אחר :

יב **עוד** כ"ל לרחי' לרוב הפוסקים דדם שבשלו אינו אלא מדרבנן מהלכה אחרת דדף ק"נ אמר שמואל מקום ר"ח בשבר וגוזלות הבריות ומבליע דם בהמה קודם שתלה בפסח ס"ז מביבי את הבשר וגוזלות הבריות ומבליע דם בחיברים מיבעיא להו הואיל ומבליע דם בחיברים שרי למיכל מיבי' מ"ד למיכל מיבי' מקור מקשה הר"ן לני' רש"י וז"ל ולא נהירא דאם איתא דמין לו תקשה כי היכי דאמר וגוזל את הבריות הל"ל מתכיל דם את הבריות דאמיר טפי מ"ו דלגלי מ"ל לקדיתם שרי ולחומלא בלחוד קמבעיא להו ומלבך לא נקיט מקום דמתכיל דם לחומלא לא שכיח עב"ל ותי' במי"ט אם לרש"י נמי לא קשה דלא קתני מיקורא למיכל דם לחדרפה גוזל את הבריות ממילא דהיכי דם שמלחו או שבשלו אינו עובר עליו ולית בי' אלא מיקורא דרבנן ע"ב ומה לרש"י יפה הקשה דהש"ה ס"ל דם שבשלו מה"ת ולפי"ז למ"ם בחיבורי לעיל סי' ת"ח דרוב הפוסקים ס"ל בני' רש"י מ"ב קשה קו' הר"ן ול"ל במי"ט ומ"ב מוכח דדם שבשלו אין אסור מה"ת :

עיי' בט"ז ס"ק כ"ד שכ' בחשם שבשלה אם מלחה ונתבשלה כ' הט"ז דמותר מטעם רוב ובהפלאה קשיאן דף כ' הקשה מהמ"ב שכ' לגיסה רוב ומקום רוב ובמקום תלוי' במעשה וכ"כ בפמ"ג בט"ז אם הא תום' בכורות דף כ' בתבו דכל שהוא רגיל הוא שפיר רוב אף תע"ג דתלוי במעשה ומניא רחי' מרוב ע"ה מעשרין ומפסחים דף ד' דרוב טובלין החמין הנה בהמ"ב י"ל דלחו מקום דתלוי במעשה אמר לגיסה רוב אלא כמ"ש בהמ"ב דלא בם, הט"ז דמקיל מטעם סירכא נקיט וכו' כמו בוכתבתם וה"י בחיוב ובתבתם עומר ודומה הכ"ב לגיסתו דמליחה התעסקות רב לא הי' לבבוש בן ס"ע מה"ט לגיסה כאן רוב מקום דח"ב לא הוה לבבוש חמנם מ"ם הפלאה דכ"מ מבבורות כ"ל דלהדרפה אם מוכח לסיפך דהא כ' תום' אם תע"ג דתמיים לא מקרי תלי' במעשה מקום דממילא לחל בבהמה לריך לפעמים בני אדם והפלאה קשה הא ע"פ גם בבהמה רגיל הוא ומה בבך שלפעמים לריך מעשה בני אדם :

וי"ל טעמו דט"ז דבדרבנן מזלינן בתר רובא דתלי' במעשה ולא קשה קו' הפלאה מבדיקת חמן שהוא דרבנן ומרוב ע"ה מעשרין דדמתי בלא"ה מה"ת מותר כמ"ש הפמ"ג דלקוח פטור מה"ת ממעשר ורחיתי בם, מלא הרוצים שב' דבמלוה י"ל דחזלינן בתר רובא דתלי' במעשה . תמנם תום' לא ס"ל הכי דל"ב מה מקשו מחשתו מבבורות ב' ויבמות קי"ע ועוד מה יליף חולין דף י"ח רוב ממבח מביו למלוה לאו מבוש חמנם זה י"ל דתיב"ע הוא דלא חייש למיעוט דמטעם זוזות והרוב מלוה חמנם זה י"ל דתיב"ע נמי חזקה מלי לדחות בן כמ"ש תום' בלא"ה הי' יבול לדחות ס"ה דתיבע נמי חזקה

חזקת לדקת ובפמ"ג לחו"מ סי' ח' במג"מ ס"ק י"ח כ' ה"ט דלמ"ל חזלינן כתר רוכח דתלית כמעשה משום דחע"ג דכעלמת רוכח וחזקה ברוכח דתלית כמעשה חזלינן כתר חזקה הכה פשטות דכריו משמע דים ספק אם נעשה המעשה וחוקמינן לחזקה דלא נעשה המעשה אבל בכוכורות ד"כ דלא חזלינן כתר רוכח דתלית כמעשה ובכוכר יש עוד חזקה דמעיקרא חזקת חיוב שזה שיולית לחשון יפו' בכור ומ"ם דלא חזלינן כתר רוכח דעת הריב"ם שבגמ' ב' חזקות לא ממרו רוכח עדיף והכע"י מקשה עליו ויעבתי הריב"ם בפק"מ ולפי"ז נמי לא קשה מרוב ע"ה מעשרין הן ס"ל כל"ק פשחים ד"ט דבכל עבל יש ספק שמא הכנים דרך גגות ולימא חזקת חיוב רק חזקה דמעיקרא שלא נעשה המעשה וכגון חד חזקה ממרינן דרוכח עדיף וכן מבדיקת חמץ דלימא ג"כ רק חד חזקה אם נעשה מעשה בדיקה אבל חזקת חיסור חמץ להבית לימא כמ"ש הרמ"א סוס"י ק"ל והמג"א בסי' תל"ז הקשה עליו ויעבתיו לרמ"א בחיבורי רביד הזכב שם ס"ק ז' בס"ד ולפי"ז גם בשבחה אם מלחה נמי אין להתיר דהנה הפלתי כ' על סברת הש"ך דלא הי' לה לסמוך התעסקות רב כ' הפלתי די"ל סברת להיפך דהיינו מדרבה אם לא עשתה מה הניח לה לידי ספק אם עשתה עשק רב כזה והוי ספק רגיל וספק רגיל מוציא מידי וודאי כדאי' פשחים דף ט' ול"ל דאין להתיר מטעם זה משום דזה תלוי בב' לשונות עי"ש ות"ל אין היתר בדין זה אלא מטעם רוב וכ"כ בנב"י סי' כ"ג דט"ז לא מתיר אלא מטעם רוב ויל"ל דא"כ אסור משום דלימא ג' חזקות שלא נעשה המעשה וחזקת חיסור מחיכה ז' בניטול אלא מליחה ולקמן סי' תס"ד כתבתי לחע"ג דמ"ם הט"ז סי' קכ"ז דמחיכה שלא נמלח מדם לא מקרי חזקת חיסור הייטו לעניין עד ג' אבל לעניין ספקא דרבנן מקרי חזקה ת"כ גם מטעם רוב אין להתיר לחיכה ג' חזקות וכלא"ה כ' הפמ"ג בפתיחה ובפיס וכן שאר מחרוצים דאין להקל בספק מליחה משום ספקא דרבנן משום לחיכה הרבה פוסקים דס"ל דם שבשלו ושמלחו דאו':

בחדושי רשב"א דף ט' ב' ד"ה גבי לא בדק בסימנים דאם הרוב תלוי במעשה ההמירו וחוקמי' על החזקה והקשה רמ"ם יוסף שם דלמה ת"כ בסי' סי"ו לא סמכינן אמסלפ"ת משום דהוה רובא דתלית במעשה הא לרשב"א רובא דתלי במעשה רק דרבנן ובדרבנן סמכינן אמסלפ"ת עיל"ק סי' תס"ג וי"ל בספק אם נעשה המעשה כלל י"ל דהוה מה"ת מעשה בשחט ולא בדק הסימנין לעשה מעשה אלא בספק אם נעשה המעשה הוה מדרבנן ועוד י"ל אם הם' על המעשה ורוב שנעשה המעשה כמו בלא בדק סימנים הוה דרבנן אבל בבכור דרובן אינן חולבות אע"ג יולדות ורוב זה עדיין תלוי בנעשה אם נזקק הזכר לנקבה דאין הרוב על שנעשה המעשה כה"ג הוה מה"ת:

עיי' ברמ"ם סי' ל"ו בפ' כ"ה מם"ם בשם רשב"ם דמותר אם ממלח לם בנומות אחר מליחה משום דם מבריס דרבנן ופי' הרמ"ם דכל דם שמלחו ובא"ז כ' שדבר זה ממר רש"י ז"ל מ"מ דרמ"א נופי למעשה ס"ל דם שמלחו דרבנן ממנם ת"כ דברי רש"י ז"ל סותרין ויל"ל דדוקא בממחות שם למייריי בדם הנפש וכן במוליז ק"ע בדם הלב דים בו דם שחייב כרת בזה ס"ל לרש"י שם דעובר עליו אבל דם מבריס שמלחו אינו עובר עליו ואפי' אסורא מה"ת ליכא ומ"ב רלחיתי בכמ"ו סי' ל"ג ומהר"ם שיק סי' כ"ו ד"ה ובלא"ה שלבבר ת' כיוון כך נראה להו לר"מ דם שעבר ונעשה חלב דם שבשלו אסור מה"ת והייטו ר"מ וכ' בפי"ז יל"ל דרש"י להלכה מני סבר דם שבישלו אסור מה"ת:

יג בשו"ת בם"ו סי' ל"ג הל"ל מקשי שם הה"ג דפ"ב הקשה לחוס' ממחות דכ"ת ד"ה דם שבשלו שב' וז"ל והייטו דתני בפ' כ"ה לא קרעו אינו עובר עליו דמיירי לחר בשלו ע"כ ול"ע דל' לחוס' מייתי דאי' ממתני' דדם שבשלו מותר מה"ת מדקתני דאינו עובר עליו דהא רב נוקי לי' בלב עוף ומשו"ה אינו עובר עליו וע"ל דפלתי סי' ע"ב הקשו משום מ"ם דמייריי בעוף לא מצטריך לחמעיין דאינו עובר וכי עד שתתא לא שמעינן דבמ"ם אינו חייב והוה ככו' הכפף"י שהבאתי לעיל אות ט' וכפי יומא שתי' דאלא ע"כ דקתל"ל דוקא בעוף אינו חייב משום דליכא כזית הא בבהמה חייב וקתל"ל דם שבשלו חייב ע"כ כ"ל כוותא ל"ל דז"א כיון דדיוקא קתל"ל מתני' הא בהמה חייב ה"ל למתני בהדיא בעוף אינו חייב ולדייק מני' הא בבהמה עובר אבל שתמת משמע דמייריי בבהמה דומי' דבחל בריאה. ופלתי תי' דקתל"ל דם בלב כל עוף ליכא כזית שהוא שלים בילה ונ"מ אם נתבשל הלב בשאר דבריס צריך ס' כנגד דם הלב ולא כמ"ש סי' ע"ג סק"ט דבעינן ס' כנגד כל הלב דלא ידעינן כמה הדם שבחלל הלב וע"ז כ' הפלתי להל"ל מוכח דליותר ליכא דם בחלל הלב מן כזית שהוא שלים בילה וזה דקתל"ל מתני' מה לחמר בלב עוף אינו עובר עליו משום דלית בי' כזית ע"כ תי' זה קשה דאי אתי תנא לחמעיין כמה דם יש בחלל הלב ה"ל למתני בהדיא במתני' הדין בעוף בפי' ולכך ס"ל לחוס' ממחות דלמה ל"מ תנן דאינו עובר עליו ואפי"ת דמייריי בעוף ות"ם דאינו עובר מ"מ וכי מיעורין אתי לחמעיין חלא ע"כ לדיוקי אתי דהא כ' חוס' דס"ל דמתני' מייריי בין מי בין מבושל והייטו ריפת הלב קרעו ומוליא את דמו אבל סיפא לא קרעו אינו עובר עליו קתל"ל חייב הוא דאינו עובר אבל ע"פ מיעורת מדרבנן ליכא ומשמעין משום דם שבשלו דיוקא זה דע"פ מיעורת ליכא ובדלייק ע"ב אם בכחל מעיבר הוא דלא עבר אבל מיעורת ע"כ ליכא ות"ל שפיר כ' חוס' דמוכח מני' דמתני' דם שבשלו אינו חסור מה"ת מע"ת דלא מוקי

המעכה בעוף לא דייק בזה שום הכרח דין משום דקתני אינו עובר דהא י"ל משום מבושל נקיט הכי אלא לא מצי מייתי' דמתני' לא מצי מייתי גם בבהמה להא המעכה מיירי במי ולמה אינו עובר אבל מה לחתן בסיפא אינו עובר מ"ל דקתל"ל בעוף וכתי' הכנ"י לדיוקא הא בהמה עובר לו כתי' הפלתי דקתל"ל דין בעוף ה"ל למתני במתני' עוף בפירוש:

בנב"י תנייתא סי' נ"ו מביא רמי' מסוג' דבכורות דף ו' דדם שבשלו עובר להחס פריך הש"ם ג"ל קרא לחיסור אבל בטהורה דשרי מיהוש דדם ונעשה אבל וה"א טמא נמי שרי ופריך למ"ד דלא ס"ל דם נעכר כו' מה ג"ל ומשני דלחכתי מיהוש הוא דליכא מידי דחתי מן המי ושרי וכו' ופריך ומנ"ל דאבל טהורה שרי ומשני מדאסרי רחמנא בב"ח מכלל דאבל שרי וכ' הכנ"י דלמ"ד דם נעכר ונעשה אבל קשה לנמא לעולם אבל טהורה אסור כדם אלא בב"ח דהוי דם שבישלו ולא אסור תו משום דם ולישנרך לאסור משום בב"ה ע"כ ת"ו דס"ל דהתם דם שבישלו עובר ולדידי לעל"ד אין מהתם רמי' כי גם המ"ד דדם נעכר ונעשה אבל מודה לנמה דמחדש ה"ל לאסור נמי משום דאתי מהמי ומ"ל לכ"ע קאי דבר זה מה דקאמר מי אבל לאסור דהייטו משום דאתי מהמי ת"ל לכ"ע מוכח דאבל שרי דאל"כ למה תסרה תורה בב"ח וכמו הגאון כ' אם עוד דע"כ סוגי להתם ס"ל כזעירי דס"ל דם שבישלו אין עובר דאל"כ ליכא שום ה"ת דאבל יהי' אסור משום הא בעכר ונעשה אבל מינו רמוי לכפרה ואין בו איסור דם כמו דם שבישלו דאין רמוי לאתי מדם דגזה"כ הוא כיון שאינו רמוי לזריקה לא אסור משום דם כיון שנעשתה כמו דם שבישלו לאו מידוש:

ובשו"ת מהר"ם שיק סי' נ"ו מיישב קו' מבי"ת הל"ל דמ"ד דם נעכר ונעשה אבל ע"כ ס"ל דם שבישלו עובר דאל"כ אאיך מייב משום דם דהא כיון שנעכר אינו רמוי לזריקה כיון שנאסתה ונעשה אבל גם זה י"ל דאי לא הוה אבל טהורה שרי ה"ת לאסור דם שבישלו כיון דאבל ג"כ אסור והוה דרשינן הכ' דילף מני' דם שבישלו אינו עובר כאך מ"ד דס"ל דם שבישלו עובר אלא למסקנא דאבל טהורה שרי ממרי' דם שבישלו אינו עובר ואבל נמי שרי משום דנאסתה אלא דקשה מה קאמר הש"ם בכורות אם דמידוש הוא דאבל שרי כיון דאתי מדם דגזה"כ הוא כיון שאינו רמוי לזריקה לא אסור משום דם כיון שנאסתה כמו דם שבישלו לאו מידוש:

ובשו"ת מהר"ם שיק סי' נ"ו מיישב קו' מבי"ת הל"ל דמ"ד דם נעכר ונעשה אבל ע"כ ס"ל דם שבישלו עובר דאל"כ אאיך מייב משום דם דהא כיון שנעכר אינו רמוי לזריקה לא אסור משום דם כיון שנאסתה כמו דם שבישלו לאו מידוש:

סימן תנ"ד

(א) בש"ך בשם הר"ן טעם הרחה ראשונה כדי לרכך הבשר ובפרמ"ג הקשה אש"ך ובת"ח כ' בש"ך ופירשתי דברי ר"ן (ב) אפי' רחץ הבשר היטב בשעה שהי' חם צריך לשרותו קודם מליחה ולא כח"ד (ג) התך חתיכה א' לשנים צריך לחזור ולהדיח במקום חתך • מרדכי מפ"ק דחולין • והקשה בפר"ח על ראי' זו ותי' הפלתי ופרמ"ג הקשה אתי' הפלתי וכתבתי לישוב הפלתי וכתבתי תי' אחר על קו' פר"ח ופר"ח מיחמיר גם בקרע הבשר ביד צריך הרחה מחדש במקום קרע ופלתי הקשה אדין זה בחתיך לשנים דצריך הרחה אחרות דא"כ קשה קו' ר"ן לא ראה ברשב"א בחדושיו (ד) אכל שונרא מן הבשר צריך הרחה אחרת רי"ל ע"י דוחקא דלעיסה יוציא דם ומ"ש הח"ד ראי' להיפוך ליתא (ה) בפתחי תשובה ס"ק א' כ' בזמן הקור גדול ישימן המים באור עד שתפוג צינתן ול"נ דליתא לדין זה (ו) קו' אמהרא"י ות"ח שהתירו הרחה בתוך שלשה ימים כדי להשהותו לאחר ג' ימים (ז) נ"ל כב"ח בשר בכלי שמשתמשין בה דבר בשר לא יפה הם עושין לשרות בשר בכלי זה וראוי לגערה ולא כפר"ח שחולק אב"ח ונ"ל אפי' דעתו להכשיר הכלי אסור ולא כלתם הפנים •

א בש"ע סעי' מ' צריך להדיח הבשר קודם המליחה הטעם כדי שיתרכך הבשר ויצא דמו ע"י מליחה ר"ן וי"ת כמרדכי ס"ך הטם ז"ל הר"ן מדיח בתחלה כדי שיתרכך הבשר ויצא דמו ע"י מליחה שלא יהי' נקרש על פניו לא יהי' כח במלח להוליח דם עכ"ל והקשה הפרמ"ג בש"ך סק"ח דהא לר"ן הוא להפך היוצא היוצא שעל פני החתיכה ות"כ די בשפשוף היטב אבל לי"ת שכמרדכי שכ' דצריך לרכך הבשר צריך שרי' חלי שעה לרכך החתיכה מבפנים להוליח דמו ומהיך כ' הש"ך דר"ן וי"ת שכמרדכי בחד סיטה קיימת ע"כ וכ"ל לכאו' דפרמ"ג תופס סוף לשון הר"ן דמשמע טעם ההדחה רק להעביר היוצא מע"פ החתיכה אבל הר"ן תופס תחלת לשון הר"ן דמשמע מני' דטעם ההדחה כדי לרכך הבשר ובת"ח כלל ט"ו כ' ג"כ בש"ך וכ"ל מ"ש הר"ן הכ"ל בלשונו שלא יהי' נקרש ט"ס וכ"ל ולא ת"כ יש כ' טעמים הר"ן בתחלת דבריו שכ' הטעם כדי לרכך ת"כ בשר שרי' ובסוף דבריו טעם הש' מפני הדם שעל פניו ומ"מ בתוך החתיכה לשניהם אחר ההדחה צריך ההדחה אחרת להעביר הדם על פניו במקום החתך . ותדע דכמו כ' הר"ן כדי שיתרכך ובדף כ' הבשר מי כ' הטעם מקום דם על גבין חלא הר"ן מי"ל תרתי טעמי :

או י"ל לכתחלה מוסיף הר"ן לטעם לרכך הבשר ולא סגי בהדחה מועטת אבל בדיעב' מותר במעביר הלחלוחית כהגש"ד שער מ' והוסיף בת"ח שם וכ"פ הרמ"א בשמוך מע"ג שאינו דומה להגש"ד דהוא מכריע בין הפוסקים לכתחלה להחמיר כפוסקים המחמירין ובדיע' מקיל כפוסקים המקילין אבל הר"ן קאי בסיטת עצמו מ"מ יש לומר גם לר"ן כן מדעת עצמו ודומה למ"ש הפרמ"ג בש"ד בסק"ח לתמוז רבשב"א שי"ט וק"ק על זה מהגי"א בפכ"ה שכ' ואינו מוהנים כשמניחין הבשר שורין אותו בנים כדי שיתרכך הדם שע"ג החתיכה היטב ומהיך פ' הרמ"א הטעם דם שבחתיכה ע"ג בשר לא לריך שרי' וי"ל מהמנהג שורין אפי' מאן דס"ל הטעם מפוש בדם שבחתיכה אבל בדיעבד י"ל דאינו מעכב כהדחה היטב :

ב שם שאם הדיחו הטבח אי"צ להדיחו בבית כ' בח"ד שי' בע"ז וש"ך שהקשו מה קמ"ל בזה ואין לומר דקמ"ל דאין לריך שרי' לרמ"א לא יתכן זה דהא כ' לכתחלה לריך שרי' מ"פ לרכך . פרמ"ג . ול' לי בזה שי' ברשב"א בחידו' בד"ה רבב"ח אמר מדיח כ' וז"ל דאם רחצו מעט במים בשעה שהדם הם בשהטבח מדיחו די בכך דבשעה שהדם הם סגי בהדחה מועטת ואז אי"צ שפשוף אבל כשהדם מתיבש על הבשר לריך שיפשוף ויהיו הא דאמרינן דחללי בי' טבחי חללי בשעה שהדם הם בדחילה כל הטוח סגי ע"ל אמנם לזיו מלחה נראה לפרש הרמ"א בדברי הרשב"א דאינו מועיל כלום אלא שיהיו מזכירו שום דבר מזה בד"מ ועוד למעיין ברשב"א אם שכ"כ בשם רבו ר' יוסף דאי"צ אם בשעה שהדחה רחצוה מעט אחתיבא אבל בטעם לרכך הבשר אי"צ לריך שרייה בשעה שחלחו דרחילה בעודו חם לא מהני מה שמתחזק הבשר אח"כ ואין הכלח מועיל דמו ולריך לרכך הבשר ולריך שרייה דוקא ות"ת הא בנמ' קאמר להדי' דמהני חללי בי טבחי היינו כמי שרייה להפוסקים דס"ל כדי לרכך וכ"כ בחו"ס כלל ד' דין מ' דחיוו קרוי חללי בי טבחי עד שהרה חותו קלת בכלי הוצת בד"מ ובת"ח כלל ט"ו דין ד' ובש"ך ס"ק כ' ובע"ז ס"ק ל"ג וכן לטעם המרדכי דהדחה רחצוה דהמלח יתמלח מדם ואין יכול לעשות פעולתו ופרמ"ג בש"ך סק"ב כ' שטעם זה עיקר דפשיטא דאין מילוק בין עודו חם וק"ל :

ג שם אחר כל נתח לבשים כו' לריך לחזור ולהדיח . במרדכי כ' מטעם דוהקא דסכינא כדאי' בפ"ק נבי השוחט בסכין ס"ל דאנב דוחקא בסכינא בלע ה"ה דפליט ואקשה הפר"ח הרי חיוו נופי' ותוס' ורא"ש ורשב"א כ' אם דדוקא לבה"ש רותח קלת מהני דוחקא וכר"ו תי' בחוכל דרכיך י"ל דפליט אנב דוחקא אפי' בלא חום קלת ואקשה בש"ד מליפתא בסי' ל"ו דאפי' אחם סכין אומן קרום עליו ת"ל חלא הדחה ואי לאחוכל מהני דוחקא בלא חום לבלוע למה סגי בהדחה וע"ל אי מה מהא לא קשיא דאפ' דשומן

קרום על הסכין מ"מ אתיבא על הסכין עד שאינו ניכר עיי' רש"י דקו"ב ריש ע"ח וח"כ י"ל אפי' הדחה לא בעינן מטום לונן בלונן והוא יבש ביבש דאפי' הדחה לא בעינן כמ"ש הש"ך סי' ל"ח סק"ח חלא ל"ל דדוחקא מהני עכ"פ להיות לריך הדחה ושפשוף . ת"כ ס"ל י"ל דמהני להפליט קלת עכ"פ דס ע"ג אתיכה אם מהני דוחקא מכסינן יבש . ול"נ לישב קו' הפר"ח דהא קיי"ל בשעת שחיטה כל הדם אתעורר ממקומו לגמת דלכך לריך לאתוך הווילדין ונעשה הדם כעוס ויוליא בדוחקא לחוד וקלת סמך לדבר מדף ק"ב בכבר שחתך עלי' בשר בלי הכבר לסור ולקמר בגמ' שם מטום דיוליא דם בדחוקא דסכינא אע"ג דמייתי בגלי טעון מ"מ דאי' נמורה ליכא די"ל דמייתי בגלי אם דוקא ת"ו י"ל גלי שאני דרכיך ע"י החם ויוליא בקל ע"י דוחקא לחוד כמ"ש בהגהש"ד שער ג' ד"ה אבן בגלי לא בעי הדחה לרכך מטום דאתי לרכך מרכבו היטב :

ואמנם אע"ג דקו' הפר"ח לא קשה לו כמ"ש הפלתי לחלק בחוכל לו כמ"ש אי דדם יולית שפי' ע"י דוחקא לחוד מ"מ יפה הקשה הפר"ח מאחר דעיקר לריכתו דמרדכי מפ"ק ומטם עכ"פ ליכא לאי' דהתם ליכא נמי מוס קלת וכ"ל להמרדכי להזכיר עיקר הטעם דמהני כאן דוחקא לחוד ואפשר דמיבא לאי' דדוחקא עכ"פ מהני ומי שיקשה לי' קו' הפר"ח סמך עלמו על המעיין היש לתרן כמ"ש :

הש"ך הביא שדעת הר"ן בפ"ק חולק על דין זה וס"ל דאי"צ בהתך לבשים למחוך ולהדיח וכ"כ מכח קצי' דאמר רב הסעה לריך להיות לו ג' סכינים א' שחתך בה ושל' שחתך בה בשר ושל' שחתך בה פגום וכו' הר"ן ופרש"י סכין שחתך בה שלח יחתוך בה ד"א שלח תפגום והקשו עליו הא כל סכין לריך בדיקה לפני שחיטה ואם תמלא שהוא פגום לא ישחוט ומכח קו' זו פי' הר"ן דלריך שלח יחתוך בשר בסכין שחתך בה מטום דס שעל פני סכין שיגע בבשר והקשה הר"ן הא כל בשר לריך הדחה ותי' דאמלי בי טבחי וקשה הא עדיין בשיחתוך אח"כ הבשר בהחיכות לריך הדחה אחרת זה אינו דומיא דלריך הדחה אחר החיכה ולפלתי ת"כ להפוסקים דס"ל דלריך הדחה אחרת אפי' אם הבשר לא נחתך בסכין שחתך בה ולא נגע בו הסכין ולא נגע בשר אחר ולא נחתך בסכין שחתך בה ולא נגע בו הסכין ולא נגע בשר אחר ולא נחתך בסכין שחתך בה ונגע בשר אחר ולא נחתך בסכין שחתך בה ונגע בשר אחר ולא נחתך בסכין שחתך בה ונ

מליקה אחר הדחה ח"ו דס"ל דמי' לח מטרפי לבשר ותי"ל דס"ל לחת"ד בבשר שמוחה ג' ימים דעי"כ נתקשה דשריית מים מוסיף קישוי משא"כ הרחיבי ס"ל דליחת לטעם לריך הבשר וכליכה קשוי המים ג"כ לינם מתקשים מ"מ מכ"ל הח וכל עיקר רחייתו מהמרדכי ושם מוכח דמיח לח מרככי ולח"ח ג"כ קשה הח בכלל ט"ו ומי ס"ל כמהרח"י בדיעבד בשר בהדחה מועטת משום דחין לומר הטעם משום ריכוך למיח מדרכה מטרפי לי ח"כ מה חולק ממהרח"י כחן בכלל ד' ומ"מ לענין דינח ח"ם דמהני לכתחלה שרי בשר בשמוח ג' ימים ולח קשה קו' מהרח"י הח מיח מטרפי לי ממרדכי ולמ"ש גם המרדכי לח ס"ל הכי:

ו כ' כתו"ס שער כ' סי' ז' לחקור להשתמש בכלי שטורין בו בשר חפי' לח שהה בתוכו כי חס שעה ח', וחפי' להשתמש בו דבר לח לוכן חין מקילין לכתחלה דשמח לח ידיחנו היטב קודם כדחוקר ביו"ד חפי' להשתמש לוכן ויבש בכלי של חיסור לכתחלה דלמח יבשה ולח ידיחנו וכו' וכ' הב"ח לדברי חו"ה חלח שחיו מעתיקו כמו שהעתקתי וכ' הב"ח לפי דברי חו"ה חותן שמקילין לשרות בשר בכלי נחשת בשר שמבשלין בו דגים (ובלחה"פ כ' בשפגדל חו בקשפעלע) רחויין לגערה כי עוברים הס על דברי חכמים לשרות בשר לכתחלה בכלי שמשתמשין בו דבר בשר ע"כ והפ"ח כ' שהב"ח בפריז על המדה דרבים מקילין בזה וטעמח דמלחת כיון שהרגילו עלמם להדיח הכלי חחר שרייח הבשר וכן חחר הדחה חחרונה לריך לשטוף הכלי כדי שלח ישחר בו שום לחלומית דס והוה מידי דחורחי' בהדחה לקמן סי' ל"ח דשרי להניחו לכתחלה בכלי חיסור ושב"כ הרשב"ח בחידו' דף קט"ו בכלי שדרכו בהדחה קודם שיתחנם בו חין ממנעים להשתמש בו בחיסור גוון ול"ע דלקמ"ח שחו"ס סירנים בזה שלח כ' שמח יבשה מלהדיחו והיינו כיון דחורחי' בהדחה חלח שב' דכמו בחין דרכו להדיחו חיישינן שמח יבשה מלהדיחו כך בכלי שרי, חע"ג שדרכו בהדחה יש לחוש שמח לח ידיחנו היטב כלשון חו"ה שהבחתי וכ"מ בש"ע סעי' ז' שב' בהדחה לחחר מליחה שידחנו הבשר בכלי פעמיים ויעטוף הכלי בין רחיצה לרחיצה וקיע בבשר הדחה משמע הדחה היטב וכלי לריך רק שטיפה משמע שטיפה בעלמח והב"ח תמה דשטיפה זו לח הזכירו שחר הפוסקים וכ' שכן הדעת נוטה שלח יהי' על הכלי המים ודם דבוק בכלי והיינו רק משום הבשר שמדיחין בו עכשיו וגם זה רחוק מחחר שמדיחין הבשר ג"פ וכ"ש שחין מקום לרחוץ הכלי חחר הדחה כלל לבשר שחי"כ שטורין ומדיחין ברחשונה ומדיחין ג"פ בחחרונה וח"כ לפי"ז ודחי חין מקפידין כל כך בהדחת הכלי ושעושין כן היינו עושה רק שטיפה בעלמח ושפיר כ' חו"ה דחיישינן שמח לח ידיחנו היטב ועוד כ"ל הח מבואר בסעי' ז' דמהני הדחה ג"פ בחויר וחז חין מדיחין הכלי ח"ו חע"ג שהמנהג לרחוץ הכלי היינו חס מדיחין הכלי חחר המליחה וזה עושין דוקח בכלי שטורין בו חמיד חבל חס שורה הבשר בכלי בשר חין עושה רק השרייה והדחה הח' כחותו כלי בשר מפני הדחק שחין לו כלי שרי, מיוחד לכך כה"ג לח מדיח עוד הדחה חחרונה בכלי הבשר ולח מוסיף חפי' לוכן חיסור בהכלי הבשר כיון שחי"ל דיכול להדיח בחויר ות"כ כה"ג לחו חורחי' בהדחת הכלי חחר הבשרי ודיעו של ב"ח לוכן. וכלחה"פ כ' כך בב"ח מה שנוהגין לשרות בכלי נחשת שקורין פעגדל חו קשפעטל לח יפה עושים חח"כ רוליס חח"כ להכשירו ופר"ח כ' דחין לבטל המנהג ע"כ והב"ח לח כ' כדבריו להחיר ברוליס חח"כ להכשירו דחפי' פר"ח חיינו חחיר חלח משום דחורחי' בהדחה לח שייך שמח יבשה חבל להכשיר כלי ולהשתמש בו דבר חסור ודחי חסור וחיישינן לדלמח משחלי ובבה"ע כ' כלשון הלחה"פ ול"ע כמ"ש:

סימן תנ"ד

(א) אם מלח ולא הדיח תחלח דמתיר הש"ך לצלי בלא שהה שיעור מליחה וכמה פוסקים דאסרו אפי' לצלי וכ' לענ"ד שהדין עם הש"ך וישבתי הארוך משל"ך (ב) מ"ש רמ"א בסי' ס"ז ס"ג בחותך בשר מבית השחיטה דצריך חתוכה ומליחה לצלי וא"צ להשהותו שיעור מליחה כתבתי לתוס' צריך להשהותו שיעור מליחה (ג) במליחה מועטת בלא הדחה קמייתא דאסרו האחרונים ולפר"ח וברכי נראה דשרי בהדחה ומליחה שנית (ד) הח"ד הקשה אמאי בלא הודח ונמלח אסור כל החתיכה למחבר דס"ל דאין מליחה אוסר יותר מכדי קליפה וכתבתי ישוב ע"ז (ה) ותי' אקו' שהקשו על רמ"א ביש ס' נגד הדם אמאי א"צ נמי קליפה ופלתי כ' דאין ה"נ דבעי קליפה ג"כ:

בש"ע סעי' כ' חס מלח ולח הדיח תחלה ידיחנו וימלחנו שנית ויש מוסרין הג"ה וכן נוהגין חפי' לח שהה כמלחו שיעור מליחה חו"ה וכ' הב"ח סקי"ג כ' בד"מ דהיינו לקדירה חבל לגבי שרי חס לח שהה שיעור מליחה וכ"כ בסי' ע"ו סי' כ' ומרמ"ל וכ"ח חוסר גם גבי חלח כתבתי למעליותא דלח כמלח רק מעט ולח שהה וכ"כ בפתחי תשו' בשם תפחרת למשה וגם דעת הרמ"ח בסי' ע"ו מתפרש כן ע"כ. והנה לעני"ד שהדין עם הש"ך ולבחר דין זה נעתיק הסנוי' דף ל"ג תניח הדוחה לחכול מבהמה קודם שתלח נפשה חותך כזית בשר מבית השחיטה ומלחו יפה יפה וממתין לה עד שתלח נפשה וכ' תוס' הח דלח מהפר הדחה ח"ו דמי' לח מטרפי לבשר ותי"ל דס"ל לחת"ד בבשר שמוחה ג' ימים דעי"כ נתקשה דשריית מים מוסיף קישוי משא"כ הרחיבי ס"ל דליחת לטעם לריך הבשר וכליכה קשוי המים ג"כ לינם מתקשים מ"מ מכ"ל הח וכל עיקר רחייתו מהמרדכי ושם מוכח דמיח לח מרככי ולח"ח ג"כ קשה הח בכלל ט"ו ומי ס"ל כמהרח"י בדיעבד בשר בהדחה מועטת משום דחין לומר הטעם משום ריכוך למיח מדרכה מטרפי לי ח"כ מה חולק ממהרח"י כחן בכלל ד' ומ"מ לענין דינח ח"ם דמהני לכתחלה שרי בשר בשמוח ג' ימים ולח קשה קו' מהרח"י הח מיח מטרפי לי ממרדכי ולמ"ש גם המרדכי לח ס"ל הכי:

ו כ' כתו"ס שער כ' סי' ז' לחקור להשתמש בכלי שטורין בו בשר חפי' לח שהה בתוכו כי חס שעה ח', וחפי' להשתמש בו דבר לח לוכן חין מקילין לכתחלה דשמח לח ידיחנו היטב קודם כדחוקר ביו"ד חפי' להשתמש לוכן ויבש בכלי של חיסור לכתחלה דלמח יבשה ולח ידיחנו וכו' וכ' הב"ח לדברי חו"ה חלח שחיו מעתיקו כמו שהעתקתי וכ' הב"ח לפי דברי חו"ה חותן שמקילין לשרות בשר בכלי נחשת בשר שמבשלין בו דגים (ובלחה"פ כ' בשפגדל חו בקשפעלע) רחויין לגערה כי עוברים הס על דברי חכמים לשרות בשר לכתחלה בכלי שמשתמשין בו דבר בשר ע"כ והפ"ח כ' שהב"ח בפריז על המדה דרבים מקילין בזה וטעמח דמלחת כיון שהרגילו עלמם להדיח הכלי חחר שרייח הבשר וכן חחר הדחה חחרונה לריך לשטוף הכלי כדי שלח ישחר בו שום לחלומית דס והוה מידי דחורחי' בהדחה לקמן סי' ל"ח דשרי להניחו לכתחלה בכלי חיסור ושב"כ הרשב"ח בחידו' דף קט"ו בכלי שדרכו בהדחה קודם שיתחנם בו חין ממנעים להשתמש בו בחיסור גוון ול"ע דלקמ"ח שחו"ס סירנים בזה שלח כ' שמח יבשה מלהדיחו והיינו כיון דחורחי' בהדחה חלח שב' דכמו בחין דרכו להדיחו חיישינן שמח יבשה מלהדיחו כך בכלי שרי, חע"ג שדרכו בהדחה יש לחוש שמח לח ידיחנו היטב כלשון חו"ה שהבחתי וכ"מ בש"ע סעי' ז' שב' בהדחה לחחר שידחנו הבשר בכלי פעמיים ויעטוף הכלי בין רחיצה לרחיצה וקיע בבשר הדחה משמע הדחה היטב וכלי לריך רק שטיפה משמע שטיפה בעלמח והב"ח תמה דשטיפה זו לח הזכירו שחר הפוסקים וכ' שכן הדעת נוטה שלח יהי' על הכלי המים ודם דבוק בכלי והיינו רק משום הבשר שמדיחין בו עכשיו וגם זה רחוק מחחר שמדיחין הבשר ג"פ וכ"ש שחין מקום לרחוץ הכלי חחר הדחה כלל לבשר שחי"כ שטורין ומדיחין ברחשונה ומדיחין ג"פ בחחרונה וח"כ לפי"ז ודחי חין מקפידין כל כך בהדחת הכלי ושעושין כן היינו עושה רק שטיפה בעלמח ושפיר כ' חו"ה דחיישינן שמח לח ידיחנו היטב ועוד כ"ל הח מבואר בסעי' ז' דמהני הדחה ג"פ בחויר וחז חין מדיחין הכלי ח"ו חע"ג שהמנהג לרחוץ הכלי היינו חס מדיחין הכלי חחר המליחה וזה עושין דוקח בכלי שטורין בו חמיד חבל חס שורה הבשר בכלי בשר חין עושה רק השרייה והדחה הח' כחותו כלי בשר מפני הדחק שחין לו כלי שרי, מיוחד לכך כה"ג לח מדיח עוד הדחה חחרונה בכלי הבשר ולח מוסיף חפי' לוכן חיסור בהכלי הבשר כיון שחי"ל דיכול להדיח בחויר ות"כ כה"ג לחו חורחי' בהדחת הכלי חחר הבשרי ודיעו של ב"ח לוכן. וכלחה"פ כ' כך בב"ח מה שנוהגין לשרות בכלי נחשת שקורין פעגדל חו קשפעטל לח יפה עושים חח"כ רוליס חח"כ להכשירו ופר"ח כ' דחין לבטל המנהג ע"כ והב"ח לח כ' כדבריו להחיר ברוליס חח"כ להכשירו דחפי' פר"ח חיינו חחיר חלח משום דחורחי' בהדחה לח שייך שמח יבשה חבל להכשיר כלי ולהשתמש בו דבר חסור ודחי חסור וחיישינן לדלמח משחלי ובבה"ע כ' כלשון הלחה"פ ול"ע כמ"ש:

סימן תנ"ד

(א) אם מלח ולא הדיח תחלח דמתיר הש"ך לצלי בלא שהה שיעור מליחה וכמה פוסקים דאסרו אפי' לצלי וכ' לענ"ד שהדין עם הש"ך וישבתי הארוך משל"ך (ב) מ"ש רמ"א בסי' ס"ז ס"ג בחותך בשר מבית השחיטה דצריך חתוכה ומליחה לצלי וא"צ להשהותו שיעור מליחה כתבתי לתוס' צריך להשהותו שיעור מליחה (ג) במליחה מועטת בלא הדחה קמייתא דאסרו האחרונים ולפר"ח וברכי נראה דשרי בהדחה ומליחה שנית (ד) הח"ד הקשה אמאי בלא הודח ונמלח אסור כל החתיכה למחבר דס"ל דאין מליחה אוסר יותר מכדי קליפה וכתבתי ישוב ע"ז (ה) ותי' אקו' שהקשו על רמ"א ביש ס' נגד הדם אמאי א"צ נמי קליפה ופלתי כ' דאין ה"נ דבעי קליפה ג"כ:

בש"ע סעי' כ' חס מלח ולח הדיח תחלה ידיחנו וימלחנו שנית ויש מוסרין הג"ה וכן נוהגין חפי' לח שהה כמלחו שיעור מליחה חו"ה וכ' הב"ח סקי"ג כ' בד"מ דהיינו לקדירה חבל לגבי שרי חס לח שהה כמלחו שיעור מליחה וכ"כ בסי' ע"ו סי' כ' ומרמ"ל וכ"ח חוסר גם גבי חלח כתבתי למעליותא דלח כמלח רק מעט ולח שהה וכ"כ בפתחי תשו' בשם תפחרת למשה וגם דעת הרמ"ח בסי' ע"ו מתפרש כן ע"כ. והנה לעני"ד שהדין עם הש"ך ולבחר דין זה נעתיק הסנוי' דף ל"ג תניח הדוחה לחכול מבהמה קודם שתלח נפשה חותך כזית בשר מבית השחיטה ומלחו יפה יפה וממתין לה עד שתלח נפשה וכ' תוס' הח

סימן תנ"ה.

ואם לא הודח רק מעט מותר בדיעבד אפי' לא נשרה בכלי • ת"ח • ומה שהקשה עליו במנ"י ישבתי :

בהג"ה ואם לא הודח רק מעט קודם שמלחו מותר וה"ה אם הי' ס' כמחיכה נגד כל שעליו. וכת"ח בכלל ט"ו דין ח' כ' וזה"ל מאו"ם. לכתחלה יזהר הכשר יותר מאלו שעה אחת בדיעבד אפי' בהדחה מועטת בלא שום צרי. סגי כמ"ש מהרח"י בהגה דע"כ בלא שום צרי, מיירי דהח בתחלה כ' דהגהו כצריי' מועטת לכתחלה וכאן שהתירו דוקא דיעבד מיירי בלא שום צרייה והקשה במנ"י שק"ב הח בחו"ה כלל ר"פ דין ח' לא כ"כ אלא שכ' וז"ל ומ"מ אם לא שהה הכשר הרבה בכלי בהדחה קמייתא אלא אפי' שהדיחו פחות מהדחה בתרייתא ומלחה כך מותר בדיעבד כדפי' מהר"י טרוזין שבהדחה מועטת סגי להסיר הדם כעין שעליו בהדחה שלאחר מליחה אמר שמוחל פעמים יפה אחת בהדחה לחשוחה לח עכ"ל משמע להדי' דלא מהני אם שופכין עליו מעט מים רק צריך לשרות מעט כמים שבכלי לכאו' י"ל דבכלל ה' דין נ' כ' ת"ח בשם חו"ה כלל ד' דאין בשום תחיכה ס' נגד הדם שעליו, ונם אין המלח מפליט כל הדם שבתחיכה מאחר אלא נתרבך הכשר תחלה וכ' הת"ח ג' מדבריו דס"ל בטעם הדחה צריכה לחל כבר נתבאר דבדיעבד אמו סומכים להתיר בהדחה מועטת מטעם דאמו סומכין אמ"ד בטעם הדחה אינו רק משום דס בעין שעליו וכ' במנ"י ול"ע מאוד דהח נם חו"ה כלל ד' דין ח' פ' במהר"י טרוזין בדדיע' בהדחה מועטת סגי ע"כ וה"כ י"ל חדא קו' מתוכלת במברריו דס"ל בטעם דהדחה משום דנתרבך בחמת לדידי' לח סגי בהדחה מועטת דהיינו בשפיכה אלא בצרי, מועטת ואינו מבית לדברי מהר"י טרוזין דדייק מדלא אמר שמוחל הדחה יפה יפה פעמים וסגי לי' בהדחה מועטת כן ס"ל לדידן סגי בצרי מועטת אבל רמ"א מתיר בלא צרי, כלל דאין סומכין בטעם הדחה רק משום דס שעליו ומ"ם הת"ח שכן מוכח מהגה ס"ד דמותר בדיעבד, בלא צרי, דהגה ז"ל הג"ה ס"ד המחבר כן לשרותו זמן מועט ולהדיח בתוכן מים חיטב ומ"ם טעם הדחה כדי שיתרבך הדם המשר"י לח ס"ל הכי אלא ס"ל טעם הדחה כדי שיתרבך הבשר עלמו להוציא דמו ע"י מליחה ות"כ לפי"ז לח סגי לי' בהדחה מועטת אפי' בדיעבד, וילחה להתיר בדיעבד, וכ' במנ"י דיותר ל' לפרש הח דמתיר לכתחלה היינו ע"י צרי, מועטת והדחה חיטב ומ"ם להתיר דיעבד דווקא היינו ע"י צרי, והדחה מועטת כיון שבהיסס מועטים ע"כ לפי דבריו הכי הל"ל להגה ס"ד לפי"ז לחשר"י לח סגי אפי' בצרי, מועטת דאין בהדחה מועטת בהדחה לחוד בלא צרייה מותר :

סימן תנ"ו.

(א) נמלח מצד א' למלחו שנית בצד הב' ולהניחו למשה בצד זה שמלה עתה שב' האחרונים לדידי צ"ע (ב) נ' דצריך להוציא הבריאה מעופות קודם מליחה דלא יהי' נמלח מצד א' ואם נצרר הבריאה דם שבא מבית השחיטה ישליך הבריאה •

בהג"ה ס"ד ויש מוסרים אפי' בדיעבד בנמלח מלד ח' הקשה בפמ"ג בס"ד ס"ק כ"ג ממאי אין להכשר זה תקנה אפי' בדיעבד ימלאנה הלד הב' ויניח למטה אותו לד שמולח עתה ויניח למיהם שיהי' בולע הלד שנמלח כבר דהח דם אינו מפעפע למעלה וכיד אפרים כ"כ בשם תפל"מ בדק שיהי' מהר שלא להתפך הכשר ול"ע תקנה זו מה מהני למ"ש הפמ"ג בט"ז סקי"ג וז"ל כל שבקש תוך שיעור מליחה צריך למלוח מלד הב' דדוקא כשהוא נמלח מכל לד הדם נגרר אחר המלח משא"כ כשהוא מגולה לחויב. ע"כ משמע דאפי' לאותו לד שמלח נמי לא פעל כי לא נגרר הדם אחרי המלח כשמלוח בלד ח' ח"כ נם עכשיו כשימלח לד הב' לחוד נמי לא מהני כיון דלד הב' מגולה לאויב ולא מלחו וא"ת עכשיו ימלחנו בב' נדדין זלא יהי' מגולה לאויב בלא מלח ח"כ מה יאמרו דאין המלח מפעפע למעלה הא בודאי נגרר הדם נם למעלה בחסר שיש שם ג"כ מלח. לאמנם מכל מקום י"ל דאין כח במליחה הב' אפי' כמולח עתה בב' נדדין להפליט לחוץ כיון שבתחלה כי כבר נמלח לד ח' בולע אותו לד שכבר נמלח מהלד שנמלח עתה וכמ"ש הנש"ד דמה"ט לא מהני מליחה שנית בלד הב' ושפיר בולע מלמטה למעלה כיון שיש שם מלח למעלה רק להפליט לחוץ י"ל דלא יכול כדם דאתי מעלמא שאין המלח מפליטו לחוץ ולכך לא הזכירו הפוסקים הך תקנתא :

ועוד י"ל דלא הזכירו הפוסקים למ"ש הפרמ"ג בש"ך דאי אשית לי' כך אתי למיעבד לאיפוך כמו בבדח אותי' בשרח אאין לוקין לכתחלה הואיל ויש לו תקנה בלאו לא ניתר לו בשפ"מ. (ש"ך ס"ק כ"ח אשיב בה"ג הפ"מ) אמאי לא התירו לו ע"י. ולא הביאותי לדברי ז"ל דהח לש"ך הי' דברי כיון דמיקרי הפ"מ ח"כ לא אמרו אלא היכי דליכא הפ"מ ומה מקשי הפרמ"ג דבהפ"מ אין ה"ה שאי בלד ח' ול"ע עכ"פ לרחש דאין להקל בתקנה זו. כ' במשבלות ס"ק ט"ו דיש להוליא הריאה מהעופות קודם המליחה זכרתיו בש' יד יהודה סקי"ח שחולק ע"ז כיון שהריאה דבוקה בכלעות ויש ממנו מנולה מב' בחחיכה עבה ולישת דהח אינו דבוקה כבולו בכלעות אלא מפני שהוא נקוב הרבה ונמלח מלח מנד ח' . ע"כ לפעמים נמלח כריאה על עוף דס הרבה בלבר וקרום בזה כ' לחסור אפי' דיע' אם לח הוליאה אך אין שאם הריאות כן ומשמע מדבריו שאי"ל לבדוק אח"ז אחמב בנ"ם סי' ל"ח שע"ש כ' דבכיה בעופות לרוחות דס אדום או שחור בח מבית השחיטה ולח פסול משום מרלה וסובא בבית יוסק סי' ל"ח ס"ג סק"ו ח"כ כיון דבכיה לריך לבדוק אח"ז ואז לריך להוליאה ובלאה שאם הוא כך שיעלין הריאה כי אין כח במלח להוליח דס בלבר ועיי' בח"ד בם"ק י"ח ו"ט וכ' שכ' הדיוים בשעי' זה בביאור יפה :

סימן תנ"ז.

(א) ישוב הרמב"ם והרא"ש מה שכתבו שיעור מליחה בשיעור מיל על קו' לח"מ ועל קו' התוס' (ב) ישוב ב' אופנים על שתירת הר"מ דפעם פסק מליח אינו אוסר ופעם פסק דמליח אוסר (ג) שעם למנהג דצריך להשהות במלה שעה ולא סגי כדי הילוך מיל •

בשע"ע סעי' ו' שיעור שהי' במלח אינו פחות מכדי הילוך מיל כן כ' הר"מ בפ"ו מה' מ"א והמרדכי בשם רש"י וכ' ה"ה שם דשמך הר"מ ממה דאי' בשבת דף ע"ו דמליחה י"ב משום עיבוד ושיעור עיבוד כשיעור מיל אע"ג לעניין שבת אין עיבוד בחוכלין ה"ר לעניין שבת . והקשה הלח"מ שם דהח אי' בשבת שם דמליחה לביתי' לאו עיבוד הוא :

ונ"ל ביישוב הר"מ ורש"י . דהיינו רש"י לשיטתי' כמו שאחמר והר"מ נמי לשיטתי' דס"ל בשיטת רש"י ז"ל והוא דרש"י פי' בחולין דף קי"ג דהח דקיי"ל מליח כרותח היינו במלחו כעין מליח בשר להלישו והקשה ר"ת מבמה מקומות בש"ם דאסרינן במליח ותעו מיירי בכל המקומות במליח הרבה כעין דבעי למורחי' ולהלישו משתמת מיירי בעין מליחה לקדירה ומליחה לקדירה אינו אלא כ"כ בעין למורחי' ומביא נמי רחי' מנחמות דף כ"ח דקאמר התם במליחת קדשים אמר אביי וכן לקדירה משמע מליחה לקדירה הוא מליח כרותח דהח מדמהו למליחת קדשים וכמליחת קדשים מליח כרותח כדאי' התם עלה דס שמלחו אינו עובר משום דמליח כרותח ונ"ל ליישב דעוד כ' בשם רשב"ח דס"ל דאי"ל למלוח מב' נדדין ורש"ל חולק דלריך לשוך המלח בכל מקום וכב' נדדין וכ' הב"ח וללחה מדבריו שכך הי' נירסתו בעור דרשב"ח ס"ל דאי"ל לעשותו כבין ולכך אי"ל לכשותו אבל אי"ל דלריך לעשותו כבין לכשותו אלא יהי' מקום בלא מלח וע"ל דה אמר אביי אם יכול לעשותו כבין משמע דאי"ל לעשותו כבין י"ל דאי"ל לעשות שורות שורות כבין. ויותר נכון דהח רבא דוחה לדאביי ומפרש יכול לעשותו כבוחה דהיינו מלח מעט ת"ל תמלח ר"ל הרבה לכשותו וה"ק למסקנא לריך לעשותו כבין דהיינו לכשותו במלח ולפי"ז ח"ם רש"י מקו' התוס' דרש"י ס"ל דמליח לקדירה והוליח דס הוה סגי להניעו לאורחי' כיון דלריך לכשותו ולעשותו כבין ושפיר מליחה זו מחשיב עיבוד כדאי' בשבת אם לאורחי' הוה עיבוד ושיעור עיבוד כמיל נם מליחה לריך שאי' אמר' כמיל ומה דאמר אם לביתי' לא עיבוד הוא היינו כעין שמולחין מאכלים במליחה קלה שאינו מכשרו כבין :

וי"ל נמי מהרמב"ם דס"ל בכרש"י דכל מליח שאינו מכשרו ומרבה כבין לא מקרי מליח כרותח דהגה בסוף פט"ו מה' מא"ם פסק בשר בשר שנמלח וכלל עם בשר נבלה אסור ואין לעשות על טעמו ושעורו והקשה בכ"מ דהח בפ"ז כ' דאין מולחין חלבים עם בשר וכ' ה"ה שם דמשמע מרמב"ם דבדיעבד שרי עיי"ש ולהל"ל ח"ם בפ' ט"ו מיירי ממליחה הרבה שאכשרו כעין בשן וזה כוונתו מ"ש שנמלח וכלל כלו' שהי' מלוח הרבה וכלל במלח אבל בפ"ז מיירי במליחה קלה כשהם מליחה לביתי' :

חוץ לדרכינו ל"ל ביישוב הר"מ שפ"י שברת פליטי בסי' ל"ח ס"ם דמלח אין עושה תרי פעולות דהיינו להוליח דס ולחמם החחיכה ח"כ י"ל להיפוך מהל"ל בפ"ז מיירי במולח הבשר להוליח הדם ח"כ אאין המלח עושה כ' פעולת בשמוליח הדם בתוך שיעור מליחה הוא כח שבא המלח להפליט דס אין עושה פעולה אחת להוליח ליר מחחיכה אל חלב מה תאמר לאחר שיעור שרי דבבר פלט הדם יהי' חוסר י"ל הר"מ ס"ל לאחר שעשה שיעור מליחה פסק הרוחה מהמלח כדעת תוס' דקי"ב ע"ב ד"ה ודגים בסוה"ד וכן דעת הרא"ש שם וש"ע רמ"ח בסי' ל"ח כן במקום הפ"מ ובסודת מלוה ות"כ שפיר ס"ל לרמב"ם דשרי בדיעבד דאאין המליחה יכול לאסור אחל בפ"ז פ"ו ע"ו שם מיירי בבשר שבשר נמלח להוליח דמו ומלחו עתה אחת עם בשר נבלה לקיימו דאין המלח עושה פעולת הדם ועושה פעולה אחת דהיינו להרחיח אחיכת הנבלה ופולט ליר נבלה ואוסר. אבל לעניינים יש לחלק דבפ' ע"ו מיירי במליחה היטב כמליחה לאורחי' וזה נמי מליחה לקדירה כה"נ מליח כרותח כמש"ל לפרש"י ור"ח הכי ס"ל מבח"כ בפ"ז מיירי בלח הי' מליחה לאורחי' וכמליחת בשר לקדירה אלא כדרך שבני חלח מולחין בשר אחר המליחה והדחה ליומא אחרי' וכה"נ לח הוה מליח כרותח וכב"מ שם וצ"ע :

לקמן סי' ע' תי' כי"ב אבל לח כ' ספרא ואסוכין לדבריו כמ"ש :

הגה כתה"ל כ' קלת טעם למנהג שנוהגין שעה אחת במלח ועיי' פלתי ממנגד בטעמו ולכאו' י"ל דרש"י ורמב"ם שכתבו שיעור מיל סגי היינו לשיטתיהו דמיירי במליחה שמכשרה אבל אי"ז הוה מליחה לעיבוד הח נם לעיבוד סגי כשיעור מיל ה"ה במליחה לדם סגי כשיעור מיל אבל

לפי מנהג שאין מדקדקין למלוח בכל מקום כמ"ש הכ"מ וש"ך וט"ז מ"כ אין זה דומה למליח לעיכוד מ"כ לא סמכו על שיעור מיל וי"ל במדקדק לכסותו במלח בכל מקום סגי אפשר לפי' לכתחלה בשיעור מיל :

יש נהגין תוס' ורמ"ם דק"ב ע"ח בשם בה"ג מדלמר שמוחל מליח כרותח דלגי ושיעור לגי כשיעור מיל וקשה דבדף ל"ג כ' תוס' ורמ"ם דמוטי דם לריך מתיכה במליחה מטמ"כ בגלי וכ' הרמ"ם מזה נוכח דלא כר"ת שכ' דמותר לבשל בכד לחר מליחה כמו לחר גלי מדכ' בה"ג דשיעור מליחה כשיעור גלי ע"כ ולמה לעניו שיעור מיל שוו מליחה וגלי וכלמ"ה מי' בסי' זה ולקמן סי' ע"ו דגלי עדיף ממליחה והלריך שיעור מ' יוליח דם במליחה כמו בגלי וי"ל דה"ל בגלי יולית מהר והוה כחלי בליותו כדלי בסי' ע"ו והוה קודם שיעור מיל וגלי כל לרכו הוה כשיעור מיל ובלחמת אין כח המליחה בכח הגלי ולא כר"ת דלא דייק בה"ג דלמה תלה שמוחל מליח כרותח דגלי מ"ו דר"ל בגלי כל לרכו והוה שיעור מיל וק"ל . ורלית בם בחר יעקב כאן הקשה שרמב"ם שכ' שיעור מליחה כשיעור מיל וכ' הר"י בשם ריב"ן דשיעור גלי כסילוך מיל מ"כ קשה מפ' אין לדין ג"ב בהמה מסוכנת די"ט לח יחמוט מ"ח יכול לאכול כזית גלי מבע"י וכ"ע אמר כדי שיכול לאכול כזית חי מכית טביחתה וקשה לרמב"ם דס"ל דגם חי לריך מליחה מ"כ מה חילוק יש בין ת"ק לר"ע ולמ"ם נמי קשה הא שיעור מליחה כשיעור גלי כל לרכו שיכול לאכול אותו דסיינו שיעור מיל אע"כ ס"ל לרמב"ם במליחה יולית דמו כמו בגלי וכן פי' הב"ח מליח כרותח דגלי היינו כחלי גליותו והילוך מיל כשיעור עיבוד לר"מ ולת"ק לריך גלי כל לרכו והוה יותר מגמיל והקל"ד הא גלי כאו יותר ממליחה וכ"ל ליישב דסגא תה"ד מקייס למעבד להמתין במלח שעה מדאי' בפ' תמיד נשחט שפוסיפו בערי"פ שחל בערי"ם שעה לתמיד כשיעור גלי ור"ל עם ליקוט עלים דגלי מ"ל רק שיעור שהוה כחלים שעה מ"כ י"ל להרמב"ם לת"ק דקאמר כדי שיכול לאכלו גלי ר"ל עם הסכנה דסיינו ליקוט עלים והטבלה :

סימן תנ"ח.

א) מ"ש הרמ"א כדי הילוך מיל יכול לסמוך בדיעי, או לכבוד שבת או לכבוד אורחים וכ' הש"ך אדיעבד בליכא לכבוד שבת לא שרי אלא בכבר נתבשל והג"מ חולק ומקיל עכ"פ בשהה יותר מחצי שעה והדיח אפי' לא נתבשל ואני ישבתי לש"ך א"כ קולא דרג"מ אינו מוכרח (ב) פי' בש"ך סקי"ד בלא הדיח דק מעט קודם שמלחו שכ' רמ"א ס"ב דמותר בדיעי, שם כ' הש"ך אפי' עדיין לא נתבשל :

בשי"ע שיעור שהיה במלח מיגו פחות מכדי הילוך כו' סג"ה ועל זה יש לסמוך בדיעבד וכ' הש"ך כגון שהודח לחר שהשה שיעור מיל ונתבשל ובדג"מ כ' אפי' קודם שנתבשל י"ל כיון דיש הפסד מלח מקרי דיעבד וז"ל דמאי דמלח שלא מספיק"ב שכ' רמ"ח ואם לא הודח רק מעט קודם שמלחו מותר בדיעבד וכ' הש"ך סקי"ד דמשמע דכיון שמלח לא שלח בשלו עדיין משוב דיעבד וש"ל לחזור להדיחו ולמלחו עכ"ל מלמד דהש"ך גופי' ס"ל דמ"ם רמ"ח דיעבד שרי ר"ל אפי' קודם ביטול משום הפסד מלח ולמה כ' כאן דמ"ם רמ"ח דשרי בדיעבד דהיינו שכבר נתבשל ויש ליישב דהשה במ"י מקשה על ש"ך סקי"ד מהכין משמע לש"ך כן מרמ"ח דמיירי שם קודם שנתבשל ר"ל דדייק הש"ך דלמה לריך רמ"ח ואם לא הודח רק מעט קודם שמלחו דהך קודם שמלחו מיותר דהא בהא מיירי דהיינו בהדחה קמ"ל דאפי' בקודם המליחה ומ"ו דבקיע קודם שמלחו לאשמעינן דמליחה לבד הי' ולא נם ביטול ואפי"ה שרי בדיעבד שם משום הפסד מלח ומני' דס"ל לש"ך ממה דהתם בס"ב מדקדק רמ"ח בלשונו לאשמעינן דמיירי קודם שנתבשל נמי מוחר בדיעי, וכאן בס"ו כ' התם ולא בקיע קודם שמלחו מ"ו כאן מיירי לאחר ביטול אבל קודם ביטול לא נרמה לרמ"ח להקל כאן משום הפסד מלח ומ"כ ל"ע מה שמיקל הלב"מ אפי' קודם ביטול אם שהה יותר מאלי שעה אם אי"ל לחזור ולהדיחו ולמלחו בדליכא דחק :

סימן תנ"ט.

א) ישוב הד"מ ותשו' רמ"א שכ' מר"ן מוכח דמוחר להדיח במי"פ ודוקא הדחה אחרונה אבל לא הדחה קמייתא :

הגהה סעי' ז' מוחר להדיח הבשר במי פירות בד"מ כ' שזה מדברי ר"ן בפ' השוחט ותמה הע"ז והש"ך הא בר"ן לא נמלא דבר זה וכ' הש"ך שהוח ט"ס ול"ל בחוס' בפ' השוחט ממתני' דל"ג דהשוחט ולא ילא דם בשר ונאכל בידים מסוכנת לפי' שלא הוכשר בדם וכ' חוס' דלא הוכשר בהדחה דמיירי במי פירות דעיין שם משום דגם בהדחה דשאוה שרי במי פירות ובתשו' סי' ק"ג כ' הרמ"ח דשוחל מדקדק מדר"ן דהדחה דשאוה לא וכ' הרמ"ח הטעם משום דמי"פ י"ל דמטרשי לי' : **ונ"ל** דלאו ט"ס הוח הר"ן אלא דיין זה לא לגמד הרמ"ח ממ"ם כן הר"ן בפי' אלא ממשמעות ודקדוק מדברי ר"ן וכך ל"ל בד"מ דמשמע מדר"ן דמותר להדיח במי"פ ויניח עליו ריעו דבהדחה דשאוה דלא נמי אחי' לדקדוק בע"ם הרמ"ח בתשו' והוח דהטם על המשנה הנ"ל לפי שלא הוכשרו

בדם הקשה הר"ן וז"ל ויהו שלא הוכשר בדם על כרחן קודם מכילה הוכשרו במים דאי לקדירה הרי הוכשרה במים אבה ר"ל במים שבישל בה ואי נגלי דליכא רוטב נכשרו נמי בהדחה דודאי אפי' נגלי בעי הדחה עכ"ל וקשה אחאי, לא הקשה הר"ן גם בביטול בכר הוכשר בהדחה כמו שהקשה בגלי דהוה קודם שנתנו לקדירה לתוך המים ואפי"ת מהדחה קמייתא לא קשי' די"ל מהכחת בלא הדחה קמייתא וכגון דליכא ס' כנגד הדם שעל החתיכה מ"מ"כ בגלי דחוסר כדי נטילה לא מהני ס' עיי' ש"ך ס"ק ע"ו דליכא לפעמים ס' בחתיכה כנגד הדם שעליו אבל מהדחה אחרונה ס"ל להקשות דודאי בלי הדחה אחרונה אי"ת דשרי לאכלו דהא קיי"ל דליכא ס' בחתיכה כנגד המלח והדם שעליו לקמן סעי' ט' ולא ל"ל מהדחה אחרונה לא קשי' לי' משום דאפשר לתרץ שהודח במי"פ אי"ת ס"מ דאפי' הדחה אחרונה והשתא בתשו' רמ"א לקדוק דהדחה ס' לא ד"ל קשה מה תו הקשה הר"ן ואי נגלי נמי הוכשר בהדחה הא אפשר לתרץ שהודחה במי"פ ע"כ ל"ל דהדחה ס' לא שרי במי"פ ום"ל מהני בגלי ויפה הקשה הר"ן וק"ל :

סימן תנ"ט.

(א) בשר שנתבשל בלא הדחה אחרונה צריך ס' כדי המלח שבו בד"מ כ' דר"ן בשם רמב"ן חולק ע"ז והמלח מותר א"כ י"ל בנגד הדם ע"ג זחתיכה יש בחתיכה ס' וכתבתי למהרש"א גם תוס' ורא"ש וסמ"ג כרמב"ן ס"ל ושקיל ושרי אי תוס' ס"ל כרמב"ן (ב) דברי רמב"ן אינם מוכרחים וקושיותו לפוסקים אחרים בלא"ה ל"ק (ג) ישוב על סתירת ב' הגהות דא"ז והוא אם מיד אחר ששהה שיעור מליחה נתבשלה הרבה דם יש על החתיכה אין בחתיכה לחוד ס' וצריך רוטב ג"כ לצרף לס' אבל בשהה זמן מרובה אחר שיעור מליחה דפלט ציר והציר שוטף להדם או יש ס' בחתיכה לחוד כנגד הדם והמלח וכן דעת רא"ה (ד) ישוב על הב"ח דס"ל דלא צריך ס' אף כנגד המלח אלא למ"ד חתיכה עצמה נעשה נבלה (ה) ולפי"ז יש מקום לומר בהפ"מ בשהה שיעור מליחה ונתבשל בלא הדחה אחרונה דמותר דיש ס' בצירוף כל הנ"ל דהא יש הרבה פוסקים דלא אמרי' חענ"ג בשאר איסורין וכן במליחה ואשכחן דמצרפינן דעות אלו ביש עוד צדדין וכאן הא איכא מהר"מ דס"ל לעולם איכא ס' בחתיכה ואיכא רמב"ן ורא"ה והמרש"א לדעת תוס' דהמלח מותר דשורף הדם וכנגד הדם לחוד איכא ס' כד"מ הנ"ל ובשהה שעה דאיכא נמי הא"ז ורא"ה בהנ"ל דיש ס' משום דהציר שוטף הדם ומה שאכתוב בסי' תס"א בהושם בכ"ש לאסור אפי' בהפ"מ היינו בשאר דבר חריף דמבשל בכ"ש או מכל מקום התם פשיטא להתיר בהפ"מ בשהה שיעור שעה עכ"פ ובהושם בכ"ש מיד אחר המליחה נ"ל בה"ג יש לאסור אפי' בהפ"מ מפני דרוב פוסקים ס"ל דליכא ס' בחתיכה ומלח עם כ"ש הוכחתי שם במישור דמבשל .

בשי"ע סעי' ט' בשר שנמלח ונתבשל בלא הדחה מחרונה לריך שיהי' בו ס' כדי המלח שבו . הגה דין זה הגם שכן פ' טוש"ע והרב לדידי ל"ע לפי שאין דעת רוב הפוסקים לחשוים הכי :

א הגה דין זה כ' הטור בשם סמ"ק וכ' בד"מ הר"ן בשם רמב"ן פלינ מדין זה שכ' המלח עלמו מותר מטום דהמלח שורף חת הדם ולא מבית פוסקים לחשוים הלח תוס' ורמ"ם וסמ"ג ס"ל כרמב"ן והוח בתוס' דף ק"ב ע"ב ד"ה דגים בסוה"ד שכ' גם מעשה דרש"י והוח סעי' כ' לקמן שהי' מיהין בשר שנמלח קודם הדחה מחרונה בכלי ונתמלח ליר שרי וכ' לחין לאסור מטום המלח שעל הבשר דמבליע הדם בתוך התתיכה דמ"כ החיך מניחין חתיכה לאחר שנמלחה בחים דמה לי מוהל ומה לי חים ח"ו ס"ע דמתיבם הדם בתוך המלח וכ"כ הרמ"ם והסמ"ג ופי' המרכ"ח ז"ל דס"ל מטום דהמלח שורף הדם ומ"כ המלח מותר כרמב"ן ומ"כ מי"ל ס' כדי המלח שלא כנגד הדם שע"ג החתיכה ולמה פ' הרמ"ח בסמוך ג"כ דהמלח מסור ולא הכיחו דעת רחשוים וגם על הטור קשה שפסק שלא כדעת מהיו הרמ"ם :

והנה הטור כ"ל ליישב דס"ל דדוקא תוס' שוערכו לחדם דבר זה שלא נחסר החתיכה מחמת דם שנמלח מפני שטורף מכל הרמ"ם לא לריך לנעשם זה מטום דרמ"ם כ' לתדי בזה"ל ואעפ"י שהמלח שעל הבשר שנמלח מסור שהדם מעורב בו מ"מ חותו דם שבמלח נדבק הוח במלח ומתייבש בתוכו ואין לו כח ליבלע בבשר ואעפ"י שממחה בתוך המוהל כדפי' לעיל נגי גומות עכ"ל ולעיל נגי גומות בסי' כ"ט כ' לכך אין כאן לנחת מן המלח כי אין המלח מבליעו כי אדרבה המלח דרכו שמפליט הדם ומשכו אחריו ונשאר בתוכו ואינו חוזר לבשר עכ"ל ולא כ' מפני שמתיבש ול"ל דמ"ם בסי' ל' ומתיבש שנירת ליבשה דתוס' נקיט אפשר גם נגי תוס' כ' שם נגי גומות וז"ל ח"ל ל"ל שהמלח שעל הבשר מעכב הדם הזה מליכנס בבשר ואי דכוותה כמ"ש הרמ"ם מטום דטעם המלח להמשיך הדם אליו מ"כ למה לריך תוס' לטעם בתר הכי מטום מפני שהדם מתיבש במלח וברפו מ"ו דגם לעיל נגי גומות מ"ש שהמלח מעכב הדם מלכנוס ה"ט מטום דהמלח מיבש הדם וברפו אפשר גם לפי"ד י"ל דליכא מתוס', נ"כ ראי' כלל דגם תוס' ס"ל דהמלח אסור

ולא כרמב"ן דרמב"ן ס"ל שהמלה כבר שרפו לדם הלכך המלה מותר לאכל תוס' ס"ל דמעטא מעט מיבשו המלה לדם והוה מעוט שטבע המלה להמשיך אליו הדם ומהמלבה זו מתיבא במלה שמ"ם תוס' ורמ"ם גבי גומות שמין הדם יכול לעלות הוה כמ"ם הרמ"ם מעוט שהמלה טבעו להמשיך אליו הדם והוה נמי מותו סברת שכתבו לבסוף שהדם מתיבא בהמלה מעוט דמושך המלה אליו ועי"ל מתיבא כל כך שאינו פולט לאכל לית ליה מיהו המלה שורף הדם ולהתיר המלה:

ואלא שם כן כוונות התוס' קשה לי מ"ם תוס' שם דדם במלה מותר כמו שנתבאר במים לאחר מליחה דמה לי מוהל ומה לי מים אלא ל"ל שהדם בהמלה מתיבא בו ואין בו כח לבלע בבשר על"ל ובשלמה לפי' מהרש"ל דהמלה שורף הדם בתוכו מ"ם דשרי בין במוהל ובין במים כיון שבשרף הדם בשעה שהי' במלה. אבל לי' כוותם כמ"ש הרמ"ם דטעם המלה לעכב בתוכו הדם מ"מ י"ל מדרבה מוהל קיל יותר שהוא רותח דטעם המלה להבליע הדם ואינו מפליט לחתיכה. ומשמ"כ כשמעורב במים דאין בו כח המלה דיימא בו שטבע המלה למשוך אליו ות"ת במים שרי מעוט דמבטלין כח המלה כמ"ש הטור בשעי' ס' הח תוס' לא ס"ל כלי' דהם כ' הטעם בין במוהל ובין במים מטעם שמתיבא:

אמנם מ"ש הרמב"ן דהמלה שורף הדם כ' בר"ן חולין קי"ג ד"ה רב דימי דאכ"ש הח המלה ניתך על הבשר ונתן טעם בו וכ' ראוי לאסרו ובסוגי' דט"ח כ' ג"כ הר"ן דברי רמב"ן אלו ומבואר שם הח לדעת הר"י דאין המלה אוסר מעוט שאין הדם נבלע בחתיכה ואין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור עלמו יכול ליגע שם אז הר"ן שכ' דלא ממרינן מתיכה כ"ג במליחה ס"כ בלא"ה ס"ם שאין המלה נעפ"י שאסור מ"מ אין אוסר ס"כ לי' לספרת רמב"ן דהמלה שורף להדם בתוכו ושפיר ליה ס' כנגד דם שבמלה ג"כ. ובפלתי ס"ק ח' שכ' דרמב"ן לא מתיר המלה מפני ששורף הדם דוקא למ"ד מל"כ רק בבב"ח לא עיין כעת בר"ן דבתחלת סוגי' דט"ח דקאמר כן אפי' למ"ד מל"כ בכל איסורין:

ב' בתחלת הג"ה ס"ד הביא ב' הג"ה מה"ז בח' כתוב אלין לך מתיבא שנמלחה ושכח כדי מליחה אלא יהי' ס' בחתיכה כנגד הדם וכהג"ה אחרת כ' אחר שכחה במלח כדי לגי' ומבשלה בלא הדמה יש ס' בחתיכה וכרוטב ומה שתי' בהג"ה ס"ד הכ"ח דוחה והרבה תרוצים כ' שם במ"ם ובפוף כ' שאין דבריו במשמעות דברי ס"ד. ול"ל ליכא הב' הגהות עפ"י מ"ש רמ"ה בב"י ס"ם שאין המלה נעפ"י שאסור מליחה שוטף הדם מע"ג החתיכה ולפי"ז לזה שיטוף הליר את הדם לריך זמן מה פליטת הליר ושיטוף הדם מע"ג החתיכה ומז י"ל כנגד הנשאר על החתיכה שיכח ס' בחתיכה וכה"ג מיירי הג"ה א' אבל הג"ה ב' דמיירי דאיר אחר שכחה בשר במלח שיעור גלי' שמוהו בקדירה מיד לא הי' עדיין פליטת ליר שיטוף הדם ומ"ש חיכח דם הרבה על החתיכה לריך לנרף גם הרוטב עם. שוב הרחה לי בני הרב החריף מה"ו יצחק כ"י בח"ז הגדול שכ' כמ"ש דז"ל הח"ז שם חלה נראה דהדמה אחרונה לא מלריך אלא פעמים שיאחר לבשלו עד שלא יפול ממנו טפת דם ויש"נ שמחם בקדירה עכ"ל הרי הח בהאת לא מיאר לבשלו ס"ל דבפל ממנו טפת הדם ובשר בלא הדמה אחרונה וכ' הסג"ה משום דס"ג חיכח כנגד הבשר על החתיכה ס' בחתיכה ולמה נפל טפת הדם בלא מיאר הע"כ משום דהליר שוטף להדם ובשה שעה שלימה שרי' זמן הרבה לשטוף הליר את הדם אפשר להקל בהפ"מ בלירוף שיטת הרמב"ן שכתבנו דלא חוסר הדם בתוך המלה וכנגד הדם שעליו י"ל דחיכח ס' וגם רמ"ה ס"ל כרמב"ן ובלירוף דעת הר"מ במרדכי דס"ל דבבל חתיכה יש ס' ועי' בח"ז גופי' שכל לשונו שם מבואר כמ"ש בשם סמ"ק ובפה"ב הולק על רמ"ה דברחה לעיין דבשאר בחרינן כ"ל דמש"ה אין קשי' לי"ל שליר יש בחרינן ועוד אפי' למאמ"כ מ"מ הליר שוטף אין החתיכה ונתמעט הדם:

ג' הטור כ' לכלך לריך ס' גם כדי המלה שבו דהמלה נעשה נבלה ומשמע לגבי דם הוה מסתמא ס' אלא כנגד המלה ג"כ ליכא ס' והמלה כ"כ וכב"ח הקשה הח הטור לא ס"ל כ"ב והש"ך כ' דלא ידעינן כמה בלע המלה ובמג"א כלל ג' ס"ק ג' כ' דהב"ח תי' דהטור מושם להפוסקים דממרינן גם בשאר אסורין חעכ"ל לחזיל לשיטתי' בסי' ק"ג שכ' הב"ח גם מטור דהתם מוכח דטור מושם להפוסקים אלו דלהלכה למעשה ע"כ וכ"ל דאין זה קו' על הש"ך דהא הש"ך לשיטתי' בסי' ל"ד ס"ק כ"ב ח"ם הטור דשם ותי"ל גם שם לתי' הב"ח:

ולענ"ד נדקדק דכאן תי"ל ס' מטעם דלא ידעינן כמה בלע המלה אלא דוקא תי אב"ל לריך ס' כנגד המלה דהא הסמ"ק הוכיח כב"י סייס ממנס הר"מ מתיר בדיעבד כי בכל חתיכה לבטל הדם שעלי' יש ס' עכ"ל ותי"ל לכאו' דהר"מ ס"ל דיש ס' כנגד הדם והמלה והמולקים ס"ל דליכא ס' דמסכ"ת נעשה פלוגתא במליחות ח"ו כ"ע ס"ל דליכא ס' רק נגד הדם שעליו כמורה נאון הר"מ ולא כנגד המלה ג"כ ופליגי דהר"מ ס"ל דלא חמרי' ל"ל בשאר איסורין הלכך כגי בם, כנגד הדם אבל הסמ"ק דס"ל כ"ע ח"כ המלה ל"ל ממילא ליכא למימר דבעי ס' כנגד המלה משום דלא ידעינן כמה נפיק מני' דמ"כ קשה אהר"מ דסגי בחתיכה ס' כנגד הדם לחוד אלא ע"כ ל"ל דלך הי' קבלתו של מהר"מ דיש ס' כנגד כל דם מה שיש על החתיכה ות"כ אפי' לא ידעינן כמה דם בלע המלה מה בכך כיון דסתמא יש ס' כנגד הדם כולו וגם דם שבמלה בכלל כי ידעו כי יהי' יחלק רב הדם בחלה מ"מ הוא בין הכל רק מיעוטו ויש בו ס' בשפע ולכך האוסרין ום"ל דבעי גם כנגד המלה הוא רק משום דכ"כ ובפשטות דברי הטור וכמ"ש הב"ח דטור מושם להאומרים אכ"ל בשאר איסורין:

סימן תס"א.

(א) בנתן בשר מלוח קודם הדחה אחרונה או"ה ורמ"א אוסר אפי' בכלי שני והש"ך מתיר בב"ש בהפ"מ ומה שפרמ"ג רוצה לאסור מטעם דנסתמו נקביו השבתי על דבריו (ב) הש"ך כ' מתשו' רשב"א ומרדכי דלא כאו"ה ואני פרשתי לדבריהם כאו"ה (ג) מ"ש הש"ך מרא"ש מוכח דלא כאו"ה כתבתי על זה ב' תרוצים (ד) כתבתי ביאור דברי או"ה במליח וב"ש ועוד ביאור דמרדכי ורא"ש סבירי להו כאו"ה (ה) ראי' מש"ם בבלי וירושלמי לאו"ה דאוסר (ו) האו"ה כלל ל"ו סותר את עצמו שכ' שם דבר חריף אינו מסייע לבישול כ"ש וכ' ב' תרוצים דשם בכלל ל"ך מיירי בעירוי מכלי שני אז אינו מסייע לבישול או בשאר דבר חריף הוא דאינו מסייע לבישול אבל כאן מלח שפיר מסייע לבישול. גם חזקתי שהדין כאו"ה אפי' יהי' כש"ך דרשב"א ומרדכי חולקים על או"ה וגם מה שפסק הישו"ש להקל שלא כאו"ה מטעם דפסק כח המלח ישבתי ונ"ל דאין להקל אפי' בהפ"מ אפי' בשאר דבר חריף ממה שישבתי לאו"ה וב"פ הרמ"א כאו"ה ותשו' מהר"מ ומנ"י והאו"ה כ' שכן נהגו:

סעיף ט' ומי ליכא ס' בקדירה נגד המלה אפי' לא הוסס רק בכלי שני. הכל לסור בהו"ה בכלל י"ח ובמרדכי וכ' הש"ך ס"ק ל"ז והמרס"ל בפ' כ"ה מולק ומתיר בב"ש בפ' בכה"ג וכן מוכח מלשון המרדכי בפ' כ"ה מה שמלא כ' בשם מהר"ם ומדברי הרמ"ם בפ' כירה דלי"ל הלי סבלת דהמלה גורס להתבטל לף בב"ש בלא שים לחוש לדברי הח"ם והרב במקום שאין הפ"מ. ותבאר מה שלעע"ד הכה במרדכי אי' הכי בשר שנמלח ושכח כדי מליחה וקודם הדחה נתבשלו בב"ש ברותחים לא ידעינן מה לידון בי' משום דלמרינן בירושלמי אפי' כירה תמן כלי מרס בולע תלין חיש מתבטלין אפי' דעירוי בכלי שני ואל תשיבני שמולנין תרנגול בכלי שני שהיד ס"ב דהשם לא נמלח ואם פלטה דם ומזרה ובלעה מאחר שלא נשתלקה הטלה ומוזר ויולית הדם ע"י מליחה אז ע"י לגי' אבל בשר זה שכבר נמלח ושכח כדי מליחה אין שוב מליחה ולגי' מועלין להפליטה כך מלאתי בשם ר"ת ובמג"א כ' הר"ן זה תשו' מהר"ם וכ"כ מחבוני ולית בתשו' מהר"ם כמ"ש המג"א ובתשובה מי' כ' משם כהן וכוונות הש"ך להמרדכי לא ס"ל כאו"ה מדכ' למליגה בב"ש שים לו דם על עלמו ולא קאמר דכאן מלח גורס להתבטל אלא ס"ל לאין מבטל במג"א כ"כ בפרמ"ג. תולם במג"א כלל ו' הקשה על המרדכי מה בכך שלאחר מליחה אין לו דם על עלמו הא קי"ל לקמן סי' ע' כל זמן שפולט ליר מהני מליחה ומהרין לחידי דפליט ליר פולט נמי דם שבלע וגם בפמ"ג דף ד' הביאו ותי' המג"א דהשתא נקבי הפליטה בשם בב"ש וכ' בפמ"ג ול"ד לסי' ע' בש"ך שם בהדמה בהעברה בעלמא לא נסתמו נקבי הפליטה משא"כ לגבל ב"ש ודאי נסתמו נקבי פליטה ואסור עי"ש - והנה המרדכי ודאי לא ס"ל הכי דא"כ מה מספקי לי' תיפ"ל דנסתמו נקבי הפליטה אלא גם האו"ה ורמ"א שכ' משום שמתבשל ודאק הפמ"ג דר"ל שנסתמו נקבי הפליטה וגם האו"ה מסופק ולא נראה בלשונם שיהי' מסתפקים בנסתמו נקבי פליטה בב"ש והפ"מ בלירוף שיטת הרמב"ן שכתבנו דלא חוסר הדם בתוך המלה וכנגד הדם שעליו י"ל דחיכח ס' וגם רמ"ה ס"ל כרמב"ן ובלירוף דעת הר"מ במרדכי דס"ל דבבל חתיכה יש ס' ועי' בח"ז גופי' שכל לשונו שם מבואר כמ"ש בשם סמ"ק ובפה"ב הולק על רמ"ה דברחה לעיין דבשאר בחרינן כ"ל דמש"ה אין קשי' לי"ל שליר יש בחרינן ועוד אפי' למאמ"כ מ"מ הליר שוטף אין החתיכה ונתמעט הדם:

ג' **הטור** כ' לכלך לריך ס' גם כדי המלה שבו דהמלה נעשה נבלה ומשמע לגבי דם הוה מסתמא ס' אלא כנגד המלה ג"כ ליכא ס' והמלה כ"כ וכב"ח הקשה הח הטור לא ס"ל כ"ב והש"ך כ' דלא ידעינן כמה בלע המלה ובמג"א כלל ג' ס"ק ג' כ' דהב"ח תי' דהטור מושם להפוסקים דממרינן גם בשאר אסורין חעכ"ל לחזיל לשיטתי' בסי' ק"ג שכ' הב"ח גם מטור דהתם מוכח דטור מושם להפוסקים אלו דלהלכה למעשה ע"כ וכ"ל דאין זה קו' על הש"ך דהא הש"ך לשיטתי' בסי' ל"ד ס"ק כ"ב ח"ם הטור דשם ותי"ל גם שם לתי' הב"ח:

ולענ"ד נדקדק דכאן תי"ל ס' מטעם דלא ידעינן כמה בלע המלה אלא דוקא אי אב"ל לריך ס' כנגד המלה דהא הסמ"ק הוכיח כב"י סייס ממנס הר"מ מתיר בדיעבד כי בכל חתיכה לבטל הדם שעלי' יש ס' עכ"ל ותי"ל לכאו' דהר"מ ס"ל דיש ס' כנגד הדם והמלה והמולקים ס"ל דליכא ס' דמסכ"ת נעשה פלוגתא במליחות ח"ו כ"ע ס"ל דליכא ס' רק נגד הדם שעליו כמורה נאון הר"מ ולא כנגד המלה ג"כ ופליגי דהר"מ ס"ל דלא חמרי' ל"ל בשאר איסורין הלכך כגי בם, כנגד הדם אבל הסמ"ק דס"ל כ"ע ח"כ המלה ל"ל ממילא ליכא למימר דבעי ס' כנגד המלה משום דלא ידעינן כמה נפיק מני' דמ"כ קשה אהר"מ דסגי בחתיכה ס' כנגד הדם לחוד אלא ע"כ ל"ל דלך הי' קבלתו של מהר"מ דיש ס' כנגד כל דם מה שיש על החתיכה ות"כ אפי' לא ידעינן כמה דם בלע המלה מה בכך כיון דסתמא יש ס' כנגד הדם כולו וגם דם שבמלה בכלל כי ידעו כי יהי' יחלק רב הדם בחלה מ"מ הוא בין הכל רק מיעוטו ויש בו ס' בשפע ולכך האוסרין ום"ל דבעי גם כנגד המלה הוא רק משום דכ"כ ובפשטות דברי הטור וכמ"ש הב"ח דטור מושם להאומרים אכ"ל בשאר איסורין:

ל"ל שהם שיעור מליחה דהא אפי' בלא שהם שיעור מליחה המלח רותח הוא:

דראיתי בס' יד יהודה שכ' בשם מהרוך מש"ך דפי' כמרדכי משום דיסול ובהרוך מש"ך שלי לא מצאתי דבר זה אלא שפי' דברי המרדכי כן ופרשתי כהב"ל ובס' הקשה כמ"ש אלא עליה על הדעת כן נפרש דמ"ש למה צריך שהם שיעור מליחה דהא קודם לכן נמי רותח ול"ל לתרץ עפ"י מכ"ש ס"ל דמלח מסייע לביטול מדרבה המלח קשה לביטול בבשרא דתורא ואפי' בכ"ר לא מתבטל מלמא דחריפות אין מסייע מדרבה חריפותו עומד כנגד הביטול ותו' ס"ד כל זמן שלא נחלש המלח נמש"כ שנמלח בו בשר והפליט הדם מהבשר ונתרבך דהוה כמבושל מ"כ י"ל דס"ד כשמלחם המלח שפלט כל הדם אבל בלא פלט כל הדם י"ל דלא נחלש לגמרי אינו מסייע לביטול בכ"ם מדרבה עדיין בכחו שלא לבטל כמלחא דלריך ביטול רב אז י"ל דרבותא קמ"ל דיש"ם הם מקיל משום למחר שהשה שיעור מליחה פשק כח המלח וכמעשה דרש"י ותקן דלא קיי"ל כן בסוס"י זה בבשר שנפל לגיר אחר שהשה שיעור מליחה ואפי' לרש"י י"ל ס"ד בפ"ע אבל בלירוף כלי שני י"ל דמסייע אפי' לאחר שהשה שיעור מליחה ומכ"ם קודם שהשה שיעור מליחה:

והנה עד כאן לפי פירושי במרדכי ליתא להסנות הש"ך ממרדכי על הא"ה מדרבה המרדכי שסיים ע"ש לשונו של מרדכי ובודאי לאו שקולי משקל ות"ו שפי' לאו"ה נוסחא אחרת במרדכי שלו ממה שיש במרדכי שלפנינו והש"ז שמקל בים"ם מב' טעמים משום דמסתבר טעמי' ועיקר מלתא דרבנן והמרדכי מסתפק הוה למ"ם פי' במרדכי ליתא כים"ם דקשה עליו קו' המגי"א דעדיין פולא ליל ומ"ם דהמרדכי מסתפק כבר כ' במגי"א סק"ו דם' נחמנ' חסרו' יריעה גם המרדכי גופי' הוה ממיר ולקמן נדייק מש"ם ומירושלמי כאו"ה:

ב מה שסותר הש"ך לאו"ה מהרש"ם נרחה דחזיל לשיטתי' בספרו החרוך שחולק את"ח כלל ב' סי' ד' שהביא לר' יהושע שכ' שדעת הרחש בפ' כירה דבשר מלוח עם כלי רחשון מבטל הלחלוחית ות"ל מבטיע הא מליחה עם כ"ם אינו מבטל והובא בט"ז ס"ק כ"ג ואת"ח חולק עליו דכ"ר בלא מליח נמי מבטל הלחלוחית לדעת הרש"ם ת"ל ליכא למידוק מרש"ם כלום והחרוך מש"ך מקיים לדברי ר' יהושע ולכך כ' בש"ך דמרש"ם מוכח הלא כאו"ה דז"ל הרש"ם בפ' כירה דף מ"ב ליכא לאמרי קבר ר' יוסף למימר מלח הרי הוא כתבלין בכלי רחשון בשיל ובש"ם לא בשיל ת"ל מליח מליח אינו כתבלין בכלי רחשון נמי לא בשיל והיינו דר"ל לאמר מילתא לריכא בשולה בבשרא דתורא והלכה כלשון הזה דמסייע לרבי יהודה נאמנע דבשרא דתורא לא בשיל בכ"ר ומותר לתת בשר מי לתוך כ"ר שהעבירו מעל האור ומיהו אם מליח יש לחשר דמנחר להתבשל כלאמר לעיל ואפי' ממלח נמחש עכי בשר אין מתבשל הלחלוחית והמלח והדם שבתוכו מתבשל ונבלע בשר ואסור עכ"ל · ותמה החרוך מש"ך את"ח דס"ל דלחלוחית מתבשל בלא מליחה ת"ל היכא קאמר הרש"ם בריפה ומשמע דבשרא דתורא לא בשיל בכלי רחשון ומותר לתת בשר מי בתוך כלי רחשון שהעבירו מעל האור כו' ממש קו' זו לא קשה כמ"ש המג"א סי' שי"ח ס"ק ל' וז"ל והב"ח הכריע כרמ"א (דס"ל שם כת"ח דבלא מלוח נמי אסור אלא דנקיט מלוח משום דס שכו) אלא למסקנא חזר מדבריו הרחשונים כלו' ממה דכריפה ס"ל דמותר לתת בשר מי בכ"ר מזה חזר ות"ל מלחלוחית שכ' הרש"ם לא קשה אאו"ה דהא לחלוחית לא במלוח וק"ל:

אולם עדיין קשה דהא כ' רמ"א דנקיט מלוח משום דאסור משום דס שכו ונבלע בשר ור"ל דהס שים בתוך המלח נבלע בחתיכה ע"י הכ"ר כמו שכ' במ"י בלל מ' שק"י דלאו כוותם הרש"ם אלא ועי"ש שמדקדק היטב בלשון הרש"ם בן ובפיר קשה אאו"ה מי חיכא מליחה אאי קמ"ל בכ"ר תיפ"ל לאו"ה אפי' בכ"ם מבטל ואוסר י"ל כל כה"ג ליכא להביא מפוסק על פוסק כמ"ש הרמ"א בת"מ סי' כ"ה דאולי אם הוה רואה דקדוקו של אותו נאמן הוה מודה לי' אלא דהוה לא נאית לדקדק בזה בן ה"ל הרש"ם לא נאית לדקדק ואלו הוה רואה דברי ר"מ ודקדוק שלו לא הוה חולק עליו:

ועוד הא הפלתי חולק אמ"ז ס"ק כ"ג שחולק את"ח וס"ל כר' יהושע דודאי בלא מליחה אינו בולע ע"י כ"ר כמו שאינו מתבשל בכ"ר וכ' נפלתי סי' ק"ו בלא בט"ז דיל דרש"ם ס"ל בפלה ל"ד בפשמעות הטור רק ס"ל אם נתן בשר אי לתוך כ"ר ה"ל חלוטה ואין הדם יולא כלל ולכן כ' ובפלה כיון דבשר אחל בפלה לעורר כח הדם לנאת שוב אינ רותחין נומרין והדם נפלט ונבלע ע"כ ות"ל לא קשה קו' הש"ך מרש"ם על אאו"ה דלעולם הרש"ם מני שבר כאו"ה דבש"ם מסייע חום בפלה ומבליע הדם שעל החתיכה לאחר המליחה ומה דכ' הרש"ם בכ"ר עם בפלה דמיירי הרש"ם שניתן בכ"ר מתחלה דהוה חליבה וכ"ר הוה להתירא הלכך לריך בפלה לעורר הדם והרותחין נומרים להפליט הדם ולהבליע אבל בשבשר יש דם לאחר מליחה אפי' בש"ם אינו מתבשל ובולע:

איברא בפלה"ח ז"ל קו' הש"ך דהא הרש"ם מיירי בשבשרא דתורא דב"ר בש"ם בעלמא וז"ל דמודה הרש"ם לאאו"ה בשאר בשר אפי' בש"ם ובפלה ורחיתי בס' יד יהודה דת"ל ה"ל לרש"ם להסתפק בשאר בשר כאו"ה מי ז"ל כן דוקא בשבשרא דתורא ואין זה קצי' כיון דרש"ם מיירי בשבשרא דתורא נקיט דבריו בב"ר וממילא נשמע בש"ם ·

ג ונ"ל להסביר ספיקו של מו"ה דתום' דף מ' ב' המילוק בין ב"ד לב"ם

ובאיסא ים"ב משום ב"ר הלשנות מחזיקים המום מעמ"ב ב"ם לשנות מקלרים ולפי"ז י"ל דזה שבשרא האו"ה דמום המלח מחזיק המום של ב"ם ועומד במקום לשנות חלח המסופק בזה מי אמי להלדי ויש לומר נמי הספק דהא הירושלמי בפ' כירה ב' טעם אחר להחילוק מה בין ב"ר לב"ם בב"ר עשו הרחקה ולא לב"ם ולא משום לשנות ות"ב ניתא נמי לשברת הו"ה דגם בב"ם עם מלח אין שברת לשבדי הרחקה דמ"ם ות"ת ת"ב תו ליכא ספיקי דודאי נלהה תום' מן הירושלמי יש לומר דבחמת בק"ע אם הקשה לתום' מירושלמי ול"ל לחשבר ליבב דוקא ירושלמי דס"ל אם הלכה ל' כל שאין הלור מהלך תחתיו אינו מייב משום מבשל ת"ב שפיר י"ל ב"ר שבשילו מן הלש לא אסור רק משום הרחקה, אבל בגמ' דיבן לא נמלא דבר זה (ובמ"ם בשלום ירושלים שם) בן ת"ב גם ב"ר מה"ת מבשל ת"ב ע"ב הטעם בתום' משום לשנות וי"ל שפיר כאו"ה . ועוד י"ל למ"ם בפמ"ג בשש"י ס"ח בדין הש' דקאי אפלוגתא דר"ת ורבנו דפלינו להעניר קלירה בנגד המדוכה במקום שיכול להתחמם אז להפשיר ואסור בב"ר ומותר בב"ם ת"ב אין זה ענין לתום' דתום' מיירי לב"ר דעלמא ואין בו משום הרחקה ואולם שם ב' הפמ"ג בפר"ח בסי' ס"ח ובש"ך סי' ק"ה סק"ה לא ס"ל הכי אלא שפישבו להך מה בין ב"ר לב"ם ממשה דאלשפ ודקדי הם שהעבירו מרותחין (דאל"ג דפרמ"ג ב"ב לב"ם ת"ב אתמר בירו הכל מודים בב"ם ממש ע"ז אתמר ומה בין ב"ר לב"ם ת"ב גם זה אתמר שם וק"ל.)

ויש להעיר אספק דבשם אחרי בישה בקוני ת"ג שפחים דע"ז ל' דעירוי לליכא לשנות מקלרות בב"ם ולליכא לשנות המחזיק חום בב"ר הוה ספיקא כן י"ל ה"ג במלח המחזיק חום דב"ם די"ל דשופל שלא נתקרר מהלשנות מ"מ ספיקי ליכא דבשי לב"ר מעלות לשנות שמחממים ויש לפרש בזה דברי ר"מ שבמרדכי שמביא לשפוך לשפיקו בדין שלנו בנתן בשבר קודם הלחה לב"ם מירושלמי דר"ל דעירוי בב"ם, ובקשה מה ענין זה לזה אבל למ"ם י"ל דהם עירוי בב"ר משום לליכא לשנות מקלרות ת"ב ס"ל ה"ה מלח מלחי מקלרות אבל אי עירוי בב"ם ול"ל דבשי דוקא מהני בשנות שאינם מקלרות אבל אי עירוי בב"ם אינו בשנות לשנות המחחמות וכולי האי ולמי אין כח המלח בב"ר שהוסר מן החם ולשנותו לותחת.

עב"פ לפי"ז לא קשה נמי לאו"ה מרש"ם דגם שברת הרש"ם כך הוא דהמלח מחמם לב"ר שהוסר מן החם בשברת דתורא דהוה בב"ם בעלמא ולריך להחזיק החום וזה עושה המלח וממילא בעלמא בב"ם מהני ג"ב המלח והא דלא מספקי לי' בשאר ב"ם כמו דמסתפק הר"מ לק"מ דלמא לרש"ם פשיטא לי' לאיסורי בב"ם בעלמא כמו בב"ר בשברת דתורא ולמ"ם דתלי' דין זה בדין עירוי דמתן דס"ל עירוי מבטל אע"ג דליכא לשנות מ"מ ליכא לשנות מקלרות כן י"ל דמלח בב"ם נמי מבטל ת"ב הרחק דס"ל עירוי מבטל הלכך לא מספקי לי' ב"ם וגלית כמו ב"ר ומליח בשברת דתורא נמלא דלא קשה כלל קו' הש"ך מרש"ם לאאו"ה ועי' בפי' לקמן דפשות המחממות וכולי האי ודאי אין כח המלח בב"ר שהוסר מן החם ולפשותו לותחת .

עכ"פ לפי"ז לא קשה נמי לאו"ה מרש"ם דגם שברת הרש"ם כך הוא דהמלח מחמם לב"ר שהוסר מן החם בשברת דתורא דהוה בב"ם בעלמא ולריך להחזיק החום וזה עושה המלח וממילא בעלמא בב"ם מהני ג"ב המלח והא דלא מספקי לי' בשאר ב"ם כמו דמסתפק הר"מ לק"מ דלמא לרש"ם פשיטא לי' לאיסורי בב"ם בעלמא כמו בב"ר בשברת דתורא ולמ"ם דתלי' דין זה בדין עירוי דמתן דס"ל עירוי מבטל אע"ג דליכא לשנות מ"מ ליכא לשנות מקלרות כן י"ל דמלח בב"ם נמי מבטל ת"ב הרחק דס"ל עירוי מבטל הלכך לא מספקי לי' ב"ם וגלית כמו ב"ר ומליח בשברת דתורא נמלא דלא קשה כלל קו' הש"ך מרש"ם לאאו"ה ועי' בפי' לקמן דפשות המחממות וכולי האי ודאי אין כח המלח בב"ר שהוסר מן החם ולפשותו לותחת .

ד לכאו' לפי דעת הפוסקים החרוצים הל"ל דמה דתמר בירושלמי הכל מודים בב"ם קאי אפלוגתא דרבנן ור' יודה דרבנן ס"ל דב"ר מבטל תבלין ור' יודה ס"ל לכל הוא נותן טון מקדירה אים בו טוען ולית ולריך להבין דקאמר הכל מודים בב"ם שאינו מבטל אי בלא טוען ולית הא תנן במסכת בפ' אבל נותן הוא לתוך הקערה אי לתוך הכוס ת"ו דס"ל לירושלמי אים בו טוען ולית ור' יודה ס"ל כל הקדירות אין ב"ר ואין ב"ם אין מבטל אלא אים בו טוען ולית ות"ם הכל מודים בב"ם אפי' רבנן אים בו טוען ולית · ומבטל ואי' בירושלמי אם למלח כליר וא"ב ואי' לאו"ה ממה דמפרש טעמי' דר' יודה דמה ב"מ מלח כליר הא לא קיי"ל כר' יודה ולאו"ה ת"ם דב"מ בב"ם . גם מגמ' לקן שבת דף מ"ב ב"ל מוכח כאו"ה דאי, התם לק"ק דר' יוסף אלא היינו כתבלין דבב"ם נמי בשלה ומעמא מאי הא קיי"ל ב"ם אינו מבטל ולמה במלח מבטל ע"ב כאו"ה וב"ב בם' בן תורי אם אלא שהוה ז"ל כ' דל"ב לא ס"ל כאו"ה ואפי' תימר דע"ב ס"ל לל"ב למלח אינו כתבלין דאפי' בב"ר לא בשלה כתבלין קשה ב"ם תום' ד"ה לכל וס"ל אלא קשה מתבלין ולכך אלי אלא בתבלין אבל אם המלח מתרבך בגון לאחר שהשה שיעור מליחה דאסור האו"ה וכ"ם במ"י בלל מ' שק"ח וכבר הבאתיו מהב"ת דפליג נמ בזה ל"ב אל"ק :

ובפלתי כתן כ' דבפשמים דף מ' מוכח דלא כאו"ה ואפי' בחיבורי לאו"ה סי' ש"ח שק"י וסי' תפ"ד שק"ח בתבתי להיפוך דמוכח אם כאו"ה דמה דתני אם מולנין מליות ומוקי בחומץ ויר ש"ם דמבטל אפי' בב"ם ורחיתי עתה בם' יד יהודה שדחק דרש"י פי' בר' יודה בבלי שני ולא פי' כן מבריית' דמולנין וכו' מדרבה דמה רחה רש"י לפרש בר' יודה בבלי שני דהא בפ' כירה פשיט דר' יודה מכ"ר קאי ת"ו משום דמולנין מליות מיירי בב"ם וכמ"ם בחיבורי אם ומדסיק עלה דר' יודה ש"ם דר' יודה נם מכ"ם קאי וק"ל ואפי' הפי' בב"ר כדאי' בפסחים אין לנו למעט ב"ם די"ל דכך הי' דרך מליחה בב"ר בקדירה וכמ"ש הר"ן אם ויר יהודה מר"ם ורע"ב והרש"ם בפ"ק דמעשרות פירשו בפשטי' לדר' יודה רק מכ"ר עיי' מ"ש בזה בחיבורי אם סי' שי"ח סק"י ליש ועוד מליש דר' יודה רבותי' קמ"ל דאפי' בב"ר חינו מבטל אלא בחומץ ויר בדפשיט אבעיא בזה בשבת בף מ"ב דר' יודה מריש פליג אבל ב"ם לא מפורש אם והפרשים מפרשי מה שהוא מפורש ולא מה שלריך לדקדק · ועוד הביא שאו"ה גופי' כ' בכלל ל"ו דין ג' לענין תבשיל של בשר שעירהו לקערה של חלב וז"ל מך אם עירהו ע"י כף אפי' של חלב אעפ"י שנאסר הכף

והתבשיל הקערה מותר ואפי' אם התבשיל חריף כמין עירוי כ"כ וכ"ם אין ביטול אפי' לדבר חריף עכ"ל הרי מבואר דאין ביטול לד"ח בכ"ם אף להבליע עכ"ל ול"נ דאין מזה ראי' די"ל דוקא התם דמיירי בכ"ם דהיינו הכף שעירהו לתבשיל של בשר דהוה לגמ מהני חריף דהא אפי' עירוי דכ"ר אינו ככ"ר דכ"ר מוסר כולו ועירוי כ"ק ח"כ בכ"ם אין מוסר עירוי כלל דעירוי מכ"ם חשיב ככלי שלישי לו נרע מני' מכל מתוך כ"ם י"ל כמו"ם דחריף מוסר עם כ"ם :

ובם כפי יונה כ' להחמיר בדם דחולי קל להתבשל כמו דמליחו בהקפה הדם וכן בשמן שם במעשר דקל להתבשל והקפה עליו ביד יהודה הנה היפוך מזה מליחו בהמרדכי בפ' כירה בשם רחב"י דקל"ם מפליט ומבליע שאר איסור אבל לא דם דשריק עכ"ל · ולק"מ להבליע י"ל כן דיוין דשריק אינו בולע אבל למה דקי"ל דכ"ם ודאי בולע מכ"ם עם מוס הלחם תו אמרינן דהתבשל ג"כ שם בתוך החתיכה הדם ולא מפליט ע"י מלח שנית וכ"ל עוד אפי' בשאר דבר חריף אינו מועיל לכלי שני להתבשל אבל מלח י"ל דמהני כחו"ה כפי רחיות הכ"ל שכתבתי דרבינו מודה לר' יודא בכלי שני ולר' יודא דוקא חומץ ויין ולא שאר דבר חריף דשם לא כן למה נקיט דוקא ליין וחומץ והירושלמי דקאמר מלח הרי הוא כיין ושם עירבה מכ"ר על בשר מלוח קודם הדחה כ' פרנ"ג בשו"ת סי' ס"ח דמסור מכ"ם מכלי שני וי"ל דזה כוונת המרדכי שכ' מירושלמי דאמר תבלין אינו מבשל דעירוי ככ"ם ושם תבלין חריף ואינו פועל ביטול לכ"ם כ"ם מכ"ם ק"ד תבלין שאני דקשה וכבר כתבתי לעיל ·

ה **הגה** עד כה יש כתבתי לאו"ה די"ל המרדכי ותשו' רשב"ם ס"ל לגמרי כאו"ה דכ"ם עם המלח מבשל ולא אפי"ת כש"ך המרדכי ותשו' רשב"ם לא ס"ל כטעם דאו"ה מ"מ הא גם לדבריהם אפשר מעשה אחר כיון שבלע לאחר שפלט דמו תו לא פליט ע"י מליחה שנית אע"ג דאמן קיי"ל לקמן סי' ע' דכ"ז דפליט ליר פולט מה שבלע מ"מ קשה להקל דכה"ג אין לנרף דעת המרדכי להקל כנגד האו"ה כיון דגם למרדכי נמי אשור עיי' כי"ב כש"ך סי' כ"ד ביתר לעע ובמג"א סי' קפ"ד ובאחיעזרי לאו"ח סוס"י תל"ו ובמק"א כי"ב ועוד י"ל דהמרדכי ותשו' רשב"ם דפליגו אאו"ה דאין חריף של מלח מנרף לכ"ם לבשל דאיכא ס"ל כאהר"ם מרוב"ב (מכ"ם למ"ם במי"י ושאר אחרונים שר"מ זה במרדכי הוא אהר"מ מרוב"ב ותשו' רשב"ם ג"כ לאו מרשב"ם הוא דלרשב"ם ל"ל דמספקא לי' אי כ"ם בולע דהוא ס"ל דבולע אלא הוא תשו' אהר"מ שבדפסו כאהר' מהר"מ וכ"כ ביד יודא ורשב"ם ס"ל אלא כאהר"מ מרוב"ב דדוקא אלחות חריף) דאין דבר חריף אלא אלחות בלבד מ"כ אלא לא אשיב דבר חריף ויש ליישב לדידהו למ"ל דמספקים אוכא דף מ' דאוזן ויר מנרף עם כ"ם לבשל י"ל אוזן ויר חזק דהיינו יר ממליח דבעי לאורחי' שפיר הוא חריף גם למהר"מ ועיי' בח"ד לקמן סוס"י ל"ח בשתבין ובתבלין אסור כולו ובמליח דקוי"ל דאיכו אוסר אלא כ"ק ס"מ דאלח אינו חריף אפי' כתבלין אבל אתן לא קוי"ל דהתם כן כמ"ם בח"ד שם ובש"ך שם' ל"ו ס"ק מ' דגם אלח מקרי דבר חריף הלכך י"ל דאוזן לבשל כאו"ה :

והישש" דאוקיל אשוש לאחר שאשה שיעור מליחה ופליט דם פסק כח אלח לא אמ"ם בפי"ח דפסי' ל"ח סק"י דוחה דבר זה והעלה דאלח פסק וחף למ"ם בפי"י לקמן בשמוך לרחות רחיות הפר"ח מ"מ הא בסוף סי' זה ובפי' ל"ח לא קיי"ל הכי אלא בהפסד מרובה וגם עורך והוא מתה"כ סי' קל"ט וכ' התה"ד שהוא כן לאחד שיטות דתוס' בפ' כ"ה וגם על זה הקשיתי לקמן דלא אוכח גם אפי' לאחד שיטות ול"ע עיל"ק סי' תע"ד לשמוך גם בשעו' מצוה ולעורך אלא להחמיר בפר"ח ובלירוף לזה הנה בפי' ת"כ כתבתי דיש דעות דכ"ם שאינם כ"ב לבד מבשל ול"כ ודאי לא אהני תו מליחה ועוד אפי"ת דפסק כח אלח להיות מלוח כרותח מ"מ עדיין חריף הוא וכמ"ש לק' בפי' השמוך ח"כ כ"ל דאין להקל אפי' בהפ"מ . והתרכתי כי ליתי שאשה יד יהודה התריך להקל בהפ"מ וכ"ל להחמיר בכל דבר חריף שמבשל כמ"ש בח"ד כאן דמ"ם בכלל ל"ו להקל בבר יש"כתי ות"ת דסותרין דברי הו"ה כדעת הי"ד יהודה יש לנו להחזיק להחמיר כדברי הו"ה בכלל י"ח שב' בנידון דידן בשתן קודם הדחה אחרונה לכלי שני דנהגו לאסרו ח"כ הממנ אכריע :

ועוד קשי' לי דברי יש"ם הנ"ל מה בבך דפסק כח אאלח הא מ"מ ליש"ם עדיין החתיכה רותה כמ"ם הוא ז"ל נופי' בפ' כ"ה סי' ס"ח דאלח"נ דאלח לאחר שפליט דם פסק כאו אבל החתיכה עצמו הוא רותה ולא פסיק כאו אלא אפי"ה אין הדם בולע לתוך החתיכה אע"נ לנבי גלוי אמרי' שהוא מלוח וטעמא תפל בולע הטהור הגלוי שאינו כדקיי"ל בסי' ל"ח בשב"ה אבל דם אינו בולע אלו דהתם נמי הדם תפל כיון שפסק כח אאלח מ"מ אינו בולע משום דדם משרק שריק ממנו טעמא תפל אבל מלוח שהחתיכה הוא רותה ולא פסק כאו מש"ל בדם"ג לאחוק על או"ה דאלוף עם כלי שני :

אמנם מה שהקשה הפמ"ג על המרם"ל דאתיר כאן ע"י מליחה שני ויפלוט הא המרם"ל ס"ל הוא לקמן סי' ע' לאחר שאשה שיעור מליחה ואינה פולט רק לא אמרינן לדגב דיפלוט ליר פולט דם קו' זו כ"ל ליש דטעמי' דאאע"ג זה דילא לו כן אלאזן תוס' ורא"ם בפ' כילד זולין שכתבו לאסור בשר שפעל ליר אחר שיעור אליחתו לדגב דפליט ליר לא אמרינן דפולט דם ורלייתו אינו חזקה כ"כ כאע"ם עליו בח"ח כלל ג' דין ה' עי"ש ואלא אע"א אמ"ש אאמרם"ל אאשך שכך כוותם אע"ג דלא בבלע ע"י כ"ם כעין שכ' הש"ך לקמן ס"ק ע"ד אכלי שאינו מנוקב דאליח נרע טפי :

סימן תס"ב

(א) בשר שור חי שנתנהו בכ"ר שהוסר מאור קודם מליחה נאסר משום דלחלוחית שע"ג חתיכה מתבשל ונבלע בבשר וגם הדם שבתוכו פי' ממקום למקום עיי' פלתי והא דכ' רא"ש בנמלח ע"ז כתבתי ב' תרוצים ובזה מיושב קו' השו"ך ס"ק ל"ז **אאו"ה** ורמ"א מה שהקשה מדברי רא"ש הבאתיו בסי' לפני זה ·

סעיף ט' בהגה בכלי שני מבשל, וכ' הט"ז משמע מכאן דבכלי ראשון אפי' בלא נמלח אסור ולא כר' יהושע שכ' דמתיר בבשר שנמלח נמלא מי ואתיוהו בכלי ראשון שהוסר מעל האור והוא מרמ"ם בפ' כירה שכ' בשר דקי"ל שם דאפי' בכלי ראשון לא מתבשל מיהו שם מלוח יש הוא אפשר דממטר להתבשל ואפי' נמלח מהדם נמי דבשר מיהו מתבשל הלחלוחית והמלח והדם שבתוכו מתבשל ונבלע בבשר ואסור והמ"ח כלל ב' דין ד' כ' דאין להקל בזה אלא אפי' בלא נמלח אסור דמ"מ הלחלוחית שעליו מתבשל ונבלע נמלח כלל ליכא יותר לחלוחית וכ"כ בטור ת"ח סי' שי"ח הלחלוחית מתבשל אפי' בלא נמלח כלל אע"ג דאין הבשר מתבשל והט"ז מסכים לר' יהושע דבעי דוקא נמלח אלא דהתם"ג דהלחלוחית מתבשל מ"מ אין כח להבליע כיון שהבשר אינו מבושל ע"כ ול"ל דרמ"א ס"ל אע"ג דלא מתבשל מ"מ בולע ומ"ש הפלתי דרמ"ם ס"ל עירוי ככ"ר לא מילק בין ביטול לבלוע כל שאינו מתבשל אינו מבליע אני כתבתי לעיל סוס"י ת"כ דליתא כן בר"ן ורשב"ם מפורש להדי' דאפי' לר"ת ס"ל עירוי מתבשל מ"מ י"ל דאיכא חילוק בין בלוע לביטול ולא כפלתי כאן שנראה נקוט לדבריו מר"ן ורשב"ם אלא אפי' לתוס' זשאיכ דף ל"ו דלפוס לריטא מתבשל כפלתי אבל נס ז"ל ואמ"ש .

אמנם נרין ליישב לרמ"א דא"כ למה נקיט הרא"ם שנמלח כיון דכ"ר לאחוד אסור י"ל משום ע"י המלח דמבליע הדם ואיר איכא לאלחות בודאי ופסיקא מלתא אבל בלא מליחה מסתבר דליכא לאלחות והוא יבש לפעמים ומשום דמייתי בשליחה נקיט חורמי' וקושטא דמלתא דמתבשל הלחלוחית והמלח והדם שבתוך הדם וקמ"ל עוד אע"ג דנמלח הוא כשטרח לתורת אפי' כ"ר לא מתבשל אבל המלח מהדם מתרבך ומתבשל הכל אמ"ם מ"י כלל ג' סק"ח ואסור אחתיכה משום שמתבשל בשבת ומ"כ הדין כרמ"א דלא נרין אלח לשייב לביטול אלא מה דנקיט אלח נשום חורמי' דמלתא דע"י המלח נעשה לאלחות דמ"ם הרמ"א בת"ח להיפוך דיותר יש לאלחות קודם המליחה ז"א הדעת נותן ועוד דהא קי"ל דבנגד דם שעל אחתיכה קודם הדחה ומליחה אינא ס' בחתיכה לפעמים אמ"ם הרמ"א ס"ב ולאחר מליחה קודם הדחה מהרונה קיי"ל לליכא בחתיכה ס' בשט"ע הרי דיותר יש לאלחות אחר המליחה ממה שנמלח בקודם .

או י"ל דהרא"ם ס"ל כרבו מהר"ן מרוב"ב דאינא ס' בחתיכה נגד דם שעליו ורא"ם דרוקא לאסור כל החתיכה הלכך כ' שאם הי' נמלח בבנגד הדם זהנמלח ליכא ס' ולכך כ' הרא"ם שהי' מליח ות"כ אינא נמי דם ומלח בנגד כ' דבריס ליכא ס' אבל לא בט"ז שכ' דבעי' לרא"ם מליח כדי לבלוע בבשר ולפי' כ' פירושים אלו ברא"ם שבתבתי מיושב קו' ס"ך ס"ק ל"ז מרא"ם אאו"ה ורמ"א דאסרו בהוסס להבשר קודם הדחה מ' בכ"ם ודו"ק וכבר יש בתבתי קו' הס"ך בסי' שלפני זה .

סימן תס"ב (גם זה הפי' נתפס בכפל)

א) הפר"ח חולק ארמ"א דגוי מפלפ"ת לא מהני אפי' בדרבנן ולא אתחזק איסורי' מדעת רוב ראשונים וישבתי לרמ"א דפסק דנאמן (ב) הב"ח חולק ארמ"א דמפלפ"ת אינו נאמן משום די"ל משום התפארות אומרת כן ואני כתבתי דליכא משום התפארות אם מדיחה וביאור דברי סמ"ק דאע"ג דיש ספק שמא הדיחה ברותחין מהני מספל"ת ולא בכנפי יונה דאוסר בה"ג (ג) עוד ביאור לדברי סמ"ק לשיטתי' א"ש וסמ"ג וסה"ת לשיטתיהו ג"כ א"ש ולדידן דקיי"ל בסמ"ג דבדיעבד סגי בהדחה א' כמ"ש רמ"א לעיל ס"ט א"כ נכון פסק רמ"א דמהני מפלפ"ת (ד) מה שכ' בנב"י ביודעות מנהג יהודית אי"צ מסיח לפ"ת לא נ"ל והפוסקים כולם לא פירשו בסמ"ג כן וכתבתי דהא ברגלים לדבר נאמן הגוי בלקמן סי' קפ"ז ס"ח ה"ד בשיש הכרה לפנינו בדבר הנידון משא"כ משום שיודעות מנהג יהודית ליכא כאן הכרה והשתנות הענין זה לא מקרי רגל"ד ·

סע"י בהגה ובאר מיהו סגי מו במפלפ"ת וכו' הקשתי הא הכ"י בסוס"י קל"ז כ' דאין להקל במפלפ"ת אפי' היכי דלא מתחזק איסורא מפני שכן דעת תשו' רשב"ם ורמ"ם וריב"ם ור"ן מיהו רוצה להכריע להקל ואח"כ ראיתי בפר"ח כאן שאוסק מרמ"ם בזה ומביא ג"כ דעת הסמ"ג וריב"ם הובא בכ"י דלא סמכו אמפלפ"ת כאן ונמצא דרק הסמ"ק יחיד בדבר ועלה נזכרתי שהבאתי בדברי פר"ח בספרי לאו"ח סי' תקי"ג סק"ח ושאי"ר סק כ' עליו וכמה רב גדולי' לאוסק על הכרעות רמ"א כמרדכי ותה"ד אף שרואה בכ"י שהפוסקים חולקים ולא הי' לי' אז ס' פר"ח על הי"ד ואאמנם עדיין זה מיהו קושי' מאחר דרוב פוסקים חולקים ממרדכי ותה"ד ואאמנם לא ראו בד"מ שם

שכ' ואפשר דבחיסור דרבנן אפי' הרמ"ח והריב"ש ורשב"ח מודים דנאמן עי"ש תע"ג בתשו' רמ"ש כללי י"ח ס"ל אפי' בדרבנן חיסו נאמן לכך חיסו נאמן שמתיישבה הכוכי יב"ה י"ל התם מתחזק חיסורי ומריב"ש שכ' בסי' קל"ב על יהודי שלקח קנקנים ישנים מן הגוי כ' הריב"ש אפי' אח"ל דבהיתה אפי' גוי אחר נאמן מספל"ת ועוד ס"ה דמתחזק חיסורי וכ' הפר"ח בחילוק זה לחלק בין מתחזק חיסור או לא מתחזק כ' רק לרווחא דמלתא הוא ס"ל הכי מפני דס"ל לפשוט דשאר רחשנים ס"ל דגוי מספל"ת חיסו נאמן כלל אפי' בלא מתחזק אבל רמ"ה ס"ל אדרבה הוא העיקר דנאמן בדרבנן ובקנקנים דחיסו נאמן דוקא משום דהוה מתחזק ומ"ת הא בתשו' רשב"ה כ' בסי' תל"ז דיכול לסמוך בביהו על גוי מספל"ת שהם כלים חדשים וירחה כמו שאמר דמותר תיפ"ל דהתם רק מדרבנן אסור כלי גוי מבי' מבלי"ע ודין זה הובא לקמן סי' קכ"ב ס"ל דאם חיסו נראה כמו שהוא חושב שהם חדשים הוה חזקה שהם ישנים ומשתמש בהם תע"ג ודהוה כעלי"פ מ"מ אסור מדרבנן לכתחלה ומ"ש הפר"ח מסמ"ג וריב"ח דלא ס"ל דיבי' מבי' מספל"ת מדלא הזכירו היתר זה רק היתר אם ישראל יוליה וכנ"ל:

איברא דהב"ח מפרש לדברי סמ"ג דס"ל בחמת בן ובנן מוכח מתוך דבריו אבל במג"י כלל ח' דוחה לפי' הב"ח ומ"ו דלעולם אין מדברי סמ"ג מדלא הזכיר כלל דין מספל"ת דמבי' י"ל דהוה מלתא דלא שכיחה דספחה בבית ישראל סתמא יודעות במנהג יהודים ויודעות במשום לו"ה נעשו בו וכ"ג ליכא משום מספל"ת ולכך כ' דבר הסוה דהיינו בחיסה יוליה וכנ"ל ובהגו' ר"ן סי' כ"ה אב' ב"ל ולענין מספל"ת מנאן בחיסורין דרבנן כגון סתם יינם אפשר לדייק להקל מפ' הגוזל דקי"ל אבל אינו רואה לעשות מעשה שלא רציתי מפורש לח' מגדולי רחשונים ומי בירלה לעשות לח' חמתה עכ"ל ומדל' סתמא סתם יינם משמע אפי' בליכה חזקה חיסו נאמן כבבי לפי"ת י"ל מדברי המ"ן למדכי ותה"ד דמקילין נם חמן מלינן למיקל וגדולה מזו אי' בשו"ת להר"ן סוף ה' משי"ם חות ג' דאפי' בחתחזק חיסורי אם אין הגוי מצוין למעבידי אם מקחו דומחו חמן עכ"פ מלינן לסמוך בלא חתחזק · ובחיסורי לחו"ח סי' של"ח סק"ב הרציתי לדעת לדעת התוס' בתובת כ"ד דמספל"ת נאמן אפי' בדחו' ומ"ש בזה מה שהקשה בתה"ד בכתבין סי' ק"ל דמתיר מספל"ת בפ"ג דבכורות בספק בכור ובביו"ד כ' דחיסו נאמן ותמה על הרמ"ש שהוא דחו' ולכאו' קשה דסותר לדברי עלמו דבכלל י"ח כ' דהגוי חיסו נאמן על כוכי שמתיישן לפי"ת אבל להב"ל יש לומר דדברי רמ"ש שם דגוי אין נאמן דוקא משום דחשבוחי מעשה אבל בלא"ה נאמן אם דברי תוס' ודרך הרמ"ש להכיח דברי תוס' תע"ג דחיסו לח ס"ל כמ"ש מעי"ט בריש"ק דבכורות:

וב"ח כ' להחמיר היכא דאיכא למימר דלא נתכוונה נכרית אלא להתפארות להשביח סירותה דזריזה היתה להדיח הבשר בעוד סיסי' נקי מכל להלוחות והיכי ד"ל להשביח עשה הנכרי בכ"ע חיסו נאמן דה"ל דעדומי קמעריס וכמ"ש בפר"ח בס"ק מ' וחולק הב"ח אהרמ"ח דאמתיר מספל"ת וכם' כאפי' יוכה דלא אדי כאן מספל"ת אלא בחין לחוש שמא הדיחו בכ"ר אז בעירוי כגון שלא הי' להם פנאי להחמיס המיס אבי פעמים וכה"ג נתחיר הסמ"ק מספל"ת בכ"ן משום דעבידי לגלויי כי טעמו בו טעם מלא וכ' לפי"ז הי"ל לומר דסמ"ג פליג אסמ"ג דהסמ"ק מיירי כשיש לחוש שהדיח בחיסור ותי"ח לבוה לידי דיעה בלל לבך חיסו מבשיר מספל"ת:

ובדיעות שאין דעת רמ"ח ואחרונים כן ל"ל מפרש דברי סמ"ק כדעת הרמ"ח דז"ל הטור וכ' שם המנות ואם נכרי מבשל בבית ישראל ונתן הבשר בקדירה ות"י אם הדיחו אם לאו נאמן במשיח לפי תומו וכ"ם אם יודעים בעוד יהודים עיי' בב"י וכו' וקשה למה ביודעות בעוד יהודים הוה כ"ש אפי' ועוד בח"י בעיב יהודים למה נאמנת דלמא סדיחה כיון שאינו יודעות מנהג יהודים ע"כ נראה דס"ל לסמ"ק דזה בודאי הוה שהדיחה שלא יהי' מלוח ביותר ותתקלקל המאכל ומשרתא מירתת לקלקל המאכל ועוד דקפדי משום נקיות הלכך אפי' אינו יודעות בעיב יהודית הרי בודאי הדיחה שלא שמא הדיחה בכלי רחשון אמנם ז"ל דגם זה טירחא הוא לה להיחם חנוין פעם אחרת וכיון דאינו מרויחה ואין לה הפסה אינו מבבלת וכל גוי נאמן שלא עשה מבשול בידים כדקי"ל בסי' קי"ח ועיי' בהג"ה ס"ד בי' ל"ב אמנם שמא הדמה יותר טרחא לה מלהיחם מים אחרים לכך לריך מספל"ת אבל מספל"ת מהני וליכא משום התפארות כמ"ש הב"ח וחזקת חיסור ודאי ליכא מבא סברות האלו אלא כיון דסברת אלו אינם מפורשים בגמ' אדרבה מסברת דקפדי אנקיות נראה להעיין בע"ז דף ל' וכמ"ש המג"י בלל ח' מ"ב אינו יוליא מידי ספק ומהני מספל"ת עם הסברות הנ"ל:

ואיש מ"ש הסמ"ק וכ"ם אם יודעות במנהג יהודית ר"ל דומיי הדיחה הדמה ח' לעשות כרצון בעב"ב דיש בהן ג' סברות שהדיחה שלא תתקלקל ואנקיות קפדי אוסף עוד שיהודים מקפידין משום חיסורי להדיח אלא דלא רלה הסמ"ק לסמוך אתעמים החלה בלא מספל"ת משום דעמים אלו אינם מפורסין בגמ' ועוד שמא להדיח ברותחין קיל לה כמ"ל ומה"ת וסמ"ג וב"ד גם הם לא פליגי אמספל"ת אלא אינהו לטיתיהו דס"ל להפי' בדיעבד בעי' ב' פעמים ח"ב ס"ם לגבי ב"פ לא מהני סברות דקפדו אנקיות או שלא יתקלקל לזוה סגי בפעם ח' ח"ב מ"ש הסה"ת שהם חיסו יודע במנהגי ישראל סברת שבדין עשה הוא שזה יודעות שישראל מדיחין בגוון וגם היא עובית בן להחמס חמין ומי מיכה טירחא לבל זחת חיסי יודעות שלריך להדיח ב' פעמים דוקא ח"ב שפיר כ' הה"ת דנראה לו שעשה בדין דסיינו בפעם ח' שהוא בדין ישראל לפי"ז הכל מודים דפ"ח ודאי מדיחות ח"ב דין דמספל"ת דמבי' בלן תלי' אי סגי בדיעב בהדמה אחת ח"ב אלן דקי"ל בסמ"ק דסגי בדיעב בהדמה ח' הגוי אלן במספל"ת ולא סמ"ם הב"ה דסמ"ק יחיד בדבר ההלה אלן מוכיעין לפסוק בסמ"ג משום דהנחושים בשם מהר"מ ס"ל בדיעב סגי בלא הדמה כלל ועיי' בסי' תע"ע בהבחתי עוד שיפין לדעת מהר"מ:

ובוה י"ל דעת הריב"ח בסמ"ג שב' לדריך דוקא קפילא דריב"ח חולק אסמ"ג ום"ל אפי' יודעות בעוד מנהגי יהודים לא שרי מטעם מירתת הוחיל דפעם אחת היא מדיחה ולא יטריח יותר וישראל יולא ובכגם לא מרגיש מאחר שפעם ח' מדיחות וכ"ע לא ידעו דאנקיות קפדי ויתלה שבוודאי להכשיר עשה כהוגן דאל"כ למה הדיחה אפי' פ"ח וריב"ח לעיל שם בסמ"ג ג"כ ס"ל דבעי דוקא ב"פ הדמה הלכך מדריך הריב"ח דוקא קפילא אבל שאר כל אדם לא מרגיש כיון שהי' הדמה אחת ואינו מלוח כל כך אבל קפילא מרגיש המילוח בין הדמה ח' ובין ב' הדמות ואלא הריב"ח י"ל עוד לפיהוא' הובא לקמן בסמ"ג דס"ל דהמלח שעשה נלנה מהדם יש עליו דין לעטמי עבידה הלכך לריך קפילא שיהי' מרגיש טעם נעבו יותר מס' ואפה ואלף.

ובנב"י חלק אה"ע סוס"י ל"ח מפרש דברי סמ"ק מ"ש וכ"ם אם יודע מנהג יהודים דר"ל דמ"ל מקרי רגיל לדבר לעשות כמנהג יש לסמוך עליו אפי' בלא מספל"ת כמו לקמן סי' קפ"ז ס"ח שאם ניכר שהושילה הרפואות יש לסמוך אף על עוב"מ אף שאינו מספל"ת ובשה לי מ"ל אפי' בחיסו יודעות במנהג יהודים אמתי חיסו רגילים לדבר דקפדי אנקיות ולא תתקלקל המאכל דקדירה יתירה מלא מקרי נעל"פ ע"ז דף ס"ח אבל לעל"ד נראה דלא מקרי רגילים לדבר אלא בשים לפניהו חיסה הכרה והשתות בדבר משא"כ מה שהיא יודעת במנהג ישראל אפשי"ל שמדיחה חיסו אלא סברת בעלמא ולא מקרי רגילים בדבר:

סימן תס"ג

א) ישוב קו' תה"ד וש"ך סק"ב ארשב"א ושע"ע דפסקו מספל"ת מהני בתערובות אם יש בו טעם הא ס"ל ט"ב מן התורה (כ) ישוב אט"ו א"ע סי' י"ז מה שדוחה דברי ריב"ש שכ' מספל"ת אי"צ קישור דברים אלא באומר סתם מת פלוני מותר (ג) תי' אקו' פר"ח מב"ק מוכח במספל"ת אם נאמן אפי' באתחזק נאמן ולא כש"ך ושוב כתבתי דאדרבה מב"ק ראי' לש"ך(ד)ישוב אשע"ע לקמן סוס"י קכ"ב בנכנם לגוי והוא מספל"ת שהם חדשים ויראה כמו שהוא אומר דמותר לקנותם ולא אמרינן להשביח מקחו אומר כן ·

בהוה סעי' י' אי כמספל"ת וכ' בב"י משום שהוא מדרבנן וכדאי' בגמ' ב"ק דף קי"ד נמיל דרבנן ותרומה דרבנן סומכין במספל"ת הכא כבר קיימתי פסק הרמ"א בסי' שלפני זה דלא כב"ח וכפי יוכב דמחמיר עי"ם וכאן בתתי להוסיף יען שיבתני בחיבורי לאו"ח סי' של"ח דעת הסיעות דאפי' בדאו' נמי מהני מספל"ת בב' חופיס ונם בסי' תקי"ג בחופן אחד. וכאן כ"ל בעוד חופן אחר שהוא קו' תה"ד וש"ך לקמן סי' ק"ח סק"ב הביאו על רשב"ח וש"ע שם דפסקו דעועמין נגוי במספל"ת הא הם ס"ל בעם כעיקר מן התורה דהא מבואר מגמ' הנ"ל דאין סומכין לפ"ת אלא בעדות אחת בלבד:

ונ"ל דהכא בגמ"י סוס"ם החמה בתרת סוף פ"ב כ' דהא דלא חשבו לגמרי שבירה לגוי שיאמר בן במספל"ת משום דהממרת עלי' בקומה אם הבעל

ובהג"ה מו"ה שער ס"ו כ' שגם בסמ"ג כ' בלשון סה"ת מכריע המרדכי בהגה"ד להקל בדיע' בפ"ח משום דה"ז כ' דלולי דמסתפינא ה"א בדיע' בשר בלא הדמה בלל והגאוני' כ' בשם מהר"ם דבשל מתיבה יש ס' כנגד דם והמלח מ"ב בדיע' שרי בלא הדמה מ"ב מלן מליק למנוך לסגי בדיע' בהדמה אחת מעתה י"ל דלסמ"ק לפיהוא' דסגי בפ"ח הדמה וקרוב הדבר שפעם ח' הדיחה שלא יתקלקל המאכל ונם משום נקיות ותו ליכא משום התפארות כמ"ש הב"ח וחזקת חיסור ודאי ליכא מבא סברות האלו אלא כיון דסברת אלו אינם מפורסים בגמ' אדרבה מסברת דקפדי אנקיות נראה להעיין בע"ז דף ל' וכמ"ש המג"י בלל ח' מ"ב אינו יוליא מידי ספק ומהני מספל"ת עם הסברות הנ"ל:

ואיש מ"ש הסמ"ק וכ"ם אם יודעות במנהג יהודית ר"ל דומיי הדיחה ח' לעשות כרצון שהדיחה שלא תתקלקל ואנקיות קפדי אוסף עוד שיהודים מקפידין משום חיסורי להדיח אלא דלא רלה הסמ"ק לסמוך אתעמים החלה בלא מספל"ת משום דעמים אלו אינם מפורסין בגמ' ועוד שמא להדיח ברותחין קיל לה כמ"ל ומה"ת וסמ"ג וב"ד גם הם לא פליגי אמספל"ת אלא אינהו לטיתיהו דס"ל להפי' בדיעב בעי' ב' פעמים ח"ב שפיר כ' הה"ת דנראה לו שעשה בדין דסיינו בפעם ח' ח"ב מ"ש הסה"ת שהם חיסו יודע במנהגי ישראל סברת שבדין עשה הוא שזה יודעות שישראל מדיחין בגוון וגם היא עובית בן להחמס חמין ומי מיכה טירחא לבל זחת חיסי יודעות שלריך להדיח ב' פעמים דוקא ח"ב שפיר כ' הה"ת דנראה לו שעשה בדין דסיינו בפעם ח' שהוא בדין ישראל לפי"ז הכל מודים דפ"ח ודאי מדיחות ח"ב דין דמספל"ת דמבי' בלן תלי' אי סגי בדיע' בהדמה אחת ח"ב אלן דקי"ל בסמ"ק דסגי בדיעב בהדמה ח' הגוי אלן במספל"ת ולא סמ"ם הב"ה דסמ"ק יחיד בדבר ההלה אלן מוכיעין לפסוק בסמ"ג משום דהנחושים בשם מהר"מ ס"ל בדיע' בשר בלא הדמה כלל ועיי' בסי' תע"ע בהבחתי עוד שיפין לדעת מהר"מ:

ובוה י"ל דעת הריב"ח בסמ"ג שב' לדריך דוקא קפילא דריב"ח חולק אסמ"ג ום"ל אפי' יודעות בעוד מנהגי יהודים לא שרי מטעם מירתת הוחיל דפעם אחת היא מדיחה ולא יטריח יותר וישראל יולא וכעם דמרתת מ"ב מוכח דס"ל דאפי' בדיע' אסור אלא הדיח פעמים ולא שרי אם אלא משום דמרתת:

ובהג"ה מו"ה שער ס"ו כ' שגם בסמ"ג כ' בלשון סה"ת מכריע המרדכי בהגה"ד להקל בדיע' בפ"ח משום דה"ז כ' דלולי דמסתפינא ה"א בדיע' בשר בלא הדמה כלל והגאוני' כ' בשם מהר"ם דבשל מתיבה יש ס' כנגד דם והמלח מ"ב בדיע' שרי אם אלא משום דמרתת מכריע המרדכי בהגה"ד להקל בדיע' בפ"ח משום דה"ז כ' דלולי דמסתפינא ה"א בדיע' בשר בלא הדמה כלל והגאוני' כ' בשם מהר"ם דבשל מתיבה יש ס' כנגד דם והמלח מ"ב בדיע' שרי בלא הדמה מ"ב מלן מליק למנוך לסגי בדיע' בהדמה אחת מעתה י"ל דלסמ"ק לפיהוא' דסגי בפ"ח הדמה וקרוב הדבר שפעם ח' הדיחה שלא יתקלקל המאכל ונם משום נקיות ותו ליכא משום התפארות כמ"ש הב"ח וחזקת חיסור ודאי ליכא מבא סברות האלו אלא כיון דסברת אלו אינם מפורסים בגמ' אדרבה מסברת דקפדי אנקיות נראה להעיין בע"ז דף ל' וכמ"ש המג"י בלל ח' מ"ב אינו יוליא מידי ספק ומהני מספל"ת עם הסברות הנ"ל:

ואיש מ"ש הסמ"ק וכ"ם אם יודעות במנהג יהודית ר"ל דומיי הדיחה ח' לעשות כרצון שהדיחה שלא תתקלקל ואנקיות קפדי אוסף עוד שיהודים מקפידין משום חיסורי להדיח אלא דלא רלה הסמ"ק לסמוך אתעמים החלה בלא מספל"ת משום דעמים אלו אינם מפורסין בגמ' ועוד שמא להדיח ברותחין קיל לה כמ"ל ומה"ת וסמ"ג וב"ד גם הם לא פליגי אמספל"ת אלא אינהו לטיתיהו דס"ל להפי' בדיעב בעי' ב' פעמים ח"ב שפיר כ' הה"ת דנראה לו שעשה בדין דסיינו בפעם ח' ח"ב מ"ש הסה"ת שהם חיסו יודע במנהגי ישראל סברת שבדין עשה הוא שזה יודעות שישראל מדיחין בגוון וגם היא עובית בן להחמס חמין ומי מיכה טירחא לבל זחת חיסי יודעות שלריך להדיח ב' פעמים דוקא ח"ב שפיר כ' הה"ת דנראה לו שעשה בדין דסיינו בפעם ח' שהוא בדין ישראל לפי"ז הכל מודים דפ"ח ודאי מדיחות ח"ב דין דמספל"ת דמבי' בלן תלי' אי סגי בדיעב בהדמה אחת ח"ב אלן דקי"ל בסמ"ק דסגי בדיעב בהדמה ח' הגוי אלן במספל"ת ולא סמ"ם הב"ה דסמ"ק יחיד בדבר ההלה אלן מוכיעין לפסוק בסמ"ג משום דהנחושים בשם מהר"מ ס"ל בדיע' בשר בלא הדמה כלל ועיי' בסי' תע"ע בהבחתי עוד שיפין לדעת מהר"מ:

הבעל חי בקנס י"ב דרכים · ממנם עדיין ל"ע חפי' חס לח שכרו ניחום שמח מפקר מאחר כל פיסם דבר שוח וכמ"ש רשב"ח בתשו' סי' קי"ח דמה"ט חיכו נחמן בעלמח ·וי"ל כמ"ש בב"ש סי' י"ז ס"ק ל"ח בשם הריב"ם ממנה לפרוך הש"ם שם בשמע קול מן הכר שפלוני מת יפח לח מחתו . ופריך לימה נרש היח לימח שד הוח ע"כ והקשה הריב"ם לימה לח פריך נמי לימח גוי הוח חע"כ חס גוי הוח נחמן ס"מ דעדות גוי חי"ל קיפור דברים וכ' הט"ז דחיכו רחי' והח לח פריך שמח גוי הוח כי גוי חיכו מכשיל ליפרחל בחנם כמו דקיי"ל ביו"ד סי' קי"ח ח"כ ודחי חיכו גוי והב"ם דוחה לדברי ט"ז וז"ל ונק"מ כי חעם"י שגוי חיכו מכשיל בחנם ליפרחל מ"מ כל שחיכו מפלפ"ת לח מהני עכ"ל . וי"ל לט"ז דס"ל דהכל הקשה לימה חין הגוי נחמן חפי' חיכו מפלפ"ת מטעם חומר שהחמירו עלי' בסופו כמו בעד ח' יפרחל וע"ל בגוי חיכח נמי השם שמח שכרו הלוך לח הקילו כ"כ מטעם שהחמירו עלי' בסופו חלח בחיכח נמי מפלפ"ת :

והנה המפלפ"ם כ' לדחות רחיות הריב"ם דלח פריך שמח גוי הוח דמה לגוי שם חין בהריס במקום שחין בני חדם מצויין ולדידי ח"ם יותר לט"ז בחנם חין לחוש לגוי שחין גוי מכשיל בחנם וע"ל שמח שכרו וזה ודחי חיכו דחי שכרו יותר הוח שכרו במקום שבני חדם מצויין ח"כ שיחמר כן מפלפ"ת וח"כ ליכח למיחוש דשכרו לגוי ונחמן במפלפ"ת דבחנם חיכו מכשיל וחמנם היכי דיש לחוש לשמח שכרו חפור חלח בעדות חשה לח חיישינן לשמח שכרו כמ"ש הגמ"י משום חומר שהחמירו עלי' בסופו ולפ"ז ל"ק קו' תפ"ד והש"ך דט"כ חי' בב"ק דחמר רב חבי דחין מפלפ"ת נחמן חלח בעדות חשה ותרומה ושבוי' דוקה חלו דב"ד דוקה מתירין יש לחוש לשמח שכרו משא"כ לקנין בפי' ל"ח חו כחן לענין חיפור והיתר ללח שייך שמח שכרו לגוי שיחמר מפלפ"ת דלח מרגיש טעם החיפור חפס רוצה לחכול חיפור מחן מוחה לו ובחנם חין הגוי מכשיל ורק משום לח פלוג לח סמכו על גוי בלח מפלפ"ת שלח יסמכו בעדות חשה בלח מפלפ"ת כעין שב' חוש' חולין די"ח בשפל החמירו בעלמח משום חיפור ערוה :

ובזה נעמר הפי' הל"ל שיבחתי הט"ז שבחבתי דליכח חשש בין הבריס לגוי שמח שכרו מ"ב חפי' יש שם גוי בין הבריס שפיר נחמן וקשה על פי' זה מה שכך דליכח חשש שמח שכרו חפי"ב קיי"ל דבעי דוקה מפלפ"ת והח רחי' בחיפור והיתר בלח שייך שמח שכרו חפי"ב בעי מפלפ"ת מ"ב שפיר הקשה הב"ם חט"ז דשפיר הקשה הריב"ם דחמחי לח פריך שמח גוי הוח ובעי מכיח לפי חומו וקול שחש מבר שמח פלוני חיבו מפלפ"ת בלח קישור דבריס חמנם נמ"ם מ"ז דשמח גוי הוח ובעי מפלפ"ת חפי' בליכח חשש שבכרו הוח רק משום לח פלוג מ"ב עדיפח מקבי דלמח נרש ושד הוח דמדיפח חיבו נחמנת וק"ל :

ובפ"ך הקשה כחן חש"ך דמחלק בדרבנן נחמן במפלפ"ת בלח מתחזק מבל מתחזק חיבו נחמן הח בב"ק חס דקי"ל דחי' חס דנחמן מפלפ"ת ומוקי חס מתני' דנחמן חשה וקטן מכחן ילח נחיל זה במפלפ"ת ומסתמח מייירי חפי' החזיק מ' בחיל חרי דחין חילוק במפלפ"ת חס נחמן חפי' בחתחזק נמי נחמן מ"ב גוי דחיבו נחמן נמי חין חילוק בין מתחזק וסוגי' דב"ק מייירי בשאר מפלפ"ת ע"ב ולבאו' יש לומר כמו לפ"ח יש חילוק בין גוי לשאר מפלפ"ת בן י"ל לפ"ך יש חילוק חלח בך החילוק שאר מפלפ"ת נחמן חפי' חתחזק וגוי חיבו נחמן רק בלח מתחזק . ועוד חם דקחמר דחתני בב"ע מייירי ז"ח דהח מוקי לחתני' בשאבחת היינו בבעלים מרדפין :

הרי דחתני' לח מלח תנן בן י"ל דגם לענין מתחזק לח בשלח תנן :

ועוד י"ל דלבך לריך בעלים מרדפין דמסתמח הם מוחזקים רחשונים בו ונחמן במפלפ"ת שחי"ח מח"ב להוליח מידם לחפוקי חם חין בעלים מרדפין ומחריס החזיקו בהם חחר חין מפלפ"ת מהני להוליח מידם משמע הח חם חין בעלים מרדפין והוחזקו בהם חחר חין מפלפ"ת מוליח מידו ח"ב מדרבה משם יש רחי' לפ"ך דחין מפלפ"ת נחמן במקום חזקה בדרבנן :

וקשה לי חש"ע לקמן סוס"י קכ"ב בפ' בשכיר לבית ורוחה שם בליס והגוי מפלפ"ת שהם חדשים ירחה שם במו שהוח חומר מותר לקוחתם והוח מחשו' רשב"ח סי' תל"ז וברשב"ח סי' תל"ז בשב"ח ח"ב לקוחתם מע"ל דשרי דלמח להשביח מקחו חמר בן . וי"ל דס"ל לפ"ע בין דל' מרשב"ח דלח נחמן בפפלפ"ת רק משום בדיע' בלח"ה מותר משום דשתם בלי ב"ג חב"י מעטם זה ה"ב חע"ג משום להשביח מקחו חיבו נחמן בפפלפ"ת שרי משום הח' טעמח בין בדיע' מותר דשתם בלי ב"ג חב"י ובשום"י קל"ז בהבאר בליט דחוסר מפלפ"ת שרי בבלי יין לח שייך חב"י דיין ב"ז שתיפן משביח יותר בפוסקים :

סי' תס"ד .

(א) אשה ששכחה אם מלחה מתיר הט"ז משום ס' דרבנן (ב) ומ"ש הפרמ"ג בפי' הט"ז דלעיל סעי' י' דמסיח לפי"ת אינו נאמן במקום דיש טירחא בתבתי מא"ע דנאמן מפלפ"ת אפי' ביש טירחא וגם מה שמישב הפרמ"ג לט"ז אי לאו משום ס' דרבנן יש לחוש שמא הדיחה ברותחין ג"ב דחיתי (ג) עוד בתבתי בין בהתחלה היתה מפלפ"ת מותר אח"ב לשואלה אם הדיחה ברותחין דבלא"ה סברה שתאמר שהדיחה ברותחין שמסיר הפסולות (ד) ובתבתי אני ישוב לט"ז דמתיר משעם ס' דרבנן ותי' אקו' נה"ב

על הט"ז (ה) ביאור תום' קדושין דס"ה דבשר שצריך ניקור לא מקרי אתחזק איסורי וה"ה בשר שצריך מליחה לנקר הדם ובט"ז סי' קב"ז דס"ל הך סברא ולא כנה"כ שם וביאור לדברי תום' במקום חזקה אין ע"א נאמן להתיר במקום חזקת איסור ואין ע"א נאמן לאסור ג"כ היינו במקום חזקת היתר אמנם בשתקו הבעלים נאמן.העד משום שתיקה כהודאה (ו) ראי' מרש"י ותום' גיטין ד"ב ע"ב הבשר הצריך ניקור לא מקרי אתחזק איסורי (ז) קו' אט"ז דמתיר מטעם ס' דרבנן לו יהי' דניקר לא מקרי אתחזק ה"ד לענין עד א' אבל בנידון בשכחה אם מלחה דט"ז דמדמה לב' חתיכות והוה כאחד בתר והוה כאתחזק וס' דרבנן להחמיר וגם מסלפ"ת צ"ע אם מהני כמ"ש ח"ד לגבי מפלפ"ת מהני דלא מקרי ניקור אתחזק וכתבתי טעמי' דט"ז דמתיר משום רוב (ח) ובמשבצות הקשה הא הוה רובא דתליא במעשה וכתבתי די"ל רובא דתלי' במעשה מה"ת לאו רוב ולא כשערי תורה (ט) ולדינא נ' בנה"כ דאוסר דמליחה עסק רב אי מלחה לא הי' שכחה ונ"ל בהי' לה טרדות ושפיר י"ל דשכחה תו ליכא רוב שודאי מלחה די"ל דע"י טרדות שכחה למלוח וגם מה שמתרץ הפלתי לט"ז ג"כ השבתי :

א) **בש"ע סעי"א** כשר שמתבשל בלח מליחה בט"ז ס"ק כ"ד כי בחשה שכחה חס מלחה חותה תחלה חס לחו

והתרנו דלח הוה חלח ספיקא דרבנן ובקולא ות"ל דמוקמינן לה מחזקה דמעיקרא שעח היתה מלוחה דמ"ב גם כחן חמחי חנו מתירין מכח מפיח לפ"ת ולח ממרינן חוקמוה מחזקה דמעיקרא ולח היתה מלוחה ובנה"כ דלח עב הורה דודחי לח חמרי כה"ג ספק דרבנן ובקולא דמ"ב למה הוקרכו כל הפוסקים הכח מפלפ"ת וכו' ולח שרי מעעם ס' דרבנן ופמ"ג תי' מעעם ס' דרבנן בלח מפלפ"ת לח שרי משום דליכח סברת יותר לחיפור דלח טרח להדיח חו שהדיח בב"ב דיותר טוב מעביר הפסולות חלח ע"י מפלפ"ת נעשה ספק שקול ע"ב ויפה הקשה הט"ז נימח חוקמי' מחזקה ח"ו דלח מוקמינן מחזקה · וקשה לי ח"ב חט"ז דמשמע במפלפ"ת לבד חיבו נחמן חלח בעשה ע"י מפלפ"ת ספק שקול ולמה חיבו ודחי נחמן מעעם מפלפ"ת ולח מעעם ספק ל"ל כמי משום דיש טירחא בהדחה וז"ח דהח קיי"ל בחה"ע סי' ק"ח סט"ו בחין המפלפ"ת מזכיר שם המת ל"ל קברתיו וחין לך טירחא גדולה מן קבורה וחפי"ה מחכי מפלפ"ת ולפי"ז יש ליחב הפוסקים שכחבו דלח לריך לומר וקברתיו וקשה עליהם לנמה נקיט בכל המעשים שם שחמר וקברתיו ודוחק לומר דמזיל בל חלו משום מעשה שבי' כך בי' ולמ"ם ח"ם די"ל דרבותח בקנ"ל בחמת קברתיו חין לריך חלח דקנ"ל רבותח חם חמר קברתיו לחיכח טירחת חפי"ה מטימין :

ב) **אמנם** גם תי' הפרמ"ג דמשו"ה לח שרי מעעם ספיקי דרבנן משום דלח הוה ס' שקול לנמה לח הדיחה משום טירחת חו שמח הדיחה בב"ר דכנגד טירחת י"ל לימה סברת חקנות קפדי ועוד שלח יתקנלו הבשר מייתרה מלח בלח הדחה . וכנגד כ"ר שמח הדיחה י"ל דט"ז ים לה נחמנות כיון בחחלה היתה מפלפ"ת שהדיחה דסבי חי' שם בחה"ע סעי' י"ד וט"ו דחם בי' בהתחלה במפלפ"ת שלח בשחלה יכול חח"ב לשחול הגוי יתר הדברים . ועוד הח חוקמוה המיס מחזקתן שלח בי' רותחין חע"ג בפמ"ג בסי' ס"ח במ"ז סק"ע ד"ה וחכתי דזה לח מקרי חזקה משום דעתיד להשתנות להיות חמיס ולחו חזקה הוח הנה כתבתי בחיבורי זה סי' זה ובפתיחת הסי' חות ס' דחזקה העשוי להשתנות לחו דחיעו חזקה בלל חלח דלחו חזקה חלימתח הוח וח"ב כנגד סברת בעלמת דהדיחה ברותחין משום דמסיר הפסולת מהני חזקה עשוי להשתנות שיהי' ספק וה"ק ב"ל מפלפ"ת ומשלח שפיר דחה הנה"ב לרחיות הט"ז :

ג) **ומיום** הנה"ב דמעעם ספיקי דרבנן לח שרי משום דליכח חזקת חיפור דם בחתיכה ולפי"ז מקיל בפלתי שדעתו לקמן סי' ק"י דס' דרבנן לקולא חפי' במקום מתחזק חיפורי ולח בש"ך וכבר יפבתי דעת הש"ך מקו' הפ"ח לקמן סי' ק"י ושעה"מ בפ"י מה' מקולות ובחיבורי על או"ח סי' תל"ז ושהט"ז נופל ס"ל הכי בי"ד ובאו"ח סי' ת"ט :

ולפ"ן דברי ט"ז תמוהין וכל המרובים דחו טעמו משום ס' דרבנן משום דבתחתזק ס' דרבנן חסור וקו' נה"ב על הט"ז לנמה לריך לקמן סי' ק"י ובן בנב"י קמח סי' כ"ג דמלד ס' דרבנן חסור והט"ז דמתיר כחן הוח מעעם רוב בש"ם הט"ז חח"ב עכ"פ מע"ז מבואר לחיבו כן חלח טעמח הט"ז משום ס' דרבנן נמי שרי ובח"ד כחן ב' הט"ז מתיר מעעם ספק דרבנן דלח מקרי מתחזק חיפורח בשר שלח נמלחה בין שהתיבה כולו היתר חלח הדם שבתוכו ואנו תולין שהוסר הדם וכמ"ש בי"ב הט"ז לקמן סס"י קב"ז בירך שלריך לנקרו מן הגיד לח מקרי מתחזק חיפורי וע"ח נחמן וכי"ב ב' בש"ם בשעתח ג' פ' ז' והבחתיו בחיבורי לחו"ח סי' תקי"ג סק"ח · מעתה לפי"ז י"ל דבדי ט"ז בעוד טעם בי שם העליתי דדוקה בחיבח חזקת חיפור שבי' פעם חיפור בדור הוח דהוה חזקת חבל חזקה דמעיקרא ובע"י החזקה דמעיקרא יפי' מתחזק חיפורי, הח לח ממרינן והבחתי דלח' מט"ז דבמן דח"ד והש"ם תירנו לט"ז דמקיל בספיקי משום דליכח בחתיכה חזקת חיפור חלח הדם מ"מ חיכח חזקה לחתיכה חזקה דמעיקרא שלח מחלה חלח ע"ב דחזקה דמעיקרא לח מגרע הספק דרבנן להיות נקרא מתחזק חיפורי והוח נופל, דבריו שם הט"ז נשעתי חיבו ס"ל בניקור הגיד לח מקרי מתחזק חיפורי,

איסורי, וה"מ התיכה משום דס ולא דן הט"ז רק משום חזקה דמעיקרא שלא נתלחה וקאמר דכנגד חזקה דמעיקרא ס' דרבנן לקולא ור"ל ח"ש הע"ג דט"ז נופי, ס"ל ס' דרבנן להחמיר במקום התחזק חסורי טיעו בחזקת איסור ברור בנופי, אבל לא בחזקה דמעיקרא ולפי"ז שפיר הביא הט"ז דלי' דאל"כ כלו, דגם חזקה דמעיקרא מקרי חזקת איסור למה מסלפ"ת נאמן דהא איעו נאמן מסלפ"ת בהתחזק איסור ח"ו חזקה מעיקרא לא מקרי התחזק איסורי' ולפי"ז לא קשה קו' הט"ך ס"ב כיון מבא ס' דרבנן מותר משום דלא מקרי מתחזק ל"ל מסלפ"ת דהשתא ל"ק דודאי חזקה דמעיקרא חזקה מקרי וי"ל משום לא פלוג טיכי דלהתחזק איסורי החמירו נס בחזקה דמעיקרא דבעי מסלפ"ת וי"ל דוקא בנוי החמירו ולא התירו מטעם שפיקי דרבנן אבל מי נימא דחזקה דמעיקרא מקרי התחזק איסורי, כמו דס"ל הסמ"ך קשה הא קי"ל במקום התחזק איסורי' לא מהני מסלפ"ת הכא זה קשה הסמ"ך טובא טיכי מסבחת בהתחזק איסור לא מהני בדרבנן מסלפ"ת הא בלה"ה הוה רק ספיקי דרבנן רק משום דסד"ר במקום חזקה אסור מ"מ בהיכא מסלפ"ת לחתר אסור ות"ת דמסלפ"ת רק נאמן לגבי"כ במקום דליכא חזקה אם ל"ל מסלפ"ת בין דליכא חזקה בלה"ה שרי מטעם ספק דרבנן והכא אוכא חזקה בהתיר בהא קומיה די"ל דמ"מ למיעבד לכתחלה משום ס' דרבנן אסור למיעבד לכתחלה ומשום מסלפ"ת סמכינן לכתחלה בליכא חזקה ות"ש הסי"ך וק"ל:

ה **ונעיין** כתי"ח ס"ד וש"ך ס"ק ס' התיכה שלא נתלחה לא מקרי מתחזק איסורי כמו שכ' הט"ז בהתיכה שנשרית ניקור כתי' קכ"ז ולא כרמ"א אם והכה כל הלילות שבניה הט"ז אם כתי' קכ"ז דוחה בהכ"ג הכא רלי' אחת שכ' הט"ז מתום' קדושין דף ס"ה ע"ב ד"ה נעשתו ל"ל לקרים כט"ז ולא כהכ"ג דל"ל התום' אם ונרין לומר דהא דאמר בכל דוכתין ניטין דף כ' ע"ב ע"א נאמן בחיסורין ס"ל להתיר כגון בשר זו מטוקרת לו התיכה זו של שומן אבל לאסור הבשר אינו נאמן חלה כמו שפרשתי שכ"ל וזהו ע"כ אפי' אין בידו לתקן כמו גבי שומן וע"כ לומר דאלו נקראו בכלל שלא לי' חזקה לא להיתר ולא לאיסור מתחלה משו"ה נאמן בכ"ג להיתר בזה שכ"ל הט"ז וכ' בהכ"ג דמתום' אין רלי' דתום' לא נהני התם להכי ולא כהו אלא לומר דע"א נאמן להתירה דוקא ומ"ם בגון בשר זו מטוקר הייטו היכי דהיכה כ' התיכות ל' מטוקר וה' שאינו מטוקר ואומר זהו מטוקר לו הפשר הס"ל לתום' קדושין כדעת ר"ח מטיין דע"א נאמן אפי' בהתחזק איסורי:

ובישה י' לפ"ז הכא לתי' הא' דעת הב"ח דתום' ס"ל דאין ע"א נאמן לאסור במקום חזקה להייטו בנגד חזקת היתר אבל להתיר נאמן בנגד חזקת איסור וכגון בשר שלריך ניקור לפ"ך וקשה מתי שמא חזקת היתר דלי' לאסור מחזקת היתר ולמה בנגד חזקת איסור נאמן להתיר ועוד מ"ש ס"ל תום' להתיר נאמן במקום חזקת איסור לגמי נקטי כהעד אומר התיכה זו של שומן דליכא בהן חזקת איסור כמ"ש בשי"ף התיכה כ' התיכות ל' של שומן ות' של הלב לא מקרי חזקת איסור בנופה:

ו **ראיתי** נס בפ"י שם וכניטין דף ג' ע"ח ברש"י ריש הדף שסבין ג"כ שכוונת התום' לחלק בין להתיר ובין לאסור וכ' עליהם שדבריהם שלא כדקדוק חע"ג דשפיר י"ם לחלק בין להתירה נאמן לאיסורה היינו אם נאמר דע"א נאמן בהתחזק להתירה ולא לאיסור כשאינו בידו מש"ה כאן לענין בשר זו מטוקרת לו טוענת לך דבלה"ה פשיטא דנאמן משום שבידו וכן לענין התיכה זו שומן נמי טעמא אחריתי מיכא דלא בהתחזק איסורי' ע"ל וכן רלי' בהאחרונים שתפסו כוונות התום' כן לחלק בין להתיר האיסור ובין לאסור המותר ולא נרחה כלל כי קו' הפ"י הס קו' גדולות ולא שייך לומר על קו' כי"ב לומר שתום' כ' שלא כדקדוק ועוד קשה הא תום' כ' דבריהם עפ"י פירושם לפני זה וכמ"ש תום' כדפרשתי ובפירושם לעיל לא הזכירו אפי' כרמז לחלק כן להתיר האיסור בנאמן במקום חזקת איסור ולאסור המותר היינו נאמן.

אלא כ' פשוט דלהדבריהם לעיל קאי לטעמא שברותיך דנאמן היינו כדפרשתי ר"ל בהלה שותק אבל בהיינו שותק כגון שאמר מ"י היינו נאמן ע"א במקום חזקת דהייטו חזקת היתר וכמ"ש הרמ"ם בפ' הנזיקין להדי' ואין חילוק בין שהוסר לאסור במקום חזקת היתר או להתיר במקום חזקת איסור דכל מטרת התום' דבמקום חזקה היינו נאמן ונקטי תום' לרבותי' דליכא חזקת איסור נאמן אפי' להתיר ולהכל נמי נאמן כגון בשר זו מטוקרת לו או זו דשומן ליכא חזקת איסור נאמן מכ"ש לחומרא לאסור במקום חזקה דליכא חזקה דנאמן וכמ"ש הרמ"ם בפ' הנזיקין אם נאמן להתיר שלא במקום חזקה מכ"ש לאסור המותר ובסיפא נקיט רבותא אבל במקום חזקה אין ע"א נאמן כלל אתיקה דהייטו אפי' לאסור המותר מכ"ש להתיר האסור מ"כ מבואר מתום' קדושין כט"ז דבשר זה מטוקרת לו מקרי התחזק איסורי שלא הוה בחזקת מחתא לכ' התיכות ל' אבל וה' שומן.

ודבר כי"כ בתחלת כאן דף מ"ג ע"ב דגבי מסלפ"ת להתיר היינו נאמן בדרבנן בהתחזק איסורי אבל לאסור היינו נאמן במסלפ"ת אפי' בליכא חזקת היתר כמו ע"א אין בין מסלפ"ת לאסור המותר מכ"ש להתיר האסור ומ"ש בהא קומיה די"ל דבשר זה מטוקרת לו מקרי התחזק איסורי קדושין כט"ז מבואר מתום' ל"ל הכי.

וזה כי"כ בתחלת כאן דף מ"ג ע"ב דגבי מסלפ"ת להתיר היינו נאמן בדרבנן בהתחזק איסורי אבל לאסור היינו נאמן במסלפ"ת אפי' בליכא חזקת היתר כמו ע"א אין בין מסלפ"ת לאסור המותר מכ"ש להתיר האסור ומ"ש בהא קומיה די"ל דבשר זה מטוקרת לו מקרי התחזק איסורי קדושין כט"ז מבואר מתום' ל"ל הכי.

ועוד כ"ל מרש"י ותום' ניטין דף ג' ע"ב כט"ז דפריך שם לרבה דבעי בפ"י ובפ"ג משום דלא בקיאין לשמה לבעי תרי ומשני דמיירי בשאינו יודע אם נשחט בסימנין ופריך תימה דע"א נאמן באיסורין היכי דלא מתחזק לא ופרש"י ד"ה ע"א נאמן באיסורין שהרי המינוח תורה ג' וה' על הפרשת תרומה ומעשרות וניקור הגיד והחלב ומשני דמיירי ע"א נאמן בלא מתחזק ומשמע דאל"כ הגיד והחלב יהיו אסורין ולא ידעינן מנ"ל דנאמן בלא מתחזק אלא ודאי דנאמן בהכי"ת ס"ל דאין ע"א נאמן בהכי"ת ס"ל דאין ע"א נאמן בהכי"ת ס"ל דאין ע"א נ

השבתי על כל דבריו אלא אם נתבשל אסור בדיעבד (ב) כתבתי ישוב לראיות פלתי סי' ק"י ממנחות דף ס"ח שרוצה להוכיח דס' דרבנן לקולא אפי' באתחזק (ג) חתיכה שנתבשלה בלא מליחה עם ס' חתיכות ונפלה לקדירה אחרת אוסר אותה חתיכה ÷ פרמ"ג ÷ (ד) אשה שמלחה בשר והי' שם חתיכות חלב ולא ידעה אם החלב נמלח עם הבשר ופ' בצ"ע דהוה מין בשא"מ חלב עם בשר ואי ליכא ס' הוה ס' דאו' ולחומרא ופר"ח ס"ק מ"ד הסכים עמו וכ' פלתי דאם קלף כל הבשר מותר דרוב הפוסקים פסקו במליחה סגי בקליפה וליתא כמ"ש בסי' ק"ה דלא הי' לפניהם ספ' א"ז שכ' כל הפוסקים ס"ל מליחה בס' וראב"י יחיד בדבר שכ' דסגי בקליפה ואפי' לראב"י גופי' אינו ברור להלכה כך ÷

סעי' י"א כשו"ת מהרי"ח סי' קע"ז כ' על השלמה הסמ"ק ס' שמלחה בשר והה"כ הלכה מיד למחות והדיחה המברהת את הבשר והחסה תמרה שים ספק אם שיעור מליחה הוא כדי שתמשל והוה ז"ל הסכים עמו וכ' הטו"ז דמתיר בשכחה אם מלחה בשיעורי מזיל בשר שלימו ממוקר לה מקרי מתחזק מיסור והש"ך לטעמי' בסי' ס"ט קכ"ז דמוקי שם מע"ז הלכך מוסר כמן ועוד בדם עדיפה דלה מקרי מתחזק מיסורי' דהה חזי למומלח וסיים שם' לה מלחה כלל מתחזק מיסור דודאי יש בו דם ויל"ע בישול משל"כ מלח וס' אי שהה שיעור מליחה המסלקת החזקת מיסור ככר מיתרע חזקה דמעיקרא ע"י מעשה המליחה המסלקת החזקת מיסור דם תמרי' שפיר סד"ך להקל ונם הש"ך מודה דמותר ולדידי דכריו ז"ל ל"ש דהנראה מע"ז דלמו משום דחזיל לשיטתי' דסי' קכ"ז חלה דטעמי' דמ"ז מע"ג דחיכה חזקה דמעיקרא כנגד חזקה דמעיקרא תמרינן ס' דרבנן לקולא ודוקא כנגד חזקת חיסור והש"ך חולק דנם כנגד חזקה דמעיקרא תמי תמרי' ס' דרבנן להחמיר ומ"כ בנידון זה נמי חיכה לחתיכה חזקה דמעיקרא הי' דם בחתיכה כן נם עתה יש בו עוד דם והמליחה לחו מסלק החזקה כולו שיעלה כל הדם ועוד נם בהזמן י"ל דהוה מוקמינן לחזקה דמעיקרא דעדיין לה הי' עבר הזמן כעין שכ' תוס' יבמות דף ס"ה בקטן פוסל תרומה דמוקמינן לחזקה שלא בא עדיין זמן נדלות כן ס"ל לה בא עדיין זמן שהית שיעור מליחה ועי' כי"ב בפמ"נ סי' ס"ל בחו"מ בס' חולד בהס"ם דהמרי חזקה כה"ג שלה בא זמן שבת בחזקה מעיקרא והרימ"ט סי"ח וסי' ל' מקני חתום יבמות הל"ל ובמק"א יבאתיו ואפי' הטו"ז דמיקל בשכחה אם מלחה עיקר הטעם משום דשם סומך הטו"ז משום דיש רוב כמ"ש בפמ"נ בט"ז כאן ובסי' קי"ח ס"ק כ"ה בש"ד דשה במליחה הוה כס' הומא ולה תמרי' ס' דרבנן להקל כמ"ש מהל"מ בפ"ד מהכורות שלה העיקר דט"ז סמך בדיני משום רוב ונם למ"ש בסי' הקודם דמ"ש הט"ז בעיקר לה מקרי חזקת חיסור ה"ד לעניו ע"א נאמן מאכל לעניו ס' דרבנן לה :

ומ"ש כיון דחזי למומלח כל החתיכה בחזקת היתר מעיקרא קשה מה בכך אנו דיון אחתיכה זו שנשלה או שבשר נתבשלה ולבישול הי' להחתיכה חזקת חיסור וכמ"ש בפמ"נ בש"ד ס"ק כ"ח בסי' זה לאין לבטל בשר הי בלא מליחה בס' חתיכות אע"נ כמות שהוא הי לה מקרי מבטל חיסור לכתחלה דהוה ד"ח שלה פירוש מ"מ לנבי ביטול חסור ומקרי מבטל חיסור :

ונ"ל דאי' למ"ש דבשר שהה שיעור מליחה לחסור בחזקה דמעיקרא ולה תמרי' דהמליחה מסלק החזקה מפמ"נ בסי' ס"ק כ"ט שכ' למה דקי"ל בסעי' זה חתיכה שנתבשל בלא מליחה דאפי' אם יש ס' לותה חתיכה חסורה וכ' אם נפלה לותה חתיכה לקדירה אחרת בפחות מס' וכ' וירלה לחסור דאין כרור שלה נשאר דם בחתיכה ונמלה תמ"ל פי' ותוספות ע"ל וקשה נימה ס' דרבנן להקל ונ"ל דמוקמינן לה בחזקה קמייתא שהי' בה דם כן עתה יש בה דם ולה תמרי' דודאי ע"י בישול מוליח דם ומנרע החזקה תע"ל דלריך לנרע כל החזקה כמ"ש הרשב"ח בחדו' דף מ"ז שכ' בסירכת דבוקה לה מוקמינן בחזקה כיון שהתחיל מעשה הטריפה עי"ש סיימו דע"י התחלה דמעשה הטריפה ס"ל כל שבהמה ע"י סירכת זו אינו בחזקת שלימה אבל כאן כל שלה שהה שיעור מליחה הוה כלה במלחה כלל כאבותר כאן והמליחה לה מנרע אלא שאין בו כל הדם וכודאי התחיל לנתת אבל לה על הדם הנשאר בחתיכה עדיין בחזקתו עומד שים בו דם וכלל"ש כ' הרשב"ם המרוצים לעיקר דדם שבישלו מה"ת ושאר אחרוצים דס"ל אף שהות מדרבנן אין להקל אלא היכי דהתירו הראשונים עיי' בפמ"נ בפתיחה ובב"ח בסעי' י' :

ואנב דאתי לידן כ"ל ניאב רחיות שלתי בסי' ק"י שמביא רתי' דקי"ל ס' דרבנן לקולא אפי' באאתחזק מיסור והש"ך חולק דנם כנגד חזקה דמעיקרא תמרינן ס' דרבנן להחמיר ומ"כ בנידון זה נמי אין חיכה לחתיכה חזקה דמעיקרא הי' דם בחתיכה כן נם עתה יש בו עוד דם והמליחה אינ

שרי ס"מ שהחור מוליח כל דס שבתוכו לחזן שכל מה שפי' ע"י החור ממקומו הוה יולח לחזן ולימו כשחר בו כלל ואם יש בו שלח פי' כלל ממקומו חלח נעמח בחוכו הוה דס המובלע בהברים ושרי עכ"ל הרי דר"ת גופי' ס"ל דדם חברים פי' ממלמ"ק חסור וכמבוחר עוד שם בח"ו חלח בללי לח פרים כלל ממקומו וכמ"ש הט"ו כהן בביחול ח"כ ל"ל גם חוח' הכי ס"ל חלח שקילו ועוד גם דברי חוח' ורח"ם יש לפרש הכי (והכי קחמר בחוח' וחעפ"י שנפלט בפיס מלד לגד זה כלל לח חיישינן לשמח נכחר בחוכו וחסור וחסור דפי' ממלק"מ חסור) ח"כ לימו חסור עד שיפרוש לחזן בלו' ומיד שבח לחזן מורה מנחב שהב ועוד הח הרח"ם כ' נבי כלי שחימו מטוקב בשם ר"ת דחוסר לפי' מה שחזן לגיר וקשה דהח הפוסקים כ' הטעם למעלה מגיר נמי חסור משום פי' ממקלמ"ק וקשה הח ר"ת בחוח' חולין דף י"ד כ' הפוסקים דס"ל פי' ממקום למקום מוחר ורימיתי שפלחי לקמן ס"ק כ"ה הקשה כבר קו' כזו ועל תרולו כ' בעלמו שהוח דוחק חבל למ"ש ח"ש דמלימו לפרש דברי הרח"ם ולעולם פי' ממקל"מ חסור ועיי' סי' ל' בבי' שלי תקפ"ז חות ג' הבחתי בשם פלחי משם דס"ל לרח"ם ועור לסור פי' ממקל"מ והקשה עליו בפרמ"ג שם דז"ח דהח הרח"ם ועור ס"ל פי' ממקל"מ מוחר

ולמ"ש כלן להיפוך ח"ש חי' הפלחי :

או יש לפרש כך דברי חוס' ורח"ש חע"ג דמה דלעקר בודחי יולח לחזן מ"מ יש לחסור מה שהלך הדם מלד זה לגד זה מעשה הפשר לסחטו לחסור וכמו בשמי' דכלן החוסרים מחיכה שמחבשלה בלח מלימה דטעם החוסרין משום הפשר לסחטו חסור דמשמע ברח"ם כלן חע"ג דילף כולו לחזן כמ"ש הט"ו חבל הרח"ם דלח ס"ל כלן דחסור משום הפשר לסחטו גם החם מחיר וכך יתפרשו ג"כ דברי חוס' כיון דלח חסור עד שיפרוש לחזן כלו' דס זה שלח נשחר בפיס חינו חסור עד שילח לחזן ח"כ בפיס לח נהפר עדיין

חין חסור מה שהלך בפיס ס"ד משום הפשר לסחטו חסור :

ואח"כ רלימי בפמ"ג בם"ד סי' ע"ו סק"ג פי' כן דברי הרח"ם משום הפשר לסחטו חלח שסיים שפשטות דברי רח"ם לח משמע הכי וכל זה מפני שלח ס' להם ספ' הח"ז שהם הביח לדברי ר"ת דס"ל פי' ממקום למקום חסור חלח בלח נללה כל נרכו ס"ט משום דמה שלח יולח לחזן לח פי' כלל דלמח ע"י החום וח"ז שהוח מבעלי חום' וים לסמוך על העחקתו יותר ועוד גם ר' פרץ גופי' דס"ל פי' ממקום למקום חסור פי' בהגמ"ר סוף פ' כ"ס דלכי חי"ל מלימה משום דלח נעקר כלל ממקומו מה שלח פי' ומה שפי' יולח לחזן ולח נשחר בפיס כלל וגם הלבוש לקמן סי' ע"ו כ"ב ח"כ כי היכי דלח משום מחלוקות מליבה דר"ת לפי חום' שלמו עליף טפי וי"ל דזה נמי כוונת הפרישה הובח לקמן בשך סי' ע"ו שהוח חי' קו' הכ"ל על רח"ם דפ"ק דחולין דמחיר לח נללה כל נרכו והקשה מדם שנלרר בחחיכה לעיל סי' ס"ז דחסור משום פי' ממלמ"ק וחי' ס"ה שממיים נעורר לללח וכוי דם שפי' משכ"ח שלח נחעורר ללחת רק מחמת החם הלכך חמרי' כל מה שבח חליו כח החם לזוזו ממקומו הולימו לגמרי ונפל לחם וחמה עליו השך דהח הרח"ם חפי' מה שנשחר בחוכו קחמר דלח הוה כפי' ובחמת ע"ם ולפי"ז י"ל דהפרישה מפרש דברי רח"ם לר"ת בח"ז הכ"ל וח"כ הכי המילוק בפי' מחיים כוחו להיות לזוזו ממקומו חבל לח להפרישו לחזן חו לסיפך דלח מלמת למיח חלח פי' ממקלמ"ק משח"כ כח החם מוליח לחזן לגמרי ומה שנשחר מלמת למיח :

מעשה לפי"ז פשוט בלח נללה כל נרכו מוחר ולח כשך סי' ע"ו דחוסר בללי שלח נללה כ"ל ולמ"ם ז"ח דחפי' לדבריו דשך דמחן ס"ל כך חיסורי' פי' ממלמ"ק ר"פ והוח ס"ל דלח פי' כלל ולח נס הח"ז ס"ל הכי וגס חוס' ורח"ם נמי הכי מחפרשי :

בהגהות מהרכ"פ כ' לדעת הט"ו הכ"ל ל"ע היכי דלח שהם במלחם חיטור מליחה ומחבשל חכ"ח חמחי לח חסרינן חותם החחיכה חף בדחיכה ס' והפ"מ דים לדמותו לדין שובר מפרקתה דהדם מתחיל להתפרש ע"י מליחה ונפסק מלימת כשהודם ממליחתו ובביחול חכ"ח י"ל דלמח לח התחיל עתה להתפרש ע"י ביחול זה ולכך לח יולח ונשחר בתוך החחיכה הרי הוה דס שלח פירוש ומה שנפרש עתה בתוך החחיכה ע"י הביחול בודחי יולח לחזן כשם שבביחול נרס פריסתו כך נמר יליחתו לחזן ולפי"ז ל"ע ג"כ היכי שחזר וביחל החחיכה שלח נמלחה בקדירה שחין בה ס' חס נחסרת דהח חיכח לספוקי שמח לח פי' כל הדם בביחול רחשון ולח יולח לחזן רק מה שנתפרש חז ומה שנשחר בתוך החחיכה ולח נתפרש בביחול רחשון נתפרש ויולח לחזן הקדירה בביחול שני עכ"ל :

הגה דין הב' כ' הפמ"ג בט"ז ס"ק ס"ם לחיסור . חמנם למ"ש הח"ז בלח נללה כל נרכו דהנשחר בחחיכה נלמת ותו חימו יולח י"ל ה"ה סברת זו י"ל בביחול דלמח ע"י מליטה מה שנשחר חמנם בהגהמ"ר בשם ר' פרץ כ' בלח נללה כ"ל דמותר משום חע"ג דחזיון דים דם בחחיכה דם זה לח פי' כלל כי פירש מעט מעט מ"ש י"ל נס בביחול כן דיולח מעט מעט ומה שלח פירוש בקדירה רחשונה יהי' פירוש בקדירה שני' וכן הדין הח' י"ל לכ"ע שרי והוה לללה ס"ד שביחול לח יהי' פועל לפרוש הדם מחר המליחה ומה דברי כחן ל"מ לח"ז דמלמת למיח מה שנשחר וליכח פי' ממלמ"ק דשרי חלח חפי' לר"פ ג"כ י"ל דפי' מעט מעט מ"ש הנשחר לח פי' בלל חבל זה לח חמרינן שביחול לח יהי' כח להתפרש חבל הדין הב' ל"ע חמנם לעני"ד כיון דם שביחלו מדרבנן כמו שהזכרתי סי' כ"נ מבל קו'

מחרונים ים להחיר גם בדין הב' משום דחיכח ס"ם דשמח ע"י ביחול יולח הדם לגמרי וחח"ל שנשחר עוד שמח מלמת למחי לי' כח"ז ושוב חיכו יולח :

ועיין פרמ"ג בש"ד ס"ק כ"ח שהקשה משם חש"ך סי' ע"ו דלללה שלח נללה כל נרכו חין לחכלו כך לדיחן בפי' ממקום למקום חסור ח"כ להש"ך שם בשבר שהשה ג"י בלח מליחה דמותר בדיעד חם בשלו מחר שללחו יימח ע"י לל' פי' ממקום למקום ע"ם חלח למ"ם ח"ם דחה"כ בללי מותר חפי' בחלי' לליחו דבללי ליכח השם לומח פי' ממלמ"ק דמה שפי' יולח לחזן ושורח מנשחב שהב ומה שלח יולח לח יזוז ממקומו וק"ל :

סי' תס"ו .

בהגה שפי' י"ח ויש חוסרים חותם מחיכה וכ' השש"ך חין לפרש הטעם דחכ"ל דהח לח לחסר הבשר מעולם וכ"כ הרח"ם (לכחו' מרח"ם חין רחי' דחיכו מן המחיירין חבל להחוסרים י"ל דחסור מטעם כ"ל וכמשל"ק) חלח הטעם משום דרוצה מבלבל טעם החחיכה וגורס שהדם שבחוכו פי' ממקום למקום וכדחי' במרדכי והג"ה פ"ד ע"כ . וכע"ז כ' טעם החיסור בשם חו"ה כיון שהחסור מחנות עלמו נשחר הטעם במקומו וחסור ועוד דחשיב כביסור דבוק וכו' והפרמ"ג פי' לטעם הח' דחו"ה ג"כ משום פי' ממקלמ"ק והיינו כש"ך . וכח"ד פי' לטעם ו' דחו"ה משום דהוה כעין חיסור דבוק וקשה הח לטעם הב' שכ' החו"ה מטעם דבוק הקשה הח"ד בדרבן לח חסרינן חיסור דבוק ח"כ גם טעם הח' קשה ולמה פ' רמ"ח לחסור בלח הפ"מ :

אבל קשה לי שש"ך וכל החרונים חחריו שכ' כן בשם המרדכי והגה"ד דהח להדי' כ' המרדכי בפי' השל"ח בשם רחב"ן דחותו החיכה חסור משום ע"י ביחול יכיב טעמח בחחיכה ונעשית נבלה . חלח חח"כ כ' חפי' חת"ל דדם לח חסור בגו"ם בחחיכה חפי"ה ח"ל דחסורה דללמח עם יליחת הדם עם החחיכה כחד לד לח סליק דקולי דנוי' וחזר ובלע בחחיכה עלמה שילח נממנה גם זה הטעם לחו משום פי' ממלמ"ק חלח כפ' חו"ה דחיכח למיחום שמח יולח חד לד חון לרוצה לחמנם שוב בסוף כ' ודקחמר מלח מוליח ורוצה מוליח לח דמי מלה מוליח ולח מבלבל טעם הדם בחחיכה חבל רוצה מוליח ומבלבל טעם הדם בחחיכה הלכך חפרה משנחפרה שוב לח הוכרע דחפשר לסחטו חסור עכ"ל מדלח כ' שמבלבל הדם בחחיכה דחי החיסור משום דם שפי' ממקום למקום . חבל מדכ' שמבלבל הטעם כ"ל דמטעם כ"ל חוסר וכן ממ"ם דחסור משום חפשר לסחטו חסור כיון שכבר נחסר חפשר כוונת הש"ך תרתי בעיון שפי' ממקום למקום בחחלה ונחסר חע"ג לבסוף יולח ע"י ביחול כבר נחסר וכ"ל :

אמנם כחו"ה כלל ז' לח כ' סוף דברי רחב"ן מ"ם שמבלבל הטעם רק דע"י הביחול יכיב טעמח בחחיכה וכ"ל וחע"ג דנסחט הטעם לח נסחט וכ"ל לומר דה"ק דהדם פירוש והטעם מהדם לח יליח מ"מ נתעורר ללחת ושדיין להטעם בתר גוף הדם ויש עליו דין פירוש ומסר מן הטעם עי' כי"ב בפר"ח סי' ס"ז סק"ב בשובר מפרקתו דחסור משום דהי' הדם מתעורר ללחת מחמת החיכה ומ"מ הכי בהטעם ובהגה ס"ד כ' טעם חחר והוכח בים"ם משום דמה שפליט מחחיכה שלח נמלחה נשחר כרוצה כמ"ם תום' בכהל עכ"פ הטעם משום דכ"ל :

סי' תס"ח .

(א) בתה"ד כ' מתשו' הרא"ש משמע בשר ששהה ג"י דמותר בצלי ואסור לבשלו אחר הצלי ומהרי"ל כ' דמשמע להיפוך וישבתי כמהרי"ל (ב) מ"ש בת"ח וד"מ מטור משמע דאסור לבשלו אחר הצלי כתבתי לעני"ד דאין ראי' (ג) בשו"ת מנ"ע כ' דשרי ומביא ראי' מדין דסעי' כ"א לקמן ומנ"י תמה על ראי' זו ישבתי וכתבתי שכן ס"ל המרדכי ואו"ה בשם מהר"מ והרדב"ז וראיתי שביישוב זה כוונתי לדברי הרדב"ז ולכן נלענ"ד עכ"פ באיכא הפסד אפי' הפסד מועט מותר לבשל אחר צלי' ולא כפרמ"ג ואם משליכו אחר הצלי' לתוך רותחין לכ"ע שרי רדב"ז ולא כפתחי תשובה שלא העתיק יפה דברי רדב"ז (ד) וראיתי בם' יד יודא שכ' פי' אחר בדברי מהר"מ וגם דוחה ראיות הרדב"ז ואני קיימתי פירושי הנ"ל וישבתי לרדב"ז דמתירין בישול אחר צלי' :

סעי' י"ב בשר ששהה ג' ימים מע"ע בלח מליחה כו' וחחר שנלחו לח יבשלנו:

בתה"ד כ' שכן משמע בתשו' רח"ם שכ' וז"ל ור' מחיר ז"ל התירו נללי ולפ"ז לח יולח הדם לחזן הוה דם לחיבים שלח פי' חבל לבשלו בקדירה חסור כו' עכ"ל משמע דלח בירח לתשו' רח"ם שיפליט הדם ע"י נללי וח"כ יתבשל חח"כ שמח יפלוט בביחול דחפשר הביחול פועל יותר מנללי עכ"ד תה"ד . וע"ל לפי מה שהביח הט"ו בפי' כ"ה חין לתה"ד רחי' דז"ל יש"ם שם סי' פ"ה כתבו הגחוים בשר ששהה ג' ימים חיטו יולח עוד ע"י המליחה ומהר"ם כ' בתלמיד לח מלחמו מומרח זו דמה בכך שלח יפלוט הח הוה דם חיבים שלח פירוש ע"כ פסק כל בשר ששהה ג"י בלח מליחה הוה מעוה לחכלו בללי דוחה משחב שחב חבל לח לבשלו חחר שיולח שחר הבשר מפי הגחוים עכ"ל יש"ם כ' דהבין מהר"ם בדעת הגחוים כיון שלח יולח ע"י מליחה מע"ל דלח יולח מחחר

שכ' דלא מלינו חומרת זו בגמ' ולא מצינן נמי דחיטו יוצא ע"י מליחה לחם בדעת הגאונים ס"ל דס"ל דלא יצא כלל ואסרו לחלוטין לפי' בלי וחיטו שנקשה לפי' לדבריכם דלא יצא הדם כלל תמהי לפום הא הוה דם לחבריה אלא פירוש וכבריה דע"י חם יצא מבל לבשלו אסור דחיטו לחר המליחה

לחר שיצא מפי הגאונים מפרשינן לקיים דבריהם לאיסור בישול

ואע"ב כזה יש לפרש דברי תשו' הרמ"ם בהל"מ אלא שהוא מהופך קצת לשון ר' מצינו ממה שהעתיקו הי"ם דהיינו מ"ם הרמ"ם ר' מצינו התירו בלבי דיקא ולבישול אסור הם סוף דברי מהר"מ משום מלוה לשמוע אילא מפי הגאונים ומ"ם מ"כ ואף שם לא יצא הדם לחזן לא מצינו קלי כמו שהכין התה"ד אלא דברי ר' מצינו דלקושטא לא ס"ל כדמשמע דגאונים דלא יצא כלל ואסרו לפי' בלי דמה בבר לפי' לדעתם דחיטו יוצא מה בבר הא הוה דם לחבריה אלא פי' : אבל להפסד' ס"ל לפי' דמליחה יוצא לגמרי מכ"ם בלי רק במליחה מהמיר משום אילא מפי גאונים ומפרש דעת הגאונים גופי' לבשל לחר מליחה אבל בלי שרי . ובתשו' מהרי"ל סי' פ"ז כ' היפוך תה"ד דמהרי"ל כ' משמו' רמ"ם משמע דמותר לבשלו לחר לי היפך התה"ד שכ' דמשמע משמו' רמ"ם דאסור ועי' בב"ח מה שפי' לדברי מהרי"ל ועע"ד כ' פשוט דהוה קשי' לי' למהרי"ל ז"ל דמהב"ת שכ' מהר"מ ולפ"ם לא יצא הדם לחזן מדברים כיון דס"ל לחר"ם דחומרת זו לא מצינו בגמ' ת"כ עדיפא ס"ל להקשות דחפי' במליחה יוצא ת"ו לדבריהם מנקשי הכי ת"ת דהם ס"ל דחיטו יוצא חפי' ע"י חם חמחי אכרו הא הוה ד"ח אלא פירש אבל לר"מ הוה פשיטא בלי יוצא לגמרי דהא לדעתי' לולי דיקא מפי הגאונים הוה ס"ל דחפי' במליחה שפיר יוצא מדשתיק הגמ' מחומרת זו :

ובת"ח כלל ד' סי"ב ובד"מ בסי' זה כ' דמטור כמי משמע בהה"ד ולחכלו לבשלו לחר לי תחלה ע"כ במ"י ויש לדחות חדא דטור לא נחית לכך . ועוד הא בסוף"י זה כ' סטור דלי לבשר היינו חלי לייותו מקרבן פסח דחלי לי מקרי לי כל לרכו כן י"ל נמי בדין זה דחי' בפסחים דף נ"ח לי ואח"כ בשלו מקרי לי ח"כ מ"ם הטור ואין לחכלו מבושל שתמת משמע בלא שלחו מקודם דחי שלחו מקודם לי מקרי ולא מבושל . ואפי' למ"ד שם בפסחים שלחו ואח"כ בשלו בפסח חייב היינו מרבויי דקרא ובשל מבושל וכן במה"ה סי' תס"ח דלא שרי אפוי ואח"כ בשלו ס"ט משום דטעם מלה בעינן ולישה בהחי בגמ' שם בעלמא אין בישול לחר לי ולי

מקרי עיי' בריבה הזבח בלי בחו"ח סי' שי"ח סק"ט ובסי' תס"ח :

ובתשו' מנ"ע סי' ק"נ מתיר לבשלו לחר לי' מספני' כ"ח לקמן סי' זה במקום שאין מלח מצוין חלי לי' ואח"כ מותר לבשל ורואים אנו שהבריים ק"ו עכ"ל והקשה במנ"י בלל ד' סק"נ מה ק"ו ול"ד בלל להחם הבל נפלט ע"י לי' ומה שלח יפלוט בלי' שוב לח יפלוט בישול משא"כ הכי שנקשה הדם בתוכו ע"כ וכי"ב כ' הש"ך ס"ק נ"ח ואולי ע"י בישול מתרבך יותר עכ"ל :

ואומר אני דלפי דבריהם קשה נמי קושיתם ממרדכי בפ' כ"ה בשם הר"מ שהי' נהג להתירו בלנייה שהרי בשר שלח מליחה מותר בלבי ע"כ דע"כ קשה מה רחי' בקו' המל"י התם מותר בלבי שלח נתקשה הדם בתוכו ויוליא כל הדם בלנייה וכו' חלח כ"ל שדברי הר"מ הם מחדים עם שו"ת מל"ע והר"מ שכ' שהי' נהג להתירו בלנייה ר"ל לחחר הלבי' הי' משבשו חלח במקום המליחה קודם בישול הי' הר"מ מתיר בלבי ולח ממרינן שהחם בלנייה נקשה הדם בתוך החליחה ושוב חח"כ בישול יצא ומביח דח"כ החיך בשפי' כ"ח מתירין לבשל לחר לי בשר דעלמא הא החם שלולו נקשה הדם וע"י בישול יצא ח"כ הדם להבישול מרככו וזה כוונת רלויתו דהר"מ דלבי חיטו נקשה בתוכו חלח מוליח ח"כ ממילה ס"ב מוחר לי במקום מליחה דהחם מוליח הדם חבל להתיר בלבי ולחכלו כך בלבי ע"ז לח הביח רחי' הר"מ דזה הוה פשיטח לי' דשפי' דהחם ל"ל דם מקשה ס"ל דם לחברים אלא פי' מעחה יידון זה ח"ם דהוה ק"ו מהחם כמ"ש חשו' מל"ע ומוח דכחן בשר שנחה יותר מג"י דהדם מתקשה בתוכו חיכח עוד סברח להתיר דלח לחסור בבישול לחר לי' משום די"ל כיון דשנה ג"י ח"כ י"ל דנתקשה דחפי' בבישול לח יוליח ומוה ד"ח אלא פירוש עוד דהחם בחחיכה דעלמח חיכח ריבוי דם לפלוט בתוך התבשיל מכ"ש כחן כיון דנתקשה שנחה ג' ימים דחיטו יוצח רק מעט ונחבטל וכמ"ש הפ"ח שכן ס"ל מהרי"ל להתיר לבשלו לחר לי' דע"י לי יוצח הכל ולפי' נשאר מעט נתבטל ובפשי' כ"ח דמותר לבשל בחיכה דעלמח

לחר לי' שם יש דם הרבה אילא לח"כ בבישול

שוב רחיתי בפמ"ג בש"ז ס"ק ל"ב והביח מ"ם הח"ה וז"ל בשר שנחה ג"י מותר לבלי דהח לי הי"ל מליחה ומוה בחו"ה בלל ב' בשם מהר"מ והיינו כדברי המרדכי שהבחתי לעיל ומ"ש נמי פירושי דחו"ה שם מתיר לבשלו לחר לי לבל הפרמ"ג פי' לדברי חו"ה דס"ק לי מותר דהח לבלי חי"ל מליחה ל"כ י"ל שנחה ג"י בלח מליחה מהי למליחה חין פועל לי פועל ע"כ וקשה לי פי' זה דהח לפי"ת לי בבי נמי י"ל מהי למליחה לחוד חין פועל מליחה ולי' פועל ומותר לי בבשר שנחה כמו דמותר שלר בשר בלי ובמליחה :

ולפי הכ"ל ג"כ יש לדחות רחיות תה"ד מתשו' רמ"ם שכ' דמשמע דאסור דכ' ור"מ ז"ל התיהו לבלי ולח שם לח יצח הדם לחזן הוה דם חיכריס שלח פי' עכ"ל ודייק התה"ד מדשמע דלח בריהי לי' דיוצח הדם ע"י בישול ומשמע חח"כ יצח בבישול דפועל יותר, חלח י"ל דברי הר"מ דברי מהרי"ם ולח שם לח יצח הדם כדברי מרדכי ותו"ה בשם מהר"מ וה"ק הרח"ם ולח שם לח יצח הדם

לחזן לאו משום דע"י שנחנה ג"י נתקשה כל כך שלח יהי' יוליח ע"י בלי חלא דר"ל חת"ל דלא יוליח החם להדם כולו חלא מה שלח מפליט החם מתיבש בתוכו הוה דם חיכריס שלח פי' ולפי' לבשלו חח"כ שרי כיון דנתקשה בחם תו לימו יוליח נמי בבישול וכרחיות מהר"מ דחל"כ חלא החם מתיבש הדם

ובישול פועל להפליט החיך שרי לבשל לחר לי' לקמן בעי' כ"ח :

אדה"ב זכיתי לשו"ת הרדב"ז סי' כסי' קל"ח דמתיר לבשלו לחר לי' וז"ל דחין לחר הלי' כלום מידי דהוה לכבד דקיי"ל דחסור לבשלו ואם שלחו תהלה מותר לבשלו . ולפי' לפי מה שדקדק הרב ז"ל מתשו' הרח"ם ז"ל דחין דם לחיכריס יוצח ע"י לי' כי' דחיטו יוצח ע"י מ"מ ע"י מתיבשת הבשר טפי ושוב לח יצח הדם ממקומו ע"י בישול כלל דמלתח דעתי להקל וכן נהגו עכ"ל דנמי כ' כשו"ת מ"ע ולח כמ"י הכ"ל והש"ך ס"ק כ"ב סכ' דל"ל לבבד דחסור לבשלו ולחר הלי' מותר לבשלו דהחם לימו מועיל מליחה משום ריבוי דם מסתמח נפלט הכל ומה שלח נפלט בלי' לח יפלוט בבישול חבל הכח דלח מהני מליחה משום דבבר מתיבש דמו בתוכו ולפשר לי' לימו פועל לרבך הדם והבישול פועל . חבל גם דברי הרדב"ז יש לפרש כמו שפרשתי לתשו' מ"ע והמרדכי ותו"ה ולח עוד שכן מורין דברי הרדב"ז גופי' שכ' ע"י הלי' מתיבשת הבשר טפי ל"ל ומזה הביח להקל מן בבד דלחר הלי' מותר לבשלו דהח ע"י לי' מתיבש הדם בתוכו טפי חע"ג דלח נתיבש בו מחמת שלח שהה ג"י ולפי"ם מהני בישול, וכן מה שדחה הרדב"ז דברי תה"ד מתשו' הרח"ם הוה הוה מה שדחיתי וברוך שכוונתי לדעתו . ומעתה ל"ע לדיוק דם"ע חוסר לכתחלה לבשלו לחר לי' וכן רמ"ח הנה לה הביחו רק התה"ד ושכן משמע לי' מטור לחבל למ"ם דליתה לרחיות תה"ד וגם מטור לח מוכח ותימה חרמ"ח שפ' בכל מקום כתו"ם . והעלתי בדעת שו"ת מ"ע דמתיר ובעטמי' ממרדכי ותו"ה בשם מהר"מ גופי' דהוה מתיר בלי' שהוה מתיר לבשלו לחר לי וכן דעת הרדב"ז ומעתה שכן נהגו וכל זה לח רחו בעלי ב"ע ופוסקים לחרונים ושם כי קשה לפסוק כנגד בעלי הש"ע מ"מ כל"ל :

ופרמ"ג במ"ז ס"ק ל"ב שכ' בע"ם ודחיקח לי' שעתי' חו בשעו' גדולה דלריך למטעמים שונים הוה לי לבד הפ"מ התיר למלחו תחלה ולגלותו ולבשלו חח"כ חבל בהפסד מועט לח ולפי כל הנ"ל י' חלו רחו הפוסקים חלו המתירין וכן המנהג הוה מקילין בדבר שחינו חלא חומרת הגאונים ויש להתיר בפשוט ע"פ במקום הפסד מועט, וכן בפתחי תשו' ס"ק כ"ד העתיק תשו' רדב"ז שהבחתי זה"ל שדעתו דהא דחסור לבשל חחר הלי' דוקא חם יתנו בקדירה בעודן פושרין חבל חם ישליכו חותו במים רותחים מותר ע"ם וכ' הפ"ת דלי' לענ"ד הלורך בנון בלילי פסחים שחין חוכלין לי' רק לי' ואח"כ בשלו חוכלין ים לסמוך ע"ז בפשיטות במח"כ לח העתיק יפה דחלו דעתו של רדב"ז להתיר בישול חחר לי' חפי' בפושרין מתיר חלא שכ' ברותחין חפי' תה"ד מודה דברי :

דברים הנ"ל כתבתי זה עשר שנים ועתה בח לידי ס' יד יהודה על ה' מלילות, רחיתי כ' דבריו דהיינו הח' בדברי מרדכי בשם מהר"מ דלפי פירושי הנ"ל וכן בדברי רדב"ז דמותר לבשל חחר לי הוה כ"י כ' פי' דברי המרדכי מ"ם מהר"ם דמותר ללי דבשר ללי חי"ל מליחה כוונתו נמי דבללי חף הם לח יצח כלל מותר דדם שלח פי' מותר דהח בשר ללי ל"ל מליחה עכ"ל ופי' זה קשה דח"כ מבשע כוונתו להביח רחי' דדם שלח פי' מותר מבשר ללי דל"ל מליחה ובחמת חין לזה רחי' מכחן דהח י"ל דה"ט דללי ל"ב מליחה משום דטרח מבחב שחיב, ודם חיבריס שלח פי' דמותר כ' הפוסקים רחי' ממקומות חחריס עיי' תוס' דף י"ד ע"ב שהביח מחותך ככר על הבשר דף קי"ג וכת"ם מביח רחי' מכריתות דף כ"ח : והב' על הרדב"ז דמתיר לבשלו ומדמהו לבבד כ' לך לפי מה שבחרתי בסי' ע"ג דבחמת דם החבריס שבבבד נפלט בבישור מליחה רק למה שממחה מגוף הבבד דבולה דם מועיל החם ליבשו שלח תמחה עוד ח"כ ל"ד לכחן דחיטו חלא דם חיבריס לזה חיטו מועיל הללי ליבשו שלח יצח ע"י בישול וכן מוכח מגמ' דף קי"ב גבי בי דוני דלף לשמואל דחחר שחעלה תמרותו החם מיבש וחיטו מפליט שוב הדם מ"מ עדיין יוליח ע"י דוחקח דסכין כדחי' שם מכ"ם דיוצח ע"י רותחין ע"כ כ"ל ליבב הרדב"ז חע"ב ע"י דוחקח יוצח ע"י בישול דחיכח ברותחין מעלת מליטה וכ"ז שלח רותח עדיין המים חיכם מפליטין וח"כ ממ"ב שרי חע"ב בשחר בשר שנתבשל בלח מליחה לח חמרינן הך ממ"ב חבל בבבד מקלינן דדם בבד דרבנן כמ"ם חו"ה כלל כ' ובפמ"ג בפתיחה ובט"ז ס"ק ל"ב הביחו, ומני' דמצינן להקל במ"ב בבשר שנחה ג"י דמותר לבשלו חחר הלי' מכח הך ממ"ב :

סימן תס"ח (בו זה הפי' מהם בבשל)

בשר ששהה ג"י שמלחו בכלי מנוקב והדיחוהו, וחזרו ומלחו בכלי שאינו מנוקב ולא שהה בה שיעור כבישה ומצאו שם ציר רש"ל וט"ז מתיר ונה"ב אוסר וכתבתי לצדד כרש"ל וט"ז :

(ב) מלח בשר ששהה ג"י עם בשר שלא שהה נאסר בשר ששהה ג"י אפי' לצלי דבלע דם מבשר שלא שהה וכיון שבלע שוב אינו יוציא ע"י צלי כ"פ הט"ז ונה"ב מתיר בצלי ופלתי ומנ"י פסקו כנה"כ ופרמ"ג דוחה לדבר מנ"י וכתבתי כמנ"י :

ב' דמ"ח ס"ק ל"פ בשם רש"ל פ' כ"ה סי' ל"ח בשר ששהה ג"י שמלחו

בכלי מנוקב והדימוהו הדמה בתרייתא ומזרו ומנלמו בכלי שלימו מנוקב ונלע שהם בה שיעור כביעה ומנלמו שם (ביר המותר, ע"ש · ובמה"ב כ' ד"ע דהסברא נותנת דהכשר שהסה ג"י פוקע מעמו מעט והוה כמנלמ בכלי שלימו מנוקב, ונ"ל דבדין זה יש הרבה טעמים לנלד הסיתר, חדא דעת הריב"ם דסורת הדין דבשר שהסה ג"י מותר במליחה לקדירה מ"ב כבר יצא כל דמו במליחה דשמושה אח"ל דאין מליחה מפליטו כמ"ש דקיי"ל לימור גם מליחה הב' לא מפליט דם וכיוצא במקומו עומד, ואח"נ דמליחה מפליט קלת שמה רק קלת מפליט והשתר כיוצא במקומו עומד וה"ו פוקע מעמו מעט כנ"ש הם"ך ודברי הם"ך רק חד לד למיסור כנגד כל (אבי לדבי התירה ומכייב נמי להתירה עם כל כמבי לדין שיעור רשב"ם ור"ן דם"ל בכל מולה בכלי שלימו מנוקב מותר לנלי אע"ג בעלמה קיי"ל כר"ת לקמן בסי' זה דמולה בכלי שלימו מנוקב אסור לנלי לנלי :

עוד כ' הט"ז ס"ק כ"ל שם מלא בשר שבהם ג"י עם בשר שלא שהם ומלאו להוליא דמו דאסר הבשר שהסה שבלע דכ' מהבשר שלא שהם וכיון שבלע לא יולא ע"י נלי ומה"ב מולק עליו דאיירי דפליט דם דידי' יפליט נמי דם שבלע ובפ"ח מסכים עם הט"ז שמשם בדוחה דין הט"ז דאסר בשר ששהה בתיבם בו הדם אבל נירדו לא בתיבם וי"ל בפיר איירי דפליט נ"ר לא יפליט אז בשלמו כך פלטו מינו דיפליט נ"ר עלמו יפלוט ג"כ דם שבלע ול"ל עוד כמה"ב דמתיר המנ"י הקשה אט"ז דמוסר אפי' בלני הא לנלי פולט בשר שהסה דהא לנלי שרי אלמא דפולט ופמ"ג תי' דהא לנלי שרי משום דהתם מיבם ולא משום שפולט ע"ש ולפי"ז למ"ש הפ' הקודם דהר"ן שהוה מתיר בלני ואח"כ לבשל משום דהתם פולט ולזה מיבם ח"כ קשה קו' המנ"י על מקומו ושרי בלני כמה"ב :

סי' תס"ט

שלום וכ"ט ליד"נ הרב הגאון וכו' וכו' אבדק"ק פ' ·

בדין בשר שומן ששהה ג"י בלא מליחה (א) דרושה השואל לעשות סניף לשבו"י דבשומן כיון דלא מוחזק בדם לא אכיר לאחר ג"י דרך הבב"י לבר חולק על השבו"י ואינו כן דגם הפלתי ופרמ"ג כאן בש"ך וט"ז חולקין על השבו"י (ב) מ"ש דח"ד מצדף לסניף השבו"י ליתא (ג) הא דכ' רמ"א סי"א בשר ששהה ג"י ונמלח ונתבשל כבשר שלא נמלח יש לומר דלא דמי אלא בשר ששהה ג"י בלא מליחה כיון דנתקשה הבשר י"ל דהמלח מזיז ממקומו ואין בבחי שיפליט לחוץ א"כ הוה פי' ממקל"מ ונעשה נבלה א"כ אותה חתיכה נ"ב אפי' בהפ"מ (ד) מרמ"א ומלבוש ראי' לדין זה (ו) ישוב דמט"ז ראי' דלא כדין זה וכ' דבישו"ש לא כ' כט"ז וא"ש דין זה (ו) מ"ש השואל דההג"ה בסי"א בבשר ששהה ג"י דצריך ס' · או"ה · ליתא כאו"ה מ"מ הדין דין אמת שכ"כ בת"ח ובר"מ בשם אגיר (ז) מרוקח ומרדכי והגש"ד שכ' שומן כבשר דלא כשבו"י ובפ' זכור לאברהם הביא הרבה פוסקים שרוחים לדברי שבו"י וכן דעת הבל"י (ח) מ"ש השואל בשם שמש צדקה דמקיל בשומן לשער כנגד דם שבו ליתא כדאי' בת"ח וש"ך סי' ע"ה סק"ח וישבתי דעתם ואף שאין עיינו רואי' הרבה דם אדום בשומן די"ל דנתלבן הדם מ"מ באסורי' קאי (ט) במקור דברי הגאונים נמצא ב' כתובים ולפי דברי המרדכי שעמידו דגאונים כששהה ג"י בלא מליחה נבלע הדם שלא במקומו וא"כ נעשה נבלה וצריך ס' כנגד כל החתיכה וא"ש קו' הריב"ש על דין דגאונים ולפי"ז לגאונים אסור אפי' בצלי וכך אי' בש"ד וא"כ די שאנו מקילין בצלי דיש פעמים תקנה במליחה בדם שפי' ממקל"מ עיי' סי' ס"ז אבל במליחה ובישול אסור החתיכה ואפי' יש ס' שצריך ס' כנגד החתיכה (י) הנ"ה סי' ס"ד צריך ישוב ומוכח דלא כשבו"י (יא) מ"ש הפרמ"ג בש"ך סקנ"א דאע"ג דחתיכה עבשיו היתר דהא הדם לא פי' עדיין אפי"ה אסור לבטלו כמו בחמץ לפ"ז איסורו וקו' אדג"מ או"ח סי' תמ"ז דאוסר לבטל חלב חטה בין קודם זמן אסורו הא אין מכוון לבטל וישבתין דאיל לשישתי' במה"ק סי' כ"ו דאוסר לערב בעין אפי' בלא מכוין וקו' על דבריו בסי' כ"ז הנ"ל · ישוב לסתירת רשב"א וישוב קו' פר"ח סי' צ"ט דרוצה להוביח דאין מבטלין דרבנן ליתא (יב) דלא מצינן באין מתכוון לבטל היתר אלא באיכא עוד צדדים (י"ג) לבטל בזמן היתר פלוגתא בין הפוסקים ובאן י"ל לכ"ע אסור לבטל בפרמ"ג ·

נשאלתי ע"ד לוות שבשלמה ממקום ולא נודע למקבל שכבר עברו ג' ימים מעל"ע שלא נמלאה ונמלאה וסודחה עבשיו כרחוי ונתבשל הבשר ונאכל והשומן. נתך לבדו ונתערב ע"י עירוי לתוך כלי גדול שסי' כו ד' פעמים כמותו שומן דהייגו ליטער שומן בד' ליטער ומח"ב שפכו עליו עוד ד' ליטער . והשאלה סופב והולך על תערובות מה משפט תערובות זו וסכלי .

ודנה יודע תשו' שבו"י סי' כ"מ שמתיר בעור המוז מטברת דשפתי' אפי' לאחר כמה ימים ובמנ"י כלל ד' אות ו' הביא קלת דוגמת

והורחה פשוטה שקרה בפרלוג שהמליחו ג"כ שבירת זו והעבי"ק סי' כ"ד חולק וקורחה ס' שכרם והפר"ז על המדה בממ"ב לחר עיקר דבריו בחולק תשבו"י נתקבלו עם כ"ז עבו גדולי האחרונים הבחים לחריו סניף להתיר והב' רע"ח ז"ל סי' ל"ח ·

א' אומר לחי על רחשון רחשון בנב"י לא נמלא שם שברת זו מזקני פרמ"ג לפי דעת כ"ת דהשב"י יחיד החולק על שבו"י לבל בחמת גם בכרתי ופלתי סי' ע"ש דוחה לשבו"י ז"ל ולא נמלא בן בפוסקים ולזן לנו להדם מה שלא נמלא בקדמונים וכ"כ כ' הפרימ"ג בש"ד סס"ע סק"ל על השבו"י לא ידעינא סיתר ומנ"ל דרכיך ולא נתקשה הדם לזמנא כל שהשה ג' יניים שוב לזן הדם מתעורר לנלות ע"י מליחה עכ"ל הפמ"ג הקשה ב' קו' מ' מנלן דרכיך דבר שלא נזכר קדמונים כ' שדוחה לטעמא דשומן רכיך לזמנא הדם עכ"פ לא רכיך ולזו דין על הדם שם מיתעורר לנלות ולא על החתיכה והקו' דלא מלינו בפוסקים כ' הפמ"ג בנו"ן סקל"ב וסיים ועיי' מבל"ק בזה כוונתו נ"ם בש"ך בקל"ח ול"ב לחמנו שרוחים בולם הפלתי בי"י ופמ"ג עם כל סברותיהם פשיטא שלין לנשות סניף מדברי שבו"י ופפיר כ' מוכ"י דכל שממנ"ת סברות בהורחה לחדם דין שלא נמלא בקדמונים לין זה שלא סברת הסברם :

ב' ומ"ש דח"ד נקיט לסניף דברי שבו"י נם ז"ל ומפוך הוח דז"ל הח"ד בחידושים סקנ"ו ושומן ששהה ג"י הדין כמו בבשר וידוע דח"ד מביח דעת פמ"ג מה שעולה בקלי"ב והב"ח בשר שלנת לזן חילוק ותולי מפני שלחמ"כ כ' הח"ד ויש לפתיר ע"י ביחול דמיים בם' לחר סניף דלנת הוי מבטל לכתחילה כיון דבפמ"נ סמכינן לחחבר ספי' ל' עיי' טו"ז סקב"ז (דהט"ז כ' שם טעם דלחותו חתיכה חוזר דבשר בביחול כל מה שפירש יולא לזון דכל שלא יולא לזון לימו פורש בלב) ול"ל לב"ת דמתיר המו"ד כיתה זה משום דמלקי דעתו שבו"י ז"ל דהכא לחפי' בבשר הקשה הפמ"ג בסקל"ח לחמתי לסור לבשל לכתחילה חתיכה שלא נמלחה בם' לליכה משום חין מבטלין וכו' דהם כ"ז שלא פי' ליכה חיסורת מ"כ גם בבשר מ"ם ת' זה ד"ח לשם יבשל בשר ששהה ג"י בעיני יפשוף סניים עם הדם שילא לזון ומה שלא יולא לא יולא עוד וכ"כ בפתב"ו דלטעם זה גם בבשר מותר ותדע שכוונת הטו"ז בטעם הח' לחניי בשר מותר דמי דוקא שומן לנמה לריך לשפ"נ הח בשומן חפי' שלא שפ"מ מותר לחתה חתיכה בעי"ם התה"ח ופ"ך לקנין ס' ע"ש סקע"ח והח דקניט הח"ד דברי בשומן לאו משום דקניט לסניף ס' השבו"י שלא דיל בעי"ם בפת"ם שם שלא רלה החו"ד לסמוך לטעם הח' וכ' עוד טעם כ' משום לזין מבוין לבטל היסור שלא להתיר השומן וזה היתר דוקא לטו"ז בשומן דוקא נשוש דח"ח בטיין לאחר נשל"ב בשר ליפבר שלין ועו"ל דקניט הדין בשומן משום סוף דברי שב' חפי לעדבו בשומן לחר עד ס' נרלה לחסור הן הנה דברי הפמ"ג ס"ד סוס"ק ל"ח ח"ב חדרבה מוכרח קנ"ל ל"מ בשר לחסור שלא חפי' שומן דהו"ח לניקח השבו"י קנ"ל בעי"ם בתחילת דברי שומן שהשה ג"י הדין כמו בבשר :

ג' ויש לי מקום עיון על הח"ד מדכ' הסיתר הח' מטעם דטו"ז כ"ז דכל מה שפירש יולא לזון וכל שלא יולא לזון חינו פורש משמע דמיירי בחתיכה בשומן שלא יצא בתוך הפיום שלא נמלח החתיכה קיימת ויולא קלת ממנה וקלת נשאר בחתיכה ועוד שאם יצא נלח"ם היתה החתיכה שרי כמ"ש לעיל נתו"ח בם"ך ס' ע"ש סק"ח ועוד הח בתבתי בשם פרם"י דלטעם הח' ל"ד שומן שלא חתיכת בשר ח"כ משמע דבשר ששהה ג"י בל"מ נמי שרי בהפ"מ כמ"ש הח"ד כיון דבהפ"מ מותר בסעי"ח וכך משמע שעמות דברי רמ"א סעי"ח שב' וכן בשר ששהה ג"י בלא מליחה לף שם נמלח דינו כחילו לא נמלח ושם נתבשל לריך ס' ע"ל משמע לפוס ריסיתא וכמו שלא נמלח מותר בהפ"מ כך בשר ששהה ג"י ונמלח ונתבשל מותר בהפ"מ לדידי ל"ע דבדרהה דז"ח בשלמת בשר שלא נמלח ליכח כאן משום פירש ממקומו כי מליחה לא הי' רק בביחול ובביחול שפיר לא נאסר בזמ"ש הטו"ז ושם דברי רמ"ם דמה שפי' יולא לזון ולא פי' ממקום למקום מה שנאמר בלל בשומן הטו"ז אבל בשר ששהה ג"י ונמלח הח בשעת מליחה אפי' בשר בכח המלח להוליח יפה מ"מ מעורר הדם לנאת ובמ"ם הטו"ז בקל"ב לחומרת חמרינן שפועל המלח וכ"כ בנקה"כ שם ח"כ כיון דהדם נתקשה בתוכו המלח יש בו קלת כח ח"כ שמא עשה קלת פעולה לעורר הדם לנאת ונתעכב כי לא מלרף סברת זו מה שהוליח יולא לזון דוקא בביחול ובלני אבל במליחה לא בחתיכה שנתקשה בו הדם ודוגמת הח בלל הדיעות שם נמלח בלא הדמה ח' ונתבשל החתיכה מסור ולטעם דהדמה ח' דיתרבך הבשר נם בביחול לא נתרבך ולמה לא תמרינן ע"י ביחול מה ביחול לזון יולא נעמרי ח"ו משום כיון דלא נתרבך המלח פועל לעורר ופ' מנוקוס לנקוס ס"ם בנתקשה בששה ג"י בל"מ .

(ד) ואומר שלין לשון רמ"א שפי' י"ח הכ"ל ודין זה מתנגדים חלא לים נמי לסייעו דלכאו' יל"ד דלמה החריך רמ"א דסול"ל בקילור בשר ששהה ג"י חף שם נמלח בינו כחילו לא נמלח ולמה בייש נתבשל בשר ששהה ג"י בלא מליחה כלל ס' כנגדו דממילא הוי יפרי' כן ועוד מקודם כ' רמ"א בלא נמלאה כרחוי כחילו לא נמלאה כלל כן בסיפא בבשר ששהה ג"י הול"ל סכי בקילור דהוי בלא נמלאה כלל אלא מלשון זה קמ"ל הרמ"א בים חילוק בין בשר שלא נמלח או שחילו נמלאה כרחוי הוי ג"כ כחילו לא נמלאה כלל בין לחומרת דלא שני בם כנגד מה דפיק מני' כרחב"ד חלא לריך ס' ואותה

מתיכה לסורה וכן לקולא דכסף"מ שרי חותא מתיכה דלין בסם חסם פי' ממקום למקום לחל בסאה ג"י דיש בו חצם פי' ממקום למקום ה"ז דינו כלילו לא נמלחה לחומרא לענין זה דאם מתבטל לריך ס' כנגדו לחל חותא מתיכה שיהי' שרי בסאה"מ חינו כן בלא נמלח כלל מותר ובסאה ג"י חפי' בסאה"מ לאסור מ"מ לגי מהני לט"ע דע"י המליחה פירש ממקל"מ כמו דמהני סי' ס"ז ס"ד בעלרר הדם ואם הרמ"א לזה כיון יש לייחב הסמיכות שב' רמ"א כתן בפי' י"ל דאם בשר בשאה ג"י ונמלחה ומתבטל לריך ס' כנגדו המקומו בפי"ב כמ"ש כ"ת ובכמ"ג לאמעני' דלא לכל הדיעים שוה שאה ג"י וכו' ללא נמלחה כלל חלא לחומרא דסיינו לאותו דין שב' בפירוש לריך ס' כנגדו מכלל דלא לכל דבר ואם דומה לט"ד לא סי' לריך לפרט פרט זה דבעי ס' כנגדו חלא לגמסתם ולומר וכן בשר שאה ג"י בל"מ דומה כלא נמלח כלל :

וכן"ל לדקדק בלבום שהוח הביח בפי' ח' רק דין בשר שמתבטל בלא מליחה לריך ס' וי"ח לותה תתיכה ויש מתירין אם כ' ובעת הלורך חו בסמ"ח יכולין לסמוך מדברי מקילין ובפי' ב' כ' דין שאה ג"י בלא מליחה אם מלחו אחר הג"י ובשלו אפי' דיע' ולא כ' כאן לסמוך מהקילין להתיר לותו תתיכה בים ס' כנגדו מש"ל בהאחה לאשונה משום דבעי להתרכך ואם הינו מתרכך פירש ממקום למקום ובתבתי ה"ל בשתקאה ע"י שאה ג"י בלא מליחה ראיתי בן בסמ"ג בשו"ז סק"ז חלא שכ' דרמ"ם לא ס"ל כן ר"ל דהא הרמ"ם לא ס"ל פירש ממל"מ לאסור כלאי' ברמ"ם חולין י"ד עיי"ש וט"ס חלא כתבו לאיסור זה אע"ג דאין קיי"ל פירש ממל"מ לאסור הם לא ס"ל טעם

האחה ל' משום ריכך חלא משום טעמים אחרים שכתבו אחרונים :

ה **אמנם** מדין זה נראה קאי בעו"ז ס"ק ל"ב הביח שם בשם יש"ש פרק כ"ה סי' ל"ח על בשר שאה ג"י בלא מליחה ומלחו בכלי שיינו מנוקב כשיעור מליחה ואח"כ הדיחוהו וחזרו ומלחוהו בכלי שיינו מנוקב ל"ח דפושט מעט מעט וע"כ לאסור והשיב דיינו כן חלא מה שלא יגיה במליחה ראשונה שוב לא יגיה ולא לגני מ"ש בגמ' לדריך ליבן ועשה הנעלה דלאסור משום דעי"ל הנעלה פושט מעט מעט וכו' ופי' טו"ז דהנעלה עכ"פ מהני שיוי הבליעה ממקומו מעט מעט ע"כ יע"ש ומעתה אם כמ"ש נם המליחה פושל בתי' פורש ממל"מ ה"ל דומה להנעלה שיוי ממקומו ואח"כ במליחה שיש מוליחו ואמרי שרי חלא שיינו משיו ממקומו כלל ולא פירש ממל"מ במליחה ראשונה . ממש עייתי בים"ש ורליתי שלא כ' בעו"ז דהנעלה משי ממקומו דמשמע הא מליחה הא' לא הוי ממקומו חלא שב' לחלק בין הנעלה דהוס הים לשכחן שהא' מפליט יותר מהבירו דליבון יותר מפליט מהנעלה והנעלה מעירוי כן ר"ל דחייבי' שמא ע"י הנעלה ראשונה לא יגיה כולו ונוסף עליו חוס אחר שחתך בו רותח ומפליט יותר מבה"כ במליחה לא מליט כזאת נוספות במליחה מצו"ה נראה פשוט אם לא יגיה במליחה ראשונה שוב לא יגיה במליחה שני' ע"כ ול"כ ר"ל בין בהנעלה ובין במליחה בבשר שאה ג"י מזיז הבליעה בכלי בהנעלה והמלח לשאה ג"י חלא שאין כח במלח להוליח לחוץ והמלח הב' ג"כ אין בכוחו להוליח לגמרי יותר ממליחה ראשונה כי במליחה לא מליט כח נוספות :

מעתה אפי' לשבו"י לא מתיר חלא ביודע שהוח לאחר מעל"ע והפסיטו כל בשר מן השומן אבל בל"ד דלא הי' יודעה שהוח לאחר ג"י והפסיטו כדרך שמפסיטין חלא כאן חמור כיון שלא בפשטה קודם מליחה ומלחו יחד השומן עם הבשר והטו"ז סקל"ב כ' דחייבי' שיעה דם ונקל"ב שב' שודאי יולא דם מעט מעט מ"ב בעשה השומן מוחזק בדם מן הבשר ואם לתריכן לפי' ממקל"מ ואין בכח לדם לצאת ולפלוט לגמרי במליחה הרי במליחה בעשה ודאי כולו מוחזק בדם שפי' ממקום למקום ואפי' השומן . ואפשר אם דברי כיים מ"ם החתיכה אסורה אפי' יש ס' כנגד החתיכה והנם שאין לנבב חומרת בדין שאינו חלא מן הנאוסים ולישתא בשם"ם מ"מ היכא דאמו מסופקי' אולין לי' דעת ראשונים ידוע שאין ס' זה ננכם בכלל ספק דבר זה ידוע לי מב"מ בפוסקים אבל אינו עולה בזכרוני בעת להרשים מקום מן המקומות :

ו **ומ"ש** כ"ת וז"ל ואולם מלאתי בס' בנה"ג שלא מלח כן בהג"ה או"ח אשר שם סורס הדברים דהרמ"א דסבי' י"ל בבשר שאה ג"י לריך ס' כנגדו ורלה לאלות בעשות אשונה הך דיעה בסבי"א עם חתיכה שלא נמלחה ולריך ס' נגד כל החתיכה לא קאי כלל על הך פיסקא דבשר שבתהה ג"י בלא מליחה וחח"כ רלה להכריע כן, ולכאו' סי' נראה להביא דברי' דבשר שאה ג"י בל"מ ובתבשלה אי"צ ס' כ"א נגד דם שבו ובמסתפקין אם יש ס' נגד הדם בשר ואמנות שמואל כ' באיסור דרבנן שאפל להיתר בים בוודאי רוב חלא שאנו בקיאין אם יש ס' שלא ידעינן כמה נפיק מיני' דמותר .

ז **גם** ז"ל במחכ"ת דמה בכך דמה שנרשם ברמ"א הל"ל בסבי"א או"ה ז"א דלא נמלח כן באו"ה, אמנם רק הנרשם בסעות אבל הדין אינו אמת שכ"כ בד"מ הגדול בשן ות"ח בלל כ' ד"ז וז"ל בסתר דברי אמ"ם מרמ"א ז' בשם ובל הפוסקים דש"ע ומב"י ואחרונים ס"ל הכי נרמ"א ואין ס' בשה"ג במקומינו ואם הוח ג"כ כ' בשה"ס כ"ת בליעתא בלל לדין זה שב' הרמ"א מחמת שנרשם שלא במקומו וכשם או"ה גם עליו סובב תמיהה דבתי זה היתכן שעשה ממנו שהדין אינו אמת בשם החגור ובס' ת' שלי כ' בב"י מהגאה"ק מה"ו מפה טייטעלבויים זלוק"ל שמה שנרשם הג"ה זו בסבי"א הוח בסעות סופר .

ואומר אני למ"ם בחות ה' דע"י מליחה גרע דכיון שנתקשה הדם י"ל בעמלחה פירוש ממקום למקום ובעשה בל בשר שאה ג"י דיש בו חצם פי' ממקום למקום ה"ז דינו כלילו לא נמלחה לחומרא לענין זה דאם מתבטל לריך ס' כנגדו חבל חותא מתיכה שיהי' שרי בסאה"מ חינו כן בלא נמלח כלל מותר ובסאה ג"י חפי' בסאה"מ לאסור מ"מ לגי מהני לט"ע דע"י המליחה פירש ממקל"מ כמו דמהני סי' ס"ז ס"ד בעלרר הדם ואם הרמ"א לזה כיון יש לייחב הסמיכות שב' רמ"א כתן בפי' י"ל דאם בשר בשאה ג"י ונמלחה ומתבטל לריך ס' כנגדו המקומו בפי"ב כמ"ש כ"ת ובכמ"ג לאמעני' דלא לכל הדיעים שוה שאה ג"י וכו' ללא נמלחה כלל חלא לחומרא דסיינו לאותו דין שב' בפירוש לריך ס' כנגדו מכלל דלא לכל דבר ואם דומה לט"ד לא סי' לריך לפרט פרט זה דבעי ס' כנגדו חלא לגמסתם ולומר וכן בשר שאה ג"י בל"מ דומה כלא נמלח כלל :

וכן"ל לדקדק בלבום שהוח הביח בפי' ח' רק דין בשר שמתבטל בלא מליחה לריך ס' וי"ח לותה תתיכה ויש מתירין אם כ' ובעת הלורך חו בסמ"ח יכולין לסמוך מדברי מקילין ובפי' ב' כ' דין שאה ג"י בלא מליחה אם מלחו אחר הג"י ובשלו אפי' דיע' ולא כ' כאן לסמוך מהקילין להתיר לותו תתיכה בים ס' כנגדו מש"ל בהאחה לאשונה משום דבעי להתרכך ואם הינו מתרכך פירש ממקום למקום ובתבתי ה"ל בשתקאה ע"י שאה ג"י בלא מליחה ראיתי בן בסמ"ג בשו"ז סק"ז חלא שכ' דרמ"ם לא ס"ל כן ר"ל דהא הרמ"ם לא ס"ל פירש ממל"מ לאסור כלאי' ברמ"ם חולין י"ד עיי"ש וט"ס חלא כתבו לאיסור זה אע"ג דאין קיי"ל פירש ממל"מ לאסור הם לא ס"ל טעם

האחה ל' משום ריכך חלא משום טעמים אחרים שכתבו אחרונים :

ה **אמנם** מדין זה נראה קאי בעו"ז ס"ק ל"ב הביח שם בשם יש"ש פרק כ"ה סי' ל"ח על בשר שאה ג"י בלא מליחה ומלחו בכלי שיינו מנוקב כשיעור מליחה ואח"כ הדיחוהו וחזרו ומלחוהו בכלי שיינו מנוקב ל"ח דפושט מעט מעט וע"כ לאסור והשיב דיינו כן חלא מה שלא יגיה במליחה ראשונה שוב לא יגיה ולא לגני מ"ש בגמ' לדריך ליבן ועשה הנעלה דלאסור משום דעי"ל הנעלה פושט מעט מעט וכו' ופי' טו"ז דהנעלה עכ"פ מהני שיוי הבליעה ממקומו מעט מעט ע"כ יע"ש ומעתה אם כמ"ש נם המליחה פושל בתי' פורש ממל"מ לאסור הם לא ס"ל טעם

ומ"ש בשם שמש לדקה שמקיל בשומן שלא נמלח שמתבטל אי"ל לשער כנגד כל השומן חלא כנגד הדם שבו ובפ"ת סי' ס"ט סקי"ח כ' עליו דנראה להשתמיט דברי ת"ח וש"ך לקמן סי' ע"ה סק"ח דמבואר שם לריך ס' נגד כל השומן וכ"ל עוד דטעמי' דשמש לדקה דמקיל בשומן משום דלא נראה בשומן חלא ווריין ועורקים דקים ואם נמלח כמעט מותו לית לה יתדים מכל וכל עכ"ל ובבוד"י קושטא קאמר דהא בעור בפפי' כחוב סי' מוחזק בדם ח"כ נם עבשיו יש בו דם וכ"ל דמה דלא נראה מודם משום דדם עלמו נעשה לבן והוי כלולתא דמה דאפי' דם הפסק כשעומד חוזל סומקא ואתי חיורא ועקרא לולתא דמה ואסור מה"ת לע"ד דם שבשלו מה"ת אע"ג דאיכו דאוי לזריקה ולע"ד דרבנן אסור מדרבנן כמ"ש בחש"ו סי' ע' וא"ל ודאי לא ידעינן כמה דמה נפיק מיני' כיון שהוח לבן .

ומ"ש בשמש לדקה מת"ח שב' בשם המרדכי שב' בשר הרוקח חוזר שנמלך ולא הודח בחחרונה נם השומן הוי בשר אין לנמוד משם דלריך ס' בלא נמלח בלל בנגד כל החתיכה דשם אי"ל ס' חלא בנגד המלח דלא ידעינן כמה נפיק מיני' דהתם י"ל דאפשר שיהי' ב"ב דם קרוב לשיעור המלח משא"ב בל"ד לשער בנגד כל החתיכה דהוח שיעור יותר גדול הרבה ול"ח שיהי' בחתיכה שומן ב"ב דם עב"ד, ולת"ח וש"ך סי' ע"ה י"ל דלשון רקח ומרדכי ממה שנתנו טעם דשומן הוי בשר למה ואפי' לא יהי' בשר מ"מ י"ל בנגד המלח שיינו שיעור הרבה משעריון נגד המלח ולא סגי נגד הדם חלא וודאי דכוותה להשוות שומן לבשר וחלא דב"ב מסתברא ללמוד להיפך וכת"ח וש"ך סי' ע"ה דלמה מסרו בשומן אפי' דיעבד אם ליכא ס' אם נלך לפי רוחות עיינו מה שנרחה לחדומית בשומן לא יהי' בו דם אפי' אחד מב' משחר בשר, משתה בשחר בשר חיכא ל' בחתיכה בנגד דם ומלח שעליו פשיטא דיש בשומן ב' פעמים ל' נגד הדם וא"כ חיכא ס' ואמאי אסרו רקח ומרדכי וכל הפוסקים חלא וודאי דאין אמו דיון שומן לפי רוחות עיינו ואין חילוק בין שומן לבשר ומ"ש אי"ל דדבר זה מבחים רוחות עיינו דיש דם שנתלבן ונרקא ללולתא דמה

ט **ועמדתי** על מקור הדברים לפוסקים שהביח דברי נאוסים ומלאתי שיינו טעמים וגם שנוי דיעים הכה בחשו' הרמ"ם בלל כ' דין ב"ח כ' מה שאחלת מהכ פשוט בחלן הזחת שלא לאכול בשר שלא ניקר ג"י המהכ הזה לא שמעתי כי אם תלוי בניקר החלב אינו נבלע בבשר דקר הוא חלא חולבין ע"פ נאוסים לאסור בשר שאה ג"י בל"מ שנרר הדם בתוכו והר"מ מרוטנבורג התירו בלבי עכ"ל ג"ח נרחה דטעם הנאוסים לאו משום דבע"י פי' הדם ממל"מ ונבלע בתוכו דא"כ נם בחלב חיכא למימר הכי חלא וודאי דז"ח כיון דקר הוא וא"כ חלב אפי"ת שנתקשה במקומו כיון שלא נבלע יכול לנקרו ממקומו אפי' לאחר ג"י, חלא דהטעם שדם נתקשה במקומו ולא פי' ממל"מ ונבלוע ממקום אחר ואסור מפני שהדם אינו יולא בחלב כיון שנתקשה וכן לשון הטור וש"ע מפני שנתייבש בתוכו ולאו משום דנבלע בתוכו :

אמנם במרדכי בפ' כ"ה כתב ר"י הלוי קבל מן הרשאונים כל בשר שאה ג"י מעל"ע בלא ניקר ולא נמלח שוב אינו פולט דמו שנתקשה מאיסור חלב ודם שבתוכו עכ"ל ונקשה הא החלב יכול לאתכו ולנקרו אפי' שנתקשה במקומו מה בכך חלא נאמע דטעמא דנאוסים מפני שנבלע בתוכו

בתוכו לע"נ שהוא קר וכן משמע מלשונו שמתקשה מחיסור חלב ודם שבתוכו ונראה דרמ"ם ס"ל הנירסא בדברי נחומים בשר שהשה נ"י שלא נמלח ומתקשה הדם בתוכו וכו' ולא מזכר חלב והני' זו בש"ד סי' ד' אז דהרמ"ם לא רצה לחסור מטעם דדם נבלע בתוכו והוי פי' ממל"מ הא הרמ"ם ס"ל פי' ממל"מ לא מקרי פי' ויותר ע"י מליחה וביר"ם סי' פ"ו משמע דס"ל כטעם שכ' המרדכי דבע"י נבלע הדם ופי' ממל"מ שכ' הנחומים שהוא חומרא יתירה והקשה מעובר מפרקתה שלא כהשה קודם שחלטו שפשה לחמר שנוהל דף ק"ג ה"ז מכניד את הבשר וגוזל את הבריות ומבליע דם בתבשיל לפי נירסת הרי"ף ז"ל דברים אלו לתוכל בחומלה וסלקא בתיקו ולחומרא משמע דווקא בחומלה דהייגו מי שלי מליחה תכל בשלי אז לפי' לקדרה פשיטא דשרי אפשי' שתין כה במלה להוליה דם הנבלע במק"א מוליה הוא את זה וכ' עוד הריב"ם ותע"ג שרש"י ז"ל לא גריס לעיכל מיני' בחומלה אלא שתעת מהו לעיכל מיני' ולפי נירסתו בכל ענין אסור אין נלעי ואין לקדרה ע"י מליחה כשר דמו המפרשים ז"ל דאם היתה דמ"ל תקשה כי היכי דתמר נוזל את הבריות הא"ל מלכיל דם לבריות דהעיר קפי הרי"ף ס"ל טעמייהו דנחומים משום דלאחר ג' פי' ממל"ק לכך מדמהו לשובר מפרקת דהוי ג"כ פי' כשובר המפרקת נבלע דם בק"ח דאי משום דנחומים משום שהדם מתקשה ממקומו לא מקשה מידי ס"ה כשובר מפרקת דלא מתקשה הדם

הלכך מוליה שפיר המלה משמ"כ בתקשה ב"ק כלל קו' הריב"ם.

ודאתינן להכי בין כך ובין כך ל"ק קו' הריב"ם למה שהעלתי בהגהות דברי יוסף בסי' שלי בסי' תי"ח שדברי רש"י נכונים וקו' הכ"ל דהוא"ל מלכיל דם דמעיר הבשר ש"מ לתי' מהרי"ט על נכון ומע"י תי' בע"ח ושהרימ"ט פ' כרש"י והשתי שם דהכי הלכתא מתחר דיש ס' בני' הש"ס יש להחמיר כידוע אלא כתבתי שם שכן דעת ר"ת ותוס' ועיטור ות"ז ורבותיו ר"י ור' יקיר ועוד רלויות שכ' שם דרי"ף לא חולק על רש"י ות"כ י"ל מדרכה הנחומים ס"ל כריב"ם ומדמנין לשובר מפרקת לחסור ושם לרש"י לחסור לפי' בלעי כמ"ש ר"ן וכ"כ במבוה שערים סי' ד' לאד מוסמא דלנחומים לפי' בלעי לחסור רק מהר"מ מתיר בלעי ות"ם טיעד דברי נחומים מקו' ריב"ם ולין מזיק נרגא דשדי בי' הריב"ם דמסייע בו הש"ך סקכ"ג:

ובהג"ה סי' ס"ד סי"ח בלכתחילה יש לנקר הבשר תוך ג"י וכדיע' ברי והקשה שם בשלמת בני ממ"כ לי מיירי שלא תשרה תוך ג"י תיפ"ל לחסור משום דם ותי' דהי' ברי ולעניו דם מהני לחבל לה לעניו לחבב וכ"כ קלת מלך הסברת לחבב כ"ז שהוא במים מתקשה יותר על שברה זו יש להסיב דהא בת"ח כלל ו' דין ג' כ' דברי לשרות תוך ג"י ולהשהות ג"י לחרים ממש מהרי"ח חוסר ומביא רלוי מדרכה מי' מטרשי לי' ותו"ח מתיר ועוד דלא קי"ל כמהרי דמיא מטרשי לי' לקמן בלל ט"ו ולתפארת בני לא מהני בחבב ושומן בשר לשרות תוך ג"י כיון דמי' מטרשי לי' והיינו מהני הדחה רשפוה לחבב למ"ד בדי לרבך הבשר הא חבב מטרשי אלא שתין הטושתין במשקל דמיון ג' די"ל דמי' מקנין החבב מ"מ בטבע נתרבך ולהכי מהני ברי בתוך ג"י והדחה רשפוה אלא מחוורתא מ"ם מתחילה דשם לא ניקר מחבב המקום שבי' שם החבב חסור לפי' בלעי דיותר מתקשה הדם ע"י חבב שהוא שומן ותחוז יותר שם הדם משחר מקומות דמשום חבב עלמו כיון שקר הוא לינו בולע לו לכתחילה חייטינן לחבב שמתקשה "בולע בבשר ולא מהני נם לעי: עכ"פ נין לפי' תפשרת בני ובין לפי' דידי מוכח דיותר מתקשה שומן מבשר דהבשר ספוני וחבב מתקבץ ומוכח דלא כשבו"י שכ' להיפך:

יא מ"ש כ"ת הרמה דבשו"ת הנרע"ח ז"ל לוקח דברי שבו"י לסיוע לשה מין במקומי שו"ת הנ"ל אלא רלויתיו הוכח בקיצור פתחי תשובה גם לא נראה דמלרף לשו"ת שבו"י דהא הפ"ת הביא שם רק היתר מהנרע"ח ז"ל דמותר לבטלו בם' שומן מוזות ומיני יבול לדון כיון שחיני בידי שם מלרף לדבר זה לשבו"י דהא פמ"ג סקכ"ח חולק לשבו"י ומוסר לבטל בשומן ס"ח פעמים וטעמו משום דמדמה לי' מתיכה אלא נמלחה דבשניו היתר הוא כיון שלא פי' אלא מבטלו לתח"כ כשמבטלו דיימו הפמ"ג שאסור לערב תחן בשומן היתר אע"ג דבשניו היתר הוא ואולי הנרע"ח לא ס"ל הכי אלא כמ"ש הדג"מ בחו"ח סי' תמ"ז אמ"ז שם ס"ק מ"ה דמסכים עם הל"ל דאסור לערב חבב חלב כיון קודם פסח משום דחמן שמו עליו וי"ל דזהו ס' תשו' הרשב"ש שכ' מג"ח דאסור לבטל משום דחמן שמו עליו משא"כ מתיכה אלא נמלחה אין בדם שמו על המתיכה אלא על החתיכה.

ואגב דאתי לידן קשה לי על הדג"מ שם דלמה לא מתיר הדג"מ מטעם שאין מכוין לבטלו כמ"ש מג"ח שם מדשם שנפלו בו נמלים דשרי לחממו וכ"כ בטור שם סי' כ"ג בתן מכוין לבטלו מותר ותה"ד סי' קע"ח סומק על הטור שם וי"ל דאזיל לשיטתו סי' כ"ו בסוה"י קמ"ל דמחלק בין נמלים שרי ככר בתערובות מותר בתן מכוין לבטלו אבל לערב לכתחלה אסור בשלא סי' בתן מכוין לחמם הבש"י מביא רלוי' מרשב"ח לדבריו דהייגו מדין שהובא בש"ע סוס"י ל"ע בקדרה שמתחממין בו בשפע ולפי שעניי כתבתי בביאורי סוס"י תמ"ז להיפך דמוכח דשרי ואולי רוצה לכפול הדברים שכך לתרתי בילדותי וזה בשבר שנים שים לי יו"ד החדשים ורלויתי שכוונתי בזה לבשלא בני סי' פ"ד שעש"י לחמם מתבו' רשב"ח שכ' שם בשו"ת לבטל חסור לבטל מ"ש בתן מכוין לבטלו וכ"כ בשו"ת שבו"י סי' תשם"ג בתרומה דיכול לבטל ולבטל משום דתן כוונתו לבטל שלא לבטל וכ' רשב"ח דלייקא בתרומה הקילו זה משום דהחמירו יותר בתרומה דלא בטל שלא ל' כשאה הקילו בתן מכוין לבטלו (ופר"ח סי' ל"ט סק"ח דייק מתרומה דתן מבטלין חיסור לכתחלה דרבנן מדהקילו כ"כ ולתשו' רשב"ח ס"ל כדאה רלויות פר"ח דהקילו בתרומה שהחמירו בו שלוד דלא בטל ברובה עכ"פ מוכח דמקרי תן מכוין לבטלו אלא מכוין לטמון ותפ"ה חוסר הרשב"ח שם לטמון ובשחה"ם שם ובפרמ"ג בש"ז שם סי' תמ"ז כתבו על הרשב"ח שם בשו"ת סי' תמ"ז דמעור סי' תל"ג דברי לבטל בתן מכוין וכתבו משום דהתם בתשו' רשב"ח בשו"ת שבו"י סי' ס"ק נ"ה כיון דלכתחלה הוה כתן לבטלו:

יב ואומר תני נהגו לתו רתי' בלש"ה יש לתלק מסי' תל"ג דשם תיכה עוד לדדין להתיר כדלתית' בעור שם דחתה קשה לנבי מעט רוק שיתמעך ועוד דמתיבש וגם תה"ד הל"ל סי' קע"ח תיכה נ"כ עוד לדדים להתיר בתולעים שממלאו בחיטים דסומך לחסור סי' תל"ג דמותר משום דתן מכוין לבטלו היינו משום דיש עוד לדדים גם שם כדאי' בתה"ד שם ותה"ד י"ל דאפי' בתערובת חסור בתן מכוין לבטלו בליכא עוד לדדים גם בברכוש בש"ך סוס"י קי"ד נמי יש עוד לדדים ונבי ממלים כי"ד סי' פ"ד נמי יש לדדים דאמרינן כאן ממלה כאן כי' ומתהוה הממלים מן הבשר ולא אסורין מה"ט פרשו בתולעים שטעשו בלא ולא פירשו לתן דהיינו רלויתיהו מ"מ מידי ספק לא נפקי ועוד הא תיכה הרשב"ח ותוכחת חיים ועוד פוסקים שהובאו בב"י סוף סי' ק"ד דממלים ושרלים מתוסים הוה מ"ע לפנם ובד"מ שם בשם סמ"ג וסמ"ג כ' דהוה כשרומים מעיקרא וכ"פ בש"ג סוס"י ק"ד וכסוף סי' ק"ז וברמ"א שם ובט"ז ופר"ח שם מש"כ בשלמת היכי לליכא עוד לדדין לפשר לתן להתיר כמ"ש שם סי' תמ"ז דמתיר דלא כל"ל והבית רלוי' ממלים ובש תפארת בני בסי' פ"ד שכ' דכמה פוסקים מתירין לפי' לכתחלה לערב לפי' לא הי' בתערובת תן בידי ספרים לעיין עליהם שם נם שם תיכה עוד לדדים להתירה והא דמוכח מרשב"ח דקדירה שמתמעטין בשפע דמותר לבשל בו כיון שתן מכוין לבטלו הכא לט"ז סוס"י ל"ט שמפרש לרשב"ח דבשל בו כיון שתן מכוין לבטלו מכא לט"ז סוס"י ל"ט שמפרש לרשב"ח דוקא התם משום דליכא נמי מתיר ל"ל דבלוע שתי וכן מסיק בפר"ת סי' קכ"ב מפרש לרשב"ח התם בלשבה נמי מתיר ל"ל דבלוע שתי וכן מסיק בפר"ת סי' קכ"ב

שם דבעין לחסור לבטל משמע לפפי' אין מכוין לבטלו.

ואמנם בחלב חטה בתג"ה ל"ל דליכא נמי לד מוסיף להתיר כיון שמערב קודם פסח בזמן היתר והכא בזה אי שרי לערב בזמן היתר אלא מ"ש בלל ס' סק"ח הביא פלוגתא בזה אי שרי לערב בזמן היתר אלא מ"ש מעור סי' תל"ג כתבתי לעיל דליכא רתי' משום דיש עוד לדדים ושוא מחזיק בדעת הל"ל לחסור לערב חבב חטה בין ול"ד לנמלים שמתיר המג"א כמו נמלים בדבש דהתם אין חפץ להשים תוך היין ול"ש שתין כדאי בזה לדחות דעת המג"א משום שטותן חבב חטה בין ח"כ אין חפץ להיות מן החבב אלא להנילל היין:

יג ומ"ש המל"מ מ"ש לחד דיעה בב"י דחזותה מלתה הכא בפר"ח סי' ק"ב המריך בדרבנן חזותה לאו מלתה אלא שעי"כ יוללל היין ויש ליין מרחה טוב ואין לו מרחה החבב חטה וחזותה רק מלתה אלא בבבש ויש לו מרחה המיסור שבתערב בו זה כ"ל פשוט דזה אינו אלא כאלו סיננו ליין שיהי' זך ולבול מרחיתו וזה כ"ל דליתא מ"ם דאפי' בחול היכי שרי דנוכ דעת הבריות דאפ' סי' עכור לא הי' משמין כל כך דז"א וכי אסור לסנגן יין עבור וחבב חטה מעשה סיגן עביד:

עכ"פ אי שרי לערב בזמן היתר הלא פלוגתא בין הפוסקים והכא בפרמ"ג בש"ז בש"ז בש"ק כ"ה ס"ל כהוסרים שכ' בעין קודם זמן היסור אסור ובסוכה בש"ז סי' תרכ"ח שתי' שם דמותר לבטל עפי תילן בסכך כשר ותי' הט"ז דשם סי' קודם זמן היסור כ' הפרמ"ג שם תרוצים אחרים וא"כ הפרמ"ג לשיטתי' כתן בסי' ס"ט ס"ק כ"ח דאסור לבטל שאשה נ"י אע"ג דעדיין היתר הוא מבית רתי' יפה ממנ קודם זמנו דאסור לבטל שאשה נ"י אע"ג דעדיין היתר הוא מבית רתי' דאסור לבטל אע"ג דעכשיו היתר הוא אבל יש לקיים דעת הנ' ר"ע ז"ל דמותר לבטל בם' פעמים לדעות המתירין לבטל עכשיו כשהוא היתר אלאחר זמן ולכאו' יש להביא רתי' למתירין דהקשו המפרשים בפסחים דף ע"ו מה פריך הש"ס שם שלוי מלין לוליו ב' פסחים דמוכח דיימא מלתא דלא כלוי הא לרש"י ורי"ף מוכח לוי לכתחלה אסור ותי' בגיעת וורדים דהתם בזמן היתר קודם הלילה שרי לבטל לכתחלה כמו בעפי תילן בש"ז סי' תרכ"ח וכי"ב תי' במלחמות שם בשם ר' אברהם הלוי דמשום דעכשיו הפסחים היתר הוא ומ"ש ליכא למיקם מטעמא יש להתיר לפי' לכתחלה וכ"כ בתה"ד:

ואמנם בלל"ח תי' שם מותר משום דתן מכוין לבטלו וכ"כ בתה"ד שם סי' תמ"ז בדין ריחא מלתא ח"כ על התוכרים קשיא מהתם תוכח הרמב"ן ותה"ד לא תירלו כן די"ל דש"ל לערב לכתחלה אסור בשלא סי' בתערובת לפי' ליכו מכוין לבטלו בש"י סי' כ"ו ובמ"ש מרשב"ח מוכח להיפוך ובמ"ש המחלת בני י"ל ה"ד בפליטה הלכך תירלו בזמן היתר מותר לבטל לכתחלה ויש לפרש"נ דמחמיר שמך וה"ג ר"ע ז"ל שמך דשרי ונם בח"י סי' תמ"ז כ' דאסור לבטל קודם זמן היסור ועיי' בביאורי לתו"ח סי' תס"ג סק"ב לפפי' ב"ח מתיר היינו להוסיף אבל לבטל בעין אסור אבל בידון דידן דהיינו בשבר שבשה נ' ימים שבתבתי בחות ה' דע"י המליחה שים בו דם שפירש ע"י המליחה וכחות ט' פירשתי לדעת הנחומים לפפי' קודם המליחה אסור משום

דדם בן' ימים נבלע בתוכו ויש בו ג"כ דם שפי' ממקום למקום ועכשיו מיסור הוה מ"ש לאסור לבטלו לכתחלה לפי' קודם מליחה :

אחרי כן בא לידי ד"ת מדשים ונדפס עם מהדו"ב הם"ג רע"ח ז"ל סכ' ג"כ כמ"ש לפי כוונת ס' דמ"ש בהג"ה סעי' י"ח דבשר שמחה ג' בלא מליחה כלל ומ"מ לאחר ג"י שוין דינו לגמרי כאחיכה אלא שמבשל כלל בהם בהפ"מ מותר לותו אחיכה אבל בזו אסור לותו אחיכה לפי' בהפ"מ אלא שלפי שבאתי בעשם כיון דאתקשה הדם בתוכו אין בכח המלח להפליט הדם לחוץ אלא מפליט קצת ונשאר באחיכה והוה פי' ממקום למקום מ"ש באחיכה שאסרה באיסורי' קיימת והוה ז"ל כ' בעשם אחר כיון דשמה ג"י בלא מליחה אתקשה הדם ויצא מעט דם ע"י המליחה לאחר ג"י מוזר ונבלע באחיכה כמ"ש הרמ"ם בלא הדמה רחשוה והוה באחיכה דעלמא דבלע איסור ומתבטל בם' דאחיכה באיסורי' קיימת ולפי"ז ל"ש אע"ג שכ' הש"ך בסי' ע"ה בשם ת"ח בשומן שמתבשל בלא מליחה אם יש ס' לכל מותר בשומן שמחה ג"י ונמלחה י"ל דלותו אחיכה שומן אסור דהש"ך כ' בם כ' בעשים לחקל בעשם ע' שהשומן נימס בקדירה אבל בשבילו בעשם זה לא שרי בשומן שאין נימס בכל כגון עור של חזיר פעומה שהשומן נימס אבל העור נשאר קיימות שמותרין באחיכות קטנות ואלא לכך כ' הש"ך בעשם אחר כיון באחיכה שמתבשלה בלא מליחה בלל גופי' מוכרת בעלמא כו' והא דהוה רק מוכרת בעלמא משום דאמרי' ממ"ל דאם לא יצא לא פי' כלל ואם יצא לגמרי יצא כמ"ש הט"ז ס"ק כ"ז אבל בשחה ג"י דאחיכה מדינה אסורה כיון דיש פוסקים אוסרין אבל שבלע דם שפי' הכ"ז אם לו כמ"ש הגר"ע מיגר ז"ל לחזר ונבלע :

ובם כתפ"י מצדד להקל בזה ס' גם באחיכה עלמו שרי בשאר שחה ג"י ועשני' דאמרי לגמרי בשאר שחה ג"י בהלו לא נמלח כלל ומומך להקל בשאר שחה ג"י לפי דעתו דרוב הפוסקים ס"ל שאדם שפי' ממקום למקום בחותו אחיכה עלמה מותר י"ל מ"ש לא מאסרה באחיכה אלא בשאר שחה ג"י ונמלח אחר ונבלע ממש הג"ה רע"ח ז"ל מאסר באחיכה מדם אילא לחוץ וחזר ונבלע ממש טעמו דהג"ה רע"ח ז"ל לפי טעמו של רמ"ם דטעם דהדמה מ' משום לרבך בשאר . ממש נראה להדין כן גם לטעם דהדמה מ' בטעם המדקדי שאם לא נדיחו ותמלח המלח דם והיינו ממ"ש דם בכף בתחלת הסי' שהקשה באחיכה עצה נימא כן וכמה שיעור נעטרך לעוכי בשאר שנדע שיעור מלחו שנתמלח מדמו ולא יוציא עוד וכ' ונראה כי עין המליחה בשהייתו במליחה כשיעור יוציא הדם שאפשר שתוציאנו והשתא בו מחום המליחה נתקרש בו ולא יוציאנו עוד אפי' ע"י ביטול מים כך שיעור מכמתא אבל בהיות דם ע"ג בשאר מוכן לבלוע מיד יתמלח המלח מחותו הדם בקל קודם שיתחמם בשאר . מחום המלח וגם יוציא מן בשאר קודם שיתקשה הדם יחזיר ויבלענו בתוכו דאז לא מהני מה שיתקשה אח"כ בו עכ"ל, מ"כ בשאר שחה ג"י בלא מליחה ומלח בלא מהני המליחה להוציא דמו ויתקשה בשאר מ"כ נתמלח המלח מדם שהוציא וחזר ונבלע ודם זה יצא לגמרי לחוץ ולא רק פי' ממלמ"ק מ"כ נאסר באחיכה מדם שנאסר ול"ע :

וכל זה לפי דעתו אבל שרוב הפוסקים ס"ל פי' ממקום למקום מותר אבל מהי בתבתי לעיל סי' תס"ו להיפוך דכל הפוסקים סברו פי' ממלמ"ק לאסור מ"כ גם מהדם מבפנים נאסרה באחיכה חוץ מדם שיצא לחוץ להג"ה רע"ח וכפ"י . שיש לדמותו לגלי הודם בהדמה רחשוה :

סימן ת"ע

(א) **בשר** ששחה ג"י בטל ברוב דלא הוה דשיל"מ תה"ד שהוא פלוגתת הרי"ף וראבי"ה לרי"ף הוה דשיל"מ ולראב"י לא הוה דשיל"מ ופסק כראב"י ורמ"א הביא דין זה לקמן סי' ק"ב דמשמע בכל דשיל"מ וז"א דמשמע בתה"ד דוקא הכא מקיל כראב"י משום דדם שבישלו דרבנן ועוד הא י"ל דרי"ף נמי כראב"י ס"ל כו' על דין דכאן אמאי בטל ברוב לאו"ה וכן קיי"ל דמותר אחר צלי הוה כאן (ב) ישוב ארמ"א מ"ש חתיכה שנתבשלה בלא מליחה בטל ברוב ולא בעי' ס' (ג) מה שחקר החד"ר סק"ג האיך בשר חי מותר בלא מליחה הא הדם פי' בלעיסה והבאתי בשם עיטור דפי' הדם לא אסור אלא כשפי' ע"ג כלי ונמצא חתיכה שלא נמלחה ונתבשלה ברושב לא אסור אלא מדרבנן אפי' למ"ד דם שבשלו דאו' והוא חדש :

בש"ע סעי' י"ד בשר ששחה ג"י בלא מליחה ונתערבה בחתיכות חמרות בטלה ברוב, הוא בתה"ד סי' ק"ע בשם גדול דשרי דאין שייך כאן דשיל"מ בגלי לא נאסר מעולם ובבשל עדיין הוא אסור, ועע"ג דרך אלפס וראב"י פליגי בבך בשרת כדאי' במרדכי בפ' ג"ה מהניח דפת הנאפה עם הגלי דרך אלפסי מצוי לי' דשיל"מ הואיל ויכול לאכלו עם בשר, ולראב"י לא מצוי דשיל"מ וכ' נמהר"ם דנהגו לפסוק כרב אלפס בדבר שלא נחלקו עליו תום, מ"מ נראה דברי ראב"י כאן עיקר מהא דפ' הערל דקאמר רב אשי תרומה מקרי דשיל"מ וקאמר הש"ס דהא דרב אשי בדותא הוא דממ"נ אי אכן מצרי שרי אי לישראל מיסר קאסר פי' לכהן שרי אפי' בלא בישל ולישראל עדיין הוא אסור היינו ממש בסברת ראב"י ורע"ג דאפשר לאלק מ"מ תרתי דיעון דעטרי משום דשיל"מ והניח אינו אלא מדרבנן, הוא בתה"ד סי' ק"ע בשם גדול דהא תום' אולק אלא נאסר אלא מדרבנן אפי' למ"ד דם שבשלו דאו' והוא חדש

הוא מ"ש לאסור לבטלו לכתחלה לפי' קודם מליחה :

אחרי כן בא לידי ד"ת מדשים ונדפס עם מהדו"ב הם"ג רע"ח ז"ל שכ' ג"כ כמ"ש אלי בחות ה' דמ"ש בהג"ה סעי' י"ח דבשר שמחה ג"י בלא מליחה כלל ומומך לאחר ג"י שאין דינו לגמרי כאחיכה אלא שמבשל כלל בהם בהפ"מ מותר לותו אחיכה אבל בזו אסור לותו אחיכה לפי' בהפ"מ אלא שאני כאחיכה דבשר שבאתי בעשם כיון דאתקשה הדם בתוכו אין בכח המלח להפליט הדם לחוץ אלא מפליט קצת ונשאר באחיכה והוה פי' ממקום למקום מ"ש באחיכה שאסרה באיסורי' קיימת והוה ז"ל כ' בעשם אחר כיון דשמה ג"י בלא מליחה אתקשה הדם ויצא מעט דם ע"י המליחה לאחר ג"י מוזר ונבלע באחיכה כמ"ש הרמ"ם בלא הדמה רחשוה והוה באחיכה דעלמא דבלע איסור ומתבטל בם' דאחיכה באיסורי' קיימת ולפי"ז ל"ש אע"ג שכ' הש"ך בסי' ע"ה בשם ת"ח בשומן שמתבשל בלא מליחה אם יש ס' לכל מותר בשומן שמחה ג"י ונמלחה י"ל דלותו אחיכה שומן אסור דהש"ך כ' בם כ' בעשים לחקל בעשם ע' שהשומן נימס בקדירה אבל בשבילו בעשם זה לא שרי בשומן שאין נימס בכל כגון עור של חזיר פעומה שהשומן נימס אבל העור נשאר קיימות שמותרין באחיכות קטנות ואלא לכך כ' הש"ך בעשם אחר כיון באחיכה שמתבשלה בלא מליחה בלל גופי' מוכרת בעלמא כו' והא דהוה רק מוכרת בעלמא משום דאמרי' ממ"ל דאם לא יצא לא פי' כלל ואם יצא לגמרי יצא כמ"ש הט"ז ס"ק כ"ז אבל בשחה ג"י דאחיכה מדינה אסורה כיון דיש פוסקים אוסרין אבל שבלע דם שפי' הכ"ז אם לו כמ"ש הגר"ע מיגר ז"ל לחזר ונבלע :

ובם כתפ"י מצדד להקל בזה ס' גם באחיכה עלמו שרי בשאר שחה ג"י ועשני' דאמרי לגמרי בשאר שחה ג"י בהלו לא נמלח כלל ומומך להקל בשאר שחה ג"י לפי דעתו דרוב הפוסקים ס"ל שאדם שפי' ממקום למקום בחותו אחיכה עלמה מותר י"ל מ"ש לא מאסרה באחיכה אלא בשאר שחה ג"י ונמלח אחר ונבלע ממש הג"ה רע"ח ז"ל מאסר באחיכה מדם אילא לחוץ וחזר ונבלע ממש טעמו דהג"ה רע"ח ז"ל לפי טעמו של רמ"ם דטעם דהדמה מ' משום לרבך בשאר . ממש נראה להדין כן גם לטעם דהדמה מ' בטעם המדקדי שאם לא נדיחו ותמלח המלח דם והיינו ממ"ש דם בכף בתחלת הסי' שהקשה באחיכה עצה נימא כן וכמה שיעור נעטרך לעוכי בשאר שנדע שיעור מלחו שנתמלח מדמו ולא יוציא עוד וכ' ונראה כי עין המליחה בשהייתו במליחה כשיעור יוציא הדם שאפשר שתוציאנו והשתא בו מחום המליחה נתקרש בו ולא יוציאנו עוד אפי' ע"י ביטול מים כך שיעור מכמתא אבל בהיות דם ע"ג בשאר מוכן לבלוע מיד יתמלח המלח מחותו הדם בקל קודם שיתחמם בשאר . מחום המלח וגם יוציא מן בשאר קודם שיתקשה הדם יחזיר ויבלענו בתוכו דאז לא מהני מה שיתקשה אח"כ בו עכ"ל, מ"כ בשאר שחה ג"י בלא מליחה ומלח בלא מהני המליחה להוציא דמו ויתקשה בשאר מ"כ נתמלח המלח מדם שהוציא וחזר ונבלע ודם זה יצא לגמרי לחוץ ולא רק פי' ממלמ"ק מ"כ נאסר באחיכה מדם שנאסר ול"ע :

וכל זה לפי דעתו אבל שרוב הפוסקים ס"ל פי' ממקום למקום מותר אבל מהי בתבתי לעיל סי' תס"ו להיפוך דכל הפוסקים סברו פי' ממלמ"ק לאסור מ"כ גם מהדם מבפנים נאסרה באחיכה חוץ מדם שיצא לחוץ להג"ה רע"ח וכפ"י . שיש לדמותו לגלי הודם בהדמה רחשוה :

סימן ת"ע

(א) **בשר** ששחה ג"י בטל ברוב דלא הוה דשיל"מ תה"ד שהוא פלוגתת הרי"ף וראבי"ה לרי"ף הוה דשיל"מ ולראב"י לא הוה דשיל"מ ופסק כראב"י ורמ"א הביא דין זה לקמן סי' ק"ב דמשמע בכל דשיל"מ וז"א דמשמע בתה"ד דוקא הכא מקיל כראב"י משום דדם שבישלו דרבנן ועוד הא י"ל דרי"ף נמי כראב"י ס"ל כו' על דין דכאן אמאי בטל ברוב לאו"ה וכן קיי"ל דמותר אחר צלי הוה כאן (ב) ישוב ארמ"א מ"ש חתיכה שנתבשלה בלא מליחה בטל ברוב ולא בעי' ס' (ג) מה שחקר החד"ר סק"ג האיך בשר חי מותר בלא מליחה הא הדם פי' בלעיסה והבאתי בשם עיטור דפי' הדם לא אסור אלא כשפי' ע"ג כלי ונמצא חתיכה שלא נמלחה ונתבשלה ברושב לא אסור אלא מדרבנן אפי' למ"ד דם שבשלו דאו' והוא חדש :

בש"ע סעי' י"ד בשר ששחה ג"י בלא מליחה ונתערבה בחתיכות חמרות בטלה ברוב, הוא בתה"ד סי' ק"ע בשם גדול דשרי דאין שייך כאן דשיל"מ בגלי לא נאסר מעולם ובבשל עדיין הוא אסור, ועע"ג דרך אלפס וראב"י פליגי בבך בשרת כדאי' במרדכי בפ' ג"ה מהניח דפת הנאפה עם הגלי דרך אלפסי מצוי לי' דשיל"מ הואיל ויכול לאכלו עם בשר, ולראב"י לא מצוי דשיל"מ וכ' נמהר"ם דנהגו לפסוק כרב אלפס בדבר שלא נחלקו עליו תום, מ"מ נראה דברי ראב"י כאן עיקר מהא דפ' הערל דקאמר רב אשי תרומה מקרי דשיל"מ וקאמר הש"ס דהא דרב אשי בדותא הוא דממ"נ אי אכן מצרי שרי אי לישראל מיסר קאסר פי' לכהן שרי אפי' בלא בישל ולישראל עדיין הוא אסור היינו ממש בסברת ראב"י ורע"ג דאפשר לאלק מ"מ תרתי דיעון דעטרי משום דשיל"מ והניח אינו אלא מדרבנן, הוא בתה"ד סי' ק"ע בשם גדול דהא תום' אולק אלא נאסר אלא מדרבנן אפי' למ"ד דם שבשלו דאו' והוא חדש

דמרינן כי דשיל"מ וכש"ך ס"ק כ"ח כ' מה דמשמר בגלי לת מקרי פסידא אבל בט"ז סקי"ב כ' להיפך דמה דשרי לגלי מקרי הפ"מ :

ב **בהג"ה** וכן מתיכה שלת ממלחה שמתערבה בטלה ברוב והקשה ש"ך ס"ק כ"ז תמהי בטל ברוב הא רמ"ת פ' לקמן יבש ביבש בתיו מיהו מסור שמא יבשלם ויתן טעם ובמג"א כ' אפי' שמתערבו מחר שכבר נתבטל מיבשין שמא יהוו עליהם עירוי ורמ"ת כ' שם כן אפי' בדרבנן, ול"ג ליבש דעת הרמ"ת מתחר למחבר לקמן סי' ק"ט יבש אפי' בתי"מ מותר ואפי' בדלתו ואפי' לממן דמוסר מיכת טעם מחר דהיינו טעמת דלו"ה משום דבת"מ ניכר מיסור מ"כ מ"ש דבטל ברוב שלת דרמ"ת מוקק דמסור משום שמא יבשלם ויתן טעם ס"ד בלי"ל סניף ולד להכריע משל"כ כתן דמיכת דעת רחב"ד שכ' דמתיכה שמתבשלה בלת מליחה מותר דניפיק מני' דס מועט ובודאי מיכת ס' אפי' כמותו מתיכה עכ"פ כמד בתרי דמיכת ודאי ס' נגד הדם בשכבר נתבטלה ביבש ועשאה כאל היתר מכ"ש כיון דמיירי רינ"ת שכבר נתבשלה דהוה גזירה דמוקה שיבוח לידי מיעוש דסמך מרנ"ת ומחבר ורו"ה בדרבנן דמה"כ ופר"ת ס"ק מ"ת דהעיקר לדיכת ביבש בתיו מיהו בדרבנן בטל ברובא מע"ג דז"ת וכמ"ש במג"א בלל ב' סק"ו וכלל ל"ט ס"ק י' דאפי' במיסור דרבנן שאין לו עיקר מה"ת כגון חלת חו"ל בפי' ס' מ"מ כאן דמיכת אי' דמב"ד שפיר בלירוף כ"ז שהוה דרבנן ולש"ע ורו"ה בלת"ה אדרי בתרי מ"ת בטל ברוב .

שפיר מקיל הרמ"ת דבטל ברוב .

ודעיטור כ' בשם הגאונים דבשר שמתבשל בלת מליחה מע"ג דכי בשיל לה בקדירה פליט הא לת פירוש ע"ג כלי וה"ל כדם בין בשבייס ע"כ הגם שלת הוכח דעת הטיטור זה מדברים דשם זו דמו' הוא דלדעה זו אין שום בשר צריך מליחה רק בשר דתסמיק וכי"כ ושמואל דאמר אין הבשר יוצא מידי דמו אע"ג מלאו יפה לאו לעכובי דלריך מליחה כיון דאפי' מבשל בלת מליחה אדרי כיון דמקרי לת פירוש כיון שלת פי' ע"ג כלי רק מי שרוצה למלאו ולהוליח דמו טי"ש מ"מ קושיתו מבין השבייס אריך אאו מיבבין דמני' מוכח הטיטור כיון שלת פי' ע"ג כלי לת מקרי פי' ואפשר דברי טיטור ל"ב דאי כוותו על דם אדם שבין השבייס מגלו כדאי' בפ' דם שחיטה ולעיל סי' ס"ו סט"ו לת מקשה מידי דשאני דם השבייס דמוטר מה"ת כדאי' שם ושם רק משום דמ"ה אסור הלכך אין השבייס דמוכח שלת מאדם מותר .

ואפשר שכוונת הטיטור למה שהניח הח"ד בלי"ע לעיל שק"ג דאריך מותר לאכול בשר אי בלת מליחה כדאי' סי' ס"ז ס"כ דהא נאמר ע"י לעיסה והוה פי' ומ"ש הח"ד דלת נאמר ע"י לעיסה הוא מה שהשכל מכריח וזה סי' כוונת הטיטור ולזה תי' כיון שלת פי' ח"כ הקל"ד אאי בשר שמתבשל בלת מליחה אסור תיפ"ל דלת פי' ע"ג כלי דאדאי הטיטור למה שיקרת פירוש בתולעים דוקא ע"ג ובקול יהודה לעיל סי' ס"ז סוסק"ה תי' לקו' ח"ד כל שפי' דרך אכילה לת מקרי פי' ואדאי נ"כ לתולעים דנולדו בתלוש דאין אסורין אלא לאחר שפירשו לאוץ לפירי קלת או ע"ג גרעין ולא חיישינן למה שיפרוש בפיו דרך אכילה ע"כ ועדיין קשה דלו דלת קשה מאכילת בשר אי מ"מ כיון דאדאין לי' לפי' בתולעים לזה בבשר אכילה לת מקרי פי' כן נדאי ג"כ כל שלת פי' הדם ע"ג כלי אלא דלת הוה פי' ח"כ נתבשל בלת מליחה ברוטב אאי אסור הא ליכא פי' ול"ע ולריך לדחוק דלת אסור מה"ת בשר שלת ומלח ונתבשל אלא בלי קדר דפי' ע"ג כלי וגזרו גם בנתבשל ברוטב ח"כ בשר שנתבשל בלת מליחה זולת דקיי"ל דס שבישלו דרבנן עוד מטעם אחר דרבנן כיון דלת פי' ע"ג כלי ודבר אדם הוא מ"מ אדבר מוכרח ולת אאו דברי הטיטור ול"ע כיון דלכי קדר גופי' אינו אלת דרבנן דאס שבישלו אין עוכר י"ל כמ"ש במה"כ והובא בפרמ"ג בפתיחה ד"ם ורחיתי דאס בתחלת חומו קודם ביטול הוא ד"ת, וכ' הפרמ"ג מע"ג מח"כ כשנלה הוא דרבנן י"ל דע"י גלגול הוא דרבנן וגזרו אאי גזירה לגזירה ועוד כיון דאיכא דס דמייב בו כרת דהיינו דס הנפש ולפעמים נאחר בחיבורים דס הנפש כגון בשר דאסמיק או נלרר מחמת מכה כמ"ש בחמרונים לעיל סי' ס"ו ואפשכן בחיסור כרת גזרו גל"ג או י"ל כמ"ש בפרמ"ג בפתיחה שם ד"ה ורחיתי מ"ש תוס' דף קי"ח ד"ה דם דחורייתא ומע"ג דס שבשלו חיכו עובר עליו מ"מ תחלה כשנפלט עד שלת נתבשל הוא דאו' ופי' מתחלה פרמ"ג דר"ל אס נפלט בסחיטה קודם ביטול טיי"ש כן י"ל בתבשל ברוטב אע"ג דלת פי' ע"ג כלי אסור מדרבנן אאו דס שנפלט בסחיטה .

בש"ע סעי' ט"ו בשר שנשרה במים מעל"ע עיי' פתחי תשו' ס"ק ל"ב מ"ש בנהר לת מקרי כשום כלל דקמת קמת אזדי לי' ודיינו במים מחולפים .

סימן תע"א

א) מ"ש רמ"א קערה שמלח בח בשר באינה מנוקבת מותר למלוח בה בשר שבשר נמלח מדמו משום דאין מליחה לכלים וכ' המג"א דהד"ח בהודחה בין מליחה למליחה הוא דאמרינן אין מליחה לכלים וליתא . גם מ"ש במולחין הרבה פעמי' אסור לכתחלה לא משמע דברי רמ"א כדבריו אלא הש"ך ס"ל בכל ענין אסור לכתחלה, לכתחלה אמרינן יש מליחה לכלים (ב) מה שהקשה הש"ך ס"ק ס"ו ומג"א דכאן ס"ל לרמ"א דאין מליחה לכלים אפי' לכתחלה וסותר למ"ש בפי' ק"ה סי"ב דאוסר לכתחלה וכתבתי דבאו"ה מבואר התי' דהיינו כאן בנאסר הכלי במליחה אפי' לכתחלה שרי והתם בסי' ק"ה מיירי שנאסר ברותח או ברפוסי עכו"ם של גבינה אע"ג דמתחלה נאסר מחמת מליחה אסור לכתחלה (ג) קו' אד"מ סי' ק"ה שכ' בשם או"ה דלא אמרינן אין מליחה לכלים אלא בכלי מנוקב (ד) עוד טעם לפסק רמ"א דגבינות שנעשו בדפוסים של עכו"ם אסור לכתחלה (ה) הוכחה מפוסקים ומן הסברות הא דאמרינן אין מליחה לכלים דנא דאינו מבליע כמו דאינו מפליט (ו) תי' על קו' ראש יוסף ארא"ש דבדף קי"א ס"ל יש מליחה לכלים ובדף קי"ג להיפך וישוב אקו' נו"ב במה"ק ארמב"ם דהשמיט דין כבוש (ז) תי' אקו' ראש יוסף אהך דין דאין מליחה לכלים מחולין דף צ"ח ÷

סעי' ט"ז בהג"ה אבל מותר למזוג ולמלוח בה בשר, כ' הש"ך ס"ק ס"ז וז"ל ובת"ח כלל י"ח דין ט' כ' הטעם בשם מו"ה דמין מליחה לכלים להפליט מה שבתוכו ע"י מליחה והיה ברש"ס כ' בסוגי' דף קי"ח אמתי דאמר שמואל שקערה שמלח בה בשר מסוף לאכול בה רותח בקערה שאינו מנוקבת מיירי דאי במנוקבת מ"ש יפ' מסור למלוח ב"פ בכלי מנוקב והקשה ברש"ס יוסף אמתי מליחה דשרי דמין מליחה לכלים להפליט שכ"כ ברש"ס נופי' דף קי"ג ברש"ס פי' מ"ב שאם עשה גבינות בדפוסי עכו"ם ומלחן בתוכו אין נאסרות דהוי כמו שמור מליח ומותר תפל דמין צריך מליחה כעין ור"ן ורשב"ת תירלו הא דהקשה הריך מולחין בכלי ב"פ משום דדם מבשר צריך והקשה ג"כ כי"ב בחדו אאני שם בר"ן שם קו' הכ"ל שפ"ל דמין מליחה לכלים .

ובכ"ך סי' ל"ע תי' אקו' זו דבדף קי"ח דס"ל לרש"י דם אי מליחה לכלים היינו בדם הטבע המלח להפליט דם וכו' ולעל"ד ז"ל דהא מבשר ודאי טבע המלח להפליט דם ה"ד מן התחיכה דהיינו דם הנבלע ממקום מחר אין בה במלח להפליט כדקי"ל סי' ע' ס"ו אבל דם שפלטה כל דמה ולילה ומלחה עם תחיכה שלת ממלחה נאסרה שפלטה כל דמה ושוב לת מהני מליחה אנית :

ראיתי במג"י בלל הכ"ל ס"ק י"ב שכ' קו' הכ"ל ותי' בלת הודה הכלי בין מליחה למליחה הכלי רותח (וא"כ הדין כמ"ש הש"ך ס"ק ע"ד בהקערה רותח צריך ס' כנגד כל קליפת הקערה אפי' במקום שלת נגע) והת למג"י הכלי שמלח בה לוקת הוא ואין מליחה לכלים מיירי בהודחה הכלי בין מליחה למליחה ע"כ ותמת דרמ"ת לת מסמע הכי דת"כ ס"ל לפרש ולת לסתוס וכמו שכ' דמותר בשקבלוהו לכלי ס"ל להזכיר גם הודח וגם ס"ל להזכיר בהש לת הודח צריך ס' כנגד כל הקערה והת ללת הזכיר בשקערה חמה לצריך ס' כנגד כל הקערה י"ל להיות הקערה חמה לת שכיח, ועוד שע"ז שמך מ"ש בת"ח כן וגם מ"ש המג"י לתרץ במולחין הרבה פעמים זה אמ"ז יש מליחה לכלים ולדידן עכ"פ לכתחלה אסור כמ"ש רמ"ת סי' ק"ה סי"ב לכתחלה אסור למלוח נבוות בדפוסי עכו"ס משום דבש מיירי במולחין הרבה פעמים זה אחר זה גם זה ליתא דמרמ"ת כתן משמע דשרי למלוח בשר ודרך למלוח בשר הרבה פעמים כל עת תמיד שמבשלין בשר ועי' ס"ך ס"ק ס"ז דלמ"ל גם כתן אסור לכתחלה כמש ורמ"ת רק הדיעבד קמ"ל ומ"כ אי"ל לחלוקים ממש אחרי מה"כ הש"ך והמג"י כאו"ה גופי' נמלח החילוק דכ' בכלל ג' דין ב' דוקא שנאסר הכלי ע"י האור אז ע"י כישול אז אסור לכתחלה למלוח בו אבל אם הכלי נאסר רק ע"י המליחה שאפשר כרותח כגון כלי שאינו מנוקב שנמלח בו מותר לכתחלה למלוח בו ומ"ש בעל"ל הרי לאו"ה גופי' מתיר כתן בכלי נאסר ע"י מליחה אפי' לכתחלה למלוח בו ומ"ש בעל"ל לנקבו ולמלוח בו היינו אם רוצה למלוח בו בשר להוליח דמו וכ"כ בש"ך סי' קכ"ח סק"י ולת קשה קו' הש"ך והמג"י דרמ"ת לקמן סי' ק"ה סי"ב ובת"ח בלל י"ז דין ח' כ' דאסור למלוח לכתחלה גבינות בדפוסי עכו"ם ע"ש לק"מ דהת האו"ה אוסר אפי' בדיעבד הגבינות בדפוסי נוים בכלל הל"ל דין ז' וכ' האו"ה הטעם משום מחמת רוב המלח קשה טעם של גבינות וכשמניחו שוב גבינות בשרות נאסרו דכתב"ג צריך אסור דהיינו ליר נשלה לת מהני כלי מנוקב נמי אמרינן אין מליחה לכלים ואכי נהינן ועוד שהנקבים של דפוס לפעמים נסתמים מהגבינות שהוא רכה ולפי שמתפשט בכל הכלי וממלח כל הלדדים יותר מבשר והוה ככלי שאינו מנוקב שנמלח בו עכ"ל הרי דאו"ה אוסר אפי' בדיעבד בגבינות שנעשה בדפוסי עכו"ס רק בהג"ה שם כ' לסמוך להתיר בדיעב' מ"מ לכתחלה אסור ואיכרת לת מוכן לי דברי או"ה דמה מתרץ דדפוסים הוה ככלי שאינו מנוקב הא לעיל דין כ' אפי' בכלי שאינו מנוקב נמי אמרינן אין מליחה לכלים ואכי דנאסר מחמת מליחה אפי' לכתחלה מותר ודפוסים נאסרו רק מחמת מליחה ת"ו עיקר הטעם בדפוסים יותר אסור כמ"ש משום מחמת רוב המלח קבלה טעם ופולט טעם אח"כ בכשרות משום מחמת רוב המלח והגבינה רבה הוה כאלו כבוש בניר אלא מאחר שהדפוס מנוקב והניר יוצא ולא נשאר רק המלח תו אוב ניחא אין מליחה לכלים לכך כ' דהוה דפוס ככלי שאינו מנוקב אבל לאו טעמת דאו"ה דשאינו מנוקב יש מליחה לכלים ז"ת אלא מחמיר בכלי אינו מנוקב בדפוס משום דהוה כבוש בניר .

וצ"ע על הד"מ שכ' בשם או"ה דלא אמרינן אין מליחה לכלים אלא דוקא בכלי מנוקב ומולק עליו וקשה הא מאו"ה דין כ' הכ"ל שבאחתי מבואר להיפוך דאפי' כלי שאינו מנוקב אין מליחה לכלים אע"ג דכ' ומותר לכתחלה לנקבו

נקבו היינו כמ"ש בלוזה למעלה בו והוציא דמו, אבל כשכבר נמלא מדמו, מותר למעלה בו אפי' בלא נקבו וכמ"ש הרמ"א כאן:

ונ"ל עוד נראה להחמיר בנבילות שנעשו בדפוס של עכו"ס אע"ג דקיי"ל אין מליחה לכלים כאן בהג"ה ולפי' לכתחלה אפי', דהכא היתה נבילות בדפוס של נכריס הוה בתום' ורמ"ה פ' ק"ג, ומ"ש מקורו ממ' התרומות שהוא בעל התום' ודין הזה כ' בס' התרומות סי' ס"ד בזה"ל ואם עשה נבילות בדפוס של נכריס שעשה נבילות בסכם ביומו וגם מלמן למר מורי משום שהמלח הינו מפליט מה שבלוע תוך העץ ומ"מ הוה כמו טיבור מליח ונראה לפע"ד מ"ש וגם מלמן הלח ליכא ס"ד שיש עוד כאן משום חיסור ממה שמלמן למליח כרותח ומכי הל"ל אם עשה נבילות כו' לא משום מליח, ממנ נראה דהכא יו"ט עשיות נבילות שעומדים החלב עם הקום אבל אחם ומתגבן ומוקים מ"ב כ"מ שם רותח קלת מועיל המליחה לחסור כמו דקיי"ל סעי' ט' דכ"ש עם מ"ה מבשל, קמ"ל דלא מחזקינן שפי' רותח מ"ב שפיר ליכא חשש יותר לחסור בנבילות לכתחלה שעשה בדפוסי נכריס:

והנה בדין זה דאין מליחה לכלים אי דוקא להפליט אין כח במליחה אבל להכלים יש כח במלח בכלי או דאין חילוק דאין כח במליחה בין להכלים ובין להפליט הכא בס"ד ר"י סעי' ט' כ' דאין מליחה לעץ שאינו פולט האיסור שהרי לא נבלע בו עכ"ל וכ"כ בס"ד ס"ל דאין חילוק גם לבלוע בו נמי אין כח למלח, ובהג"ה ס"ד שם הוא מ' הקשה דסותר עלמו לסעי' ז' שפי כ' דלבלוע בכלי יש מליחה לכלים ותי' בדוחק גדול הובא תי' זה במהר"ל חלקים, והגהמ"ד גופי' ס"ל כסעי' ז' דאין מליחה לכלים בין להפליט ובין לבלוע ועמד על סתירה זו במ"ש ד"ה ואם וכן מוכח בהג"ה ופ"ל ח"כ כיון מש"ה והג"ה ס"ד פעם הכי ופעם הכי הכא לשון הרמ"א כפי' מ"ב מכריע שכ' דלא נאסר הכלי ע"י מליחה מבואר שפי' להבליע נמי אין מליחה לכלים:

ומה שהמ"ב מביא ראיות לה יפיך מלשונות הפוסקים דאין כח במלח לבלוע להפליט מס' התרומות וס"ד סי' פ"ג ובזמרכי יש לדחות מאחר שדברי ס"ד והמרדכי מקור דבר יהם מס' התרומות נראה לפי שפרשתי לעיל דברי התרומות י"ל דע"י נבילות שפיך הגוי לא מקרי מהמת המלח דאין כח במלח ג"כ להכלים, אלא שפולט מהמת חסם שהוא בלוע בנבילה ולא מהמת המלח דגוי לא מקפיד אלא יפי' רותח ומ"כ נאסר הדפוס וכשיתחמל שופך מ"כ בודאי ישתחמל מהר אלא יפי' הנבילה רותחת ויפליט מן הדפוס המיסור לתוך הנבילה ולא נאסר רק מהמת רותח דמליחה לבד כ' התרומות דאין כח במלח להפליט ולא הי' יכול לומר דלא נאסר הכלי משום דגם לבלוע אין כח להם מ"מ חסור ובלוע מהמת שפי' הנבילה בנכרי כשנשפכו לתוך הדפוס רותחין ובלוע בדפוס:

וכן הדין נותן מצד הסברא שכ' תוס' והתרומות להטעם דאין מליחה לכלים לדומה מליחה לעץ לטהור מליח ושמח תפל וכיון דעץ מקרי תפל לגבי המלח מ"ב צריך לדמותו לטהור מליח ושמח תפל אאין הטהור מליח עושה מליח לתפל כך לא נאסר העץ תפל מהמת המלח הרי מ"ב שפיר מוכח דאין מליחה לכלים יפי' להבליע כו אבל מ"ת דיש מליחה לכלי לבלוע מ"ב אין העץ תפל שהרי מלוח הוא שהמלח נכנס בו ומה שאינו פולט שמח מחריפא הוא משום שאין כח במלח להוציא מכלי הבליעה מיסור שנבלע בו וכל החחרוים שכתבו כן דאין מליחה לכלים רק להפליט הם ממכו מחרי לשון הפוסקים הנ"ל דמשמע להו הכי אבל למ"ש יותר מכריעני לשאות הפוסקים דלא מחלקי בין להפליט בין להבליע, ובכ מן דין קשה לי על הפוסקים הנ"ל דלא חמרו אין מליחה לכלים אלא להפליט אבל להבליע יש בו כח וקשה דהכא הרשב"ם בתה"ק ד' כ' והובא בב"י לקמן סי' ל"ח שכ' דהא דאמרי' בפ' אלו טריפות דאם נתבשל בקדירה, והקשה הרשב"ם דודאי אפי' מלח מועט יש בו כח להפליט קלת ותי' עיקר טעם המלח להפליט ולא להבליע רק כיון דהכא מבליע ג"כ אלמא בשר יותר כח במלח להפליט מלהבליע דאיכא בולע במעט מלח לפי שאין זה טבע הנמלח, ח"כ בעץ למה יהי' להיפוך שיותר טבע המלח להבליע מלהפליט:

ואלא ח"כ קשה דלמה ס"ל לשמואל בקדירה שנמלח בה בשר אסור לאכל בה רותח ול"ל משום שבלע הבלי ע"י מלח הא אין מליחה לכלים גם להבליע, וי"ל כדי לחתן הקו' בכלי שאינו מנוקב יש מליחה לכלים כמו דס"ל בד"מ לדעת תו"ם, ויש ליישב לפי"ז קו' הרמ"א יוסף הנה הרמ"א י"ל דס"ל לקושטא הא דאין מליחה לכלים בדפוסים דף ק"נ ס"ד בכלי מנוקב ודפוס מנוקבים הם והא דכ' הרמ"א בסוף סוגי' דקדירה שנמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח דלוקא בקדירה שאינו מנוקבת מיירי דאי במנוקבת ח"כ אסור למלוח ב"פ בכלי מנוקב, וקשה על הרמ"א הא אין מליחה לכלים אין להפליט ובין להבליע ולמאי אסור קדירה שנמלח בה ומ"ל ולחתן דשמואל מיירי בכלי שאינו מנוקב וכהנ"ל ותומרים יש מליחה לכלי, ח"כ מה מקשה הרמ"א ח"כ הא' מולחין בכלי מנוקב הא במנוקב אין מליחה לכלים ובאינו מנוקב יש מליחה לכלים י"ל דהרמ"א דאי במנוקבת מיירי שמואל דאסור ח"כ יש מליחה לכלים גם במנוקבת ומפליט ח"כ הא' מולחין ב"פ הא בפעם הא' בולע ובפעם הב' מפליט ח"ו במנוקבת שרי ולא אסור מטעם דאין מליחה לכלים ומה דסיים הרמ"א משום דלמא מצרק שריק ולא קאמר מטעם במנוקבת אין מליחה לכלים כמו שכ' טעם זה בדפוסים ה"ע דה"ל דסריך גרע ואוסר אפי' במנוקב לכך כ' מהרשד"ם מצרק שריק, וה"ק וק"ל:

וכ"ב יש ליישב לפי דברי ב"ד שער ז' דמשום מליח אינו אסור הקדירה דאין מליחה לכלים אלא מטעם בולע, מותר בשר ובעצם בשום וזהו שייך דוקא בכלי שאינו מנוקב אבל במנוקב לדיכא ליכא ולא נאסר רק המלח הלבן אין מליחה לכלים בכלי מנוקב. וזה למסקנא וכמ"ש הרמ"א בדפוסים אבל כאן כ' הרמ"א אח"ל דשמואל גם במנוקב מיירי וע"ל טעמא דשמואל לא משום בשום אסור הקדירה דהא שייר זב לאוין ולא אסור רק משום יש מליחה לכלים שפיר קאמר הרמ"א מ"ב התיך מולחין כ"פ:

ועיי' בכוי' קמא סי' כ"ו שתמה תרמב"ם שלא הביא דין דבשום כשבושל ולבל"ל י"ל דס"ל כב"ד הל"ל דמה דאמר שמואל קדירה שנמלח בה בשר אסור לאכול בה רותח בתוך כדי שיעור שנתבשל בה בשר ובשום מנוקבת מייירי ואסור משעם שפי' מועם בשר ובשום וכיון שמבושל מ"ב הרי שפיר מולחין כ"פ:

בראש יוסף דף ל"ח הקשה לפוסקים דס"ל אין מליחה לכלים. דאי' התם בגמ' ההוא כזיתא דתרבא דפקל בדיקולי דכשרא סבר רב חסי לשערי כמה דבלע דקולא מ"ל דכן ברב חסי אבל בלע לחמירא בלע דאיסורא לא בלע ופרש"י ז"ל בדיקולא קלחת ר"ל קדירה שמבשלין בה בשר וסבר רב חסי לשערי התירא ולאסופי עלה מה שבלעה קדירה כדי לבטל האיסור והאיסור הי' משער כמו שהוא בה לפיכך מלומק לאיסורא לא בלע בתמי' אף האיסור מלטמק וכשנפל הי' בו יותר מלא הכל משערין כמות שהוא רותח ע"כ, אבל הר"ן ורשב"ץ דיליף כ' הפי' דיקולא של בשר מלוח והוכיחו שם דמליחה בם' ומה דקאמר דלמה לשער מה דבלע ר"ל מה דבלע הפל מבשר ולמה מר בר"ח לשער דפליט. מן הפל לבטל האלב והקשה הרי"ו הא אין מליחה לכלים והק"ה עוד שם ול"ל לפרש להך פי' שהי' פל בפרש"י קלחת קדירה דר"ל דל"ה לשער מבשר זה שמוטו עתה בפל דהיינו שלא הי' ס' בבשר לחול כנ"ל החלב ולירף גם הבלוע מבשר זה לתוך הפל וס"ד יש מליחה להבליע ומ"מ לו חשו התירא בלע דהיינו מבשר בלע ואיסורא דהיינו מהחלב לא בלע, בפל לפי החשבון מ"ב לך לשער האיסור והתיתר חלה כמו שבחו ע"פ:

סימן תע"ב

א) בשר שנמלח בכלי שאינו מנוקב דעת הש"ע דלא אסור אלא בלא נאכל מחמת מלחו מה שהקשה הח"ד מסי' צ"ו ל"ק אמנם הא קשיא דתה"ק דס"ל דלא נקרא רותח אלא בל"א נאכל מחמת מלחו והכי ס"ל בתה"א ב"ד ש"א ובחדושיו ובתו"א ב"נ ש"נ ס"ל דציר מיד אינו נאכל מחמת מלחו והוה רותח, אפי' הבשר נאכל מחמת מלחו (ב) ישוב אסתירת ר"ת דס"ל פי' דם ממקל"מ מותר ולמה אוסר בכלי שא"מ אפי' חוץ לציר מע"ש דפי' ממקל"מ ותי' ע"ז דטעמו דר"ת ביש שומן דם מפעפע למע"ה (ג) אם נגע בדם רותח חתיכה שמינה כ' הח"ד דאינו אסור אלא כדי קליפה ואני כ' והוכחתי שהיא בס' (ד) קיום לקו' הב"י אשתו' לקמן סי' ק"ה בס"ה שם פ' אויל היתר ומפשם לאיסור בחוש ובסוף הסי' גבי אין בלוע יוצא מחתיכה לחתוכה בלא רוטב ל"א כ"כ ותי' של הד"מ ב"ח דו"פ ורש"ל ליתא.

א' בש"ע כעי' דף בשר שנמלח בכלי שאינו מנוקב כו' כ' הש"ך ס"ק ע"ח וסיעור מליח משמע דעתו בש"י דהיינו שאינו נאכל מחמת מלחו והיינו כעין מליחה לקדירה ע"כ והיינו מדב' הב"י לדברי תה"ק אחר שב' לדברי מרדכי שב' לחסור אפי' במליחה מועטת והבית יתה"ק דלא חסור אלא נאכל מחמת מלחו ותי"ל שמביאו הב"י רק לסדר הסיעות הא הביאו בתחלה בשר לדבריו דתה"ק ג"ז דסבירו עוד לפסוק להבריע כוותי', אלא דקשה מאחר דבחדושיו דף ק"נ ובתה"א כ' דלא כר"י מבלעלוני דס"ל דבעי מליחה לקדירה וכ' הרשב"ח דתי"ל משום דהעיר עשה רותח מיד ולמה בתה"ק שתם דלא אסור אלא במליחה לקדירה וגם תב' קשה תע"ג דקי"ל דיכי דרשב"ח סותר מחדושיו לתה"ק או מתה"ח לתה"ק קי"ל כקלר וכמ"ש הפרמ"ג בפתיחה ליו"ד. כתן דחיכא חדושיו ותה"ח שב' שם טעם להחמיר יותר יש לסמוך על זה ממה שסתם בתה"ק:

ונראה ד" ס"ק כ"ה הקשה תמחבר לדעת הש"ך וז"ל תמוה לי כיון דלמחבר תיכו אסור אלא בשיעור כביעה מחמת שנכבש בשם ועיר ונבושר כפי' ל"ח ס"ה בהג"ה דעיר היינו מבשר אפי' ע"י מליחה מועטת חשיב רותח דהעיר מ"מ חיכו נאכל מחמת מלחו וכו' הכא לא חי' לריך להביאו אפי' ל"ח ס"ה בהג"ה דהא מבואר כתן ס"ה בהג"ה כן דאפי' לא שהה שיעור מליחה רק מעט עד שנדחה עיר בכלי בשם מדברי המרדכי כ' הטעם משום דמי"ח אלא יולית המלח כל דהוה מן הדם ומותו דם מוזר ונבלע בבשר כיון שהכלי חיכו מנוקב ע"כ ומי לריך לומר דהוה העיר רותח דמ"ב שנמלח מחמת העיר אלא דמלח הרבה כל שחיכו נאכל הבשר מחמת מלחו

דברי מלו בבית ד' שפ"ר ומ"ש בבית ג' כל שהדם והעיר יוצאין ע"י המ[illegible] הרי הן ניכרין מחמת מלחן מעפ"י שהכשר עדיין נחכל מחמת מזון ע"כ דמה בכך שהוס והעיר יוצאין הא כ' דאין רואין אלא שהכשר המלח להמשיך הדם והעיר.

ב בשע"ת וחלק שמזן לעיר אינו אסור אלא כדי קליפה אפי' יש בה שומן והקשה הש"ך הא המחבר סי' ק"ס פ' בסיתר שומן ממרי דמפעם לכחוש ותי' דוקא בכחוש ממרינן הכי אבל לא בדם שבשבו שאינו מפעפע למעלה ע"כ ולא ומה בעור לקמן סוס"י ק"ס שכ"כ להלק עי"ש ובחוס' דף ל"ו כ' ראי' לזה דחל"כ כל מקום שאנו מוסרין כדי קליפה ממש אין אותו קליפה מוזר ואוכל מה שמלח, ממש לדברי רמ"א שם אין ראי' שכ' הלא ממרינן בעשה מלח בחלי התיכה והבישול בב"י סוס"י ק"ס הלא ממרי' חב"ש אלא בדבר העמד בפ"ע והמרדכי כ' שכן דעת הראבי' ולפי"ז ל"ק קו' פר"מ וכר"ו ולעיל עמדתי בקו' זו ומפשטי הא ר"ת דף י"ד ס"ל דפי' ממלח"ק מותר ח"ש אלא לאסור כאן בכלי שאינו מנוקב אפי' מה שמזן לעיר כדאי' ברמ"ם.

ולפי"ד י"ל דאותה תבגולת שאסר ר"ת שנתנה היתה ור"ת ס"ל דגם בדם ממרינן אחזל השומן ומפעם לדם בכחוש ומפעפע למעלה ואפי"ת דאין הדם הולך ומו דר"ת ס"ל אב"א בשאר איסורין וכ"ש אפי' אין האיסור בעצמו יכול ליל להא הריב"ח ור"ם סוף ל"ת קמ"ח ס"ל הכי בסמ"ג וכן י"ל דס"ל רשב"ם יקי"ב ושם"ם קו' התוס' עי"ש ביש ע"ב אלא דלר"ת אינ"ל דוקא דס"ל כרב"ח אלא י"ל ר"ת ס"ל דע"י השומן גם הדם מפעפע למעלה ומקליפה מיירי' דס"ל כרמ"ם ואלא כ' תוס' שם דדם אינו מפעפע למעלה אפי' יש שמן ממה שנתנו בשמולחים בשר הרבה ומניחין בגיגית דמה שמזן לעיר ותכין ומתירין ולא אמרי' שהדם מפעפע למעלה משום שאין דרכו של ס"ס לפעפע למעלה, ח"כ לר"ת שחולק מנהג זה מני סבר דברים שומן עכ"פ הדם מפעפע ע"י פיטום השומן, וקשה על הסמ"ק ברמ"ם בפסקיו ובתשובה כ' סי"ז ובמרדכי פ' כ"ה שכ' הטעם איסור שאינו מנוקב משום אפי' מקום למקום ואי"ל לזה דאפי' אי' ממקום למקום מותר שפיר לאסור דמיירי בתוך העיר הוא רק מנהגא דכך עושין אבל ר"ת דאסור אלא כמנהג ח"כ ליכא ראי' להתיר ומה דמביא תוס' ראי' מדלא אסור קליפה לגיפה שאנו אין ראי' ס"ה דאין האיסור מתפעפע יותר אבל בדם י"ל אפ"ס שומן מתפעפע הדם ג"כ למעלה דמל"ל להיפוך ואי מנהגא הלא גם הב"ק דאוסר מטעם בכשמ"ם משום דפי' ממקלמ"ק ג"כ חולק מנהגא. ועוד אי' במרדכי שהסמ"ק מקיים המנהג דהיינו מה שמתירין מזן לעיר מיירי שנפל הבשר לעיר לאחר שנאסר מחמת איסור מליחה וע"כ משום דדם אינו מפעפע למעלה. ומ"כ מ"ש דלריך הסמ"ק הטעם בכשמ"ם משום דפי' ממלח"ק ואין לומר הטעם משום דדם מפעפע למעלה · חמנם למה שהכתוב בסמוך לות ג' ממשנעות הפוסקים דמה שכתבו להתיר מזן לעיר מיירי בשנפל מחיכה בתוך העיר בתוך איסור מליחה וי"ב משום בשמ"ם מ"כ י"ל ר"ת דאוסר אפי' מזן לעיר הוא חולק ממנהגא זה וי"ל מ"כ דטעמי' אינו משום דבשמ"ם פי' ממלח"ק ואסור אלא מטעם בית שמזן מפעפע למעלה:

וכ' בח"ד בסק"ל בלפי הכ"ל אפי' נגע בדם רותח בחיכה שמיכה אינה מפעפע למעלה ומותר מה שלמעלה רק קליפה לריך בבלי ג"כ אין דם מפעפע למעלה לחמרין מבשר שריק בבלי עכ"ל:

ולע"ד שבבירו ליתא כיון דתיתאי חס וקיי"ל ת"ג הוה בבישול ובבישול גם דם מפעפע למעלה וראי' לדבר מפשי' ט"ז וש"ך שם ס"ק ס"ד בקערה שנחסרה מפני שנמלח בה אינו מנוקבת בשהיא חמה אם נשתמש בה דבר צונן שיש בו רטיבות קלת שב' דשב"ח לריך כדי נטילה ועיי' בפי' ק"ס וכ' בפרמ"ג שם לדידן בית רטיבות קלת לאסור כולו כיון דכלי תתאי חס ולריך ס' כנגד קליפת כל הקערה ע"כ הרי בתתאי חס לא סגי בקליפה אמה שנשתמש בו אלא המבליע בכולו ואוסר שם, וע"ל דוקא בכלי דאי' בחולין ק"נ ובריי"ם כילד צולין דם משרק שריק משום דטורח משחב שוחב לפלוג הדם וכן במליח שב' תוס' דף ל"ו ומי דמצע הדם לשחוב והפליט הא לכך הדם משרק שריק ואינו מפעפע למעלה משא"כ בחם בחם אז צונן בוש הוא בבישול ומפעפע למעלה בכולו:

ואגב מכאן ליכא דברי בי' סוס"י ק"ס שהקשה על הטור שם שב' הא דקיי"ל אין בלוע יולא מחיכה לחתיכה אלא דוקא אפי' החתיכה הבלע בה האיסור שמן לפי שאין השומן שבו מוליך האיסור אלא במקום שהאיסור עלמו יכול לילך לשם בעצמו עכ"ל. והקשה הב"י דברים אלו סותרים למש"ל ס"ה אפי' מחיכת איסור כחוב ומחיכות האיסור שבלוה אלו שמן האיסור מפעפע בכולו משום דהאי פשטא לאי ע"כ. ותי' הד"מ דלא ממרינן מפעפע לאחי אלא בחלב כחוב אבל בשאר דבר כחוב ולא אלב כלל לא והב"ח והפרישה ומרש"ל "תי' והוסיף שם' ק' פ"ק י"ט שכתבו לתרן דדוקא בפשי"ם שם האיסור מחמת עלמו ממרינן דאחזל השומן ומפעפע לאיסור כחוב אבל לא בבלוע וכ' דיפה הקשה בב"י אלור דהא מדב' שם בסי' ק"ס הטעם בחיכה שמלחה ומי' בעיר למעלה מעיר מותר אפי' החתיכה שמן ולא ממרינן דמפעפע משם דדם מפעפע למעלה ודם אינו שומן כלל דהיינו כחלב כחוב אלא פחות לנמרי. וכן הוה שבעיר שאוזר ובולע לחתיכה איסור בלוע ח"כ אין לד"מ וכין לב"ח ופריש"ל למה לריך הטעם משום דדם אינו מפעפע למעלה תיפ"ל לד"מ דם כחוב מחלב כחוב · ולב"ח הוה איסור בלוע ח"כ אפי"ת דדם מפעפע למעלה אין השומן מפעפע מ"ו דעור לי"ל שבורת אלו ושפיר הקשה הב"י:

סימן תע"ג.

א) מ"ש הרמ"א ויש אוסרים כל החתיכה וכ' המרדכי דס' התרומות שמתיר מה שחוץ לציר מיירי שנפל לציר לאחר ששהה שיעור מליחה אין דברי ראשונים משמע הכי והרמ"א לא הביא כל הפוסקים רק הרא"ש שמתיר בכשא"מ חוץ לציר ואני כתבתי שכן דעת תוס' ורא"ש ורשב"א ור"ן וריטב"א ולקמן סי' ע' ס"ו שכן דעת התרומות ג' להקל בהפ"מ (ב) האו"ה שב' טעם בשא"מ משום מליח כרותח קשה וב' תירוצים ע"ז (ג) קו' על ח"ד מה שב' להוכיח מרא"ש כבוש אוסר למעלה בכבוש מקצתו וקו' על מנ"י שב' טעם בשא"מ משום דלא עביד כתקנתא דרבנן וישוב אר"ת דאוסר נשא"מ משום פי' ממקום למקום מר"ת דף י"ד בתוס' ופי' בתוס ואו"צ להניה בתוס' (ד) בם' אם נפל לכשא"מ בתוך שיעור שהיית מליחה דמתיר השו"ך ס"ק ע"ה צ"ע אם מותר דוקא לצלי אבל בישול אסור.

בהג"ה ויש מוסרין כל החתיכה וכ' הש"ך ול"ד להחתיכה שנפלה לתוך הציר שאינו לאסור אלא מה שבתוך הציר ובלקמן סוס"י ע' דהתם ממלחה מחיכה כלה ופלטה כל דמה הלבך אינו אסור אלא מה שבתוך הציר דדם אינו מפעפע, הכא מקור דבר זה במרדכי בשם הר"ר פרץ שכ' דיש רולים להתירה מה שמן לציר מידי דהוי ממחיכה שנטבלה בתוך הציר כדאי' בפ' התרומה ותי' דס' התרומה מיירי כשנפלה לחרי שכבר מלחה כמפשטה בכלי מנוקב לכך מה שהוא חון לציר מותר, ולא משמע כן לשון הש"ת שכ' בכ"מ וז"ל מחיכות גבר הרבה שממלחו ומתן בגיגית של עיים ולחבים הם ממלאת חחיכה אחת בתוך הציר אותו מקלת בתוך הציר אסור וכו' עכ"ל ישמעט לשון ממלאת שכ' אפי' בתוך שיעור מליחה אפי"ה לא אסור רק אותו מקלת שבתוך הציר וכ"כ בסמ"ג ומה שמוסיפין כשמולחין בשר הרבה וממלין בגיגית ופעמים מחיכה אחת אחי בתוך הציר חותכין מה שבתוך הציר וכו' וכ"מ לשון התוס' חולין דף ל"ו ד"ה מריש, משמע דלא מיירי בנפלה וא"כ אלא שממלאת אח"כ נמלבה בתוך הציר ויש ספק שמא סניע לציר מקלת מחיכה זה תוך שיעור מליחה ות"ת אלא נקטינן כתי' הסמ"ק יש ליישב הא' דס' התרומות וסמ"ג ותוס' וכל שאר הפוסקים רא"ם ורשב"א ומרדכי בפ' ג"ה ורי"ו ות"ז שכ' לדבריהם דס' התרומות וסמ"ג מיירי בשפק אם נפל קודם שעבר שיעור מליחה ולכאי מותר מטעם ריהוא ס' דרבנן דס שמלחו ולכאי מותר אפי' כמ"ם הסמ"ק ס"ק ע"ה הא כ' הפרמ"ג שם מקום להוה כמו ס"ם הולין ויש מתירין אפי' מה שחון לציר דהיינו הרא"ם והרשב"א זה אי"א לומר לדעת הפוסקים התרומות וסמ"ג שמתירין בספק הולין ויש מתירין דמ"ל אינו אסור אלא מותר וק"ל. מולם עוד כ' הפמ"ג דמותר מקום להוה בשפק דרבנן דס שמלחו הא הלו"ה כ' עוד טעם אחר להתם גופי' הוה מומרו בעלמא דהיינו כשא"מ דאסור חון לציר הוה רק מומרא ול' ג"כ הכוונה כיון דאיכא קברת הרא"ש שמחזק על קברת הסמ"ק שכ' בבשא"מ אסור כולו מקום דפי' ממלמ"ק וכ' הרא"ם דמי יגיד לו שחלי חון אינו יכול לפלוט ועוד גם טעם דהוה ס' דרבנן לא שייך אלא כעין שכ' הלו"ה דיש סניק אם נפלה אם קודם שעבר דעכ"פ שעבר אחת לא הי' אם אלא נפלה אז"כ אבל בעניין שכ' שה"ת שמתחלה הי' מניח הבשר כך שהי' חתיכה תלוי' למטה ונמלאת ציר תחתיו י"ל כמו שהי' עכשיו ציר כן הי' ציר קודם לכן דהיינו קודם שעבר שיעור מליחה.

אולם בש"ך לקמן סי' ע' ס"ק מ' תי' דהך דשה"ת במולח תחלה בכלי מנוקב אלא שחלי' תלוי בציר ואין הבשר נוגע בשולי הגיגית מותר דהכ"ג ל"ל לכלי שא"מ ועיי' בתוס' דף קי"ג ד"ה ודגים שב' בתוך הציר כגון בכלי שא"מ אין להתיר מטעם זה מחמת שהוא שקוע בתוך הציר וה"ט דשמולחל דאמר אין מולחין אלא בכלי שהוא מנוקב והיכי דאלי' חתיכה בתוך הציר מה שבתוכו לאסור כדאי' וע"ל בפ' ג"ה מדבריהם משמע אלא בסמ"ק שב' דבאלי' בתוך הציר לבד אסור מיירי בשמולח תחלה בכלי מנוקב וחא"כ נפל בציר וגם אלא בסמ"ק דאלי' בתוך הציר לבד אסור משום דמיירי שאלי' בציר תלוי ואין כאן משום כלי שאין מנוקב הא תוס' מיירי בשמולח תחלה בשא"מ וגם לא אסור כולו אלא בשקוע כולו בציר וע"ז כ' תוס' והיכי דאלי' של חתיכה בתוך הציר וכו' משמע להדיא דעלה קאי דהיינו דשמולח תחלה בשא"מ ומונע בשולי הכלי כדרך המולח בכלי שא"מ ואלא מיירי במולח ע"ג עיים ואפי"ה מותר מה שאון לציר וכ"כ הרא"ם סו"ס ל"ד בדברי התוס' וע"ע אפסק רמ"א דפסק בסמ"ג ליתא למ"ש הש"ך סי' ע' סק"מ הכ"ל ת"ח ואו"ה דמ"ש תוס' והפוסקים במולח ע"ג ואלי' בתוך הציר שבגיגית אלא מתיר בלי שא"מ הוא כיון שאינו מונע בשולי הגיגית הא ז"ל לתוס' והרא"ם בהכ"ל לריכא בלי שא"מ מותר מטעם בשא"מ הא הסמ"ק כ' דמיירי שמולח כדיבו בכלי מנוקב ומ"ל להתיר אחי תוך הציר בנפל תוך שיעור מליחה אפי' בשר הבשר בוגע בשולי הגיגית מ"מ אין לדם מקום לזוב והוה בשא"מ ולע"ג וגם מהכרעות רמ"א ל"ע דמכריע דלא כש"ע שפסק כרמ"ם כאלו הרמ"ם יחיד בדבר דס"ל בשא"מ דוקא מה שבתוך הציר אסור

וז"ל למ"ם מוכח שכן דעת התוס' וכן הרשב"ח בחדושיו וכתב"כ והר"ן וריטב"א כמשל"ק סי' ע' ס"ו ורלחות הסמ"ק ליתא ת"כ ל"ע בכתב"מ דל' להקל.

ובאו"ה כלל י' כ' בטעמים דכולו לחסור לף בדיעבד דמלחר שמין לו מקום לנחת חוזרת הליר הרוחת ונפלע בשבר דקיי"ל מליח ס"ה כרוחת דלל' וגם מטעם שהדם שנשחר בחוכו פי' ממלמ"ק ולל יש לחון עכ"ל הנה על טעם הרלשון קשה הל כרוחת דמליח דם היינו מפעפע למעלה כמ"ש ס' התרומות וכל הרלשונים הנ"ל ולפשר י"ל להמיר לדידן דקיי"ל לפי' מליח בכחום גם משום שמין חנו בקילין בין כחום לשומן ת"כ גם בדם גם וכן כ' בשר"ת בשם ס' ל"ח סק"ח עיי"ש ות"ש מ"ש החו"ס הנ"ל להקל בספק שם נפל גם קודם שנשחה שיעור מליחה משום טעם זה דלח מהני בשמ"ח ח"ג דפי' ממל"מ ותי' הש"ך ס"ק ע"ד כיון שממלח בכלי שהיו ממוקב הוה כחום כמבושל והקשה הפרמ"ג דהל מה שחון לליר היו כחום ולף מה שבתוך הליר לל נשה כשיעור לרמ"ח ולפי"ה לחסור ותי' לחשבר ע"י רתיחת מליחה וכחום חלק ח' לליר מפעפע למעלה משו"ה לחסור ת"כ י"ל גם חו"ה הכי כוותו :

ודע שמ"ד ס"ק כ"ח כ' לנל בשרמ"ג דמ"ש הש"ך ת"כ בכשמ"ח הוה כחום הוח למחבר עיי"ש וע"י פ"ח סק"כ שדוחה ת' הל' דש"ך מ"ש דהכל שפי' ע"י מליחה נרע טפי לחדרכה בכב"פ והכיל רלי' ת"כ לל נשחר לנו רק ת' הכ' על רמ"ח ת"כ ע"כ בשר"ם דתי' הכ' מליבא דרמ"ח ולל כש"ך וק"ל

ובח"ד ס"ק כ"ז כ' דכחום כיון דכחום כמבושל י"ל דכחום מועיל גם למעלה מליר כמו דמהכי בישול וכ' ליפב בזה קו' הפר"ח והכר"ו דבכי ר"ת מהדי דס"ל דם שפי' ממקום למקום מותר בדף י"ד ולמה חוסר בשלמה בכשמ"ח שפי' חון לליר ולפימ"ש לל קשה די"ל דר"ת ס"ל כדעה ת' בהג"ה סי' ק"ם סעי"ת דשפי' מה שחון לכבישה נחסר ומביל רלי' משו"ך שם סק"ת שכ' להוכיח מדברי הרמ"ם דמתיר מה שחון לליר דכבישה הינו מועיל למה שנמעלה ומה הוכחה הת דם הינו מפעפע למעלה ת"ו חם נלמר דכחום מועיל חף למעלה כיון דכחום כמבושל ובכישול מפעפע חף למעלה עכ"ל ונקשה ת"כ למה לריך הרמ"ם לכתוב למעלה שרי משום דחין דם מפעפע למעלה תיפ"ל שפי' הינו דם חין כחום מועיל למה שנמעלה וכן הקשה הפרמ"ג בשד"ח שם על הש"ך מ"מ הר"ת יש ליישב הכי לר"ת נוסי' וכי"ב כתבתי בסי' הקודם, ובמל"י כלל י"ב ס"ק ט"ז כ' נתרן דם"ט דכלי שהיו מנוקב לחסור תע"ג דפי' ממקום למקום מותר מ"מ חסור בשמ"ח משום דלח עביד כתקנתח דרבנן ובכ"ב מהרש"ל בהג"ה ס"ד ודבריו תמוהין המהרש"ל כ"ב ליישב הר"ת דהיינו ס"ל פי' ממקום למקום מותר ולמה לחסור בשמ"ח ודוחק לנתרן בדבר חדש חשר לח שיעורו הרחשונים משום דלח עביד כתקנתח דרבנן חבל המל"י קלי שם חת"ח בשם המרדכי דהח היינו ס"ל לחסור בשמ"ח חין חה"ט משום דפי ממקום למקום מותר ולמה עייתי בשמ"ם פי' דברי מהרש"ל דלח כמל"י חדרכה משום פי' ממקום למקום כשמ"ח לחסור :

ולולי דבריהם ז"ל ה"ח עוד ניישב דברי ר"ת דז"ל תוס' חולין די"ד בשבר נפלי ל"ב מליחה כלל דדם המבריח שלח פי' שרי וכן חמר ר"ת ול"ח בשמלה הבשר יפה ונפלע כל הדם חן הבשר דשרי חלח חפי' לח נפלה כל כך מותר ומעפ"י שנפלע מבפיס מלד זה ללד זה וכו' ומומר חני דלמו ר"ת חמר כל זה רק תחלת הדברים דהיינו דם המבריס שלח פירש מותר משום דדבר זה לח מבואר להדי כריתות דף כ"ח דדם המבריס שרי בלח פי' חלח כיון דבהך בריייתח דחי' שם דם המבריס חסור חותו בריייתח מייני שם גם בדם חדם ודם שנלים לחסור ומוכי הך סיפח דדפירש חו חומרים גם ריפח בדם המבריס בלח תעפה מייני נמי דוקח בדפירוש ומינו רלי' כ"כ די"ל בסיפח שפיר לחסור דוקח בפירוש משום מ"ה משמ"כ בריפח. והרמב"ם כ' דם"ל דם המבריס חסור חפי' בלח פי' לבך כ' תוס' בלח פי' שרי ע"ז כ' דכ"כ הר"ת חבל דפי' ממקום למקום דשרי הם דברי תוס' ולח דברי ר"ת ולעיל כתבתי עוד פי' בתוס' דתוס' נמי מודה פי' ממלמ"ק לחסור וכ' פי' חחר כפי' תס"ו בתוס' נמי ס"ם וס"ם הני' בתוס' שכ' חפי' לח נלנה כ"כ מותר חעפ"י שנפלע מלד זה ללד זה חינו חסור עד שיפרוש למון כדחמר כריתות דף כ"ח גבי ככר שחתך עלי' בשר דחפי' מחן דחסור הכבר שרי הבשר חעפ"י שלח יצח דמו עדיין עכ"ל דהך כדחמרינן בכריתות חינו מוכן דהח תוס' רולה להכיח רלי' פי' מקלמ"ק מותר וזה לח מוכח מכריתות ועוד הל"ל כדחמרי' לקמן וכן הניח שם בהג"ה כדחמרי' לקמן דף קי"ב ת"כ כדחמרינן בכריתות הוח ע"ם חבל לפי' הל"ל יש לקיים דבריו' מכריתות הוח דחין הדם מיבריס חסור עד שיפרים למון והיינו דברי ר"ת וכן מביח רמ"י ע"ז מבבר דשרי הבשר חעפ"י שלח יצח כל דמו דהח הבבר חסור ת"כ מוכח דם מיבריס שלח פי' מותר וי"ל לר"ת דמה שנשחר בתוך הכלי לח פי' כלל רק תוס' לדעפ"י ס"ל הכי בלח נלנה כל נרמו הדם פי' ממקום למקום ומשחר בתוכו בשם ת"ו לדעת ר"ת לח ס"ל זה ות"ב חין סתירה לר"ת ובסי' תם"ו כתבתי בשם ת"ו לדעת ר"ת דס"ל פי' ממקום למקום חסור וכתבתי שם פי' בדברי תוס' ובזון פי' שרי ומש"ם נכון למ"ש לתן להיינו מ"ש תוס' חפי' נפלע מלד זה ללד זה לחו דווקח התוס' שפי' ממקום למקום ומשחר בתוכו דשרי חלח דר"ל בחמת ע"י הלבי הדם שנפלע מלד זה ללד זה יש לחון משום שרי ות"ת פשיטח י"ל דה"ח דחסור משום

חפשר לסחבו קמ"ל חלח מ"ש תוס' עוד שם רמי מהח דחיתח דף קי"ג חדח כמי פרים מהחי גיסח וכלע מהחי ניסח התם פי' לגמרי עכ"ל דמשמע הח כעודו בפרים ופי' ממלמ"ק מותר י"ל ג"כ דה"ט דמותר משום דבסוף המליחה יולח לחון דבשר"ד ס"ל דבשחר הדם לגמרי בתוך החתיכה דמלח מפליט הדם חלח דבשחר קלת בתוך החתיכה וי"ל דהח דחסור משום שבשחר בחתיכה שרי ומה שיולח יש לגמרי ולח שייך לחסור מחמת זה הדם שיולח משום חפשר לסחבו :

ד' בתשו' רמ"ם כלל כ' דין י"ז כ' וז"ל בממלח בכלי שח"מ מסתברח למימר מה שחוץ לליר מפליט חת דמו ושריק למטה ולין מה שבתוך הליר מפפעפע לחיסור וגם לח מסתבר למימר שמקלת החתיכה המוטח בליר מוטע חת העליון שהוח חון לליר מלפלוט ולף חם הי' מוטע מלפלוט הוה דם מיבריס שלח פי' ומותר ות"ת בשיבשלהו יפלוט מ"מ יהי' מותר בללי דחי פי' נפל למטה ולי לח פי' הוה דם מיבריס שלח פי' ולין לומר שהדם נעקר ממקומו בתוך החתיכה לרדת למטה וכשיגיע למקום הליר ממחת שהחתיכה שבתוך הליר שבע מפליטת הדם והליר לין מקום לחותו דם לעבור ונשחר בתוך החתיכה שחון לליר ולוסרתה וחשיב דם מבריס שפי' כיון שנעקר ממקומו הלח מסתבר כלל לסימר דלמה יסוע בליעת הליר הדם העליון להתערב בו חדרבה כל דבר לח ממשיך דבר לח מחריו ומתערבים יחד וגם לח מקרי דם המבריס שפי' כיון שלח פי' ויש לחון וכו' עכ"ל . לכחו' יש כפל לשון בדבריו מ"ש מתחלה וגם לח מסתבר למימר שמקלת החתיכה מוטע חת העליון ולף חם הי' מוטע הוה דם מיבריס שלח פי' ולמה כ' חח"כ עוד דבר זה גם ממ"ש כבר דמ"ל שמקלת החתיכה בתוך הליר מוטע חת העליון גם מ"ש וגם לח מקרי דם מיבריס שפי' הח כבר כ' לעיל דבר זה ולף חם הי' מוטע מלפלוט הוה דם מבריס שלח פי' על כן נרחה דסיפח מפרש לריסח דהיינו מ"ש ללח מסתבר דלוחו מקלת שבליר היו מוטע לעליון מפרש דבריו משום חדרבה כל דבר לח ממשיך דבר לח מחריו והדר מפרש מש"ל לפיח"ל דמוטע וליכח למשמך מסברח זו וכמ"ש בתחלה מ"מ הוה דם מבריס שלח פי' ומפרש לבסוף רלוות לדבריו למה פי' ממקלמ"ק מקרי לח פי' כמבואר ברמ"ם שם .

ודוגה לפי"ז נשחר הרמ"ם במסקנח די"ל דמוטע מלפלוט כמ"ש בתחלה וח"כ לרמ"ם נמי לח שרי חלח בללי, וכ"מ לדידן תע"ג דחכן קיי"ל בכשמ"ח דחסור כולו מ"מ כ"מ בספק חם נפל קודם שנשחה שיעור מליחה שכ' הש"ך ס"ק ע"ה דמותר חפי' לדידן ומבואר בפרמ"ג שם משום בלח"ה יש מתירין וכן יתפרשו דברי חו"ה וכמ"ש גם המתירין לח התירו לנשלו ח"כ גם בספק חסור וכגם בספקין מתיר סתם ומשמע חפי' בכישול מ"מ בספקין ל' דמודה לחסור עכ"פ בכישול ול"ע .

ובדברי הרמ"ם הנ"ל ה"ם קו' פרמ"ג ס"ק ע"ד כמ"ש הש"ך שם דלמה לח מהני מליחה שנית בכלי שח"מ משום דפי' ממקום למקום מ"ם שוכר מפרקת דמהני מליחה שנית ותי' הש"ך משום דכבוש והקשה הפר"מ דמה שחון לליר היו כבוש וגם חון מפעפע למעלה ולתשו' רמ"ם ה"ם הל"ל לומר דמפעפע למעלה חלח כספפי' ממקום למקום נשחר הדם למעלה מן הליר כי הי' ממש מלרדת למטה כי חלי' שבתוך הליר מחמת שפי' שבע מוטע העליון לרדת למטה וק"ל .

ומ"ש הרמ"ם דלח מסתבר דחדרבה כל דבר לח ממשיך דבר לח מחריו ומתערבים ע"כ י"ל דבר זה פועל רותח דמליחה שיהי' נבלע במקומו ולח יהי' נמשך העליון להתערב בלח למטה ומיושב קו' הכר"ו מה שהקשה מה פריך ת"ם חפי' עופות ועופות דלמח בעופות ה"ח לחסור משום פי' ממקום למקום קמ"ל בדגים וקמ"ל מליח כרותח ולמ"ם ה"ם דחפי' בעופות דחסור נמי משום מליח כרותח .

סימן תע"ד

א) תי' אקו' הב"ח וט"ז על הטור בסעי' כ' ס"ל כרש"י דמלח לאחר ששהה שיעור מליחה פסק כחו ולעיל משמע דלא ס"ל הכי (ב) מ"ש הרמ"א להתיר במלח בשר בכלי חולבת מלוכלך בסעו' מצוה והפ"מ וכ"כ לקמן סי' צ"א במלח בשר נבלה עם בשר כשר והפר"ח לקמן סי' צ"א השיב על רמ"א ואני ישבתי לקו' הפר"ח (ג) בש"ע לקמן סי' צ"א סע"ה פ' דלא נעשה הבשר רותח אלא אחר ששהה שיעור מליחה לקדירה והש"ך ופר"ח שם סק"ז כ' שהרי"ן שכ"כ יחיד בדבר ופר"ת מקיים לדעת הש"ע מבה"ג ור"ת ס"ל כבה"ג א"כ כ' בנגע בציר אסור דציר מיד רותח אבל בחתיכה לא אסור אלא בכבר שהה שיעור מליחה וכתבתי שאי"א שפי' בה"ג לפי' הפר"ת (ד) הישו"ש דוחה לראיות התה"ד והרמ"א א"כ אפי' בהפ"מ נמי אסור ואני כתבתי ג"כ דקשה מה שמביא תה"ד ראי' מתוס' דחתיכה נמי פסק כחו לאחר ששהה שיעור מליחה הא מתוס' לא מוכח מידי וא"כ אפי' בהפ"מ וצורך מצוה אסור כפר"ח ויש"ש (ה) אמנם לקמן סי' תקצ"ו כתבתי כמה ראיות לש"ע דלא נעשה רותח הבשר אלא אחר ששהה שיעור מליחה ושכן העיקר .

בש"ע סעי' כ' כשר שמגלח ושהה כדי מליחה ונתנומו מח"כ כגלי
גלח הדחה ומתגלח מליר מותר בו' כ' הט"ז ס"ק מ"ו
דלמחר ששהה שיעור מליחה לח מחזיב עוד רותח והקשה שעטור כ' לעיל
ומיהו בין חס מלח במלח גם חו דק ולח נפלו חו לח נשתף במים תחלה
אין לחסור כי המים שבכלי מבטלין כח המלח ולח מחזיב כרותח לחסור
הכשר משמע בלח מים הוה רותח תעפ"י שעשר שיעור מליחה ע"כ ומ"ש ותי'
סט"ז דהחם כ' הטור לעיל דכ"ע חפי' למחן דפליג מרש"י ומוסר משום
דגם למח"כ הוה רותח ע"כ קשה הח רש"י כ' דאין לחסור מחמת הדם
שבמלח משום דנתיבש הדם חו שפסק כחו, וחפי' שים מוחל ומתמחה דלמ"כ
חיך נותנין למחר מליחם במים דמה לי מוחל מה לי מים כ"כ בחום'
דף קי"ב ע"ב ע"כ רש"י לח ס"ל דמים מבטלין דלמ"כ יש חילוק בין מוחל
ללח מבטל לחבל מים מבטל:

ונ"ל ליישב הטור דהנה הרמ"ם כ' טעם לחר מנ' טעמים הכ"ל דלח נאסר
מחמת הדם בתוך המלח משום דטעם מריפותו דמלח להבליע הדם
בתוכו ח"כ חין פולט מהמלח וחין בולע בחתיכה חמנם ח"כ יש להקשות
להיפוך דדוקח בהתלגח מוחל יש להתיר כיון דחריף הוח שלח כי' מים
לבטלו לחריפותי' י"ל שהוח בטעם שבולע הדם בתוכו וחין בולע בחתיכה,
לכל בנותנו לחחר מליחה במים דלח ניפון ולח נשתף להרמ"ם לח הניח כלל
לרב דימי שכי' מנפן מכלל דס"ל לרמ"ם דרב דימי חומרח יתירה עביד,
לחיך שרי לחזיל טעם המלח ע"י המים וממילח כולע בחתיכה לכך נרחך דשרי
מטעם לחר דלו יכי' ע"י המים חזיל טעם המלח להבליע הדם בתוכו לבל
עם המים חזיל ג"כ חריפותי' וכחו וממילח חין כו כח לבלוע בתוך החתיכה
ומודה הטור דודחי לרש"י ליח לי' הך סברח דמים מבטלין חריפותי' ולחלח
זהו ס"ל הטור כחולקים על רש"י דחין לרש"י רחי' ממים דשחי מים דמבטל
כח חריפותי' מ"מ בדין דרש"י שפיר מתיר הטור משום במוחל דחין מבטל
חריפותי' הרי הוח בטעמו להבליע דם בתוכו וליתן בתוך מים לחחר המליחה
לחזיל ע"י המים מטעמו ממי שרי כיון דבטל ע"י המים חריפותי' והרמ"ם
סב' לדברי רש"י מה לי מוחל מה לי מים ס"מ דרמ"ם ממי ס"ל כרש"י דחין
מים מבטל י"ל דס"ל לעור דרמ"ם הניח דברי תום' ולי' לח ס"ל כמ"ש בחי"ט
בפ"ק דבכורות שכן דרך הרמ"ם ועי' סי' ת"ר כתבתי שכן דעת סה"ת דלח
מבטלין מים לחריפות:

ב' בהגה ויש מוסרים חפי' בדיעבד וכו' חבל חס הוח הספק מרובה
וחית בי' ג"כ טורך סעו' מלוה יש להקל ולומר דלחחר ששהה
שיעור מליחה לח מיחשב עיל"ק סי' ל"ח, והוח מתח"ד סי'
קכ"ט שסומך להקל חחד תי' התום' דף קי"ב שכ' דהח דלח נאסר הבשר
לחחר ששהה שיעור מליחה ומיחיח חותו בבלי מהחת דהדם שבמלח ע"ג ולח
חמרינן דחזר ובולע מטום דלחחר ששהה שיעור מליחה פסק כחו של המלח
והט"ז כתן והש"ך סי' ל"ח כתבו דלח שרי במלח בשר עבלה עם בשר בשר
כי"ג בהפ"מ לעורך מלוה חלח במלח להבליע הדם דחז נחלש כה המלח
לחחר ששהה שיעור מליחה ופר"ח לקמן סי' ל"ח חולק חדין זה ומחמיר
חפי' בהפ"מ וסעו' מלוה מטום דהפוסקים חולקים חהך תי' דתום' הדח דתום'
והרמ"ם כ"כ לחד שניי, ועוד שרשב"ח בתש"ב כתיה בשם הרב ר' יוסף
דבשר שמגלח ושומח עם מלחו לחחר נמר פליטת דם ויר חסור לפי שים
על פניו טיחת דם שפלט וחזר הוח ובולע מחמת חם המלח שטליו ע"כ וכ"כ
הר"ן ורמ"ה ורחב"ד ורמב"ן ור"ל דז"ח דהח חין לח חקי"ל לקמן סי' ע' ס"ה
כהך שיטה ובש"ך שם ס"ק כ"ד דחלי' דין זה בדין דספי' כ' כחן בנתגלח
הכלי יר דמתיר רש"י והש"ע כחן בדיעב' דלחחר ששהה שיעור מליחה מותר
דמוחל הוח ול"ל להד שניח דלחחר ששהה פסק כחו של מלח חע"ג דהש"ך
בסקי"ח שם לח מתיר חלח מטעם דדם מעורב שריך (ובספי' ל"ח מייתי ריר
דלח ייך מעורב שריך) היינו להתיר בדיעבד חפי' בלח הפ"מ חבל בהפ"מ
ולספו' מלוה י"ל בש"ך שם בשם ב"י דחלי' במעשה דרש"י דהיינו המוסרין
י"ל דגם מח"כ לח פסק כח המלח והמתירין ס"ל לחד תי' הכ"ל דפסק כחו
והרחבוחים הכ"ל חלקו ממעשה דרש"י להך שניח דפסק כח המלח והש"ך
דלח פ' כח המלח שכן תי' תום' ורח"ם וסמ"ג לחד שניח חמנם למ"ם בחות
הקודם הרמ"ם והטור לח ס"ל הך שניח והרמ"ם כ' רק תי' תום' חבל
הרמ"ם לדהפחי' לח ס"ל הכי מ"מ חין זה לדחות פסק תה"ד בהפ"מ וסעו'
מלוה כיון דבש"ם תום' וסמ"ג ס"ל הכי והרמ"ם הניח לחותו תי':

אבל הח קשי' על פסק זה דהנה בש"ע לקמן סי' ל"ח סעי' ה' פ' כ"ן
דדוקח לחחר ששהה שעור מליחה לקדירה מליח כרותח ומקמי דכי
לח ח"כ בש"ע חין לומר דלחחר ששהה שיעור מליחה לקדירה פסק כחו של
מלח דהח מדרבח חחר שיעור מליחה נעשה רותח עיי"ל ק"ס סי' תקל"ו חות
ג' יבחתי זה חע"ג דש"ך ופר"ח כ' דבר"ן יחיד בדבר זה וחין להקל חפי'
בהפ"מ הפר"ח שם ס"ק ט' כ' דבהג"ה ור"ת ורשב"ח ור"ן הניחו דז"ל הר"ן
בפ' כ"ם סתם מליחה בקדירה משכיחן רותח וכ"ע מדברי בה"ג שכ' שיעור
מליחה לקדירה כשיעור שלי ושיעור שלי כדי הילוך מיל משום דקיי"ל מליח
כרותח חלמח דהכי חזיב רותח, כ"כ הגחיח הרב הברלוני דכל ששהה כמלחו
שיעור שהייה לקדירה הוה רותח ומקמי הכי לח ע"כ הרחתי לדעת הבה"ג
והרב הברלוני כולם בדעת חחת דלח מקרי רותח חלח בששה שיעור מליחה,
ותום' דף קי"ב ד"ה ה"מ הר"ר יעקב ישרחל וכו' כ' ר"ת שם להבי בה"ג
ע"כ:

ול"נ דליתח כן כוונות בה"ג הברלוני דמ"כ סח תום' דף ל"ג והבמ"ג
והמ"ם כולם כתבו לדברי בה"ג והחיך כתבו לחד שניי דלחחר

ששהה שיעור מליחה לקדירה פסק כחו חדרבה להרב הברלוני חחר ששהה
שיעור מליחה ופלט הדם התחיל להיות רותח וחינו נחבל מחמת מלחו ע"כ
לקמן ס' תקל"ו תי' על זה בהכ"ל חלח ודחי ז"ח חלח כוונת הבה"ג כיון
דמליחה כרותח דלני ח"כ כמו רותח דלני לריך שיעור חיל גם ע"י רותח דמלח
לקדירה פולט הדם ממי בשיעור חיל ח"כ מוכח שפיר מבה"ג דחמליחה לקדירה
נחמר מליחה כרותח דלמ"כ חלח דוקח כדבעי לחוקמח חמרו מליחה כרותח
דלני ח"כ מליחה לקדירה שהוח מליחה פחותה מכ"ל לבה"ג דסגי בשיעור
לני, ח"ו מליחה לקדירה מיד נעשה חינו נחבל מחמת מלחו והה רותח כלני
ולריך לבחות בשיעור חיל כלני, ומ"ם הר"ן וכ"כ הרב ברלוני דהיינו דהרב
הברלוני ממי ס"ל בבה"ג דמליחה לקדירה חפי' לח לחורמי' מקרי רותח וחינו
נחבל מחמת מלחו מדכ' עכ"פ במליחה לקדירה נעשה רותח שחינו נחבל
מחמת מלחו, חבל בבה"ג לח לריך להיות סבר כהרב הברלוני דהתחיל
להיות רותח וחין נחבל מחמת מלחו לחחל שפלט הדם:

שוב עיינתי בבה"ג ורחיתי מלשונו כמו שכתבתי דמיד שמגלח נעשה
חינו נחבל מחמת מלחו חלח לפליטת הדם לריך שהי' כשיעור שלי
ולח כפר"ת לחמנם לקמן סי' כ"ל מלחתי כמה רחשונים שפי' לבה"ג כר"י
הברלוני:

ואמנם התה"ד הקשה על עלמו חע"ג שהמלח פסק כחו מ"מ גוף החתיכה
חשיב רותח ות' דז"ח דחל"כ מה תירלו דפסק כח המלח להתיר
לליר שמגלח בגומות לח יכי' חלח כלונן מ"מ הבשר המלוח לח יחשוב כרותח
בולע הוה דבר לח שמוליח חללו כדחי' להדי' בה"ד הגחל מלוח
כל נרכו חפי' לח כי' הכותח מליח הוה לחסור מה"ט ע"כ ודין זה חי' לקמן
סי' ל"ח חע"ג בב' יבשים לח לחסור טהור מליח ומחמ חפל בבשור
מליח ומחמ חפל לח חלחו בולע וביש"ם שם חי' כי היכי דלח יכי' סותר
דבכי שמ"ג דכחן כ' חד שני דלחחר ששהה שיעור מליחה פסק כחו ובגמלח
בשר וגבינה חמה חוסר כ"ז שהם להים וכ' ע"כ ל"ל דלח חמרינן חחי סברח
שמוליח דבר לח חלחו ובולע חלח בבש"ח חו שחר חיסורין חבל הם שדרכן
להיות שריך חם חינו בעין נהי דהכי לח שריך לגמרי שהרי לליר מוחח
בגומח מ"מ מהני סברח זו שחינו נבלע בבשר מחחר שפסק כח המלח
ע"כ ונוח לחוק ונט"ז כחן והש"ך לקמן סי' ל"ח מחרץ לסמ"ג בדרך
חחר:

ולדידי קשה הוכחות התה"ד מש"כ דחל"כ חם תירלו זה להתיר לליר
שמגלח בגומות, הח תום' כ' לעיל בדבריהם הטעם לליר בגומות
שרי דכל זמן שפולט ליר חינו בולע ומה שכ' תום' בסוף דבריהם דשרי
משום דפסק כח המלח חינו משום דם שבתוך המלח וכח המלח ה"ל להבליע
לחותו דם בעין בתוך הבשר, ובדם בעין לח חמרינן חיידי דטריד למפלט
לח בלע והולרכו תום' לתרן דפסק כח המלח:

סימן תע"ד

א) מלח בכשא"מ אם שהה מעט עד שנראה ציר בכלי וביש"ש אוסר מיד ואין שיעור לדבר (ב) בב"א מתיר בנפל בתוך שיעור מליחה ונפל לארץ או לתוך כלי שאינו מנוקב נ"ל דאסור מיד בכשא"מ או על הארץ מכוסה בנסרים אבל באינו מכוסה בנסרים לא אסור אלא מה שיש בתוך הציר ואם ליכא ציר בארץ ועדיין לחה צריך קליפה כמ"ש בסי' תפ"ד ·

בש"ע סעי' י"ח בשר שמגלח בכלי שאינו מנוקב הנ"ה ויש מוסרין וחפי'
לח שהה שיעור מליחה רק מעט עד שנראה ליר בכלי ע"כ למנם
בים"ם סי' ל"ז כ' בשם הח"ז נם כן הכי דוקח שם סי' מעט ליר בכלי חבל
בשם מהרי"ח בשערים כ' וז"ל וחפי' לח שהתה רק מעט מיד נאסר דאין
שיעור בדבר הבי נהוג ע"כ וכ"כ הים"ם להיינו דלח כח"ז דמשמע מני'
חיפכח וכ"כ בחשר"י במעשה דר"ת דמאסור מיד כו' משמע דמיד מסור
ואין שיעור לדבר ע"כ.

ובבא סי' ל' כ' בשר שמגלח בכלי מנוקב וכתוך שיעור מליחה נפל
לחרץ חו לתוך כלי שאינו מנוקב ומנניהו מיד אם דיעו וכ'
להקל משום דר"ת ס"ל פי' ממקום למקום מותר ולמה מסור התרנגולות
שמגלחה בבשא"מ ומה שתי' הכו"ם שוח דמוק והפוסקים חולקים בדעת
ר"ת חי חסר כל התרנגולות חפי' מה לחוץ לליר וחלח העיקר כמ"ש המנ"י
י"ב ס"ק ט"ז דחפי' לחץ דקיי"ל פי' ממקום למקום מותר מ"מ חסור בכלי
שאינו מנוקב משום דקנסינן לי' דלמ עביד כתקנת חכמים חבל בנפל
תוך שיעור מליחה דלמ שריך למקנסי' מותר מה שחוץ לליר ואם הנניה מיד
הכל מותר וסמ"ב שכ' לאסור חפי' בנפל תוך שיעור מליחה והכיח רחי'
מלו"ה נח רחה בהג"ה ס"ד וחו"ה לפיטתי' חזיל שכ' טעם כלי שא"מ משום
פי' ממקום למקום ע"כ ·

הגה דבריו תמוהין כמ"ש בסי' שלפני זה לחמ"ש דהג"ה ס"ד לריך לדחוק
לחרץ כן משום דקסבי לי' ר"ת חדר"ת דס"ל פי' נמקלמ"ק מותר
ולמה לאסור התרנגולת לחנם בן הח חמן דקיי"ל כרמ"ת לחאסור בכלי שא"מ
במ"ם המרדכי וחו"ה בבשא בש"ע ח"כ ל"ל מטעם שלהם חנו חוסרין
דהיינו משום פי' ממלמ"ק חסור חפי' סר"ת לח ס"ל הכי המנהג חינו כן
ורחיות תום' דף י"ד מלח נלנה כל נרכו דמותר חין רחי' די"ל דמה
שהתחיל

שהתחיל לפרוס יצא מיד דנורא משמע שמיד ומה שלא יצא לפי פירוש כלל כמש"ל בסי' הקודמין ועוד הא יפצתי כפי' הכ"ל יפה לשיטת ר"ת דלא סתרין מהדדי וכן תי' יפה אח"ד ס"ק כ"ז לר"ת ות"כ ביון דסמיכות הג"ה פרן וסיעתי' דהיינו המוסרין כבלי שהיו ממוקב לא מסרו אלא מטעם פי' ממלנ"ק אסור א"כ מכ"ל לדידן לאחד טעם לאסור משום דלא עדיף כתקנת הכמים למלוה בכלי ממוקב כיון לדידן ליתא לטעם שלהם דהיינו טעם המוסרין דפי' ממל"ק סרי לדידן ועוד תקנה זו שלא למלוה בכלי שהיו ממוקב מה שייכה להא שמואל דאמר אין מולחין בכלי אח"נ לא תקנה הוא אלא מדינא אסור דמה שבתוך הלישה יפי' אסור משום כבוש כמש"ל דכאום כמבושל וא"כ לא שייך למקפי' דקאם שייך כדי שלא יזלזלו בתק"ח אבל כאן למה יעשה כן כיון דנאסר הבשר מדינא ואפי' מאן דאולק לטעמא דפי' ממקום למקום הא הא"ה כ' כ' טעמים לאיסור והבאתיו בסי' הקודם

ובישש סי' הכ"ל משמע עוד טעם לאסור בשא"מ וז"ל בשם ת"ז אבל הכא בשא"מ א"א שלא יולית המלח דמו מן הבשר ואותו הדם ונבלע בבשר כיון שהכלי חי' ממוקב עכ"ל משמע מדבריו דלא משום דהדם פירוש ממקום למקום לגמרי דמו לחון וחזר ונבלע וכל הפוסקים מרדכי ואו"ה ומהרוים לא הביאו טעמו של הגהמ"ד משום דלא שכיח כתיקן מכז"ל רק ומ"ש בכ"א דגם המרמ"ל על הש"ד כ' דכרי הג"ה ב"ד הא בי"ש לא הזכירו רק טעמים החתרים וכש"ד כ' לדברי הג"ה ב"ד מפני שספרו זה על הש"ד והבהגהות מביאו ומפרשו מקומו ודברי עיי"ש ועי' פ"ת ס"ק ל"ה במחמיר יותר בפל בתוך שיעור מליחה בשא"מ ממלה מתחלה בשא"מ דבמלה מתחלה בשא"מ לא אסור אלא משום דעד שנתהה ניר בכלי שא"מ ונאסר מיד דיון שבשר רותח הבשר מיד פי' הדם ממקום למקום ונאסר מיד אמנם ה"ד בפל לכלי שא"מ או לאדון המקום בפרים אבל בקרקע חלקה שאינו מכוסה בפרים הוא כמש"ל סי' תפ"ד:

א) סתירה על המחבר דכאן משמע דבתוך שיעור מליחה חשיב ברותח ולקמן סי' צ"א לא פ' כן (ב) קשה על הש"ע י"א בטהור מליח לא שרי בנוגעין מנ"ל הא (ג) קשה על הש"ע שכוי"א בטהור מליח אסור בנוגעין למחבר דלא מחלק במליח בחוש בין ע"ג לת"ג אין מקום לי"א אלו (ד) ברמ"א ולקמן סי' צ"א סע"ה בשם או"ה פסק דסמוכין איסור והיתר וא' חם לא חשיב כתתאי מסה"ת ור"ן וריטב"א לא ס"ל הכי (ה) בטהור מליח למשה מסתברא דצריך קליפה (ו) נ"ל שמא מליח ובחוש בטבעו והטמא מליח למעלה בהפ"מ לסמוך בקליפה (ז) קו' אדג"מ כאן:

סעי' ג' לו שסטרפה מלוח והכשירה תפילה וסס נוגעין זכ"ז לאסור כדי קליפה וכ' הס"ך דמ"ש נוגעין הוא לרבותא דסיפא דכשירה מלוחה וטרפה מלוחה אפי' בנוגעין זכ"ז כשר וכו' וכ"כ בכ"י לקמן סי' ל"ח דכשטמא מליח אפי' ליכא נוגע בבשר אלא שכפליטה של טמא נוגע בכשרה נמי לאסור וכ"כ בכ' התרומה וקשה דהא המחבר פ' לקמן סי' ל"ח ס"ה כתב אלא נקרא מליח ברותח אלא בשאם כדי מליחה לקדירה והקשה הפר"ח שם סק"ט ממ"ש הטור בסי' ס"ט בבשר שנמלחה בכלי חיטו ממוקב שכ' ר"ת שנאסרה מיד אפי' לא שאם שיעור מליחה דלע"ג שהבשר עדיין לחלל מחמת מלחו לפי אלא שאם עדיין שיעור מליחה מ"מ ליר והדם חיטו לחלל מחמת מלחו ותי' שם בפר"ת אם סק"ט דקושי' זו חיטו קושי' דל"ד לגיעה דהתיכה לגיעה ליר ליר אם ביותר ודיטו ברותח הגם אלא שאם שיעור מליחה משמ"כ ליר שעל דופי הבשר להיות הבשר רותח כיון אלא שאם שיעור מליחה דיטו כדין טוען ומקרר כח ליר שעל פניו ואין לו דין רותח ולזה כל שנוגע בחתיכה אין להקריך כ"ק והביא רמי' משמ"ק סוגיא בב"י וז"ל ומיהו מליחה מועטת דלגי לא הוה כרותח ומיהו ליר המוקף ממנו הוה כרותח משום דאותו ליר חיטו לחלל מחמת מלחו הרי ליר המוקף ליר שע"פ הבשר ומילוק זה כ' הר"ן בסוגי' זו דף ק"כ דים חילוק בין ליר המוקף ובין הבשר. מעתה קשה לי דברי ס"ע ממ"ש שאפפ"י שחיטו כולע מדם הטריפה משמע דמיירי בתוך שיעור משפט המליחה להוליח דם ות"כ קשה לס"ע אמאי לאסר הבשרה הא בתוך שיעור המליחה לס"ע אין החתיכה מליחה כרותח אפי"ת ליר הוה רותח מ"מ למה ל"מ הדין לדריך שיעור שיהיו מליחה ול"ל כמ"ש פר"ת דהיינו בנוגע בחתיכה ות"כ קשה על הס"ע שכ' בנוגעות לאסור וק"ל. כ' קשה דמל"ל דר"ן שכ' דמיירי בלא נוגעות דר"ל דהא בנוגעות טהור מליח וטמא תפל לאסור כמ"ש בס"ע שזה י"ל שכ' הס"ע די"ל דזה לאו כוונות הר"ן אלא משום דס"ל לר"ן דסוגי' מיירי דאסור אפי' תוך שיעור מליחה והחתיכה חיטו רותח עדיין לכך כ' הר"ן דלא מיירי בנוגעות דמ"ל דריך לחלק בטמא מליח דין תוך שיעור מליחה אלא דאסור מליחה לאחר שיעור מליחה אלא דאסור משום ליר המוקף מזו לזו ולכך אסור אפי' תוך שיעור מליחה:

שוב רמי' הר"ן בהלכות כ' כן בקיצור ומיירי בלא נוגעין זה בזה ופי' בס"ע דקאי אטהור מליח וטמא תפל בנוגעין אסור ולא כ' כן כאן' לר"ן שאין זה כוונתו שם כ' דבריו בביאור ומסתמא גם בהלכות כן כוונתו שהקשה טהור תפל וטמא מליח אסור משמע אפי' טהור תפל תחתון ואע"ג דקיי"ל ת"ג ותי' דהכא לאו בנוגעין זה בזה שקיבלו אלא שעומדין בסמוך דבא"ג הפליטה זבה תחתיו ומ"ד ת"ג הרי חיכה ומ"ד ע"ג תפשר דלאו דוקא עילתי אלא אפי' מן הצדדין ואפי' למ"ד ת"ג ואפשר לומר כל עכ"ל ש"כ י"ל זהו כוונות הר"ן בהלכות שכ' מלתא דפשיטי לדידן דקיי"ל ת"ג ולמה טמא מליח אסור ולא מחלק שם הטהור תפל למטה דשרי ותי' דמיירי שאינם סמוכין רק הפליטה של טמא זב לטהור ש"כ ממילא חיכה תיתאי ולא מתרן בנוגעין ובצדדין משום דלא פשיקי לי' דלצדדין מקרי תתאי בהלכות כמבואר בחדושיו דלא פשוקי לי' אז י"ל להיפוך דר"ן בהלכות פשיטא לי' מן הצדדין מקרי ג"כ תיתאי ולכך בסמוכין אסור מליח

בסלימה בין תיתי לעילמי כמ"ש רמ"א סי' ק"ס סי"ח וכן מ"ש בדג"מ שם דסיימו שגם הכשרה מלומה · ומש"ך ס"ק כ"ח הל"כ דגם המחבר ס"ל סכי וז"ל דמחבר כ' אם הכשרה הטורפה המלומה משמע דרק הטורפה מלומה וכ"כ להדי' כמן בש"ך ס"ק כ"ב ומקו' דג"מ י"ל בדם שמלחו לא מקילינן כמו בשאר ליסור דהכא כמו דלעכמן דהחמירו בו בכמה פעמים בשפך :

סימן תע"ז

(א) הא דמתיר בש"ע בשר שלא נמלח שנתן על בשר מלוח שחוזר ומלחו כ' הש"ך בשם פוסקים אחרונים דמותר אפי' בלא הודח הבשר שלא נמלח ואני כתבתי דמהרא"י ות"ח ומהרי"ל אוסרין ודחיתי ראי' מרש"ל מש"ך ותרומות להתיר א"כ למה דקי"ל בסי' ס"ט סע"ב בשר שנמלח בלא הדחה קמייתא אסור בלא הפ"מ גם כאן צריך עיון להתיר דהא מהרש"ל בפ"ב סי' ח"י אוס' שם אפי' בהפ"מ בלא הדחה קמייתא ומהרא"י בש"ד כ' דהכא נרע טפי דהוה בלוע מדם דעלמא מכ"ש דאין המליחה מפליט (ב) תי' אקו' הש"ך סי' ק"ה סק"ב כאן ס"ל לדא"ש ציר שהוא חריף שיעור כבוש כדי שירתיח ובע"ז דס"ח כ' בחומץ מע"ע ושעם דלמה פ' רמ"א ואו"ה כאן בציר יום שלם דלא כרא"ש (ג) דעת הפוסקים הרבה דחומץ בעי נמי מע"ע ולא כפלתי דס"ל דרא"ש יחיד בדבר ורש"י ור"ם מוכח דלא כרא"ש כתבתי כמה אנפין דליתא וישובים הרבה על רש"י שפי' כבוש במבושל בחומץ (ד) עוד הקשה הפלתי על רא"ש מפסחים דף ע"ד וכתבתי ישוב נכון על קו' זו בכמה אופנים (ה) עוד הקשה הפלתי מפסחים דף ע"ד דכבוש בחומץ ל"ב מע"ע לפי' התוס' שם ואני כתבתי שפי' הר"ן שם מוכח כרא"ש והרא"ש ס"ל כפי' הר"ן וא"כ אדרבה ראי' משם להרא"ש (ו) מ"ש הש"ך ס"ק ל"ו בתי הב' דמ"ש רמ"א דבעינן כבוש מע"ע בכלי מנוקב וכי"ב כ' ס"ק מ' והפר"מ בסוף הסימן בסדר ששה דינים העלה מזה בזה הענין הרבה דינים ליתא א"כ כ"מ דכ' נפל בציר מיירי דוקא בכשא"מ (ז) נתן חתיכה תפלה שלא הודחה לחתיכה מלוחה אפי' בציר מותר במליחה במקום הפסד כמ"ש באות א' אפי' שהה שם כדי שירתיח ולא כפמ"ג שכ' בשהה כדי שירתיח לא שרי אלא כדי הפ"מ (ח) והנה דין הנ"ל סוף אות ב' שכתבתי לישב או"ה ורמ"א דפסקו כבוש בציר לא נעשה כבוש אלא במע"ע הנה בתוך שיעור מליחה כתבתי בפנים דכל שלא שהה שיעור מליחה בציר אסור משום כשא"מ אפי' בלא נגע הבשר בשולי הכלי ולא כש"ך ס"ק מ' ולאחר שיעור מליחה צ"ע כמ"ש סוף אות ה' בפנים והיינו תוך יב"ש בלא הפ"מ או לאחר יב"ש בהפ"מ דלאחר מע"ע נאסור מיד כמ"ש רמ"א וש"ך ס"ק מ"ו ובש"ד שם דין זה אכתוב לקמן דמהרש"ל חולק ע"ז וישבתי למהרש"ל ועיי' סי' תע"ח ובפתיחה שם אמנם באיסור דרבנן כחושים בציר נ"ל דבעי' מע"ע ולא כש"ך ומנ"י :

בש"ע סעי' ו' ויש מתירין בכל זה, וכ' הש"ך ס"ק כ"ט דמ"ש המחבר להתיר בדיעבד בשאר שלא נמלח כלל מיירי שהודח מתחלה דלכ"ע תיפ"ל דנמלח בלא הדחה קמייתא דלמאור ברמ"ח סי' ס"ט ס"ב בלא הפ"נ וזה דעת מהרי"ו בהג"ה ס"ד סי' ו' ות"ח כלל ו' ד"ב מכל בהג"ה מחרת בשם שזקן עמק מתיר כמן מפי' בלא הדחה קמייתא וכן דעת מו"ה ומהרש"ל והב"ח והט"ז כ' המו"ה דמין כה בציר רק להבליע עלמו ולא להבליע דם בעין שעליו ומשום הש"ך גם דעת מהרי"ל לדעה זו ושיטו דמהרי"ל כ' מחיכה תפלה בלא נמלחה עדיין ומתערבה בין המלוחות ומשתתה בציחם לחותו מחיכה מסורה ולא מועיל למלחה שנית ממנם שם הודחה טרם שמתערבה יחזור וידחנו ויחלחנו עכ"ל כ' הש"ך כ' דשמי התם כיון שמתערבה בין המלוחות ונשתתה שם מ"כ אפשר שקבלה טעם מהמלח עלמו עכ"ל הש"ך :

ובפרמ"ג בש"ך סוף הסי' כ' שהדין דסעי' ו' כמן מחלק לשאה דיעם ועפ"י שלשה דרכים ר"ל מחיכה מלא מחיכה או מחיכה פפלת לציר בכלי מנוקב או בכלי שאינו מנוקב ודין הא' הוא דין הנ"ל והביא להש"ך מחיכה בלא נמלחה מלא מחיכה במלחה דשרי בלא הדחה קמייתא זולת בין מלוחות הרבה ונשתתה שם מז שאור בתין הפ"מ :

אמנם במהי"ו כלל ו' דין ד' דוחה לדברי הש"ך מה שרוצה להשוות המרי"ל בלא דמו"ה דמתיר בלא הדחה קמייתא מחיר בהדי' חפי' בהתערבה מחיכה מ' תפלה בין הרבה מחיכות מלוחות וכ"ע לי מהג"מ סי' מ"ט שכ' לדעת התרומות שמחיר בשר שלא נמלח עתה מטעם שהדם נדבק במלח וקשה הא התרומות כ' הטעם דמותר התפל שלא נמלח משום דמזל ומולחו ונגב דיפלוט הדם דידי' וכ"ל דהג"א רוצה לתרץ עדיין קשה מדם בעין שעל התפלה מסתמא מיירי בלא הדחה קמייתא ותי' משום דהדם נדבק במלח והג"א הא כ' בתערב ומשמע חפי' בין מחיכות הרבה (וכ"ע לי לרמ"ם דמחיר בדיעב' בשאר בשר בלא הדחה קמייתא ולא חיים משום דם בעין אפ"ע מחיכה משום דדם נדבק במלח) והג"א התרומות ובסימנים משמע לתרומות מיירי בשתתה הבשר תפל עם המלוחה כל שיעור מליחה ה"כ

המרי"ל חולק וחושר בלא הדחה קמייתא וגם מ"ם הפרמ"ג שכן שתמו הרמ"א אין רלוי' דהא גם התרומות כ' שתם וכ' בת"ח דהיינו בהדחה קמייתא הו דמשמך מ"ם כתב בת"ח דהנהות רמ"א בתרלי ניהו וסברת הו"ה דאין ליר כח להבליע דם בעין קשה להולמו דהא ליר יש בו משום מליח כרותח כמ"ש בפ"ת בש"ך סי' ק"ה ס"ק ח' ולקמן בדקדק דרא"ם לא ס"ל :

ובישו"ש סי' ע"ז דמתיר והביאו הש"ך שכ' הקלרה יד השערים לכתוב דבשר שהודחה ולא נמלחה וכן שה"ת שכ' בשר שנמלח כו' שמעו על בשר שלא נמלח ומחבר שכ' שתמת שלא נמלח מטעם חפי' לא הודח דשתם בשר שהודח מולחין מיד ע"כ ול"ל דחיינו רלוי' כלל ל"מ משערים לליכא רלוי' דש"ד פי' מבואר שם דש"ל העיקר כמהר"ם דמתיר בדיעב' בשר שלא נמלח בלא הדחה קמייתא רק סייס המחמיר תע"ב הלכך גם כאן מותר בלא הדחה קמייתא חלא גם מתרומות אין רלוי' די"ל דגם התרומות הכי ס"ל בלא הדחה קמייתא מותר וכן י"ל הכי ס"ל הרמ"ם שכ' דמותר בדיעב' בלא הדחה קמייתא כמוזר ומולח אבית מכך דתרומות הכ"ל שמתיר בשר שנמלח שהשם על בשר שלא נמלח לפולט דם שבלע מעלמא מכ"ם דפליט דם דידי' וקשה מכתי מה רלוי' בשלמא התם שפיר מתיר התרומות משום דהתם אין ליר להבליע הדם בעין כדעת מו"ה הנ"ל דמחלק בהכי ס"ו הרמ"ם ס"ל דאין חילוק ושפיר ס"מ הרמ"ם מתרומות דהדחה קמייתא שרי דאל"כ גם בדין התרומות אמתי שרי ניחא דהליר מבליע לדם בעין, אבל אין דקי"ל כמהר"י טרוטין שכ' שם בסוף בדברי ס"ד דבשר בלא הדחה קמייתא חפי' בדיעב' אסור שכן דעת הטרפתים והעיקר כדבריהם מ"כ אין רלוי' מש"ד ותרומות לדידן :

ב עוך כ' הפרמ"ג בסוף הסי' בדין הא' ול"ל ומיהו יש חילוק אם נפלה לכלי מנוקב דאז יש ליר מקום לזוב לתך כשאתתה כשיעור על האם ושירתיח כמ"ש הש"ך ס"ק ל"ו דל"ם כגישה בכלי מנוקב ביש מקום לזוב יש לדד אמי להקל לכבוד חורמים וכדומה תך אחין הפ"מ משא"כ בכלי אחיטו מנוקב אין להתיר בלא הפ"מ משום כיון דלא הוה הדחה י"ל דעשה כבוש ובולע דם בעין בשתתה שיעור כגישה, ובפ"מ יש לעיין בי' דיש להתיר כמו בשאר בשר שנמלח בלא הדחה קמייתא דהרי בהפ"מ :

הגה במ"ם דל"ם שיעור כגישה בכלי מנוקב ביש מקום לזוב הוה תי' הב' דהש"ך ס"ק ל"ו ותאחר מתחלה דין כבוש היכן דעת הרמ"א נוטה ותחיך קיי"ל ותמ"ל נמזור לדברי פרמ"ג :

הגה הרמ"א כ' ותפי' נמלח הבשר ולא שהה עדיין שיעור מליחה ונפל ליר יש להתיר אם לא נכבש בתוכו יום שלם (והוא דין ג' בפרמ"ג סוף הסי' שהולך בסדר שלו לפי סדר המליחה מקודם הדחה עד לאחר מליחה עד אחר מעל"ע) :

הגה הש"ך הקשה הרמ"א ס"ק ל"ו ולקמן רס"י ק"ם סתם הרב כדברי המחבר דאם הוא כבוש ליר כדי שיתנו על האור וירתיח ויתחיל להתבשל הוה כמבושל עכ"ל ותי' הא דלא קאמר התם דהוי כמבושל אלא לאחר שיעור מליחה צ"ע כמ"ש סוף אות ה' בפנים והיינו תוך יב"ש בלא הפ"מ או לאחר יב"ש בהפ"מ דלאחר מע"ע נאסור מיד כמ"ש רמ"א וש"ך ס"ק מ"ו ובש"ד שם דין זה אכתוב לקמן דמהרש"ל חולק ע"ז וישבתי למהרש"ל ועיי' סי' תע"ח ובפתיחה שם אמנם באיסור דרבנן כחושים בציר נ"ל דבעי' מע"ע ולא כש"ך ומנ"י :

בש"ע סעי' ו' ויש מתירין בכל זה, וכ' הש"ך ס"ק כ"ט דמ"ש המחבר להתיר בדיעב' בשאר שלא נמלח כלל מיירי שהודח מתחלה דלכ"ע תיפ"ל דנמלח בלא הדחה קמייתא מותר וכן מ"ש בדג"מ שם דסיימו שגם הכשרה מלומה · ומש"ך ס"ק כ"ח הל"כ דגם המחבר ס"ל סכי וז"ל דמחבר כ' אם הכשרה הטורפה המלומה משמע דרק הטורפה מלומה וכ"כ להדי' כמן בש"ך ס"ק כ"ב ומקו' דג"מ י"ל בדם שמלחו לא מקילינן כמו בשאר ליסור דהכא כמו דלעכמן דהחמירו בו בכמה פעמים בשפך :

סימן תע"ז

(א) הא דמתיר בש"ע בשר שלא נמלח שנתן על בשר מלוח שחוזר ומלחו כ' הש"ך בשם פוסקים אחרונים דמותר אפי' בלא הודח הבשר שלא נמלח ואני כתבתי דמהרא"י ות"ח ומהרי"ל אוסרין ודחיתי ראי' מרש"ל מש"ך ותרומות להתיר א"כ למה דקי"ל בסי' ס"ט סע"ב בשר שנמלח בלא הדחה קמייתא אסור בלא הפ"מ גם כאן צריך עיון להתיר דהא מהרש"ל בפ"ב סי' ח"י אוס' שם אפי' בהפ"מ בלא הדחה קמייתא ומהרא"י בש"ד כ' דהכא נרע טפי דהוה בלוע מדם דעלמא מכ"ש דאין המליחה מפליט (ב) תי' אקו' הש"ך סי' ק"ה סק"ב כאן ס"ל לדא"ש ציר שהוא חריף שיעור כבוש כדי שירתיח ובע"ז דס"ח כ' בחומץ מע"ע ושעם דלמה פ' רמ"א ואו"ה כאן בציר יום שלם דלא כרא"ש (ג) דעת הפוסקים הרבה דחומץ בעי נמי מע"ע ולא כפלתי דס"ל דרא"ש יחיד בדבר ורש"י ור"ם מוכח דלא כרא"ש כתבתי כמה אנפין דליתא וישובים הרבה על רש"י שפי' כבוש במבושל בחומץ (ד) עוד הקשה הפלתי על רא"ש מפסחים דף ע"ד וכתבתי ישוב נכון על קו' זו בכמה אופנים (ה) עוד הקשה הפלתי מפסחים דף ע"ד דכבוש בחומץ ל"ב מע"ע לפי' התוס' שם ואני כתבתי שפי' הר"ן שם מוכח כרא"ש והרא"ש ס"ל כפי' הר"ן וא"כ אדרבה ראי' משם להרא"ש (ו) מ"ש הש"ך ס"ק ל"ו בתי הב' דמ"ש רמ"א דבעינן כבוש מע"ע בכלי מנוקב וכי"ב כ' ס"ק מ' והפר"מ בסוף הסימן בסדר ששה דינים העלה מזה בזה הענין הרבה דינים ליתא א"כ כ"מ דכ' נפל בציר מיירי דוקא בכשא"מ (ז) נתן חתיכה תפלה שלא הודחה לחתיכה מלוחה אפי' בציר מותר במליחה במקום הפסד כמ"ש באות א' אפי' שהה שם כדי שירתיח ולא כפמ"ג שכ' בשהה כדי שירתיח לא שרי אלא כדי הפ"מ (ח) והנה דין הנ"ל סוף אות ב' שכתבתי לישב או"ה ורמ"א דפסקו כבוש בציר לא נעשה כבוש אלא במע"ע הנה בתוך שיעור מליחה כתבתי בפנים דכל שלא שהה שיעור מליחה בציר אסור משום כשא"מ אפי' בלא נגע הבשר בשולי הכלי ולא כש"ך ס"ק מ' ולאחר שיעור מליחה צ"ע כמ"ש סוף אות ה' בפנים והיינו תוך יב"ש בלא הפ"מ או לאחר יב"ש בהפ"מ דלאחר מע"ע נאסור מיד כמ"ש רמ"א וש"ך ס"ק מ"ו ובש"ד שם דין זה אכתוב לקמן דמהרש"ל חולק ע"ז וישבתי למהרש"ל ועיי' סי' תע"ח ובפתיחה שם אמנם באיסור דרבנן כחושים בציר נ"ל דבעי' מע"ע ולא כש"ך ומנ"י :

בש"ע סעי' ו' ויש מתירין בכל זה, וכ' הש"ך ס"ק כ"ט דמ"ש המחבר להתיר בדיעב' בשאר שלא נמלח כלל מיירי שהודח מתחלה דלכ"ע תיפ"ל דנמלח בלא הדחה קמייתא מותר וכן מ"ש בדג"מ שם דסיימו שגם הכשרה מלומה · ומש"ך ס"ק כ"ח הל"כ דגם המחבר ס"ל סכי וז"ל דמחבר כ' אם הכשרה הטורפה המלומה משמע דרק הטורפה מלומה וכ"כ להדי' כמן בש"ך ס"ק כ"ב ומקו' דג"מ י"ל בדם שמלחו לא מקילינן כמו בשאר ליסור דהכא כמו דלעכמן דהחמירו בו בכמה פעמים בשפך :

סימן תע"ז

(א) הא דמתיר בש"ע בשר שלא נמלח שנתן על בשר מלוח שחוזר ומלחו כ' הש"ך בשם פוסקים אחרונים דמותר אפי' בלא הודח הבשר שלא נמלח ואני כתבתי דמהרא"י ות"ח ומהרי"ל אוסרין ודחיתי ראי' מרש"ל מש"ך ותרומות להתיר א"כ למה דקי"ל בסי' ס"ט סע"ב בשר שנמלח בלא הדחה קמייתא אסור בלא הפ"מ גם כאן צריך עיון להתיר דהא מהרש"ל בפ"ב סי' ח"י אוס' שם אפי' בהפ"מ בלא הדחה קמייתא ומהרא"י בש"ד כ' דהכא נרע טפי דהוה בלוע מדם דעלמא מכ"ש דאין המליחה מפליט (ב) תי' אקו' הש"ך סי' ק"ה סק"ב כאן ס"ל לדא"ש ציר שהוא חריף שיעור כבוש כדי שירתיח ובע"ז דס"ח כ' בחומץ מע"ע ושעם דלמה פ' רמ"א ואו"ה כאן בציר יום שלם דלא כרא"ש (ג) דעת הפוסקים הרבה דחומץ בעי נמי מע"ע ולא כפלתי דס"ל דרא"ש יחיד בדבר ורש"י ור"ם מוכח דלא כרא"ש כתבתי כמה אנפין דליתא וישובים הרבה על רש"י שפי' כבוש במבושל בחומץ (ד) עוד הקשה הפלתי על רא"ש מפסחים דף ע"ד וכתבתי ישוב נכון על קו' זו בכמה אופנים (ה) עוד הקשה הפלתי מפסחים דף ע"ד דכבוש בחומץ ל"ב מע"ע לפי' התוס' שם ואני כתבתי שפי' הר"ן שם מוכח כרא"ש והרא"ש ס"ל כפי' הר"ן וא"כ אדרבה ראי' משם להרא"ש (ו) מ"ש הש"ך ס"ק ל"ו בתי הב' דמ"ש רמ"א דבעינן כבוש מע"ע בכלי מנוקב וכי"ב כ' ס"ק מ' והפר"מ בסוף הסימן בסדר ששה דינים העלה מזה בזה הענין הרבה דינים ליתא א"כ כ"מ דכ' נפל בציר מיירי דוקא בכשא"מ (ז) נתן חתיכה תפלה שלא הודחה לחתיכה מלוחה אפי' בציר מותר במליחה במקום הפסד כמ"ש באות א' אפי' שהה שם כדי שירתיח ולא כפמ"ג שכ' בשהה כדי שירתיח לא שרי אלא כדי הפ"מ (ח) והנה דין הנ"ל סוף אות ב' שכתבתי לישב או"ה ורמ"א דפסקו כבוש בציר לא נעשה כבוש אלא במע"ע הנה בתוך שיעור מליחה כתבתי בפנים דכל שלא שהה שיעור מליחה בציר אסור משום כשא"מ אפי' בלא נגע הבשר בשולי הכלי ולא כש"ך ס"ק מ' ולאחר שיעור מליחה צ"ע כמ"ש סוף אות ה' בפנים והיינו תוך יב"ש בלא הפ"מ או לאחר יב"ש בהפ"מ דלאחר מע"ע נאסור מיד כמ"ש רמ"א וש"ך ס"ק מ"ו ובש"ד שם דין זה אכתוב לקמן דמהרש"ל חולק ע"ז וישבתי למהרש"ל ועיי' סי' תע"ח ובפתיחה שם אמנם באיסור דרבנן כחושים בציר נ"ל דבעי' מע"ע ולא כש"ך ומנ"י :

כציסה ולחו"ה ולרמ"ח מהני ולזה אין לחו"ה ורמ"ח רמי' לחלוק על הרמ"ם מרחב"י בהכ"ל ליכא רמי' דמיירי בחומין ח"כ ה"ל למפסק כרמ"ם וכ"מ דס"ל תום' דף ל"ז ע"ב בסוגי' דירך דמה דאמר שמואל אין מולחין בכשמ"מ הוא משום כשכבוש בעיל מלחר ח"כ לא צריך מעל"ע וכן דעת הר"ן בפ' כ"ה וחדו' דשב"א ותה"ב וריטב"ח, ח"כ גם אמאו ה"ל למפסק הכי :

ג' **אמנם** י"ל דחו"ה ורמ"ח לפי הכ"ל מאחר דרמ"ם גופי' ס"ל בדבר חריף כגון חומץ בעינן מעל"ע ומשב"ת להדם כאן לעניין מליחה יהי' כבוש בעיר כדי שיריתת חלת ל"ל דהרמ"ם לשיטתי' דלא ס"ל הא דאמר שמואל אין מולחין בכשמ"מ מטעם פי' ממקום למקום כמו דקיי"ל ואסור לדידן אפי' למעלה מעיר דרמ"ם חולק מסברא זו הלכך ע"כ הפי' משום כבוש בעיר וע"כ שיעור כציסה ל"ל תקנה במליחה כדי שיריתת דבלבי שמ"מ משמע בשיעור כדי מליחה נאסר וס"ל לרמ"ם דהיינו כדי שיריתת דשיעור כבוש כמבושל כדי שיריתת הלכ לדידן דקיי"ל הא דאמר שמואל אין מולחין בכשמ"מ מטעם שהכלי מ"מ פי' הדם ממקום למקום מהכ"ת לחלק בבוש בעיר כאן בעלילה משמ"כ דבר חריף כגון חומץ דהא עיר וחומץ שוה בכ"מ וכמ"ש הטי"ח ה"ל דמשניות דעיר וחומץ שוין בכמה מקומות . ואמנם לדידן ל"ע דלו דאמו מוהגים כפוסקים דמה דאמר שמואל אסור כשמ"מ מטעם פי' ממלמ"ק ואסור למומרת ואפי' למעלה מעיר ומיד מ"מ ל"ע להקל בבוש בעיר לאחר שעשה שיעור מליחה דלא אסור אלא מה שבתוך העיר דדם אינו מפעפע למעלה ושאה כדי שיעור כציסה ל"ע להתיר מאחר דתום' ורמ"ם וה"ן וריטב"ח פי' לשמואל מטעם בבוש והפוסקים לא נחתי בהכי ולא הביאו דעות אלו ומה שמתיר הרמ"א אפי' תוך שיעור מליחה דלא שאה יום אלא זה ליתא מטעם אחר דהיינו דהוה מליחה בכשמ"מ כמשל"ק סי' תע"ח :

ד' **ובפלתי** סי' ק"ה סק"ד תמה על הש"ך דהחליט להקל מדב הרמ"ם בעכברא בשכרא בחומץ בעי מעל"ע לו יהי' שדעת הרמ"ם כך מ"מ הא רב"י חולין דף ל"ז ע"ב פי' בבוש כמבושל דיינו בחומץ מ"כ לא ס"ל בבוש מעל"ע מפעפע דף מ"ד דקאמר הש"ם אם בב"ח חידוש הוא דאי תרי לי' כולי יומא אבי ובשאר ליסורין אסור דמ"כ אמאי לי"ל בבוש בחומץ מהאש ומ"כ בודאי לרמ"י לא בעינן מעל"ע אלא דס"ל בבוש כמבושל ר"ל כדי שיריתת הקדירה ע"כ הכא מפלתי ל' דאין להקל ברמ"ם שהוא יחיד בדבר וז"א כמ"ל בשם מרדכי ורשב"י ומו"ה ובכ"פ הרמ"א דחומץ אפי' בעינן מעל"ע ואפי' בעיר ס"ל לחו"ה ורמ"א דבעי מעל"ע מכ"ש בחומץ וכ"ש בים"ם בפ' כ"ה סי' ל' בחומץ בעי מעל"ע ובמ"א כלל כ"ב שכן דעת רשאוים ואחרוים אלא לפי"ז לריך לשום לב- על רלויות הפלתי מרמ"י הל"ל הכא לכאו' י"ל דרמ"י לא ס"ל כדי שיריתת אלא ס"ל דבעי בבוש ג' ימים ומביא ראי' מקנקנים דיי"ל דאי' במרדכי בפ"ב דיו"ט גם מ"ש הפלתי עוד מדברי רש"י בפ' ג"ה שכ' בבוש בחומץ ותבלין וכמו בבוש בתבלין הוא תיבף דהוא ענין לירי כמו כן בחומץ דאין לחלק ברש"י למש"ל אין ראי' דהא בירי שמי לא מוכח דהוא בבוש תיבף דהא חו"ה ורמ"א חולקים גם בירי והרמ"ם ע"כ הכי ס"ל לשיטתי' הוא מוכרח וי"ל ה"ד במליחה כמש"ל דלא קאי הרמ"ם אהדדי . ועוד הביא הפלתי ראי' מר"ן בפ"ו מה"ם דבעכברא דבפל לשכרא הו לאלא דאסור וכ' הלח"מ דלמה לא כ' הר"מ שיעור כציסה ותי' דס"ל לר"מ דבבר הוא חריף וס"ל דבבר וחומץ מבליע עפי עכ"ל הרי אפי' בבבר אי"צ מעל"ע מכ"ש חומץ ע"כ ולעכ"ד אין סמיכה לפלתי מר"מ דתי' הלח"מ קשה מדלא חלק בבוש בעיר ובשאר מקומות אלא לפי תרוצו קשה ללמה לא כ' שיעור כציסה כדי שיריתת דודאי לא לעשה בבוש מיד, דהא קו' לח"מ מעיקרא לא קשה דהא בנגי' אמי לא לאמר בפי' זמן כציסה גם הר"מ לא כ' שיעור שאין דרך הר"מ להביא מה דלא מפו' בגמ' ותפשר דבעי ג' ימים :

ובבנפי **וונה** בסי' ק"ה פי' לרש"י מ"ש בבוש בחומץ לא חומץ ממש אלא בבוש ירקות כגון מיגערקם וכרוב בימים ועשה מיניהו חמוליס וי"ל בבוש כזה לא לחקרי בבוש כמבושל בזמן קבוש ולכך לא לאמר שיעור בבוש כמבושל אלא לפי יריעת בני אדם לחקרי בבוש דאלא מתי מליח כרותח דמי אמר שמואל ולא לאמר שיעור שיהוי זמן במלא וחא"נ דאמר כרותח דלאי היינו שאוסר כדי קליפה כללי והפוסקים חלקו לפי דעתם אימת נעשה מליח כרותח ובאיזה מליחה ע"כ דשמואל סומך אדעת בני אדם הבקיאים דמתי נקרא כרותח דלאי כן סמך אבבוש כמבושל :

או י"ל מרש"י פי' ג"ה אין ראי' לפלתי דרש"י מודה בשאר דברים שאינם מריפים חוסרים בשרי' מעל"ע מכך דאי תרי לי' כולי' יומא ממילא ל"ק קו' המרדכי על רש"י מורד אדם בשמן אמנם בשאר דברים שאינם מריפים מטעם שרי' אסור דמפלים ומבליע וכ"מ אם רק מפלים ומבליע בשר שנשרה מעל"ע במים מהני עדיין מליחה לשאר כמ"ש בש"ך סי' ס"ט ס' אבל משום בבוש כמבושל דאמר שמושל ס"ל לרש"י דזה אינו פועל אלא בחומץ אבל לעולם מעל"ע בעינן וכמ"ש בש"ך אם אק"ם משום בבוש כמבושל לא מפלים תו במליחה ואלי :

או עוד כדרך הכ"ל דחו"ה כלל ל' כ' דבבוש אינו מפעפע למעלה רק מה שמונח בתוך לשון אינו מפעפע למעלה ובהגה חו"ה אם טוה לאיסור ורמ"ה ג"כ לשון בבוש כמבושל הכי-דייק דמפעפע למעלה כמו מבושל וכי"ב כ' בח"ד לעיל סי' ס"ט סח"י לר"ת והמגם הסברת נותן כחו"ה לשון אינו מפעפע למעלה וכ"פ הרמ"ח לקמן סי' ק"ה ס"ח וח"כ י"ל ג"כ שיעות רש"י דס"ל מפל"ע מהני לי' ואפי' חומץ, ומה אלא דאינו מפעפע למעלה

וקצי' לרש"י ז"ל דלשון בבוש כמבושל משמע דמפעפע אף למעלה לכך כ' רש"י ז"ל דמיירי בחומץ :

ולפי הכ"ל נשאלו על מקומינו דמ"ם החו"ה ורמ"ח דאפי' ליר בעי מעל"ע וגם רמ"ם ס"ל הכי בעי מעלמא אלא מאי דמ"ם מחומץ ולא קשה קו' הפלתי מחומץ מרש"י ד"ל כמ"ש ואלא עדיפא מני י"ל דרמ"ם מ"ם דחומץ ממי בעי מעל"ע יאא לו מרש"י ורמב"ם ז"ל דקשה דלמה נקטי רש"י חומץ ור"מ כל וחומץ הוא משום דבבוש בבעי מעל"ע ומוכח מהכי לי' כולי יומא וקמ"ל רש"י ור"מ חומץ דעיר לרבותי' דחומץ שוה לשאר דברים שאינם מריפים :

ה' **עוך** כ' הפלתי תשובה על הרמ"ם מפסחים דף ע"ד ד"ה חומלא דאסמיק כ' תום' בשם ה"ג וכ"כ הרמ"ם בפי' ג"ה דמיירי בבשר מי שנתנו להוך החומץ שיהי' הדם נלמת בתוכו ומי אסמיק הבשר והחומץ אסור דחומץ מבליע בבשר ורבינא סבר דאפי' לא אסמיק מיולא אסור דמי"ת שלא יהי' בו שורייקי קומקי ואם אין כח בחומץ להבליע זולת בבוסת מעל"ע מאין יהי' הבשר חוזר ונאסר אם אין חומץ חריף אין יבליע בחתיכה ודוחק לחלק בין דם לשאר דברים כי מ"ל לחלק ולהקל דהא הרמ"ם כ' בדם כדי שיתנו על האש וירתיח נ"מ יליפין מני' לשאר אסורים . הנה לפום רהטא י"ל מדהכא משמ שולא הרמ"ם דבריו דחומץ בעינן מעל"ע דמי"ל כדי שיריתת הא ל"ל שיעור דאסמיק דהוה יותר זמן מרוך מכדי שיריתת זמן הרבה ולזה ע"כ שאני דם דחומץ נתנו חכמים שיעור להפליט ולהבליע בבשר דוקא שיעור דאסמיק אבל מי כדי שיריתת כגי בבל דברים מכ"ש דמהני דשם דבפלט מהר ובפלט ע"י חריף ולזה ל"ש שכ' הפלתי דאין חילוק בין דם לשאר איסור דמ"כ אקשה מליר הנה למש"ל דהא לא כ' דליר כדי שיריתת דוקא דם וכמש"ל :

ועוד ל"ל על קו' הפלתי מתום' פסחים והרמ"ם הנה מתום' כ' דלזה מוכח מדיני דתום' לא כתבו דחוזר ומבליע הדם בבשר מ"כ י"ל דתום' ס"ל כפי' הר"ן שם דאסמיק והדם נאפף במקום אחד ומ"כ שפיר החומץ אסור כיון דנאפף אל מקום א' י"ל דמפליט ממי לחוץ מדיבוי הדם בלא כבוש והבשר נאסר ולא משום דחוזר ובולע רק משום דנאפף הדם במקום א' ומ"ם התום' לרבינא חילי לעולם אסור אפי' לא אסמיק בשר והבשר לא נאסר משום פליטה מועטת אין כוותם משום פליטה מועטת אין בו משום לאסור הבשר משום דחוזר ובולע אלא כיון דפולט רק מעט מ"כ אין כאן אל חומץ גדול ולהכי ממי אין בו כח לאאוף הדם במק"א בתוך החתיכה ומע"ג דתום' חולק דף י"ד לא אוסר פי' ממקום למקום כבר כ' הפר"ח סי' ס"ז אאל דאסמיק ונלרך למקום א' הוא כאלו הוא כבוש בתוך הכלי אאל קו' הפלתי מפי' הרמ"ם שהוא כ' בפי' דהבשר אסור משום דהדם חוזר ובולע מ"כ יפה הקשה הפלתי ורלוותי במי"ט אם כ' ג"כ ד"ה כי חוזר הדם ובולע בתוכו כ' המי"ט כאן מולח בכלי שאינו מנוקב בפי' דלקמן עכ"ל ובפי' דלקמן בבשר"מ ס"ל ברמ"ם דאסור מטעם בבוש בעיר וס"ל למעי"ט דגם כאן בכ' דחוזר ובולע ג"כ מטעם בבוש מ"כ ס"מ דחומץ יש בו משום בבוש בפלתי . אבל לעל"ד אדרבה מיפכא מוכח ברמ"ם דהא הרמ"ם כ' דחוזר ובולע ובהכי חומלא דאסמיק דפליגי לעיל ע"כ ובכי מסתבר דהאי דאסמיק דפליגי קאי ות"כ מהני מתכי ומלחי ולגי מלחי כלעיל ובכי קיי"ל בסי' ס"ז ות"כ ת"ת בפלתי ומי"ט דטעמא דרמ"ם משום בבוש כמו בכלי שאינו מנוקב ת"כ למה מהני כאן מתכי ומלחי אלו לגלי דורות משאב שאיב הא בבשר"מ ברמ"ם ס"ל סוס תקנה ואמאי מהני כאן מתכי ומלחי אלא כלי דבבוש בבשר מ"כ ולמה אין בו תקנה כמש"ם בפ' כבבוש ס"ט ס"ק ס' בבבוש כמו בכלי שאינו מנוקב בבבוש בעיר והרמ"ם לא ס"ל לחלק דטעמא דמפליט ומבליע חומץ ואינו כמבושל ממש לכך יש בו תקנה במליחה לגלי אבל בעיר בבשר"מ הוא כמבושל ואין בו תקנה אלא ע"כ מאחר דרמ"ם בעכברא בשכרא חומץ בעי מעל"ע לפחות ממש"ל אינו מבליע ושם בפי' ג"ה בחסמיק בחומץ כ' דחוזר ובולע ובתרין דברי רמ"ם מהדדי ע"כ ל"ל כמ"ש במה פעמים הכיכי דרמ"ם קותר את עלמו במ"ש המי"ט רים ברכות דכמה פעמים הכיא הרמ"ם להברי תום' ולי' לא ס"ל וח"ל להקשות מגי' המקום אחר שכ' הרמ"ם לעלמו להיפוך. ת"כ ה"ל הכיא הרמ"ם בפי' ג"ה בהך חסמיק בחומץ לדברי תום' פסחים ע"ש אבל לדעתי' דס"ל חומץ בעי מעל"ע לא ס"ל בפי' התום' אלא בפי' הר"ן דחסמיק בחומץ הבשר אסור משום דלגלר הדם במק"א ומסתבר פי' זה דומי' דחסמיק דפליגי שם ר"ת ורבינא לי מהני מתכי ומלחי ולגי דפי' שם דחסמיק שלגלר הדם נאחמת מכח בפי' שם בעלמו והוא פרש"י והר"ן וח"ל מסתמא גם חסמיק בחומץ שם נמי דומה לזה משום דנאפף הדם במק"א ת"כ ל"ל מוכח דחומץ. ויש לומר כבוש לפי' הר"ן והרמ"ם כוותי' ס"ל דח"כ הוה כבוש תיכף כדי שיריתת ממי מהני מתכי ומלחי ולגי הא בכלי שא"מ דאסור משום כבוש ואין לו תקנה מ"מ לדידן אין להביא ראי' מנדברי ריב"א דלא ברמ"ם הא בבר כתבתי מריב"א גופי' לא מוכרח דפליג אפי' הר"ן ורמ"ם שפי' לדברי ריב"א דחוזר ובולע בחומץ והי"ל מעל"ע הא ברמ"ם לדאפף, חולק עליו וס"ל כפי' הר"ן ופי' הר"ן מכתבר כמש"ל .

ו' **מעתה** נחזור לדין הב' דפמ"נ שב' דבין הא' בכלי מנוקב ויש ליר מקום לזוב להקל דוקא לכבוד חורמים בבבוש בבשר שלא הודח הדחה קמייתא בבציסה כדי שיריתת והוא מליבת דתי' הב' דש"ך ס"ק נ"ו דרמ"א שב' דבעי מעל"ע היינו בכלי מנוקב הכא כתבתי בשם מכ"י דליתא לתי' הב' דש"ך וח"כ בכלי מנוקב לא מהכחן איסור אלא בר מן דין תמה הו על דברי הש"ך דבבשל בכלי מנוקב ויש ליר מקום לזוב החיך

שייך כאשם ולתרן הרמ"ן פ"ה מ"ג דכ' כתי' סב' וכן בס"ק נ' כ' הש"ך כי"כ דלאחר שעשה שיעור מליחה אפי' נפל לעיר בכלי מנוקב לא מהני הדחה ומליחה והויו מטעם כאשם החיך שייך כאשם אם הוא מנוקב ות"כ אין כאן עיר שיהי' כאשם בתוכו.

וראיתי לח"כ בפר"מ ס"ק כ"ח שכ' כתי' סב' דש"ך סקל"ו סל"ג דרמ"ה מירי בכלי מנוקב ולהכי מצריך יום שלם וסיים ולפ"ז אינו חלה חומרא בעלמא דמעיקר הדין לא שייך בכישה בכלי מנוקב לפ"ם שהה יום או יומים וכן עיקר להקל עכ"ל ראי לדיעה דוחה דבר זה ח"כ הרמ"ה נשאר בפר"ח בקצי' ח"כ מחוורתא כמ"ש המ"ב והוכיח במיבור מלוי"ם לעיר לא הוה כאשם כדי שירתיה כתי' הא' מ"מ ס"ד כאן דמהני מליחה אפי' בכל כתבתי דרמ"ה מני סבר לגמרי כתו"ם דליכא גם בעיר כאשם כדי שירתיה ומ"כ ראיתי גם' כנפי יומא שהשיג ג"כ הכי על הש"ך סק"מ וז"ל ח"י בכלי מנוקב מהו שנפל לתוך העיר דמאין יענוד דו העיר ולא יצא דרך נקביו והא ודאי מקום מועט לכלכות דם ועיר עש"ג הכלי לא נאסר דכל הכלים כן הם ואינו נאסר וכו' מעתה מה שפרמ"ג בפל ושוגם בכל השאה חלקים בנפל בעיר לכלי מנוקב דיניס הרבה כ"ז ניחא והוא פשוט.

ז' עוד כ' הפמ"ג בדין הרחצון דהיינו בשר תפל שנתן תוך חתיכה מלוחה בתוך שיעור מליחה בכלי שאינו מנוקב ושהה שם כדי שירתיה אין להתיר בלא הפ"מ כמו בכל חתיכה שנמלח בלא הדחה קנייתה בפי' ס"ע בלא שרי בלא הפ"מ דלו דמבליע ומפליט כשיעור על השם (ר"ל לעיר נפלט ופולט חוב דם דידי') מ"מ דם בעין אין יוצא ע"י מליחה ר"ל דהש"ך ס"ק כ"ט לא נתיר בלא הדחה ח' ס"ד בלא שהה שם שיעור כדישה אמנם הוא דוחק לומר הכי דסתמא משמע בכ"ע מיירי התרומות שממנו הוליח דין זה דשרי אפי' בלא הדחה וכמש"ל חות ח' וכן לטעם מו"ם דאין לעיר בולע דם בעין טעם זה משמע אפי' בשהה כשיעור בדישה אלא הפמ"ג לשיטתי' ר' דכ"כ דאזל אחר שיטת הש"ך דסייר כנגד אפי' כ"מ ויש מקום לעיר לזוב אבל למש"ל בחות הקודם דאין שיעור בדישה אלא בשקוע בעיר ח"כ כאן בנתן בשקוע בעיר הא כ' לעיל דהעיקר כתו"ם דלא שייך כנגד בעיר כדי שירתיה ח"כ כ' לדיעה לדין זה דפמ"ג אלא כבר כתבתי דדין זה אם השבר תפל בלא הדחה כמחלוקת שנוי אפי' בלא שהה כדי שירתיה אפי' בהפסד.

ח' עיין במג"א בח"מ בלא כ"ב סקי"ד אם נכנס בתוך עיר של איסור הכל אסור מיד כמ"ש הרב לעיל בלא ט"ו דין ט' דהוא כרותה ונאסר מיד דאינו מצערין כל מליחה כמ' ומיבי דבשרה היתר עם איסור כתושים דרכן כתושים ממנו בעיר דהיתר דאז אין לאסור מטעם מליחה כמ' כמבואר לקמן בלא ל"ח מ"מ אם שהה שיעור כדי שירתיה על השם מקרי בכוס כיון שהוא עיר ונאסר כמ"ש הרב בלא ו' דין ט' וכ"כ הש"ך סי' ק"ה סק"כ עכ"ל:

הנה בבלא ו' דין ט' לא נמלא בח"ח כן בכוס בעיר כדי שירתיה אלא דנאסר מיד ואפ"ה אינו אסור כ' בלא ו' ס"ק ה' ת"ח ס"ל כתו"ם דכוס בעיר אין אוסר אלא כמעל"ע וכ"כ הש"ך כאן ס"ק ג"ו והיינו שכ' רמ"א סי' ק"ה ס"ח לעיין בפי' ע' דהיינו שחוזק רמ"ח ממכחר דאוסר כדי כבישה, וא"כ גם מ"ש הש"ך ז"ל בפי' ק"ה סק"ג כמג"א מ"מ לפי"ז גם מ"מ לא מוכח דהא גם בד"מ כ' לעיין בפי' ע' מעתה למ"ש התו"ם דלי"ל בלא שיעור כבישה כדי שירתיה ובכ"פ הרמ"ה כמבואר לעיל חות ה' ויש"כ שם לתו"ם, אמנם בסוף חות ה' הנחתי בל"ע לדידן דדין זה תלוי בפי' שמוחל דאמר אין מולחין בכלי שאי"ם לי מטעם פי' ממקום למקום לא מוכח בבוש בעיר ולדה"ם מטעם בבוש א"כ יש לנו להחמיר כרמ"ה ג"כ אמנם כתבתי לעיל דיל"ל הרמ"ה גופי' לא אמר דבריו אלא במליחה ולא בשאר איסורין ח"כ כ"ל בדין בל"ל בדרבנן יש להתיר כדי שירתיה ולסמוך על תו"ם ורמ"ה דהכי קיי"ל בפוסקים דבשמוחל מטעם פי' ממקלמ"ק זה כ"ל פשוט.

סימן תע"ח.

בשר שהודח בראשונה ולא נמלח והונח אצל חתיכה במלחה וימלחנו ובנפלה לעיר יש מחלוקת ונ"ל במקום הפסד מותר להדיחה ולמלחה ובלא הדחה ראשונה נ"ל דאין להקל בלא הפ"מ בשהה כדי שירתיה כיון לתום' ולרא"ש ורשב"א ור"ן וריטב"א כדי כבישה אסור אבל בהי' הדחה ראשונה נ"ל פשיטא דאין להתיר בלא הפ"מ מ"מ בלא שהה כדי שירתיה מותר ולא אסור מיד משום בשא"מ אבל חתיכה תוך שיעור מליחה ונפל לעיר לבשא"מ אפי' תלוי בעיר ואין נוגע בכלי אסור מטעם בשא"מ:

הדין השני בפרמ"ג סוף הסי' וז"ל בשר שהודח כראשונה ולא נמלח וחומח חלל חתיכה במלחה תוך שיעור מליחה אין להסור דע"י שימלחנו חכ"פ בכ"פ כנ"ל בתרומו' ונפלה לעיר כשיעור על השם לט"ז ס"ק י"ז ולהרב אין תקנה דהוה כבוש ולפפ"ל בט"ז ס"ק ט"ז שרי דשם כ' שמרש"ל וז"ל וחע"ב דלמרינן כבוש כמבושל הייט אם נפל אחר שנשהה שיעור מליחה ונשהה שם שיעור כדישה דאסור בלא שהה שגי בקליפה חלל לא בלא נשהה שיעור מליחה שחקנתו ע"י חזרת מליחה כיון שלא נשהה כיוי יום שלם עכ"ל בתום' בילוי וקשה מרש"ל דשם מקור כבוש כדי שירתיה הוא מרמ"ה שפי' כן לשמואל אין מולחין בכלי שאינו מנוקב מפעם כבוש בעיר ובטי כדי שירתיה אבל אם שהה כדי שירתיה אסור אפי' לא נשהה עדיין שיעור וכ"ל לרש"ל כמ"ש הש"ך ס"ק ל"ו דהיכי דמהני מליחה לא אסור ומהני מליחה וכ"ל דמדעתי' שכריב כן דלא כרמ"ה דלדידן דאין מולחין בכשא"מ לאו מטעם כבוש וע"כ כבוש כדי שירתיה לא מוכח כלל ומשנן להקל עכ"פ בתוך שיעור מליחה, וכבר כתבתי בפי' לפי זה אות ה' דל"ע להקל חע"ג דקי"ל להחמיר דכלי שמ"מ אסור אפי' הפוסקים מטעם כלי שמ"מ פי' ממקום למקום מ"מ מנ"ל להקל היכי דלא אסור מצוי כלי שמ"מ אלא מצוי בכבוש חמנש בפרמ"ג בשם הפסד ס"ל לסמוך המרש"ל דהא הש"ד ס"ק ל"ו כתי' הא' ס"ל שגם דעת רמ"ה כן וכ"כ במ"א כלל ו' סק"ה ואני כתבתי שדעת רמ"ה כאו"א דבעי יום שלם:

אמנם הפרמ"ג פי' דין זה רק בכלי מנוקב ובש"ך שכ' להקל בש"מ ויש לעיר מקום לזוב ים לנדד ולהקל בהפ"מ ובכשא"מ אף להש"ך לאסור בהפ"מ כתי' הכ' ס"ק ל"ו הכא כתבתי בפי' הקודם בשם כנפ"י דלא שייך בכבוש בכ"מ והמג"א ס"ק הא"ל דמבליע ומפליט בשיעור על השם (ר"ל לעיר נפלט דפולט חוב דם דידי') מ"מ דם בעין אין יוצא ע"י מליחה ר"ל דהש"ך ס"ק כ"ט לא נתיר בלא הדחה ח' ס"ד בלא שהה שם שיעור כדישה אמנם דוחק לומר הכי דסתמא משמע בכ"ע מיירי התרומות שממנו הוליח דין זה דשרי אפי' בלא הדחה וכמש"ל חות ח' וכן לטעם מו"ם דאין לעיר בולע דם בעין טעם זה משמע אפי' בשהה כשיעור בדישה אלא הפמ"ג לשיטתי' ר' דכ"כ דאזל אחר שיטת הש"ך דסייר כנגד אפי' כ"מ ויש מקום לעיר לזוב אבל למש"ל בחות הקודם דאין שיעור בדישה אלא בשקוע בעיר ח"כ כאן בנתן בשקוע בעיר הא כ' לעיל דהעיקר כתו"ם דלא שייך בכבוש בעיר כדי שירתיה ח"כ כ' לדיעה לדין זה דפמ"ג אלא כבר כתבתי דדין זה אם השבר תפל בלא הדחה בחלוקת שנוי אפי' בלא שהה שם שיעור כדישה אלא שהה כדי שירתיה בלא הפסד.

ח' עיין במג"א בח"מ בלא כ"ב סקי"ד אם נכנס בתוך עיר של איסור הכל אסור מיד כמ"ש הרב לעיל בלא ט"ו דין ט' דהוא כרותה ונאסר מיד דאינו מצערין כל מליחה כמ' ומיבי דבשרה היתר עם איסור כתושים דרכן כתושים ממנו בעיר דהיתר דאז אין לאסור מטעם מליחה כמ' כמבואר לקמן בלא ל"ח מ"מ אם שהה שיעור כדי שירתיה על השם מקרי בכוס כיון שהוא עיר ונאסר כמ"ש הרב בלא ו' דין ט' וכ"כ הש"ך סי' ק"ה סק"כ עכ"ל:

הנה בבלא ו' דין ט' לא נמלא בח"ח כן בכוס בעיר כדי שירתיה אלא דנאסר מיד ואפ"ה אינו אסור כ' בלא ו' ס"ק ה' ת"ח ס"ל כתו"ם דכוס בעיר אין אוסר אלא כמעל"ע וכ"כ הש"ך כאן ס"ק ג"ו והיינו שכ' רמ"א סי' ק"ה ס"ח לעיין בפי' ע' דהיינו שחוזק רמ"ח ממכחר דאוסר כדי כבישה, וא"כ גם מ"ש הש"ך ז"ל בפי' ק"ה סק"ג כמג"א מ"מ לפי"ז גם מ"מ לא מוכח דהא גם בד"מ כ' לעיין בפי' ע' מעתה למ"ש התו"ם דלי"ל בלא שיעור כבישה כדי שירתיה ובכ"פ הרמ"ה כמבואר לעיל חות ה' ויש"כ שם לתו"ם, אמנם בסוף חות ה' הנחתי בל"ע לדידן דדין זה תלוי בפי' שמוחל דאמר אין מולחין בכלי שאי"ם לי מטעם פי' ממקום למקום לא מוכח בבוש בעיר ולדה"ם מטעם בבוש א"כ יש לנו להחמיר כרמ"ה ג"כ אמנם כתבתי לעיל דיל"ל הרמ"ה גופי' לא אמר דבריו אלא במליחה ולא בשאר איסורין ח"כ כ"ל בדין בל"ל בדרבנן יש להתיר כדי שירתיה ולסמוך על תו"ם ורמ"ה דהכי קיי"ל בפוסקים דבשמוחל מטעם פי' ממקלמ"ק זה כ"ל פשוט.

סימן תע"ט.

א) חתיכה ששהתה חצי שעה במלחה והונחה אצל חתיכה בתחלת מליחה לא בלעה כלל א"כ אי"צ מליחה שנית ובהודחה צריך הדחה ומליחה שנית ול"נ דאחר שיעור מיל הוה בדינים אלו לאחר שיעור מליחה ובן בנפל לעיר אבל תוך שיעור מיל ונפל לעיר נאסר מיד משום בשא"מ ולאחר שיעור מיל מקרי אחר ששהה ויתבאר לקמן:

בדין הראשון כ' הפרמ"ג חתיכה ששהתה חצי שעה במלחה והונחה אצל חתיכה מתיכה בתחלת מליחה נמי הדין כמו הדין הנ"ל בלעה כך פלטה ול"מ בלא הדחה לעולם ולא בלעה כלל אלא אפי' הודחה ובלעה אפי' לא הודחה כמבואר (ר"ל דדין בשר שנפל לעיר בדברי פוסקים לחשובים מיירי בתוך שיעור מליחה ואסרו עכ"פ מה שבתוך העיר) נם לרש"ל שרי ע"י הדחה ומליחה שנית (היינו רש"ל שהבאתי בפי' הקודם) אם נפל בעיר תוך שיעור מליחה לעיר אפי' נכנס כדי שירתיה מהני מליחה שנית גם דין זה בנפל לעיר כ' הפמ"ג כ' הסמ"ג היינו בכלי מנוקב, ובכלי שמ"מ אף מה שהוץ לעיר אסור דהוה מולח בבשא"מ וכבר כ' בפי' הקודמין דנפל לעיר בכ"מ לא משכחת ח"כ דין זה דוקא בנפל לעיר בבשא"מ תוך שיעור מליחה ואסור גם בנמלח ע"ג עלים והבשר תלוי בעיר כמ"ש בפי' הקודם דנמי אסור משום בשא"מ אלא דמה דכ' הפרמ"ג הדין בשהתה במליחה הני שעה הוא לעיין דמעיקר הדין שיעור מליחה שיעור מיל ושעה הוא רק מחומרא כמבואר בפי' ס"ע מתה"ד ועיי' בפלתי ולג"מ שם ושאר מחרוצים ח"כ לאחר שיעור

מיל בנפל לגיר אז לכתח"מ מותר מטעם כלי שח"מ ו"כ דין רביעי דסי' לקמן כי דין שאינו מצוקב כלח"ה רק חומרת כמ"ש אז"ה :

סימן ת"פ

א) בשר ששהה שיעור מליחה תוך יב"ש והונחה אצל חתיכה במלחה תוך שיעור מליחה אי"צ הדחה ומליחה שנית כבב"פ מחמת מליחה ראשונה מתוס' בש"ך ורש"ל ולא כט"ז ות"ח נמי י"ל דס"ל הכי (ב) הש"ך וט"ז הקשה ארמ"א שכ' בנפל לציר אחר שיעור מליחה יחזור וידחנה וימלחנה הא בת"ח כ' דע"י הדחה נסתמו נקבי פליטה וכתבתי דת"ח כ"כ רק לדחות דעת המרש"ל לרווחא דמלתא אבל לדנפשי' לא ס"ל הכי(ג) ובנפל לציר לאחר שיעור מליחה בכשא"מ דמתיר רמ"א בהפ"מ נ' דה"ד בלא שהה שיעור כבישה כדי שירתיח ע"י שיחזור וידיחנו ולש"ך יעשה הדחה מועטת שלא יסתמו נקבי הפליטה אבל כדי שירתיח יש לאסור אפי' בהפ"מ .

בדין הרביעי כ' הפמ"ג בשר ששהה שיעור מליחה תוך יב"ש והונחה אצל חתיכה במלחה תוך שיעור מליחה לט"ז אות ט"ז שרי דווקא ע"י הדחה ומליחה שנית דבלע וע"י מליחה שנית בכב"פ אבל עכ"פ בלע דציר לא לחמרין מיירי דטרוד למפלט ציר לא בלע ולפ"ך ס"ק ל"ב אי"ל מליחה שנית דטרוד נמי לחמרי' ולח בלע :

הנה מת"ח כלל ו' דין ה' לפוס להיטא מסתע בדין זה נמי לריך מליחה שנית שכ' רמ"י ס"ב שכ' בא"ז שהביה ללח מהבי הח לחמרין לחב לפלט ציר דיקה וכו' רק חס ממלח אאל בשר שכבל חס נפל לתוך הציר חו הציר עליו חוסר מיד לחמר שיעור מליחה וסמך עלמו בדברי רמ"ם פ' נ"ה והמרדכי פ' כ"ה שכתבו וחסור בשר שנפל לציר אחר שיעור מליחה וכ' הת"ח ללמון ס"ד וטוי"ד לח מסתע כן אלח מסתע מסוס דסכל דין ה' הוח כין הממלח עס בשר לחמר שיעור מליחה וביו חס נפל לציר וכן הסכרח מותות והפוסקים הכ"ל דנקטו עס שיעור מליחה היינו עס שיעור פליטתו חו בהודח ונסתמו נקבי פליטה ושוב לח יפתח בשביל הציר שכו וחפשר שלטעיון זה נקטו הפוסקים הנזכרים לעיל שיעור מליחה דוקא בהודחה דכמ"ש דוקא כל"ל ס"כ מדכ' הת"ח דמסתע מס"ד ועור דסכל דין ה' הוח וגם בנפל לציר מכי שיחזור וידחנו וימלחנו ס"ה נמי דדמי דגם חס ממלח אאל בשר לריך וחזור וגמלחו כמו בנפל לציר :

אמנם הח ט"ז ס"ק ט"ז שכ"כ דמקור דבר זה דגם בציר לחריכן חגב דיפלוט ציר יפלוט גם חס שבלע הוח מתוס' לחב תי' דף קי"ג ותוס' כ"כ לתיך מותר למלוך הרבה חתיכות זה על זה חס בשתחתונה פלט בשר פליט כל דמו ועליון העליונה פולט חס ובולע התחתונה ותי' תוס' דבולע חלח דהיתר הוח שיחזור ויפלטנו ע"כ והח התם חין חוזר ומולח לתחתונה ותוס' כ' דבשר פליט כל דמו חפי"ה שרי ול"ל מחמת מליחה לחשונה דעליון פליט ציר חע"ג דבלע מ"מ הדר ופולטו ודוקא נפל לציר תוך יב"ש לריך לחזור להדיחו כמ"ש רמ"ח לקמן ולוקך גדול חבל בממלחה חלל חתיכה מלוחה מ"ל מליחה שנית :

ונ"ל גם מת"ח חין רחי' דלריך מליחה שנית בחולח חלל חתיכה מלוחה לחר שיעור מליחה ואלח דהכח מסוס בנפל לציר לחמר שיעור דלח מהני לרמ"ל מליחה שנית והת"ח ורמ"ח דחולק על המר"ש ס"כ מדינא י"ל דס"ל לת"ח חפי' נפל לציר לחר שיעור מליחה מ"מ לריך מליחה שנית כמו חלל חתיכה דמה שבלע פולט ע"י ציר ממחת מליחה לחשונה כמ"ש בשם תוס' הל"ל ומ"כ מ"ש הת"ח דשניהם דומים זה לזה דהיינו חלל חתיכה לנפל בציר לח דשניהם לריך הדחה ומליחה שנית חלח חדלכה מעיקר הדין דומין דשניהם מ"ל הדחה ומליחה שנית והח דכ' הרמ"ח בנפל לציר דיחזור וידחנו הוח מסוס דחוסס לדברי מרש"ל ולח לכה להחיר לחמר י"ב ותוך יב"ש דווקא בהפ"מ כמבוחר בש"ך ס"ק ל"ז ממחיר נמי מהיות טוב בנפל לציר לחר שיעור מליחה תוך י"ב בהפ"מ שגם יחזור וידחנו וימלחנו חבל בנחוה חלל חתיכה מליחה דמבוחר בתוס' דחי"ל מליחה שנית וכן דעת מהרש"ל הובח בש"ך ס"ק ל"ב חין ממחיר הרמ"ח חיסי' לריך הדחה מליחה שנית .

ובזה יש מקום ליישב קו' הש"ך ס"ק ל"ט וט"ז על רמ"ח שכ' בנפל לציר לחר שיעור מליחה תוך יב"ש שיחזור וידחנו וימלחנו הח ע"י ההדחה שנסתמו נקבי פליטה כמ"ש בת"ח ולפי"ז מ"ש דהח מדינא לדעת רמ"ח מי"ל כלל דבלע והדר פליט ע"י מליחה דחשוחה ובח רמ"ח ליישב דחיות מהרש"ל דכ' דמשמע לי' מרח"ש ומרדכי דחסור בנפל לציר ולחר שיעור מליחה ותי' הרמ"ח בהדחה שנסתמו נקבי פליטה חמנם זו חינו סברח חזקה כ"כ כמ"ש במהרי"ו כלל ו' סקי"ב ופר"ח סי' זה ותוס מהני לחר שיעור מליחה שע"י ההדחה נסתמו הנקבים ממליחה דחשוחה דהי ליישב הפוסקים חבל מעיקר הדין ס"ל הרמ"ח דמותר בלח מליחה שנית דק מסוס חומרת לריך מליחה שנית דכל מה דחפשר שיפליט הוח טוב ולכך יותר עדיף להמחיר ולהדיח קודם מליחה שנית להטעיר הלכלוך הבטין ויהי' נסתמו נקבי פליטה קלת מחחר שמליחה זו להועיל הרס חינו מעכבים דמעיקר הדין בכב"פ במליחה דחשוחה ולח ידחינהו כלל. רק לרווחח דמלתח כ"כ ליישב הפוסקים דחוסרין בנפל לחחר שיעור מליחה בציר ללח מהני שנית דמיירי בהדחה חבל מכל מקום בשהה שיעור מליחה בציר ללח הדחה שיחזור וימלח חבל לנפשי' ס"ל לת"ח כתי' הס' שהבחתיו לעיל דחין רחי' מפוסקים הס מיירי עם שיעור פליטתו ר"ל לחסר שפלט הדם והציר ג"כ חו חיזה תי' חחר כמשל"ק חבל לעיקר ס"ל לרמ"ח דלח נסתמו נקבי פליטה ומ"ל מליחה שנית ומלח להחמיר כמרש"ל שחומר שיחזור וימלח חוך יב"ש מלח יותר יותר טוב שידיח הציר בעין :

עוד כ' הספ"מ ומס נפלה לגיר בל"מ ומחלק בין שהה שיעור כבישה הה בבר כתבתי בסי' הקודמין דז"ח דבבלי מסוקב לח שייך לומר נפל לגיר מכ"ש דשהה בציר שלח כדי כבישה מכ"ש כדי כבישה ות"כ ע"כ מה דרש"ל שחסר בציר לחחר שיעור מליחה ורמ"ח מתיר בהפ"מ שיחזור וימלח מיירי בבלי שחינו מסוקב ומדלח חילק רמ"ח בשהה שיעור כבישה דחסור היינו כמ"ש בסי' תע"ז דרמ"ח לח ס"ל בלל כבישה בציר כדי שירתיח חלח בעי מעל"ע ואלח כתבתי שם דבין דרח"ש דס"ל בכום כדי שירתיח הוה כמבואר בלח"ה דחסור דוקא בהפ"מ ולח בהפ"ח ולפ"ז בסי' ק"ה ס"ח חין להחיר חלח בהפ"מ מ"כ חוך יב"ש דבלח"ה לח שרי חלח בהפ"מ ברמ"ח מ"כ בשיעור בבישה חין להחיר חפי' בהפ"מ דחרי הפ"מ חין להחיר וכמ"ש ט"ז סוס"י ל"ח חמנם בלח שהה שיעור מליחה חפי' כ"ק לח לחסור חס יחזור וימלחנו :

סימן תפ"א

א) מלח חתיכות על חתיכות שכבר שהה יב"ש אסורין באין הפ"מ (ב) בנפל לציר לרש"ל אסור לאחר שיעור מליחה ורמ"א מחיר בהפ"מ חוך יב"ש ולאחר יב"ש אסור אפי' בהפ"מ דחוששש לדעת הרש"ל ואני תמהתי מאוד על ראיות מהרש"ל מראשונים ועשיתי דבריו ביש"ש עם דבריו בא"ו שלא לאחדים דאם מהני מליחה שנית בבוש כדי שירתיח בנפל לציר בהפ"מ חוך יב"ש אינו אוסר כיון דמהני מליחה שנית אלא בבר בחבתי בסי' הקודם אפי' חוך שיעור מליחה או קודם שיעור מליחה אין להחיר בבבוש כדי שירתיח בלא הפ"מ .

בדין המניחי כ' הפמ"ג בשר ששהה שיעור מליחה ולחר י"כ שעות מלח עלי' חתיכה רש"ל מקיל עד מעל"ע ורמ"ח חוסר כחין הפ"מ לחחר י"כ ע"כ וש"ך ס"ק ל"ג כ' שהעיקר כרמ"ח ולמה הממיטו הפמ"ג . ובנפל לציר לחחר י"כ שעות לח מהני הדחה מליחה שנית חפי' בהפ"מ וכמ"ש הש"ך ס"ק ל"ח ובהפ"מ שרי חוך י"כ שעות כמבוחר בדרמ"ח דרש"ל בח"ו חלו חוסר לחחר ששהה שיעור מליחה חס נפל לציר לכך ממחיר רמ"ח בי"כ"ש בהפ"מ בחזור וידחנו וימלחנו כמו בנפל לציר :

ואלו הייתי כדחי ה"ח ליישב דחיות מרש"ל הח מ"ש הרח"ש בפי' ג"ה סי"ג וז"ל שמעשים בכל יום שחוסרים בשר ששהה כדי מליחה שנפל בציר פליטת דם וחפי' לגלי וכן חסר ר"ת זכרונו לברכה תרנגולת שמלחה בבלי שחינו מסוקב חעפ"י שלח ששהה שיעור גלי בבלי ולח נפלט עדיין כל דמה חפ"ה חוסר חותה לגלי דדווקא היכי דנפלט מיד בשעת הבליעה כגון מוליית חמריכן בבלעו כך פלטו חבל דבר הנחסר בשר מחמת דם שבא עליו ממקום חחר חו לח שריכן לי' משום בכב"פ ע"כ ח"כ מבוחר דלחחר שיעור מליחה חין לו עוד תקנה ומי חיי מבין רחי' מכחן בלל דפשטות דברי רח"ש משמע דהחיסור משום בלי שחינו מסוקב וכדמשמע דמה"ט חוסר ר"ת דחוסר תוך שיעור מליחה מטעם בלי שח"מ ה"ה בנפל לציר מיירי תוך שיעור מליחה וחסור מליחה מטעם בלי שחינו מסוקב חבל לחחר שיעור מליחה מל"ל מכחן מרח"ש דלח מהני הדחה ומליחה שנית .

איברא דעל רח"ש קשה דבפ' כ"ה חולק חדין בלי שחינו מסוקב על בסמ"ק דחוסר כולו משום דפי' ממלמ"ק וש"ל דלח דק דרח"ש כחן לפרש משום מה חסור בנפל לציר חי משום פי' ממלמ"ק ומטעם זה חסור בלי שחינו מסוקב חו משום דבבשר בציר כמ"ש בפ' בל הבשר כיון דמ"מ מוכח דשם נבלע ממקום חחר חסור חף לגלי מכל מקום בפ' בל הבשר שכ' הרח"ש דהח דחסרו בנפל לציר ס"ע דשמועת דחחר בבשה"מ חסור למלוח ומשום דבבשר בציר ח"כ מייירי תוך שיעור מליחה והחיך דייק המרש"ל מרח"ש דלחחר שיעור מליחה לח מהני כיון דרח"ש מייירי תוך שיעור מליחה וחסור חו מטעם בלי שח"מ ופי' ממלמ"ק כמו דמשמע פשטות דברי בפ' ג"ה חו מטעם בבוש בבשה"מ כמ"ש בפ' כ"ה ועוד החיך ח"ש למרש"ל מרח"ש שדעתו בית"ש סי' ע"ז דמהני מליחה שנית בנפל לציר דמרח"ש נבי בלי שח"מ מבוחר דחוסר בנפל לציר וכן בפ' ג"ה בשה ר"ת כמו שבתבתי לעיל נס מ"ש הרש"ל שכן הוח בהמרדכי בפ כ"ה שכ' דלחחר שיעור מליחה חסור בנפל לציר ג"כ תיקשי לנפשך דברח"ה מזה דש"ל לית"ש הח תוך שיעור מליחה מהני מליחה שנית וז"ח דתוך שיעור מליחה בלח"ה חסור למרדכי בשה"ק כ"כ שם משום בלי שחינו מסוקב וכ"מ דחסור חפי' חוץ לגיר ומשר מיד כדחי' לעיל סי' ס"ע ועוד שה בכל דחסורים בתוס' פי' ג"ק ורח"ש בפ' כ"ה ויתר דחסורים דשב"ח ור"ן כולם פירשו להך דתרומות דחוסר בנפל לגיר מה שים בתוך הציר תוך שיעור מליחה וחפי"ה חסרו שתם ולח כתבו יותר מליחה שנית בנפל לגיר וחפי' ש"ל בסי' ע"ז בתוך שיעור מליחה מהני מליחה שנית בנפל לגיר וחפי' בכוש בו כדי שירתיח בללה דמלתה דבדי רש"ל תמוסין והת"ח חס לקוסיות י"ם

יש"ש וכל מחרוצים וח"י לתרגו וחי הרש"ל דעתו לפסוק כרמ"ק וכן דעת רמשוגים הכ"ל הח הם לסברו בנפל לגיר לפי תוך שיעור מליחה כמבואר בדבריהם בנפל לגיר ולא מהני מליחה שנית ומה שרוצה הש"ך לומר התם מיירי בלא נגע למעה בשולי כלי ולכלך לא מסור תוך שיעור מליחה משום ל' שת"מ מ"מ מסור מעטם נכבד כמ"ש בתוס' ורמ"ש ועוד כבר כתבתי דגם משום כשת"מ מסור בנפל תוך שיעור מליחה שנית בכוס כדי שירתית כמ"ש בסי' ע"ג ובהגה בעו"ז ס"ק ט"ו ולאחר שיעור מליחה מסור מעטם בכוס בנכבש כדי שירתית ח"כ למה לא חולק בזה"ו ואלו מעטם זה על רמ"א דאסור לאחר שיעור מליחה בלא"ה משום בכוס דקודם שיעור בכישה מותר למרש"ל כמבואר בש"ס סי' ע"ה והוכח בש"ך ס"ק מ"ו זה י"ל דאדה תני' בחידך דאם מהני מליחה שנית בכוס כדי שירתית מותר ולכבי לרמ"א דמהני מליחה שנית י"ב שעות בהפ"מ בנפל לגיר אסור בכוס כדי שירתית (וכך הבין המרש"ל בדעת הת"ח) אבל לדעתי ס"ל למרש"ל דבעי בכוס מעל"ע בנפל לגיר תוך שיעור מליחה וה"ע כיון דעדיין מהני מליחה בכוס כדי שירתית מותר וכמ"ש הש"ס כן והוכח בע"ז ס"ק הנ"ל והבית הרש"ל לדעתי רמי' מפוסקים דלא מהני מליחה שנית והיינו דך להלכך לאסור בכוס כדי שירתית:

מעתה כיון די"ל הרמ"א נמי ס"ל בסי' ש"ס היכי דמהני מליחה שנית לא אסור כדי שירתית מ"כ י"ל לאחר שיעור מליחה כיון דמהני מליחה שנית לרמ"א בהפ"מ כן בכוס כדי שירתית מותר וזה דלא כפרמ"ג בדין הרביעי שכ' לאחר שיעור מליחה בכוס כדי שירתית גם לרמ"א לאסור מטעם בכוס ועוד שכ' למרש"ל שוב לאסור מטעם חיידי דפליט ליר פליט דם שבלע לא ממריזן ז"ח דמ"כ למה דוחה המרש"ל לדעת הרמ"א ועוד הא המרש"ל גופי' סי' ע"ז ס"ל כן לאחר שיעור מליחה לאסור משום בכוס כדי שירתית כטעמי' דרמ"א ולמה כ"מ לריך לעוד טעם בליר לא לחרי לחידי דפליט ליר פולט מה שבלע ומה שדבר שם הפמ"ג נפל לגיר בכלי מנוקב וכבר לחרתי בכלי מנוקב לא שייך נפל לגיר:

סימן תפ"ב

א) לאחר מעל"ע שפלט כל דמו וצירו והונחה אצל חתיכה במלחה או שנפל ציר עלי' נאסרה מיד (ב) ובנפל לציר היכי דלא מהני מליחה שנית כגון תוך יב"ש באין הפ"מ ולאחר מעל"ע בהפ"מ נאסר מיד אפי' לא נכבשה שיעור בכישה:

בדין הסימן כ' הפרמ"ג הוא דבר לאחר מעל"ע שהוא אצל חתיכה תוך שיעור מליחה דין זה כ' רמ"א בתחלת הס"ה וכש"ך סק"ל דלא מהני מליחה והדחה שנית ומלאסר מיד ולף מהרש"ל דס"ל דבשר שנפל לגיר אינו אוסר אלא בשאבה אם שיעור כבישה והכינו הש"ך ס"ק מ"ו מוכח דהא דאתם לגיר מתקיר קלת על הכלי שנפל על הכלי אז על הקרקע ומ"כ נפל לאם בשר שפלט דמו משא"כ כאן דטפה ליר נופל מיד על החתיכה מוכח דאסור מיד ומ"כ ס"ה בנפלה ליר על החתיכה ולא על הכלי י"ל לרש"ל דאסור מיד:

ולי"נ בממלוקת של מרש"ל על רמ"א בנפלה לגיר היכי דלא מהני מליחה שנית אכ' רמ"א שנאסר מיד כמ"ש הרמ"א וכש"ך ס"ק מ"ו דהיינו דכל שאבה שיעור מליחה תוך יב"ש ואין הפ"מ או לאחר יב"ש אף בהפ"מ דלא מהני מליחה שנית והש"ך הביא שם בשם מהרש"ל דאולם על רמ"א דלא אסור אלא כדי כבישה מרש"ש דכ"כ והש"ך ס"ק הנ"ל דוחה למרש"ל משום לדידן דל"ל מליחה כם שפיר כ' רמ"א לאסור מיד כמו לרש"ש אסור כדי קליפה מיד ומה דלריך הרש"ש בכוס כדי שירתית הוא לאסור כולו דרש"ש לא אסר כולו במליחה כם':

ונ"ל דיש"ש ס"ל כל זמן שלא נכבש כדי שירתית פולט ליר הרבה וים לומר גם בליר חיידי דיפליט ליר יפליט נ"כ מה שבלע ואפי' מליחה שנית מ"י דבלע מעט כיון שלא נכבש ופולט כן עדיין ליר הרבה ודיעו כדין נפל לגיר תוך שיעור מליחה דס"ל למרש"ל המהני חיידי דיפליט דם חידי ושם מתיר אפי' בכוס כשיעור כדי שירתית דהיינו בדם ח"כ בליר עכ"פ אין סברת לאסור מיד ושה הת"ח ס"ל דאפי' כדי כבישה מהני מליחה שנית דלו יהי' ע"ז חולק המרש"ל מ"מ בלא בכוס כלל מה בכך דמליחה שם' כאן נרע משאר מליחה משום דפולט לעולם ליר מ"מ אין בידי להכריע:

סימן תפ"ג

א) בשר תפל שנגע בחתיכה שנמלחה בכשא"מ מהני לה מליחה אבל בשוקעות בתוך החתיכות ושהה שיעור בכישה צ"ע אם מהני עוד מליחה אבל הפוסקים לא חלקו בכך ומתירין בב"ע מליחה שנית בבשר תפל:

בדוב"ד בשר שנגע בחתיכה שנמלחה בכלי שת"מ ומאסרה היכא כאלו נגעה בליר ומהני מליחה שנית משום חיידי ס"ד ס"ק כ"ח בשם ת"ח כלל ו' ורש"ל פ' ע"ג וב"ח ולא במחר"י כהן מקרקע מקור הדבר נפל

בגפל לתוך הליר לית לית מתחסף במקום מ' רק בקרקע מסופקים ויל"ל הלא מסתפקים כלל מי לחסור לגמרי בגפל ע"ג קרקע תוך שיעור מליחה מטעם כשמ"מ דז"ל כיון דקרקע כולא הדם לית לומה לכשמ"מ שע"י שהות מועה בכלי שמ"מ פי' הדם ממקום למקום ולכך לית לחסור לגמרי בגפל תוך שיעור מליחה לחרן שלית מכוסה בסרים וכלירוף כמש"ל דרוב פוסקים רחשונים בכל כשמ"מ לית לחוסרין לגמרי חלא דהספק בגפל לקרקע והקרקע לחה מס כולא כדי קליפה מפני שגגע בקרקע לחה וכדנתמע לעון הגש"ד שהביא הש"ך דהספק מס הוה כולא כלל. ונרחה לענין קליפה יש להחמיר וכמו שמסיים הג"ה ס"ד ולחו"ה ורנ"ת בת"ח כיון שלחו מסופקין רלחוי להחמיר:

סימן תפ"ה

א דין בשר מלוח שנפל למי הדחה קמייתא ואין במים ס' בתשו' מהרי"ו כ' אוסרין ומתירין מן הגמ' הוא מוכח וכן הבינו המג"י והנב"י והוא חמוה וכתבתי דלא מן הגמ' פליגי אלא אליבא דסמ"ג הוביחו לאסור והמתירין כ' מסמ"ג לא מוכח (ב) ביאור תי' המתירין ולפי"ז ה"ט דמותר משום דהדם מעורב ברוב מים ולפי"ז מ"ש רמ"א לקמן סי' צ"א ס"ה בהג"ה ב' אם השהור מלוח ונמצא לח איסור אצלו אע"ג דשמא תפל אסור דבולע או הבשר מלוח והחלב תפל אבל אם החלב מעורב במים מותר דקיי"ל כדעת המתירין כאן דר"ן פ' כאו"ה ות"ח וב"י סי' ס"ט ופר"ח (ג) אמנם אם ביש במי הדחה קמייתא ג"כ בשר שלא הודח עדיין אז הבשר המלוח אסור דיש לח בעין על החתיכה ובולע הבשר הלח אצלו (ד) תי' אקו' צ"צ דלמה בלח אצל יבש מלוח אסור בסי' צ"א נימא דמצנן הלח דחלב או דם אין מצנן וחילוק זה בתשו' מרי"ו שהביאו הצ"צ ונב"י (ה) ישוב קו' הנב"י והצ"צ קו' הנב"י אמתירין בשר מלוח שנפל במי הדחה דמבטל כח העיר וקו' הצ"צ למה בסי' צ"א אם הגוזל מלוח אסור אפי' החלב תפל למה לא נעשנן כמו בהדחה ונ"ל למה דקיי"ל כמתירין ב' הנב"י דמי שלבו נקפו עב"פ יתיר ע"י מליחה וצריך לזהר שימלחנו בפ"ע ולא עם שאר בשר אבל למה שביארתי על נכון לישב קו' הנב"י א"צ שימלחנו שנית ויוחר טוב מלחוש שמא לא ימלחנו בפ"ע וק"ל:

עיי' בת"ה כלל ו' סי' י' בדין בשר שנמלח ונפל למים שנתחדמו מפני שהדימו בשר קודם המליחה ותין ס' במים כנגד הדם יש מוסרין ומהגור מתיר ומכי מהוג להתיר בדיעבד ותלה הטעם לפי שהמים מבטלין כח היר ע"כ. וכ"כ שו"ת מהרי"ו סי' י"ח כ' דר"ם מתיר ומאר מכמי מיקטרייך לסרו וטעמיהו מההיא גוזלא דנפל לבדה דכמכא דחמרי כפ' כל הבשר דף ק"ב שרייה ר' חייא ברי דרבה משום דכמכא מכל מחמת מגלחו הא מס לית לו לחכל מחמת מלחו לחסור וכן היעין כר"ת דכל מליחות שלנו הוה לית לו לחכל מחמת מלחו וטעמו של מהר"ר שלום ז"ל שהמים מגמיים הבשר דלח הוה כרותה חע"ג דבני גוזלא דנפל לבדה דכמכא אם לית לו לחכל מחמת מגלחו כי' לחסור משום דכמכא היא עבה ונדבק בהגוזלא ומתוך זה נבלע בו והוסה בכבי"ת סי' מ"ח.

ותמהני על כל דברי תשו' מהרי"ו דהא מגמ' לח מוכח מידי דבגמ' לחמר דכמכא לח הוה לית לו לחכל מחמת מגלחו הוה לחסור לחכל מכ"ל אם הי' כמכא לית לו לחכל מחמת מגלח הוה הגוזל דכמכא נתבלע בתוך הגוזל דהוה כמכא טמח מגיה ופשיטא דלחסור לחכל מכ"ל אם הבשר מגיה דלחסור מהדם לו אם הגוזל מגיה דלחסור מן כמכא דהוה טמח תפל וקיי"ל טמח תפל וטהור מגיה שרי, ולמה לריך ר"ם לחרן שלפי התם דכמכא עבה ונדבק בהגוזל ומתוך זה נבלע בו משמע הא בגלול החלב מגלח הוה שרי הגוזל וז"ל דהא ס"ל החלב המגלח טמח מגלח לגבי הגוזל ולחסור הגוזל:

עד שרחי' בש' לחו"ה כלל ו' דין י"ז שהביח דין זה בשר מגלח שנפל למים שהדח בהן הבשר מתחלה בהדחה קמייתא לז כל הבשר מותר וכ' וכך ולמ"ג שהבשר לית לו הוה ובעובדא דגוזלא דנפלה לכמכא פי' בסמ"ג שפרי' מטעם שפתבתי הי' מגלחים לחכל הם היתה מגלחה לחסר מן הכמכא חלק מהר"ם דלפני התם דכמכא הוה הבר עב ונדבק לחכל דם ומים המעורבים לתם נדבקין ושוב דהתם הוה התיסור בעין וגלול עכ"ל

ואיכ ל"ם דים קילר בתשו' מהרי"ל דלחו מן הגמ' מדקדקים מלחריים מלח מן הסמ"ג דם"ל הכי דלח מהרי' טמח תפל וטהור מליה מותר חלח בשביהם יבשים לחבל לם הטמח גלול לחסור דבשמועה המליה לח חלנו בולע לחמש עדיין קשה הא בסמ"ג מוכח דלחו דוקא בכמכא שהות עב דז"ל הסמ"ג לחכל בשר מי שנפל עליו חלב בין ים מלח בחלב נבדו לו הבשר נבדו הכל לחסור עד ס' כיון שהתיסור הוה גלול וכו' ולהיתי בגב"י בסי' הל"ל שסותר תי' מהר"ם דהכמכא עב תליכא דרמ"ח זה היו תי' דהא הרמ"ח פ' לקמן סי' ק"ה ס"ה בהג"ה כ' הא דטהור מגיה וטמח תפל שרי היינו שהטמח יבש לחבל לם הוה דבר גלול ולחו הבשר מלחו שלחו בתי דחתי' בגלול חוסר רמ"ח, ולדידי גם על תשו' מהרי"ו גופי' קשה דהא הרמ"ח בסי' ל"ח הם דברי הסמ"ג ומהם הקשו מכמי מיקטרייך דהיינו מהסמ"ג הכל"ל והתיך תי' מהר"ם דדוקא בכמכא שהות עב הוה בולע בהיבש הא בסמ"ג כ' חפי' בגלול וכמש"ל דבריו:

ובנב"י שם מחלק בין בב"מ ברמ"ח בסי' ל"ח ובין שם בגידון דידן ול"ל דעוד יש לחלק שם עיי' ע"ז סי' ס"ט ס"ק מ"ז והש"ך בסי' ל"ח ס"ק י"ח דמגלח שמפליגו שם פסק רחיתותו, משל"כ כמפליגו דבר מחר מעתה כלם חין:

ואולם קשה הדבר לחומרו שהרחשונים דהיינו תשו' מהרי"ו ותו"ה הל"ל שהביחו לר' שלום והסכימו עמו שיטי' טועים מני' וכי' שכתבו ליישב מהסמ"ג גופי' כ' דין שלו בכל גלול וכקו' הב"י על רמ"ח כך קשה על תשו' מהרי"ו ות"ה והב"י לח שם על לב שעל רחשונים גופי' קשה כן לכך ל"ל כוונת ר' שלום דכל היסור לח מקרי גלול וטהור יבש מליה בולע חלנו החסור הלח דהיינו בין חלב לו דם וכי"ב שדמי לחלב ודם וכל חסורין שם עב ומביב ומש"ה בכל היסור גלול כגון חלב שכ' הסמ"ג בבלע ביבש הטהור מליה לו ס"ה דם וכי"ב עב ומביך הוה ור' שלום לשו דוקא כמכא לחפוקי חתר מפקון חלח לחפוקי מיס שהות דק וקלים כמ"ש רש"י בפיטור רביעית שמודדין דוקא במים שהוה דק וקלים משל"כ חתר מפקון הם עב ולפי"ז מיבב ר' שלום שפיר וכמ"ש החו"ה בחתיכה מלוחה שנפלה במים שהודמה בו הדמה קמייתא חטפ"י שיש ג"כ דם מ"מ נעשה קלים גם הדם ע"י המים ולכך לית לו בולע, ומדוקדק כן לשון חו"ה שהבחתי לעיל שכ' בתי' הא' דשתי' התם דהכמכא הוה דבר עב חבל דם ומים המעורבים לית נדבקים, דלמה מזכיר מים דהא הקושי' רק מהדם שיהי' חסור לדעת הסמ"ג שם"ל דבולע היסור הלח שחלנו חפי' לית מלוח חסור הטמח חלח כמ"ם דגם דם הוה עב ומביך רק כיון שהמים מעורבים בו גם הדם נעשה קלים:

ויצא לנו סדין דהא דקי"ל ברמ"ח סי' ל"ח כדעת הסמ"ג דחסור מליח יבש והחיסור לח תפל חלנו חסור בבב"ח ס"ד חס החלב בעין חבל חס החלב מעורב במים לח נחסר היבש, וכן הוה ג"כ לתי' הב' של חו"ה שכ' ועוד דהתם הוה התיסור בעין וגלול ע"כ נרחה לחביב דוקא בכמכא החלב בעין ולית מידי להתבלע רק חלב הוה דם"ל לסמ"ג שהלח בולע חלנו דהיינו התיסור לבדו, משל"כ בדם המעורב במים חו חלב המעורב במים דהרוב מים של היתר הוה לחע"ג דליכא ס' מ"מ הרוב הוה המים ממריקן שהיבש בולע יותר מן המים שהוה הרוב ואפשר ג"כ בתי' הב' נמי ס"ל דבולע מן המים מן שהדם והחלב עב, חלח לרווחה דמלתא כ' עוד סניף לתי' הא' דליכא לתי' הב' תרתי למעליותא דהיינו דהתם בכמכא החלב בעין וגם עב משל"כ כאן ליכא נמי מים והמים הם הרוב פשיטא דלח בלע רק מן המים ולא מן הדם חלח ל"ש דסמח דוקא הדם המעורב במים מלמן משום דליכא נמי בברא דידי דלחחר פלימה דם פסק כח המלח ובנקל מלטנן משל"כ בחלב מעורב במים ולא עשה המלח פליטת דם ולא פסק כח המלח י"ל דחסור ודו"ק ועיי' בסי' ת"ר חות ג':

ועיי' בסמ"ג כלל כ"ב בקו"ז שכ' בקו"ג שכ' ג"כ דלפי תי' הא' שם מו"ה דשתי' בכמכא שהות עב מ"כ בחיסור גלול גמור שהיו עב מו בשר לתוך החלב חין חיסור חפי' הבשר מלוח בחתמ"כ נמי לח דק דהא תי' ר' שלום ליישב מסמ"ג דס"ל מ' מהם לח היבש לחסור חפי' הטמח תפל והחיך שרי הבשר מלוח שנפל במי הדהה וחיך חפשר לומר לתי' ר' שלום שהות תי' הא' בשר מלוח לתוך חלב מותר הא הסמ"ג כ' כפי' דחסור מ"ו כמש"ל ות"ש:

ובנב"י שם מקשה על מו"ה הל"ל שכ' בחות י"ז כמתירין דהבשר מלוח שנפל למי הדהה קמייתא חין במים ס' כנגד הדם הא סותר דבריו בפי' י"ע שכ' להיפוך שכ' שם וז"ל בשר מלוח שהתערב עם בשר חלח הודח ולח נמלח והוסס עמו במים בהדהה קמייתא שהבשר המלוח נאסר לגמרי לפי שהדם שיולא מן הבשר תפל הוה דם בעין וחין במים שעים נגד חותו הדם ובלע בבשר המלוח ע"כ. ועפר מי תחת כפות רגלי הקדושים דב"י הלח נרחה מחילוק להדי' בדברי מו"ה גופי' בשלמח בנפל למים ליכא כלל דם בעין חבל בים שם גם בשר שלח הודח מ"כ על הבשר שלח הודח יש דם בעין מיסיקן שמח נגע בחתיכה ושפיר בולע החתיכה המלוח הדם מחתיכה שלח הודח וכדיבי' דסמ"ג דבולע הדם התפל בבשר המלוח. ועל מ"ש הת"ח בשם החגור משום דבתבטל רחיתת הליר במי הדהה כ' הב"י דשתי' לית התערב עם המים חיבף ובטל כחו חבל הבשר היו מתערב עם המים ולהיו מצטנן ורחי' מסי' ל"ח דלח חמרינן שדבר הגלול מצטן המלוח הוה מסי' ל"ח לית לו רחי' וכתי' החו"ה דהתם נדבק החלב על הבשר שבגלול בעין ועב ולכך נבלע וכיון שבולע חי"ח לומר שמצטן להיפך המלוח חדרבה הלח נדבק חליו ובולע מ"כ ע"כ לח מבטל המשקה הטב הרותח וכי חמרו המתירין דמגיס דוקא מים דמים שהם קלישים ולח נדבקים ע"כ הוח מבטל זה תלוי בחידך כמשל"ק מתשו' רי"ו גופי':

ובלי"צ ג"כ הקשה להך דסי' ל"ח חמתי הלח חיטו מצטן להיפך המלוח דהדהה קמייתא השביח שמצטן הבשר מחר ההדהה ולפי' כמי פירוש קיי"ל דמהני הדהה, ולומר לפי שהתי' ע"ז בתשו' מהר"י שכ' דהמים מלגיים רחימות המליחה משל"כ בכמכא דהיינו מ"ם בסמ"ג גבי כמכא שהות עב ונדבק הרי בכמכא כיון שנדבק חיטו מצטן חדרבה בולע ומ"ם חלב דהא הסמ"ג נקיט חלב ח"כ י"ל קו' הל"ל מסי' ל"ח מרמ"ח דמייתי בבשר מלוח בחלב תפל דחלב כיון שהות עב חיטו מצטן להיפך הבשר ח"כ מי

פירות דמנחי בהדחה קמייתא היינו שאר מ"פ חוץ מחלב ודם שאם עבים ומי"מ לומר דאם מלכלכים דזה תלוי בהיתר מאכלים קלושים היאם נבלעים במלוח היאם ממילא אם מלכלכים המלוח :

אמנם הא תיתא לדעת המתירין משום דמיס עכ"פ מלכלכים מאח"כ שאר מאכלים כגון חלב היאם מלכלכים אבל לדעת האוסרין ודאי קאמר דאם"ל אפי' מיס היאם מלכלכים קאמר מדאחמ"כ קאו' הל"ל וי"ל קו' הל"ל גם לדעת האוסרין והיינו דאם"ל כאפרכת המתירין דאחלב שאוב עב וכן דם שהוא ג"כ עב דנדבק ובולע בתוך היאם המלוח שאלמלו א"כ מחזיק עמו המוס ורתיחתו מכ"ש דאין לומר דמלכלכו אלא המתירין ס"ל בתערובת חלב או דם עם מיס נעשה החלב ודם קלים והיינו בולע ומחזיק הרותח אלא דהמיס מלכלכו וכיון דמלכלכו תו אינו בולע היאם אלמלו אבל האוסרין ס"ל אפי' איש תערובת מיס עם הדם הדם שהוא עב נדבק בהשבר ואין כח במיס לנקן דהדם העב שהוא דבוק בשבר חוקן בין השבר למיס :

ואקן' נב"י גופי' דלא דמי מתיכה מלילה שאפלה למיס דאתבטל רותח לגיר כמ"ש התי"ח בשם תשובה וכ' הב"י דל"ד לנפל לגיר עם מיס משום דהתם הגיר מבטל מתחלה ס"ל רמ' דליכא חילוק מ"מ הסמ"ג והמרדכי בפ' כ"ה והובא בב"י סי' ס"ט ובאו"ח בלל ו' דין י"ז בשם הרבה פוסקים דשבר הרבה מלוח לא יתן בכלי במיס מועט ובריעבד מותר במיס מבטלין רותח הגיר שעל התתיכה הרי גם רתיחת התתיכה מבטלין מ"ע דלא נתערב מתחלה וי"ל עוד קו' הל"ל דהתם דמקלן ס"ד בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו כמו בל"ח בגוזלא דנפל לכמכא מי הגוזל מי' מלוח מן החלב מלמטו כיון שהשבר מלוח בתוך החלב ואסור השבר המלוח ואלא התתירין בשבר מלוח שנפל למי התתיכה ס"ל דמיס מלכלכים תפי' במלוח השבר תוך המי התתיכה רק בשבר עב כגון כמכא וחלב לא מלכלכן אלא בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו לא מבטל הרתיחה וכ"מ לפי"ז קושא דאם נפל חלב תפל על השבר מלוח דרך התתיכה ושטיפה מותר השבר אע"ג דהחלב עב משום דדרך התתיכה מלכן להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם דם המיס מלכלכים תפי' מלוח בתוכו מתפתיכה להקל להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דדרך התתיכה מלכן להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם

וגם לתי' שלי לעיל מפי' ל"ת דאם לא פסק כח המלח אלא פלט דם מצו"ה מוסר הסמ"ג ג"כ לא קאמר קו' הב"י על האגור דאחמי נפל לגיר עם מיס שאבטל תחלה די"ל אלא יליף האגור דין השבר שנפל במי התתיכה דאתבטל מן השבר שנפל בגיר אלא מסברא דנפשי' ס"ל האגור דאותה התתיכה משום דאחלב כח המלח דפלט דם והב"י אמנית דאי' לדבריו מפי' ל"ת אינו דאי' דאם בפי' ל"ת לא פלט המלח ואינה רותח טובא :

סימן תפ"ו .

(א) בשר מלוח שנפל לחלב תפל השבשר אסור רמ"א סי' צ"א אבל חלב לבדו מלוח מותר החלב בש"ך סי' צ"ו ס"ק ט"ז בשם ת"ח דלא כסמ"ג ומרדכי והש"ך ג' דפ' בסמ"ג ומרדכי ובתבתי דסמ"ג ג"כ הכי ס"ל אם החלב לבדו נמלח החלב מותר ומיושב לפי"ז כמה קו' ואח"כ מצאתי בסה"ת שממנו מקור הדין דאין חילוק ולא כרמ"א אלא כסמ"ג ואא"כ הגמ"ר דמתיר בחלב לבדו נמלח י"ל דחולק נמי אם בשר לבד נמלח אינו בולע מצלול שאצלו דהא לסה"ת אין חילוק בין להבליע או להפליט :

ובהוותי עומד כפי' הקודם דסמ"ג והוא כרמ"א סי' ל"א ס"ד בהג"ה דלא חמרי' עסור מלוח מותר אלא בשיטה שבשבר מלוח אם נמלח מלוח ונפל לחלב לא השבר אסור משום שהשבר מלוח אם נמלח לחלוחית אלמלו בלעו וכך הוא בלשון התרומות סי' ס"ג וכ' הס"ך סי' ל"א ס"ק ט"ז וכ' בת"ח כלל כ"ב דין כ' אבל אם החלב לבדו מלוח משמע מדברי מרדכי דהחלב מותר דלא כסמ"ג ול"ל הגהות מרדכי וכך הוא ט"ס בא"ו דהא במרדכי אי' בסמ"ג ומ"מ ל"ע לדינא כיון דהמרדכי וסמ"ג מוסרים בשם שכר"ן סובר דכל עסור מליח ושמא תפל לא שרי אלא כשאין נוגעין ומכי דלא קי"ל בפי' זה כוותי' י"ל בלעו כ"ע מודה ועוד בפי' ק"ס חוסם רמ"א לדברי הר"ן ע"כ ומהגרחה אלא עייני דכוותיה בשם"ת שב' דין זה והוא שהמליח דין זה ברחשוה ומשתמת כל הפוסקים הרחשוים שהביאו דין זה ממשבו אחר שה"ת ומדב' שתמת מכלל לגמרי ס"ל כשה"ת ובשה"ת שב' לעיל מבואר אלא בסמ"ג אע"ג דת"ח כ' בשמ"ג חולק וכ"כ בש"ך שם מו"ה אל מרמ"ל אחל בים"ם ס' פ' כ' שב"כ הסמ"ג ור"י נדור"י ומהרח"י וכ' דברי סמ"ג רק שם בשבר מלוח לבדו דאסר בשבר אבל אם החלב לבדו מלוח אם עם מיס נעשה החלב ודם קלים ואינו בולע ומחזיק הרותח אלא דהמיס מלכלכו וכיון דמלכלכו תו אינו בולע היאם אלמלו אבל האוסרין ס"ל אפי' איש תערובת מיס עם הדם הדם שהוא עב נדבק בהשבר ואין כח במיס לנקן דהדם העב שהוא דבוק בשבר חוקן בין השבר למיס :

ואקן' נב"י גופי' דלא דמי מתיכה מלילה שאפלה למיס דאתבטל רותח לגיר כמ"ש התי"ח בשם תשובה וכ' הב"י דל"ד לנפל לגיר עם מיס משום דהתם הגיר מבטל מתחלה ס"ל רמ' דליכא חילוק מ"מ הסמ"ג והמרדכי בפ' כ"ה והובא בב"י סי' ס"ט ובאו"ח בלל ו' דין י"ז בשם הרבה פוסקים דשבר הרבה מלוח לא יתן בכלי במיס מועט ובריעבד מותר במיס מבטלין רותח הגיר שעל התתיכה הרי גם רתיחת התתיכה מבטלין מ"ע דלא נתערב מתחלה וי"ל עוד קו' הל"ל דהתם דמקלן ס"ד בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו כמו בל"ח בגוזלא דנפל לכמכא מי הגוזל מי' מלוח מן החלב מלמטו כיון שהשבר מלוח בתוך החלב ואסור השבר המלוח ואלא התתירין בשבר מלוח שנפל למי התתיכה ס"ל דמיס מלכלכים תפי' במלוח השבר תוך המי התתיכה רק בשבר עב כגון כמכא וחלב לא מלכלכן אלא בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו לא מבטל הרתיחה וכ"מ לפי"ז קושא דאם נפל חלב תפל על השבר מלוח דרך התתיכה ושטיפה מותר השבר אע"ג דהחלב עב משום דדרך התתיכה מלכן להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם דם המיס מלכלכים תפי' מלוח בתוכו מתפתיכה להקל להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם

וגם לתי' שלי לעיל מפי' ל"ת דאם לא פסק כח המלח אלא פלט דם מצו"ה מוסר הסמ"ג ג"כ לא קאמר קו' הב"י על האגור דאחמי נפל לגיר עם מיס שאבטל תחלה די"ל אלא יליף האגור דין השבר שנפל במי התתיכה דאתבטל מן השבר שנפל בגיר אלא מסברא דנפשי' ס"ל האגור דאותה התתיכה משום דאחלב כח המלח דפלט דם והב"י אמנית דאי' לדבריו מפי' ל"ת אינו דאי' דאם בפי' ל"ת לא פלט המלח ואינה רותח טובא :

סימן תפ"ו .

(א) בשר מלוח שנפל לחלב תפל השבשר אסור רמ"א סי' צ"א אבל חלב לבדו מלוח מותר החלב בש"ך סי' צ"ו ס"ק ט"ז בשם ת"ח דלא כסמ"ג ומרדכי והש"ך ג' דפ' בסמ"ג ומרדכי ובתבתי דסמ"ג ג"כ הכי ס"ל אם החלב לבדו נמלח החלב מותר ומיושב לפי"ז כמה קו' ואח"כ מצאתי בסה"ת שממנו מקור הדין דאין חילוק ולא כרמ"א אלא כסמ"ג ואא"כ הגמ"ר דמתיר בחלב לבדו נמלח י"ל דחולק נמי אם בשר לבד נמלח אינו בולע מצלול שאצלו דהא לסה"ת אין חילוק בין להבליע או להפליט :

ובהוותי עומד כפי' הקודם דסמ"ג והוא כרמ"א סי' ל"א ס"ד בהג"ה דלא חמרי' עסור מלוח מותר אלא בשיטה שבשבר מלוח אם נמלח מלוח ונפל לחלב לא השבר אסור משום שהשבר מלוח אם נמלח לחלוחית אלמלו בלעו וכך הוא בלשון התרומות סי' ס"ג וכ' הס"ך סי' ל"א ס"ק ט"ז וכ' בת"ח כלל כ"ב דין כ' אבל אם החלב לבדו מלוח משמע מדברי מרדכי דהחלב מותר דלא כסמ"ג ול"ל הגהות מרדכי וכך הוא ט"ס בא"ו דהא במרדכי אי' בסמ"ג ומ"מ ל"ע לדינא כיון דהמרדכי וסמ"ג מוסרים בשם שכר"ן סובר דכל עסור מליח ושמא תפל לא שרי אלא כשאין נוגעין ומכי דלא קי"ל בפי' זה כוותי' י"ל בלעו כ"ע מודה ועוד בפי' ק"ס חוסם רמ"א לדברי הר"ן ע"כ ומהגרחה אלא עייני דכוותיה בשם"ת שב' דין זה והוא שהמליח דין זה ברחשוה ומשתמת כל הפוסקים הרחשוים שהביאו דין זה ממשבו אחר שה"ת ומדב' שתמת מכלל לגמרי ס"ל בשם"ת ובשה"ת שב' לעיל מבואר אלא בסמ"ג אע"ג דת"ח כ' בשמ"ג חולק וכ"כ בש"ך שם מו"ה אל מרמ"ל אחל בים"ם ס' פ' כ' שב"כ הסמ"ג ור"י נדור"י ומהרח"י וכ' דברי סמ"ג רק שם בשבר מלוח לבדו דאסר בשבר אבל אם החלב לבדו מלוח אם עם מיס נעשה החלב ודם קלים והיינו בולע ומחזיק הרותח אלא דהמיס מלכלכו וכיון דמלכלכו תו אינו בולע היאם אלמלו אבל האוסרין ס"ל אפי' איש תערובת מיס עם הדם הדם שהוא עב נדבק בהשבר ואין כח במיס לנקן דהדם העב שהוא דבוק בשבר חוקן בין השבר למיס :

אמנם הא תיתא לדעת המתירין משום דמיס עכ"פ מלכלכים מאח"כ שאר מאכלים כגון חלב היאם מלכלכים אבל לדעת האוסרין ודאי קאמר דאם"ל אפי' מיס היאם מלכלכים קאמר מדאחמ"כ קאו' הל"ל וי"ל קו' הל"ל גם לדעת האוסרין והיינו דאם"ל כאפרכת המתירין דאחלב שאוב עב וכן דם שהוא ג"כ עב דנדבק ובולע בתוך היאם המלוח שאלמלו א"כ מחזיק עמו המוס ורתיחתו מכ"ש דאין לומר דמלכלכו אלא המתירין ס"ל בתערובת חלב או דם עם מיס נעשה החלב ודם קלים והיינו בולע ומחזיק הרותח אלא דהמיס מלכלכו וכיון דמלכלכו תו אינו בולע היאם אלמלו אבל האוסרין ס"ל אפי' איש תערובת מיס עם הדם הדם שהוא עב נדבק בהשבר ואין כח במיס לנקן דהדם העב שהוא דבוק בשבר חוקן בין השבר למיס :

ואקן' נב"י גופי' דלא דמי מתיכה מלילה שאפלה למיס דאתבטל רותח לגיר כמ"ש התי"ח בשם תשובה וכ' הב"י דל"ד לנפל לגיר עם מיס משום דהתם הגיר מבטל מתחלה ס"ל רמ' דליכא חילוק מ"מ הסמ"ג והמרדכי בפ' כ"ה והובא בב"י סי' ס"ט ובאו"ח בלל ו' דין י"ז בשם הרבה פוסקים דשבר הרבה מלוח לא יתן בכלי במיס מועט ובריעבד מותר במיס מבטלין רותח הגיר שעל התתיכה הרי גם רתיחת התתיכה מבטלין מ"ע דלא נתערב מתחלה וי"ל עוד קו' הל"ל דהתם דמקלן ס"ד בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו כמו בל"ח בגוזלא דנפל לכמכא מי הגוזל מי' מלוח מן החלב מלמטו כיון שהשבר מלוח בתוך החלב ואסור השבר המלוח ואלא התתירין בשבר מלוח שנפל למי התתיכה ס"ל דמיס מלכלכים תפי' במלוח השבר תוך המי התתיכה רק בשבר עב כגון כמכא וחלב לא מלכלכן אלא בהדחה ושטיפה אבל במלוח בתוכו לא מבטל הרתיחה וכ"מ לפי"ז קושא דאם נפל חלב תפל על השבר מלוח דרך התתיכה ושטיפה מותר השבר אע"ג דהחלב עב משום דדרך התתיכה מלכן להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם דם המיס מלכלכים תפי' מלוח בתוכו מתפתיכה להקל להשבר ובפי' ל"ת אלא מלכן משום דמלוח בתוכו והאגור דס"ל דאפי' מלוח בתוכו מבטל מי התתיכה ס"ד במיס שבתערב עם

וגם לתי' שלי לעיל מפי' ל"ת דאם לא פסק כח המלח אלא פלט דם מצו"ה מוסר הסמ"ג ג"כ לא קאמר קו' הב"י על האגור דאחמי נפל לגיר עם מיס שאבטל תחלה די"ל אלא יליף האגור דין השבר שנפל במי התתיכה דאתבטל מן השבר שנפל בגיר אלא מסברא דנפשי' ס"ל האגור דאותה התתיכה משום דאחלב כח המלח דפלט דם והב"י אמנית דאי' לדבריו מפי' ל"ת אינו דאי' דאם בפי' ל"ת לא פלט המלח ואינה רותח טובא :

סימן תפ"ו .

(א) בשר מלוח שנפל לחלב תפל השבשר אסור רמ"א סי' צ"א אבל חלב לבדו מלוח מותר החלב בש"ך סי' צ"ו ס"ק ט"ז בשם ת"ח דלא כסמ"ג ומרדכי והש"ך ג' דפ' בסמ"ג ומרדכי ובתבתי דסמ"ג ג"כ הכי ס"ל אם החלב לבדו נמלח החלב מותר ומיושב לפי"ז כמה קו' ואח"כ מצאתי בסה"ת שממנו מקור הדין דאין חילוק ולא כרמ"א אלא כסמ"ג ואא"כ הגמ"ר דמתיר בחלב לבדו נמלח י"ל דחולק נמי אם בשר לבד נמלח אינו בולע מצלול שאצלו דהא לסה"ת אין חילוק בין להבליע או להפליט :

ובהוותי עומד כפי' הקודם דסמ"ג והוא כרמ"א סי' ל"א ס"ד בהג"ה דלא חמרי' עסור מלוח מותר אלא בשיטה שבשבר מלוח אם נמלח מלוח ונפל לחלב לא השבר אסור משום שהשבר מלוח אם נמלח לחלוחית אלמלו בלעו וכך הוא בלשון התרומות סי' ס"ג וכ' הס"ך סי' ל"א ס"ק ט"ז וכ' בת"ח כלל כ"ב דין כ' אבל אם החלב לבדו מלוח משמע מדברי מרדכי דהחלב מותר דלא כסמ"ג ול"ל הגהות מרדכי וכך הוא ט"ס בא"ו דהא במרדכי אי' בסמ"ג ומ"מ ל"ע לדינא כיון דהמרדכי וסמ"ג מוסרים בשם שכר"ן סובר דכל עסור מליח ושמא תפל לא שרי אלא כשאין נוגעין ומכי דלא קי"ל בפי' זה כוותי' י"ל בלעו כ"ע מודה ועוד בפי' ק"ס חוסם רמ"א לדברי הר"ן ע"כ ומהגרחה אלא עייני דכוותיה בשם"ת שב' דין זה והוא שהמליח דין זה ברחשוה ומשתמת כל הפוסקים הרחשוים שהביאו דין זה ממשבו אחר שה"ת ומדב' שתמת מכלל לגמרי ס"ל בשם"ת ובשה"ת שב' לעיל מבואר אלא בסמ"ג אע"ג דת"ח כ' בשמ"ג חולק וכ"כ בש"ך שם מו"ה אל מרמ"ל אחל בים"ם ס' פ' כ' שב"כ הסמ"ג ור"י נדור"י ומהרח"י וכ' דברי סמ"ג רק שם בשבר מלוח לבדו דאסר בשבר אבל אם החלב לבדו מלוח אם עם מיס נעשה החלב ודם קלים והיינו בולע ומחזיק הרותח אלא דהמיס מלכלכו וכיון דמלכלכו תו אינו בולע היאם אלמלו אבל האוסרין ס"ל אפי' איש תערובת מיס עם הדם הדם שהוא עב נדבק בהשבר ואין כח במיס לנקן דהדם העב שהוא דבוק בשבר חוקן בין השבר למיס :

א) ישוב שיטת רש"י דס"ל דאפי' בבישול לא קרעו ללב אחר בישול דשיע (ב) ביאור דברי רש"י חולין ק"ט במשנה (ג) אם נפל דם בעין על לב בשעת מליחה או נפל לציר השך מתיר ובמנ"י ופרמ"ג וח"ד אוסרים בנפל לציר ופר"ח ופלתי מתירין בשך וכתבתי פי' ברמב"ן וכדעת השך דלב שיע נמי מבחוץ לרמב"ן ונ"ל עפ"כ בנפל לציר תוך יב"ש דמתיר רמ"א בסוס"י ע' בשאר בשר תוך יב"ש בהפ"מ בלב יש להקל אפי' בלא הפ"מ ולאחר יב"ש בשאר בשר אסור בלב יש להתיר בהפ"מ אף דלב עוף ליכא הפ"מ אבל נ"מ לאסור בתערובת (ד) בישוב או"ה מ"ש דהא דשרי קרעו לאחר מליחה או לאחר צלי ה"ד בפתוח למעלה אבל באינו פתוח אין כח במלח להפליט לחוץ ובולע הלב ולא אמרינן בדם בעין כבב"פ וכל אחרונים פליגי אאו"ה ולענ"ד כל קו' שהקשו עליו לק"מ .

בש"ע ס"ב מלחו ולא קרעו קרעו לאחר מליחתו כו' דכבב"פ וה"ה אם נלחו לחל אם בשלו בלי קריעה אסור עד שיהי' ס' כנגד הלב וזה כשיטת ר"ת ולא כשיטת רש"י דס"ל לפי' כשיבול קרעו ושרי ולעתיק הסוני' פסקים דף ע"ד נימא מסייע לי' לרבה דס"ל בלי' למעיין כבלעו כך פלטו הלב קרעו ומוליח דמו לא קרעו קרעו לאחר בשלו ומותר מ"ע לאו משום דאמרינן כבב"פ שאני לב דשיע פרש"י ולא בלע ולפי' בקדירה

בקדירה נמי שרי ואע"ג דליכא למימר כך פלטו ובתוס' שם בר"ת ס"ל דהך תי' שאני לב דשיע דיחוי בעלמא הוא דהא למסקנא קיי"ל כרבה דאמרינן בכב"פ ובאחרונ מש"ך הקשה על פרש"י דאין סברת לומר דלפי מה דדחי שאני לב דשיע מתיר יותר דהיינו אפי' בכיטול ואין דרך התלמוד בכך והכי ס"ל נימא מסייע לי' הלב קרעו ומוליא את דמו כמאי עסקינן לילימא בכיטולי ממאי שרי אלא ש"מ בגלי וכבכ"פ ולפי זה בכיטול ושאני לב דשיע:

ובישוב רש"י ס"ל דבמשמה מוקין דף ק"ע ע"ח הלב קורע ומוליא דמו לה קרעו היינו עובר עליו פרש"י היינו עובר עליו להיות בכרת ובמס' כריתות מוקים לה בלב עוף שאין בדמו כזית אבל בבהמה חייב אם קרעו אחר בשולו אבל בשרו היינו מאכל שהלב חלק הוא והיינו בולע וס"ל אמרי' בפסחים שאני לב דשיע ע"ל דלכאו' קשה הא רש"י פרשן הוא ומה שייכות כאן במשמה אבל בשרו מותר והלא לקמן ע"ב מי' כן להדי' קרעו לאחר בשולו ובשרו מותר ועוד יל"ד תלמון רש"י שב' מי' כן להדי' אמרי' בפסחים דמשיע דכאן נמי אמר בפי' טעם זה ואפי' הכי ס"ל דאמרין בפסחים וז"ח דכאן לא נאמר טעם זה והכי ס"ל דאמרין בפסחים וכ"כ תוס' שם דברי רש"י ומביק תוס' תיבת נמי.

ע"ב ס"ל דרש"י לריך כן כל דבריו לפירוש המשנה דקשה חדא דקו' בש"י ברש"י ס"ע ופפלתי בפי' זה דמה קמ"ל מתני' דאיכא עובר אח"ש וכי שיעורין אתי לאשמעינן ועוד דאם זה משמעינן ס"ל לפרש דמיירי בעוף . ב' קשה דהמשנה קמ"ל בדם ולמה לה למהדר הדין של בשר חלב אם הוא מותר או אסור ואין לומר דהמשנה דמיירי בכיטול דומיא דכחל ופשיטא דהבשר הלב אסור דבכיטול לא שייך בכב"פ דלמא מיירי בגלי דבריית' לקמן ע"ב והוא הברייתא הל"ל אמנית בפסחים ואין פשיטא כ"כ דשרי משום בכב"פ דהא תניי בפסחים לי"ל בכב"פ ומקשי שם מרבה דתי"ל בכב"פ ובבריית' תה"כ קמ"ל כיתר הבשר הלב קרעו לאחר בשולו ומוכר למאי דלילטרך לאשמעינן ת"כ למה המשנה שביק היתר הלב בהילכה ומהדר על הדם בהיינו עובר ועובר.

ע"ב כ' דחדא קו' מתוליות בחברתה דמתני' בשורין דהיינו עובר לא לאשמעינן כאן דאמרו לא ידעינן על עתה דליכא עוכש בפחות משיעור אלא דיוקא קמ"ל דתני בדם קרעו ומוליא דמו לא קרעו היינו עובר עליו הא הלב עלמו מותר וז"ש רש"י הלב בשרו היינו לאסר דרש"י לריך זה לפרושי דמתני' דלמה שביק בשרו ומה קמ"ל מתני' ופרש"י דבאמת הא קמ"ל דאכל בשרו היינו לאסור וכ' רש"י הטעם שהלב חלק דאין לומר משום דאכל בשרו היינו לאסור וכ' רש"י הטעם שהלב חלק דאין לומר משום בכב"פ וכמ' ר"ת דשיע הוא דיחוי בעלמא לרבה דטעמא משום בכב"פ ת"ש למה לי הויכח רבה דאמרי' בכב"פ ממתניתין ואביי מה פריך לי' תיפ"ל דמוכח ממתני' הכי בעלמא מבריית' דקתני בסדי' דקרעו לאחר בשולו ומותר לא קשה ד"ל דרבה ואביי ידעו מבריית' אבל ממתני' שפיר מוכח ותי"ל דהוא מלי לעולדי שאני לב דשיע הא ר"ת ס"ל דליתא לרבה בלל סברות שיע:

ועוד הפי"ת דיש לדחות כן מ"מ רבה לי"ל סברת שיע ורק משום בכב"פ ה"ל ה"ל לרבה למוקים דבריו אמתני' דלהכי לא נאסר הבשר בכב"פ ת"ו דקושטא הכי טעמא דמתני' משום דשיע ולא נאסר ולמ"ד דאפי' בכיטול אמר ועוד בלא"ה מוכח ממתני' דהטעם משום שיע ובכ"ע מותר אפי' בכיטול דאל"כ הקל"ד דלמה מסדר המשנה לעיין הדם ולא מסדר לעיין הבשר דלגלי מותר משום בכב"פ אבל בכיטול אסור ת"ו כיון דכל מה דקמ"ל מתני' דאיכו עובר דלשעורין ליכא למימר דקמ"ל דיוקא קמ"ל דהא בשרו לא נאסור משמע בכ"ע לא נאסר בין בגלי בין בכיטול זע"כ הטעם משום שיע ולפי"ז ת"ש מ"ש והכי אמי אמרין בפסחים לפי' הל"ל מבלן מעוף המשנה מוכח בטעמא דשיע ות"ש הלשון הכי אמי אמרי' בפסחים ולפי"ז ליתא לס' הל"ל דלמסקנא דאמרי' בכב"פ תו לא אמרי' ת' הש"ס הל"ל שאני לב דשיע הא' הלי סברת קיימות ומוכחת מן המשנה דאין מדיוקי דמתני' בכה"ל ובפ"ד דרלה לפשוט מבריית' קרעו לאחר בשולו ומותר בכב"פ לא אסיק דיוקי דמתני' דאולין הל"ל דבלב הטעם הוא משום שיע אמ"ה לא נאסר ולא קשה אמי קו' מאחוך מפ"ך דהתרלן דקאמר שאני לב דשיע וממילא גם בכיטול מהני סברת שיע ולא קאמר אפי' גם לתרלן דשיע דוקא בגלי וכפ"ך מסכים עמו דאין דרך התרלן לדחוק יותר מבל לפי הל"ל ת"ש דמפני שמתך רש"י מדיוקי דמתני' דאולין דבש מוכח בבר סברת שיע ודאפי' בכיטול מותר כמש"ל:

ב מלחו ולא קרעו קרעו אחר מליחתו עי' ש"ך ס"ק ג' הקשה הא בשר בלא מליחה אסור אפי' בכב"פ בת"ח כלל כ"ז דין ב' בשר בלא בשר לא אמרי' בכב"פ בת"ח כלל כ"ז דין ב' בשר בלא מליחה אסור אפי' בכב"פ ובהכא בב"ח בסמוך ותי' דלגבי הלב עלמו מהני שיעתו דאין בולע הרבה ולגבי דידי' מחשב דם שבולע דם פליטה ומרי"ח בהג"ה ס"ד תי' דהדם מתיבש ע"י מליחה ולגי והוה כדם פליטה הכא נמי דבריית' פסחים דע"ד תי' רק בגלי דקרעו אחר מליחתו וכ' תוס' חולין קי"ח ד"ה דמה הלי טעמא דמתיבש ע"י גלי ול"ל נמ אחר מליחתו מתיבש וכ' מהרי"ו שהוא דוחק קלת ויש"ש דברי בסי' מ"ח וכ' שהוא דוחק גדול.

ותי' ס"ג אקו' זו הוא שיעת הרמב"ן דבגלי ומליחה דמשי הש"ס שאני לב דשיע ח"כ לא בלע כלל והש"ך מסכים ובספרו התרוך לפי' הרמב"ן, ח"כ אם נפל דם בשר מבחוץ בעת מליחה ואלי ג"כ מותר כיון דשיע שאינו בולע וכן אם נפל לגיר מותר, ובמי' כלל כ"ז כ' דלא כרמב"ן משום דהרבה פוסקים פליגין עלי' ולא ס"ל לב שיע כלל וכ"ם בפרמ"ג ש"ך סק"ג ש"ד סק"ב מבל בספ"ח ופלתי מקילין דהא ליכא רש"י ור"ת ור"מ ורז"ה ורקא דס"ל לב שיע אפי' בכיטול אינו בולע ואתוך וש"ך ורש"ל דס"ל לעיקר כרמב"ן וכפ' יד יודע הקשה על פרש"י דאין סברת לומר דלפי מה דדחי שאני לב דשיע מתיר יותר דהיינו אפי' בכיטול ואין דרך התלמוד בכך והכי ס"ל נימא מסייע לי' הלב קרעו ומוליא את דמו כמאי עסקינן לילימא בכיטולי ממאי שרי אלא ש"מ בגלי וכבכ"פ ולפי זה בכיטול ושאני לב דשיע:

ובישוב רש"י ס"ל דבמשמה מוקין דף ק"ע ע"ח הלב קורע ומוליא דמו לה קרעו היינו עובר עליו להיות בכרת ובמס' כריתות מוקים לה בלב עוף שאין בדמו כזית אבל בבהמה חייב אם קרעו אחר בשולו ובשרו מותר ועוד יל"ד תלמון רש"י שב' מי' כן להדי' קרעו לאחר בשולו ובשרו מותר והלא לקמן ע"ב מי' כן להדי' אמרי' בפסחים דמשיע דכאן נמי אמר בפי' טעם זה ואפי' הכי ס"ל דאמרין בפסחים וז"ח דכאן לא נאמר טעם זה והכי ס"ל דאמרין בפסחים

וכ"כ תוס' שם דברי רש"י ומביק תוס' תיבת נמי.

ע"ב ס"ל דרש"י לריך כן כל דבריו לפירוש המשנה דקשה חדא דקו' בש"י ברש"י ס"ע ופפלתי בפי' זה דמה קמ"ל מתני' דאיכא עובר אח"ש וכי שיעורין אתי לאשמעינן ועוד דאם זה משמעינן ס"ל לפרש דמיירי בעוף . ב' קשה דהמשנה קמ"ל בדם ולמה לה למהדר הדין של בשר חלב אם הוא מותר או אסור ואין לומר דהמשנה דמיירי בכיטול דומיא דכחל ופשיטא דהבשר הלב אסור דבכיטול לא שייך בכב"פ דלמא מיירי בגלי דבריית' לקמן ע"ב והוא הברייתא הל"ל אמנית בפסחים ואין פשיטא כ"כ דשרי משום בכב"פ דהא תניי בפסחים לי"ל בכב"פ ומקשי שם מרבה דתי"ל בכב"פ ובבריית' תה"כ קמ"ל כיתר הבשר הלב קרעו לאחר בשולו ומותר בכב"פ ת"ש למה לי הויכח רבה דאמרי' בכב"פ ממתניתין ואביי מה פריך לי' תיפ"ל דמוכח ממתני' הכי בעלמא מבריית' דקתני בסדי' דקרעו לאחר בשולו ומותר לא קשה ד"ל דרבה ואביי ידעו מבריית' אבל ממתני' שפיר מוכח ותי"ל דהוא מלי לעולדי שאני לב דשיע הא ר"ת ס"ל דליתא לרבה בלל סברות שיע:

ועוד הפי"ת דיש לדחות כן מ"מ רבה לי"ל סברת שיע ורק משום בכב"פ ה"ל ה"ל לרבה למוקים דבריו אמתני' דלהכי לא נאסר הבשר בכב"פ ת"ו דקושטא הכי טעמא דמתני' משום דשיע ולא נאסר ולמ"ד דאפי' בכיטול אמר ועוד בלא"ה מוכח ממתני' דהטעם משום שיע ובכ"ע מותר אפי' בכיטול דאל"כ הקל"ד דלמה מסדר המשנה לעיין הדם ולא מסדר לעיין הבשר דלגלי מותר משום בכב"פ אבל בכיטול אסור ת"ו כיון דכל מה דקמ"ל מתני' דאיכו עובר דלשעורין ליכא למימר דקמ"ל דיוקא קמ"ל דהא בשרו לא נאסור משמע בכ"ע לא נאסר בין בגלי בין בכיטול זע"כ הטעם משום שיע ולפי"ז ת"ש מ"ש והכי אמי אמרין בפסחים לפי' הל"ל מבלן מעוף המשנה מוכח בטעמא דשיע ות"ש הלשון הכי אמי אמרי' בפסחים ולפי"ז ליתא לס' הל"ל דלמסקנא דאמרי' בכב"פ תו לא אמרי' ת' הש"ס הל"ל שאני לב דשיע הא' הלי סברת קיימות ומוכחת מן המשנה דאין מדיוקי דמתני' בכה"ל ובפ"ד דרלה לפשוט מבריית' קרעו לאחר בשולו ומותר בכב"פ לא אסיק דיוקי דמתני' דאולין הל"ל דבלב הטעם הוא משום שיע אמ"ה לא נאסר ולא קשה אמי קו' מאחוך מפ"ך דהתרלן דקאמר שאני לב דשיע וממילא גם בכיטול מהני סברת שיע ולא קאמר אפי' גם לתרלן דשיע דוקא בגלי וכפ"ך מסכים עמו דאין דרך התרלן לדחוק יותר מבל לפי הל"ל ת"ש דמפני שמתך רש"י מדיוקי דמתני' דאולין דבש מוכח בבר סברת שיע ודאפי' בכיטול מותר כמש"ל:

ב מלחו ולא קרעו קרעו אחר מליחתו עי' ש"ך ס"ק ג' הקשה הא בשר בלא מליחה אסור אפי' בכב"פ בת"ח כלל כ"ז דין ב' בשר בלא מליחה אסור אפי' בכב"פ בת"ח כלל כ"ז דין ב' בשר בלא בשר לא אמרי' בכב"פ בת"ח כלל כ"ז דין ב' בשר בלא מליחה אסור אפי' בכב"פ ובהכא בב"ח בסמוך ותי' דלגבי הלב עלמו מהני שיעתו דאין בולע הרבה ולגבי דידי' מחשב דם שבולע דם פליטה ומרי"ח בהג"ה ס"ד תי' דהדם מתיבש ע"י מליחה ולגי והוה כדם פליטה הכא נמי דבריית' פסחים ע"ד תי' רק בגלי דקרעו אחר מליחתו וכ' תוס' חולין קי"ח ד"ה דמה הלי טעמא דמתיבש ע"י גלי ול"ל נמ אחר מליחתו מתיבש וכ' מהרי"ו שהוא דוחק קלת ויש"ש דברי בסי' מ"ח וכ' שהוא דוחק גדול.

ותי' ס"ג אקו' זו הוא שיעת הרמב"ן דבגלי ומליחה דמשי הש"ס שאני לב דשיע ח"כ לא בלע כלל והש"ך מסכים ובספרו התרוך לפי' הרמב"ן, ח"כ אם נפל דם בשר מבחוץ בעת מליחה ואלי ג"כ מותר כיון דשיע שאינו בולע וכן אם נפל לגיר מותר, ובמי' כלל כ"ז כ' דלא כרמב"ן משום דהרבה פוסקים פליגין עלי' ולא ס"ל לב שיע כלל וכ"ם בפרמ"ג ש"ך סק"ג ש"ד סק"ב מבל בספ"ח ופלתי מקילין דהא ליכא רש"י ור"ת ור"מ ורז"ה ורקא דס"ל לב שיע אפי' בכיטול אינו בולע ואתוך וש"ך ורש"ל דס"ל לעיקר כרמב"ן וכפ' יד יודע הקשה על פרש"י דאין סברת לומר דלפי מה דדחי שאני לב דשיע מתיר יותר דהיינו אפי' בכיטול ואין דרך התלמוד בכך והכי ס"ל נימא מסייע לי' הלב קרעו ומוליא את דמו כמאי עסקינן לילימא בכיטולי ממאי שרי אלא ש"מ בגלי וכבכ"פ ולפי זה בכיטול ושאני לב דשיע:

ובישוב רש"י ס"ל דבמשמה מוקין דף ק"ע ע"ח הלב קורע ומוליא דמו לה קרעו היינו עובר עליו להיות בכרת ובמס' כריתות מוקים לה בלב עוף שאין בדמו כזית אבל בבהמה חייב אם קרעו אחר בשולו ובשרו מותר ועוד יל"ד תלמון רש"י שב' מי' כן להדי' קרעו לאחר בשולו ובשרו מותר והלא לקמן ע"ב מי' כן להדי' אמרי' בפסחים דמשיע דכאן נמי אמר בפי' טעם זה ואפי' הכי ס"ל דאמרין בפסחים וז"ח דכאן לא נאמר טעם זה והכי ס"ל דאמרין בפסחים

וכ"כ תוס' שם דברי רש"י ומביק תוס' תיבת נמי.

ועל רמב"ן נופי' קשה שב' דש"י כיטול אסור דאין לומר דשיע גם מבחוץ ולא בלע אע"ב נתירנו כשהתבשל עם בשלה וכו', וקשה ל"ל לרמב"ן הטעם דאסור בכיטול עם בשלה משום דאינו שיע מבחוץ הא בלא"ה י"ל שאני כיטול דכמ הרתיחה עם הרוטב גורם שמלחלח ומחלל דרך שיעתו וכ"כ כ"ם טעם זה סי' מ"ח ע"כ נראה לומר דגם הרמב"ן הכי כוונתו דאין לומר דשיע נמי בחוץ כלו' לגבי רוטב רותח לריך שיעתו מבחוץ ביותר וז"ש ותי"ל דשיע נמי בחוץ דהיינו ביותר שאפי' רוטב רותח נמי אינו בולע מ"ש תתירנו כשהתבשל עם בשלה אבל לגבי בלי ומליחה מודה רמב"ן נופי' דהוה שיע נמי מבחוץ:

אמנם לריכי ס"ל תי' ד' על קו' הס"ל דהא"ב דדם הלב הוה דם בעין אלא כאן מצו"ה שרי כמ"ש תו"ה בלל כלל ט"ו דין ג' דלא מהני קרעו לאחר מליחתו ואחר לגיותו בסגור ופתוח הלב לגמרי אלא שלריך להיות פתוח למעלה ר"ל דזב הדם לאוץ במקום שהוא פתוח דאל"כ אין כח למלח להפליטו ע"כ ע"ש וא"כ מ"ש נמי דלא מקרי דם בעין משום דמה שנשאר בתוך הלב אינו אלא מיעוטא ואפיל דם פליטה דאו"ה מדמי הלב לאוטין של דם דבעי אחוכי כן נמי מהני אחוכי דלא הוה דם בעין כמו באוטין דמהני ומ"ש תה"ח על או"ה דהפוסקים לא אלקו על אלו"ה וכן פ' כרמ"ח לקמן סוף, סעי' זה והוכא בש"ך סקי"ג וכע"ז שם וכל אחרונים הסכימו עם הרמ"ח יש לומר ולישב האו"ה דס"ל דאחיכה דבעי לא לריכי לאשמעינן דבעי קודם מליחה דלא נרע לב אחוכי דם אלא דלב נרע מהוכים דבעי אפי' קריעה אבל לא קרעו דשרי אחר מליחה דבעי עכ"פ אחוכה ופתוח למעלה זה פשיטא ולא לריכי למימר דאיקשי לנפשך קו' הל"ל הא דם בעין לא אמרין כבלעו כך פלטו:

ועוד הא ת"ח שם והנסמ"ד כ' בשם ר' פרץ ור"י מאיבלי והר"ר מתתי' ס"ל דדם הלב מקרי דם בעין ולכן חוסר בשר שנמלח עמו והוכחו דעות אלו לקמן בסג"ה והקשה בת"ח דאע"ג הלב עלמו מותר (כמ"ש הרשב"א ובוש"ע ות"ח לא ניחא לי' דפליגי הכי פוסקים) ותי' הת"ח לגבי לב עלמו מהני שיעתי' דלא יהי' דם בעין ואחרי כי' בכב"פ זה הי' דוחק לאו"ה ת"ל דלא שרי גם הלב עלמו אלא אם הי' פתוח למעלה כמו כן ת"ש ת"ח דלא מהני מליחה לדם הלב ואין כח במלה להפליט כיון שהוא דם בעין ומדוקדק לזה לשון או"ה שב' שם וכן הסכי הריב"ה ור"י ור"ת שאין סומכין כלל לשאני דחוקי שאני לב דשיע אלא אין חילוק כלל בין לב לבשר בשר שיש בו דם בעין כמו וסגור ע"ל מדב' ושמה דאין חילוק כלל בלב הרי זה גילה היפוך דברי ת"ח שרולה לומר דבב"פ מהני שיעתו בלב שיהי' נקרא דם פליטה אלא כלל לא ות"ל הקל"ד אחיך הלב עלמו שרי והבשר שנמלח עמו אסור ת"ו דהני פוסקים ממי ס"ל דמיירי שהוא פתוח למעלה כה"ג מיירי הברייתא דמהני קרעו לאחר בלי ושם שנסרו הבשר מיירו בסגור לגמרי ואז בחמת גם הלב אסור במליחה ובלי והגם בשהר הוכח דבריהם לפיהו דברי ר' פרץ ומהר דברי הפוסקים הל"ל לא ליתא כן דמיירי בסגור והברייתא בפתוח למעלה מ"מ מאחר דלי"ל תי' אחר יש ליישב דבריהם בתופן זה ולעיין בשר שנמלח עמו דהפוסקים

הל"ל לאסרו ע"ז חולק או"ה לגאחר בשר מקרי דם פליטה:

ומה שהקשה עליו בת"ח שם דין ג' דש"כ הא דקאמרו הפוסקים דקורע לאחר מליחתו ה"ד אי סי' סגור למעלה מ"ש קריעה אח"כ לדעתו ואי מיירי בפתוח למעלה מ"ש קריעה זו ל"ל דהא קרוע ועומדת הוא לדעתו שהרי כ' נתבשל בו שרי ומה שהבו לקרעו לגמרי היינו אלא חומרא בלא הזכירו בתלמוד ע"כ ובמי' כלל כ"ז תמה אח"ת דלמה לא נקטי או"ה מנגו' פסחים דף ע"ד וחולין ק"ט מברייתא שם הלב קרעו ומוליא את דמו לא קרעו קרעו אחר בשולו סיימו גלי ומותר ותי' המי' דחוק ועוד בהו"ה נופי' כ' להיפוך דכ' דבריו לפיטת ר"ת והמי' רלה לומר שב' דבריו לפיטת רש"י ע"ש ודו"ק:

אמנם הת"ח הכין שאם פתוח למעלה ס"ל לאו"ה הוה בקריעה ותי' יותר כמבואר לעיל וכן הביאו כל המחרוים וקולא קמ"ל האו"ה ול"ל פשוט דז"א דלא כיוון האו"ה להקל רק להחמיר דסיימו מה דאחמר בברייתא הלב קרעו מיירי אע"ג שבבר פתוח למעלה אבל לכתחלה לריך לקרעו לגמרי אבל בדיעבד סגי בפתוח למעלה וז"ש או"ה שאם פתוח למעלה ומתבשל בו מותר בדיעבד אבל לכתחלה לריך קריעה לגמרי להוליא דמו ואם לא קרעו קרעו לאחר בשולו כדי להוליא דמו ומה שהקשה הת"ח קריעה זו למה שהרי כ' שהקריעה רק חומרא בעלמא לק"מ להמעיין בהו"ה דהיינו מה שאוון מה שקורעין מותכין עלית הלב ואותכין הגידין הוא רק חומרא בעלמא אלא הוזכר בתלמיד אבל לקרוע לגמרי זה מודה או"ה דהוזכר בתלמיד וקריעה לאחר בשולו לא מהני אלא כשבבר פתוח למעלה דאל"כ אין בולא להפליטו לאוץ ובולע בשר הלב ובדם בעין לא אמרין בבב"פ:

איברא דמ"ש אם כן האו"ה בדין ד' בשם הת"ז והר"י חוסר לב שנמלח שלם

שלם שהדם שבתוכו לח נפלט ע"כ וכ' התו"ה וכיוצ"ל לאסור רק הלב עצמו כמליחה וגו' ומיהו מוסר ד"ת עמו כ"ח בכיוצ"ב כדמי' לעיל מאכל אם הלב רק פתוח למעלה אין כו משם כדיעבד עכ"ל מכותר דס"ל שכן דעת הת"ז וכ"י דאלב לאסור במליחה וגלי שלא פתוח למעלה.

ויש לפרש שיטת התו"ה דכדין ה' כ' התו"ה מ"ש בש"ד שאין לבשל לב מאחר שמליחה בקריעה משום שאמת יכשל לאותו בלא קריעה היינו למאן דמכשיר במליחה וגלי שלא מאכל לדידן דהלב כשהוא שלם ולא פתוח למעלה אסור הלב ליכא למימר להא דת"כ נאסר כבר דאין כיוצ בלא מליחה והוכא בד"מ וכ' דלמה שכ' למטה דגם במליחה שרי הלב במלחו שלם וקרעו מאכ"ת אם יש מקום לגזירה זו שמא לדידן דלא מחמירין ש"מ כתו"ה אמנם יש לדחות דלא מחמירין משום דלא שמא בגמ' ובתוספים כמ"ש הש"ס אמנם זה אינו דיוקו כ"כ מאחר שהרי"י מהדורא נופי כי' נאון ויש מקומות שנהגין כוותי' ועיי' בכתבי מהרש"ו סי' רט"ו דיש לנהוג כהרי"י מהדורא משמע שם מפי' הפוסקים מולקים עליו ש"כ אין זה משום דלא כתוב הגמ' אלא דס"ל לתו"ה ת"ש המנהג שמקילין דקול' זו מן לד זה מאכל הומרת מנלד הכ' דהיינו לאסור הלב שלם במליחה וגלי:

ודאו"ה מביא רמ' לדין שלו מחוטין שכיד ובלחי שכ' הרש"ש בפ' ג"ה שאין אין הלייה מפליטו ע"ז כ' בת"ח שם ובד"מ דל"ד לחוטין דליכא דם בחוטין עצמן ולכן חיישינן שמא לא פלטו מה שבלעו מבפנים מאכל לגבי לב דאית בי' דם בלא דם הכתוב בו ממרי' כי' לידי דפולט דם דידי' פולט נמי מה שבלע וכבר נתבאר חילוק לעיל בגי מחיכה שאפלה לגיר ע"כ ואין זה השגה לכאו' מאחר דאיכא דם בעין כתוב בחלב הלב ותו"ה כ' בכלל ה' והוכא בר"מ לעיל סוף סי' ע' בדם בעין לא אמרינן אין חוטי דפולט דם דידי' פולט דם פולט דם אחר ועוד כ' בת"ח דגם בחוטין אין החוטין מאוסרין רק הדם בחוטין וא"כ ה"ה הכא הלב מותר אם קרעו לאחר מליחה ע"כ ולריך להבין למה יהי' החוטין שרי כיון שאין כח במלח וגלי להפליט הדם א"כ מאחר שבלע בתוך החוטין וע"כ ל"ל משום כבכ"פ התו"ה ס"ל דדם כזה הוא כדם בעין ולא אמרי' כבכ"פ ומאחר שבשלח עם הלב דמתיר התו"ה ה"ע כיון שיצא ופלט דרך הלב ה"ל דם פליטה שפיר אמרי כבכ"פ אמנם ק"ק על תו"ה דהא בחוטין בגלי מסיק שם הרש"ש בפי' ג"ה דשרי אפי' בלא התיכה דוקא מסיב שייב וי"ל בלב יש הרבה דם הלבך מאחיר התו"ה אף בגלי:

סימן תפ"ח.

א) אם בשלו בלי קריעה יש פוסקים דמשער אם יש ס' כנגד דם שבחללו וי"א כנגד כל הלב וכנ"ל ופלתי כ' דאי"צ אלא ס' זיתים שאין דם בשום עוף יותר מכזית דחיתי ראי' שלו והבאתי ראי' להיפך ובמנ"י כ' אם הלב אינו דבוק נ"נ וצריך ס' כנגד כל הלב בש"ד והגש"ד ומ"ש מבואר דלא נ"נ.

בש"ע אם בשלו בלי קריעה אסור עד שיהי' ס' כנגד הלב בש"ך ס"ק ה' הטיח בנ"ע אם נמלח הלב ויצא מן בשר הלב כל דמו ובשלו מי ג"כ צריך לשער כנגד כל הלב משום דלמא יודעין כמה דמ' בחללו ובמנ"י בלב כ"ז אות י"ב העלה דאם אין הלב דבוק בעוף צריך ס' כנגד כל הלב אף שנמלח דכ"ע כל הלב שממהר לבלוע מאכל בדבוק בחתיכה שיש ס' כנגד דם בזה ל"ת דהלב ממהר לבלוע וכ' בפמ"ג דלמ"י מייתי הגש"ד דלא אמרינן דלב כ"ע מייתי בדרבנן עיי"ש המעיין בש"ך והנ"ה ובמ"ש אות ע' מבואר להדיא דלא כמנ"י אלא אף בפ"ע אין הלב כ"ל ובפמ"ג בש"ך ס"ק כ' בדבוק בחתיכה שיש ס' כנגד הדם יש להקל דוקא בהפ"מ. ובפלתי כ' דאי' להתיר אם יש ס' כנגד כזית מותר דודאי ליכא יותר דם בחלב הלב מכזית מאכ"ת מה קמ"ל מתני' דף ק"ט לא קרעו אינו עובר ואי' בכריתות דף כ"ח למיירי בעוף דאין בו כזית וכו' שיעורין קמ"ל ת"ו דמתני' קמ"ל דכל עוף ליכא כזית וקו' זו הקשה ג"כ בפ' כיצד יוצה והכאתיו לעיל סי' תכ"ג אות ט' ויעשבתי לקו' זו אות י"ג שם ובמ"ל בסי' תפ"ו ג"כ מיושב דדבר אחר קמ"ל מתני':

ויעוי' בלח"מ בפ"ו ה"ו מש"ס בשם מהרלב"ח שיש כזית דם בחלבו בעוף ולא כפלתי וכמ"ד ס"ק י' דומה לדברי פלתי דריף ורמ"ש וכ"מ ס"ל דלא אמר רב רק בדם הכתוב בחלבו אפי' בחיים אבל דם שמוסך בשעת שחיטה לא הוה רק דם היברים ואינו בכרת ובזה נאתר הרחי' אל כל"ו אף שמוסך בשעת שחיטה הוה דם בעין ובזה אפשר שיש הרבה יותר מכזית עכ"ל. ואין זה דיוקו דהא הפלתי דייק דברי מן המשנה מדקאמר במשנה לא קרעו אינו עובר עליו ומיירי בעוף כדמוכי רב למשנה משום דאין בו כזית ומשמע לאפי' מלקות ליכא בשום עוף אף בליכוף דם המוסך והא קמ"ל מתני' כש"ם כפלתי דאל"כ מה קמ"ל מתני' אע"כ דקמ"ל דאינו עובר וליכא מלקות משום דליכא כזית דם בלב עוף אבל מ"ש אלא מלא"מ ת"ש דמני' מדוייק מהר"מ להיפוך דאיכא בעוף עם הדם המוסך כזית ואיכא עכ"פ מלקות ולא כפלתי שכ' דמשנה קמ"ל דאינו עובר דאפי' ליכא

וע"ל אע"ג לדיעה אפשר להקל לשער אבל מכל מקום יזהר שע"י הכיאול בעמק ונתקנן כל בשר מכמות שפי' ת"כ מלב הלב הי' יותר גדול מאשר הוה עתה אחר הכיאול ת"כ תו אין אנו יודעין לשער כנגד החלב של עתה ע"ה כ' דיש לשער דוקא כנגד כל הלב אלא דכר מדם הוא שלא הזכירו הפוסקים ול"ל שגם ההיתר מלטמק עי' רש"י חולין לל"ח ד"ה דמיסורי:

סימן תפ"ט.

א) מ"ש הרמ"א כאן בנמלח או נצלה הלב שלם העיקר בדעת המתירין שאר בשר קשה הלא האוסרין הרבים וראיות ת"ח מטור סי' ע"ב ומאו"ה ומחוטין אינם ראיות ושכן דעת מהרי"ל להחמיר (ב) בווירידין ג"כ בסי' כ"ב בלא נחתכו צריך בצלי נטילה ובמליחה קליפה מדינא ולא בש"ך שם ואין הווירידין עומדין במקום קליפה ואין הלב עומד במקום קליפה (ג) ושאר חוטי צוואר סי' ס"ה מדינא דיע' בצלי שרי בלא נטילה ורמ"א שמחיר במליחה בלא קליפה קשה אלא כיון שאין אנו בקיאין מהו ווירידין א"כ כל חוטי צוואר שמנהג לחותכם דינם כווירידין.

א) בהגה כעי' כ' ויש ממחירין כו אפי' במליחה לאסור שאר בשר בשמלח עמנו, ומומרין ל"ת בכב"פ נבי דם הלב וכו' הנ"ה ס"ד בשם ר' מתתי' וכ"כ במרדכי בשם הר"י כך נרשם ברמ"א ובהגש"ד כ' נמי כן בשם תשו' הרי' מלוניל והר"ר פרץ ז"ל וכ"כ בת"ח בשם הפוסקים הרבים הסם בכלל כ"ז דנתן כ' והרמ"א הכריע להקל שכן דעת מו"ה ומהרי"ו כ"ך וכ"כ בת"ח שם וכ' ול' רחי' לזה דהא חוטין שכיד ולחי אם נמלחו או נצלו ל"ע הבשר כמ"ש הטור בסי' ס"ה מיהו טוב לקלוף במקום שלב דבוק בו דמז יוצאין ל"ע דהא רוב הפוסקים הסכימו בלא להצריך במליחה רק קליפה רק שאנו מצריכין ס' לחומרת כמו שיתבאר סי' ל"ה א"כ בכה"ג שני בקליפה ל"ע וכ"כ בתו"ה בלל ט"ו עכ"ל וכ"פ ברמ"א כאן רק לחומרת בעלמא לצריך קליפה שב' הרמ"א ז"ל וי"ל וטוב להזהם לדבריהם ולקלוף קלת סביב הלב ובני חוטין כ' בת"ח בלל ל"ד והוכא בש"ך סי' ס"ה ס"ק ה' בלגי ובמליחה לצריך קליפה לחומרת בעלמא אבל מדינא שרי בכב"פ כדעת רוב הפוסקים כאן בלב דמתירים וגם בווירידין מסיק הש"ך בסי' כ"ב סק"ו דנטילה בלגי וקליפה במליחה מיהו מדינא אלא לחומרת בעלמא:

ולדידי פסק זה ל"ע דל' מדינא לצריך נטילה וקליפה מ"כ לדידן לצריך ס' כדעת הפוסקים האוסרים שאר בשר והמה הרוב ומ"ש הת"ה ורמ"א מחוטין בסי' ס"ה מטור לא כ' הטור רק בגלי שרי בלא מחיכה ומליחה ואפי' מי שצריך מחיכה גם בגלי אם נלחו בלא מחיכה הן אסורין והאאר בשר מותר ואפי' בגלי הא כ' שם הפריסה דקשה הא בווירידין כ' דבדיעבד לריך לחתוך מחריכן וליטול כדי נטילה מבשר סביבו ותי' שיש לחלק בין ווירידין לחוטין שהחוטין דקין הן ומרוב שחיב כל דם שבתוכן משא"כ בווירידין שהם עבים ואין כח בחום להוציא כל דמן ובד"מ שם כ' חילוק אחר לאכל הפריסה דוקא לחילוק של ד"מ שהוא להיפוך ממילוק הפריסה דחוטין עבים יותר מווירידין ואינו פולטין כ"כ בבשר ע"כ והש"ך בסי' ס"ה סק"ו כ' תי' הד"מ ג"כ וקשה הא הפריסה דוקא לתי' הד"מ עכ"פ על רמ"א קשה אפי' בגלי דלב ודאי עב ולא שייב מורח כ"כ שיהי' שוחב כל הדם ודומה לווירידין לצריך נטילה בדוקא מכ"ש בלב מכ"ש במליחה דלא שייך משחב שייב לצריך מדינא קליפה אפי' בחוטין לעור כדוב הפוסקים הנ"ל בלב ומה רחי' לרמ"א מעור במליחה אפי' בחוטין דל"ל קליפה מנלן הגם דתו"ה בלל ט"ו כ"כ בחוטין דלא אסור שאר בשר גם במליחה הא מתו"ה אין רחי' דת"ח מביא רחי' בלב דלא כדוב הפוסקים הנ"ל דאסרו במליחה שאר בשר מתו"ה דמתיר בלב ת"כ מה זו רחי' מחוטין דמתיר התו"ה דהא י"ל לפה דמדמי הרמ"א שאר חוטין ללב י"ל אה"נ לפוסקים דאסרו בלב ה"ה לאסרו בחוטין:

וכ"נ דעת מהרי"ל הובא בד"מ סי' כ"ב עוף שנמלח בלא מחיכת ווידין בלגי נטילה ומליחה קליפה וכ' בד"מ ולא אמרי' בכב"פ משום שבחוטין הוה דם כעום ולא אמרי' בכב"פ, ובת"ח בלל ל"ד כ' דנטילה וקליפה רק מומרת בעלמא דהא הטור מתיר בסי' ס"ה בחולין ובכ"ש הו"ה בלל י"ט הכא אם מיירי מהרי"ל בחוטין ולא בווידין ת"ש מ"ש הת"ח בלגי המרי"ל מלריך הנטילה רק לחומרת בעלמא משום מדינא שרי דהאאר משחב שחב וכמ"ש הפריסה דעור החוטין דקין אבל אם מיירי בווידין ח"כ אפי' למרי"ל לריך נטילה מדינא כיון שהם עבים לסברת הפריסה וממילא גם מ"ש מהרי"ל במליחה ת"ש דג"כ מדינא לריך מליחה דמכ"ת לומר דרק לחומרת בכ"כ, אלא פשטי' דמלתא מדינא קאמר וא"כ בודאי נכון לומר דגם מהרי"ל ס"ל כהרבה הפוסקים כאן בלב דאסור שאר הבשרת במליחה ובלגי מדינא בנטילה וקליפה ת"כ ה"ה בווידין הדין כן ולקמן חות כ' כתבתי שכ"כ מהרי"ל בסוף תו"ה שלו ובשאר חוטין בסי' ס"ה מודה בלגי לעור כיון שהם דקין תי' נטילה מדינא דוקא משחב שחב אבל במליחה י"ל דבעי קליפה מדינא ומ"ש מהרי"ל הובא בש"ך סי' כ"ב דאם נמלח הלב עם שאר בשר שרי ע' הדמה עי' סק"י י"ל כיון שדבריו סותרין י"ל דזה לא אמרי' המהרי"ל כתבו רק לחזק תלמיד עיי' כי"ב במע"י בלל ל"ד סק"ד שכ' כי"ב:

ב' כי"ב קשה על הש"ך סי' כ"ב סק"ו שכ' בווידין אם נלחו שלם הוה נטילה בלגי מדינא שרי לנמרי כמ"ש תוס' ורמ"ש פ' השוחט רק לחשוש לדעת

ולפי פי' ס"ל כבוש מותר קשה והעלתי טעם אחר לר"מ וא"כ ס' כבוש אסור (ה) ישוב על רמב"ם שלא הביא דין פלוגתא דשמואל ור' יוחנן אי כבוש כמבושל (ו) ישוב על הר"מ דכ' כבד מבושל לבד אסור וכ' ראשונים דפסק כר' ישמעאל משולקת אסור ולמה לא הביא דאפי' שלוק אסור (ז) דחוי לראיות פלתי ממשנה דכבוש כמבושל (ח) ישוב לחו"י כבד כבוש אסור לפירש"י אליבא דסמ"ק והפלתי כ' דתוס' ורשב"א לא ס"ל כסמ"ק ואמרתי דיפה כ' הסמ"ק לפירש"י ותוס' ורשב"א לא אזלי בשיטת רש"י וישוב אקו' פר"ח אשיטת ר"ן שיחסו שיטתו לעצמו ולא לרש"י (ט) עוד דתוס' מצי סבר כסמ"ק למסקנא דכבדא באנפי נפשי' נמי אסור בבישלה קודם מליחה מדיוקא דגמ' וביאור מהיכן יצא לסמ"ק דפרש"י לאחר מליחה (י) מ"ש הפר"ח בנגד הצ"צ דאוסר כבד כבוש מעל"ע משום דלא אתמר בגמ' אלא בישול ושלוק אמרתי אדרבה כיון דכבוש לא אתמר בגמ' י"ל דלכ"ע אסור דכבוש אינו מפליט דם בשפע כבישול ושילוק ולא שייך לומר טרודה למפלט ואינו בולע והבאתי ראי' לדבר כללא דמלתא האוסרין כבוש שפיר אסרו וה"ה כבד ששהה ג' ימים בלא שריי' אסור כשאר בשר ולא כפלתי דמתיר ◆

סעי' א' כהגה הכבד יש בו ריבוי דם כו' ומולחו מיהו' לחוי לתקילה הוה מגו"ה כלל מ' וכ' בש"ך סק"כ עי"ל ס' ע"ו ס"ק כהגה"ה דמתבאר דבחלי לעייתו מקרי לחוי לתקילה ומשמע דה"ה כמן וכ"כ מו"ה סוף כלל מ' בהדיא ובפמ"ג בש"ך סק"כ כ' דאפי' בשאר בשר לחוי לזהר כמש"ל בסי' ס"ט סקכ"ד עד סיהי' לחוי לתקילה לרוב בני מדם כיון דמרש"ל כ"כ בשם מדושי רשב"ח מ"כ לח סגי בחלי לעייתו דהוה רק כמתכל ג"ד ולח תקילה לרוב בני מדם כן סיטת הר"מ בפ"ט מה' שבת, וזחת סיטת בהגה ס"ד כ' שמין הכל בקילין בדבר עד סיזוב כל דמו ע"כ והגהות הכשים בחלילו לעלותו כל לרכו ויתיבש ומחכ"ש מבשלין חותו עכ"ל וכ' הט"ז סם דכן לחוי לעהוג לעשת כל הדעות וכ"כ פרמ"ג סם דכן לחוי לעהוג:

והנה חמו רואין שבשים שלנו חין נוחין בל כך הכבדות הפטומות עד סיתיבש מבחון חלח מבשרין חס הוח חלי ביזוע ומיך סומכין ע"ז כי חין חמו בקילין ורחיתי בהגה סם בש"ד שכ' חלכ הרב ר' יוסה כ' בשבר מ' דבחלי לעייתו יותר לבשלו לבתחלה וכ' חחס חיטו כן המבחג לח הוה שתיק החו"ה והרמ"ח סי' ע"ו ורבב"ח שכ' סיהי' לחוי לתקילה לרוב בני מדם ע"ל היינו חלי לעייתו דרש"י ור"ן סוף"ק דשבת ועוד ח"ח סי' רכ"ג ס"ל דמתכל ג"ד בשלים ביזוע וקשה דלכמה כ' הטור כמן חלי לעייתו ואפי' חס חייבין בה' שבת כר"מ בחלי בשלו בדם שמלחו שהוח מדרבנן מכ"ם בכבדה דלכמה הפוסקים חפי' פי' הוח מדרבנן מיהו לתמוך דחמיר כלי בשלים ביזוע בשיטת רש"י וסיעתי' והר"ן נבי בי דוגח כ' נפי' דסגי כמב"ד וחח"כ מוהל בעלמה וחסור רק מעשה מרחית עין והר"ן ס"ל בשלים בשלו מקרי כמב"ד ח"כ י"ל דהטור ורבב"ח נמי סכ' חלי לעייתו חו לרוב בני מדם סיימו כחלי לעייתו וסיימו רק מעשה מרחית עין וכיון מדיעה סרי בשלים בשלו מעשה מרחית עין חי"ל לעלותו יותר מחלי לעייתו וח"ם מ"ם החו"ה דלח חייבין לעמוד לח יעלנו כל לרכו דסיימו חלי לעייתו מעשה דמדיעה סרי חפי' שלים בשלו ובני חתך ע"ג ככר כ' בתה"ד רק לתוך לתכילה הגה בחלי לעייתו ולח כ' לבתחלה יעלה כל לרכו מעמע בדם כבד דים פוסקים לדבקן חפי' לע"ז מותר בחלי לעייתו . ותחי תכתוב לקמן בדם כבד דחו' מ"מ חין להחמיר עיי' סי' תם"ו וסי' תע"ח סוב עייתי בדבב"ח דקי"ב ד"ה חמר ת' דמ"ם דבב"ח סם בלי שחתך ע"ג הכבר בלי שבחכל לרוב בני מדם ליכח למידק מני' דדיעה הכי חלח קושטח דמלתח קחמר דס"ל לרבב"ח דשמועה חוסר הכבר מעשה מ"ה לחוד ע"כ כ' דבב"ח קושטח דמלתח דכיון שבחכל הבשר שתמח מייחי דבחכל לרוב ב"ח וח"כ ע"כ מעשה מ"ה לחוד חסור ועוד רבותח קחמר לחפי' בחכל לרוב ב"ח חפי"ה י"ב מ"ה:

הגה בכבד בעוף מעל"ע כ' בפלתי סק"ח דמותר חפי' לר"ת שהוח מחמיר יותר בכבד בעוף מעל"ע מותר דהח הרמב"ם מן הסוסרין שם בשלו בכבד לבדו חסורה וכן דעת הרי"ף כמ"ש הר"ן וכ' המ"ח בטעם דפסק לר' ישמעאל בעו של ר' יוחנן בן ברוקה דחמר שלוק חסורה ומבשרת וקשה ס"ל להתיר ביזוע ולחסור שלוק ולהר"ח מין נומר כמ"ש הפוסקים דחין חמו בקילין בין ביזוע בשלוק דהח הר"ח לח כ' חלח מדיעה דגמרח לכן נרחה דהר"ח ס"ל שלוק גרע מביזוע דעיי' בפמ"ש פ"י מהלכה י"ח דתרומות שכ' בפלוגתח דתנחי שם חלח המוקדש בחמצה י', שם היתר רק בבושה וחמר כ' יוסי חפי' בשלקים והוסיף כ"ע חפי' מבושלים והוסיף כ' יכ"ע וחמר לח כל הבשר חלח בכבד והדבר מבואר דשלוק גרוע מביזוע מעתה חוכר כ' ישמעאל בשלוק כ"ש מבושל רק למעט בבוש קחמי' ולח לבו מזה הרחב"ם דחמחיר יותר בכבד מובה בבוש במים מעל"ע חפי' זמן רב לשחמת תנן בהגהה בבשים יכי' חפי' לזמן חרוך וכן סייס הר"ח שכ' על כל דברי התחים ודבריס דמויין הן וחיבו מותר חלח בהבבזין עכ"ל:

ונ"ל דחין רחי' דנייריו בבבוש מעל"ע חע"ג דתנן בבוש שתס כדתנן בפ"ז דשביעית זרד חדם שבשבו בשמן יכן יקלוט חת הוכר הרי חע"ג דתנן שתס

לדעת רשב"ח דס"ל בשלוק מן החור חז בלע ולח פלט דלרשב"ח חפי' בעוף לח מהני דחס בחס לריך ס' חבל בהלישה דלח סייך סבירת הרשב"ח הלכך פ' הרמ"ח שם חע"ג בלי לריך בעולה חבל בהלישה לח לריך קלישה, וכ' הש"ך והח רחי' בלב כ' מהרי"ל חס נתלח הלב עם שתר בשר שרי ע"י הדחה ולב גרע מוריחין ומתיר בהדחה מב"ח בוריחין ע"כ קלישה בוריחין חינו חלח חומרת בעלמח ע"כ ובמג"א בלל ל"ד ת"ח כ' דת"ח שמך דגם בוריחין חפי' בלי קלישה רק חומרת בעלמח על חו"ה בלל י"ט בב' כל שחסור משום דס בגון גידי הדם ולב שלם והבבד שדבוק בעוף בהלישה חו בלי מותר בבבד"פ ובלי קלפו לחומרת בעלמח ע"כ:

הנה בבר כתבתי לעיל סי' ק"כ דלח בש"ך חלח בוריחין מדיעה לריך בעולה ובמליחה קלישה ועתה עמדתי בדין הלב גם בדין הוריחין ורחיתי שרחיות הש"ך שב' שחינו חלח חומרת יש לדחות מ"ש דמדיעה חי"ל בעולה חפי' בלי משום דלח קיי"ל כרשב"ח שב' בלי לח חמרי' בבבד"פ משום לחחר שסילק מן החור עדיין חס ובולע חבל לח פולט וקיי"ל כתוס' ורש"י בפ' השוחט דשם לח שחט הוריחין מותר. תמה הח הרח"ם כ' בגמ' דלמו שלם דלריך בלי בעולה ובודחי מדיעה קחמר בבל ללי דחסור בעולה ובלח סבבת הרשב"ח הל"ל ורחיתי חכ"ב בת"ם שם סק"ט עמד בזה על הש"ך ע"ש ול"ל דמ"ם הרח"ם כתוס' בדי"פ השוחט בלח שחט הוריחין מותר ומין לו תקנה בדיעבד ל"ל לחפוקי מלשון התוספתח שם בבל הטוף חסור ומין לו תקנה כ' דהטוף מותר בדיעבד חבל בעולה סביב הוריחין בעי, גם מ"ש לחי' ממהרי"ל שב' בלב סגי הדחה, י"ל במש"ל שתלמידי מהרי"ל כתבו בן ולח חסקי מהרבה פוסקים הל"ל ר"פ בשם ר"ם ור' מתתי' ובגש"ד והמרדכי דחסרו בלב שתר בשר וה"ה בוריחין חו שסקילו בלב דבלח"ה חיבח פוסקים הרבה דס"ל לב בעי ולח בלע ומהלי בעיותי' להתיר שתר בשר בעי' מקרי דס פליטה חבל חח"כ לחי' בת"ם שם הל"ל ממהרי"ל נופל דלח בש"ך והוח בח"ו שבשוף חו"ה שלו דעוף בשמלח בלב שם לריך קלישה סביב לה (וזה לחי' למ"ם בחות ס' בלב לריך בעולה וקלישה מדיעה בפוסקים דס"ל הבי ובבן דעת מהרי"ל ות"ם מחמיר בוריחין ומקיל בלב וכ"ל דלב לח גרע מוריחין מדרבה בלב הח חיבח להדי' פוסקים הל"ל דחסרו שתר בשר שבשלח עמו ולח חמרי' בבב"פ חלח ה"ה בלי בעולה במו בוריחין) ומ"ם הש"ך שמך לדבריו מחו"ה שלח כ' מוכרח זו להמל"י מחו"ה חין לחי' דחו"ה לבעיתי' דס"ל הבי בבל הטוף והפוסקים חולקים עליו בלב דלב בבום לח מקרי בס פליטה ה"ה בוריחין ובבר כתבתי לעיל דת"ח בלל בי"ו בופה להבריע בלב דמקרי בס פליטה מחוטין דמתיר בדיעבד בחליחה בלח קלישה זה ג"כ רק חו"ה ס"ל הבי:

ומ"ש הש"ך שם סי' כ"ב דת"ת בלריך בעולה וקלישה מדיעה ח"כ לדידן יסי' לריך ס' קשה לשמח הב"ל והבל קשה כיון דרש"ם וטוש"ע כ' בלי בלריך מדיעה בעולה, חמנם י"ל לדיעה חין נוהו להחמיר - כיון דרוב פוסקים ס"ל בלי בעולה ומליחה בקלישה בלח לחכן מחמירין הבל בם, כחן בוריחין ובלב לחיכח דעת חו"ה בלח בלריך בלב די בבו חם מחמירין בעולה וקלישה וכי"ב כ' הת"ח בבל כ"ז דין ב' בלב ופרמ"ג שם פ' בוריחין בש"ך ובח שם עיניו ת"ם שחולק עליו, ובפלתי שם ג"כ כ' דרמ"ח ס"ל קלישה מדיעה בוריחין בלח דרמ"ח ס"ל בוריחין טומדין במקום הקלישה ותמה על המחרוים שבח הרגישו בזה מבל ת"ם שם כ' בלח חשיבי וריחין בקלישה משום דהדם בשום וחחוק בתוכם תמיד פלטי טובח ויש"ל בלב ג"כ מבח דס ומסור במו וריחין ועוד כ"ל בוי חמי חין להקל לדידן דקיי"ל דין בלי ודין מליחה בם, ח"כ די בבו להקל שחר בשר בקלישה מן הבשר:

ג' ובשאר חוטי בוחר ג"כ הבה בלי כ' הטוש"ע סי' ס"ה למותרין בדיעבד וכבר כתבתי דעיקר כתי' הפריסח דלמה בוריחין חסור בלי ולריך בעולה משום דחוטין חלו דקים ומרח שחיב בל הדם מבח"כ וריחין עכים וכת"ם ס"ק הל"ל תי' וריחין חמוריס מפני שהם מלחי דס ויש"ל לפי"ז גם מבשה זה להחמיר בחן בלב דבעי בעולה בלי דגם בלב יש ריבוי דס חבל במליחה ע"ע ת"ח כלל ל"ד שכ' דחי' במליחה להתיר מחו"ה בדיעבד בלח קלישה חין רחי' בחיבו ס"ל גם בוריחין וגם בלב שבי דהוה דס הכשום דס פליטה ות"ח נופל מדמי דס לב לדס חוטין בכלל פ"ז שב' דלח בפוסקים החוסרים שתר בשר שבשלח בחו חוטין, ח"כ י"ל להיפוך לדידן לחסור בוריחין בנ"ם בחות כ' ובלב בח"ם בחות ח' גם בחוטין דיעה הבי דלריך קלישה מבשה סביב החוטין וי"ל בחוטין גם הת"ם מודה דעומדין החוטין במקום קלישה חמנם הפוסקים בסי' כ"ב בתבו שחין חמו בקילין חיזה גידים נקרחו וריחין ח"כ בבל חוטי בוחר שהמבשן לחחבם דיעם בוריחין:

סימן יו"ד סימן ע"ג סעי' א' ת"צ

א) הכבד צולהו חצי צלייתו ואפי' בשאר בשר בלי נ' דסגי בכך וסמכינן על בקיאות הנשים בזה (ב) בפלתי העלה דכבד כבוש מעל"ע אפי' לר"מ אסור וכתבתי דליתא וישבתי קו' תי"ט פ"י מתרומות מי"א דשם מתיר כבוש ממשניות אחרות ואמרתי התם לא מיירי במעל"ע ואיצ"ל בס"י שב' דר"מ לא ס"ל כבוש מעל"ע אלא בדבר חריף (ג) תי' אקו' תי"ט פ"י דתרומות דלמה הביא הר"מ המשניות עם כמות שהן וסתי' מידו' דס"ל לד"י כבוש כמבושל משי"ם דילן ולא כתי' התום' חדשים ולא בפלתי שב' דר"מ ס"ל כר"י (ד) מה שפי' הנב"י בדעת הר"מ

כבוש ומותר לפי"ה מיירי דוקא לזמן מועט. דסיפא שם ורך חדש כיון שאסור מיד כמ"ש בפי' המשנה וכ"מ בפ"ז מה' מאכ' אסורה דאסור מיד דטעם ורך חדש כיון שבוש אסור מיד לזמן רב כ"ע אסור וכ"כ במ"י כלל ד' בק"ד דר"מ ס"ל כרשב"י דבבוש לא אסור אלא בדבר חריף כרשב"י והמגדכי הקשה מהך פ"ק דעבירות ותי' כמ"ש הפי"מ דהתם נאסר מיד דטעם המזון נכנס בורד כן י"ל מה דתנן במשנה י' דתרומות נכבשין ר"ל מיד מותר מכל מעל"ע י"ל דאסור וי"ל דייקא נמי דתנן נכבשין סתם דקאי אם המשנה ז' זיתי חולין שכבשו עם זיתי תרומה אם על חולין פלוגין אסור ואיתים מקרי דבר חריף ח"כ מיד נאסרו על חולין כגון בבוש בחומץ ואיר דנאסר מיד אבל בבוש בין זיתי חולין שלימים מותר נמי י"ל מיד מותר וכן במשנה י' כל הנכבשין מותר אלא עם החמית וחמית הוי דבר חריף ואוסר מיד וכ"כ במשנת יעקב ח"כ אלא חמית ואינו חריף ג"כ י"ל דלא נאסר מיד אבל ממעל"ע לא מיירו ח"כ י"ל דבבוש הבבד מעל"ע אסור. וגם בתוי"ט בסוף פ"י דתרומות הקשה להך דכל הנכבשין מותר מהך דשביעית דבבוש אסור ולק"מ לפי' המשניות דהתם ורך ואין בשמן אדם אסור מיד משום דטעם שמן מגביע בורך וגם לי"ל כמ"ש המשי' הל' תרומ"ס ס"ל כרשב"י דבבוש אינו אלא דבר חריף כמו חמית אבל שאר כל הבבושים מותרין ולכן לא הביא בהלכותיו דין זה דבבוש רק דבריס חריפים. וז"ש דהא בה' תרומות חמת הביא כל שאר הנכבשים מותרים חוץ מן החמית הא בחמית נאסר מיד ועל זה שאמר כל שאר הנכבשים מותר שאין טעם שאר בבושים להבליע מיד אבל לזמן מרובה אסור וכמ"ש נבי ורך אדם בשמן יכן ואין הרמב"ם צריך להביאו שאין דרך הרמב"ם להביא מה שאינו מפורש להדי' אע"ג שבאמת אסור ושמואל ור' יוחנן דפליגי בבבוש מי כשמואל אי כרותה דלמי היינו בחלו דתנן בבוש אסור פליגי מי הוא כשמואל או כרותה דלמי ובזה ל"ק קו' תוי"ט מה שהקשה ממשנה ה' בפ"ט דשביעית דתנן התם בכובש ג' בבשים כו' י"ל התם מיירי לזמן מרובה דתנן התם כובש ג' בבשים בחמית ובחמית הדרך לבבוש לזמן מרובה ונ"ל הקשה קו' תוס' י"ט דלמה לא מביא סיעתי' לר' יוחנן דאמר בבוש אינו כשמואל משום שביעית דתרומות לק"מ דהמשניות דמתיר בבוש מיירי מיד ולא בדבר חריף אבל ר' יוחנן מיירי בדבר שאינו אסור מיד:

שוב דאיתי בב"ח סוס"י ס"ט שעמד על הטור בזה ולמה בא"ח בשבת פ' מתפ"ד בלים ביאושו וכתן כ' חלי ביאושו ותי' דפ' הכי והכי לחומרא הוא הקשה כיון דס שביאשו דרבנן ה"ל לומר לקולא עיי' בטור סוס"י ע"ו ולא עוד כ"ל בדעת הטור דהכא הב"ח כ' שם שדעת הסמ"ג דאף עליתו היינו לי כל זרכו וי"ל שכן דעת הטור ומ"כ חלי לי ים להבין שאינו נלפה כל זרכו וכל זרכו בללי הכוונה שאינו לי לגמרי ממילא חלי לי מקרי לפי' לא נלפה ולא בלים ביאושו:

ומ"ש הטור בפי' ע"ו בבי דוגי בגללה רחוי להכילה דוקא שרי לקבל שמניות הטוטל ממנו י"ל רחוי להכילה ר"ל כמאכ"ד ותדע שהרי ידוע דהר"ן כ' דברים סתם והס דברי רשב"ם ורשב"ם ותו"ח כ' שכ' הר"ן בבי דוגי כשלה כמאכ"ד מ"מ אסור לקבל הבזון הטוטף בלח גלוי מלא מפוס מרחית העין שהס דברי רשב"ם מכת"ת בימלוק הר"ן על רשב"ם הרשב"ם שרשב"ם כ' אחר שלה לרוב בני אדם והס דעתו להלוק על רשב"ם זה ה"ל לר"ן לפרש דלמה פליג ת"ו כמו שכתבתי דרשב"ם לרבותא נקיט דאפי' נאכל לרוב בני אדם מ"מ מוטל הטוטף להדי' ע"ג ככר אסור מפוס מרחית עין אז קושבת דמלתא קאמר מסתמא הבשר שאוכל ואוחף על הככר רחוי להכילה מיירי דהא לא שית שם לאסמעינן שיעור אלי אלא לאשמועינן דהכבר שרוב בני אדם אוכלין מיירי אכילת הללי:

ב' ודנה הפלתי מסייע לר"מ דלוק פחות מביאול מירושלמי שם דאמר על כל הסמוי שם כבוש לית כאן כבוש אלא לוק שהוא גרע ותמה הא הרמב"ם הביא המשניות דכבוש וכן עמד בתוי"ט שם על הר"מ בלוק ה' תרומות הטעתיק למשניות דתרומות כמות שהן לעניין בבישה עכ"ל וא"כ האיך מסייע הפלתי דברי הר"מ מן הירושלמי דלוק גרע מביאול מדהניא ותנן שלוק במקום כבוש הא הר"מ לא ס"ל כן:

ולי"נ ביאוב הר"מ דלא ס"ל כירושלמי דמניא שלוק ולית כאן כבוש דהירושלמי כ' הטעם משום דכבוש ה"ז כרותה והקשה תוס' יו"ט הא בפ"ס דילן מי' ר' יוחנן אמר בבוש אינו כמבושל. ובתוס' מדפיס כ' ללא פליגי התלמודן דמה דאמר בפ"ס דלן מליא אינו כמבושל אבל הוא כרותה דלמי וזה דאמר ירושלמי דכבוש ה"ז כרותה נמי ר"ל כרותה דלמי:

ולי"נ דמי"ח לומר כתי' התוס' מדפיס דהא שלוק נמי ביאול הוא אפי' שהוא פחות מביאול דהיינו לענין התחיבה שעדיין לא נתבשל כל צרכו מקרי שלוק אבל הרותה עכ"פ רותה דביאול ויותר רותה מרותה דלמי ומ"ש למה דירושלמי מניחה שלוק מותר אבל בבוש אסור ול"ל בבוש יותר רותה משלוק לירושלמי מ"ש לי"ל בתו"ח דירושלמי ר"ל כרותה דלמי כרותה דמבושל ול"ל לירושלמי דס"ל דמשנה ו' דמתיר כל הנכבשים מיירי בזמן הרבה אז בד"ח הלכך הוה בבוש אסור, ולפי"ז מ"ש קו' התוי"ט דהעתיק הר"מ המשניות דתרומות כמות שהן לענין פבושה הלא ירושלמי משום דלירושלמי ס"ל דמניא שלוק אבל בבוש כרותה דמבושל דמי"ל כרותה דלמי מ"ש שלוק אסור מותר מ"ש קו' מידך דתי"ט לדוכתי' הא בס"ם דלן מ' דר' יוחנן נופי' ליכא למימר דמניא שלוק אבל בבוש הא כרותה דלמי ר' יוחנן לא ס"ל בבוש כמבושל. מ"ש לר' יוחנן נופי' ליכא למימר דמניא שלוק במקום בבוש דבבוש כמבושל ובבוש אסור הא בבוש פחות מביאול

מט"כ דמיירי בבבושה ומ"ל דמיירי במעל"ע הלא דמיירי בקודם מעל"ע או די"ל התם בתרומות בירק טבע בירק שאינו קולט טעם בבבוש וכמ"ש הפי' מהניות שם בירק של תרומה דאינו מושך טעמו הלא בביאול בבר לר"ט ולר' יב"ל בבר בירק אינו מושך טעם בירק ת"כ י"ל גם לחנא הקדמון דמתיר בבוש נמי בירק של תרומה מיירי דאינו מושך וגם הפלתי סו"ס כ' פי' המשניות זה ליתב הר"מ דאסור בבר המתבשלת לבדה ע"כ ליתא לדברי פליתי דהר"מ ס"ל דלוק גרוע מביאול מן הג"ה ירושלמי הלא הר"מ ס"ל הכי מן סדר התלמיס מוכח דלוק גרוע מן ביאול ג"מ לא מוכח מנמנו דמתיר בבוש בבר מעל"ע מטום דר"מ מייבי בבבוש מיד אז עם ירק והביא המשניות כמות שהם אבל עם מים ומעל"ע לא מוכח מני' כלל ופלתי שב:

דס"ל בירושלמי לא עיי' בר"מ שהביא המשניות כמות שהן:

ג' לפי הנ"ל י"ל מה שהקשה בעה"י סי' כ"ו תרח"ם ושטו"ע סי' ק"ה דפסקו בבוש כמבושל כשמואל לגבי ר' יוחנן מטום כיון דליבי' דר' יוחנן נופי' ליכא למימרי בירושלמי הנ"ל מוכח דס"ל ר' יוחנן בבוש כמבושל (ובעה"י שם העלה דעיקר כגי' הר"ם דמה שמניח שלוק למשנה ט' בחגיגים שם קאי ולפי' שלוק שהוא יותר מביאול שרי לויר חגיגים מותר ג"כ הלא כפלתי):

ובדעת הר"מ נדין בבוש העלה שם שלא הביא להלכה דין בבוש כמבושל דפליגי בי' שמואל ור' יוחנן דבבל שאר הדברים הלא תנן במשנה דתרומות ים מהן מבבוש בבבוש אסור וים מהן שאינו אסור ופלוגתיהו דשמואל ורי"ו בהך דברים שבעידה המשנה עליהם שאסרים בבבוש ס"ל שמואל בבוש בחלו כמבושל ורי"ו ס"ל כרותה דלמי כי"ב כתבתי לעיל על מ"י והר"מ הביא המשניות כל ת' במקומן כמות שהן ושאר כל הדברים שלא נפרשו במשניות לא לקולא ולא לחומרא הניחם הר"מ וממילא ידעינן דספק הוא שם שייך בהם בבוש ת"כ בחיסור דאו רחוי לאסור בבוש בהו בבוש ובס' בבוש מותר דהוה ס"ם ומותר ס' ת' בבוש בשאר חיסורין שם הוא מן תותן שבבוש אסור מטעמא ותמ"ל לאסור שמא לא כי' מעל"ע ואינו שם חומש הד' שמא אינו אסור כיון שבבוש בדבר זה ת"ל להסירו משם ויבול לבאות שם זמן מרובה:

וכ' עוד שם ד"ה ובמשנה י' כל הנכבשים זע"ז מותרים ג"כ ניחא לדידי דעל ירקות לחוד קאי ולא קשה קו' תוי"ט מפ"ט דשביעית הבבוש שלשה בבבשים וכו' דשם בחמת ר"ג שבר כל שכלה מינו מן השדה בתוך החבית זה עלמו יבשר והשאר מינים מותר וזה עלמו טעמו של ר"ג שאין ירק טוב מחבירו בבבוש ע"כ וקשה ת"כ ר"ג חולק במילתות עם ר"ח ור' יהושע והיכי דחפשר בלא"ה הוא דוחק ובר"ש ותו"ט שם ליתא במשנה גופי' הלכה כר"ג אלא בירוש' משיק הכי וקשה לי זה תלי' במשנה דתרומות כל הנכבשים מותר ת"כ שתם משנה זו כר"ג למה לי לריך לומר הלכה כר"ג הא כבר אמר הלכה כשתם ומשנה זה י"ל. ומוטב זאת קשה הא הר"מ בוחד כ' דבבוש לזמן מרובה אסור אלא נראה כמש"ל דסך משנה דפ"ט מבבוש מיירי לזמן מרובה כדרך הבוש. והא דהלכה כר"ג י"ל כמ"ש תוס' פסחים דף ל"ב דטעמא דר"ג דהטעם הנבלע הרי הוא כמבושל אז כמ"ש הר"מ שם בתרומה דרבנן והאיסור בא בתוך התערובת התירו. ולפי"ז נם בירק גם במעל"ע אסור ודבר חריף כגון חמית אסור בזמן מועט להרמב"ם ולריך להסיבו ממילא ספק בבוש אסור:

ד' ועוד אימו מתרן הנב"י דלמה לא הביא הר"מ כלל דין ופלוגתא דשמואל ור' יוחנן אי בבוש כמבושל או כרותה דלמי היינו כחותן דיניס דתנן בפי' במשנה מ"מ ס"ל להביאו דר"מ בחותן דברים דתנן במשנה ולנב"י ג"כ כ"מ לכל דבר שאין אנו בקיאין:

ונ"ל בדעת הר"מ דמיירי מיד בבוש מותר ואינו דבר חריף לא פליגו רב ושמואל וגם בבבוש מעל"ע נמי ליכא פלוגתא דאסור כמבושל אלא דפליגו בהמית וכ"ב דבר חריף דבבוש אסור אלולו דתנן במשנה פליגו אי אסור כמבושל או כרותה ותו"י. בזה לא"ד בבוש כמבושל לריך להניח בכל המשניות שלוק וכדאי' בירושלמי דבבוש לא תנן משום דהוה כרותה וע"כ כרותה דמבושל דאי כלי חמתי שלוק מותר דשלוק ודאי יותר כרותה דלמי ום"ל נמי שלוק פחות ממבושל ויש לומר היינו בירק שלקות והוה פחות ממבושל וכך ס"ל ר' יוחנן בירושלמי אבל ר' יוחנן בם"ם לעו דם"ל בבבוש אינו כמבושל ת"כ נשאר במשנה בבבוש ולא שלוק דבבוש שרי. מעתה ניון דהרמב"ם הביא המשנה כמות שהיא בבבושה מני' ידוע לן דקי"ל בר' יוחנן בם"ם לעו דבבוש אינו כמבושל אלא כרותה דלמי ת"כ הלריך מבבבת בבוש נזיתים שהוא ג"כ חריף במשנה ז' מותר דהא מבושל ס"ל אלו תנא דאסור אע"ג דבבוש אינו כמבושל:

ה' ובאופן זה יש ליישב קו' הפלתי מרמב"ם אם כך הוא כמ"ש ה"מ דרמב"ם פסק בר' יאמאל דשלוק אסור ת"כ למה מביא מבושל אסור דהא עדיף מלוק ושייר שלוק וכן מה שהקשו הר"ן ורשב"ם הר"מ דהא כל אמורלי שלקי לי' ואכלי לי' להכ"ל י"ל דהני אמורלי הוה להו הני' במשניות הל"ל בפ"י דתרומה משנה ז' ומשנה ט' במקום כל הנכבשים כל הבשלקים ממלא התנא הרחשון ס"ל שלוק מותר וגם ר' יוסי נמי מתיר כל השלוקים חוץ מן התרדין. ור"ע מוסיף בביאול היתר חוץ מבשר לכך לא אמר הר"מ איסור בשלוק. אבל גם היתר לא רלה הר"מ לומר דהא הר"מ לפי ס"ם דלן דר' יוחנן ס"ל בבוש אינו כמבושל נ' המשנה כמות שהיא דבבוש מותר ת"כ לדידהו שלוק מבליע לכך לא אמר בשלוק לא איסור ולא היתר אמנם ה"ד בשלוק שהוא פחות מביאול אבל בביאול הבריע לאסור כיון לתנא הקודם דמתיר דוקא בבבשים דמשמע הא שלוק אסור וכן לר' יאמאל

הכי הוא ונר' יוסי דמתיר כל המלקים אפי' בכיזון כ' דאוסר הלכך מכריע נמי הר"מ לאסור בכיזון ומהורמי נמי לית מאכזן דהתירו אלא אלקי ומכלו לית במכזון וז"ת הא פסיק לי' מן המשנה הכבד אוסרת והיו לאסרת דמשמע אפי' בכיזון דאל"כ ליתא מכאי מה רתי' ופשטית לי מר' אמי דאלקי לי' וכך מיירי המשנה מסתמא אפי' בכיזון מספקא לי דהוא עדיף מאלוק ז"ו דליכא חילוק בין אלוק לכיזון ס"כ כיזון נמי שרי · אמנם ז"ש דהכי אפשר לומר כן דא"כ למה נקיט ר' ישמעאל מאולקת לאסרה אם אלוק היינו כיזון והיו חילוק בין זה לזה לא לריך ר' ישמעאל להזכיר האם מאולקת אלא סתמא ריב"ב ס"ל לאוסרת והיו לאסרת ור' ישמעאל ס"ל דג"כ לאסרת ז"ו למסקנא זו יש חילוק בין אלוק לכיזון ס"כ הא דפשט בפ"ד דגם כיזון כמו אלוק לרב אמי דהי' אלקי וכיזון ס"ה כיזון היינו לפ"ד אבל למסקנא דמסקינן מכרייתא דר' ישמעאל דאוסר אלוק ע"כ דיש חילוק בין אלוק לכיזון ס"כ רב אמי דאכלי לי' בכזון ר"ל דוקא בכאלוק אכלי לי' אבל מכוזל אסור מ"מ אפי' בכאלוק לא כ' הר"מ היתר בפירוש כמ"ש דרוב התנאים לפי גי' הר"מ במשנה ס"ל אלוק אסור :

ועוד ר"ל פשוט דמה הלא הביא הרמב"ם אלוק דלכך אסור לבעל הבבד לבדה משום מהנה דאמרו כר' ישמעאל וס"כ אין הר"מ יכול לומר כאן אלא אלוק ולא כיזון אלא אלוק ממהנה ומהנה הוה דגם אלוק בכלל כיזון משום הלא בקיאין אנן דאין אלוק לכיזון וזה משכחת לר"מ דהא מה"ט ממהנה ל"מ אליבא משום דאנן אינם בקיאין ותי' הפלתי תרמב"ם זה קשה לי אלא שאיני רוצה להאריך :

ו והנה עוד כ' הפלתי להתיר בכזום הבבד מעל"ע ממשה כיזון ואלוק אסור שרוי מותר אלמא בכזום היו מפיג הטעם ר"ל התם בטעם מלה תלי מלתא כדאי בברכות אבל כאן בבליעה תלי מלתא ס"כ אין להניח רתי' מזה על זה ואם לדמות זה לזה בכזום תלי במוסך טעם כמ"ש הפ"מ ואיכא רתי' כמו בשרי דאיכו מפיג טעם ג"כ איכו מוסך טעם ואיכו בולעת ר"ל רתי' להיפוך דהא בכזום מעל"ע במשה אסור בחמת עיי' בה"י והבאתיו במיבורי לאו"ח סי' תס"ח ס"ק ט' :

ז עוד טעם הפלתי על שו"ת חו"י דאוסר בכזום הוא לפרש"י הספק נגעו הוא בכבד שנמלא אבל ס"ב בכבד שלא נמלא ר"ל דאף בכבד לאסרת זב"ב בסמ"ק ס"ב בכבד שלא נמלא וכזום ר"ל דאפי אסור, וכ' ע"ז הפלתי ממת כי בסמ"ק ב"ב אבל תום' ורשב"א (וכן רא"ש ור"ן) שהקשו לפרש"י מה קאמר למיסר חברתה אפי תכן דאוסרת דאפי מיירי בלא מליחה, והקשה לית קתני היו לאסרת ול"ל למיסר ואפשר דאדרבה קודם שנמלחה דמה רב ויותר טרודה למפלט דם ולא בלעה וב"ב המרם"ח להדי' :

ע"ב ר"ל דפשיטא הסמ"ק נכוזה דהכל קשה מל"ל לתום' להקשות דאפי אפי להיפוך בלא נמלא הדם לאסר בשחבלה לבדה משום דליכא רוב דם בולעות , אלא לפי פירושם מוכח הכי בלא נמלא אפי' שטרודה יותר שרי דאל"כ מה ס"ד דר' ספרא למיסר ואפשר משו"ה לית מבעיא לי' ממתני' הכבד אוסרת ואיכו לאסרת דאפי המשנה לאחר מליחה דליכא כל כך דם משו"ה היא איכו לאסרת אבל בעיא דאפי קודם מליחה ר"ל כיון דליכא ריבוי דם לית מכי לידידי דטרידה למפלט אע"ב דם ל"ל למיסר ואפשר אפי' קודם מליחה איכו לאסרת משום דאז טרידי למפלט דם הרבה ולא בלעה וכמ"ש הפלתי והמרם"ח ז"ל שפיר הקשה תום ז"ל דאפי הוה ל"ל דאפי אפי' בלא נמלא ואיכו לאסרת ס"ל לדידי דטרידה למפלט לית בלע ממנו סם ס"ו לתום' דס"ל לאסור חברתה מבעי לאפי דוקא לאחר מליחה ושפיר הקשו תום' דאפי מיירי מתני' דאוסרת קודם מליחה אבל לרש"י דאחבעיא בין קודם מליחה ובין לאחר מליחה למיסר חברתה ור"ל לית כמ"ש הר"ן משום לאין חילוק בין קודם מליחה ובין לאחר מליחה דמליחה איכו מעלה זמוריד בכבדא אלא לרש"י ז"ל דלגבי נפשיתי ים חילוק דלאחר מליחה הוא דשרי אבל קודם מליחה כיון דליכא ריבוי דם י"ל גם לגבי נפשתי אסור זא"כ י"ל הא דאמר לגבי דנפשתי לית מבעיא לי' ס"ד לאחר מליחה וס"ק הכא זה ודאי מוכח ממתני' דאפי הכבד איכו אוסרת אלא אסר ובכ"פ מוכח דלאחר מליחה היא איכו לאסרת ולא אמר כי קא מבעי לי' קודם מליחה ולגבי נפשה משום דרוצה למבעיא בין קודם מליחה בין לאחר מליחה ולמיסר נפשה לית מבעיא כבל אפשין דהא לאחר מליחה מותר ועוד אין ב"מ כל כך למבעיא קודם מליחה כיון דדרך למלוח בשר וכבדא מה אתון בי' בשלמא על המנהג זלכך מבעיא לי' דוקא למיסר חברתה ואפי' לאחר מליחה דהספק לפרש"י מי דם כבדא לגמרי שרי אפי' קודם מליחה דלם כבד אפשר דשרי אפי' פירש אבל לגבי נפשי לו יהי' קודם מליחה הוא מלי למבעיא דשפיר מ"ל דבולעות ולא אמרי' כתום, ורשב"א ומיהו למבעי' ספק זה אמת דם כבד לגמרי שרי אפי' לאחר מליחה דאפי'

לבתחלה ואפי' ברוצה לבשלו אח"כ ובעוף אע"ג דניטל המרה יש לנקבה בסכין להחמיר והב"י ורמ"א ושו"ך מ"ז לא הי' להם ס' העיטור לכך כ' פירושים אחרים בעיטור (ב) נב"י מקשה דברי רמ"א אהדדי מכאן בסעי' א' לסע"ג וישבריו מאו"ה בסע"ג בצולה לאכלו צלי מסתמא שצלאו עלי גמור א"כ אין חשש לדם הסמפונות משא"כ בצולה כדי לאכלו מבושל (ג) וקשה ארמ"א בסע"ג שפ' דל"ב קריעה ש"ו שאין דעת הפוסקים רובם ותימא שלא הזכיר רמ"א בעוף בניטל המרה דצריך חתוכי לתחת:

בהג"ה ומ"מ נ"ל דאפי' בעוף נמי אם נמצא פעמים בסכין הוה כקריעה ס"ו הטור כ"כ בשם העיטור והפוסקים לא הי' להם ס' העיטור על כן מפרשים דבריו בדרכים מחוירים וליתיהו. ואעתיק לשון העיטור ואלו דבריו מה דאי' בגמ' קרעוה ס"ו ואתוכי' לתחת ומדקתני תחוכי לתחת לגלי' קתני ואפי"ה מצרכי' קריעה ומסתמא לחומרא דהא בהפי' נפשי' לכ"ע אבי וסכין כ' בה"ג הלי ממן דמעוי בעי לאתוכי וכל המנהג בצרפת לנקבו בסכין ומנהגינו אלא בשפוד וכבד העוף בלא סוס מיתוך אלא ס"ג הגהליש ויפה הוא לנקבו בסכין לחומרא לעשות סיג לתורה עכ"ל. הרי מבואר דלא כב"י שכ' דהעיטור ס"ל דלא כ' דבעי קריעה בלבי, ודשפוד שכ' לא נעתיק לריך להולמות דמו מייריי, ומה דכתי בעוף ע"ג גחליש כ"ל בה"ג הע"ז סק"כ בעוף מהכי כיון שניטל המרה ומ"מ לחומרא לריך נקיבת סכין ומ"ם בע"ז בלולה ע"מ לבשלו לא מהכי נקיבת סכין ז"ל דהא העיטור מייריי גם בלולה ע"מ לבשלו מדכ' דהא בהפי נפשי' לכ"ע שרי ובהפי נפשי' בניטול מייריי אלא בין בהכלו בלי וכין חוכלו מבושל אחר בלי קריעה ס"ו היכו אלא לחומרא לכך הקילו בנקיבת השפוד אלא דיש להחמיר בנקיבת הסכין וכן מ"ם בת"ח לחלק בין לוקה לבשלו אחר בלי לא מהכי נקיבת סכין הרבה פעמים אלא בדיעבד, אפשר בלבי לבד הניח העור דמהכי נקיבת נקבים דקיק וז"ל דהא העור כ' מנקבה נקבים דקין בשם העיטור והעיטור משו שניתוסף יחד בלולה לחוכלו בלי אז בלולה לחוכלו מבושל וכ"כ המשך לשון העור מתחלה מביא שיעת הר"י מה דאתמר בגמ' דבעי קריעה ס"ו מייריי בלולה ואח"כ מבשלו ואח"כ שלעת בה"ג אפי' בלי לבדו בעי קריעה ס"ו וע"ז הביא להעיטור דמהכי נקיבת נקבים דקיק והעיטור משו בין חוכלו בלי אז חוכלו מבושל אחר בלי קריעה ס"ו היכו אלא לחומרא הלכך הקילו בנקיבת השפוד אלא דיש להחמיר בנקיבת הסכין וכן מ"ם בת"ח לחלק בין לוקה לבשלו אחר בלי לא מהכי נקיבת סכין הרבה פעמים אלא בדיעבד, אפשר בלבי לבד הניח העור דמהכי נקיבת נקבים דקיק וז"ל דהא העור כ' מנקבה נקבים דקין בשם העיטור והעיטור משו שניתוסף יחד בלולה לחוכלו בלי אז בלולה לחוכלו מבושל וכ"כ המשך לשון העור מתחלה מביא שיעת הר"י מה דאתמר בגמ' דבעי קריעה ס"ו מייריי בלולה ואח"כ מבשלו

שרי והמ"ן כ' שם עוד בי"ל דרש"י לישנו מוקלק מר"ת וברש"י מי' בפי' דהספק מי' מספקי' תורה חלה דמ"ם תופ' מ"כ ונ"ל דדם כבד מדרבנן זה מלתת בחפי' נפשי' מ"כ תע"ג דאין קפי"ל בעיקר כר"ת דקודם מליחה מותר זה י"ל דקי"ל בעיקר כר"ת מ"מ י"ל דהוה ספק דאוריית' כיון דאבעית לה אפשטי' ולא עוד אלא זה ג"כ דומה להדסב"ח והר"ן דאין מספר לומר דהאבעית דהוה ס' דאו' הא אמר לקמן גבי כבדה שלו בשרה דם דאו' מ"ל דהוה מעיקרא מספקי לי' מה שאמ"כ תינוק בפשיטות שדם כבד מסור מה"ת:

ועל מה דלא תוס' לומר ונראה לי דדם כבד מדרבנן מלתא חשיב בכריתות דף כ"ג כבד בדם מבריס כמו דחשיב לב וכליות הניח תוס' בקצי' בד"ה דם דאוריית' וכיו"ב מתרץ שם לרשי' הכ"ל וכ' ר"ת מה דלא מחיב נמי כבד כמו טחול וכליות ומזה נמי מ"ש הפרמ"ג בשם תשו' רש"ל שהוא מדרבנן מוכח בי"ם דש"ל שהוא מה"ת והפר"ח נ"כ בשמיטת שיטת ר"ת כ"כ במליחה פשיטא דשרי כשאר בשר אלא דמספקי לם מוסר מפי בלא מליחה מי דמו מסור מו לא וכפרמ"ג ורש"י פי' דהספק לם הוא מה"ת מעתה הכי הוא כמ"ש לשיטת ר"ת הינו מוכרח דדם כבד דרבנן אלא דספיקא הוא מי מסור מה"ת:

אמנם דברי ר"ן ל"ע שכ' שמין לומר דמספקי לי' מי בעי מליחה כלל והוא שיטת ר"ת והקשה עליו הר"ן ז"ל מה שפיש מדקריכו קני' בקופי' דלמא אלא ז"ו דפשיט דש כבד מסור בדאמרי' לקמן דם דאו' ומ"כ כ' הר"ן גופי' דש"ל מליחה הינו מעלה ולא מוריד ומספקי לי' מי מסור הדם כלל וע"כ דהיכי מפרש הר"ן לשיטת' מהא דלקמן דפשיט לי' דם דאוריית':

וי"ל למעיין הר"ן דלק"מ בשלמא לדידי' י"ל דם"ד לא מסיק דדם כבד מסור מה"ת ושפיר מספקי לי' והדר מיפשט' מכל לשיטת ר"ת דיש מעלה בכבד במליחה מ"כ מה פשיט מקריכו קופי' בקניה דלמא מיירי בשלחה מ"ו דם כבד פשיט לן דמסור, ומה שכ' הר"ן כמו לקמן הוא רק לדוגמא דם"ד כבר מסיק דמסור כמו למסקנא אלא למסקנא פשיטא לי' ובם"ד מוכח עכ"פ דאי"ל דהוה ספק מי דם מסור לר"ת כיון דמליחה לימא דמייירי בשלחה אבל לר"ן לדשפי' מליחה לא מעלה ולא מוריד שפיר י"ל דם"ד מספקי לי' מי דם מסור כלל אבל למסקנא פשיטא לי' דמסור מ"מ לשון הר"ן על ר"ת שפת יתר הוא מה שמכיא לך דלקמן דדם מסור כיון דכל הקצי' דלוקמי' בשלחה וק"ל:

ועיי בפמ"ג בם"ך סק"כ כ' שגם דעת הלבוש שדם כבד מסור מה"ת וכ' לקמן מאחר שרוב הפוסקים דדם כבד דרבנן וז"ל שדעת רשכוניס תום' ורשב"ם ור"ן ורש"י ותו"ם ופר"ח שהוא דאו' ותמי' ע"ז לפסוק כדעת מו"ה שהוא יחיד בדבר דפסק כתוס' כנגד פוסקים הנ"ל כולם היכי דשיטת ר"ת נאחר כתוס' בקצי' והר"מ ג"כ כ' בפ"ו ממא"ם דם כבד לוקה ובה"ה אם הגה שכך מי' הגי' בברייתא דם לב כבד כו' ה"ז בלא תעשה ומ"כ בדין ס' בכום על הפ"מ קשה דמין לורך לדעתי' לרחוות להקל מאחר שהוא ז"ל כ' בסק"ט כודאי בכום ג"כ דעת פר"ח וכר"ו דמתירין בכום בודאי יש להקל בספק אלא למ"ם בסי' ת"ע דלא בפר"ח ופלתי ל"ע אם להתיר ספק בכום כיון דדם כבד דאו' כמבואר ועיי' בדברי יוסף דף ד' סוף ע"א דם בכום הוא חזקה מסייע לאסור דהיינו חזקה דהשתא משום דחזקה מעיקרא דעדיף לא אמרינן אלא בספק אם נעשה אבל אי בדבר שתלי בזמן והמעשה בבר נעשית חזקה דהשתא עדיף מ"כ גם לדעת או"ה ס' בכום אסור:

ונ"ל עוד דמ"ם האו"ה הובא בדמ"א לעיל סעי' ו' דמנקב נקבים הוא בקריעה ס"ו וביטל הסרה סני וכן מ"ם בלי מי"ל קריעה בלי והובא בדמ"א ס"ג הוא משום דאו"ה ס"ל דם כבד דרבנן ורמ"א בת"ח נמשך אחריו וזה הי' מנהג העולם שכ' בא"ז הובא בקיצור בהג"א דמנקב נקבים בקיסם הוא בקריעת ס"ו וכל הא"ז מתמה על מנהג הזה וכ' דאין לשמוע ממנהג הלבה בשם ר' יהודה וכן הי' מנהג הר"י והיינו לפי' בעוף דבבהמה לא שכיח שילפה כבד שלמה מ"כ לא שייך מנהג העולם כידוע מש"ך בדם י' ורים סי' ק"ל מ"ו דמיירי לפי' בעוף:

ודע דקשה לי טובא מ"ם הפרמ"ג בם"ק הנ"ל סקי"ד דהעיקר כר"ת וכ"כ בש"ך סקי"ד בלא פריסה ובש"ך סק"ט וט"ז ס"ק שהביאו דברי מהרש"ל שכ' לו בקבלה דאם הורה המורה כר"ת מותר בדיעבד וטוש"ע פסקו כשע' מ' בדיעבד כר"ת וקשה הא בתוס' דף ל"ג וברש"ם שם דאוהו לר"ת דם"ל כבדה מהני מליחה כללי' ממה דאוקמי' שלא בתוס' דף ל"ג ובדש"ם שם דאוהו ונללי לא בעי מתיכה מעתה הא בעוש"ע פסקו כן בסי' ס"ה ס"ו מ"כ נדמה שיטת ר"ת ואין לומר דכאן מקילין כר"ת במונח מתוכה לתחת הא בעור סי' ס"ו כ' גם שם במוטי דם לריך להיות מחוכי' לתחת וכ"פ למ"ח שם בסי' ע"ה ס"ח ובודאי שתמה הכי הוא לכ"ע ובללי מ"ל קריעה ס"מ דלא כר"ת כמ"ש הרמ"ם שם:

וכן רלית בשם ס' תמים דעים סי' ע' דהשוחל רוצה להדמות מליחה ללללי ואינו בללע כלל מטעם דשריק והשיב טעם מבשר שריק בללי אינו מלח משום דכבד"פ מהל כ"ו בללי דכמו גדול ממליחה לריכין מתיכה ולא בללי וכן כבד מהני בללי ולא מליחה ע"כ:

ואפשר לומר ולמלק בסי' ס"ה בללרי הדם במקום מ' לא דמי מליחה לללי דמתקשה מעט הדם וכן מחוטי דם שיש הפסק חוטין ל"ד מליחה לללי ודאי כמו גדול ממליחה מהל כבד מע"ג דמרובה בדמים מ"מ כיון דאין הדם כתום למקום מ' אינו מתקשה כל כך ויולא ע"י מליחה כמו בללי ומ"ם דאין לדמות מליחה לללי ז"ל כמ"ש ר"ת מנהג מדינתנו שיעור מליחה כשיעור שלי אלמא דמדאין מליחה לללי, ולא מאחר הקושי' אלא על הטור שפסק כר"ת בדיעבד דלא כרמ"ם אבל גם זה ל"ל דשפיר דטור ס"ל דמ"ם הרמ"ם כר"ת בתום' דקי"ל במולא מחיכות ע"ג מחיכות שפלטו כל דמין מפי"ה שרי מטעם דדם מהרק שריק וכ"כ הרמ"ם דף קי"ג בבני מעים שמלחו עם בשר אין לאסור מטום דדם מהרק שריק הטור ס"ל דלאו מטום סברות מהרקי שריק רק דלא בלע כלל כדעת המוחל בתמים דעים הנ"ל תע"ג בתום' ורמ"ם בתחלה מטמע מכי דלא בלע כלל לבסוף דהקשה מבשר שנמלח בו נומות ודלי בלע ואפי"ה ממרינן מהרק שריק וכיון דבלע ואפי"ה שרי מטעם שריק ותע"ג דלא מלינן סברת שריק אלא בלע כלל ר"ת דם"ב במליחה ממני' הכי והכה ס"ל לטור דזהו דוקא לר"ת לשיטת' דמה שמתבשל בנומות ובולע דלו יהי' שאינו דומה לדם שנלרך הו לדם שבחוטין בסי' מ"ה דבעי דוקא בללי אלא שהוא דם פליטה שנכנס ויש מרובה בדמים במקום אחד הלבך ס"ל לר"ת דדומה לכבד המרובה בדמים ומהני נם מליחה כמו דמהני בללי כן ס"ל מהני מליחה מוליא דם פליטה ממה שנשתלף בנומות דמהרק שריק מעתה כיון דרמ"ם כ' בב' מקומות סברת מהרק שריק ור"ת מדמה סברת מהרק שריק מליחה בללי ע"כ דרמ"ם כר"ת ס"ל בב' מקומות בהכ"ל וס"ל לטור דסמי מ"ם הרמ"ם כ"פ ני"ה דלא כר"ת מכ' מקומות בפכ"ה דמוכח דס"ל כר"ת:

אמנם מאחר שיון רלינו שתי' זה לטור ליתא דלתי' זה ס"ל דס"ל הרמ"ם לר"ת דמה דממרינן במליחה מהרק שריק היינו דבלע מלח כבכ"פ בתמים דעים וכן דעת מדו' ר"ן דף קי"ג וז"ח דהא הרמ"ם סי' ג' כ' רלי' לר"ת כמו דממרינן דף קי"ח בללי מהרק שריק מפי' מתן דלי"ל כבכ"פ טי"ם הכי' דס"ל מהרק שריק מ"כ מין זה ענין רלי' לר"ת דמתיר כבד במליחה כמו בללי דהתם יש לדחות שתין כה במליחה להפליט רוב דם דכבד כמו בללי, אבל מהרק שריק דפפי' דלא בלע דם כלל ול"ל דבך טבע דם פליטה שלינו בולע רק מהרק שריק י"ל יותר דשריק הדם ולא יבלע מקו"ח מללי דכותה יותר ופפי"ה חמרי' מהרק שריק וגם ברמ"ם דף ק"ח בכלי שמלח בו דאסור לאכול בו רותח כ' הרמ"ם דהרי במנקבת מטעם דמהרק שריק דמה במליחה מכלל דלא בלע כלל דאי בלע חמתי הרי הוה בכלי לא שייך לומר כבכ"פ ומברת שריק לא נמלה במליחה אלא דף ק"ח בללי אלמא דרמ"ם ס"ל דלא בלע כלל והר"ן ורשב"ם דאוסרין נם בכלי מנוקב לאכול בה רותח אינהו לשיטתיהו ס"ל דשריק הסברת מטעם בכבכ"פ וכאמרו ר"ן דף קי"ג הקשה רמב"ן מהברת ר"ת דם"ל במליחה מהרק שריק מהך קריכה שמלא בה אסור לאכול בה רותח אלמא דלא חמרי' מהרק שריק ותי' הר"ן דהרי"ת דמהרק שריק מטום בכבכ"פ ובכלי לא שייך זה ומ"כ הרמ"ם דם"ל דמהרק שריק דאינו בולע כלל וס"ק רמב"ן לדוכתי' אמנם מ"ם דאה"כ כ' הרמ"ם דלא אסור לאכול בה רותח אלא מחמת שהוא מנוקב מהל מחוטין לר"ת שבאחבתי לדעת הטור:

סימן תצ"ד

א) אין מחזיקין דם בבני מעים מיהו לכתחלה צריכין מליחה הפרמ"ג הניח דברי הש"ך בקשיא ואני פרשתי להש"ך דכונתו מהפוסקים שהביא מוכח דלא כר"ן שכ' מעט דם איכא בב"מ ובתבתי שהפמ"ג כ' אם לא מלח בני מעים במזיד צ"ע-וח"ד אוסר משום מבטל איסור ובתבתי שמלשון הפוסקים משמע שאינו מעכב ושאר הוכחות לא כדבריהם ז"ל (ב) מ"ש הרמ"א ביש שומן על החלחולת ומלח בצד פנים ולא מצד חוץ טריפה אפי' בדיעבד אלא אפי' בליכא שומן צריך לכתחלה למולחן בצד חוץ שהי' השומן משום דאי"א לנקרם היטב ואפי' יש ודאי שומן מהני מ"ש הרמ"א שאם לא נתבשלה עדיין יחזור וימלחנה מבחוץ וכן סגי לכתחלה מליחה מצד א' מבחוץ ואם נתבשלה כך דטריפה אם יש ס' דק נגד השומן והנידין שבה הכל מותר ולא אסור אותה חתיכה פרמ"ג ולא כאורח מישור:

א' **סי' ע"ה** בם"ע ס"ק מין מחזיקין דם בבני מעיים כו' בהג"ה מיהו לכתחלה

לכתחלה לכתיכין מליחה כו' כ' הס"ך מפורש בסה"ת ובתו"ה בלע"ד ד' ד"ט (וכ"כ טעם זה בת"ז והגמ"י פ"ו מות' ל' והוכיח בית"ס ס"י ל"ה ומג"א בלע"ז ס"ק י"ט) שכ' מיי' פ"ז מהל' איסו"ב הי"ב ולפ"ז לתתס בקדירה קודם מליחה לפי שלא לנקר הבני מעיים שלא יסחר בהן מעט שומן עי"ש ומה"ע סגי לפי' לכתחלה במליחה ל"ח לבד וכדלקמן סק"ז עכ"ל הס"ך סק"ה בקצת תוס' מלשון סה"ת, ופי' הפרמ"ג ללעז הר"ן דמעט דם יש בהן בכ"מ ואין מחזיקין להיסור דיעבד (וכ"כ בלבוש ס"כ הטעם דלריך לכתחלה מליחה משום מעט דם יש בהם והר"ן כ' זה לפתוקי מדעת הסומר כרס אין בכלל כ"מ דהא במתא שמלח בכרס אי' אם יש בו ק"ל מלמח דיש בו דם ע"ז כ' הר"ן ליתא דמעט יש בו הלא שלוח עי' ביאור) מ"ב לר"ן הי' רגיל לכתחלה למולחן לדקין גופי' מב' לדדין ע"ל פי' הפמ"ג לכוונת הס"ך הלא שהקשה מ"מ לא הביאותי דבריו ז' כ' דשומן הי"ל ליטול מהדקין כיון שאין מוחזק כ"כ בדם מ"ב ה"ה לטעם הר"ן מ"ש דמעט דם יש בהן מש"ה סגי לכתחלה למולחן בל"מ עכ"ל:

ולי"ב דכוותה הס"ך להר"ן דבבני מעיים גופי' מיכה מעט דם מן שומן הרי הוא כמאר בשר ומוחזק בדם כשאר בשר מן הוא לריך לנקר השומן ולמולחו מב' לדדים כדאי' לקמן ס"ב לכתחלה אין למלוח בשר עם ב"מ ה"ה לחסור עם שומן שלהם וכ"מ במרדכי בשם ר' יוחנ שאוסר אפי' בדיעבד אם אין בשר ה"ה עם שומן שלו משום דשומן חציב כשאר בשר שכ' וז"ל וה"ל לותם מעיים שקורין גרימק"ה אין מולחין אותן כיון דאין מחזיקין בו דם ובשומן הסוכב יש בו דם עכ"ל משמע דאין למלחו עם השומן שבו ואין מייתין לכתחלה לדעה זו כמו דמשמע מהרמ"א ס"ב עם שאר בשר ובשומן אין מחזיקין דם כ"כ ולהכי לא לריך לנקר השומן ולמולחו בלח מ' אבל להר"ן דיש בב"מ נופי' מעט דם י"ל הא שומן חציב כשאר בשר ואין לחוש דטוב למולח מלח מ' מע"ג דהר"ן גופי' כ' בשם תוס' דטוב למולח מלח השומן מלד ח' ולא כ' לדלריך לנקר השומן, אבל הס"ך ס"ל מדלא כתבו הפוסקים כהר"ן דעכ"פ מעט דם יש בו ולכך לריך מליחה לכתחלה ח"ו דלמא ניחא להו לטעם זה הוה שומן כשאר בשר ומ' לריך לנקר השומן שיסיר המליחה מב' לדדים ומעשים בכל יום דלא עבדי הכי מע"כ דלא כר"ן:

ובט"ז סק"ב כ' הפרמ"ג בשם לבוש דטעם דלריכין בו"מ מליחה לכתחלה דמעט דם יש בו והוא מסר"ן דבטל הוא ולכתחלה יש למלחו דלין מבטלין חיסור לכתחלה ועי' מג"א בלע"ז ח"ת ועי' בש"י מוליו דף ק"ג ד"ה אין לחסור אם לא במלחו וכו' ול"ע אם לא במלחו במיד עכ"ל וקשה הא בעני' שבשיית הפרמ"ג הוא דוחה ללבוש ולהר"ן דשם לשיטתיהו אזלי דכרם הוה בכלל ב"מ וכמו שהבאתי לעיל דבבי הר"ן דזה תליא בזה אבל בחמת כל מחדושים פשקו דכרם אינו בכלל ב"מ ול"ל דס"ל לפרמ"ג מ"מ י"ל כר"ן דמעט דם יש בו מ"מ מאחר כל הראשונים כתבו דלא כלבוש אלא מה"ת וסה"ת כ' רק אין טוב לתתס בקדירה קודם מליחה משמע אבל עכובי ליכא אפי' לא מלחם תחלה וברא"י ג"כ י"ל דמס"ע כ' לזון דיעבד משום דלכתחלה יש למלחם משמע שם' בסה"ת שאי"ח שלא יסחר בו מעט שומן ועוד לא מוכח מרש"י דלריך מליחה לב"מ לכתחלה אלא משום שתמת לכתחלה מולח הב"מ עם השומן מ"ל מ"ם לזון דיעבד שאם תירש שלא מלח הבני מעיים דהיינו שליקט השומן משם ואז מ"ל ב"מ מליחה משום דאין מחזיקין דם בב"מ ולריך ספיר לזון דיעבד אי אתרמי הדקין שלא נמלחו וכגון שנסיר השומן משם:

ובלא"ה כ' הלא בפרמ"ג דהא הר"ן כ' דאינו יוליא אותו מעט אפי' בספק אם יש לאסור הלא מבטל לכתחלה חציב כמ"ש התה"ד נבי קמח המותלע הובא בב"י לקמן סי' פ"ד ועוד הא בפרמ"ג בסי' ס"ט ס"ק כ"ח בשומן אווז שהפשט ושהב ג"י הלא מליחה כ' בפרמ"ג הלא מקרי מבטל לאסור לכתחלה אם מוסיף שומן עד ס' דבבהמ ליכא עדיין לאסור דהוה דם מיבריס שלא פירום ומ"ש בשפירש יפי' בתערובת הלא שכ' כיון דמוסיף הרי מכוין להתיר מ"ש כאן בחבשל ב"מ בלא מליחה דאינו מוסיף וליכא כאן מכוין להתיר הלא מכוין לבשל:

בהג"ה ואם מלח המלחולת מלד פנים ולא מלד חוץ הוי כאלו לא נמלחה כלל ואם נתבשלה כך ברישה אם יש עלי' שומן מבחוץ וכ' הש"ך ס"ק ט' פירום אם יודע שבי' שם שומן כדי לאסור אבל אין לאסור מטעם שבי"ח לנקרה שלא יאחר הם שומן בב"ל והקשה בתורת משלו מ"כ לאחר מליחה כ' תו"ה וכ"כ הרמ"א דוקא חלחולות אפי' בשאר דקין אפי' בדיעבד אסור ול"ל להמעיין בתו"ה הלא ק"ו דאין הכי נמי אם יש שומן בשאר דקין ומלוח בלד פנים אפי' בדיעבד אסור הלא בדקין מנקרין מן שומן לכך מע"ג דאפי"ה לריך לכתחלה למלוח בתותו לד' שבי' שומן אבל בדיעבד בשאר מטע"כ בחלחולת שם אין מנקרין מן השומן לכך כתבו שם שאם נא מלח בלד השומן טריפה אפי' בדיעבד ובמל"מ בלע"ז כ' בשם לבוש דה"ה לענין דיעבד שוה שאר בני נועיים לחלחולת וכן הבין בל"ח וכ' המל"מ וז"ת הלא לחנם נקט הרשב"א דוקא חלחולת הלא לומר דמותר דיעבד בשאר מעיים ולמ"ש ח"ש הלבוש ולמ"ש בית שומן על בני מעיים שוה בני מעיים עם חלחולות. ומ"ש תו"ה דבתחלה יתלוה בלד השומן סייעו לאחר שהסיר השומן דאי"ת לנקר היטב ומה שהקשה התורה מיסור על הס"ך הא מ"ת פ' ואם לא נתבשלה עדיין יחזור וימלחנה מבחוץ ומותרת ועודני בם שומן כמ"ש הס"ך וודאי לא מהני מיחזור ומיתה לחוד ע"ז דזה בשר דמה בפרמ"ג דבת"ח כלל ט"ו דין י"ב מבואר דאפי' בית"ס שומן בודאי אפי"ה יחזור וימלחנו וכל קולת המלו הוא ר"ל הקולא שב' הס"ך ס"ק ז' דאפי' לכתחלה בני מעיים בלד החילון והקולא בס"ק ח' דאפי' יש ס' נגד השומן והנידון בלא מליחה הכל מותר אפי' מאתו מבושל בלא נמלחה:

סימן תצ"ד

א) תום' וראש"ש וסמ"ג וסמ"ק וסה"ת והמרדכי ואגודה והגבי"י והגש"ד ושוש"ע סי' ס"ט ס"ה בולם ס"ל במליחה אמרי דם משרק שריק ואינו בולע דם כלל וקשיא אדמ"א בסי' ס"ט פסק הכי ובסי' ע' ס"ו לא פסק כן אלא בזמן דלא פליט ציר בלע ולא אמרינן משרק שריק ברשב"א ור"ן (ב) ישוב קו' רשב"א על ר"ת (ג) בפ"מ בש"ך ס"ק י"ג רב א' הורה בחולחולת שנהפך השומן לפנים ומלאו בקמח בלי מליחה ומלוג במים רותחין ע"י עירוי והתיר הרב שיהפוך השומן לחוץ וימלח בצד השומן והפמ"ג כ' דלא יפה הורה מה שלא נטל השומן מעל הכרכשתא ואני כתבתי דיפה הורה מכמה טעמים (ד) אם מלח ברם והורה תוך שיעור מליחה והונח אצל בשר מלוחה אוסר הפמ"ג בהפ"מ ול"נ דזה פשיטא דשרי אלא אפי' הברם הדח לאחר שיעור מליחה והונח אצל מליחה נמי יש להתיר הברם:

בפרמ"ג בש"ך סקי"ג כ' שמעתי שרב מ' הורה שמהפך לעבר המתבל דהיינו השומן מהפך לפנים ומלחו בקנמ בלי מליחה ומלוג במים רותחין ע"י עירוי והתיר הרב שעירוי מבטל כדי קליפה והבני מעיים הם במקום הקליפה ובדיע' מותר בלא מליחה ויעלה לנ' השומן מלח פזה לא יפה הורה לדריך ליטול השומן מן המלוחות דטעם דמותר משום דשרי מו מריך למפלט מינו בולע הבני מעיים כמ"ש הס"ך ס"ק י"ג ובמבואר לא שייך הני טעמא ע"כ:

ולענ"ד יפה הורה דהא ר"ת בתוס' דף ק"כ ס"ל דמעו"ה מותר למלוח בשר עם בשר שכבר פליט כל ליחה וכ' הפוסקים בשמו לפי' אחר כמה ימים עיי' בתה"ד ושאר פוסקים מטעם דדם מעורק שריק והבית רבי' מדף ק"ת כמו בלבי מותר לבתחלה דשרת עלוי בשרת דמרינן דמת מעורק שריק ומוסיף הרמ"ם לפי' מתון דלי"ל כבלעו כך פלטו כדפי' לעיל. והוא בתוס' דף קי"ח ד"ה דמת מעורק שריק כתבו כן דאפי' מתון דפליג בפסחים מסברת כבלעו כך פלטו לא פליג מסברת דמת מעורק שריק הכי מבואר מתוס' ורמ"ם דס"ל מעורק שריק הוא לחו משום בבל"ם מלח דאינו בולע כלל וכבר כתבתי בשוה"ע תל"ג דמה דמדמי ר"ת מליחה לבלי לחו משום דר"ת לשיטתי' חזיל דס"ל בבבל מהני מליחה כמו בבלי מלח אפי' הרמ"ם דחולק מר"ת במבואר בשוני' דבבבל ויותר בפי' ני"ה דף ל"ב התם להפליט דם בלי יש יותר מה ממליחה אבל מה דאמרי' דם מעורק שריק ואינו בולע כלל בבלי רותח מכ"ם במליחה דיל' דאינו בולע כלל:

והנה זה הלא כאמרו ר"ן דף קי"ב שבשאר אר"ת דקאמר דם מעורק שריק ואינו בולע בשר מלוח מדף קי"ח ע"ב קערה שמלח בה בשר מבושל בה רותח ואי מעורק שריק ס"ל אינו בולע כלל וכ' אמרו הר"ן דם ר"ת דשריק משום בבל"ם וז"ח למ"ל דטעמת דמעורק שריק משום דאינו בולע כלל מעתה יש לאסור להלכה דקיי"ל מעורק שריק ואינו בולע כלל מרמ"ם דף קי"ח ועוד בפי' ס"ט ופסק"ם ס"ל דאפי' מעורק שריק כתבו בן דאפי' מתון דפליג בפסחים מסברת כבלעו כך פלטו לא פליג מסברת דמת מעורק שריק הכי מבואר מתוס' ורמ"ם דס"ל מעורק שריק הוא לחו משום בבל"ם מלח דאינו בולע כלל וכבר כתבתי בשוה"ע תל"ג דמה דמדמי ר"ת מליחה לבלי לחו משום דר"ת לשיטתי' חזיל דס"ל בבבל מהני מליחה כמו בבלי מלח אפי' הרמ"ם דחולק מר"ת במבואר בשוני' דבבבל ויותר בפי' ני"ה דף ל"ב התם להפליט דם בלי יש יותר מה ממליחה אבל מה דאמרי' דם מעורק שריק ואינו בולע כלל בבלי רותח מכ"ם במליחה דיל' דאינו בולע כלל:

ואפי' זה לא כתבו' ר"ן דף קי"ב שבשאר אר"ת דקאמר דם מעורק שריק ואינו בולע כלל מרמ"ם דף קי"ח ועוד בפי' ס"ט ופסק"ם ס"ל דאפי' מעורק שריק הוא לחו משום בבל"ם מלח דאינו בולע כלל וכבר כתבתי בשוה"ע תל"ג דמה דמדמי ר"ת מליחה לבלי לחו משום דר"ת לשיטתי' חזיל דס"ל בבבל מהני מליחה כמו בבלי מלח אפי' הרמ"ם דחולק מר"ת במבואר בשוני' דבבבל ויותר בפי' ני"ה דף ל"ב התם להפליט דם בלי יש יותר מה ממליחה אבל מה דאמרי' דם מעורק שריק ואינו בולע כלל בבלי רותח מכ"ם במליחה דיל' דאינו בולע כלל:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

ואע"ג דתום' דף קי"ב כתבו תרוצים אחרים אמאי דשרי למלוח בשר עם בשר וכ' ר"ת דס"ה במליחה בשאר ועי' בר"ן סוף ע"ז נבי עירוי שכ' בשם פוסקים דבשר שוה בבליעה עם בלי והר"ן חולק ע"ז ועי' בסי' תע"ח בד"ה אלא מ"ש מ"ם בזה והר"ן ודאב"ח דאסרו התם בבלי מטוקבת אינהו לטיעתייהו אזלי דחולקים אר"ת דלא ס"ל מעורק שריק במליחת בשר ובלי"ז לע"ב. תרמ"ח סי' ע' ס"ו שפסק לאחר פליטת ליר ומלח עם בשר שמלחו להוליא דם ואסר משום דליכא טעם דליכא מיידי דטריד למפלט ליר לא בלע כיון דלא פליט ליר זהו טיעת רשב"ח ור"ן אבל אחר הקי"ל דם מעורק שריק ולא בלע כלל דמשו"ה מותר הרותח שאבל בבלי מטוקבת ועי"ש:

וגם ס' התרומות כ' דבבני ר"ת ורחיתו מדבלי לעלות בשר ע"ג בשר רק משום נומות לריך לתירון מאר וכ"כ בהגמ"י פ"ו מחמ"ס מות ע'

מעשה בכל יום שמולמין מחיכות הרבה ביחד וכו' ומ"ש מותרת דלמ שמרק שריק רק משום שיש גומות בבשר לא אמרי' כה"ת דגומות מעכבות מלשרוק ומסייע לזה ספר המלות וספ"ת דלא חלקו הר"ת משברת דשריק אלא היש גומות וי"ל גם ר"ת גופי' ס"ל הכי ולא כ' טעמא דשריק אלא בליכא גומות בבשר והכא הש"ך והמרדכי והגהות כולם כתבו דברי סמ"ג וספ"ת ה"כ ס"מ בליכא גומות מודה לר"ת דמשרק שריק וגומות מהני הטעם דמיירי דטרידה למפלט לה בלע וליכא מחלוקות וכל הפוסקים הכ"ל ס"ל דשריק ולא בלע כלל ובפ"ק סק"ג כ"כ והביא להגמי' וכ"כ בהג"ה ס"ד בשער ד' לאחר יום או יומים אסור למלוח עליו הכי נהוג וכ"כ רוב הגהות ומפי' בריעבד דהא עיינו רוחות שמתיבשות החיכות שמלחו לפני זמן מרובה ות"ת משרק שריק כיון דליכא גומות לה שריק הרי הס"ל שברת שריק ולא בלע רק בגומות לה שריק ולעיל מני' ד"ה אבל כ' ג"כ דברי הגמ"י הכ"ל וע"ש שפ"ך כ' סום"ק י"ג בשם רש"ל דדוקא דהיכי דפליט ליה תמרינן שפיר דשריק קשה הא היש"ס הביא בפי' ע"ד דברי הג"ה ס"ד ומיהו מזלק עליו ומדברי הג"ה ס"ד אם ליכא גומות מודה לתמרי' שריק מפי' לאחר זמן מרובה דמחיבשות ולא פליט ליה :

ומ"ש בס' התרומות והובא ג"כ בהרא"ש סי' ל"ט אם מלח מחיכה על מחיכה אחרת ממלחה מהני לכ"ע מליחה לחותו מחיכה אחרת ממלחה משום חיידי דיפלוט דם דידי' ולא תמר דלא בלע כלל דמשרק שריק י"ל דל"מ בבשר שיש בו גומות דלא שייך משרק שריק מ"מ שרי מטעם חיידי דיפלוט דם דידי' וגם דש"ד ס"ל כר"ת משרק שריק ומיהו בולע כ' אם במ"ס דס"ל כתוס' ומרדכי והרא"ש וסמ"ג כשמולחין מחיכה אחרונה וכבר שהתה רחשונה שיעור מליחה ואפי"כ מותר משום דמשרק שריק אלא אפי' יש גומות בחחיכות שמיהו בשרק מ"מ פחותה לפלוט ליה יום או יומים ובחוך הזמן הזה כל מה שבולעות פליטות עכ"ל והוה לשון סמ"ג ס"כ ומי משמע הה בליכא גומות לה בלע כלל אלא בגומות בולע ופולטות וכ"כ עוד דס' ר"ת דלא בלע כלל דהא ר"ת ליף מליחה דתמרי' שריק מאלי בשבר ע"ג בשר ונשוי ר"ת מליחה לגלי ובגלי לא שייך לחלק בין פולט ליה או לא פולט ליה תמרי' משרק שריק כמ"ש בסי' ק"ג סקי"ד ס"ק ס"ה במליחה ומי הכי הוה :

ב' והנה רשב"ם ור"ן מוקים ר"ת על שברתו במליחה לא תמרי' דשריק אלא בל זמן שפולט דם אז ליה תמרי' חיידי דטריד למפלט לה בלע והכי כ' הרשב"ם בתשב"ם ור"ת ז"ל התיר אפי' לאחר כמה ימים משום דדם משרק שריק ועשוים אינו נבלע ואם נבלע כמו שנבלע נפלט ואינו מתעכב שם כ"ל דהיינו כמ"ש דר"ת תרתי ס"ל דדם שריק ולא בלע ומ"ש ואם נבלע י"ל כגון בגומות כמו שנבלע נפלט :

ג' כ' הרשב"ם ואינו מיחוור בעיני דהא אי' רב ששת מלח גרמת ומקשי' תרי מ"ט לא דלמא פליט אחי ובלע אחי אחד ממי דילמא פליט אחי ניסא ובלע אחי ניסא חלמא היכי דלא פליט בלע ואסור אלא משום דטריד למפלט אינו בולע כלל כוותא דלמא לא אמר בקיאור תרי מ"ט לא דלמא בלע אחי מהאי בחדא ממי מ"ו אלא בלע מ"ו דחז"ה מ"ה אלא בלע בלע כלל כשעמי דר"ת במשרק שריק וז"ל דודאי בלע אם ליכא ליה דטריד למפלט והלכך לרב ששת דאסור אי משום ששת אחת גומרה פליטתה קודם והחמרת עדיין פליט וזה שאמר למשם דלמא פליט אחי עדיין ובולע אחי שכבר קדמה פליטתה י"ל דאי' דף קי"ח רב דימי מנהרדעי אוסר לגלות בבדה עלוי בשרא מ"ט אינו לא ס"ל גם בגלי דם משרק שריק ואינו בולע וגם לא ס"ל בכב"ם וכ"ש ליכא בפסחים דף ע"ד אלא ס"ל בכב"ם מ"ט לא הוה מצי להקשות מרב ששת אי"ה שרי משעם משרק שריק דלמא לי"ל בכב"ם אי דלמא לא ס"ל לרב ששת משרק שריק הכא דב"ט הוה מקשי שפיר מ"ט אי דלמא מ"מ עדיפא מני' מקשי דהא חיידי דטרידא לא בלע כ"ע ס"ל אפי' מאן דלא ס"ל משרק שריק ע"ט נקיט לדידך דרב ששת דאתה חושש שגמרה לחשוחה פליטתה ואי ליכא טריד למפלט ובלעה מ"ט כמד אמי :

ועוד כ' בתה"ב וגרסינן אמי אתם אמר ר"ל אמר שמואל דגים ועופות שמלחן זה ע"ג אסורין מ"ט משום דדגים רפו קרמוהו ופלטי ועופות קמיטי קרמיהו ובתר דייתו דגים כלומר לאחר שיומו דגים לפלוט כל זמן וכל גירן פלטי עופות דם ובלעי דגים מיניהו עכ"ל ור"ל מזה מוכח דלא כר"ת דאמר דלא בלע ומשרק שריק מ"ט בקיאור הל"ל אכל דגים דרפו קרמיהו מ"ט לא שייך דשריק בלע מ"ו דהא לעולם בלע בעלמא משום חיידי דטרידא למפלט הלכך לריך להאריך בתר דייתו דגים לפלוט וליכא טרידי משום בלעי, י"ל לר"ת גם בדגים מע"ג דרפו קרמיהו אפי"ה אמרי דשרק דמסייע מה דטריט למפלט לכך אמר דז"א דחיישין שמא בבר ייתו דגים מלפלוט, או י"ל דרשב"ם הביא דעת האומר דמהני מליחה שנית לדגים ומסיק דלא מהני להו מליחה דכך משמע לשון מסורין דמ"ל תקנה ומ"ש י"ל דאי הוה אמר משום דרפי קרמיהו לחוד ה"א מע"ג דבלע מ"מ מהני מליחה שנית משום חיידי דיפלוטו דגים דם דידהו יפלוטו ג"כ דם שבלע ממקום אחר כמ"ש בתרומות בסולא מתיכה עם מחיכה תפלה וברפי קרמיהו י"ל כן אפי' כשלחה פעם א' קמ"ל דדגים פלטי לגמרי במליחה עד שייתו מלפלט עוד מ"ט ממילא לא מהני מליחה שנית :

והנה נ"ם להפוסקים הכ"ל ס"ל משום גומות טעמא בבלעו כך פלטו מיד לו משום חיידי דטריד למפלט לא בלע ס"ל ג"כ טעמא דמשרק שריק למה כ"מ לריך גם טעם זה י"ל דל"מ בבני מעיים דחלק דליכא גומות אמרי' דמשרק שריק מע"ג דל"ל דמה למפלט לו דל"מ בבני מעיים דחלק ממוקב שמלח בו בשר דמותר לאכול בו רותח מטעם דשריק כדאי' סי' ס"ט סי"ז והכא הר"ן דחולק אר"ת ואפי"ה כ' בשלח בשר עם ב"מ טעמא דמשרק שריק לריך לומר דב"מ כיון שהם חלקים מודה הר"ן דשריק ולא בלע מ"כ י"ל דגם רמב"ן ורשב"ד דחולקים אר"ת מודים בב"מ דשריק ולא משהר רק רשב"ם שהות יחיד בדבר וחולק לחוש, אכ' בב"מ מטעם דשריק אלא הרשב"ם כ' דלהכי לא בלע משום דמ"מ פולטין הב"מ ליר ותיידי דטריד למפלט ליר לא בלע :

מעתה נרחה דיפה הורה הרב שלח נוה ללקט השומן מעל הכרכשתא וא"ש הפ"מ דלא יפה הורה דטעם דשריק אי טריד לפלוט ליר כמבואר לא ל"ש הכי טעמא ע"כ הכא זה דוקא אם טעמת דשריק דאע"ג שהות בולע פולט מיד וכחדו ר"ן שכתבתי לעיל ליון שהות מבואר בולע יותר ותו לא פליט אבל אי שברת דמת משריק שריק דלא בלע כלל כמש"ל דכך ס"ל ר"ת ורוב פוסקים גדולים אפי' שהבשר מבואר שמי שריק דהא שברת שריק במליחה לומר ר"ת מאלי בשרא ע"ג בשלח אע"ג שבשר אלא אי בולע מחיכה לחחיכה ואפי' לפוסקים החולק אר"ת י"ל דמודים בב"מ דחלקים ולא בלע כמ"ש לר"ן ולא משהר רק הרשב"ם דלא ס"ל גם בב"מ משרק שריק פשיטא דאין לחוש לו כנגד כל הני פוסקים דועוד י"ל דאפי' רשב"ם לא חולק אלא בדין דאיירי כי' כמולח בני מעין עם בשר לא אמרינן דשריק אע"ג דב"מ חלקים אלא משום בשר בשר יש דם הרבה משא"כ בשומן על החלחולת דאין מהזיקין הרבה דם בשומן ולא לריך ללקט השומן מבני מעיים משום דמשרק שריק וכמ"ש בס"ך סק"ז י"ל דיינו דשריק ולא בלע כלל כדעת רוב הפוסקים דס"ל הכי כמש"ל ח"כ אפי' פשיטא ע"י עירוי הכרכשתא כנידון דידן ממי משרק שריק ולא בלע כלל ועלרף עוד דעת רשב"ם וסיעתי' דס"ל עירוי כב"ם ומותר למלוג בשר קודם מליחה והובא בב"י סי' ועוד הרמב"ן ורשב"ם ור"ן אע"ג דס"ל דאין למלוג אפי' בב"ם אם ס"ל עירוי ג"כ כב"ם כמבואר בחדו רשב"ם שבת מ"ב והר"ן סוף ע"ז ועירוי רק מבליע ומפליט ולא מבשל ח"כ עדיין הכרכשתא מי הוה ולא מבושל ח"כ עדיין פולט ליר כמעיקרא ולא בלע, או דמשרק שריק ולא בלע ואפי' משרק שריק ר"ל דבלע ופולט מיד כחדו הר"ן גם כאן ממי פולט מיד כיון שאינו מבושל הכרכשתא דהפר"מ מוסר רק במבושל דסיימו אם עירוי מבשל וכר מן דין ר"ל דעירוי מבשל כדי קליפה דקה והכרכשתא הוה עב יותר מכדי קליפה אם הכרכשתא שמוך לשומן לא מתבשל :

ג' כ' פרמ"ג ס"ק ו' בכרם אם הודח תוך שיעור מליחה והוחח אלא מליחה בשאר בשר מותר בהפ"מ כמ"ש בסי' ס"ט סק"ז ס"ק ל"ה בכרם אסור בהפ"מ. דשמא אין בו דם ומשמע מקבי פליטה ע"י ואני תומר דבשברת משמע מקבי פליטה הדמה רבים מוקים בו וכרם ממ"ל מותר אם יש בו דם ל"ל הרי הוח כשאר בשר ומותר בהפ"מ כשאר בשר, ואי אין בו דם כפוסקים דכרם בכלל ב"מ ל"ל בלא בלע הכרם דם לגבי כלי מעיים ממרינן משרק שריק דמשו"ה מותר למלוח השומן מחובר על ב"מ כמ"ש הש"ך ס"ק ז'. וגדולה מזו כ' אפי' הודח לאחר שיעור מליחה ממרינן בכרם דלא משמע מקבי פליטה וסמכינן אפוסקים בלירוף לכרם דיום כבני מעיים. דהא י"ל אפי' פוסקים דס"ל כרם אין לו דין ב"מ והרי הוח בשר ס"ל לעניין לריך מליחה אבל אם נמלח אחר הדחה עם בשר שלא נמלח ממרינן דכרם חיום בולע כמו בב"מ שהם חיום בולעין משום דב"מ מקשין ומלקין ודם משרק שריק כן בכרם י"ל הדין כן דג"כ קשה וחלק כב"מ והכא כתבתי לעיל דרוב הפוסקים כר"ת דאמרי' כדם משרק שריק ולא בלע כלל אפי' שאר בשר לאחר מליחה ופלטו כל דמו וחיום והודח אלא בשר שמלוח עתה אע"ג דבשי' ע"ז לא פ' הרמ"ח כן הכי נלע"ד אלא לוסיף עלי' אלא בשר משום שיש בו גומות אבל בכרם שאין שם גומות אלא דם בעלמא :

בפמ"ג בס"ך סק"ט הביא בע"ת שם מולח שומן דבני מעיים עם בשר אם מותר די"ל דוקא דקין עם בשר אבל בשר דליכא שמי דקשי קרמת ומלקים ושייך בהו שריק אבל השומן שהות רק בולע כך כ' כוותו וע"ל דהא לא מצינו שלריך ללקט השומן מן הדקין ואלחולת כשממלחו עם בשר יחד ת"ו דברי בין לרוב הפוסקים שכתבתי לעיל דס"ל כר"ת דס"ל במליחה שמי משרק שריק מקו"מ מלאי ובלאי מתרבך הבשר ע"י החם ואפי"ה חיום בולע וגם מטעם הרשב"ם דלחב דפולט ליר חיום בולע :

סימן תצ"ו .

א) היש"ש והב"ח וש"ך וט"ז הסכימו דוקא בלא נגמר החלמון מותר שמלוח עם בשר אבל בנגמר החלמון וכן אפי' הביצה בקליפה אסור והנה אם הביצה יש לה קליפה כבר כ' בח"ד דסגי שמשליך הקליפה ואני ישבתי המנהג דאפי' בלא קליפה מותר למלחו עם בשר ואם בשלם בלא מליחה אין להתיר רק ביש לה ג"כ החלבון (ב) הקשיתי על פסק הש"ע סי' פ"ז שפסק ביש לה חלמון וחלבון אעפ"י שמעורה דנ' בב"י דסומק להקל משום דהמנהג למלחן עם בשר וזה אין ראי' :

בהג"ה סעי' ו' ביצים הנמלחים בעופות אם לא נגמר רק החלמון לבד לריכין מליחה בשאר בשר ומותר למלחן עם בשר ב"י סי' ס"ב ועיי' בס"ך וט"ז בשם רש"ל אפי' נגמר החלמון לבד דמסתיינן לעניין בב"ח בשבר

כבשר דלא כרש"י חפי' בדיעבד במלחו עם כשר משום דלי"ל דס ויר ולא שייך טרודה למפלט וכ"ל מכ"ם בענמר גם החלבון דלא חשיב כבשר לאסור אם מלחה עם בשר וחח"כ כ' וחפי' כבר נתקשה לגמרי כולא ובפלתי מקיל בנתקשה בקליפה דמצליך בקליפה ודי וכ"כ בח"ד בבהוריים סק"ה וכ"כ בתו"מ לקמן סי' פ"ז, ובפמ"ג כ' בש"ך סקי"כ דברי ים"ם דחפי' דיעבד לאסור כל שנמצר החלמון והעולם אין מזרין ים לגעור בהן עכ"ל ומשמע בזה אחר דברי הש"ך סקי"כ ופיים בש"ך שכ"כ הכ"ח וז"ח דהא הכ"ח הביא מ"ם הכ"י בסי' פ"ז וז"ל ומ"מ העולם מוהגין שכל שאין לו חלבון מולחים אותו וחפי' עם בשר וכ"כ ה"ה בשם רשב"ח וכל כיולא בדברים אלו סומכין על המהג עכ"ל ולא שהכ"ח כ' אפשר העולם מוהגין למלחן עם בשר ה"ד בשאין החלמון שנמר אבל היכי דחלמון שנמר לגמרי ודאי אין למולחן עם בשר וכו' משמע דהכ"ח לא אסור אלא לכתחלה בשנמר כבר החלמון, אלא דברי ב"ח דוחק מאחר שהעיד הכ"י בשנמר החלמון המהג למלוח עם שאר בשר מהכ"ת לומר דאין המהג אלא רק כשלא שנמר החלמון ועתה מעיד גם הפרמ"ג שהמהג כן אף בשנמר החלמון למלוח עם בשר

מ"כ ונסמוך על המהג כמ"ש הכ"י :

ונ"ל לקיים המהג ושהוא כהלכה לפי מ"ש בסי' הקודמין דרוב הפוסקים דקמאי וקדמאי דקדמאי ס"ל כר"ת דדם במליחה מצרק שריק חפי' פליט כל דם ויר רק בבשר שיש בו נומות לי"ל דמצרק ולא בלע לגריכין לטעמא חידך דלא בלע משום חיידי דערידא למפלט לא בלע וכל טעמי' דרמ"ל לחוסר משום דגיהא אין לה דם ויר מ"כ חינו טרודה לפלוט ז"א כיון דליכא נומא מצרק שריק ולהפוסקים דפליגי אר"ת דספיר בלע ולא ממרי' שריק הא הר"ן דפליג אר"ת ובב"מ הוא מודה דמולחין בני מעיים עם בשר וז"ל דהכי כיון דלית בהו דמא לא בלעי אלא שריק לי וחזיל בהדי מלחא עכ"ל בבחתי לשון הר"ן לפי שבחתי בסי' הקודם דחולקים אר"ת מודים בבני מעיים כמ"ש הר"ן משום דחלק כמ"ש הש"ך סקי"ג וחו"ח בלא ד' כ' משום ב"מ קאי' וחלק מ"ל בגיהא שנמר החלמון דלא קאמר אלא בשרי לטעמא דר"ן ע"כ בבחתי לשון הר"ן דלאו משום דחלק כמ"ש הש"ך סקי"ג אלא משום דב"מ חלק אמרי' מצרק שריק אלא כיון דלית לי' דמא לא בלעי ומצרק שריק כ"ל שברת הר"ן דע"כ ס"ל דדם מליחה לא שריק ובולע אלא בדבר שיש בו דם עכ"פ המליחה נפתחו נקבי פליטה ותו לא נפתחו לנמרי ונכנס דדם בנקבים ובלע ולריך דוקא לטעמא חיידי דערידי למפלט דם לא בלע משמ"כ דבר שאין לו דם ולא נפתחו הנקבים מחמת מליחה הדם מצרק שריק מ"כ בב"מ מחמי חוסר מרם"ל משום דלי"ל לגבים דם ויר לא שייך חיידי דערידי ולא בלעי אם ליכא דמא בלח"פ לא בלע וכמ"ש הר"ן, אף דרשב"ח חולק בבני מעיים ולא ס"ל כר"ת וגם לא שברת הר"ן ולא שרי בב"מ אלא משום חיידי דערידא למפלט ויר הא רשב"ח מטעם אחר מתיר כמ"ש ה"ה בפ"ע מממ"ס שכ' בשם הרשב"ח שכל שאין לה חלבון הרי היא טרוסה מליחה לקדירה כדין בשר עכ"ל משמע די"ל לגמרי דין בשר ומותר למלחה עם שאר בשר וכ"מ מב"י דס"ל להש"ך בשם רשב"ח הכי ול"ל דס"ל לרשב"ח כיון די"ל דין בשר ה"ה דים לו דם ויר ולא כיש"ם וכ"מ מר"ן בילה ור' יוחם הובא בב"י שם כתוש גמורות דהיינו חפי' שאין לו חלבון וגמר החלמון כבשר גמור ניהו וטעון מליחה ולא כיש"ם שכ' דלי"ל דם ויר ותמי' טובא מיש"ם ושו"ת ועו"ש שממכו מחריו כנגד דעת הרמבמים ויש"ם הוא חומרא דאתי לידי קולא דא"ת כן שאין בהם דם מ"כ הרי הם בכלי מעיים דאין מחזיקין בהם דם לפיכך אם בשלם בלא מליחה מותר כדאי בסעי' ו' מ"כ בגיהא שנמר החלמון ולא החלבון נמי ניחוש הכי דמאי שנא וז"א ישתקע הדבר מאחר שרשב"ח ור"ן וריא"ו וב"י ס"ל דהוה כשאר בשר :

והפוסקים לא דברו בהם בשלם בלא מליחה וכ' דמכאן דאלי' אם הוא חשיב כבשר לעניין בב"ח הוה נמי בשר לחסור אם מלחה עם בשר משום דלי"ל דס ויר ולא שייך טרודה למפלט וכ"ל מכ"ם בשנמר גם החלבון דלא חשיב כבשר לאסור אם מלחה עם בשר וחח"כ כ' וחפי' כבר נתקשה לגמרי בולע וכפלתי מקיל בנתקשה בקליפה דמצליך בקליפה ודי וכ"כ בח"ד בבהוריים סק"ה וכ"כ בתו"מ לקמן סי' פ"ז, ובפמ"ג כ' בש"ך סקי"כ דברי ים"ם דחפי' דיעבד לאסור כל שנמצר החלמון והעולם אין מזרין ים לגעור בהן עכ"ל ומשמע בזה אחר דברי הש"ך סקי"כ ופיים בש"ך שכ"כ הכ"ח וז"ח דהא הכ"ח הביא מ"ם הכ"י בסי' פ"ז וז"ל ומ"מ העולם מוהגין שכל שאין לו חלבון מולחים אותו וחפי' עם בשר וכ"כ ה"ה בשם רשב"ח וכל כיולא בדברים אלו סומכין על המהג עכ"ל ולא שהכ"ח כ' אפשר העולם מוהגין למלחן עם בשר ה"ד בשאין החלמון שנמר אבל היכי דחלמון שנמר לגמרי ודאי אין למולחן עם בשר וכו' משמע דהכ"ח לא אסור אלא לכתחלה בשנמר כבר החלמון, אלא דברי ב"ח דוחק מאחר שהעיד הכ"י בשנמר החלמון המהג למלוח עם שאר בשר מהכ"ת לומר דאין המהג אלא רק כשלא שנמר החלמון ועתה מעיד גם הפרמ"ג שהמהג כן אף בשנמר החלמון למלוח עם בשר

מ"כ ונסמוך על המהג כמ"ש הכ"י :

ונ"ל לקיים המהג ושהוא כהלכה לפי מ"ש בסי' הקודמין דרוב הפוסקים דקמאי וקדמאי דקדמאי ס"ל כר"ת דדם במליחה מצרק שריק חפי' פליט כל דם ויר רק בבשר שיש בו נומות לי"ל דמצרק ולא בלע לגריכין לטעמא חידך דלא בלע משום חיידי דערידא למפלט לא בלע וכל טעמי' דרמ"ל לחוסר משום דגיהא אין לה דם ויר מ"כ חינו טרודה לפלוט ז"א כיון דליכא נומא מצרק שריק ולהפוסקים דפליגי אר"ת דספיר בלע ולא ממרי' שריק הא הר"ן דפליג אר"ת ובב"מ הוא מודה דמולחין בני מעיים עם בשר וז"ל דהכי כיון דלית בהו דמא לא בלעי אלא שריק לי וחזיל בהדי מלחא עכ"ל בבחתי לשון הר"ן לפי שבחתי בסי' הקודם דחולקים אר"ת מודים בבני מעיים כמ"ש הר"ן משום דחלק כמ"ש הש"ך סקי"ג וחו"ח בלא ד' כ' משום ב"מ קאי' וחלק מ"ל בגיהא שנמר החלמון דלא קאמר אלא בשרי לטעמא דר"ן ע"כ בבחתי לשון הר"ן דלאו משום דחלק כמ"ש הש"ך סקי"ג אלא משום דב"מ חלק אמרי' מצרק שריק אלא כיון דלית לי' דמא לא בלעי ומצרק שריק כ"ל שברת הר"ן דע"כ ס"ל דדם מליחה לא שריק ובולע אלא בדבר שיש בו דם עכ"פ המליחה נפתחו נקבי פליטה ותו לא נפתחו לנמרי ונכנס דדם בנקבים ובלע ולריך דוקא לטעמא חיידי דערידי למפלט דם לא בלע משמ"כ דבר שאין לו דם ולא נפתחו הנקבים מחמת מליחה הדם מצרק שריק מ"כ בב"מ מחמי חוסר מרם"ל משום דלי"ל דגיהא דם ויר לא שייך חיידי דערידי ולא בלעי אם ליכא דמא בלח"פ לא בלע וכמ"ש הר"ן, אף דרשב"ח חולק בבני מעיים ולא ס"ל כר"ת וגם לא שברת הר"ן ולא שרי בב"מ אלא משום חיידי דערידא למפלט ויר הא רשב"ח מטעם אחר מתיר כמ"ש ה"ה בפ"ע מממ"ס שכ' בשם הרשב"ח שכל שאין לה חלבון הרי היא טרוסה מליחה לקדירה כדין בשר עכ"ל משמע די"ל לגמרי דין בשר ומותר למלחה עם שאר בשר וכ"מ מב"י דס"ל להש"ך בשם רשב"ח הכי ול"ל דס"ל לרשב"ח כיון די"ל דין בשר ה"ה דים לו דם ויר ולא כיש"ם וכ"מ מר"ן בילה ור' יוחם הובא בב"י שם כתוש גמורות דהיינו חפי' שאין לו חלבון וגמר החלמון כבשר גמור ניהו וטעון מליחה ולא כיש"ם שכ' דלי"ל דם ויר ותמי' טובא מיש"ם ושו"ת ועו"ש שממכו מחריו כנגד דעת הרמבמים ויש"ם הוא חומרא דאתי לידי קולא דא"ת כן שאין בהם דם מ"כ הרי הם בכלי מעיים דאין מחזיקין בהם דם לפיכך אם בשלם בלא מליחה מותר כדאי בסעי' ו' מ"כ בגיהא שנמר החלמון ולא החלבון נמי ניחוש הכי דמאי שנא וז"א ישתקע הדבר מאחר שרשב"ח ור"ן וריא"ו וב"י ס"ל דהוה כשאר בשר

והפוסקים לא דברו בהם בשלם בלא מליחה וכ' דמכאן דאלי' אם הוא חשיב כבשר לעניין בב"ח הוה נמי בשר לחסור אם

סימן תצ"ז *

א) ישוב שיטת רש"י דצלי בעי מליחה מקו' התום' וקו' הר"ן אלא שלפי"ז העלתי שדעת רש"י אינו ד"ל מליחה קצת והעלהו מיד אלא צריך מליחה יפה ושהיי' כדי שיפלוט (ב) מ"ש הר"ן דר"מ ס"ל כרש"י דצלי צריך מליחה אינו מוכרח כלל וישוב על הדמב"ם בבשר חי והוא דר"מ נמי ס"ל בשר חי אי"צ מליחה ולא קשה עליו קו' הראב"ד והכ"מ *

בהג"ה ס"ב ו"ח לריך קנת מליחה תחלה כרש"י והוח בפסמים דף ע"ד

ממר רבה התי מוליתא שריח ופרש"י דמלחו במליחת צלי דתי במליחת כל צורך לקדירה פשיטא ותום' חולק על רש"י דצלי ל"ל מליחה ומבוחר שם דס"ל לתום' דחם נשתר קנת דם פי' ממקום למקום מותר. מ"כ לרש"י י"ל דס"ל פי' ממקום למקום חסור מ"ם דכל צלי לריך מליחה שמח לח יצלנו כל הצורך והדם פי' ממקלמ"ק. ותום' הקשה על רש"י מחולין דף קי"ב דקכר שחתך עלי' בשר הכבר חסור מהבשר ונבלע ונכבר וחפי"ה הבשר מותר חעפ"י שלח יצח כל דמו ולח נעלה כל נרכו ורשב"ח

מליחה כ"כ חלח חפי' כמליחה דידן ומקרח מליחה מועטת לגבי מליחה לקדירה דבעי כדי להכניע דרס"י פי' חולין דף ק"ב מליח חינו נחכל מחמת מלחו במולח להכניעו והקשה חום' מכמה מקומות דמליח כרותח וכי בכל המקומות מייכי כדי להכניעו י"ל חס"ב לרש"י בעי מליחה לקדירה מליחה כזו דהיינו להכניע ח"כ סתם מליחה כה"ג מיירי חלח עוד הקשה תום' דלקדירה לח בעי מליחה להכניע ממחות שם דקחמר מליחת קדשים חינו עובר דדם שבישלו חינו עובר ומליח כרותח וח"כ מליחת קדשים מוכח דחינו נחכל מחמת מלחו הוח כיון דבמליח חינו עובר דהוח כבישול דחין עובר על דם שבשלו וקחמר התם כמליחת קדשים וכן לקדירה ומליחת קדשים חינו מלוח כל כך כדי להכניעו כדחי' בבריימח שם דחי"ל מלח כבין :

ונ"ל לרש"י דשם"ד לח חסיק מהך בריימח ום"ד דמליחת קדשים כמליחת קדירה והיינו כדי להכניעו וחינו נחכל מחמת מלחו ושפיר חינו עובר עליו כמו דם שבישלו חינו עובר חבל למסקנח דנסיק מבריימח מליחת קדשים רק מג' לדין שיריים הטעם ולח מליחה להכניעו שהוח מליחת קדירה חלח כמליחת לני שבך פי' ג' רש"י וכן נלני והוי מליחת לני כמליחה קדשים ומליחת קדשים כמליחת לני דהיינו לח מליחה מעט דמה מועיל חלח מליחה לנלי לרש"י י"ל כמליחה שלנו לקדירה ובחמת דם כה"ג ע"י מליחה עובר חבל מליחה מועטת ממש לח מכני גם לרש"י . וכר"ן פ' ג"ה כ' לרש"י נלני בעי מליחה כמו לקדירה חלח דחינו נרוך שיהוי ורחה דהיינו מדחמר בקדשים בממחות שם מלחו ומעליהו וע"ז חמר וכן נלני כ"ל דחין מוכרח דחלח לעולם נרוך שיהוי מליחה נלני חלח דחמר וכן נלני לרש"י רק על כמות המליחה דבעי נלני כמו בקדשים חבל לח למעליהו מיד ותדע דהח לר"ת גרים וכן לקדירה ובודחי חין לומר חלח נרוך שיהוי כמו לקדשים דהח לקדירה לכ"ע נרוך שהוי וכמ"ש הר"ן גופי' לפי גירסחו וכן לקדירה דיינו לעניו המליחה שיהוי נרוך :

ודר"ן שם על רש"י מפ' הזרוע . הזרוע וחוטים שבלחי חסורין וכל כהן שח"י ליטלן חין נותנין לו מתנות ולח היח חי בעוי מיבד דייב חי לקדירה לדחמתי לי' ומלחי לי' ס"ד ומדלח מדכרי מליחה בעוי כלל כמו לקדירה דמדכיר מתיכה ומליחה ס"מ בלני לח בעי מליחה כ"ל דר"ן לדעתי יפה הקשה חבל לרש"י י"ל דלח קשה דהכח כי"ב חי' בחום' דף ל"ג ד"ה מתכי דחוטי יד חפי' לנלי בעי מתיכה ושכן דעת רש"י והקשה הר"ן לעיל כי"ב חפ' הזרוע דלח מזכיר מתיכה בנלי ול"ל כמ"ש בעה"ב דדוקח לקדירה חינטרך למשמעינן דלחו בחתיכה לחוד מחכשר עד דמלח . ומ"ש הוי חמר דבעי מליחה ה"ל דסגי במליחה קמ"ל מתיכה ומליחה בעינן חבל הח דבעי מתיכה בנלי זה ה"ל פשיטח לי' כן י"ל דמה דבעי מליחה נלני ממי פשיטח דכבר

חמר לחבי וכן נלני חלח מחכי ומלחו לקדירה חינטרך :

ומ"ש הר"ן שם דגם הרמב"ם ס"ל בפ"ו מה' מ"ח כרש"י ז"ל דנלני בעי מליחה ותמה חני על המרדכי בפ' כ"ה פי' תבשיל כ' דברי הרמב"ם ולח כ' שהמיינוני כ"כ ח"כ משמע דחיהו גופי' הכי ס"ל וכפי' תשי"ע הביח דר"י חמר דגי' הספרים וכן נלני הוח שיטות ע"כ ל"ל מרמב"ם חין רחי' דס"ל כרש"י דהר"מ כ' שם כל הדברים החלו נבשר שנריך לבשל נבל נלני מולח ומולח מיד והרולה לחכול בשר חי מלחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וחח"כ יחכל עכ"ל . והרחב"ד הקשה דלמה בחי נריך מליחה ח"כ ס"ל דם חיברים שלח פי' חסור ובשר הכי כ' הר"מ דחם חולש לבשר ב"ד ח"כ ב"מ דס"ל דם חיברים שלח פי' מותר :

ולישב הכל כ"ל דמ"ש הר"מ מליחה נלני חו לבשר חי לחו משום דנריך מליחה נקיט חלח חס מלחו כדי ליתן לו טעם כמ"ש חום' חולין ד' קי"ח ובילה דף י"ח דקחני שם מליחה נלני לחו משום דבעי מליחה חלח משום דמנהג למלחו והכי הרמב"ן סבירח הר"ן בפ' ג"ה כ' לחרץ הני' בחמחות נלני חע"ג נלני ל"ב מליחה ח"ם דר"ל וכן נלני דחין נריך דחם חס מלחו . וה"ה בשם רשב"ח שם כ' דוקח במלחו ומעליהו מיד חי"ל דחמר המליחה חבל מלחו ולח מעליהו מיד נריך להדיח הבשר ע"כ ולפי"ז כמו שפפי' בגמ' כן יש לפרש דברי הר"מ דהר"מ חי' לו הני' וכן נלני וס"ל כפי' רמב"ן דהיינו חס מלחו דרך הוח הדרך למלוח בשר נלי חו בשר חי וחמר הר"מ דחע"ג שלבדיקה נריך הדחה קמייתח והדחה בתרייתח לח כחמר כל הדברים חלו רק לקדירה חבל נלני מלחו כבהוג ומוליהו מיד וכ"ל וחי"ל בחתיים הדחה ודוקח בלולו מיד חבל בלח העלהו מיד משמע לנריך הדחה כמ"ש הרשב"ח הכ"ל ע"ז כ' הר"מ חבל בשר חי שמלחו שרך המנהג למלחו נריך הדחה דלח שייך לומר דחכלהו מיד ולח נריך הדחה כי בתוך שיחכל החתיכה מעט פולט המלח דס על פני החתיכה הלרך נריך הדחה חבל לעניו מליחה גם הר"מ ס"ל דחי"ל מליחה

סימן תצ"ח .

א) ראיות לדעת הלבוש והפרישה בלא נצלה כל צרכו דמותר לאכלו צלי אלא על המנהג שצולין הכבד ע"ג גחלים ואין מדקדקין אם נצלה בכל מקום כחצי צלייתו ואח"כ מבשלין הכבד דיש להם על מה שיסמוכו

בהג"ה רק שיצלנו תחלה כדי שיהי' רחוי למליחה כ' הש"ך בלח נלה נלה כל נרכו לבשלו חח"כ חמנם מתו"ה משמע דחפי' לחכלו כך חסור בלח נלה נלה כל נרכו דפי' הם ממקום למקום כמ"ש הרח"ש בפ"ק . ומני

כתבתי בסי' תס"ו מפוסקים רחשונים ואחרונים דשרי משום מה שלח פי' לחון לח יהח כלל ועתה נרחה להוסיף למה שכתבתי בסי' הקודם לדיק דקי"ל פי' ממקום למקום חסור הדרי קו' התום' דף י"ד וכל הרחשונים כתבו כדבריהם שהקשו מהך בשר שלי ע"ג ככר ונרחה כו דם הכבר חסור חבל הבשר מותר ס"מ דפי' ממקום למקום מותר חלח עכ"ל דלח פי' כלל ועוד הנה הרשב"ח דף קי"ג הקשה מפרקתו חי שרי בחומלח ובשר בתיקו ורשב"ח ס"ל חיסור משום פי' ממקום למקום חסור כמבואר שם ובתשו' רש"ל ופפי"ה כ' הרשב"ח בשומ לח שרי בלח נלה כל נרכו משמע דוקח בשומ משום דבלע ע"י שבירה הדם ממקום למקום חבל בלח"ה בשר בעלמח שרי כמי שלייתו : והנה ס"ד בסי' ט' פי' דברי ב"ד שם כחד תי' דס"ל בס"ד דלי שלח נלה כל נרכו מותר חע"ג דס"ל בס"ד פי' ממקום למקום חסור חע"כ דמה שלח פי' וילח לחון לח פירוש כלל כמ"ש הלבוש והפרישה שכ' הש"ך שם"ב וכן שם בהג"ה ס"ד ד"ה והוי כתבו כ' דחין מדקדקין חם נלה כל נרכו עיי' במ"א כלל י"ב ס"ק י"ז מה שפי' להג"ה זו דלח ס"ל כלל ממקום למקום חסור וכלי שחינו מנוקב הטעם משום דלח עשה כתקנת חכמים וכבר כתבתי בסי' ס"ע בעי"ח דליתח לדבריו ובמ"ש פי' חמר וגם פירושו קשה דמבואר דמתיר לח נלה כל נרכו חלח שחיי רוצה להחריך מ"מ זה מבואר בדבריו דמתיר בלח נלה כ"ל חמנם בנלה כמחב"ד י"ל דיזוב כל דמו כמש"ל סי' ת"ל :

ואלא יותר כ"ל מתום' פ' כיצד צולין בלח נלה כל נרכו חפי' לבשל חח"כ שרי משום ברותח דלי מלמת למית הדם שלח יצח לחון וממלקו מן הצד ע"י רותח זה נלמת הדם בתוכו ותו חינו יוצח בבישול וכ"כ בח"י והבחתין בסי' תס"ו שכ' בכבר שחתך עליו בשר דכבר חסור דע"כ מיירי בלח נלה כל נרכו חפי"ה הבשר מותר ממי לבשל כמו חליטה דשרי לבשל חח"כ וכ' שם משום דחמלמת למית ול"ל דמה דיוצח על הכבר היינו ע"י דוחקת דסכינת חבל במבשל חחר לני' חם לח נלמת בעוד ע"י רותח דלי נעשה נחלט ע"י רותחין דבישול חע"ג בעלמח לח סמכינן לח חבישול משום חליטה בבשר חי די"ל כל זמן שחין הקדירה רותח כדי לחלוט הדם נפלט בקדירה ע"י חום המים דהדם מחתיכה חי בקל נפלט משמ"כ בסבסי' קודם הבישול על החם ברותח דלני לח כח בחום המים להפליט וכשיניעו המים להיות רותחין חולטין ולח פולטין כך כ' לפרש דעת הת"ז :

ונ"ל לדקדק כן מתום' פסחים דף ע"ד שכ' ל"מ נלה לא נכיו דנפלט כל הדם ושרי חלח חפי' לח נלה כל נרכו דלח נפלט כל הדם מותר חע"ג דחיכח לחו דם הסיברים ה"מ דוקח כשפירש כו' ועוד דחמר בפ' כל הבשר דכבד חמר שחלטוהו ברותחין חו בחלח מותר לבשלו לפי שמנמיחין הדם בתוכו וחין מניחין חותו לפלוט דקחמר התם רב הונח חלטי לי' בחלח ור"ל חלטי לי ברותחין סבר רב ספח קמי' דרבח למימר חלי חסור חמר לי' חי חלי' חסור חיהו נמי חסור דכי היכי דפליט הדר בלע ת"ו חלייה נמי שרי דמלמת הדם וחין מניחו לפלוט וחפי"ה שרי בחכילה ע"כ וקשה מה התריך תום' והניח מה דבשר רב ספח הוח חסור ומה דהשיב לו רבח חי חלח חסור חיהו נמי חסור דהח ממה דחלטי ברותחין ת"ו בחלח ס"מ דמותר כיון דלח פי' הדם לחון כבר ס"מ דם חיברים שלח פי' לחון מותר וחפי' לפי ס"ד דרב ספח דחלח חסור ופרש"י בחולין שם ד"ה חלח חסור חותו חומן שנמלמת בו חסור דקשבר מוליח מקלת מן הדם ע"כ :

ע"כ כ"ל דס"ל לתום' פי' ממקום למקום חסור וח"כ קשה חמלי לני שחיהו כל נרכו מותר חמת פירוש ממקום למקום וכ"ל דהחם לחמתו שחיהו יכול לפרוש ממקומו כלל חלח לחמת לי' כמקומו ע"י הלני כמו חליטה וס"ל לתום' דח"כ מותר לבשלו חח"כ ולח חייטין שמח פליט מקלת חח"כ והח דהחיהו חליטה בחלח חו ברותחין לבשל חח"כ החם דוקח בכבדא שרי דכחן דברי תום' חזלי בשם ר"ת בפסחים שם לר"ת הח ס"ל לר"ת דף י' ד"ה כבדא דמבעי' לי' החם בכבדא דדמי' דחפי' פי' חין חסור חלח מדרבנן ח"כ מבעיח לי' דלמח ה"ל בבעין חבל לח בחערובת ח"כ י"ל דפשיט מהחיו להוח בחלח חו ברותחין דלו יהי' דדם חסור גם בחערובת חכל מקום בלח פי' דק מקלת מודו דשרי דחתבטל ומשום מבטל לכחחלה עכ"פ ליכח בלח פי' ח"כ בלני שלח נלה כל נרכו י"ל דחסור דחפשר דזה פולט יותר חע"ג דלמחת דהיינו בשחר בשר בתוך החערובת ממי מה"ת חסור לך כ' תום' דברי רבח היכי לממית לח פליט כלל ח"כ נם שחר בשר מותר חם למית על החם וממילח מותר לבשלו ושפיר הולרך תום' להניח דברי רבח דלח פליט כלל חם למית :

וראיתי בח"ז שכ' דברי תום' כן וז"ל מפני שהחור מוליח כל דמו לחון שכל מה שפי' ממקומו ע"י החור לח נשחר בחתיכה כלל חלח יוליח הכל לחון וחם יש בם דם שלח פי' כלל ממקומו חותו דם הוי כמוכלע בחיברים ומותר הרי דס"ל חם הוי פי' ממקום למקום חסור חלח שלח פי' כלל ממקומו ופ"ז הניח רחי' ממה דחלטי לי' עד רבח חמר דנם חלח שרי דלח פליט כלל ע"כ משמע דהרחי' דודחי מפ"ה לח פליט כלל משום דע"י שלמית לח פרים כלל ממקומו דחי פי' ממקומו מי מעכבו שחיהו יוליח חח"כ לחון כן ס"ל לח"ז לדעת התום' ע"י החור נעשה למית ולכך לח פי' מה שנשחר מהדם ממקומו כלל וח"כ מותר לבשלו חחר נלה כל נרכו משום דחלטי ברותחין דלני גופי' נחלט חפי' שלח נלה כל נרכו וכמ"ש הח"ז דדם הנשחר

לא פי' ממקומו כלל והמחזיקים לא כי' להסס ס' הס"ז וזה זכות גדול מה שמוהגם לנטות הכבד ומבשלין מותרת עם שאר דברים והכבד לא נלנה כל לרכו כנלע"ד ומ"ש הס"ז במקום שאין מלח יגלה הכבשר עד שיזוב כל דמו סיימו מה שרימוי לנמת מחל הדם פסק מלנמת ועדיין לא נגלה כל והדם הנשאר בנמת בתוכו :

בדעתי הי' להדפיס השמטות ותשובות שהשבתי לשואלים אותי על חבורי ח"ר דברי יוסף בתחלת חיבורי זה ח"ב בתחלתי או בסיום ויהי' נדפסים על סדר הש"ע וגם החיבור על הסדר אבל מפני שרשמתים השמטות והתשובות בזמנם בסימנים של סדר החיבור ע"כ שא"א לשנות כל סימני החיבור כידוע שכי' זה אימר עין בסי' אחר ואם נשתנה הסימנים לא ימצא ע"כ דפסתי במקומם שרשמתים ובסימניהם :

סימן תצ"ט .

א) אם חזר הטבח מדברין לגבי עצמו מהני חזרה אבל אחרים אסור להאכילו בחזרה לחוד בלא עדים ולא אמתלא כיון לגבי אחרים אינו נאמן בחזרה א"כ לגבי אחרים איסור הוא ואינו נאמן הרי ספינן לי' איסור וצ"ע נ"ל (ב) באגודה לגבי בעל לא אמרינן שוי' נפשי' ח"ד ותו' ע"ז מקו' מרימ"ט וי"ל דהוי שנח"ד משום נדר ותוס' רי"ד ור"ן מצי סברו שהוא משום נדר אפי"ה מצי סברו כתשו' רשב"א דלשבח אסור (ג) נ"ל דב' טעמים אמת בשוי' אנפשי' ח"ד משום דאדם נאמן על עצמו או משום נדר ותלי' באומדנא דהיינו אם האמירה הוא להתיר רק ממילא בא האיסור בדבר אחר אין כאן נדר רק משום נאמנות אבל באמירה לאיסור כגון בשבח כאן י"ל דהוי נדר א"כ בשבח לא מהני חזרה (ד) ראי' מקדושין דף ס"א דשוי' נפשי' ח"ד משום נדר וקו' על האומרים משום אדם נאמן וצריך לחלק במ"ש באות ג' (ה) קו' עצומה על רשב"א וש"ג שכ' שעם דשוי' אנפשי' ח"ד משום דאדם נאמן על עצמו (ו) אם לא אמר בעצמו אלא שהאמין לאחר כגון בעל שהאמין לאשה טא"ל וכי"ב הישו"ש ס"ל דוקא בנתנה אמתלא מהני גם לדידי' ולא בנמ"י בהג"ה שחולק ע"ז אבל חזר ואמר שעתה אינו מאמין הוי שנח"ד כמו מעיקרא מתום' ורשב"א ובשעה"מ כ' דאם מאמין והוא לא אמר ליבא משום שנח"ד ז"א מתום' ורשב"א הנ"ל והעיקר כישו"ש (ז) ישוב על תשו' רשב"א וש"ע כאן דלשבח אסור אפי' איבא עדים (ח) עוד ראי' מתום' דשוי' אנפשי' ח"ד הוא משום נדר וישוב אקו' נב"י שדוחה משום נדר וא"ש דין הד' שכ' הפרמ"ג דלא אמרי' שוי' נפשי' ח"ד אלא היכי דבידו לאסור המותר זה בידו עיי"ש (ט) מ"ש הפרמ"ג בדין הה' היכי דחב לאחרים לא אמרי' שוי' אנפשי' ח"ד מדברי ר"ן כתבתי דשאר פוסקים חולקים אר"ן אלא אפי' מר"ן גופי' לא מוכח .

סי' א' סי"ב הסומט בפי עדים בהמה לעכו"ס וכשבא ישראל לקנות ממנו אמר לו תקנה ממנה כי לא שחטתי לו נאמן ומיהו לדידי' מסורה להם שוי' אנפשי' ח"ד ועיי' בפרמ"ג בש"ך ס"ק ל"ט הביא מש"מ בפ"ט מה' איסורי מזבח הט"ו שדברי מהרש"ך בכתביו סי' רכ"ו חולק אדין זה דס"ע שהוא מתשו' רשב"א דס"ל אם עדים מכחישין לותו גם לעצמו מיהו נאמן שכ' וז"ל אין כאן בית מיחוש לפי העדות משר לחיתי דלתכחים הוי נברא בעדים שלא נתן לחבי הנערה הקורזין והלעיף כ"ש דרך שלימות ופקדון מ"מ מי לזו לתכחים מחזרתו לא סמכינן כיון דנברא שוי' לי' ח"ד לאסור בקרובותי' ע"כ בהליכא עדים מכחישין לותו הוא עצמו מותר והשוה המשנ"מ המרי"ח עם תשו' הרשב"ש דיודה הרשב"ש בשחזר בדבריו והוא חידוש גדול בעיני עכ"ל פרמ"ג וגם המשנ"מ בפ"ג מיבום כ' שהוא דוחק לחלק בהכי ורליתי בהם ח"ד סי' כ' שכ' שהוא סברת פשוטה ולעכ"ד בפרמ"ג דהא דעת הרשב"ש להכחשת עדים לגבי דידי' לאו כלום הוא לחדש נחמן על עצמו יותר מק' עדים מ"כ לל עדים מהני ולילא רק חזרה שלו וחזרה בלא אמתלא לא מהני :

ובשעה"מ בפ"ט אם הביא משם תשב"ן דאם הוא סומך על העדים ולותן עדים הכחישוהו דסיא עלמה מותרת משום דלא שחמ"ד רק כלותן עדים וכ' בזה ים ליישב קו' המשנ"מ מ"כ וי"ל שכוונתו ליישב הרשב"ש עם המרי"ח דמהרי"ח מיירי בסומך על עדים ואם הכחישוהו, ותם דלא בפרמ"ג שכ' כאן בדין ג' דתשו' רשב"ש מיירי בליכא עדים מחרים אלא שסומך על עדים ואם הכחישוהו :

ולעני"ד הכא בדין מ' כ' בפרמ"ג דכל שאינו חומר לאמתלא טובא לא שחזר לאסור והוא מגמ' פ"כ דכתובות שאמרה אשת איש לאי ואח"כ אמרה פנוי' אם נתנה אמתלא לדבריה' נאמנת וכן אי' בתום' ורשב"ש סוף נדרים וכן בש"ע סי' קכ"ו ס"ו בהג"ה בחומרת עמלה אני לך אמנם כ"ל דאם"ד לגבי אחרים לריך לאמתלא וכך מיירי בכל המקומות הנ"ל וא"ש מ"ם המהרי"ח דחזרתו לא מהני היינו לענין הקרובות כיון שהוא לאסור בכן גם אם לחסורים למספי לי' לאיסור בידים וזה דלא כנב"י ח"ת סי' ע' שכ' בשלה שהוא לאיסור לפי דעתה שפיר ליכא משום לפ"ע ולכך לריך הריטב"ח לתירוץ אלו :

ד' ומ"ש בשם"ו בשם מ"ג בפ"כ דכתובות אי' להדי' דלא מועיל מי שהיה פנוי' ואמרה עכשיו אני נשבוי' אם היתה פנוי' ואמרה עכשיו אני מכחישין

מותה לכהונה משום שהרי נתחן על עלמו יותר ממתה עדים וכן
מתבו רשב"ח ח"ג שהביא הכ"י בת"ע סי' מ"ח כ' טעם זה :

והנה ג"ל ליכב דשביהם לחת דשו' תפשבי' ח"ד הוי מטעם נתחנות
משום דנתחן הדם על עלמו וגם מטעם הרי הדם יכול לתסור
על עלמו דבר המותר תלה יש מקום דשייך בו לומר משום נתחנות כגון
בשבוי' די"ל דידעה דזיתה בפעם תחרת ותסורה לכהונה תלה דכסיפא לה
קועצת בזמן שהי' שבוי' תו דמעשה שבי' מסייע לה דלתו מתורת הרי
ממרה רק התמת שטעמת ולכך נקיט הש"ג הלשון דהדם נתחן על עלמו
תו בתומרת קדשתי דלשון זה לה משמע משום דהעתה לתסור על עלמה
קרובין תלה דעתה לדור עם היש זה וכן בתשו' רשב"ח ח"ג הל"ל שהמרה
שהי' כסף קדושין היו' דהעתה לדור עם זה ולה ה' בדעתה בתמירה התיסור
הלכך תסורה מלשון הדם נתחן על עלמו כמותה עדים משמ"כ בקדושין דף
י"ב בדיתתו דר"ח תו בטמתה תני לך סוף הדרים דתמרה לשון תיסור
שתסורה עליו תמרינן בשו' דמה"ד הלשון דנתחן הדם לתסרה עליו ומטעם הרי :

ובזה ח"ם על ר"ן דסוף הדרים שב' למשפ תחרונה תומרת עת"ל מותרת
משום דמשועבדת לבעל שב' ולה קשה הת שו' תפשבי' ח"ד בין מטעם
הדם נתחן על עלמו תו מטעם הרי תיסור שבה ליתין הלך ול"ל כיון שהיא
משועבדת נמשמת בע"כ תו דתין מקום לתול הגדר, תבל תרומה תמתי
שרי דלזה היני משועבדת תמשמ תם הטעם משום הרי ח"ם דתמרינן דלא
תסרה תלה תה שהמרה בפי' דהייתו תשמיש דזה בלשון טמתה תני לך תבל
תרומה י"ל שלא ה' בדעתה לתסור כלל הלכך תספקי לש"ם מטעם הרי
דתומה שלא שחטי' י"ל שדעתי' לתו להבמים העדים תלה לתסור על עלמו
ות"כ לה מהני תו תזרה בלא נתחנה וכן כ"מ בתומרת קדשתי שהיתו הרי
כהל"ל שדעתה רק לדור מהני תזרה תבל בתמרה שהלך למה"י וקדשה
ח"כ בדיתורה שהיא תסורה על כל העולם י"ל דתסורה משום הרי תלה מהני
תזרה :

ה' ועל טעמי דתשו' רשב"ח וש"ג שב' טעמת דשו' תנח"ד הוה מטעם
נתחנות דהדם נתחן על עלמו יותר מק' עדים מקדושין דף ס"ג
ע"ב תמר רב חסי ומודיעה בתומרת שקדשתי שתין סוקלין תותה דלתב
היתנה רחמנה לדידה לה היתני רחמנה ופרש"י לדידה לה היתני לומר
שקדשתי תלה הת דנתסרת משום דשו' תפשבי' ח"ד וכו' ותי דגם שו' תנח"ד
ג"כ מטעם נתחנות דהדם נתחן על עלמו יותר מק' עדים תין לך גדולה
היתנה נן התורה לדידה יותר מזה, תמנם למש"ל ח"ם בתין המקדש כתן
ובדבורה רק תיסורת משמע שהיא תסורה על כל העולם תמרינן דהתיסור
משום הרי תלה דעדיין קשה דמשמע תי הוה היתנה מה"ת הוה סוקלין ותמה
כיון דיש לפרש בדברי' בהרי נתסרת ותין סוקלין תותה למה נפרש שתמרה
בתורת עדות ונתחנות וסוקלין הכה זה יש לדתוק לתרץ שתם הוה התורה
מהיתני' לדידי' בפי' ותמתי ל"ת לעניו תיסור בלה"ה תסור משום שו' תנח"ד
תע"כ לעניו סוקלין ח"כ תז ע"כ לה הוי תמרינן שו' תנח"ד תבל הת קשיא
עדיין לו יהי' דיש סברת בהמקדש לפניו שויי תנח"ד הוה רק משום נתחנות
ח"ם דתי"ל משום תיסורי' ותרי כיון דלה תמרה לתיסור בלשונה תדרבה רק
ההיתר שרוצה לדור עמו . תבל להיפוך בתומרת שתקדשתי שהלך למה"י
דבדבורה משמע תיסורת מ"מ יש ג"כ מטעם דהדם נתחן על עלמו בך' עדים
ות"כ היה מהיתנות כמו התם ות"ל כיון דיש לתלות בדרך תליון דלתו קושטא
קתמרה ותין סוקלין תלה דתליון הם בדרך :

ו' אבל תי קשי' הת קשי' על תשו' רשב"ח ורי"ז שב' דהוה נתחן לגבי
ב' עדים משום דהדם נתחן על עלמו כו' תרי"ם תמרי לו
בשים תכחישין לו הוה תמר לה תכלתי והעדים תומרים תכלתי פעור לרבען
ומבטיח התם תי טעמא דרבען משום תגו דתי תמר תזיד הייתי תו
משום דהדם נתחן על עלמו ות"מ בטומתה הדשה דליכא תיגו דבעי תמר
טמתתי ובטלתי הוה לה תי' שהות שיבוטל ופשיט שם דטעמת דרבען משום
תגו עיי' פרש"י ותום' שם ותכי פ' בר"מ בטומתה הדשה תיגו נתחן משום
דליכא תגו, ת"כ תוכח דתין הדם נתחן על עלמו ודוחק לומר דהתם לפטור
עלמו תן קרבן הוה דתין הדם נתחן על עלמו תבל לתסור על עלמו הוה
כלתוב על עלמו הדם נתחן על עלמו תעפ"י שתיגו חייש הת גם בקרבן הוה
לתוב שתין לו כפרה תפי"ה תיגו נתחן על עלמו :

ויותר תמוה על רשב"ח גופי' דכ' ביבמות דף פ"ז ובקדושין דף ס"ו דכ'
סוגיות פליגי שם סוגי' ביבמות ס"ל דע"ח נתחן מטעם שתיקה
כהודתה דמי' ותייתו בתש"ל דהדם נתחן על עלמו תבל סוגי' דקדושין דף
ס"ו שם ס"ל הסוגי' דת"ע נתחן מהעדות העד ולה משום הדחות ושתיקת
הבעלים משום דסוגי' זו ס"ל תין הדם נתחן עלמו וטעמת דרבען משום תגו
והכי קיי"ל ותלה הכה ידוע דתין מתשו' רשב"ח קשי' על הרשב"ח משום דים
כמה תשובות דלתו מרשב"ח הש מ"מ מרשב"ח מוכח דלה ס"ל הדם נתחן
על עלמו וח"כ ע"כ טעמת דשו' ת"ד הוה מטעם נדר :

ז' ולטעמא דשו' תנח"ד מטעם נדר מיושב לי היש"ם ביבמות דף י"ב
רע"ד שכ' התם שתמרה שתמתה תני לך והבעל תתיין
לה דלריך להוציה תבל נתן תמתלה לדברי' למה תמרה טמתה תני ה"ז
טהורה ותין הבעל לריך להוציתה ורתיתי בממי' בסוף הדרים שתמתו' סוף
הדרים וכ"כ רשב"ח שם ובה"ה בפ"ד מתשות שב' שם הג"ה וה"י ממי הגהות
התלו וכ' מרתשובים הל"ל מוכח להיפך שב' שם תם הבעל התיין לה לריך
להוציה תפי' תם תחזור ותמרה תחותה הי', והיין בעל הג"ה הל"ל דתום'
ורתשובים הל"ל ר"ל תפי' נתנה תמתלה לדברי' דבשלמת לגבי' דידה תני
דיבור שלה ומבטל דיבור שלה תבל תם הוה מתמינה לגבי בעל שתסר עליו
תת המותר תמתלת דידה דע"י התמנתו הה תקבע תיסורת לגבי' ודברו
שתמ"ד בשתזרה ונתנה תמתלת לדברי', לה תתי דיבור דידה ומבטל דיבור
דידי' והדבר לו פשוט ול"ל דתום' ורתשובים הל"ל לה כתבו כמ"ש דמיירי
בתמתלת תלה בחזרה סתם מייתי בלא תמתלת תבל תמתלת דידה י"ל דמהני
לבעל ותי הטעם משום נדר וקי"ל כמ"ד תיגו זה בלה הותר ת' מהם הותר
כלו כן ס"ל הבעל תלוי במתמר התשה שעשתה נדר ת"כ בהותרה היא
בתמתלת גם הוה הותר מטעם נדר שהותר מקלתו הותר כלו תע"ג דתין
היתר בנדר דשו' תפשבי' ח"ד ותלה תי תרי' תפי' תם שו' ח"ד
הוה מטעם דהדם נתחן על עלמו מ"מ כיון דהוה לה תסור מחמת עלמו
תלה מטעם נתחנות שלה והיא נתחנת על עלמה למה לה מהני תמתלה
דידה על בעלה :

וגדולה מזו כ' בנכי"ק סי' ע' בהתנין לה הבעל שהיה טמתה ותח"כ
חזר תע"ג שלה נתן תמתלה מהני כיון דלה שו' ח"ד תלה תפומת
דידה שהתנין לה וכיון דבשבו תינו נתנין לה ת"כ מעיקרא לה נעשה ח"ד
ע"כ ת"כ תכ"ם כשהיא נותנת תמתלה ונתמנת דלה נעשה מעיקרא ח"ד
ולנב"י תפי' תמתלה תי"ל תלה בחוזר ותומר שהינו מתנין לה, תמנם נרתה
נתתום' סוף הדרים לה משמע הכי שב' דתי מהני שו' תנח"ד ותסורה
לי' לעולם ותפי' תם תחזור ותמרה בתום ע"כ דמשמע דה"ק ותפי' תם מתנין
לה מה שהמרה עבשיו בתום :

ובשעה"מ בפ"ע מה' תיסות כ' נדולה מהב"י דלהב"י עב"פ כל זמן
שהתק ומתנין שו' תפשבי' ח"ד רק בחוזר ת"כ ותינו מתנין
מעיקרא לה שו' ח"ד תבל בשעה"מ בפ"ע שם כ' דתם רק מתנין לה שו'
ח"ד שהקשה תתום' ורשב"ח דלה ס"ל בסוגי' דטמהה תני לך דלמשה
תחרונה נשום דמשועבדת לבעל ותניחה גבי' לה תמרי' שמ"ד כתום' רי"ד
דף י"ב וכר"ן סוף הדרים ת"ק תום' רי"ד דף י"ב בדיתתו דר' תיית
התיך שרי דהת שו' תפשבי' ח"ד ותסורה לבעלה ותי' השעה"מ דהיית לה
תמרה דהיינו הבת רק על פיה שמתמנת לתמה לה תמרינן שו' תפשבי' ח"ד
ע"ש דז"ל דהת תום' ורשב"ח כ' בפי' דתם מתתין לה ת"ע שת"י תם תמת
מ"מ שו' תמ"ד ותת"כ הקשה תתום' ורשב"ח קו' תום' רי"ד ותפשר דהשה
תום' ורשב"ח כ' סוף הדרים למשה תחרונה בתומרת טמתה תני לך תיני
נתמנת וסקטו דשו' תנח"ד ותי' בדבר גדול יש כח ביד תכמים לעקור ת"כ
ל' קו' תום' רי"ד דת"ש דשם דף י"ב ליכא תשום ע"ב דהת רוצות ליבב
כל ימי' בלה בעל מ"מ השוו מדותיהן תפי' תיני בלא"י שייך ע"ב תין ביד
השה להפקיע עלמה מיד בעלה ושבר כ' רי"ב בשי' בסי' הל"ל ובהג"ה
ממ"י סוף הדרים כ' דרמ"ח תה"ע סי' קט"ו סעי' ו' תולק תש"ם ותינו מוכרח
כלל עיי"ש :

ח' ובשעה"מ שם בפ"ע מה"ת סע"ז כ' דמה"ה שם הלכה ל"ת משמע דלה
בש"פ כתן ותשו' רשב"ח . ות"ל דשם כ' ה"ה תם תמרה
נתקדשתי ושקבלה קדושין משני דשם תין נותנת תמתלת תסורה משום שהמ"ד
ונריכה גע משני וכ' ה"ה ופשוט הוא תפי' בה תמרום תיני מותרת לו בלה
גע תן השני שברי תין עדים מעידים כדברי' ע"כ דמשמע הת עדים מעידים
כדברי' ה"ז מותרת תלמת בים עדים פקע תיסור גם ממנה ה"ה דשרי
לנשוא . ול"ע דלה דמי למש"ל דעדים וחזרה גם לנשוא שרי ת"כ תפי"ת שהין
זה תרום מ"מ מותרת דתחרים סמכו על העדים והיא הת חזרה ולדשפי'
מהני חזרה כמש"ל ועוד דתיהו לה שו' תנח"ד תלה לנותן שהמתר היא שהין
זה תרום :

ולדידי קשה תדין דכתן ותשו' רשב"ח דתום' ורש"ם יבמות דף כ"ה
פליגי על תשו' רשב"ח שהקשו שם בתומרת טמתה תני לך תמתי
מותרת הת שו' תנח"ד ותי' כיון דרתו תכמים דרובן משקרת עיי"ש ולו
יהי' רוב שמשקרת כך עדים מ"מ היא מותרת מכ"ש כשים ב' עדים שקר
תמר הטעה דהטעה מותר תמנם י"ל דלה פליגי דהך תום' ס"ל כמ"ש
בתום' סוף הדרים לתרץ קו' הל"ל התיך היא מותרת דשו' תנח"ד ותי' בדבר
גדול יש כח ביד תכמים להתיר . וי"ל גם תום' יבמות הכי ס"ל תלה
דמפרשי שם דמהו הדבר גדול שהתירו תכמים משום שרתו דרוב משקרות
ומפקיע עלמן מיד בעלים :

ט' עוד הקשה בשעה"מ שם בשם רימ"ט בתום' רי"ד דף י"ב שכ' בהגיהה
גבי' לה תמרינן שו' תנח"ד ובפ"ב דכתובות מתוכרת טמתה
ותח"כ תמרה טהורה תני היני נתמנת תלה בחמתלה ותמתי הת תגידי גבי
ותי בשעה"מ התם היא נתמנת מוספרה לה ע"כ . ובקשה למ"ש בשם"ע
שמעתת' ו' פ"ח לחכמי פרובינציה דסיכת דנתחן עד בתורת עדות לה מהני
חמתלה תמתי בתומרת טמתה תני ותמרה טהורה ותתה חמתלה מהני הת
נתמנת מוספרה לה וכ' דמוספרה לה היני נתמנת תלה בז' ונקיים דליכא
לה חזקת תיסור ולה חזקת היתר . תבל טמתה תני היני נתמנת מוספרה
לה מטעם ע"ת כיון דליכא חזקת היתר תין ע"ת נתחן תלה דתסורה מטעם
שו' תנח"ד ת"כ הקל"ד הת תגידה גבי' :

ולכאו' נוכח מחכמי פרובינציה דס"ל דשו' נח"ד מטעם נדר דתי מקום
נתנות תמתי בטמתה תני מהני חמתלת ולפי"ז גם תום' תכי
ס"ל דהת בש"ם שם ס"ו פ"ע תום' יבמות דקי"ח ד"ה תמר לי' דתום' ס"ל
כחכמי פרובינציה (ומש"ם הש"ם ליבב קו' התום' זו מקום דזקוקה ליבם לה
תמרי' שו' תנח"ד למ"ם הר"ן במשועבדת לבעל לה תמרי' שו' תנח"ד ז"ת
דהת הר"ן ותום' רי"ד תדא הוא דהיינו בתגידה גבי' ל"ת שהנח"ד ות"כ ת"ש
דתום'

דתום' לא רצו לתרץ כן משום דהקל"ד קו' דיימ"ק מצמחה אני הא מגידה גבי' ואין לתרץ מוספרה לה לחכמי פרובינציא וספרה לה רק בז' נקיים) :

ומ"ש בנב"י הובא בפ"ת כאן דמי שאומר דשור תמ"ד הוא משום כעין נדר הוא שבות בד"כ מי שיאמר בימי חול שהיום שבת וכי אסור לעשות מלאכה ול"ב דזה לק"מ וכמ"ש בשעה"מ בפ"ט הל' דשור' תמ"ד הוא דיכול לקנות עצמו דבר המותר אבל על דבר שאינו בגון שאמרה שאתקדשה ונודע שהי' קטן והיה אמרה שהי' גדול לא אמרי שור' תמ"ד כה"ג דבר שאינו כי"ב שבת בימי חול הוא דבר שאינו אבל שאסור על עצמו דבר המותר מטעם נדר זה אפשר ודין זה הביא ג"כ הפרמ"ג כאן בדין הל' לאסור המותר יש בידו משו"כ לעשות מקצת גדול עי"ש כמו כן לעשות מחול שבת :

והפרמ"ג הקשה ולא הביותי להדמ לחמן על עצמו כך' עביס מ"כ לחמן האב שהי' גדול ע"כ ולק"מ דהא דין זה כ' בשם משפט צדק והוא ס"ל דשאמ"ד לחו משום דהדמ לחמן על עצמו הלא משום נדר וא"ש דלאסור דבר המותר בידו :

בפרמ"ג בדין הה' כ' אם בשה דשור' אינפשי' מ"ד אב לעצמו ולאחריים גם לעצמה מותרת ממשמה סוף נדרים דאין לה נאמנות כיון שיש חוב לבעלה ע"כ ותמה על הפרמ"ג שזה דברי הר"ן אבל תוס' כ' בשם רש"י תי' אחר על המשנה אחרונה דלא שור' תמ"ד משום דמשנה מיירי בשאין

שלום וכ"ט לידידי הרב החריף מופלג בתורה בקש"ת מו"ה נרשון שטערן נ"י אב"ד דקהל מ' לודאש יע"א :

אחד"ש כ"ת ידידי נ' מסיב לו תשו' מלהכה אשר הסיב על ספר דברי יוסף ואני מלאתי דברי כי נאמנו ועל עמדם יעמודו :

א' מה שאני כ' בסוסי"ז דה"ט בם' דרם לאסור אע"ג דאיכא רוב אינן סוחין ואינן דורסין משום כנגד הרוב איכא תרי חזקות חזקה שאינו זבוח וחזקת אמה"ח לרשב"ם דמחזיקין מאיסור לאיסור והקשה מעלתו ת"ל ל"ל לר"ת דף פ"ו רוב מעשיהן מקולקלין תיפ"ל גם שם איכא הב' חזקות ואליס כמו רוב וחמאי לא מקשי כן אליבא דרבינו חמאי מחמרי מספיקי הא איכא תרי חזקות וחמרי שדוחה תי' שני מחדש מעלתו תי' אחר אם שהם ום' דרם דלא מזלינן בתר רוב דסמכינן ב' מיעוטי שמא ממקום נקב שמא למיעוטו סוחין ודורסין כעין זה כ' פלתי סי' ט"ו ועוד תי' כיון דאיכא ריעותא דאתילד ס' בשמיטה לא מזלינן בתר רוב כעין רוב נשים בתולות נשאות בפ"ב דכתובות על תרוצו הלו ים לפפל הלא לא כתתי רק להעמיד דברי על מכונם אבל זאת שאתי דלמא על תרוצי קשי לשעלתו ולתרוצו ליתא לי דגם על תרוצו קשה לל"ל לר"ת רוב תיפ"ל דהוה תרי מיעוטי לאיסור דהוה כמו רוב מכ"ם דחזקה מסייע חזקת שו"ז מכ"ם לר"ת דחיים אפי' לאב מיעוטי מ"כ עדיפא לר"ת תרי מיעוטי מתרי מיעוטי לרבנן :

ואלא לידידי קו' מעלתו לא קשה מ' הא כתבתי לאיכא סוגי' דלא מסיק מבריימתא כל ס' בשמיטה אסור וכל אתי לאתויי ס' שהם ס' דרים וה"ת דחזלינן בתר רוב אוסין כנגד הב' חזקות או דלא דייק כל אתי לאתויי דמלינן הרבה בן דיוקי דמתני' אתי לאשמעינן עיי' שבת ל"ז דיש שלא דקדק ות"כ סוגי' דפ' כיסוי דס כי"כ לא אסיק ולכך ס"ד דחזלינן בתר רוב אוסין ועוד י"ל אפי' למסקנא ל"ק לרבנן ה"ע לרשב"ם דחזל דברי אליבי דלולי י"כ חזקות הא בחצו"ק נמי רוב מצויין חש"מ בן וברש"ל מ"ש לא אמרי סמלא"ז אבל כיון דאיכא ב' חזקות מחמרי והוה ספיקי ובלא"ה אין הב' חזקות אלימא כשאר חזקות דהזקה דמחזקינן מאיסור לאו כ"ע ס"ל וכמ"ש הרשב"א שם בפ' ד' לעיין ביבמות פד"ה מכ"ם לר"ת דאיכא למעוטי כנגד רובא מכ"ם דהוה מיעוט לפלגא מתוקים כנגד ב' חזקות דפלגא לא גרע מתרי מיעוטי ורובא וחזקה רובא עדיף די"ל מכ"ם דמסני פלגא כנגד ב' חזקות ותמלי לר"ת לקי ומכ"ם דהב' חזקות לא מציבי כשאר חזקות כהל"ל הלכך מילטרך דוקא רוב מקולקלים :

ב' מה שכתבתי בסי"ח דעת הפוסקים בדיקת סימנים דרבנן ומברר דעתם כ' מעלתו דין זה ל"ע לדעתו לפי מ"ש הפר"ת בעופות מנחים לא מהני רוב דמ"מ איכא עשה להבדיל בין הטמא ובין הטהור וכ' מעלתו שהרבה מחרונים החזיקו בדברי פר"ת וכ' מעלתו לפי מ"ש בת"כ הובא ברש"י בחומש סוף פ' שמיני כתיב ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ל"ל בין פרה לחמור ככר הם מפורשים ת"כ למה נאמר להבדיל לומר לך בין טמאה לך ובין טהורה לך בין בשחט חלין לשחט רובא וכמה מלא שערה אח"כ ת"כ מוכא דגם בדיקת סימנים מן התורה ע"כ :

הנה קו' דמעלתו לק"מ דת"כ הוא ענין אחר דשחט ומלא מאיזה שחט דלא תימא דכשר כם"ד דרב בפ"ו השוחט קמ"ל וחוט שערה אחד מבדיל בין איסור לכשר וגם כה"ג פשיטא דלריך בדיקה שיהי' רוב אבל בשחט שהם כרוב שוחטין דשוחטין רוב סימנים זה לא מירי הת"כ, ולא נדידי להיפוך קשה על הפר"ת דאמר להבדיל אתי לעשה ת"כ מה פריך הת"כ לפרש ואמור ככר תמורים הא אתי לעשה ועיי' נקמן סי' ע"ט שהוכחתי

כהן דהיא איני מסורה אלא אם הכהן מסור אבל כהן דאיהו שרי משום שמח עיני' ב תמת באחר גם היא מותרת וכ"כ הרשב"ח בחדו' אם ולא קשה מה שהקשה תוס' ממהר"מ הא כתיב לא יקחו דהיא מוזהרת כמו הוא ומ"מ בשם רשב"א מ"ם ובגבי"ק קמת סי' ע' כ' דתוס' בתוספות דם"ג נמי כרמ"ם ס"ל ומה שהקשה תוס' מתרומה אמאי שרי ר"מ בגבי' אם דשמ"ד אין מאכילין למחם דבר האסור לו היינו בע"כ ותרומה נמי לא שרי ליתן לו בע"כ וכבר כתבתי לעיל דתי' זה קשה דודאי לריך לאפרושי אז לאפשי לי' בידים . ואני כבר כתבתי לעיל ישוב מתרומה מי שמ"ד מעשה נדר :

ותום בנדרים שם תי' אחר וכן בשב"ח דלא כר"ן אלא בדבר גדול ים כה כיד מכנים להתיר וכי"ב בתום' ורמ"ש דף כ"ה כ' תי' אחר שלא כר"ן וכבר כתבתי לעיל אות ח' בתום' יבמות דקי"ח ומכמני פרובנצי' ג"כ לא ס"ל כתי' הר"ן אלא ג"ל דגם מר"ן אין הכוונה שלב ר"ן כיון דאב לאחריות אלא שם' תום' רי"ד כיון דנופה לגידה גבי' דשעל שור' לאפשי מ"ד מטעם נדר לא משכח רווחא דחיילי הנדר על נופה כיון דנופה לגידה בשעל וגם לטעמת דשמ"ד משום דאדם נאמן על עצמו י"ל ה"ט בשעל מותרת אע"ג דהיא אסורה משמשת בשל כרחה כיון שהיא משועבדת לו לא אכפת לבעל איסורי' דידה כיון לאחרי' דמשקרת ועיני' נתנה באחר אבל בשלמא מל"ל דלא אמרי שור' אפשי מ"ד היכי דאב לאחריות :

אמנם הטעיר כתי' אב' דלמ"ת פסק כר' יוחנן המפרים אטרת מעוברת דרמב"ם ס"ל דטעמי' דר' יוחנן משום דאדם מתכפר בשבח הקדש וכן תי' בשלמות יוסף קדושין דף ס"ח והביאו בשעה"מ הל' ואע"ג בתמורה דמי רב המנונא לרבא דר"ל טעמי' דר' יוחנן משום אדם מתכפר בשבח

דלא כפר"ת ולא עיין יפה בפר"ת שמעולם לא כ' הפר"ת משום להבדיל לא מהני רובא עיי' סי' תק"ב מ"ש בזה :

מה שכתבתי בסי' ל"ד בטעמי' דר' יוחנן מלב שליל מותר משום דעובר ילך וכל עובר ל' מאברי' וכ"מ ואני תמה מאוד ליזה סברת ים לומר שמלב יהי' בשבר האם וכו' אי שהבית רחי' לשתור ומעלתו לא כ' סברת וסברת בידי מפורשת, לא אסרה תורה אלא מלב שעל הקרב ועל הכליות, ולא מלב הילך ועובר כילך אמו וכי יש דין מלב בילך :

מה שכתבתי בסי' ל"ל אות ג' ממאי דאתמר התם דף ע"ב מונין בבהמה ועובר לרשון ושני ור"ל אמר אין מונין ותמה הלב אחרי' אר"מ דלמה לא פסק דקיי"ל כר' יוחנן ותי' ר' יוחנן ס"ל דהוה תרי גופי' אבל הר"מ פסק עובר ילך אמו והקשתי דז"א הא ר' יוחנן אי"ל בפ' השולח עובר י"ל וכ' מעלתו דלא אלא בפ' השולח כן אלא בניטין דף כ"ג ושם כ' תוס' דר' יוחנן אליבא דרבי אמר כן ולי' לא ס"ל הכי וכ"כ תוס' סנהדרין דף פ' דר' יוחנן לדעתי' ס"ל עובר לאו ילך אמו בתמורה דף כ"ה דאמר ר' יוחנן המפרים אטרת מעוברת הלא מכפר בהמ"ז אבל מכפר בולד ומפרש טעמי' דר' יוחנן דהמ הלא לשייר מעוייר עובר לאו ילך אמו וכ"כ ביבמות פ' הערל דף ע"מ :

דוגה אפי' למעלתו שלא עיין יותר אלא בתום' הי' לו מקום כי לא מופל אלי (ובפ' השולח ט"ם ל"ל בניטין דף כ"ג) דאם תלי' בעובר י"ל מה פריך ר"ל מנ"מ אר' יוחנן לימא הא דבי הוא מכ"ם לפי הגי' בתמורה ר' מאיר ולא ניבי וכן מה פריך ר' יוחנן אר"ל מאידך כרייתא הא לתום' פלוגתא דתנאי הוא רבי ורבנן אע"כ הלא כלב אחרי' . מיהרת דמ"ם תום' דר' יוחנן אמר הכי אליבא דרבי אינו מובן לי' הא רבי לא הי' בעובר אלא בעין אחר דנשחרר אני עבדו אבל קו' הל"ל מ"מ קשה דהא מקשי בתמורה אם לדר' יוחנן כתנאי אי עובר ילך אמו וא"כ קשה מה מקשו ר"ל ור' יוחנן מברייתות אבל למ"ם אני אפי' עובר ילך אמו מ"מ כיון שאין מתיר גם החלב אלוק הוא להיות מוכה רחמן ושני ופריך לי' ספיר מברייתא לדבריך כמ"ם :

אבל כבוד מעלתו לא דק אלן בשיטת הר"מ קיימינן למיישבו הלב אחרי' א"כ ליתא למ"ם תום' בתמורה ס"ל ר' יוחנן עובר לאו ילך אמו א"כ ע"כ ר' יוחנן אליבא דרבי קאמר דהא הר"מ פ' בכמה דוכתי עובר ילך אמו ואפי"ה פסק כך דר' יוחנן המפרים אטרת מעוברת בפ"ד מפסולי מוקדשין ס"מ דלאו טעמי' דר' יוחנן בתמורה משום דס"ל עובר לאו ילך אמו מ"כ משמרו דר' יוחנן בניטין אליבי' לעפשי' קאמר עובר ילך אמו :

ובלחם שם מיישב הר"מ דפסק אם שיירו מעוייר ותי' קשה להלמו מאחר דהס"ם תלי' אם שיירו מעוייר עובר לאו י"ח והר"מ פסק עובר ילך אמו אלא בלא"ה כבר הוכיח בשעה"מ בפ"ב מה' גירסה דהר"מ לא פסק אם שיירו מעוייר מדלא פסק לר"מ תמורה דף י"ט המפרים נקבה מעוברת לפסח הולד עמה יקריב לפסח ונפרש הגמ' דסבר אם שיירו מעוייר עובר לאו י"ח (מאז הקשיתי הילך מוקמי' לר"ח חולין דף כ"ז בולד טריפה דאסור משום עובר ילך אמו . מ"מ רבי' בתוי"ט במשנה דף י"ח בתמורה דגריס ר' אלעזר ולא עלה על דעתו העליונה להכריח כן מקושיותי עכ"פ לא קשה קושיותי דגם בבריתא ל"ל ר' אלעזר) :

אמנם הטעיר כתי' הב' דלמ"ת פסק כר' יוחנן המפרים אטרת מעוברת דרמב"ם ס"ל דטעמי' דר' יוחנן משום דאדם מתכפר בשבח

כשכח הקדם מדלת השיב ר' יוחנן לר"ח דמותיב לי' טעמי' דידי מפני מדם מתכפר בשכח הקדם הר"מ סמך אפ' התורה קף פ' דקאמר שם טעמי' דר' יוחנן מפני מדם מתכפר בשכח הקדם ותי' זה קשה מה חזי לר"מ לסמוך אסוגי' זו יותר מסוגי' דתמורה דמסייע' ממה דלת השיב ר' יוחנן לר"ח כן נקו' רב המנונא:

ועוד בפ' התורה שם רב כהנא כך אמר דלמת טעמי' דר' יוחנן מפני מדם מתכפר בשכח הקדם פשיטא דלת ה"ל למימר הר"מ אסוגי' זו כיון דרב כהנא גופי' לא בריר לי' ורב המנונא ודאי קאמר מדעתי' שאמר דת"ל למה לי השיב כן ר' יוחנן לר"ח. תלת כ"ל דה"ט דר"מ שם לא מסקי מר' יוחנן דניטין דס"ל עובר ירך אמו אפל לדידן דמסקינן דר' יוחנן ס"ל עובר ירך אמו מ"ח ע"כ טעמי' דר' יוחנן מפני דאין מדם מתכפר בשכח הקדם. וקו' דרב המנונא ע"כ לאו קושי' הוא דל"ל מה"ט דהשיב ר' יוחנן לר"ח כן תלת דאמן לא שמעי' לן ולא אסקי תשובת ר' יוחנן בגמ"ד.

ויש עוד למימר הר"מ דטעמי' דר' יוחנן בתמורה ע"כ מפני מדם מתכפר בשכח הקדם ולא מפני עובר לאו ירך אמו מרבה כ"ק קף מ"ז דפרה שהזיקה נוכח מולד דע"כ ס"ל לרבה עובר י"ח וכמ"ש תוס' סנהדרין קף פ' וכפ' הר"מ בפי"ח מה' נזקי ממון ולפי ר' יוחנן ס"ל עובר לאו ירך אמו אתיך חולק רבה דאמר ר' יוחנן דהא מר' יוחנן ומתורתי קמתי פרכינן מתורתי בתרתי וזהו בתמת סברת ר"ת דפסק עובר לאו י"ח כדתי' בר"ן בפ' ח"ע מדס"ל לר' יוחנן הכי בתמורה ודחוק לתרץ אפי דרבה דפרה שהזיקה דתתי' אפי' למ"ד עובר לאו ירך אמו והך דניטין קף כ"ג דהם היתה עוברה זכתה לו ניחא אפכא דלכה כרבה עובר ירך אמו ור' יוחנן דתמורה דס"ל לר"ת עובר לאו י"ח ניחא דתתי' כרב דימי אמר ר' יוחנן יצמות קף ע"ח דקאמר מגרי שני שבשת מגירת הקשוה בכה שני מדכתב אחר יולדו ס"מ הא בעלמא עובר לאו י"ח כדתי' שם ובניטין אי' ר' חייא כ"ש אמר ר' יוחנן עובר ירך אמו ות"ק אמורתי ניהו אליבא דר' יוחנן ורבה פסק כהך מ"ד אליבא דר' יוחנן עובר י"ח ת"ו ל"ל דז"ח אם אמורתי ניהו אליבא דר' יוחנן ה"ל לרבה למימר הלכה כהך מ"ד נמוכי למה נגיד אע"כ דלת שייך רבה כלל ר' יוחנן דניטין דאם עוברה זכתה לה משום דהשיב שפיר זכתה אפי' עובר לאו ירך אמו דהוה כיד שלה כמ"ש הר"ן ות"ק יחלוק אר' יוחנן דתמורה דשם ס"ל עובר לאו י"ח ורבה אין לחלוק אר' יוחנן הלכך עכ"ל דדין דרבה אינה אפי' למ"ד עובר ירך אמו וכשב' שכ' הר"ן דשניהם הזיקו אם ואולד.

כן ה"ג ס"ל לר"מ דהר"מ ס"ל דרבה עובר ירך אמו ס"ל והאיך יחלוק אר' יוחנן דתמורה דס"ל עובר לאו י"ח ולי"ל לרבה דאינה פלוגתא דתתי' כדר' יוחנן דת"ק נמוכי למה נגיד לימת הלכה כהך מ"ד עובר י"ח ת"ו לרבה ל"ל דר' יוחנן ס"ל עובר י"ח וכדס"ל בניטין ולא אמר הלכה כר' יוחנן דאז ה"ת לאינה פלוגתא מדאמר הלכה מכלל דפליגי ות"ק ע"כ דרבה בתמורה לית קבל אתקפתא דרב המנונא מדוע השיב ר' יוחנן לר"ח דת"ק למה סבר בב"ק הכ"ל עובר ירך אמו דשם קיבל לקו' דרב המנונא ת"ק ר' יוחנן עובר לי"ח ס"ל והאיך חולק רבה על ר' יוחנן ות"ם פסק הר"מ דפסק לדר' יוחנן המפרים חטאת מעוברת כו' מעטם מדם מתכפר בשכח הקדם מע"ג דרב המנונא דמי לדרבה הא מוכח דרבה לית קבל דימי דרב המנונא.

ובזה ניחא ליישב הר"מ דפ"ו מה' עבדים פסק כחכמים בתמורה שם שאם אמר לשפחה את בת מוכין וולדך עבד דבריו קיימין והקשה שם הרמב"ד הא פסיפא שם פ' הר"מ עובר ירך אמו וחכמים ס"ל עובר לאו י"ח כדתי' בתמורה והגם שלמ"ה שם מתרץ דהר"מ ס"ל די"ל דס"ל אפי' עובר י"ח וכן בעלמות יוסף שם ובש"ך סי' רס"ז סעי' ס"ח וע"ז שם מתרצים להרמב"ם וכתבו סברות לר"מ דתתי' חכמים אפי' למ"ד עובר ירך אמו מ"מ מה לריך הר"מ לזה לומר דלת קאמר דתמורה דמפרש טעמת דחכמים דס"ל עובר לאו י"ח ומי' משום דר"מ פסק עובר י"ח מטעם דר' יוחנן ס"ל עובר י"ח ומי' יוחנן דתמורה מין קושי' דשם טעמי' משום דמדם מתכפר בשכח הקדם וכריתת דשם עוברה זכתה לה נמי ס"ל הכי דעובר ירך אמו מה אפשת לן שם אד תנא ס"ל עובר לאו י"ח אפי"ה מניין למפסק עובר י"ח כר' יוחנן דפסק כאותו כריתת עובר י"ח אבל למ"ם ת"ם מדרבה דאמר עובר ירך אמו ס"מ דליכא תנאי דפליגי ויאמר מיזה תנא להיפוך דת"ק רבה כתנאי ואל"ל הלכה:

ואלא קו' זו דמ"ל להר"מ כן דחכמים דאמרו דבריו קיימין לת ס"ל עובר לאו י"ח למסקנא י"ל בתופן אחר דרב"י פי' דאתקפתא דרבה דלמת טעמי' דר' יוחנן משום דמדם מתכפר בשכח הקדם מדלעיל תחלת הסוגי' קאי דאדר' יוחנן זה לת ס"ל לר"מ דת"ק ס"ל לסדר דברי רבה לעיל אחר דמותיב אר' יוחנן עם דימוי דרב המנונא לכך ס"ל לר"מ דלהכי מסדר הש"ס לרבה בתר דמסיק תנאי בדר' יוחנן משום דע"כ ל"ל כן דבקבן דס"ל דבריו קיימין ס"ל עובר לאו י"ח הוא רק כדי דלא לחוש ר' יוחנן תיובתא דלת משום תנא אחל למה דקאמר רבה טעמי' דר' יוחנן משום דמדם מתכפר בשכח הקדם ת"ק ס"ל לר' יוחנן עובר י"ח נם אין לומר דתנאי פליגי בעובר י"ח ולכך סידר הש"ס לדרבה בתר דמסיק תנאי ות"ם נמי דמה דעתי' דרבה לתרץ לר' יוחנן טעמי' דמדם מתכפר בשכח הקדם מאחר דפלת"ה לת אינתוב עתה ר' יוחנן כיון דחכמים קאי כוותי' ח"ו דרבה ר"ל דלת אמר תנא דס"ל הכי דהיינו חכמים דאמרו דבריו

קיימין אלת כדי לתרץ לדר' יוחנן ושפיר אמר רבה הא בלת"ם אר' יוחנן לת קשה דטעמי' משום מדם מתכפר בשכח הקדם וק"ל.

ואמנם עוד ק"ל דשוב הר"מ דלת פסק כסוגי' דתמורה דרבה דאמר דלמת טעמי' דר' יוחנן משום מדם מתכפר בשכח הקדם שדמי לי' רב המנונא מדלת השיב כן ר' יוחנן עלמו לר"ח ת"ק ס"מ דטעמי' דר' יוחנן משום עובר לאו י"ח ות"כ ליתא לדר' יוחנן דאמר המפרים חטאת מעוברת וכו' דהר"מ פסק עובר ירך אמו ואמה פסק הר"ם דיוקו דר' יוחנן. הנה מעלתו עוד הקשה עלי מסוגי' דפ' הערל דגם שם אי' דר' יוחנן ס"ל עובר לאו ירך אמו ולדידי לת קשה קו' זו דהר"מ לת פסק כן וטעמי' דרמב"ם דלת פסק הכי הוא דהנה בשעה"מ שם כה' גניבה הקשה הרמב"ם שפ' בפ' ט"ו מטע"ק המקדיש עובר כמעי בעל מום ס"ז קדוש והוא פלוגתא דבר פדה ור' יוחנן בתמורה דף י"ח דאמרי' התם דר' יוחנן סבר עובר לאו י"ח והקשה בשעה"מ כיון דהר"מ פסק עובר י"ח אתיך פסק להת דר' יוחנן ותי' דהר"מ ס"ל דבע"מ ס"ט דפסול מטום הקריבהו לפחתך ומומים ס"כ הולד שלימו מחים כשר ע"כ וקשה מ"מ על ר"מ שהוא כנגד הגמ' דאמר טעמי' דר' יוחנן משום עובר לאו י"ח וי"ל דס"ל לר"מ התם יקחי מחי ואחי הוא דסבר טעמת דר' יוחנן דף כ"ה המפרים חטאת מעוברת משום עובר לאו ירך אמו וכמ"ש עוד לקמן דכך ס"ל לאחי אבל הר"מ דאסיק אר' יוחנן בניטין דס"ל עובר ירך אמו וכרבה ב"ק דף מ"ז דס"ל הכי וכן ס"ל לרבה דף כ"ה דטעמי' דר' יוחנן במפרים חטאת נקבה משום דאדם מתכפר בשכח הקדם ואחי ורבה הלכתא כרבה הלכך ע"כ מה דאמר ר' יוחנן דעובר בע"מ קדים מטעם אחר וכמ"ש השעה"מ ות"כ לת קשה מפ' השלל דשם אי' אליבא דר' יוחנן דס"ל עובר לאו י"ח התם ליתא אחי ואליבא דאחי מודה הר"מ אבל אנן לת קי"ל הכי:

ועתה נמתיק עלמינו לפי"ז מיושב הרמב"ם שפסק כרבה דטעמי' דר' יוחנן משום דאדם מתכפר בשכח הקדם הא רב המנונא דמו לדרבה מדלת השיב ר' יוחנן בעלמו הכי לר"ח:

וכ' דהנה תוס' הקשה על דימוי דרב המנונא הא בכריתות דף כ"ז מבעית ר"ת לר' יוחנן אי אדם מתכפר בשכח הקדם ל"ל כמה גדל זה ביניהו ועדיין לת ידע דבר זה וקאמר הש"ס מכלל אין ועל הדא אמר כן ר' יוחנן ולד תודה כו' אין בעזרה לחם ואמר ר' יוחנן ל"ש אלת לאחר כפרה אבל לפני כפרה בעזן לחם אלמא מתכפר בשכח הקדם. וכן מסיק בפ' התודה דף ע"ע דקאמ"ל ר' יוחנן אדם מתכפר בשכח הקדם והוה נמי אחי כה"ג עכ"ל הגמ' ותי' בתוס' ולריך לחלק בין תודה לחטאת ושם דף ע"ע כ' תוס' החילוק בין תודה לחטאת חולם בדף פ' הקשה תוס' דשם מוכח דס"ל דאין חילוק בין תודה לחטאת עי"ש ע"כ כ' דסוגיות חלוקות הן דסיינו אחי דאיכו ס"ל בעמי' דר' יוחנן תמורה כ"ע המפרים חטאת נקבה משום עובר לאו י"ח כדמוכח דס"ל אחי תמורה דף י"ח ויאמות דף ע"ח כהס"ל ולת ניחא לי' לאחי לפרש בעמי' דר' יוחנן משום דאדם מתכפר בשכח הקדם כדאמר ר' יוחנן גופי' לר"ח בכריתות ל"ל משום דת"ק לטה סבר ר' יוחנן לר"ח הכי הקו' רב המנונא אר' יוחנן ת"ק ע"כ לריך לאחי לחלק בין תודה לחטאת ס"ל כרב דימי אמר ר' יוחנן ביאמות עובר לאו י"ח ות"כ ע"כ לריך לאחי לחלק בין תודה לחטאת דאדם מתכפר בשכח הקדם אבל לת בחטאת ת"כ מה דמפרש בכריתות הש"ס מכלל אין דר"ח ס"ל אדם מתכפר בשכח הקדם אתודה קאי קושי' זו אלת לאחי דאיכא ויגיד עליו ריעו קושי' דפ' התודה דמפרש לדר' יוחנן אתודה דאי' שם דהוה כה אחי כה"ג אלמא אחי ליתו דהוה מפרש לדר' יוחנן הכי אלמאי תודה דוקא אבל לת בחטאת דהא בחטאת אי"ל לר' יוחנן אליבא דאחי עובר לאו י"ח מכלל בחטאת לת ס"ל אדם מתכפר בשכח הקדם:

מעתה הא לרבה אע"ג בתמורה ל' דקבל קו' דרב המנונא דלי"ל דטעמי' דרי"ו משום אדם מתכפר בשכח הקדם התם הא רבה אמר כלשון דילמת טעמת דרי"ו משום אדם מתכפר ות"כ מפפקי לי' דשמת טעמי' דר' יוחנן משום עובר לאו י"ח ע"כ אז לת אלה מסיק אר' יוחנן דניטין דס"ל לר' יוחנן עובר ירך אמו וכן י"ל דלת אסיק נמי מדברי ר' יוחנן בכריתות דאמר ר' יוחנן להדי' לר"ח דאדם מתכפר בשכח הקדם וה"ם דאמר דלמת מסברת דמפני' ושפיר קבל דימוי דרב המנונא דת"כ אמאי לת השיב ר' יוחנן בעלמו הכי. אבל למסקנת מסיק רבה אר' יוחנן דאמר עובר ירך אמו ופסק כן בב"ק דף מ"ז ומסקינן נמי הר' יוחנן אמר לר"ח עד כמה גדל ביניהו ועדיין לת ידע דבר זה מכלל דאין תו ליתא לקו' רב המנונא די"ל אין ס"ל אמאי דמותיב ר"ח לר' יוחנן ממפרים חטאת נקיבה סי' מסיים ר"ח אי אמרינן אדם מתכפר בשכח הקדם ותו לאו מיתוכחת על זה סי' ר' יוחנן השיב עד כמה גדל ביניהו ועל חטאת השיבו ומה למפרש בכריתות מתודה סיימו אליבא דאחי אלת בבהמ"ד לת סיימו אתוכחת ר' יוחנן ולכך ס"ד דרב המנונא לדחות לרבה מדלת השיב ר' יוחנן לר"ח אבל בחטאת השיבו ואפי"ת הר' יוחנן אתודה אמר אין לת מחלקינן בין חטאת לתודה מאחר דקיי"ל אליבא דר' יוחנן עובר לאו י"ח אפי"ה לת קשה קו' דרב המנונא דמדאמר ר' יוחנן עד כמה גדל זה ביניהו ולת ידע דבר זה ת"כ ל"ל מהברתה דהי' ככר למד ר' יוחנן דין זה דאדם מתכפר בשכח הקדם ור"ח שפחו לדין זה שלמד ע"כ כשאמר ר' יוחנן דין המפרים חטאת נקבה וכו' הי' מותיב לר' יוחנן ור' יוחנן לת אם להשיבו ואשכחן מודי כן דלת אם להשיבו וכאן לת אם להשיבו מפני דה"ל לאפוקי דטעמי' משום דאדם מתכפר בשכח הקדם שלמד ממנו בתודה ואח"כ שאל ר"ח פעם אחרת אי מתכפר בשכח הקדם וקפיד עלי' ר' יוחנן וג"כ לת אם להשיבו אלת ת"ל כמה גדל זה ביניהו

ולא ידע דבר זה להשתא והוי ס"ל למידע כבר זה דכבר ס"ל תרי זימנא מה שלמד ממנו דבר זה בתורה ובמפרשים חטאת נקבה וה"ק :

ובזה מ"ש קו' מהר"מ כרבי חולין דף מ"ז ס"ב ס"ס תוס' ורשב"ם ממתי דפליגי שם ר"מ ור' יהושע כולד טריפה ר"ח תוספ' ס"ה ור"י מתיר עובר לגו י"ח והקשה תוס' דלמן קיי"ל בכה"ת עובר י"ח והתם קיי"ל כר"י עובר לגו י"ח ותירלו בטריפות דתני' בחיות לכ"ע לגו י"ח משום דהתם חיטו חי' דטריפה חיטו חי' מכל הולד חי' וכיון די"ל חיות בפ"ע לכך הולד מותר וכן ס"ל לר"מ כמ"ש בעלמות יוסף בקדושין שם והקשה מהרמ"ש הא רבא ס"ל בנדה ס"ג טריפה מ"ח מ"ש מכל במקום אחר בפ"ק דע"ז ס"ל טרפה חי' מ"ש ליתא לס' הכ"ל ולמתי הולד טרפה ברי הא רבא ס"ל עובר ירך אמו ולפי"ז י"ל דתני' בזה הא דס"ל לרבא טריפה חי' הוא למה לגו מסיק רבא דר' יוחנן ס"ל מתכפר בשבח הקדם וקבל קו' דרב המנונא דרק מסברת דנפשי' הוא אמר למת טעמי' דר' יוחנן מתכפר בשבח הקדם מ"כ טעמי' דר' יוחנן משום דעובר לגו י"ח וכך הלכה כמ"ש הר"ן בשם ר"ת ובפיר ל"ק מר' יהושע דס"ל עובר לגו י"ח דכך הלכה בכה"ת . מכל מה דאמר טריפה חי' היינו למסקנא דמסיק מר' יוחנן דס"ל עובר י"ח ולא קשה קו' דרב המנונא כהכ"ל וקשה הא קיי"ל כולד טרפה כר' יהושע דר"ח שמותי מע"כ טריפה חיטו חי' הלכך הולד אחי מותר מע"ג דהתם חסור :

ובזה פסקה הרמב"ם בפ"ו מה' עבדים דפסק כרבנן בחומר לשפחה את בת חורין וולדך עבד דבריו קיימין דקשה עליו הא הגמ' פי' דס"ל עובר לגו ירך אמו והר"מ הא פ' עובר י"ח והפוסקים כ' תרוייס שויס כל"ל ועליהס קשה דמ"מ הגמ' לא אמר כן אלא משום עובר לגו י"ח כ"ל דרך לעלמי בישובו . והוה דעל מימרא דר' יוחנן המפרש חטאת נקבה וכו' דמפרש הגמ' דס"ל לר' יוחנן אס שיירו מעובר עובר לגו ירך אמו דמשמע דתלי' חלה בחילוך ס"ל לר"מ כך אמן דס"ל עובר לגו ירך אמו מוכרח לפסוק דפיטמ אס שיירו בפי' מעובר דאל"כ אלא אפי' מעובר בפי' אינו מעובר דעובר ירך אמו ס"ל עובר לגו י"ח דכיון דנפי' לחוץ ס"ל עובר לגו י"ח ולכך אלא תיקשי לר' יוחנן אחיך ס"ל עובר לגו י"ח כיון דאפי' שיירו בפי' אינו מעובר משו"ה קאמר דז"ח דודאי אס שיירו בפי' מעובר ומ"ש אלא סגי לכאו' בטעמי' דר' יוחנן דס"ל עובר לגו ירך אמו לחוד אי בטעם אס שיירו מעובר לחוד אלא אמ"ש אלא דאל"כ לטעם עובר לגו י"ח לחוד סגי אלא דאס קיי"ל דשייר בפי' אינו מעובר

פסיעה דלי"ל עובר לגו י"ח כהכ"ל .

אבל מאן דס"ל אס שיירו בפי' מעובר אינו אלי סבר עובר ירך אמו רק כשמעובר בפי' להעובר מהאס אז העובר חלוק מהאס ולכך כתבה תלי דאת בת חורין וולדך עבד דס"ל לת"ק ע"כ הרבה פעמים קאמר הס"ם אס שיורי שייר ולא סיים עובר לגו ירך אמו לאין זה מוכרח אלא ר' יוחנן אלי לתרץ עלמו כן דהך תנא אלי סבר עובר לגו י"ח ודך תנא ס"ל כוותי' אלא להוי ר' יוחנן תיובתא דלא כאלן הוא ע"כ למסקנא דקיי"ל עובר ירך אמו אין אחיכה מרבנן דאמרו דבריו קיימין התם כיון דעשה השפחה בת חורין ואמר כן וולד יהי' עבד מהני דשייר בפי' מעובר אפי' לגי"ד עובר לגו י"ח אבל כדין דבריתא כאמר את שפחה כמות שהי' ועובר בן חורין לא שייך לומר דשייר לולד דהא היא שפחה כמות שהי' ועיקר כל דבריו רק על העובר ול"ד לאמר את בת חורין לא כמות שהי' ואמר וולדך עבד כה"ג הוא שפיר שייר בפי' הלכך באומר את שפחה והולד עבד אלי שפיר בעובר ירך אמו ועל כן אלך בריתא את שפחה וולדך בן חורין זכתה אס מעיירו מעובר ועובר ירך אמו מסיק שפיר דס"ל עובר לגו י"ח ומה דאמר אמי אס שיירו להך מ"ד עיבר י"ח ודאי אלי אמי סבר אס שיירו מעובר ונקיט תרתי כדי לאלומי קושי' בלשון על ר' יוחנן כתרתי דאינו מעובר ועובר ירך אמו ומ"ש מ"מ הר"מ ומע"ג דס"ל עובר לגו י"ח אלי אמי סבר כרבנן את בת חורין וולדך עבד דבריו קיימין :

ונ"ל לפי"ז יש להעלות יסוד על הרמב"ם מה דמקשי עליו בעלמות יוסף מקדושין דף ס"ט דאי' התם דילפינן דכן הולד מנכרית כמות מקרא דכי תהיין וגו' ופריך מ"ה תהי' כן שפחה אמי ומשני אמ"ג וילדיה ג"ל לכדתני' הרי את בת חורין וולדך עבד ר' יוסי הגלילי אומר ולדה כמוה וחכמים אומרים דבריו קיימים דאחיכ וילדיה ואמר רבא קרא לריה"ג כדאי' בתמורה ורבנן לפי"ז ע"כ לא יליף מכי תהיין אלא מכי יסיר כר"ם דדרש טעמא דקרא ושפחה וילדי' אחי לכן שפחה כמותו מ"כ הר"מ דלא פסק כר"ם דדרי' טעמא ול"ל כן נכרית כמותו מכי תהיין .

סימן תק"א

א) מצות עשה לבדוק בסימנים בהמה חיה ועוף ודגים וחגבים בספק ומקיים מצות עשה בזה ולא כפ"ת שכ' אפי' היא באמת טהורה איכא עשה לבדוק ושו"ת שערי צדק דלא סמכינן ארוב מה"ת (ב) סמך לר"מ מכאן דס' דאו' לקולא מה"ת ובמקום דאיכא לברורי מודה הר"מ ודיחוי לתי' פר"ח ורימ"ט אקו' רשב"א לר"מ האיך ילוף רוב מרישא של עולה דלמא

טרפה הוי דלמא משום ספק שרי (ג) ביאור דעת הר"מ והטור דמ"ש מצוה לבדוק הסימנין ר"ל שיהי' מכיר בחוש הסימנין ולא סגי בלימוד לחוד וכפ' רש"י בחומש וקרבן אהרן וזה ג"כ דלא כפ"ת ושע"צ הנ"ל :

סעי' א סימני בהמה טס' המצות מצוה קמ"ע היא שצוו לבדוק בסימני חי' ועוף שהצוטרן לבדוק לותן בהלו הסימנין הוא מ"ע והוא מוטרו יתברך זאת החי' אשר תאכלו · ולשון ספרי לותם תאכלו שיהי' בה

סימנין אלו מותר לאכלם ובכמה אחין לה סימנין אלו אינם מותרת וזהו לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה והעיקר מלמה זו לבדוק בסי' אלו וכ"ב מלוח ק"ל בעופות ובמלוח קל"ח במנגיס ובמלוח קנ"ב בדגים וז"ל הוא שצריכו לבדוק בסי' דגים והוא לומרו יתעלה ויתברך שמו את זה תאכלו מכל וכביאר לומרו בחולין דף ס"ו ע"ב התוכל דג טמא עובר בעשה ול"ת והעיקר בלמרו זו מלות עשה היותיו מלווין לדון בהלו סימנין ולומר שזה מותר לאכלו וזה אינו מותר לאכלו כמו שאמר והבדלתם בין בהמה טהורה לטמאה ובסימנין ובקשקשת בסי' פר"ת שהמלת דכריו משמע שבעשה הוא מלותו תאכלו ומסיום דכריו משמע שבעשה שאמר בה' והבדלתם ותי' דב' עניני עשה הם דכריכו בתוכל בהמה טמאה עובר בעשה ול"ת דאותה שהורה תאכל ולא תאכלו והוא אכל אחרת וקרא והבדלתם אתי דאם תאכל בלא הבדלה אפי' אם היה בחמת טהורה עבר בעשה מפני שאכל בלא בדיקה ע"כ והוא דבר תדם לומר כן דאפי' היה טהורה בלי עבר בעשה ורחיתי בסו"ת שערי לדק מהב"ג מו"ה ממחם פלאגפו ז"ל סי' פ"ח וסי' ל' שכ' דלהכי לא מהני לן רוב לסמוך עליו משום דלריך בדיקה והוא ג"כ קשה להולמו דרובו ככולו קי"ל ולמה לריך בדיקה ועוד ללשון ספרי ולשון הרמב"ם לא משמע כפר"ת דעשה דאותה תאכלו אמי אתי לבדיקת סימנים כמו והבדלתם בסימנים ולפר"ת אותה תאכלו לא תלו בסימנים אלא כל שאוכל טמאה עובר בל"ת ועשה :

וכך כ"ל דאתרתי אילטרך דאי מאותה תאכלו לאוד אה"נ דסוי לאו הבא מכלל עשה הוה אבל אי לאכול בהמה טמאה דעובר בל"ת ועשה וליכא עשה בפני עלמו לכך אילטריך קרא והבדלתם לפרש דאותה תאכלו ר"ל שיאכל בבדיקת סימנים והוי שפיר עשה ומהם אין מוכין העשין ואי הוי כתיב והבדלתם בין בהמה הטהורה כו' לא הוי ידעינן בעוף ודגים ומגיסים אלא כתיב בהו והבדלתם אלכך אילטרך קרא אותה תאכלו בבהמה הא אין בהמה טמאה בלילה להוה עשה זו ובדיקת הסימנים לכתיב בי' והבדלתם דגלי קרא דר"ל בדיקת הסימנים כיון דגלי קרא בבהמה כוותה העשה דאותה תאכלו לבדיקת סימנים ס"ס לעופות חגבים ודגים ממי כוותה לאו הבא מכלל עשה דעשה דילהו סייעו ג"כ בדיקת הסימנים וכיון דליכא יתורא דקרא כמ"ש הפר"ת ח"כ אי"ל בדיקה ומקיים העשה בבדיקה סייעו דוקא בספק טהורה ספק טמאה דלריך לבדוק ולהוציא מידי ספק אלא בדוק כים :

ויש סייעתא מזה לפר"ח סי' ק"י בקו' בספיקות וירימ"ט סי' ח' שכ' וקו' דכשהיה מרובה מהם ליכא יתורא דקרא כמ"ש הכיכ יליף רובא מריעא של עולה דכתיב עלה לה תשברו בו למעט ניקב קרוש של אוח אלא דאזלינן בתר רובא ולרמב"ם מל"ל מטעם רובא למעט מקום דסדש"ו לקולא ותירלו דסיכי דליכא לברובי מודה הר"מ ולהכ"ל י"ל דיליף להרמב"ם כל דכריו מכלן מדהולרך הכתוב לנוות לבדוק הסימנים אלא מסוף אחסף ואי סדש"ו לחומרא פשיטא דבדק ולמה לי' לנוות על זה ח"ו סדש"ו לקולא וה"ק אפי' במקום דליכא לברובי מני קמ"ל כה"ג לחומרא מ"מ תרוייהו ליבא קו' דרב"ה היכי מוכן כיון דאמרה תורה ועלה לה תשברו בו ח"כ הוי כספק דליכא לברובי ואפי' מקום ספיקה ואמ שמסייע שם הטעמי לדק אלפי דבריו מיושב קו' הפלאי סי' פ"ג סק"ד אחאי אין מוכלין עוף בלא מסורת ניזל בתר רובא דפרים ופרים מרוב טהורים בעופות טהורים מרובים עי' פלאי שם מה שמחדש והטע"ל מחדש ראי' לדעתו דאפי' רוב לא מהני ולריך בדיקה ולמ"ש תוס' דף ס"ה אי' על קו' זה ד"ה דלמא מעוף טמא הוא דליכא רוב טהורין ח"כ לי"ל דאי' לחדש ומיהוש שלא יהו בתוכו אחאי כן דאיתי שקדמו בסברא זו שכ' הטע"ל בשם הפר"ת בבדיקת סימנים כיון שהתורה אחרה להבדיל בסימני בהמה אז עוף בריכ"ם סי' קל"ב לדעת הרמב"ם שהתורה אחרה להבדיל וכבר כתבתי לליתא כך כוונת ומהכ"ת ניזל שכלל כה"ת ומה שהביא הריב"ם ראי' מדף ס' סי' הולך במדבר ובלבד שיביא עדות ואעפ"י שהעדות מיעוטא דמיעוטא לגבי אחר בהמה טהורה ולכך פרש ועזלי דף ס' אם סי' שביאי ביכוב הוא אחור עוף אחד סימן טהרה אע"ג דהוה פ"ו עדיין מיעוטו לגבי עופות טהורים ע"כ ע"ם ול"ע דאין מזה ראי' כלל דבהאי דוכתי במדבר י"ל דשביאי אם עדוב יותר מבהמה טהורה וכן פ"ו אי הוה שביאי ביכוב הוה אחור ומי יכול לעמוד עליו שאינם מרובים שבה העוף בסימן אחד דעיקר עופות טמאים מקומם בהגם ושמא הטמא זה הרוב אם וראי' מכל הרהמוים שאני, כתוס' הל"ל דף ס"ה למשמע דם"ל דאזלינן בתר רוב ודר"ן ת' אם כי"ב דפריך דלמא עוף עמא ולא אזלינן בתר רוב דבדוכתי דשביאי עופות טמאים לחוש הכי אע"ג דאם ליכא רוב טהורין דמיישינן בהאי דוכתא דליכא רוב טהורים אע"ג דעופות טהורים רובא דעלמא :

והנה לרמב"ם ל"ל דמה לכ' רש"י בחומש פ"ו שמיני ובסוף פ' קדושים מת"כ והובא בכ"י כאן להבדיל בין הטמא אין חמור לפרש לא אילטרך קרא דבשר חמור אלא דאתי להבדיל בין נשחט אינו נשחט רובא וכ' בסי' הקודם אלא תימא מאלא ע"מ כרוב אם"ד דרב אם' הטומט לאכול בספק דאורייתא הוא דהא לר"מ אילטרך לעשה דבספק אריך לבדוק וא"כ יש ליש נמי איזה הפוסקים ס' דאו' לקולא וקשה עלייהו מספרי דס"ל מקרא דאיכא עשה לבדוק בסימנים בספק ס"מ עכ"פ בחי"ח לבדוק דס' דאו' לקולא וי"ל דאיכא לאו ס"ל בספרי דאתי לעשה אלא לת"כ לדון נשחט אינו נשחט רובו אלמא ז"ל כי ת"כ פ' שמיני דרים הב' דרשות מפסוק זה בספקי ו' אם להבדיל (בקרבן אהרן אי ר"ל לידע להבדיל . אבין הטמאים

לעבורים הרי הסורה ביאור זה שביאתה סימנים אלו ואלו) לא כלבד הטומט אלא ביודע אינו אמת ואינו עבור פי' הקרבן אלא יספיק אמת שטומט שהלכות דהיינו לידיעה שבליות לריך הכרת הסומנים וזהו פי' הספוק סו"פ שמיני זאת תורת הבהמה שהוא לידיעה כי דהיינו הלימוד כדי שתדע להבדיל ולהביר הטמא מהטהור ולא יספיק לך ידיעת התורה ואח"כ בספקי ו' ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ל"ל בין פרה לחמור והלא כבר מפורשים אלא לומר לך לעבור לך בין בשתי רובו של קנה לרובו של חציו וכו' וגם רש"י בחומש הביא כב' דרשות דת"כ מספוק זה מעתה הרי קו' לדוכתי' ל"ל קרא לבדיקת הבהמה בסימנים תי"ל דה"ל ס' דאו' אמנם לא קשה לכ"ל לקרבן אהרן וכן רש"י בחומש לא אתי קרא לבדיקה בסימנים בספק אלא דאתי שלריך להיות לומד וגם מביר הסימנים בחומ ואח"כ י"ל ג"כ מ"ש הר"מ בם' המלות ובפתיחה לאכלות מע"ם שלריך לבדוק בסימני בהמה וחי' להבדיל בין טמאה בין טהורה לא מיירי בשם לפניו בהמה וא"י אם הוא טמאה או טהורה ובדיקתה ע"י הסימנים הוא המלות עשה דהיינו הבדיקה ואם לא בבקה עברה על מלות עשה ז"ח אלא דר"ל בפרש"י דמלוה לבדוק בסימנים עלמן בחומ שיהי' מכיר בהסימנים בחומ הוא המלות עשה ומ"ש הר"מ דהעשה לותה תאכלו ר"ל ע"י לימוד ההלכה ומכיר הסימנים ואכל אחרת שאין אלו סימנים עבר בלאו הבא מכלל עשה אלא שלריך להבדיל ותורה אמר להבדיל :

ובי"ו הקשה על העור שכ' להבדיל בסימנים הא ת"כ אין בשחט פט"ז לא ראה כלל ת"כ שכ"כ בשם רש"י ובחמת אי' ת"כ אין להבי' דתרי דרשות נדרש מקרא קמא זאת תורת הבהמה כו' להבדיל בחומ יפי' מכיר הסימנים וגם דרשא אידך ת"כ ומה דנקיט הרמב"ם והבדלתם ולא להבדיל יהוא דרך הר"מ דנקיט קרא היותר פשוט והבדלתם אין בהבהמה הטהורה לטמאה מפורש יותר שלריך להיות בקי בחומ בסימנים מן קרא זאת תורת הבהמה כו' להבדיל דר"ל לא די בלימוד לחוד אלא אימי שלריך ג"כ להכירן בחומ וספר"ת ושערי לדק כתבו לבדיקה העשה דהיינו לבדוק בים לו ספק ע"י הסימנים דכך משמע להם לשון הר"מ בם' המלות ובפתיחה לה' מע"ם לבדוק בסימני בהמה . אבל בפים הלכה ח' הא כ' הר"מ בזה מלות עשה לידע הסימנים וכו' משמע הסכרה בחומ להסימנים הוא המלוה ולא ההבדלה המלוה ול"מ אם ההבדלה המלוה י"ל בפר"ת דבכל נוונה שלריך להבדיל ולבדוק בסימנים אפי' נמלא טהורה עבר על העשה ול"ח דאלא אם מדיעת היא טהורה אין כאן עשה לבדוק דאין בעשה אלא לידע הסימנים ולהכיר אותם :

סימן תק"ב

סעי' א' בהג"ה בשר חדש אסור לאכלו מה"ת דמ"ס וכו' בה"ה בפ"ב מה' מ"א ומ"ם הקשה הא אלב שהדש מותר ואי בשר אסור מה"ת הקשה הא קיי"ל כל היולא מן הטמא טמא ובדאי בשאינה בכורות דף ו' ואי' דכלל זה אתמר אלא בלאו אבל בשר חדש רק בעשה לא והקשה בלח"מ דעליין הקשה למה בבריית' והיא בכתובות דף ס' בשאמרה אלא חוליא את הבשר (הוא כן בת"כ) הכוונה שיהי' לאו ולא רק עשה ח"כ הדרי קו' לדוכתי' דאיך אפשר לומר כן והלא היולא מן הטמא טמא ומ"ש לתרן דלפי ס"ד בבריית' הוא מפרש כלל מזה הוא דוחק מאחר דאלב טמא אסור מקרא דאי' בכתובות דף ו' וילפינן מהתם דכל היולא מן הטמא והקל"ד דאיך ס"ד לומר דהבשר אסור בלאו והאלב מותר וכקרבן אהרן ג"כ הקשה הכי ותי' דפריך בכתובות שם ל"ל קרא דאלב טמא אסור תיפ"ל מהטמין לאסור לירן ורוטבן ומשי בבהמה טהורה נמי מידוש שחדשה תורה דדם נעבר ונעשה אלב והי' לאו שיהי' אסור וגם למ"ד דלאו מדם קאתי עכ"ז מידוש הוא דהוחיל ליכא מידי דאתו מן החי ושרי ועם כל זה מותר מה"ת משום דלאו מגופה ס"ל נימא דשרי בחדש דלאו מגופו הוא עכ"ד ולריך לומר ח"כ היו דומה אלב טמאה לירן ורוטבן שהם בחין מגופו, והא דלא מפשי בקיאור שאני אלב דלאו מגופו, ס"ת דשרי אילטרך קרא לאסור וי"ל דה"ת כיון שבא מן הגוף אע"ג דלאו מן הבשר הא אין חילוק ועדיין דומה לירן משום זה נקיט דת"כ יפי' חידוש לאתי שרי אלב טהורה לחידוש הוא כיון לפי' שהיו מגופה ממש כמו מגופה ממש דמי דהיינו אלב שהיו מגופה כליר דמי ח"ו דיש חילוק כיון דלא בא אלב מגופה לא דמי לליר ורוטב ומ"ש לאלב דדם שרי אע"ג דהבשר אסור כיון דלאו מגופה הבשר וק"ל לפי"ז למסקנא דאלב מותר כיון דלאו מגופה אתי אין כאן חידוש דדבר מן החי דאסור מיירי בבא מן הבשר אמנם קשה למ"ד דם נעבר ונעשה אלב גם למסקנא הוא חידוש טהור מדם החיסור ול"ל דכיון דדם נעבר ונעשה אלב שרי אע"ג דלא מקרי חידוש וגם בטמא שרי דגם בטמא רק מדם אתי ולא מגופו, אבל אם תאמר דבא מגופו, דבהמה למ"ד דלאו מדם אתי מהיך אפשר למילף אלב טמא מאלב טהור נימא מחידוש לא ילפינן מ"ו דלאו מגופו, אלא כלשון הש"ס דיולא מן החי וכיון למסקנא לאו מגופו, הוא לילה חידוש ושרי גם בטמאה ול"ל דבא מן המוכל דאלב ונעשה ממנו מסקה ועומד בפ"ע בתוך הגוף ואח"כ מתמלין ונעשה אלב מ"מ לא דמי למ"ר שלא חמור לקמן דף ז' דקתמר אלא אלב טהור נימא מחידוש לא ילפינן מ"ו דאלא אלב מגופו, אלא כיון דמ"מ נעשה הסקה ממוכל בתוך הגוף ול"ד למ"ר דמי על ומי' נפק ולדברי קרבן אהרן הל"ל ח"ם ג"כ הפריסה סי' פ"ז שכ' דאלב אמה רק

מדרבנן מסור וקמה בפרמ"ג מ"ם מלירן ורוטבן ובימור דבריו מע"ג דהם"ם בכוכורות היימו דם"ד דבריו הלח קרח לחב למסקנח דכתיב קרח דחלב טומחה מסור ה"ל חלב כלירן ורוטבן. ולקרבן מהרן היימו כן חלח למסקנח ל"ד לגירן ורוטבן כיון דחלב לחו מנופה קחתי חלח בטומחה דליכח קרח לחסור החלב מסור מכל חלב מתה דליכח קרח לח מסור חלח מדרבנן ולפוסקים דם"ל דחסור מה"ת י"ל דילפינן לי' מחלב טומחה ומקרי נס חלב יולח מטומח מע"ג דלחו מנופה:

עכ"פ מ"ם קו' לח"מ דקחמר מוליח לחי חת החלב מע"ג דהכשר בלחו מנוסה דלחו מנופה לחו בכלל יוליח מן הטומח הוח ולח ילפיינן מחלב טומחה וחלב מתה נמי שרי ולחו הפוסקים דם"ל חלב מתה מה"ת י"ל ע"י המיתה נעשה הכל כגוף ח' ממנס עדיין חין פי' קרבן מהרן מוכרח דחלב שרי מסוס דלחו מנופה כמ"ש למ"ד דם נעכר ונעשה חלב שבח מנופי' דחיסור וח"כ מה ס"ד דחלב טומחה נמי שרי דליכח תרי חיסורין וע"כ ל"ל דס"ד דמה לי חד חיסורי ומה לי תרי חיסורי כדחי' כ"כ תוליו דף ס"ע ח"כ גם למירך מ"ד דחלב לח חתי מדס י"ל דחתי מנופה ודמי לחכר מהמי ונמי ס"ד דחלב טומח מותר קמ"ל קרח בטומח דחסור חכל לעולם בח חלב מנופה:

אמנם כשמקדק הטיב נכויים דברי ק"ח והוח דהכל קשה מדרכה כיון דחיסור הוח דחלב טהורה שרי' מהכ"ת נס ממחה שרי וכ"מ חמרי' חין לך די יולח חדוש' ח"ו נס דס לח כח מנופו חלח מתמלית גופה ועומד כפ"ע וכמ"ש הר"מ כפ"ו ה"ל דדס בח מתמלית נופן כחלב בהמה טמחה. ות"כ נס מה דחמר למ"ד לס נעכר ונעשה חלב חלב חידוש היימו רק דחי לח הוי שרי' דחמנח חלב ה"ח דוחי חסור כיון שדס חלב וחידוש דשרי דחמנח חכל לבתר דשרי' דחמנח ע"כ דטעמח חיכח בדבר וה"ט כיון דס מעיקרח לח בח מנופו דהיימו מכשר רק מתמלית הנוף דהיימו מליחות הנוף ומן המחלב דשרי מתחלה חע"ג דשפה שנעשה דס נחסר מ"מ כשנעכר ונעשה חלב הדרי לקמייתח ושרי וספיר ס"ד דכפי' בטומחה חלב שרי כיון דגס בטהורה ה"ט כיון דלחו מנופה בח הדס ושרי משום דבתחלה וסופן הי' היתר מ"כ ה"ה בטומחה נמי שרי מה"ט שרי קמ"ל קרח בטומחה דחסור חכל בעלמח דליכח קרח שרי חלב דלחו מנופה והחרכתי בזה לקיים מה שכתבתי בחיבורי לח"ח בתשובה תחלת הלכות פסח וסס סי' תס"ו ושלשתי הדבר בחיבורי ליו"ד ס' דברי יוסף לעיל סי' תי"ט דחלב שחוכלת בהמות חמץ בפסח חסור דחלב בח מחמחץ ודחיתי כל דבריו ולעתיק תשובת על דבריו ז"ל בפ' הסמוך סי' תק"ג וכתבתי התשובה לבנו הה"ג ונעתיק מה שהשבתי לו לקמן סי' תק"ד תק"ה וסוף סי' תק"ס רשמנו דברי קרבן מהרן מ"ם דחלב לח בח מנופו דבהמה ומה שכ' שהכרחתי פרושו כהכ"ל ועי"ק סי' פ"ח סי' תק"ז הרחבתי הטיחור בקרבן מהרן:

סימן תק"ג

א) השבתי על ס' גורן דוד שמתיר החלב בפסח שהפרה אוכלת חמץ מהמשויר מי"ש (ב) דחיתי מ"ש פי' חדש במה דאי' בע"ז פרה שנתפטמה בכרשיני ע"ז (ג) דחיתי מה שרויצה להתיר משום קמא קמא בטל ופירושו בקק"ב לתוס' ב"ק ד"ק (ד) גם מ"ש להתיר משום דהחלב בגופה והמאכל רק כמפתח (ה) מ"ש דלא עלה על דעת מג"א לאסור זוז"ג אין דברי מג"א סובלים כדבריו והקשיתי על סברתו (ו) ורב א' כ' לי ג"כ סברות אחרו' להתיר החלב ותמהתי על כולם להתיר. איסור כרת בסברת הכרם המכוסה מאחנו ודחיתי סברותיו בשתי ידים (ז) גם מ"ש בחיבור חדש להתיר החלב משום כשקונה החלב מן הגוי בכסף מלא הוה כהולך הנאה ליה"מ דחיתי ודבריו תמוהים (ח) השו"ך והפר"ח דקדקו בסי' ס' מאגור דלא כרמ"א שאוסר פרה שאוכלת כל ימי' איסור אכילה ואני דקדקתי מאגודה שהם דברי אגור כרמ"א וכן מתוס' תמורה וא"כ בהמה ששותה חמץ די לה משחרית לשחרית החלב אסור (ט) כ' הפרי תואר שפי' דברי רש"י ותוס' מהמאכל נעשה פירשא במעי הבהמה ואע"ג דפירשא באסורי הנאה שרי אבל להינות מדבר המושבח הבא מהך פירשא אסור ע"כ וא"כ בחמץ דאסר בהנאה החלב אסור לדברי פר"ת אלא כתבתי לישב הרמ"א סי' ס' דאסור אפי' באוכלת איסורי אכילה עם דברי פר"ת (י) מ"ש הר"מ בהמה שנתפטמה בכרשיני ע"ז מותר למזבח משום דנשתנה בחד גורם דאסור להדיוט ולא מהני נשתנה וכ"כ במג"ש והש"ך א"כ באפשר להעמיד באכילת חמץ הוה חד גורם לא מהני נשתנה ועי' מ"ש עוד לקמן סי' תק"ה אות א' ובסי' תקל"ט מ"ש עוד דלא מהני סברת הר"מ להתיר משום דנשתנה (יא) ישבתי הרמ"א דאוסר אפי' נתפטמה מאיסור אכילה מקו' הש"ך שהביא ראי' כל שאוכל האיסור עצמו מותר (יב) לש"ך ופר"ת סי' ס' הנ"ל באיסור הנאה כל שהעיקר בא מן האיסור הוא כחד גורם א"כ בחמץ דאסור בהנאה אפי' החלב הבא מן האיברים ולא מן המאכל אסור משום חד גורם (יג) תי' אקו' הש"ך סי' ס' ארמ"א דאוסר אפי' באכילה בנתפטמה כל ימיה מדברי מרדכי ישבתי וכתבתי דאף בד"מ משמע דמרדכי חולק אתוס' תמורה דאוסר אם האיסור עיקר הגורם ליתא וברמ"א באמת מסיק דאין חולק (יד) פסק דפרמ"ג באיסור הנאה כל ימי אפי' בדיעב' אסור ומשחרית לשחרית ספק א"כ החלב הבא מן חמץ דעיקר בא מן המאכל דומה לכל ימי' כמש"ל ואסור דיע' בלא ספק ועוד מה דמספקי לפרמ"ג משחרית לשחרית דאזיל אחר הש"ך דחולק ארמ"א ואני כבר ישבתי לרמ"א וגם הפרמ"ג הביא אח"כ בבנה"ג שפ' כרמ"א וראי' שגם בפ' יד אפרים ביו"ד סי' ס' פ' כרמ"א דאפי' באוכלת תמיד איסור אכילה אסור ועוד כ' פרמ"ג מטעם שנשתנה אין היתר רק בזוז"ג וכאן ליכא רק חד גורם כמש"ל ועוד כבר כתבתי ואכתוב בסמוך לאסור זוז"ג בחמץ (טו) מה שפרמ"ג רוצה לדמות חלב מבהמה אוכלת חמץ לעיכול בשרוף ליתא לפר"ת לעיל אות י' ולש"ך ופר"ת לעיל אות י"ב ועוד כתבתי דליתא לדברי פרמ"ג בזה (טז) בחמץ זוז"ג אסור בין דאסור במשהו וכן לרמב"ם דס"ל חמץ מקרי יל"מ זוז"ג אסור והבאתי ראשונים המפורסמים וכן פוסקים אחרונים ס"ל כן וכתבתי דגם השוש"ע י"ל דס"ל הכי וישבתי דברי מג"א ומנ"י שרוצים להוכיח השוש"ע לא ס"ל חמץ הוה יל"מ א"ב אי"צ לדידן לדוחק שכ' המג"א אמאי יבש ביבש בחמץ ל"ב כיון לדידן הוה דשיל"מ (יז) הוכחתי נכון מן הסוגי' דשעם חמץ לדידן רק משום דבר שיל"מ ופרשתי דברי תוס' ע"ז דע"ד ד"ה למעוטי' וישבתי הרא"ש שם מקו' פלתי ופלפלא חריפתא (יח) כתבתי דאין לדחות דחלב לא מקרי דשיל"מ משום אם ישהנו אחר הפסח יתקלקל ההלב ולא הוה דשיל"מ למאן דס"ל הכי ועי' עוד מ"ש באיסור החלב בחיבורי לה"פ בתשובה בתחלת החיבור ובפנים סי' תס"ו ובחיבור זה לעיל סי' תי"ט ולקמן סי' תקנ"ד וכסי' תקע"ש באות ד' ט"ז י"ז:

בם גורן דוד סי' ל"ה שילח לחור כעת שנת תרמ"ו כ' שם להתיר החלב בפסח שבהמות חוכלין חמץ ומיי הנה כתבתי בחיבורי לח"ח על הלכות פסח בריש חיבורי בתשו' לחסור וכן כתבתי בפניס סי' תס"ו והחזקתי החיסור עובח בחיבורי ליו"ד דברי יוסף סי' ס' ועל עתה נחתי מ"ש הרב גורן דוד זלל"ל:

(א) **כ'** משום דכבר נחתנה החמץ לדבר המותר דהיינו שהפוך לכשר ודם ונתבטל בכשר ודם שבנוף הבהמה ע"כ והשבתי מל"ל להמחבר ז"ל שכך הוח דלמח חלק החלב נעשה מהמחכל ומשתיית החמץ מיד ולח נעשה כשר ודם מתחלה ותפי"ת מתחלה נעשה דם מ"מ לח נכנס בחיברים חלח שהם נחתנה ונעשה חלב וליכח כחן ביטול ועי' בתוס' חדשים וכ"כ בפ"ח בגדה מ"ד דרבנן דקיי"ל כוותייהו דלח ס"ל דם נעכר ונעשה חלב לח נעשה מתחלה דם ומח"כ חלב חלח מיד נעשה חלב ותפי' לר"מ דדם נעכר ונעשה חלב חין כחן ביטול רק דנחתנה מחודם לנוזן וכה"ג נס הממבר שם מודה לחסור וכך נרחה לעין בבהמות המולבות שבקנים יוצחין חן הכרס לבחל ונרחה שהחלב יולח ממקום הסמוך לקיבה וכעין המי"ר דיולח ג"כ חן מהחברים הפנימים יולחין מיד ולח נכנס תחלה בתוך החברים חע"ג די"ל דגם מעבח החיות ומחברים ג"כ בח חלב מ"מ י"ל דעיקר החלב בח מיד חן המחכל ונסתי ועיל"ק תק"ד לות ד'.

(ב) **ואף** לדעתו ז"ל שנעשה תחלה כשר ומותר יקשה מ"כ פרה שנתפטמה בכרשיני ע"ז בע"ז דף מ"ע דתני חדא פרה תרזה מסוס זוז"ג חממי חסור הח נתבטלה ולימי מח"כ שבעלמח שהקשה קו' זו הח הכרשיני נהפכו לדבר המותר ותי' דעיקר הוכחות הש"ס מפרה ובול מבל פרה תרזה כ"ל דוחלי מס שחטה קודם שתרזה מותרת חלח כיון לבתחלה עבר ונהנה מאיסור קנסוהו רבנן וחולי עבדו כדשיל"מ עכ"ל ותמוהין דבריו ז"ל חלו מהכ"ת למחם נזירה לרבנן ולעשות פסח חדם ונס הוח היפוך פר"י שם ד"ה מחי לחו דגם מפרה תשחט דייק דהוח מסוס זוז"ג ועוד להרב המחבר ז"ל ח"כ כמה פליגי בריייתות מ"ד תרזה ס"ל דקנסוהו רבנן ח"כ מ"ד תשחט לח ס"ל הכי ולח לחכמן פלוגתח בזה ועוד מ"ש כיון דעבר ונהנה קשה כמה עבר הח שנתפטמה תני מסמע לפי' נתפטמה ע"י נוי ממילח ולפי"ה מסור ומש"ה דזה טעמי' דר"מ שכ' בשתפטמה בכרשיני ע"ז מותרת מסוס שנתנה ז"ח דטעמי' דשרי כדחי' דף מ"ע מסוס דהוה זוז"ג ומ"ש הר"מ למזבח מסוס דנתנה עי' בתשו' שלי שם ד"ה וזה י"ל וד"ה ומ"ש בספרי סי' תס"ו.

(ג) **עוד** כ' להתיר מטעם קק"ב ולהנ"ל ליכח ביטול כיון דלח נכנס לנוף להתבטל ומיי עמדתי בתשו' שם ד"ה ומה שעדיין י"ל

דלו יהי' לזה קק"ב בגוף מ"מ ניחא קק"ב החלב שבא בתוך החלב שים שם מכבר וכ' שם חמץ ל"ב ולמ"ד דס טעכר וס"ל מתחילה חיסור אין חיסורין מצטלין זמ"ז ועוד הכתי שם דברי ריטב"ח דמה דעומד מתחלה להתערב לא אמרי' קק"ב וכעת תומר דהא הכחל י"ל נומות נומות ס"כ מאן יימר דמתבטל ק"ק דלמא כל קמא קמא דבא מן חלב נכנס לנומה בפ"ע ולא מתבטל מדרבה רוב חלב בכחל שהכלה חמץ מבחרית לבחרית ועוד עיי' רמב"ן ור"ן ע"ז דף ע"ג ורשב"א בתה"ב ורח"ש שם ויש"ש פי' נ"ה סי' כ"ז ורמ"א סי' ל"ט ס"ז וש"ך שם ס"ק כ"ח דאחן לא קי"ל קק"ב אלבא דשם"ך כ' שם דוקא בנו"ט אמרי' חוזר וניעור מרשב"א ור"ן בשם רמב"ן ולא כרמ"א ועיי' סי' תרל"ה בתבתי נכון שגם הרשונים הנ"ל כרמ"א ס"ל מדבתבו דקק"ב לגמרי אידחי ועוד עיי' בפרמ"ג שם בש"ך ס"ק כ"ח שכ' פר"ח שם אין רוב בהיתר לכ"ע ל"ה קק"ב וחו"ש ופר"ח הביא ראיות לדברי' ומשפ' מה"ת אסור ומפי' בשב"ג דליכא טעמא דהוה כהוכר האיסור ח"כ ה"ג שגם אין רוב מן ההיתר ולא אמרי' קק"ב ולא חוזר וניעור וכפלתי סי' ל"ט ס"ק ב' חולק אפר"ח ואני ישבתי כל קו' הפלתי היטב והוכחתי בפר"ח לקמן סי' תרל"ח והוא ז"ל כ' לתרץ דלא אמרינן קק"ב בפרה שנתפטמה כמ"ש תוס' ב"ק דף ק' בושתן בכך לא אמרינן קק"ב וכבדשיבי ע"ז מיירי שהכין בעה"ב כרשיני ע"ז כל כך שתאכל כל ימי' כרשיני ע"ז ותתגדל מהם וכה"ג מיירי הרמ"א סי' ס' דאוסר בנתפטמה כל ימי' עכ"ל והוא וודאי תמוה מי יכול להכין מספוא מין ז' לכל ימי' ואפי' לאלי שהם אחת מאלף דרך להכין בבת אחת וממין ז' ומכ"ש דאין מקום לומר עוד דסתמא כך הוא לקרות דרך הזה וסתם בבך אלא נוף כוונתו בתוס' ב"ק הנ"ל שהדין דוסתן בבך כ"ל המעשה התכילת שהכמה לתאכל כרשיני ע"ז מקרי אין וסתן בבך וז"ל הרא"ש התוס' וריב"ם פי' דבגל וכלאים וגבי טופחין דוסתן בבך ליגדל מעט מעט לא בעל קמא קמא עכ"ל הרי מבואר דלא על המעשה קאמר אם וסתן בבך דהיינו על הטעימה על הבגל והכלאים והטיפה בטופחין אלא על הגידול והריבויי להתגדל מעט מעט הוא וסתן בבך להתגדל מעט מעט וה"ה בנידון שיתרבה חלב האיסור ולהתרבות מעט מעט אין התכילת חמץ שתכלה וסתן בבך לא אמרינן קק"ב :

ד **ומ"ש** עוד להתיר החלב משום דהחלב כבר הוא בקרבה אלא ע"י תכילת חמץ מוציא החלב מקרבה ולא מתכילתה שתוכלת עתה נעשה החלב דק"ל החיך נמשך חלב מדות הרבה אם אין התכילה נעשה חלב אלא יום א' או יומים שיתהפך לגיעור כל כך ודומה המתכל מהחמץ כמפתח להוליא החלב ע"כ והנה הרב שמע אין הדבר שפעמים הרבה אין הפרה נותן חלב כלל בשעת החליבה ואם נותנין לה דבר מתכל לחליבה נותנת כמה מדות ומזו שמעי ע"כ שהחלב מוכנת בקרבה בשעה. אמנם אין הדבר כן אלא אנו רואין שהדד הבהמה כשים בה יותר חלב היא יותר עב ומלא הרי שאין החלב בקרבה רק הפרה אינה נותנת החלב למעה אם אין נותנין לה דבר מתכל לחליבה אבל החלב בדד נתקבץ מהמתכל מעט מעט :

ה **גם** מש"ה אלא עלה על דעת המג"א סי' תמ"ה דזוז"ג יאסר גבי חמץ אלא בחפי' ובישב הוה כגיבר האיסור וחשיב כמשהו ולא בעל בע"ז ואנן לא נשמע כן דברי מג"א ואלא דים להקשות עליו מה מביא המג"א ע"ז דף מ"ט מר"ח דס"ל זוז"ג חוסר בנתפטמה הא ר"ח לא מיירי אלא בחפי' וביטול :

ו **וזה** אשר כ' לי הרב דס"ם הברכת וז"ל אם בכל איסורים לא מהני שיהו אם לא שיהוי אחר דבר אחר כדברי ח"י על הי"י וקלפי' אם"ו היינו שהאיסור אסרה איסור ההוא בכל נוונא שיהי' הן במראה הן בטעם ומה מועיל הסגיו מעלמות הדבר לא כן בחמץ שהאיסור הוא יען שנתחמץ הטיפה או נתחמצה ד"ח ואלו למדין ממחמצת אבל הטיפה סי' היתר אם לא נתחמצה וא"כ אם בא אליהו וא"ל שהלך כל חימוץ מזה בודאי לא כי' בו איסור והוה דומה ממש לבב"ח אם נפלט כל טעם בב"ח ועדיף ממנו לעני"ד ובפסולת י"ם לא אזיל החמץ כידוע אלמנם כ"ז מה שנוגע לעיין איסור אכילה אבל מה שנתהווה ממנו הרי אסה"י גרם לדבר זה ויש בו משום איסור אכילה לבד ע"כ ונקשה פשוט להתיר איסור כרת משברת הכרם בפניס . והשבתי לו אין להורות הלכה על סברת מדעה בלי רמי' ומי יימר שאין בו עוד חימוץ וסליק ופקע מני' האיסור ומה חילוק מי"ם ולמה בפסולת י"ם יש בו עוד חימוץ ובפסולת המתכל אין בו חימוץ ועוד אלו דין מה שהוא עכשיו אבל ום"ל דהוי שינוי גמור בטעם ובמראה כן ס"ס ג"כ שינוי בטעם ומראה שהי' מקודם ועוד ל"ד לבב"ח שהאיסור מחמת תערובת משא"כ חמץ הטיקר נתחמץ מאליו הוא עיקר חמץ אלא חפי' מחמת ד"ח דמדבין ממחמצת אלו משום תערובת איסור אסור ועוד בשבת זמן איסור חמץ נאסר ומ"כ ל"ד חמץ לבב"ח דאסור משום תערובת אם החלב יוצא לגמרי ואין כאן תערובת משא"כ חמץ הוא איסור בגופו ולא מחמת תערובת ומ"ם לחלק בין אכילה להנאה ז"א הא בב"ח אם אין בו איסור אכילה ופקע מני' אם בב"ח גם ההנאה מותר כיון דשיעור ב"ח כלל אלא כל הנ"ל אלא גם בבב"ח כ' הש"ך סי' ק"ה סקט"ז וכן דעת הב"ח אם ומהרש"ל דאסור הבשר אפי' אם בוודאי אין בו עוד חלב ולכך בב"ח אוסר אברתה הנוגעת בו אע"ג דאין חלב יוצא דאין בלועה יוצא מאכילה למאכילה בלא רוטב ולא בלע רק בשר אפי"ה כיון דנאסר שוב אין לו היתר :

גם מ"ם כ"ת שם"ח שיתהפך המתכל בעצמו לחלב הרי אמו רואין כאלו מנקת שגם אם לא תאכל לזה ימים ר"ל עכ"ז לא יופסק אכילה לגמרי וכימי לידתה נאפוך הוא שים לה ריבוי חלב שאינו אוכלת בימים הראשונים ח"ו שכח המתכל יבוא לאיבדים ומכם מתמצה החלב ע"כ אומר אני דמזה לא מוכח דמיקרי אע"ג שהיא חולי מ"מ התעטומכי אינו רק כידוע ועדיין בח ממתכל וכימי לידתה טבע החיות להעשות חלב רב מזה המעט שאוכלת או שותת ומה שנתרבה בחותו שכיל החלב מתמעט נתמעטו זיבות ורטיבות אחרות ותדרבה מכם י"ל תומרת לאיפוך דידוע לנשים שאז בתחלת הלידה אינו שותת ולא אוכלת רוטב כי אין שהכל ענייני רוטב נתרבה החלב ממנו אלו אין המתכל והשתי' נעשה חלב וזה נעשה מיד אחר השתי' ועוד אפי"ת דגם מן חיות הטבע מרבה החלב באינו אוכלת ומתעטה וחוקר הדם והליחות לתוך התעטומכת וממנו נעשה חלב אבל בשאוכלת מיד נעשה חלב מן המתכל ויש תומרת כי"ב במ"ר מי שאינו אוכל ושותה מחמת חולי ר"ל מטיל מ"ר שמתמלא מחיות הטבע מהליחות שנתחפפו ובשאוכל ושותה מיד מטיל מ"ר ומי שחוטה על"מהירת מ"ר להטיל תמיד תומר על הך תומרת שמיד אחר השתי' צריך למהר להטיל מ"ר וידוע שהשתן מתמלא ונסתכן בטחול ומ"כ נראה לעין כי ליחות המ"ר מיד בח מן התכילה ושתי' ולמה בחלב אינו כן :

ז **ובכתבי** דבר זה בח לידי ס' תמרי טועם מהרב מבהמ"ד עץ חיים בוויען שכ' להתיר החלב דהוה חס אפה הפת בעלי ע"ז לרש"י מהני הולכת הגלה ליה"מ אפי' לא נתערב כלל והר"ן וכן הרמ"ה אף שהם צריכים שיתערב הפת מ"מ סני לדעתם בהולכות דמי עלים והסברת הוה לא נעשה כל הפת איסור מ"ב בהמה שחולכת ממן על נכרי ויסרחל מצלם בכסף הסוות מ"ב אין נהנה מאיסור מ"ב מותר לאכול החלב הזה כמו הלכות הגלה ליה"מ והתריך בדף מ"ט ול"ל דז"א דהא פרה שנתפטמה בכרשי' ע"ז ע"ז דף מ"ט שתמת מיירי בגוי שפיטם בהמתו בכרשי' ע"ז אבל יסרחל האיך ים בכרשיני ע"ז ואפי"ה תרזה הע"ג דשתמת לקחה היסרחל בכסף מלא אלא בהכלה הבהמה דבר איסור והוה כאלו הוא אוכל האיסור בעין ולבני הבהמה או החלב אסור אם הוא זוז"ג למ"ד זוז"ג אסור בחמץ מכ"ם אם הוא דומה לשבח עלים עיי' בחיבורי סי' תם"ו מזה וכתבתי שם הכי ועוד נראה ועיי' בתשו' מחבחורי שלי לה"פ בפתיחת הספר שהסברתי למנ"ל דאוסר זוז"ג בחמץ יותר מאסר איסורי הגלה הגה בחלב שפיר לכ"ע אסור לאיכל מהחמץ תום' המדה וממילא לא מהני הגלה ליה"מ כי תום' המדה בעלמן אסור אבל בלא זוז"ג יש לאסור החלב משום די"ל דמתמצי ג"כ מהאוכל נופי' כמבואר ומכמה טעמים שכתבתי בחיסור החלב בחיבורי שם בתשובה שלי ובדברי יוסף סי' תי"ט ולקמן בסי' תק"ב ולהלן ועוד סברת הרב דמוי' מעיקרא שכ' הסברת דלהכי מהני הולכת דמי עלים ליה"מ בלבד דהא לא נעשה כל הפת איסור מכ"ל הא מהכ"ת שלין הפת אסור כל זמן שים בו האיסור אלא כשמוליך הגלה ליה"מ מהני משום דע"ז תופס דמיו ויש לו פדיון אבל בהמתו אל נכרי אאכילה חמץ אלא נפדה בהולכה ליה"מ אז למנ"ל אלא מהני הגלה ליש המלח משום דחמץ לא נתפס דמיו ודלי בחיסורי קלי כיון שלין לו פדיון ועיי' כ"י סי' תמ"ז לפוסקים דחמץ יש לו פדיון מ"מ בחכילה אסור כיון דטעים טעמא דאיסורא ובד"מ אם דחמץ אין לו פדיון :

ח **ועיי'** בש"ך סי' ק' אלא מהני הולכת הגלה ליה"מ בשאר איסורין וכ"פ בש"ע ס"ח סי' תמ"ה ורמ"א סי' תפ"ז ס"י וכעת אין הספר אל"ל ת"י וקשה אלא דמי להולכת דמים ליה"מ אלא בקומה איסור הגלה שכל זמן שהאיסור בתוכו ולא נשלה ליה"מ והוא קומה ה"ז קומה האיסור הגלה והאם מה דאי' ביו"ד סי' קמ"ב בחרב בגד בכרכר שכ ע"ז אלא מהני הול' איסור ליה"מ וכי מיירי דוקא ביסרחל אבל בשאר מסתמת מיירי בעכו"ם ולמה אסור ליסרחל הא מצלם לגוי הכל בכסף מלא וח"כ אין היסרחל נהנה ממנו ועוד דכאן בתערב טעם דשבח היולא מן המתכל ובתערב ממשות האיסור לא מהני הליה"מ ועיי' ברמ"ם ור"ן שם ב"ג דע"ז והרבה פוסקים ס"ל דהולכת הגלה ליה"מ לאוד לא מהני שעדיין אסור ליסרחל לאכלו אלא צריך למוכרו לגוי והגלה יולך ליה"מ וכתבתי בריבוי הזהב סוף סי' תמ"ה דים להחמיר הכי בשאר אסורין :

ואנב דאתי לידן עמדתי על הב"ך שהשיג על רמ"א סי' ס' דאוסר בכל נדולי' מדברים האסורים בתכילה מתנור שכ' וז"ל שיקה אלא רותח מתחרית לבחרית הוחיל וכל נדולי' מטריפות אסור ופי' בתום' ה"ה להדיוט אסור בהמה שכל נדיליה מאיסור כגון מאיסור כרשיני עכו"ם וכי"ב עכ"ל דמדפתח בטריפות וסיים בכרשיני ע"ז אלמא להדיוט לא אסור בהגלה אבל בשאוכלת מיד נעשה אלא מן המתכל ויש תומרת כי"ב במ"ר מי שאינו אוכל ושותה מחמת חולי ר"ל מטיל מ"ר שמתמלא מחיות הטבע מהליחות שנתחפפו ובשאוכל ושותה מיד מטיל מ"ר ומי שחוטה על"מהירת מ"ר להטיל תמיד תומר על הך תומרת שמיד אחר השתי' צריך למהר להטיל מ"ר וידוע שהשתן מתמלא ונסתכן בטחול ומ"כ נראה לעין כי ליחות המ"ר מיד בח מן התכילה ושתי' ולמה בחלב אינו כן : ז **ובכתבי** דבר זה בח לידי ס' תמרי טועם מהרב מבהמ"ד עץ חיים בוויען שכ' להתיר החלב דהוה חס אפה הפת בעלי ע"ז לרש"י מהני הולכת הגלה ליה"מ אפי' לא נתערב כלל והר"ן וכן הרמ"ה אף שהם צריכים שיתערב הפת מ"מ סני לדעתם בהולכות דמי עלים והסברת הוה לא נעשה כל הפת איסור מ"ב בהמה שחולכת ממן על נכרי ויסרחל מצלם בכסף הסוות מ"ב אין נהנה מאיסור מ"ב מותר לאכול החלב הזה כמו הלכות הגלה ליה"מ והתריך בדף מ"ט ול"ל דז"א דהא פרה שנתפטמה בכרשי' ע"ז ע"ז דף מ"ט שתמת מיירי בגוי שפיטם בהמתו בכרשי' ע"ז אבל יסרחל האיך ים בכרשיני ע"ז ואפי"ה תרזה הע"ג דשתמת לקחה היסרחל בכסף מלא אלא בהכלה הבהמה דבר איסור והוה כאלו הוא אוכל האיסור בעין ולבני הבהמה או החלב אסור אם הוא זוז"ג למ"ד זוז"ג אסור בחמץ מכ"ם אם הוא דומה לשבח עלים עיי' בחיבורי סי' תם"ו מזה וכתבתי שם הכי ועוד נראה ועיי' בתשו' מחבחורי שלי לה"פ בפתיחת הספר שהסברתי למנ"ל דאוסר זוז"ג בחמץ יותר מאסר איסורי הגלה הגה בחלב שפיר לכ"ע אסור לאיכל מהחמץ תום' המדה וממילא לא מהני הגלה ליה"מ כי תום' המדה בעלמן אסור אבל בלא זוז"ג יש לאסור החלב משום די"ל דמתמצי ג"כ מהאוכל נופי' כמבואר ומכמה טעמים שכתבתי בחיסור החלב בחיבורי שם בתשובה שלי ובדברי יוסף סי' תי"ט ולקמן בסי' תק"ב ולהלן ועוד סברת הרב דמוי' מעיקרא שכ' הסברת דלהכי מהני הולכת דמי עלים ליה"מ בלבד דהא לא נעשה כל הפת איסור מכ"ל הא מהכ"ת שלין הפת אסור כל זמן שים בו האיסור אלא כשמוליך הגלה ליה"מ מהני משום דע"ז תופס דמיו ויש לו פדיון אבל בהמתו אל נכרי אאכילה חמץ אלא נפדה בהולכה ליה"מ אז למנ"ל אלא מהני הגלה ליש המלח משום דחמץ לא נתפס דמיו ודלי בחיסורי קלי כיון שלין לו פדיון ועיי' כ"י סי' תמ"ז לפוסקים דחמץ יש לו פדיון מ"מ בחכילה אסור כיון דטעים טעמא דאיסורא ובד"מ אם דחמץ אין לו פדיון :

ח **ועיי'** בש"ך סי' ק' אלא מהני הולכת הגלה ליה"מ בשאר איסורין וכ"פ בש"ע ס"ח סי' תמ"ה ורמ"א סי' תפ"ז ס"י וכעת אין הספר אל"ל ת"י וקשה אלא דמי להולכת דמים ליה"מ אלא בקומה איסור הגלה שכל זמן שהאיסור בתוכו ולא נשלה ליה"מ והוא קומה ה"ז קומה האיסור הגלה והאם מה דאי' ביו"ד סי' קמ"ב בחרב בגד בכרכר שכ ע"ז אלא מהני הול' איסור ליה"מ וכי מיירי דוקא ביסרחל אבל בשאר מסתמת מיירי בעכו"ם ולמה אסור ליסרחל הא מצלם לגוי הכל בכסף מלא וח"כ אין היסרחל נהנה ממנו ועוד דכאן בתערב טעם דשבח היולא מן המתכל ובתערב ממשות האיסור לא מהני הליה"מ ועיי' ברמ"ם ור"ן שם ב"ג דע"ז והרבה פוסקים ס"ל דהולכת הגלה ליה"מ לאוד לא מהני שעדיין אסור ליסרחל לאכלו אלא צריך למוכרו לגוי והגלה יולך ליה"מ וכתבתי בריבוי הזהב סוף סי' תמ"ה דים להחמיר הכי בשאר אסורין :

ואנב דאתי לידן עמדתי על הב"ך שהשיג על רמ"א סי' ס' דאוסר בכל נדולי' מדברים האסורים בתכילה מתנור שכ' וז"ל שיקה אלא רותח מתחרית לבחרית הוחיל וכל נדולי' מטריפות אסור ופי' בתום' ה"ה להדיוט אסור בהמה שכל נדיליה מאיסור כגון מאיסור כרשיני עכו"ם וכי"ב עכ"ל דמדפתח בטריפות וסיים בכרשיני ע"ז אלמא להדיוט לא אסור בהגלה אבל בשאוכלת מיד נעשה אלא מן המתכל ויש תומרת כי"ב במ"ר מי שאינו אוכל ושותה מחמת חולי ר"ל מטיל מ"ר שמתמלא מחיות הטבע מהליחות שנתחפפו ובשאוכל ושותה מיד מטיל מ"ר ומי שחוטה על"מהירת מ"ר להטיל תמיד תומר על הך תומרת שמיד אחר השתי' צריך למהר להטיל מ"ר וידוע שהשתן מתמלא ונסתכן בטחול ומ"כ נראה לעין כי ליחות המ"ר מיד בח מן התכילה ושתי' ולמה בחלב אינו כן :

מדפריך

מדפריך אלא מעתה התכילה כרבינו ס"ו ה"ג דאסורה דבכל עניו מותר ס"ז כ' תוס' למסקנא ס"כ ג"ל דה"ה כברבינו ס"ז בחוכלת כל ימי' אסור כמו ביקה מעחרית לשחרית ומ"כ ולפי"ז נמצא דיותר פשוט האיסור אם יקה מעחרית לשחרית וכברבינו ס"ז כ' תוס' רק בה"ה מ"כ מ"ם תוס' לפסוק דלהדיוט אסור אוקה מעחרית לשחרית קאי דזהו פשוט האיסור ומ"ה התכילה כברבינו ס"ז ועוד י"ל דתוס' כתבו ה"ה כברבינו ס"ז אתכילה בהמה כל ימי' משום דה"ל בבהמה שרי משום דחיות הבהמה יכי גורם לפיטום וה"ל זוז"ג וכמ"ש הפר"ח סוס"ק ה' משא"כ בוקה אלב רוחח דכנגד חיות של הענל אוכא חיות דאם עבדה עריפה הו"ח דאסור קמ"ל תוס' דלא כפר"ח ומ"כ בחנת למסקנת התוס' דלא כפר"ח הוה איסור התכילה כ"ם דאסור להדיוט מן איסור אכילה וכיון דמוכח מתוך שכ' מקודם המפסקת דגם באיסור אכילה בכל גדולי מאיסור אסורה ע"כ כך ל"ל בתוך ואגור וה"ה אז וכ"ם בהמה של גדולי מאיסור כגון מברבינו ס"ז ומיושב הרמ"ה היטב ומ"כ אלב שחוכלת בהמה חנן איסור לעמוד בה מעחרית לשחרית ועיקר אלב מחנן מאסור ובאיסור אכילה לא נהני נ"כ הוכלות התתה לי"ה ועי' כפי' דלקמן וכפי' תקנ"ז לקמן מ"ם עוד מזה לא מהני ובפ' פרי תואר הבריע אע"נ שכל גדולי בברים האסורים בתכילה כגון מתפטמה כל ימי' בברים האסורים אע"נ דליכא כה"נ זוז"ג כיון דעיקר גידול מדברים האסורים והוסה אם אין בהיתר כדי להחמין ובאיסור יש בו כדי להחמין דלא הוה זוז"ג ולקדק הכי מרש"י ע"ז דף נ"ע ומתוס' תמורה דאסור להדיוט היינו באיסורי התתה דוקא משא"כ באיסורי אכילה מותר וכ' הסברא לחלק משום דפיטום דבהמה דהוי מאיסורי נעשה המוכל תאלה פירצה בעלמא בעי' כמו בשרה שנעריפה לקמן סי' פ"ח דמותר משום כיון דכשר בעי' נעשה פירצה משא"כ באיסור התתה יש לו מן האיסור אע"נ דפירצה דאיסורי התתה מותר כדאי' בע"ז פ"ב היינו לאכול פירצה בעינה אבל אין קיימין עשתה לאתשוי מדבר מוכשר לאחי מתך פירצה דאיסורי התתה ואפי' לאחר עכ"ד.

וכ"ע דרמ"ה דאוסר אפי' מדברים האסורים באכילה אם עיקר הויות הדבר מן האיסור אלא לענין דוקא באלב בעי' בהמה נעשה פירצה זעוד אפי"ת דכל מאכל אחיב פירצה פ"ל הא המוך ויזלא מן המאכל לגוף ולאחברים הוא משובח ולא הותר האיסור אלא כשהוא בתערובת עם המאכל ולא גרע נפשוט ולכשוך הבציה אלא דעדיף מני' בפשוט ולכשוך הבציה בשעת פשוט לגמרי שרי ובאן המוך בתוך המאכל אוכלים לגוף י"ל לעולם הוה משובח וכמו לענין איסור התתה דמותו דאסור משום דנהנה מדבר משובח דאפי' מהך פירצה כך באיסור אכילה הוה בפשוט ולכשוך הבציה ועוד העיקר כמ"ש לקמן סי' ס"ז דהתתה באכילה אלא ואם עותר באכילה גם התתה עותר ומאחר דעותה לאחוש' אמורה דהתתה אסור ה"ה ע"כ אכילה נמי אסור וה"ה ע"כ אלא אחיב בפירצה ובאלב ואגור נמצא בכל איסורי התתה וע"ד בע"ז דבע"ז י"ל דהתתה לא אלי בהכילה דהא בע"ז אפי' פירצה אסור ואי"ה :

י וכ"ש הרמב"ם בפ"ג מה' אסורי מזבח בהמה שנתפטמה בכרבינו ס"ז מותר למזבח משום דנהנה דמזבח טוכיח הפר"ה דר"מ אלא ס"ל כתוס' דלהדיוט אסור בכל ימי' כ' הפר"ת דמרמ"י ע"ז דף מ"ו ד"ה המשתחוה דלא ס"ל כר"מ וכן תוס' ס"ל כרש"י וכתבו כן מן הסברא ה"כ ליכא למגמר ממי מרגנ"ם דכל שנשתנו הותרה גם במלתא דאסורי התתה להדיוט אלא דלא מהני אתתה דמותר אלא במלתא דשרי להדיוט ואסור לגבוה ול"ל בנתפטמה גם מדברים התורם התוא זוז"ג לגבוה לחוד יש לאסור להכי מהני טעמא דנשתנה דמותר אפי' לגבוה ה"כ בנתפטמה כל ימי' באיסורי התתה התוא כמו גורם לאסור בהתתה להדיוט לכ"ע לאסור אפי' להדיוט ולא מהני מה שנשתנה והש"ך ס"ל ג"כ בפר"ת דבאיסורי התתה בעיקר גם באיסורי התתה ס"ל מד גורם ואסור אלב באיסור אכילה דאוסר רמ"ה הניחו בל"ע ולא חולק תרמ"ה להולמין ול"ע אפי' באיסור אכילה בהל"ל ונכתה דע"כ הכי הוה דאל"כ קשה למ"ד זוז"ג לאסור פרה שנתפטמה בכרבינו ס"ז תרזה מה בבך דהוה זוז"ג יכי' לאסור הא נשתנה אע"כ מה לאסור להדיוט לא מהני נשתנה (ועיי' מ"ש עוד בסי' תקל"ו) וכ"כ המגי"ם פסחים דף כ"ו ד"ה וכן וז"ל אע"נ בכל איסורי תורם אינו שנשתנה בפירצה דאסור בהכילה וה"מ באיסורי גבוה לא אסרה תורה כי אם בעין ע"כ.

יא וכ"ש לן ליישב מ"ם הש"ך קו' על רמ"ה דבאיסורי אכילה מותר משום שאינו מוכל האיסור עצמו וכ"מ בתוס' ע"ז דף נ"ע ד"ה שאם נעשו דגדולין ממעבר שני מותר ולא אסור משום זוז"ג לר"ת וס"ל לש"ך מ"כ ה"ה אחד גורם כגון בגדולין דנרקב הזרע ולא נשאר מותר כל שאינו מוכל האיסור עצמו י"ל דוקא בגדולין דנרקב הזרע ולא נשאר אלא נעשו והוה מוכל אחיב מתוספת גדולין מ"כ כנגד משהו איסור הזרע אחיב גדולין היו מוכל איסור עצמו אלא תוספות שניתוסף אלב בהמה שאוכלת איסור הרבה ונמצו נתפטם מ"כ אחיב שפיר כאלו מוכל איסור עצמו ולא מן התוספות כמו גדולין התוספות הגדולין הוה כדבר אדם אלא כי' בעולם אבל בפיטום נעשה מן המוצאה המאכל שיצו בעולם אבל ממש הוה מה שנתפטמה הבהמה מאיסור ומן תוספות הבהמה אז אינו נשאר בה יותר דבר משיעור הפיטום כמו גדולין ועיי' ברביד הזהב אז"ח סי' תס"ו סקכ"ב שכתבתי ת' אחר על קו' זו ועל אחר קושית :

יב ודע לש"ך ופר"ת דאיסור התתה אסור בעיקר בה גם האיסור דהוה כאב גורם דאסור באיסור התתה אינ"ל דאלב נאסר מן איסור שנשתנה דבת אלב נאסר מן המאכל כמו שנשתנה אבל דקושטא הכי הוה אלא אפי' שבת גם האברים נמי אסור דה"ל אב גורם דעיקר בת נאסר איסור שאכלה כמו שנתפטמה כל ימי' דהבשר אסור כן אלב עיקר בת נאסר גידם גם שאכלה איסורי התתה ויבואר לעיל בו מב"ם ולרמ"ה דאיסור כיון שבת העיקר נאסר המאכל :

יג ועוד אני אומר דמש"ך שכ' דאמרכי פלג אחרמ"ה שכ' האחרכי כפ' אלמנה לכ"ג בשם ר' יקיר דאת כיון שבשר פרה נישחלל לא יאכילנה כרבינו תרומה מפני שבאמת נתפטמה נמצא שחלל אוכל בתרומה. ולא נראה דאיכ אמאי אמו אוכלין תרנגולים שנתפטמים מן השרצים עב"ל ומקשה מש"ך וכ' הפלמ"ג תוכן כוונת מש"ך אי הוה סבר המרדכי כרמ"ה דנתפטמה כל ימי' אסור דיעבד מ"כ נתפטמה קלת לכתחלה מיהו אסור דהוה זוז"ג ע"כ ור"ל מ"כ למה לאי' ר' יקיר דלא יאכל תרומה ר"ל לכתחלה אסור זוז"ג ע"כ. ול"ל ליעבד אלא ועוד דסיימו כיון דרמ"ה ס"ל לאסור אסור מ"כ אלחלב כאוסר בשר אלא אסור בכילוי אסור דאל"כ אמאי עיקר אסורא בבשר אלא אסור בכילוי אסור דאל"כ אמאי אין אוסר אלא בכילוי אסור ואפי' אי אסור אלא בכילוי אסור מ"מ אין אוסר אלא בבשר אלא אסור בכילוי אסור דאל"כ אמאי אין אוסר אלא בבשר אלא אסור

הקצה כלום ומבחר דעתי העני' כסי' דלקמן ומנהגו ילמ עוד ראיות דהחלב מחסור :

טז וכעת מהזור להוסיף לבאר כמה שכתבתי בפתיחת ספרי ד"ה ואת"ל וכפיים סי' תמ"ה סק"ד דלפי"ת כפר"ח דהוה זוז"ג כעלייתי שם דרמב"ם ס"ל זוז"ג מחסור בחמץ ומפסד דכ"ע מודים לו מטום בחמץ דחמיר זוז"ג מחסור כמו הקדש דף כ"ז והר"מ בפ"ב מנדרים שכ' כנדרים זוז"ג מחסור מטום דדומה להקדש לו כמ"ש הכ"מ שם לו טעמי' דרמב"ם מטום דחמץ לרמב"ם הוה דסיל"מ ולכך בנדרים זוז"ג מחסור ומבחר כאן . כבר כתבתי בסי' תי"ט לעיל ובי' לי וויכוח בזה פ"פ עם הרב המה"ג ר"ם ז"ל בתוגעותר ובי' מטיב לי דמנה לן לגבב מוערות הלח הרמב"ם יחיד בדבר הזה דחמץ מקרי דסיל"מ וטוש"ע ומוסלי כליו החזיקו הלח כרמב"ם והסבתי בהשטוה אין הרמב"ם יחיד בדבר זה הלח סבן דעת רמב"ן במלחמות ור"ן חע"ג בפסחים מנמנם בטעם זה דחמץ יסל"מ וכ"כ בריטב"ח שם כרמב"ן ורמב"ם וכ"פ רשב"ח בחידושיו לביצה דף ד' היכי הלח מתקלקל מקרי חמץ יל"מ ומיהו רשב"ח לח ה' כדפס בימיהם וכ"פ בים"פ בפ' כ"ה סי' פ"ז וכ"ה ופ"ז בית"ד סוס"י ק"ב ומה"כ סי' ל"ב ובכ"ן סי' תמ"ז ועוד דקשה לכתו' רבח דסל"ל בפסחים דף ל' חמץ בזמנו אין במינו ואין הלח במינו במשהו הוה הלח כמחן דהח לשמוחל ור' יוחנן הלח מינו מינו בפ' ורב דס"ל במשהו שהני רב דחיטו ס"ל מב"מ במשהו וגזר הלח במינו חטו מינו חבל רבח דס"ל גם במינו בפ' למה חסור לרבח במשהו חבל מי חמץ מקרי דסיל"מ וחסור במינו במשהו ס"ם דחוסר רבח חפי' חינו מינו . והכה המג"א בסי' תמ"ז ס"ק מ' ובמג"א כלל ל"ט הסיגו על הכה"ב דס"ל דחמץ חסור מטום דהוה דסיל"מ הח פ' בפ"ע בסי' תמ"ז בער"פ בפ' והלח במשהו מטום דהוה בער"פ דסיל"מ ועוד הקצה המג"א דלמה מתיר הס"ע בסי' תפ"ז בחמץ ס"ם הח בדסיל"מ לח מכחי ס"ם ותע"ג דים לחלק וכו' :

וק"נ ליישב קושיתם דהכה בפ"י פסחים דף ל' ד"ה אמר רבח פי' לדברי ר"ת דבתוך הפסח לח הלה להקל בפ' מטמוא חבל ער"פ הי' מיקל דבער"פ הי' סומך חשלחות ותבה"ג דס"ל חמץ בפ' וכ' הפ"י ובזה י"ל הטוס"ע דלמה פסקו בער"פ בפ' וכו' וקשה לי על הפ"י מה קשיח לפ"י חטוס"ע הח הס לח חסרו בפסחים במשהו חלח מטום כרת ולח בדילי ות"ם בער"פ דליכח כרת הוח בפ' ת"ו ר"ל דחפי' ס"ל לטוס"ע מטום דסיל"מ חפי"ה ח"ם בער"פ בפ' לסמוך חשלחות ובפ"ג ות"ם מה שהקשה הים"ם הכ"ל חר"ת שהוכח במרדכי בפ' כל שעה בדבר שחתקלקל בחמץ ל"ח דסיל"מ מנ"ל לחדש סברות מעלמיו ולהכ"ל ח"ם דר"ת כ"כ ליישב השלחות דס"ל חפי' בתוך פסח בפ' הח חמץ הוה דסיל"מ ותי' דס"ל מטום דתבטל חמץ מתקלקל ולח ס"ל כמרדכי לתרץ דחמץ לח הוה דסיל"מ כלל מטום דנאסר לשעה הכאה ממלח לפ"ז חפי' ר"ת דס"ל בפ' וכן השלחות ובפ"ג נמי ס"ל חמץ דסיל"מ בלח שחתקלקל ולקמן מבחוב בחלב שחוכלת הבהמה חמץ לח צריך להחזיר דסיל"מ מטום דחתקלקל :

ועיי' בכ"מ בפ"ח מה' חומ"ל שכ' ליישב הרמב"ם חע"ג דטעמא בחמץ דסיל"מ שכ' ליישב שם דלמה בער"פ בטל בפ' הח במינו בכל חיסורין דסיל"מ במינו במשהו עיי"ש ולפלח י"ל עוד דחמץ לח הוה דסיל"מ טוב בשאר דסיל"מ בכל חיסורין דלפעמים חמץ חין לו מתירין כגון בחתקלקל הלכך לח מחמיריגן חלח תוך הפסח :

אמנם מ"ש הפ"י גם ליישב הטור ז"ל דהח הטור פסק כחביו הרמ"ם יבח ביבח בטל ברוב מ"ש ודלמי חמץ לחו דסיל"מ הוה דח"ש חפי' ביבח ביבח נמי ל"ש חבל בפ"ע ח"ש בפסק בפ"ה בסברח רחשוחש יבח ביבח ל"ש ברוב י"ל דחמץ טעמי' דבמשהו מטום דהוי דסיל"מ וכ"ש כוותח הים"ם שם שחולק חפ"ח שכ' דחמץ לח מקרי י"מ ובקשה מים"ם הח חיבח הטור ורמ"ם דוחלי ס"ל הכי מדפ"ל יבח ביבח בטל ברוב וחלח לים"ם קשיח על הח"ח לדיבן דקי"ל דלח בטל ברוב מ"ש למה לנו להמלית סברות מעלמיו ובמנ"ח סק"נ הכ"ל כ' חפי' לדיבן דיבח ביבח ל"ש וחסור במשהו לחו מטום דסיל"מ חלח הטעם כמ"ש המרדכי כיון בחסרו במשהו ס"ה ביבח ע"ש מומר לבי ממרדכי חין רחי' דחיטו ס"ל בפ' כ"ם דחמץ לח מקרי י"מ מ"ש לריך להמלית סברה זו חבל חנן דחיבח הר"מ ורמב"ן ורשב"ח ור"ן וריטב"ח וכל החחרונים הכ"ל דחמץ מקרי י"מ מ"ש חדרבה מלינן לומר דה"ט ג"כ הטעם דיבח ביבח ל"ש רחי' דהוה דסיל"מ ולח קשה רק לחמי בער"פ בפ' וזה מ"ם בהכ"ל בער"פ סמכינן חשלחות שהל"ל :

ונ"ל להוכיח מן הסוגי' דחמץ במשהו רק מטום דסיל"מ דהוה ברח"ם בע"ז דף ע"ד שמיישב בפ' רלב"ד דמתני' התם מטו"ם שייך חמץ מכל חיסורין במשהו דתנן התם בע"ז מיירי דחסור במשהו בהנחה חבל חמץ בהנחה לח חסור במשהו והרח"ם תי' בע"ז מיירי ביבח ביבח וחמץ ביבח לח חסור במשהו והר"ן תי' דחמץ במשהו מטום דהוה דסיל"מ ובמתני' דהתם לח תנן דסיל"מ ות"ל חן דקי"ל חמץ חסור במשהו בהנחה ליתח לתי' הרמב"ד וקי"ל יבח ביבח בחמץ לח בטל ח"ל ליתח לתי' הרח"ם ויהין לנו לדיבן רק תי הר"ן דחמץ הוה דסיל"מ ודסיל"מ לח תני לי' התנח : **ואת** לדיבן מיבח נמי עוד תי' חחר ליישב הסוגיות ולח לריכין לסברת דסיל"מ ובייעו כתי' הח"ם שם בע"ז ד"ה למעוטי דר"ל למעוטי חמץ דלח מבעיח לי' חבל מודה דחסור חמץ במשהו חומר חי דתוס' גופי' בתחלה לח ה' ניחח להו תרוגס ולבסוף דחזו לתרוגס כמו שהבחר דהכה תוס' כהבו רק ובמח ים לומר כן חלמח דלמוס' גופי' רפיח בידי' תירוגס וכ"ל מטוס דפסחות לשון הגמ' למעוטי חמץ דפסח משמע פשוט דחמץ בפסח לח חסור במשהו ולח מטוס שלח ירד לבטולו כתי' התוס' ועוד דלשון הים"ם למעוטי חיסורי הכאה וחיזו דבר שבמין דבטל בכל חיסורי הכאה מיירי ל"ד בחמץ וכל חיסורי הכאה דקחמר למעוטי היינו דלח חסור במשהו בלל דודחי חיסור הכאה לח חסור במשהו ות"ל נס חיסור חמץ נמי בטלל שהר חיסור הכאה דלח חסור במשהו ויותר לפבול הדוחק למעוטי דריסח דבר שבמין ולח חסור בהכאה דר"ל שלח ירד לבטולו וסיפח חיסור הכאה וחיזו דבר שבמין דהוה למעוטי לגמרי ולח הוה ריסח דומי' דסיפח ומוקי חפפני' למעוטי דריסח ע"כ דלח ירד לבטולו כיון דחיכח שחמח מחריחח בחולין דבר שבמין חפי' לח חסור בהכאה חפי"ה לח בטל ח"ג דלח הוה דומי' דסיפח נקיט כי נקיט זה דנקיט לשון למעוטי דריסח לאו דוקח חלח כיון בסיפח נקיט הכי נקיט נמי ריסח הכי ג"ם דיכמח גם בסיפח למעוטי שלח ירד לבטולו דהיינו חמץ שמח הוה יותר דוחק ולכך כ' תוס' בחחלה לשון ושמח .

ולבסוף כ' תוס' דתי' זה חינו תירון חלח לרב וקשה מחחר דחמץ חכי קיי"ל כרבח במשהו כרב ח"כ חתי' שפיר הסוגי' כהלכתח ומה חפכת לן שמין הסוגי' כשמוחל ור' יוחנן דס"ל חמץ בפ' כיון דלח קיי"ל כוותיהו ח"כ מה קשיח לאו לתוס' וכ' כוותהם כיון דהך תנא נקיט תרתי חיסור הכאה ודבר שבמין ותנן חלו למעוטי מצמע ממנתי' גופי' כל דליכח תרתי כגון דבר שבמין לחוד חו חיסור הכאה לחוד מותר בכל שהוא והלוך הי' מתרץ שמוחל ור' יוחנן המשנה לדידהו ע"כ חיסור הכאה לחוד חפ' חמץ למעוטי לגמרי דלח חסור במשהו ולח מיבפת להו שלחו למעוטי דריסח דומי' דסיפח למעוטי דריסח דבר שבמין ולחו חסור בהכאה לאו לגמרי הוח דלח בטל חלח שלח ירד לבטולו ח"ב נס לדידן חין לחו לריכין לדחוק לפרש המשנה דלח כשמוחל ור' יוחנן חלח נס לדידן למעוטי דסיפח לגמרי חתי דחמץ חיבו במשהו וכזה ח"ם הרח"ם שכ' למעוטי דסיפח בחמץ לגמרי דלח חסור במשהו כיבח ביבח וכן לדעת הרחב"ד בהכאה והקצה הפלפלה חריפתח שם ופליתי סי' ק"י סק"ח דלרח"ם קצה דלח הוה למעוטי דסיפח לומיח דריסח בקו' התוס' דמעוטי דריסח הוה רק שלח ירד לבטולו ולמעוטי דסיפח חסור למעוטי לגמרי דבחמת לח חסור למעוטי לגמרי דחמץ חסור במשהו ובזה ח"ם הרח"ם שכ' למעוטי דסיפח בחמץ לגמרי חתי דחמץ חיבו במשהו כיבח ביבח וכן לדעת הרחב"ד בהכאה והקצה הפלפלה חריפתח שם ופליתי סי' ק"י סק"ח דלרח"ם קצה דלח הוה למעוטי דסיפח לומיח דריסח בקו' התוס' דמעוטי דריסח הוה רק שלח ירד לבטולו ולמעוטי דסיפ

מדבר אחר ונעשה חלב דהיינו מדם וחלב ומבשר כן לא נעשה מאידים ואפי"ה מקרי שפיר לרשב"א מתמצי מנופי' בגמ' אע"ג דאי' בגמ' חלב יוציא מאיברים בן י"ל לרמב"ם כמו שכ' רשב"א לגמ' מ"מ מ"ר של סוסים וגמלים אסור כיון שנתפשט בגוף חשיב מתמצי מגוף אע"ג שהיתה שותה מים של היתר או שנתערב המאכל היתר בלחות הגוף טמא לכך החלב אסור אע"ג שאוכל שמאה דברים התורם וכמ"ש תוס' במ"ר של גמלים וסוסי' שנתערבו שם הלחות הלכך המ"ר אסורין ועוד י"ל מאבריים בא וא"י אם הרוב מהמאכל או הרוב מן הגוף הלכך חלב טמא יש לאסור אע"ג שאוכלת היתר ובאובלת איסור יש לאסור שמא רוב מן המאכל וכ"כ בי"ב בשו"ת מהר"ם שיק (ה) מפי' קרבן עדה שכתבתי בסי' תק"ב ראי' דלא בא החלב מגוף הבהמה א"כ י"ל דבא מן המאכל ותי' על קו' כנפ"י (ו) מה שרצה הרב להביא ראי' משבת קמ"ג ודחלב לא בא מן המאכל ליתא (ז) מה שכתבתי בסי' תי"ט כנגד המתירין דמאי שנא מתינוק שיש לזהר ממינקת שאכלה מאכלות אסורות ורצה הרב לחלק בין אדם לבהמה ליתא וכתבתי דלא אסור התינוק לינוק אלא בעת שאכלה איסור והבאתי מגמ' ורש"י דבחלב נרגש כל טעמים של איסור וכי"ב כתבתי בסי' דלקמן מן הנסיון שכך הוא בחלב בהמה וברמב"ם נמי איתא דמה דאי' בע"ז פרה תשחט משעם זה וז"ג ולא כמחבר גורן דוד זצ"ל:

א אחד"ש כ"ת מה שדקדק כ"ת מכבורות דף ז' דמ"ר דממור עכירי דמיא לחלב מנופי' מתמצי ע"כ תלמה דחלב מתמצי מגוף תמוה על זה. דודאי מי שפתי' מיא על ומיא נפק ויורד לכליות ומי שיש לו חולה במ"ר שתין לו מעלור מיד נכנסו מי שתי' לכליות תלה בפ"ד התפ (דלמסקנא מי"ל לכך) עי"ש הוה ס"ל כיון שנכנסו במ"ר תחלה בכליות הוה כחלב דנבלע בחלב כדד ומחמת שנבלע בדד מקרי מתמצי מנופה ויוצא מן הטמא מקרי וגדולה מזו כ' הב"ח בסי' פ"ז בקו"ח דחלב מתה לוקה כיון שהחלב נכנס בנומות חשיב מנופי' וכנופי' דמי מ"כ שפיר קרי לי' הס"ם וחלב מתמצי מנופי' ועוד הלה החלב בשבת חייב משום מפרק ס"מ חלב נכחל מקרי מבלע בליעי וזה ח"ם מה שהקשה כ"ת שם בבכורות דף ז' גמל נמל ל"ל לחלב טמא תיפ"ל מהטמאים לאסור לירן והקשה כ"ת דלמאי ה"מ דוקא לירן דיוצא מן הגוף משא"כ חלב שבא נבלע בגוף עד כיון דנבלע בבשר מ"כ בדד בנומות הוה כנופי' ומה שנבלע בגוף עד שיורד לדד שפיר מקרי מתמצי מנופי' ועוד י"ל דס"ל למקשן הטמאים מרבה חפי' דבר שאינו מתמצי מגופי' וכמ"ש הב"ח בסי' פ"ח ליישב הרי"ף לחוסר ני חלב משום הטמאים מרבה הכל כל יוצא מן הטמא אע"ג דלא מתמצי מנופי' ואע"ג דלמן קי"ל מי חלב מותר הוא מעצם אחר כמבואר בסי' פ"ח עכ"פ מן הס"ם אין רחי' דחלב מתמצי מגוף הבהמה ולא מן המוכלין:

ב ונראה דגם מן החברים בא לאחות להדד ונעשה מהליחות חלב ומקרי נמי שפיר מתמצי מנופי' כמ"ש תוס' שם דף ז' ע"ב דמ"ר אסור משום תערובת הליחות מ"כ בחלב יש לומר דתתערב הליחות מכל הגוף ויוצא ג"כ מן החברים כדאי' בחולין ס"ע בהמה שיש לו אחר יוצא החלב אסור משום אותו אחר אבל בא מן החלב מהמוכלין ומתערב בדד עם לחות הגוף כמו מ"ר מי על ומתערב עם לחות באותו מקום מן הגוף וכי"ב ממ"ש הרמב"ם בפ"ה מהי' ומהתירו לעיל בחיבורי דברי יוסף סי' כ"ו שכ' דהחלב בא מן החברים נמי ר"ל דבא נמי מן החברים אבל לא תמר אלא בא מן המאכל ג"כ. ולרב ח' השבתי כי הסיון מעיד על זה שהחלב בא מיד מן המאכלים שפיים הרבה סמוך ללידתן אין תוכלת לדוגב כי מיד אחר האכילה בא לדדי' חלב רב ויש לה כאב ועצר ויסורים ועי' מ"ש בסי' הקודם ד"ה ודע ג"כ שפתי' בא החלב מן החברים נמי אסור ע"ם אלא קושטא דמלתא דא' כי גם מהמאכל בא החלב הוא אסור:

ג ואוסיף עוד מה שהשום מעיד לומר ומסתייע מן הספר פרי תואר סי' פ"ח שמיישב סוגי' דכבורות דף ד' הנ"ל דחי' שם דמ"ר דחמור אסור שהבהמה שותה ממים הנכנסו בתחלה בגופה ובתר הכי מתמצי מכללות החברים למקום קיבון השתן ומ"ר דסוסים וגמלים לק"ת דשרי הגם דמבלעי בגופה שרי משום דמיא על ומדר נפק אלא מ"ר דחמור מבעיית לי' כיון לא כמו דעל נפק דעכירי נבשר חמור ואסור כחלב ודומה לכשרה מיקה מעריפה דהגם דנפגם החלב בקיבה כאיסורי קמי ה"ג מ"ר של חמור כשרי נבלע גוף חל עליו האיסור ולפ"ז אפ"ה כשהופרש נפגם ג"כ כאיסורי קמי כיון דחל עלי' איסורי כאיסורי קמי ח"כ חומר הי בשותה הבהמה חמין דקודם שנבלע כאיברים הי' אסור דקו"ח כמתמצי מנופה ויורד לדד וחלב עדיין מסוכה לאסור וכאיסורי קמי מק"ו ממ"ר דפגום אח"כ ואפי"ה כאיסורי קמא קמי ופגם לא מועיל לדבר שהוא בעין כמו שהי' קודם שנעשה אח"כ החלב נפגם דים לאסור החלב כלל אלא חוכלת רוב היתר:

ד ואלא בסי' תי"ט אות ו' סוכחתי מנמ' חולין וכבורות דלמה בא החלב מהחברים לא מן דם וחלב וחבר מן החי ומרשב"ח שהבאתי שם דמש"ם דיוצא מחבר ר"ל דיצא מן החי ולא מן החברים וכתוס' חדשים בפ"ק דנדה דלרבן דר"מ דלמ"ל דם נעבר ונעשה חלב לא נעשה חלב מן

דם וכ"ת הסיב לו שי"ל דתוס' חדשים ר"ל דנעשה החלב מהחברים והם היתר הוה להתיר האיסור לריך רחי' דבורה חבל לא שני בסברא שים לומר כן. ועוד ח"ת דנעשה החלב מליחות והחברים מ"ם דלמ נעשה מדם כיון דבאה החלב מדבר אחר - חבל למ"ם מ"ם מליחות הבהמה י"ל דלמ נעשה חלב למ מן המאכל ושתי' מלמ מח"כ בגוף כשתה במרחם חלב וח"כ חסורי להיכן מזיל וי"ל דנכנס לגוף מן המאכל ומהגוף יולא להדד שפיר מקרי מתמלי מגופי' וכמ"ש הרשב"ח הל"ל דמקרי יולא מן החי חבל לא שנולד מן החיברים ולפון רשב"ח עוד מסייע דהוה עומד בפ"ע עד שנתנו ולא שנתהוה ונתהפך המאכל לבשר חו לדם וחלב וחה"כ נעשה חלב מ"כ החלב בא מדם וחלב וחבר ורשב"ח כ' דחינו כן, חלא שילא מן החי והר"ן הל"ל שכ' דחלב בא מן החברים כי היכי דלא קשה עליו מנמ' חולין וכבורות שכ' הרשב"ח ניחא לומר דגם הר"מ הכי ס"ל דהמסקה מהחוכל שנעשה חלב עומד בכבילין בגוף בפני עלמו ומשתנה שם רק כמרחה חלב ולפי שחה"כ יולא מן הגוף לדד כ' הרמב"ם שבא מן החברים ור"ל שילא מן החי וכ"ת הרשב"ח לנמרא דחמר יולא מן חיברים ר"ל שילא מן החי וכ"ת דלה לחלוק מדפריך הגמ' מלירן ורוטבן על חלב ע"כ דים חילוק בין חלב ולירן דהיינו וכו' חדרבה מדפריך מהדדי שמ' דשוין הן והוה לתע"ג דחלב לא בא מדבר אחר רק מהמחכל כמו דהוכיח הרשב"ח מנמרות הל"ל מ"מ הוה בגוף הבהמה ויולא מן החי מקרי לכך מחבר היולא החלב חסור וח"כ הוה כלירן ורוטבן:

ומ"ש כ"ת חם בא מן המחכל החלב אחרי חלב טמא חסור הא בא מן המחכל ורחי' ממ"ר סוסים וגמלים מותרים הכה חבן בחמת לח קיי"ל כרמב"ם דלעיל ס"ג סי' פ"ח ס"ח דלא כרמב"ם ורחשוחים מקשים מן הס"ם על הרמב"ם ולחלה למה שהוכיח הרשב"ח דע"כ הכי הוה דחלב לא נעשה מדם וחלב וחבר מן החי ולא מחיברים ח"כ בא מחכילה ושתי' ח"כ ע"כ לריך לחלק לר"מ בין חלב למ"ר דהיינו הרוטב שממנו נתהוה החלב מן המחכל והמסקה חם חכילת חיסור הוה עומד בחסורי חבל חם המחכל היתר הוה מ"מ נתפשט וטכנס בתוך גוף הבשר וכיון שנבלע בבשר מקרי מן החיסור וחסור חו שנבלע בכחל בין הנומות הכחל שהבאתי לעיל מב"ח דכידוען כחיסור הגוף מ"מ לא בעל ממנו החיסור חם המחכל חסור כיון שהחיסור הוה כמו שפי' מקודם חלא שנפתה ממרחה. וחלא חפי' יהיבנא שבא גם מהחברים חלב ח"כ פשיטא דלריך לחסור חלב טמא דשוב הרוב מן החיברים מי יודע תהלוכות הלחות בבטן הבהמה וחמנם גם בחיסור ממן שהוא חיסור נמי חין להקל בלא רחי' דבורה משם"ם ולא לדחוק כשברת להתיר מנ"ם שהבאתי רחיות חזקות לחיסור בכל המקומות:

ועוד הנה לעיל סי' תי"ט הבאתי לשו"ת מהר"ם שיק ז"ל והוא בחלק חו"מ סימן לז מדפוס דמתיר החלב והשבתי ודחיתי דבריו שם אות ו' ואות ז' עתה ילא לאור שו"ת מהר"ם הנ"ל על היו"ד ורחיתי שם סי' ל"ו ד"ה וכנוף הדבר של מבואר בכמה דוכתי דחלב טמא נמל נמל לחלב טמא ע"י מחכל כמבואר בפוסקים לענין חלב בפסח שחלבו הבהמות חמנן יש לחסור להפסיון מעיד דהמחכל גורם על חלב וכ' דמי יודע שם החלב הבא מן המחכל יותר חו הבא מן הדם יותר ובודחי זה חלי' בבריחות הגוף של חותו דבר ולפי המחכל של חותו דבר וכ' שם דהוה חקבע חיסורי:

ולמ"ש לעיל סי' תק"כ ניישב התו"כ עם פי' הקרבן חהרן חיכח רחי' דלח בח החלב מגוף הבהמה ח"כ י"ל דבח מן המחכל ח"כ י"ל ג"כ המקשן דפריך מהטמחים לחסור לירן ול"ל נמל נמל לחלב טמא ס"ד דבח נם החלב מגוף הבהמה כמו לירן חבל התרלן הוכיח לי' לפי פי' הקו"ח דחלב לא בח מגופי' עי"ש ולקמן סי' תק"ז הרחבתי בזיחור הסוגי' דכבורות והעלתי שפי' הק"ח הוח הנכון:

וראיתי גם כפי יוסף בסי' זה סי' ע"ט שהקשה תרמב"ם דבשר חדם בעשה מנדה דף ט' דס"ל דם נעכר ונעשה חלב וקחמר הס"ם סיימו דכתיב מי יתן טהור מטמא דדם סי' טמא וחלב טהור חלח לרבנן קשה וכו' ומשני על שכחב זרע דזרע טמא והחדם שנוצר ממנו טהור וקשה לרמב"ם ס"ל לשנוי על חלב מחדם לשון טמא פירושו חיסור דמלינן טמא על חיסור וזה - לכם הטומחה דקחי על חיסור ותי' דרוצה לתרץ בעלייתא דטומחה ממש כמו שפירשו לר"ת דם נדה שנעכר ונעשה חלב דבלח"ה נמי קשה דה"ת לפרושי על חלב בהמה שטהור מטמא דחכר מן החי כמו שמשיק בכבורות דחלב חידוש הוח דרחמנח שרית לחלב שפי' חיסור חבר מן החי ולמ"ש לח קשה דבמסקנח החלב לח יולא מנעכר וחיברים כי חם מן המחכל הטהור חלח שהוח מובדל בתוך החיברים:

ומ"ש כ"ת בשבת דף קמ"ג ע"ב ותחוס' שם ד"ה לרצון לחמי דחנן חלב החשה מטמא לרצון חלב בהמה חינו מטמא חלח לרצון ופרש"י לרצון ולח לרצון משום דחיקרחי משקה שנחמר ותפתח חת הכלח ותשקיהו וכ' תוס' דלח ניריך קרח על זה דחלב חשה בח מדם דדם נעכר ונעשה חלב ודם מנפשה טמא וכ' ניריך קרח לטמא בהמה לרצון ע"כ והקשה כ"ת ל"ל קרח חם חלב בח ממחכל וממים שפתה תיפ"ל דחלב טמא משום המים חשר בו ומים מטמחי חפי' שלח לרצון מע"כ דחלב בח מגוף הבהמה ע"כ הוה כבר כתבתי חפי' בח מגוף הבהמה מ"מ החלב חסור בפסח מע"כ המחכל גורם על החלב חלח שחין ענין דטומחה לכחן לענין חיסור דהח תקשי לנפשך בכדה דף כ"ה קחמר מי רגלים מכ"ל דמטמח דחניח זוכו טמא וחשח לרבות מימי רגליו ולדעת כ"ת קשה ל"ל קרח למי רגלים דודחי מים הוח דמיח על ומיח נפק ולרמב"ם מ"ר של בהמה

טעמא מותר מ"כ ודלמי מיס הוא ול"ל קרא דמ"ר ודלמי לא מתמני מנופי וכפ"י מה' טומאות מוכלין פ' מ"ר אל בהמה הוא מי פירות ומחמי לא הוא מיא דהא מי' על ומיא נפק מע"כ טומאה שהיי דלריך להיות עליו אם משקה וכנוף פקע אם משקה מכל המשקים רק היכי דגלי קרא להוא משקה מכל לעניין חיסור לא פקע מני' מה שהי' כבר חסור מקודם לפר"ת ס"ל לחפי' נפנם חמ"כ מכ"ם חלב הסכרת נותן שנעשה מהמשונה שבמחלב דבחיסורי קמת קלי :

ומ"ש בסי' ת"ע בלח"ה תמה על המקילין לאכול אותו חלב שמוכלת חמן בפסח ומפרות שהפטמו ושותים מיין ממן דמתי שנת ממיקת שמוכלת חיסור דחסור ליתן לתינוק דנורס טובע רע ופר"ח אם הפליג להזהיר בזה וכ' כ"ת מסברת דנפסי' דרמ"ח לא כ"כ חלא במיקת ישרחלות דהחיסור נורם טובע רע בלבה ואמר כ"ת חלב דם"ך ופר"ח לא כתבו כן בבהמה שהפטמה כל ימי' בחיסור ע"כ מה זה רחי' נימא משום דפסוע דחין חילוק בין חלב של חסה ובין חלב של בהמה שחלבו דבריס חסורים ותי"ל להזכיר ובלח"ה בהמה שהפטמה בחיסור אם בדבר דחסור ומותר מדינא הוא מיירי ומזהיר בדרך מוסר לא מיירי אם חלא בסי' פ"ח לפסוע דגם בבהמה שהפטמה כל ימי' בחיסור ע"כ מה זה רחי' נימא משום דחיסור נורמת טובע רע בלבה דא"כ חפי' חמ"כ בימים מחריס שלא חלבה עכשיו חסורה כיון שחלבה פעם יש לה טובע רע בלבה וז"ח לחינו חסורה חלא חותן הימים שחוכלת חיסור כמ"ש הפמ"ג בס"ד אם סק"ס חלא בסי' פ"ח הטעם משום דהמחלב החיסור שממנה נתהוה החלב פועל רע על התינוק והוכחתי בבר בסי' ת"ע בסופו לסיעת ר"ת וק"ל. ומלחתי עוד סעד לדברי מרם"י סופה דף י"ב שבת פרעה המזיקותו למשה על כל המלריות כולן ולח יבק חמר פה שעתיד לבבד עם הסכינה יבק דבר טמח כ' רש"י דבר טמח זו שחכילתה דבריס טמחים והתינוק טועם בחלבה כל מה שחחכל כדחמרינן ביומח דף ע"ה גבי נשד הממן ע"ל וכ"כ ביומח שם ד"ה שד

זה תינוק מוליח בו כל מיני טעמים שהחם חוכלת :

ומ"ש כ"ת על מה שהקשיתי בסי' ת"ע לות ו' דמה פריך בבכורות למ"ד

חבדי' מחפרקין מה מידוש דשרי וכו' וכ"ת כיון שחיטו לח בשר ולח חבר חין לחסור כלל עכ"ל ק"י נמה מקשה דחם חלב יונח מחבדי' שרי יונח מן חיסור וחסור ושרי דממנח ס"ת ס"ה חלב קמח נמי שרי והכה לדעתי שר"ל דכל החלב בח מן החיבדים זולת שהבחתי בבר רחיות לסיפוך חלח לדעתי כ' למה לחד בריימח פרה שהפטמה בכרסיני ע"ז תרזה הוח לדעת חביו ז"ל בטל בתוך דס ובבר במ"ס דממן בטל בתוך דס ובבר. וחין לומר כדעת חביו ז"ל בפרה תרזה לחו משום זה וז"ג הח הר"מ כ' בפ"ה מה' ע"ז מעשה זוז"ג :

סימן ת"קה.

א) הרב השיב לי מדקדוק רש"י ע"ז דף מ"ט דלא ס"ל פרה תשחט משעם זוז"ג לאו בלום וגם מה שדחיתי לדברי גורן דוד ושעמו משום קנסא השיב לי הרב בלא בלום ומ"ש להתיר משעם זוז"ג החלב השבתיו הלא דרי קמאי ובתראי ס"ל דחמץ מקרי דשיל"מ וזוז"ג אסור ועוד כ' בחיבורי להפ"ם סי' תס"ו לאסו' להדיוט ועוד כתבתי שם ביכולה להעמיד במאכל זה חשיב חד גורם ומ"ש הר"מ להתיר בנשתנה היינו דאם לא נשתנה הוה כבעין וזוז"ג אסור ועוד דניכר החלב מהמאכל זוז"ג אסור חוץ מה שכתבתי בסי' הקודם דחלב בא ממאכל ולא נשתנה אלא המראה (ב) מה שהקשיתי על גורן דוד שכ' דהמג"א בסי' תמ"ה לא אמר בחמץ זוז"ג אסור אלא באופה ורצה בנו הרב לישבו ליתא ואני כתבתי בתשו' ריש חיבורי הלכות פסח טעמא דאוסר המג"א זוז"ג בחמץ ועיי' לקמן סי' תל"ט וכן מה שהקשיתי שם על היתר גורן דוד רצה לישב בנו הרב נ"כ ליתא (ג) כתבתי דחלב שבא יום יום ואוכלת חמץ משחרית הוה בבהמה שכל ימי' תגדלה מאיסור ומ"ש הפר"ח דחיות נמי גורם כתבתי בסי' תקנ"ז דליתא (ד) מה שכ' הש"ך והפר"ח דאוסר גם באיסורי אכילה מאו"ה דעיכול כשרוף כתבתי לקמן סי' תקל"ג באיסור לא תליא בעיכול אלא בראוי לגר וכיון דמתהוה החלב מן המשובח ומה שהקשו על רמ"א דהא תום' לא כתבו אלא באיסור הנאה ישבתי ומה שפרשתי דברי תום' ב"ק דלא כגורן דוד והשיב לי הרב בנו נ"י ג"כ ליתא (ה) מן הנסיון שטעם המאכלים נרגש בחלב :

א עוד השיב לי דמה שהקשיתי על חביו המחבר ז"ל מרם"י ע"ז דף מ"ט ד"ה מחי לאו ע"ל סי' תק"ג כ' כ"ת שם לדקדק על רס"י שלא כ' רש"י ופרה תשחט לחבר שדה תזרע כו' ע"י זכל לחיסור וקרקע דהיתר ס"מ מרם"י דכפרה חיכא טעם לחבר וכטעמי' דמר חביו ז"ל הוא פלוגי בעיני דרס"י פרשן הוא ולא סי' כפי' כפי' חביו ז"ל ופשוט על דקדוק זה שנדע סי' זר שלא נזכר כלל והוא מוקשה מכל לר ועוד פלוגי הלא בפרה כ' רש"י נמי כפי' משום זוז"ג מ"ם שלף היא נדלה קודם לכן משחר חכילת פרי שב' כפי' כמו בזרעים מטעם זוז"ג לף בפרה מטעם זה מותר והכה יש לי ליישב סדרו של רש"י חלא דיותר ניחא הנהות הכ"ח שלחר וקרקע

דהיתר ז"ל ופרה תשחט ועיי' סר"מ ופר"ת שבבתי בסי' הקודם כולם פירשו לרס"י מטעם זוז"ג והוא פשוט הלא כ"ת בעלמו כ' שרמב"ם מתיר מב' טעמים מטעם זוז"ג כמ"ש בפ"ו מה' פכו"ם ומותר להדיוט ומטעם הב' משום דבשתמה ומותר לחפי' למזבח כמ"ש בפ"ג מה' חיסורי מזבח בפרה שהפטמה ע"ב מ"כ הרי נם הר"מ כ' פרה מותר מטעם זוז"ג ולא כמר חביו ז"ל דלחסור משום קנסא וכבר כתבתי זה בפשוט"י הקודם. ומ"ש המ"ך לפפר לומר משום קנסא וכמו דבי"מ וכי לא מיירי בהפטמה ע"י גוי ומה קנסא שייך בגוי הא ישראל לא עביד מידי. והקשה עלי כ"ת וכי דבי"מ מותר בגוי לא בלום הקשה עלי זה הלא קוסיתי מה קנסא שייך בגוי. ורק מר חביו ז"ל מדמה לדבי"מ דלמרו לא בטל כך למרו כאן רבנן דלא בטל משום קנסא חבל כאן ליכא דבי"מ :

גם מ"ם בפרה שהפטמה מחיר הר"מ מטעם זוז"ג ומשום שהפתה מותר חפי' למזבח הוה מטעם זוז"ג הנה כתבתי בפתיחה לחבורי על הלכות פסח כיון דממן י"ל מתירין חסור זוז"ג והמתירין זוז"ג משום דס"ל לח מקרי י"מ חבל כתבתי לעיל בסי' הקודם דהפוסקים הוס ס"ל דר"מ ימיד בדבר זה דחמן י"מ ו"ח כן דעת רמב"ן ורשב"ח ור"ן וריטב"ח וי"ם וב"ח ו"ן ופ"ך כתב"כ ו"ל ועוד מחרונים ע"ם שכתבתי דברים נכונים מס"ם לדעת זו וחפי' נשתנה מ"מ נורס הוה ועי"ל סי' תק"נ מ"ם ביסוד זה דלח מהני נשתנה בדבר החסור להדיוט מפר"ת ומני"ם ועוד כ'. שם מקום ובסי' תס"ו להדיוט חסור ועוד כ' שם ביכולה להעמיד בחכילת חיסור הוה כחך נורס ודומה ביש כדי להחמין החיסור ולקמן סי' תקע"ט כתבתי דהר"מ נמי לח מחדש טעם אחר מ"ם משום נשתנה חלא הר"מ מתיר רק מטעם זוז"ג חלא חם לח נשתנה הוה בבעין ובבעין לח חמרי זוז"ג ושם כתבתו בביכר החיסור כמו בחלב שמחלב וביכר תוספות מחכילת חיסור זוז"ג חסור עיי' עוד שם ועוד הא בבר כתבתי די"ל דלא נורס הוא חלא הליחות של המחכל מתפעל בנף שמחותו סליחה נעשה חלב דהיינו שנשתנה המרחה ומעט החלב שהוא משוכח ועוד מעמים רבים שכתבתי בכל המקומות עיי' עליהם

וחין לי להכפיל הדברים :

ב ומה שהקשיתי על חביו המחבר ז"ל שכ' דהמג"א סי' תמ"ה לח כתב דזוז"ג חסור בחמץ דחמיר חלא בחופה ומבשל והקשיתי מע"ז דף מ"ט ד"ה ס"ל זוז"ג מחפה בו הפת הא יש לדחות לימור דחמר ר"ת זוז"ג חסור בחופה דוקא וכ' כ"ת דבריימתא דחפה בו חת הפת קחי ג"כ על הסיפא חרע בו חת הבגד דבשמשה זחת חי' ג"כ חרע בו חת הבגד וחלח"ה יפה דחה הש"ם לימור דשמעת לרבנן בו' דבבי כ"ת לימ מוכן חרע בו הבגד ליכא זוז"ג וחפה בו חת לימ בריימתא רק משנה דלקמן בריימת בחפה בו הפת ר"ת חומר יוליך הכחה לי"ה וגמ' לימור דחמרי רבנן וכו' ולמה לח חמר נמי לימור דחמר ר"ת ס"ד בחופה ועיי' מ"ם לחי טעמי' דמג"ח דחוסר זוז"ג בחמץ ועיי' לקמן סי' תקל"ט :

ומה שהקשיתי על מר חביו מי יכין מספות לכל ימי' וכ' כ"ת דכל ימים ל"ד חלח כל ימי היותה חלנו כמו בחלב רותה לענין שכ' רש"י תמורה דף ל' כל ימיו ימי וכודחי חין הטעל יוקר כל ימיו כ"ל פשוט בטעל ל"ל כל ימיו ימי הנקחו חבל נשון תום' שם ורמ"ח סי' ס' שכ' בהמה שהפטמה כל ימים ר"ל כל ימי הפיטום ומהוג לכה"פ חני שנה וידוע דלמו כן הוח סיפי' מכין כל מספות של חני שנה בפ"ח וכלח"ה הוח מסכחת רחוק ישוב חביו ז"ל חת הרמ"ח וכילדותי כ' ח"ת לחביו הנחון ז"ל ומלח בפ' זה תשובתו חלי וכ' לי'. שהוח רחוק לחתן הרמ"ח דבר שלח נמלח תחילה דבריו בד"מ חו בב"י וכן חי' זה דמר חביו הנחון ז"ל ג"כ לח נמלח רמז בד"מ ובב"י :

ג ויעוי' בס"ך ופר"ח סי' ס' סק"ד בחיסור הנחה לל ימי כיון דעיקר גידולה מחיסור הנחה לח שרי מטעם זוז"ג ובחלת ס"ק שם כ' בזה י"ל חסור נם לח"ק בחמורה שם ול' לי דחלב שנעשה יום יום וחולב בבהמה ואוכלת חמץ משחרית לשחרית הרי יום ביומו בחלב יש לדמותו לבהמה שחתגדלה כל ימי' בחיסור ולח נקוט ס"ק ס' שם כ' הפר"ח דחפי' חוכלת כל ימי' מותר משום זוז"ג דס"ל לפר"ח דחיות של בהמה נמי נורס הוח ולסבי הוה זוז"ג ציל"ק סי' תקנ"ז שהזכחתי לח מקרי נורס ויש בתי שם קו' הפר"ח חרמ"ח שם דרמ"ח חוסר חפי' בחתפטמה כל ימי' ס"ה ס"מ בחלב משחרית לשחרית בחיסורי חפילה מביחה טריפה ע"ם :

ד ומה שהשיג הפר"ח על הרמ"ח דחוסר בחסורין חכילה ג"כ מחו"ה משום כיון דחתפטל הוה כשרוף הנה לקמן סי' תקל"ג בשלחי ב'חיסור לח חליח בעיכול חלח בראוי לגר ובחערוכת חליח בביטול ח"כ חפ"ג שחתפטל מ"מ בשבח יוליח לתוך הבהמה ובחוכלת כל ימי' ח"כ ל"ל דחתבטל דהח רוב הוח מן החיסור ח"כ לדידן חין רחי' מפוסקים המחירין בחתפטמו כל ימיה בחיסור חכילה חיכא בבבי כפוסקים דחיסורי חכילה חליח בעיכול ומ"ם הש"ך והפר"ח דחוסר לח כתבו חיסור כל ימי' חלא בחיסור הנחה י"ל דזה לא קשיא כי משבח בחוקה לנו לפשט הבהמות מחיסורי חכילה ודו"ק :

ה ועל מה שפרשתי דברי ריב"ם בחוס' ב"ק קחי על הגיזול דז"ל החם' דווסתן בכך ניגדל מעט מעט לא בטיל קמח קמח כמו בי"כ דהחם בי"ל לא שייך לומר הכי ע"כ וכ"ת הקשה דנם בי"כ מתגדל חיין מעט מעט ע"כ"ל ולא הבין כ"ת החילוק הפשוט דדוקא הגידול ממהגו של עולם להתגדל שפיר מקרי ווסתן בכך משא"כ מה שנעשה בי"כ מעט מעט ע"י מעשה חדש לא מקרי ווסתן בכך דוגמת לדבר הכתה בידים מקרי הכתה

ממילא אבל נמרו בידי אדם לא מקרי הכנה ממילא כדעת מהרי"ו ז"ל מין לפסוק הלכה כריב"ם שהוא יחיד כנגד ואני כתבתי לריטב"ח מה שכ' וכמיבורי נאו"מ סי' של"ה הבאתי דברי :

ומ"ש כ"ת בדברי ריטב"ח ככתב עליון קו' מר מהיו ז"ל דהיינו נימא ככלה כרשיני ע"ז וכי אם התילה היום כרשיני ע"ז מין מוכרח שגם ממר תאכל מאכל זה וכן מין מזה רמי' לדינא של מע"כ דבשעה שאכלה חמץ תאסור מלכה דנימא ככלה כרשיני ע"ז וכי מפני שאכלה היום חמץ מין הכרח שתאכל גם למחר חמץ דברי מע"כ תמוהים דה"ל להודות שאינו ז"ל לא רמה דברי הריטב"ח וכ"ת שהרחיבו את דברי הריטב"ח הקשה על הריטב"ח מדברי מר מהיו ז"ל דמי דן מה שיהי' ליום מחר שאם בבירור יהי' כך ליום מחר ממרינן ק"ק בעל הלח שם דברי מהיו ז"ל חלח מאי מוכח מריטב"ח דלמ כדברים התלה שכ' הח הריטב"ח תי' דקק"ב רק מה שעומד מעיקרא ליפול כל מה שאפל בסוף מלרף וכן בהכילת בהמה כל מה שעומד לכך לתכילתה לגוף הבהמה ל"ח ק"ק בעל חמגם כבר כתבתי דברים מחריפים מת"ם דליכא ביטול וחמץ הוה דשיל"מ וחלב לא נתבטל בגוף הבהמה :

ומה שהקשה כ"ת מ"ש בספרי ריש ס"פ דחמץ הוה כמד גורס דמיות לא מהיב גורס פר"ת ולא כפר"ח והקשה מע"כ מנדוע החלב מסור מאכר טיולא כיון דהכילה הוה רק מד גורס והמיות לא נחשב כלל ע"ב לא קשה כבר כתבתי לעיל דמ"מ כיון דהחלב נבלע בבשר החכר הוה יוליא מן המי וכמ"ש בשם רשב"ח ת"ם מות ו' ומ"ל להכפיל הדברים ומפי' הוה ז"ל הכה יבתבתי שם המ"ח ד"ם ל' בתמ"ם דמחמיר בחמץ מבוש ז"ל וכם כמיבורי ריש ס' פסח כתבתי שם המיסור טופל לבטוף ז"ל מסור לט"ז ח"ח סי' סי"ח ויבתבתי שם ועיי' עוד בתריכות לקמן סי' תקל"ט מש"ם בם"ד :

וברוך השם כי תמיד סי' לי פרם מובבת מחת מו שתיים וילעתי כי סי' נרגש בחלב טעם מן המוכל שמוכלת הפרה בגון בתחלת הקין בשילתת במבטה וכי' נרגש בחלב טעם עבב וכבשי במרעה בלילים ושומים הגדלים שם הקרמים לוויפלעך קנעפלעך סי' נרגש ריח וטעם מריף וכבשי נותנים לפני החליבה לפרה טוקעם שקירמין בל"ח קערבעם סי' נרגש הריח והטעם עד שכמה פעמים היינו קן לשכול החלב ולפי' בחמתה סי' נרגש הטעם והבריס מלו לרש"י סוטם הש"ל שכ' שטועם התיטוק בכל טעמים שמוכלת השם כיהודה ועוד לקרא לחמגם הגי כותב זאת שלא יתעקש המתעקש לומר דבבהמה חיינו כן ולילת ולפ יאמר מדם שהוא חיינו מרגיש הטעם הכה יהוע דאמן לפי' בטעימת היתר אין חלו סומכין כדאי' בסי' ל"ח ועיי' בחיבורי סוף סי' תמ"ז וכן המעכב דאין סומכין מכ"ם בטעימת חיסור וקו"ח בחיסור כרת .

ואפי' אם סי' הטעם חמץ בעל מה שבחמת חיינו כן הוה המחזיקים הפרות למכור החלב והפרות חוכלין הפסולת מביאול סי"ם שהוא חמץ הרי הם מבטלים בשביל יבראל וקי"ל בסי' ל"ט דחסור למי שמבטלין בשבילו ואם המוכרים יבראל כמו השלה מפשטו ושאר עיירות גדולות שבזמנינו המוכרים עובדי עבירה בכח"ת ואין מוכרין החמץ ולפי' מוכרין מכירה שלהם לגו כלום כי דעתם ליהנות מן החמץ למכור חלב ח"כ הלוקחים מהם מסייעים ידי עובדי עבירה ואם הגוי מבטל ע"ל סוף סי' תקנ"ח :

סימן תק"ה עוד להה"ג הל"ל . (זה הסי' נהפם בבפל)

א) מ"ש בחיבורי שאין החמץ שאוכלת מפרה מתבטל בדם ובשר דאין איסור מבטל איסור מח"ד והשיב הרב ע"ז ובארתי שכן הוא לשור וב"י אע"ג לעניו מלקות אינה לוקה אבל באכילה אסור מה"ת וישבתי דברי ח"ד דהכי גם הוא ס"ל ותי' אקו' ב"י דלמה נ"מ הביא השור דג' איסורין פשור ממלקות דשור לא כ' לעניו מלקות ואסור בלא"ה (ב) תי' אקו' ב"ה אר"מ דס"ל אין איסורין מבטלין זא"ז ועל השור דפ' מבטלין וכתבתי בצירוף היתר גם הר"מ מודה דמבטל אבל איסורין בתוך איסורין לבד בלא היתר גם השור ס"ל דאסור (ג) תי' על קו' המנ"י שכ' דראב"ד סותר במה דפסק כר"מ אין איסור מבטל איסור ואני ישבתי דיפה פסק ואינו סותר (ד) המנ"י דס"ל דרא"ש ס"ל איסורין מבטלין לשיטתי' אזיל בחי' שדחה לבית הילל ואני כתבתי שדברי ב"ה נכון דרא"ש נמי ס"ל איסורין אין מבטלין זא"ז (ה) ישוב על השור והיינו דהי' הברח לשור להלכה דגם ר"ל ס"ל אין איסורין מבטלין זא"ז ולא ס"ל אלא דפשור ממלקות (ו) ישוב על הרא"ש אע"ג דקיו"ל אין איסורין מבטלין אפי"ה מביא ראי' מר"ל ולמה דקיו"ל אין אסורין מבטלין אפי' ביש ס' מכ"ש בהמה שאוכלת חמץ יש רק ספק אם נתבטל בם' טרם שנעשה חלב וז"ש אף שישבתי בחיבורי להפ' לתשו' ראש דפ' כר"א יש לנו להחמיר כר"מ וראב"ד דלא פסקו כר"ל ואלא כתבתי לדינא גם הרא"ש ס"ל הכי ואפי' לפי מה שכתבתי שם תוס' וראש בחולין שהקשו מר"ל לא מוכח דהלכה כר"ל וקו' אב"י .

הנה מה שכתבתי בתשובה בתחלת מבורי על הלכות פסח דלמ שייך ביטול החמץ בתוך הבהמה כדם ובבשר דאיכא איסור דם ואיסור חמה"מ לו איסור שאינו זכות ואיסורין אין מבטלין זה את זה והבאתי מת"ד סי' ל"ח סק"ח וכ"ת כ' דשם דיבר הח"ד מאיסורין שאר הם משם ס' רק בשעשם אינם שוה משל"ב איסור חמץ עם דם ובשר מן המי שיהם שם אחר והוה כחלב ודם שנתערבו ע"כ . הנה תשובה זו נשלחתי שמוך לפשה כמש"ם דברי השומל בתחלת התשובה ולא הי' מספיק להתריך בכל פרט ע"כ אחלר פרט זה כאן ואעתיק מ"ש לחי שם בסי' ל"ח בחיבורי דברי יוסף הנם יזיכנו להוליאו לאורה :

בשור שום"י ל"ח קדירה שיש בה כ"ע זיתים של היתר ונפל בה כ' זיתים ס' של דם ואחד של חלב כל ס' מלטרף עם הל"ע של היתר וכו' וכן ג' מינים חיסורין של יבש שנתערבו זה בזה כזית מכל ס' כל שני מינים רבים על הג' ומבטלין ופטורין על שלשתן וכ' ב"י שב' דיעות לקמ"ל מדתנן בפ"ב דערלה הערלה מעלה את הכלאים כו' ומפ' התערובת דף ע"ח אמר ר"ל הפיגול והותר ונמלא שבללן זה בזה וחללן פטור ס"מ חיסורין מבטלין זה את זה ומקומות הלו הביא הרמ"ה בתשובה כלל כ' סי' כ' על ל' זיתם של היתר שנפל בהם כזית של חלב ובקדירה אחרת סי' ל' של היתר ונפל לתוכן כזית של דם ונתערבו יהה הלו שתי התערובת וכ' דבברת הוה דכל חיסור בטל בשלישו יכול ליתן טעם בהיתר ונמלא בהיתר ל' חלב לינו שום הרי נתבטל טעם החלב בם' ונמלא הדם בם' דמה לי חיסור המבטל חיסור ומה לי היתר המבטל חיסור רק שיתבטל טעם החיסור ולפ יהי' לו עוד כח ליתן טעם בהיתר ומ"ש בשור וכן ג' מינים חיסורין שנתערבו זה בזה היינו הלי דפיגול והותר ונמלא שבללן זה בזה וחללן פטור ודלמי פטינהו לחסורים בהכילה הם ולא כח ר"ל חלא לפוטרן ממלקות ות"כ לא הי' לריך רבינו לכתוב דין זה דהא לא נפקא לן מידי וכו' ובפליתי תי' לשור וכ' דיש ל"מ עי"ש :

וכ' בח"ד שם בשושם"י דבבה שפלתי כ' לתרן דלמה ל"מ כ' השור דין הל"ל דג' זיתים דשים מבטלין הת' ופשור ממלקות הת חיסורי עכ"פ ליכא ותי' הוה דשם טעם עבב וכ"ש וזית עדלה ועוד כזית היתר נתערבו שפרה שם עדלה וכ"כ דמתבטלו ברוב לעניו מלקות ה"ה לחיסור מה"ת דמלקות וחיסור ממד קרא מתי רק מדבינה חסור לפי' מכל שלשתן וכו' ונקשה למה כ' כזית ת' היתר תיפ"ל לפי' הג' זיתים חיסור דנמי פשור ממלקות וממילא חיסורי נמי ליכא דמלקות וחיסורי ממד קרא נפקא לח"כ רחיתי קו' זו בחמרי ברוך הוא הנהות הג' רכ"פ על הח"ד שהקשה כן ול"ל דפשור ממלקות ויש לומר דלעניו מלקות דלריך התרחה להתרות לו שם החיסור כמ"ש רש"י נזבחים שם ומתבטל כל ת' בשיים בטל מהם השם ולא הוה התרחה מכל לעניו חיסורי לח פרט מהם כיון שכל הזיתם חיסור לא נתבטלו מחיסור חכילה חין חיסורין מבטלין זה את זה להכיר בחכילה והח דתנן הערלה מעלה את הכלאים יש לומר כמ"ש הכ"י פוס"י ל"ט ל"ב דהח דתי' בסי' ל"ח דחיסור מבטל חיסור ת' מלרף עם ההיתר לבטל את חבירו מכל מיכי דבעיתם חין ת' מלח חין את מינו ויעור כן י"ל ג"כ בעידון דידן הנם שהין זה דינו דב"י מ"מ נם כאן יש לומר מכי דוקא בשיש כאן היתר כנון כלאים שבפו לקל"ע זיתם ההיתר יכול לבטל חיסור בשפל כזית ערלה מח"כ ומלטרף כל זית חיסור עם הקל"ע זיתם ההיתר ומבטל הכזית החיסור הכ' . חבל בליכא כאן פוס ההיתר רק הג' זיתים חיסור בלח לירוף ההיתר לו יהי' לעניו מלקות פטור משום התרחה חבל בחכילה חסור דחין חסורין מבטלין זה את זה הלכך לח כ' הח"ד דמתר מה"ת ביכם דבטל דוקא בים כזית ההיתר חז בלירוף החיסור מבטל חיסור (ולחח לרמב"ם שהביח שם הח"ד דס"ל בפי"ח מה' מוקדשין דחין חיסורין מבטלין) :

משמע דמוכח וס"ל דחפי' לעניו מלקות חין מבטלין) :

ויש לומר על קו' כ"י דלמה כ"מ הביח הטור דין זה דוחי פשיטא דחסור בחכילה יש לומר משום דחשו הרמ"ם הביח לדין שלו בשפל זית ת' חלב לכ"ע זיתם של היתר ותרוסם של פלתי דמה הח"ד ונם בם' בית הילל בחן תמה דהא הכ"מ כ' שם לרמב"ם שפסק חין חיסורין מבטלין כדחי' בירושלמי ר' יוחנן ור"ל פליגי בזה ור' יוחנן ס"ל חין חיסורין מבטלין זח"ז מ"ל ודחי הלכה כר' יוחנן ור"ח בזבחים דף ע"ח נמי ס"ל הכי דחין חיסורין מבטלין זא"ז וקשה על הטור שמביח דברי ר"ל בחן בסוס"י ל"ח למנם תמה הביח הילל על הר"מ ממשנה דערלה מעלה את הכלאים וכ' דע"כ לריך לחלק ול"ל דהוה החילוק כשם"ל דשם מלרף החיסור עם ההיתר דהיתר מבטל לחיסור יכול החיסור לנרף עם ההיתר לבטל החיסור חבל חיסור חין מבטל חיסור כמ"ש בן לטור . שוב רחיתי בשו"ת שער חפרים שהקשה על הרמב"ם בקו' ב"ה ותי' כמו שכתבתי והנה למש"ל נם הטור הכי ס"ל בר"מ דחין חיסורין מבטלין זא"ז ול"ק קושיתם הל"ל :

ג **ובמנ"י** כלל פ"ה ס"ק מ"ח הביא בל"ע לדיעה אם אסורין אין מבטלין זה אחת זה כר"ת וכן הרמב"ד בתמיה דעים ס"ל כר"ת מ"ו כרמ"ה בתשובה וכ"פ הטור סוס"י ל"ח ובב"י סי' ל"ט כ' בשם הרשב"ח שכ' בשם הרמב"ד להיפוך להדין בכל איסורים לבטל זח"ז ול"ע לדיעה שכ' מ"ש המג"י שרשב"א כ"כ בשם הרמב"ד ט"ס ול"ל הר"ן בשם רמב"ד בסוס"י ל"ט אבל למ"ש לק"מ דשם מיירי ברמב"ד שנפל איסור מועט לתוך היתר מרובה ומתבטל בהיתר דומיא היתר מבטל האיסור וכ' הרמב"ד אם נפל אח"כ עוד איסור אינו חוזר ומיעור ומתבטל קמח קמח אבל מה ש"ל הרמב"ד בתמים דעים דאין איסורין מבטלין זח"ז ר"ל בליבת ביטול היתר פסק כר"ת ור' יוחנן בירושלמי דדוקא היתר מבטל איסור אבל איסור אין מבטל איסור :

ד **ולא** נמצא לנו תלת מ"ם המג"י דהרמ"ם בתשו' שהביא לדר"ל וכן הטור וזה המג"י לפיזתי' חזיל בחי' סי' תע"ם ס"ק ט' שכ' שם וז"ל ורחי' שם סי' בית הילל ביו"ד סי' ל"ח סק"ד שמתמיה שם על הרמ"ם והטור וכ"י על שפסקו שם בפשיטות דאיסורים מבטלין זה את זה וז"ל ותמי' לפלוגתא שמעלם משם רחי' שם בתשובת על הא דר"ל דאיסורין מבטלין זה את זה ופליגא דר"ח דאמר כשם שמלות אין מבטלין זח"ז כך איסורים אין מבטלין זה את זה ומאן שמעת לי' דאין מלות מבטלין זה את זה הילל היא דתניא על מלות ומרורים יאכלנו דתניא חמרו עליו את הילל הזקן שכי' כורכם כאחת ואוכל אחת אחת על מלות ומרורים יאכלנו ש"ב אלן דפסקינן כפ' ע"פ לגמרי די כולם לאומרה ולמה פסק כאן לקולא דאיסורין מבטלין זח"ז וכ' הם"י ולפשל"ד אין כאן אפי' קלת קושיא דלדבריו דשני סדיעים הלו תלוין זו בזו ממש אמאי קאמר הם"ם ופליגא אדר"ח אמאי לא קאמר ופליגא דהילל דאמר אין מלות מבטלת זח"ז אלא והאי הוא פשוט דה"ק הם"ם ופליגא דר"ח דאמר כשם שאין מלות מבטלות זח"ז כך אין איסורין מבטלין זח"ז וכ"ל סבר דלא אמרי' מלי מלות מבטלות זח"ז כיון דשם אינם אלא חצי שיעור לפיכך אין איסורין מבטלין זח"ז ע"כ :

ו **ול"נ** כיון דר"ח הוא דאמר הכי הך כשם ואחרי שמעינו מר"ח הך כשם לא אמר ופליגא אהילל אלא הם"ם קבל דברי ר"ח ודאמי זה תלוי בחילוף וממילא ר"ל כרבנן ס"ל וה"ם ופליגא אדר"ח דר"ח ס"ל להלכה כהילל ור"ל פליג אר"ח הוא ס"ל הלכה כרבנן ולא שייך לומר דאמורא פליג אתנא הילל אלא פליג ממה דר"ח ס"ל הלכה כהילל אימו פליג עלי' ואדרבה גם הלשון משמע כך דלכאו' הוה סגי להם"ם לומר ר"ח אמר כשם דמלות אין מבטלין דתניא אמרו עליו על הלל הזקן שכי' כורכם ה"ו והם"ם הלא לתרץ גם לר"ל וכי פליג אהילל והא אין אמורא פליג אתנא לכך קאמר הם"ם מאן שמעת לי' דס"ל שכי דאין מלות מבטלות ותי' נאו כ"ע שכי ס"ל אלא הילל אלו' משמע אבל רבנן פליגי עלי' ור"ל ס"ל דר"ח ס"ל הלכה כהילל ור"ל ס"ל הלכה כרבנן ואיימו דפליגא אר"ח מעתה קו' הביא הילל על הרמ"ם במקומו ש"כ לריכין אנו למה שהזקק הביא הלל בדעת הרמ"ם שכ' דלעולם הרמ"ם ס"ל כרמב"ם דאין איסורין מבטלין זח"ז אלא אע"ג שהביא הרמ"ם רחי' מר"ל מן הפיגול והנותר והטמא אף שאין הלכה כן ממילא נלמד מני' לענין איסור בגו"ט עד ס' איסורין מבטלין זח"ז משום דהרמ"ם הביא רחי' שאנו במכש"כ שכ' בסוף התשובה וז"ל וכל שכן דבר שאיתבטל בתיתת טעם כדפרשתי לעיל עכ"ל ועיל כ' וז"ל והשתא אפי' דבר שבטל ברוב איסור מדבטל איסור בס"כ דבר שאסור בע"ט שהאיסור מבטל כמו שהיתר עכ"ל וטוב לנו לסבול דוחק זה כי אלא"ה קשה אלא ה"ל לפסוק כר"ל כנגד ר' יוחנן בירושלמי ואת"ל דאלא לסיק הרמ"ם מן הירושלמי פשיטא דהלכה כרמב"ם דפסק אין איסורין מבטלין זח"ז :

ה **אמנם** סיים הביח הילל אבל על הטור קשה שהוא מביא דברו ר"ל וכ"ל ליכא הטור כמש"ל והוא ודאי פתמא דגמ' משמע בזאבי' דר"ל מתיר אפי' בהילה אלא ה"ם ס"מ מעמא לה אסור מדאו' משמע גם בהילה מתיר ר"ל ובפשוט מוכי הם"ם לר"ל משום דהוה מב"מ ובטל ברוב משמע ג"כ דאפי' בהילה מותר וא"כ ר"ל ס"ל דאיסורין מבטלין זה את זה ממילא ח"ם דפליגא אר"ח דאמר אסורין אין מבטלין זה את זה ומדשקל הם"ם לאיבא דר"ל ורבא מאבי לי' ורב פפא מותיב משמע דהלכה כר"ל דאיסורין מבטלין זה את זה ואריך לומר דלא אסקו התם כדאי' בפ"פ לעיבד לאומרא כרבנן תהלה שלא לכרכם וא"כ ליעבוד כהלל אלא הוא ס"ל דהלכה כר"ל וכרבנן דהלל הלכה ודאי ואפי' לקולא א"כ איסורין מבטלין זח"ז כמו מלות מבטלין וממילא אפי' בהילה אפי' אם נאמר דמסקינן מסוגי' דפ"פ דפסק אי כרבנן אי כהלל וא"כ לענין איסורין לריכין להחמיר לאסורין אין מבטלין זח"ז א"כ י"ל דגם ר"ל מודה לענין הילה לאסור דאין איסור מבטל איסור ולא פליג אר"ח בשם שמלות אין מבטלין כך איסורין אין מבטלין ואפי' רבנן דפליגו דלא לכורכם אין טעמם משום דמבטלין זו את זו אלא כיון שכל א' מלוה בפ"ע יאכל כל א' בפני עלמו אבל באיסורין מלי רבנן נמי סברי דאיסורין אין מבטלין ור"ל נמי ס"ל איסורין אין מבטלין זה את זה ואסורין בהילה ומה דאמר ר"ל פטור ר"ל ממנקו' דכיון דהילה רוצה אין בו עכ"פ שם שבי' לו ואתרמה לריך להזהירו על השם של איסור :

ז **ואומר** ליצב הרמ"ם בלי דוחק דבית הילל כ' לכך תרוצו הל"ל אות ד' דוחק דרמ"ם הביא רחי' אר"ל בהדרנה ר"ל ס"ל אפי' לאיסור מבטל איסור לדידן עכ"פ איסור מבטל בליבת ביטול ומה דאמר ר"ל פטור ר"ל ממי ס"ל לאיסורין אין מבטלין זה את זה ואסורין בהילה ומה דאמר ר"ל פטור ר"ל ממנקו' דכיון דהילה רוצה אין בו עכ"פ שם שבי' לו ואתרמה לריך להזהירו על השם של איסור :

למ"ם ת"ם והוא דומיא לשון זה אין איסור מבטל איסור משמע אפי' אינו מינו ובליבת ל"ע מאחר דרך היתר יכול לבטל ואין בכח איסור לבטל אין חילוק בין מינו למינו כל זמן שאין בתערובת מין אחר היתר שאין דוקא מלרף האיסור עם ההיתר לבטל האיסור אחר אבל בליבת רק כ' איסורין או פ' מלות אין איסור מבטל איסור ואין מלוה מבטל מלוה ת"כ שפיר כ' הרמ"ם ואי' מר"ל בהדרנה הא ר"ל ס"ל אפי' באיסורין בלא לירוף היתר אסורין מבטלין זה את זה ת"כ אע"ג דאמן לא קיי"ל כר"ל באיסורין לגבי עכ"פ בליבת היתר גם אמן מודים דאיסור מבטל איסור ובהלכה כמבי' בפ"ב דערלה דכלאים מעלה את הערלה . ואי"ל דאתי' המשנה כרבנן דהלל דס"ל מלות מבטלין זח"ז ות"כ יפה מדמי דר"ל ור"ח לדהלל דהא למ"ם ת"ם והוא דומיא לשון זה אין איסור מבטל איסור משמע אפי' אינו מינו ובליבת ל"ע מאחר דרך היתר יכול לבטל ואין בכח איסור לבטל אין חילוק בין מינו למינו כל זמן שאין בתערובת מין אחר היתר שאין דוקא מלרף האיסור עם ההיתר לבטל האיסור אחר אבל בליבת רק כ' איסורין או פ' מלות אין איסור מבטל איסור ואין מלוה מבטל מלוה ת"כ שפיר כ' הרמ"ם ואי' מר"ל בהדרנה הא ר"ל ס"ל אפי' באיסורין בלא לירוף היתר אסורין מבטלין זה את זה ת"כ אע"ג דאמן לא קיי"ל כר"ל באיסורין לגבי עכ"פ בליבת היתר גם אמן מודים דאיסור מבטל איסור ואין מלוה מבטל מלוה ת"כ שפיר דאי' מר"ל בהדרנה הא ר"ל ס"ל אפי' באיסורין בלא לירוף היתר אסורין מבטלין זה את זה ת"כ אע"ג דאמן לא קיי"ל כר"ל באיסורין לגבי עכ"פ בליבת היתר גם אמן מודים דאיסור מבטל איסור ואין מלוה מבטל מלוה ת"כ שפיר כ' הרמ"ם וא

בזמן שלא נזמן אחד ולא נקחתי פנקי לחזור אחר כל הדברים שכתבתי מכבר והשבתי בכל עת לפי מה שעלה בדעתו תמיד להחזיק דברים הרחקונים :

סימן תק"ו

א) ישוב קו' ריש אלגזי הא בחולין אי' פרה שנולד טמא הוא אסור :

סעי' ב' ומסוכה שילדה כמין טומאה מותרת כסתם מתני' בכורות דף ו' נמי פסע' ו' כרבנן כ"כ הסמלתות פ' שמיני והרמ"ם והקשה כרי"ט מלגזי הא ליכא סתמא מחריגא כר"ם מסוכה שילדה כמין טומאה אסור ומיירי בחולין דף ס"ט מצעיא התם בהכר היולא דאסור ברוב היכירם מי חתך על הכר שהולידו מי רובא בב"ח בעיין או לא ופשיט מסתם מתני' דרי"ם בהמה המקשה תמן התם זה הכלל שאינה גופה לאסור זה הכלל למתני' מתי לאו כה"ג ודמי לח למתניי קלוט קלוט כמעי פרה ולהיכא דר"ם דאסור ח"כ תרי סתמא דסתרי וה"ל להחמיר כדאו' ועוד דוקמי קים לי' בס"ם בחולין דהלכה . כר"ם דחל"כ מה דחנן לחוקמי' שלח מליבא דהלכתא ועוד סתמא דחולין עדיפא דהוי סתמא כמקומו לענין איסור והיתר וסתמא דבכורות תנן מגב חורמי' דתנן גבי בכורות :

ול"ב דלח קשה דסוניות חלוקות יש דסוני' בכורות דף ו' נמי פסע' ממש"ה דהלכה כר"ם דמעמי' דר"ם מדכתוב גמל כ"פ ח' בת"כ וח' כמתנה ואתו לאסור גמל שעולה מפרה ורבנן מוקי גמל גמל לאסור חלבו ור"ם מחת הגמל דרים לאסור דס"ל כר"ם כר"ע דדרש חת ורבנן לח דרים חת ח"כ משמע דקיי"ל כר"ם דאתי' כמסקנת דר"ע דדרים חת חת ואתן קיי"ל לדרוש חת בכל מקום ח"כ הלכה כר"ם וח"ם סוני' דחולין דמוקי סתמא כר"ם ממנס הרמ"ם שהביא כמה ראיות מסוניות מחרות דהלכה כרבנן על כן נדחה סוני' דחולין דף ס"ט וע"כ דהכך סוניות דהכי חלקו דסוני' דחולין ס"ל גמל גמל כ"ע דרשי וח"כ ע"כ מוכח דגמל במעי פרה אסור דחי"ל לאיסור חלב הא דרשינן חת חלב ליכך סוניות ס"ל דרבנן לח דרשי גמל גמל כמו דלח דרשינן שפן שפן מרובעת וחזיר ועוד מוכח דר' יוחנן ס"ט דף מוכח דס"ל הלכה כרבנן דקאמר שם נמלה דמות עוף בבהמה לאסור וכ' תוס' שם מדנקיט עוף לח מתקיים חלב עובר דומי' דעוף דמין לו רגלים דסוי קלוט חפי' ביצה לאויר מותר והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם מתני' ח"כ ס"מ דסתמא דבכורות עיקר וכן מר' יוחנן דף כ"ד מזיר כרוך אחר רחל לאסורה בהיכא דלמא מרחמי' לי' מע"ג דלמו דילי' ס"מ בידוע דהיא ילדה שרי וכ"כ הרמ"ם שם וח"כ ס"מ דסתם דבכורות עיקר :

א) הפרישה הקשה מה ס"ד בבכורות ד"ו דחלב טמא שרי דנילוף מחלב טהורה הא בחלב טמאה איכא ב' איסורים השיב השואל בנביא"ת סי' ל"ו ותי' הנב"י תמוהים (ב) קו' דידי מה ס"ד למילף חלב טמא מחלב טהור כיון דחלב טהור חידוש (ג) פי' במג' וע"כ חלב לא בא מגופה למסקנא בקרבן אהרן שהבאתי בסי' ע"ט ומיושב קו' הפרישה הנ"ל (ד) לפי"ז מיושב דקיי"ל מ"ר אסור כרב ששת הא לר' ששת דבש דשרי ע"כ מקרא בר' יעקב ולא משום דבש לא מתמצי מגופו כבריייתא ונ"מ לר' יעקב דמתיר מקרא דבש צרעין אסור כדאי' בסוגי' והא אנן קיי"ל הלכה כסתם מתני' וסתם מתני' דבש צרעין מותר א"כ דבש ע"כ לאו מקרא מותר אלא משעם דלא מתמצי מגופי'ואמאי מ"ר אסור הא מ"ר לא מתמצי מגופו :

בש"ע סעי' ג' חלב בהמה וחי' טמאה או טריפה ונילה ומי רגלים מסורים בבשרה חלב טמאה יליף בכורות דף ו' יליף מזה מקרא מנמל גמל לרבנן או מחת הגמל לר"ם ופריך תיפ"ל מהטמאים לאסור ליכין ורוטבן (ובפרישה הקשה כך דל"ל קרא תיפ"ל מסברא הוחיל והית מסורה ממילא לף חלב מסורה ז"ל מנמ' מדוחר דמן הסברא בלח קרא הטמאים לח הוי ממיירין דאסור) ומשני דסד"ח הוחיל מדהמה טהורה שני חידוש הוח למ"ד דם נעכר ונעשה חלב או למ"ד דלאו מדם נעכר ונעשה חלב ומי חידוש הוח הוחיל דליכח מידי דחתי ממי' ושרי' והקשה הפרישה לף חם נחמר דחיסור חמה"ח מותר בחלב חיסור בהמה טמחה במקומו עומד ר"ל מל"ל דהתורה כיון דשרי חד חיסור הטיינו חמה"ח דהותר ג"כ ג' חיסורים ותי' הפרישה דליכח בבהמה טמחה ג' חיסורים דחבר מן החי חיינו נוהג בטמחה וח"כ ה"ח הוחיל והותר חיסור חמה"ח בטהורה הותר נמי חיסור חלב טמח בטמחה וכבר"ת סי' ל"ו הקשה הסוחל על הפרישה דעדיין הקשה למ"ד דם נעכר ונעשה חלב מה סד"ח דשרי חלב טמחה לדידי' ליכח ג' חסורים דם וטמחה וה"ק פרישה לדוכתי' ותי' דרק מדם חיכרים נעשה חלב ודם חיכרים כל זמן שלח פירש חיינו חסור וליכח רק חד חיסור דהיינו טמחה . ותמנס הטו"י כ' חבל רש"י לח כ"כ שכ' דמעיקרח הוה דם והחלבו בכרת שרי דלאו מדם חיכרים שלח פירוש נעשה החלב וקו' הסוחל במקומו עומד . ולדידי קשי' שחין מקום להתכוין תי' הטו"י דחי מדם חיכרים שלח פי' קחי ח"כ מה ס"ד ג"כ להתיר חיסור טמח דהח י"ל דפ"כ שריים דחמנח חלב טהורה מסוס דעדיין לח הי' בדם החכרים חיסור דם כיון שלח פי' ונעכר הלכך לח חל עלי' חיסור דם משא"כ חיסור טומחה חיכח כעודו בחיכרים הדם עד שלח נעשה חלב מג"ל דהותר החיסור ושפיר פי' רש"י דבח מדם הנפש וח"כ ה"ק הפרישה לדוכתי' ותי' הפרישה ליתח בקו' הסוחל בשב"י :

ועוד דבלח"ה הוה קשה דמנ"ח בסי' רט"ו חולק חר' יוסה שכ' בשר נבלה בדבש ומתהפך לדבש שרי לחזולין בתר הנתח והקשה המג"ח דהח הש"ם מחמר כחן בחלב דסד"ח דהלב מסור מסוס מעיקרא הי' חבמה"ח חלמח דחזולין בתר מעיקרא ואין למדין מחלב דשרי דחזולין בתר הנתח חלב חלב חידוש הוח ומחידוש לח יליפין ודקשה חלח חמי מ"ל נמי קחמר הש"ס דסד"ח דילפינן חלב טמחה מחלב טהורה ניחח חלב טהורה חידוש הוח ומחידוש לח יליפין וכבר הקשיתי זה לעיל סי' תק"ב ודקשה מה סד"ח דחלב עמח שרי זל"ש קרא נמל גמל

ולבאו' ים ליישב זה ובמ"ש בנמחת חדש כלל כ"ד ס"ק ע' להסיר חלב מבהמות שחוכלין ממ"ש בפסח כמו לענ"ד דחלב לח מיסור דם

למ"ד דם נעכר ונעשה חלב חו לחידך מ"ד דהוי כמו חבמה"ח ועכ"פ יש חו חיסור גמור ומפי"ה סיחר רחמנח מ"ל ממיירין הוחיל וחיסתרי חסתרי כדחי' ביבמות דף ו' ע"ש הוחיל והותר לגרעתו הותר לקיים וכדחי' נמי בבכורות דחי לחו גמל גמל לחסור ה"ח דחלב טמחה נמי מותר ומ"ל דחדרבה מדחיעטרך קרח להסיר חלב מוכח דה"ח לחיסור וח"כ חידוש הוח ומחידוש לח יליפין דדוקח דם סיחר ז"ח דמ"כ חפי' חלב שחר חיסורין נחמר דהחלב חסור משא"כ שחר דברים חיכם בעלמן נעשה חלב ולפי"ז י"ל קו' הפרישה דשפיר קחמר הש"ס דסד"ח דגם החיסור טמח הותרה כיון דחיסתרה חדח חיסור בחלב טמחה חיסתרי נמי החיסור כ' דהייינו חיסור טומחה . חבל להפרישה דליכח חיסור חבמה"ח בטומחה חלח דיימח הוחיל וחיסתרי כב' גופין דהייינו הוחיל וחיסתרי בטהורה חיסור חבמה"ח הותר נמי בטומחה חיסור טומחה מהש"ת נחמר כן מכ"ש לנב"י דליכח בחלב כיון דחמתרי כי בלח פירש עדיין לח חסור משום דם :

אמנם פי' הל"ח בנמ' דהוחיל וחיסתרי כו' הוח תמוה חדח סח נופי' חידוש ומיימ עוד חידוש ועוד כבר חיתי כב' ידיס פי' זה דטמח חדם בחיכורי והפי' בפתיחת הספר שם בדין חלב מחמין שחלכת הבהמות בספח ד"ה ועוד בלח חיעטרך בלח חמרי' הוחיל וחיסתרי חלח בחיסתרי קודם חיסור דחשון שלח בח חמ"כ חיסור כב' חבל לח כשבחו הב' חיסורי' יחד כמו בחלב בלח הותר החלב מחבמה"ח קודם חיסור טמח כה"ג לח הוחיל וחפי' ס"ד ליכח דיבי' חיעטרך קרח לחסרו עיי"ש :

מעתה נשחרנו בקושית חס"ד דחלב טמח הוי שרי ג"כ ותמסקנת ל"ל קרח ע"כ מחוורתח כמ"ש בשם קרבן חהרן בפ' הל' ג"כ ודלמסקנת חין חלב בח מגופי' וכזה פליגח הס"ד והמסקנח וה"ק הש"ס דלי' לחו קרח דנמל גמל לחסור די"ח דחלב חיכום הוח להתיר שבח מדם ועשה חלב חו מגופי' דחבמה"ח וכדי שלח יכי' חיכום הח' דקודם שנעשה דם שרחוי להיות דם נעכר ונעשה חלב וכן מחבמ"ה לח נעשה החלב חלח מה שנפרד מן המחלב ונעשה מפקה עומד בתוך הגיף חבל לח מן הכשר והחיכרים נתהווה משו"ה מותר ספיר בלח חיכום כלל וכיון שכן ספיר סד"ח דגם חלב טמחה נמי שרי כיון דלח בח מבשר והחכרים חלח מן החוכל והמפקה ועומד בתוך החכרים בפני עלמו וח"ש הש"ס דמה שהקשיתי דחיכום הוח וגם קו' הפרישה דהוי תרי חיסורים דז"ח דמה דחמר הש"ס דהוי חיכום ר"ל וכי לאו חיכום הוח דחי לח היתר הכ' חלב ה"ח דבח מחמה"ח חבל לחמת חחרי שנחיתר הב' חלב טהורה ל"ל דלח בח מחמה"ח דוקי חיכום הוח הבח מחבמה"ח ויהי' מותר ח"ו דלח בח מגופה וליכח חפי' חד חיסור כלל גם בטמחה וכך לגרסם לפרש דברי תום' בחולין דס"ג ד"ה ריקמה שב' דחיעטרך בח היעשה בהיכא טמחה חסור ולח הוי חסרינן מכל היוחל מטמח מסוס דהיכא חיכום הוח דלח חשכחן דחתי ממי ושרי סד"ח דשרי חף בטמחה וכו' כמ"ש פי' דברי הגמ' כך לגרסם לפרש דברי תום' שבביח רק כדברי גמ' ור"ל דחיכום ביצה שרי ח"י דלח כמגופה הוח ומש"ה שרי ספיר דגם טמחה שרי וזחת סי' כוונת עכבר בספרי להלכות פסח שם בתשובה ד"ה ועוד דלח וז"ל שם חיכום הוח שבי' דלאו לחסור מבשר חבר מן החי ושריים סד"ח דחלב שרי בפ"ע ע"ל כוונתו מבוחר בקרבן חהרן דלאו מגופה הוח ולחמת לאו חיכום הנח ועי"ק סי' תקי"ז שב' שד שמוכי' לפי' קרבן חהרן :

איברא מהרח"ש ג' דלח ס"ל כפי' הזה דמה בחמר דחלב חיכום הוח בחמת לאו חיכום לחסור דה"ח דחלב בח מן הבשר חבל עכשיו דשרי בחמת לאו חיכום הוח מגופי' חתי דהח הרח"ש הקשה דמה חיכום חיכח בחלב דהח חשכחן גם ביצה דיוצה מן החי ולפי"ה שרי משמע

דגם עכשיו להחמת דחלב שריה הוי חלב חידוש דאם בחמת לאו חידוש הוא ל"ק קו' הרמ"ם וכפר"ת ט"ק ט' הקשה קו' זו וכ' תי' חידוש וכבר קדמו הרמ"ם מכל מקום פי' הקרבן מהכן מוכרח כהנ"ל :

ויש מקום ליישב זה דעת רשמשונה בש"ע דמ"ר לסור כרב שאת בכורות דף ז' משום דמ"ר לא מתמלי מנופן . ודוכחה דשרי לאו משום דדבם לא מתמלי מנופן כבריתא שם חלא כר' יעקב דבם קרא קא שרי א' יעקב דבם זנין דלא מרבי מקרא משום דיש לו שם לויי וקשה הא שתם דמם מכשירין דדבם זנין מותר וכמו שפסק ר"ת הובא ברא"ש וכ"כ ה"ה בפ"נ דמטעם זה פ' הר"מ דלא כרב שאת מפתמה דמם מכשירין דדבם זנין שרי דלא כר' יעקב דדבם מותר מקרא דלר' יעקב מ"כ דבם זנין מסור חלא טעמי דדבם דשרי משום דלא מתמלי מנופי והלכך פ' הר"מ דמ"ר טמחה ממי שרי וקשה הפסקים שני' במ"ז ס"ק מ' הקשה הכי ממחבר דמ"ר מסור כר' שאת ושתם מחני' דמכשירין מתיר דבם זנין והוי תרתי דסתרי ולהכ"ל יש ליישב הנמ' דף ז' הוי ס"ל דחלב מנופי דבחמה מ"כ ר' שאת דחוסר מ"ר דלא מתמלי מנופי ומפי"ה מסור ופריך לי' מבריתא דמתיר דבם חלי' הטעם משום דלא מתמלי מנופי ולריך לאוקי ר' שאת חלי' כר' יעקב דבם זנין מסור ויליפינן לחומרא הלכך מ"ר מסור . ורלי' בס' היאר סי' תל"ג דים לכוין בדבריו שהקשה ותי' כן במ"ם וע"כ ר"ם ל"ל הלכה כשתם מחני' כללא הוא בכל מקום חמנם חלן סמכינן מסורי הל"ל דף ו' דגם חלב לא מתמלי מנופי מ"כ מ"מ רב שאת דגם מ"ר מסור חע"ג דלא מתמלי מנופי מ"כ מ"ל דרב שאת כר' יעקב וכמו לחסור לר' יעקב דבם זנין דלא מתמלי כן מ"ר מסור ז"ת ד"ל דבם זנין מותר גם לר' שאת כשתם המכשירין דסלי"ת דבם קרא שריה היינו כל דבם חפי' של זנין דלא כר' יעקב דמהלך בין דבם לבורים לדבם זנין ולחו דבם שרי מטעם דלא מתמלי מנופי לחוד דהא חלב וה"ה מ"ר מסור חע"ג דלא מתמלי מנופי ולא כל"ק דס"ל מ"ר שרי דל"ק ס"ל חלב מתמלי מנופי חלא ה"ט דבם שרי מקרא שוף טמא ל"ת חלב מסרין שוף טמא מותר כשתם המכשירין וליכא ג' מחלוקות דהיינו הבריתא דקחמר דטעם דבם מותר משום דבם לא מיתמלי מנופו ולא כר' שאת דלסור מ"ר חע"ג דלא מתמלי ור' יעקב מתיר דבם מקרא והילוק בין דבם לבורים לדבם זנין וסתם מתני' דמכשירין לחה שכתבתי דמ"ל דרב שאת דחע"ג מ"ר דלא מתמלי מנופו מסור ודבם דשרי מקרא ולא מחלק בין דבם זנין לדבם בורים וליכא ג' מחלוקת דל"ל דבריתא נקיט טעמא דדבם משום דלא מתמלי מנופי ס"ל כמי דבם שרי מקרא חלא דקרא לא שרי חלא דבם בחילו מתמלי מנופו לבל מ"ר לא יליפינן לי' לקולא מדבם חלא לחומרא לחלב וה"ם ההלכתא דמ"ר מסור כרב שאת ודבם זנין מותר כשתם מתני' דמכשירין :

סימן תק"ח

א) חלב טמא ושריפה אסור ואין מלקות א"כ ט"כ ל"ד (ב) ציר טריפה כשעומד בפ"ע יש מלקות וט"כ מה"ת בשנתערב לציר בשר שבישל בחלב הוה בב"ח מה"ת (ג) תי' על קו' ח"ד דל"ל גמל גמל לחלב טמא תיפ"ל משום כל היוצא דלפי תרוצו שוה ציר ושעם הנפלט ועומד בעין ומ"ר וה"א אלא ציר ושעם הנפלט ועומד בעין איכא מלקות ומ"ר הוה דומי' דחלב וליכא מלקות ושעמא דר"ש דמ"ר אסור דמדמי לחלב (ד) או י"ל דילוף לי' מדאיצטרך דבש להתיר ש"מ מ"ר אע"ג דלא מתמצי מנופי אסור וקשי' א"כ קרא לאיסור חלב ל"ל ותי' ע"ז וישוב על רמב"ם דפסק מ"ר מותר דלא כרב ששת (ה) מה שהעלה בפני' בקו"א לחדש דציר טריפה אינו אסור מה"ת מכח קו' תום' חולין דף צ"ט ביון דליכא קרא ומני' דמשקין אינם במותן ועוד לפי דבריו שם בנבלע הציר באוכל דהוה באוכל ודחיתי ראיות שלו וישבתי קו' התום' הנ"ל ולפי תרוצו יש בציר טרפה איסור ובשל שרצים ובהמה טמאה מלקות ואין חילוק בין שותהו בעין לנבלע באוכל אמנם כ' עוד תי' אחר אקו' תום' ועוד תי' מריטב"א וביאור דברי ריטב"א דציר טריפה מה"ת (ו) ישוב אר"מ בפ"י מה' מא"ס דמשקין מפירות אסורין ואין לוקין (ז) ביאור הר"מ דפסק משקין מפירות אסור מה"ת כר' זירא דלא כאביי דס"ל זיעה בעלמא ובזה יש לישב קו' תום' חולין דצ"ט הנ"ל אמאי לרבא ציר טריפה אסור מה"ת היינו רבא לשיטתי' (ח) החס"ו ז"ל מצדד להקל להעמיד בעור ששורין אותו במים וי"ש ולא אסור משום בב"ח והשבתי על כל צדדים שהתיר ובסי' פ"ו העלתי בב"ח ג"כ לרוב פוסקים אם העמיד בעור כשרה נמי אסור :

(א) **בש"ע** כסתי' מ' חלב כהמה ומי' טמחה חו טריפה ולירה עני' פרמ"ג כפ"ך הקו"ח דעל ליירה תיכה מלקות כ"מ מתום' בכורות כל' דקרה התי לגחוי ועשה רוטב ולירן דבקולים הם ועל מיחוי תיכה מלקות דבתי' בכללי הכיולי ס"ה ה"ה ליירן חלה בכ' דר"מ בפ"נ מה' מ"ם חולק התום' שם' דהתי' מרבוי ומיני מלקות ומתי כתבתי סי' תנ"ג חות ד' דהיון מוכרח דהר"מ לה כ"כ חלה בחלב טמח דתי מרבוי חלב הטמחים

לאסור ליירן י"ל דמודה דתיכו חלה גלוי מלתח ועיי' בפרמ"ג שכ' ס"מ כיון חיסור לבד וכיון ש"כ מלקות וי"ל עוד ס"מ למ"ם בכבי"ת חח"ח סי' ס"ו חלב בהמה טמחה ט"כ ל"ד דממעטת ומעטולי מדין לח מליון למילוף דהתם כח מחיסור שי"ב מלקות וכיון דט"כ דרבנן מהני חותם ח' כדתי' בסי' קו"ח ה"ה חלב טריפה נמי ט"כ ל"ד וס"מ נמי בכשפך דספק מותר ועיל"ק סי' תרע"ז מרשב"ח וריטב"ח בציר מלקות נמי חיכה :

(ב) **עוד** כ' הפרמ"ג חפי' לר"ן בפ' כ"ה רוטב היולא ע"י בישול לרש"י דס"ל טכ"ע ל"ד ה"ד רוטב שי"ב תעדוכת חלב ליר הטומד בפ"ע הוה ד"ת ע"כ וכ"כ בריטב"ח חולין דקי"ב נבי כ' מרי בר רחל לימלה בשר שחוטה עם בשר טריפה ופשיט לי' דבח מהטמחים לחסור ליירן ורוטבן חע"ג דחכן קיי"ל ט"כ ל"ד הח רבח נמי ס"ל הכי ופשיט מבריתח זו ובשום מקום לימן מלינה רחי' מבריתח זו לט"כ מ"ו דכל שהטעם עומד בפ"ע הוה מה"ת ולפי"ז טעם הנפלט ועומד בפ"ע דהוה כליר י"ל דהוי מלקות ואם נבלע חח"כ לדידן דקיי"ל ט"כ ספיקו חסור וכ"מ בר"ן שם דרב מרי ס"ד דליר זיעה בעלמח ורבח פשיט לי' דלחו זיעה הוח וח"כ הוה בשר בשר וח"כ מסתברה כמ"ם בפרמ"ג חלב בליר הוה בשר בחלב מה"ת ולח כח"ד סי' ל"ח ס"ק ט' דליר בשר זיעה ע"י מליחה זיעה בעלמח הוח חלח דמחלק שם בין קודם שנעשה רותח דמיח חז זיעה בעלמח דעדיין לח מוליח טעם כיון דים מלקות בליר הרי הוח מגוף הבשר טעם הבשר ושומד הטעם בפ"ע כדמוכח מכל הל"ל ולפי דבריו מיבש הסוגי' מה פשיט רבח מהטמחים וכי רב מרי לח ידע דבליר חיסורח חיכח וכן מה פריך חח"כ הש"ס ולפשוט מעמוגל דחמר מליח כרותח מה הוה ס"ד דרב מרי ל"ל לפרושי ולחדש דבר נגד הרחשונים דבבר פי' יפה הסוגי' הרשב"ח בחדו' שם והריטב"ח כ' עוד פי' חחר ולבסוף הסכים לפי' הרשב"ח וכמ"ש סי' ל"ח סק"ג כ' מרש"י נופי' הכי בטעם העומד בפ"ע הוה מה"ת דרש"י כ' חולין דף ל"ח ד"ה לטעם בעיקר דמחן דס"ל ט"כ דרבנן מקרח דחחרי רבים להבות הרי דטעם העומד בפ"ע מה"ת ולריך ביעול ברוב חלח דח"ד כ' הטעם דחי"ח דטעם הנפלט מרבנן דזה חי"ח דילפינן מהטמחין לחסור ליירן וכל היולח בממ"ל סי' פ"ח ומ"ת יסי' טעם הנפלט נרע מבחר כל היולח עכ"ל ולפי דבריו דחסור ליר וטעם מטום היולח כמ"ם סי' פ"ח משמע דליכח מלקות בליר וטעם הנפלט וכמו שחכתוב דבריו ממ"ם כחן סי' פ"ח סק"ח ול"ל דליתח חלח דחיכח מלקות ודבריו כחן סק"ח חיכם מתבווים .

ג) **הנה** בח"ד כחן ס"ק ח' כ' וז"ל עט"ז סק"ח עד דכל היולח מן הטמח טמח והוח מדמי' והקשה ח"ד ל"ל נמל נמל להסור חלב טמחה בכבורות דף ו' הח בלח"ה חסור מטום כל היולח מטמח טמח . ב' חמחי ליר דנים טמחים מדרבנן הח יולח מטמח ותי' דכל היולח מקרח דהטמחין לחסור ליירן ספקח לן ול"ד ליירן חלח כל היולח מהן ומשו"ה בדנים טמחים דליכח קרח מהטמחין כמ"ם חום' חולין דף ל"ט דלח ליירן מותר לף כל היולח מותר וכ' לפי"ז ח"ם דחום' דף ז' ד"ה רוב דנ מהור שמעלח כמעי דנ טמח חמחי מותר ולח חסור מטום כל היולח כו' דסי' להם להקשות קו' זו ג"כ ליר דנים דמותר מה"ת דליתסר מטום כל היולח מקרח דהטמחין ליר דנים טמחים מדרבנן הח יולח מטמח ותי' דכל היולח מקרח דהטמחין לחסור ליירן ספקח לן ול"ד ליירן חלח כל היולח מהן ומשו"ה בדנים טמחים דליכח קרח מהטמחין כמ"ם חום' חולין דף ל"ט דלח ליירן מותר לף כל היולח מותר וכ' לפי"ז ח"ם דחום' דף ז' ד"ה רוב דנ מהור שמעלח כמעי דנ טמח חמחי מותר ולח חסור מטום כל היולח כו' דסי' להם להקשות קו' זו ג"כ ליר דנים דמותר מה"ת דליתסר מטום כל היולח דזה לח מתיישב כחתוס עי"ש ול"ל דל"ק קושיותו רחשית מה שהעתיק כמה פעמים לשון כל היולח מטמח טמח ז"ח בח"ז ולח בלשון המשנה חלח שהיולח מן הטמח ומי' בדף ו' דלשון זה רק לסימנח תקן דלח תחליף נירסת המשנה טהור שילדה טמח טהור וטמח שילדה טהור טמח וכדף ז' דייק רב שמח מיולח מטמחה דמי דנים חסור שלא כהמה טמחה ולח מלשון כל היולח :

ובתום' ד"ה ריקמה חולין דס"ג הקשה כי"ב ל"ל ריקמה תיפ"ל מכל היולח מטמח טמח מה"ט חסרינן מ"ר שלא חמור ס"מ דכל היולח מסור והמ"ד הקשה ל"ל נמל נמל למיסור חלב לחלב ודחי מילטרך דה"ח דברי כמו דמפרי דף ו' דחתי מחכמה"ח ושרי ה"ח מטמחה ממי שרי והכה מתום' שם מסמע דמ"ר מלקות ממי חיכח מדהקשה תום' ל"ל ריקמה למלקות תיפ"ל מכל היולח מה"ט חסרי' מ"ר שלא חמור ח"כ מסמע דנם במ"ר חיכח מלקות ויש לומר חס מ"ר רק מסור ביולח דמיירי כי' הוה כמו מולד מן הטמח וכמולד ודחי חפי' מלקות חיכח עיי' פרמ"ג בס"ז :

ונראה לרש שאת יליף מ"ר מנמל נמל דל"ק* ממו לל"ק דר"ם דמדמי מ"ר שלא חמור לחלב וחלב יליפינן מנמל נמל וליכח מלקות בחלב טמחה ולח עדיף מ"ר מחלב טמחה ח"כ ה"ה במ"ר ליכח מלקות חפי מהטמחים יליפינן ליירן וחיכח ממי מלקות ה"ה לל"ב דכל מ"ר מסור חע"ג דלח מתמלי מנופי ממי ל"ד ליירן דהוה כגוף הבשר חלח דנם לל"ב דמ"ר מסור וחין לוקין בחלב וחפשר ל"ב ס"ל דחלב ממי לח מתמלי מנופי וליר דנים ספיר שרי מה"ת כי ליר יליפינן מהטמחים ולח כל היולח דליכח לשון זה כל היולח וכיון דנים לח פתיב הטמחים לח חסור מטעם ליר ומעין חלב טמחה ליכח למיסר ממי דנים מטום דליר הוה יולח בעין חחר מחלב ממי לח יליפינן כל היולח וכעין שכ' חום' חולין דף ס"ג ד"ה ריקמה דחילטרך כ' קרחי לחלב טמח נמל נמל ומידך קרח בת היעה לביצת קרח לחסור ליר דנים ולח דלח יולח בדרך חחד ח"כ כדנים דלח כתיב קרח לחסור ליר דנים ולח יליפינן לי' מחלב טמח וי"ל מ"ר הוה ספיר דכוותי' דמ"ר שמתחסף במקום ח' וחח"כ יולח ומ"ם דתי' התום' שם דף ז' לח ח"ם לי הוה תום' מקחי ליר דנים נם זה חינו דהח תום' הקשו ממחי מ"ר חסור חע"ג דלח מתמלי מנוף ח"כ למה לי טמח שבלע דם טהור מותר ותי' תום' שעם המ"ר יולח

עמו לחלוחית מהגוף ש"כ י"ל כיר דגים דמנד עלמו מותר דזיעה בעלמה ואחר לחלוחית מן הגוף אין יוצא עמו :

ודיוצא מזה דלמ"ד מ"ר ויר ועשב הנפלט ועומד בעין ומ"ר הכל אסור מהטעמין ללמד שכל היוצא מטעמו טעמו וכמו כמ"ר דליכא מלקות דמדמי לי' לחלב ול"ק ה"ם ל"ב ש"כ גם אינך ליכא מלקות ולמ"ם ז"ש הלא ליכא מלקות בירי ועשב הנפלט ועמד בעין אבל במ"ר ליכא מלקות .

ד ועוד י"ל דמ"ר לרב שפת דאסור מה"ת למה דמוקי רב שפת כר' יעקב דקרא מתיר דוקא דדבורים הם על זגין ונרעין אסור תע"ג דלא מתעלי מגופי' הלכך מ"ר נמי אסור תע"ג דלא מתעלי מגופי' ואפי' למאכר סעי"ב דאפי' בשל זגין מותר כשתם מתעי פ"ו דמכשירין דליכא חילוק בהתירא דקרא דמתיר דבש נמי י"ל דמן דבש מוכח דמ"ר אסור מה"ת משום מדאינעריך להתיר דבש דמשכ"ת דאסור דל"ד להטעמים לרבות יר ולחלב מגמל גמל דאיהו מתעלי מגופו משו"כ דבש ש"ו דאתי לדיוקי דוקא דבש מותר הא מ"ר אסור תע"ג דלא מתעלי מגופי' :

אלא לפי"ז קשה דאם מ"ר אסור מדאינעריך לאסור דבש או מדבש זגין ל"ל גמל גמל קרא דחלב נמי אסור תיפ"ל כיון דמ"ר אסור תע"ג לא גרע ממ"ר ואין לומר כתי' הש"ם דף ו' אפירכת הש"ס ל"ל גמל גמל תיפ"ל מהטעמים לאסור ירק כו' ומשני הש"ם הש"ם חלב ירי לליכא מידי דאתי מהמי ושרי וחלב עכורה מידום שמותר וס"ח ס"ם חלב עמהם נמי שרי דז"ח כיון מה"ת אפי' מ"ר אסור דמיח על ומיח נפיק ולא מתעלי מגופי' דהוה ג"כ מידום ואפי"ה אסרי, דממנ' ש"כ אין ס"ד למילף חלב עמהם מחלב עכורה דשרי דיש להקשות מה לחלב עמהם שהדין נותן לאסור כיון דיוצא מטעמא דהא אפי' מ"ר אסור בטעמהם ולא צריך לומר לדיתא למ"ם דרב שפת פליג אמ"ר דאסור מדבש די"ל דשאני דבש שאפשר עכור ונשתנה ממעמ הגוף לא הוי ידעינן מני' מ"ר דאסור בטעמהם ולא צריך לומר לדיתא למ"ם דרב שפת דלא"ק דמ"ר אל חמור דעבירת אסור כיון דנשתנה ממעמ הגוף) והמקשן פריך לר' שפת מכ"ם דאי' בבריתא דדבש שרי משום דלא מתעלי מגופי' מכ"ם מ"ר דלא נשתנה מהגוף דיהי' שרי ומשני ר"ם כר' יעקב ס"ל דדבש מקרא דמתיר ולא משום דלא מתעלי מגופי' וש"כ קשי' ליכא לאוקי שפת דאסור מ"ר תע"ג דלא מתעלי הא דבש שרי דקרא התירו מ"מ דאי' נמי ליכא מדאינעריך לאסור דבש ס"מ דמ"ר אסור די"ל לעולם מ"ר דלא נשתנה ממעמ הגוף שרי ודבש דנשתנה ממעמ הגוף ה"מ לאסור מדאינעריך קרא דשרי ולא ה"ט דמ"ר אסור משום דמדמי לי' לחלב דג"כ לא נשתנה דבך הוה מתולדתו ומתעלי מגופי' לא ס"ל דלר"ם הלכך גם מ"ר אסור :

דאתינן להכי י"ל הרמב"ם בפ"ג מה' מאכ"א דלאסור בשר בחלב אפי' כל' שפת דבשם מקרא שרי וכ"כ בפי"מ בפ"ו דמכשירין דדבש מקרא מותר וכמ"ש בתי"ט שם פ"ב ל"ל גמל גמל לחלב עמה ולא ס"ל תי' שלי הל"ל ול"ל רב שפת דדייק מן המעמה דמ"ר אסור לי"ל קרא לחלב עמה אלא למסקנא ידעינן לי' מ"ר וחלב הכל מדאינעריך קרא להתיר דבש ס"מ הא שאר דבר היוצא מטעמא אסור בין מ"ר מכ"ם חלב ול"ל גמל גמל לא דבש כדאי' בבריתא דף ו' ע"ב כמו הלא דרשינן שפן שפן תרנבת תרנבת חזיר חזיר ואת הגמל את לא דרים כמו דאי' שם דף ו' דרבנן לא דרשי את וא"כ ליכא קרא לחלב עמה אבל אלו דדרשינן גמל גמל אלו דדרשינן את בכה"ת א"כ ליכא קרא דחלב אסור ול"ל קרא תיפ"ל אם מ"ר אסור מכ"ם דחלב אסור ח"ו דמ"ר מותר הלא כתיב שפת :

ה והנה בגיר טריפה דפשיט רבא לגיד מרי מהטעמים דאסור מה"ת הקשה תוס' דף ל"ט ע"ב ד"ה שאני גיר וז"ל ונקט תימה כיון דצריך קרא בשר וכשהוא עומדים מדכתיב עומדים הם לכם ודגים דליכא קרא לא אסור מדאו' היכי מייתי רבא התם רבי' מהטעמים לאסור גיר של טריפה עכ"ל ומכח קו' זו כ' פ"י בקו"ח לחדש דה"ב דרבא לאו לעניין גיר גופי' קפשיט לי' דליתסר מדאו' דה"ב אם שהה להגיר של טריפה ליה כי' איסור דאו' מטום דזיעה בעלמה הוה (דהלכה לפי"ז דמקשן של איסור חיים כמותן) דלכולה כתיבה כי' אלא עיקר פשיטתי' דרבא אלא לעניין אם חזר ובלעו בשר ה"ל לאוכל כמעיקרא ודבר זה למדתי מתוס' בכורות דף ו' ד"ה גיר שב"ב לעניין רוטב אלא רב מרי מספקי לי' אם יש כח במלח להפליט גיר ובהא פשיט לי' שפיר מהטעמים לאסור גירו גיר היוצא דיוצא ע"י מליחה ש"מ דיש כח במלח להפליט גיר וה"ה להפליט וכפי' הרשב"ם עכ"ד אם כן לפי דבריו גיר טריפה רק מדרבנן אסור :

והנה דבר זה אמחדש עוד שם הפי' דאע"ג שהוא מדרבנן ס"ד בשותה חלב מה דפשיט רבא שהוא מה"ת בחזר ובלע כאוכל דהוי אוכל כדמעיקרא מלתא יתירתא הוא דהא אפי' הוא בכל ענין מדרבנן ואפי' בחזר ובלע מ"מ פשיט רבא שפיר ספיקו דרב מרי דיש כח במלח להפליט גיר וגם מה שמניח סיעתא מתוס' בכורות ליכא רבי' דתוס' הקשה שם ל"ל קרא הטעמים לאסור גירן ורוטבן. והקשה תוס' לרוטב ל"ל קרא תיפ"ל מטום ט"ב וכ' תוס' כתי' כב' לתירוץ הקשה ומיהו מגיר לחודי' לא הוה שמעינן דלהוי שתייה כאוכל הוי אלי לאוקמי בשקפוהו וחזכול ע"ל והיכי מוכח מתוס' כאן דאם הי' מותר בבשין מטום דהוה שתי' בחזר ובלע דכי כמעיקרא דהוי כאוכל ותי"ל דרחיות פ"י ממ"ם תוס' דלאינעריך קרא להמתקו וגמעו דקשה דמ"ב ט"ב היכי משכחת לאסור מה"ת ח"ו בחזר ובלע דהוה מוכל כדמעיקרא מלתא יתירתא הוא דהא אפי' הוא בכל ענין מדרבנן ואפי' בחזר ובלע מ"מ פשיט רבא שפיר ספיקו דרב מרי דיש כח במלח להפליט גיר וגם מה שמניח סיעתא מתוס' בכורות ליכא רבי' דתוס' הקשה שם ל"ל קרא הטעמים לאסור גירן ורוטבן. והקשה תוס' לרוטב ל"ל קרא תיפ"ל מטום ט"ב וכ' תוס' כתי' כב' לתירוץ הקשה ומיהו מגיר לחודי' לא הוה שמעינן דלהוי שתייה כאוכל הוי אלי לאוקמי בשקפוהו וחזכול ע"ל והיכי מוכח מתוס' כאן דאם הי' מותר בבשין מטום דהוה שתי' בחזר ובלע דכי כמעיקרא דהוי כאוכל ותי"ל דרחיות פ"י ממ"ם תוס' דלאינעריך קרא להמתקו וגמעו דקשה דמ"ב ט"ב היכי משכחת לאסור מה"ת ח"ו בחזר ובלע דהוה

מוכל כדמעיקרא תמו' כדבר די"ל ט"כ חיכא כרוטב ויש כו תערובת איסור ו"ט כ"ט מלקות ליכא ואיצטריך להמתקו וגמעו דאפי' מלקות חיכא כאתיית המיסך כעין כגון המתקו וגמעו :

ולענ"ד ניחא קו' התוס' לפוסקים דגיר טריפה מה"ת דילפינן לי' מחלב טעמא דאסור מגמל גמל ה"ה גיר ה"ת דאסור כמו דפריך בש"ס בכורות דל"ל גמל גמל תיפ"ל מהטעמים לאסור גירן ש"כ מדפריך מגיר אחלב ש"מ דאחלב הדין נותן דלהוי שקול עם גיר וכמו אחלב אסור גיר נמי אסור וא"כ כמו דחלב מגמל גמל דאיהו מתעלי מגופו משו"כ דבש כן מגיון למילף גם גיר טריפה מחלב טעמא ואפשר במכ"ם נפשיון לי' דמה חלב טעמא דה"ת דשרי כמו חלב טהורה דבא מן החי ואפי"ה אסרי, הכי מכ"ש גיר טריפה דאסור מגופו כיון דילפינן לי' מחלב טעמא משום שיוצא מן הטעמא ליכא חילוק ולא מלקות ולפי"ז לא קשה קו' התוס' מוכן הכ"ל שקושיתם דמ"כ גיר טריפה כזיעה בעלמה דמ"ל דילפינן לי' מהא מאיהך דהיינו טריפה מצרעים ז"ת דהא אינעריך ב' כתובים בצרע ובבשמה טעמא וכ"כ הכ"ת אין מלמדין ומה"ט בדגים ליכא קרא מותר מה"ת ולמ"ם לק"מ גיר טריפה מיגיון למילף מחלב טעמא לאיסורא עכ"פ וכ"כ בצרע הטעמים ובבשמה טעמא דליכן אסור אחי דבהמי אפי' מלקות ליכא ובמ"ם תוס' בבתרות דליכן מהטעמים בצרעים שקול הוא עם המתקו וגמעו דליכא מלקות . וגיר דגים אפי' לאיסורא לא מיגיון למילף מצרע דאחי גיר דגים דזיע בעלמה הוא ותע"ג דרבא מביא קרא דף ק"כ גיר טריפה מהטעמים דרך הש"ס הכי להביא קרא אחר תע"ג דשמעי' מקרא אחריתא אבל פשוט כ"ל כיפוב קו' התוס' ולכך כ' תוס' רק קלת תימה מצרע דכ' ש"ם דילן ס"ל דקרא בבשמה טעמא דדרים ליכן ורוטבן לאו דרבא נמוקא ש"כ ליכא ב"כ הכ"ת וילפינן מצרעים דליכן אסור .לתי"ב למילף קרא בשרים. אמנם בריב"ם דף ק"כ מתרץ בתוך דבריו קו' התוס' הל"ל דף ל"ט ו"ל על רבא דמביא קרא דהטעמים לאסור ליכן ורוטבן כ' כדף כ' חיכא קרא דדבש מני' ליה לגלה והביא קרא דצרעים דהכי סוגי' דתלמודא ע"כ"ל :

ולמ"ש לעיל דגיר טריפה אסור מחלב טעמא ומלקות ליכא דלמלקות ליכא אפי' בהכ"ת הטעמים בצרעים ובבשמה טעמא . וי"ל ה"ם כל יוצא מאיסור הכי הוא איסור ליכא ומלקות ליכא ו"ל ה"ע דר"מ בפ"י מה' מ"א ס"ב כל איסורין הטבול ושהדם בו מקרי בשתן ואין לוקין דמשמע אבל איסורי ליכא ולא"מ משום שלא כדרך אכילתן אפי' מה"ת וכ"מ שם דהוי אסמכתא ובפי"ב מה' מ"א ה"ב בקו"ח ס"ל שלא כדרך אכילתן אפי' איסורי ליכא ולהכי"ל דאיסורי ליכא משום כל היוצא מאיסור אסור מה"ת כגיר טריפה ואין לוקין :

ז אמנם דאתיין להכי י"ל טעם אחר לגיר טריפה אסור מה"ת אפי' לגלה כתיב הטעמים ורבא ס"ל לרב מרי דאסור מה"ת הייט כמ"ש הלח"מ שם דרמב"ם פסק כר' זירא פסחים דכ"ד דמקשן לאו זיע בעלמה הוא אלא משום דהוי שלא כדה"ב ום"ל לר"מ דמ"מ אסורין מה"ת [וכ"ל תע"ג דמשל"מ בסוף הים ת"ת כ' שלא כדה"ב מותר מה"ת מדברי שלא במקום סכנה י"ל ה"ד שלא כדרך הנאה לגמרי כגון שנתיר דבר מאכל לרפואה אבל מקשן מדבר מאכל אסור מה"ת] וקשה אתרוצו שלא"מ דאחיך פסק הרמב"ם כר' זירא לגבי אביי דבתרא הוא ועוי' פ' בק"ת דאמי סוגי' דהולין דף ק"כ דלא כר' זירא דאמן וחלב ובלה גיר ומקשה מייב ולר' זירא הוא שלא כדה"ב ובפלו שלא כדה"ב מותר ומ"ם הלח"מ שם מדקי"ל כר' יוחנן קי"ל נמי כסיעתי' כר' זירא וקשה אתו אביי פליג אר' יוחנן :

אמנם י"ל דת"ם הרמב"ם דבפסחים דף כ"ו דייק אביי לא אפשר ומצוין מותר דלא כתבה דאסור אר' יוחנן בן זכאי שדרש כל יום בכל שעה היכל משום דהוי לא אפשר בע"ח ומצוין בכל מי' ושרי ומשני רבא שאני היכל דלתוכו עשוי, דהוי שלא כדרך הנאתן וי"ל דרבא ס"ל כר' זירא דמקשן לאו זיעה חלה דה"ת דאין לוקין על מקשן מצוות ורמוים על איסור משום דפירות לאכילה עומדים והוה מקשן שלא כדה"ב ה"ה הסיכל לתוכו עומד הוי הלא חון לסיכל שלא כדרך הנאתן אבל אחני ס"ל דשאני מקשן דזיע בעלמה הוא אבל משום דעומד לאכילה הוה מקשן כדרך הנאה כיון דאיהו נהנה כדרך הנאה ה"ם בגילו שלא היכל מחון הוה מאוכר ועומד ובמשל"מ שם למה לא כ' הר"מ בעמא דאי' בגמ' היכל לתוכו עשוי' ולהכי"ל ת"ש. משום דהוה קשי' לי' לרמב"ם דמה בכך לתוכו עשוי' ואיהו עומד לכך והוה שלא כדה"ב וא"ם דאין לוקין אבל מ"מ מה"ת איסור ועדיין קשי' לרבות לכך מוסיף הרמב"ם טעם כיון דמהנה מכוחו מאוכר מותר לגמרי מה"ת שלא כדה"ב. עכ"פ יוצא מהכ"ל דרבא ס"ל דמקשן לאו זיעה בעלמה הוה אלא משו"ה מקשן לא הוה כמותן משום דהוה שלא כדרך הנאתן ת"כ ניחא י"ל קו' התוס' דף ל"ט ממתי"ב גיר טריפה לרבות איסור מה"ת מהטעמים הכא מה למביא קרא. דהטעמים תורתי' דמביא קרא תע"ג אלא יליפינן מני' וכמ"ש הריב"ד הכ"ל מ"מ קושטא הוא לרבות מה"ת איסור דאיהו לי"ל דאביי דמקשן הוה זיעה בעלמה משום דאיהו עומד לכך הוה שלא כדה"ב ורק מה"ת איסור כרבא לסיעתי' הכ"ל אבל אין לוקין :

ועוד י"ל קו' תוס' מוקין דף ל"ט ע"ג כהמה טמאה מיקטרך קרא לגיר ולא יליפינן מהטמאים דשרצים מכל כהמה טריפה ספיר יליפינן מכהמה טמאה דבהמה מכהמה יליפינן כעין זה כ' תוס' דף ס"ג דביצת שרץ לא יליפינן מביצת עוף טמא דכתיב בה היעלה לכך בביצת שרץ כעין דוקא ריקמה מכל ביצת טריפה יליפינן מביצת עוף טמא דעוף מעוף יליפינן מעופ"י שזה מן סיתר :

והנה כל הטורח ליכב קו' התוס' דף ל"ט הוא מליבא דסוגי' דפסחים דף כ"ד דאכלי אמר דמסקינן זיע בעלמא וקרמי דמבית הסו"ם דאכל ומתן ונבילה אתי דוקא להמחהו וגמעו אבל ליר לא אסור וכ' כפ"י דגם תוס' בחולין דל"ט הכי ס"ל מדכ' בדגים דדרסינן גבי שקן לאסור לירן ורוטבן אסמכתא אמאי לא אסור מדאו' דומיא דכל איסורין שבתורה דיליפינן להו מנבלה ומתן ושרצים וליכא למימר דים סוף סברת לחלק ולומר דליר דגים הוה זיעה בעלמא טפי מבשר מסקין זה אינו דהא אתמר קאמר שאני ליר זיעה בעלמא ולא קאמר שאני ליר דגים דזיעה בעלמא וכיון דלא יליפינן ליר דגים לאסור מה"ת כמו כן ליר טריפה נמי לא יליפינן מחלב ומתן ונבלה מקבי תוס' וכן דעת תכ"ל סי' כ' דכך ס"ל סוגי' דפסחים דף כ"ד דכל ליר זיע בעלמא ומתן וחלב ונבלה הכי קרמי אחי' רק להמחהו וגמעו דשאי' בכולל אכילה אבל ליר לא מרבינן ות"ק קו' התוס' ויש"י כמה תרוצים לרבות אבל לסוגי' דחולין דף ק"כ דמרבינן מחלב ומתן ונבילה המחהו וגם לירן ת"כ מעיקרא לא קשה על רבא קו' התוס' דמנ"ל לרבות ליר טריפה אסור דהא בכל התורה כולו יליפינן ליר לאסור מחלב ומתן ונבלה וכ"כ לחדי' כר"ן וכריטב"ח דף ק"כ מרבא דמציע קרא דשרצים לחומרי' כ' כן הריטב"ח ולק"מ קו' התוס' לפי סוגי' דחולין דף ק"כ וכריטב"ח כ' נמי דדוקא ליר דגים זיעה בעלמא הוא ול"ל כיון דקאי בדגים ת"ל לומר שאני ליר דגים ואני כתבתי בספרי לאו"ח סי' תמ"ב דאפי' לאחרי דפסחים דמסקין פירי זיע בעלמא דמסקה של פרי ת"ל טעם הפרי וחציב קיוהא מסת"כ ליר של בשר כיון דהמחהו וגמעו מיבב דשאי' כאכילה גם לירו ומסקין שלהם כמותן דת"ל טעם כעיקר הבשר וכתבתי שם זה לפניך די"ם לא חמץ גמור הוא כפו"ת פ"י ולא כחכם לבי ח"כ גם לסוגי' דפסחים י"ל הא ליר טריפה יליפינן שפיר מחלב ומתן ונבלה ועיי' כפי' דלקמן שדעת הר"מ דאפי' ליר של איסורים הינו לאסור מה"ת ות"כ ה"ה כ"ם מסקין מפירות אם סחטו דלא אסורין משום דס"ל ליר זיע בעלמא הוא ת"כ הוא סיבתי לפ"י בקו"ח מ"מ מה דמתיר הפ"י גם שכר שהוא ע"י כישול וע"י כישול מועיל ליתא דהר"מ לא מתיר רק ע"י מליחה וכעין זה כ' בחס"י סי' פ"ח דע"י כישול הוא ת"כ וע"י כבוש למליחה י"ל דזיעה בעלמא הגף מ"מ בי"ם דים כו קיוהא ואינו טעם אפילו . ועוד שהוא מהזיעה ■ לגדד בחמץ שעה"פ כשו"ת פ"י כמס"ם בחיבורי סוס"י תמ"ב :

ושוב עייתי בתוס' חולין דף"ט ע"ב דלא כפ"י בקו"ח לחדש ד"ה ואין להוכיח שב' שם דתוס' ס"ל דכל ליר דרכן וז"ח דהא תוס' תמה שם מה פריך דף ק"כ מליר דגים מהטמאים מכשר עיי"ש מבואר להדי' דרק ליר דגים מותר מה"ת וכן הוא בתוספתא בסמ' בכורות בשם ר"י בעל התוס' וכן דעת כל רחשובים ובסמ"ג כ' נמי כדברי תוס' ונראה בסמ"ג שכך הי' לו בוסחא בגמרא נופי' שאני ליר דגים :

ח ע"י נכ"ק סי' כ"ו ד"ה ומתוך וכתס"ו סי' פ' ד"ה והנה שהביאו בתוס' בכורות דף ו' ע"ב דלתי' הב' לפי' רובא לא אסור משום טעם כעיקר דהא כ' תוס' דשקולין הן רובא עם ליר וזה ליתא וכבויים כזה דברי פרמ"ג בם"ד סק"ח דרובא לתי' הב' לאסור מט"ב אלא לירן לתי למלקות ולזה כ' תוס' דלירן וממחה וגמעו שקולין הן למלקות ומה שמלד שם החם"ו להקל במעשה העמדה שלוקחין עור הקיבה ושורין חותו כמים ויין שרף וחמ"ב שוחטין הטור ומחותו מוך מעורב בחלב ומתגבן וכ' להקל כיון דרוב פוסקים בב"ח לא אסור מעמיד אלא בכ"ע וכאן ליכא טעם ות"ב המוך הזה שנסחט חיבו אלא ליר היוצא מן בשר וכב"ח לא אמרינן ליר בשר כבשר דאין לך בו אלא חדושו אלא שיהי' נזהר אלא יהי' הטור בכוס מעל"ע וכ' שם עוד דאין חבו בקיאין אם הוא יבש כעין ע"ב תו"ד וכ"ל דאפי' הי' יבש כעין עתה כשמרכבו חזר לשבח כמ"ש בפרמ"ג סי' פ"ז בם"ד סק"ג ומ"ש שלא יהי' בכוס מעל"ע עיי' מכ"י כלל כ' חות ד' דגם בכוס מעל"ע חיבו מוליח טעמו ונופו רק ליר והוכיח במיטור דבריט חלו מן הפוסקים זלא בם"ד ופ"ז סי' פ"ג אב' דבכוס מעל"ע הוליח טעם וגם בפ"י סי' כ"ו הב"ל ס"ל כמל"י ובפי' תקכ"ז כתבתי בם"ד ומשם במל"י ובפ"י שם כתבו דבכיבוש ע"י פרע"ם אין מוליח ליר רק ממשו של חיסור ת"ב ל"ל נמי העור שנשרה ומתרבך יוליח ע"י שחיטה נוף הבשר ולא רק ליר ומ"ם לליר בשר לאו בשר הוא שאסור מה"ת משום בב"ח כך עלה בדעת פרמ"ג בם"ד סק"ח כאן אבל סיים דים להחמיר די"ל כיון הטמאים לרבות לירן ה"ל גילוי מלתא בעלמא ואפי' בב"ח אסור ואני כתבתי בם"ד לקמן סי' פ"ז דרוב הפוסקים בבב"ח נמי אסור מעמיד בכל שהוא ת"ב כל שמעמיד עם עור אפי' משל בשרה אסור ולא בטל בם' ומאר לדדין של חס"ו זלה"ה בהס על מה לסמוך :

סי' תקט

א ישוב ארמב"ם דפסק דלא כר' ששת דאוסר מ"ד של טמאה ור"מ מתיר דהיינו הר"מ לשיטתי' דס"ל ציר של איסורין מותר וה"ט דלא ממצי מנופו (ב) עור ישוב ארמב"ם דסתמא דגמ' דלא כר' ששת או לר"ש ס"ל לר"מ קשה קו' התוס' אמאי דג טמע שבלע דג טהור מותר ולר' ששת מתורץ בדוחק (ג) המרדכי כ' דמ"ר דסוסים וגמלים פירשא בעלמא ושרי ופר"ח הרבה עליו קושיות וישבתי קו' הפר"ח וכתבתי די"ל דר"מ נמי כמרדכי ס"ל הלכך כל מ"ר שרי אפי' דחמור בזמן הזה לא שתי אינשי והוה הבל פירשא בעלמא לתי' ה"ה על הר"מ דפסק כמתני' דמכשירין דאתי' דלא כר' ששת הלכך מ"ר שרי צ"ע די"ל דהמשנה אינו חולק אר' ששת :

בשו"ע סעי' ו' ומימי רגלי' מסוסים כבשרם הכי מ' בגמ' בכורות ד"ז כעי מיני' מרב אשת מ"ר של חמור מהו מ"ר דסוסים וגמלים לא מיבעיא להוה הלא עכירי ול"ד לחלב מי' על מי' ספק כי קמבעיא לי' של חמור דעכירי ודמו לחלב ופשיט ר"ם מן המסחה שהיולא מן הטמא טמא והאי מינא דטמא הוא ות"ד דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו הלא שאי חיבי דחמור דשאי חיבי ומעני לירוקא מאי ופשיט ר"ם מן המסחה שהיולא מן הטמא והאי נמי מטמא קאתי מיתבי מפני מה דבש דבורים מותר מפני שמכניסין בגופן ואין ממלית חותן מגופן ופרש"י וקשי' לרב אשת דהא הכי כיון דלאו מגופן ממילו שרי ומשני הוא דאמר רב' יעקב דאמר דובשא דחמטא שרי שרן עוף טמא אי אתה חוכל אבל אתה חוכל מה שעוף טמא מזרין זה דבש דבורים דבש גזין ולרעין לא שים לו שם לווי ע"כ ופסקו הפוסקים והש"ע כר"ם והקשו על הרמב"ם דפסק הלא כר"ם ולפי' מ"ר של חמור מותר :

ומה שלעי"ד נכר ישבתי בסי' תק"ז וכ"ל כאן עו' כמה סמוכין לדברי הרמב"ם ולישב עי' נב"ח סס"י ק"ה בשים הרמב"ם שב' בפ"ז מה' מא"ס אין מולחין החלבי' עם הבשר כו' משמע שאם עבר ומלח אין הבשר נאסר בכך וכ"כ להדי' מח"כ וכפי' ה"ה ומדלא מילוק אלמא לאפי' שמן אין האיסור עלמו מפעפע ע"י מליחה וכ"כ הר"ן ע"ם הרמב"ן שפי' כך וכ"כ הר"ן ד' ע"ם הרא"ש וקשה מהא דכ' הר"מ בפט"ו מה' מא"ס דבשר נבלה מליח שנפגל עמו בשר שאינה ה"ז נאסר דלמא שהכל נאסר במליחה דמפעפע ותי' דוקא באיסור נבלה מגזירת הכ' דהטמאים נאסרים כתיב בפ' העור והרוטב דף ק"כ בעלמא הוא ותע"ג דהטמאים נאסרים כתיב בפ' העור והרוטב דף ק"כ מפרשינן מהיכי קיי"ל בנבלה אבל בשאר איסורין כיון דאין במליחה אין מפעפע אלא ליר אינו אוסר לירן זיעה בעלמא הוא . ורבא דקאמר דף ק"כ מהטמאים בחימלא בשר בשר עם בשר טרפה אינו אלא דר"ל מפני מזה במליח עכ"פ מפליט ופריך לי' לימא לי' מדשמואל דאמר מליח כרותח עכ"ד ודכרי עדיין ל"כ כיון דס"ל דליר זיע בעלמא הוא אין לאסור מקרא דחלב ומתן ונבלה רק להמחהו וגמעו דשאי' כאכילה אבל ליר אינו כמו בכל התורה וכ"כ בחכ"ל סי' כ' לסוגי' דף' כל שעה לאחרי דס"ל מעקין זיעה בעלמא הוא ויש לומר כמ"ש המהרש"ל שב' אחוס' ד"ה איסור שבא מאליו בחלב ומתן ונבלה דכתיב נפש מרבינן גם ליר אבל שאר איסורים מותר ליר כמ"ש דף ל"ט דמשני שאני ליר דזיעה בעלמא וכן סוגי' דפסחים דאחרי ס"ל הכי במעקין של פירות והר"מ סמך להני סוגיות ולא יליפינן מביניהו כדמי' דף ק"כ מחלב ומתן ונבלה מסתמא הי' יודעים מאיזה מקום דליר מותר כמו בכל התורה וליכא למילף מהני לכתת"כ והא דכ' הר"מ בפ"י מה' מא"ס דמעקין של טבל ומדם כו' אין לוקין י"ל דאפי' איסורי נמי ליכא למ"ג שב' אין לוקין מלין בר"מ שאם שהיו אסור כלל מה"ת שב' היו לוקה עיי' בר"מ בפ"ב מה' שחיטה הי' כי"ב וכ"כ בפ"ב מה' מא"ס הל"ל דהיו אסור מה"ת מעתה י"ל דה"ט דליר של כל איסורין דמותר משום דזיע בעלמא הוא ולא אסור מכל מקום מעתה טמא משום דלא מתמלי מנופי' ות"כ ת"ם הר"מ לשיטתי' דפ' דלא כרב אשת דאוסר מ"ר מ"ג דלא מתמלי מנופי' וכבריתא דס"ל הכי דה"ט דבשר דשרי משום דלא מתמלי מנופי' ות"ם ג"כ לר"מ הבריתא שהביאה בפ' העור-והרוטב דמעקה של טבל ומדם ושבישת וכו' כמותן הוא אחרי' כר' יעקב דס"ל מ"ג דלא מתמלי מנופו אסור ודובשא דמעתה התירו :

ב ג"ך כיסוד הרמב"ם דהכה רב אשת פשיט מן המסחה שהיולא מן הטמא ומשמע דפשט ד"ל דלא דקמ"ל כל היולא מן הטמא ת"כ מ"ר נמי אסור וז"ל דהא הם"ם פריך בדף ו' למה למתני שהיולא טמא כיון דתנן בהדי' טמא שנולדה במין טמא טמא ומשני הם"ם לסימנא בעלמא תני לי' שלא תחליף ופרש"י הגי' ותום' ד"ה ונמה הקשה קו' זו סליך קאמר כאן למה וקאמר לסימנא הא מילתא הוא ומה אתי' תום' לפ"ש בהרמב"ם דתום' תירלו דלי נתן טעם לדבר כרב אשת הו"ל והיולא ותי' זה קשה להיפוך ליתא דאתו רק לסימנא דלתיתי טעם הל"ל והיולא ת"כ שאמר הם"ם ס"ל דלא כר' אשת ויש להסביר כמה פליגי שאמר הם"ם דס"ל לסימנא שלא תחליף תנן שהיולא מן הטמא כו' ור' אשת ס"ל דתנן לרבות כל היולא מטמא טמא ואפי' מ"ר דלא ממני מנופי' :

ונ' דקשה מהכ"ת להחליף הגירסא דתנן סימנא ור' דה"ת להחליף הך גבא טהור שנולד את הטמא טמא דיהי' שאם מצאה כר"ם דלא להיות קפי' שאמר זו שאמר דפ' כהמה המקשה דתנן שם זה הכלל שהיה נופה אסור ומפרש בגמ' דאתי לאתויי גמל דמעי פרה כר"ם והרי"ף מלגזי בשאר הקשה אחמי קיי"ל כר"ם כשאמר דחולין דיהיו במקומו לאיסור והיתר והכאתי בסי' תק"ו ויש"י שם דים הרבה סוגיות דס"ל כרבנן ולפך מפרש הגמ'

הגמ' שהיולדת מן הטמאה יתירה אחי לסימנא שלא תהליף הטמאה כר"ם קמ"ל סימנא בריבנן וקמ"ל דכך ההלכה דאי כמו בעלמא דהיכי דסתרי סתמא מסתמא שיכן לה לחזר רבי ומשמה לה זה ממקומו ה"ה דהלכה כסתמא דמולין לכך קמ"ל דזו דכבורות סתמא בתרא ומתן סימנא שלא לתרץ סתמא מסתמא ולהחליף כר"ם מכל ר"ם ס"ל דהלכה כר"ם וכסתמא דמולין במקומו לכך מפרש בדוחק לדעתיה טעם תן שהיולדת ולא תיכפת לי' דלא תני והיולדת דמשו"ה לסימנא תן מכל מן קיי"ל לסימנא תן ולייתי דר' שמעון :

ויש לומר עוד דרך דהנה תוס' ד"ה דוב דגים דף ז' הקשה מר' שמעון דלעיל דסוסים וגמלים לכ"ע ממתני' דהתם דסברי דג טמא שבלע דג טהור ותי' תוס' דל"ד חדא דמתני' לא מיירי אלא בגמלא בתוכו דג טהור ומפי' יתלו הכא פסיטא דגים עול דגים שפיק מכל מיני שבהמה שותה לחלוחית הגוף מתערב עמהם וס"ל לר"מ דמתני' סתמא תנן ומפי' יתלו ולא ס"ל כתי' התוס' דעם מ"ר לחלוחית הגוף מתערב דמ"כ מה פריך מדכתם לימא בדכתם לא מתערב לחלוחית הגוף כמו דמשמע בפי"מ גם ד' המכשירין ואלא רב שמעון ל"ל דמיהו לעולם המשנה דייק מדתנן שהיולדת הוא נתנה טעם ולא רבי לי' קו' התוס' ממתני' דלקמן דג טמא שבלע דג טהור דמותר מ"ם ממ"ר דקו' התוס' וי"ל לר' שמעון כיון דמ"ר

לשיטתיהו אבל לדידן דקיי"ל בהוגלד פי מכה מוקמינן אחזקה
גם בריעותא מוקמינן אחזקה ׳

בש"ע סעי' ב' נגיעות שנעשה מחלב בהמה כו' הנה במו"ק כלל מ"ע
והוכח בד"מ בסי' זה כ' בסוף דבריו נמלא ג' דיעים בדבר
טריפות מ' דליכא למימר סמוך לשחיטה נעשה כמו נקב הכל מותר כ'
ואם הוגלד פי המכה תוך ג' ימים קודם ג' סרי טריפות הבא מן הבטן
כגון יתרת הכל מה שנעשה ממנה לעולם אסור ע"כ הנה נקוט
בידך ג' דיעים הלו כי גב' דיעים הלו נכלל כל הדיעות וכל הדיעים
המסתעפים להלכה דידן :

והנה הפר"ח פסק דכל שהיו נוכל לומר שקרה לה מחר שחיטה מ"כ
יתלה מחזקתה מחיים החלב טרפה למפרע ולא כט"ז שלא כ"כ
והפלתי הסכים לט"ז אפי' אם ודאי טרפה קודם שחיטה רק שנוכל לומר
סמוך לשחיטה ג"כ מותרת ע"כ ומשמע דהכי נקטינן וז"ל הט"ז כ"כ רק
לגירסא דמשמרת הבית שכ"ל דוקא בטריפות שי"ל שקרה לה מחר משחיטה
מותר כ' הט"ז לדיתא כן אלא דעת רשב"ם מתיר אפי' בטרפה קודם
שחיטה כל שיש לומר שנעשה סמוך לשחיטה ולא מוסר הרשב"ם אלא
דוקא בבירור זמן מה קודם השחיטה כגון הוגלד פי מכה דאז מסור
הנגיעות למפרע אבל להלכה קיי"ל כרמ"א דאפי' הוגלד פי מכה לא אסור
קודם ג' ועיי' בש"ך וכתרוך מש"ך שכן דעת הפוסקים הרבה ורובא דרובא
כרמ"א :

ובפלתי מסביר דלכך אסור הנגיעות אם אין נוכל לתלות שקרה
תיכף סמוך לשחיטה משום חזקה דכאן נמלא כאן סי' וכמ"ש
הטור ס"ע סי' ל"ט דאם נמלא כה מומין וכיוצא בהן טרפה אפי' טועמת בדי והוה חזקה כנגד חזקת
הגוף ולפי"ז הדין כש"ע ולא כרמ"א ופיעתי' דמתיר למפרע בהוגלד פי
מכה ולא חוכל לכווין דבריו ז"ל דא"כ אפי' בטריפות שנוכל לתלות שנעשה
סמוך לשחיטה ממאי שרי לימא כאן נמלא כאן סי' ואלא דמי קשה דכאן
נמלא הוה חזקה דהשתא וכאן נמלא פשוט וכאן ליכא חזקה גרוע דהיינו
שיהיו מצורפת לומר ליכא להך חזקה נמי רוב ולמ"ג וכמצורף בחו"ה בתר
דלאוליין בתר הרוב נעשה החזקה ג"כ טובא ומצורפת ע"י הרוב ומה להתם
לחמרי' בשיטורי ג"כ דהיינו בנגע כאן נמלא כאן סי' לדעת הטור כן בנגד
חזקת הגוף י"ל כמ"ש הממ"י יבמות דף קט"ז לא כל המקומות שוויס
בעיין כ"ש וכ"ה והם דברי רמב"ן דבכתובות לא פסק במומין כאן נמלא
כאן סי' כן י"ל לטור דיש לחלק דרמ"ם כ' בכתובות אם בנמלאו מומין
בעודם בבית אבי' אע"ג מן הדין מיד שנתארסה סי' ברשות הבעל ונסתפחה
שדהו מ"מ כיון שהיה ברשות האב לכל מילי והכתובה שלו חמריכן כאן נמלא
וכאן סי' קודם ארוסין כן י"ל נמי לעניין איסורי דהיינו לעניין נגע דמהני
רשות האב עם חזקה כ"ג וכ"ה ולא שייך לומר דדברי הטור לפי דעת הב"ש
דמהני כ"ג וכ"ה דלא שייך נגע קשה דזה י"ל לרבות אם דחי"ל סברת כ"ג
וכאן סי' משא"כ לרב חסי :

(ב) **ומה** שהביאו הרשב"א והר"ן רחי' בהגליד סי' כ"ה כיון שלא שמה
מ' ממחקתו לא מוקמינן לחזקה דמעיקרא מגדה דל"ו דאם
יוכח הכתם מעומדין למפרע עד שעת הכיבוס וכן הביאו הפר"ח דם"ל
דמקטינן כרשב"א והש"ך סק"ט מיישב קו' זו דשאני הכא דליכא נמי רוב
בהמות כשירות דומה הפלתי דהתם נמי ליכא רוב פשים טהורות מדם
ולדידי קשה תיקשי רשב"א לנפשי' דאי' אם בשעה דגם אם הכתם לא מעומדין
למפרע כל זמן שהי' יכול להיות לא הוי דומה לטריפות שיכול לומר עתה שמוך
לשחיטה טרפה ומוקמינן לבהמה מחזקה ומותרין כל הנגיעות כן נימא נמי
גלא דהשתא נפל על הבגד ואמאי מעומדין למפרע אלא לכאו' לריעות דרשב"א
ור"ן מעיקרא ליתא דאי' מכתם דהתם מיירי לעניין טהרות ובקדשים
אזלינן בתר שעת מציאתן לעשות למפרע כדאי' בד' ד"ה שכל הטומאות בשעת
מציאתן ותום' בד' ג' הכ"ל ותום' כתו' בד' ע"ה ותמה תוספ' וכ"ה מעומדין
למפרע בשאשה דמשומה דמדה בקדשים אבל בחולין מוקמינן לחזקה וכפר"ח
מכריע נמי בהוגלד פי מכה משום דהעיקר דחזקה ליכא כיון דליהוי
מצורפת גם רוב ליכא דהרי יתכן מכלל דילפינן מפרה אלא כיון דרוב
פוסקים לא ס"ל הכי עכ"פ בהוגלד פי מכה יש להחמיר ועיי' לקמן סי'
תקט"ו אות ב' כ' ישוב על קו' :

וד"א מ"ם דלא מהניין רוב כיון שעתה יתלה הא במכלל רוב הא בחזקה
דמעיקרא מזלינן הע"ג דהשתא יתלה מחזקה מוקמינן על החזקה
עד השתא [ועיי' בסה"ת סי' ע"ג שמביא כמה סוגיות דמהניין הכי] ורובא
וחזקה רובא עדיף דודאי י"ל דמזלינן בתר רוב הע"ג דעכשיו יתלה מהרוב
עיי' בא"ס סי' מ"ע והוא מסמ"ג דוקא לפ"ד אין החזקה שהיה מצורפת
חזקה אבל למסקנא דמזלינן בתר רוב ורובא עדיף ממחזקה הרוב גרם שיהי'
החזקה מצורפת כל שעה דרוב בהמות כשרות מ"ב בהמות בחזקת כשרות
אפי' תוך שנתן עכ"ל מ"ב לא מזיק מה שעתה יתלה מכלל רוב קו"מ מחזקה
ואם בחזקה ממהניין השתא הוה לעולם רובא דעדיף מחזקה ודאי מהניין
השתא הוה לעולם ויתלה מהרוב כן מבואר בא"ס וגם כוונת הרמ"ם
שכ' במ"ם רוב עדיף מחזקה ורבי' בכס"ו סי' ס"ד שדחק בדברי הרמ"ם :

וד"ה נמי דלא כפר"ת שכ' דחזקה שהיה מצורפת ליכא חזקה גם רוב
ליכא כיון שהיה מצורפת ורוב מובן הא פרה דבתר חזקה לא מזלינן

ריעותא לית מקרי ההל מעשה הטורף דמל"כ נס טריפות דומה לטריף ותתני וחמי מכסירין עד ג' להגבינות

סימן תקי"א

א) מ"ש בש"ע בנטרפה ע"י סירכא מותר מטעם ס"ם ופירשו הפוסקים דלאו בכל סירכות אלא בסירכות שאנו אוסרין מספק שאין אנו בקיאין ואמרתי דז"א דלשון מרדכי ואו"ה ושוש"ע משמע להתיר בכל סירכות משום דהוה סירכא רק ספק טרפה (ב) הש"ך ס"ק ט' כ' לדירן אפי' בוודאי סירכות יש להתיר הגבינות קודם ג' דומי דהוגלר פי מכה המנ"י אוסר בוודאי סירכות דהיינו סי' שלא כסדרן בלא הפ"מ והובא בפרמ"ג ואני השבתי על המנ"י וישבתי קושיתו וא"כ הדין כש"ך ואלא לע"ד בלא"ה שרי אפי' סי' שלכ"ם גם מטעם ס"ם כמ"ש אות א':

בש"ע סעי' כ' ואם נטרפה ע"י סירכה אין מוסרים הגבינות משום דהוה ספק ספיקא וכ' הש"ך סק"ט וז"ל מ"ש הטוש"ע להתיר בסירכה מטעם ס"ם היינו בסתם סירכות שאנו מוסרין מספק שאין אנו בקיאין בבדיקה אבל ודאי סירכות עוכה דעריפות כודאי וכמו שמתבאר בסי' ל"ט (וכ"כ מהל' תום' ורמ"ה דהוה ס"ם בנטרפה ע"י סירכה דספק אלו הוה בקיאין לבדוק ום' שמא עכשיו נטרפה) ובהכי ל"ל ליישב דרשב"ח ור"ן דלא התירו גבינות בנטרפה ממנת סירכה אלא פליגי מרמ"ה ותום' ומיהו אין קיי"ל דאפי' ודאי סירכה יש להתיר הגבינות:

הגה מ"ם דרשב"ח ור"ן לא פליגו אהרמ"ה כוותו כמ"ש בתרוך מש"ך שהקשו מהרמ"ל וכ"ה דלמה הרמ"ה והר"ן לא מתירין מטעם ס"ם ותי' דרשב"ח מיירי בודאי סירכות דמי"ל בדיקה ותום' ורמ"ה מיירי בסירכות שהם ספק ובתר יעקב הקשה מדברי ש"ך אלו דסותר עלמו למ"ש בסק"ד מש"ם מיהו כ"ל שאינו כן דעת הרמ"ה ולא הי' לו ס' תרוך מש"ך התם בטריפות שלא מחיים שעה ס' ודאי פליגו דלרשב"ח לא מוקמינן לחזקה דמעיקרא ולרמ"ה מוקמינן אבל בסירכה שהוא ספק בש"ח ור"ן מודה דברי מטעם ס"ם וכ"ה וכב"ח וכט"ז כתבו לטעמת דרשב"ח ור"ן משום דלריך בדיקה לא מהני ס"ם והא דמהני לתום' ורמ"ה מ"ג לריך בדיקה היינו דהם מיירי במה שגם אנו בקיאין בבדיקה אלא שאנו מחמירין ומחזיקים עלמנו כחיים מהני ס"ם אפי' במקום דיכול לבדוק ולעיל בה' טריפות בהאחי הרבה פעמים לדברי מהרש"ל אלו בדין ס"ם אי לריך לבדוק עי"ל סי' ת' ולדידי קשה טובא סא תום' ורמ"ה ומרדכי וטוש"ע כתבו סירכה סתם משמע בכל סירכה מיירי ואי כיש"ם אלו כש"ך לא הי' לסתום מכ"ם לפרמ"ג בפתיחה לסי' לט' ד"ה ויש לחקור שפי' לדברי הש"ך כאן ולא מוליא סירכה שהוא ספק אלא מאותן סירכות המוזכרים בסי' ל"ט מסעי' מ"י ואילך שאין אנו מוהגין להתיר דהוי ספק סירכה ויש להתיר אחלב תוך ג"י וכו' ועכ"ל דפשיטא לא עלה על סירכות אלו כיוונו הרמשונים להתיר מכח ס"ם דהא לרמשונים דיש אלו מותרין אלא דאין מחמירין ומהגיש לאסור אותם גם מ"ם להתיר אחלב תוך ג' ימים קשה ג"כ דהא קיי"ל דאין סירכה פחות שבכר נקב ג"י כמ"ש בש"ך סק"ט ויבואר אי"ה לקמן אלא דאפשר להקל באלו סירכות מטעי' י"ח ואילך אחלב תוך ג"י כיון דטריפות רק מחומרת אלא ובמג"א כלל ע"ב סקט"ו דלעון תום' ורמ"ה נמי משמע כש"ך שדקדקו בלשונות וז"ל ומיהו אם הוא טרפה מחמת סירכה שאם היו אלו בקיאין כו' משמע דוקא באותן סירכות שאם היו אלו בקיאין לבדר אפשר שהי' לסה בדיקה משא"כ בסירכה אלא כסדרן דלי"ל בדיק פשיטי דלי"ל ס"ם ע"כ. תיבדוק שכך לעון הרמ"ה אבל תום' לא כ' לעון הזה דלי"ל ויל"ל דתום' אלו הוא כ' שמעון בשמ"ג דסירכה כסדרן נעי בדיקה דס"ל אין סירכה בלא נקב וקאי אסירכה כסדרן ובהגמ"י ורמ"ה כ' דאפי' סירכה כסדרן טרפה משום דאין אלו בקיאין בבדיקה וכן י"ל הרמ"ה כ' דברי תום' שכ' כמה פוסקים כסדרן נמי נעי בדיקה ולי' לא ס"ל שמסקנת הרמ"ה בפ' ח"ט כרמב"ן דסי' כסדרן ל"ב בדיקה ות"ם הרשב"ח דס"ל ג"כ סירכה כסדרן ל"ב בדיקה וסי' שלא כסדרן לא מהני בדיקה אפילו בטוש"ע שכ' סתם סירכה משמע כל סירכה הו"ל ספיקי וכמ"ש בסי' רפ"ט דכיון שאין אלו בקיאין בניטוע הסירכות הוי לדידן כולם ספיקי וכן במרדכי פ"ג סי' תרל"ה ומה"ם סי' ת"ע משמע דכל הסירכות הוה ספק משום דאין אלו בקיאין בספיקה ובפוסקין וכשמ"ע סי' ר"ב שכל סירכה הוה ספק טריפה ועוד י"ל דאין מוכרח מל' התום' ורמ"ה כמ"ם המ"י אלא י"ל גם לתום' ורמ"ה סתם כל סירכות אפי' כשלא כסדרן הוה לנו ספק דאין אלו בקיאין עיי' לעון התום' דים לפרש אכל סירכות אלא דעוד י"ל דאלא סתם אם טרפה מחמת סירכה שאין אלו בקיאין לבדר אפי' ודאי הוה משמע דכל סירכה אין אלו בקיאין משום דרואים לכלול גם שאר טריפות וכ"מ בר' ירוחם נט"ו חות ג"ח ובמה"ם כלל מ"ע להכי כתבו שאם סייעו בקיאין לבדר דבשאר ים שאם ודאי טרפה ולא הותר בבקיאות לבדוק לכך ל"ל שאם הוא אין הטריפות שאם היעו בקיאין:

ומ"ש הש"ך שכתבתי לדידן ליכא ל"מ בם"ם בסירכה דאין קיי"ל כהוגלר פי מכה דברי עד ג"י משום דמוקמינן לה אחוב בהמות כשרות ולא נטרפה קודם ג"י ובמג"א כלל ע"ב ס"ק ט"ז הקשה אש"ך למה לא כ' הטוש"ע בסירכה דמוקמינן אחוב וכ' דוקא הרמ"ה לשיטתי' דס"ל נאחזה כשר דמוקמינן אחוב ונגד סירכות משא"כ הטור ושאר פוסקים

דמשמע להחמיר כ"ם הכא דלא מוקמינן אחוב בסירכה דמגויין ואיכא סירכה קטן לכן בתבו הטעם משום ס"ם מ"ב כל שהוא ודאי סירכה כמו סירכה שלא כסדרן דליכא ס"ם אין להכשיר רק בהפ"מ והובא בפרמ"ג בש"ך סק"ט והכא נמי"ב אי לעיל דסתימות הפוסקים משמע נמי בסי' שלא כסדרן אינה ס"ם מ"ב נמי נס שלא כסדרן כשר מטעם ס"ם אלא דק' שגם מטעם רוב מותר לדירן בש"ך ומ"ב לדירן דאחבה ריחה עריפה כלא הפ"מ נלע כמ"ם הוא ז"ל משום לעבי סירכות לא מוקמינן אחוב ז"א אלא כמ"ש הש"ך סי' ל"ט סק"ח דלכך נאבדה ריחה אסור להחוסרים משום דמ"כ כל מ' יעליך הריחה ומה הועילו מבמים בתקנתן מ"כ מדברב מוכח דלאו משום דלא מוקמינן אחוב כנגד סירכות והא דתיקנו רבנן לבדוק הריחה בזה אין מילוק בין הרמ"ם לשאר פוסקים ול"ל דוקא לאחר שחיטה דים לברר ולבדוק חיישינן לסירכות דמלויות משא"כ מה שטעמא למפרש הגבינות בעודה בחיים בטעם שלא סי' קטן סירכות ולא סי' מפסר לברר שפיר מוקמינן אחוב כמו שאכלנו החלב ומה שהקשה דלמה לא כ' הטוש"ע בסירכה להכשיר מטעם רוב כ"ל דלק"מ שגם בדבריהם ים כמו בהרמ"ם שלא שהפסיקם הסדר להרמ"ם כתבו תחלה דברי תום' שמתירין סירכה מטעם ס"ם ומחריסם כ' עוד טעם דחזקין בתר רוב מה דלא ס"ל לתום' וטוש"ע מהפסיקם הסדר תחלה כתבו בממלא טריפה דהגבינות מותרין מטעם רוב ומש"כ כ' טעם דס"ם. וטעם דרוב מהני נמי לסירכה ממ"ג מ' ס"ל סירכה בת מוקמינן לבדוק ום' שמא עכשיו נטרפה) ובהכי ל"ל ליישב דרשב"ח ור"ן דלא התירו גבינות בנטרפה ממנת סירכה אלא פליגי מרמ"ה ותום' ובכה מוקמינן אחוב בתר הרוב ומי דס"ל דסירכה כהוגלר פי מכה ובת תוך ג' ימים ואפי"ה מתיר הרמ"ם לגבינות קודם ג"י מטעם רוב. וע"ל מז דטוש"ע פליגו אהרמ"ם דהא פסקו כרשב"ח ור' יוחנ כהוגלר פי מכה לא מחזקין בתר רוב כיון שילא בודאי מחזקתה זמן מה מז בוודאי ליכא התחלה לקו' המג"א דלא כתבו הטוש"ע דבסירכה מותר מטעם רוב דהא הם פליגו כהוגלר פי מכה דלא מהני · ובמרוך מש"ך פ' דטור לא כ' בסירכ' מטעם רוב כמ"ם הרמ"ם דס"ל דמ"ם הרמ"ם ועוי"ל דחזקין בתר רוב מריפת קלי ולא מסירכה כהוגלר פי המכה אבל העיקר אין הפי' ברמ"ם הכי וכ"כ בשם י"ם סי' כ':

סימן תקי"ב

א) פי' בבה"נ וסה"ת הוגלד פי המכה אין הגבינות אסורות למפרע כתה"ב ושוש"ע אלא כפוסקים וכרמ"א דלא אסור אלא עד ג"י ונמצא ע"י סירכא נמי תוך ג"י אסור ולא כפר"ח שכ' דסה"ת מתיר תוך ג"י (ב) סתירה למ"ש הפר"ח מכאן דיחוי לרמ"א סי' א' שכ' בשוחט שנשטל קבלה פ"א ועתה א"י אין אוסרין למפרע אדרבה ראי' לרמ"א מבה"ג וסה"ת וכתבתי מאין יצא לבה"ג דלא אסור הגבינות דמוקמינן אחוקה אלא בידוע בבירור שהי' טרפה ומבה"ג מוכח דיתרת ודאי מן הבטן נולד ולא כהג"ה ש"ד ומרש"ל והבאתי ראי' מגמ' לבה"ג (ג) הרמ"א שמתיר גבינות תוך ג"י בנמצאת טרפה ע"י סירכא בהפ"מ והש"ך אוסר ואין לרמ"א על מה לסמוך והאחרונים כ' סמוכין לרמ"א והעלתי כש"ך וליתא לסמוכין שכ' האחרונים:

בהג"ה ים מוסרין אפי' בסירכה מה שמחלב תוך שלשה ימים רשב"ח ור"ן וכן ים לנהוג אם אין הפ"מ ע"כ והש"ך סק"ט הקשה כ' קושיות על הרמ"ח חדא דמשמע מדבריו דדעת המחבר והמתירין מטעם ס"ם מתירין אפי' תוך ג"י ורשב"ח ור"ן מוסרין היינו תוך ג"י ולכך מתיר בהפ"מ תוך ג"י וז"ח דאין ענין זה לזה המתירין מטעם ס"ם מודים תוך ג"י אסור כהוגלד פי מכה ולרשב"ח ור"ן לעולם אסור דלי"ל ס"ם וגם הוגלד פי מכה ס"ל לעולם אסור כדאי' שהביאו מכתם. ועוד הקשה מכל הפוסקי' שכתבו בפי' בסירכה דעשה בני"י והפוסקים שלא כ' בפירוש רק שתמת שמי ס"ל הכי מדלא מילקו וכ"כ בתרוך מש"ך והמחרונים הרבה שמייסדים לרמ"ח להמציא איזה פוסקים דס"ל סירכה נעשה מיד ולא בג' ימים לא שמו לב לקו' לחשושה של ש"ך האיך הניח הרמ"ח כן לדעת המתירין משום ס"ם מתירין אפי' בתוך ג"י ואיך רשב"ח ור"ן אוסרין תוך ג"י הוא דפליגי אמנם קו' הב' דש"ך ס"ל במקומו עומד וכל התירוצים שכ' המחרונים לעי"ד לא העלו מדוכה הכה הפ"מ כ' שיעתי' לרמ"ח דמשמרת הניח וכן כם' התרומות סי' ע"ג כ' דס"ל הכי הכה אחב"ב כ' לסיפוק דז"ל המ' דאחלין בתר הרוב להתיר הגבינות בטריפות שאפשר לומר דשמא סמוך לשחיטה ממש מולד כה אבל בטריפות סירכה או טריפות אחרות שחי"ח לשלות בשעת שחיטה בהא ודאי מסירלא וכו' וכן ממלא בבה"ג ז"ל שבהמה שממלאת טריפה חוסרין גבינות שנעשה בה למפרע וכן היא בם' התרומות עכ"ל הרי דחס"ל דסירכה נעשה קודם שחיטה זמן יחוע קודם השחיטה וע"כ דדומה להוגלד פי מכה שנעשה קודם שחיטה ג"י ועכ"פ הלא כמשמרת הניח דס"ל דסירכה נעשית קודם שחיטה ממש וכבר כ' הט"ז מטעמים אחרים שלא יהו דברי מה"ב מהרשב"ח · ודברי סה"ת מבה"ג פי' ג"י מחמת מסמ"ג בבה"ג אינה פי' אחר מסה"ת וים ביניהם דז"ל סה"ת ובתבו' ר"ם נמי דאיתי שהתיר הגבינות מטעם חזקה להשתח הוא דטרפה וכו' וכן שמע מבר וכן מתיר נמי בבה"ג וסכי אי' התם מתן דאית לי' עיזא וחלב מני' חלבא ועביד מיני' כמכא ושחטה ונמלאת עריפה ההוא כמכא אסור וס"מ

דעדע ודלי דמקני השמיטה היתה טרפה כגון הסוגלד פי מכה דכידוע שהשמה ימים לפני שמיטה וטרפה ע"ל ח"כ אם נמלאת טריפה ע"י סירכא ים להתיר את הנביעות כי ים לסמוך על הורמות הר"ם והתיר רב יהודה נחון מכל בטריפות שכא מן הכגון כל הנביעות מסורות ומדסכיל רשב"ם ורמ' מפה"ת היינו דהא מבואר ממ"ם לכה"ג בסוגלד פי המכה מסור ומסור משמע לי' לרשב"ם לעולם מסור למפרע כיון שמ"ה לחלות שעשה בשעת שמיטה · ומנם קשה על רשב"ם הא מדכ' פה"ת מכל נמלאת טריפה ע"י סירכא יש להתיר את הנביעות דמשמע סירכא מפשר שעשה שמוך לשמיטה כמ"ש פר"ח וקשה על רשב"ם שכ' נם בטרפה ע"י סירכא מסורין הנביעות מפום שלא מפשר שעשה שמוך לשמיטה וכסוגלד פי מכה מסור לעולם כרשב"ם היפוך דעת הרמ"ח לעיל דמתיר עד ג' בסוגלד פי מכה :

אמנם בסמ"ג כ"כ וכן מתירה הנביעות רב יהודה נחון בפ' ג"ה אלא במקום שנודע שקודם שמיטה היתה טרפה כמו בירושה שלא בדרי דלעיל וכ"ב שהוא טריפות הבא מן הכגון זו הנביעה מסורין ע"ל ולכאו' קשה הלוך כ"כ הכה"ג הא בה"ג כ' כגון סוגלד פי מכה טריפה מסור משמע נם בסוגלד פי המכה לעולם מסור והסמ"ג כ' לבה"ג בירושה מן הכגון דוקא מסור למפרע משמע אבל בסוגלד פי המכה כיון שלא נעשה מוקמינן לי' מחזקה ומותרין אלא כ' דס"ל בסמ"ג דלעולם בה"ג שכ"כ ודוקא דידעינן מקמי דמחלב הוי חלבא הוא טריפה כגון הא דקתמרינן שם הגליד פי המכה בידוע שנשחה ימים קודם שמיטה ע"ל דכמכה היינו כותח ונעשה זמן רב מקודם לימים ומשמע מדכריו דלא מסור אלא בידיעה ודלית שכי כשר טריפה למפרע קודם חליבה וכשמחלב ידע בבירור שכי טריפה וזה לא משכחת אלא בירושה דאלו לרשב"ם דס"ל דבה"ג מוסר למפרע בסוגלד פי מכה אין מסור למפרע אלא משפק מכי נעשית טרפה ומ"ש הכה"ג כגון הא דקתמרינן שם הגליד פי המכה בידוע שנשחה ימים לאו דמייתי הכה"ג בה"ג אלא בירושה דס"ל הכי הל"ל כגון סוגלד פי המכה אלא דה"ק בירושה בידוע שמחלב כודאי קודם שנעשה טריפה בירושה גולד מכגון קמחר דמיון בירושה מעולם מסור כגון הא דקתמרינן בסוגלד פי המכה דמסור שם ג"י דשם ידוע כודאי ג"י ומסור דוקא בידוע כן למפרע לעולם ממי מסור דוקא בידוע והיינו בירושה ועתה מכה"ג מוכח כרמ"ח בסוגלד פי מכה לא מסור אלא ג' ימים וים ממי לפרש הכי דכרי הה"ת דמייתי בשתם טריפות דכשמה שנעשה ע"י סירכא ומ"ם מחמי שכבית לבה"ג דס"ל סירכא ים להתיר הנביעות מהרחיות בה"ג מכל בטריפות שהוא מן הכגון כמו בירושה מסורים לעולם דהיינו דומיא דבה"ג דמוסר בירושה לעולם מעי בסירכא דהיינו סוגלד פי מכה מוחר דוקא ממי מוכח מכה"ג דלפי' סוגלד לא מסור למפרע לעולם ותדע שמ"ב כ' ומיכי שהטריפות מחמת שסוגלד פי מכה מספקא לן כו' הא מה מספק הא כבר פשיט מכה"ג למותר וכ' שכן עמח דבר מ"ו דה"ק מה שמתחלה ה' מספק קודם שנעשה מר"ם ובה"ג הי' הספק בסוגלד ע"ם ומי סירכא נעשית שמוך לשמיטה לימא רכותי' פשי' לפי' ע"י סירכא שהוא שמוך לשמיטה ה' מספק מדספיק מחרי שהניח הבה"ג דשם נמלאת ע"י סירכא מותר מ"ו סירכא הוא סוגלד פי מכה ונעשה בג"י והוא פשיט לי' מב"ג ממש סוגלד פ"מ מסור ג"י דנם סירכא הכי הוא הלכך מ"ם שב' מח"כ דהי' מספק בסוגלד פי המכה ודו"ק ומעי' מוכח דסמ"ג ומה"ת מסרו ביתרת לעולם דכא מכה ומ"ש כרמ"ל והנה ס"ד :

ונ"ל שכן הוא דעת הטור כמו שפרשתי לה"ג דסכ' כ' מכל שם ידוע שקודם שמלבה נטרפה כגון יתרת מכר שנטרפה בו או סוגלד פי המכה שבידוע שקודם ג' ימים קודם שמיטה ה' כל הנביעות מסורות עכ"ל וכ' ב"ח שהוא טעות ול"ל שם ידוע שקודם שמיטה נטרפה וכ"כ הב"י דהא משמע דהטור שב' כל הנביעות מסורות משמע שהוא מוסר הנביעות לפי' מה שנעשה קודם שלשה ימים כיון שיש ממיים מחזקת הרוב ול"ל דס"ל דבה"ג דוקא בידוע בבירור שנעשה טריפה קודם חליבה לכך כ' כגון יתרת וה"ה בסוגלד פי המכה מסור תוך ג"י הע"ג שב' שתם מסורות הם פי' בתחלה כוותו דדוקא בידוע שמחלבה נטרפה ומצאתי בכוור שור חולין דף י' שפי' כן לדברי הטור ולא דקשה לפי"ז הא הטור כ' מח"כ בסירכא דברי רשב"ם שכל בידוע שלא נעשו נטרפה ח"כ כבר ילמה זו ממיים מחזקת ואיכי יודע מכמה וכספק ים לאסור דס"ד לחומרא וא"ת הרמ"ם כ' להתיר בסירכא מפום ס"ם וכו' הת"ם דוקא בסירכא ס"ל לרשב"ם דאין שיעור לסירכא ים שנעשית יום ח' קודם וים כ' ימים ויש ים"ו ימים ולא נתנו בו מכמים שיעור אבל סוגלד פי מכה דיש לו שיעור ג' ימים ס"ל זמן ידוע ואמרי' דכלותו רגע של התחלת ג' ימים נעשה טריפות ורואי' לזה דדברי טור לקומים מת"ק ושם מוכח להדי' כדברי כבית ג' שער ו' וז"ל וכן כסוגלד פי המכה ונעשה נביעות מחלבה קודם ג"י כו' ויש מי שמתיר ונותן טעם לדבריו לפי שרוב בהמות כשרות כו' ומ"מ בטריפות סירכא וכ"כ שאי"ת לומר שנעשו ממש בטרפה כו' ע"ל הרי דסבר סוגלד דאיירי בי' ונקיט סירכא אלמא דאי סוגלד לסירכא ע"ל הת"ם ואין זה אלא דברי נביעות הא כ' דלעולם הטור הוא לעזון בה"ג ושם לא נאמר אלא כלעזון הנ"מ דשם נמלאת עכשיו סוגלד בידוע שכבר הי' ונקב זה ג' ימים ח"כ לא מוכח אלא קודם ג' ימים לא נעשה סוגלד אבל עדיין י"ל לפעמים סוגלד אחרי ד' או ה' או ו' ימים כמו בסירכא ומ"ש רמ' לדבריו מתה"ק אינו רמ' כלל דתהלה כ' דעת ר' שמעון ובלעזון ר'

שמעון מ' סוגלד פי מכה ואח"כ כ' דעת ר' יוסה ולעזון ר' יוסה תפיס סירכא כדאי' בר"ן וכתה"ב ולפי דבריו ז"ל לא מוכרח דפליגו ר' יוסה עם ר' שמעון דר"ם י"ל דמודה בסירכא ור' יוסה מודה בסוגלד וכר"ן ורשב"ם כ' דפליגי משמע דסוגלד וסירכא חדא הוא .

ומעתה יש ליישב המשך דברי הטור שכ' בסירכא לדברי רשב"ם דאוסר ונעשו משום דילמה זימה זמן מחזקתו הלכך אסור למפרע ום' דאו' למומרת והקשה ב"י דלמה כ' טעמו דרשב"ם בסירכא הא גם בסוגלד שהסר לעיל כבר הוא מטעמי' דרשב"ם כיון שילא ממחזקתו זמן מה וכ' ועוד הקשה בית"ם סי' כ' על הטור דלמה לא כ' הטור טעמי' דלמ"ם בסירכא דכשר מטעם רוב . ונמנם לדידי הכל מ"ם דהיינו דהטור מוקק מרשב"ם ומתיר בסוגלד קודם ג"י והם דברי הה"ג ע"כ תחלה הביא דברי הה"ג ואינא טעמי' דלמ"ם דברי בסוגלד קודם ג"י מטעם רוב נעשה מחזקת עד קודם ג"י והמשך דברי הטור בדרך זו ומל"ל זו כלו' דסוגלד מותר למפרע מטעם מחזקת דאתי' מכח רוב ואל"ל בסירכא דרשב"ם אוסר מטעמו כיון שילא זמן ממחזקת ולא ס"ל דמותר מרוב לדידן שרי בסירכא גם מטעם ס"ם סוף דבר כדרך שכיוונתי לדעת העליונה של ת"ם :

[ב] ולפי"ז מ"ש הספר"ח מכאן תשו' על רמ"ח סי' ח' בשותא שנטל לפוסקים בסוגלד פי מכה דאוסרין למפרע פשיטא דאסור [הנה כתבתי בסי' הקודם ובסי' זה דיעות על המולקים על רמ"ח והכאתי כאן לשיות משמ"ג ובסי' הבה"ג בסוגלד פי"מ אין אסור למפרע קודם ג"י] אלא אפי' מאן דמתיר כאן בסוגלד ולא אסרינן למפרע ס"ד דכאן יש גבול דמוקמינן לי' מחזקה עד ג"י אבל בשותא ליכא שום זמן שיכול לתלות בו הכתמה ולא כת הכתמה בבת אחת ואין לומר ג' ימים דלמא עד ד' או עד ה' ולמ"ם ז"ל דגם כאן אין הג' ימים מועיל שנעשה דוקא עתה בתוך ג' ימים ולא קודם ג' דגם יכול שכי טרפה בד' וה' או יותר כמו שכי בתוך ג"י ואין זמן דג"י שיכול לתלות בו יותר משאר ימים ואפי"ה מוקמינן לי' מחזקה כל זמן שיכול לתלות אלא בתוך ג"י לא נוכל להכשיר כיון שבירור שבבר טרפה בתוך ג"י ועיי' מ"ש בסי' ז' שלי בדברי יוסף בישוב דברי רמ"ח דלמה נקט בה"ג בידעינן שכי טריפה קודם חליבה והיי' יתרת כמ"ש הסמ"ג דאיירי בלקותא שא"י מתי נעשית אבל בודאי נעשית קודם שמיטה וכי אמוס לו למקה נעשית בג' ימים כמו סירכא דדוקא סוגלד תלי' בג"י ואפ"ה בשותא ואפ"ה טריפה ואסורין הנביעות מחזקה מ"ו נם זה כשר ס"ה בשותא ול' עוד הבה"ג לפי דפרשתי דלא אסור הנביעות אלא כיתרת אפשר דוקא בידוע שהיתה טריפה בשעת חליבה אבל בא"י בודאי מוקמינן לה מחזקה ול' דילא לבה"ג הכי כמ"ש הרשב"א והר"ן בשם ר' יונה להכשיר הנביעות בסוגלד טריפה בעיקר דיוכל לתלות שקודם שמיטה נעשית ממה דאמר ר"ה שמחת שהוא מפספק לן כו' הא מה מספק הא כבר פשיט מבה"ג ממחת שהוא סוגלד פי מכה מספקא לן כו' הא מה מספק הא כבר פשיט מבה"ג דמותר וכ' שכן עמח דבר מ"ו דה"ק מה שמתחלה ה' מספק קודם שנעשה מר"ם ובה"ג הי' הספק בסוגלד ע"ם ומי סירכא נעשית שמוך לשמיטה לימא רכותי' פשי' לפי' ע"י סירכא שהוא שמוך לשמיטה ה' מספק מדספיק מחרי שהניח הבה"ג דשם נמלאת ע"י סירכא מותר מ"ו סירכא הוא סוגלד פי מכה ונעשה בג"י והוא פשיט לי' מב"ג ממש סוגלד פ"מ מסור ג"י דנם סירכא הכי הוא הלכך מ"ם שב' מח"כ דהי' מספק בסוגלד פי המכה ודו"ק ומעי' מוכח דסמ"ג ומה"ת מסרו ביתרת לעולם דכא מכה ומ"ש כרמ"ל והנה ס"ד :

ונ"ל שכן הוא דעת הטור כמו שפרשתי לה"ג דסכ' כ' מכל שם ידוע שקודם שמלבה נטרפה כגון יתרת מכר שנטרפה בו או סוגלד פי המכה שבידוע שקודם ג' ימים קודם שמיטה ה' כל הנביעות מסורות עכ"ל וכ' ב"ח שהוא טעות ול"ל שם ידוע שקודם שמיטה נטרפה וכ"כ הב"י דהא משמע דהטור שב' כל הנביעות מסורות משמע שהוא מוסר הנביעות לפי' מה שנעשה קודם שלשה ימים כיון שילא ממחזקת הרוב ול"ל דס"ל דבה"ג דוקא בידוע בבירור שנעשה טריפה קודם חליבה לכך כ' כגון יתרת וה"ה בסוגלד פי המכה מסור תוך ג"י הע"ג שב' שתם מסורות הם פי' בתחלה כוותו דדוקא בידוע שמחלבה נטרפה ומצאתי בכוור שור חולין דף י' שפי' כן לדברי הטור ולא דקשה לפי"ז הא הטור כ' מח"כ בסירכא דברי רשב"ם שכל בידוע שלא נעשו נטרפה ח"כ כבר ילמה זו ממיים מחזקת ואיכי יודע מכמה וכספק ים לאסור דס"ד לחומרא וא"ת הרמ"ם כ' להתיר בסירכא מפום ס"ם וכו' הת"ם דוקא בסירכא ס"ל לרשב"ם דאין שיעור לסירכא ים שנעשית יום ח' קודם וים כ' ימים ויש ים"ו ימים ולא נתנו בו מכמים שיעור אבל סוגלד פי מכה דיש לו שיעור ג' ימים ס"ל זמן ידוע ואמרי' דכלותו רגע של התחלת ג' ימים נעשה טריפות ורואי' לזה דדברי טור לקומים מת"ק ושם מוכח להדי' כדברי כבית ג' שער ו' וז"ל וכן כסוגלד פי המכה ונעשה נביעות מחלבה קודם ג"י כו' ויש מי שמתיר ונותן טעם לדבריו לפי שרוב בהמות כשרות כו' ומ"מ בטריפות סירכא וכ"כ שאי"ת לומר שנעשו ממש בטרפה כו' ע"ל הרי דסבר סוגלד דאיירי בי' ונקיט סירכא אלמא דאי סוגלד לסירכא ע"ל הת"ם ואין זה אלא דברי נביעות הא כ' דלעולם הטור הוא לעזון בה"ג ושם לא נאמר אלא כלעזון הנ"מ דשם נמלאת עכשיו סוגלד בידוע שכבר הי' ונקב זה ג' ימים ח"כ לא מוכח אלא קודם ג' ימים לא נעשה סוגלד אבל עדיין י"ל לפעמים סוגלד אחרי ד' או ה' או ו' ימים כמו בסירכא ומ"ש רמ' לדבריו מתה"ק אינו רמ' כלל דתהלה כ' דעת ר' שמעון ובלעזון ר'

שמעון מ' סוגלד פי מכה ואח"כ כ' דעת ר' יוסה ולעזון ר' יוסה תפיס סירכא כדאי' בר"ן וכתה"ב ולפי דבריו ז"ל לא מוכרח דפליגו ר' יוסה עם ר' שמעון דר"ם י"ל דמודה בסירכא ור' יוסה מודה בסוגלד וכר"ן ורשב"ם כ' דפליגי משמע דסוגלד וסירכא חדא הוא .

ומעתה יש ליישב המשך דברי הטור שכ' בסירכא לדברי רשב"ם דאוסר ונעשו משום דילמה זימה זמן מחזקתו הלכך אסור למפרע ום' דאו' למומרת והקשה ב"י דלמה כ' טעמו דרשב"ם בסירכא הא גם בסוגלד שהסר לעיל כבר הוא מטעמי' דרשב"ם כיון שילא ממחזקתו זמן מה וכ' ועוד הקשה בית"ם סי' כ' על הטור דלמה לא כ' הטור טעמי' דלמ"ם בסירכא דכשר מטעם רוב . ונמנם לדידי הכל מ"ם דהיינו דהטור מוקק מרשב"ם ומתיר בסוגלד קודם ג"י והם דברי הה"ג ע"כ תחלה הביא דברי הה"ג ואינא טעמי' דלמ"ם דברי בסוגלד קודם ג"י מטעם רוב נעשה מחזקת עד קודם ג"י והמשך דברי הטור בדרך זו ומל"ל זו כלו' דסוגלד מותר למפרע מטעם מחזקת דאתי' מכח רוב ואל"ל בסירכא דרשב"ם אוסר מטעמו כיון שילא זמן ממחזקת ולא ס"ל דמותר מרוב לדידן שרי בסירכא גם מטעם ס"ם סוף דבר כדרך שכיוונתי לדעת העליונה של ת"ם :

[ב] ולפי"ז מ"ש הספר"ח מכאן תשו' על רמ"ח סי' ח' בשותא שנטל לפוסקים בסוגלד פי מכה דאוסרין למפרע פשיטא דאסור [הנה כתבתי בסי' הקודם ובסי' זה דיעות על המולקים על רמ"ח והכאתי כאן לשיות משמ"ג ובסי' הבה"ג בסוגלד פי"מ אין אסור למפרע קודם ג"י] אלא אפי' מאן דמתיר כאן בסוגלד ולא אסרינן למפרע ס"ד דכאן יש גבול דמוקמינן לי' מחזקה עד ג"י אבל בשותא ליכא שום זמן שיכול לתלות בו הכתמה ולא כת הכתמה בבת אחת ואין לומר ג' ימים דלמא עד ד' או עד ה' ולמ"ם ז"ל דגם כאן אין הג' ימים מועיל שנעשה דוקא עתה בתוך ג' ימים ולא קודם ג' דגם יכול שכי טרפה בד' וה' או יותר כמו שכי בתוך ג"י ואין זמן דג"י שיכול לתלות בו יותר משאר ימים ואפי"ה מוקמינן לי' מחזקה כל זמן שיכול לתלות אלא בתוך ג"י לא נוכל להכשיר כיון שבירור שבבר טרפה בתוך ג"י ועיי' מ"ש בסי' ז' שלי בדברי יוסף בישוב דברי רמ"ח דלמה נקט בה"ג בידעינן שכי טריפה קודם חליבה והיי' יתרת כמ"ש הסמ"ג דאיירי בלקותא שא"י מתי נעשית אבל בודאי נעשית קודם שמיטה וכי אמוס לו למקה נעשית בג' ימים כמו סירכא דדוקא סוגלד תלי' בג"י ואפ"ה בשותא ואפ"ה טריפה ואסורין הנביעות מחזקה מ"ו נם זה כשר ס"ה בשותא וכ' עוד הבה"ג לפי דפרשתי דלא אסור הנביעות אלא כיתרת אפשר דוקא בידוע שהיתה טריפה בשעת חליבה אבל בא"י בודאי מוקמינן לה מחזקה וכ' דילא לבה"ג הכי כמ"ש הרשב"א והר"ן בשם ר' יונה להכשיר הנביעות בסוגלד טריפה בעיקר דיוכל לתלות שקודם שמיטה נעשית ממה דאמר ר"ה שמחת שהוא מפספק לן כו' הא מה מספק הא כבר פשיט מבה"ג דמותר וכ' שכן עמח דבר מ"ו דה"ק מה שמתחלה ה' מספק קודם שנעשה מר"ם ובה"ג הי' הספק בסוגלד ע"ם ומי סירכא נעשית שמוך לשמיטה לימא רכותי' פשי' לפי' ע"י סירכא שהוא שמוך לשמיטה ה' מספק מדספיק מחרי שהניח הבה"ג דשם נמלאת ע"י סירכא מותר מ"ו סירכא הוא סוגלד פי מכה ונעשה בג"י והוא פשיט לי' מב"ג ממש סוגלד פ"מ מסור ג"י דנם סירכא הכי הוא הלכך מ"ם שב' מח"כ דהי' מספק בסוגלד פי המכה ודו"ק ומעי' מוכח דסמ"ג ומה"ת מסרו ביתרת לעולם דכא מכה ומ"ש כרמ"ל והנה ס"ד :

ונ"ל שכן הוא דעת הטור כמו שפרשתי לה"ג דסכ' כ' מכל שם ידוע שקודם שמלבה נטרפה כגון יתרת מכר שנטרפה בו או סוגלד פי המכה שבידוע שקודם ג' ימים קודם שמיטה ה' כל הנביעות מסורות עכ"ל וכ' ב"ח שהוא טעות ול"ל שם ידוע שקודם שמיטה נטרפה וכ"כ הב"י דהא משמע דהטור שב' כל הנביעות מסורות משמע שהוא מוסר הנביעות לפי' מה שנעשה קודם שלשה ימים כיון שילא ממחזקת הרוב ול"ל דס"ל דבה"ג דוקא בידוע בבירור שנעשה טריפה קודם חליבה לכך כ' כגון יתרת וה"ה בסוגלד פי המכה מסור תוך ג"י הע"ג שב' שתם מסורות הם פי' בתחלה כוותו דדוקא בידוע שמחלבה נטרפה ומצאתי בכוור שור חולין דף י' שפי' כן לדברי הטור ולא דקשה לפי"ז הא הטור כ' מח"כ בסירכא דברי רשב"ם שכל בידוע שלא נעשו נטרפה ח"כ כבר ילמה זו ממיים מחזקת ואיכי יודע מכמה וכספק ים לאסור דס"ד לחומרא וא"ת הרמ"ם כ' להתיר בסירכא מפום ס"ם וכו' הת"ם דוקא בסירכא ס"ל לרשב"ם דאין שיעור לסירכא ים שנעשית יום ח' קודם וים כ' ימים ויש ים"ו ימים ולא נתנו בו מכמים שיעור אבל סוגלד פי מכה דיש לו שיעור ג' ימים ס"ל זמן ידוע ואמרי' דכלותו רגע של התחלת ג' ימים נעשה טריפות ורואי' לזה דדברי טור לקומים מת"ק ושם מוכח להדי' כדברי כבית ג' שער ו' וז"ל וכן כסוגלד פי המכה ונעשה נביעות מחלבה קודם ג"י כו' ויש מי שמתיר ונותן טעם לדבריו לפי שרוב בהמות כשרות כו' ומ"מ בטריפות סירכא וכ"כ שאי"ת לומר שנעשו ממש בטרפה כו' ע"ל הרי דסבר סוגלד דאיירי בי' ונקיט סירכא אלמא דאי סוגלד לסירכא ע"ל הת"ם ואין זה אלא דברי נביעות הא כ' דלעולם הטור הוא לעזון בה"ג ושם לא נאמר אלא כלעזון הנ"מ דשם נמלאת עכשיו סוגלד בידוע שכבר הי' ונקב זה ג' ימים ח"כ לא מוכח אלא קודם ג' ימים לא נעשה סוגלד אבל עדיין י"ל לפעמים סוגלד אחרי ד' או ה' או ו' ימים כמו בסירכא ומ"ש רמ' לדבריו מתה"ק אינו רמ' כלל דתהלה כ' דעת ר' שמעון ובלעזון ר'

ע"י סירכא כשר למפרע וז"ל דהא כתוס"ב כ' בסירכא מו הוגלד פי המכה מסור למפרע ע"כ נס סירכא בידע שנעשה ימים הי' טריפה לרבינ"ו מוסר למפרע כהי' זמן ידוע שהיתה ולמי טריפה וכפמ"ג בפתיחה סי' ל"ט בסופו הביא דברי פלתי וכ' עליו שתימו מוכרח ושם בש"ך ס"ק מ"ו כ' בהגלע דלא כפלתי וכ' כמ"ש בפ"מ בט"ז בסי' מ' שמתמה שם לבעטת התוס' דסירכא טריפה משום סופו לנקוב מכל ע"פ עכשיו תימו נקוב ואמאי טריפה דלא דמי לנקותא שהוא טריפה משום סופו לנקוב משום כל שסופו לנקוב נקוב עכשיו דמי לנקותא הוה כנוקב דמי ותי' וע"ל נס לתוס' יש לנקותא במקום הסירכא ובכ"ש סי' ל"ט ס"ק ל"ז כ' כי"ב דבמקום הסירכא שם נקלש מעתה עור הריאה והוה כנקוב מעכשיו ומ"כ נס לתוס' הסירכא הוה כעין מגלד פי המכה העולה מכל הג"ל דספיר כ' הש"ך דמין להחיר החלב תוך ג"י כטרפה ע"י סירכא אפי' כהפ"מ דמין לרמ"ה על מה לסמוך ומ"ש בפרמ"ג בפתיחה לסי' ל"ט דריאה מ"ל בדיקה רק משום סירכא ולא משום נקבים דשם סירכא מיד מ"ל דלא מיד מלא תוך ג"י ולנקבים שנעשו תוך ג"י לא צריך בדיקה דלא נעשה מיד הסירכא:

סימן תקי"ג

(א) טריפות שהם אינם בסוג הוגלד פי המכה כגון צמקה וכי"ב ג"כ לא אסור אלא תוך ג"י וביש ספק בסוג זה מצינן להקל אפי' תוך ג"י משא"כ בסירכא ובשאר הוגלד פי המכה תוך ג"י אסור אפי' בספק וכללא דמלתא דליתא רק ג' סוגים טריפות דייק שיכול להיות סמוך לשחיטה החלב מותר קודם סמוך לשחיטה וסרכא או שאר הוגלד פי מכה או שלא הוגלד אלא שלא נעשה לזמן מועט אסור החלב תוך ג"י חסר ויתיר החלב אסור לעולם (ב) פלוגתא בחסר או יתיר אי בשר או טריפה לא מהני להתיר החלב כמ"ש הפלתי והל"ש:

צ"ע בטריפות שמינו הוגלד פי מכה כסירכא מ"מ השכל מחייב שנעשו זמן מה קודם השחיטה מו אפי' שלא נעשה הרוס מ"כ הוה כולמי לחיסור לחלב למפרע קודם זמן שחיטה ומתי נחסר למפרע ב' מ"ם הפלתי בכרתי ס"ק ד' בים מחלוקות בירמת נופי' אם היה טריפה מו לחו לחתר יב"ח מדמי יב"ח ס"מ בירמת כשר הוה כי"ב כ' בל"ם בה' טריפות ובחדושי דיוקים שלו ליו"ד סעי' ח' פרה שנמצאת חסר מרה ונטרפה דהלב מותר קודם יב"ח בים פוסקים דחסר מרה כשר . הנה בהגה"ט ש"ד סי' פ"ד כ' וז"ל וחלב שנעשו תוך ג"י בין ע"י סירכא בין ע"י שאר טריפות שהין כמין מן הבטן אבל בטריפות הבאים מן הבטן אסור אבל למפרע עד יב"ח אע"ג דבשחיטה יב"ח מיגלגי מלתא למפרע דלא בא הטריפה מן הבטן וא"כ בתיר ע"ג ע"י בשאר טריפות מ"מ אין רגילות הוא לבוא טריפות כזה בזמן מועט כמ"ש בהג"ה בפ"ק דחולין דהוהגים לאסור בטריפות של סירכא עד ג"י משום דסירכא פחות מג' ימים לא נעשית ה"ה טריפות דאין נעשין בזמן מועט ומשום ה"ט נכון להחמיר בכל הטריפות עד ג' ימים משום דאין נעשין כ"כ סמוך ממש לשחיטה ומשכחן שיעור דג' ימים נגיד הגליד פי המכה עכ"ל . ונפשט לן ל"ע שלמו דטריפות שלמו בכלל הוגלד פי המכה הוא וכולמי לא נעשית סמוך לשחיטה ממש אפי"ה לא אמרי' קלת זמן אסור למפרע כולמי וא"י עד כמה לאסור ואסרינן למפרע עד יב"ח מלא מדינא מותר עד סמוך לשחיטה ומוקמינן לי' על רובא דרוב בהמות כשרות וכמ"ש בסי' הקודם בדעת הפ"ג מו משום דחלב עד לאחר השחיטה בחזקת היתר הי' עומד מלא נכון להחמיר לאסור תוך ג"י משום דמשכחן נגוד זה בהוגלד פי מכה . וא"כ בטרפה ע"י סירכא דומלי בטרפה תוך ג"י למפרע ה"כ גם בספק אסור אבל שאר טריפות נעשה כוודאי קודם הזמן כשר בספק תוך ג"י וע"ע על הים"ם בפ"ק דחגיגה להגה ש"ד הכ"ל דנכון להחמיר בשאר טריפות תוך ג"י כמין נעשית כ"כ סמוך ממש הא הים"ם פ' שם כר"ן וכתוס' בשלמא זמן מה קודם שחיטה מחזקתו אסור למפרע ולא מוקמינן למחזקה עד תוך ג"י:

ובבב"ש כתבו' דיוקים הכ"ל בחסר מרה דמתיר החלב קודם יב"ח הא חסר ויתר מי יב"ח ה"כ מה רמי' מזה שמי' יב"ח מלא שב' שם ס"ק כ' שבתשובה שלו העלה מה"ם ופוסקים דיתר וחסר דטריפה ג"כ לאו מי יב"ח ותשובה זו אינו תחת ידי אמנם לדבריו קשה הא דקיי"ל ברמ"ה כהן בטרפה ממנת יתרת אסור החלב מעולם ולא מהני מי יב"ח הא לדבריו אינו מי יב"ח בשאר טריפות וזו שמי' ניחא שאינו טריפה וכ"ל דרק מיעוט מי י"ב חדם וכ' שם דמיעוט המכשירין חסר מרה ומיעוט הוגר חח"ם ולא מכנן מהני י"ב חדם כנגד מיעוט טרפה מי הומר מהי אפי' כדבריו אלו דטריפות מכנן נמי אין מי מ"מ לא מלינו להתיר החלב קודם י"ב חודם כיון דמשמע מסמ"ג ותו"ה וכ"מ בתוס' קדושין דף כ' טריפות חסר ויתר מן הבטן וא"כ אפי' מי י"ב חודם אין חומרים דנעשה אח"כ דהיינו תוך י"ב חודם אלא מן הבטן וכיון דודאי בא מן הבטן לא מהני י"ב חודם וע"כ ס"ל למרש"ל והגהש"ד דבא יתרת אלא מן הבטן ה"ינו כמו שכתב בשחיטת יב"ח מיגלגי מלתא למפרע דלא בא הטריפות מן הבטן אלמא דס"ל דמי"ח לאיתי שטרפה יב"ח ח"כ זו שחיטה י"ב ע"כ לאו מכנן נעשה מבל מהן ס"ל דיתר יכול נמי לאיתי י"ב חודם אפי' ח"ת דזו רק ממיעוטא שמיים מ"מ מהכ"ת לומר בחסר ויתר לא בא מן הבטן מדמי יב"ח חודם וה"ה מיעוטא דנולדה אלא בלידה בחסר ויתיר אלא מן הבטן וזו שחיטה יב"ח מחזקת היתר הוה לן לומר בחסר ויתר שנולדו אחר שחיטה ולא מן הבטן:

סימן תקי"ד

א' דרוסה משעה שנודע שהיא דרוסה החלב אסור (ב) מ"ש בט"ז דאם פרות כשרות משובחות אי"צ ס' בהמות לע"ד צ"ע (ג) מ"ש הפרמ"ג גבינות שלימות הוה דבר שבמניין ולא בטל אפי' אינה ראוי להתכבד לענ"ד ליתא כן לדידן דקיי"ל את שדרכו למנות תמיד (ד) בנטרפה מחמת סירכא וחלב תוך ג"י נתערב בחלב היתר ולא נודע עד אחר שנתערב הפמ"ג מתיר ברוב וכתבתי לש"ך סי' ק"י בעיון דוקא הפסד מרובה וגם צורך סעודת מצוה וצ"ע אפמ"ג שהשמיט זה:

בפרמ"ג בט"ז סק"ג כ' בחזקה מבוררת כמו דרוסה שוודאי לא נולדה דרוסה אפי' יתלה זמן מה מהחזקה כמה ימים ואפי"ה חזקה דמעיקרא עדיפה בין שהיתה מבוררת עכ"ל אין לטעות בלשונו דמשמע דידע שהיה דרוסה כמה ימים ואפי"ה חזקה דמעיקרא עדיף מותר החלב אפי' בחותן ימים שיתלה מחזקתה וידוע שבדרסה הא פשיטא דאסור החלב אלא ר"ל דאחכר לא אסור החלב למפרע ולדידן ק"מ דחזקה דאתי' מכח רובא דהוה חזקה מבוררת דלכך בהוגלד פי מכה לא אסור עד יב"ח וא"כ מהני החזקה אפי' בטריפות שלא נעשה סמוך לשחיטה ממש אפי"ה שרי קודם שחיטה אלא דיכון להחמיר גם בשאר טריפות תוך ג"י וכמ"ש בפי' הקודם בשם הגמ"ד : מ"ש בש"ע דאם יש ס' בהמות ממינן מסתמא דשחטו ס' ומותר וכ' הש"ג בק"ח מאחר דשיעור ס' דרבנן מזילין לקולא וכ' הפרמ"ג משמע אף דיש לברר אפי"ה שפיקא לקולא ונ"ע ול"ל דמ"ש לברר דאפי' עכשיו לא יהי' ס' בכשרות אין הפרות מותנים תמיד שיעור אחד ויש לומר בשעת עשיות גבינות הי' הטריפה מותנת פחות ממה שמותנת עתה . ולפי"ז מ"ש בט"ז בק"ד כל שרואין שהכשרות משובחת מזילין להקל ל"ע דיש פרות שמינות מותנים מעט אבל מכשרות כידוע והדבר זה שהחלב הוא שומן וע"י שמותנת מעט אבל השומן נשאר בגופה ונעשה משובחת והכשרות מותנת שומן שלה בתיתית דב חלב ע"כ היא כחושה אבל ודאי יש שמינה בגופה ומותנת ג"כ חלב הרבה וכחושות בגופה ומותנת מעט חלב ע"כ נראה שאין להקל אלא כמ"ש הרמ"א דוקא אם יש ס' בהמות שלא נשער כל ס' לפי מומדן דילי':

ומ"ש שם בפרמ"ג ודע דגבינה שלימה הוה דבר שבמנין אפי' הוא במקום ההוא אינו רואי' לתתכבד אע"ג דאין מוכרין גבינות אלא במשקל ולא במנין מ"מ הוה דבר שבמנין דומי' לביטרא דקיטעות דיש בינה אע"ג דנמכר במשקל דהיינו בביטרא מ"מ כיון שהפומין של העגולין יש להם מכין לא בטל . ממנם ל"ע בביצה שם דף ג' פליג ר' יוחנן ור"ל דיי"ו אי' ל' את שדרכו למנות תמיד לא בטל ור"ל ס"ל כל שדרכו למנות ופריך לר"ל ממאי מי התם כיון דלא בטל ומשני דמתית כתמת דביטרא קיטעות דהיינו ר' יהושע דאפי' יש ג' מאות פומין לא בטל ופרש"י הולין ופומי כלי דבר אי"כ מכין הוא ולא בטל ע"כ ויש להבין למה לא מקרי הפומין את שדרכו למנות וא"כ ממן תמה דאי"ל לר' יוחנן בינה לא בטל משום שכל שדרכו למנות נמי לא בטל ונראה דה"ט משום דשכמין למוכרן מפרידין במגריפה ומוכרן במשקל כפרש"י שם להכי כיון שנמכר שלא במנין אלא במשקל לא מקרי את שדרכו רק כל שדרכו וכ"מ בתה"ד סי' ק"ג במוכרין במשקל הוא דבר שבמנין שכ' נדות חמוכה שנתערב בשאר נדות ליכא בטלים משום דהוה דבר שבמנין וכ' ת"ל אלא מקרי דבר שבמנין אלא מה שמוכר במנין ולא במשקל ובחומד מ"מ הולין ונתערבו ואחר שהולקו הוה דבר שבמנין כו' עי' בד"מ בקמן סי' ק"י אות כ' שכ' שמתה"ד זה דס"ל כר' יוחנן מדכ' מעפ"י לפעמים מוכרין בתה"ד לא כ' כן אעפ"י שלפעמים מוכרין וי"ל דד"מ ס"ל דאי ס"ל כר"ל מה בכך שמוכרין במשקל זה לא מקרי תמיד כיון דעכשיו יש לו מנין והוה כמו לפעמים מוכרין ופשיטא דלא בטל ומה שרגיל בתה"ד לרחות מ"ו דס"ל כר' יוחנן ע"פ מוכח אפי' שדבר שיש לו מנין לבני אדם כל שמוכרים במשקל לאו דבר שבמנין חשיב ואפי"ת דמקרי כל שדרכו למנות בלישנא קיטעות אע"ג דבמכר נמכר במשקל הא מנן קיי"ל לקמן סי' ק"ו כר' יוחנן דדוקא את שדרכו לא בטל ובחו"ה כלל מ"ט כ' דנביעה רחוי להתכבד ומדבר שבמנין לא כ' אם רק בכלל כ"ה דין ה' כ' דאם היה אלא דהוי דרכו למנות ממנם על חו"ה לא קשה דאיהו פסק אם כר"ל כל שדרכו למנות לפעמים נמי לא בטל אבל לידין דקיי"ל את שדרכו למנות תמיד קשה על הפרמ"ג ורמ"א בתמת לא כ' כאן רק לאו"ה כלל מ"ט דנביעה הוה רחוי להתכבד:

ועיי' פרמ"ג בא"ז ס"ק ה' אם נחלב תוך ג"י ר"ל בבטלת טריפה ע"י סירכא ונתערב ברוב דבמב"מ בטל ברוב מה"ת ומדרבנן בעינן ס' ולא נודע הספק עד אח"כ וה"ל ס' דרבנן כמו בס' ס' בנופו וס' בתערובת דלא הוה ס"ם אבל בלא נודע עד שנעשה ס"ם הוה שפיר ס"ם דמהריב"ל דמחדש דס' דרבנן ע"י נגנול לא מקילינן תלי' בס' ס' בנופו וס' בתערובת ומעבי"ת מי"ד סי' כ' דלא ס"ל כפרמ"ג מ"מ י"ל דלא עלה על דעת נב"י

סברת הפרמ"ג ומעתה וזה דלא כצו"ת מהר"מ סיק סי' ל"ב ע"ש הנה הספק בסירכא תוך ג"י הוה ס"ל לפמ"ג כאן דשמא כמ"ד דסירכא נעשית סמוך לסחיטה הלה כבר כתבתי בתשו' סי' ק"ח דליכא מאן דס"ל הכי ואלה יש לקייס דברי פרמ"ג בספק מטוף דכל סירכא הוה ספק טריפה ונתערב החלב תוך ג' ימים אמנם בכללי ס"ם בקלקה כ' הש"ך בלה נודע הספק איסור עד אחר שנתערב לה שרי אלה בהפ"מ ויש לזרך עשו' מלוה ג"כ ויתכללו שניים שניים וכ' בש"ד סי' ק"י ס"ק ס"ב כיצד ניצד לאכלו אחת אחת תו לה שייך הפ"מ אבל ודאי אי בטלו כ"ת דהוי הפ"מ יש להתיר מטעם ספק דרבנן עי"ש ובקלקה דהם הש"ך כ' הפ"מ ולזרך עשו' מלוה והפמ"ג הסמיט כאן מלוה וכאן הסמיט גם הפ"מ וי"ל דהכה במ"י ס"ק כ"ה נייחב למ"כ כי' ל"ז דהעלה דס' מ' בגופו מ' בתערובת דלה הוה ס"ם ס"ד בעודם ס' הש' קודם שנתערב (מ"כ ס"ה בס' דרבנן ע"י גלגול דחדא תלי' בחידך) ועיקר דחיות מ"י מהג"ה ס"ד סי' פ"ד אכ"כ לחלק דדוקא בעודם ס' הש' קודם שנתערב לה הוה ס"ם ופרמ"ג בש"ך מע"ג שדומה למ"י וכ' מע"ג דהג"ה ס"ד כ"כ ג"כ מלוקים עליו ולכך י"ל דמשו"ה מקיל הפר"מ יותר ומתיר בס' דרבנן ע"י גלגול בלה נודע בהפ"מ לבד בלה לירוף קעודת מלוה . ועי' בחיבורי להח"ס סי' תס"ז סק"ע ד"ה ובשעה"מ בדבר חשוב שהתבטל ממרינן ס' דרבנן ע"י גלגול בחפי' נודע עי"ש ד"ה למה :

דרבנן ח"ם לחקל ובלה נודע עי"ש ד"ה למה :

סימן תקט"ו

א) ישוב פרמ"ג שכ' בחזקה מבוררת ואפי' יצאה זמן מחזקתה מ"מ הוה למפרע חזקה אפי' אי"א ליתן גבול מקו' בס"ו וביאור ראיות הר"ש דאולינן בתר חזקה דאתיא מכח רובא אע"ג דחזקה אינה מבוררת ועדיף משאר חזקה לשישתי' בכתו' דף ע"ה מוכח הכי וא"ש פסק רמ"א בהוגלד פי המכה לא אסור למפרע משום חזקה מהמת רובא וישבתי דחוי של הר"ן ורשב"א על הר"מ ז"ל על נכון (ב) ישוב על עוד קו' הבם"ו על פמ"ג הנ"ל ותי' על קושיותו מה ראי' הביא מכתם ותי' אקו' פלתי מתום' נדה ד"ב ע"ב וביאור דבריהם (ג) מה שדוחה בס"ו לפלתי שכ' דאין סירכא פחות מג"י תלי' בפלוגתא דרש"י ותום' אי אין סירכא בלא נקב ליתא והרבה דינים העלה להקל בנטרפה בסירכא אפי' תוך ג"י ולית דנקטינן אין סירכא פחות מג"י (ד) וחלב תוך ג"י או חלב אותו היום ונתערבה ונודע לאחר שנתערבה אין חילוק אע"ג דהבשר אסור החלב מותר ולא מקרי מזלזל בדרבנן ובנטרפה בסירכא ודאי ג"כ דינא דכל סירכא לא ס' טריפה ואי שרי אפי' בלא הפסד מרובה צ"ע כמ"ש בס' הקדו' אמנם בסירכא ביש בו פלוגתא מותר אפי' בלא הפסד מרובה :

(מה"ת) **בש"ע** סעי' ג' נביעה שנעשה מחלב בהמה וממלאת טריפה . מהרי' שלת סו"ת מתור הגולה סו"ת כתב סופר ורהיטי בו בענין זה כמה חדושי דינים תשרי הס מינם לפי תכר העלתי בסימנים הקודמים ותחום דעתי מה שהשבתי על דבריו זלה"ה :

(א) **הגה** הפרמ"ג בס"ז ס"ק ג' כ' דע"כ לה פליגו התוספרן רשב"ה ור"ן והטור והמחבר מכלל בהוגלד עד ג"י חודש חלה בחזקה מחמת רובא מ כל בחזקה מבוררת חזלינן בתרי' ובכן משמע בלבוש ותולק לפר"ח דס"ל דחזקה ברובה נמי כל שילתה כמה ימים ותי"ל ליתן גבול לין כומכין עלי' וגם תני כתבתי כן מדעתי בס' ק"כ משמ"ג וכה"ג ובס' ק"ג משמרמ"י בכנה ס"ד חלה הפרמ"ג שכ"כ דגם התוספרן לה פליגי בחזקה מבוררת הקשה עליו בכם"ו הה תי' בר"ן ממומין וכמומין כ' הפ"י בכתובות דף ע"ה דליכא רוב וחזקת הגוף ותפי"ה מי לתו דהוי מרשות לרשות ה"ה דתי' למפרע משום דילמה זמן מה מן החזקה ול"ל דקו' זו לה קשה כלל דהכה הכם"ו כיון לפי"ה תחום כתובות דף ע"ה ד"ה תכל דרבה תמר תכל היכי דליכא חזקה דממונא חזל ר' יהושע כתר חזקת הגוף וכ' תום' פי' מע"ג דליכא חזקת פנויה כנגד חזקת הגוף והקשה הר"י תמתי חזיל כתר חזקת הגוף דהא ליכא תרתי לריעותא חזקת פנויה ודרי מוס לפניך ותי' הרשב"א דחזקת פנוי' לה חשיבה כלל חזקה לגבי חזקת הגוף ותמה הפ"י תמתי לה חשיב חזקת פנוי' מ"ם ממקוה וכו' . ותי' כתי' הרשב"א דהתם הוה ר' משום שהבית הר"ן גבי נביעות ומלה טריפה למסקנת דחזלינן כתר רובא מתיר הנביעות משום דס"ל חזקה דתתי' מכח רובא דעדיף מסתר חזקות וה"ל דכוותי' דלמת מולדה כמוס תלה דרוב נשים אין להם מוס וכוי חזקה דתתי' מכח רובא דעדיף מסתר חזקות וכ"ל מלשון הרשב"א דחולין פ"ק שהבית סברת דבינו שמשון ומביא דתי' ממומין עכ"ל פכ"י וה"ה הדרכה ר' שמשון דס"ל חזקה דתתי' מכח רובא עדיף מסתר חזקה ה"ה אי היכו מתיר בהוגלד פי מכה דתע"ג תילת שעה ה' דהיינו ג"י תפי"ה מוקמינן חזקה דמעיקרא ולדידי' לה נדיך הפרמ"ג לרתי' דחזלינן כתר חזקה דמעיקרא והבית ר"ם שפיר דתי' ממומין דהוה גם שם חזקה דתתי' מכח רובא ועדיף מסתר חזקה וה"ט דרובא וחזקה רובא עדיף וכמ"ש הרשב"ם וה"ן והרשב"א דהם לשיטתיהו דלה עדיף מסתר חזקה ה"ה הקל"ד למה התם חזלינן כתר חזקת הגוף לר' יהושע דקאמר קו' התום' דה"ל חזקת הגוף חזל כנגד תרתי ותירלו דר' יהושע מודה

סיימו בהכשה לרשות הבעל והוה ג"כ כאן כמלתו כאן סי' והוה ג"כ תרתי במקום חזל :

ולפי"ז יש ליישב דלמה לה לחסיק ר' שמשון מדיחוי דרשב"ם שהוא מפורש בדברי רבה להתם במומין משום דליכא כאן כמלה כאן סי' ולפי"ז ה"ם דהפל"י מתמה מכח מימרת דרבה התם דקתמר לה תימה דר' יהושע לה חזיל כתר חזקה דגופי' סי' קל"ח דליכא מאן דס"ל הכי ויותר קשה הלשון בתחלה דמר רבה כמימרת בפ"ע ולבתר הכי רבה תמר לשמו' מתני' ועוד וכו' ותי' שם ברה"ם ודומהו ותי' הפ"י ז"ל דמימרת זו רבה נדרסינן וקאי מחוקימתי' דר"ח דמוקי המשנה כולי' גם כר' יהושע ושפיר קתמר ומפרש לדליכא דר' יהושע ולפי"ז לה קשה מה שהמה הר"ן ורשב"ם לרחיות הר"ם מטעם כאן כמלה כאן סי' דהה ר"ח דס"ל תברת ומוקי מתני' כגי כר' יהושע לה ס"ל כאן כמלה כאן סי' ח"כ שפיר הוכיח דמזקה דתתי' מכח רובא עדיף מסתר חזקה ורה"ה דהוה בניח ג' שער ו' דלה ס"ל כר' שמשון אלה כיון דלה מהני חזקה שהיו מבוררת גם חזקה מכח רוב לה ס"ל מ"ל כתי' דהפ"י ז"ל כתי' דרבי' סי' יפה הלכך דחק לתרץ בתי' אחר :

ב' **עוד** הקשה הכסו"ם לפרמ"ג דהה הר"ן ורשב"ם כ' דתי' לדבריהם מכתם שמטמין למפרע מטעת כיצום ולה מטעת שמתיצם שיכול להתיצם והתם סי' חזקה טובה דהה סי' החלוק בחזקת בדוק וחוסנין למפרע משום שילת זמן מן חזקה דמעיקרא שמתיצם . וי"ל דהכה כסי' תק"י הקשיתי מה רתי' מייתי מכתם דמטמין למפרע הה התם רק לקדשים החמירו ונשתרתי שם בקלית וכעת ג"ל שים ליישב וגם מה שהקשה הפלתי כסי' זה מתום' נדה דף כ' ע"ב ד"ה דתיכא ריעותא דמנופי' קחזי' לכך מטעמא כ"ה למפרע תכל מי לתו הה טעמא הוה מוקמינן מחזקה תע"ג דהשתא ודאי טעמא כו' ומ"מ ש"ן להתיר הנביעות מכמה שנולדת טריפה מטעם תוקי מחזקה כיון מעולם לה היתה לה שעה מבוררת והכין הפלתי דתום' תחלה דייק מכ"ה להתיר הנביעות מטעם דליכא כאן ריעותא והקשה עפי ה"ל לתום' לפרש דהה מודה כ"ה לחולין ד' שעתה וכו' ול"ע כל כוונת התום' מעיקרא להכשיר הנביעות דס"ל לתום' אין לטעמת דכ"ה דמחמיר בטרפות למפרע ולה תוקים מחזקה משום דמנופי' קה חזי' וכין לחידך תוקימת' דכותלי דה"ר מוקמי דס מטמע דע"כ הוה מחזקה לעולם חזקה שהיו מבוררת למפרע ות"כ טעמת דכ"ה דמחמיר בקדשים הוה מהלי טעמת דהוה חזקה שהיו מבוררת ת"כ שפיר ס"ל לתום' ת"כ מהלי טעמת נביעות בחולין שרי תע"ג דהוה חזקה שהיו מבוררת ע"כ כ' תום' דחזקת כשרות דבהמה שהיו מבוררת כלל בשעתה י"ל תפי' בחולין נמי חסור וכך כ' רתי' רשב"ם מכתם תס מטמתין חזקה שהיו מבוררת בקדשים למפרע משום דהיו מבוררת מחמת דחז' מגו פי' תו משום דכותלי דה"ר מעמידין דס ת"כ בחולין עכ"פ יש לחסור למפרע היכי שהוא לגמרי היו מבוררת בשעתה כגון בבהמה תע"ג דתיכא רוב דהה התם נמי תיכא רוב נמים טהורות וכ"כ בפלתי דגם שם תיכא רוב . מעתה ת"ם גם הפרמ"ג וקו' כס"ו הה התם כ' החלוק בחזקת בדוק חזקה גמורה ז"ת לעניו קדשים לתו חזקה גמורה הוה זה תלה חזקה שהיו מבוררת מטעמים הל"ל דמטמת ה"ה למפרע משום דמנופי' קה חזי' תו משום דכותלי דה"ר מעמידין דה דמיבא דרשב"ם רתי' לחולין קו' זו בלא"ה קשה תרשב"ם תלה למ"ם ת"ם דמיבא בחזקה שהיו מבוררת לגמרי י"ל גם בחולין למפרע :

(ג) **והנה** הרבה דיוים מחדש הכסו"ם להקל תוך ג"י פעמים בהפ"מ וכרמ"ח ולפעמים לפי' שלת בהפ"מ ויסוד לדבריו תלה מפני שממשך לחרי מג"י ופלתי ופרמ"ג שכתבו דיש פוסקים כרמ"ח בסירכה מותר תוך ג"י ולה עוד שפלתי דר"ל דתלי' בפלוגתא דרש"י דס"ל אין סירכה בלה נקב דמי להוגלד פי מכה משמ"כ לתום' דסירכה משום סופו להתפרק ל"ד להוגלד פי מכה וכ' ול"ל דרחוקים זה מזה הגלד בה ע"י שמתחלת המכה להתרפאות וקמו חכמים במלתא דאין הגלד בה תוך ג"י אבל נקב הריאה ע"י שהמים עוברים תוך הנקב נעשה סירכה מג"ל דקמו חכמים דלה מההוה רק לחר ג"י והפרמ"ג בפתיחה לסי' ל"ט כ' שדברי פלתי אין מוכרחין וכל"ם מתכון למ"ש עכ"ל ובמח"כ חור תורתו כאן לה דק כלל דהה הפלתי לה כ' בסברא זו מדעתי' אלה הרקה בשם ר"ת והב"ח ודרי קמתי כמ"ש בש"ך ותרוך מש"ך דסירכה כהוגלד ואסור תוך ג"י עד שמתמה בתירוך ובש"ך שאין נרמ"ח על מי לסמוך ממן דס"ל בטרפה ע"י סירכה מותר תוך ג"י וסברתם כיון שים כאן הוגלד תו סירכה לפניהו הוא כידוע שכבר הי' לכה"פ ניקב ג' ימים ובתוך ג"י נעשה גלד תו סירכה וז"ש דודאי הי' נקב והוה שיעת הפוסקים וכ"פ הש"ך ופר"ח וש"ם בכב"ם חולין דף י"ח וכך הוה לשיעת רש"י שהי' נקב דאין סירכה כלה נקב ולתו דברי פלתי אלה הפלתי מחדש לתום' דס"ל סירכה משום סופו להתפרק ולה הי' נקב לה תלי' בהוגלד שפה הי' נקב ושיערו ג' ימים ופרמ"ג בפתיחה לתו כוונתו דלה כפלתי משום דלשיעת רש"י י"ל דלה נקב כבר ג"י אלה להיפוך מ"ם לפלתי לתום' בה בטריפות תוך ג"י זה הינו מוכרח ותהי כבר כתבתי בסי' הקודמין דליתא לפלתי ולמ"י ופרמ"ג שכתבו שים פוסקים דס"ל בע"י סירכה הינו טריפה תוך ג"י וה"ל אין להקל תוך ג"י אלה בהפ"מ וכבר כיתרתי בסי' הל"ל די בתר דהכי נקטינן וכעת תמה מחוד על המ"י כלל ע"ב סקי"ט שכ' סמך לרמ"ח מתו"ה מן לפי שכ' החו"ה לתום' פ"ק דחולין להכשיר בסירכה החלב הוך ג' זולת שהמיתי דבריו תלו בב' ימים בסי' הל"ל יותר קשה על המ"י דהה כתו"ה נופי' לה פסק הכי . והכימו

סם בת"ח דין ס"ב שעומד כו' המג"א לעיל סימן סירכא פחות מג' ולא כרמ"ח דסירכא כהוגלד פי המכה וכ"כ בד"מ ולא הביא שום פוסק דממלק דסמי תוך ג', וגם הפר"ח שמלא למעמרת הביא לסמ"ת דס"ל דסירכא לית מעיד סמי' נקוב תוך ג' מ"מ פסק העיקר כס"ך שכן דעת כל הפוסקים ועיי' בסי' הכ"ל שכתבתי דרמב"ם וסמ"ת נמי לא ס"ל כרמ"ח ובעלמא כ' דבגוף יש מלפני הסליט הרמ"ח ז"ל דהוה קופר דהמתירין משום ס"ס מתירין לפי' תוך ג"י וז"ל כמ"ש הס"ך סק"ט וכת"ח ג"כ הכין כך וכ' מכל הרמב"ם מוכר דולמי לית סירכא בעצית פחות מג' ימים ז"ל כתן לגא ספק לחד הכין ג"כ דפליגי תוך ג"י וזה ג"כ ליתא במ"ש בשם רמב"ם דהה הרמב"ם מוכר לפי' קודם ג"י בסירכא והוגלד וקודם ג"י הוה ספיר ספק ספיקא ול"ל תי' לחד לרמב"ם מ"מ מוכח דלא כרמ"ח שהכין הרמב"ם מייירי תוך ג"י וכן המולקים:

(ד) **ומ"ש** ד"ה לעמש שכ' הפרמ"ג היכי שהתערב חלב טריפה מחמת סירכא חד בתרי וחמ"ל מודע הספק מותר לם' דהכין להקל כשמודע לחרי שהתערב וכ' הכס"ו לחפי' כוודאי טריפה מחמת סירכא יש להתיר בכה"ג לסמוך בדהכין בהפ"מ ולסמוך על הסוברים דיש סירכא תוך ג"י הוה נעשמי אין להתיר כמ"ש דתוך ג"י ליכא מאן דמתיר החלב אלא די"ל כמ"ש הוא ז"ל ד"ה עד דכתב סירכות ליכא ספק טריפה דפרמ"ג בפתי' לפי' ל"ע מוכח והולך מיהו ודאי טריפה ומיהו ספק טריפה ובד"ה וכן כ' כדעת המחבר ותוס' ורמ"ה ועור דכל סירכות הוה ס' אם בח ממחת נקב ומ"ש תוס' ורמ"ה שהם היינו בקיאין לבדוק ר"ל אם היי' בקיאים אם יש נקב תחתיו או אם בח ע"י נקב ע"ש וכן כ"כ בתבתי בסי' תקי"ב ולעיל סי' רפ"ע בתריכות דמפ"מ גופי' בפתיחה ושאר פוסקים דכל שבלב"ם הוה ודאי טריפה ואני העליתי ממרדכי ותו"ם בכל סירכות הוה ספק משום שאין אנו בקיאין בנפיחה וכ"כ גם בכ"ב הבחתיו בסי' רכ"ח והובא בט"ז סי' ל"ט ס"ק ו':

(ה) **ואומר** בדיעון דבשאל בכס"ו שהי' השאלה שהי' נסדר התוספ לתומה למעלה מאני ושתערב החלב דמתיר הפ"מ כאן בט"ז בלא נודע עד שתתערב מותר והקשיתי בסי' הקודם הא לא שריין כה"ג בח ס' בנופו בנודע אלא בהפ"מ ומ' ע"י דרבען ע"י גלגול אלי' בח' בנופו וכ"כ בפר"מ בח' דרבען ע"י גלגול אלא נודע עד שתתערב אלא שרי אלא בהפ"מ בדין למעלה מאני הוה ס' פלוגתא במ"ש בד"מ בסי' ל"ט מציין להקל אפי' בלא הפ"מ במ"ש הש"ד סוס"י ק"י בממודעים אות ג' עי"ש היכי דשרי בהפ"מ בית עוד ספק מותר אפי' בלא הפ"מ וכאן י"ל עוד סניף להתיר ממה שיתבתי בחיבורי לאו"ח סי' תס"ז שקי"ב אמ"ש בשם שי תבשיל שנמלאו שם חיטים בלא שתבקעו התבשיל מותר והוא מהרי"ף והרא"ש שכ' למיכל הני חיטים בעיניהו לאסור כיון שהוא ס' דאו' אבל התערובת שרי משום דהוי ס' דרבען והקשה הא אמן קי"ל כל דבר שעיקרו לאסור מה"ת והדרבען בח ע"י הגלגול קי"ל ס' דרבען להחמיר וכן הקשה ביעוש יעקב שם ויתבתי שם לא"י שם שק"י דס' דפלוגתא עדיף מאחר שפק י"ל בס' פלוגתא ע"י גלגול מותר ולדידן ל"ע לסמוך על זה כי לא נמלא לי חבר ע"ע וכבה"ו מסתפק בשם לפניהו הבשר ולריכן לדון על הבשר ג"כ דהוי ס"ד לם מתיר החלב שתתערב ונודע אחר התערובת משום שהוא דרבען אם לא הוה כתבתי דסתרי לו כמזגזג בחיסור דרבען ולא עלתה בידו ול"ל דנפשט דהריף ורמ"ם הל"ל דהחיטים בעיניהו אלו מוסרין והתבשיל מתירין:

ונם מה שרוצה לחלק בין תוך ג"י שתתערבה קודם שנודע התערובת דיש להתירה אפי' אלא בהפ"מ אבל אותה שתלפה ביום הבחיטה אפי' בתערבה ותח"כ נודע אין בידינו להתיר דטריפה וודאי ואין סירכא שחות מיום ו' שלפניו ליתא כן לדעת כל הפוסקים אלא כל שנמלא סירכא נקרא הוגלד פי מכה וכל הוגלד פי מכה בידוע שכבר הי' נקוב ג' ימים וכל החלב דין ג' להם ולא שרי בנודע לאחר שתתערב אלא בהפ"מ ותפשר אפי' בלא הפ"מ כמ"ש סוהס"י דלפני זה וכל הסירכות דין ו' להם דכל הסירכות המיירין בספק כמ"ש:

ומ"ש הכס"ו ולענין כליס שתבשל בה החלב אחר שיהוי מעל"ע כ' עיי' ט"ז סי' קל"ו וחו"ד סי' כ"ו ועעלם מעיני כבודם תשו' מהרלנ"ח סי' קי"ח וכמ"י כלל פ"ה אות ס"ד דיש להתיר כ"ה בשיהוי מעל"ע ובידון אלו דיש בלא"ה לדדים להתיר אפי' בכליס שתבשלה החלב שאלבה ביום השחיטה לא הפסיד וכ"ש שאלבה תוך ג"י עכ"ל ועעי"ד למ"ש מפוסקים דלאסורים כולם כמבואר בחרוך מש"ך וכש"ך וכ"פ בש"ך וכפר"ח ואין על מי לסמוך להתיר החלב בתוך ג"י ח"ל גם הכליס לאוסרים ובשיהוי מעל"ע ג"כ הא כ' בפרמ"ג בסי' ל"ג הלכה מרווחות בישראל לאפי' בחיסור דרבען לא מהני כ"ש

אדרבה ליכא מלקות ומ"כ י"ל כך מוכי הסוגי' דכבורות ל"ל נמל נמל תיפ"ל מהטעמים כו' ותי"ל דאתי נמל נמל למעט ממלקות דיפי' אתי' מדרשה ולא מהטעמים דרשינן כמי מלקות כמבואר מתוס' שם וכמ"ש בפרמ"ג ס"ל מלקות דליכא בחלב הוה ממעטינן מדכתיב מבשרו . מעתה למסקנא דמיעטרך נמל נמל למיסור חלב ממעטינן דליכא מלקות בחלב ובשרם ל"ל ומהריטן דאתו למעט שלי' כיון דלאו בשר הוא ולא ממעטינן חלב מבשר ומנמל נמל לרבוי שלית דמסתבר לרבות חלב דרחוי לאכילה ומ"ש תי' הפלתי :

(ה) **ואלא** אתי' הפלתי דשלית רחוי לאכילה מקרי חלה דלא מקרי מקרי בשר ושלית מותר ותי"ל דשלית כעפרא בעלמא וגרע ממ"ר הא לפי תי' הפלתי ז"ל דשלית אוכלה הוא חלה דבשר לא מקרי והש"ך כ"כ ממחבר דשל שור בהמות טמאות נמי מותר שלית והמחבר פסק מ"ר לסוג ולפ"מ שמי כתבתי לעיל דזהו כוונות הש"ך מ"ש ועיי' ס"ק ג' דסיימו מ"כ כיון דשלית מותר בשור בהמות גם במ"ר יש לפסוק הכי דשרי ומ"ש :

ואנב דאתי לידן יש ליישב הרמב"ם במלחמת דמסתבר מוסיף על ס"ס שכ' ס"ס והבאתיו לעיל דמשלית של חמור דשרי למסקנא ש"מ דיש שפת דאסור מ"ר לאו אלכתא ואומר דבמה פליגו המסקנא עם רב שפת ואגב ייתיב מה שהקשה בפלתי סק"ח דהאיך רב שפת אוסר מ"ר תיפ"ל דאיכו רחוי לגר וכ"ל דגם מ"ר דמתיר שלית של חמור מה קמ"ל הא אינו רחוי לגר ואומר מני דאם הוא השלית מגופו של בהמה יש לומר דאפי' אינו רחוי לגר נמי אסור דע"כ שרי בהאי רחוי לגר אפי' בשלא נופי' שרי משום שהי' מתחלה לשבח וחש"כ נפסד מצרי ע"י שאינו רחוי לגר אבל דבר שבכרס מעיקרא אינו רחוי לגר בהאי שפיר יש לומר דאפי' בשלא נופי' אסור משום דמתני' מיירי בהאי קשורה ובמשנה פרש"י דכולי' אסרה חע"ג דמתני' מ"מ אסור כדאי' בע"ז דס"ח ע"ב ואסור אפי' שאינו רחוי לגר ועל שלי' פרש"י דלא הוה מגופי' דבמשנה בת"כ דרב אסדא והקל"ד ולא אפ"ה דמתיר שלית תו לא קאי' מה קמ"ל דשרי דהא נופי' דשלית אינו מגופו של בהמה הלכך שרי בהאי רחוי דלא חל עליו איסורי' וא"כ י"ל ה"ע דרב שפת דעם המ"ר יוצא ג"כ לתלוחות מהגוף הטמאה כמ"ש בתום' ד"ה רוב ויש ספק אם יש במ"ר כדי לבטל התלוחות הלכך אסר ר' שפת ולא קאמר אלא שפת קו' הפלתי ופסק בש"ע כוותי דמ"ר אסור הא אינו רחוי לגר משום דהתלוחות הגוף המתערב עם המ"ר הוא איסורי מגופי' ומעיקרו אינו רחוי לגר לא מותר ועוד פריך עלי' מדבש ש"מ גם בדבש חע"ג דאינו מהטמא מגופו לתלוחות הגוף מתערב עם הדבש וכ"כ במי"ט ומשני ר' שפת אמר כי' יעקב דבש התורם התירתו חע"ג דמתערב עמו לתלוחות מ"מ לא יליפין מני' מ"ר דהא אפי' דבש בעין ממעטינן דאסור מכ"ש מ"ר דמנם נבתר דמתיר ר"ה שלית חמור דוקא ג"כ יש בו לתלוחות הגוף ואפי"ה שרי ס"ס מ"ר וש"ס כמי הרמב"ם מקו' הפלתי שהקשה כאן על הר"מ והבאתיו לעיל להרמב"ם דס"ל דוקא של חמור מותר השלית משא"כ בשאר בהמות טמאות הא רב אסדא מבית בריית מתרם ודאמור ולהכ"ל י"ל דרב אסדא מבית רק רש"י דהתם מוכח דהשלית לאו מגופו דהתם הוא ס"כ ממילא ניחא סברת ר"ה דמתיר השלית של חמור משום דלאו מוכל הוא וק"ל :

(ו) **ועיי'** בח"ד סק"ב שהקשה דאיך שרי שלית משום מיעוטי' דהא בש"ס בכורות מדמי הא מלחא לשלית של מת שהוא טהור ופרש"י דשלית לא מן הולד ולא מן החס אלא פירשא בעלמא ואי הטעם משום מיעוט מה לי שהוא מן החס או לא ועוד מה שייך מיעוט לעניו טומאה ועוד הא אפי' מ"כ של סוסים וחמורים אסור לף פירשא בעלמא וכל קושיותו לא קשה כיון שהיו מן החס היו טמא וממילא רק פירשא בעלמא הוא ומביא רק ראי' שהיו מן החס וגם היו מטמא טומאת אוכלין כיון דלאו אוכל הוא כדאי' בפשה חולין דף ע"ז ומ"ר הא כ' הרמב"ן דלאו פירשא הוא כמו שלית ולמ"ס דהיסור משום הלחלוחית הגוף (במ"ס תוס') ומה שהביא במיעוטי' אסור ול"ל לאוסרים מ"ר ומתירין שלית דשלית הין יוצית עמו לחלוחית :

ומה שכתב הח"ד למדם דס"ס דשלית שרי חע"ג דהוה לאכילה היו אוסר בכלל היוצא מטמא לטמא דכל היוצא מטמא לא שייך אלא בדבר המתמצה מגופו אבל בדבר שעובר בתוכה כגרי' חדשה כיוצי שמים לא שייך כל היוצא מטמא ורחי' לזה מבכורות דף ו' דתיעטרך קרא לפרה הבולד מן הגמל אף היוצא מן הטמא וגם קשה מה דתלה פרה הבולד בהא דכל היוצא מטמא הוא לסימנא בעלמא עי"ש בריש"י שלא תטעה וכתב ח"ם תום' חולין דף ס"ג ד"ה ויקחם שהקשו ל"ל קרא דבת היענה לאסור ביצת טמאה כו' וי"ל דתיעטרך פרה הבולד מגמל למלקות כי מהטמאים ליכא מלקות לר"מ בפ"ג מהמח"ם ותום' בסוגיא דס"ל מהטמאים מלקות י"ל דאיכא דהא פרה הבולד מן הגמל כיון די"ל חיות בפ"ע לא לאסור ביצין שב' תום' דף כ"ח גבי עובר יוך אמו ולא נראה כדבריו לחע"ג מהטמאים לאסור ביצין לא ס"ל לאסור פרה הבולד מן הגמל ותיעטרך קרא דגם הבולד בבהמה אסור מ"מ לבתר דאסר שכ' פרה הבולד מן הגמל אסור הוא מטעם כל היוצא מן הטמא ול"ל בת היענה ואלא ל"ל כתי' התום' שם וכן שלית של חמור ממאי שרי כיון דגלי לן קרא פרה בתוך הגמל חע"ג שהבולד מגמל אסור מטעם שהיוצא מן הטמא טמא כדפרי' דף ז' אלא גם לסימנא מוכח שלא תטעה כמ"ש בתום' שם דף ו' ע"ז

ס"ע דשלית שרי משום דאינו רחוי לאכילה ופירשא בעלמא הוא כדעת הפוסקים ולמ"ד טעמו שבולד מן הטמא לא מקרי יוצא מן הטמא טמא מה פריך ד"ו ל"ל למיתנא כל היוצא עדיפא הול"ל דלא מקרי יוצא מן הטמא כמ"ש ועוד הא הח"ד קאי ליישב הרמב"ם דס"ל בפ"ס הי"ג דאסור שלי' שילא מקלתו משום חבר היוצא ומתלק דבאחר מן החי כל היוצא מן החי אסור אפי' מה שנברא בפ"ע עי"ש וכ"כ בפלתי ליישב הר"מ דלא אוסר רק באחמה"ג כ"כ קשה הא בפ"ד הלכה י"ח כ' הר"מ דשלי' של נבלה שהוא אסור לגמרי ל"ד באחר מן החי :

ואמנם הנה נראה בדעת הרמב"ם שלא פי' המשנה שלי' שילאה מקלתה לאסור משום שמא הוציאו רשעו באותו מקלת והוה כילוד דמ"ב הי' כולו אסור לטיינו מה שבפנים כיון שהוא כילוד דהא הר"מ כ' ושלי' שילאה מקלתה ושחט את הבהמה אם היתה שלי' זו קשורה בולד מה שילא ממנו אסור והשחר מותר הרי לגמ' אוסר אלא מקלת ועכ"פ דפי' הסוגי' הכי דשלי' שילאה מקלתו אסור אותו מקלת שילא מ"כ מוכח דשלית אסורה ולאו פירשא בעלמא והכי משמע לי' לר"מ דמה דקאמר בגמ' בשלית קשורה בולד דר"ל הולד בפנים כפרש"י מ"כ יש השלית בפ"ע מקלתו לאון בלא ולד מ"כ המקלתו שאסור על השלית קאי ולי"ל משום דהוה כילוד דאין הולד בתוך השלית וכן משמע לי' ממה דאמר ר"מ ואם לא היתה קשורה בו כולה לאסורה שמע שלית זו שילאת מקלתה הלך לו ולד אחר' בו כו' מכל זה משמע לי' לרמב"ם דשלי' לבד אסורה ולא של הולד קאי האיסור דהא ליכא וולד אבל פרש"י דף ע"ז ע"ב לא מפרש כפי' הר"מ דאחלק בין קשורה ואינו קשורה דבקשורה אסור רק מקלת ובלא קשורה כולו אסורה דהא כ"ת אמתני' ל"ש הלא שאינו קשורה אבל קשורה אין מוציאין לולד אחר . מ"כ משמע דאמתני' מיירי באין קשורה ובמשנה פרש"י דכולי' אסרה כיון דהוי כילוד אלא רש"י פי' הכי הלא שנו דמשמע דאפי' עוד ולד עמה בפנים ומפרש בב' וולדות כיון דאינו קשורה בו ואמרינן שלית זו ה' לו ולד אחר אלא שנימוח וקאמר המשנה דשלית שאינו קשור בו כלל ולד וש"ס המשנה כפשטי' דפי' רש"י במשנה דשלי' שילאה מקלתה לאסור כל שאינו קשור בו אפי' אינו מחותו ולד ולא כולו יש אבל שנאמר שמקלתו אסורה משום אבר היוצא ליתא לפרש"י וש"כ פרש"י מסכים לדעת הרמב"ם דשלי' עצמו מותר דפירשא בעלמא הוא ש"ע . והרמב"ם י"ל פי' אחר מפרשי' וגם נראה שרי לרמב"ם נוסחא אחרת בגמ' דף ע"ז ומיהו שמשמי כליו אין מרגישין בזה ועוד מדבכה כתבו התחרוצים דפרש"י מסכים עם הרמב"ם דשלי' אסור ועוד קשה על הרמב"ם למה בקשורה הולד בו רק מה שילא ממנה אסור ולא כולו דהא מוכח מג"ק דף י"ח ולעיל דף ס"ח שילאת מקלת שלית כל הולד אסור דשמא יש רובו והוה כילוד וכ"כ הר"מ בסוף הלכה י"ג ולמה בקשורה לא אסור כל הולד שמא יש רובו כיון שקשורה בו ש"ע וכ"כ הרי"ף והרא"ש שכתבו כני' רש"י מסתמא פירשו כפרש"י וש"כ נמי ס"ל כרא"ש כל שלית של שאר בהמות טמאות מותר כמו בחמור דהא הר"מ רק משום לפי גירסתו ופירושו יש לו הוכחה דשלית אחרות אסור ודוקא של חמור מותר ומה שהקשו המגי' והפר"ח על הש"ך והרמ"ך מס שלית פירשא בעלמא ל"ל קרא דמותר משום מכר מן החי והבאתיש בחות מ' י"ל דשלית עלמא ל"ל קרא אלא דקרא אתי לומר דאיכא בהמה אחר שחיטה דס"ח בהמה שלימה ממעט אפי' ולד בשליתה אלא בהמה אחר שחיטה ולא היימוה קמ"ל כל בהמה מרבה אפי' הולד חיו שלמה ואותה ולא שלימה מסמכתא בעלמא ומ"ש המג"י ופר"ח ופלתי ומאר אחרונים דגם הג"ח ס"ל כרמב"ם ולא מתיר שלית עמה אלא בחבצל ז"ח כי לא כ' לפניהם ס' ח"ז דשם מבואר להדי' דס"ל כרא"ש :

סימן תקי"ד

א) ישוב שיטת הראב"ן ראוסר מי חלב (ב) ועוד אופן אחר דראב"ן וד' שמחה פליגי אי נסיובא דחלבא עם בשר אסור מה"ת או לא (ג) ישוב קו' חס"ו למה בדם שנעשה ממנו מים דלא חשיב כדם ומי חלב חשיב בחלב ותי' אקו' חדו' ר"ן אפוסקים דם שבשלו אינו עובר דלמה לא תנן תומר בחלב מבדם :

בש"ע סעיף ה' ויש מי שאוסר כזה פלוגתא זו הובא בדמ"ס פ' כל הבשר שהרמב"ם ז"ל אוסר ומעי"ט נרים והרמב"ן ונם ברמב"ן בהלכותיו לבכורות לא נמלא כן ונ"ל דלריך להיות והרחב"ן ז"ל אוסר דהא בפ"ק דבכורות מצריך קרא להתיר חלב משום דכל מידי דחתי מחי אסור והכי תניא לעניו ביאור בב"ח דמי חלב אינו בחלב ואיכא קרא למשרי וכיון דחתי מחי אסור והר"ר שמשה ז"ל הסיב דדוקא לעניו בב"ח אין מסיב בחלב דקרא קאמר כמו שילאה מן החס מעורב עם החוכל אבל בכל שאר מילי הוי בכלל חלב דתנן מכשירין פ"ו מי חלב הרי הן בחלב ואמר ר"ל לא שנו אלא להכשיר אבל לעניו ביאור בב"ח מי חלב אינן בחלב וי"ל הרחב"ן הא אינן קיי"ל מפקרן כמותן מהטמאים ויוצא בשר שביאל עם חלב נמי מיבי וכמ"ש בפרמ"ג בשפ"ד ס"ק ח' ומי חלב ס"ל לרחב"ן מפברא דאינו חלב אלא כמפקרן היולאין כמותן הוי מי חלב בחלב ולא הוי אסור משום יוצא מן החי אלא הכ' לאמר בחלב חמו אלא יהי' בחלב כיון שאינו כמו שילאה מן החי ום"ל לרחב"ן אלא כה הכ' לאחדם דבכל מקום מי חלב ממש חלב וכאן אינו חלב ולא מפקרן של חלב הא למעט לאחדושי עדיף אם כן הכי אמרינן

כעלמא מי חלב פגימו חלב ממש חלת מעטם מפקין לבד סוי חלב וקרא אתי בפב"ח שלת ניתת בחלב גבי בב"ח מפקין כמותו הלכך מי חלב בפשר פטור דלת הוי מי חלב מפקין כמותו בב"ח . ות"כ שפיר הוכיח הרתב"ן דבעלמא מי חלב חיטו כחלב ממש והלכך מי חלב אסור דאי בחלב ממש הוי מידוש גדול דאפילו מי חלב דפטור דמעטם שחיטו כחלב וחיטו כמפקה חלב וק"ל ומפילה ל"ק נמי ממש דמכשיר מי חלב לאו מטוש דחשיב מי חלב עלמו חלת מפקה חלב ומפקין כמותן הלכך מכשיר :

ועוד י"ל דרתב"ן ס"ל כרית"ם שם והובא בפ"ע סי' פ"ז ס"ה דגסיובי בחלבא דחייטו המתמלה מקפחון הגבינה חיטם בכלל מי חלב ואסור מה"מ ומי חלב נקרא אחר שעושים הגבינה מהפלים הגסיובי והאוכל לף מלעטלה והפר"ח כתן סקי"ד הקשה על הרית"ם אחתי גסיובי אסור מה"ת הת חיטו הוא כמו שיחת מן התם מזה ס"ל לרתב"ן דהא דמי חלב חיטו כחלב נמי חין הטעם כמ"ש ר' שאחה מטוש דלת הוי ניולת מן התם חלת מטוש דמי חלב חיטו כחלב מכל ר' שאחה ס"ל כתוס' ורמ"ם ור"ן דגסיובי בחלבא נמי חין אסור מה"ת הלכך אתי בפשר"ח כסוגיא דקתא קאמר כמו שיחת מן התם והרית"ם דס"ל גסיובי מה"ת ובמי חלב ל' דס"ל כר' שאחה וקשה קו' הפר"ח וכן בפמ"ג בש"ך סקי"ב יעבתי לקמן סי' פ"ז ס"ה בש"ך :

עוד י"ל בסיעתת הרתב"ן דהנה החס"ו סי' ע' הקשה למשנה דמכשירין פ"ו הכ"ל דמי חלב מכשיר מאי שנא מהא דמי' מולין דף"ז בדם מי ליח בי' מרחה לחדמיות ולא נשאר חלת מי שלותת חיטו מכשיר ול"ל בהכשר ממקשה העומד לשתי תלי' ומי חלב עומד עפי לשתי' ממי הדם לבני מ וכמבואר בסוף שם' מכשירין וזה נופל' הי' סברת הרתב"ן דס"ל מי חלב חיטו כחלב מ"מ הוא מכשיר מטוש דעומד לשתי' ובטור משמע כן דשותין מי חלב וכב"י תמה ע"ז ממש כ' דתלי' לפי מנהג המקומות וכמדיתיתו לוקחים בכסף מי חלב של נתן חולם לר' שאחה דלת מחלק בין הכשר לשאר דברים קו' החס"ו קשה דלמה מי דם לאו כדם יחשב ומי חלב חשיב כחלב . ותפשר ליישב קו' החס"ו עפ"י ס"ם חולין דף ק"כ דפריך מניין המתהו חלב דחייב דיכי' שתי' בכלל תכילה (עיי' בתוס' שם) ת"ל נפש וכ' בחידו' ר"ן מה סברא לחלק בין תכילה לשתי' בהמתהו כיון שטותה גוף החלב וכ' דהתורה שחסרה לת מיירי בחיטורין חלת בשהן כעין בריינן ולת נשתנו מ"כ י"ל קו' חס"ו לר' שאחה בשלמת חלב דלת דברה תו התורה התירה דירי' חלת דפשטינן דחלב שרי מדשכחי' מ"י בזבח חלב ודבש ס"מ דחלב מותר מבכ"ת מי חלב חיטו בכלל חלב משמ"כ בחיטור דם דדברה תו התורה לת תחכל דם לת דברה תורה חלת דם בשהות בבריינתו ולת בלותת דדמת ועשה מים חיטו בבריינתו ותפי' למשקנת דשתי' נפש והטמחים דשתי' המתהו חסור ומש"ג דבשתה מבריינתה וכן ניר חסור מהטמחים מ"כ יפי' בלותת דדם חסור מטעם ניר דם י"ל דמי ניר דטמחים לת נשתנו כלל וחלב שאחה נמי גלי קרא דחסור לחו חיטור גדול הוא משמ"כ דם דתלי' בזריקה דלריך להיות חדום ונשתנה חיטור גדול מ"כ לת דמי לשאר ניר היולא מחיסור וכ' שם החס"ו דמ"מ דם בלותת וכו' למיס י"ל דמה"ת חסור ניר ומביא ראי' דתנן סו"פ כ"ה חומר בחלב מבדם וכו' ותי ניר דם מותר ליחשב הת ג"כ בחלב שאחה ולכאו' למ"ש בפרמ"ג בפתיחה לסי' ס"ע דניר דילפינן מהטמחין ליכא מלקות ובחלב דכתיב נפש נם מלקות ליכא בניר חלב וכדמשמע דף ק"כ וכמרם"ח שם דניר והמחהו לחלב שקולין הן וכי' לי' למתני עדיין חומר בחלב מבדם לענין מלקות בניר חלת ל"ל תנא ושניר ים ליחשב קו' חידו' ר"ן שם מי דם שביללו חיטו עובר ליתני. חומר בחלב מבדם דחלב מבושל חסור משמ"כ בדם ולכאו' ל"ל תנא ושניר דשניר נמי בלותת דדמת ולפמ"ג סק"ח מתוס' דליכא מלקות בניר ל"ק קו' חס"ו דשניר בלותת כמו שבשלו :

ודחשך סקי"ב תי' דמימי חלב מותר כיון דהתורה גלתה בחמה"מ דוקא נופו ולת חלב ובפר"מ הקשה על הש"ך מ"כ מה קאמר הש"ם שם דחלב חידום הוא דשרי ומה חידום דהתורה גילה לן דדוקא נופו ולת חלב ובפמ"ג ש"ך סקי"ב תי' לש"ך דודאי חלב לת הוא חלת כניר וה"ה דחסור משום ניר של מבר מן המי דהטמחין לחסור נירן וה"ת ה"ה חלב של חמה"מ וגלי קרא דחלב מותר וחידום הוא דבבל חיסורין נירן כי"ב ובחמה"מ לת וה"ת דה"ה חלב עמת נמי שרי לבך כתיב נמל נמל . ותי' בזה נם קו' פלתי על הש"ך דקי"ל חלב של חיסור יוליח חסור משום דלי"ל חקנתת בשחיטה הוה כחמה"מ הת לש"ך גלי קרא דלת הוה חמה"מ ותי' הפמ"ג דבחמת דחלב טמחה חסור דאין לו היתר ה"ה חיסור יוליח ע"כ ובחס"ו סי' ע' כ' לדחות דברי הש"ך בשתי סברת נופי' שכ' הפרמ"ג דלת עלה על הדעת דחלב יהי' בכלל בשר חלת דם"ד בבכורות שם דהוי חלב בכלל ניר היולא מחמה"מ וס"ל לרתב"ן חלב חידום הוא בפה"ת ניר היולא בהם מ"כ אין לך חלת חידושו בשהם מעורבים ע"כ וכ' דס"ל לחס"ו ג"כ הפי' בגמ' כפרמ"ג . וקשה לי דמ"כ מה קאמר הש"ם דתיעטרך נמל נמל דהת דחלב עסור נמי חידום הוא דהי' רחוי לחסור משום כל היולא וה"ת טמחה נמי שרי חמתי לת תמרינן אין לך בו חלת חידושו כמ"ש חס"ו למסק' לרתב"ן ובחמת קו' זו קשה על הש"ם ומכח קו' זו העלתי בכי' תק"ז דפי' בגמ' בקרבן אהרן פי"ם וכן קשה נמי דלמת טמחה חסור החלב ומטהרה ליכא למילף דשחי טמחה דלי"ל תקנתת בשחיטה לכתר דכתיב נמל נמל כך דעטמה חסור משום דלי"ל תקנתת בשחיטה לכתר דכתיב נמל נמל כך

י"ל מטעם זה חסור חפי' לת הוה כתיב נמל נמל משום טמחה אין לו תקנה בשחיטה אבל לפי' ק"ש ס"ם דרק בפ"ד ה"ת דחידום הוא להתיר חלב טהורה דהת חלב נתמלי מנופי' ואלת מדשריה דממנה ס"מ חלב לאו מנופי' מתמלי ה"ל ה"ה חלב טמחה נמי שרי קמ"ל נמל נמל ואסור חפי' היו מנופי' ולהכי אבר היולת נמי אסור בטמחה ולת בטהורה דשחי' עהורה דחי"ל תקנתת בשחיטה :

סימן תקי"ח

א) ישוב אקו' פר"ח אמאי קיבה מותר ומ"ר בסע"י אסור והיתר קיבה כל שאינו ממוך להנקה משל טריפה מותר ואי"צ מעל"ע (ב) ישוב קו' ב' דפר"ח (ג) ישוב קו' ג' דפר"ח מתוספ' (ד) ישוב קו' הפר"ח בסי' זה אראב"ד שכ' דשליא פירשא בעלמא ל"ל קרא להתיר שליא הנמצא בבהמה וביאור ישוב הרמב"ם והראב"ד בשליא שהוא פירשא לרמב"ם אסור מדרבנן ולראב"ד בחישב משמא טומאת אוכלין וחלב שבקיבה קיל לרמב"ם מותר וכן לראב"ד ואפי' חישב לא מהני לטמא טומאות אוכלין (ה) עוד ישוב על קו' הפר"ח לראב"ד ל"ל קרא וסמכינ' לפסק של פר"ת אפי"ת חלב שבקיבה כשהוא בעין אסור אבל להעמיד בו בתערובות שרי דהיינו אפי' כשרה שינקה משרפה חלב שנמצא בקיבה שרי להעמיד בו (ו) ישוב קו' פ"ח אר"מ אי חלב בקיבה פירשא מה מהני חישב ואכילה ולא אמרינן בטלה דעתו ותי' על קו' ה"ה על ראב"ד דשליא פירשא הא תנן חישב לאכילה משמא ט"א וישבתי בין בחלב שבקיבה בין שליא מי שדעתו יפה אכלו להכי מהני חישב (ז) הפר"ח כ' מירושלמי משמע דלא כרי"ף ור"ח דהתירו כשרה שינקה מן הטרפה חלב שבקיבה וכתבתי אדרבה מירו' משמע כדבריהם וכ"כ בק"ע וכן דעת העיטור (ח) פ"ח הביא מתוספתא דלא כרי"ף ור"ח ועוד לפי"ז י"ל כל קו' הרא"ש ופ"ח על הרי"ף ור"ח (ט) ראי' לרי"ף ור"ח מן הגמ' ומיומא דמלתא דיש להקל בדיעבד בהעמיד אפי' בצלול בכשרה שינקה מטרפה (י) ישוב בלוקח גדי מן הנכרי למה לא חיישינן בקיבה שלו לתרי מיעוטי וקיבת שמאה לדעת הש"ע מותר ולא כצ"ע דפרמ"ג :

בש"ע סעי' ו' כשרה שינקה מן הטריפה מותר וכו' וכן פסק לקמן סי' פ"ז סעי' ט' דחלב הנמלת בקיבה חיטו חלב וכ"פ בב"י כתן וכ' והכי נוהג בכשרה דמשומה חכל בב"ח כתן פסק דוקא בקרום מותר כדעה הב' הוא דהוה פירשא ודוקא בקרם בתי' בבהמה הוא דהוה פירשא חכל בגלול בחי בבהמה ומח"כ לחתר שמיטה דתין להקל חפי' בהפ"מ . והש"ך לקמן סי' פ"ז ס"ק ל"ג מתיר כרמ"ח שם חפי' בגלול בחי בהמה ונקרם לחתר שמיטה במקום הפ"מ ולמה שכ"ל בימור דעה הפוסקים כ' בהעמיד כדיעבד חפי' בגלול דשרי במקום הפ"מ :

איברא בפר"ח סי' פ"ז ס"ק כ"ב דומה לדעה הרשומה דמחבר והוח דעת הרי"ף ורמב"ם דמקור הדין ממשנה סו"פ כ"ה קיבת נכרי ושל נבילה חסורה בשריה שינקה מן הטריפה חסורה קיבתה מותרת מפני שכשום במעיה ופריך הש"ס תקיבת נבילה דחסור והת תמר שמואל מפני מה חסרו נבילות עכו"ם מפני שמעמידין חותו בשור נקיבת נבילה הת קיבה גופה שריה לת קתי' כתן קודם חזרה חסור קיבת נבילה וכתן לחתר חזרה ושוב פריך ריפת לסיפת בריפת קיבת נבלה חסורה וכסיפת תנן קיבת טריפה בשרה וקתני טריפה שינקה מן הכשירה מותר . תמר רב חסדא ריפת נרפה כחוכל נבלות ופריך עלי' רבה חלת תמר ר' יצחק תמר ר' יוחנן סיפת לתחר חזרה ומסיק והלכתת מעמידין בקיבת נבילה ובקיבת שינקה מן הטריפה וכ"ש בקיבה טריפה שינקה מן הכשרה מ"ט חלב המכוסם מה פירשא בעלמא וכחותו נ' פ' הרי"ף והר"מ והקשה שם הפר"ח דהת חפי' מי רגלים מבהמה טמחה חסור כדפסק בש"ע לעיל סעי' מ' ולת שרינן לי' מטעם דהוה מ"ר ודמי פירשא בעלמא . הנה מקו' זו אין מקום להכריע נגד דעת הרי"ף והר"מ וכמו שכ' בה"ל בפ"ד מה' מכלות חסורות ה"כ בשם הרמב"ן והובא בב"י בסי' זה לעיל סעי' ה' דחלית מותר דהוה פירשא וקשה ממ"ר ותי' דמ"ר הינו כל כך כפירשא כמו חלית כתן ל"ל נמי בש"ע לדעתו דמתיר חלית וכן חלב שבקיבה שינקה מן הטריפה דהוה יותר כפירשא בעלמא ועוד הת בש"ך כתן סק"ג פסק במ"ר דשאר בהמות מוכר כל"ק ורק בחל חמור חסור משום דעכירי ודומה לחלב ועוד הת בפלתי מיושב הרמב"ם דפסק מרש"ל כל בהמות טמחות מותר דהינו רחוי לגר ורב שפת דחוסר מ"ר רק המשנה מוקי כך ותתיח כר"מ דחוסר רחוי לגר וכבר כתבתי בסימנים הקודמין כמה יישובים על שיטת הרמב"ם ודתתי לידן י"ל לפי סוגי' זו עוד ניישב הר"מ דרב שפת דשייך מהמשנה דמ"ר חסור כתי' הפלתי דרק המשנה מדייק כן ר' שפת וי"ל דתתי משנה זו קודם חזרה וקיבה חע"נ דפירשא הוא חסור לכבי מ"ר מי חסור חכל למשנה חחרונה ולפי' נ' הרי"ף והר"מ נם מ"ר נמי שרי :

ובש"ך כנפי יונה כסי' זה לשם לומר דהיתר קיבה לת שרי חלת לחתר מעל"ע דהוה שיעור עיכול ותכל מפני שמיעו מזכר דבר זה בפוסקים

בפוסקים והדרכה כם' היסב לר"ת כ' שלח יהי' מיד סמוך להנקה אבל מל"ע לא בעינן ואומר מה עניו עיכול לכאן אלא כיון שמתקלקל ואינו רואי למאכל אדם בקיבה שטעמו פגום וכריחו ומראהו ועיפום זה נעשה קודם מעל"ע . וא"ת אם קיבה שרי משום דפירשה הוא ואינו רואי לגר ח"כ למה לריך הטעם דמשנה מפני שכשום במעיה תיפ"ל כיון שהוא אינו רואי לגר יש לומר נבלה שאינו רואי, לגר מדרבנן עכ"פ לאסור לאוכלו בעיני הלכך קאמר הטעם מפני שהוא כשום במעיה כלו' דוקא הבלה כשות שהוא עשוי לאסור לכתחלה משא"כ החלב הטריפה שיקוא הכשירה במעיה דכשרה כה"ג לא אסרו רבנן ואותר בעיני . תיברת הפר"ח סי' ק"ג כ' דנבלה שאינו רואי לגר אותר לפי לכתחלה לא עולה תי' זה יפה דלמה לריך המשנה הטעם מפני שכשום במעי' תיפ"ל משום דאינו רואי למאכל אדם אמנם י"ל דה"ק כי מפני שכשום במעי' ע"כ מחמת הבלה דגופא נעשה פירשה בעלמא עי' לק' סי' תקל"ב דכ"ל עיקר בתוך המעיים :

ב' **עוך** הקשה הפר"ח בדף ק"ט תכי' כתל שביעלה בחלבה אותר קיבה שבשלה בחלב כתל אינו כשום במעי' כלו' ה"כ נאו חלב הוא ובקיבה כשום במעי' אמאי אסור חלה ר"ל שבא ממקום אחר וכשום כאן משא"כ כתל עדיין אינו חלב והרי"ף דוחה בריייתא זו מהלכה מפני שהיא נעשית קודם חזרה ותימא שהרי"ף נקט הלשון דשוחה במשנה אחרונה לדעת הרי"ף מפני שהוא כשום במעיו הלכך אותר לוחו טעם נשנה בבריייתא בחלב שבקיבה לאסור מפני שכשום במעי' ול"ל פשוט פשום זה לרי"ף ור"ת לתך ליישב מפני שכשום במעיו יש ב' "משמעות מפני שהוא כשום במקום ס' ע"כ חביקה חלב וגם מפני שהוא כשום במעיו ע"כ נעשה פירשה וה"כ בלישנא דבריייתא דאוסר המשמעות בו לפי עניינו מפני שהוא כשום במקום ס' ואסור דס"ל במשנה רשאוסה אבל למשנה אחרונה דמתיר מפני שהוא בשום במעי' הכוונה ע"כ הוא פירשה בעלמא ואפי' לכתחלה שרי מהאי טעמא מפני שחלב הטריפה עתה כשום במעיו דכשרה :

ג' **עוך** הקשה הפר"ח מתוספתא דטהרות ופסקה הר"מ בפ"ו מטומאת אוכלין חלמא דאוכל הוא דאי פירשה הל"ל דבטלה דעתי . מתחלה חשבתי שהפר"ח תמוה דהא הראב"ד כ' עליו שם הכ"ג שהוא עיקר דאבל שביעלה בקיבה פירשה וכ' כ"מ אע"ג דהר"מ כ' בפ"ט מה' מ"מ דאבל שביעלה בקיבה פירשה אפי"ה אינה למיתר כשחלב עליו הוא כאוכל לעניו טומאה דומיא דשליא דס"ל לרבינו בפ"ד מהמת"מ הל"ל דפירשה הוא לעפי"כ בחלב מהני ומטמא טומאת אוכלין ממש מ"כ ראי' בפר"ח כאן סקי"ג שכ' לדברי ראב"ד וכ"מ אלא שהוא מהני חיבור ח"כ לפי שיעתו שפיר ס"ל דאבל שביעלה בקיבה אסורה לכן בשליא נאו פירשה גמור מדאי' סו"פ בהמה המקשה בשחיטה דאם חלב מהני לטמא טומאת אוכלין . ואומר דהא הראב"ד ס"ל בפ"ה מה' מ"מ דשליא מותר משום דפירשה הוא ה"ל ס"ל דהוא כפירשה ואפי"ה מהני חלב וגם בח"ו והג"ה סו"פ בהמה המקשה הכי ס"ל ח"ו דבטלי' דעתי' לא שייך אלא בחלב שאינו רואי כלל כעפרא ות"ם הרמב"ם והכ"מ . תיברת דל"ע הרמב"ם בפ"ה מה"מ הי"ג אוסר שליא ול"ל בשליא מדרבנן אסור כמ"ש הפ"ח והפלתי כאן זאת הוא לדעת הר"מ וע"כ ל"ל לר"מ לפי שפסק בני' הרי"ף בחלב טריפה בקיבה בשהיה דמותר לגמרי ע"כ דחשיב קלת אוכל יותר מחלב שבקיבה וה"ט כי לפי ג' הרי"ף אי' בפי' בחלב שבקיבה מותר משום דפירשה הוא ואפי"ה מהני חלב לאוכל מכ"ש בשליא מ"מ ל"ע על הראב"ד שכ' בחלב שבקיבה דפירשה הוי הוא ואוכל הרמב"ם דלא מהני חלב בשליא שכ' הראב"ד פ"ה מה' מ"ג דשליא הוא פירשה ומותר ואפי"ה מהני חלב שבא מהמה המקשה דמהני חלב ומ"ל יאא לראב"ד דחלב שבקיבה הוא פירשה דאפי' חלב לא מהני עכ"פ היולא מזה דאין לפ"ח אי' דלא הוא פירשה מדמהני חלב ואוכא דראב"ד ס"ל בחלב שבקיבה הרי"ף וכנירסתם דהוי פירשה ועדיפא מני' דלר"מ לריך חלב ולראב"ד חלב שבקיבה הוא כ"כ פירשה דאפי' חלב לא מהני כי' ושלי' אינו פירשה כ"כ דהא מהני חלב ואפי"ה מותר לראב"ד מ"מ חלב שבקיבה דלא מהני לראב"ד אפי' חלב שבא מהמה טומאת אוכלין ופסי' תקנ"ז כתבתי מן הסוגי' העיקר בשליא כראב"ד והא"ז והג"א וה"ך פסק כן סק"ב דלאו אוכל הוא ופירשה הוא וכ"מ בגמ' דף קי"ג דשליא פירשה הוא ואפי"ה מהני חלב :

ד' **ודנה** עיקר ראיות הפר"ח כאן בסעי' ו' דשליא אסורה אע"ג דפירשה הוא מדקאמר דף ע"ז כל בהמה לרבות שליא למעלה בבהמה דמותרת ואי פירשה גמור הוא פשיטא דמותר ול"ל קרא הא כבר ידעתי קו' זו בסי' קע"ז על נכון וכאן ל"ל עוד ליישב דהא נבלה שאינו רואי לגר העלתי לקמן סי' ק"ג שאם מתבל בתבלין עד שיהי' רואי למאכל אדם הוא אסור בפגום ולבסוף השביח ולא נח"ד אם דדוקא עור ובילה ממעטינן דף ע"ז ע"ב מבלתה שאמי' עושהו כליקי קדירה דהיינו מתבלו בתבלין דאפי"ה אינו נבלה לטמא עי"ם מ"ב שליא אע"ג דהוא פירשה ומותר לאכלו לדעת הראב"ד מ"מ כשמתקנו בתבלין אסור לאכלו בכל פגום כשמתבלו בתבלין דחוזר וניעור ואסור מ"ב ל"ל דאתי קרא כל בהמה לרבות שליא דמותר בטומאת בהמה שאשאה בשר קרא בעור של נבלה דג"כ לא עין אפי' עשאו כליקי קדירה כדמליך שם קרא בעור של נבלה דג"כ לא לריך קרא ומשני הלא לגרכה אלא כשעשאו כליקי קדירה :

ואא"כ י"ל דס"ל דרמב"ם דלמה בשליא ס"ל אע"ג דפירשה הוא מ"מ אסור כמ"ש בשאר אותות ג' ולמה בחלב שבקיבה מותר כיון שפירשה הוא ולהכי"ל י"ל אע"ג דשליא פירשה ואינו רואי לגר מ"מ כיון שאפשר לתקנו ע"י תבלין אסור מדרבנן שכ"כ בפר"ח בשליא לר"מ דאסור רק מדרבנן אסור וכ"כ בפלתי ובפ"ת וי"ל דהתם רואי לאסרו כיון שעכ"פ רואי לאכילה ע"י תבלין משא"כ בחלב שבקיבה ס"ל לר"מ דלגמרי שרי דבעלמו לא חזי לעולם לא יבוא לידי כ"ע כי אין דרכו לאכלו ע"י מתבל בתבלין אלא להעמיד בו חלב ובהעמדה ליכא לעולם רק דבר מועט כמ"ש הר"מ בפ"ג מה"ת דעור הקיבה שמעמיד בו אינו אלא דבר מועט מ"מ ל"ב משום מעמיד ומעמיד ס"ד כמעמיד בדבר מיסור כגון עור נבלה אבל במעמיד בחלב שבקיבה דהיתר הוא לא נעשה איסור בתערובת משום שהוא סופו להבשיח התערובת לפגום ולבסוף הבשיח לא אמרינן אלא בדבר האסור מתחלה ופגם ובסופו להבשיח חוזר וניעור משא"כ בדבר המותר מכ"ש שאין בו כ"ע וה"ם ומי הראב"ד שעמדתי עליו בחות ג' בקיבה שהוא פירשה כ' בפ"ח מה' מ"מ דאע"ג דפירשה הוא ובשליא הא מהני חלב שבקיבה לטמא טומאת אוכלין בדאי, במשנה דף ע"ז ולהכי"ל י"ל דשליא עכ"פ אפשר לבוא לידי כ"ע בליקי קדירה כמש"ל ליישב קו' הפר"ח על הראב"ד דל"ל קרא אבל חלב שבקיבה אינו עומד לבוא לידי כ"ע דעומד להתעמיד בו ואינו נותן בו אלא דבר מועט :

ה' **ולמ"ש** בם' כאפי יונה בסי' ק"ג וכן רואי' בחם"ו אבל בבלה שאינו רואי לגר אם אוכלי' בעיני' אסור ה"ע משום כיון דאינו אוכלו אחמבי' לאכילה ח"כ י"ל דאבבת אחמבי' מועיל להיות אסור מה"ת ול"ל אלא שרי מה"ע בבלה שאינו רואי לגר אלא כשאכלו בתוך התערובת ואלא אייך אחמבי' שדעתו על התערובת כי"ב כ' בם' עטרת פז בתחלת ספרו ובשאר מחברים בכל שהוא למלקות לר"ם וכ' הריעב"ח משום אחמבי' ח"כ בתערובת מודה ר"ם דדעתו על התערובת שאוכל וה"כ שפיר אינטרך להתיר שליא דאפי' היכו אכלי' לי' מותר דה"ת דאסור משום דאינו אחמבי' קמ"ל דאפי"ה מותר בשלמות בבהמה ואפי"ו הא בבעי' שליא של בבלה שפיר אסור כדעת הר"מ ולא כראב"ד כיון דאחמבי' אכל מקום שבקיבה שהוא בתערובת שפיר ס"ל להרמב"ם דמותר דלא שייך כי' אחמבי' ורחיתי אמ"כ בם' פרי תואר כאן סק"ח אחרי אריכות העלה דאוכל שבקיבת כשרה שיקוא מן הטריפה בעינא אסורה אבל בתערוב' הוא דשרי והר"מ אינו מתיר רק להעמיד בו שהוא בתערובת אמנם לא כ' בטעמא ומקור הדבר ולמש"ל אות ד' וכאן ח"ם דיש חילוק בין שהוא בעין אחר שהוא בתערובת :

ו' **ונ"ל** עוד ליישב תמיהת הפר"ח על הרמב"ם דמתיר חלב שבקיבה משום שהוא בפירשה ח"כ אייך מהני חלב לאכילה נימא בטל' דעתי' אלא כל אדם יש לומר כמ"ש הפר"ח בסי' פ"ד סק"ח בכל דבר מיאום דאסור לאכלו משום כל תשקשו ח"כ קשה הא דתנן בחולין דף ע"ז שליא נפסל יפה לאוכלו וכן בחלב שבקיבת עולה בע"ז דף ל"ה כהן שנפשו יפה שורפו היה נימא בטלי' דעתי' אלא כל אדם ואלא כ' הפר"ח דל"ל כיון דאיכו אוכלי' ואלא מהאם בו לא אזלינן בתר דעת העולם אלא בתר דעתו ואם בדיעי' דפר"ח בדברים מאוסים ל"ע אבל לעניו איסורי' דאשכחן הרבה סברות זו דמהני אחמבי' לאכילה י"ל שפיר כיון דאיכו אוכלי' לי' שהוא נפסל יפה לא אמרינן בטלי' דעתי' אלא כל אדם ועוד י"ל אפי' איכו רק איסור שיהי' לאכילה מעמא ט"ח אפי' איכו בעלמו לא יאכלנו מ"מ מהני חלב שבקיבה אינה שדעתו לאכילת אחרים אם יש אחרים אוכלין אותו ואבב שבקיבה אינה שדעתו יפה ושרפו היה שפיר מהני חלב שבקיבה לאכילה ואין אמרינן דבתיחד לאכילה לנפסל יפה שורפו אי' ולא שייך כה"ג בטלי' דעתי' אלא כל אדם כיון דיש דיעות בני אדם שאוכלין אותה דהיינו נפסל יפה . ולפי"ז יש לייישב הסגות הראב"ד בפ"ה מה' מ"מ דהר"מ פסק דשליא שיאה מקלתה לאין לאסור והסיגו עליו הראב"ד דלמה יהי' אסור הא שליא פירשה בעלמא הוא והסיג עליו ה"ה כיון דתנן במשנה חלב עליו לאוכלן טמא טומאת אוכלין מ"ב זה כפרש גמור הראב"ד וי"ל דס"ל חלב שבקיבה מהני שפיר לאכילה נפסל יפה ושפיר טמא ט"ח אבל בכ"ע חלב שבקיבה כפירשה והלכך מותר באכילה :

ז' **עוך** כ' בפר"ח סם בסי' פ"ז וז"ל ועוד מלאתי בפ' אין מעמידין מבואר דלא בכי"ף ורמב"ם דאי' סם להדי' דהך בשא דמשנה סוף פכ"ה בשחיט שיקוא מן הטריפה קיבתה אסורה בשאר בהמה אחרונה בשאר בהמה הרי מבואר דאפי' למשנה אחרונה לא אמרינן חלב שבקיבה דפירשה בעלמא הוא :

ולי"נ מהדברה מירושלמי זה הוא ג"כ בפ"ק דביצה ושם אי' להדי' להיפוך דכשחיטה שיקוא מן הטריפה לא אסור אלא למשנה אחרונה וכ' בק"ע בם שם דהתוספתא בירושלמי בפ' אין מעמידין מהופכת הוא ותמה שם על הרמ"ם סו"פ כל הבשר דחולק על הר"מ וכ' דבשחיט שיקוא מן הטריפה כאחת ניאנת. עם טריפה שיקוא מן הבשחיט למשנה אחרונה וחולק אחרי"ף ול"ל דיפה כיון דק"ע דתוספתא בירושלמי בביצה אמת ושבח' אין מעמידין מהופכת דאי' התם בירושלמי דקיבת ענל שנאכלו עכו"ם אסור כר"ח אתם מחשבת גוי לע"ז מדתני במשנה אחרונה בסיפא טריפה שיקוא מבשרה מותר ולא נקט רבותי' טפי בשאכלו גוי ח"ו שאכלו גוי אסור ונקט ס"ל לדייק מדיוק בשחיט שיקוא מטרפה לאסור מכ"ם שאכלו גוי דאסור ח"ו הך בבא למשנה אחרונה אתמר ולא למשנה אחרונה וח"כ לא אלי למפשט אלי' כתר אחרה מבבא זו ורחיתי אח"כ בפ' העיטור שהביא ג"כ תוספתא ירושלמי הך בבא

כשרה שיקה מטריפה מסורה קודם חזרה ניתנת מ"כ לאחר חזרה מותר כרי"ף ור"מ ואפשר להמצנה מתישבת בדוחק אם כן דיקה קודם חזרה ניתנת כמ"ש בפר"ח מ"מ כמה מפרשות מתישבין בדוחק בלישנא אם ע"כ הכי הוא כן ה"ל מוכרח הוא כיון שכן הוא בירושלמי ומעלה עם הרי"ף והר"מ וכבר כתבתי שכן דעת הרמב"ד ועתה כן ה"ל דעת העיטור ושכיטתם מוכח בירושלמי וכמ"ש הק"ע :

עוד כ' אם הפר"ח ולפי' אם בירושלמי למה בקיבה טריפה שיקה מכשרה לא מהכרו כמו בילה ומצי בילה גדולי גופי' קיבה ממקום אחר ומדלא תי' בילה לאו פירכא אמעיון להיתר קיבה לאו מקום פירכא מותר אלא מפני שבא ממקום היתר י"ל דלפי מקום פירכא הוה עדיין לאסור מדברכן בכלה בעין שיהו רחוי לגר אבל מפני שבא ממקום אחר ס"ל לירושלמי דמותר לגמרי מ"כ כשרה שיקה מטריפה י"ל מה"ט לירושלמי זה לאסור בשעין לאכל להעמיד בו מותר דהוה ע"י תערובת וכן לגמ' דידן דכללי בהלכתא אין כשרה שיקה מהטריפה עם טריפה שיקה מכשרה מקום דהוה כפירכא י"ל לגמרי שרי כמ"ש דלפי' דומה לבלה עלמא שהיו רחוי לגר לכאן לית שהוא כמו שהוא כמעי כשמה וכה לו ממק"ח וק"ל עכ"פ מ"ם לפרישי תרתי טעמא :

ח' עוד כ' הפר"ח שכן מוכח מתוספתא ממנם לפום דסיטא מסמע הכי אבל לאחר העיון ז"ל דהכי מ' בתוספתא קיבה של נכרי ושל נבלה מסורה חזרו לומר לומר מעמידין בקיבת נכרי וקיבת נבלה ר"י אומר כשרה שיקה מן הטריפה מסורה וטריפה שיקה מן הכשירה קיבתה מותרת מפני שבנשה במעי ע"כ הרי לפום דסיטא אפי' לאחר חזרה כשרה שיקה מטריפה מסורה כדברי ר"י שאומר כן לאחר חזרה ממנם לאחר העיון מדרכה מדאחר ר' יודע אומר מסמע אבל הת"ק חולק והיינו כשרה שיקה מן הטריפה וכן מסמע מס"ם דילן דקאמר לפי גי' הרי"ף והלכתא כשרה שיקה מטריפה מותרת מכלל דפליגו ומשו פליג ממנם לכל"ל מ"ם דהת ר' יודע פליג גם אאר חזרה כשרה שיקה מטריפה מסור קמ"ל דהלכה כת"ק דר' יודע מתוספתא · ולאתיון להכי יש ליישב קו' הרמ"ם סו"פ כ"ה למיטת הרי"ף דסדר משנתינו מסמע כשרה שיקה מטריפה מסורה לאחר חזרה כשרה דהת תני לי' בחדא מאתא עם טריפה שיקה מכשרה וי"ל דלאו ה"ל לכך לריך הם"ם לומר הלכתא דבין שיקה כשרה מטריפה כשר כמו טריפה שיקה מכשרה ולאו הלכה כהך סתמא דידן דיחידאי היא דהיינו כר' יודע אלא כת"ק דתוספתא דמתיר כשרה שיקה מן הטריפה וע"כ משום דקיבה פירכא בעלמא הוא ואזלי כל קו' הרמ"ם והפ"ח דס"ל לרמ"ם ופר"ח דפסקו כסתם מתני' דמתיר כאן והכיון דמה דתנן במשנה כשרה שיקה מטריפה מסורה ס"ל לרי"ף ור"מ דדוקא קודם חזרה נאמת ולכך הקשו קושיתם ע"ם אבל להכ"ל י"ל דרי"ף ור"מ מודו במתני' לאחר חזרה ניתנת אלא לאו הלכה כן דיחידאי היא אלא לאחר חזרה מותר כשרה שיקה מטריפה כן ס"ל סתם גמ' לפי גירסתם וכך הוא הכתוב להת מהירושלמי ותוספתא ומי הכי מוכח :

ט' וק"ל לאי לפיטת רי"ף ור"מ דקשה לרב הונא דמפרש למשנה לאין מעמידין בקיבת עכו"ם בלוקח גדי מן הגוי וחיישינן שמא יצא מן הטריפה ומן הסתם כמה יפרכם רב הונא התוספתא חזרו לומר מעמידין בקיבת נכרי אלא משכחן חזרה אלא שמעמידין בקיבת נבלה וכמו שפרשנו שהחלב בא ממקום היתר אבל בלוקח מנכרי לר"ה לחיישינן שמא יצא מן טריפה ומטמאה לא משכחן חזרה ואמנם לרי"ף ור"מ כשרה שיקה מטריפה ומטמאה למשנה שרי :

סיומא דמלתא הכי הש"ך בסי' פ"ז ס"ק ל"ב היינו מקיל לגמרי דהיינו בגלוי אלא אנקרא אחר שחיטה היינו משום דש"ך הביא שם ס"ק כ"ה דעת ר"ן וריקח ומו"ה ורש"ל דפסקו לגמרי כרש"י כשרה שיקה מטריפה בין בגלוי ובין קרוב מסור ומחקו התוספתא שבגמ' והלכתא דשרי משום דפירכא בעלמא אבל למ"ם העיקר כרי"ף ור"מ מירושלמי ותוספתא ושכן דעת הרמב"ד והעיטור וס"ע וכ"י שכ' שכן נהגו והפוסקים לא נחתו לכל זה ויש"כ שם"ד קו' שהקשו על שיטתם והפר"ת דמתיר להעמיד משום תערובת לא נזרו שעכ"פ בדיעבד בודאי מיירי לסמוך במעמיד אפי' בגלוי למעמיד גופי' דלא בטל בס' רוב הפוסקים דהוא מדברכן דיש פוסקים דס"ל מעמיד ממי בטל בס' כמבואר לקמן בס"ד בסי' פ"ז וכ"כ בש"ך שם ס"ק ל"ה בשם רש"ל לסמוך להתיר בדיעבד והגם לקמן סי' פ"ז כתבתי אלא להרחיק הפלוגתא בין הרי"ף ור"מ דמודו בגלוי ולא פליגי אלא אם לריך להיות קרוב אחי בהמה ממנם בדייע' יש לסמוך אפי' בגלוי דדעת הפוסקים לא ס"ל הכי אלא אפי' אתירו אפי' בגלוי וכן דעת ה"ה והש"ע ע"ל"ק סי' תקע"ו אות ו' :

י' הרמ"א שכ' ומיהו אין מוסרין שמא יקח מן הטריפה או מן הטמאה ל"ע להפוסקים שכ' הרשב"ם והר"ן דף ס"ח דהיכי דליכא תרי מיעוטי לא מזלינן כתר רובא מ"כ גם חמתי לא אסור כאן משום מעוט טריפות ומיעוט טמאות ואולי סיוק מן הטמאה מיעוטי דלא שכיח וכתב"ע נכי נבילת נכרי כ' דבעכו"ם גם הנכרים מיחסו לאכול חלב טמאה ומ"כ לא נתנו ג"כ סיוק מן הטמאה :

י"א בפמ"ג בש"ך ס"ק ע"ז כ' דקיבת טמאה יש לעיין אם שריא ל"ע דה"ה בש"ך דמי' למתן דאסור דלא מבני מה שהוא פירכא ומיקה דשרי ל"ל דמן הטריפה אסור אפי' לכתחלה אלא מספק ספיקא דספק בספק ומיהו לכתחלה אסור אפי' בדיעבד אם לא שנתערב בשאר חלב ומיהו אם נתערב בשאר חלב אפי' בדיעבד אסור ואפי' בנתערב בחתיכה אחת אסור ואפי' בנתערב בשאר חלב שאינו מינו אסור ואפי' בנתערב בחלב שאינו ראוי לבא לידי איסור

כרמב"ם דקרתי אתי למספי בידים וכו' הכ"י דהטור ס"ל דקריבי תי' דעביד הם"ם פירכא ומ"ש ס"ל כ"ש הכב"מ ז"ש ל"ל דאתי קרתי למספי בידים ז"ש תמהני הכה"ת אסור למפרע הא ס"ל כ"ש הכב"מ ז"ו דקרתי אתי לקטן ולפי זה והוי כ"ש הא בעלמא אין מצווין להפריש ע"כ עי"ש וקשה מנ"ל לעזור נ"מ לפסוק כן כנגד הם"ם בלה רמי':

ולפי"ז יש ליישב דאלב טמא מוכח דאסור למספי בידים כן מוכח מתוספתא פ"י דשבת ומירושלמי שהביא רשב"ם בחיבורו ליכמות דאלב טמא בלה במקום שכנה אסור ומכי משמע ממי פסחות בריייתא דף קי"ד דאלב טמאה דוקא במקום שכנה אסור וי"ל גם אלב בלבית ס"ל כר"ח וקשה קו' רע"ז באלב טמא מנ"ל דמהכא קרא ליכא למילף דמה להצ דלבית מלקות ז"ל ל"ל דקרתי אתי כהכא כ"ד מצווין להפריש וז"כ מנ"ל דלמספי בידים אסור הא ליכא קרתי דאסור למספי בידים מע"כ ל"ל מסכ' תמורין הכי דאסור למספי בידים ולא קשה קו' רע"ז דגם באלב טמאה אסור למספי בידים מסברת דהא לא יליפינן איסור למספי בידים מהצך קרתי:

ה' מרוש ס"ז לתרץ קו' רע"ז עפ"י חס"ו חתו"ח סי' פ"ג שהקשה מתוס"ד בכתביו סי' ס"ד שהקשה מדקתן תו"כ אין כ"ד מצווין להפריש ס"מ דליכא שום בלה להרגילו בכשורות והקשה עליו הא לא דרשינן לטעמי' דקרא וכמ"ש סי' מ"ז תי' כס"ג דרשינן טעמי' דקרא אם הטעם גילוי מלתא לקרא כמ"ש הר"ן בפ"ג דשבועות בס"ם ס"ז דקרא כתיב בכל אלב כל אתי לס"ם וס"ז מה לאלב שכן בכרת ומפני שים לן טעמא דחזי לגרופי אין הקרא רק גילוי מלתא כך הי' נדעתי ליישב קו' רע"ז כיון דאית לן טעמא בלה להרגילו תו ממילין גם באלב טמא דאסור למספי בידים שוב ראי' דליתא לדברי כס"ו דלי"ל דכתן הוה מהני לקרא איסי' גילוי מלתא למילף קל מחמור ז"כ ל"ל ג' קראי בדף קי"ד משום דליכא למפרך כדאי' שם ז"ת דהוה טעמא גילוי מלתא בעלמא הא יליפינן קל מחמור בלה לע"ד קו' חס"ו לק"מ דע"כ לא דרשינן טעמי' דקרא בלה היכי דליכא סתירה אין אנו צריכין להכין מהו טעם מלוה זו אלב כגון הכא דגלי לן קרא שאין שום איסור על הקטן דת"כ הוה מצווין להפריש והקשה התה"ד ז"כ למה למספי בידים אסור דמשמע דליכא איסור על הקטן מלינן ליישב וליתן טעם לאלב אין זה לזה דהיינו תע"ג דליכא עליו איסור למספי בידים אסור משום בלה להרגילו. ומה שהקשה החס"ו שם אתה"ד ז"ל בחרם ושועה בלה שייך בהו דאתי להרגילו ליכא בהו דהא לא אתי לידי חיוב ואמאי אסור למספי לי' בידים הכא הא דאסור למספי לחרם בידים ליתא בלה מחדו' דשב"ח ניתין דף ל"ה ע"ז וכמו שהביאו החס"ו אלב גמ' ערוכה לא הביא ואלה מדרכה מסוגיא דסו"פ חרם מדקדק מתחלה החס"ו דמוכח בחרם נותר למספי לי' בידים וע"ש:

סימן תנ"ב

א) תמיהה דלמה מדינא אין אביו מצווה להפרישו כיון דמשמשם את הלב ומוליד לו מדות רעות ולבסוף יוצא לתרבות רעה ופי' בסוגיא דר' יוחנן בחד דרבנן מספקני לי' אי מצווין להפרישו וישוב על הדרי"ף שהשמיט תי' דר' יוחנן שבת קכ"א בקטן שבא לכבות דאביו צריך למחותו בעושה ע"ד אביו (ב) תי' על תמיהה הנ"ל דמשום חינוך צריך להפרישו כדעת הרמב"ם ומראה מקום מאין יצא לרמב"ם דין זה ותמי' על או"ה שכ' בתינוק דלאו בר הבנה לא שייך חינוך מיונק בהמה טמאה הא התם שאני דסתם תינוק מסוכן אצל חלב וקצת ישוב על או"ה וישוב על הרי"ף הנ"ל שלא הביא שבת דף קכ"א הנ"ל מה דמשני ר"י בעושה ע"ד אביו:

בהג"ה וכן התינוק בעלמו כי כל זה מזיק לו בזקנתו וכו' הם"ך תע"ג דקטן חוכל דברים אסורים אין חביו מצווה להפרישו כדקי"ל בחו"מ סי' שמ"ג היינו מדינא דכל מ"מ יפרישו מפני שמזיק לו בזקנותו שמטמטם הלב וגורם טבע רע. ופ"מ מוסיף ויוצית לתרבות רעה ולפי שבזמינו אין נזהרים מעבירות אלו רוב הבנים יוצאים לתרבות רעה ורוכם הם עזי פנים שבדור ואין ירחת ד' נוגע בלבם והתירוץ דדברים ועי' חס"ו חו"מ סי' פ"ג דהתירוץ בהיתר שוטה ליתן לבית תינוק שים בעיר מלוכה וויען חו לווייעלן של מיכם יהודים שמלמדים אותם דעת ויחכל מחכלות אסורות מ"מ סיים ומ"מ העידו קדמונים ז"ל שע"י מחכלות אסורות מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע ח"כ מוטב שיהי' שוטה כל ימיו ושורש דבר זה מחמר שלא לתרבות רעה שאמו יסי' מעוברת ממנו ועברה על בתי ע"ז והריחה מאותו המין ואכלה ממנו. ומ"כ תמה אני למה לא יסי' ב"ד מצווין להפרים מדינא וכי ים לך שבת מבדה גדולה מפקוח הנפש ואם תינו מצילו הרי מבדה נפשו ויוצא לתרבות רעה. ושי' ל"ל דבר חדש קטן חוכל נבלות דליכא אלא איסור דרבנן כי הקטן תינו מכל כזית בכדי ח"פ ולא שייך כי' נמי חזי לגרופי ובכריתות דף י"ג כ' דהוה ספק אי חוכל כח"פ י"ל לרוחא דמלתא קאמר אפי' אם הוא ספק ח"ם אכל לקולתא י"ל דלא אכל כדי ח"פ ג' או ד' כזית וליכא אלא איסור דרבנן וכן במעביר הקטן בשבת דאיתי כ' בשם הריטב"א דסתמא הולך פחות פחות

מד"ח ועתה דוקא בים קרא שב"ד מצווין להפרישו הרי גזה"כ להפרישו מח"ש אבל בליבה קרא י"ם לומר דלריך להפרישו מהסברא משום כיון שהוא אסור ע"פ מדרבנן מוליד טבע רע בכאיסור דרבנן נמי רבעי עלי' כח הטומאה לטמטם הלב או י"ל כיון דרבנן לא אסרו אלא משום גזירת איסור דאורייתא אבל משום איסור דרבנן לא רבעי עלי' טומאה ואין מזיק לנפש:

וי"ל הא דמסיק הם"ם יבמות ק"ד אלא ר' יוחנן ספוקי מספקי לי קטן תו"כ מצווין להפרישו תע"ג דהוה להקטן רק איסור דרבנן כיון דאוכל ס"מ ובקטן לא שייך מזי לעיטרופי ואפשר למ"ד דאזלינן בתר הכלת מעיו שפיר ליכא עכ"פ איסור תע"ג דליכא מלקות איסורי' ליכא דמעיו נהנין מכזית ומלרף כמעיו לכשיעור וכ"כ בחדושי לשונו' דח"ם ועתה רחיתי שכ"כ בשהר"מ סיק מתו"ח סי' קס"ה בשם הירושלמי אכל לר' יוחנן והכי קיי"ל דאזלינן בתר הכלת גרונו ובגרונו של תינוק ליכא כשיעור כב"ח ולא אסור אלא משום חזי לגרופי עכשיו אם הי' אכל כזית עכשיו כב"ח וזה לא שייך בקטן ומ"כ כיון דספיקו דר' יוחנן בחד דרבנן דהייגו בקטן נבלות ליכא לעולם בקטן רק איסורי דרבנן ומ"כ מה דמשני הם"ם שם כיבמות בדרבנן מודה כ"ע דאין לריך להפרישו אפי' בם"ד דמפקי לי' נבלות הא נבלה גופי' דרבנן ע"כ ל"ל משום אכל איסור דרבנן הוה תרי דרבנן · וא"ם קו' התוס' שם ד"ה תומר ר' יוחנן דאמאי הקילו הקטן תום' אפי' לא הקילו בדאמאי הא מצי למימר כיון דהיינו אלא מדרבנן שאני ולמ"ם א"ם בחר דרבנן לא הקילו ובדאמאי הא אם אוכל ס"ד דהוי כאוכל איסור דאו' כיון דיש לחוש שיאכל בבל דהוה דאורייתא וכמ"ש תוס' שם בתי' הב':

ויש ליישב בזה רש"י נדה דף מ"ו ע"ב אבל דקטן תו"כ פלוגתא הוא ביבמות והקשה הרשב"א ביבמות הא התם בנדה מייתי בהיסור דרבנן ליכא פלוגתא ולפי"ז א"ם הכא ר' פדת דעבד עובדא בשפתחות להקל ס"ל בדרבנן אין מצווין להפרישו · ויש ליישב בזה רש"י נדה דמ"ו ס"ת אבל קטן תו"כ פלוגתא היא ביבמות והקשה הרשב"א התם בנדה מייתי בהיסור דרבנן ובדרבנן ליכא פלוגתא וכ"ע ס"ל דאין מצווין להפרישו ולהכי י"ל דר' יוחנן לא קאמר דהקילו אלא בתרומה דרבנן כה"ג הוה תרי דרבנן חדא דהוה דרבנן ועלולם לא אוכל כביעור בב"ח אבל ר' פדת דעביד עובדא אפי' בכ"ח דליכא אלא חד דרבנן פליג אר' יוחנן תע"ג בשבת דף קכ"ח גי' רש"י ר' יוחנן במקום ר' פדת י"ל בנדה לפני רש"י הגירסא ר' פדת. וכפ' חומן ישועות ביבמות שם הקשה מה פריך אר' יוחנן דלמא מצי המשנה קטן שבא לכבות בעושה ע"ד אביו ס"מ דס"ל קטן תו"ל אין ב"ד מצווין להפרישו הא ר' יוחנן ס"ל מלאכה שאינו לריכה לגופי' רק מדרבנן ומודה ר' יוחנן בדרבנן אי"ל להפרישו אבל למ"ם בחר דרבנן לא מודה מ"ם דלא אמרי' כתרי דרבנן:

ויש מקום זה ליישב הרי"ף שלא הביא חוקימתי' דר' יוחנן בעושה ע"ד אביו כן הקשה בב"י תו"ח סי' של"ד י"ל הטה הרשב"א ביבמות הדרגה אם קטן תו"ל ב"ד מצווין להפרישו אז בדרבנן אסור למספי בידים אבל למה דקי"ל קטן תו"ל אין ב"ד מצווין להפרישו אז בדרבנן מותר למספי לי' בידים ועי' במשנ"ת סוף ס' מ"ח ולדידי קשה הרשב"א מדין דסכי דלמחר ס' וה' מחשים אסור ליוק לתינוק הסי אבל מהלכי שתיים להניק רק איסור דרבנן כמ"ש הרמ"ם ואפי"ה אסור לספות לקטן בידים מעתה י"ל הרי"ף הוה ס"ל ג"כ הדרגה שב' הרשב"א שב' מדרבנן ובדרבנן אפי' מדרבנן אי"ל לפרושי כלו' מסכא לא תפסוק בחר דרבנן דים להוקים בעושה ע"ד אביו אבל מהל הרי"ף דפסק מלאכה שאינ"ג חייב אי"ל להביא בעושה ע"ד אביו בדאו' ס"ל לריך להפרישו מדרבנן.

אמנם לולי דעת קדושים ה"ת עוד דרך אחר על תמיה שלי דהאיך אפשר אין מלוה להפרישו כיון שמטלטלות אסורות מזיק לו בנפשו י"ל דהא כ' הר"ן פ"ב כ"ד מפצת ובסוף ה' מ"ם אבל אביו מלוה לגעור בו ולהפרישו משום מלות חינוך ותו אי"ל עוד איסור משום להפרישו כיון בלא"ה מפרישו משום חינוך אמנם כמ"ש סי' כ' בשם או"ה דדוקא בחינוק דבר הבנה שייך חינוך אבל לאו בר הבנה י"ל הא הכי אי' בברייתא חינוק יונק מבהמה טמאה ע"ל וסייס הם"ת ועי"ד סי' ס"ז סם"ז דאכל מקום מזיק לחינוק ע"ל ומ"ש הקל"ד תמאי אין מלוה להב להפרים כיון שטות מזיק לנפש התינוק ע"כ י"ל דילמא להרמב"ם דלא"ע תקין מלוין להפרישו מ"מ איסור משום חינוק ולא כרשב"א דחולק עליו בשאר אכל דלא כרמב"ם לחינוק ליכא אלא בהגיע לחינוק וכ"כ תוס' שבת דף קכ"ב. י"ל דילמא לרמב"ם כן משם"ם ומברייתא זו דקתמר ת"ם קטן תו"ל אין כ"ד מצווין להפרישו דאפי' חינוק יונק מניחן לו אבל ספי בידים איסור כדאי' בפסחים ולא יאכל נבלות ולתרגן דסתם חינוק מסוכן אלא אכל ס"ל הפי' חינוק יונק

ר"ל דשרי למספי לי' בידים:

וקשה לי לרשב"א לתרגן דלעולם קטן תו"ל כ"ד מצווין לפרושי סיפא בגדול אסור היינו חינוק שאינו יונק דליכא אפי' לי' בידים אסור למספי

למספי בידים הא קיימינן עתה דקטן חו"ב לריך לפי' לפרושי מ"ו לפי' לתרלן הפירוש תיוק יוהק ר"ל כמו כס"ד דמניחן לו ליוהק ואין כאן חזקה בפי' הבריימא ואע"ג לתרלן ספי לי' בידים כיון דתיוק מסוכן לגל חלב מ"מ נקיט לשון מניחן לו ליוהק משום סיפא הא בגדול שאינו יוהק אין מניחין לו דקיי"ל עתה קטו"ב אין כ"ד מצווין להפריטו וה"ם . מעתה נחזי למסקנא למה דקיי"ל קטן חו"ב אין כ"ד מצווין להפריטו ואסתם תיוק מסוכן גלל חלב למה נקט מניחין לו ליוהק הא תיוק שיוהק מותר לפי' לכאורלה כיון דסתם תיוק מסוכן גלל חלב ואי"ל דנקיט משום גדול שאינו יוהק דאסור ממ"ג אי גדול ממש פשיטא אלא ל"ל קטן שהוא גדול גלל חלב שאינו יוהק הא קיי"ל קטן חו"ב אין כ"ד מל"ל אי"ב גם קטן זה מניחין לותו מ"ו ללא דמו לי' לשון לכתחלה לספות לי' בידים אלא לשון יוהק שהוא לשון דיעבד משום דוקא כאן אבל כדיעבד משום דסתם קטן מסוכן גלל חלב משמע בלישה שכנה אין מניחין וקשה הא קיי"ל קטן חו"ב אין כ"ד מצווין להפריטו אע"ב מ"מ על התב מצוה להפריטו משום תיוק ל"ב מכאן יצא להרמב"ם דעתו ולא מצאתי בפושטי כלו מרחה מקום שיצא להרמב"ם אבי ות"ב מוכח דאפי' בלי"ל הכא שייך תיוק ותמי' על הה"ה דמביא רבי' דחולב מבהמה טמאה דאפשו קשה עליו הא ס"ה דסתם תיוק מסוכן גלל חלב כדריב"ל :

וישלא יהי' הה"ה כשופה יש ליישב גם הה"ה דהיינו ס"ל דר' יוחנן דמוקי בשופה על דעת מביו משום דמספקי לי' אי קטן חו"ב מצווין לפרושי לא ס"ל כדריב"ל דסתם תיוק מסוכן גלל חלב דלריב"ל עב"פ מוכח מדרבנן קטן חו"ב כ"ד מצווין להפריטו דלמה נקיט לשון תיוק יוהק דמשמע מניחין הא משום סכנה מותר אפי' לכתחלה ול"ל לריב"ל דנקיט לי' משום גדול דסיפא שהיו יוהק דאפי' מניחין אסור לריך להפריטו ומה מספקי לי' ר' יוחנן מ"ו ר' יוחנן לי"ל דריב"ל ולמסקנא ס"ל לר' יוחנן אין כ"ד מצווין להפריטו וה"ם דנקיט לשון מניחין בלשון הבריימא כדעת המקשן דלחגל למספי בידים אסור וקשה לאמאי מניחין משום תיוק אע"ב ל"ל הכא לא שייך תיוק .

ויש ליישב הרי"ף שלא הביא לוקימתי' דר' יוחנן בשופה ע"ד מביו דרי"ף פסק כריב"ל דסתם תיוק מסוכן גלל חלב וה"ק לדוקתי' אאאי נקיט הבריימא תיוק יוהק והוק דמשמע מניחין הא בסכנה אבי אפי' לכתחלה ול"ל משום סיפא בגדול אסור ר"ל תיוק שאינו יוהק אסור ואין מניחין מ"ב ס"מ קטן חו"ב אע"פ מדרבנן לריך להפריטו והס"ם רולה לפשוט אם הוא מדאו' ולא מיפשטא אבל מדרבנן דלריך לפרושי ס"ל לרי"ף לאיפשטא לבך לא לריך להביא תי' ר' יוחנן בשופה ע"ד מביו ומה שהקשה הרשב"א ביבמות על הרמב"ם הכ"ל דס"ל לע"ג דאין מצווה להפריטו חייב לאוכלו יפבתי בחדושים ואין כאן מקומו :

סימן תכ"א

(א) במה שכ' בפ"ת דם הנמצא בחלב כשחולבין הפרה מטעם דם נעבר ונעשה חלב הא לא קיי"ל הכי ומה שתי בזה שו"ת מר"ם שיק ליתא (ב) דדם זה מה"ת שרי כיון דנמצא עבור אמרינן שנעבר קודם שפי' (ג) באו"ה כ' דם שנתערב אינו מה"ת ואפי' מדרבנן י"ל דשרי כיון דלא מצינן איסור ועוד דדרך הדם יורד לגמרי למשה מן החלב וסברא שלא נשאר דם כלל במקום שאין נראה אדמימות ודומה לבי דוגי דשרי (ד) מ"ש החס"ו דם מן החי אסור נמי משום ציר אבמה"ח וו"א לש"ך סי' זה סקי"ב שכ' לבתר דהותרא חלב לא אסור אלא בשר מה"ח משמע אבל כל היוצא מן החי לא אסור משום ציר אבמה"ח משום דכל היוצא ממין טהור טהור (ה) ואם שנ"ל להתיר החלב מסתפינא אמנם התערובת נ' להקל בהפ"מ וקדירה שנמצא בו הדם אסור עוד להעמיד בו חלב אחרת אבל אם נתן מאותו חלב לקדירה אהרת דהיינו חלב נקי ועמד בו מע"ע נ"ל דלא אסור כלי זו להעמיד בו עוד חלב להשהות בו מע"ע (ו) עוד דאות לש"ך דציר אבמה"ח מותר :

בפתחי תשובה סק"ז כ' עיי' בתשו' נחלת שבעה סי' כ' בעיון פרה מולבות שיצא ממנה דם עם החלב אסור והכליס שעמדו בו החלב מע"ע אסורין עי"ש וכן בתשו' מיוהן כ"י סי' ל"ה פסק לאסור בזה משום דדם נעבר ונעשה חלב וכיון דיש דם בחלב אז אדמימות מוכח דעדיין לא נגמרי נשתנה דם לחלב ע"כ יש לאסור משום דם ממש והחמחה יאמור לכותי בחופן שלין לחום שיחזור ויאכרנו ליסרגל עכ"ל וקשה הא קיי"ל בסי' קפ"ט כרבנן דלי"ל דם נעבר ונעשה חלב ורליתי בשו"ת מהר"ם שיק סי' ל"ה ד"ה ועבשיו בשם חס"ו בחדושיו לשבת דלא פלינו במציאות אלא ר"מ סובר דמדם יידות נעבר ורבנן סברי מדם החיברים מ"מ שפיר קאמר הס"ם בכורות דף ו' לרבנן חלב אלו חידוש דשרי משום קודם שנעשה מדם חלב נתעפא הדם כעין שכ' הר"ן ע"ז דף ל"ט גבי דבש מסרי סרי לעטולם ההעדר קודם הוי בשלמא לר"מ דנעבר מדם נדות לא מהני העיפוש דבטומאה בעינן אפי' שיופסל מכלם עי"ש ולפי"ז הוה ס"ם כיון דעדיין נמלא דם בתוך החלב גם לרבנן אסור חלב דברי חס"ו קשה טובא להא דס"י אפי' שם דם נעבר דם ס"ב כרת ולא פי' נחלת שבעה סי' כ' ס"ב דם חיברים ס"כ גם אינו מדם ס"ב כרת אלא בשחר דם חיברים ועוד הא תינח בשאר חלב בבהמה ליכא דם נדה וס"כ גם לר"מ לא בא אלא מאברי' ועוד הא התם בבכורות לענין חיסור אכילה קיימא ס"כ אי עיפוש גם לר"מ אין חידוש אמנם זה י"ל ר"מ דם"ל בחכילה שאינו רואי לגר אסור ס"כ בחכילה נמי עד שיפסל מחכילת כלב אמנם עדיין לא ניחא משום ס"ת דשרי לרבנן מטעם נתעפא קודם שנעשה חלב גם לר"מ שרי דמודה ר"נ בשרוח מעיקרא ואלא עוד קשה הא מה בכך שנתעפא והוה לפגם הא קיי"ל פגום ולבסוף הבניה אסור וכשנעשה חלב הוה לבסוף הבניה ואלא דמי לר"ן גבי דבש שניתן בו בשר דמותר התם משתנה הבשר לדבר היתר לבשר משא"כ כאן לא משתנה לדבר אחר המותר אלא שחותו דם משתנה לחלב במרחיתו ובברא זו כ' הח"י סי' תס"ז דלא מוכח מדברי חלב דחזינן בתר השתא עי"ש והביאו החס"ו סי' ע' ובשמוהו ושם הביא ג"כ דברי תוס' חדשים דרבנן דר"מ לא ס"ל מדם נעשה חלב רק מהליחות ההיתר נעשה החלב ובשמוהו ג"כ החס"ו ות"כ הקל"ד חמחי חלב שחולבין והוא לדחוס לאסור מטעם דם נעבר ונעשה חלב דהא רבנן לא ס"ל הכי : **ואי"ת** מכל מקום הא יש כאן דם בחלב י"ל כיון דעבור הוא ולא ראוי לזריקה והכא בנבי"ת סי' ל"ו בהגה כ' למ"ד דם נעבר אינו ראוי למזבח הוליל ונשתנה ה"ז דומה לדם שבישלו ודם שנמלחו ואינו אסור מה"ת וכי"ב כ' הוא ז"ל בסי' ל"ו ד"ה וכלח"ם ומשמ"ב אם קו' הנב"י סי' ל"ו ולא רלה כשכתב זה שבהגה עלמו כ"כ ומ"ש ליישב דמל"ד דם נעבר ונעשה חלב ע"כ ס"ל דם שבישלו עובר הוא תמוה מנא לן דבר זה ואין זה כאן מקומו :

ב' א"כ מה תאמר דהא עיניהו רואות שיש דם בחלב ס"כ בודאי יאא דם מהגוף להדד ופירש ממקום למקום לגרוב פוסקים אסור וכאן נתערב בהחלב ונאסר החלב מהדם . (דטעם דאסו' חיוק ליתא שכ' דעדיין לא נתבשל החלב ממה שהדם נעשה חלב דהא קיי"ל דלא אמרינן דם נעבר ונעשה חלב אלא החשש שבא דם אפי' מן הגוף) אומר אני דהנה היכי דליכא חזקה דמעיקרא חזלינן בתר חזקה דהשתא ואמן קיי"ל בס"ב בגבינות מע"ג דחזקה שאינו מבוררת לאו חזקה אבל מכח רוב בהמות כשרות מ"כ בכל שעתא יש לבהמה חזקה דמעיקרא מכח רוב וכאן חזקה דהשתא שהחלב עבור וכן הדם ואין לנו חזקה מבוררת שבשעת שנפרש הדם מן הגוף שפי' גלול ואי"ל די"ל חזקה מכח רוב דרוב בהמות הדם אדום ז"ת די"ל דלימות שממנו נתהווה החלב נתערב בדם בתוך הגוף והי' עבור קודם שפירש דעל זה ליכא רוב ואומר שבא הדם גלול כשפירש מכ"ם לטעמי' דתשו' מבי' שאמר משום דם נעבר ונעשה חלב זה כיון שיש לו אדמימות לא נתבשל היטב די"ל כן דמע"ג דלא נתבשל החלב מ"מ משום דם ממי ליכא דחזלינן בתר חזקה דהשתא כמו שהוא עבשיו עבור כן הי' עבור כשפירש מן הגוף ולא הי' מעולם רחוי לזריקה וע"ז ג"כ אין לומר דרוב דם אדום כמו בבהמה התם בכל שעתא י"ל רוב בהמות בשרות וה"ל חזקה משא"כ הכי התי דם שרחוי להיות חלב נעשה עבור ועומד להיות עבור ות"כ דם זה אין לו רוב כל שעתא שהוא עתה אדום מדרכה כל שעתא נעשה מהדם חלב ונעבר ועוד הא לאחר שחיטה ממילא בדם חלב לבן וכדאמי לאו שברת שהפסך בבת ג' מדם אדום לחלב לבן ג"ו מתחלה נעבר הדם בגוף וא"כ הסברת כן שנעבר קודם שנפרש הדם ואח"כ יוהדין להדד עי' פמ"ג בע"ז סק"ג בעין חזקה דהשתא :

ג' ועוד תפי"ת שנפרש קודם שנעבר מ"מ עתה הוא מעורב בהדד ואו"ה הא כ' דם מעורב במים אינו אסור מה"ת ולא תלי' בביטול אלא שהוא בתערובת אינו רחוי למזבח ויפתחי לעיל סי' תנ"ג וכתבתי שם הא דבשר אי מותר לאכלו אפי' מדרבנן אע"ג דודאי נשחט דם ופירש ע"י לעיסה משום דמה"ת נפסל בזה מזריקה וגם רבנן לא אסרו אלא דם שפירש ע"י מליחה וביטול אבל דם בעין שפי' בעלמו אבל בעין אחר לא גזרו ס"כ גם בניתון דידן מותר אפי' מדרבנן כיון דלא נשחט וקו"ח התם בלועם בשר אי דעלמה דם בעין שאוכל ומרגישו בפה מכ"ם כאן דשרי אפי' מדרבנן דהא ידוע אי שהוא בקי בדבר דהחלב בשמעניתן בקדירות לשומן וחמחה אז נמלא הדם לגמרי למטה בקדירה והחלב והשומן שקורין סמעט"ת קפוי למעלה זך ונקי . ות"ת מה בכך שהדם נגלל למטה הא קיי"ל אין הגעלה בחוכלין עיי' פמ"ג סי' ס"ט ס"ק ח' וס"ק כ"ח י"ל דמ"ד הקשה שם ס"ק י"ג אפלתי ס"ק ח' שכ' בשלא אפי' נתיבש לגמרי נעשה נבלה אפי' יאא לגמרי דאפשר לאחטו אסור הקשה דבמקום שיאחטו הכל מותר כמ"ש הר"ן בחולין דף ק"ב גבי בי דוגי דע"י המלח נגלל הדם מהשומן ויורד לגמרי ואומר אני שאני בי דוגי מתחלה עומד לכך שלא יהי' נשאר הדם בשומן ודומה למ"ש תוס' חולין דף ק' דכל דרך הילוכו לא נעשה נבלה משא"כ בשאר להיות נתעבד בתוך החתיכה שפיר כ"ב מעתה כיולן דיון שמגלת הדם למטה מחליו ח"כ ודאי עומד לכך שירד כך הוא עבע הדם כמו דקיי"ל דאין דם מפעפע למעלה אע"ג בבי דוגי לא סמכינן משום דאחנן לא בקיאין כמה מלח צריך אבל כאן אי"ש שום בקיאות מחליו יורד ובשומן סי' ל"ח דמגלח ולא למעלה ואפי"ה לריך ס' דטעם שומן נשאר למטה ח"כ תאמר גם כאן הכי דהטעם דם נשאר למעלה ז"ת דא"כ בי דוגי הא הוצרך שרי אלא דל"ד התם בסי' ל"ח טעמו של שומן כחום דמה שהוא שמן לא למעלה ח"כ מיפשיט לטעם שהוא למטה בתוך התבשל היינו בהחום משא"כ כאן אפי"ת דבחום ירד למטה מ"מ לעולם החלב לא למעלה שהוא שמן ודם בחום ורז"ל אמרו מה שומן לפה על כל המקשה ח"כ כל אלא ניכר משהו חדום לא נשאר בו דם דומה לבי דוגי ואפשר לאחטו מותר

כה"ג והיתר זה לפי"ת דהלכם בח ממנה בדר וזה מציב פירוש י"ל דברי מהני טעמא :

ד' ועוד כ' במהר"ם שיק שם ד"ה מיבעיא ביה שם דברי חם"ו סי' ק"ו דלם מן החי לסור לדידן נמי משום ליר לחמה"ח ומ"כ לע"ג שיעלמו מידי לימור לם כיון שהיו רחוי לזריקה עדיין יש בהלם משום ליר לחבר מן החי ולי קשה על דבריהם הלו של חפ"ו דהא קיי"ל כרב שלח בספי' ג' דמ"ר של בהמ"ט לסור ודייק בכורות דף ז' מהמשנה דחליה במין טמא ול' שם דהוה מה"ת לפריך לי' לר' שלח מדלם דברי ותי' ר"ם למר כר' יעקב דלכם ברי דגלי קרא ומ"כ כיון דכללי הוה כל היוצא ממין טמא טמא ה"ה להיסוך כל היוצא ממין טהור טהור ג"כ הא דהיתר הכ' חלב טהורה ולא לסור משום ליר לחמה"ח משום דיצא ממין טהור וממילא גם לם היוצא מבהמה טהורה טהור שהוא ממין טהור וחלב טמאה לחסור

מגמל גמל נמי טעמא משום שיצא ממין טמא :

ואיש מה שהיים החם"ו בכו' ע' להם"ך סי' פ"ח מקי"ב בתמוה להם"ך כ' שם דמי חלב מותר כיון דגלי קרא היתר חלב ג"מ בשר דוקא לחסר מן החי ולא שלר בשרים וכ' החם"ו שדבריו תמוהים דחלב להתיר הכ' הייטו דחלב הוי ליר לחמה"ח ושד"ח חלב טמאה נמי ק"ל גמל גמל וס"ל לרחב"ן מידוש הוא ומין לך בו חלא מדוחו דוקא בחלב והמיס מעורבים חבל בספירסו הוה כשחר ליר לחבמה"ח . ול"ג נם הם"ך חע"ג דיקיט לטון חבמה"ח ר"ל ליר לחמה"ח וכן פירסו פרמ"ג לם"ך ותפי"ה שפיר כ' הם"ך לבחר דגלי קרא חלב טהורה מותר וחלב טמאה לסור הכל תלוי במין ח"כ נם מי חלב מותר היוצא ממין טהור ותו ליכא סוס לימור מן החי ממין טהור ולכאו' ל"ל חע"ג דהטמחים לפריך בבכורות בשרים כתיב שהוא ממין טמא ולמה חלב מידוש הוא ממין טהור כי מסברא לחוד לא הוה מחלקינן בין יוצא ממין טמא ליוצא ממין טהור . וכן ל"ל לחר שהתיר לכ' חלב טהורה ה"מ דנם טמאה מותר כדלמר הם"ם בבכורות חע"ג דזה מין טמא וזה מין טהור לחהוה מחלקינן בהכי חלא לבחר דכתיב גמל גמל לחסור חלב טמא וחלב טהורה מותר ולא לסור מהטמחים אז מחלקינן ונתנו טעם הוא מפני שכל היוצא ממין טמא טמא וכל היוצא ממין טהור טהור הלכך ס"ל לר"ם מ"ל מבהמה טמאה לסור משום שבא ממין טמא ודייק הכי מן המשנה ותמ"ל ר"ל כחם"ו סי' פ' דבד"ח לא לסור ליר עם חלב מה"ת כיון דיצא ממין טהור ולא כפרמ"ג שלר"ח וה"ה טעמא דחב"י ליתא חע"ג שלא מתבטל יפה כל היוצא ממין טהור טהור הוא . ות"ת לחחי ליר טרפה חולין דף ק"ב לסור מה"ת הא ממינו טהור י"ל דכבלת עוף טהור מציא חולין דף ק"כ דליר היוצא ממנו לסור ות"כ י"ל טרפה כי"ב ולא שרי ליר אלא כשכל הבהמה טהור חע"ג דיש בו ג"כ לימור מן היוצא בו מותר דזל בתר עיקר הבהמה משה"כ נבלה הו טרפה לנמרי לימור לסור כל היוצא ובוצי' דחולין דף ק"כ בנבלת עוף טהור בטומחה מיירי מ"מ הסוגי' הניחו לעיין לימור דילפין כמה פעמים לימור מטומחה כדחי' בסו"פ בהמה המקשה גבי שלית ובכורות דף ז' ע"ב וכמ"ש כן בח"ז סו"פ בהמה :

ואפשר שזהו טעמא דרמב"ם שפסק ללא כר' שלח מ"ר של בהמה מותר משום דלר"ם חלית במין וכיון דסוגי' דחולין דף ק"ב וק"כ לסור ליר טרפה חלמא לא חלית במין לחמש חין קיי"ל כר' שלח וממילא גם מי שם שבקרם הלם ועשה סביבו מים חין המים לסור מה"ת . ובחם"ו כ' בסי' ע' ג"כ דחיטו מה"ת לחמש רק למ"ד דם שביעלו חין טובר ה"ה גם מים זה חין רחוץ לזריקה ולדידי לכ"ע מותר משום כל היוצא ממין טהור וטמייט' לזה דברי הם"ך הכ"ל והכי משמע מר' שלח בכל"ל ונם לזה ח"ם חת מה שכתבתי כיון דהלם יורד למטה גם לחם"ו דם"ל דלם לסור משום ליר לחמה"ח מ"מ שרי כה"ג לח חמרינן חפשר לבחטו לסור כמו בבי דוגי ומפני שבעלי חטו' לסרו ולחי מחיר הנם דנרחה דלח נחתי לכל מה שכתבתי מסתפינה בעלמי להקל לחותו חלב שים בו הלם והקלירה זו ים לחסור מפני שלם בעין יורד לשולי הקלירה וכולע מלם בעין חלב חערובת מחלב זה כ' להקל בהפ"מ ושם נקט מחותו חלב לקלירה לחרת ועמד שם מע"ע חותו קלירה כ"ל פשוט להחיר להעמיד חלב בחוכו מע"ע חע"ג דנעשה כבוש ויפליט הקלירה ז"ל דהא כ' הפוסקים דחימת נעשה כבוש לחמר מע"ע וחז נעשה פגום חע"ג לכחחלה לסור קלירה שלחו כ"י הנה הטעם זה משום לחת לחין מכטלין חיסור לכחחלה מ"מ, כחן דהחלב בעלמו שרי דעכ"פ חין לחסור הכלי בלילוף זה דהא בפי' חמ"ו העליתי דהעיקר דכלי בכוש לא מי' בולע רק כדי קליפה ומ"ב הוה בולע דבר מועט והקלירות משחמטין בשפע שמעמידין החלב מלחים הקלירות כידוע והפ"ע פ' בסוס"י ל"ט כה"ג מותר להשחמש לפי' לכחחלה והט"ז חולק שם לדין זה עיי' בהגר"ח שמשבו ומביח רחי' לדבריו וכן שם נרחה בנביעה מרחה ירוק נע"ל יעליך חותו מקלת והשחר מותר היש לחלות המרחה בדבר מחר בלח"ה :

ונ"ל ביסוד הם"ך הכ"ל מקי"ב ולבחר הסוגי' דמוקשה הוא ועפ"י שייעב הסוגי' דדברי הם"ך ג"כ נכונים להפר"ח מהקשה על הם"ך לחמר למה לחלב מותר לח חין לחמה"ח רק בשר ומידי חחריטה לח והקשה פר"ח ח"כ למה קחמר הם"ך דחלב מידוח הוא חין כחן מידוח חלח דגלי קרא דחלב ולח בכלל חבהמ"ח רק בשר יש משום להמה"ח והפלחי שם הקשה לם"ך דלמה חלב מחבר יוצא לסור משום לי"ל תקנתח בשחיטה שא כיון למסקנח לח לסור חלח בשר וחלב חיו בכלל חבהמה"ח ופרמ"ג שקי"ב חי'

דעוד ראיתי בספ"ת שם המסייע לדבריו לעיל דאלג זה שעבר ומעלת
כו דם לא אסור לכ"מ משום דהוה קרוב מעיקרא דקודם שהל
איסור דם הי' כבר העפוש ונעבר לאלג והקשה לי בני הרב כו' מה"ו זאב
כ"י דשמא לאחר שכבר פירש ממקום למקום נעבר ובא האיסור קודם
ואמרתי לו דז"א דהוא הפוסקים לאסורים עיי' תוס' חולין ד"ס ורמ"ם שם
ובפתחו כלל כ' וטוש"ע סי' ס"ט סעי' מי מ"ב כל זמן שלא יצא לחוץ לגמרי
מותר אלא לאפי' לדידן דקיי"ל פי' ממקום למקום אסור נמי י"ל דכבר הי'
אלג קודם שפירש מכח דמזקק להשתא אלג כן הי' מקום שפירש שאינו דין
דליכא מזקק מכורכת מעיקרא בשעתא בשהיא בתוך הבהמה לומר בכל
שעה עתה עדיין הדם שרוי להיות אלג אדום הוא דהיינו כשפירש. ואמנם
למ"ם בפר"ת בסק"ע אלא"ה מ"ם שכ' לדבכי ס"ם דקאמר אלג מידוש הוא
דם נעבר כל דיכול לדון בו להתירא כי דם בעודו בלוע בהיבריס נותר
אלא אסרו הכ' אלא אמר לאתו ואמלג זה בהיותו בלוע נעשה אלג ולא אל
עליו איסור כל עיקר ויש מקום לומר דם אמר רחמנא ולא אלג. ואלא לאפי'
אמר הס"ם דה"א דאסור מקום לסוף סוף דם הוא עכ"ד ול' די"ל נ"ם
דסוף סוף דם היא כיון דלא נשתנה לדבר אחר הוא דיהא כדם אלא
שנשתנה מראיתו כמש"ל בסא מ"י סי' תס"ז ואלא דבריו שכ' בתחלא קשה
דמה בכך שהוא בלוע כדר מ"נ יש לאסור מטעם דכבר פי' ממקום למקום
מ"ו כמ"ש לעיל אמנם עוד כ"ל פשוט פי' ממקום למקום לא מקרי פירוש
אלא כשפי' שלא בטבע דהיינו ע"י הכחה או ע"י מלא כעין בכלי שהיו
מעוקב או בשר שלא נגלה כל צרכו כמעין דאוסר בפי' ע"י דשפרש ע"י שם
אבל מה שפירש הדם מהחברים לתוך הדד בטבע לא מקרי פי' ממלמ"ק
דהא כל דם שבעוף לא נייח במקום א' אלא פי' וכו"ל ממקום למקום:

ודע עוד דבכי"ת סי' ל"ו ג"כ תמה וכי אלג אבר או בשר הוא ואמאי
קאמר הס"ם דאלג מידוש הוא דס"ד לאסור משום מי שילא מן החי
וכ' דאמ"כ דלא לאסור נעשה אמאמ"ם אלא מעשה וזכחת ויש לומר

דלא דמה לומר דאסור משום איר אבמה"ם כמ"ש אחס"ו הכ"ל ופרמ"ג סק"כ
משום דאמאי איר די"ל דאסור משום מעקין כמותן וה"ת דאחיכא למיתר
איכול להיות כמותן. אבל איר אבמה"ם אי"א לומר שיהי' איר כמותו כיון
באהוכן אבר והיר אי"א להיות כמותן אבר על כן כ' שהאיסור משום
שהיו זבות. ולפי"ז נמי ליתא דברי תוס' דדם אסור משום איר מהיו זבות
למה דפסק רמ"א לעיל סי' ע"ט סעי' ז' דבשר אדם אסור לאכול אפי"ת
וכ' ה"ה דייב"ב מה' מא"ס ואמאי אלג אדם מותר ואלא אסור מטעם כל
היוצא מאיסור אסור ותי' דלא אמרו הכי אלא היוצא מאיסור לא תעשה
אבל בשר אדם אינו אלא עשה עיי"ש ז"ל ה"ה איר היוצא מבשר שהיו
זבוחה דב"ל רק עשה אסיר מותר. והא דפס"ם אמר אלג מידוש הוא
לאסור משום שהיו שהיו זבוחה אע"ג דאלג אדם מותר אע"ג דאיכא עשה
דפ"ד לא הוי יליפין בשאר מאדם עיי' תוס' ד"ה ריקאמר כי"ב אבל לאמת
דברי, ואמנם אמרינן טעמא כאדם דאין איר אחי אסור כיון דאינו אלא
עשה ובלאמ"ם בפ"ב ה"ג מבבריית כתו' דף ס' בת"כ הוצא את אלג שאינו
שוה בכל ולא הוצא את שבשר שהוא בכל דאיך אפשר דהשבשר אסור ואלג
מותר הא כל היוצא מן הטמא טמא ודומה לדברי ה"ה בשאר לא אמרינן
כן הא בפ"ד ה"ח דגם לאו אינה וכ' אלא"מ דשם"ד לא נאמר כלל זה עיי"ש
והוא תימה מהכ"ת בפ"ד לא נאמר כן כיון דקיי"ל כל היוצא מן הטמא
מהטמאים לרבות איבן דאיעקרך קרא להתיר בשר אדם בפ"ך ה"ש למפקא
אלג לאו מידוש הוא ואיר אבמה"ה מותר משום דוקא מנין טמא אינו אסור
או דבר אכילה והוא אסור באכילה כ"ג יליפין מניהו דף ק"כ אבל אדם
דלאו בר אכילה יוצא מכלל זה כיר אבמה"ח דלא דמי לשאר איסור אכילה
דאבמה"ח מ"ל תקנתא בשחיטה ואח"כ יצא לאור שו"ת אגה"ג אה"ר מסוס
טיסמיטין ורמי, כמ"ש דיר אבמה"ח ל"ח מעקין כמותו ואינו אסור משום
אבמה"ח ע"ש וע' מי שסומך עליהם בספס"ג לא הפסיד:

דברי סימן תקכ"ב יו"ד סי' פ"ב תקכ"ב יוסף

סימן תקכ"ב

(א) ביש ג' סימנים בגופו של טהרה הרשב"א מתיר והרא"ש
אוסר ואו"ה וש"ע ורמ"א פסקו כרא"ש ג"ל הברעה כרשב"א
כיון דרש"י גופי' במק"א כרשב"א ס"ל ורא"ש גופי' לאו מדינא
ס"ל לאסור כרש"י אלא לחומרא ועוד דרא"ש מחמיר כרש"י
שלא ראה שיטת ר"מ בר יוסף והרמב"ן ור"ן כ' דשיטתי' נכון
בסוגיא וכ"כ הרשב"א רק שיטת רש"י ור"ת ועוד הש"ע דמחמיר
כרש"י ס"ל כריב"ש דגם הר"מ כרש"י ס"ל וליתא כמ"ש בלח"מ
וליתא למ"ש הריב"ש בסימני עוף לא אזלינן בתר רובא ולפלתי
שכ' מדרבנן בעי בדיקה ולא אזלינן בתר רוב (ב) דאף רש"י
לא מחמיר דאין עוף נאכל אלא במסורת ה"ד בעוף נכרי
או שיש מסורת במקום שהוא מותר ובמקום אחר שהוא אסור
אז לא סמכינן אבדיקת סימנים אבל תרנגולים שדומה לתרנגולים
שלנו ושמו כן היא וגם דומה למנהגו מהני מכ"ש ביש ד'
סימנים בשאר תרנגולים לא חיישינן שידרסו אח"כ וכי"ב כ'
הגאון מהר"י אסאד להתיר ושלא איכפת לן אם נמצא בו
שינוי שצאוורם אדום (ג) די"ל דאין כאן מחלוקת דאפי' לרש"י
ז"ל כל שי"ל ג' סי' בגופו בירוע שאינו דורס ועוף טהור הוא
(ד) עוד היתר להנך תרנגולים די"ל ג' סימנים בגופן שמא יהי'
דורס אח"כ לרוב פוסקים דס"ל כרמב"ן דסי' דורס שכועס וצר
להמית תרנגולים אינם כן אלא שכן יחד ועוד סברא שכן יחד
מהני אפי' לרבנן דר"א דלא פליגו אלא אם הסי' שבגופו כנגד
סי' שכן אבל בסי' בגופו טהור וגם שכן עמו לכ"ע מהני שכן
ומ"ש הפלתי דש"ע לא ס"ל כרמב"ן ליתא אלא כש"ך ופר"ח דגם
הש"ע כרמב"ן ס"ל וישוב על הרמב"ם דפסק כר"ה דזרוד טמא
וכרבנן שכן ונדמה טמא שהקשו דמוכי שרא לבי תרי (ה)
ישוב נכון לע"צ מה מביא מב"ק דאוז הבר טהור מקו' בנו
בקו"א ומקו' חס"ו ועולה משם בתרנגולים שינוי על צוואתם שהוא
אדום ה"ז עדיין מין תרנגולים שלנו הוא כיון דנזקקו יחד או
מפני המסורת מהני גם לאלו או כיון שיש להן אותן סימנים שיש
לתרנגולים שלנו ודומה להם מוכח דשרי וא"צ מסורת (ו) אם
ריב"ל דאמר אין טהור מתעבר מטמא יש ראי' מביצים שהם
משונים דמתרנגולים הנכרים נתעברו א"כ ע"כ טהורים הם ולא
אמרינן נדמה הם (ז). ואני כתבתי דמה שמזדווגים זה לזה נמי
סימן שהוא טהור וישבתי מדרשים אחרים וקו' חס"ו על הצ"ע
מנדה דף נ' (ח) נמצא באוז הבר ביצים עם סי' טומאה טמא
ולא כפלתי אבל בתרנגולים בנידן דירן יש לסמוך אסי' טהרה
של ביצים דלקמן סי' פ"ו כמ"ש הצ"ע לסמוך אסי' ביצים להחמיר
כנגד סי' טהרה בעוף סמכינן בסי' טהרה דביצים בנ' סי' טהרה
בגופו נמי יש לו כיון דנ' סי' טהרה בנופא דאסור בלא מסורת רק
חומרא הוא:

בש"ע סעי' כ' ומס ידוע שאינו דורס יש ג' סימני טהרה כו'. עד
הס"ה ואין לחכוך סוס עוף אלא במסורת ע"כ הנה לפני זה כערך
כ' שניס הי' רעם בעוף עבור תרנגולים שהי' נקראים קמיניא היעבר
בין הרבניס חוסרים ומתירים ועלו בהיתר מגדולי וגחוני ארץ ממנס על
אלו עופות הי' להס חוץ מהתירים שבחבו מהס"ג מלובדן שים מסורה
בארץ הודו שמוכלים אותם כדאי' בסו"ת יעלה יהודה. ואחרי חדשים מקרוב
באו תרנגולים במדינותינו והס מסוניס שלוותרס לחוש ועדוס ומעתי
ומ"כ ראיתי בסו"ת שערי לדק מהגאון מדעם ז"ל הי' שמוסר אותם
אף אס נבדקו ונמצאו בהס ג' סימני טהרה בגופן מיישינן שמא דורס
כפרס"י שמא ידרוס מ"כ שאין אנו בקיאין בו ועריך דוקא בסמוכות
ולהיות שמדיינא שרי בים לו ג' סימנים בגופו דאז יהוע שאינו דורס כנ"ס
הס"ך שק"ד רק נעשה לחומרא אנו נאחיין דאף בג' סימנים לא אהני
וכמ"ש הס"ך ג"כ בס"ק ו' ומ"כ נאז אין דעת הפוסקים בחומרא זו אחיך
דעתם נוטה לדיעת הכו דלא לוסף עלי':

חנה הרשב"ח בתה"ת נאחיין ג"כ בג' סימנים בגופו שכך כ' וז"ל שאין
לסמוך בעוף הבא לפנינו כלי אחיבעה סימנים טהרה לאכלו אלא
בסמוכות וכ"כ רש"י ז"ל וז"ל מאוך שאין אנו בקיאין בהס נראה לי שעוף
הבא לפנינו יש לומר שמא דורס הוא אלא שהוא בקיאין בו ולריך דוקא בסמוכות
מחזיקין בה בטהורה ולאחר מכן לחוש שדורסת ואין עוף נאכל בסמוכות
וכו' עכ"ל מכל מקום בתה"ק שהוא העיקר לא כ"כ אלא אם יש לו ג' סי'
בגופו מותר בידוע שהוא אינו דורס ובידוע שהעיקר אפשר שיש בתה"ק וכן
כד"מ לא הביא רק תה"כ הקלר:

וקשה לי על תה"כ האחוך דאיהו נאחיר עכ"פ יש בו ד' סימנים והאיך
מצאנת ד' סימנים ול"ל דאיך שאינו דורס. והאיך כ' וכ"כ
רש"י דהא לרש"י לא שרי אפי' כד' סימנים כלא מסורות משום דאיכא
שאת יהרוס אח"כ וע"ל דאיך לרשב"ח כיון דמרש"י גופי' נבי שמואה ספיקות
דף ס"ב ע"ב ס"ל כשיטת ר"ת תוס' ד"ה כל הדורס דאיכא ג' סימנים
בגופו בידוע שאינו דורס אע"ג דאף אי"ח לא ס"ל לרש"י הכי וכבר
הקשה רשב"ח מחוסיו בריש הסוני' דבבי רש"י מהדדי לכך נקיט הרשב"ח
למפקא דברי רש"י דמשוה ספיקות ואיכא מאלוקות עם ר"ת דכלא"ה
הקשה תוס' כמה קושיות אשיטת רש"י אם ד"ה וכל שאלא גם לרש"י גב'
סימנים בגופו הוא טהור כי בידוע שאינו דורס וא"ש מה אתה"ק ספק
בג' סימנים בגופו טהור ולא הביא מוגרת דרש"י דקאי אחדי אין לנו לחוש לדעת
דס"ל כתה"ק ובהדוסיו דיכון דרש"י גופי' שתרי אהדדי אין לנו לחוש לדעת
רש"י בים ג' סימנים בגופו שמא ידרוס וא"כ הא"ש דפסק להחמיר וכן
מו"ה הובא בד"מ ובהגה בסג"ה ור' יהו' שכל שנמצאו אחרי הרמ"ם שפסק
להחמיר כרש"י ור' יהו' והרמ"ם בלא"ה לא נאקרי רבים אפי' שהוא
תלמידו כ"כ בשהרי"ק דאפי' בג' סימנים בגופו אינו בידוע עדיין שאינו
דורס כרש"י מכריע יותר דעת הרשב"ח כיון דאד אקום רש"י גופי' לאו
הכי ס"ל ומ"כ רש"י דאחחיר בעוף הבא לפנינו אלא שרי בלא מסורות ואפי'
בג' סימנים ס"ד בכ' סימנים בגופו והג' סי' שאינו דורס דזה וודאי נריך
מסורות דרש"י לפי"ז ג"כ בל"ת ס"ל בכ' סימנים בגופו והג' אינו דורס

יש למזוג לי"ט עופות טמאים דמי"ל הכי מלמ' לפי' בסי' ס' דבכי במקום דלמ' שכיחת פרס ועזני' ושיניו סימן שמיטו דורס כה"ג שרי מדינת וכמ"ש תוס' ספ"ב ע"ב ד"ה מזי' רבנן מ"ו בסי' ס' בגופו ומיטו דורס ובקי בעורב ומינן מ"ו בב' ס' בגופו ומיטו דורס ומכיר י"ט עופות דכל זה מדינת שרי נר"ת מכל מקו דלמ' בקיאין כ' רש"י דלמ' שרי מלמ' בסמוכות מסמ"ב בג' סימנים בגופו בידוע הוא שלמ' דריס :

ואמר עוד דרמ"ם שלמ' הביאו רק פי' ר"ת דס"ל ג' ס' בגופו בידוע שמיטו דורס ופרש"י דפליג בזה מ"ם דרמ"ם מחמיר כרש"י כנגד ר"ת מכל מקו לא ראה דברי מהו' רמב"ן שהביאו להביא דברי רש"י מ"ו מקום דתפסו שיטת הר"מ בר יוסף לפיטה נכונה תו ליתא לשיטת רש"י ז"ל ומהו' דרמ"ם הוה ראה שיטת ר"מ בר יוסף בלידוף שיטת ר"ת ג"כ לא הוה מחמיר כרש"י כעין שכ' כי"ב רמ"ת בח"מ סי' כ"ה ומומר עוד דהם"ע דמחמיר כרמ"ם היינו דס"ל כריב"ם סי' קל"ח דגם הרמב"ם ס"ל כרש"י מכל בלמ"מ בפ"ח מה' מ"א ומ"ם דמהו וכ' דגם הר"מ ס"ל כהר"מ בר יוסף מעתה גם מהו"ה שכ' הרמ"ת מין רצי' שלמ' הביאו מהו"ה רק דעת הרמ"ם ודו"ק .

ועיי' בד"מ שכ' מרמ"ם בתשו' מוכח לפי' מהו רואין בה כל סימני טהרה לפי"ה הוא טעמא ולכן אין להחיר אוס עוף שלמ' בסימנים רק בסמוכות מע"ג דיש לדחות זו לומר דלמעוטי לא חיישינן וכמ"ש לעניין טריפה מי' מ"מ כ' דיש להחמיר כדכתב עכ"ל הרי דמומרת גדולה הוא כי מדינת שרי כר"ת דס"ל בג' סימנים בגופו בידוע שמיטו דורס שכך פי' בריית' דף ס"ה בריית' דרשב"ג ולר"מ בר יוסף לא משכחת כלל עוף טמא בג' סימנים בגופו מ"כ די לן להחמיר בעוף שלמ' מוחזק לנו מבבר שמיטו דורס דלמ' כר"ת וכר"מ בר יוסף מכל מקום כל הד' סימנים דס"ל מיעוטא למוס מילתם מע"כ אין למוס ומכל מקום רשב"ם בתה"ח :

ודאי גם מספט לדק סי' הכ"ל ובשלמ' סימנים שכ' בשם פרי תואר סי' ע"ט בסימני עוף לחיכא עשה להבדיל לא מזלינן בתר רוב כבר כתבתי בסי' תק"ח שלמ' כוונות העשה כך ושפיר"ת לא כ"כ לך בריב"ם סי' קל"ב כתב כן והביא רמי' מגמ' דף ס' מלמ' בהמה כו' ובלבד שיביר עירוב למע"ג דרוב בהמות אינם עירוב ודחיתי שם רמיו"ם בריב"ם לעכון ומכן כ"ל עוד לדחות כיון שהוא הולך במדבר במקום שהעירוב שם מקומו ס"ל פירוש וכל וכל קבוע כמע"נ דמי מ"מ עוף הבא לפניו ממקום ס"ל פירוש וכל דפרים מרובה פרים ועוד ק"ל מריב"ם דלפי' כרוב מ"מ שהוא טהור מ"מ עכר מלהבדיל דלריך לבדוק מ"מ מה פריך הש"ם דס"ו סלפיר ל"ל למלמ' מתי לריך לבדוק מע"ג שהוא כל שי"ל קשקשים י"ל סלפיר רוב פוסקים לא ס"ל בריב"ם כמ"ש שלמ' הביאו דברי תום' דף ס"ג ד"ה ולמלמ' עוף טמא הוא שהקשו הא רוב עופות טהורין שי"ם מה שתרלו וכ"כ בראב"ד והר"ן בכ"פ מוכח דלמ' ס"ל סברת הריב"ם שכ' בסימני עופות לא מזלינן בתר רובא וכתבתי שם בס"י תק"ח דליתא לדברי פלפי סי' פ"ג סק"ד ד"ה והנה למוכח בסימני עופות לא מזלינן בתר רוב דהוה מיעוטא דלמ' שכיח כמו שלמרו בריחה דמרשעים הל"ל מוכח להיפוך ומה שדוחה שם הפלפלי חד תי' של הר"ן מ"ם דשם לא מזלינן בתר רובא משום דליכא תרי מיעוטי מיעוטא נגדות ומיעוטא טמאות הכא הר"ן כ' שם ג' תרועים מחרים ותי' קמא בלמ"ה דומיא דהראב"ד דה"ל להש"ם לומר כזה"ל ולמלמ' מסורות הן דלשון זה כולל נבילות טריפות וטמאות :

ב' נ"ל דלמ' הביא רשב"ם בתה"ח רמי' לפתור דהיינו הראב"ד דמתיר בעוף שיש בו ד' סימנים דשרי והליך יודע שמיטו דורס תו לא חיישינן שיהי' מיירי בעוף שיש ביניהו זמן רב ורמיטו שמיטו דורס תו לא חיישינן שיהי' דורס מה"כ או כעין נידון שלמ' דיש לנו מסורה דתרנגולין יש להם ד' סימנים ג' סימנים בגופו ומיטו דורס ובא תרנגולת שיש בו חיזה סימני לא חיישינן שמא זה מין טמא הוא כיון שדומה במראה ופרלופו ומנהגו מכל מ"מ מיירי כשמע מלשונו שכ' עוף הבא לפניו משמע שהוא בשרי ומיטו מוחזק לנו זמן רב שמיטו דורס ומשמך על בדיקתיטו שם הוא דורס כה"ג לא מכינן דשמא ידרוס מה"כ וגם כיון שהוא עוף בשרי ס"כ אין מסורות על מין זה כה"ג הוא חיישינן שמא יהי' דורס מה"כ :

ואיב לפי"ז מה שמקשים בתוס' ד"ה מזיטו דבכן דדרסי ומכלי מתחלה מה קשבני ותי' מתחלה סי' שבורים כלי דרסי ומכלי בהמי סימני למודע ולא חיישינן לפרס ועזני' דלמ' שכיחי ביזוב מו קיס לי' בגוי' דלמו ממין פרס הוא ע"ל והוא דוחק דה"כ לבסוף ס"ל דשתתה מהטבע וכמו פרס ותתי' הכ' ג"כ דוחק סבי' מתחלה טעות לגמרי לפי המסקנא ועוד קשה הא לחמיר גופי' חמר הלכתא דלמ' חיישינן לפרס ועזני' דלמ' שכיחי ביזוב הא לחמיר גופי' דלמ' דחמיר עוף הבא בסי' מ' שהוא טמא וקשה עוד לרש"י ליכא למימר כתי' התום' דהא רש"י בבלה דף כ' ע"ב ס"ל דתרנגולתא הקיבה לבד כשר אבל הזכר טמא והוא שכיח וס"ל למסוקי שמא מפרס ועזני' הוא מע"ג דלמ' שכיח דת"ת דטהור הוא הא נמי לא שכיח ומספיקא ס"ל לאסור ככל ס' דמו' וס"ל לחיישינן שמא דורס דלמ' אבל למ"ם דרש"י אם ידוע שאין דומה להן לפ"ו ואין שמו פרס ועזני' עי"ש ל"ל להיפוך בעוף טהור כשהוא בקי בו ובשמו שבי וא"כ הא תרנגולתא דלמ' מתחלה הי' שבורים כיון שהוא דומה לתרנגולין וגם שמו כן הוא שבי לו דהוי שמכו על מסורות כללי דמין תרנגולין טהור ואפי' בדיקה לא לריך במסורות כמ"ש הש"ך סק"ו וס"ק ט' ואם מחמת בקי בהן ובשמותן ג"כ י"ל דס"ל דאמו' הא' שלמ' בדיקה ולא עמדו על הדבר אם הוא דורס או לא משום דתרנגולתא דלמ' הי' עוף ובקי מן הלמ' ושמטוטו מיד כי עופות ברח אי"ת להשהותו כי ברחו וא"כ מלד הדין אי"ל בדיקה וגם במקך הזמן לא יכלו ג"כ לעמוד ולדעת אם הוא דורס כי אינו עוף בייתי שייכי לפיטו תמיד ובכפוף דחזיה דדרים בודע להם דהמסורה וכו שמו לא הי' רק על תרנגולין בייתי אבל תרנגולתא דלמ' שכיח היא לא הי' המסו' מעתה לפ לפי המסקנא ליכא חזרה ממה דהי' מסורים מתחלה אלא בעוף בקרי שמיטו בייתי כמו תרנגולתא שבא מן הלמ' כזה כ' רש"י כיון שאין אנו בקיאין לא נאכל אלא במסורה אבל בתרנגולים בייתי נאמר כמו דהוי ס"ל בש"ד מהכ"ת לחזור ושרי אפי' בלא מסורה על תרנגולת זה אלא שמכיון דו שדומה לו ובשמו שקרקת תרנגולת ובמנהגו אז במסורה שתרנגולים טהורים דהא בש"ד הוה ס"ל דמהני כל זה אפי' על תרנגולים בריא מן הלמ' ולפי"ז גם מרמ"ם ומתשו' רמ"ם אין רמי' לאסור אלא בעוף שכי אלא שכיח ורוצה להתיר ע"י בדיקת סימנים כה"ג מייתי בתשו' כללו כ' סי' ל"ב אז מסורות בעוף שכי' לנו מסורות דאסור בגוונא דא מייתי שם סי' כ' ובמקום אחר כי' מוכיחין אותו ובא ל' לבדוק בסימנים ולהתיר כנגד מסורה שאסור אבל בעוף בייתי ותרנגולים שכי' המסורה להיתר כה"ג י"ל דגם הרמ"ם מודה דלמ' מתחלה הי' שבורים כיון שהוא דומה לתרנגולין וגם שמו כן הוא שבי לו דהוי שמכו על מסורות כללי דמין תרנגולין טהור ואפי' בדיקה לא לריך במסורות כמ"ש הש"ך סק"ו וס"ק ט' ואם מחמת בקי בהן ובשמותן ג"כ י"ל דס"ל בש"ד מהכ"ת לחזור ושרי אפי' בלא מסורה על תרנגולת מזרח ממה דהי' מסורים מתחלה אלא בעוף שבי בייתי כמו תרנגולתא דלמ' שכיח היא לא הי' המסו' רק על תרנגולין בייתי אבל תרנגולתא דלמ' שכיח היא לא הי' המסו' מעתה אף לפי המסקנא ליכא חזרה ממה דהי' מסורים מתחלה אלא בעוף שבי בייתי כמו תרנגולתא שבא מן הלמ' כזה כ' רש"י כיון שאין אנו בקיאין לא נאכל אלא במסורה אבל בתרנגולים בייתי נאמר כמו דהוי ס"ל בש"ד מהכ"ת לחזור ושרי אפי' בלא מסורה על תרנגולת מזרח

אם נבריותא כל הדוקם עומד נמי לא משמע ליה כפרש"י דקתני תריסא ומדיוקא זה אינו דוקא ויש לו ג' סימנים כיון דלא תני בהדי דוקא ואם אינו דוקא וכו"ן במשנה שהכית פרש"י כ' דתנא בבריותא ואם אינו דוקא יש לו ג' סימנים ומשמע דבהדי תני הכי אמנם גם ברש"י גופי' לא משמע הכי ומ"ש שפיר כ' תוס' דלא משמע כפרש"י דתריסא קתני ומפי' מהר"ם שי"ף דקאי דעדיפא ה"ל להקשות לתוס' דלמה כ' רש"י דתריסא סמך הא למהר"ם שי"ף גבי התום' ליכא כאן ריעא כלל והתיך כ' רש"י דתריסא סמוך ל"ל תריסא דמתני' וי"ל הגם שהוא דמוק' ל"ל כן משום דגם דמתני' תנן הכי כל שיש לו מגפא יתירה וכו' מיהו שהוא דבהי דשב"ג דבריותא וקתני רש"י נמי דמתני' ולכך קאמר שפיר דתריסא סמך דבריותא דמתני' תנן בריישא :

ולי"ג דגם גי' רש"י לא הי' הגי' בבריותא כמו שהוא בגמרות לפנינו דהכי איתא דוקם ואוכל בידוע שהוא טעות דהא רש"י כ' הגי' יש לו מגפא כו' משמע דזו התחלת הבריותא וכך הוא בתוספתא לפנינו וליכא ריעא דוקם ואוכל ועוד הא רש"י כ' סמוך כל עוף הדוקם טעות הוא וזהו לשון המשנה אבל בבריותא הלשון כהנ"ל דוקם ואוכל בידוע שהוא טעות מעתה לומר אני מ"ם תום' הנ"ל ורשב"ם ור"ן ורמ"ם לגרס"י ג' סימנים בגופו עדיין טעות דשמא מי"ט עופות הוא משום דרש"י כ' תריסא סמך לא מוכח מידי דהר"ן ורשב"ם הקשה על רש"י דל"ל ד' סימנים תיפ"ל בסי' ה' בשל טהורה ואינו דוקם שני ליכא עוף טמא בסימן ה' ואינו דוקם ותרלו די"ל דאין ה"נ תלת דתנא לא אתי לאשמעינן בהיתר עוף הבא לפנינו בכמה סימנים שני לי' תלת כולהו סימני טהרה אתי לאשמעינן וכגמ' הוא מפרש עוף הבא לפנינו בכמה סימנים שני לי' עד כאן ח"כ י"ל לעולם רש"י נמי כר"ת ס"ל דג' סימנים בשאר עופות מטמאים היינו ב' סימנים בגופו ואינו דוקם וכמ"ש גבי ח' ספיקות וממילא שמעינן כל שיש לו ג' סימנים בגופו שהוא טהור תלת דמ"ם רש"י תריסא סמוך משום דהוי קבי' לי' לרש"י מבריותא קו' רשב"ם ור"ן דלמה קאמר כל שיש לו ג' סימנים בגופו טהור תיפ"ל בחד פי' בתרי מיניהו נמי טהור כגון חומו סימן לזיתא ד"ט עופות וסי' אחר עמו כמו שהקשה תום' ד"ה כל חי"ת ולריך לתרץ דהתנא לא קמ"ל תלת הסימנים של טהרה כמה הם וזו קשה על הבריותא דלא תני רק ג' סי' טהרה ואי סי' טהרה משמעינן הא אינא ד' לכך כ' רש"י דתריסא סמך דהיינו לאתויי בריישא חד סי' טהרה כמה דתנן כל הדוקם טעות אינו דוקם טהור על זה קאי דעוד אינא כל הסימנים בכלל ד' עם הג' סימנים בגופו אבל בכמה סימנים שני לא משמע בבריותא לרש"י דלא תלת אתמר במשנה כמ"ש הרשב"ם ור"ן הל"ל רק בגמ' - מפרש זה אבל בבריותא והמשנה שתעת כוונה אחת :

ואומר עוד דהנה נלב אחרי כ' לרש"י שב' הכי גרסינן ממרשב"ג יש לו מגפא יתירה כו' דהיינו דאתי לאפוקי דלא גרסינן כגי' התום' כל שיש לו מגפא כו' דל"מ שאם הגירסא אחר רשב"ג כל שי"ל הוא מלתא בפני עצמו אבל אי הגירסא יש לו ולא כל שי"ל דקאי אריעא וא"כ י"ל דרש"י נמי ס"ל כר"ת ג' סימנים בגופו טהור ליכא עוף טמא בג' סימנים בגופו אלא דרש"י הוכיח דע"כ דלא גרסינן כל ד"ה קשה קו' תום' אר"ת דל"ל ג' סימנים בגופו דהא משכחת אחד סי' דהיינו מגפא יתירה והב' חומו סי' שבגופו ליכא בכל י"ט עופות וגריך לאתויי כמו שתי' בתום' ותי' בתום' וז"ל ונראה לפרש דכל עיקר משכחינו לה בחת לאשמעינן אלא ד' סימנים של טהרה ועדיין קשה קו' התום' מבריותא אי גרסינן כל ח"כ הוה מלתא בפני עצמו ולא קאי אריעא ח"כ אי"ל לומר דקתנ"ל ד' סימנים טהרה דהא כיון דבריותא מלתא בפני עצמו הוא לא תני רק ג' סימנים וגריך לדחוק מחוד ליבא הר"ת שב' מבריותא משמע ג' סימנים בגופו טהור בידוע שהיו דוקם ואיכא כאן ד' סימני טהרה גם בבריותא דזהו דוחק כיון דלא נזכר בפירוש הסי' שהיו דוקם בבריותא לכך כ' רש"י דלא גרסינן כל אלא יש לו וכו' ומניהו לפרש דתריסא דמשנה קאי להזכיר כל הדוקם טעות דאיכא למשמע הא אינו דוקם הוא סי' טהרה ואתי אח"כ עוד הג' סימנים ומשמעינן בבריותא כמו במשנה הד' סימני טהרה ואגיהו סימנים בידוע שהוא טהור מפרש בגמרא ות"ם לרש"י עובי הבריותא בלי דוחק עכ"פ לפי"ז נכון מאוד שיטת רש"י ולא קתני מהדדי דקאי בשיטת ר"ת בסוגי' גבי שמנה ספיקות דגם פירושו דף ס"ה מ"ש רש"י תריסא קאי לאו משום דשם ס"ל לרש"י דבעי דוקא ד' סימנים ויהי' רש"י סותר את עצמו והוא נכון מאוד :

ומה שכ' רש"י לפי"ז עוף הבא לפנינו אין לאכול אלא במסורות מיידי דומי' דהתם בליכא סימנים בגופו כמ"ש תום' דשם עוף טהור הוא אף בג' סימנים לכמוך על סימן שאינו דוקם או בב' סימנים שאינו עוקב הוא אף בג' סימנים בגופו ואינו דוקם דשמא דוקם והוא מי"ט עופות טמאים אבל בג' סימנים בגופו דשב"ג ליכא שום עוף טמא הרי זה עדיפא ממסורות וכמ"ש הפוסקים דלמנ"ג דאין עוף נאכל אלא במסורות אבל בי"ל מרשום ורבנ רחבים מותר דזה הוא במסורות וה"ת המיך אפשר לומר דרש"י ס"ל כר"ת אי"כ עורב שי"ל ב' סימנים אי' מסתימנים שאינו דוקם כמ"ש הרמ"ם הנ"ל ד"ה כל ורש"י הא כ' בף ס"ג ע"א דעורבים המנדלים בבתים דורסין י"ל דלאו היינו עורב שב' בהורמה שכי"ב כ' בשל המחור וכי"ב כמה דפוסקים דשמא עופות שאם הפועות שאם שב' בהורה

(ד) **עיין** בס"ך סק"ב דס"ל לרשב"ן וס"ל מוחי הר"ן והמגיד פ"ח ומיי"ה ורשב"ם ס"ה וב"י וס"ע כאן ומרש"ל ופר"ח שפי' בפי' דוקם ואוכל

שמוע בשפרניו בבע"ח ודוקם בעין דרוסת הגן ושאר עופות לעיל סי' כ"ז ע"ש ובחדו' רמב"ן בימור אלא להתם בפי' ב' מיירי דממנת זהירת ואתם מטיל בו וכאן כ"ל אפי' בהני ליכא זהירת מורמיהו דעופות טמאים שיש להם הסי' דוקם ואוכל שמכהו בשפרניו להמיתו ואכלו בין ממיים בין לאחר מיתה ובפלתי ס"ק ח' הביא שם"ך ופר"ח דאין לומר כן לדעת המחבר דהא המחבר כ' אעפ"י שי"ל כל ג' סי' בגופו אין לאכלו אפי אחד מהסמנים שאחד דוקם בסימנים רש"י דכל כ' עופות י"ל ג' סי' בגופו וא"כ סי' החדש שיש לו בפרס אז בעזני היינו שאינו דוקם ומה שמתפקח תום' ופוסקים אינהו סי' החדש ע"כ עי"ש דבריו ז"ל תמוהים דהפוסקים לא מספקי לה אלא בהלכה כאחרון ואינהו פירוש אחת מי' פרש"י אז פי' ר"ת ואחרן קי"ל מעיקר דינא דלא כרש"י כמ"ש הש"ך סק"ד אבל תום' דמוקי על רש"י ליכא לאתום ספק כלל כאמור בתום' ד"ה כל הדוקם כאן לרש"י הוה סי' החדש אינו דוקם אינו בגופו חיים אין לאכלו אפי' בשל טהורה ואינו דוקם ואוכל בידוע שהוא טעות מעתה לומר אני מ"ם תום' הנ"ל ורשב"ם ור"ן ורמ"ם לגרס"י ג' סימנים בגופו עדיין טעות דשמא מי"ט עופות הוא משום דרש"י כ' תריסא סמך לא מוכח מידי דהר"ן ורשב"ם הקשה על רש"י דל"ל ד' סימנים תיפ"ל בסי' ה' בשל טהורה ואינו דוקם שני ליכא עוף טמא בסימן ה' ואינו דוקם ותרלו די"ל דאין ה"נ תלת דתנא לא אתי לאשמעינן בהיתר עוף הבא לפנינו בכמה סימנים שני לי' תלת כולהו סימני טהרה אתי לאשמעינן וכגמ' הוא מפרש עוף הבא לפנינו בכמה סימנים שני לי' עד כאן ח"כ י"ל לעולם רש"י נמי כר"ת ס"ל דג' סימנים בשאר עופות מטמאים היינו ב' סימנים בגופו ואינו דוקם וכמ"ש גבי ח' ספיקות וממילא שמעינן כל שיש לו ג' סימנים בגופו שהוא טהור תלת דמ"ם רש"י תריסא סמוך משום דהוי קבי' לי' לרש"י מבריותא קו' רשב"ם ור"ן דלמה קאמר כל שיש לו ג' סימנים בגופו טהור תיפ"ל בחד פי' בתרי מיניהו נמי טהור כגון חומו סימן לזיתא ד"ט עופות וסי' אחר עמו כמו שהקשה תום' ד"ה כל חי"ת ולריך לתרץ דהתנא לא קמ"ל תלת הסימנים של טהרה כמה הם וזו קשה על הבריותא דלא תני רק ג' סי' טהרה ואי סי' טהרה משמעינן הא אינא ד' לכך כ' רש"י דתריסא סמך דהיינו לאתויי בריישא חד סי' טהרה כמה דתנן כל הדוקם טעות אינו דוקם טהור על זה קאי דעוד אינא כל הסימנים בכלל ד' עם הג' סימנים בגופו אבל בכמה סימנים שני לא משמע בבריותא לרש"י דלא תלת אתמר במשנה כמ"ש הרשב"ם ור"ן הל"ל רק בגמ' - מפרש זה אבל בבריותא והמשנה שתעת כוונה אחת :

ואומר עוד דהנה נלב אחרי כ' לרש"י שב' הכי גרסינן ממרשב"ג יש לו מגפא יתירה כו' דהיינו דאתי לאפוקי דלא גרסינן כגי' התום' כל שיש לו מגפא כו' דל"מ שאם הגירסא אחר רשב"ג כל שי"ל הוא מלתא בפני עצמו אבל אי הגירסא יש לו ולא כל שי"ל דקאי אריעא וא"כ י"ל דרש"י נמי ס"ל כר"ת ג' סימנים בגופו טהור ליכא עוף טמא בג' סימנים בגופו אלא דרש"י הוכיח דע"כ דלא גרסינן כל ד"ה קשה קו' תום' אר"ת דל"ל ג' סימנים בגופו דהא משכחת אחד סי' דהיינו מגפא יתירה והב' חומו סי' שבגופו ליכא בכל י"ט עופות וגריך לאתויי כמו שתי' בתום' ותי' בתום' וז"ל ונראה לפרש דכל עיקר משכחינו לה בחת לאשמעינן אלא ד' סימנים של טהרה ועדיין קשה קו' התום' מבריותא אי גרסינן כל ח"כ הוה מלתא בפני עצמו ולא קאי אריעא ח"כ אי"ל לומר דקתנ"ל ד' סימנים טהרה דהא כיון דבריותא מלתא בפני עצמו הוא לא תני רק ג' סימנים וגריך לדחוק מחוד ליבא הר"ת שב' מבריותא משמע ג' סימנים בגופו טהור בידוע שהיו דוקם ואיכא כאן ד' סימני טהרה גם בבריותא דזהו דוחק כיון דלא נזכר בפירוש הסי' שהיו דוקם בבריותא לכך כ' רש"י דלא גרסינן כל אלא יש לו וכו' ומניהו לפרש דתריסא דמשנה קאי להזכיר כל הדוקם טעות דאיכא למשמע הא אינו דוקם הוא סי' טהרה ואתי אח"כ עוד הג' סימנים ומשמעינן בבריותא כמו במשנה הד' סימני טהרה ואגיהו סימנים בידוע שהוא טהור מפרש בגמרא ות"ם לרש"י עובי הבריותא בלי דוחק עכ"פ לפי"ז נכון מאוד שיטת רש"י ולא קתני מהדדי דקאי בשיטת ר"ת בסוגי' גבי שמנה ספיקות דגם פירושו דף ס"ה מ"ש רש"י תריסא קאי לאו משום דשם ס"ל לרש"י דבעי דוקא ד' סימנים ויהי' רש"י סותר את עצמו והוא נכון מאוד :

ומה שכ' רש"י לפי"ז עוף הבא לפנינו אין לאכול אלא במסורות מיידי דומי' דהתם בליכא סימנים בגופו כמ"ש תום' דשם עוף טהור הוא אף בג' סימנים לכמוך על סימן שאינו דוקם או בב' סימנים שאינו עוקב הוא אף בג' סימנים בגופו ואינו דוקם דשמא דוקם והוא מי"ט עופות טמאים אבל בג' סימנים בגופו דשב"ג ליכא שום עוף טמא הרי זה עדיפא ממסורות וכמ"ש הפוסקים דלמנ"ג דאין עוף נאכל אלא במסורות אבל בי"ל מרשום ורבנ רחבים מותר דזה הוא במסורות וה"ת המיך אפשר לומר דרש"י ס"ל כר"ת אי"כ עורב שי"ל ב' סימנים אי' מסתימנים שאינו דוקם כמ"ש הרמ"ם הנ"ל ד"ה כל ורש"י הא כ' בף ס"ג ע"א דעורבים המנדלים בבתים דורסין י"ל דלאו היינו עורב שב' בהורמה שכי"ב כ' בשל המחור וכי"ב כמה דפוסקים דשמא עופות שאם הפועות שאם שב' בהורה

שמנה בפוסקים דשמא עופות שאם הפועות שאם שב' בהורה

כר"ת דזרזיר טמא ומכן לבד מהני מכני זרזיר כיון דסי' בגופו לאו סי' מוכחא הוא אימת נמי לר"ת כ"מ בשכן ומדמה מע"ג דכריתא קאמר דאתי כרבנן מ"מ כ"מ גם לר"ת דהלכתא כוותי' כנגד סימן מוכחא בגופו דשכן לבד

לר"ת לא מהני אלא שכן ומדמה מהני וק"ל :

(ה) **ועתה** נעיין מאחר שהתרנגולים מזקקין זה עם זה אם זהו סימן שהם טהורים דאין מין טהור וטמא מזדקקין זה ע"ז זה מדובר בשטוה בע"ל סי' כ"ט בשם מהר"מ מווילנא הוא בעל חלקת מחוקק שהביא שם רמי' להתיר מווזות הבר מהא דמי בב"ק דף כ"ה אמר שמואל מווז ומווז הבר כלאים זה בזה ופריך מ"ט מילתא משום דהאי מריך קועיה והאי זוטר קועיה אלא מעתה גמלת פרסא וכו' אלא אמר אביי זה ביצין מכאן וזה ביצין מכפיים פרס"י ביצי הזכרות ביכרין בווז הבר מכאן וא"כ מוכח דווז הבר אין טהור הוא דאי הוה אין טמא אם קמספקי להו פשיטא אין טהור וטמא אין כלאים הוא דעיקר כלאים דאו' הוא טהור

וטמא לדעת הרמב"ם דומי' דשור וחמור דכתיבי בקרא עכ"ל הל"ל :

ובנו בקו"ח הביא עליו דמה שכ' הר"מ כלאים דאו' טהור וטמא הוא כפ"ם מה' כלאים היינו לענין מלוכה דגלמוד מלא תחרוש שור וחמור אבל לענין הרכבה הוה כלאים וכדאי' בפ"ם והרמב"ם שם ובפיה פריך מ"ט הוה כלאים בהרכבה ווז וווז הבר אין אחד הוא בכלאים להיות שאסור אין טמא ואין טהור מ"מ המה אין ג' וליכא כלאים בגדיהו ומתרץ הגמ' אלא אמר אביי זה ביצין כו' דהוה שני מינים עכ"ל ובפרמ"ג בפ"ך בק"ח דוחה דברי בנו הל"ל בקו"ח דאין ג' טהור ואין ג' טמא שיהי' אין ג' טמא וטהור ע"כ ואין זה רמי' דהתם ודאי רחוק שיהי' הזכר שהוא ממין נקיבה שהו ג' טמא וג' טהור אבל ווז וווז הבר דאינו אלא שני מינים בלבד יכול להיות הא' טמא והי טהור מ"מ ליכא כלאים בגדיהו אלא דמ"מ לרמי' אלא שאין הדעת נותן שיהי' אין אחד ג' טמא וג' טהור ול' פשוט כיון דמזקקין זה עם זה דמינו הוא וכיון דמינו הוא אין סברא שיהי' ג' טהור וא'ד טמא :

אמנם עדיין לא מ"ש לתי' הפרמ"ג מה מייתי הל"ל דברי הרמב"ם כלאים בטמא וטהור זעוד דמזה שמע כדברי בנו בקו"ח דלכך פשיטא לי' לל"ל דפשיטא דהוה אם זה טמא וזה טהור ה"ד דהא הר"מ ס"ל אפי' דכלאים ליכא אלא בטהור וטמא דמשמע הא כמי הוה מייתי בהרכבה דהוה כלאים כל שני מינים ל"ד בטמא וטהור ול"ל דטהור וטמא אין כלאים ומ"ש דפריך מ"ט הוה כלאים דתע"ג דת' טמא ות' טהור מכל מקום הוה אין אחד ול"ע ליישב דה"ק הל"ל דוודאי אסיק דהרמ"ם מייתי לענין כלאים דהרכבה ומסיק נמי מהכי"מ אלא דל"ל דהכא כלאים דשור וחמור למלוכה כתיב בפירוש בתורה שור וחמור אבל שאר חי' בהמה ועוף לא כתיב בפירוש בתורה לא במלוכה ולא בהרכבה אלא דילוף להו מדרשות שם בב"ק דל"ד ע"ב וקרקו הל"ל לעיקר כלאים שור וחמור דכתיב בפי' בקרא במלוכה ושאר בע"ח רק טפל ולפי"ז הוה כוותת הל"ל מה שהביא הרמב"ם דל"ל בעיקר כלאים דהיינו במלוכה דטמא וטהור הוה כלאים ולא תליא במינים רק בטמא וטהור ול"ק אין סברת בהרכבה דלו יהי' לחפי' לרמב"ם הוה בהרכבה כלאים אפי' בב' מינים טהורים ואפ"ה לא קיי"ל כר"מ ומ"מ אין הדעת נותן לומר דלא הוה כלאים והוה מין אחד ומן טהור ומן טמא :

ובחס"ד סי' ע"ד הקשה על לחיות ל"ל והוה בפ"ד דוקא הוה ס"ל דווז וווז הבר שאינם טהורים כיון שלא מסיק עדיין שזה בינו מבחוץ וזה בינו מבפנים והכי חווז הבר סי' נ"ו להם בחסורות גם חווז הבר אין טהור הוא כמו שהקשה וכי משום דהאי קועיה מרוך כו' תרי מינים הם ואוכל חווז הבר בחותו מסורות שאכלו חווז הבר"ת כיון דאין ג' לגמרי הוא אוכל לבתר דמסיק דכרי' מחבירתה הוא בחבירי זרע שוב לא נאכל חווז הבר בחסורות של חווז הבר"ת כיון דאין ג' הוא אין ג' לגמרי הם ול"ע הכא י"ל דחסורות בר"ת לא מהני לבר ומדכריי ותרנגולתא דוגמא שאכלו מקודם לא משום דחסורות דכל דבר הוא שם לויי והחסורות הי' על תרנגולים בלא שם לוי וכ"כ גם יעלה יהודה והבאתיו לעיל מ"ש עדיין קשה מנ"ל לל"ל רמי' דיש לדחות דחסורת מהני אפי' לתרנגולת הבר אז לחווז הפר ולא אכפת לן בשם לויי ובודאי הכין הינו דומה לגמרי דת"כ הוא בעלמא הוא ת"ו אפי' נשתנה קלת מקרי מינו ה"ה להיפוך במינים טהורים פשיטא דחסורות חס הוא דומה אע"ג שי"ל שינוי כן הדבר מן הסברת בלא שום רמי' ולמה לריך לרמי' אלא מעתה גמלת פרסי וגמלת טייעה ה"ל דהוה כלאים זה בזה ת"ו דס"ל דחסורה לחווז לא מהני מחווזת דבר אלא מפני שדומה לחווזת בתורתן וכמ"ש ת"ב אפי' למשקה דעתה בחבדי הוה מפני שדומה לחווזת בתורתן וכמ"ש ת"ב אפי' למשקה דעתה בחבדי זרע אין זה מהני טומאה וטהור גם למשקה :

ובשו"ת יעלה יהודה מה"ג מהרי"ח מחמד סי' הל"ל דוחה לרחיות ל"ל מב"ק הל"ל והוא דאפי' ת"ל דחווז הבר חסור חיינו רק מספק שמא ילדום אלו דאפי' כר"מ ורק מדרבנן לר"מ דס"ל ס' דלו' נקולא ואפי' לרשב"ם דס"ל ס' דלו' לחומרא כאן מה"ת נקולא דרוב עופות טהורים ולריך הס"ם למהדר לטעמא מחריימא דמס"ע כ' מינים דה"ל כלאים דלו' ול"ל דאין זה תשובה כלל אלא מהקשן דפריך מ"ע דחסור קשה למה משום ספק חסור שמא ילדום ומ"ש לרשב"ם הוה רוב טהורים ז"ל אלא דהס"ם חיו

דן שם לחווז הבר שפירש ת"כ שם הוא ספק הוא מה"ת ג"כ כהולך למקומן על קינה שהם ה"ל קבוע ועוד הא רשב"ם מחדושיו דף ס"ג ד"ה למה עוף טמא הוא כ' כתום' לדיבא רוב טהורים כפרטי :

ועוד כ' רחיות ל"ל נכונה בימי הס"ם לת' סי' שמכו ממסורות אלא שבדקו מכחון דודאי היו בקיאין בסימני טהרה אלו והי' ידוע להם שחווז הבר הי' לו חותן סימני טהרה שים לחווז אלו דהיינו החווז שלנו כ' דים לו קורקבן נקלף וחולי אלצבע יתירה פירום שאלצבע ממעי גדול אבל זפק אין לו דוחק לת חשיב כזפק כמכותר בתרו' רמב"ן דעופות טמאים אין להם זפק ומ"כ אין לחום מדינא דגמרא לשום עוף טמא לעורב לת חייסינן לחווז הבר לבן הוא ועורב שחור ודומה נמי לחווז ולי"ע עופות נמי לת חייסינן כיון שאינו דורס מדינא דס"ם לחמורתי קדמתי התם בב"ק דקתי תליבא דשמואל לת חייסינן כיון דאזיל שאינו דורס לפיכך לת חייסינן לת חייסינן שמא דורס לאחר זמן דרך תמיכה דבתרתי הוה חזוה רבנן דתרנגולא לחגמא דורס אחרי שהוחזק שאינו דורס והי' דורס לאחר זמן ולשיטת רש"י נמי הי' כשר משום כיון שאינו דורס שהוא ס' החדש דזה ליכא בעופות טמאים ת"ב אין לחיות ל"ל לדייק מהגמ' שהוא ודאי טהור דאל"כ למה לת חייסו שמא ילדום דז"ת חשש תליבא דחמורתי קשיא אלא דלחיות הל"ל שם הוא טהור לו טמא הספק שמא אין לחווז הבר אותן סימני טהרה שים לחווז שלנו וזה הי' ברור להם כי הי' בקיאין בבדיקה ודייק הל"ל שאם תאמר שחווז הבר טמא ת"ב אין לו סימני טהרה שים לחווז (תע"ג לאחן אין בקיאין בבדיקת סימנים) ת"ב פשיטא דהוה כלאים זה בזה וא"ת נמי קו' החס"ו הם לת הוה סמכו אמסורות רק לבדיקה ת"ב מה פריך תשמואל דקאמר לחווז וווז הבר כלאים זה בזה לשמואל שמואל הוה בדיק לי' ומשה לחווז הבר מפוסה בסימני טהרה שים לחווז לו בשמואל דורס והוה ת' טמא ות' טהור מפו"ה הוה כלאים ת"ו אבל הוא ידע שאין חילוק ביש לחווז הבר לחות סימנים שים לחווז וטמו חווז ובדמה לחווז וסימניו כחווז וסימניהם טהוריים וכן מוכח מהתלמן דלא כחס"ו דלחיהו לחה לריך לחלות התיסור כלאים כמה שאין בייהן שוין לחיהו ודאי הי' בקי בהם ועמוד על מה שהם מפוסים וכלאים זה בזה ת"ת שהם חיים דומין בסימני טהרה מחווזות שלנו ה"ל לומר שימו זה דחון מה שהם כרי' לחרת מפני הסימו הוה נמי ב' מינים שזה טהור וזה טמא דהוה ודאי כלאים זה בזה ת"ו שחיים מפוסים בסימני טהרה ושניהם טהוריים וילא לנו נמי לעיולן שלנו להחיר התרנגולים מדלא כיון דמזדקקי מהדדי כמש"ל . ולחס"ו מפוס דמסורת על התרנגולים שלנו מפני גמי מהבך תרנגולים ולדידי נמ"ם בפוס מוכח כיון שים לתרנגולים אלו חותן תרנגולים שלנו וגם שהם נדמו לשלנו מותרין הם בודאי מן קוני הס"ם ומה שהוא מותר בכירור אי"ל נו מסורות ומפוס דמסורת שיהי כתרנגולים שהם גדולים מאלנו . או באלו שים להם שיהי לנוותרם בשביל זה לת מחשבו

לב' מינים כדפריך תילימא מפוס דהאי רוב טהורים כפרטי וכו' :

(ו) **הגה** בחתרוגים בחס"ו ובפו"ת יעלה יהודה דנו בחה דתמרו ריב"ל בכורות דף ז' הת אמר ריב"ל לעולם לת מתעברה טמאה מן הטהורה ולת טהורה מן הטמאה אי אמר ג"כ הכי בעופות אבל מפני שאנו רואין שהם מזדקקין ועולין זה על זה מפוס שאין רחי' שהם מין ג' ושניהם טהורין ע"ם ד"ה ולעל"ד ז"ת שכ' אף שמעידים שרחו הזכרים עולים עליהן דרך תשמישן הרי ריב"ל לת אמר לעולם לחין עולים טמא על טהורה אלא לעולם אין מתעברות ת"כ אף שעולים זע"ז ומזדקקים מ"מ אין מתעברות אלא מזכרים שלנו טהורים כמותן וגם את"ל שהיו חבושים רק עם זכרים שלהם לדמת נתעברו ע"י ספנת מהרעת . ומשיטו הבלים שמעילים אין רחי' שנתעברה מהם די"ל בודאי מולידים כמו בלאן בן ופרה שילדה כמין חמור ועכ"פ חיו ודאי ממם שהולידו מהם שיהי' זה סימן טהורים ומכ"ש לי ריב"ל לת אמר למלתי' בעופות כו' ובפי' ל"ג הקשה עליו השואל על מ"ם שמא ע"י ספנת מהרעת נולדו הבלים הת חזינן דמגדלים מפרוחים וספנת מהרעת חיים מגדלין מפרוחין כדאי' בפ"ק דביצה ע"ז תי' דיש מקום לומר דביצי דספנת מהרעת מיעוט יש דמגדלין ואל שיעוי ביצים שכ' דשמא נדמה הוה כלאן בן בדרך שם הוה ופרה שילדה כמין חמור ה"ל מיעוטי דמעוטי והדר ה"ל פי' טהרה ע"ז הביא הגאון מהרי"ח בכחו הגדול וכקיאותו העצום דנדמה הוה מיעוט גמור ולא מיעוטי דמעוטי ונראה דמה דפשיטא להו דהוה למוד לת מהני גבי לעטר בעוף ומותר לאוכלו דס"ל למהרי"ח דלא מזלינן בתר רובא כאן וכמ"ש שם ד"ה ועוד עדיפא והבאתיו בשו"ת הקודם דס"ל הכי נראה לחזלי בתר שיטת הריב"ם פי' ק"ב שכ' להבדיל בפסימים לא מזלינן בתר רוב הוא מה"ת אלא ת"ב אפי' במעוטי דמעוטי נמי נראה דאין חילוק לחסור כיון דחיהו בדור שכולהי כך הוא ויותר י"ל דחזל לשיטת הפלתי בפי' פ"ג שכ' דלא מזלינן בפסימי העוף בתר רוב טהורים משום דהוה מיעוט דשכיח ונריך לבדוק כמו בדיקת הריאה וא"כ מיעוטי דמעוטי דלא שכיח אפי' ממש כבר כתבתי בפי' תק"ח ובאיתי בפי' זה כ' פעמים דאין הלכה כריב"ם והפלתי ת"כ מלינן למיזל בתר רובא . ועל הספק שיהי בילם שכ' די"ל דבדמה הוה יש להביא ה"ת בשעה שנזקקו לא היתה רוחות רק התרנגולין ובשלמא אי הוה מוליד נדמה לתרנגולין הנכרים י"ל שפיר בילדה נדמה . אבל למה הביאה דומה לבילים שלהם הא לא היתה רוחות בילם שלהם שיהי' בילים שלה נדמה לבילים שלהם ת"כ ודאי מהתרנגולים הנכרים נתעברה :

ז' ואפי

(ז) **ואני** כפר ולא מדע דלמא לא יסי' סימן טהרה מה שעולין זע"ז ומדקדקו דבר מסוים. הה רש"י כ' על הפסוק כי הסחית כל כפר את דרכו אפי' חי, וכתבה ועוף מזדווגין לשליו מינו וכתבו מהרי"ק ד"ה ולעל"ד ז"ל הכי"ת דבר זה והוא מימרא דר' יוחנן סהדרין דף ק"ח כי הסחית כל כפר דרכו על הארץ אמר רי"ו מלמד שהרכיבו בהמה על חי, וחי על בהמה אמר ר' חנא בר כהנא וכולם חזרו חון מתושלמי ופרש"י כולן חזרו להזדווג עם מיניהם חון מתושלמי עוף הוא שעדיין חומז תרנית רעה תוסלמי עוף ו' כמש' חולין דף ס"ג גבי ח' ספיקות ודרכו של חותו עוף להרביץ כל הברויות. וה"ר אמר המגיד חזקה גדולה שבכל עוף וכדי שיהו חומז תרנית רעה ויזדווג עם שלהו מינו ואם לפעמים משכחן פרידה יולית ממנו ופום הי' רק מיעוטי לו אפי' מיעוטי לא משכחת אלא בהרבינן בני אדם:

ואי"ת ה"ר אמה לא תבן גם סי' זה לידע היזי עוף טהור בשמזדווגין זה עם זה הנה כי"ב ר"ל השוחל בתשו' מהרי"ח סי' ל"ג דריב"ל ע"כ לא אמר דברי בעופות דלא"ב אמאי לא אמרו נמי אחי סימן יש בעופות אם מתעברת ממנו טהור · ותי' דהשתא לא אמרה רק בסימנים דשייכי בעופות ועוד סי' זה לא נבד להבדיל בין טהור לטמא אלא מבדיל בין שני מינים טהורים בין בהמה וחי' ובין נפש לנפש והתנא אחית אחית רק למתני סימני עופות בלבד ובין טמא לטהור בלבד. ועוד דהתנא אחית למתני סימנים שיכול אדם לבדוק כל יום ושעה שילה וכו' כל התרופים ז"ש גם לקו' לידי ודידי בלא"ה ז"ש דאם לא נזדקקו עם הטהורים מזה אין רחי' שהוא טמא דלמא משום דלאו מינו הוא אבל ע"י סימנים יכול לדעת שפיר שהוא טמא:

ובוד ה"ר מ"ש בשו"ת מהרי"ח סם ד"ה ומה . וז"ל ומה שפרו"מ דמה לחיות השוחל להתירן דהוחיל והוא שכן ודמה כמו דמרבינן זרזיר לטומאה ודמה רו"מ כי הולי במדיות שהובאו משם חיים מחברים למין אלו אלא במדיותיו שהותין חותן בין התרנגולים שלנו ואין נמצא כאן מינו ממש לכן מזדווגין בע"כ עם שלהו מינו ואין התחברותם רחי' שהם מין ז' וזרזיר דמרבינן ה"ע משום דגלי קרא למינהו עשאו כל' מינו אבל בעלמא אין מה שגדל ומחבר עמו עושיהו מינו:

ובשו"ת מהרי"ח ומביא שם גם להתיר ממרינן כל המחובר ודמה מינו הוא מתוספתא ומכ"ק דף ל"ב ע"ב . ומ"ש דמשום הכרח מזדווגים פה במדיותיו עם שלהו מינו ז"ל אחות טמא ה"ל טפי להתחבר עם שלהו מינו פה במדיה שהוא ג"כ טמא כמותו דוחם וחוכל על לד ההכרח וכו' הנה תשובה זו יש לדחות כי לא שכיח בהעיר מכ"ש בבני ישראל עופות טמאים שהם דורסים וחוכלים ול"ל למין שבאה לומר שיחטא ויעלה לתרבות רעה להזדווג במינו מינו לאחר המבול אפי' על לד ההכרח כי השחתת דרכו זולת שהוא תרבית רעה בעוף שלין לו במירה ע"כ· מאחר המבול כך הוא בטבע שלא להזדווג עם מינו מינו ויותר יש לומר שכך נברא בטבע שלא להזדקק אלא עם מינו כיון דלין לכום בני במירה ואחר שאמר קב"ה למיניהו הוה הדבר מוכרח כמו שכ' הספ"ק כי הוא אמר ויסי מה שכ' במירה הוא מוכרח להיות רק מה שהוא במחשבה יש כיד האדם במירה שלא לעשות או לעשותו כמבואר בספ"ק וכמו שפרשתי בחדו' אשר לי בברכת קיבוץ הלבבה אשר במאמרו ברא שחקים. וברוח פיו כל צבאם י"ל ג"כ במאמר וברוח ממללה. כיון שכ' במאמר חוק נתן לבם שלא יבאו תפקידם. כי (כיון שהוא) פועל אמת (שלא נפתה ואמת יציב שלא קומעו קלי) (כך) שפעולתו אמת. ולא משמה · אמנם אחד מן נבא השמים הוא לנבבה אמר שתתחדש (ונפתחה פעמים חשר ופעמים נתחדש ונעשה שלא הוא כנגד ישראל) עטרת תפארת (סימן טוב) לעמוסי בטן שים להם במירה חועלת. הר' חשר · ויכול לתקן שהיו שהם עתידים להתחדש כמותה לפאר ליוצרם על שם כבוד מלכותו כי הם לא יהי' לשדם הבחירה וכי' מוכרח לחטוא הי' עול בחיקו. אבל כיון שנתן לו הבחירה הוא פאר ליוצר וכבוד שמו וכיום שליבי במעשה ברחשית כתיב כל חי' ובהמה ורמש למינה וכיום חמישי גם בעוף כתיב למינהו וכלם במאמר נברחו הרי מוכרחים להזדווג במינו רק על לד ההכרה הם מרבינן אדם מין על שלהו מינו כי לאדם בחירה ובאדם לא כתיב למינהו את הימים במדבר עמה הבית קום על חמור ויעל פרידה כדאי' פסחים דף ל"ד . והא בדור המבול יכלו מן הטבע להזדווג מין על שלהו מינו ולשמות את מדתם במאמר הקב"ה ומאחר שאין להם יצה"ר לחטוא ולא בחירה כ"ל דיש לדקדק מלשון ר' יוחנן סהדרין הנ"ל משמע שכל כפר לא חטאו הם דאמר ר"י מלמד שהרכיבו בהמה על חיה וכו' משמע שבני אדם חטאו שהרכיבו אותם ורש"י בחומש כ' אפי' בהמה וחי' ועוף מזדקקין למינהו מינ משמע שבעלמן אי' מזדקקין וכן משמע קרא דכתיב כי הסחית כל כפר את דרכו דמשמע שכל הסחיתו ולא ביד בני אדם וכך משמע מה דאמר ר' חנא בר כהנא וכולם חזרו חון מתושלמי ופרש"י שחוכל עדיין תרכות רעה דמשמע דקודם המבול כל חטאו וחזרו כל הבל קלקלו במעשיהם שהרי כתיב הוא הזאב יתגר עמו ולפי לשון הרמבן שפרש"י שוף ברשעית מאדם עד בהמה אף כל הסחיתו דרכם ול"ת כל נברא בשם האדם וכיון שהוא כלה מה לזרך בחדם והא דפ' חלק דאמר ר' יוחנן מלמד שהרכיבו בהמה על חי' וכו' ואי אם וימח את כל היקום אשר פני האדמה

(ז) **ואני** כפר ולא מדע דלמא לא יסי' סימן טהרה מה שעולין זע"ז ומדקדקו דבר מסוים. הה רש"י כ' על הפסוק כי הסחית כל כפר את דרכו אפי' חי, וכתבה ועוף מזדווגין לשליו מינו וכתבו מהרי"ק ד"ה ולעל"ד ז"ל הכי"ת דבר זה והוא מימרא דר' יוחנן סהדרין דף ק"ח כי הסחית כל כפר דרכו על הארץ אמר רי"ו מלמד שהרכיבו בהמה על חי' וחי' על בהמה אמר ר' חנא בר כהנא וכולם חזרו חון מתושלמי ופרש"י כולן חזרו להזדווג עם מיניהם חון מתושלמי עוף הוא שעדיין חומז תרנית רעה תוסלמי עוף ו' כמש' חולין דף ס"ג גבי ח' ספיקות ודרכו של חותו עוף להרביץ כל הברויות. וה"ר אמר המגיד חזקה גדולה שבכל עוף וכדי שיהו חומז תרנית רעה ויזדווג עם שלהו מינו ואם לפעמים משכחן פרידה יולית ממנו ופום הי' רק מיעוטי לו אפי' מיעוטי לא משכחת אלא בהרבינן בני אדם:

ואי"ת ה"ר אמה לא תבן גם סי' זה לידע היזי עוף טהור בשמזדווגין זה עם זה הנה כי"ב ר"ל השוחל בתשו' מהרי"ח סי' ל"ג דריב"ל ע"כ לא אמר דברי בעופות אם מתעברת ממנו טהור · ותי' דהשתא לא אמרה רק בסימנים דשייכי בעופות ועוד סי' זה לא נבד להבדיל בין טהור לטמא אלא מבדיל בין שני מינים טהורים בין בהמה וחי' ובין נפש לנפש והתנא אחית אחית רק למתני סימני עופות בלבד ובין טמא לטהור בלבד. ועוד דהתנא אחית למתני סימנים שיכול אדם לבדוק כל יום ושעה שילה וכו' כל התרופים ז"ש גם לקו' לידי ודידי בלא"ה ז"ש דאם לא נזדקקו עם הטהורים מזה אין רחי' שהוא טמא דלמא משום דלאו מינו הוא אבל ע"י סימנים יכול לדעת שפיר שהוא טמא:

ובוד ה"ר מ"ש בשו"ת מהרי"ח סם ד"ה ומה . וז"ל ומה שפרו"מ דמה לחיות השוחל להתירן דהוחיל והוא שכן ודמה כמו דמרבינן זרזיר לטומאה ודמה רו"מ כי הולי במדיות שהובאו משם חיים מחברים למין אלו אלא במדיותיו שהותין חותן בין התרנגולים שלנו ואין נמצא כאן מינו ממש לכן מזדווגין בע"כ עם שלהו מינו ואין התחברותם רחי' שהם מין ז' וזרזיר דמרבינן ה"ע משום דגלי קרא למינהו עשאו כל' מינו אבל בעלמא אין מה שגדל ומחבר עמו עושיהו מינו:

ובשו"ת מהרי"ח ומביא שם גם להתיר ממרינן כל המחובר ודמה מינו הוא מתוספתא ומכ"ק דף ל"ב ע"ב . ומ"ש דמשום הכרח מזדווגים פה במדיותיו עם שלהו מינו ז"ל אחות טמא ה"ל טפי להתחבר עם שלהו מינו פה במדיה שהוא ג"כ טמא כמותו דוחם וחוכל על לד ההכרח וכו' הנה תשובה זו יש לדחות כי לא שכיח בהעיר מכ"ש בבני ישראל עופות טמאים שהם דורסים וחוכלים ול"ל למין שבאה לומר שיחטא ויעלה לתרבות רעה להזדווג במינו מינו לאחר המבול אפי' על לד ההכרח כי השחתת דרכו זולת שהוא תרבית רעה בעוף שלין לו במירה ע"כ· מאחר המבול כך הוא בטבע שלא להזדווג עם מינו מינו ויותר יש לומר שכך נברא בטבע שלא להזדקק אלא עם מינו כיון דלין לכום בני במירה ואחר שאמר קב"ה למיניהו הוה הדבר מוכרח כמו שכ' הספ"ק כי הוא אמר ויסי מה שכ' במירה הוא מוכרח להיות רק מה שהוא במחשבה יש כיד האדם במירה שלא לעשות או לעשותו כמבואר בספ"ק וכמו שפרשתי בחדו' אשר לי בברכת קיבוץ הלבבה אשר במאמרו ברא שחקים. וברוח פיו כל צבאם י"ל ג"כ במאמר וברוח ממללה. כיון שכ' במאמר חוק נתן לבם שלא יבאו תפקידם. כי (כיון שהוא) פועל אמת (שלא נפתה ואמת יציב שלא קומעו קלי) (כך) שפעולתו אמת. ולא משמה · אמנם אחד מן נבא השמים הוא לנבבה אמר שתתחדש (ונפתחה פעמים חשר ופעמים נתחדש ונעשה שלא הוא כנגד ישראל) עטרת תפארת (סימן טוב) לעמוסי בטן שים להם במירה חועלת. הר' חשר · ויכול לתקן שהיו שהם עתידים להתחדש כמותה לפאר ליוצרם על שם כבוד מלכותו כי הם לא יהי' לשדם הבחירה וכי' מוכרח לחטוא הי' עול בחיקו. אבל כיון שנתן לו הבחירה הוא פאר ליוצר וכבוד שמו וכיום חמישי גם בעוף כתיב למינהו וכלם במאמר נברחו הרי מוכרחים להזדווג במינו רק על לד ההכרה הם מרבינן אדם מין על שלהו מינו כי לאדם בחירה ובאדם לא כתיב למינהו את הימים במדבר עמה הבית קום על חמור ויעל פרידה כדאי' פסחים דף ל"ד . והא בדור המבול יכלו מן הטבע להזדווג מין על שלהו מינו ולשמות את מדתם במאמר הקב"ה ומאחר שאין להם יצה"ר לחטוא ולא בחירה כ"ל דיש לדקדק מלשון ר' יוחנן סהדרין הנ"ל משמע שכל כפר לא חטאו הם דאמר ר"י מלמד שהרכיבו בהמה על חיה וכו' משמע שבני אדם חטאו שהרכיבו אותם ורש"י בחומש כ' אפי' בהמה וחי' ועוף מזדווגין לשליו מינו משמע שבעלמן אי' מזדווגין וכן משמע קרא דכתיב כי הסחית כל כפר את דרכו דמשמע שכל הסחיתו ולא ביד בני אדם וכך משמע מה דאמר ר' חנא בר כהנא וכולם חזרו חון מתושלמי ופרש"י שחוכל עדיין תרכות רעה דמשמע דקודם המבול כל חטאו וחזרו כל הבל קלקלו במעשיהם שהרי כתיב הוא הזאב יתגר עמו ולפי לשון הרמבן שפרש"י שוף ברשעית מאדם עד בהמה אף כל הסחיתו דרכם ול"ת כל נברא בשם האדם וכיון שהוא כלה מה לזרך בחדם והא דפ' חלק דאמר ר' יוחנן מלמד שהרכיבו בהמה על חי' וכו' ואי אם וימח את כל היקום אשר פני האדמה

רק ודאי סימני בילה טמא שהוא טמא אבל סימני בילים טהורים הינו כודאי סימנים דע"כ צריך עוד לשמוע לגייד על כן גם מ"ש לפעמים חיתרמי שטהור יוליד כמין טמא וכן מביא מירושלמי דאמר על עוברי דגים טהורים דמתרמי שיש מהם דגים טהורים לעוברי דגים וכן להיפוך ומני' נשמע לבילים דמתרמי לפעמים כן ע"כ נמי מאחר דסימני טומאה לבילים טמאים דאמר הש"ס דודאי טמא אין לסמוך אקול לפעמים שטהור ג"כ חיתרמי שיוליד כעין בילים טמאים ומכ"ש פרה שיוליד כמין חמור מיעוטי דלא שכיחא ולא מייסינן לס' כלל ל"ל הוה כודאי טמא מאחת סי' זה ומפשר גם כנגד סי' טהרה הוה ודאי לכל הפחות הוה ספק כיון דין סימן דטהרה הוא טהור ומאחת סימנן של בילים הוא ממין טמא הוה ודאי טמא ל"ל הוי לכל הפחות ספק טמא ואין להקשות על פוסקים הש"ע ומאחי כליו כי סמכו כסי' בילים למש"ל סי' פ"ו ס"ח מעתה נ"ע לרש"י גופי' שכ' דלא נאכל עוף לפנינו אלא במסורות שמא ידרוס הינו משום דאין מכל כעין בנקיבה ואין ידוע לנו בילה שלה הטהור סימניו ושמא כך הוא אבל כעין תרנגולים אלו שאנו דנין עליהם שהם מצויים בבית ישראל ויש בילים בסימן שלו טהרה לנקמן סי' פ"ו י"ל דסמכינן כיון שאינו דורס לפנינו רק משמא שמא ידרוס מכ"ש לדידן דמעיקר הדין לית לי' כרש"י אלא כרוב הפוסקים דחולקים עליו דרק דממרינן כרש"י דמינן לסמוך אבילים בסימני טהרה שהוא טהור ולא מיסינן שמא ידרוס ואם בילים שלהם מצויים בתרנגולים שלנו וחמרתי בחות הקודם לגמרי מעתה אפי' אבל לידך כלל דטהור לא כ' כ' כלל וכן מוכח מטושו"ע שלא הביאו כלל זה עכ"ל הנה ממ"ש הר"ן אין ראיי מדרכה הא כ' הר"ן דמצוי דכך נראה לעיין דיש סימנים ויש טהורי בשתים לכאן ושתים לכאן אבל שכן ודאמה מהכ"ת דסימנא דלאו דוקא מדרכה בב"ק דף ל"ב ע"ב מצאנו שהוא שוה דמביא דכל למה שהוא שכיח מאבר עלמו ומביא שם בין לטמא ובין לטהר דהיינו כל עוף למינו וכין אדם בדומה לו כל מאובר לטמא טמא לטהור טהור ומה שלא הביאו הרמב"ם כלל זה י"ל דהוה מפרש שכן ודאמה בסימנים וה"ל כללא קמא ל"ש אע"ג שבדאמה בסימנים למשל יש לו ג' סימנים כעורב אפ"ה הוה מכיר עורב הרי הינו עורב ועוף טהור הוא למצוא שמא מינו הוא ואינו מינו אלא בשכן ודאמה . אבל בעוף טהור שם סימניו מעידין שהוא בודאי עוף טהור ל"ל שכן אפי' אלא שכן עדיין כגן שהוא עוף שהוכח ולא נודע אלא מי שכן אפי"ם כשר כיון שידוע לו שי"ל הסימנים של טהרה · ולא תני לי' שכן ודאמה עם טהורים מיידי דריסת . ולמ"ש בסי' הקודם חות ד' ניחא הר"מ דפסק כר"ת זרזיר טמא ופסק כרבנן שכן ודאמה טמא משום דע"כ פליגי רבנן עם ר"ת דשכן לא מכני זרזיר מינו דעורב אלא כדבריהם והלא יש לו זפק דלאו סימני דעורב הוא וסי' יותר סי' משכן אבל מ"כ בטהורים כל כוונא אית לו סי' טהרה אינו סותר כנגד מה שכתוב עם הטהורים דעופות טהורים מדרכה מעי' הסימנו עם השכוה מ"ל להיות שכן ודאמה בשכן לבד סגי מ"ם דהש"ס מצאי לפי"ת רבנן שוכן ודאמה קאמרינן דקאי דנקיט וקתני רק שכן לבד ולפי"ז מ"ם משום בטהורים בחמת שכן לחוד טהור הוא ממילא ג"כ ודאמה הוא כסי' וגם לרש"י ודאמה במרחיתו אין לריך כיון דליכא התנגדות בסימן כנגד השכוה נקיט נמי בטמא שכן לחוד דומי' דטהורים ולא אם אין נטעה להחמיר שכן לבד לאסור ותדע דגם לר"מ מותר דהא"כ למה כ' בחולק את הגליו רק דריסת בשתים לכאן וכו' טמא דליכא למטעי מכלל לאו אתה שומע הן הא שלא לכאן ו"ל לכאן וכו' לכאן טהור וכן בשכן ודאמה ליכא למטעי הכי מ"ו דמ"ה ס"ל מכלל לאו אתה שומע הן ו"ל עוד בתוספתא שלפנינו בחמת ליתא רק דריסת בשתים לכאן וכשלש לכאן מכלל לאו אתה שומע הן בשלש לכאן וכו' לכאן טהור לכך גם בשוכן ודאמה הכי הוא מביא רק בשוכן ודאמה לטמא ומכלל לאו אתה שומע ואין רש"י ל"ש עוד בתוספתא שלפנינו בחמת שכתבתי בטהור נדאמה לבד כשר מ"ו שוכן לבד ואם אינו רוצין ליישב הדבר כמ"ש הר"ן בשלש לכאן איכול להיות טהור קשה למה תני בברייתא טהור דמשמע שהוא בודאי טהור ולכ"פ מוכל לטעות שהוא ודאי טהור מ"ל יותר ל"ל לכך בשלש לכאן כו' טהור לא אתמר בברייתא כלל כמו רש' הגירסא בתוספתא . אבל שכן עם טהורים רש' בתוספתא טהור כלל ודאי הוא ומדרכה ליכא רש' מתוספתא דהכי הוא למה בשכן דריסת לא תני דבר והיפוכו דהיינו הא אם שלש לכאן טהור וכשיפא תני דבר והיפוכו הא שכן עם טהורים טהור מ"ו דשום בריייתא לאו כללי הוא וכמ"ש הר"ן · אבל בסיפא כללי ודאי הוא דטהור וגם בשו"ת יעלה יהודה סי' ל"ב כ' דמב"ק מוכח להך כללי שכן לקולא נמי מסרינן כמש"ל והכאתיו גם בחוש ונכע מ"כ אמאי אשטרנל כאבר דנמי שאור הוא מ"ו נרש"י ר"ל דנמש שיהי' דומה לעוף טמא בפרלופו ומנהגו והלכך משטרנל מעפ"י שהוא שאור ליהו נדמה בפרלופו מפני שהוא קטן לפי שהוא קטן ובמנהגו לפי שהוא מזמר תמיד והר"ן לעלמו פי' נדמה בסימנים וכר"ן ס"ל תוס' דף ס"ב ד"ה מפני ונ"ל דזה דומק מה שפי' הר"ן בכוונת רש"י שכ' נדמה במרחיתן דר"ל בפרלופו בגופו ומנהגו אלא ר"ל במרחיתו ממש ומשטרנל כיון שהוא שאור והוא זרזיר מ"מ הוא טמא אפי' לרבנן וכמ"ש ס"ה שכן דעת הרמב"ם דרבנן לא פליגו על ר"ת אלא דר"ת זרזיר מפעם שכן למוד טרפה ורבנן סברי דמטעם שכן ונדמה טרפה ולפי"ז וכמה הוא שהוא שאור במרחי' מע"ג שהוא קטן ועוד דתרנגולין אלו ים לסם אותו פרלופו ומנהגו כעופות שלנו ואפי"ה שהם קלת מטושים מפני ש"ל נוטות על הרגלים כל נדמה מטמא שאינו דומה לגמרי אלא שים שטויים אלא דנדמה לו :

(ג') **עוד** כ' אפי"ת דחסיד נדמה הא בחולין שם אמרו שם תוכן אם רגליו כ' לקנבות ב' מכאן וכו' טמא אלא לכאן טהור שוב אמרו אחרים אומרים שכן עם טמאים טמא שכן עם טהורים וכ' הר"ן שם שתים לכאן ושתים לכאן ודאי טמא אבל כללי' בתרא דאלא לבאן ואחת לכאן ים מהם טמאין ויש מהם טהורין ואמרו שכך נראה לעין ולפי"ז כ' מהר"מ מיק אלא"ה דה"ל הא כללי' דשכן ונדמה לטמאים אבל שכן ונדמה לטהורים טהור אינו כלל אלא לפשר שהוא טהור וכ"מ מר"מ בפ"ח ה"כ שב' רק הכלל דשכן ונדמה לטמא טמא אבל לידך כלל דטהור לא כ' כלל וכן מוכח מטוש"ע אלא הביאו כלל זה עפ"ל הנה ממ"ש הר"ן אין ראיי מדרכה הא כ' הר"ן דמצוי דכך נראה לעיין דיש טמאים ויש טהורי בשתים לכאן ושתים לכאן אבל שכן ונדמה מהכ"ת דסימנא דלאו דוקא מדרכה בב"ק דף ל"ב ע"ב מצאנו שהוא שוה דמביא דכל למה שהוא שכיח מאבר עלמו ומביא שם בין לטמא ובין לטהר דהיינו כל עוף למינו וכין אדם בדומה לו כל מאובר לטמא טמא לטהור טהור ומה שלא הביאו הרמב"ם כלל זה י"ל דהוה מפרש שכן ונדמה בסימנים וה"ל כללא קמא ל"ש אע"ג שבדאמה בסימנים למשל יש לו ג' סימנים כעורב אפ"ה הוה מכיר עורב הרי הינו עורב ועוף טהור הוא למצוא שמא מינו הוא ואינו מינו אלא בשכן ודאמה . אבל בעוף טהור שם סימניו מעידין שהוא בודאי עוף טהור ל"ל שכן אפי' אלא שכן עדיין כגן שהוא עוף שהוכח ולא נודע אלא מי שכן אפי"ם כשר כיון שידוע לו שי"ל הסימנים של טהרה · ולא תני לי' שכן ודאמה עם טהורים מיידי דריסת . ולמ"ש בסי' הקודם חות ד' ניחא הר"מ דפסק כר"ת זרזיר טמא ופסק כרבנן שכן ודאמה טמא משום דע"כ פליגי רבנן עם ר"ת דשכן לא מכני זרזיר מינו דעורב אלא כדבריהם והלא יש לו זפק דלאו סימני דעורב הוא וסי' יותר סי' משכן אבל מ"כ בטהורים כל כוונא אית לו סי' טהרה אינו סותר כנגד מה שכתוב עם הטהורים דעופות טהורים מדרכה מעי' הסימנו עם השכוה מ"ל להיות שכן ודאמה בשכן לבד סגי מ"ם דהש"ס מצאי לפי"ת רבנן שוכן ודאמה קאמרינן דקאי דנקיט וקתני רק שכן לבד ולפי"ז מ"ם משום בטהורים בחמת שכן לחוד טהור הוא ממילא ג"כ ודאמה הוא כסי' וגם לרש"י ודאמה במרחיתו אין לריך כיון דליכא התנגדות בסימן כנגד השכוה נקיט נמי בטמא שכן לחוד דומי' דטהורים ולא אם אין נטעה להחמיר שכן לבד לאסור ותדע דגם לר"מ מותר דהא"כ למה כ' בחולק את הגליו רק דריסת בשתים לכאן וכו' טמא דליכא למטעי מכלל לאו אתה שומע הן הא שלא לכאן ו"ל לכאן וכו' לכאן טהור וכן בשכן ודאמה הכי הוא מביא רק בשוכן ודאמה לטמא ומכלל לאו אתה שומע ואין רש"י ל"ש עוד בתוספתא שלפנינו בחמת שכתבתי בטהור נדאמה לבד כשר מ"ו שוכן לבד ואם אינו רוצין ליישב הדבר כמ"ש הר"ן בשלש לכאן איכול להיות טהור קשה למה תני בברייתא טהור דמשמע שהוא בודאי טהור ולכ"פ מוכל לטעות שהוא ודאי טהור מ"ל יותר ל"ל לכך בשלש לכאן כו' טהור לא אתמר בברייתא כלל כמו רש' הגירסא בתוספתא . אבל שכן עם טהורים רש' בתוספתא טהור כלל ודאי הוא ומדרכה ליכא רש' מתוספתא דהכי הוא למה בשכן דריסת לא תני דבר והיפוכו דהיינו הא אם שלש לכאן טהור וכשיפא תני דבר והיפוכו הא שכן עם טהורים טהור מ"ו דשום בריייתא לאו כללי הוא וכמ"ש הר"ן · אבל בסיפא כללי ודאי הוא דטהור וגם בשו"ת יעלה יהודה סי' ל"ב כ' דמב"ק מוכח להך כללי שכן לקולא נמי מסרינן כמש"ל והכאתיו גם בחוש ונכע מ"כ אמאי אשטרנל כאבר דנמי שאור הוא מ"ו נרש"י ר"ל דנמש שיהי' דומה לעוף טמא בפרלופו ומנהגו והלכך משטרנל מעפ"י שהוא שאור ליהו נדמה בפרלופו מפני שהוא קטן לפי שהוא קטן ובמנהגו לפי שהוא מזמר תמיד והר"ן לעלמו פי' נדמה בסימנים וכר"ן ס"ל תוס' דף ס"ב ד"ה מפני ונ"ל דזה דומק מה שפי' הר"ן בכוונת רש"י שכ' נדמה במרחיתן דר"ל בפרלופו בגופו ומנהגו אלא ר"ל במרחיתו ממש ומשטרנל כיון שהוא שאור והוא זרזיר מ"מ הוא טמא אפי' לרבנן וכמ"ש ס"ה שכן דעת הרמב"ם דרבנן לא פליגו על ר"ת אלא דר"ת זרזיר מפעם שכן למוד טרפה ורבנן סברי דמטעם שכן ונדמה טרפה ולפי"ז וכמה הוא שהוא שאור במרחי' מע"ג שהוא קטן ועוד דתרנגולין אלו ים לסם אותו פרלופו ומנהגו כעופות שלנו ואפי"ה שהם קלת מטושים מפני ש"ל נוטות על הרגלים כל נדמה מטמא שאינו דומה לגמרי אלא שים שטויים אלא דנדמה לו :

(ג') **עוד** כ' אפי"ת דחסיד נדמה הא בחולין שם אמרו שם תוכן אם רגליו כ' לקנבות ב' מכאן וכו' טמא אלא לכאן טהור שוב אמרו אחרים אומרים שכן עם טמאים טמא שכן עם טהורים וכ' הר"ן שם שתים לכאן ושתים לכאן ודאי טמא אבל כללי' בתרא דאלא לבאן ואחת לכאן ים מהם טמאין ויש מהם טהורין ואמרו שכך נראה לעין ולפי"ז כ' מהר"מ מיק אלא"ה דה"ל הא כללי' דשכן ונדמה לטמאים אבל שכן ונדמה לטהורים טהור אינו כלל אלא לפשר שהוא טהור וכ"מ מר"מ בפ"ח ה"כ שב' רק הכלל דשכן ונדמה לטמא טמא אבל לידך כלל דטהור לא כ' כלל וכן מוכח מטוש"ע אלא הביאו כלל זה עפ"ל הנה ממ"ש הר"ן אין ראיי מדרכה הא כ' הר"ן דמצוי דכך נראה לעיין דיש טמאים ויש טהורי בשתים לכאן ושתים לכאן אבל שכן ונדמה מהכ"ת דסימנא דלאו דוקא מדרכה בב"ק דף ל"ב ע"ב מצאנו שהוא שוה דמביא דכל למה שהוא שכיח מאבר עלמו ומביא שם בין לטמא ובין לטהר דהיינו כל עוף למינו וכין אדם בדומה לו כל מאובר לטמא טמא לטהור טהור ומה שלא הביאו הרמב"ם כלל זה י"ל דהוה מפרש שכן ונדמה בסימנים וה"ל כללא קמא ל"ש אע"ג שבדאמה בסימנים למשל יש לו ג' סימנים כעורב אפ"ה הוה מכיר עורב הרי הינו עורב ועוף טהור הוא למצוא שמא מינו הוא ואינו מינו אלא בשכן ודאמה . אבל בעוף טהור שם סימניו מעידין שהוא בודאי עוף טהור ל"ל שכן אפי' אלא שכן עדיין כגן שהוא עוף שהוכח ולא נודע אלא מי שכן אפי"ם כשר כיון שידוע לו שי"ל הסימנים של טהרה · ולא תני לי' שכן ודאמה עם טהורים מיידי דריסת . ולמ"ש בסי' הקודם חות ד' ניחא הר"מ דפסק כר"ת זרזיר טמא ופסק כרבנן שכן ודאמה טמא משום דע"כ פליגי רבנן עם ר"ת דשכן לא מכני זרזיר מינו דעורב אלא כדבריהם והלא יש לו זפק דלאו סימני דעורב הוא וסי' יותר סי' משכן אבל מ"כ בטהורים כל כוונא אית לו סי' טהרה אינו סותר כנגד מה שכתוב עם הטהורים דעופות טהורים מדרכה מעי' הסימנו עם השכוה מ"ל להיות שכן ודאמה בשכן לבד סגי מ"ם דהש"ס מצאי לפי"ת רבנן שוכן ודאמה קאמרינן דקאי דנקיט וקתני רק שכן לבד ולפי"ז מ"ם משום בטהורים בחמת שכן לחוד טהור הוא ממילא ג"כ ודאמה הוא כסי' וגם לרש"י ודאמה במרחיתו אין לריך כיון דליכא התנגדות בסימן כנגד השכוה נקיט נמי בטמא שכן לחוד דומי' דטהורים ולא אם אין נטעה להחמיר שכן לבד לאסור ותדע דגם לר"מ מותר דהא"כ למה כ' בחולק את הגליו רק דריסת בשתים לכאן וכו' טמא דליכא למטעי מכלל לאו אתה שומע הן הא שלא לכאן ו"ל לכאן וכו' לכאן טהור וכן בשכן ודאמה הכי הוא מביא רק בשוכן ודאמה לטמא ומכלל לאו אתה שומע ואין רש"י ל"ש עוד בתוספתא שלפנינו בחמת שכתבתי בטהור נדאמה לבד כשר מ"ו שוכן לבד ואם אינו רוצין ליישב הדבר כמ"ש הר"ן בשלש לכאן איכול להיות טהור קשה למה תני בברייתא טהור דמשמע שהוא בודאי טהור ולכ"פ מוכל לטעות שהוא ודאי טהור מ"ל יותר ל"ל לכך בשלש לכאן כו' טהור לא אתמר בברייתא כלל כמו רש' הגירסא בתוספתא . אבל שכן עם טהורים רש' בתוספתא טהור כלל ודאי הוא ומדרכה ליכא רש' מתוספתא דהכי הוא למה בשכן דריסת לא תני דבר והיפוכו דהיינו הא אם שלש לכאן טהור וכשיפא תני דבר והיפוכו הא שכן עם טהורים טהור מ"ו דשום בריייתא לאו כללי הוא וכמ"ש הר"ן · אבל בסיפא כללי ודאי הוא דטהור וגם בשו"ת יעלה יהודה סי' ל"ב כ' דמב"ק מוכח להך כללי שכן לקולא נמי מסרינן כמש"ל והכאתיו גם בחוש

בקודם חות ז' :

(ד) **ועיכך** מה שדעתו דמהר"ם שיק נוטה לאיסור בלא מסורות הוא כמ"ש בתחלת הסימן שכבר סגר עליהו בפ"ע בי"ד סי' פ"ב מ"ש הרמ"א שאין עוף טהור נאכל בלא במסורות וכן נהגו ואין לשנות הנה אפי' יסיבא דמסגרת הרמ"א ז"ל אין שוברו עמו נמי י"ל אין היכא מסורות כללי על תרנגולים מהני נמי להנך תרנגולים וכ"כ בישנה יהודה שם ובחש"ו סי' ע"ד בחוות הבר חע"ג דודאי יש לחוש בימיו בהנך ע"ש וכמ"ש בסי' הקודם ועוד מאחר שגילה לנו הרמ"א ואח"כ בלל זה עם הנהו מעשה מעשה דמיסיקין לשיטת רש"י ז"ל כמ"ש הרמ"א ז"ל אם אין מוליין פוסקים מרובים דחשובים אחר הרמ"א לא הבימוס דהיינו הר"מ בר יוסף ורמב"ן ורשב"א ור"ן מפקימים עמו ושים עוד בחיות מהם"ם ופוסקים להיפוך ועוד היכי די"ל דהיכי דגם הרמ"א מודה וכן האו"ה ומכ"ש דהיכי דגם רש"י

צופי' ס"ל הכי וכמ"ש בתריכות בסי' הקודם מה מילוק זה מכל התורה כולה בגדמה לריחת הפוסק בליתת לסיסוד שבונה עליו דתין הלכה כן מה שאנו רוחין דהוא עלמו לא פסק כן אלא מפני טעמו שכ' ובדמה טעמו ויש לריחות להיפוך אלא בפרט כתן דמה דסגר הרמ"א אלא לאכול שום עוף בלא מסורות שזכרו עמו (דמוציא כן בד"מ וכן נרשם בהג"ה מו"ה וכ' ירו' והרש"ם) דרמ"א היינו דאוסר אפי' עוף בג' סימנים ומרטומו וכף רגלו רחבים והוא ליתת דבאו"ה מודה במרטומו וכף רגלו רחבים דשרי הרי דאו"ה גופי' לא סגר עליו ליסור בכל אופן דהא מ"ש האו"ה בלג י"ז המנהג שתין לאכול שום עוף כ"א במסורות הא כ' פירוש י"ב מסורות שאינו דורס ו"ב ג' סי' טהרה אבל בי"ב מרטום וכף רגל רחב מבואר שם דאי"ל מסורות שאינו דורס וכ"ב בפלתי בקו' פני שבר שמוך לסופו על רמ"א בלא ס"ל האו"ה כמ"ש הרמ"א וא"כ מה דסגר רמ"א דתין לאכול שום עוף בלא מסורות ליתת :

אלא גם מה שסגר האו"ה על דרך זה שתין לאכול שום עוף בלא מסורות וכ' פי' שים מסורות שתין דורס ויש בו ה' סימנים טהרה בגופו גם זה שזכרו עמו דהש"ך דומה לדבריו של מו"ה בש"ק ו' וסק"ט שים מסורות מ"ל לדקדק בסימנים וא"כ על מה דסמך רמ"א לסגר הדרך הכה הוא ליתת ועוד דל"ל לגם האו"ה כוותו כך דלעט"י סי"ב ג' סימנים טהרה מ"מ לריך נמי מסורה אבל בליכה מסורה מודה דשרי בלא סימנים ותדע דהא האו"ה הביא רמי לדבריו שכ"כ רש"י בחולין שתין להכשיר שום עוף בג' סימנים אם לא שים קבלה שאינו דורס ומי כש"ך המיך מציא רמי' מזה מרש"י דמסורה לא מהני בג' סימנים גם מה שנרשם והוליא כן בד"מ מר' ירוחם שמוסר מסידה שקורין שטרלך ובכ"כ הרש"ם בתשובה ופיים הד"מ הרי לך מע"ג דלאו רוחין כל סימני טהרה אפי"ה הוא עמא הלכך אין להתיר שום עוף ובלא סי' רק בסמורות אע"ג דים לדחות למעוטי לא מייסינן דים להמיר בדבר שכ"ל גם זה ליתת דריב"ו ותשו' הרמ"ם לא אסרו אלא מושם חומרא לאסור בכל עניו כל עוף ולסגור כל שום היתר דז"א אלא מטעם שהי' מסורות בשאר מקומותן שהוא עוף טמא ושהוא מסידה וגם מ"ש הד"מ לאסרו עוף זה מטעי' שנראה כו כל סימני טהרה גם ז"ל כמ"ש בפלתי בפני נשר שם לתין מרטומו רחב כאוות אבל ים בו תרוויהו מרטים וכף רגל רחב אין פוסה פה שיהי' אסור וגם בב"י מבואר ים פלוגתא אי בעינן תרוויהו מרטום וכף רגל וא"כ תימא על הד"מ שכ' דמה לפליגי בר' ירוחם בהא עוף שקורין שטרלך דר' ירו' אוסר מטעם חומרא להא בר' ירוחם כ' ש"ל דל כף כף רגל רחב וא"כ ה"ל לפרש דפליגי בהא דמתירין ס"ל דבעי בכף רגל רחב לחוד והאוסר ס"ל דבעינן תרוויהו וא"כ כל דבריו של רמ"א דסגר ההיתרים כולם בלא מסורות ליתת וכל האחרונים שנמשכו אחרי רמ"א לא עיינו בכל זה וגם בפרמ"ג בש"ך סק"ז נמשך אחרי הרמ"א שכ' לדידן ליכא ב"ח לאפי' בתרוויהו מרטום וכף רגל רחב לאסור וליתת כן במקומות שהולית רמ"א דבריו וכיון דליתת מה שסגר רמ"א הרי הפתח פתוח לדון עפ"י לחות נכוחות דשרי אפי' בלא מסורות :

(ה) **ואדה"כ** בא לידי ס' מדו' רמב"ן ומעתיקו וכזה יהי' מוכן דברי ר"ן שהבאתי ויתבאר לנו דין בלמה דז"ל רמב"ן ושוב בדקתי את הזרזיר והוא עוף השמור ממש וכלע"ז מסטרוטל וכך פרש"י ז"ל ומלאתי כב' סימניו של עוף וקרקבן נקלף ולמדתי מזה שמחלוקתו של ר"ח בזרזיר משום כיון דים לו סימני עוף ממש ושכן עמו ושכן פליגו עלי' דשברי שכן ובלמה בעינן והייגו יבמה בגורה (דאי"ל בפרש"י בלמה במרלתה הא זרזיר שמור וי"ל נרש"י דבאמת קבלו רבנו מר"ח ולא פליגי לזרזיר שכן ובלמה הוא במרלתו וכמ"ש ה"ה לרמב"ם) וזה היינו בלמה שהוא עוף קטן ומזמר ואין קולו ופרלופו ומנהגו כעורב כלל וע"ל בזרזיר הגירסא מפני שקרקבנו נקלף וכזה יובן דברי ר"ן שכ' בלמה שהי' לו מותן סימנים עלמן ש"ל לעורב (הוא) פי' התום' דף ס"ח ולפי"ז עוף הנקרא מסטרוטל עמא להא י"ל מותן סימנים שים לעורב וזה דלא בפרש"י שפי' זרזיר מסטרוטל מ"ל עוף טהור הוא כיון דרבנו פליגי עלי' דר"ח (וע"ל לכאן לריך להיות) ורש"י פי' בלמה במרלתה הא זרזיר הוא שמור ממתי שרי לרבנו הא הוא שכן ובלמה ולפי"ז לעורך לפרש דכי בעי רבנו שכן ובלמה היינו שיהי' דומה לעוף עמא בפרלופו ומנהגו והמסטרוטל טעמ"י שהוא שמור אין פרלופו דומה לעורב ולא מנהגו שהוא מזמר תמיד וכפי' הרמב"ן כל"ל אלא בפרש בסימנים מסטרוטל עוף עמא הוא שהרי יש לו מותן סימני טהרה עלמן שים לעורב :

ובשו"ת מהר"מ שיק כ' בסי' ל"ט הביאו אם הפי' בלמה כרש"י בסימנים וכ"כ שכן דעת התום' דס"ב ד"ה מפני גם אלו תרגוליס יש להם חיזה סימנים של תרגוליס שמוחזקין לנו לטהורים מ"כ לפרש"י המובא בר"ן אם בלמה במרלתו וגדלו ומנהגו וכבר העידו שאלו התרגוליס האדומים מנהגם מצוה להם ליס ע"ג קרקע ואינם עזין וקולם מצוה ואין להם כרבלתא גם הנהגתן עם האפרוחים מצוה ע"כ. והנה אפי' אינם בלמה בבר כתבתי טעמים אחרים בפי' הקודם אלא דמסייע לן עכ"פ פי' רש"י והתום' בלמה בסימנים ועל קו' הר"ן עכ"ל דזרזיר אין לו אותן ג' סימנים של עורב וים שינוי שמות בזרזיר להא דש"י כ' ד"ל זפק והתום' כ' לעורב י"ל אלבא דזפק ועוד אלא קשה קו' הר"ן מ"כ זרזיר טמא הוא והאיך פליגי רבנו לטהור הא י"ל כמ"ש התום' ד"ה מפני דרבנו אמרו והלא מוכלין אותן ע"כ מכיון שאינו

עורב ולא מייתי טעמא דים לו זפק להא עורב נמי ים לו זפק אלא קאמר הטעם למה מוכלין אותו מפני שרואו בו סי' טהרה שים לו זפק ואינו דוסס :

וכן י"ל לתום' ורש"י לפי בדיקתם מיסטרוטל ש"ל זפק לאו היינו לממוק כל הגירסות ואם ת"ל דמומקין הגירסא במקום הלא ים לו זפק מגו אלא שהי' לו קרקבנו נקלף דל"ב מה טעם זה דמותר וע"כ ל"ל דר"ל טעמ"י שהי' לו קרקבנו נקלף מפי"ה מוכלין אותו דק"ל הוא סי' דעורב ונקשה עוד דלמה סייר מלבע יתירה להא ים לזרזיר גם מלבע יתירה כמו שהי' בעורב ועוד אם מחקינן הגי' יותר לגיה פשוט והלא מכאי ממרתא מוכלין אותו וכו' הכוונה שהי' מכירין בו אינו עורב עכ"פ רוב הפוסקים מולקין מהן ובלמה היינו בסימנים וגם רש"י שפי' במרלתו אפי' הכוונה רק בלבע ולא בפרלופו ומנהגו וגם מדל' רש"י טעמא דרבנן דזרזיר מותר משום דלית לי' זפק ס"מ דבלמה הוה ע"כ משום דהוה שמור כמותו מוכח דקטן ומנהגו אינו מזיק בלמה אם במרלה בלמה לכך הגהתי בר"ן דרש"י לא ס"ל כר"ן ורש' בחדו' רמב"ן דס"ב ד"ה והלא שכ"כ לפרש"י זרזיר בלמה הוא וכן בחדו' רשב"ם כ' טעמי' דרבנן דמתירין זרזיר משום מסורה וכ"ב כ' הרש"ם והלא בר"ן משום דאינו בלמה וכן הרמב"ם דפסק זרזיר אסור בר"ח ובלמה ברבנן ע"כ זרזיר בלמה הוא וכמ"ש ה"ה ג"כ מוכח דמשום מרלה מקרי בלמה מע"ג שהוא קטן ואינו מנהגו וכ' ה"ה שכן דעת הרי"ף דמסכמת לדעת הרמב"ם כדבו של הרמב"ם והלא בר"ן שכ' שדעת הרי"ף לעטר הזרזיר היפך דעת רבינו עכ"ל ומולם הר"ן לדעתי' מזיל דבלמה ר"ל פרלופו ומנהגו מ"ב זרזיר לאינו דומה לעורב בפרלופו ומנהגו של עורב הוכיח לפרש זרזיר מותר מכל יותר ניחא דעת ה"ה דלא הר"מ כרי"ף דבו זרזיר אסור דבלמה המרלה וזרזיר נמי שמור כעורב ואי"ל להיות דומה בפרלופו ומנהגו וכ"ל ניחא מה שהקשה ה"ה דלמה לא הביא הר"מ סעויות לבמה דהיינו ירוקה כרסה דאסור לב"ע :

ויל"ל בם"ד דף ס"ב לא הוה מסיק דרבנן מודים בבלמה מכל מקום גם בם"ד פריך מ"ת דאמר לריך להכיר עורב ותו לא ופריך מר"ח מזרזיר ומסעויות לבמה דאמר ר"ח דלאינו מרבה זרזיר וסעויות ום"ד דרבנן לא פליגי אר"ח וכמ"ש מלא ה"ה ס"ל דאסיק דרבנן מודו בבלמה וזרזיר בלמה הוא ואי אומר בלא אסיק בבלמה מ"מ ס"ד דאודו לר"ח ומתאלה רק שאלו לי' מאחר שאכלו זרזיר וסעויות אם רבנן פליגי והשיב ר"ח דעתידין ליתן את הדין מודו רבנן דשכן מינו הוא ומה דקאמר בתר הכי דפליגו בסעויות ס"ד דפליגו בקבלה ר"ת לי' לן בקבלה דאסור ורבנן הוה להו בקבלה דשרי. אבל למסקנא דקאמר בעמא דרבנן שכן ובלמה בעינן ולעון בלמה משמע שאינו לגמרי דומה אלא אפי' יש לו אינוי במרלה מ"מ בלמה מציב זולת בכריסה לבמה דזה הוה ההיפוך מעורב דעורב מרלתו כולו שמור ממנו בירוקי כרסי שאינו בהפוך לגבן לגמרי אע"ג דמעונה ירוק משמור אינוי כה"ג עדיין מקרי בלמה וז"כ ס"ש זרזיר דהוא שמוע לגמרי מה הר"מ בעורב ואינו דהנו במרלתו לגמרי שמוע מ"כ הוא שכן ובלמה ור"ח פסיר סעויות ול"ל דהוי שכן עם עורב אינו הוא לר"ח אלא ממנ רבנן ס"ל דבלמה נמי בעינן וא"כ זרזיר מ"ם לאסור לריכא שכן ובלמה לגמרי דהא זרזיר הוא שמור ושכן אלא ממילא נשמע דסעויות בירוקה כרסה דבכל עורב הוא כיון דכל הגוף שמור כעורב וה"ל שפיר בלמה אע"ג דנשמע כו אינוי משאר עורב אינו גדול כל כך ממילא נשמע מר"מ דאסור ואין להקשות שאני עורב דכתיב ביבוי למינו ומ"ל בטהורים שכן ובלמה ז"א בטמאים למה הכ' דה"ל למנות טהורים ולא יאמר דבר מגוה אלא כדיבי מצוה לליכא בטמאים אלא אחו ותו לא הלכך לריך ליבוי למינו בטמאים ולפי"ז מ"ם ל"ל לר"ח הטעם לא בחנם הלך זרזיר תיפ"ל מצוה למינו ולמ"ם מ"ם כדי לידע בטהורים אלא כתיב למינו :

ויוצא לנו דבלמה אין הסינוי אם נמנא זו מסיר הדמיון להא עורב שמור ולרבנן שכן ובלמה אסור ואסרו ירוקי כרסא אז עורב עמקי וכ' רמב"ן בכולי גבן ולאי אינו עורב לעורב בעינן שמור ואם כולו גבן סעויות לבמה בשביל כרס ירוק מה דמיון לעורב ים בזה ועורב עמקי במדבריות לקמן היינו שיש בו מקומות לבנים כמו בהרות עמוקת הרי כיון דכולו שמור ובלמה לעורב לא מיכפת לן ולפי"ז אפי' לר"ן אפי' לרבנן שמוייס לאו שמוייס דמה שקולו עב י"ל שלומרו עב ודומה למה לאי בב"ק דף כ"ה וכי בשביל זה לומרו עב וזה לומרו דק אעפ"כ אינו הוא . וכן שהר שמוייס שכ' י"ל לאפי' לר"ן שרי די"ל דע"כ ס"ל לר"ן קטן ומנהגו אינו בלמה דה"ד בגדלים במדינה אחת וזה קטן וזה גדול לו מסוגה במנהגו אין זה בלמה במדינה א' לריך להיות טבע אחת אבל אלו התרגוליס שכאן ממדינה אחרת מארץ הודו דאפי' במיני אדם שכל אדם אין א' אבל הטבעים ומנהגיהם מסוגה :

סימן תקכ"ד

א) מ"ש דנדמה מהני אע"ג דאיכא שינוי משו"ת בנם"י משמע להיפך וישבתי דברי והבנם"י לא הי' לו ס' חדו' רמב"ן (ב) דיחוי לישוב מהר"ם שיק הרמב"ם שלא הביא שכן ונדמה משום דלקולא לא סמכינן אשכן ונדמה וראי' מבאן דלא כריב"ש שכ' דלא אולינן בתר רוב טהורים (ג) חיזוק לפוסקים לדידן דקיי"ל כ' סי' ל"ד גם בבלמה סי' אמצעים לא מהני לסי' מובהק וישוב אר"מ הנ"ל

שוב דיחוי לישוב זה דלרמב"ם בכה"ת מהני ב' סי' להיות חשוב כסי' מובהק ומיושב לפי"ז הר"מ בפי"ז מנחלות דיורדין לנחלה בצירוף סי' (ד) הפנ"י ס"ל דלא סמכינן אסימנים בדרבנן ונב"י מיקל וכל א' מביא ראי' לדבריו ודחיתו ראיותיהם והבאתי ראי' לפנ"י מ"מ מדינא מצינו להקל למה דקיי"ל ספיקי אי סי' מדאו' נמי מהני א"כ ביש לעוף ג' סי' וראינו דורס ונדמה לעוף טהור יש להתיר בפרט עם צדדי התר שכ' בסי' הקודמים:

(מה"ת) **הנה** נ"ב בסוס"י שלפני זה נדמה חסיד לפי' חס ממלא סימני והכאתי רחי' ממנויות שחט"ג שמשוה משחר עורב לעורב כולו שחור וכמויות כרסה ירקה ועורב עמקי שיש בו כהרות לבנות מלמעלה סחירה לזו בשו"ת כנס"י שמקשי דלמה תמר בסמויות דס"ה מלמיטה ולא תמר למיטו בעורב למיטו כתיב. גם בתוס' דף ס"ח פי' ד"ה כל לחעורב קלי ורוחה הכנס"י לחדש דקלי על למיטה בין להכיח סמויות וכו' וכ' והסברא נותנת כן דהנה עורב שחור ועורב עמקי חיוור ואיך נאמר סמויות לבנה טהור וירוקה כרסה טמא ע"כ נרחה דס"ל דעל למיטיה דין קלי ע"כ חמנם לא כי' להם ספר חדושי רמב"ן ז"ל שנירסתו בחמת ד"ח למיטה להכיח סמויות לבנה ועורב עמקי לא לגמרי לבן כמ"ש ברמב"ן עורב לגמרי לבן ליתא והכיח רחי' לדבריו חלח ר"ל בהרות לבנות וכן סמויות לבנה לא ר"ל לגמרי לבנה חלח כרסה לבנה:

עוד כ' בשו"ת מהר"ם סיק סי' ל"ע דלכך לא הכיח הר"מ סיפח דבריית' דף ס"ה ממובר לטהוריס טהוריס טהור בשכן ונדמה משום דנדמה הוי סי' ביוני והבריית' ס"ל סי' דחוריית' הלכך מהני נדמה חבל חנו דקיי"ל סי' דרבנן לא סמכינן חנדמה ע"כ וקשה מ"כ חי ס"ל בריית' סי' דחו' ל"ל גם שכן לנדמה ועוד כיון לרבנן שכן ונדמה מהני ולר"ח שכן לחוד הילך נעשה פלוגתא רחוקה דלדידן חפי' שכן ונדמה לא מהני. גם מ"ש דס"ל לר"ח שכן ונדמה הוה רק רוב הלכך לקולא לא סמך חרוב כמ"ש הריב"ם סי' ק"ב כיון דהתורה ממרה להבדיל חפי' רוב לא מהני שחין כאן דבר ברור קשה מנ"ל לרמב"ם הכי לריכה רק רוב וכבר כתבתי בסי' תק"ח ותקכ"ב דליתא לדריב"ם דרוב פוסקים דף ס"ב ד"ה ולמה בתוס' ורשב"ח ור"ן ומ"ם מ"ם עוד ליתא לדריב"ם. ותומר ממקומו מוכרע לרבנן דבעי שכן ונדמה חס שכן ונדמה רוב שכן להודי' עכ"פ מיעוטא חיכא דהוה מינו דעורב ותמני שרו רבנן כיון בסימני עופות חפי' מיעוטי להחמיר נמי חסור לדעת הריב"ם:

ולכאו' יש מקום ליישב הרמב"ם דס"ל טעמיהו דרבנן דבעיון שכן ונדמה דנדמה הוי סימנים ממלעים כדמשמע חולין דף ע"ט דסמך ר' חנא כהני כולהיתא דתני להדדי וקחמר הש"ס ש"מ סי' לחו דחו' ושכן נמי הוה סי' חמלעי וס"ל לרבנן דב' סי' ממלעים מלרפין להיות סי' מובהק וחפי' למ"ד סי' ל"ד מותר. ועי' בחה"ע סי' י"ז סעי' כ"ד שפסק דחפי' ק' סי' ממלעים חיכא מלרפין יחד להיות סי' מובהק חבל בח"מ שם ס"ק מ"ג ובב"ש ס"ק ע"ג הביח מחלוקות הפוסקים שזה, ממנם הרמב"ם י"ל דס"ל דמחני' יבמות דף ק"כ פליגו מרבנן דשם משמע דלא מלרפין ב' סימנים ממלעים לסי' מובהק וכמ"ש בהג"ה שם שרייך להחמיר מהך מחני' מדקחני חעפ"י שיש סימנים בגופו ובכליו חין מעידין עכ"ל. וי"ל חעפ"י שיש סימנים הרבה בגופו דהיינו למ"ד סי' ל"ד לח מהני להיות בסי' מובהק וזה דלח כהג"ה ע"ז שם שרייך להיפוך לקולא להרבה סי' ביוני בגופו נעשה סי' מובהק ודייק כן מהר"ח מזרחי שכ' שסי' בניון שלו הרבה סי' גרועים בחת דלח מלרפי דח"כ בסי' דכליו בחתמת חנן חפי' כי' הרבה סימנים גרועים על כליו לח מהני וכ' הג"ה ע"ז דבכליו בהרבה סימנים גרועים בכליו כי' דעתו להתיר חלח דהיינו מוכח להדי' בכל ענין חין לסמוך עליהם ח"כ בסימנים ממלעים דלח מוכח בגמ' לחסור פשיטא דשרי הרבה להיות סי' מובהק חבל למ"ש הגר"ח הנ"ל מוכח מן המשנה להיפך וי"ל גם לשו"ת חלי' מזרחי הכי כמו בסימנים בכליו דהוי סי' גרועים ומשני הש"ס למ"ד סי' דחו' הח דחין מעידין על סי' בכליו מיירי בסי' גרועים דהיינו בחיוורת וסומקו ולח מנרף כמה סי' גרועים לפי' ח' ממלעי ח"ב ס"ה לדידן דסי' ל"ד הסברח שלח מנרף כמה סי' ממלעים לסי' מובהק ממלעים לדידן הוה כסימנים גרועים חיוורת וסומקת למ"ד סי' דחו' ועי' בחח"ו סי' ע"ח נבי סימני בעיס דמהני ב' סימנים בביעים לסי' מובהק וזה דלח כהגר"ח וי"ל בחיסור כרת החמירו ועי' לקמן סי' פ"ג ס"ו שהקשה פלחי למה כ"מ חמרו סי' דרבנן בעובדי דגים וי"ל דכ"מ ב' סי' מהני ודו"ק:

אולם מ"ש עוד שם הגר"ח רחי' להחמיר מב"מ דף ח' ד"ה' התם רמי כ"ח מכירות הגר"ח דלמח בעלמח סי' ממלעים הרבה מלרפין ומצייב כסי' מובהק והתם בגט לבליח לח מלרפין ט"ע משום דהתם ט"ע גרע משום סי' ממלעי ואינו מצייב כלל ואין להכיח רחי' לקולח ממ"ש תום' שם דף קט"ו ע"ב ד"ה וקחמרי סימנים וכ' תום' דט"ע לח מהני משום לימוד שדמי וסי' לחוד לח מהני דסי' לחו דחו' חלח משום לימוד שניהם כן כ' תום' כשם כ"ש י"ל התם שחני דמיירי בנטבע בסים וחמרו דחסקינהו קמן דחס לח סי' שם שבעת שהעלוהו חו י"ל שמח נתפח לחמר שפחו וזהו רק מדרבנן חסור ותום' דף כ' ע"ח ד"ה חין כ' שם דספוקי שרי ותניין בתוך ג' ימים כהרב ה"ב י"ל בלח חזוח כשעתי' דחין מעידין עליו כדחי' דף קנ"ח ע"ח נמי חינו חלח מדרבנן חלח חפי"ת שהוח מה"ת י"ל ש"ה דחיכח ט"ע יפה שהוח יותר חשיב מסימנים חי סי' לחו דחו' חבל סימנים לח מלרפי ועוד דחיכח שם עוד חי' בתום' וח"כ חין רחי' מהתם

ואמנם למה שחנו עומדים כחן בשיטת הרמב"ם דלח הכיח שכן ונדמה משום דהוה שניהם כ' סימנים ממלעים וחינם מלרפין לעכ"ל חינו כן דעת הרמב"ם חלח הח ד' סי' ממלעים לח מלרפין חינו חלח מדרבנן ורק בחיסור כרת ממש"כ בשחר חיסורין דהכה בפ"ז ממחלות כ' הר"מ מי שנהרג ולח הכירו פניו חבל הי' לו סימנים מובהקין בגופו והכירו חותם כו' יורדין לנחלה חעפ"י שחין מעיחין חת חשתו שחני חומר שלח החמירו בדברים חלו חלח מפני חיסור כרת והקשה עליו החחרונים ע"י נבי"ק סי' כ"ט חי ר"ל הרמב"ם בסי' מובהקין כיותר גם חשתו מעיחין ח"ו דמ"ם בסי' מובהק ר"ל סי' ממלעים קשה חפי' מה"ת חין מעיחין בסימנים ל"ד וע"י בקב"ח סי' ת"ט מה שמיישבו. ול"ע ליישבו דר"מ ר"ל שיש לו הרבה סימנים ממלעים בכה"ת מהני לקרח שע"י הרבה סימנים שחינם מובהקין חשיב כסי' מובהק דכולי הני לח מתרמי רק בחיסור כרת החמירו וסי' ממלעים קרי לי' הר"מ סי' מובהקים ע"י פ"ד מה' גזילה הי"ד:

ונחזור לעיון שלנו ול"ל עוד דשם י"ל ג' סימנים ועכשיו רוחין שחינו חלח החמירו בדברים חלו חלח מפני חיסור כרת והקשה עליו החחרונים ע"י נבי"ק סי' כ"ט חי ר"ל הרמב"ם בסי' מובהקין כיותר גם חשתו מעיחין ח"ו דמ"ם בסי' מובהק ר"ל סי' ממלעים קשה חפי' מה"ת חין מעיחין בסימנים ל"ד וע"י בקב"ח סי' ת"ט מה שמיישבו. ול"ע ליישבו דר"מ ר"ל שיש לו הרבה סימנים ממלעים בכה"ת מהני לקרח שע"י הרבה סימנים שחינם מובהקין חשיב כסי' מובהק דכולי הני לח מתרמי רק בחיסור כרת החמירו וסי' ממלעים קרי לי' הר"מ סי' מובהקים ע"י פ"ד מה' גזילה הי"ד:

דורס חלח דמוסחין שמח יהי' דורס שחינו חלח מדרבנן חס הסבר כן שמה שהוח נדמה הוי כסימנין וכמ"ש מהר"ם סיק זל"ל כמו כהני כולהיתא דף ע"ט מכ"ש שכן ונדמה חפי"ה למה דקיי"ל סי' דרבנן חיינו בדחו' דלח מהני סי' חבל בדרבנן שפיר סמכינן חסימנין כ"כ בשו"ת סי' כ"ט בסים שחין להם סוף ועמדו עליו ורחו עד שחלח נפשו ודייק כן מדע"י ב"מ דף כ"ז הכי שב' שם רש"י סימנין דרבנן ולא סמכינן עליהו בחלת סים דהוי חיסור דחו' ע"ש משמע בחיסור דרבנן חפי' חי סי' דרבנן סמכינן עליהו:

אמנם בפ"י בגיטין דף כ"ז ד"ה גמ' הטלה להיפוך דחי' סי' דרבנן לח סמכינן בדחו' חפי' דהיכי חיכח רק חשלח מדרבנן ודייק הכי מיבמות דף ק"כ דתנן שם דחין מעידין על פ"פ עם המוטם חעפ"י שיש סי' בגופו ובכליו ושקיל וטרי שם משום דסימנים דרבנן משמע המשנה בפרקוף פניס בלח חוטם חין מעידין בסימנים חע"ג דחי' בכחורות דף מ"ו דמה דחין מעידין בפרקוף פניס בלח חוטם היינו חלח מדרבנן:

איברא דכ"ל שחין מוכרח כמ"ש הפנ"י דהח י"ל כך חוקימתי' בכחורות חיתח להך חוקימתי' ביבמות בחרוך וגון חבל סימנים ממלעים חס סי' דרבנן י"ל דחה"ב בחשלח דרבנן מהני ועוד י"ל דהמשנה יש לפרש פ"פ עד החוטם כדחי' בכחורות שם זהו רק מדרבנן י"ל חה"ב דמהני סי' כדרבנן דהח בבריית' סי' כדרבנן ובמשנה חנן חפי' כלשון המשנה חחין מעידין חעפ"י שיש סי' בגופו:

ובמשנה חנן הכי חעפ"י שי"ב סי' בגופו יל"פ עד החוטם:

אמנם שוב ל"ל דגם רחיות נב"י יש לדחות מרש"י ב"מ שדייק הנ"י דמהני סי' דרבנן בדחו' ומשנה דרבנן וחדרבה מתחלה נדקדק מסוני' דגמ' ב"מ משמע לי להיפוך חלח כפ"י דהכי חי' שם בב"מ חבעית להו סי' דחו' חו דרבנן למה ל"מ לחהדורי גט חשם בסימנים ח"ח דחו' מהדרינן וח"ח דרבנן כי עבדי רבנן תקנתח בממוני חבל בחיסורי לח עבדי רבנן תקנתח ע"כ ולכחו' חין לומר דכבר חסיק טעמח דעבידה רבנן תקנתח בממוני היינו בחדידה כדחמר רבח במסקנח משום דניחח לי' לבעל חבידה להחזיר בסימנים דח"כ למה קחמר משום בממונח עבדי תקנתח ולח בחיסור דמשמע משום בממונח יש כח ביד חכמים משום דהספקר ב"ד הספקר מש"כ בחיסור לח מלי למיעבד תקנתח וכן פרש"י שם הח למסקנח בחבידה טעם חיכח לחיקנו חבל משמע בעלמח דלח שייך טעם דחבידה פשיטח דלח עבדי תקנתח יהי' חפי' ממון ח"ו בס"ד לח חסיק מרחח חלח דס"ד בכל מקום סי' תקנתח דרבנן לסמוך על סימנים כעין מזקה ע"כ שפיר קחמר הש"ס בממונח עבדי רבנן תקנתח שים כח ביד חכמים ולח בחיסור, וח"כ ליתח לרחיות נב"י דהיינו. וודחי להך ס"ד גם בחיסור דחו' וחמשנה דרבנן נמי מהני כמו בממונח דיש להם כח בחמשנה דרבנן יש להם כח דהש חמרו והש חמרו ורש"י דחביח הנב"י רחי' ממנו קחי בסוגי' בס"ד דלח חסיק עדיין טעמי' דרבח כהנ"ל חבל למה דחסיק מטעמי' דרבח דחשוב דיש טעם לומה תיקנו בחבידה חשוב דיחה חבידה חבל משמע בעלמח דלח בעלמח טעם בחבידה נמי לח עבדי תקנתח ח"כ לח מהני סי' כמו חזקה

דלמא מסכתן דמגרו דכתן הכי אלא מהדה ומס מיכא טעמא דעבדי תקנתא הכי ותדע עוד דלא מסיק בס"ד מעטעמא דרבא דהא פריך הנוור בכי' מוקף היכי מהדיינן והכי קיי"ל עיי' ר"מ בפ"ד מה' גזילה ופי' במר"ס שיף דמי סי' דרבנן כולי האי לא תיקנו להחזיר מציידה כיון שאין הכי' בגוף ולמסקנת דרבא ח"ם דזה נמי ניחא לבעל מציידה ליהדר בכי' מוקף: **ונ"ל** דאי דבדרבנן לא מהני סימנים מעיקרא הר"מ דס"ל הה' בלאים בכמה טעמים מדרבנן ולא מה"ת והקשה עליו הרמ"ם בחשו' בלל ב' סי' ט"ז מהלך כומדיתא חולין דף ט"ע דפמך ר' חנא על שדומין וקאמר הש"ם סימנים דאו' דלמא לעולם סימנין דרבנן והא דסמכינן התם מטום דהוי סס מיסור דרבנן דמיירי בבכמה טעמים עכ"ל ומכח קו' זו ז"ל דט"כ ס"ל לרמב"ם בפ"י דלי סי' דרבנן לא מהני אפי' בדרבנן ור"ת ה"כ משו"ת הרמ"ם מוכח להיפך לפקל מדלא תי' כן ובלמת בשו"ת בית שמואל מחדון סי' ד' כ"כ ול"ל מרמ"ם הין הכרח ודאי' די"ל דס"ל פי' הסוגי' זו כמ"ם בחדו' ר"ן שם בחולין שהקשה לפרש"י ופי' דהתם מיירי בסימני' אלו לסמוך עליהם בעינן זה הם מדאו' אבל בחבדה וכי"ב י"ל דהוי דרבנן מטום דלמא מחזי חזי לו דקאמר בסומא בחרובה ובפיל כ' הרמ"ם לפי זה לעמה לא מהני בדרבנן אפי' אם סי' דרבנן לסמוך עליהם ובדאו' י"ל דלא מהכינן וכמ"ש הר"ן שם דהוי דומי' דסי' ביצים דקאמר בפ' ח"ט דלאו דאו' · ול"ל לרמ"ם י"ל נבי לאסדורי נט או במיחת בעל די"ל דאומר בסומא בחרובה לא מהכינן דבעינן דוגיא דאבידה דאיכא טעמא דתקנתא דביחת לי':

מעתה לרמ"ם שכן ובדמה י"ל דהוי סימנים דמהכינן לסמוך עלה בסך סוגי' דלף ע"ע לאדו' ר"ן דפרדות אסר' דומיה סי' סומך על סי' ובדרבנן מהכינן לסמוך עלה. ואלא גם אם ת"ל בדרבנן לא מהני סימני' ה"ד אם סי' דרבנן בודאי אבל נמה דקיי"ל דסי' דאו' הוה ספיקי בניא דאפצעי כ' בשו"ת אמרי אש לאסורב"ג אות ב' ימים שקודם מעת לעת דבדרבנן מעטה ספיקי דרבנן לקולא כיון די"ל דאפצר דמהני סימנים אפי' מה"ת ע"כ אינהא אתם יש לעיין מה בכך דהוי ספיקי דרבנן אם אינה חזקת אתם ים וחזקת חיים ואם"ך בסי' ק"י בהעלה דס' דרבנן אסור בחקום חזקה ובבאתי לחיות לרבינו בספרי לאו"ח סוס"י תל"ג חמנם בספק אם נהרג תוך ג"י ולא נאחנה לורה בפיר כ' תום' דף ק"ס ד"ה דהוי ס' דרבנן דהתם כנגד חזקת ח"ה אינה חזקת חיים ותלינן שהוה תוך ג' ימים · וכן בעוף שים לו ג' סימנים לינה חזקת אינור י"ל ממי דסמכינן אסכן ובדמה בדרבנן מעטה ספיקי דרבנן דאמת אפי' מה"ת מקרי סימנים וכמ"ש בחמרי אם הכ"ל:

ואכתים לפי הכ"ל בפרפרות מ' ליכא הר"ת בחום' אם יבחות דף קכ"ח הכ"ל דס"ל בליכא חבלה בפיו מעידין עליו אפי' אחר כמה ימים והקשה רשב"א מדף קכ"ח דאי' אם ליבעיא ר' יודא בן בבא בסימא דאמר לא כל אדם ולא כל המקום ולא כל השעות שוין לקולא פליג דים לך אדם כו' דאפי' תוך ג"י אין מעידין עליו ובקאמר ת"ם דהטוח נברא טבע בדגלת ואנקבוה רבא לדבריהם לאחר ה' ימים אלא"כ ר' יודא לקולא פליג ליהו דעביד כר"י בן בבא וכו' והקשה רשב"א לר"ת דלמא מיירי בלא חבלה בפיו דאפי' ת"ק מודה דמעידין אפי' אחר כמה ימים וי"ל דהא מדב' תום' בשם ר"ת אם לאחר ג"י אין מעידין בספק קי"ל לקולא אלא"כ רק חשטח דרבנן אלא"כ י"ל דר"ת ס"ל דה"ט דמסכי ס' לאחר ג"י בפ"ם אלם דשמא סי' מכי מה"ת שהוה לדידן היכא דלא אפצעי' דלא אפצעי' לאחר כמה ימים מטום דאין לנו אלא מה שראו עינינו ולא ידעינן אי מכי מה"ת הוה או מכי מדב' תום' דף כ"ח ע"ב ד"ה אלא ור"ל דאפי' אי מכי מה"ת הוה מ"מ כיון דלא ידעינן אי הוה מכי מה"ת או מכי מדב' תום' אין לנו אלא מה שראו עינינו ול

בח' מהם קקפקים כו' לח הי' מתחילות את שמנה כה קקפקים מותרת והשאר אסורות ואפי' הי' כולן מלוחות בנרב ח' וחמ"כ כ' נבי נרב של ניר שאין הדבר מצוי למלוח רב ממח עם רג עסור כ"ח לפי שזה צריך מליחה יותר מזה עכ"ל ב"י:

וקשה הא הרמב"ן והרשב"א והר"ן והיטב"א לח כתבו טעם הרח"ם דשמח לאחר פליטת כל הירן ממלחו ח"כ לח ס"ל טעמח דרח"ם ומשום טעמח דעסור לריך מלח יותר ח"כ מלח כל ח' כפ"ע וחמ"כ עירבן מעט זה לבד י"ל דמלחו כפ"ע ועירבן מיד קודם פליטת כל הירן שני להו כעט זה לחוד כמ"ש הרח"ם ולמה לריך לטעמח דעסורין כבי נפשי מלח ועוד הא בח"ה שם ד"ה ברלים כ' דגים מלוחים עסורים שממלחו כיד גוי ומתרין ואין חוששין שמח ממלחו יחד עם עממים ולח חמר רבותי' עפי חפי' ממלחו בחותו נרב עממים ג"כ שרי מי ס"ל כרח"ם דשמח עירבו לאחר שפלט כל הירן ח"ו דלח ס"ל כטעמי' דרח"ם מלח טעמח דעסורין לריכין מלח עפי זמטעם זה אין להתיר כשהם בנרב ח' מלוחין לפיכו . ועוד כ' לטעם זה שכ' הרמב"ן דעסורין לריכין מלח רב חיכו מוכח מרמב"ן מלח לחרן קושיתו דחמחי שרי ליקח דג עסור מלוח מן הנכרי דקושיתו בדג מלוח כפ"ע ולח מעורב עם עממ ומפי"ה מקשי דחין להתיר לכישום שמח מלחו עם עממים דליכח כחן חשש רק דמחזיק ריעותח כיון דשכיח מחזקינן ריעותח ע"ז ח"ש חי' הרמב"ן כיון דעסור לריך מלח רב חו הוה לח שכיח והוי ס' שקול לח מחזקינן לישורי' חבל כחשר כח עתה לפיכו בריעותח שדגים עממים מעורבים עם העסורים מכ"ת דגם זה מתיר הרמב"ן וכקו' רמב"ן נמי משמע דלח מתירין רק דג עסור מלוח כפ"ע חבל לח כשכחלו מלוחין יחד זה לח שרי חלח לטעם הרח"ם וזה לח ס"ל לרמב"ם וסיעתי' כהנ"ל:

ולכאו' כ' לכוותם ב"י נמרחי' מתה"ק שכיבת דממרי בחין מתחימות שרי חותן מתיכות שממלחו בו קקפקים הח כמלחו יחד שרי הכח הש"ך סק"ה כ' העעם כעטמי' דרח"ם דשמח כמלחו לחחר פליטת כל הירן וז"ח דרמב"ן ורשב"א לח ס"ל טעמי' דרח"ם כהנ"ל ולח משום דעמי' דרמב"ן משום דעסור לריך נפשי מלח הח כבר הוכחתי דטעם זה חין להתיר כשהם בכלי חחד וכמו דסובחתי דהם הם מעורבין יחד הרי דלח הקפיד ע"ז למלחן יחד ובשהיריעותח לפיכו בחמת חסור ומה שכתב הרמב"ן בתי' הב' ח"ל דהוי ספיקי דרבנן ר"ל בדרבנן לח מחזקינן ריעותח חפי' שהוח שכיח חיכו יולח מידי ס' דרבנן להח מדמינן ס"ם בדמו' לחד ספק דרבנן כמ"ש בפ"י לכתובות בקו"ח ושחר פוסקים ובפ"ם הפוסקים להוה ס"ם חפי' ס' ח' שכיח ניעוע עם פלגח חשיב ס"ם ושע"ב דיש פוסקים חולקים חפי' בכחתי רחי' כחך שיטה בחיבורי סוס"י תם"ז לחו"ח ובחיבורי זה סי"ד חלח חפי' בס"ם חו בשחר ס' דרבנן המיעוע לח הוה ס' וי"ל להחזק ריעותח קיל יותר דהח הח"ז ס"ל דחפי' במקום שלריך בדיקה חין מחזקינן ריעותח חלח הח"ז בזה י"ע לדלי כמשל"ק · חלח י"ל טעם חחר דחמחי בחין מתחימות חלו שי"ב קקפקים שרי . וי"ל חע"ג דחיכו מתחימות מ"מ נבני ניר דרבנן סמכינן הוה חין מתחימות דק ספק דשמח גם שהי"ב קקפקים טהורין כמו בחתחימות דחנרין מדהח עסור הח כמי עסור משח"כ כולמי נתערבו לפיכו טהורים עם עממים מסור לרמב"ן וסיעתי' דהח הש"ם קחמר דף מ' בחתחימות שד"ח דחיתרמי קמ"ל כיון דחתחימות ודחי חדח חלח מחחימות י"ל ספיר בחין מתחימות י"ל דחלמ ודחי לח חדח הוח חלח חלח מתחימות י"ל ספיר

דחיתרמי הכי והכי ח"כ הוה משום ניר ספיר ס' דרבנן:

ועיי' בפמ"ג ס"ך סק"ה בחין מתחימות וס' חם נכבשו יום שלם שרי מטעם ס"ם שמח טהורות וס' הרי בחין מתחימות חיכם ודחי עממים הלכך ח"ם דמשום כליעות ניר דלח נאסרו ויותר י"ל כתי' הב' בח' הרמב"ם ורחשונים הכ"ל מחרי ח"ל משום דהוה ס' דרבנן וקשה דכל דשכיח יותר לח הוי ספק ויקשה בקושי' ס"ל לרמב"ן דשכיח ח"כ הרח"ם ס"ל כתי' הב' דשרי משום דהוי ס' דרבנן וכתשו' ח' לעניו שטוף חם יש לחוש לשעטנז ויבשתי עפ"י ריטב"ח חולין דף ק"ט לניר דגים גרע משחר חיסור דרבנן משום דזיעה בעלמח הוח ולכך מתיר ג"כ חפי' דשכיח דמעורבין טמיין חע"ג דבשחר ס' דרבנן בשכיח לח חמרינן ס' דרבנן נקולא . חלח ל"ל דמ"ם הרמב"ן בקושי' דשכיח ומחזקינן ליסורי' ר"ל דשכיח נמי דמולחין טהורים עם עממים כמו דשכיח מליחה בלח עממים והוי ס' שקול חלח כש"ד ס"ל להחמיר משום דהוי ס' דחו' לח דהוי כעוסף ס' דרבנן לכחחלה ונקוט וכתי' הב' ס"ל דלעיו כן חלח דהוי ספק דרבנן ונקולא עכ"פ ה"ד בס' שקול · חבל בכמו לפניו מעורבים ביחד חין כחן ס' דחין מולחין טהורין עם עממים יחד דכתי' הב' לח ס"ל לרמב"ן ח' הח' דחין מולחין טהורין עם עממים משום דטהורין לריך מלח יותר ח"כ חוך י"ל דשרי במעורבין יחד דשכיח יותר שנמלחו יחד דשח לחי' הב' ניכח עוש הוכחה דלח נמלחו יחד חו הרמב"ן לח מתיר חלח כחיכם מעורבין דהוה ס' שקול ולשכי שרי בדרבנן מעחה ליעו כמ"ש הב"י שחין לחוש לדברי הח"ד דס"ל כתום' ד' יצחק כנגד כל הני פוסקים ו"ח לרמב"ן וסיעתי' ורחב"י ותום' ר' יצחק הובחו במרדכי בפ"ב דע"ז חיכם חלח דוקח כיחוע שלח נמלחו יחד עם העממים וכ"כ כתום' הר' יצחק דשתם דגים מלוחין נהגו כו' ליסורי' חון מהערינגח וכו' שחין דגים עממים נמלחים עמהם חבל בסמ"ג (כ"ל כל"ל כי בסמ"ג נמלח הכי ובכה"ג לח נמלח) ומפ"ח כ"כ וחם יש ספק בגון הערינגח וכו' שמוכרין הגוים מלוחים ום' חם נמלחו עמהם דגים עממים מותרין מספק עכ"ל ח"כ תכ"ל כ"י דסמ"ג וסה"ת חולקים הר' יצחק"ל ומתירין חפי' מעורבין יחד ועוד העריגח כך הוח לפנינו חין מעורבין עממין ולח ס"ל כתום' ד' יצחק"ל שבהעריגת בודחי חין מערבין וסה"ת ס"ל להוה ספק חם מערבין חבל במעורבין יחד לח מיירי ומסה"ת לפליגי גם במעורבין יחד על רחב"י ותום' ר' יצחק"ל ועוד דח"כ ס"ל לפרש כעטמי' דרח"ם דים ספק שמח נמלחו לחחר פליטת כל הירן וסם לח כ' חלח חם ספק חם מלחו עממין כלי ורחב"ן ורשב"ח כ' דגם העיטור כ' דמותר חלח דנהגו לחיסור ולמ"ם דרמב"ן ורשב"ח לח התירו חלח לח מעורבין יחד ח"כ מ"ם בשם העיטור דנהגו לחיסור מסמע שם הי' נהגו בסתם דגים לחיסור כתום' ר' יצחק ולח שרו חלח כידוע חלח נמלחו יחד ח"כ פפיטת דחין להתיר חפי' במעורבין נמלח כל הפוסקים חולקים על הרח"ם והשו"ע מוסכ' בנוגעין זה בזה גם למתירין והש"ך ס"ק ז' וט"ז ס"ק ו' כ' עליו דליתח דמוכח מרח"ם דמתיר חפי' מעורבין י"ל דכוותם הרח"ם בפ"ע לכל הפוסקים חון מהרח"ם וכן מבה"ל בית"ם פ' כ"ה סי' ע"ח פסק דחף כמלוחים חסור עד חפי' דיעבד וכ' עליו הש"ך סקי"ד שמיהו כן דעת כל הפוסקים ע"ש למ"ם ליתח דעת דחסוים חיהו כן חלח הרח"ם ויפה כ' בית"ם כ' טעמים דחפי"ת דפלט כל ניר מ"מ פולט טעם ע"י מליחה ועוד דדוקח הרח"ם דס"ל מליחה חין חוסר חלח כ"ק הלכך בדגים שרי לגמרי חבל חנו דקיי"ל מליחה נם' כמו ביטול ח"כ כל היכי דחוסרים בביטול חפי' חחר זמן פליטה ה"ה במליחה חיכח ע"ז הטעם י"ל למה שכ' פרמ"ג כחן סק"ז דחמן בקיחים בדגים שהוח כחוש ח"כ. גם לדידן חין חוסר רק כדי קליפה כמ"ש ש"ך סי' ק"ח ס"ק ל"ח ועי"ל סי' תע"ה כ"כ:

ועוד קשה הא כ' הט"ז נם' בכוש מעל"ע חסור וכ' הפ"מ חפי' למ"ש דע"י בכוש מעל"ע נמי רק מדרבנן חסור מ"מ חיכח ס"ם להחמיר שמח נמלחו יחד ושמח נשרו מעל"ע. הנה לחסור כולו ליכח ס"ם להחמיר דהם נמלחו יפה חין חסור חלח כמש"ל דחמן בקיחין בדגים שהוח כחוש מ"מ כיון כ"ק קשה לעייר דברי הרח"ם דהא הרח"ם מיירי שבחים לפנינו עסורים עם מלוחים יחד ביד גוי והחיך מסכחת שלח יהי' ספק לנו כה"ג הם נשרו מעל"ע · ועוד הנה חנו רוחין בדגים מלוחים שים בחביות ש"ב ההערינג שים ניר ח"כ החיך לומר הרח"ם דשמח לחחר שפלט כל ניר נתערבו · ועוד דהא בביצה מחמת כובד כגון ע"י פרט"ם גם למ"ש הוא מה"ת וכמ"ש בהג"ה ס"ד סי' ל'. והובח בש"ך סי' ק"ז ס"ק ח' ח"כ כ' פשוט בחביות שהם גדולים כחותן שהובח בהן הערינג שים בו כובד שיתפשכו והדגים עממים למטה ויוליח ממש ולח ניל דחסור מדחו' חפי' הרח"ם מודה דחסור · ול"ל דרח"ם לח מתיר חלח לניכח ניר בעין ולח כחו הדגים העסורים בחותן חבית שמלחן בהם הדגים ש"ב כובד. ומלח למ"ם בסי' דלקמן בש"ך ולח כמ"י חלח בכוש מעל"ע הניר חסור מה"ת ח"כ כיון דחיכח ספק בכוש מעל"ע הוה ס' תורה לחסור כולו:

עוד חדבר למש"ל דהם החתיכות חינן מתחימות מ"ה חלו שי"ב קקפקים מותר לנבי חתיכות חייסינן שחלו שח"כ קקפקים עממים ולמה שי"ב קקפקים נותר ולח חמרינן דחסורין שבלעו מניר העממים משום דלנבי ניר הוי ספק דרבנן תיפ"ל דהוי ספק דרבנן ע"י נלגול דכיון דכבר חמרת דהוי ס' דחו' לנבי חתיכות שעממים הם כיון שחין מתחימות ולנבי ניר חמרתי שהם טהורים חבל לרח"ם וס"ע ח"ם דחלינן שחח"כ נתערבו חפי' שהם עממים וי"ל לרשב"ח ג"כ ח"ם דפר"מ נסי' ק"י נקו' הם"ם חות ח' כ' נשם מהריב"ל דם' דרבנן להחמיר בנלגול חלי' נפלונתח דר"ת והר"י דח"י ס' נגופו ס' ח' נתערובת הוה ס"ם דר"ת ס"ל דהוה ס"ם והר"י ס"ל דלח הוה ס"ם משום דבבר נאסר נם' הח' נגופו מה"ת חו לח מהני הספק נתערובת חע"נ נתערובת חינו חלח מדרבנן דמה"ת חד נתרי בטל חפי' דבר חשוב ה"ה שחר דרבנן כגון ס' טריפה שביעל בקדירה והיח חב"י. ח"כ י"ל דוקח נתערובת דהי' מעיקרח דחו' חו ס' טריפה דהוי מעיקרח מדחו' חלח ע"י תערובת נעשה דרבנן חו ע"י שנהה מעל"ע נעשה דרבנן · חבל ניר דמעיקרח דרבנן לח מקרי שבח הדרבנן ע"י נלגול מכ"ם לרשב"ח דרק להחמיר חושש כתב"ב כר' הי' ל"ל הכי ועוד הח כ' שם הפרמ"ג נשם כמה פוסקים בלח מודע עד שנעשה דרבנן מותר וכ' לסמוך עליהם בשפ"מ ועי"ל סי' תקי"ד מ"ם בזה ומח"כ רחי' נם' כשפ"י שחוסר בעמלח דנים עממים עם העסורים מלוחים מעטם ס' נכוש מעל"ע ובכוש ניר חסור כדיעור כדי שיתן ע"ג חסור ויתחיל להרתיח:

סימן תקכ"ז

(א) השי"ך כ' בבבוש מעל"ע יוצא נוף לחלוחית וציר דגים כה"ג מה"ת אסור והקשה במג"י ונב"י אש"ך דז"א דהגש"ד לא כ"כ אלא במכבש בפרעסם ומשמע בבבוש מעל"ע לא (ב) ישוב אקו' מג"י אש"ך מתשו' רשב"א ומאו"ה (ג) ישוב קו' מג"י מר"מ וברטנורה וראש והעלתי אדרבה ראי' לש"ך (ד) ישוב קו' מג"י מר"מ דלמה מתירין לקנות דגים טהורים מלוחים מעורבין עם טמאים לימא דאסור מטעם ס' כבוש וכ' טעם המתירין והעלתי לדינא איה"נ דאין מותר וכדעת הפוסקים דאוסרין במעורבין וכמו שהארכתי בסי' הקודם שכן דעת הראשונים דאסרי ומ"ש המג"י מת"ח כלל ג' דכבוש אינו לגמרי כבישול אמרתי דנהפוך הוא (ה) והבאתי מת"ח כלל א' דכבוש לגמרי כבישול ופירשתי

דבריו שכ"כ ממרדכי והאשר"י (ו) אח"כ ראי' בכנפ"י שדוחה דברי מנ"י אף מ"ש בנכבש ויוצא לחלוחית הוא מדרבנן בדגים ליתא כמבואר בש"ך סי' ק"ז סק"א שהוא מה"ת בדגים גם מ"ש ראי' לש"ך מירו' פ"י דתרומות ליתא:

(א) **בשע"ע** סע"ס ליר דגים טמאים חיבו חלח מדרבנן וכ' הש"ך ס"ק ט"ו דוקא במליחה אבל בכבוש וכ"ם במבושל הוא דאו' וכ"כ בסי' ק"ז סק"ח דאז יוליח עיקר הלחוחית וכמג"י כלל כ' סק"ד דוחה דברי ש"ך כג' ידים והאריך בראיות ול"ג דמ"ש הש"ך ולדחות ראיות המג"י ראחית דיסוד ומקור דברי ש"ך שכ"כ הוא מהג"ה ס"ד סי' כ' שכ' דגם הרמב"ם שכ' דג טמא שנכבש עם דגים טהורים בעי מחתים בעטל שמעתי דוקא שנכבשו במכבש שקורין פרע"ם בלשון משנה אז יוליח עיקר לחלוחית וכעיין מחתים אבל בשאר מיני ליר נודע עכ"ל ר"ל דמודה לשאר פוסקים דבטל בם, ומ"כ קשה מש"ך דש"ל גם בכבוש מעל"ע יוליח לחלוחית מגופו ולא ליר הא בהג"ה ס"ד לא כ"כ אלא במכבש וכן משמע בג"י ח"ר סי' כ'! ש"ך וכ' עוד דל"ל להגה"ד להולים לשון הר"מ ממשמע שהוא סחם כריסה בכבוש מעל"ע ס"ל כסחתים כל' יודע:

ובזה ליחח פשוט מה שהוה הגה"י סי' הל"ל לדברי הש"ך מרע"ם בע"ז פ' דג טמא לירן לחסור וכ"כ הר"ם בחרומות שם לליר דגים עכ"פ מדרבנן כשנמצה בחרומות דג טמא שנכבשו לירו לחסור הגה הגה"י מוסיף מדילי בלשון הר"ם דג טמא שנכבשו דז"ל הר"ם לכל הפחות מדרבנן חסור כדחנן הכח כלו', דל"ח דשרי לגמרי כמו ליר חגבים ומ"כ ל"ע לר"ם לשיטחי' שפ' המשנה לחלחח בבא מ"כ הסיפא לח לחמר כבוש חלח בכבוש ליר בחוך ליר לנקמ"ם לש"ך לליר ר"ל ש"ך ע"י מליחה הוא דחסור מדרבנן חל בכבוש בע"ע דג טמא עם דג טהור הוא בבא בפ"ע ולא מירי בליר דר"ל בש"ך דע"י בבוש יולח לחליחות חלח חפי' לרח"ם רק הסיפא מירי בליר דגים דזיעה בעלמא שהוא מדרבנן כדמשמ שם בחולין דף ל"ו שחי ליר דגים דזיעה בעלמא הוא וכמ"ש הר"ם ורח"ם בחחלת דבריהם חל בריסה דריסה י"ל גם לרח"ם חסור מה"ת:

(ד) **ומ"ש** עוד המג"י רחי' לדבריו דזהו טעם הפוסקים המחירין כמן בם"ס בדגים טהורין מלוחין עם טמחים בדיע, וקלחן דהיינו הש"ע מחירין חפי' לכחחלה ולח חשבו טמא כי' ברוין מע"ע והוי ס' דהו' ולחומרא ח"ו חפי' בבבוש רק דרבנן הגה בסי' שלפני זה הקשיתי זחת על המחירין דט"ז כ' בם' בבוש מע"ע לכ"ע חסור ח"כ החיך משכחת היחר דעל חיזי' דרך דליכא ס' חלא למג"י דחין ה"ג ס"ל למג"י דלעולם חיכא ס' בבוש ומחוך כך הוכיח דבבוש חסור מדרבנן קשה למג"י חפי' שהוא דרבנן נמי קשה חמחי שרי דהא הפרמ"ג בע"ז סק"ו הקשה חע"ז דחוסר כחן ס' בבוש הא בסי' ק"ה מחיר בע"ז בבוש מע"ע ותי' דכחן חיכא ס"ם להחמיר שמא נמלחו יחד ושמא סי' בבוש מע"ע ואפי' בדרבנן חסור ח"כ גם למג"י קשה חפי' הוא דרבנן חמחי החירו כיון לעולם יש ס' בבוש מע"ע:

ובעת ל"ל ליש הפוסקים המחירין דמשכחת בליכא ס' בבוש דהא הע"ז כ' בסק"ו בשם ת"ח דלא נעשה בבוש חלא לעולה ולעולה חין עולה מן הדגים ח"כ מיירי הפוסקים בחין עולה לעולה וליכא ס' בבוש ולא קשה נמי קו' המג"י דע"כ מיירי המחירין ליכא ס' בבוש ומנמ ח"כ לדינא כ' לקיים לחיסור ביחשם מעורבים דגים מלוחים עמחים עם טהורים כדעת הפוסקים המוסרים במ"ם בסי' שלפני זה דקשה דהוה ס' בבוש וכחבתי כחן דמשכחת למ"ם בע"ז בשם ת"ח בבוש לח שיך חלא בחם לליר למעלה ול' דכיון לת"ח בלל כ"ב דין ו' דמה שמוך לליר מותר וכ"כ בהג"ה לקמן סי' ק"ה ס"ח הח הש"ך שם הביא ע"ז דלא ממיינן כן חלא בדם דטמח הדם לשרוק שריק למטה משמע מכל ליר מפעפע למעלה ותי"ל משום דליר דגים כחום ליחו מפעפע למעלה הח דם נמי כחום ומפי"ם הוה מפעפע למעלה רק משום דטבע דם ליחו מפעפע למעלה:

(ה) **ומ"ש** המג"י דלא בש"ך דם"ל בבוש כמבושל לכל דבר חלא דיש חילוק וחל חתמה ע"ז דהא"ג כ' הרב בעל ג' ע"כ הגה בבלל ג' מדרבנן כ' שם המג"י ס"ק ד' קמחי ובתרחי דבבוש דומה למבושל לגמרי ומ"ש רחי' עוד מהמג"י שכ' וכן הדין לענין בש"ח דחין חיסור דוקו חלא דרך ביסול דוקא ולא ע"י בבוש זה חין רחי' דהתם גזה"כ דלא חסרי' תורה חלא דרך ביסול חבל לעולם מפליט ובעליע בעין חפי' בבבוש ורחי' בגב"י שכ' ג"כ מתחלה כמג"י רחי' מבב"מ ודחה במ"ם ומ"ם הת"ח בבלל ג' דבבוש חיכו לכל דבר בביסול חין רחי' דהתם סיבלבל הדם בחחיכה הוח ענין חחר חבל לענין מפליט ומבליע דזהו חמרו בבוש כמבושל י"ל דהוי לגמרי כמבושל ומפליט ממי בעין כמבושל ובת"ח בלל ג' דין ס' כ' בשר שנחר מליחה נעל"ע הוי כמבושל לכל מילי במ"ם הסמדכי בפ"ב דביצה והחשרי פ' השוכר וכ' במג"י שם ס"ק י"ח הלשון חיכו מדוקדק דה"ח כ' בלל ג' דבבוש חיכו כמבושל לכל דבר וי"ל התם בבלל ג' דמיירי בבשר שנחר בלא מליחה מעל"ע בים ס' דמותר חפי' חותו חחיכה דלא חמרינן בבוש כמבושל לכל דבר רק שמפליט ומבליע חבל חיכו מבלבל טעם החחיכה וליכא שם ממי הטעם במ"ם בת"ח דהא גם בביסול חיכו חלא מבלבל לחסור חותו חחיכה חבל חין להחמיר כה"ג ע"כ משמע דוקא משום דליכא ממי הטעם הכ' ובבלבל הדם בחחיכה י"ל דהוה ענין חחר חבל בבלל ג' להפליט ס"ל לת"ח דהוי בבוש כמבושל לכל מילי ומ"ם רחי' ממרדכי ומהרי"ו הרחי' רק במעל"ע שוי בבוש כמבושל ומביחין רחי' מדחמר הש"ס בר"ח מידום הוה דחי חתי לי' כולי יומא שרי ס"מ בשחר ליסורין חסור במעל"ע בבי"ו שם מקשה עליהם לשמח בבוש רק כרותה דלגי כמליח וי"ל דשמה נקיט הש"ם דחי חתי ולא חמר גם מליח ובבוש חו חלי לשמח דס"ל לגי חין ליסור בר"ח מה"ת ח"ו דבוחי קמ"ל דבבוש הוה חפי' כמבושל ואפי"ה בר"ח שרי ומחר ליסורין חסור חבל מ"ם הרמ"ח דבבוש כמבושל לכל מילי הוה מסברח חבל עוד י"ל דת"ח מביח רחי' ממרדכי ומהרי"ו דחמרי בבוש דומה לביטל לגמרי מדחמו פרש"י דס"ל בבוש כמבושל דוקא בחומן ותבלין הוה מה"ת) וכ"מ בש"ם דמשני לר' יודע שחני ליר דרבנן משמע בגוף הדג הוה מה"ת לרבח לחזיל בחר שמח ח"ם ולחכי לחזיל בחר טעמח קשה ע' ש"ך ס"ק ז' . וסיפח דרוקח לומר פלוגחח דר' יודע ור"י דר' יודע ס"ל בדרבנן ממב"מ בטל לכך קחמר בסיפח דג טמא נירו חסור להיינו ליר ע"י מליחה ולח קשה קו' רשב"ח דלמה נקיט בסיפח נירו חסור משום דעד השחח להיינו בליסח לח הוה מיירי בליר דרבנן חלא בבבוש מע"ע עם הדג טמא וחסור מה"ח חלא הר"מ ל"ל בבוש חלא בחסית הלכך גם בבבוש מע"ע

מו במרדכי ולפוסקים דס"ל כפום דוקא בג' ימים מהאי דקאמר בב"מ מ"ד הוא דאי תרי לי' כולי יומא אלמא בעלמא כמעל"ע דחד יומא מסור דלמא התם מסור מטעם דמפליט ומבליע מבל להיות כמבואר לגמרי ס"ס פרס"י דבעיון דוקא בכזה בדבר מריף מו ג' ימים וס"מ בכלי קשה בעי ג"י מו מריף לדם"י והיינו מדלאמר במבואל ס"ו דס"ל דליכא לאלק בין שאמר בכזה כמבואל ושאכמן בכזה מסור כמעל"ע תו אין לאלק והוי כמבואל לגמרי:

ואמנם מ"מ לדינא הדין בס"ך נכזה לגמרי כמבואל מבל דברי הס"ך קשה שב' בסי' ק"ו בסה הגס"ד סי' כ' דין זה שב' הגס"ד דדג טמא שבשבו עם דג טהור מסור מדלמו' שמן יוצא עיקר בליר והלאלוחית עכ"ל הה הגס"ד פי' כן הר"מ והמבזה פ"י התרומות לליר בעל במאתים והה"ה מוסף מבזה נוקי הס"ם חולין ל"ט דאיכו מסור אלא מדרבנן דלכך בעל לר"י במב"ן וכבג"ה ס"ד לא כ' שהוא מסור מדאו' כמ"ש הס"ך ואפשר לומר כוונת הס"ך לר"ן דס"ל ט"כ ל"ד אין ס"ב אפי' בשבשו בפרעם דאייר בי' הגס"ד מ"מ אע"ג דיוצא לאלוחית ואלא ליר מ"מ אינו אלא טמא וטעמא ל"ד ומ"ם סוגי' דחולין לעניין מב"מ במשמו טעמו לבד מוזה ר' יוחא דבעל ומ"כ מחמת הטעם בעל ומחמת הליר ג"כ בעל דהוה דרבנן ודרבנן ס"ל מב"מ בעל מבל הס"ך כ"כ לדידן דקיי"ל ט"כ הוא מה"ת מ"כ כיון דיוצא לאלוחית אסור מה"ת:

וראוי בשבשו"י אחוב אחמ"י שבל' שב' הגס"ד וקלת קו' האמ"י בשבשב בפרע"ם והקשה הה הגס"ד כ"כ אמשבה ובמשבה מוקי חולין דף ל"ט שאינו אלא מדרבנן ולבך כ' בשבשב בפרע"ם נרע שהוא מדרבנן אבל בבוש אה"ת וליך מ' בירושלמי הובא בר"ם שם במשבה מ' דלא נרסינן במשבה בבוש אלא שלוק או להגס"ד בשבשב בפרע"ם דדוקא אז הוא מדרבנן ובמח"כ לא עיין בס"ך סי' ק"ו שב' ע"י פרעם הוא מה"ת ואח"ל גם אס"ך קשה ובבר יסבתיו לעיל לפי קו"ד וגם לאו סברא שבשבשב ע"י פרעם שלאלוחית לא יהי' בו משום טעם בעיקר וגם מ"ם דלבך הניח הירושלמי שלוק ולא בבוש משום דוקא שלוק שהוא פחות מביאול או בשבשב בפרעם הוא דאינו אלא מדרבנן ות"ם לר"י דבעל אע"ג דהוא אבמב"ב בשבוש הוא מה"ת ואמה בעל לר"י בך כוונת דבריו ז"ל הה שב' רשב"ם חולין דף ל"ח בטעם לאוד לא ס"ל ר"י מב"מ במשמו:

סימן תקכ"ח

א) התה"ד מתיר אם נמצאו טמאים עם הטהורים בהעריב אפי' לכתחלה כיון שבאו מארץ מרחקים הדרך שמביאין רק טהורים ובוודאי אח"כ נתערבו ולא נמלחו עמהם ולענ"ד ליתא אלא כל שנתערבו יחד גם בהעריב אסור לכתחלה ותוס' ר' ישראל לא מתיר אלא בלא נתערבו וזה לרמ"א אבל למ"ש בסי' הקודמין דעת הפוסקים לאסור גופי' בדיעב' במחובר לשמא גם בהעריב דינא הכי + מ"ש רמ"א דאי"צ לפשפש ולבדוק בשאר דגים הקשיתי והעלתי דצריך לבדוק עיי' פרמ"ג בשורב בציר ממש והספק בשיעור על האש הוה ספק אי הוה ס' דאו' או דרבנן עיי' בש"ד סקי"ד הנה לעיל סי' תע"ז העלתי דגם בציר צריך כבוש מעל"ע +

בהג"ה מלבד העריב דמתירין בכל ענין דוקא אין ממלחים עם הטמאים אפשר לאין דרך למלחן עמהם כי מניחים לותם בחבית מיוחדת ממרחקים וכוזקא לאחר ימים רבים ממליחתם הניחו לילו אלא והיה דמרדכי בפ' בל הבשר לעיל שב' דמותרין הן אפשר שפק אפשר מיירי במקומות הקרובים לעיה"ם בהעריב עכ"ל ומבואר מדבריו הה המרדכי בפ' אין מעמידין שב' בהעריב אין דגים טהורים ממלחים עמהם בוודאי מיירי בענין אחר ממה דמיירי המרדכי בפ' אין מעמידין דהיינו בפ' מיירי במקומות שממלחין שם בהעריב י"ל שממלחו יחד עם טמאים והמרדכי בפ' אין מעמידין מיירי במקומות רחוקים בוודאי שרי ולא שפק ולישא דהה במרדכי בפ' אין מעמידין כ' דפליגי שב' בשם תוס' הר"ר ישראל דשם דגים מלוחין בהן אין אסור מון מהערבים שאין דגים ממלחים עמהם ובשמע"ג לשם"ת כ' היכי דליכא שפק אם נמלחו עם הטמאין אם לא מותרין מספק וב"ב במרדכי בפ' כ"ה הגה שם והה שמ"ג ושה"ת כ' ואם יש שפק לקולא כנון בהעריבו וכו' מ"ב משמע ממרדכי דמיירי הר"ר ישראל שב' דהוי וודאי אין ממלחים ושמ"ג ושה"ת כולם הי' בעלי תוס' וה' דרים במקומות שרן אז במרחקים ממקום שיצודו אז קרובים ועוד קשה אחה"ד מאחר שהוא שפק אם באותו תשובה כמ"ז בשמאים מחוברים עם הטהורים אסור ולא כאשר"י דחלינן מספיקי שמא לאחר שפלטו כל גירן אחרבו מ"ב מע"ל להקל בהעריב בשאם עכשיו מחוברין ומ"ל דס"ל דוקא בדי"ל בשתערבו זמן קצר לאחר מליחה חלינן שמא קודם שפלטו כל גירן אחרבו דלא בהמ"ם בבל בהעריב שודאי זמן רב שנתערבו אז לכ"ע שרי דודאי פלטו כל גירן מע"ל לאחר"ד לאלק בין הספיקים דלאסרו בשאם מחוברים יאד אפשר דמליחה נם אחר פליטת כל גירן אסור דע"י מלח פולט טעם כמ"ש הים"ם וכי בדגים אין טעם לוסרו אפי"ת דגם הטעם שפולט מן הדגים

לעולם לא מקרי טעם כעיקר אלא ניר כמבל"ק מ"מ מדרבנן אסור דהא מלח פולט עכ"פ הטעם בודאי והרמ"א דמתיר ל"ל כמ"ש הים"ם הרמ"א לשיטתי' דס"ל מליחה בקליפה הלבך בדגים לגמרי שרי הנה גם זה דוחק על הרמ"א ממילא גם בהעריב בשאם לפניהם מעורבין כמי אסור:

ואמנם כ"ל מה שדחקו לאח"ד לאפי' הם מעורבין מותר דאל"כ למה לי' לאום' הר"ר ישראל טעמא דבספק אסור אלא בהעדוב משום דוודאי לא נמלחו עמהם דאי בליכא דגים טמאים עמהם תיפ"ל אלא מחזקינן ריעותא וכמ"ש ורמ"א בסמוך אלא מחזקינן ריעותא לאפי' היכי דליכא לברורי ח"ו דמיירי שים דגים טמאים בכלי עם הטהורים ואם"ס חוסר בשאר דגים ולמה בהעריב מתיר ולבך לריך לדחוק משום בהעריב בזה לפי מסברא דגים ולדאי אח"כ לזמן רחוק מתערבו ולריך לדחוק דסמ"ג וסה"ת במקומות שלוודים בהעריב וכ"ז הוא דוחק גדול ואח"כ ראי' במ"ש בסמ"ג בס"ד לא כלל כ' עומד בסתירת דברי מרדכי מפ' כ"ה אפרק אין מעמידין ותי' כמ"ש לאלק בין מקום רחוקים ולילתא כמ"ל ונם דברי מרדכי ורא"ש ותום' הר"ר ישראל משמע שהיום טמאים מעורבים עם הטהורים אלא דחוסר בשאר דגים מלוחים משום דחייסין שמא נמלחו עם דגים טמאים עמהם תיפ"ל דאלא מחזקינן ריעותא וכמ"ש ורמ"א בסמוך אלא מחזקינן חיסורי' ל"ל כמ"ש הרמב"ן ור"ן וריטב"א דבאן שבים מחזקינן חיסורי' לבך לריך לתרן בהעריב ודאי אלא נמלחו אבל בסמ"ג וסה"ת ס"ל דסוי ספק השקול ושרי בדרבנן הלבך לא לריכי להו לומר בהעריב שודאי לא נמלחו דהא לדברייסה אפי' ספק נמי שרי:

ומ"ש רמ"א ואפי' בשאר דגים אין להחמיר ולשפשף אם יש בניהם דגים טמאים הוא מתה"ד מהה"ז בשם בבורות שב' הלבך אותם דגים מלוחים שמביאים בשעלות כיון שאין רואין באותן שעלות דג טמא שרי שם מותרין לספק נמלחו עם דגים טמאים ום' דרבנן ולקולא ותו קי"ל בחלו עריפות בהא דאמרינן בני מעיים בשפל לאור והרי שם מלומים הבני מעיים שלריכין להיות מלומים מותר לאוכלן לגויין ואי"ל לשלקן שמא יאתו ויוליבו לאחזוקי חיסורי' לא מחזקינן אפי' היכי דליכא לברר מ"ש הכא דליכא לברר שם נמלחו עם טמאים ע"כ וקשה מה דאיון להאם לגבי גלי ליכא בדיקה והוא רואה לאוכל גלי ולא שליק או דשליק פחות מביאול או שליק יותר מביאול דמלינן שלוק הכי והכי עיי' רש"י פ"י דתרומות משנה ח' ועוד דכיון שאם מלומים לאמרינן שאם בדוקים לפניהם וי"ל מזקת כשרות לפניהם אין מוחסנין שיאתו מחזקתן מעיקרא אבל הכא אין עניו שרואה לאוכל ולא יעמוד בדיקה ונם ליכא חזקה מעיקרא שהוא בדוק ועומד י"ל דשפיר לריך בדיקה לכתחלה בשלמא לא"ז י"ל דאסוף דבריו שמך דאכא דליכא לברר שם שם מלומים עם הטמאים או לא הוי פשיטא דלא מחזקינן ריעותא ויליף בהדדיה שם התם לא מחזקינן אע"ג דהתם ליכא למעליותא שהוא רואה לאוכל גלי ועוד דלפניהם מדומים הם מ"מ הכא דליכא לברורי כלל דלא מחזקינן אבל כאן בליכא לברורי לפשפש בהם לא מוכח מהתם כלל ועל הרמ"א בלא"ה קשה כיון לבתחלה חוסם לתום' הר"ר ישראל ולאב"י והם ס"ל לאפי' בשאים מעורבים עם טמאים מיישינן אפי' לא בוחן כאן טמאים שהיו מלומו עם טמאים דהא כ' התם דגים מלוחין בהן חיסורי חון מהערינג שאין דגים טמאים מלומים עמהם וכ"כ הרא"ש דבוקא בידוע שלא מלומו עם דג טמא מ"כ בשאר דגים יש לחוש אפי' בודק ולילא כאן טמאים לבתחלה לתום' הר"ר ישראל ורא"ש מע"ג בדיעבד סמך הרמ"א לאחר שנפל כל גירן מתערבו אז על רמב"ן שאין דרך למלוח יאד טמאים אבל לא לבתחלה ולבל הפחות שלריך לבדוק ולפשפש לבתחלה אמת יש בהן טמאים דאז בבל הפוסקים שהביא רמ"א לאסור אפי' בדיעבד יש בהן גם טמאים דיש לחוש לבדוק לבתחלה והרמ"א שהביא הש"ז להתיר היינו רואי' דיש טמאים מעורבים עם טהורים כמ"ש וק"ל:

והש"ך כ' הטעם דאי"ל לבדוק דמהב"ח ניחוש שיש בהן טמאים הש"ז לא כ"ב דבאמת ע"ז י"ל כמ"ש הרמב"ן דהה בשביה מחזקינן ריעותא ואפי' למה שאי' בחד תי' דאין בהן טמאים מב"ש דיש לחוש דרמב"ן שב' בהדדיה שאין יחד מ"מ י"ל ה"ד בבדוק שאין בהן טמאים מב"ש דיש לחוש דאע"ג דשרי משום דהוי ספק אם נמלחו עם הטמאין אם לא מותרין מספק ב"ב במרדכי בפ' כ"ה הגה שם והה שמ"ג ושה"ת כ' ואם יש ספק לקולא כנון בהעריבו וכו' מ"ב משמע ממרדכי דמיירי הר"ר ישראל שב' דהוי וודאי אין ממלחים ושמ"ג ושה"ת כולם הי' בעלי תוס' וה' דרים במקומות שרן אז במרחקים ממקום שיצודו אז קרובים ועוד קשה אחה"ד מאחר שהוא שפק אם באותו תשובה כמ"ז בשמאים מחוברים עם הטהורים אסור ולא כאשר"י דחלינן מספיקי שמא לאחר שפלטו כל גירן אחרבו מ"ב מע"ל להקל בהעריב בשאם עכשיו מחוברין ומ"ל דס"ל דוקא בדי"ל בשתערבו זמן קצר לאחר מליחה חלינן שמא קודם שפלטו כל גירן אחרבו דלא בהמ"ם בבל בהעריב שודאי זמן רב שנתערבו אז לכ"ע שרי דודאי פלטו כל גירן מע"ל לאחר"ד לאלק בין הספיקים דלאסרו בשאם מחוברים יאד אפשר דמליחה נם אחר פליטת כל גירן אסור דע"י מלח פולט טעם כמ"ש הים"ם וכי בדגים אין טעם לוסרו אפי"ת דגם הטעם שפולט מן הדגים

סימן תקכ"ט

א) להפוסקים הראשונים דלא מחלקי שאם יש שומנינות דאסור במעורבין מלוחים טהורים עם טמאים ויש דס"ל ע"י מלח אפי' משומן ליכא אלא ציר מ"מ כיון שלא מצאתי מי שכ' בפי' כן אין להקל בספק (ב) ישוב אקו' השואל בחם"ו אסתי' רשב"א שכ' בחד מקום ס"ל מב"מ מודה ר' יוחא דל"ב ובמק"א כ' להיפוך (ג) ב' תירוצים אתום' ע"ז ד"מ שכ' ציר דגים מה"ת:

בהג"ה ואפי' דגים מלוחים לית בהו שומנית אבל אם לית בהו שומנית אסור מדאו' ואפילו לאומרת וקשה הה אמו רואין בהעריב

כהעריג גדולים וגם הקטנים העוברים ויקריס שהם שמנים ומפי כיבשים כ' בהג"ה ס"ד כלל כ' דמחמרי והוכח בהג"ה בשמוך ומנהג להחמיר וכ' הגה ס"ד משום דשמוטית הרבה ניכר בהם · מחנם הס"ע מע"נ בכ"י הביא לדברי שמ"ק להחמיר במוזמין יחד בים בהם שומניות בס"ע לא הביא משמע דלא מחלק בכך דכ"כ בעת הרמ"ם ושמ"ג ושם"ת דמתירין שהם ולא מחלקי בכך מע"ג דשהם דגים מלוחים לית בהו שמוטית ה"ל לחלק הא בים בהן שומנות דשכור ועוד קשה לי להגה תוס' דף ל"ע ע"ב ד"ה שהמי ניר לגיר דגים דרבנן הקשו מדף ק"כ דפריך לרבא דשכור שמוטה דשמלח עם בשר טרפה מהטעמין לשכור ניכן ופריך לי' מדג טמא שמלח עם דג טהור מותר פריך שפיר דשב"פ דלכל הפחות שכור ניכן מדרבנן אלא ס"מ משום דלא כלע ע"כ וכ"כ הר"ם בפ"י דתרומות מ"ח ורמ"ם בפ"ב דע"ז כי' מ"ב דלמא שהם דג מלוח כחום הוא ואינו כולע מכל בשר דשומן הוא כולע ע"י מלח ודוחק לומר דמיירי בשבר כחום מ"ש ה"ל לפרש אלא כ' דעת רשמוטים דאין חילוק דכל מה שפולע ע"י מלח אפי' משומן שכל שם ניר עליו כי"כ בחדו' רשב"ם דמספקי לרב מרי אי מלח אינו פולע אלא דם ופסיק לי' מדקתני לרבות ניכן וניר סיינו מה דפסיק ע"י מלח:

ועוד רשי' מזה י"ל מרשב"ם דף ל"ח שב' בשם רשב"ד למה דמשני הש"ס דף ל"ו חלב כחום הוא ובטל בס' משמוחל קמי ואע"ג דחלב ובשר מב"מ ושמוחל ס"ל מב"מ במשהו אין גופו של חלב נכנס לתוך הבשר אלא פליטתו ע"כ מ"כ מב"ם במליחה דאין פולע גופו אלא פליטתו מ"כ כיון שאין פליטתו חלב ממש יאמר דאינו אלא ניכר דשם אינו ניכר פולע גופו כמ"ש הש"ך דסיפול וכבוש אינו פולע אלא מגוף הדבר ואלא אפי' הרשב"ם דף ל"ו חולק ע"ז וכ' דמה דמשני ההוא כחום הוא לא משמוחל קמי י"ל ה"ד בלאי שם דפולע מגופו אבל במליח אינו פולע ניר אפי' בשומן מ"כ בדגים אפי' בשומן אינו אלא מדרבנן וספיקא להקל אלא כיון דלא ממלח מי שכ' אפי' כן אין בידינו לסמוך על זה ובמרדכי אפי' ג"כ ס"ה ובסי' תרע"ח כ' בשם ריב"ח ושר מקולי וכ"כ סמ"ג בניר דר' יודע דקאמר דף ל"ע דרבנן כתבו כמה פעמים שומן ואי שומן דאו' ס"ל לקולא:

(ב') **ועוד** דדגים מלוחים עם עמלים נעשים כבוש או בניר או מע"ע מ"כ שהם ניר דגים הוא מה"ת אלא ניחוש דלא נכבש כמ"ש הש"ך סקי"ד וכמו שיבואר בסי' הקודם והא דמשני הש"ס דף ל"ע שאני ניר דרבנן י"ל שהם מליחה דמכיי קאי והוא אמר דף ק"ח דליתא לדרבנן מליחה דכ' יוחנן מליח אינו כרותח משמע מכל הא דאמר כבוש אינו כמבושל אי"ל וכ"כ בכ"י סי' כ"ו מכל מקן דקי"ל כבוש כמבושל י"ל כל ניר דג מה"ת אסור ומ"ש קו' הג' רל"פ בשם ו' סי' פ"ה והקשה לרשב"ם סותר דבריו דף ל"ו כ' לקדק מרבה דאמר מב"מ בטעמא כגון שאינו שם גיד דמ"מ מרבה דס"ל מב"מ בס' הא דף ל"ע כ' שאני ניר דזיע בעלמא דמשו"ה הוה מדרבנן ובדרבנן מודה ר"י דמב"מ בטל ושאני שם גיד רק ישראל קדושים ונהגו בו איסור ולהכי"ל י"ל לרבה ניר אסור מה"ת דהוה כבוש וכן י"ל לדעת התוס' ע"ז דף ו' שב' דהוה מה"ת ניר דגים וקו' התוס' שם ד"ה והאמר יודע אדר' יודע מ"ו מעשה שלקח את אינו בקו' התוס' שם ד"ה והאמר לאמת וכמ"ש החש"ו שם לדרכו:

ובפרמ"ג בש"ך ס"ק כ"ג עמד בקושי הל"ל לשאי' תוס' ע"ז דף מ"ב שב' לניר הוה ד"ת משום דס"ל כבוש מע"ע הוה ד"ת ובקצי' לשם לאמי בניר הקילו (וזה רמי' בש"ך סקי"ד בכבוש הוה ניר מה"ת ועל זאת זה דהיינו זאת כ"ג כוונת פרמ"ג בסוסק"ם דים רמי' בש"ך) וא"א במה שעלה מדוכה לפי תירוצו דלפי' תרוצו ל"ל סוגי' דחולין מיירי בניר דרבנן שאינו בכבוש מ"כ מה קשי' להו בע"ז ניחוש גם בע"ז מיירי הכי ובמ"ם מ"ש התם בחולין מליחה דאפי' מיהו ל"ל בכבוש כמבושל. וי"ל עוד ביישוב תוס' ע"ז דשמוחל דמשני ניר דרבנן ה"ד נר' יודע דהכא הרמב"ם פ' בסו"פ ע"ו מה' מא"ס כר' יודע דניר בטל בשתים וכ' בלח"מ דר"מ מפרש כל המשנה לעניין ביטול ניר וכניר הת"ק ס"ל דבטל בתתק"ם ור' יודע בשתים ור' יוסי בי"ו וכ' בלח"מ דפ' כר' יודע דהלכה כדברי המכריע וזה לא ניחא לי' לתוס' דאין הלכה כמכריע כיחיד לגבי רבים ות"ק דשתמת הוא וגם רבים וס"ל לתוס' דהלכה כת"ק לחנם בתהב"ח בית ד' שער ח' בשתמת הקשה אפי' הרמב"ם דמפרש דפליגו ת"ק ור"י בביטול ניר שהוא דרבנן יסי' מחמיר כל כך דלא בטל עד תתק"ם הלכך ס"ל לתוס' ע"ז דת"ק ס"ל תת"ק דגם ניר דגים דאו' ואף דהך בריית' דת"ק דהביא תוס' חולין דף ל"ט דיליף מקרא דניר דגים אסור מה"ת וכ' תוס' אם דהוה לחמחת מיל"ל כן אלא דאתי כת"ק אלא כ' יודע דס"ל מב"מ בכה"ת בטל דפריך הש"ס אחמי ניר דזיע בעלמא בטל נר' יודע דבטל ומשני הש"ס אליבא דר' יודע אחמי ניר דזיע בעלמא הלכך הוה רק מדרבנן ובדרבנן מודה ר' יודע דבטל:

סימן תק"ל

א) תי' אקו' התוס' דל"ל לרבא לשנויי בשנימחו לימא סימנים (ב) ל"ד דרב מספקי לי' אי סי' דאו' בדגים ונם בביצים (ב) תי' הר"ן ארי"ף שהשמיט תי' הש"ס בשנימוחו קשה ובתבתי ישוב אחר על הרי"ף (ג) ישוב קו' ב"י א"ע סי' קל"ב שלא הביא בריית' ובמות ק"כ מצאו קשור בכים (ד) תי' קו' תוס' על ר"ת דס"ל סימני ביצי דגים דאו' מן הירושלמי (ה) תי' אחר יותר פשוט מירושלמי אר"ת (ו) השי"ך ופר"ח כ' דמעיד על עוף או דג שיש בביצים ב' ראשי' כדים או חדין והוא שהור אינו נאמן והפלתי דוחה דבריהם מירושלמי ואני ישבתי דבריהם ונם בחדו' ר"ן כ' בשני ראשי' כדים אינו ודאי טמא אלא רוב וזה ג"כ דלא כש"ך ופר"ח ובתבתי שראיות חדו' ר"ן אינו מוכרח ממילא נשארנו פי' הבריית' כפשטי' בשני ראשי' כדים או חדים אין סומכין על שום עדות (ז) ר"ת ס"ל בפוסקים בדגים לא מהני אמירה ותי' דלמה נ"מ תיקנו סי' מדרבנן (ח) קיום דברי ש"ך אני מלחתים מהני בלא סימנים ותי' על קו' פלתי על הש"ך (ט) ער א' חשוד נ"ל דאינו נאמן מה"ת באיסורין (י) קו' פלתי בשמונה ספיקות ניזול בתר רוב לק"מ (יא) עוד ישוב אחר ארי"ף ופ"מ שלא הביאו תי' הש"ם בשנימוחו ועי' בסוגי' דיש לדקדק בה טובא (יב) ישוב ארמב"ם דאסי' בשלימים לא מהני אומר מדג פלוני וטהור (יג) ישוב על הטור בשלימים מהני סי' בישראל אינו מומחה (יד) ישוב ארשב"א דפסק לקולא דביצי דגים מותרין דאין לדג טמא ביצים:

בש"ע סע"ז קרבי דגים וכו' מסוני' ע"ז דף מ' אמר רב קרבי דגים ועופות אין ניקחין אלא מן המומחה רמי לי' עול' נר' דוסתאי דמן בירו מנקר דנ' טמא אית לי' עופות ואמינהו נ' טהור מטיל ביצים שמי מכמן עופות ס"ל ר' זירא לא תיפמי תרוייהו מטילי ביצים ניחא אלא זה מסרסין מכאן זה מסרסין מכאן ופריך ל"ל מומחה לכדוק בסימנים דתני כסימני ביצים כך סימני עופות דגים ואלו הן סי' ביצים כל שכוורות ועגולות רחבה מ' כד ורחבה מ' חד טהורה כ' רחבי' חדין וב' רחבי' כדים שמה חלמון מכאן ולבון מכאן מפסיק טמא חלבון מכאן ולבון מכאן מפסיק טהור חלבון ולבון מכאן מעורבין זה בזה זו ביצת הברן אמר רבה כסימנים ולר' דוסתאי דאמר שמי מכאן עופות ביצים כסימני ביצים כך סימני עופות דגים לא תרולי מתרלת לה כך סימני קרבי דגים ומסכחת לה בפלופחא אין שם מומחה אלא אמר ר' יודע כיון דאמר מלחתים מותרין ר"ל אמר ר' יודע לאחרי דייקת כיון דאמר מלחתים מותרין ע"כ סוגי' הש"ס וכ' תוס' ד"ה אמר רבה בסימנים תימה אמאי לא מני קסבר סימני עופות דגים לאו דאו' ולכך אין לבדוק בסימנים דהכ' מנסי כפ' מ"ע דף ס"ד נבי סימני ביצים דאמר דאו' ניחא דפריך ולבדוק בסימנים ומנסי סימני ביצים לאו מדאו' ע"כ ויל"ד מה שהריך תוס' ולא מני להו כמה אכ' דה"ל מנסי כפ"ה נבי סימני ביצים דאמר דאו' ולמה לריך תוס' להריך ולהכיא עוד דפריך ולבדוק וכו'. ממנם כ' די"ל קו' התוס' די"ל למה דגרסינן בגמ' וכתוס' רבה. ורבה בב"מ דף כ"ז מרמה דספוקי מספקי לי' מי סימנים דאו' מי סימנים דרבנן דאמר רבה שם מת"ל סי' דרבנן נמשמע דספוקי מספקי לי' אלא אפי' גרסינן רביעה בגי' רשב"ם ור"ן י"ל ג"כ דספוקי מספקי לי' כרב אחי גיטין דף כ"ז דספוקי מספקי לי' ועי' לקמן דף ע"ע ברב אחא דשמך אפרדות דבוץ בסימנים בתודי' ונוכחי' וקאמר הש"ם ס"מ סימנים דאוליית' ופרש"י סימנים דשלמת דמספקי לן תפשוט מרב אחא דשי' דאו' מ"ל ס"ל ל"ל דלרבה ספוקי מספקי לי' דאי אתרמי שני דגרים בחד סימן כדאי' ביבמות דף ק"כ מי סימנים ל"ד משום דאפשר דאיתרמי מהדדי הלכך כאן צריך רבה לשנות כאן בסימנים בשת"ל סימנים דאוריית' אז שי' דאו' בין בביצים ובין בס"ע ולכך כי היכי דלא תפשוט מכאן שי' לאו דאו' מוקי כשנמוחו · ור' זירא דמשני בשלו טרפות בשי' ביצים סימנים ל"ל ס"ם בעופות דגים לאו דאו' ואמר ר' זירא דאל"כ לבדוק בשמונה ספיקות בביצים שאפשר רבה פליג עלי' נם בביצים רק שפק וממילא מ"מ לבדוק שהם והכי קיון דספיקי הוה:

ולתי' זה מ"ש קו' הפלתי ס"ק נ' שהקשה דשהם כחולין שי' מ"ר לוקמין ביצים מן הגוים בכל מקום ואין חוששין לא משום נבלות ולא משום טריפות ופריך ולמה דעוף טמא הוא אמר אבוה דשמואל כאומר על עוף פלוני שהור ופריך ולבדוק בסימנים עד דאסיק ר' זירא שי' לאו' והקשה הפלתי דמשמע דבריית' דתני שתמת אפי"ה אסור מיירי בהכי דמיירי באומר והכי בע"ז תני הפוכו אין נקמין מכל אדם מיירי שתמת בלא אמר לריי"ף וכ"מ דס"ל לכך לא משני שי' ל"ד ובאומר אלא דס"ל שי' לאו' ול"ל דשתמת מיירי באינו אומר ופלוני הסוגיות כך תוכן כוונתו ואלא נם לפר"ת דס"ל בתוס' לקמן דשי' בילא לאו' ושי' עוכרי דגים דאו' קשה הא בבריית' קתני בסימני ביצים כך סימני עוכרי דגים כמו שהקשו עליו בזה ונם שיטת התוס' דחולק אר"ת דלכך לא משני שי' ל"ד דאמרי ל"ל מומחה באומר סני כמו בביצים דשוקר אבוה דשמואל באומר בשמת שניהם קשה דשמ"ת שתמת דקאמר ושמוך דמיירי באומר אלא למ"ש מ"ם דוקא אבוה דשמואל דאיהו ע"כ ס"ל שי' לאו' דאל"כ למה שוקי דוקא באומר הא יכול לשנות שפירכת הש"ם ואינא שעוף שתמת ניחא שהי כוונו שבסימנים מ"ו דס"ל כ"ע ס"ל שי' לאו' דאוריית' דאין לומר דמספקי הא בש"מ מבואר דהספק הי שי' דאו' או דרבנן אי רבנן ור"ת כן תדאי פליגי אי סימנים דאו' ואי נם אבוה דשמואל הכי הוה מפקי לי' הוה ניחא דשם שעוף שתמת הוא דלכך ליכא בסימנים אלא לחזוקי דמיירי באומר ואפי שתמת מיירי ג"כ באומר אי"ן דאפשר

דשמואל לכ"ע סי' ל"ד ור' צירא דמצי סי' ל"ד שפיר קאמר דקאי כשיטת תכוה דשמואל אבל לדידן דמספקי לן להלכתא י"ל כן דהך ברייתא לדוקחין ניחא תפי' מעכו"ם ולא קשה דלמא עוף טמא דבדיק להכיא כסימנין שלהם מ"מ תלן מספקי לן להלכה מי סי' דהו' או סימנים דהו' נלמ דרבנן הלכך לריך לבטות בסימנו :

(ב) **ויתר** יש לומר דגם ר' צירא דאמר בחולי סימנים לאו דפשיטא לי' הכי דסי' ל"ד אלא מטעם דספיקי הוה וה"ק סימנים מדאו' לא מלינן למטוך אלא מפשט' מי סי' דהו' דכלמ"ה יש לדקדק אר' צירא דאמרינן דאי לא תימא הכי כשמוה ספיקות לבדוק בניתם שלהם והלא יש לו לר' ל"ל למה לי למיכל עוף טמא לבדוק בסימנים ומכח קו' זו הוכיח בשטת סי' ל"ד אלא למ"ם ג"ם דמצית מסמוה ספיקות דאפי' בדיק ומלא סימנים טהורים ואפי"ה הוה ספק דמשמע בסימנים מי מהני הוה ספיקי וכן ממה דאמר דאיכא עורבא דדמי ליוכה ולכך מוסם בכל הבניים אפי' גדולים מליוכה כמ"ש בחו' ר"ן בחולין וה"כ לר' צירא הכל רק ספק איסור ג"כ ומי דמה דאמר סי' ל"ד היינו מטום דגם כתן י"ל סי' ל"ד דמייתין דלמא איתרמי טהורין כטמאין כמו דאתרמי עורבא דדמי לדיוכה והרוומא בזה דהרי"ף לא הביא מה דמצאי בניתוחו וכ' הר"ן דסמך ממה שכ' בפ' ח"ע דר' צירא אמר סימנים לאו דאו' ולא ה"ג כתב דהכי גרסינן אפי' בסימנים אין לו בדיקה וכ"כ בתוס'. וקשה ג"כ לא ה"ל לרי"ף להביא בפ"ו ג"כ הברייתא בסימני בניתם כך סימני עופות כי כבר הביא כל זה בפ' ח"ע ועוד דיתר הוה סך ברייתא דהא כבר היא היא במה דסמך פ' ח"ע דסימנים ל"ד ולא מהני בדיקה ובחומר מהני ולא ה"ל לסמך אסוגי' דפ' ח"ע וממילא כתן בדגים לא מהני בחומר מדג פלוגי דע"ג בבניתם מהני בחמור והביא הרי"ף בחולין בדגים לא מהני כיון דלא סמך בדגים מה שכ' בבניתם בחולין ום"ל כיס מחלקים שכ' הר"ן שם דבדג לא מהני חמירה מדג פלוגי לו כה"ם בפ"ג בדגים לא מהני חמירה משום דבאו ממרחקים אלא דרי"ף סמך אמתי דס"ל בסוגין דעלמא סי' אי דאוריית' או דרבנן הוה ספיקי כמ"ש בסמוך לקמן ולכך אין בדיקה בסימנים ולא לריך לבטות בסימנו והא דמצית לדר' צירא בחולין דסי' לאו דאו' או דרבנן דגם לר' צירא פירושו כי כמש"ל ואלא הא דמצית הרי"ף לדר' צירא משום דחמירה מהני בניתם קמ"ל אבל משום סי' ל"ד הוה גם התם סמך מה דס"ל לרי"ף סי' דאו' הוה ספיקי ובכך הוא שיטת הרי"ף דסי' ספיקי הוה אי דאו' אי דרבנן כ"ל :

(ג) **דהנה** הב"י בח"ע סי' ק"ב הקשה מרי"ף למה השמיט ברייתא דתלו סי' דרבנן ודאי ל"ל כמ"ש בתוס' שם דכיס ועכשת ה"ל סי' מוכחק אבל לרבא בב"מ דף כ"ז הבאתיו לעיל דס"ל דספוקי מספקי לי' ח"כ יש בכלל ספק זה כמה פלוגי שם ת"ק ור"ח בן מהכאי דפליגי אי סי' דרבנן או סי' דאוריית' כאביי דמוקי פלוגתיהו בניתוח בהכי ח"כ חיל"ל כיס ועכשת הוה סי' מוכחק להך לד י"ל דלאו סי' מוכחק הוא אלא דאתי כר"ח בן מהכאי ופליגי בסי' דאו' ואתי ברייתא כר"ח בן מהכאי דס"ל סי' דאו' אבל אין קיי"ל דשמיט ספיקי הוה הלכך לא אלי להביא ברייתא זו . ומאוד לעניו דאסוגי דת"ס דרגים בתי' זה וממילא לא הוה מוכח הר"ת דסוגי' כתן ס"ל סי' דגים דאוריית' דהא י"ל דבכל השמיט אין בניתם וכן בעופות דגים ספוקי מספקי לי' לכך מאריך תוס' דפריך ולבדוק בשמיט ומאי שיטת ניתם ל"ד ומלשה שכך הי' ני' התוס' דמשמע דוקא שיטת ניתם דאו' ואפי' אלא גרסי הכי מדאמר בניתם אין בניתם לאו דאו' משמע אלא תלית שיטת אלו בשמיט דעלמא בחכיה וגם ובמיתת בעל מדקאמר סי' ל"ד ובשמיט דעלמא הא ספוקי מספקי לי' והקשה תוס' שפיר ח"כ שיטת עוברי דגים נמי ל"ד ח"כ ניחא לי' הכי :

(ד) **שם** בתוס' ותומר ר"ת דס"מ מהכי שיטת עוברי דגים דאוריית' והקשה תוס' מן הירושלמי דפריקן נתן בר רבא אמר קמי' שמואל ידע אלא מפרסה בין עוברי דגים עשאים לעוברי דגים טהורים עוברי דגים עשאים עגולים וטהורים מרוכים חמי לי' הלא ספליתא ופי' המפרש שלחופת ג' ומהרש"א הגי"ה הלא קילפתא עיי' ה"ה פ"ג מה' מ"א ה"ז ולא כמרש"ל דעוברי דגים היינו בילי דגים אין להם קילפה ח"ל כזה מהו ות"ל שמא ח"ל לא בים לך לחמרת על טהור שמא אלא קופך לומר על שמא טהור משמע בים עוברי דג שמא לבל טהור כמו בבילים דאיכא דעורבא דדומה ליוכה אלמא שיטת לאו דאו' :

ונ"ל בישוב ר"ת מירושלמי הנה רש"י פי' לקמן ע"ב מן המומחה ד"ה לאו דגים דר"ל שלריך להיות בקי בהן אם הן טהורין וכ' דרש"י לא ליה לפרש כרמב"ן דר"ל מומחה שהוא מוחזק בבשרות כמ"ש בתה"מ דבך משמע לשון הגמ' לקמן דקאמר אם אין אם מומחה מהו ואי דמומחה ס"ל שהיו מוחזק בבשרות הל"ל אם אין מומחה אלא הגמ' נופי' קשה דלמה פי' מומחה ר"ל שהוא בקי בהן משום דאל"כ למה לי' למיכל אם טהורים ומכ"ש עכשיו דימומו ח"ו ע"י שרלה השיטים בשהי' שלימים דהא הוה לי' מלחם דאלי מלחתים לי' לריך מומחה ואל"כ ס"מ דסמכינן וס"מ סי' עוברי דגים דאו' וא"ם ר"ת מדלא מצי סי' ל"ד ס"מ ג"כ דס"ל סי' עוברין דאו' והיינו נמי דס"ם דילן פי' מומחה ר"ל בקי ע"י סימניהם ח"כ מירושלמי לי' קשה הוא לפירושי' שפי' מומחה ר"ל מוחזק בבשרות אלא

לוקח ומוכר טמא כעד טהורה . ולא מיירי שיהי' לריך להיות בקי בהן דהיינו בבילים דאז מצטרע להריך להיות בקי בשימני בילים ח"כ מדלא קאמר הינו הכי שיהי' בקי בהן ע"כ דירושלמי ס"ל דשימנים לא מהני דס' לירושלמי ל"ד אלא הא המוכר שלקח ממנו דשרי ליקח מן מומחה דר"ל הינו חשוד משום דוודאי חזי שרצים נופיהו שהי' טהורים ח"כ לא קשה אר"ת מירושלמי לירושלמי מודה ר"ת דס"ל סי' עוברי דגים ל"ד דלכך פי' מומחה מוחזק בבשרות אבל ס"ם דלן פי' מומחה בקי בהן ר"ל בבילים וסיינו ע"י השימנים משום דסי' ל"ד :

(ה) **ואלא** ר"ל פשוט דלא קשה על ר"ת מירושלמי דלכאו' כ' משום דשימנים דקאמר רבה טמאין עגולין וטהורין מרוכין דהיינו שימני בילים דגים דס"ם דילן ות"ל מוכח מינו דסי' דגים דס"ם דלן לאו דאו' וזה קשה ח"כ אמאי אהוא יודע להפריש בין טמאין לטהורין ואם תאמר דשימנים הייגו שימנים דברייתא כל אדם יודע לברייתא והשימנים וגם שמואל דאמי לי' ולא ידע ה"ל לשמואל לתרן הא הברייתא אמרה בים שימני טהרה לביני דגים וה"ל לשמוע לברייתא דלמה ל"מ שימנים דאו' בברייתא ול' דלהכי הגיה המרש"ל קליפתא אמי לי' בקליפה יש בו השימני בילים דאם סי' אחרים הי' לי' לרבות בר נחן התיך הוכיח תום' מירושלמי דשימני בילים ל"ל דלמה דוקא לותן שימנים שמחדש רבה ל"ל אבל סי' בילה י"ל גם לירושלמי דאו' אבל הגה ניחא לדברי מהרש"ל מכח קושית הש"ל דע"כ שימני דרבה כ"ע לאו הייגו שימני בילה וכמש"ל בשם ה"ם בפ"ג מ"ה ז' דעוברי דגים אין להם קליפה אלא אפי' כפי' המפרש דשימנים דרבה כ"ע הי' בשלמופות ואלא בבילים ח"כ ל"ל הא בבילים נמי סי' דגים דאו' אלא רבה כ"ע מידום סי' אחר דל"מ בניתוחים ואיכא סי' בבילים ורמי' אמ"כ אמאי נמכ"ן בשהוה לר"ת מהקיו"ו כ' דברייתא דידן קאמר וקשה כהש"ל ועוד הרמכ"ן מדויל ידי' משלם דש"ל כש"ך ופ"ח בב' לאמי' כי וודאי טמא כמ"ש בשמו לקמן סוף חות ו' :

(ו) **ובזה** מיושב לי הש"ך ופר"ח שכתבו בטעיד בדג טהור בב' לאמים אפי' כ' חיים נאמרים בסוגין דאו' דרבנן ודאי ל"ל כמ"ש בתום' שם דכיס ועכשת ה"ל סי' מוכחק ולא אלי להביא ברייתא דידן דאו' דרבנן ודאי אבל אי ס"ד דאו' אין בניתם ואין בילים אלא סי' אחרים ל"ל

דלת אסיק למזיק עוכרת דדמי ליומה חלת מחמת התפסר רומה לדחות דלמת טמאים דומה לטהורין שפיר מקמי מהכ"ת נחלק כמו דתפסר טמאין דומין לטהורין כך י"ל טהורין דומה לטמאין אבל למסקנת ים נחלק קומנת בשלמת טמאים דדומה לטהורין חזינן בעוכרת דומה ליומה תו ים לחום בכל כיליס שמת ים טמאים לטהורים אבל טהורים אין אנו רואין בשום עוף שיהי' כן הלכך בכל הכיליס כשאנו רואין סי' עומאה ב' רתפי' כלים הוה ודאי טמא ומ"ב רתי' במדו' רמב"ן שהקשה קושי' מדוסי ר"ן דלמת ים בטהורין דמיין לטמאין ותי' דליתת דהת ת"ז ב' רתפי' כו' ודאי טמא וק"ל :

(ו) **ומה** שדומה הר"י לדברי ר"ת דלת הוה מני לשנות סי' ל"ד דתכתי הוה קשה דאמר אין ניקחין אלא מן המוכחה דמשמע דאין שום היתר ואין זה בשלימים וסי' ניכרים מהני בחומר מדג פלוני וטהור הוא דאיכא תרתי לטיבותי הכא י"ל דר"ת ס"ל כיש מחלקים בר"ן לבדגים אפי' בשלימים אלא מהני אמירה וכי"ב כ' ה"ה בשם ר"ת אבל ים שם מוכחה אחר לה אמירה כלל ועוד י"ל דהכא ר"ת בחין שם מוכחה אבל ים שם מוכחה לריך לניקח מן המוכחה כן י"ל דס"ל לר"ת דאומר מדג פלוני וטהור דמהני בשלימים ה"ד בחין שם מוכחה ח"כ שפיר חומר רב אין ניקחין אלא מן המוכחה ים מוכחה . אבל התם בחולין מהני אמירה בים שם אחר לה אמירה אפי' ים שם מוכחה דשאני דגים שבאים ממרחק חו כם' הר"ן שמחלק בין ים עופות לדגים אלא לר"ן לא מהני אמירה כלל ולר"ת י"ל דלא מהני ים שם מוכחה והרווחא זה ליבד קו' מהר"ם לובלין שהקשה לקו' תום' שהקשה ר"ת אמאי לא מהני אמירה בדגים שאינו עובדי דגים לאו דאו' והקשה מהר"ם וכ"ת למה י"מ מני' בשלימים כיון שאינן אלא דאו' דר"מ לריכי לאמר על דג פלוני טהור הוא כלקמן דבור זה גבי כלים עכ"ל תע"ב דתום' כ"כ לדחות לר"ת משמע הא לר"ת בדגים לא מהני אמירה ולהכ"ל י"ל בדיע' גם לר"ת מהני ושפיר הוה מני לשנות סי' ל"ד וכ"מ בתמירה מ"מ שפיר קאמר דאין ניקחין אלא מן המוכחה ים שם מוכחה :

אמנם לפוסקים הכ"ל בר"ן אלא מהני בדגים אמירה אפי' בשלימים (ובתחרוים רתי' שכ' לר"ן דוקא בשימוש' לא מהני אמירה לא שמו עין רק בסוף דברי ר"ן דמייתי שם בשימוש ז"א כמבואר למעלה בר"ן בשבשית הים מחלקים) ואפי' בדיע' הקל"ד למה תיקנו סימנים וכ"ל ליבד דרשאוים הקשו מר"ת אלא מאי בבריית בסימני בלים כך כי' עובדי דגים וכו' וקשה אר"ת אלא סי' בלים דרבנן ופי' דגים דאו' ה"ב אינם שוין ותי' דתע"ב בסי' טהרה אינם שוים בסיפא שפיר מתחיל התנא בסימני בלים כך סימני דגים בשבי' דתני בשבי' כדין הו שניהם תדין בריאה דודאי טמא בשניהם . כך תוכן דבריהם וה"ב י"ל נמי סימני טהרה בסיפא לא אתמר בחמת אדגים ומה דמזכיר סימנים בדגים היינו לסימני טומאה דודאי טמא גם דגים ע"י סימני טומאה :

(ח) **ובזה** ה"ם הש"ך ס"ק כ"ד כ' דאפי מלאתיו לאוד מהני אלא בסימנים ובכן מוכח בגמ' דקאמר בשימוש ואין מומאה מהני בחומר אפי מלאתיו ובשימוש ליכא סימנים והקשה הפלאתי דמרמב"ם פ"ג והוא בדברי הש"ע בסעי' ה' לקמן משמע דאפי מלאתיו אלא סימנים לא מהני ודאי לסוני' דע"ז דמוקי בשימוש וליכא סימנים ואמר רב יודע אפי מלאתיו מהני אלא סימנים אבל הריב"ף והרמב"ם שב' הר"ן והרשב"ם בתה"ש שסמך אחוני' דפ' ח"ע דסי' ל"ד ובלירוף סימנים מהני אמירה ה"ב נם בדגים לא אמר ר' יודע בשימוש אלא נם דגים מיירי בשלימים ו"ב סימנים ה"ב בשלימים אמר ר' יודע אפי מלאתיו מהני דהיינו עם סימנים דוקא ור"מ נ"ב ס"ל הריב"ף ועוד קשה על המחבר דס"ל אפי מלאתיו מהני אלא סימנים למה ל"נ אמרו סימנים דרבנן הא סי' לאוד לא מהני ואפי מלאתיו לב"ע מהני אלא סימנים ע"ב וס"ל דלא קשה כמ"ש בספר"מ ס"ק כ"ד תמ"ע דקמ"ל דסי' לאוד לא מהני אבל אפי מלאתיו אלא סי' אמי מהני וה"ב נם לר"מ ר"ל כן שהוא כלשון הש"ע נם מ"ש הריב"ף בשי אמי סימנים נ"ב ניתת דהת הריב"ף הניח רק קרבי דגים וקרבי דגים לדעת הש"ע דליכא סימנים אלא ואפי מלאתיו מהני ב"מ דאפי מלאתיו מהני אלא סי' לדעת הריב"ף וה"ב סתמת נם הר"מ הכי ס"ל . וקו' הב' למה ל"מ תיקנו סימנים לא קשה כמש"ל דלא אמרו בחמת סימנים מדרבנן מהני אלא מה דאתמר בבריית בסימני בלים כך סי' עובדי דגים וזה ים ליבד כמש"ל דל"מ לעניו סי' טומאה :

ועוד י"ל אע"ל דתיקנו רבנן סי' טהרה בדגים ומה דאתמר בסימני בלים כך סימני עובדין דגים נם אסי' טהרה דסיפא אמי מקי י"ל דל"מ לעניו ליה שלהם דמותר ע"י סי' דרבנן ואפי' לפי' ניחוי דכ"ז והבאתיו לעיל סי' קכ"ד דאם סי' דרבנן לא מהני במיתת הבעל סימנין אפי' בדרבנן התם כיון דלא אסכחן דתיקנו רבנן סימנים במיתת הבעל להכי התם לא מהני אפי' כתן אע"ל דתיקנו עוד להכ"ל לפלאתי שב' לדעת הריב"ף לחיכוי פסק כסוני' דפ' ח"ע דס"ל ל"ד ח"כ מה שאמר ר' יודע ואפי מלאתיו מיירי בשלימים והלכך י"ל ה"ד בלירוף סימנים מהני ופליני אסוני' דע"ז דמוקי בשימוש ואפי"ה מהני אפי מלאתיו ז"א סברא לעשות פלוגתא בין הסוגיות אלא עורך דהא י"ל דנם סוני' דע"ז ס"ל סי' ל"ד אלא דלא רוצה לשנות הכי דמ"מ אמאי אמר רב דאין ניקחין אלא מן המוכחה הא ליכא תקנתא בחמירה והריב"ף אמר אמרך אמירה מהני אפי מלאתיו אלא סימנים בלים ופסק כסוני' דע"ז כמ"ש ר"ן ורשב"א ח"כ לא פליני אסוגיות כלל ופסק כסוני' דע"ז מוכח דאפי מלאתיו אלא סי' וסוני' דחולין לא מוכח כפי' דפליגו :

(ט) **ופלתי** הקשה אתום' מה תמה בע"ז אמאי לא מהני אפי' ל"ד הא מה"ת אמאי מהני אפי' שאינו מומחה אלא מדרבנן אינו נאמן בשאינו מומחה ומוחזק בכשרות ח"כ אפי' כי' דרבנן המהני דבנן בדרבנן ע"כ והכא לאתום' י"ל דס"ל כפרש"י דמומחה שלריך להיות בקי ובשאינו בקי כ' דאסור מה"ת אלא נם למה דקו' זו דמומחה כ"ל מוחזק בכשרות נ"כ ליתת דיהי' מה"ת נאמן דודאי הא דע"ח נאמן בחיטורין רק מ"ש שהוא מוחזק בכשרות לאסוקי שאינו מומחה והוא חסיד אלא לדקדק סיהי כשר :

(י) **עוד** כ' פלתי סק"ד שהקשה אמאי עוף אינו נאכל אלא בשמורות ניזול בתר רובא דפרים מרובא וכמו ח' ספיקות בחולין פ' ח"ע נימא כל דפרים מרובא פרים ואפי' בדיקה אי"ל כמו בחי טריפות וכ' דלק"מ דהא תום' והשב"ש ור"ן כתבו דהיינו שמא בחזקת מקום שביחת טמאים יותר ותום' תי' דלע"ג דרוב המינים עופות מרובין מ"מ ממין הטמאים י"ל שהם יותר רבים מן הטמאים ודמו הרשב"ש והר"ן מה שהילו בתחלה דמלרפין תרי מיעוטי דבללות וטריפות למעוטי דטמאים ותו ליכא רוב להתיר והפלתי לא הבית רק אי' זה שלחוהו הרשב"ש והר"ן ומשמוה ספיקות ודאי לא קשה כיון שכבר בדקו ומלאו שאין קרקבנן נקלף אלא בסכין והאיך מהני רובא דשלמת עופות אלו דים להן סי' עומאה שהוא עלות שהוא עמא כיון שאין קרקבנו נקלף ניל דשפק שמא הוא סי' עומאה וכבר כתבתי על הפלתי בסי' פ"ב עי"ש :

(י"א) **הרי"ף** לא הבית אי' הגמ' בשימוש ל"ל ליבד להכי קשה מאחר דרב אמר אין ניקחים אלא מן המוכחה דמשמע לעיכובא והאיך קאמר בתר הכי אם אין שם מוכחה מהו להה רב אלא מן המוכחה אמר ואכי הל"ל הא לאמר רב דאין ניקחין אלא מן המוכחה ס"ד באין אומר אלי מלאתיו ע"כ נראה דה"פ לסוני' דהמקשן דפריך ומבדוק בסימנים לאו מהו מסום דפשיטא לי' סימנים דאו' אלא דהכי מספקי לי' אי סי' דאו' או ל"ד ופריך ומבדוק בסימנים ורלה לשמוע מה יעשה לו התנא על זה . אי יאמר לו סי' ל"ד או יאמר לו סי' דאו' אלא הכי מיירי. בשימוש ל"ב ליבא היכר סימנים ולבתר דעת התנא בזה שואל אם אין שם מוכחה להבריו דהמקשן שהבין התנא דהמקשן ומבדוק בסי' ס"ל סי' דאו' אבל בשאינו מומחה ס"ד דאפי' ס"ל סי' דאו' אבל בשאינו מומחה ס"ד באין אומר אלי מלאתיו ע"כ נראה דה"פ לסוני' דהמקשן דפריך ומבדוק בסימנים לאו מהו מסום דפשיטא לי' סימנים דאו' אלא דהכי מספקי לי' אי סי' דאו' או ל"ד ופריך ומבדוק בסימנים ורלה לשמוע מה יעשה לו התנא על זה . אי יאמר לו סי' ל"ד או יאמר לו סי' דאו' אלא הכי מיירי. בשימוש ל"ב ליבא היכר סימנים ולבתר דעת התנא בזה שואל אם אין שם מוכחה להבריו דהמקשן שהבין התנא דהמקשן ומבדוק בסי' ס"ל סי' דאו' אבל בשאינו מומחה ס"ד באין אומר אלי מלאתיו ע"כ נראה דה"פ לסוני' דהמקשן דפ

זתכחים התורה והדו' ר"ן פ"ל דאיכו נאמן משום דהוה רוב כנגד עדותו . וע"ל דנקיט לי' משום פיקח בריתם מ' כד ורמ"ח מ' חד דהיינו סימני טהרה דשולטין אותו אם תומר מדג פלוני וטהור סמכינן דוקא בעבו"ם שולטין אבל ביטרפל בשלימים תי"ל שחלה ס"ה בניני דגים דהא תני בסימני ביצים כך סי' עוכרי דגים וכך לשון הטור לקמן רס"י פ"ו שאין סי' טהרה אל ביצים סי' מוכתם לממוך על עכרי משמע לממוך על יטרפל הוה סי' מוכתם ביטרפל בלא"ה תי"ל להחזיק ריעותא כ"ש הלכך מהני בי' סימנים הלכך אפי' סי' לאו דאו' רק מדרבנן מהני ביטרפל ומ"ם בע"ז ג"כ הרמ"ם שם כ' דאיכו מוכרח כר"ת דס"ל סי' דאו' מהתם אלא אפי' סי' ל"ד מהני סימנים ביטרפל כדמוכח מרמ"ם דמולין בהל"ל וכמו דלא מהני סימנים לאוד בגוי' משום סי' ל"ד מכ"ם דלא מהני להתיר בריבוע"י ס"ם ריעותא לפניהו דאין סומכין על הסימנים :

(יד) **עוד** תמה הטור דעוכרי דגים דהיינו ביצים ניקחין מכל אדם דאין ביצים לדג טמא וכר"ן הקשה כן תרי"ף דכ' רק קרבי דגים וכך גירסתו בברייתא ולמה לא מקשי כן הטור על הרי"ף ועוד קשה כיון דטור פסק כר' זירא דיש לדג טמא ביצים ת"כ למה כ' בתחלת דבריו קרבי דגים וכ' כל הדיעים מקרבי דגים ולא מזכיר ביצי דגים דמשמע דליכא ביצים לדג טמא כמו שדקדק הר"ן כן מדברי הרי"ף אלא כ"ז ת"ם למ"ם בחות י"ב דגם הטור הכי ס"ל דקרבי דגים כולל גם ביצים אלא היכי לתומר בפירוש גם ביצי דגים דאז קרבי דגים הכוונה על שאר בני מעיים :

וישוב תרמב"ח ס"ל דרמב"ם כ' בפ"ג מה' מ"ם שכ' ירחה לי דתוכל ביצת דג טמא לוקה וכ' ה"ה משום דאין לו קליפה חשיב כבשר ממש אבל אם הי' כשאר ביצה הוה שרי דהיינו כמ"ש תוס' דף ס"ד ד"ה רקמה דמכילת עוף טמא לא יצפינו ביצת שרץ לכך נריך דוקא רקמה ות"ל ביצת דג טמא דליכא קרום שרי ועיי' חס"ו סי' ע"ח שמבואר כל זה בדבריו וכיוונתי לדאתי' ות"כ י"ל דרמב"ח לא ס"ל כרמב"ם אלא דביצי דגים תע"ג שאין להם קליפות לא חשיבי כבשר ודומה לניר דגים אלא לאסור אלא מדרבנן כמו כן ביצה דגים הינו מגוף הדג אלא כיצד ומני לא אסור אלא מדרבנן הלכך פסק לקולא וי"ל דגרע ביצה מניר לניר זיעה בעלמא ביצה חשיב בסרוח מעיקרא כיון שאם מת"ז וכשנפשה ביצה רחוי לאכילה לא חשיבי כבשר וכמ"ש תוס' סוף דבריהם שם ד"ה רקמה :

סימן תקל"א

א) מה שלא כ' רמ"א סימנים בקרבי דגים וכ' הש"ך ואחרונים דס"ל דקרבי דגים לי"ל סימנים והקשה עליו הש"ך משו"ת ופוסקים בתבתי די"ל דגם רמ"א ס"ל דיש סימנים לקרבי דגים (ב) מ"ש רמ"א דעבו"ם נאמן באומר אני מלחתים רשב"ם בשם רמב"ן הנה מדברי רמב"ן אין הכרע אבל הריטב"א מפרש לדברי רמב"ן כרמ"א ואפי' בנימוחו נאמן העבו"ם וישוב אשור שכ' שדג פלוני שהור נאמן אפי' אינו מומחה בבשרות :

בש"ע ס"ז קרבי דגים היום ניקחים אלא אומר לו ישראל אני מלחתים בפ"ך ס"ק כ"ד כ' דעת המחבר אלא כ' סימנים בקרבי דגים דס"ל כמ"ם ה"ה בפ"ג ממ"ם לדעת הר"מ שהוא פוסק כר' זירא ומלישא דר' זירא לא מהני בקרבים שום סימן והקשה הפ"ך דהא הרי"ף והרמ"ם ורשב"א והר"ן וכל הפוסקים שכתבי דקרבי דגים שהם לבילי דגים בסימנים וכן הסוגי' מכרעת כדבריהם ול"ל דאין הכרח לומר הכי דהפ"ע ס"ל לליכא סימנים לקרביים אלא משום דלמה ל"מ להניח הסימנים דהא הסימנים היו מעלה והיו מוריד כמ"ש מיד בסמוך דגם בספי' ח' קמ"ל אפי' ליכא סימנים אין סומכין עליו עד שיאמר אני מלחתים ואני מלחתים מהני אפי' בנימוחו וליכא סימנים וכ"כ פר"ח ס"ק כ"ד ות"ת ת"כ למה ל"מ כ' הפ"ע בספי' ח' סימני ביצים כיון דסימני ביצים בדין זה במלוחים ליכא ל"מ בסימנים י"ל דאגב חורחי' רלה לאשמעינן דדג טמא יש לו ביצים אלא סי' קרבי דגים דפסק לקולא אאין ביצה לדג טמא ות"ת דה"ל להניח סי' קרבי דגים בסניהם כדיש דולחי טמא ליכא ל"מ כ"כ כיון דאפי' ח' כד ות' חד ממי לוסר בהגה אז עכו"ם וכפ"ך ס"ק כ"ה חולק על רמ"ח וכ' דאפי' בשלימות לא סגי על דעת רמב"ן סיהי' נאמנות לגוי באומר אני מלחתים ובספרו החדוך הביא בשם רשב"ח שכ' הרמב"ן אפי' בנימוחו הגוי נאמן באומר אני מלחתים ואמה פה קדום הרמב"ן לא אמר דבר זה וכ' הפ"ך ואין לדקדוק של רשב"ח כלום ור"ל דרשב"ח כ"כ מדכ' רמב"ן דלא אלי מסתמיע ס"מ דאפי' בגוי נאמן ובאחרוך מיושב זה אין רחי' דגם גוי נאמן ע"כ לממש הפ"ך לא הי' לו חדו' רמב"ן על ע"ז והביאו גם הריטב"ח שכ' שם הרמב"ן דף מ' רס"י ז"ל מפרש מומחה זה בקי בהן כו' אלא מה מומחה נאמן והטעם מפני שנחשדו עמו האדון ליקח קרבי דגים ועוכרין מן העבו"ם בחזקת שהם טהורים ואמת טמאים הן ואם אמר אינה מלחתיהו נאמן למירתת משום דלא אלי מסתמיע לי' אבל לא אמר אינה מלחתיהו אלי מסתמיע לי' אמר ישראל אכרן לי בחזקת טהורים והטעני ודאי לא אלתת להיתמר בפ' ח"ע גבי ביצים שאם אמר של עוף פלוני טהור הוא דנאמן דהתם נאמן ע"ל מדכ' דדמי לאמר של עוף פלוני טהור הוא דנאמן חלא גוי נאמן חלא מומחה ה"ל למירתת משום דמיעבד ליה ניסא ומיהו אפי' גוי מומחה אינו נאמן אלא בשאר מיני בשר אבל לא בקרבי דגים דאין ניסא בכל יום ואפי' בשאר מיני בשר לא מהני אלא אם כן אמר שהוא מומחה מעיקרא ואפי' הכי לא מהני

וריטב"א כן הקשה מהרוך מש"ך ופ"ת סקכ"ב י"ל לדעתי' לרמב"ן דמלאתיהו חנה עדיף מחנה חזקיה דחנה חזקיהו גוי חיו וחנה ומלאתיהו חפי' גוי וחנן דמירתת חנה כחולין מקשי לדעת הרמב"ם לעיל"ד דחנה מלאתיהו הוה כחנה חזקיהו מ"מ כמו דחנה מלאתיהו וחנן ישראל שחיו מוחזק בכשרות גם חנה חזקיהו וחנן עכ"פ קשה על הרמב"ם דלריך ישראל שחיו מוחזק בכשרות דוקא כתומר של עוף פלוני ולא שני בחזקיהו · חנה ע"כ דסוגי' דהתם של ע"פ מיירי חפי' בגוי מהני מירתות מ"כ חני מלחתים ג"כ י"ל סברת מירתת מ"כ חני מלחתים מהני גם בגוי כ"ל וכן ליכא ועיי' לקמן סי' פ"ו סעי' נ"ם ביאור הרמב"ן מקו' דרמב"ן הכ"ל ולפי"ז יפתי שם על הר"מ קו' ר"ן עיי"ש :

סימן תקל"ב

א) לפי' הב"י בשור י"ל דלא מתיר השור דג שאינו שלם בלועם אלא בלא ידעינן כמה שהי' במעיו די"ל תרתי לטיבותי' לעיסה ושמא כבר שהה כדי עיכול איסור ב) ולדעת הש"ך בדעת השור אם הדג אינו שלם מותר דנראה שנעשה מחמת דעיכול שלט בו והוי עיכול (ג) טעם דמנ"ל לשור באינו שלם דהוה עיכול :

בש"ע סעי' י' דג טמא שנמצא במעי' טהור אסור ז"ל השור דג טמא שבלע דג טהור אין שנמצא במעיו אין איזה לאזן מותר אפי' לא רואינו שבלעו וכל עניו שנמצא בו אין דרך בית הלעי אין שנמצא דרך בית הבליעה וטהור שבלע דג טמא אסור דלא חזיב כמפוכל כיון שהוא שלם אע"ג דכ"י אע"ג דהרמ"ם וטהור שבלע דג טמא אסור בהכילה תימה דבמם' חלוחת פי"ח כמה תשהה במעיו ג' ימים מעל"ע ובעופות וכדגים כדי שתפול לאור ותשרף חלמת חזיבה כמעוכל וה"ב ס"ב תשתרי ויש לחלק בין איסור לטומאה וס"ר ר' משה ז"ל מחלק בין היכי שאכל ולעשם בשיניו וכין היכי שבלעו שלם כי הך מתני' דבכאי לא חזיב עיכול עכ"ל וזהו שכ' רבינו דלא חזיב כמעוכל כיון שהוא שלם עכ"ל הכ"י והקשה המעדני מנלך דהא הטור בח"מ סי' תמ"ז מביא דעת ר' משה וחמ"ז כ' וי"ח שאין לנמוד איסור מטומאה לזה הסכים מ"ח הרמ"ם ז"ל ונאמר בקושי' והש"ך תי' דגם הרמ"ם מודה בחירולו היכי לעשו בשיניו חזיב כמעוכל אלא דלא ניחא לי' דמשמה דחלוחת מיירי בלועם [דעופת משתמת בולעין שלימים] ואפי"ה הוה עיכול מיד לזה תי' דלא יפינן איסור מטומאה ע"כ והפלתי הקשה ע"ז מהיכן הוליא ס"ב הטור להקל בחיסור שם לעשן כיון דקושי' ליכא לאיסור מטומאה לא יפינן ולא מציון סברא זו בתוס' ורמ"ם ע"כ ול"כ דשפיר נמלא בר"ם שם ובתוס' מנחות דף ס"ט שכ' משברא יש לומר כן בלועם חזיב עיכול וכו' ס"כ חע"ג דחין הכרח לומר כן מכח הקו' דמחלקין בין טומאה לאיסור מ"מ מנד משברא יש לומר כן לר"ם ותוס' מכ"ם בכידון דיבן דלא ידעינן כמה שהה במעיו שאם חינו שלם והי' לעוס דים להתירו מחמת שהוא לעוס ושמא שהה כדי עיכול להוליא חפי' מידי איסור מחמת שלא מלאתו דמתיר הטור חלא כאן וכאן חיכא תרתי לטיבותי' לעיסה ולא ידעינן כמה שהה . ומה שהקשה הפלתי על הטור דמתיר לועס ס"כ בסי' פ"ח כשרה שנקה מטרפה לאוסר הטור בגלוי ואמאי הא במשקין הוה ודאי כלועס ס"כ הוה עיכול וכ"ל דלא קשה דשתם ידוע שבזמן מועט כשמתחמם מחלב נעשה קרוש וס"כ כל זמן שהוא גלוי לא שהה עדיין שיעור עיכול לרמב"ם דס"ל שיעור עיכול כהמה מעל"ע מכ"ם לדעת ר"ם ג' ימים עיי' לעיל סי' תקי"ח אות ז' ד"ה וכנ"ל :

וד"ש"ך סי' לדברי הטור דשם לא סי' שלם אחר הבליעה ממילין דעיכול הוה והקשה הפלתי מלגודה בפ"ק דכתובות שכ' לפי' לדברי ר' משה אין להתיר אחה בפשה דנשתמת בלפה שלמה ולא הוה עיכול משמע דבבשיו הוה בלתי שלמה ע"כ וז"ת דמ"ל להקשות מלגודה לטור וכי גברא מגברא קמרמית ולא דמי דשם אחה שכ' מתני' שהי' שלם משמע דבשיו הוה בלתי שלמה ע"כ ולא מלינו בשום מקום שנאמר בשפה ואחו דכין שנתבלבלה ללמוד מחמת הבישול נאסרה אבל כאן בשחיו שלמה שנתעכלה ללמוד מחמת הבישול נאסרה אבל כאן בדג בשחיו שלמה דנראה שנעשית כן מחמת העיכול :

וא"ש לטור מה שהקשה הפל"ח לפוסקים דמחלקין דמשנה מיירי בלא שהה שיעור עיכול שלריך להיות בחיסור חו לר"ת דף כריב"ד דשיעור עיכול בדגים מעל"ע [כך כ' כוונתו] הא מתני' שתמה לא שהה שיעור עיכול ולישה עיכול ופר"ת הקשה לש"ך קשה למה כ' הטור כיון שהוא שלם לא סי' עדיין כ' דמיירי בשלם וכבי הל"ל מש הוא שלם וי"ל כמ"ש תוס' מנחות דף ס"ט שבלעו משמע שהוא שלם וח"ש לשון הטור כיון שעדיין הוא שלם :

ואולם עוד כ' הפלתי על הש"ך שדברין מדשים דהיינו ח"כ מה רחה הטור שכ"כ דחם חינו שלם דהוי עיכול ול"ל דרחה הטור שהרמ"ם מביו כ' תי' הא' דמחלקין בין טומחה לחיסור דהיינו בטומחה שיעור עיכול כדי שתפול לאור ותשרף ויש מומרת בחיסור לא חתמר בחיסור שיעור עיכול כמה יהחה וחמ"ל תי' הר' משה דמתיר בלעיסה מיד וחמ"ל כ' הרמ"ם דברי ר"ת דשמח חפשר להחמיר כריב"ד בחלוחת שם דס"ל שיעור עיכול בחני' דגים ושופות משל"ע וכיון דלריך להחמיר מספק ממילה חין להקל בלעיסה כה"ר משה ז"ל כי תרוחו לקולא וחינו מוכרח והיותר מהג' תרוצים הוא תי' הא' דבחיסור לא ידעינן שום שיעור שיהוי שיהי' מותר הלכך בח"ח סי' תס"ז כ' דהרמ"ם מפרש לשם כהר"ר משה דהא דעת הרמ"ם שים להחמיר ח"כ חתי' לחלק בין טומחה לחיסור הוא היותר חניר שכך כ' בסי' תס"ז דחמלק בין טומחה לחיסור שתי' זה יותר חניר וקשה למה לא קחני בחשה שיעור עיכול בחיסור כמה הוא בדגים לת"ק דריב"ד ולחן לומר מסתמא לא יהי' יותר ממעל"ע כריב"ד מל"ל הא דהא ריב"ד חני בטומחה מיירי ודלמא גם הוא מקיל יותר בטומחה מבחיסור ול"ל דסמך התנא מדחנן שכלעו די"ל שהוא שלם כמ"ש תוס' מנחות לתי' הר"י משה ממילה משמע מכך ממנה שלם כמעיו כמו שהי' בבליעה דאז ליכא עיכול אבל בלא ממנה שלם הוי עיכול :

ובס"ך ל"ח הקשה הש"ך דלמה כ' הטור שהם דחסור דמשמע אפי' יש לחזן דומי' דריבה הא הרמ"ם כ' כהדי' ביש לחזן שרי דמשיב כעיכול וכ"ל דהא דברי רמ"ם הם דברי תוס' שדייקו מברייתא דת"כ דתני' דג טמא למה במעי' דג טהור אסור לכך נקיט במעי' דלמא דוקא במעי' אבל יש לחזן שרי הכא תוס' כ' דק דלמא וי"ל דס"ל לטור דממה מסמע ג"כ שהוא שלם חלא כמו שבלעו ונקיט שפיר במעי' לדיוקי הא אם חינו שלם חלא חסר הוא עיכול אפי' הוא עדיין כ"נעיו אבל כשהוא שלם י"ל דלא הוי עיכול ואפי' יש לחזן וח"כ ליתא לדיוקא הרמ"ם זה ס"ל ביש לחזן הוא לעולם עיכול וס"ל לטור הרמ"ם כ"כ לדברי תוס' ותוס' כתבו כן לאד תי' במנחות דף ס"ט שכתבו דמעשה דזחבים שבלעו שני תיטוקות וטהרו חכמים חת הכשר דכשרי רכיך הוי עיכול ונמה בדג טמא כמן חסור ולא הוי עיכול ותי' כאד תי' דהתם מיירי שיש דרך בית הלעי הוי עיכול וח"כ למסקנא שכ' הרמ"ם תי' דחין דומה חיסור לטומחה ועוד תירוצים אחרים חו חין רחי' להחיר ביש לחזן מביח דהוי עיכול ומח"כ הל"ל ממי ליכא רחי' לדעת הטור זה ס"ס יש לחזן הוי עיכול אפי' יש לחזן והכיח שכן דעת הרמב"ם בפ"כ מה' טומחות חת שכ' בעופות ודגים מעל"ע בד"ח בשאר הכשר תוך כי מעיים חבל זאב שבלע תיטוק והקיחו דרך בית ריעי הכשר טהור הוא רש"י ותוס' כמס' תעניח דף כ"ב פירשו כגון שהוא במעי חין עיכול ומתבלבו שם ח"כ משמע דיוקא לזחן מבית רעי ממי חין עיכול חלא בשהה כמעיים ושם נתחללו ונשמע חפי' בלעיסה לא הוי עיכול ביוקא לזחן דשתם זחבים בשיים לעשו וכמ"ש תוס' מנחות דף ס"ט משמע דש"ל בטור דלא שרי בשלילה חלא בבלעו שלם ועכשיו חסר ורחה שהוא חסר מחמת העיכול חז מותר חבל לא בלועם ואפי' יש לחזן חע"ג שחינו שלם כיון דליכא הוכחה שחסר מחמת עיכול :

ועי"ל סי' תק"ט סוף חות כ' דלר' יעקב דחוסר דבש זנין ורב שבת ס"ל כוותי' דג טהור שבלעו דג טמא ג"כ חסור ולא ס"ל כהילוק שכ' תוס' משום דמ"כ מתעדב מלחיחות הגוף ומ"כ חין רחי' מת"כ שכ' תוס' דקחני שנמלח במעי' משום סיפח הח ביעא לזחן מותר חלא משום ריבת דג טהור בדג טמא דוקא במעי' מותר חבל ביעא לחסור כמו מ"ר לרב ששת לר' יעקב והת"כ לחיא כר' יעקב :

סימן תקל"ג

(א) קו' על סדר תוס' דמנחות וקושי' דלא נמצא מקום מה שמתירין ראשונים בעיכול ולא מחלקים בראוי לגר דאסור ותוס' מנחות באמת כ"כ אלא שאין להם סדר מכ"ש לרב האי גאון דמתיר מה"ת מיד שבלעו הדג שהוד לדג שמא · ומה שנראה מתוס' ביצא לחוץ דרך בית הריעי מה"ת מותר אין ראי' כלל (ב) עוד קושי' אתי' דיש לחלק בין איסור לטומאה דהא לעיל מיני' מדמי איסור לטומאה (ג) בא"ז ותוס' בבורות ס"ל דהלכה כר' מאיר דנבלה לא פסולה אלא באינו ראוי לכל א"כ יותר קשה אמאי בעיכול אסור הא לכלב ודאי ראוי ושומא דמלתא שאין העיכול עושה היתר באיסור אבילה אלא בראוי לגר או לכלב תליא לכל מאן דאי"ל הכי :

בש"ע דג טמא כו' בסי' הקודם כתבתי ביחור השור ודעת הפוסקים מחרוניס וכחן מכחוב מה ל"ע וקשה לדידי לרמ"ם שתי' חיסור מטומאה לח מדמיון מ"ש כ' השוב בחיחו שלם מותר וקשה בהכילה תני' בחיחו רחוי לגר דמ"ם מבלה ח"כ כיון דרחוי לגר מל"ל דשרי ומל"ל דע"י עיכול חשיב פירשה חו שפרה וקו' זו סובב על תוס' מנחות דם"ס ד"ה דבלע בחיטין שבגללי בהמה חם לקטן להכילם מטמא טומחת חוכלן דלא הוי עיכול ותי' תוס' טומחת חלוי ברחוי לגר ולכלב ע"כ (ולפי"ז בהכילה דמי תני' ברחוי לגר ולכלב לא תני' בעיכול חלא ברחוי לכלב) . חבל מזחכים שבלעו תיטוקות וטיהרו חת הכשר וטיומחו העלמות ח"ם דטומחת חת לא תלית חלא בעיכולי ומח"כ הקשו תוס' מהא דתנן דג טהור שבלע דג טמא חסור בהכילה . ותי' בתוס' שחי טומחה דחפוסי טומחה לא מפסיק . וקשה דמה הקשו הא בהכילה תני' ברחוי לגר ולכך חסור בהכילה ולא קשי' ממי ע"ז ממתני' דהחלות הקשו תוס' מח"כ דנתן העיטור כדי שתפול על החור ונשרף דהתם מיירי לעניו כשר כמה דתני' בעיכול חבל בהכילה דתניח ברחוי לגר הלכך חסור בהכילה :

לכן כ' תוס' מנחות היינו מסורה הלא כמ"ש בתוס' בכורות דמקשי ממתני' דבכורות לחסור בהכילה ממתני' דתהלות דהוה בדגים עיכול כדי שתפול על החור ותשרף ותי' שפיר דיש לחלק בין חיסור לטומאה · אבל נ"מ מקשה כיון לחיסור הכילה תלי' בריחוי לגר ת"כ נ"מ כמעי הדג דשרי בעיכול אע"ג דריחוי לגר מכ"מ לרה"ג לתוס' במנחות הל"ל משום דחפוצי טומאה לא מפסיק דמשמע בחיסור רק מדרבנן ובכילה בפיה ז' דבהמ' לי"ל הלא מפסיק טומאה ת"כ משמע מה"ת מותר מיד שבלעו הדג טהור דומיא דקשה דשרי הוא חזי לגר כמו שהי' מקודם ומאחי שרי מה"ת . אבל לתוס' ניחא דהתם בטומאת מת דוקא · טהור דכמת חזלין בתר עיכול וזה קשה לכל התירוצים להר' משה דמחלק דתהלות מיירי בלעיסה ואז מותר בהכילה מנ"ל הא כיון שהוא רחוי לגר

ואמנם מתוס' בכורות משמע בעיכול סיולא לחוץ מה"ת שדייק מברייתא דת"כ מהפסוק דוקא דג טמא במעי טהור מותר אבל בשיצא חסור הרי בעיכול יותר ולא תלי' בריחוי לגר נ"ל דלא מוכח כלל די"ל דנקיט בטעי בהמה לאפוקי בשיולא מבית רעי שתמא נעשה ריעי ואינו רחוי לגר :

(ב) **עוד** קשה דבכורות לעיל מיני' קאמר דשליא של ממור מותר משום דהוה פירשא ופציט לי' טומאתה הרי דמה שהוא פירשא לעניין טומאה הוה פירשא לעניין חיסור ת"כ בעיכול דמי הוי שרי מטעם דהוה פירשא והמיך כתבו תוס' חמ"כ דיש לחלק בין טומאה לחיסור :

ובא"ח סוף המקשה כ' דשליא של נבלה אז טריפה שתשבלה עם בשר כשרה שאינו מוסרת לפירשא בעלמא הוא הוחיל ולא מטעם טומאת מוכלין דמשכחן בפ"ק דבכורות דיליף עניין מכילה מעניין טומאה והביא סך והכתי לעיל דפשט דשליא של חמור מותר כמו דשפור לעניין טומאה והוכח בהג"א בפ' כהמה המקשה בסופו ומ"ם שם הא"ז וכ"ת הא תמרינן נבלה עד לבלוע י"ל דס"ל כמ"ם בשי"ו קמ"ל סי' כו' דהלכה כר"מ דבלה בעין חסור עד שאין רחוי לבלוע . וכ"כ דס"ל תוס' שכ' כאן בבכורות לחלק בין חיסור לטומאה ות"ל לדבריהם לעניין טומאה נעשה מהר יותר אינו רחוי ופירשא מלעניין חיטור הא בבכורות לקמן דף כ"ג ע"ב כ' תוס' להיפך לר'

יוחנן שם דלעניין טומאה הוה עדיין לחוי כל זמן שאינו רחוי לחכילת כלב ולעניין חיסור חכילה שני בחינו רחוי לגר · אלא ל"ל דפסקו הר"מ ור"ל דפסקו כר"מ ור"ל סתם מתני' ג"כ כר"מ הלכך גם בחיסור הוה נבלה עד שנפסל מחכילת כלב ממנס כן עדיין קשה על ר' יוחנן דס"ל טומאה חמור מחכילה ועוד ת"כ הוגדל החיך בנבלע דג טמא לגר טהור מותר בשתעכל לעור שאינו שלם ותפני להר"מ בלעיסה מה מהני עיכול כיון דעדיין חזי לחכילת כלב ות"ת שליא נמי חזי לכלב ותפני"ה שרי לכר' תי' אם ת"ז דסתם דתמרינן נבלה על לכלב היינו היכי דמעיקלא חזי' לאדם כדאמרי' כפ' בס שחיטה ות"כ הדג טמא שרי קודם העיכול חזי' לאדם לא פקע מני' חיסורי' עד דלא חזי' לכלב וכפי' שלפני זה כתבתי להטור מתיר בטמא הדג אינו שלם כמעי הדג טהור דשרי דלכ"כ כיון דיש חילוק בין חיסור לטומאה ס"ל לפרש שיעור העיכול לעניין חיסור . ומתם לקושטא אין מזה ראי' כלל לדרכה דסמך לעניין חיסור חכילה ככר מבואר במקומו למען דס"ל בנבלה בדלא חזי לאדם ולמען דס"ל עד דנפסל מחכילת כלב ס"ס מסתמא הכא נמי דיעת הכי :

וברכה סי' רל"ח דוחה מה שרוצים להביא ממשנה דחלות דין עיכול לעניין חיסור ולהתיר חטה שנמצא בזפק בשסח ונגלה או שתבשלה עם התרנגולת וכ' דמה עניין פסחים אצל חלות וכו' ועוד דאין חיסור בלוע מתבטל להא דג טהור שבלע דג טמא אסור בחכילה אלמא בחיסורי' קאי משמע בחיסורי ליכא משום עיכול כלל וקאי בשיעורי' ברחוי לגר או לכלב . ומה שהקשות דלמא מדמי לעיל מכך משמע חיסור חכילה מטומאה י"ל עי' ברש"י שם ולעיל סי' תקס"ז לות ו' מכל מקום הכא בפר"ח ופר"ת כ' להחמיר ככל התרוצים ולמ"ש יש להחמיר דאפי' חיטו שלם כל שהוא רחוי לגר או לכלב לכל מאן דאי"ל ה"ס בבלוע אין העיכול מעלה ומוריד וכן י"ל לכל הפוסקים שמתירין לחלק מחלות דמיירי בטומאה וכין חיסור כמו שהביאם הרבה פוסקים דחשוטים דהכי ס"ל בפ"י מ"מ סוס"י תס"ז דכולהו הכי ס"ל דבחיסור לא תלי' בעיכול וי"ל גם הטור הכי ס"ל ומ"ש כיון שהוא שלם ס"ל לאפוקי מס הוא ניחוח דאז חיטו רחוי לגר ושרי :

סימן תקל"ד

(א) ביאור דעת הר"מ מן הגמ' מה שפי' הסוגי' והוא דעה א' סע' ב' (ב) אם עולה המים למעלה משפת הקיר או שנפרץ הדופן ונעשה זוחלין לחוץ אסור כל הבור אע"ג שאינם נמשכין לרעת הר"מ (ג) הפר"ח דקדק מהר"מ ומסה"ת דאם פירש לרופני הכלי דשרי ה"ד עם המשקים ולא בפ"ע ובפמ"ג כ' מרשב"א משמע דשרי בפ"ע ודחיתי לפ"ח שאין מר"מ ומה"ת ראי' לדבריו מ"מ משום בל תשקצו אסור אפי' לדידי' לא מאוס אלא לרובא דעלמא מאוס בטלי' דעתי' אצל רובא דעלמא (ג) ישוב אשור שלא הביא דברי אביו הרא"ש דאסור לשאוב בכלי מן הבור (ה) תי' אקו' חכ"א מנא לן דאם פירשו התולעים שבכלים אסור וקו' פרמ"ג ש"ך סק"ז מנ"ל שאר משקים תולעים נדלים בתוכם שרי הא בקרא במים כתיב :

(יג) **בש"ע** סע' ו' שרצים הנדלים במים שבכלים · בגמ' ת"ק כל שחיטם מוציאין מותר דדרים בכלל ופרט ותנא דבי ר' ישמעאל דרים בריבוי ומיעוט ומאן דדרים בריבה ומיעט מרבה יותר מ"ש מריצין ונעיצין ג"כ מסור ובורות ושיחין להתירא דקתני מתחיה בר יסודא מה ראית לרבות בורות שיחין להתירא ולהוציא מריצין ונעיצין למיסורי מרבה מי בורות שיחין ומערות שהן עשוין בכלים וכו' וכ' הר"מ בפ"ב מה' מ"מ הלכה י"ו שרץ המים הנברא בבורות שיחין ומערות הואיל ושחם מים מוכנין וזהרי הן עשוין הרי הן כמים שבכלים ומותר והוא דעה הא' בפ"ע בפ"ב הנדלים במים שבמריצין ונעיצין שהם מוכנין ואינם מוכנין ים מוסרין וים מתירין ס"ל מריצין ונעיצין לא מסור אלא כמוכנין מבל במין מוכנין מעפ"י שהם מוכנין :

וכ' הט"ז נדעת הר"מ דס"ל במריצין ונעיצין שאינם מוכנין וזוחלין מסור לכ"ע כר"ן דין לתדבר"י וכן לבריית' דת"ק ודחי לה ס"ל הכי ולא פליגו אלא במריצין ונעיצין שאינם מוכנין ולא נמכרין לתנא דבריית' זה הוא בבורות וכלים ולתנא דבריית' מסור כיון שהוא גדול ואינו דומה לכלים שאינם גדולים כל כך ואפי' בכלים ממרינן לחם הוא מחזיק יותר ממ"ם בלא בטל מתורת כלי וס' הר"מ כתנא דבריית' וקשה לליכא רמז במחלוקות זו ועוד דמשמע בכלי גדול ממ"ם גם כתן מסור לתדבר"י כ"ז ס"ל לתמעי' בכלי גופי' ועוד הא טעמא שם בגדול ממ"ם לחינו מטלטל מלא וריקן לפ"ז בטל לגבי קרקע ולפכי אינו מקבל טומאה מ"ש מיל"ל במריצין ונעיצין מפני שהוא גדול תפ"ל שהוא בקרקע ואינו מקבל טומאה וכורות ושיחין נמי אינם מטלטלין בכלי ואפי"ה שרי :

ול"נ לפרש לר"מ עפ"י דרכו של ס"ז דס"ל הת"ק בדרים בכלי ופרטו ולא מסור אלא מוכנין ולא קשה מה רחית לרבות מוכנין ולמעט מריצין ונעיצין

כמוניח למוד סגי וכ"כ בתו"ה כלל מ"ח דין ז' על הרמב"ם הם מוסכין לסורין לפי' שמ"ל מוניח ומבוח :

(ג) **לפיכך** שומה ושותה מסם . כ' הש"ך משמע לפי' משום מסקנו מין בהם כיון דאין כוונתו אלא לשתות המים וגם אינם בעין כשר"מ ס"ק ו' בשתגדל התולע במים שבכלי ופי' כדופני כלי דשרי ס"ד בחזר לתוך המשנה אבל לכתלו בעין אסור ודייק הכי מר"מ פ"ע שכ"כ ואם פי' לדופני כלי וחזר למים מותר משמע דוקא עם המים וכן דייק מם' התרומות ובפרמ"ג בש"ז סק"ד הניחו בצ"ע מרשב"ם בחדושיו שכ' פרחה לחוויר עולם ממון לכלי וקלטה הוה בעיא דלא ליפסטי ואסור משמע הא בדופני כלי אף שלא חזרה מותר . ולכאו' יש לקיים שניהם דהא דמשמע מרשב"ם דמותר היינו משום שרץ השורץ אבל אסור משום כל תשקוי מדרבנן לכך צריך לחזור למשקה לר"מ ופס"ת וכ"מ אם לרוב עולם מאים ולדידי' הינו אף אם מותר כמ"ש הספר"מ כאן אות ג' ממש כ' שהין דאי' לפי' ח"מ בהתרומות והר"מ דמ"ש הספר"מ שכ"מ שם' התרו' ודאי כוונתו מ"ש בפ"ת בסימנים בתחלת הספר שכ' אם פירשו בדופני כלי מותר לשתותן עם המשקה ואם סינהו כו' ופרטו שם אסורין עכ"ל דמשמע דוקא עם המשקה שרי הא בפנים כ' שם"ת להיפוך שכ' וז"ל ואפי' הלכו מיים בדופני כלים או בדופני הכוורות חון למים מותרין משמע דתולעים עלמן מותרין על כן נ' דמ"ש בסימנים דמותר לשתותן עם המשקה נקיט עם המשקה משום סיפא הא אם סינהו ופרטו משם דהוה פירוש לאסורין לפי' עם המשקה דהיינו הכי כדאי' לקמן שעי' ג' ח"כ גם מהר"מ אין רצוי' דגם הר"מ כ' אם פי' בדופני כור וחזר למים מותר המסכן ופירשו לפי' חזר לכלי אחר שסינהם לאסור וכו' לכך נקיט בפי' לדופני הכור וחזר מותר משום סיפא הא בפנים לפי' חזר לתוך המשקה לאסור . ומ"ש הפמ"ג בש"ז סק"כ בשם פר"ח לפי' מקום לכ"ע ולדידי' לא מקום מותר וכש"ך ס"ק ג' כ' בשם כנה"ג דאסור עי"ל סי' כ"ג שהעלתי מהרבה ראיות דאזלינן בתר רובא דעלמא אם הוא מקום ולדידי' לא מקום בטלי דעתי' מלא הרוב :

(ו') **אבל** לאסור לשתות בכלי ולשתות משם בלבוש משמע הגם זו ועמד עליו בש"ך ומאי תמה על הטור שהשמיט דין זה שהם מדברי מביו הרמ"ם וכ"ל דהגה ז"ל הרמ"ם י"ל דוקא שותה ושותה אבל בכלי לאסור לגמרי פירש בדופני מגת וי"ל דאורחי' דמלתא קתני וה"ה בכלי נמי מותר ולא מיישינן לגמרי פירש בדופני מגת כל כמה דלא מזיגת דפירוש ולקמן בשמעתין משמע כל היכי דמי מיישינן דילמא פרים עכ"ל ויש לדקדק בלשון הרמ"ם כיון דאורחי' דמלתא קתני מ"ש מכ"ל דכלי נדע מן הכור דלמא לפי' ולדי' פי' בדופני כלי בפנים שמשך כה שרי כמו מי הוה פירוש בכור דאין מילוק בשותה בכלי עם המים מהכור כיון שתמיד הוא עם המשקה והא דקאי שותה אורחי' דמלתא קתני ותו יל"ד בלשון הרמ"ם שכ' בשמעתין משמע דאוכל היכי דמי פי' אסור מיישינן דלמא פי' הא ממ"ם ולא מיישינן דלמא פירוש בשמעתין בהכלי פשיטא דאסור אלא דלא מיישינן דפי' מ"ל ה"ל לומר בקיצור דלקמן בסוגי' משמע דמיישינן דלמא פירוש אבל מלשון שכ' ולקמן בשמעתין דכל היכי דאי פירוש אסור משמע דלא בריהיה לרמ"ם אם אסור לפי' בפירוש ולכך ס"ל לטור דהרמ"ם תי' כ' תרוייהו אתי' הא דאורחי' דמלתא נקיט שותה מ"ש אין מילוק בין הכור ובין הכלי שאב מן הכור מ"ש לפי' פי' בדופני כלי מבפנים מותר כמו בכור אחלה אם פי' בדופני הכור כיון דאם דנקיט שותה ל"ד אלא ה"ה בשותה בכלי ומ"ם הרמ"ם ולא מיישינן דלמא פי' בדופני הוא תי' אחר והויו שלא ולא מיישינן הוא ויו מחלקות ועוד קשה על הי"ת דאסרו לפי' בלא ידעינן דפי' בדופני כלי וז"ש לפי' לדבריהם דשותה דנקיט שותה דוקא בכלי אסור לשתות בכלי אסור היכי דפי' בדופני כלי אסור לשתות בכלי אסור אפי' בידוע שפירש בפנים בכלי שאינו נמי מותר ולית מוסרין לפי' בספק אם פי' בפנים נמי אסור הכריע דעכ"פ בידוע שפירשו אסור וה"ה דשותה דנקיט הוא דוקא דשרי בכל עניו לפי' בידוע שפי' אבל למיחוש ג"כ לשמא פי' סומך על הרמ"ם דשרי להא הרמ"ם מתיר לפי' בידוע שפי' :

(ה') **בחכמת** אדם כלל ל"ח הקשה מ"ל לאם פירשו תולעים שנכרתו בכלים אסור בימה כיון דהתירה תורה בימים ובנחלים כל שים לו סניפיר וקשקשת וכבורות וכלים לפי' כתין לו וה"כ י"ל כאם שחלו שי"ל סניפיר וקשקשת מותר לפי' פי' לגמרי ה"ה בכלים בימה כתין לו דשרי נמי לפי' פי' לגמרי . ותי' מדכתיב בפרשה ואת נבלתם תשקצו לרבות יבחושין שסינהו הרי שפילשו לאסרה תורה ע"כ כך הוא ני' הרי"ף אבל ני' אלמו מכל שרץ דרשינן לרבות יבחושין שסינהו וקשה תרוה דבמ"ת הא כ' דלא דרשה גמורה מפסוקים אלו דהא ואת נבלתם תשקצו דרשינן לקמן ע"ב לרבות את הדרכים שבכאמה וכל שרץ מילנרך לקמן לרבות תולעים שבעיקרי נפנים ותי"ל דשקולין הן לרבות מכל שבעיקרי נפנים וגם יבחושין שסינהו ז"ת דוחתי לא שקולין הן בקו' מכ"ת דתולעים שנדלים בכלים שרי לפי' פרשו דומיא דים שפיר וקשקת דשרי בימים לפי' פירשו זכ"ל בישוב קו' מכ"ת בשלמת בחלו שים להם שפיר כתיב תותם תאכלו

משמע לותם לפי' פירשו בפני עלמן מותרין משת"כ בכלים דמרבין מתאכלו אסר בשים משמע דוקא בשהם עודם בשים :

ואמנם לפי גילסתינו דדרים מקרא מכל לרבות יבחושין שסינהו ים ליישב מה שהקשיתי דהא לריך מכל לתולעים שבעיקרי נפנים דהתם לחמכתא הוא דבן משמע משמולא האמר קשות שהתליע בחיטרי' לסורה משום דהוה שרץ השרץ ולא מבית מכל משמע משפטו' כל מחוכר לקרקע מקרי שרץ השרץ וזה ים ליישב קו' פרמ"ג בשש"ך ס"ק ז' מ"ל דשרי תולעים שבכלים הנדלים מכל משקין הא בקרא לא כתיב אלא את תאכלו מכל אסר בשים ולהכ"ל י"ל דקשה קו' הכ"מ מ"ל תולעים שבכלים שם פירשו לאסור וכתבתי דמוכח מדכתיב בחיטרי' שבכלים דמותר מתאכלו כל אסר בשים מ"כ קשה כל שרץ לרבות שם סינהו לאסור מי קמ"ל דפירשו לאסור ל"ל דהא פי' לאסור ידעין מכל אסר בשים מע"כ דאתי לרבות יבחושין שסינהו משאר משקין כמו שפרש"י יבחושין שסנהן הממלחות במרתף של יין דאסור ג"כ שם פירשו ולפירשו לא לריך קרא כהכ"ל אלא דאשמעינן לשאר משקין הא לא פירשו מותר אפי' בשאר משקין :

סימן תכלי"ה

א) הסוגי' זו דסעי' ג' תמוה הרבה וישובה וגם הב"ח פי' הסוגי' והקשיתו על פירושו (ב) הפר"ח כ' הא דכ' ר' ירו' בחומץ שי"ב תולעים אפי' פי' בתבשיל מותר כ' הפר"ח אבל פי' לדופני כלי אסור וכ' בינת אדם דפר"ח לשיטתי' דאוסר התולע עצמו שפי' בדופני כלי והוא חולק עליו וכ' לפי"ז חומץ שי"ב תולעים אין שום חשש לבשל עם בשר ודגים ואני כתבתי די"ל כפר"ח דבפ"ע אסור א"כ החומץ אסור שמא יתיבש המאכל ואוכ' התולע בעין (ג) טעם לפר"ח אם פי' ממאכל לדופני קדירה אסור (ד) בפר"ת לאו"ה אוסר מבור לכלי אפי' לא פי' לדופני הכלי וכן בתבשיל שיש בו חומץ מתולע אסור משום דפי' על המאכל (ה) בחב"א וחס"ו כ' דעדיף טפי אם אינו מפנן החומץ ואני כתבתי דצריך סינן וסגי בסינן על מטלית עבה ובישול מקודם הוה רק ליתר שאת לכתחלה ודוקא בחומץ אבל בשאר משקין מתולעים עם מאכל י"ל דאסור בלא סינן :

א) **בש"ע** סעי' ג' המסנן מים . לפיכך מסקה שדרך ליגדל בו תולעים אין למנהג בקסמים וקשים בלילה שמא יחזרו ויפלו לתוך הכלי ויהוה למנהג לשתותן הוה מימרת דר"ה דף ס"ז ופריך מי הכי במגת נמי למלמ פי' לדופני' דמגת וחזר ונפל למגת ומשני התם היינו רבינהיו ומגת תימרת דתני' מנין לרבות כורות שימין ומערות ת"ל מכל אסר בשים ולימום למלמ פירום לדופנת וחזר ונפל אלא היינו רבינהי' ה"נ היינו רבינהי' ת"ל רב מסדא לר"ה תניא דמסייע לך כל הסרן כו' לרבות מבחון שסינהו טעמא דסינהן הא לא סינהן שרי והסוגי' תמוה מדא מה שהקשה הב"ח דמה פריך למלמ דוקא במסנן בלילה הוה למימר ר"ה דפירש והדר נפל כמו שהוא הרגילות ומה שתי' הב"ח ס"ד לר"ה דכל היכי דאי פרים אסור מיישינן למלמ פרים ע"ש ז"ל הגה נופי' קשיא מהכ"ת לם"ד לומר הכי ועוד קשה רב הונא מיסורי' קמ"ל והמקשן ס"ל התירא . ת"ל מה מגת תימרת מיכא לר"ה מדרבה לדעת המקשן עדיף טפי לדעת המקשן לא מיישינן למלמ פירום כלל . ותר"ה מדרבה ה"ל להקשות גם מהכרייתא ולמגות גם שם התם היינו רבינהיו ולא קשה מר"ה מבל מ"ל לר' לר"ה לחוסר והכרייתא קמ"ל התירא ועוד מה תולמה הכך כ' כרייתות דמסייני' לר"ה מכרייתא דכלים דפריך ולמלמ פי' בדופני מגת כו' ומשני התם היינו רבינהיו ה"ה ד"ל כן כהכך כ' כרייתות וכבר מסייע' חילוק זה מכרייתא דכלים

ונ"ל ביישוב הסוגי' דהמקשן ה' סובר דלא כר"ה לחוסר פירום אלא פירום שנמרי שרי דומי' דים כו סניפיר וקשקשת דשרי מפי' פי' וכקו' תכ"ת שהכתתי בסי' הקודם והיינו דפריך ת"ת פי' חסור ניחום שמא כבר פירום לדופני דמגת וחזר ונפל למגת ומשני התם היינו רבינהי' . אבל פי' לחסור ע"ז ק"ל מגת תימרת דפירום לחסור ונריך ממילא למלך דלא שרי אלא במקום רבינהיו דתני' מנין לרבות יתום ומערות לא הניח הכרייתא כולי' אבל סמך לחסוף הכרייתא דשותה ושותה מסמע דוקא שותה בכלי לחסור כמ"ש הרמ"ח סעי' ז' משום דהוה פירום ת"כ ש"מ פירום לחסור ויש אלא ע"כ דהא דלא מיישינן שמא פי' משום היינו רבינהיו וכן מסדא מניח . מכל לרבות בחומין שסינהו ש"מ דפי' לחסור כר"ה וגם מילוק דר"ה מוכח דבמקומות רבינהיו מותר לחלכ"ת לחוש שמא פי' בדופני הכלי :

ובב"ח רמי' פי' כרב מסדא דקאמר תניא דמסייע לך בפסוי' דהיינו לחסורה כרב הונא ות"כ ת"ש הסוגי' אבל פירושו קשה לי והוה דהגה הכ"י הקשה למה לא מזכיר הטור לחין לסנינו בקשין כדברי ר"ה שכ' דס"ל לטור שכ' סתם חין לסנן בלילה דחין מילוק דגם במסנן במסננת יש לחוש שלא יפלו דרך הנקבים שם הנקבים גדולים וכ' רמי' לדברי וז"ל והכי מוכח בגמ' מדאמר ר"ח לר"ה תניא דמסייע לך כל הסרן הסורן הסורן לרבות יבחושין שסינהן דסולדך להביא דמה שפרשה התולעת קלת על המסננת תעפ"י שמיד מזרה ונפלה למשקה נעשית סרן החרן מדאיטעריך קרא ליבחושין שסינהן דאי אינתא דמייתי פפירשו לגמרי מן המסננת פשיטא הוא דהוה סרן החרן כשאר שרלים אלא בע"כ דאיטעריך קרא להיכי שמזרו

שחזרו מיד לאחר שהלכו קלת על המסגרת חלמת דשכיחת הוה לחזור מן המסגרת לכלי מדחיעטרך קלת להכי עכ"ל הרי דהב"ח ז"ל הוה קשיח לי' קושין דכפשטי' קשה החיך הוה תניח דמכייע לר"ה דחוסר הא שם ניתא לדכ"ה ולא חיישינן שמא פירוש מ"ש טפי ולא קשה שמא פירוש ולכך פי' בהלי"ל דהתלית דמכייע לי' לר"ה דחוסר מעוש דחיים שמא פי' וחזר ונפל חבל פירושו דב"ה קשה מ"ש דע"כ שכיח מ"מ הא כ' דחיעטרך קרא לפי' קלת וחזר ונפל דחסור חע"ג דלא שכיח בדחו' מה חילוק יש בין שכיח ללא שכיח קרא חתי היכי דחתרמי דדוקא בגזירה דרבנן שייך לחלק בין שכיח ללא שכיח חבל מ"ש הב"ח ליישב הפ' הטור ומסגרת שיש לו נקבים גדולים חיישינן שיפלו יש לומר כן בלא רחי':

(ב) **בב"י** כ' בשם ר' ירוחם חומן שי"ב תולעים חם פירשו לחויר נקרא פירשו חבל מן החומן לתבשיל לא הוה פירשו. וכ' בפר"ה חבל חם פי' מן המאכל ולחזן חפי' בדופני כלי מבפנים חסור דלחו היינו רביתי' ובפ כנפי יונה כ' שחין הוכחה לדברי פר"ח ומן הסברת הי' כ"ל דחרי חפי' פי' מן המאכל לדופני הכלי ול"ד דחסור לשחוב בכלי מן הבור בהג"ה סעי' ו' דחייסינן שמא פי' לדופני כלי וחזר ונפל בשם בכלי לחו היינו רביתי' דמתחלה הי' בבור חבל בזה שמנו על מקום מתחלה ועד סוף שוה לף בשחמה ממשקה לחוכל ובחכמת חדם דוחה לפר"ח כמו דעל המאכל דחרי ול"ל דכל מה שהוה בקדירה כחלו הוה בכלי ח"כ כשפי' נמי מהמאכל לדופני קדירה נמי חמרי' דהיינו רביתי' כיון שהוה בחותו מקום וכי"ב כ' בפרמ"ג בשם"ך סק"י והב"ח כ' דפר"ח חזיל כחן לפיטתי' ס"ק ו' דהחולע גופי' שפי' לדופני כלי חסור כן ה"ל כוותו בחומן דמה דחסור הפר"ח הייטו החולעת שפי' חבל המאכל עם החומן מותר וגם ע"ז חולק עליו הב"ח דהחולעת בדופן הכלי חרי מקום ברע הפיט דומי' דיש לו קציר מותר חפי' פי' לגמרי ומן הדין דגם ברעים הגדלין בכלים מותרין חפי' פי' לגמרי חלא פי' לגמרי דהיינו כפי' בדופן מבחון חסור מקרא דכל ברע כשעילין חבל כשפי' רק לדופני כלי חיטו חסור חלא מקום בל תשקלו:

ולפי"ך העלה שם דחין הטם כלל בחומן שיש בו תולעים לבשלו עם בשר וגיס וירקות חפי' חי דלמה ניחוש לה חי ניחוש שלא יפרום לחוכל חו לדופני כלי ל"מ כל זמן שהמקה טופח עלי' דודחי מותר חלא חפי' חם יתיבש לגמרי המאכל כיון דחין חיסורו חלא מקום בל תשקלו מדרבנן ובל תשקלו לא שייך חלא בשרוחה החולע במאכל ע"כ.

ולי"נ כ' חשובות בדבר חדח מה שמניע חלא בפר"ח דהחולע בפי עלמו חם שפי' בדופני כלי לא חסור חלא מקום בל תשקלו הגם שכתבתי חני בעלמי לעיל בסי' תל"ד בן די"ל בן ואין רחי' לפר"ח שכ"כ מר"ן ומסה"ת חבל ליכח נמי רחי' להיתר דמ"ש החכ"ח דמן הדין נותן דחפי' פירשו לגמרי כבר כתבתי שלא כדבריו בסי' תל"ה חות ס' דלא דמי לים לו בנפיר וקשקשת דשרי חפי' פירשו החם כתיב חותם תחכלו משמע חפי' בפ"ע משא"כ שרעים בכלים מותר מן הכ' מתחכלו בחים משמע שלא שרי חלא בל זמן שהם בחיים ולא פירשו ח"כ בשפי' בדופני הכלי י"ל כיון שחיטו בחים החולע גופי' ומה שכ' החכ"ח רחי' מכלבו שכ' פי' לדופני הכלי חו הבור חין ממעין משם דמשמע משם מחולעים עלמן וכן דייק מהר"ן ס"ל דחין רחי' דה"ם חין ממעין מלשחות מפני החולעים חבל בפ"ע חסורין דחל"כ תיקשי לעפשי' דעכ"פ חסור משום בל תשקלו ועי' בפרמ"ג במ"ז ס"ק ד' שהקשה חפי"ח דחם החולע שפי' בדופני הכלי בפיט חסור החיך בחזר למיט שרי משום דהיינו רביתי' מי התירו ועי' בל שטולו לתוך פיו הוה פי' בפיו ודומה לערך החרץ ח"כ ממילא דיש לחוש בחומן שיש בו תולעים שמא יתיבש הבשר ויחכל הבשר בעיני' ועי' פ"מ קשה דמ"כ בפיו מקרי פי' שוחה ושוחה החיך מוחר:

(ג) **פשטות** דברי פר"ח משמע דחפי"ת דחולע בפ"ע מוחר חפי"ה חוסר המחכל בחומן חם פי' בדופני כלי וחזר ומה שהקשו טעמי דפר"ח י"ל דלא חמרינן היינו רביתיהו בפי' לדופני הכלי וחזר חלא בשהקשה בפ"ע בבריתיהו חמרינן לדעתה לחזור פי' והוה כחלו לא פי' בלל כמו שפרש"י חבל בים בוחל בהשקה וחין השקה בבריתה פירוש לדעתה חלא לחזור עוד ושמי פירוש:

ובזה י"ל קו' פרמ"ג בין לריכה בכלי רק וחזר לדעתי' לחזור פי' והוה בלא פי' מעולם עיי' פרמ"י ומה שכ' הב"ח רחי' דלא בפ"ח דבעית בנמ' פי' לחויר הטולע וקלטו חי מקרי פי' ולפ"ח החולע בפ"ע חסור כי"ב הקשה פרמ"ג בש"ז סק"ד לפר"ח מחדו' דשב"ח שכ' גם בחיט שבכלים פרחה לחויר הטולע חיבעית דלא חפשטי' משמע דוקא לחויר חון לכלי הח לדופני כלי שרי חף בלא חלא חזרה למשקה מותר וע"ל דלא קשה דרש"י פי' דף ס"ז בשיטה מחרונה בין דרחשה והלכה קלת על הקשין נעשה ערן החרץ ח"כ שפיר י"ל בדופני הכלי דרחשה והולכות פשיטא לי' דחולע בעלמו חסור חלא דמשפקי לי' בפי' לחויר חי ג"כ מקרי פי':

(ד) **בפרי"ת** ס"ק ו' מחמיר יותר שכ' הח דבכלי שרי וכן מכלי לכלי כמ"ש הרמ"ח היינו בכלי משקין הח יש חוכל הוה פי' על החוכל ע"ש משמע דחולק חדין דר' ירוחם דכל שיש חוכל חפי' לח פי' לחזן לדופן הוה פירוש ע"ג חוכל וכ' בפרמ"ג עליו בש"ז סק"ס וז"ל ולדידי ל"ע שיש משקה חף שפי' ע"י החוכל וחזר למשקה היינו רביתיהו ושרי וכן משמעות ריי"ו ולדיעה ל"ע ע"ש וכ' דהיינה הפמ"ג בל"ע הדח הפר"ת כ' דר' יהו' לח מחיר חלא בתבשיל לח חבל לח בתבשיל יבש ועוד הח הפר"ת סייס ולבי מקפיד להחיר גם בזה למה לדעת חו"ה שכתבתי לעיל ע"ל ר"ל דלעיל כ' דחו"ה חולק על הרח"ש דרח"ש לח חוסר חלא לשחוב שמח פי' לדופני כלי ושם בדופני כלי חינו רביתייהו שמתחלה הי' בבור כמ"ש בהג"ה ס"ח דב"ך סק"ד חבל החו"ה ס"ל חפי' הורק מבור לכלי בלישור דודחי לח פי' בדופני כלי קודם המים חפי"ה חסור כיון שנתלים בבור כ' החו"ה בכלים מן הבור הוה פירש חע"ג דחיכח משקה עמו בכלי (ולפי"ז גם הב"ג שכ' החו"ה והובח בהג"ה סעי' ג' הכי ס"ל) ה"ה מכלי לכלי ויש בכלי ב' מחכל ג"כ הוי פי' במחכל חע"ג דחיכח משקה על המוכל ולפי"ז לח קשה מר' ירוחם דלח ס"ל הכי דחיטו כ' דברי הרח"ש רבו בשוחב מן הבור לח מקרי פירוש בכלי ולדידי' בפי' לדופני כלי וחזר לתוך הכלי חסור כ"ש בחוכל בתוך המשקה דברי חבל חו"ה חולק וס"ל מחכל בתוך המשקה שמי לחו רביתי' ומקרי פירוש כמו בעירוי מבור לכלי דלא רביתי' והפרמ"ג שהביח מתחלה בחותו דיבור בש"ז סק"ה דברי פר"ת דחו"ה חולק על רמ"ה לכך בדין תולעים בחומן על המחכל ג"כ הויח בל"ע לדיעה חע"ג דכ' שם הפמ"ג ליישב דעת חו"ה עם הרח"ש ומ"ש החו"ה מבור לכלי הוה פירש ר"ל דהוה קרוב לודחי דפירש ע"ג דופני כלי מבחון חו מבפנים קודם ביחת המים הוה לפר"ת ש' חי בל"ע לדיעה:

(ה) **ולפי"ך** מ"ש הכמ"ח שם כיון שברירו דמה"ת כ"ז שלא פי' לגמרי חון לכלי חיטו חסור חלא מדרבנן משום בל תשקלו וגם ברירו שבחומן ג"כ דין ח' לחם ואם עירה מכלי לכלי דין כלי שני כפלי רחשון ובל תשקלו לא שייך חלא ברוחה לפי"ז חין חשם בלל לחכלו עם בשר וגיס וכן מעולם לא שמעו פוה פה ואפי' מסידים ואנשי מעשה מוכלין מחולעת בחומן וחין מוסטין בלל לבדוק החומן חך לריכין ליזהר שלא לפנות לחם סיטן הוה פי' וחסור ומנהג ישרחל חורה היח בל"ל ואנה למ"ש כ"ז דחיטו בחוך המוכל חיכח פר"ת דחסור ובפי' מן המחכל וחזר חיכח פר"ח דחסור מה"ת ולא משום בל תשקלו מדרבנן:

אמנם ל"ל דודחי לחומן חולעים מחומן כמ"ש בשם החוקר שחי"ח שנעשה חומן עד שנעשה כולו חולעים וכן הוח בל החומן חלא מחומן חולעים לחלו גרע הסיטן ויותר טוב שיבשל בלא סיטן חבל עותן יבחושין שנעשו מן ההבל החומן כמו שנעשה במרחף היין נרחה לדייק סיטן והכי חי' בחוספתח בפ"ז דתרומות יבחושין שביין ושבחומן חסורין רי"ח מסניים חת היין ואת החומן. ובסגר"ח הקשה חדין דכחן סעי' ג' וז"ל וע"ע בחוספתח פ"ז דתרומות תני' יבחושין שביין ושבחומן הרי חלו חסורין רי"ח מסניין חת היין ואת החומן ומפשר כוונתו דלמ"ק משמע דחפי' סיטן לח מהני דמיישינן דלמח פירוש. ומפשר ניחב בגמ' דיהן דתני לרבות יבחושין שסיטנן במהודק הכלי שלא יכולין לילח חוץ מן הכלי ותוספתח מיירי שהכלי פתוח ולחו יבחושין חם כי' פתוח הכלי כי' יולחין וכנכנסין ע"כ לריך סיטן חפי' לת"ק חלא הת"ק דחמר חסורין על החולעים עלמן קחי ור' יוחי לא בח לחלוק חת"ק חלא ר"י קחי מתבשיל שוב רחי' בפרמ"ג בש"ך סק"י בשם דמ"ח דחותן שיש לשם לנפים ודחי פירשו וגם בפיט בלל ל"ח דין ח' כ' דחומן בלא סיטן מותר וגם בחס"ו בחחו' ע"ז דף ס"ע ע"ח כ' בחכ"ח וז"ל יחוי דהחומן החזק כולו מחולע חלא כל זמן שלא פי' מותרים ואם יעבירו ע"י מסננת בגד עבה מ"מ יתמלו החולעים כי דקים הם מאוד ויהי פירוש ואסור ע"כ חי"ח להעביר חומן במסננת חת"כ בשלו קודם שיומחו החולעים עכ"ל וכ"כ ג"כ בחכ"ח שם מ"מ גם מחס"ו משמע דחומן עדיף טפי בלא סיטן בחכ"ח ואלא מחוספתח מוכח דלבחושין שבשול לריך סיטן ח"כ חפי"ת דיבחושין היום דקים כ"כ מ"מ חו לריך ג"כ ביאול קודם סיטן ביאול מפני החולעים דקים מחומן כולו שהוח כן ויהי ע"י סיטן פירוש והחכ"ח כ' כיון שהחולע מת חו לח יעבור בסיטן ול"ל דפירשו מחה חיבעית לח חפשטי' ואם נתבשלו יש עוד ספק שמא נימוחו ושמא לח פירוש כלל חלא ציולח מן הסיטן עם המשקה ביחד:

ואולם נרחה שחולעים ממחומן חיטם חוסרים התבשיל דהח הרמ"ח בפי' בעלמן שפוגמין התבשיל חין בטלין עכ"ל וחפי' ברי' שהיח פגומה ומחוסה מעולדה מ"מ בשמתקלקלה מכחות שהי' בטל חציותי' ח"ד סי' ק"ג ס"ק ג' ח"כ החולעים שבחומן פגומין בעלמן חיטו חסור משום ברי' ובטל בם' ות"ת בשבח בתערובת ונעשה לשבח דבר חשוב שבח בתוך התערובת חיטו נעשה דבר חשוב כמו גיגת בחו"ח סי' ס"כ ובפרמ"ג לעיל סי' ס"ט ס"ק ל"ה שכ"כ: ועי' בפמ"ג שם בסי' ק"ג בש"ז שכ' ע"י שנסרחו מעלמן מקרי פגומין בעלמן וכן ה"ל חומן חין רחוי לשחות כמות שהוח כדחי' בחו"ח סי' תרי"ב ובפנמו ע"י החומן וכ"כ בפמ"ג בסי' ק"ח בש"ך סק"ה וכ"כ בש"ז סק"ח וקשית לי ע"ז דמבואר בש"ך בסי' ק"ד מ"ש רמ"ח שם בשרן משמוש שרלים כיון דמעמת בטעדשה גם כן בלא בטל בתערב בטדשה שרן משם מעשה ברי' והיינו מה דחי' בש"ז דף ס"ט בשבבר שנפל לחומן חסור משום דחמרוטי חימריט ופי' זה נכון דטעמת דברי' לח בטל כ' תוס' דף ל"ו משום דחמחבי' תורה לוקין עליו ג"כ הדין נותן בלא בטל בטדשה דחמחבי' תורה לוקין עליו חע"ג דליכח בזית והרשב"ח הקשה בפי' ג"כ שם חמחי חבר שרן בטל הח חבר מעמת חפי' חין בו בזית ותי' דחבר דוקא לעניו טומחה חבל לא לעניו חיסור ח"כ בבשדשה דגם לעניו חיסור חמחבי' ולוקין עליו ח"ש בלא בטל וקשה הח השבבר ושעשה פגום מחמת החומן ח"כ וחמחי חותו עדשה לא בטל וי"ל דחולעים הוה ספיר פגומין מעיקרא מחמת חומן וחיטו חסורין מעיקרא הוה ספיר פגומין מלד עלמן

בזמן דלעשו לפתח ויכי' לסור מסוס כרי' סי' כתערובת התבטיל וע"י התבטיל יכי' לעשה לכר חסוב זה לא ממרין וכרי זה בטל מפ"כ בעכברה התם לכבר קודם תערובתו בחומן סי' לפתח וסי' לוקה בכעדשה שפיר חוסר כעדשה בתערובת :

ושוב רמ' בפ"מ בסי' ק"ג בס"ו סם עומד בזה מכך דע"ז בכעדשה ומין מסכים לו לעיין בדבריו כעת עכ"פ הכה זה דבטל מסוס כרי' הוא בבעי'. תבל לכתחלה נרחה מתוספתא דחומן בעי סימן כיון שתפשר להוליף התיסור ע"י סימן הוא כהוכר תיסור מ"מ סימן למוד מפמע דמהני ומ"ל ביסול קודם הסימן תבל סימן לריך ולא כתב"ם וחס"ו שב' דסימן גרע. מ"מ ביסול קודם סימן ליתר שמת עדיף מון לזה שמת ממחו ע"י ביסול עכ"פ ולמי מתו ע"י ביסול מ"כ תפי' פי' תמ"כ על המפכנת ונפל שלם בתוך החומן הת כ' הש"ך סקי"ב דהטיקר פירכה מתה לת מקרי פירש מ"מ למה נחמיר בחומן יותר ממים דסגי בסימן וחותה מ"ו מסוס דתולעים דקים יורדים עם המים ולא מקרי פירוש והגדולים נשתרו על המפכנת ואולי במים ליכא קטנים ודקים וכולם ישתרו על המפכנת תבל בחומן ים דקים שירדו עם המפכנת ויכי' תמ"כ פי' על המתבל וכבר כתבתי בתתבל בים חשם פי' תו כפר"ח תו כפר"ת הלכך לריך לבטל החומן קודם וח"ת דהוה ס"ם שמת לת יכי' פי' על המתבל ותת"ל יכי' פי' שמת מת קודם זפי' ומת הטיקר דלא הוה פי' תין רולין לעשות ס"ם בידים מ"מ תינו חלת חומרת יתירה מתחר בתוספתא תי' סימן לחון וחומן לת רתו לעשות בעינת חלת לעבל בו פת תו לבטל עם מתבל הרי דלא תייסינן דלא כפר"ת דכל על המתבל חשיב פי'. הגם דים ליישב הפר"ח והפר"ת תתוספתא כתו דס"ל הגר"ח דתוספתא חולק על ס"ם דיתן דס"ל כדופכי כלי נמי הוה פי' זה לוחק גדול לומר כן כיון שתפשר לפרש דלא פליגי כתס"ל דתוספתא ס"ל דבעי סימן מסוס חותן יכחוסנין שים לו בכפים וכולתי פירשו לחון מכלי כללא דמלתא הביסול הוה חומרת יתירה תבל על הפר"ת ולתי קשה מתוספתא דהת בחומן ולתי תיכא תולעים דקים שנכנסו בתפכנת למטה ותפי' לת תייסינן ליתי' פירוש במתבל ח"ו ג"ל כיון דים ליישב שמקה תמיד עם המתבל שרי ולא מקרי פירוש ודו"ק חלת דים ליישב תולעים שבחומן שתי לתפי' פי' לת תשיב כרי' כיון שנפנס ע"י החומן ול"ע בים"ם סי' קכ"ד סב' ליכחוסנין שקורין (מוקי"ן) מותר לשתות עם המשקין ודייק כן מל"מ שב' לחמר סימן לוקה עליהם משמע בתוך המשקה מותרין חלא סימן הת בתוספתא מפורש דבעי סימן לכל הפחות לריך לומר דבעי סימן מפני חותן מוקי"ן ויכחוסנין שים להם בכפים ומר"מ תין רתי' דולתי מלקות ליכא בשהם בתוך המשקה חו בתוך הכלי דשמת לת פירשו לחון מ"מ תסורי' תיכא דשמת מעני שים להם בכפים ים שפך שמת יתו חון לכלי חו ל"מ תם הכלי לרור והתוס כתג"ל על הגמ' ורתי' בשו"ת מהר"מ סיק סי' ק"ם לריך לדייק לחומן ביסול מסוס דשופכין כמה פעמים החומן כשעושין החומן תיישינן שמת פי' ז"ת למותר לעורות טי' בסי' לקמן ועוד כ' בשיקת קרין יסי' התולע על המתבל בפ"ע גם ז"ת כיון בקרין ים משקה :

סימן תקל"ו

א) תולעים הגדלים בכלים דשרי בכלי שני כמו בכ"ר כ' הפלתי דוקא לעורות. מכ"ר לכ"ש שרי אבל לשאוב אסור ובחכ"א כ' דגם לשאוב שרי והבאתי ראי' לחכ"א אמנם החכ"א מתיר משום גם בחוץ יש משקה טופח ועיי' מה שכתבתי לפי ראי' שלי ואת אמאי במסנת אסור דהא כשמסנן עדיין הוה משקה טופ' וי"ל דוקא מכלי לכלי י"ל משקה טופח עדיין הייגו רביתייהו אבל מסננת לא מקרי כלי :

סעי' ג' בהג"ה מותר לעורות המשקים מכלי תל כלי חותל והס תמיד עם המשקה היינו רביתייהו ובד"מ בהדפס בפ"ע כ' רמ' לזה מדלא חסור חלא לסגן המיישינן שמת יפרוש על המשקים תו עלים ויחזור לכלי תבל להת לת חיישינן שיפרוש ככלי שני לדופני כלי עכ"ל ול"ב דמה ל"מ כיון דים נמי למוש שיחזור לתוך הכלי נקיט הכי כיון דליכא ל"מ. חלא ל"ל דליכא ל"מ דחו תפי' ביממת דחזי שלא נמלא בתוך המשקה משמע דתו לת לריך ושרי עדיין הוה לזהר שלא יכי' נמלא בדופני כלי תפי' ביממת ת"ו דכ"ר כלין כלי שני וגם בכלי שני נמלא על דופנו של כלי נמי מותר ועיי' בס"ך ס"ק ד' דלמו דוקא לעורות מכ"ר לכלי שני מותר חלא תפי' לשמוך בכלי מכלי נמי שרי וכ"כ הפוסקים וחלא הפלתי דוקא לעורות מכלי תל כלי שרי דחו כשבא בתוך כ"ם היינו רביתייהו כחלו סי' בתוך כ"ר תבל לשמוך מכלי תסור כיון דנדבק השרץ בכלי וכשמוליא הכלי לחוץ הרי השרץ בדופן הכלי מבחון בלא משקה וחיישינן שמא ירחוק מבחון ולפני שדרכו בכך לקרב תל המשקה הלכך תסור ובחכמ"ח כ' דקשה שבל הפוסקי טעו בזה ולכך כ' גם בחוץ מקרי ג"כ. היינו רביתייהו כיון בשוהב בכלי מכניסו כולו בתוך כ"ר ול"ב המוכח גם זה בכלל דחיות הד"מ דחל"כ תפי' ביממת ס"ל לומר שיזהר שמא יפרוש על לביתיה ויפול ות"ו נפילה יכול להיות שיפול בחוץ כדופן תחורי הכלי ובשיתיבש יכנס לתוך הכלי ולקרב תל המשקה חע"כ דגם בפי' מחוץ לכלי כיון בסיון יורד למטה עם המשקה יפי' גם בחוץ משקה ומכלי לכלי הוה הכל דרך רביתייהו חלא חזה הוה משמע דכ"ם הוה רביתי' תפי' לת נעמן כל הכלי שני בתוך כ"ר כדרך שוהב חלא חלת סוסר מקרי דרך רביתי' כל שלא פי' מעלמו מתוך הכלי לחחורי כלי חלא שנפל למוך לכלי הדרך להתקרב לתוך הכלי והוה כחלו לא פי' כלל ול"ע :

סימן תקל"ז

א) ס' תיקו פר"ח ס"ל דלא נכנס בנדר ספק לעשות ס"ם ופר"ת כ' דהוי ס"ם עם ספק א' אינו ס' בעיא ופרמ"ג ס"ל להק' בהפ"מ ובפי' מתה הוה ס"ם עם עוד ס' כיון דהפלוגתא תלי' בנסחות אע"ג דלא שוין בחכמה ובמנין (ב) תימא על פלתי שכ' ס' פי' מתה הוה ס' דרבנן (ג) תי' אקו' ר"ן ארש"י שכ' דצריך ריחש דוקא והקשיתי אפרש"י וישבתי (ד) כ' דרי"ף וג"י איצ"ל דחולק על רש"י אלא גם הרי"ף יובל להיות דמת קודם שפירש מותר ועכ"פ מצינן לסמוך מת קודם שפירוש בטל משעם ברי' :

בש"ע סעי' ד' חלת שמת בחויר קודם שהגיע למרן עד מפרי לפרי כ' הש"ך כל חלו בעיות בס"ם וסלקא בתיקו וכ' סמ"ג בס"ד ס"ק י"ח וכ"מ לח יש עוד ספק הוה ס"ם וכע' פר"ת כ' ג"כ דיקא דתיקו נכנס בספק לס"ם וכן הטלה בסי' ל' והוסיף כתן חפי' מתן דס"ל ס' תיקו לת נכנס בספק וכן דעת הפר"ח בסי' ל' חבל במקלתה פי' בחויר ומזל חו מת דס' זה ליתא בגמ' לכ"ע מלרפינן לעשות ס"ם מדא שמת חויר לת מקרי פי' דהוה ס' בגמ' ותת"ל דחויר חשיב פי' שמת מקלתו בחויר לת מקרי פי' ולת כפר"ח שכ' למסקנת דחויר הוה פי' מספק דבעי גם מקלתה בחויר חסור כמו מקלתה ע"ג פרי לתון וכפרמ"ג סי' ל' כ' דס' בעית ותיקו לת נכנס בגדר הספק לעשות ס"ם וכמצלות זכ סי' ל"ט סק"ח כ' להקל בהפ"מ להכניס ספק חבעית לספק (ועיין במ"י כלל ג' ודעת רמ"ם ועוד דס' חבעית דלת חיפשטה בדרבנן לקולא וכ"מ לכחו כתן דעת ה"ם שכ' דקיי"ל בחבעיות חלו לחומרת משום דהוה ס' דחו' וכ"מ דעת סרי"ף שכ' דס' חיסורי לחומרת משמע משום דכתן חיכו חו' ועי' בזה מ"ש בחיכורי לחו"ח סי' רמ"ה בדכיל ס"ק כ') ויש לרחות חי ס' פירשה ומתה מלרף לס"ם מחתר דסרי"ף וכ"מ וכ"ח וכ"ת חומרין פי' ומתה וכס"ם דפלוגתא כ' המנ"י כלל ס"ב דס"ם דפלוגתא לת חשיב חלת בשהם בחכמה ובמנין חמנם בחכ"ת כלל כ"ע דין ז' כ' כי"ב וכ' כיון דתלי' פלוגתא בני הס"ם ליתא לכלל זה חפי' חיכם סוין בחכמה ובמנין ועוד מוכח הש"ך ס"ק י"ב יותר המתירין :

(ב) **אמנם** לפלתי חי"ל ס"ם שכ' דמלינן לסמוך מרש"י דפי' ומתה מותר חיכו חלת מדרבנן דתין ס' כלל סיכי' נקרא סוין על מרן בלא סוין כלל כשהי' חי הפרמ"ג כ' רק עליו ויש לרחות דת"ל למה פסקו להחמיר דזה לת קשה כ"כ די"ל דמחמרי בבעית דלת חיפשטי' חפי' בדרבנן להחמיר עוד הקשה הפרמ"ג מה"ם שכ' דהוה ס' דחו' ולחומרת דהת ברש"י שפי' הבעי' פי' ומתה פרש"י וז"ל פירשה מתוך הפרי לתרן ולא פירשה שמתה מיד בנפילתה ומשמע דמסור מה"ת דהת לקמן בקלטה החויר העולם מהו כ' רש"י תר"ן פי' ומתה מותרת משום דחיכו רתו לרחות חפל זו רתו כי' לרחות משמע לכל הכ' פי' ומתה מסור ס"ד דל"ב לרחות ותפי"ה מסור מה"ת דומיא דהת ת"ל קחמר דפי' ומתה מותר מבעי לי' בקולא חויר למסור מה"ת ממחת דרתו לרחות וס"ד פי' ומתה מסור דסגי בפרשה לחוד וח"כ גם ברש"י נקיט כלל קשה קו' הפלתי דהת גם ברש"י לת שרלה כלל דהת מתה ולת ריחשה כלל חלת ל"ל דמשפקי לי' דחולי סגי בפרשה ולת לריך סורק על המרן כן י"ל לתיך פוסקים הרי"ף ור"מ דגרי' פירשה מת שכבר מת קודם שפירשה דסגי בפירשה לחוד ממילת חפי' מת קודם כיון דמ"ל שירלה רק פי' חין מילוק בין מת בין וכ"מ בר"ן שהכתוב בסמוך וכ"כ להדי' בחחו' דשב"ח דס' דחו' הוה חע"ג דרשב"ח כתב"ד מתוספין פי' מתה :

(ג) **ברן** הקשה על רש"י שפי' שם ע"ח בר"ה דחמר חין מסננין כחותת מספקי לי' כפי' ומתה ולת מספקי לי' כפי' חי ולת הלכה חע"ג דרחוי להלכה ת"ל דלת כעי הלכה וכ"ל דרש"י לנקיט ריחשה מלתת דפסיקי נקיט דר"ה דחמר דעובר מקום שרץ הסורץ על המרן פי' רש"י בריחשה ולת נקיט פירשה לחוד בלת הלכה דזה שפי' הוה לנקמן חי סגי בריחשה לחוד ת"ב מתה בנפילה נמי חייב ולת לריך הילוך כלל והת דהקשה הר"ן דלמה לת מכעית לי' כפי' חי' ולת הלכה חלת שמי' רחוי להילוך י"ל דהכה לר"ן דלת מסופק חי שעי הילוך דפסיעה לי' דלת כעי הילוך ת"ב כעי' לחויר העולם מהו חין הפי' כפרש"י מקום דסי' רחוי להילוך חלת הספק חי חויר למבעי כפי' חי' ולת הלכה ת"מ כיון דרחוי להלוכה חפשר דחייב הלת הלכה ולחויר העולם מהו מקום דרחוי להילוך ולת נקיט בלת הלכה סתם די"ל חגב חורחי קמ"ל דחת"ל דלת כעי הילוך ת"מ לריך להיות פי' על החרץ ת"ד חויר קרקע דמי :

ולדודי קשיח על ג' רש"י פי' ומתה כוי"ו דמתה בנפילה מיד חי הפי' כפשוטי' דילת מפרי חי חלת בתוך הנפילה מתה ת"ב ככר פי' רחוי להילוך כיון שפי' חי ת"ב מה מספקי לי' תו לחויר העולם מהו מפרי שפי' רחוי להילוך היינו הך חלת ל"ל עם יליחתה מתה ולת פי' רחוי להילוך

כלל מצטה שפי' מ"כ יפה כ' הפוסקים דרש"י וגירסתו חולק תרי"ף וגי' שהרי"ף גורס פרשה מתה בלח ו' דמשמע שכבר מתה כשהי' בפניס קודם שפירשה . תלה לפי"ז קשה דלמה פרש"י לחויר העולם וקלטה בפיו קודם שהגיע לארץ הח לפי הכ"ל ה"ל לפרושי תח"ל כשמתה מיד עם יציאתה לא מקרי פי' מבעי' לן ביצה לחויר העולם מי דרחוי להיות להלוך ועוד דלמה רש"י שכ' שמתה בשפילה מיד מתה לא משמע דעם יציאתה מתה ועוד דמ"כ אין לחו מוכרחין לעשות מחלוקות בין ג' תרי"ף פירשה מתה מגי' רש"י פי' ומתה די"ל גם לגי' תרי"ף דשם מתה בפניס לא מקרי פירש דמ"כ יותר הל"ל מתה ופרשה אבל פרשה מתה יש לפרש עם פירשה דהייט עם יציאתה מתה ולחויר העולם יש לפרש דמת לאחר חויר העולם דהי' רחוי להילוך ממלא כמת בפניס חיט מוכרח דהרי"ף וה"ח אחלו ורק הר"מ בפ"כ הי"ו כ' דהוה ספק מ"מ מהני' ומהרי"ף חיט מוכרח ויש ליישב לרש"י וגירסתו שם מתה בשפילתה מיד זה מורה שלא הי' רחוי להולכה ולפרוש כשעה שפירש ולכך ס"ס הח יש לחויר העולם ולא מתה מסופק תו בכעי' שני' שפיר מסתפק דכה"ג הי' רחוי להולכה מהו מיקרי שרץ הפורח

הגה לפי הנ"ל הש"ך שכ' ס"ק י"ב דהעיקר ורוב מנין פירשה מתה מותר וכמ"ש כלל מ"ו ס"ק י"ג מפקפק על הש"ך מפני המולקים וס"ל מת קודם שפירשה ננני אסור מספיקי ומ"ש מרי"ף ורי"ף אין רחוי כהנ"ל וכפר"ת ס"ק ט' כ' שכן דעת הר"ן וכ"כ הפה הר"ן לא מכריע כמתן וכללו משמע להיפוך שכ' כפרי שנמלא לאחר י"ב חדש בשם טיעור וכ"ש שמת תוך שנתלע כמחובר כלו' וכמחובר אפי' לא פי' אסור משמע אבל בהיתליע כפי' תוספות לי נמלא מת מותר תע"ב דעכשיו פירוש הוא עי"ש והנה הרמ"ש כ' דלא מסתבר כלל להסתפק כמת ותח"כ פירשה ול"ל עוד דהי הכעי' כמת קודם ופרשה ל"ל הח מה תח"כ פשיטא לאסור נשוש דפשיטא דלא בעי הילוך כמ"ש הר"ן ומה זו פשיטא הח בקרקע כתיב שורץ על הארץ ויהי' מלתא דפשיטא דאפי' רחוי להילוך נמי אסור הנה הטעי' והפר"ת נמי לא כתבו רק ס"ס לחוש לדברי המוסרין ול' הש"ד לאיסור בעיני' חו לדרך ביטול אבל שלא יהי' בטל מטעם ברי' לא בטל אפי' בחלף ודלי מציין לסמוך דיש לו ביטול :

סימן תקל"ח

א) תי' על קו' פלתי אפרש"י דלמה צריך לפרש אבעי לאויר העולם קשה המציאות וראי' מפירש"י לפר"ת דפי' מקצתו לאויר לא מקרי פירש (ב) הב"י והב"ח לא ראו רק בס' תה"ק אבל בארוך כ' זה הרשב"א בעצמו ומה שהקשה הט"ז דברי השור אהדדי ל"ק ושעמי' דט"ז לרשב"א דמתיר בניקב לחוץ ליתא ואפי' הכלי מלא מים לא חיישינן שמא פי' התולע לאחורי כלי (ג) טעם לפוסקים אם ניקב הפרי לחוץ שהביא הרמ"א ממילא בפרי שאין לו גרעין או שניטל ממנו גרעין מודים לרשב"א בתולעים שגדלים בתולש דאפי' ניקב לחוץ כשר :

עיי' פלתי ס"ק ג' דכגמ' בעי נמי פרשה בחויר מהו ופרש"י שפירשה מן פרי תלוש לחויר וקודם שהגיע לארץ קלטה בפיו וכלעה והקשה מה לזרך לזה קשה המציאות ולא פי' כפשטי' דמקצת מן התולע פי' בחויר וכפי' ע"ג קרקע ומסור חו לח ומה שתי' בזה ודלמי בעיון כולו וכ"כ הפר"ח וכזה ס"ם הרשב"א דמתיר לפי' חורו נקוב לחוץ והוכח כסמוך כש"ע ולא חיים שמא פי' מקצת לאויר דזה פשיטא דברי . והנה מסקנת הפר"ח בסק"י חינו כן חלא למסקנת דלאויר מבעי לי' מי הוה בקרקע חו גם מקצתו בחויר נמי אסור ולרשב"א לח יהא לפי' במקצת דמי מקרי פירש לח הוה חזר לחורו וחלא קו' הפלתי לק"מ פרשה בחויר משמע כולו ולא מקצתו דלכ"כ הל"ל מקצתו לחויר העולם מהו חו מדלעיל קאי ובפרש"י לפרשה ומתה חת"ל דמותרת משום דלמו רחוי להילוך ולכאו' מדכ' רש"י וקלטו בפיו ולא נקיע דחוזר לחורו משמע דחויר לחוד לח חשיב בקרקע ע"כ צריך לקלטו בפיו והוה כמונח ע"ג קרקע דחדם חשיב בקרקע כמ"ש הט"ז בח"ח סוס"י שלו ולפי"ז לרש"י בפי' במקצת בחויר מותר חלא בפר"ח דפר"ח כ"כ לפי' רשב"ח ור"ן דבעי מי חויר בקרקע וח"ם למסקנת דחויר בקרקע נם מקצתו בחויר כמקצתו בקרקע ומקצתו בקרקע חו מון לפרי דהוה כע"ג קרקע ה"ם מקצתו בחויר מהל לרש"י דהוה ע"ג קרקע דחדם שכלעו הוה כע"ג קרקע ח"כ מקצתו בחויר בלח קרקע מכ"ת דאסור דהח לח משכחן דמספקי לי' מי חויר בקרקע חלא מי חויר דרחוי להילוך כהילוך דמי חו לח ועי' בפמ"ג בש"ז סק"ד שכ' כי"ב בתולעים שכלים כשלעו לתוך פיו הוה פירש ה"ם כחן בקלטו לתוך פיו הוה פי' חלא לרש"י דלריך נמי הילוך לכך מספקי לי' לחויר עולם דליכח רק רחוי להילוך מי מהני חו לח דמרתי בעיון מוחח ע"ג קרקע וגם הילוך ולכ"ן ורכ"ת דייק מפוסקים דלח בקרקע לחוד מהני ולדידי ל"ל דמספקי לי' מי חויר בקרקע ובפר"ת דייק מפוסקים דלח בקרקע"ח דאוסר פירש במקצת בחויר ונמ"ם חיכח מפרש"י רחוי לפר"ת דברי ומשמע בסג"ה ס"ד והוכח בכ"י ס"ל מקצתו בחויר אסור

ב) **בש"ע** לפי' חורו נקוב לחון הכ"י רמה בתה"ק לכך כ' וכ"ל דטעמי' דילף לה מעריס שכלים ושכבורות דחינו חוסם שמא לא פי' פירשו וחזרו וגם הב"ח הקשה דל"ד לכלים דשם חיכח ס"ם שמא לא פי' חלא בדוחק בפנים ג"כ לא רמה כך בתוה"ק

דהה בחרוך כ' בעלמו טעם זה דילפינן מעריס ול"ל דליכח גם בכלים ס"ם דהיכי דהכלים מלחים מסקים על כל גדותיו וליכח דופן מבפנים דליכח חלא חדא ס' שמא יצא לחון לגמרי ולפי"ה ערי וגם הט"ז ס"ק ו' כ' דיש חולקין ס"ל דאין רחי' מעריס ובכלים דהתם הוה פי' רחוקה מהמסק; בתוך הכלי בחון מש"כ הוה פי' קרובה ולי פרים מסור מיישינן דלמא פירוש ותמה לעור דפ' כאן כרשב"ח ולא הביא דברי רש"ם מבואר בהג"ה ס"ת דלאסור לשחוב בכלי מבור דכל דאסור מס פירוש מיישינן דלמא פירוש הכא כתבתי בסי' תל"ד טעם שהשמיט העור דברי הרמ"ם מבין ולא דברי ט"ז כ' בכלים הוה פירשה רחוקה הח מס הכלי חלא על גדותיו חו בור ושיח שהוח חלא שוחה בהן ולא מיישינן דלמא פירש לחון לחחורי הכלי הע"ג דהוי פי' קרובה הע"ג דלאוסרין בים נקב טעמים לחמירי וכמ"ש הש"ך סקי"ג כ' טעמים לאוסרם בנקב לחון דמיישינן שמא פירשו וחזרו ול"ד לשרלים וכו' :

ולולא דעת הרמ"ח וכ"מ בתה"ד דטעמיהו דמרדכי ורחב"ן וחב"י שנרשם בהג"ה כחן דאוסרין בים נקב פליגי חרשב"ח דרשב"ח ס"ל בניקב לח מיישינן שמא פי' וחזרו כמו בשרלים והכי פוסקים ס"ל דכחן מיישינן שמא פי' וחזרו ובשרלים לח מיישינן כדחי' לעיל ס"ח חלא הש מטעם אחר חסרו חבל מודו לרשב"ח עפ"י מ"ש בכפי יוסה דמשמע מפוסקים וכ"כ בים"ם סי' ק"כ בתולעים הגדלים בפירות תלושים אם פי' לגג גרעינתה אפי' מבפנים שלח נתגלה לאויר העולם אסור חבל חבל הוא הוכיח דכל שפירשה על הגרעין מבפנים ולא נתגלה לאויר שהוא מכוסה לח מקרי פירש ולא נאסר והוכיח שכן דעת רש"י ורי"ף ור"מ ורא"ם ועור שה"ת ורשב"ח ורו"ה וכ"ל דשני במקצת אויר עולם ל"מ לפר"ח דפי' במקצת חויר הוי פי' חלא אפי' לפר"ת דלא מקרי פי' דלא פסק כשמואל אתם ליכח פי' אחר חבל כאן עיקר פירש ליכח מבפנים על הגרעין חלא לריך להיות ג"כ אויר כה"ג שני במקצת התגלות אויר דהייט אפי' נקב ח"כ המרדכי בשם הפוסקים קאי לאלו פוסקים דלא פסקו כשמואל דמחלק בין מתולעים שנתלעו בחחוכר ואפי' שורץ מבפנים וכולו מכוסה מקרי שרץ השורץ והמרדכי קאי לפוסקים דלא פסקו כשמואל הוה פי' מחוברין כמו לדידן כפי' תלושין ומייתי שם בקיעות דיש לו גרעין דיש לחוש לשמא פי' על גב גרעין ואיכא במכוסה לגמרי לכך דשרי חלא שם יש בו נקב אסור דאתגלה במקצת לאויר דז"ל הת"ז שהוא המקור כ' דברי רבותינו לדית הלכה כשמואל וכ"כ מ' אפי"ה ובלבד שלא יהי' הפרי נקוב לחון והוא דאפשיטא לן פי' לגג גרעין מהו דיימו לשמואל עכ"ל ואי נקוב לחון מהו דאפשיטא לן פי' לגג גרעין אבל אי הטעם דבעי נקב שיהי' אויר העולם וכן אי הטעם דנקב שמא פי' ח"כ הוא התולעת מגרעין גולד ויצא כפרש"י ח"כ ודאי שורץ חון לנקב הוי ח"ו ללכך לריך נקב בפרי משום דבעינן אויר עולם ג"כ אבל בחותן פירות שלא הי' לסם גרעין חו שנעלו מסם הגרעין י"ל דמודו לרשב"ח לח פי' חו חיישינן חוזר נם חיישינן מוכרח דש"ד פי' דברי רחב"ן דמיישינן שמא פי' וחזר דרחב"ן מייתי בפירות הרבה שנתלעו ומוסם שמא פי' לגמרי וחזר תוך הפרי אבל שימוש למחורו י"ל דמודו לרשב"ח דלח מיישינן :

ג) **וראיתי** בס' כנפי יוסה שם שדומה דברי פר"ח שהחליט בס"ק י' דלמסקנת המסופק פי' לאויר העולם מהו דלמה לח חיים בנקב לחון שמא פי' מקצתו לאויר ע"ז כ' בכנפ"י וז"ל ואני חומר מ"כ למה חזרו להביח הא מבעי' פירשו ע"ג תמרה מהו שהרי חי"ת מבלעדי פירוש מקצתו לאויר העולם מ"ו דמקצת לח מסור חלא הם חותו מקצת פי' ע"ג קרקע ע"כ ול"ל דלח"ק דהך פירש ע"ג תמרה משמע חפי' כולו וח"כ תקשה לנפשך הא חפי' מקצתו חו פירש כולו לאויר מסור חלא דלק"מ דהך מיבעי קאי בחת"ל מקצתו חו לאויר עולם לח מקרי פי' מ"מ חלן קיי"ל לחומרת בכולן דהיינו נם במקצתו וגם לאויר דמסור חלא קו' לק"מ חלא די"ל פי' מקצתו בחויר שרי כמ"ש ואלא חפי' לפ"ת דמסור מ"כ הוה מקצתו כבולה מ"כ כמו בכולו ס"ל לרשב"ח הם פי' תו חיינו חוזר ה"ם מקצתו הם מקרי פירש תו חיינו חוזר :

סימן תקל"ח (זה הסי' נרשם בכפל)

(א) קשיא אתה"ד דפ' חיישינן שמא פירש וחזרו מה מהני רותחין לקמן סעי' ח' באינם מנוקבים (ב) כל הפוסקים מפורשמים לא ס"ל בניקב חיישינן שפי' וחזרו וכן ראי' ממנהג (ג) לכל הפוסקים אלו קמח שהתליע מותר וכן דעת רא"ש בפסקיו ולא כמו שאוסר בתשו' קמח שהתליע וש"ד ואגודה ורוקח ס"ל קמח שהתליע מותר וליתא ושעם דפלתי ובנ"א דאוסרין (ד) דחוי לדברי פרמ"ג מ"ש דאפי' הטוש"ע דמתירין בסעיף ד' נקבו לחוץ אוסרין בקמח ואדרבה אפי' הראב"ן דאוסר שם דמתיר בקמח :

(מה"ת) **הגה** מ"ם התה"ד סי' קט"ח בים נקב לחון חפי' לחחר בדיקה חיכח למיחום שמא עדיין חיכח התולע בהן שפירשו כבר לאויר העולם וחזרו דהכי כ' רחב"ן ורחב"י דהכי חיישינן בפירות וכן בקטניות פולין ועדשים ה"ה בחיטים דמ"ם וחע"ג דחיכח כמה גחונים דכ' להתיר ולח חיישי בהכי מ"מ בשל תורה הלך אחר המחמיר ע"כ הגה

מ"ש כן בשם הרמב"ן רמ' שכ"כ בשמו הגה"ד סי' מ"ו אבל לדידי קשה על פסק זה למה לי מוקמינן מחזקה דמעיקרא דעדיין לא פירש ואפי' בדמו' הולכין אחר החזקה ומה לפריך בשלים שבכלים ולמה פירוש בדופני כלים הייט משום דתורמייהו בהכי ולמסקנא הייט רביתיהו מדרבה כיון דתורמייהו בהכי אבי אבל מון לנקב אפי' מ"ל דלא מוקמינן מחזקה

אלא פירוש מכ"ש דמסייע לחזקה דמין דרך ארץ לנתת ממקום רביתי':

(ב) **קשה** דתה"ד בהגהותו בשם הגה"ד הנקרא הגהות מהרש"י כ' שם לדברי רמב"ן דאית לן למימר פירשו ומזרו וכו' וה"מ בדותי מתולעים אבל אם נמצא פונין ועדשים שנעשה הרבה מתולעים לאחר שנתלשו יש לברור יפה ולהשליך הנקובים ולתפש בתחלת בשולם במים רותחין כדי שלא יצאו בקדירה וילמו עכ"ל וקשה מהכ"ת ליחוש שעד שתה ליכא נקב דבניקבו אסור לחיישין שמא פירשו ומזרו ועתה אם יתפש בשולים יצאו קודם שירתיחו ויהי' פירש ובודאי לריך המרש"י לתחוק כך משום שהמנהג ליתן לותן ברותחין ואם לנקובים נותנים רותחין כלי שילכו הרותחין לתוך הנקבים וימותו תיפ"ל בנקובין בלא"ה אסור שכבר פי' ומזרו קשה לרמ"ח אדרבה ממנהג זה מוכח דהמנהג דאפי' בנקוב לא חיישין שפירשו ולכך נותנין ברותחין שימותו בתוך הנקב שבפולין וכ"כ בהגה' בשה"ת סי' ל"ד ויש מחמירים ונותנין לפולין לבשל במים רותחין שימות הזבובים מיד בתוך הפולין קודם שיפלטו וכ"כ בשמ"ג בה' מצות רשב"ם דיש מי שחוסר בחלוש שלא יצא השרץ ע"י מים ע"כ ולכך נהגו המדקדקים להרתיח המים כדי שימותו מיד בתוך הפרי וכשיפרק לאחר מיתה אין בכך כלום וכ"כ בתה"ת דנותנים אותם ברותחין כדי שימותו בתוך אבל בימות החמה דיורד לנקוב עתה בנוגעים זה אין סברת ולא נזכר בשום פוסק מעתה הגה מהמנהג דנותנים פולין ועדשים בנוגעים ורותחין מוכח דמייתי דוקא בנקוב לחוץ ואפי"ה לא חיישין שבבר פירשו ומזרו אלא דחיישין שמא עתה ע"י ביטול יפרשו וגם זה לא מדינא דמסתם מדינא לא חיישין לזה דל' מעשה חזקה דמעיקרא מכ"ש דלא חיישין קודם שיתפש כמים שפירשו ומזרו ועיל"ק סי' תקמ"ח מה שיש לע"ז בקי"ב דפירות שדרכן להתליע בתולש בשל"ק תקנה זו דסעי' מ':

(ג) **דתה"ד** כ' לעפ"י שכתה פוסקים ס"ל דלא חיישין שמא פי' ומזרו בדמו' יש להחמיר ג"כ היינו נראה דכל שאר פוסקים נדולים תלקו ע"ז דהייטו הרשב"א והובא בטוש"ע וסה"ת ושמ"ג שם ובד"מ שכ' בשם מרדכי שהביא החב"י בסו"פ אלו טריפות לחוסר בניקב הביאה עליו סה"ת שחולק דלא חיישין שמא פי' ומזר וכ"פ בתגודה ודרך תגודה לפסוק כמרדכי ורש"ם ור"ן ור' יהושע שכ' תקנת רותחין נמי הכי ס"ל כמש"ל וכן ס"ל בהקח סי' תס"ח וכ"כ הכ"ב בשם הר' יצחק שבפולין ושבקטניות בתין בתלוש ותותן שילמו ופירשו שוב תין ור' יחיאל ותוס' משתכן תוסרין דהם ס"ל שבעשו בחחובר עי"ש משמע אבל לחזר ופי' לא פלינו ומ"ש לדידי דלמה לא הביא הטור דין תשו' הרש"ם דאסור קמח שהתליע דמתן יימר דלא פרשו ומזרו על הארץ וחזרו אכ"ל משום דממה שכ' הרש"ם בפסקיו בקטניות וכ"ב שיתן לתוך הנוגעים ותח"כ לרותחין דאי בחיים נקובים ל"ל רותחין דתין סברת כמ"ש התה"ד שמא יש תולעים בתוכו וירדו שיכנסו לנקוב עד שירתיחו מ"ו משום דשמא הנקובים לא יליפו כולן ע"י הנוגעים שלנו יועילו הרותחין שיכנסו לתוך תוריהן ותי ס"ל דחיישין שמא פירשו ומזרו לנקובים לא מכלי רותחין שימותו כיון שכבר פירשו ומזרו מחיים אלא בלא נקובים ת"ב ל"ל רותחין דהא לא פירשו לחויר עוסק מ"ו דלא חיישין שמא פרשו וכן מוכח עוד דהא הרש"ם מייתי שם בנקובים שב' שיתפש תחלה שיעלו המותלעים והנקובים והקשה הרש"ם דמה מהני רותחין לחוד שמא ירתשו לחוץ בשיטול תיפ"ל שכבר רתשו לחוץ ומזרו ועדיפא ה"ל להקשות מה מהני רותחין שימותו בחוריהן ולא ירתשו הא כבר פי' ומזרו מחיים כיון שהי נקובים מ"ו דלא חיישין למזרו ופירשו והרש"ם היט לדעת הארץ זקיט מן חיישין לי' היכי דרוב הפוסקים ככולם לא ס"ל הכי גם בשמ"י בפ"ב חות ג' ס"ל הכי ובחות פ' ג"כ הביא הטור בשם רשב"ם דלא חיישין בניקב לחוץ שמא פי' ומזרו ולקמן סי' תקל"ט כתבתי ליישב הטור ממקומות אחרים שבפסקו מוכח דלא ס"ל דחיישין שמא פי' ומזרו אם שבעה זו דעה אחת' דלא חיישין לפי' ומזרו ורהב"ן ס"ל דחיישין לפי' ומזרו הא בסי' כ"ד כ' דתולעים הנלים בקמח מותרין וע"כ דס"ל דלא חיישין שמא פירשו ומזרו מעתה ל"ע ג"כ דין בסעי' ד' דחוסר בש"ע קמח שהתליע ממילוין משום שמא פי' ומזרו והט"ז ס"ק ח' כ' דלא נמלא מי שמתיר תולעים שבקמח רק בתגודה בשם רקא והוא משום דלא חיישין שמא פירשו ולקן קי"ל דחיישין שמא פירשו כמ"ש בתה"ד סי' קע"ח ולמ"ש הא רוב הפוסקים ככולם לא ס"ל כתה"ד והש"ד נמי מחיר ובפלתי שם בקמח רוצה לדייק לאיסור קמח משום בפירות תלושים כיון שפירשו הרי הם ברלים ומה בכך דמזרים והבימו פרמ"ג בט"ז שם סק"ח וכן בביאת מדש סי' ל"ב המזיק דברי פלתי וכ"ז ליתא למ"ש בשם הפוסקים רוצם ככולם דס"ל בפי' תולשים דלא חיישין שמא פירשו ומזרו משמע הא בפירשו במקומן חיים מהורין אלא בפירשו לחוץ והפרי נאסר כשחזר שהתולע בתוכו וכבר יצאתי נקו' בפלתי זו לקמן סי' תקל"ט חות ח' ובכלל דברי שם נדחו גם דברי בי"ח גם משם בכ"ח בקמח הוה ודאי פירש מקולט לקולט הוה כמו מתמרת לתמרת ז"ח דהא הרש"ם בתשו' דלחוסר כ' דק משום שפק שמא פירשו על הארץ אבל מקולט לקולט לא חשיב פי' משום דכל הקמח מקרי רביתי [ולפרש גם כאן לדברי בי"ח שדבריו תמוהין שכ' דמה פריך ולמה לי' לדוחקי כלי הא בשפק אין מחזיקין איסור ול"ל דם"ל דהוה ודאי פירש וקשה מל"ל דמשום הייט רביתי להתיר אפי' ודאי משום יתורת דבל במיט משמ"כ בפי' תולשין לריכא ליזוי לא הוה אבל פוסקים הכ"ל דגם בפי' תולשין צריך פירוש לחוץ ע"כ ליתא לדבריו ובאמת תמוהין דבריו דהא בש"ד יפה פריך וליחוש ומ"ש אחין מחזיקין איסור הא בשביה מחזיקין עיי' סעי' מ' ובחדו' רמב"ן דף כ"ח בחולו מחזקין ותי' לי' דהייטו רביתי' וכמ"ש כיון דהייטו רביתי' הוה כאלו לא פירש כלל וק"ל]:

וסברת הפלתי כיון שפירשו מה בכך אחזרו מ"מ הרי כבר פירשו ז"ת להה אבל הפוסקים הכ"ל דאחירין הייטו דלא חיישין כלל לאחה שפירשו משום דהחזקה מסייע לזה אלא פירשו ועוד כיון דלא חיישין שמא אחזרו משום כל שפירש ממקום רביתי מיט מוזרין ת"כ לא חיישין ג"כ שפירשו וממקום רביתי דזה תלית בחילך משום דחחזיק עשמו במקום רביתי' עבור כן לא חיישין שמא אחזרו אחרי שפירש ממקום רביתי כמו בתולעים שבכלים דלא חיישין כשפירשו אלא יחזרו משום דחין דרכן לפרוש ממקום רביתי דאחר, דדרכן לפרוש ממקום רביתי כך חין לחוש שאם כבר פירשו אחזרו ת"ו דלא פירשו כלל:

ועי' פרמ"ג בש"ך סק"ע שכ' בניקב הוה לחוקה יותר שרי משום דהוה בעית דלא חיפשטה שמא לא פירוש ואח"ל פירוש שמא פי' ע"ג פירי מותר דהוה בעית דלא חיפשטה ת"כ אפי' הטוש"ע דאחיר בשע"ד בניקב לחוץ בקמח ליכא רק חד ספק חיישין לפי' ומזרו קשה אחוי בניקב לא חיישין שפי' לגאחי על הארץ כמו בקמח ושפיקי ליכא אלא בפי' ע"ג פירי . ועוד הרמב"ן שאחתו מקור הדין דאם נקב אחור כ' בש"ד משום דבעית לן פירש לאויר עולם אחו ועלתה בתיקו ת"כ כולהו אסירי בתיקו דאו' לאחומרא ואית לן למיחר פרשו ומזרו עכ"ל וקשה עלי' אחתי דאסור לימת דהוה ס"ם ת"ו דס"ל דאם לאויר אסור הוה אביא אפי' לאויר וכמו כן י"ל דע"ג פירי אביא ולא אשיב ס"ם ועתה אין סברת לומר לדעת אחרין דהוה ס"ם אלא טעמא דאחרין משום דלא חיישין שמא אחזרו ואלא ת"ת דאשיב ס"ם שמא לא פירשו שמי אינה שפיר אינה ספק יפה ת"כ גם גבי קמח אינה ספק זה שמא פירשו ואח"ל שפירשו שמא לא אחזרו ואינה אם לוקם אד להה י"ח לס' ת' אם להה אפי' אסור ולספק הב' דמה אפי' היו חוזר אחר אחרי כרחה אפי' אלא דאי"ל לכל זה דמשמע אסה"ת וכל הפוסקים הכ"ל דודאי הכי ולא אטעם ס"ם אלא דודאי הכי בלא פירשה אין אבריותיהו דכל אפי' היו חוזר כמו בשרלים שבכלים וכ"כ הרשב"ה בהדי' דדומה לשרלים זה שמא אינו לומר להיפך דאפי' הרמב"ן דאסור בנוקב לחוץ התם הוה פירשה קרובה אפי' אקלתו אוץ לנקב אבל בקמח אלריך להיות פירשה ע"ג הארץ אחוד בקמח:

ועי' לקמן סי' תקל"ט אם שהבאתי עוד לקיים דעת האחירין קמח שהתליעו ועי' בה"ה בש"ב בפיאת שדרכן להתליע בתלוש אחלוש אחתר לבאחלה לבשלן שכן דעת הר"ח והשב"ה והרמב"ן אחוש דט"י ביטול יאמו ועי' בחו"ה בלל מ"ח שב' אלא חיישין בניקב לחוץ שמא פי' ומזרו כמ"ש הרש"ם ור"ב וסמ"ק ורשב"ח בח"ה דקי"ל כל היולא ממורו חיט חוזר למורו עוד ע"ל רק לבאחלה לריך לבורון ולהוליא אחן נקובין בכל יכולתו דהא רמב"ן לפי' ומזרו ע"ב וב"פ בלל כ"ז דין ח' דלפי' ומזרו ל"ח וקשה אחרמ"ח שבכל אחוש אחר לחוסר ול"ד למשקין שהתליעו ופירשו לדופני הכלים אבפני אחרים שבפיים דשרי ר"ח לחוסר ול"ד למשקין שהתליעו ופירשו לדופני הכלים אבפני אחרים שבפיים דשרי דהחם יש יחורא דאכל אחר בחים עכ"ל ועיל"ק סי' תקל"ט בחלה אה שיבאתי רלי' וב' בפרמ"ג בט"ז ס"ק ז' אף דלי' בחולין דס"ז ע"ב להוליא זיזין שבעשבים החם בחין נקב חורו לחוץ דודאי לא פי' לחוץ ח"ב קשה הא הח"ה פוסק דניקב חורו לחוץ כמי שרי דלא חיישין שמא פי' ומזר · רק לבאחלה חושש לדעת רמב"ן ח"ב קחח דלי"ח לבדוק ממילוחן אחתי חסור ואפי' לאכרו:

ונ"ל דאפי' לפוסקים שהביא הרמ"ח בש"ד בניקב לחוץ חיישין שמא פירשו ל"ל להחם הנקב אוכח עליו שרלה לנחת ובפמ"ג בש"ד ס"ק ל"ח כ' דיש חשש שמא אחו אחיר המילבען מעלמא ח"ב הוה כבר פירש עי' מ"ש בזה לקמן בסי' תקמ"ה סוף חות ה' וכ"ל דאי' מהגמ"י בפ"ב מה' מ"ש שהיתר מהר"מ חולעים בחוך הירקות שהעלים דבוקים ואין לחולע מקום לרחק והוה ס"ל חולע בחחובר לא חסור אלא בריחם בש"ע סעי' ו' וקשה ניחוש שמא בח החולע מעלמא ואח"כ נדלו עליס על החולעת ח"ו דלא חיישין לזה ועי' בסי' בסמוך חות ח' שהג"ה ש"ד כ' שים מחירין אפי' פי' התולעים לדופי הכד ומזרו לקמה כמו מסקין לעיל ובשנה היא כי לשם יש חי' מכל אחר בחים כו' עכ"ל ע"ש וקשה לי ע"ז דהא הר"מ כ' בפ"ב הי"ז דג מליח שהתליע הרי החולעת שבו מותרת שהן בפירות שהתליעו אחר שנעקרו מן האדן:

סימן תקל"ט

(א) הפר"ח מחיר קמח מתולעת בכלי וסברת המחירין ביון דפירשו לדופן הכלי מבפנים וחוזר לחוך הקמח א"כ היינו רביתיהו וקו' אחרונים אפר"ח ישבתי לנכון (ב) ראיות כפר"ח

דגם בתולעים בפי' תלושין אמרינן בפי' כרביתייהו לא חשיב פירוש וראי' לפר"ח מכל הפוסקים (ג) צדדים להיתר קמח מכנפי יונה (ד) הגי' ברקח לפנינו נכון דמתיר קמח מילוועין ולא כבינת אדם וראי' מת"ח ומהגש"ד שהוא אוסר קמח מילוועין משעם דלא אמרינן הייגו רביתייהו (א"א אמרינן רק במשקים דכתיב במים במק"א מהגש"ד מוכח דלא ס"ל הכי (ה) הטור לא הביא לתשו' הרא"ש דאוסר תולעים הנמצא בקמח משום דלאו הלכתא הוא וגם סותר לפסקיו (ו) עוד צד להקל דמילוועין נעשו בתערובת וכה"ג ברי' בטלה (ז) סניפים לר"מ ורשב"א יש לבריה ביטול בתתק"ס ולרש"י וראש"ש ברי' בטלה ולר"ת ורש"י נמלה מתה בטלה מחשיבות (ח) קמח מילוועין נ"ל דשרי לטחון שנית ויצא ולא כפרמ"ג שב' דאין לו תקנה:

(א) **בש"ע** סע"ה תולעים הנמצא בקמח לסורים שמת פירסו ושרלו בב"י העתיק הג"ה ס"ד שים מתירין לפי' התולעים לדופני הכד ומזרו לקמח כמו משקין לעיל ונגנב היא כי לפם יש תי' מכל מקר במים וכו' וכ' הפר"ח דלא שנגב הוא לפי' לדופני הכלי ומזר דמותר ע"ז ניכח קרא דלא משברת דהייגו רביתיהו · ת"כ ה"ג מלינן לומר הכי כשקמח בכד לפי' פי' בדופני כלי לא מקרי פי' משום דהייגו רביתיהו וקרא דלא משברת מיעטרך לתולעים הנמצאים במים עלמן (כלו' בליבת למימוש שפירסו בדופן הכלי כגון שהוא מגלת כל גדותיו או דה"ת דלא מיישינן כלל לפירוש) רק משום משברת שרינן לפי' בדופני כלי משום דהייגו רביתיהו ודלא לפי"ת דיינן דרבי קרא להתירא לתולעים שבכלים ממילא מתרבוי התירא דפי' לדופני כלי (ודוחק לומרים קרא בכלי מגלת) דאל"כ ליתוש דלמא פרש בדופני כלי ומזר והתם גלי קרא לכל בשלמא לת"ח דהא לאו בזה"כ הוא שם נזדרש בלא טעם דלא טעמא קא יהיב משום דהייגו רביתי' וכיון דלא בזה"כ הוא בלא טעמא ממילא מהך טעמי' גופי' ים להתיר לעולם דהיכי דהוי רביתייהו שרי וכ' הפר"ח בדרי"ס ס"ל דקמח בכד מקרי רביתיהו ולפי' פי' בדופן הכלי ומזרו שרי. ורמי' דבכלי הייגו רביתיהו להמתירין משום דקיש להו דהכי רביתי' ותומרי' לפרוש מן המשקה ומן הקמח לדופן הכלי ולמזור ומי לאו דהייגו רביתי' ומקרי פירוש לא הוה מזר עוד. ורבים המתירין הריב"ס בהגש"ד ורקח ותגודא ע"כ תוכן דברי פר"ח:

והפלתי הקשה הפר"ח בשלמא תולעים במשקה לחסורין שמין להם קשקשת ומניפיר רק התורה התירה מכל מאר במים ומחמירין הוחל דוקא מאר במים מכל פירסו מן המים חסורין לזה מחמירין הוחל דהייגו רביתי' לפרוש לדופני כלי ולמזור קרי בי' מאר במים משא"כ תולעים בפי' תלושים חטו כתיב קרא להתירא רק מקרא דעל המרן להוליא זיזין כו' דאיגו בכלל שרן המרן אבל בשפירסו הרי הם שוללים ומה בכך דמוזרים וכך רביתי' וכו כדבריו כ' בפמ"ג בע"ז ובח"מ מחזיק ג"כ כן והתירך יותר ולפי' ליכי רואה שום הגנב בזה על הפר"ח עכ"פ לפי' בתולעים במשקה אם בחמת פירוש בגון למחורי כלי ומזר לתוך הכלי במים חסור לע"ג שהוא עכשיו בתוך המים והתורה ממרה מכל מאר במים תאכלו אלא ג"ל להיפוך דקשה בחמת מג"ל דפי' חסור לימת כמו אלו ש"ל סניפיר וקשקשת דשרי לפי' פירסו כמו שקשה הכנ"ל בבחתיו לעיל סי' תקל"ד אות ה' והוא ז"ל תי' דשמעינן מותת נבלתם שקלו לרבות יין שמיינן לסורים ת"כ ס"מ פירש חסור ת"כ מג"ל להתיר פי' בדופני כלי ומזר דקרא במים לא מתיר אלא בלא פירוש לע"כ משברת מהריין כל דהייגו רביתיהו ומי כתבתי שם דיליעין דפירוש לחסור בתולעים שבמים משום דמרבין מתאכלו מאר במים דמשמע בשהם עודם במים הוא דשרי הא בשפירסו חסור ת"כ הרי להפוך הוא ממ"ש ומאר המחרוים דיותר יש להקל בתולעים שבמים משום דהתם כתיב התירא מאר במים מדרבה קרא במים לחסורי' תתי לפי' מן המים חסור. וע"כ ממרת קו"ח מה התם דשרלים שיין להם סניפיר וקשקשת הי' לסורים אלא לפי' מאר שהתירה לחותם התורה לא התירה לגמרי אלא בלא פירסו ולפי"ה ממרו בהייגו רביתיהו ולפי"ה רלו לומר רק משברת בהג"ל דהוה כאלו לא פירוש מכ"ש בתולעים שנדלים בקמח בתלוש דמיישינן למילף משברת דבריביתיהו הוה כאלו לא פירוש אלא לפי' קו"ח כ"מ חיכא דפירות שמגדל תולעים בפי' תלושים בלא קרא זה מאר להוליא את הזיזין כו' דהייגו פירות שבתלוש דשרי ולא ידעינן לסורי' בלא קרא זה דפסיטא די"ל משברת דכל דהייגו רביתייהו אלא מקרי פי':

(ב) **והפלתי** נופי' סק"ג פי' בעי' לסורי העולם מהו במקלתו בסורי ע"ד ס"ק ט"ו בתולע שבגביעה מותר לפי' פי' בקערה ובשם י"ם כ' לפי' על השלחן ועט"ז והכל משום דכל דהייגו רביתי' לא מקרי פירש ומעת ידעינן דלא לחמר משברת זו אלא בתולעים שבמים ולפי כפלתי ופמ"ג לימת ס"ה דבמשקה יש ריבוי מכל מאר במים וקשה' קו' גמ' ולימוש למעת פי' בדופני כלי ע"כ במים ריבה במקום רביתי' דשרי ס"ו ז"ל דהוה משברת ולא נזה"כ דמקום רביתי' לא מקרי פי' ס"ה בשאר תולעים אלא לחסור אלא בשפירסו וכל"ב דיהו לא מקרי פי':

והנה עוד רמי' מטום"ע סעי"ד דפ' כרשב"ח לפי' בניקב הפרי לחון מותר דלמי הוה פי' שוב לא הדר כמו בתולעים שבכורות ושבכלים דלא מיישינן שיעת לחמורי כלי דמי הוה יעת שוב לא הוה הדר הכי פשטי'

מעמע דדומה לתולעים שבמשקה לדוקא לחטן מבפנים הוה כבריית ס"כ מוזר והוה כמלו לא פירוש מכל מוך לנקב דומה לתולעים לחמורי כלי דלא הוה כבריית הלכך חם יעת לא מוזר הכי דילף הא מהתם. ומי' בפלתי ופרמ"ג וב"ח מה רמי' מהתם דלמת ס"ה דלחלת"ה מלא דלפי' פי' חון מבלי שהוא מקרי פי' לפי"ה מוזר קשה הלוך מים שבכלי מותר הא הוה פי' ומוזר ודלמת פי' לחמורי כלי ומוזר מלא ע"כ משום דהתם במים כתיב וכשהוא בבריית עדיין חשיב במים מבל לחמורי כלי לא מקרי במים עי' פמ"ג בש"ך ס"ק ט"ו וכב"ח ס"ו כי מסברת יליפינן ממי בתולעים הנדלים בפי' תלושין לפי' לחולקים בשפעי' ד' לאו משום דלא יליפי בכל דבריס פירות תלושים מתולעים שבמשקין אלא דוקא התם כמ"ש הש"ך כיון דלפיכך נקב הוה הוכחה דיליף לחון ס"כ גם בחון הוה לדידהו במקלת התולע מהשקה על הפרי פירוש ומשיב בבריית במקלת ומקלת דלא בבריית הלכך י"ל כה"ג פירוש מקלתו לחון ומקרי פירוש ומי מוזר לבל בבריית ממש כגון כולו בתוך הכלי של קמח מודו לרשב"ח דאם בבריית ומוזר הוה כאלו לא פי' כלל. ועוד הגה כתבתי בסי' שלפני זה דהך פוסקים דלפסרו בניקב לחון מטעם לחר לפסלו דהייגו בפירות שים נרעין וע"ג נרעין הוה בריית אלא שלריך להיות לחוך העולם לכך לריך נקב לבל בקמח דאין לו נרעין מודו דכל בבריית כאלו לא פירוש:

ובש"ך הקשה אם"ע דבשפעי' ד' פ' כרשב"ח דלא מיישינן שמת יפרוש לחון וכאן פ' כרמ"ם דקמח לסור שמת יפרוש ולפר"ח לק"מ דהתם בשפעי' ד' לאו משום דהייגו מושם שמת יפרוש הוה אלא לפי' אם יפרוש לא מיישינן דמוזר דלאו הייגו רביתייהו לבל בקמח הלסור בקרקע מיישינן שפי' ומוזר ובשמוזר לסור דלאו מרביתייהו מזר לעגם יפה הקשה הט"ז כיון דלא רביתייהו לא מיישינן שפי' חון לרבותי':

(ג) **וראי'** בם כעפי יוסף ס"ג דבאן דומה לדברי פר"ח בניה לקמן ד"ה כ'–הב"ח בשום"י זה שכ' במילוועין קטנים שאינם נראים אלא ע"י בדיקת חוס בשמש ואם ואין שפק שלא פירסו ולא מיישינן לדלמת פרסו לא נאמר כן לא מלאנו לאכול לאם וגם את פלטור לאסור אחר ידיעתינו שכל הקמחים במעט המה מתולעים וכן בבתי השחור ועריכה ולישה רואים לאלף ורבבה על כן העלה שם לדדים להיתר ורלה לומר דלא מקרי ברי' כלל שאינו בטלה משום שאינו לאסר מחמת עירתו אלא לאחר שפירש וכה"ג לא מקרי ברי' וכ"כ ג"כ בפלתי וכ' תלילה להקל בכל תולע המתהוה בתלוש מטעם זה ושוב כ' דלא הועילו לבבי הב"ח מ"ש דאינו לפרסו משם דקה בט"ז דאי"ת בעריכה ולישה שאינן פורשין ע"ג כלי לישה. ועוד כיון שאותן המילוועין נתהוה מבחון דאינן לריכין שום פריסה כך נ' לבאו' וגם"ך ס"ק ל"ח לזה אמר מדרבה דדומה למ"ש הג"ה ס"ד בדין תולעים בדגים שבשבר שכ' ואפי' פירסו לגג החתיכה שרי דהייגו רביתייהו ול"ד לפי' לגג התמרה שאין דרכו להיות בתוך הגרעין ע"כ הלכך גם המילוועין כיון שמתהוו בקמח בחון מקרי הייגו רביתייהו ולכך כ' הט"ז בהאי רחזי"ע שלקחו דלמת פירסו מחמת העריכה ולישה אבל מה שפי' מבחון לא מקרי פירסו וה"ע משום דהייגו רביתייהו:

(ד) **הגה** דבר זה אמרתי מסברת דפשמי שכ' ניתת מדם וכן הוא בדין לאסור דלא גרע מפרי לפרי שאסורים וה"ע כל קורט וקורט של קמח הוא כפרי אחר ואמרתי למ"ש בתה"ת בדין תולע לאחורי כלי דמי לגג תמרה וגרעינתה שתוך האור הוא בתוך הכלי ע"כ וכ"כ בחדושיו והלכך יש מהאור הוא יצא לאחורי הכלי משא"כ בקמח דליכא חור לא מקרי פירש דלא הייגו רביתייהו ולפי"ז לפי' קמח לבור שאינו בכלי אמי לא הוה פי' כיון שמתהוה בחון הייגו רביתייהו. ומה שהקשה מט"ז דאי"ת דלא יהי' פירוש בעריכה ולישה כמו בדוזי"ת יש לחלק כיון בעריכה ולישה בכל מקום הוא שם עם קמח מקרי גם שם הייגו רביתייהו לחבק של קמח ממעת בכל מקום ושם שלא ממעת קמח רק מילוועין שם נקראו פירסו חון לרביתייהו כמו בחחורי כלי זה לא יחזור עוד וכמו בשומה מבלי לבלי בשפעי' ג' לאפי' חותן תולעים שבשאר בחחורי כלי מבחון לא מקרי פירסו משום דגם שם יש המשקה מבחון בשעה שעומה:

ונ"ל דבר ס"ל הרקח והוא הפר"ח כ' בשם רקח דמתיר וכ' בב"ח הגה שברקח שבידינו מתיר לחבל בהגש"ד סי' מ"ו כ' לבל פשוט שים שם השמטות הדפוס דקשה וכו' ע"ש מ"ו העיקר כמ"ש בהגש"ד וז"ל תולעים שבקמח מותרים ושם שרלו בקמח חסורין ושם נשארו בנפה חסורין ת"כ מדרבה מבואר דשם שרלו רק בקמח לסור לפי' לא פי' בדופני כלי ול"ב שמוסחת זו משובש דלמת נמלא מותר הא כי' מי' פעם מ' ושרלו ת"כ הוה פירוש אלא העיקר כמ"ש ברקח דלפי' שרלו בקמח מותר ומה שמיים הרקח ושם שרלו בנפה לסור והקשה בב"ח ל"ל בנפה שרלו לפי' לא שרלו חסורין בנפה י"ל חורחי' דמלחת נקיט שהם שוללין · וכ' דרקח לפשטי' כי' לו הכרח דמתיר דרקח כ' שם אלא מיישינן שמת פירש ומזרו שאם יגלו לא כי' מוזרין וכתב"ד פי' קע"ח כ' שהרבה פוסקים ס"ל הכי כדמות רמי' לדבריהן מפ"ו דמבטירין מעלין פירות על הגג מפני הבגימה שיגלו לחון ע"כ ת"ל דשוב היגו מוזר דאל"כ מה זו תקנה ות"כ ס"ל להרקח בשהות שתה הקמח יחד לפי' שרלו המילוועין מותרין אלא מקרי פירוש זה שרלו בתוך הקמח דהכל רביתי' ואם יגלו שיפרלו מן הקמח לחון שוב לא יחזור:

ומדברי רשב"ח הכ"ל שכ' לחמורי כלי כמו חון לחור על גג תמרי כמי מוכח אלא בקו' הגה"ד ופלתי ופרמ"ג וב"ח דקשה בשמקה דקשה דלמת פי' בדופני כלי אלא ע"כ משום דבתיב במים היתר התורה

כפי' כפים כיון דמיירי רביתיהו דחזר והוה כחלו לח פי' משא"כ כפי' כחן לחחורי הכלי חלח דמדמי כמשקה לחולעים כפי' חלועים ולח עוד חמנ"ד חכ"ל כך' כחולעים על כשר וגבינה חפי' פי' על גב החתיכה משום דהייט רביתיהו סותר מה שכ' לחסור הקמח ולח חמרי' דייט רביתיהו חלח כמשקים דכתיב כמים :

ה' והנה הב"ע כשם חגר' הרמ"ם דחוסר חולעים הטמוח בקמח הפר"ח חי' דמיירי כמוטח על הארץ ולח בכלי והכ"ח כ' דמיירי כחולעים גדולים שנראה לעין שפירסו וט"ז ס"ק ח' חולק חכ"ח דהח חנן קיי"ל דחייסינן שמח פירסו ח"כ חין חילוק בין המילוטין בזה ע"כ ז"ח דהח התה"ד כ' כפי' קע"ח כשם הרכה גדולים דלח חייסינן חלח דתה"ד ס"ל טעם הפוסקים שכ' לח"ח שפי' ד' ס"ל דחייסינן שמח פירסו ולמ"ש הש"ך ס"ק י"ג יש חילוק משם דחייסינן שמח פי' לכחן ולחי כפי' תקל"ח כתבתי דגם שם חיט מוכח כס"ל דחייסינן שמח פירסו חלח ס' הכ"ח מלד עלמו וכן כיון דחיכח זיוף חלח מחמת חוש גדול למה ניחוש שמח פי' כלח חוש הח הט"ז נופל כ' סק"ו דלח חייסינן לעופ"ע שמח פירס חלח ע"י מעשה ח"כ כחן לח פי' חלח ע"י מעשה כנגד החוש י"ל דגם רמ"ח מודה דלח חייסינן שפי' כלח יעשה . ול"ע דרמ"ח כתבו' שכ' בקמח שמח שרלו על הארץ וחזרו לשיטתי' חבל בש"ח שכ' הרמ"ח בשמו לדשחוב ככלי חן הכור חסור דשם כדופני הכלי חסור וחייסינן שמח פירסו וחזרו ח"כ ס"ל חייסי' שמח פירסו וחזרו ולפי"ז ח"ש דלח כביח הטור חשובת הרמ"ם חלו דכבר כתבתי בפי' תקל"ד חות ד' דהטור השמיט דברי רמ"ם חביו חלו משום דס"ל דרמ"ם בחמת ס"ל דלח חייסינן שמח פירום וחזר חלח חם חוזר ממרינן רביתיהו ואם חינו רביתיהו ופי' חו חינו חוזר וס"ל לטור דבפסקיו לח ס"ל כמ"ש כתבו' דיוקו דפסקים עיקר חסרוה כנגד התשובה חע"ג ברמזים העתיק דברי רמ"ם דכל מקום כתים חיסור כשפירסו חנו חוששין שמח פירסו עכ"ל י"ל בטור ס"ל כמ"ש גם ועתה עוד ל"ל דפסקיו ס"ל דחסור לשחוב בכלי חן הכור דחייסינן שמח פירסו כדופני כלי חכל לח כ' הרמ"ם דחייסינן נ"ב שמח חזרו דז"ח דס"ל כמשנ"ל לרקה דממ"נ חם פירסו ופליין הם במקום רביתיהו ומקום רביתיהו ל"ל שפי' וחוזר והוה קלקול לח פירום ופרי גם התולע ואם הוח פי' חלח במקום רביתיהו והוה פירום וכך הוח בכלי שעושה חן הכור לשפי' כפיים הוה חלח במקום רביתיהו וע"כ חנו חוששין שמח פירום וכמ"ש בש"ך סק"ד חו לח חייסינן שחוזר לחינו חוזר חלח במקום דרביתיהו ולח חסור חלח התולע ומ"מ חסור לשחות חן הכלי כי חע"ג חלח חזר למיס בשעת שתיה ישתה גם התולע עם המיס יחד ח"כ מ"ש בתשובה בקמח ב' חששות שמח פירסו על הארץ וחזרו הוח כנגד מ"ש בפסקיו הלכך לח הביח הטור חשו' זו דממ"נ חם חזרו הוח רביתי' ולח חשיב פירם ואם לחו חיינו רביתי' וחשיב פירום לח חייסינן שחזרו וכמ"ש הרקה ותה"ד סי' קע"ח דהרבה פוסקים הכי ס"ל :

בנב"י סי' כ"ז כ' על דבר תולעים שנמלח בקמח תלי' בפלוגתח דשעי' ד' לפ"ע מותר לחיון לחוש שמח פי' ולרמ"ח חסור ולח כ' דבפ"ע מוכח להיפך בשעי' ד' דלח חייסינן שמח פי' וכשטיף ה' בקמח כ' דחיים שמח פי' ובשו"ת שיבת ליון חיישב התרי שעי' משברת דיפשי' בין זבובין ויתושים חיד שיכולין לרחף פורחים וכן במשקים פורחים חיד משא"כ מילוושן בקמח ו"ח דהח רשב"ח דהוח בפ"ד דשעי' ס' מדמה למשקין ועוד ביין ושכר ממלח שביבו יתושין וחיים פורחים חיד ושכר כתבתי לעיל יבוח על פ"ע בזה וחחרי הלדים שכ' בכפי יומה כ' שלח רלה להקל חחרי שכבר הכשיבו רבותינו שלח לחכול בימי החום מחלו המיים דשכיחי בהו מילוושן כגון פ' היבשים וממוקים גרויפי"ן היר"ז רוזיל" ולדעתי לח שח לבם דבכל המיים שביחי בי' בקטנים ובכלים של כל כל דבר ודבר כמ"ש וכו' ולח יחשוב ד' לבו עון בזה מחמת הביטול כמ"ש ושוב להשתדר על מנהג קדמונים כי לח בחתי להקל בעניו הבדיקה וחכולתן לכתחלה מבל בדיעב' יכולים להקל ולהורות שם ימלח ג"כ לנדד נדדים בלח"ה עכ"ל על זחת הניני בהיתר הקמח דשל הלחם יחי' חלם כתבתי גם חני נדדים עוד ולהקל כדעת המתירין . ולפי' הכ"ל ב"כ לח קשה קו' הגש"ד דדוקח במשקה שרי משום דבתיב בניס ז"ח דבללח קרא נמי שרי ממ"נ חלם הוה רביתיהו שדרכו לחזור הוה כחלו לח פירום וח"ת חלח מקרי רביתיהו והוה פי' חו לח חיישינן לחחר שפירסו שיחזור

ועוד כ"ל נד להקל חלח הוה שרי' משום שעולד החיסור בהערובת וכל הדברים החשובין שחיים מתבטלין לח חביבי חלח להתבטל כשעולד החיסור בהערובת כמ"ש בפ"ח סי' ק"ח וברים סי' ק"ב בש"ך וכן כתבתי לעיל בסי' תקל"ה חות ב' בתולעים שנעשה בחומן ועיי' בפרמ"ג בש"ז סי' ס"ע בקל"ה שמקשה הח בחיסור בח בהערובת חין לו ביטול כמ"ש המרדכי בשם ר' משולם ותי' היינו כלתחלת הוויתן בהערובת ח"כ כחן תחלת הווייתן הי' דהיינו המילוושן נעשו מהקמח והקמח הי' בעולם ושו ליבח נידון משום הערובת דהוה היתר חלח כשנעשה תולע חז נעשה תחלת חיסורו בהערוב' :

(ו) **עוד** כ"ל סניף להקל דרש"י ורשב"ח כתבו' ס"ל שרי' בטל בתתק"ס סוב רחי' שגם הכנפי יונה כ' סניף זה מרש"י כ' כפלתי סי' ק' סק"ג דרש"י ס"ל שרי' בטלה ולפי"ז י"ל קו' המרדכים בכפי יונה ולימת מדם דלמה פרש"י חלח ליפשי חיש שכרח בלביותה בחורתי' דלמח פי' לעיל מלייתה והדר נפל לכסא ופוכר משום ערך הטורף על החרן ופרש"י שמח חפול התולעים על הקמים ומשם חפול לכלי ולמחר שילחנה יהי'

סוכר שלח יחתה מן הסכר ותולעת המיים מתערין והקמח דלמטה לח פי' רש"י שמח יפתה בלילה ולחו מדעתי' דנפל ולפי"ז ח"ש בלילה שלח יחתה ניכח חיסור דהוה בטל משא"כ ביום יחתה והוה ניכר החיסור וחסור :

(ז) **עוד** לזה לנרף שיטת הרמב"ם דהמה כד"מ ס' ק"ח כ' בשם מו"ה דבדי' וחתיכה לח בטל ס"ד במינו וכד"מ הקשה על המו"ה דהח הרשב"ח כ' בתשו' שפירש שפלה לירקות חינו בטלה וכמ"ש כלל מ' חות י"ב הקשה כן מהו"ה בופי' דס"ל זכוב וממלה לח בטל משום בדי' וכן ס"ל הר"ן בשם רחב"ד וכן מבוחר בפ' פ"ד דחם ממלח נ' תולעים הוחזק התבטל וחסור זכ"מ ברמ"ם ועור וכל הפוסקים נבי בדי' שכתבו בנון ממלה ועוף טמח כו' והש"ך ופר"ח רס"י ק"י כתבו דמ"ם בש"ע רס"י ק"י דבריהם המבוכים לח בטלי במינו והוח לשון הרמב"ם בפי"ו מה' מ"ם הוח לשו דוקח ובפלתי בקו"ח סק"ו כ' חקו ד"מ ז"ל ולח ידעתי בשלמח בדי' דחינו במלינות לק בחינו מינו וכמינו כמעט לח יוויר וע"כ בחינו מינו חסרו חבנים מגש"ב בחר"ל וכ' דמ"ם החחרונים דמ"ם הרמב"ם במינו ל"ד לחממעינן מש"ם הר"מ בפי' המשנה בפ"ה דערלה מ"ו שכ' וז"ל וכל הדברים בחלו דיעים בזה הטעין שכל דבר חסור חלח נתנו בו חבמים שיעור חלח נחמר בו חיסור בכל שהוח כמו בי"ב ומה שנמנו מן הדברים במינו כל שהוח חלח במינו בכ"ע וכו' עכ"ל הרי הדברים מבוחרים שכל מה שנמנו חבמים בכל במינו ומתבטל לחותן שנמנו חבמים בע"ז וכש לח מזכר בדי' עכ"ל הפלתי וז"ח בנשמע שבדי כ' שכל דבר חסור חלח נתנו בו חבמים שיעור נשמע דגם בדי' בכלל וכן משמע ביד החזקה בפי"ו שכ' דבר חשוב ללח בטל ס"ד במינו וחשיב מ"ב מתיבה ר"ל ובדי' וכ"כ במ"ב פ"ח · ומ"ש הפלתי דמינו מן המליחות י"ל דהרמב"ם ס"ל ללח חשיב שום זכוב ושרץ לו טוף דין בדי' חלח מה דתנן במשנה דף ק' גיד הנשה שנתערב עם הגידים וזה הוה שפיר מב"מ וח"ב בקמח התולעים מקרי מין בשלינו מינו לדעת הרמב"ם בטל :

ועיי' ביטב"ח ע"ז דס"ט ע"ח ד"ה והלבתח דמוכח שם בחו"ה דבדי' ל"ב הריטב"ח בחירושיו בחולין דף ל"ט ע"ב ויש לעיין עליו מש"ם לדחות המפרשי דבדי' בטל בתתק"ם מירושלמי בפ"י דתרומות דשיעור ד' בון בעכבר בתתק"ם והקשה הריטב"ח הח"ך חפשר לומר דירושלמי ל"ל דעכבר משום בדי' בתתק"ם הח העכבר ניכר ולח הקשה הח בדי' ל"ב חלח דוקח בשלינו לזה י"ל לדנפשי' ס"ל לריטב"ח דבדי' ל"ב דוקח בשלינו והמפורשים עכבר משום בדי' חז ע"ב חפי' חלח בשלינו שמי לח בטל וקושי' מדעתי' לח מלי להקשות לכך הקשה לדעתם דע"ב חפי' חלח בשלינו לח בטל מחמת דניכר המיסור : ול"ל עוד ליישב המו"ה דז"ל דוקח בשלינו לח בטל והכ"י דומיחו בפי' ק"ח בזה דהח הרשב"ח חוסר תבשיל ירקות שנמלח בו תולעים וכן המו"ה כ' דין זה דירקות וי"ל דלכחורה לרשב"ח וכן דעת המו"ה דבדי' בטל בתתק"ם ח"ב הח דחסרו תבשיל ירקות מחמת התולעים לריך לומר דוקח בליבח תתק"ם :

והנה הרמ"ם והר"ן הקשו בפי' ני"ה מרשב"ח הל"ל שכתב דבדי' יב לו ביטול בחלף מסגוגי' דף ק' דשם תנן בנשמה ב' דבריס דל"ב בדי' דהיינו גיד בין הגידים חיים בעלים ועושה שם הש"ם לריכותי' לגיד ולחהל"ה משמע דשון הש וכמו חהל"ה חינו בטל חפי' בחלף ויותר כך בדי' ל"ב חפי' בחלף חין לו ביטול :

מעתה י"ל המו"ה לשיטתי' דהתם דמיירי בבדי' גיד בין הגידים דהוה מב"מ מודה מו"ה דבדי' לח בטל דומי' דחהל"ה חפל בחינו מינו בדי' בטל ממש הח דבדי' בטל בתתק"ם היינו בחינו מינו ושפיר חיתח לדבדי מו"ה דבדי' דל"ב כלל הוח דחיתח דוקח בשב"מ ולח קשה עליו קו' ב"י מתבטיל ירקות דהוה חינו מינו ושפי"ה לח בטל זה חינו ירקות בחמת בטל כמו"ה והיינו בתתק"ם ומו"ה לח חמר דל"ב חלח בחינו מינו בחינו לח בטל חפי' בחלף ועיי' מ"ש עוד מזה בסי"ת נקמן סי' תקמ"ח ובח"ח בלל מ' דין ו' כ' עוד על מו"ה דס"ל בדבי' ובל"ב דוקח בחינו כמו בתבטיל"מ כ' הח"ח וז"ל דס"ם בדבטיל"מ דחין החשיבות מנד המיסור עלמו חלח מחמר חיסור לו היתר מח"ב לח רלו חכמים שיתבטל וכל שחתערב שלח בחינו חין היתר נקרח על שם המיסור חלח על שם דבר שחתערב בו והוה כמו שחין לו מתירין וכ"י שם ס"ק מ' כ' לטעם הר"ן בנדרים דל"ב דלריך בדבטיל"מ דוקח בחינו פשוט שחין לדמות דברים החשובים לדבטיל"מ לעניין מב"מ ומין בשמ"מ ע"ב וב"מ בט"ג סי' ק"ח ס"ק י"ב בחב"י ובפ"ח סי' ק"ו דוחה לר"ן וכן כתבתי בסי' תשי' . ועכ"ד ליישב מו"ה לדעת הר"ן והוח דר"ן כ' בחחן קי"ל דבבן מב"מ ועוש"ע סי' ק"ב בש"ך בטל בתתק"ם חין מבטלין זה חת זה לחוה היתר בהיתר והחחירו חכמים שם יהי' למחר היתר בהיתר חם הוח מב"מ ג"כ בעשם דלח בטל ע"ב ולפי"ז יש ליישב הו"ה דבל בטל בחינו דהיינו בהיתר היינו נשום דבר היתר חשוב הוח ושם חתערב בהיתר הוה לרבנן מב"מ היתר בהיתר מחזקו ולח בטל חבל חיסור בהיתר היתר חשוב ומבטל לחיסור ושם עבשיו חסור חלח למחר יהי' מותר ח"ב למחר יהי' היתר בהיתר מ"מ בין דהיום חיסור הוח עיי' פרמ"ג במבנלות סק"ח חין ההיתר שעתיד להיות מותר חשוב בל בך ושפיר בטל לחביותי' דלמח לריך להחי חביבות עוד להיות מב"מ בעשם ומחזקו בעשם הלכך ל"ב סרי בדבטיל"מ ממי דרבנן ממרו שהוח חשוב ושם יש ההביות עיקר מה"ת דהיתר

כהיתר מה"ת ל"ב מכ"ש כאי דלימנו מציבותו מה"ת פסיעה דל"כ דוקא מלא כמינו:

להנ"ל י"ל קו' עצומה שהקשה פר"ח סי' ק' ס"ק כ' לתוס' סוף מעילה בתומר פרוטה בכיס הקדש מעל והקשו ולבטלי' היה פרוטה בחבריתא וכ"ת דהוה דשיל"מ ע"י פדיון הא דשיל"מ דרבנן הוא ותי' תוס' מעצב חלוש ול"ב והקשה פר"ת הא מה"ת ברוכה בטל ודבר חמור רק מדרבנן ל"ב כדמי' בגמ' גיטין דל"ד ולהנ"ל דמשכחן בהרבה מקומות דברים האיסוריים מה"ת ומסרו הכ' לחכמים כן ה"נ כיון דעולין בעולין ל"ב והטעם דהיתר ל"ב וה"ט משום דהיתר חציב ולא בטל מה"ת ומסרו הכ' לחכמים והם תמרו דגם מעצב דבר חמור בטל ולא בטל:

ועוד הא תוס' מנחות כתבו הא דתמרו ר' יוחנן ור"ל ע"ז דף ע"ג כל איסורין שבתורה בע"ט חוץ מעבודת ו"ז לחסור במשהו משום בטל ויו"ל מחמרי כר' יודא דמב"מ לא בטל וכ"כ בריטב"א בע"ז דף ע"ג ובטל דשיל"מ הוא ה"כ מוכח דלא כר"ן ולא כת"ח אלא טעמא דשיל"מ במינו משום דמחמרי במשהו ה"ע דמחמרי משום דהני ס"ל להחמיר כר' יודא ה"כ שפיר כ' תו"ה דה"ה כל דברים חמורים לחסרו במשהו י"ל נמי מה"ט לחסרו במשהו כר' יודא וה"כ דוקא במינו לחסור וי"ל נמ בה"ג ס"ל הכי הוא כתוס' ד"ל ורח"ם בפ' בתרא ד"ע"ז דתמר מרכא דתמר חמץ במשהו כרב אבל בשאר לחסורין לא לחסור במשהו והקשה הרח"ם היאך מוכח בשאר לחסורין לחסור הא רש"י בפסחים כ' להפוך מדתמר רבא במשהו כרב ס"מ דס"ל כרב דמשו"ה לחסור במינו משום דרב ס"ל במב"מ כר' יודא בכל התורה ול"ב דבה"ג נמי הכי כוותו להוכיח מרבא דלא ס"ל כרב דמב"מ לא בטל דז"א כקו' הרח"ם אלא בהב"ג הי' לו להוכיח ממקום אחר דמב"מ בס' הי' מר' יוחנן ור"ל ע"ז דף ס"ג הל"ל דס"ל הכי אלא דלא תיקבי מרבא דהוא בתרא והוא לחמר בחמץ במשהו כרב ורב ס"ל מב"מ בכה"ת מב"מ לא בטל ע"ז תי' בהב"ג די"ל דוקא בחמץ לחסור במשהו דטעה להחמיר משום חומרא דחמץ כרב דס"ל מב"מ ל"ב כר' יודא וגזר חיו מינו במינו כרב דליכא למימר סתמא חמץ במשהו משום חומרא דחמץ לחסור דח"כ רבא דלא כחמץ לא כר' יוחנן ור"ל דס"ל חמץ בה"ט ולא כרב דע"כ ס"ל לרב חמץ במשהו משום דרב לטעמי' דס"ל מב"מ כר' יודא ולכך גזר חיו מינו לחו מינו אבל רבא דס"ל מב"מ בס' מ"ל לחסור חמץ במשהו ח"ו טעמי' דרבא בחמץ ס"ל להחמיר כר' יודא דמב"מ ל"ב ח"כ ה"ה בכל דברים החמורים דלא בטל נמי מטעמי' דבדברים חמורים מחמירינן כר' יודא דמב"מ לא בטל ח"כ מוכח שפיר לכל דברים חמורים דוקא במב"מ לא בטל:

ועיי' פ"י פסחים דף ל' אבל סברת לחמה כל הדברים שחמר דלא בטל בס' דוקא במינו וכ' נמי בבי' וכ"כ הפ"י ביצה דל"מ ד"ה בתום' בתו"ד ולקמן סי' תפ"י כתבתי שוב לקו' ט"ז ס"ק ס' שהקשה מת"ח דלמה לא הביאו הת"ח בשיל"מ דוקא במינו ל"ב טעמא דר"ן משום דס"ל לת"ח כשמ"ל לדעת הר"ן ס"ס התו"ה דבבי' לא בטל דוקא במינו ות"ח אבל שאינו כן דעת הפוסקים הלכך כ' הת"ח טעם אחר ועי"ש עוד טעמים אחרים ת"ח דלמה טעמא דר"ן ובבה"ט סי' ק"נ ס"ק כ' מיהו דברים חשובים כבבי' או כי"ב אם אינם פגומים בעלמא אינם בטלים וכ' בפרמ"ג הא פגומים בטלים ועיין הרמ"ח בשיל"מ משום דבשיל"מ לא משום חציב הוא בטל כ"כ במשבצות ס"ק כ' והנה דין דרמ"ח נראם אם נתו"ה בלל ל"ב דין ו' והנה בתו"ה כ' אם נא יל"מ ויש ליישב זה התו"ה לשיטתי' דס"ל בבי' וכל דברים חשובים דוקא במינו אבל אם נתו"ה לשיטתי' דס"ל נמי משום חשיבות לא בטל ורמ"ח לשיטתי' בת"ח בלל מ' הל"ל דשיל"מ לאו מטעם דבר חשוב לא בטל ות"ל לא מצינו למילף ד"ח מדשיל"מ הלכך בדשיל"מ בפגומה בעלמא דהיינו שנפרחת לא בטל ופרמ"ג שם בשאר כל"ע ובפ"ד פי' לדברי הפ"ד דרמ"ח מתיר גם דשיל"מ ול"ש פשוט דרמ"ח ותו"ה לשיטתיהו אזלי ת"ל לרמ"ח לחסור דשיל"מ בפגומה מעלמא ולתו"ה שרי ולגה מזה נופך יש לקיים דברי תו"ה שדשיל"מ נמי משום חשיבות לחסור לדכתו' ל"ע על תו"ה שכ' הוא בבבי' שנפרחה בטל מע"ג דמלקות עדיין חייב כמ"ש הרמ"ח וקשה הא בתום' ורח"ם ושאר פוסקים מכותר דבבי' דל"ב הוא תלי' במלקות כיון דלוקין מחשבי' · ולגה לתו"ה דמדמי כל דברים חשובים לדשיל"מ וי"מ נמי משום חשיבות לחסור כן נמי מדמינן כל דברים חשובים מדשיל"מ דאם שרוח בטל ומעה יליעין זה דשיל"מ יש לומר דקי"ל לקמן סוס"י ק"ב דשיל"מ בתקלקל אח"כ מותר ובשי"ם בפ"ה חולק על דין זה מל"ל לחדש דברים מלבו מחנם הא המרדכי כ"כ בשם ר"ת בפ' כ"ש וכ"כ בשבי"א בישה דף ד' לתו"ה ח"ם בשאול מקולקל מותר בדשיל"מ והיינו משום דשיל"מ מטעם חשיבות ל"ב ומ"מ ס"ל לרשאולים אם עתיד להתקלקל מותר בדשיל"מ כיון דשיל"מ ל"ב משום הטעי' דהיינו עד שתאכלו בחיסור עתה תאכלנו בהיתר לעתיד ח"כ צריך לטות עומד בחשיבות גם אח"כ . ועוד י"ל שמוכיח לתו"ה הוא הרבה פוסקים כר"ת במרדכי והב"ח ס"ד בטימות דשיל"מ בטל ועי' ש"ך סי' ק"כ שהקשה ע"ז מהדרים ותי' לרקא סי' רפ"ו בב' מים ויין הוא ישל"מ אבל נוגע ונימוח הוא דבטל ויש לומר החילוק לתו"ה ח"ם דהוא דשיל"מ בכלל דברים חשובים ועי"ל בבבי' בסי' ק"ח וכתו"ל בשחיטו שלם בטל החשיבות ח"כ גם בישל"מ צריך להיות שלם ומש"ל דהיתר הוא חשוב לכך דשיל"מ ל"ב דחזינן דחיסור לא חשוב ע"כ לא מקרי תלילה כמ"ש הר"מ בפ"י מתרומות ה"מ מיר שבבג ושתה יין תרומה אין משלם חומש משום דחיסורי לא שמי' שתי' וכתבו ביתרתי דברי הר"מ תלו מסי' תקל"ט

(ח') **עוד** להנ"ל הנה הפרמ"ג ס"ק ל"ט בשם תולעים אין מילוטין אין לקמת זה תקנה ליתן בריחיים ולטחנם עוד אבית שיעמו התולעים ע"י קול הטחינה הנה תיהו ז"ל ומשך חמר הש"ך אם אכ' בחיטין שהתליעו אכ' תה"ד דשרי משום ע"י קול הטחינה יצא דה"ד לחמר בריחת החיטה ות"כ בקמת שהתליעו לא שייך בריחה ח"כ לפי מה שכתוב בש"ד לקמן דשרי בחיטים לטחון תפי' בלא בריחה כיון דחיכא ס"ם ח"כ לפי עוד הרבה לדדים שכתבתי להתיר קמת שנמלאו בו מילוטין דודאי יש להתיר אם טוחן הגם דיש לחלק בין ס"ם נבי חיטים דחפי' בלא חיסור הוה טוחן החיטים ולא מקרי מכוין לכטלן ה"ה דשרי לעשות הס"ם בדם כידים דלא לעשות ס"ם כידים תליא בחין מבטלין לכתחלה כדחו' במג"א סי' תס"ב סק"ז וכמהב"ח שם אבל בקמת דחי לחו מצוה חיסורי לא הוה טוחן שנית ח"כ הוה חיסור לכתחלה דעושה הס"ם כידים עיי' כי"ב פרמ"ג סי' ס"ע בש"ך ס"ק ל"ח מכתוב בש"ד עוד שם דלא מקרי מבטל חיסור לכתחלה הכא בימים קדמונים שהי' עתיה בריחיים של מים או בריחיים של בהמות ואי' בחפשר לטחון מעט מעט בפעם אחת והוה עכ"פ יכול לזחר זה ועדת הכנפ"י לדדים להקל בדיעבד אבל בזמנינו שכמעט מתבטלו כל ריחיים של מים ושל בהמות ולרוחת דרוכת טחון בדחמפף מיהלע"ן ושם טוחנים בפעם ח' לרוב ותמיד בכל עת ויש שם קמח יען לרוב ומ"ש אלא יפי' מתולע מן מילוטין ועי' בסי' תקל"ח מ"ת שהרציתי עוד בקמת שהתליע מילוטין דהמתירין לא כמ"ש המחרוטים דריב"ס לחוד מתיר אלא כן ס"ל החנודה ורקח וש"ד והעלתי שכן הוא דעת כמעט כל פוסקים דחשובים ודו"ק היטב:

סימן תק"מ

א) בישוב קו' המג"א וכן הקשה במנ"י כלל מ"ו דהוביח מע"ז דלא מהני למכור מעט מעט לנכרי אלא בחמץ וכן מחולין דף ס"ד ולקמן סי' פ"ו ולמה כאן מהני מעט מעט:

בהג"ה סעי' ה' ואסור למכרו פי' הכל ביחד אבל מותר למוכרו מעט מעט בעין אלא יתכרנו הגוי מח"כ ליתרחל כמ"ש הטור והמחבר רסי' תס"ז בחו"מ וגבי דגן שנטבע בהנה כ"כ בש"ך ס"ק י"ז וט"ז סק"ט וכמג"א שם סק"ז כ' דלא אדי מעט מעט אלא בחמץ דחיכא ס"ם אמת לא יתכרנו ואמת יתלנו ליתרחל הלוקח קודם פסח משח"כ הכא דליכא ס"ם (כמתה"ם שם כ' דס"ל למ"ח דמותר לעשות ס"ם בידים וכמל"י כלל מ"ו כ' להטעם דקבא קבא אדי משום דקרוב וודאי אילנלו):

ודמ"א מביא רמי' לדבריו מפ' בתרא דע"ז דיי"ל שנפלו על החיטים קמח קבא כמו בחמץ ע"כ לכאו' יש לומר דכך תקנתא למכור בבא אחת עדיפא ועוד דקמ"ל לאפיתהו ולא חיישינן דלמא אתי למיכל מני' אלא בחמץ קודם פסח הזמן קלר למפיתהו ולמכרה ולאכלו קדם פסח אם תקנתא דימכר מעט מעט עדיף טפי ומה שהקשה המג"א מסי' פ"ו דאסור למכור ביצה לנכרי משמע אפי' ביצה מ' ל"ל דין דביצים הוא דאי' בגמ' חולין דף ס"ג ע"ב בבריתא לוקחין ביצים מנכרי בכל מקום ולא חיישינן שמא נבלה וטרפות ופריך שמא עוף טמא הוא ומשני בחומר מעוף פלוני וטהור הוא וכ' הר"ן בשם י"מ מע"ג דטהורים מרובים מטמאים מ"מ כאן לחיכא תרי מיעוטי וע"ש בר"ן ותוס' ורשב"ם כ' תרועים מחרים מ"מ זה אמת דחיכא כאן תרי מיעוטים של אסורות ושם דף ס"ד קאמי בבריתא אין מוכרין ביצת טריפה לנכרי מח"כ טרופה בקערה לפיכך אין לוקחין ממם ביצים טרופות בקערה ע"כ משמע משום דחיכא דטרופות בקערה חיישינן דטרפה היא וי"ל בחותו משם חיכא בכלל שמא טריפה נבלה טמאה היא ומח"כ י"ל דמלד שמא זבן ומסדר ומזכי' לי ליתרחל הוא מותר למכור ביצה לנכרי דהוה דבר מועט לא חיישינן שיחזור ויחכרנו ליתרחל אבל רמו מכמים שיכי לחפשר ליקח ישראל ביצים מנכרים ואלא דיש כ' מיעוטי דטריפות ונבלות גם שמא מעוף טמא הלכך ממרו דוקא מעוף פלוני וטהור הוא ע"ז שנכרים על התמירה דנוי מירתת כדחי' בגמ' ופוסקים לקמן סי' פ"ו ושוב יש ביצים כמעי ממן בגוי גמורות הוא ביצת שבילות ושמא סי' מעוף טריפה מע"ג דהוה כשם כ' מיעוטים ממי הוא מותר ליקח מן הנכרי דשמכינן חרוב ביצים מן הכשרות שם חמנם זה לא רצו להתיר ליקח ביצים מגוי אם יהי' גם ישראל מוכר ביצים נבלות וטרפות אלו אים לחוש כש"ג שמא לא ישראל לגוי כלל מאיזי הוא כגון סיסי' ישראל רוחה בשעה שלקח הגוי מישראל ויאמר מסתמא ישראל מכר לו ביצה טהורה דוגמא לדבר כדחי' בחולין דף ל"ד שלא ימכר ישראל בשר טרפה לגוי לפי ישראל שמא יקח ישראל דודאי ישראל בשר בשר מכר לגוי ומ"כ בצירוף כל החשבות שמא ונבלות וטריפות של גוי הוה חיישינן ליקח ביצים מן הגוי בצירוף של נבלות וטריפות של ישראל הלכך כדי סיסי' מותר ליקח ביצים מן הגוי אמרו שלא למכור ביצים ונבלות וטריפות לגוי משום שמא ימכרו ליתרחל ז"א כאן שפיר חיישינן דהחיך נקח אחן ביצים מן הגויים בצירוף חשש שמא ובצירוף ביצים ונבלות וטריפות של גוי וכל חדש מישראל ימכור ביצים נבלות וטריפות הרבה להגוי ואז ודאי יש למחוש שימכור ליתרחל וזהו לן למנזר שלא ליקח ביצים כלל

מנכרי הלכך נזרו שלא למכור לנכרי ביצים חפי' ביצה אחת ע"ג משום הך גזירה שמא ימכרו ליסראל לבד לא נזרו כדבר מועט אבל משום דחיכה נמי גזירה אם ימכרו ביצים נבלות וטריפות חפי' אם מעט מעט שלא למכור ביצים כלל מיסראל :

ואומר מהי לפי"ז יש ליצב קו' עלומה שהקשה בחדו' רשב"ח שם דף ס"ד וכן הקשה הר"ן מלגון הכריעתא ה"ל דקאמר לפיכך אין לוקחין מהם ביצים טריפות טרופות דמשמע מדיוקא שרי ליקח מהם ביצים טרופות רק משום דיסראל מוכר לגוי ביצים טרופות יש משם שמא מלא ביצה טריפה תיפ"ל מדיוקא לחוד דשמא מעוף טמא הוא ולא מהני בחומר מעוף פלוני וטהור הוא דדוקא בבלימות דמוכר ומזן דמירתת שמא לא יהי' דומה לעוף פלוני טהור משא"כ בטרופות שמכיר הא כ' דכל דחשוים לא ס"ל הכי וגם הר"ן תי' בדוחק ולמ"ש י"ל דהכי פרושי' דאי הוה שרי למכור כל ביצים הוה אסור למכור מגזי שום ביצה מכל מין דאין מוכרין לגוי ביצים אלא טרופות לפיכך ביצים טרופות אסור ליקח מן הגוי כיון די"ל ריעותא דטרופות הן מכל שאר ביצים בהתילת קלי ומותר למכור מן הגוי :

אמנם קו' מג"מ מביצה יש ליצב פשוט כיון די"ל הקשה שבודאי לא יתכרכה יסראל דהיינו סיטרפה יסראל אסור למכרו לנכרי אפי' ביצה אחת דקרוב לודאי שרוצה למכרו ליסראל דאי לגרכו למה מיזו רוצה סיטרפה ליסראל משא"כ כאן אי בחומן דליכא הקשה שיהי' מוכה קרוב לודאי שרוצה למכרו ליסראל הלכך מעט מעט שרי ומ"ש נמי קו' מג"מ מסי' קי"ב גלא הסלוק דקיסם דהפת אסור משום פת עכו"ם ואסור למכרו מעט מעט הם נמי ביצה תקשה בשיורי ליסראל :

ואמנם יש"כ קו' הגמ"ח מן הגמ' ביי"ל שנפל על חיטים וכתבתי ד"ל דלקיט הגמ' הקשתה דיפסה פת שהוא הקשתה עדיפה דיכול למכור הרבה בפעם א' אבל משום"ע לקמן סוס"י ל"ד ח"ח לומר כן דפ' שם מרשב"ח בי"ל שנפל על החיטים דיפסה וימכור פת ובמקום שיסראל מוכרים פת עכו"ם אין לחיטים הקשה ולא כתבו למכרם מעט מעט וכן משמ' הפל"ח כאן מכח קושיא זו דלא כש"ך דמתירין למכור מעט מעט זולת בקמח שבכך דמתיר הפר"ח ומ"ש כלל והכא גופי' שכן דעת הפוסקים דחשוים ס"ל דחיכו דמחמרי בכל מקום למכור מעט מיזו מכח קושית ורמי' הגמ"א ממולין ד' ס"ד דמוכח משם דחפי' ביצה אחת טריפה אסור למכור לגוי שמא ימכרו ליסראל ותי' שיבאתי לעיל לקו' רשב"ח ס"ד הרשב"ח לא ס"ל תי' זה אבל לדידן י"ל דמחולין דס"ד לא מוכח מהתם אבל אין לנו בידינו לומר כן כנגד דעת הרחשוים מ"מ י"ל דמ"ש דעת הש"ך וט"ז כאן דמותר למכור מעט מעט דהא ליכא קמא דמתיר לגמרי ועיי' מה שכתבתי בסי' תקל"ט לדפני סי' זה דליכא כמה לדדים להתיר שוב רמי' בכנפ"י כי"ב :

סימן תקמ"א

(א) מה דפסק בש"ע בתולעים הנמצאים תחת הקליפה לפי שהם מונחים במקום הצר לא קרינן בי' שרץ השורץ על הארץ אבל הש"ך העלה בת"ח וכן דעת רמ"א דכל זמן שלא נתבשל התולע אסור אבל כשנתבשל לא נאסר הפרי ממנו וישבתי קו' הפר"ח והפלתי וחולקין ואוסרין התבשיל והעליתי שיש לפסוק כש"ך בשם ת"ח ורמ"א ז"ל ‡

בש"ע סעי' ו' תולעים הגדלים בפירות בעודם במחובר מסוב בשורן על הארץ ואסור אפי' שלא פירש והוא שריחם . וזהו שיטת התוס' דס"ז ד"ה דיקא דמתירין מוחן תולעים הממלאים בפולין וחופנין תחת הקליפה כל זמן שלא ריחפה וכ' תוס' ונם נקו' פי' לעיל נבי קיסות שהתליעה בחליפה חשובה כיון דמהלכות התולעת בתוך הקיסות וכ"פ הרמ"ק והגמ"י בשם מהר"מ ורנב"ן ורשב"ץ וכ"ן חולקים דאפי' לא ריחפה אסור וכש"ך שקו"ט מהגר"א בספרי נופי' דאסור התולע כל זמן שלא נתבשל הפרי :

ובפר"ח ס"ק מי דאפי' אתבשל אסור וכ' תוס' וכ"מ ורמ"א לא כיוונו כעיקר הדין משום דנרסינן בגמ' בעי ר' יוסף פרשה ואתה מהו וכ' רש"י מי ממרינן כיון דלא הלכה לאו שרץ הארץ הוא מ"ד ג"כ שרצה ומסיקנא בתיקו ותיקו לחוד, לחומרא אלמא אסורא מספיקא ולא בעינן שרצה וכמו דבפרי תלום פרשה ואתה אסורה אע"ג שלא ריחפה כלל כ"ם בפרי מחובר לקרקע שאף התולעת במקום זה שחין לו מקום לרחוק כלל דאסור והיינו משום שהוא רואי לשרוץ אעפ"י שחינו שורץ ואין לומר בפרשה ואתה יש עכ"פ עקום לשרוץ ז"א וכו' ואף רש"י דעתו כך לדינא מספק (וכמ"ש הש"ך ולא כמו דכתבו הרחשוים מדברי עי' בהה"כ וכמ"ש כלל נ"ו שלא הביאו דברי הש"ך מ"ש שחי' מל"ל הרחשוים מרש"י הכי והקשו הא כ' רש"י בפי' הכי לריך להלוך בתוך הקיסות ולפר"ח ג"כ) שלא דרש"י מלתא דפסיקא נקיט בהולכת הוא ולחי אסור אבל שלא ריחפה הוא לקמן בסק . ועוד כ' הפר"ח מהא דר"ן בפיא רבי' שלא הלכה דפסיטה לן דחיסירי לי' פירשה ואתה מאמע לה מתה מעפ"י שלא הלכה דפסיטה לן דחיסירי (ועי"ל סי' תקל"ז אות נ' שיבאתי קו' הר"ן שלא דפר"ה כ' ואפי"ת דמצינת לי' נמי בפרשה ולא הלכה שאני התם דהוה תולעת שבתוך בתולם ומשו"ה מכניע לן אי ליכא חור ולא ריחם ש"ך דריחם מתמרי לתמרי ולא ריחה חור מי ממרינן שלא קרינן שרץ השורץ אלא היכי דחיכה תרתי אבל בתולעת שבתוך מחובר מסתברא ולחי אף שלא ריחם השורץ על הארץ קרינן בי' ועוד הא כך פירשה ואתה היה רחי' מכרעת לשפחות לסירת מספק והכי נקטינן ואמרתי דקו' הפר"ח לא קשה מפירשה ואתה דולחי נעינן שרץ השורץ על הארץ שלא הש"ם מספקי לי' פירשה ואתה אם מחמת הפרשה לבד מקרי שרץ על הארץ ולא נעי תרתי ריחם וצירוף ש"מ פירשה ואתה אסור מ"ד נעינן נמי צירוף וקי"ל להחמיר אבל בתולע במקום לר דאפי' פירוש ליכא לא מקרי שרץ השורץ על הארץ כלל מ"ש רחיתי בכנפי יונה שהציב כי"ב על הפר"ח קלת בסינגון אחר והוא דלא מספקי לי' לש"ם שלא בפירשה ואתה אי סני בלא הליכה ממש אבל בלי פירשה כלל מ"ש שלא נתגלה לחויר העולם לא מסתפקי להו כלל דעדיין לא נאסר שהרי דקדק התורה לכתוב השורץ על הארץ :

ושוב ל"ל דמ"ש הפר"ח הי"ל כסוף דברי הר"ח דדוקא בפירות שהתלעו בתוכם מבעיא לי' אבל בתולעת שבתוך מחובר מסתברא אף לא ריחם כלל אסור ול"ל דמ"ש להא פירות שהתליעו בתוכם ק"ל אינם אסורים אלא בפירשו דמיעטא קרא כדאי' בגמ' ומ"ש פירות מחובר והתליע במחובר לא צריך פירוש הרי דמה שהוא במחובר מ"ש מי"ל במחובר לא הוה מידי דמה שהוא גדולו בארץ זה הוה כמו פירשה בפירות שהתליעו בתולם ומקום לר אינה נמי רואי לרחום הוה בכלל אבעיא בתולם ופירשה לחויר העולם דאינה פירשה ורואי לרחום :

אמנם לדינא נרסה כת"ת והש"ך בשבשל מאחר דתום' ור"ת ורמ"ם לחו משום דסמכו ודייקי דבריהם מרש"י כתבו כן דמקום לר מותר דזה יש לדחות דש"י מלתא פסיקא נקיט אבל למסקנא הוה ספק אבל אחר שהם כתבו סברא דנפשיהו הכי דמקום לר לא לאסרו מעולם אין לנו יכולין לחלוק עליהם מסברא . ובפלתי פ' ג"כ בפר"ח מסברא כשמתהוה הי' התולע קטן מאוד וסי' לו מקום לרחם ואח"כ כשנתגדל מילא כל מקום הפרי שוב אינו חוזר להתירא ועוד הך פירשה במקלת תבעית דלא ליפסבי לך הולך רש"י לפרש דהלכה בתוך הקיסות ג"כ י"ל דמלתא דפסיקא נקיט אבל למה דקיי"ל פירשה מקלתה דאסור דאפי' פסיטה דיש לחוש טרש דמילתה כל כמות הפרי ריחפה במקלת אפי' דיש כל שהוא ואסור ולכן לדינא יש להחמיר ולאסור :

ול"נ דמה דהכריע מסברא ז"ת דתום' ופיעתי' ס"ל כשפי' התולע קטן מסתמא גם מקומו אחור ממי הי' קטן ולר וכשנתגדל התולע נתרחב עמו מקומו ת"ל דלעולם הי' במקום לר ולא ס"ל דתום' ורמ"ם יפה כתבו דגה לרש"י אפי' ספק ליכא בלא מהלך בתוך הפרי במחובר כגון תולעים בפוך תחת הקליפה דאל"כ למה כ' רש"י שם דף ס"ז ע"ב דכולהו אבעיות בתולעין מבעיא להוה דאפי"ת דפירשה ואתה לא שייך אלא בתולעין דבפי פירשה הא במחובר לא בעינן פירשה אבל בפי' דמקלתה מהו שייך גם במחובר וכמ"ש פלתי הנ"ל דלמסקנא במחובר אסור בריחם במקלת כעין תולע במקום לר זה לא מקרי ריחם :

וי"ל עוד תולע במקום לר לא מקרי אפי' לחוי לרחום כיון שהמקום לר ותום' ורמ"ם ורש"י בגרסי פירשה ואתה דמתה מיד בפלתה ום לומר דמכל מקום בשעה אינה מהחור מי' מי וסי' לחוי לרחום משו"ה הוה ספק מבעיא ואסור משא"כ במונח במקום לר אפי' ספיקי ליכא . ומנם הרמב"ם ורשב"ם דאפי' ס"ל כני' הריב"ף פירשה מתה אינה אפי' ר' אפי' לחוי לרחום אפי"ה הוה ספיקי ס"ה תולע במקום לר ומי הוה ספיקא והכא לדינא כ' כרמ"ה וש"ך דקו' פר"ח הכא כתבתי ליצב ובוכל לקרף דעת גדולי הרחשוים דלא פסקו לגמרי דין זה דשמואל דפירות שהתליעו בתוכם דאסור שמואל משום שרץ השורץ על הארץ :

סימן תקמ"א (זה הסי' נרשם בכפל)

א') ביאור דעת הראשונים (ב) בספק אם רגיל פרי זו להתליע אין מחזיקין ריעותא ואי"צ שום תקנה (ג) טעם דלמה לא מהני בפירות שהתליע במחובר תקנה שכ' הש"ע (ד) מה שהק' הש"ך אהה"מ שכ' בשם הרשב"א דלאחר יב"ח צריך תקנה שכ' הש"ע לא קשה וקשה אש"ע דמפוסקים משמע דוקא בודאי התליע בתלוש צריך תקנה זו אבל ברגיל להתליע כיון דאיכא רק מיעוט המצוי סמכינן דלא חיישינן שמא ירחשו בם' עוד שכ' רמב"ן אפי' ירחשו נימוחו בתבשיל (ה) ישוב לט"ז דקמח ורוזי"נא אעפ"י שדרכן להתליע מילוען אי"צ בדיקה (ו) צ"ע אש"ע שהשמיט דתקנה זו שכ' הפוסקים ליתנם בצוננים ורותחין הוא רק מנהג יפה וישוב ארמב"ן שכ' אפי' לבעלי נפש אי"צ תקנה משום דתליען שנמחו בתבשיל ‡

בש"ע סעי' ח' כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהם מחוברים לא יאכל עד שידוע יען כי רוב' בפוסקים נוהגי כלי דס"ע דברים שאינם לפע"ד ולא סי' להס ס' הרמב"ן וגם דברי רשב"ח בחדו' דף כ"ח לא הביאם ע"כ לעתיק הסוני' ודברי רחשוים וט"כ יתבאר דעת הרחשוים ופסק הש"ע :

(א) **דהכי** מי' בגמ' דף כ"ח אמר רב פפא ס"מ מדר"ס הא דאמר שמואל קישות שהתליע בתיכי מסורה הני תמרי דכדמ כתר הריסר ירחי שתא שריין ופרש"י בהתליעו בודאי וכפי' הרמב"ן וכ' אבל מספק ליאסר אין בנו להחזוקי איסורי' לח מחזקינן מ"מ במינן שהתולעי מלויה בהן התיך לא ניאסר וכן דעת הרמב"ם והרשב"א בחדושיו כ' על רש"י ורמב"ן שפירשו הסוגי' בודאי התליעו כ' הרשב"א דאין הלשון מתייבב כזה יפה דמ"מ תמרי דנקיט ולא נקיט פרי שתמת אלא משמע מגמ"ר נקיט תמרי לפי שהתליעה מלויה בהן ומשמו המלוי כעין שמשמו לסירכות הריאה . וכן כ' הרמב"ם ז"ל כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהן מחוברין לא יאכל עד שיבדוק הפרי שמא יש בו תולעת הרי לדעת הרמב"ם ורמב"ן והרשב"א שוין במלוי לריך בדיקה וע"כ דיקא לו מהגמ' הכי כמ"ש הרשב"א מדנקיט תמרי ולא שהר פרי ומע"ג לדיקא גם הרמב"ן הכי ס"ל במינין המלויה בהן התליע לריך בדיקה ממש כפי' הגמ' ס"ל לרמב"ן דתמרי לא מלויה היא להתליע ופי' כרש"י דמיירי בודאי התליעה הא בספק לא מייסינן ע"ז כ' הרשב"א מדבינו משמע דס"ל כרש"י דרבינו כוונתו על הרמב"ם שפי' כפרש"י אבל לדיקא נוחה לריך בדיקה במלויה התליע וכן דעת הר"ן דמפרש דנקיט תמרי משום דמלויה בהם התליע :

ואח"כ כ' הרשב"א ותותן זבובין שבתוך הפולין שקורין קורקנ"ש אינו צריך בדיקה במחובר ולעניין לאכל תותן פולין בלא בדיקה יש מי שאומר שהוא מסור שמא יצא מן הפרי ע"י המיס ותחר שפירשה ודאי מסורה ולכך נהגו מקלת המדקדקים להרתיח המיס יפה יפה תחלה ותח"כ יטילו הפולין לתוך הרותחין כדי שימותו וכ' הרשב"א לגירסת פירשה ומתה ממי מסור לא טבי בכבי ולפיכך לריך לזהר לשהות במיס לוננים תחלה כדי שיפרוש מהם העתיד לפרוש ותח"כ יסיס במיס רותחין ודיו ואם נמלאת ח' או שתיים בתוך הקדירה מטליכה ואוכל את השאר ע"ל ממלא לדעה זו שעושין כן שהותנים במיס לוננים ותח"כ בתותחין קולח ואומרת קולח שהם עושין כן לפי' בתוך י"ב מדם דהא לא מזכיר שעושין כן לתחר י"ח ועוד דהא ס"ל דאותן תולעים בפולין בתוך בתולם ואין כאן מקום אלא שמא ירחשו ותח"כ לפי' בתוך י"ח בלחחר י"ב מדם מהני לוננין ותח"כ רותחין אלא שמא ירחשו הרי קולח וע"ז הקשה שם תה"ד דמהכ"ת דלא ניחוש בפולין אלו שהרחם בא במחובר ומה מהני לוננים ותח"כ רותחין דלא יתמר תקנה זו בשום מקום בש"ס ועוד מה בכך שיהנם לרותחין אלא יפרשו הא שתולעים שבאים במחובר לסוך לפי' אלא יפרשו לדעת הרשב"א שם ור"ן והרשב"א לעיל ס"ו ותמה הרשב"א דלא מהני לוננים דכר זה בתוך י"ב מדם אלא בדיקה לריך בתוך י"ח כיון שהדבר אלו לריך בדיקה שכן בדיקה זו מלאנו בש"ס ממש מלינן חומרא לדעה זאת שלפי' לחר י"ח עושין תקנה זו ליתן לוננים תחלה ותח"כ לרותחין שדבר זה מותר מדינה כיון שמלויה שהתלעה במחובר מהכ"ת ניחום שהתליע נם חח"כ בתולם דח"כ זה החשם רק ספק ובספק לחזוקי ריעותא לא מחזקינן כמ"ש בשם רמב"ן והיינו דכ' הרמב"ן דים בעלי נפש שאין חוכלין פולם ועשים לפי' כתר י"ח מקום דשכיח לפירשו מיד שבא עליהם החום ומשמע דוקא בעלי נפש עושים כן וכ"מ מחדו' רשב"א בחדו' ובתח"ת דלכך נהגו מקלת המדקדקים להרתיח המיס משמע לכל מדינה שרי וכ"כ הר"ן ולחמרינן דתמרי כתר י"ח שרי יש בעלי נפש שהחמירו ואמרו דה"מ לחכלן חיין אבל לבשלן כמות שהן מייסינן שמא ע"י ביאול פורתן וכו' הרי דס"ל מדינה לי' לחום לאחר י"ח שהתליעו בתולם :

והדא"ש כ' לחותן שרגילים לגדל תולעים לאחר י"ח לריך לבדקו ולהשליך ולחותן עדשים שמלוי בהם כיוצא מהנ"ג יפה תוך י"ח אין להם תקנה (דהייט לוננים ורותחין אבל בדיקה ולחי מהני) ולאחר י"ח יתנם לתוך מים לוננים ותח"כ לרותחין ע"כ משמע מדינה לי' כלום אחר י"ח אלא מעטם מנהג יפה לחום לבשל נפש :

והרא"ש כפ"ב הט"ו על מ"ם הרמב"ם לפיכך כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהן מחוברין לא יאכל עד שיבדוק דיקא להרמב"ם ח"ו משום דתמרי מדקטי הגמ' כדי תמרי ולא נקיט אחר פירות שהתליעו ח"ו משום דתמרי דרכן להתליע במחובר כמ"ש הרשב"א בחדושיו ועל מ"ש הרמב"ם וחם שהם הפרי אחר שנעקר י"ח חוכל בלא בדיקה כ' ה"ה ונראה מדברי רבינו שיכול לבשל בלא בדיקה ואין חוששין שמא פירשו חו יפרישו בשעת ביאול שהרי לא חילוק וכ"כ דברי הרשב"א ז"ל וכ"כ הרמב"ן ז"ל ונתן טעם לדבר שחטעם שפירוש בשעת הביאול שם ממוח בטל הוא בששים וחם הוא בעין זורק וחוכל עכ"ל :

ונ"ל לחין זה שכ' הרמב"ן עיקר הטעם חלא הפירות חלו שדרכן להתליע כשהן במחובר שניחום שמא התליע ג"כ בתולם כיון שח"י שדרכן כך ס"ל שפק וחין מחזקינן ריעותא כמ"ש הרמב"ן והרשב"א ח"כ לאחר י"ח מותרין הן ומ"ש הרמב"ן הטעם משום דתלינן בשעת ביאול הוא נמוח הוא כ"כ לשתור דעת בעלי נפש ויש מדקדקים להחמיר בם, אם התליעו בתולם ומחזיקים ריעותא ע"ז כ' הרמב"ן בנם לבעלי נפש אין להחמיר כיון דיש נמי לומר חת"ל שמחזוק ריעותא שהתליעו בתולם מלינן להקל אחם יתבטלו נימוחו וי"ל בנם ס"ה הכי כוונתו :

ואמנם יש לומר והוא הנכון בפירות שיש ספק שהתליעו בתולם כגון תמרי ושאר פירות לפי' המדקדקים לח החמירו לעשות תקנה ליתן לוננים ותח"כ ברותחין רק בידוע שהם מתולעים בתולם או שמלוי התליעו לאחר י"ח או במלויה להתליע בתולם כי' אין הדין מותר לבשלן כי ימותו ע"י הביאול והמדקדקים משמו שמא עד שירתיח התבשיל יפרשו

כלומים הלכך החמירו ליתנם ברותחין וע"ז כ' הרשב"ח דעדיין לנ"ד פרשו לאחר מיתה אסור מה מהני רותחין לחוד אימותו הלכך לריך ליתנם תחלה בלוננים שיעלה תחלה כל מה שהם מתולעים ותח"כ ברותחין רק בידוע שהם מתולעים בתולם או שמלוי התליעו לאחר י"ח או במלויה להתליע בתולם כי' מן הדין מותר לבשלן והמדקדקים משמו ע"י הביאול שדרכו לפרוש בשעת התבשיל יפרשו בלוננים הלכך החמירו ליתנם ברותחין וע"ז כ' הרשב"ח דעדיין לנ"ד פרשו לאחר מיתה אסור מה מהני רותחין לחוד אימותו הלכך לריך ליתנם תחלה בלוננים שיעלה תחלה כל מה שהם מתולעים ותח"כ ברותחין ומעיין בסמ"ג בקל"ב וסה"ת סי' ל"ד תמצא כן בסמ"ק

ועתה מ"ש הש"ך ס"ק כ"ג דאותן פירות שאין דרכן להתליע כלל ודאי ל"ל בדיקה כלל לחפי' מבחוץ דמשמע דוקא בידוע שאין דרכן להתליע אבל בספק לריך בדיקה ולמ"ש ז"ח אלא דוקא בידוע שרגיל להתליע בתולם לריך ליתנם בלוננים ורותחין אבל בא"י לא מחזקינן ריעותא כמ"ש הרמב"ן ורשב"ח ומסה"ג וסה"ת :

(ג) **ובש"ך** כ"ה כ' טעם דלמה לא מהני הך תקנה עי"ש ול"ל תקנתא דבדיקה תשכחן בגמ' במיעוט המלוי בדיקה לדריך בדיקה אבל בדיקה זו לא תשכחן בגמ' אלא בספק אי יש בו תולעת אבל בודאי תולעת לא מהני בדיקה זו ולא תשכחן בגמ' ולא בשום מקום בש"ס ועוד מה בכך שיהנם לרותחין אלא יפרשו הא שתולעים שבאים במחובר לסוך לפי' אלא יפרשו לדעת הרשב"א שם ור"ן והרשב"א לעיל ס"ו ותמה הרשב"א דלא מהני לוננים דכר זה בתוך י"ב מדם אלא בדיקה לריך בתוך י"ח כיון שהדבר אלו לריך בדיקה שכן בדיקה זו מלאנו בש"ס ממש מלינן חומרא לדעה זאת שלפי' לחר י"ח עושין תקנה זו ליתן לוננים תחלה ותח"כ לרותחין שדבר זה מותר מדינה כיון שמלויה שהתלעה במחובר מהכ"ת ניחום שהתליע נם חח"כ בתולם דח"כ זה החשם רק ספק ובספק לחזוקי ריעותא לא מחזקינן כמ"ש בשם רמב"ן והיינו דכ' הרמב"ן דים בעלי נפש שאין חוכלין פולם ועשים לפי' כתר י"ח מקום דשכיח לפירשו מיד שבא עליהם החום ומשמע דוקא בעלי נפש עושים כן וכ"מ מחדו' רשב"א בחדו' ובתח"ת דלכך נהגו מקלת המדקדקים להרתיח המיס משמע לכל מדינה שרי וכ"כ הר"ן ולחמרינן דתמרי כתר י"ח שרי יש בעלי נפש שהחמירו ואמרו דה"מ לחכלן חיין אבל לבשלן כמות שהן מייסינן שמא ע"י ביאול פורתן וכו' הרי דס"ל מדינה לי' לחום לאחר י"ח שהתליעו בתולם :

והדא"ש כ' לחותן שרגילים לגדל תולעים לאחר י"ח לריך לבדקו ולהשליך ולחותן עדשים שמלוי בהם כיוצא מהנ"ג יפה תוך י"ח אין להם תקנה (דהייט לוננים ורותחין אבל בדיקה ולחי מהני) ולאחר י"ח יתנם לתוך מים לוננים ותח"כ לרותחין ע"כ משמע מדינה לי' כלום אחר י"ח אלא מעטם מנהג יפה לחום לבשל נפש :

והרא"ש כפ"ב הט"ו על מ"ם הרמב"ם לפיכך כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהן במחובר לא יאכל עד שיבדוק דיקא להרמב"ם ח"ו משום דתמרי מדקטי הגמ' כדי תמרי ולא נקיט אחר פירות שהתליעו ח"ו משום דתמרי דרכן להתליע במחובר כמ"ש הרשב"א בחדושיו ועל מ"ש הרמב"ם וחם שהם הפרי אחר שנעקר י"ח חוכל בלא בדיקה כ' ה"ה ונראה מדברי רבינו שיכול לבשל בלא בדיקה ואין חוששין שמא פירשו חו יפרישו בשעת ביאול שהרי לא חילוק וכ"כ דברי הרשב"א ז"ל וכ"כ הרמב"ן ז"ל ונתן טעם לדבר שחטעם שפירוש בשעת הביאול שם ממוח בטל הוא בששים וחם הוא בעין זורק וחוכל עכ"ל :

ונ"ל לחין זה שכ' הרמב"ן עיקר הטעם חלא הפירות חלו שדרכן להתליע כשהן במחובר שניחום שמא התליע ג"כ בתולם כיון שח"י שדרכן כך ס"ל שפק וחין מחזקינן ריעותא כמ"ש הרמב"ן והרשב"א ח"כ לאחר י"ח מותרין הן ומ"ש הרמב"ן הטעם משום דתלינן בשעת ביאול הוא נמוח הוא כ"כ לשתור דעת בעלי נפש ויש מדקדקים להחמיר בם, אם התליעו בתולם ומחזיקים ריעותא ע"ז כ' הרמב"ן בנם לבעלי נפש אין להחמיר כיון דיש נמי לומר חת"ל שמחזוק ריעותא שהתליעו בתולם מלינן להקל אחם יתבטלו נימוחו וי"ל בנם ס"ה הכי כוונתו :

ואמנם יש לומר והוא הנכון בפירות שיש ספק שהתליעו בתולם כגון תמרי ושאר פירות לפי' המדקדקים לח החמירו לעשות תקנה ליתן לוננים ותח"כ ברותחין רק בידוע שהם מתולעים בתולם או שמלוי התליעו לאחר י"ח או במלויה להתליע בתולם כי' מן הדין מותר לבשלן כי ימותו ע"י הביאול והמדקדקים משמו שמא עד שירתיח התבשיל יפרשו

(ד) **ובש"ך** כ"ו כ' הש"ך הה"ה כ' שמדברי רשב"ח והרמב"ם ורמב"ן ס' דלא יב"ח אי"ל אוס בדיקה דלא מייסינן שמא יפרשו בשעת הביאול ול"ע על ה"ה דכתוה"ק מוכח להדי' דלפי' לאחר י"ח לריך תיקון זה ע"כ ובפמ"ג בש"ך ס"ק כ"ג כ' דכוותח הש"ך לפי' בדרכן להתליע בתולם אי"ל אוס בדיקה זה ודאי ליתא דה"ה קאי אם על פי' שדרכן להתליע בתולם ותח"כ התליע בתולם הוה ספק ות"כ שפיר כ' ה"ה דכ"כ מרשב"ח דאי"ל אוס בדיקה וה"ע מאוס דלא מחזקינן ריעותא ולא כמ"ש דכ"ש בתולם דלא מהני לוננים ורותחין אלא שמא ירחשו ות"כ לפי' בתוך י"ח מדם מהני לוננים ורותחין אלא שמא ירחשו הרי קולח וע"ז הקשה שם תה"ד דמהכ"ת דלא ניחוש בפולין אלו שהרחם בא במחובר ומה מהני לוננים ותח"כ רותחין דלא יתמר תקנה זו בשום מקום בש"ס ועוד מה בכך שיהנם לרותחין אלא יפרשו הא שתולעים שבאים במחובר לסוך לפי' אלא יפרשו לדעת הרשב"א שם ור"ן והרשב"א לעיל ס"ו ותמה הרשב"א דלא מהני לוננים דכר זה בתוך י"ב מדם אלא בדיקה לריך בתוך י"ח כיון שהדבר אלו לריך בדיקה שכן בדיקה זו מלאנו בש"ס ממש מלינן חומרא לדעה זאת שלפי' לחר י"ח עושין תקנה זו ליתן לוננים תחלה ותח"כ לרותחין שדבר זה מותר מדינה כיון שמלויה שהתלעה במחובר מהכ"ת ניחום שהתליע נם חח"כ בתולם דח"כ זה החשם רק ספק ובספק לחזוקי ריעותא לא מחזקינן כמ"ש בשם רמב"ן והיינו דכ' הרמב"ן דים בעלי נפש שאין חוכלין פולם ועשים לפי' כתר י"ח מקום דשכיח לפירשו מיד שבא עליהם החום ומשמע דוקא בעלי נפש עושים כן וכ"מ מחדו' רשב"א בחדו' ובתח"ת דלכך נהגו מקלת המדקדקים להרתיח המיס משמע לכל מדינה שרי וכ"כ הר"ן ולחמרינן דתמרי כתר י"ח שרי יש בעלי נפש שהחמירו ואמרו דה"מ לחכלן חיין אבל לבשלן כמות שהן מייסינן שמא ע"י ביאול פורתן וכו' הרי דס"ל מדינה לי' לחום לאחר י"ח שהתליעו בתולם :

והדא"ש כ' לחותן שרגילים לגדל תולעים לאחר י"ח לריך לבדקו ולהשליך ולחותן עדשים שמלוי בהם כיוצא מהנ"ג יפה תוך י"ח אין להם תקנה (דהייט לוננים ורותחין אבל בדיקה ולחי מהני) ולאחר י"ח יתנם לתוך מים לוננים ותח"כ לרותחין ע"כ משמע מדינה לי' כלום אחר י"ח אלא מעטם מנהג יפה לחום לבשל נפש :

והרא"ש כפ"ב הט"ו על מ"ם הרמב"ם לפיכך כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהן במחובר לא יאכל עד שיבדוק דיקא להרמב"ם ח"ו משום דתמרי מדקטי הגמ' כדי תמרי ולא נקיט אחר פירות שהתליעו ח"ו משום דתמרי דרכן להתליע במחובר כמ"ש הרשב"א בחדושיו ועל מ"ש הרמב"ם וחם שהם הפרי אחר שנעקר י"ח חוכל בלא בדיקה כ' ה"ה ונראה מדברי רבינו שיכול לבשל בלא בדיקה ואין חוששין שמא פירשו חו יפרישו בשעת ביאול שהרי לא חילוק וכ"כ דברי הרשב"א ז"ל וכ"כ הרמב"ן ז"ל ונתן טעם לדבר שחטעם שפירוש בשעת הביאול שם ממוח בטל הוא בששים וחם הוא בעין זורק וחוכל עכ"ל :

ונ"ל לחין זה שכ' הרמב"ן עיקר הטעם חלא הפירות חלו שדרכן להתליע כשהן במחובר שניחום שמא התליע ג"כ בתולם כיון שח"י שדרכן כך ס"ל שפק וחין מחזקינן ריעותא כמ"ש הרמב"ן והרשב"א ח"כ לאחר י"ח מותרין הן ומ"ש הרמב"ן הטעם משום דתלינן בשעת ביאול הוא נמוח הוא כ"כ לשתור דעת בעלי נפש ויש מדקדקים להחמיר בם, אם התליעו בתולם ומחזיקים ריעותא ע"ז כ' הרמב"ן בנם לבעלי נפש אין להחמיר כיון דיש נמי לומר חת"ל שמחזוק ריעותא שהתליעו בתולם מלינן להקל אחם יתבטלו נימוחו וי"ל בנם ס"ה הכי כוונתו :

ואמנם יש לומר והוא הנכון בפירות שיש ספק שהתליעו בתולם כגון תמרי ושאר פירות לפי' המדקדקים לח החמירו לעשות תקנה ליתן לוננים ותח"כ ברותחין רק בידוע שהם מתולעים בתולם או שמלוי התליעו לאחר י"ח או במלויה להתליע בתולם כי' מן הדין מותר לבשלן כי ימותו ע"י הביאול והמדקדקים משמו שמא עד שירתיח התבשיל יפרשו

דלמא מיירי שילמו ממיילי וכ"כ בהגמ"ד שכ"כ המרדכי בשם ס' התרומות דלמא כ' בשם סמ"ג שיתנם בתוך רותחין וה"ד בודאי וגם הוא ז"ל כ' בודאי מותלעים לברור יפה המקובים (כיון שהוא נקוב למוך מיירין שפירשו כמ"ש הרמנ"ח בשעי' ד' בשמו) ולתנם בתחלת בשולם במים רותחים ודי בכך ועשם דם"ד ודעת שם"ת בתחלה הכי כמ"ש המרדכי דלחי' בודאי לא מיירין שמא יגע בשום מקום דמוקמינן למזקה אלא ירחצו לחוץ שיצאו שנרחין בקערה ממרין עכשיו פירשו בשעה שהי' התבשיל רותח וכבר מתו והא דפריך הש"ס וימוח שמא פירוש בדוחקי כלי דרגיל בכך ומצאי מדרכה היינו רציתייהו ואלן דבשיטן ליתן בלוטים ותמ"כ ברותחין לחי' בודאי הוא לגמרי מף ידי המדקדקים כמש"ל לרמב"ן ורשב"ח ורמ"ה ועוד שכ' מקום מנהג יפה ואלא לדעת שם"ת כתבתי בסי' תקל"ח לחי' בודאי התליע הקמח נמי שרי מקום לשם"ת לא מיירין שמזרו ופי' והשלתי שכן גם דעת כל גדולי פוסקים שלחי מעט פוסקים שאוסרין וכ"י וש"ע ורמ"א ואלאוסים לא נחתו לכל זה ופלתי מתיר מטעם מזקה לעתה לתתוו ואסור בזמן מוס וה"י לנתה מוקמינן למזקה לעדיין לא פירשו לדידי דהוי בתוך הקמח לא פירשו כדמשמע בתשו' הרמ"ש :

ובמג"י כלל מ"ו ס"ק ט"ו כ' הרמ"ש ועוד כ' שהוא רק מנהג יפה דשם ס"ל דפי' מת מותר וסי' די שיתנם מיד ברותחין מדינא אבל הש"ע והרב ס"ל פי' נתה לאסור שלכך מדינא לריך ליתן תחלה במים צוננים שיעלה המתולעים לכך השמיטו מ"ש רמ"ש ועוד מנהג יפה לעשם עיי' ש"ך ס"ק כ"ד מדכ' הש"ע וירחצו משמע דס"ל פי' נתה מותר עיי' פרמ"ג וא"כ הקל"ד לעשי השמיט הש"ע שהוא רק מנהג יפה ואעשם הש"ך כ' דמייירין שמא לא יגע ברותחין ויפרשו מחיים ואלא מ"ש מ"ש הש"ע דהשמיט דמ"ש הרמ"ש והעור שהוא מנהג יפה ואלא"כ הקל"ד הרמ"ש ועוד דלעשה כ' שהוא רק מנהג יפה ול"י כהכ"ל דס"ל לרמ"ש ועוד מדינא לא מיירין לחי' בודאי מתולעים שירחצו לחוץ כדעת ס"ד וסה"ת רק שהוא מנהג יפה לעשות תקנה זו :

ובפר"ח ס"ק כ"ו כ' על הטעם שכ' ה"ה דשם הרמב"ן לחי' שהתליעו בתלום ויפרשו בשעת הבישול אם ניעוור הוא בטל בשם ואם הוא בעין הוא זורק וכ' הפר"ח ולחיו מיעוויר דתולעים קטנים בתבשיל מסתננין לתוכם וכו' והנה למש"ל דס"ל לרמב"ן מדינא שרי ברגיל להתליע מיירי ולא מחזקינן ריעותא רק בעלי נפש שהחמירו כ' הרמב"ן לחי' ול"ל ח"ש יותר ל"מ ברגיל להתליע דשרי מדינא כיון דחיכא ספק שירחצו דתו אין להחזיק ריעותא שלא לחי' בודאי מותלע י"ל דס"ל לרמב"ן מדינא שרי בש"ד דאלו מחזקינן שלא יפרשו כלל שלא לבעלי נפש שהחמירו לחשש רחוק שמא יפרשו ע"י כ' רמב"ן דמלרפינן שיתומו קף אם יפרשו ואין להחמיר לחי' לבעל נפש :

ואלא קו' הפר"מ מע"ז דמתיר בש"ם בלח בדיקה מרשב"ח דהא עבר וכישול תוך י"ח לריך עכ"פ בדיקה י"ל שע"ג דאיכא ס"ם ואפי"ה אם יכול לבדוק בודק כמ"ש בש"ע אמנם הכא רשב"ח לשיטתי' דס"ל ס"ס שיכול לברר לריך לברר כמ"ש הש"ך בשמו סי' ק"י ס"ק ס"ו וכ' מכאן להמחבר נמשך אחרי דעת רשב"ח דלריך לברר ובפרמ"ג כ' אחפי בקלת טירחא מי"ל לברר בדבר"י לעיל סי' ת' כתבתי דאפי' בטירחא לריך לברר בש"ם מ"מ דעת הפוסקים הנמ"ג ושם"ת הובאו בש"ך שם בסי' ק"י בש"ס ומי"ל לברורי וכ"כ בת"ח כלל מ"ה סוף קף ז' :

ובמג"י כלל מ"ו סקי"ט הקשה על ת"ח שם שמניח דברי רשב"ח והוא דין בש"ע בסעי' ט' בסמוך שם עבר וכישל תוך י"ב מודם שם יכול לבדוק יבדוק הא הוי ס"ם והת"ח כלל מ"ה פ' ס"ס מי"ל לבדוק ותי' כיון שהדבר מלוי וקשה דהוה רק ניעוע המלוי ובניעוע המלוי אפי' בשהלה רק מדרבנן מייירין ולריך לבדוק מ"ב בים עוד ס' הוה שפיר ס"ם לחפי' יהי' מהלה חיכא רק ספק השקול ובעוד ספק הוה שפיר ס"ם ובפלתי תמה על הט"ז דלמה לא לריך בדיקת חון בקמח ורוזינא כמ"ש הש"ך ס"ק כ"ג דבמילוונן לא שייך כהו שמא פירשו דהא כל עניינם לרחוש ולנוד ע"כ וליתא גם בקמח שנעשו מתולעים כ' הש"ע לעיל ס"ה שמא פירשו מקמחא מיירי בעילוונן וכל זמן שהם בקמח הוה היינו רציתייהו והוה בשאר פי' דהוה ניעוע המלוי עם שאזקה דמעיקרא שלא פירשו דשרי ולפר"ח שם כ"ז שמוה בכלי לא חשיב פירוש ויש ג"כ סניף דרמב"ן דשם ניעוע מתבטלו כמ"ש הם כש"י לסניף להתיר קמח שהתליע שמחמת חום התנור ממחו וכלין מחיליהן :

(ז) **ל"ג** ליתא קו' המג"א ת"ח דהרשב"ח כ' כ' טעמים דשרי שם עבר וכישל מ' מטעם חזקה כמו בזאב שטעל בבני מעיים ועוד דהוה ס"ם שמא לא הי' תולע ושמא ניעוע והכא טעם הש' אין לדיין היתר עי' ש"ך ס"ק כ"ט ולא נשאר אלא ס"ם וס' שמא ניעוע ללו ספק גמור וכמ"ש הפרמ"ג בש"ז סקי"ב דלכך לריך בדיקה ועי' פר"ח ס"ק כ"ו שכ' אמ"ש הרמב"ן דניעוע דלחיו מיעוויר ולכך פ' הרמ"ה כאן דלריך בדיקה בחפצר לבדוק (מכאן יש לדייק מת"ח דס"ם מהני לחפי אם ס' מ' חיו שקול כדעת הרייב"ם וכן דעת התוס' נדה די"ח ועיל סי' י"ד בדבר"י כתבתי שגם דעת תוס' כתובות כן ויש לדחות דמ"מ חיכא נמי כאן חזקה דמסריע ולא אסוף אלא מטעם ניעוע המלוי) אבל בס"ם של ע"ז הוה ס"ם גמור י"ל בש"ז דחי' ל' בדיקה :

ותמוהים לי מ"ש שם בשית מדם סי' ל"ה שכ' בקמח לחפי' לא פירשו כלל לחפי' על דופני כלים מבפנים אסור וכן בדין שכל קורט

של קמח הוה כפירי אחר לאסור לכן אין להתיר אחי' בהפ"מ קמח שהתליעו מילכן ושיים ובקמח המונח כמה שנים בחבית לריך לבדוק אחר תולעים ובדיע אסור דאין כאן אלא ס' מ' שמא לא פירש ואסור וקשה כיון דליכא אלא ס' מ' לדעתי ל"ל דוקא שמונה בחביות כתב שנים הא קמח דרכו להתליע מ"ל בשנה אחת הוי לריך בדיקה דהא הט"ז מקיל דל"ל בדיקה רק משום דאיכא ס"ם אבל באמת ז"א דהא בש"ע בשם תבו' רמ"ש כ' בקמח שהתליע רק דאיכא ספק שמא ריחשו בארץ משמע דלא ס"ל דכל קורט בפ"ע פרי ועי' ס' תקל"ח במ"ת ובסי' תקל"ט בהיתר קמח שהתליע ודאי ועי' פרמ"ג בש"ז סק"ז מ"ש תבו' הרמ"ש בקמח שמא פירש ואזר שהוא ודאי מל"ל הא אפשר משום דקסבר' לי' הא הטור ס"ל בקב לאון לא מיירין דפי' ואזר ולכך תי' דבקמח הוה ודאי וז"א הא הטור לא הניח דין תבו' הרמ"ש וכ' בסי' תקל"ח ותקל"ט דרמ"ש בתבו' לעולם ס"ל דהוה ספק ואיים לשמא אזר ופירש לחי' כפסקינו אזר וכ"כ בחו"ס בלל מ"ת דין ג' בשם הרמ"ש דס"ל ניקב מנהון מותר י"ל שכוונתו למ"ש בסי' הל"ל :

סימן תקמ"ב

(א) במעשה דש"ז ס"ק י"ז באשה שמצאה מילוען בראזינקע"ס ומצאו גם במוכר דמכשיר מה שמכרו קודם שנודע מטעם דאמרינן עתה במעט זמן נעשו המילוען הוא קשה אלא כתבתי שעם אחד דמותר אפי' אותם הלוקחים אח"כ וכ"כ בשם הב"ח דמילוען קטנים שצריך לחמם לשמש לראות לא אסור ומתיר הראזינקעס עצמם והבאתי ראי' לדבריו מש"ד וכתבתי שטוב להשליכן לרותחין לשרותן :

בש"ע סעי' ט' עבר וכישל תוך י"ב בלח בדיקה כו' מותר וכ' הרשב"ח מטעם ס"ם שמא לא הי' ואח"ל הי' שמא נימוח ואתבטלו בט"ז ס"ק י"ז רולה להתיר במעשה שמלאה אשה מילוען בראזינקע"ס וסי' נמלא גם כן אלל המוכר מילבע"ן וכולן לקחו ממנו כ' לאותן שלקחו קודם שנודע שים מולבין מותרין דזה דומה למ"ש ב"י בשם הרשב"ח בדין עבר וכישל דמותר מטעם ס"ם ספק הי' שם רחם ס' לא הי' ואי"ל שזהו נגד הסברת שבשעה קטנה יהי' מילבין להא גם בהאי דרשב"ח כיון שדרכן להתליע הוה כודאי שם' הרגיל לא שמי' ספק כמ"ש בתש"ד . וכתב"כ מולק עליו בחומת לכך אם יותר ל"מ ברגיל להתליע לא עדיפא מספק והוה ספיר ס"ם והוה דלא כש"ך סוס"ק ל"ח ברגיל להתליע לא עדיפא מספק ואין לחלוק בין מילבין לשאר תולעים בחון דלאו מילבין הוי דלא כש"ך ס"ח ברגיל להיות תולעים בחון דלאו כדרכן להתליע היינו דלא מיעוטי דמלוי ואפי' ספק שקול י"ל דלא הוה הי' ועדיף מספק ספק ותש"ד שכ' דהוה ס' ברגיל ולא נכנס בספק ופליג מרשב"ח מ"מ הרשב"ח לא ס"ל הכי ת"ל דרולה להתיר מדברי הרשב"ח ול"ח דספיקי דרשב"ח הוה ספק גמור מטע"כ לבעה קטנה שיעבו מילוונן הוה דבר שאין הדעת סובל לחל במולח להתליע לא חשיב לספק כ"כ המג"א שם ושב"כ בשו"ת וכ"כ בפר"ח בש"ק ל"ח דעבדים ופולין שהם מולחים שי"כ תולעים וליכא אלא ס' מ' י"ל דוקא בממוכר דלא לריך להיות פירש אבל בחלום כמו מולוונן בראזינק"ס הל"ל שפיר ליכא ספק אחר שמא לא פירשו ותל"ל פי' ס' חזרו וס' נימוח מכ"ש למש"ל שם"י תקל"ח שכתבתי לוב פוסקים דלא מיירין לחזרו ופירשו ואתמי פשיטא לי' לט"ז דע"י עריכה וליכא הוה ודלמי פי' די"ל בטקוס שהניח יד הליסה אז הערכה על הפרי שים המלוונן שנדחק המילוונן על הפרי ונשתרת שם ועוד שמא נתרסק ע"י העריכה והליסה וכפר"ח כ' אפי' ע"י עריכה וליסה מ"מקלמ"ק הייטו רביתי' כיון שלא פי' לאון וכ"ש ס' ל"ו כ' הפר"ח לשיטתי' שכ"כ בקמח והוה מולק עליו בקמח אמנם למש"ב אני דחיתי דבריו גם בקמח :

וראי' אמ"כ בהג"ה מהרש"ם שכ' בשם שו"ת ב"ח החדשות סי' כ"ג דמקיל מטעם ס"ם שמא נימוח ושמא לא פירשו מן הרחוזים והרי כמו שכתבתי אני . וכ' עוד שמותר לאכול הרחוזים שמחליט המילבין הקטנים שאינם נראים לעיין רק אם ישימו אותן בחמין כנגד השמש לא שייך משם איסור ריחם מדינא יע"ש בהריטות דמתיר הפלאדען והרחוזים אף בעודם קודם שהומם בתנור . הנה דבר זה כ' הב"ח בסוף הסי' שכ' שזה דעת הרקח וכ' בתבו' הארכתי ובכנף"י הביאו הכתתיו בסי' קל"ו אות ג' והט"ז בס"ק מ' מולק עליו משום דלא נמלא מי שמתיר בתולעים שבקמח רק בתנודה בשם רקח והוה מטעם דלא מיירין שמא פירשו ואלן קי"ל דמיירין שמא פירשו כנמ"ש בתש"ד סי' קע"ח וע"ש שאין שום חילוק בין המילבין דזה ע"כ הנה גם לטעם זה הנה כתבתי אני שם אות ד' כ' דרקח לשיטתי' דלא מיירין שמא פירשו ואזר הרי כתבתי בסי' תקל"ח שכן דעת רוב הפוסקים ס"ל כמי שרי הרוזנקים . ואלא הב"ח שכ"כ בשם הרקח נראה שסי' מפרש כן לשון הרקח וס"ל לרקח מב' טעמים מותר ואיותר שאין תבו' הב"ח לפני וס"י כתיותיו מ"מ כ' אחי' לב"ח דלא כש"ז מש"ד עשמו בסי' מ"ו כ' לבסוף דברי הרשב"ן דמיירין שמא פירשו ואזר וכסי' כ"ד מתיר קמח שהתליע ועי' סי' תקל"ח מ"ש דיש בזה ולב"ח יש לישב דש"ד מיירי בתולעים מילווין גדולים שנראים סולעים ותי"ל לחמם נגד השמש ויהיו שאין תבו' הב"ח לפני ל"ל דמ"מ היכי לתפשר למיעבד תקנתא עבדינן כמ"ש הש"ך כלל מ"ת דרחוזנקעס יטליך לתוך רותחין שיתומו דהרבה פוסקים ס"ל פי' ומתה מותר :

סימן תקמ"ג

(א) בענין שמניחין "פאמעראנצין שאלען" בחום התנור וריי"ז על המחבת שמדמי בבינת אדם לשמרים יבשים בתנור דשרי ולעור קיבה שנתייבש לעשות גבינה דשרי ואני הקשתי עליו ממעם זה יש לאסור ומה טעם אין הנעלה באוכלין ודבר שנתייבש כעץ אפי"ת דשרי בנתרכך אח"כ אסור ועוד בברי' דלא הוי בנ"ט אפי' יבש כעץ אסור (ב) דחוי לב"א שכ' כמו דמהני יב"ח בתולע מהני תנור לכ"ע (ג) אחרונים דהלקו אחב"ע דמתיר כלי אחר יב"ח (ד) דחוי לב"א שכ' דש"ך מתיר שרץ שרוף לבריא וגם מ"ש דלא אסור בשרוף אלא באחשבי' לאכילה ליתא טעם אחר להמורים להקל לחרוך הרייז וקליפות בהרבה סניפים ונ"ל דאח"כ ירחצו הרייז שעי"כ אם נשאר תולע שלם ימירו כמ"ש חס"ו להמוכרים פי' יבשים דאשתקד מן הקיץ ומוכרים בחורף שירחצו אמנם גם בזה כ' חס"ו להמדקדקים להחמיר (ה) ביאור אחר לרשב"א ולא כחס"ו ‡

בנ"א סי' ל"ו כ' בשם מורי זקן הלכה למעשה בקליפות מרהמין שבמעט מוחזקין בתולעים מילבי"ן להכיחם בתנור חם והכי מין ספק שילא לו מדין דירדמי דהמתי לחבר יב"ח מותר וכ' תוס' בשם ר"ת דשמרים שבחיבשו בתנור מועיל כמו הנתבשה יב"ח ס"ה הכא דמהני יב"ח דמעשה כעפרא כך מהני ע"י החמימות בתנור ומעשה כחפר עי"ש וכך שמעתי מקולין ומהמגן ריי"ז בימי קין עי"ש . וע"ע ברמ"א שם כ' בשמרים דחמו רותין שחין בו שום לחלוחית מ"כ בשרהמין קליפות שמה יש עיקום בקליפה שלא שלט בו החום ולא הי' יכול להחיבם כ"כ שחי"ב לכלוכית :

ועוד ל"ע מה מהני שחחיבם החיסור ויצא ממנו כל לחלוחית דיש לדמותו לחחיבה כ"ל וחפשר לשחטו חסור וחחם ומחן דמחיר שחרים שחחיבו בחנור הוא כ' חפרים דש"ל מ"כ וחפשר לשחטו חסור הוא דוקא בב"ח ומכן לא קיי"ל כוותי' ועיי' כי"ב בש"ך ס"ז ס"ע דחסור לגמרי שחיבחם מכל לחלוחות הדם שבו וכ' הפלתי שהוא פשוט דחפשר לשחטו חסור וכבן נדחה מ"ש הפ"ח שם שזה דומה לעור הקיבה שחיבחם בעין דלא חסור מעשה בב"ח דחחם בחיתר שחני לא חמרינן חחיבה עעמו כ"כ וחפשר לשחטו מותר כמ"ש בשג"ח סי' תנ"ז עי"ש לא פלתי דהיכי דשחטו הכל חפשר שקו"ט וחף שח"ד שם בסי' ס"ע חולק על פלתי דהיכי דשחטו הכל חפשר לשחטו מותר מ"מ הש"ך שם חוסר יהי' מניזי' טעם שיהי' ועי' פרמ"ג בסי' ס"ע בע"ז ס"ק ל"ה שכ' חלו שחותכין בסכין בשר מלח קשה ומלבנים המלח חין ליחן בחוכלין חפי' בהחירה בלע ועב"פ בעין שיהי' בו קש כשרף וסס חיכם מניחים חלח להחמם מעט וזה שייך גמי גם כחן דחין ליחן בחוכלין להועיל הלחלוחית ועוד שחיכם מלבנים הקליפות חלח עד שיחחמם וחם לח מהני ליחן בבולע ממקום חחר מכ"ש דלח מהני ליחן בחיסור מחמת עלמו וע"ע בחמת למה לח מהני ליחן בחוכלין דחי"ל מעשה לחפר לשחטו חסור הח לח"ד מותר כיולח לגמרי ועוד הח כ' חפי' בהחירה בלע לח מהני ליחן חפי' דיע' ולח שלח יפרוף וכחיים קיי"ל בחו"ח סי' תכ"ח דלח מהני ליחן חפי' דיע' ולח חיים חו י"ל דחוכלין דומה לכלי חרס שחיבו יולח מידי דפיו לעולם וחפי' בכלי מהני החזרות בבשולות החם ס"ע מעשה הפיחם חדשות בח לכחן חבל כלי לח שייך כחן ח"כ י"ל דחפי' לח"ד הל"ל דוקא בדם יולח כדחי' בריחי' שהביח הח"ד שם מני דוגי מעמ"כ בשחר חיסורין ובחכ"ל סי' ס' דליכח למילף מיי"כ דחשכחן דהקילו בייי"כ דמהני בכבוש מילוי ועירו מעמ"כ בשחר חסורין החכ"ל קחי שם בדין דכלי חיסור לחחר יב"ח מותר כמו בשמרים לחחר יב"ח של יי"כ חבל בדין עירוי ומילוי דשרי חפי' לחחר כבוש מעל"ע כ' דביי"כ הקילו והוח ס"ל דשחני מעשה דכליעתו בלונן ולמ"ש דחין יכשות התנור בשחר חסורין כעעם הכ"ל י"ל דה"ה יב"ח בכלי לח מהני ולח בייי"כ דוקא הקילו והכ"ל הקשה על עלמו הח חפי' בזגין הקילו לחחר יב"ח דחיו בלועה בלונן י"ל דהקילו בייי"כ בזגין ושמרים שחיבו גוף יי"כ :

ומ"ש עוד לדמות לעור הקיבה שחיבחם כעין לעשות גבינה מותר בסי' פ"ז עיי' בחס"ו סי' פ"ח מנחן יימר שבגיע היכשות לשיעור הזה ועוד הח כ' בפנ"ג שם בש"ך שקו"ג בחחר שחיבחם מחבשל ומחרכך הדרי לחיסורי וכ"כ בנקי"ת סי' כ"ו דע"י שחיבחם חיבו יולח שום חיסור וכשחזר ומחרכך חסור מ"כ ס"ס בנידון דידן חפי"ת בשעת יבשתו כעין שרי כשחבשל ומחרככו הדרי לחיסורי ובפ"ת שם הביח בשם חפלחת נכי רמ"י מסוס"י ק"ד דכרכום שרי מעוס שמזייפים בשבר מעוס שהוח יבש ליח לן בה מלח מע"ג דמבשלין מח"כ הכרכום שרי דלח בפנ"ג וכ"כ כ' דלחו רמ"י דשם חיכח בלח"ה שחר טעמים בחיתר כרכום ומחחו' רשב"ח הובח בב"י סי' קכ"ג דר"ת לחוסר שמרים יבשים מעוס לשם שורין בחים וכן בשלבן שיולחין בו חבית לשם יין בו שום לחלוחית וגם חעלית חוסר הע"ז לבחלה מ"כ מעמע בפמ"ג ובכ"י מ"כ בעור הקיבה וכן בגדון דידן מי יומר שלח בשחר בו לחלוחית . ועוד י"ל דע"כ יבשות מהני בדבר לחיסור בב"ע ומעמ פעוס חסור מ"כ בחיבם כעין לח חסור חבל בריים דלח חלי' בב"ע דהח חוסר חפי' כשהוח לפנס כדחי' בדרמ"ח סי' ק"ג י"ל חפי' הוח כעין חפי"ה חסור :

ועוד הנה בב"ח דבשר בחום התנור לח נשרפו חלח מ"מ נחיבשו ומנדמי לשמרים שנחיבשו בחנור ושכעין זה כ' בחכ"ל סי' ע"ה דמחיר כלי חיסור שנחיבשו לחחר יב"ח דהוה כעפרא ומנדמי לשמרים של יי"כ לחחר יב"ח הנה בסי' ע"ו שם בסכיס עם החכ"ל דכלי לחחר יב"ח הוה כהנעלה ושרי והנה י"ל דה"ד בכלי דשייך הנעלה הקילו חפי' ככלי חרס דמעלין דמנהגי החזרות בבשולות חבל להחיבם חיסור לח דחין הנעלה בחכלין ועוד חפשר לקולחו חסור וכ"כ דחולי נשחר קלת וכיון דחח"כ נחרכך נמי חסור כנמ"ל ובדין דחכס נבי נמי יש פוסקים פליגו ע"ז עיי' בנע"ח סי' תנ"ז ס"ק נ' ובמחה"ם ופרנ"ג שם כלי חרס בטל ולח הוה דבשיל"מ דהח חין לו היתר בהנעלה ומוזר לחיסורו לשנה הבחה ובשם שם סי' תנ"ח סק"ח כ' בשם שו"ת חיים שחל דחולק על החכ"ל נחחבו דשב"ח סי' תקע"ה דלח מהני ליין יב"ח רק ככלי ח"ו וכחבחי חוחו לקמן בחיסורי לחו"ח סי' תנ"ז סק"כ בית יוסף :

ומ"ש הביחת חדם דסק דל"ת חולק חר' חפרים וכ' דלח מפני ייין י"ב חדם חלח בנחנד חחלה בחים והכי קיי"ל בסי' קכ"ג וכ' הב"ח דמשו"ה לח מהני יבשו בחנור חבל הכח דמהני יב"ח בחולע מודה ר"ת דמהני בחיבם בחנור הנה למש"ל בשם חבו' דשב"ח דעעמח דר"ת משום דחוזר ללחוחו כשנחרכך חין חילוק ומוכן מני חיבם בחנור וגם חיבשות בחנור לח שריך לחלוק שהוח פלוגחח יעמש בין י' חפרים לר"ת דר"ת מחיר בחיבם בחנור משום דסל"ל חפשר לשחטו מוחר ולח חכ"ל חלח בב"ח ור"ת ס"ל חפשר לשחטו חסור ע"כ לח פליג עלי' חלח חפי' לעעמי' דר"ת דמדמני יבש בחנור לייין יב"ח דליחח דיין יב"ח לח מהני בחחמד מקודם בחים ולרשב"ח בחחו' סי' חקע"ה להכ"ל דדוקא דיין שכלה להלחוחית ח"כ בברי' חח דמהני יב"ח בחולעים לזו משום דמוליח כל להלחוחית ולח חשיב ברי' חלח לחחר יב"ח מעשה כעפרא שנחפזר וברי' ליחח חלח בשלם חבל בחנור מזון יימר שלח בשחר שלם ומיון רחי' מייי"ל דמהני חנור לר"ת חתם לח חלי' בשלם בלחלוחית :

עוד כ' בב"ח חע"ג דרמ"ח כ' בסוף סי' קכ"ה דשרף שרוף מותר לרפוחה מעמע לבריח חסור וכן בח"ח סי' תמ"ב בשפרפו קודם זמנו דחסור ס"ה דמחבוין לחכילה וכ"כ בחכ"ל דחחבבי לחכילה (ועוד כ' החכ"ל בשרוף לגמרי עד שחינו רחוי לכלב לכ"ע מותר) ולמ"ש הש"ך סי' קכ"ה סקי"ג מעמע חפי' לבריח מותר בשרן שחינו חלח חיסור חכילה ומותר מעוס דהוה שלח כדרך חכילתן ע"כ הנה מעש"ך חין רחי' די"ל דלח מחיר בחיסור חכילה שלח כדרך חכילה חלח בחיסור חכילה שרי שלח כדרך חכילה ואינו נרחה טעם דחכ"ל מעוס דחחבבי ח"כ למה מחיר הח"ן בחמרן שם בשרפו קודם זמנו וי"ל דחפי' שרוף לגמרי בחכילה חסור שמה לח מרכו יפה כמ"ש הרח"ם הובח בח"ח שם סי' תמ"ב בחג"ח סקי"ד ומעשה זה י"ל דחסור בחו"ה לבריח שרן שרוף בכל עין מכ"ש בשחיבם די"ל כן וחכ"ל מחיר לחחר יב"ח מעמע דזה עדיף מחחור דהח מדמני לחחר יב"ח לשרוף דהוה כעפרא וחבל בחיבם בחחור דדומה רק לחרכו דחסור שם בחמרן בחכילה לכ"ע וע"י פשחים ל"ע קמחח דחבשוי חיישין שמא לח מרכו יפה :

ואפשר לומר דכ"ל המורה שמחיר שע"י החום הגדול מחמת קטנן וקליפתן נימוחו והום ס"ם כמ"ש בשב"ח בחס"ב הובח בש"ע סעי' ס' חמעם קשה מרשב"ח נוקמח מחזקה דלח נימוחו י"ל לרשב"ח בחחו' סי' ת"ח דס"ם עדיף מגרוד ח"כ מה רובח דעדיף מחזקה מכ"ם ס"ם חמעם לקו"ח לכחובח בפ"י בפוסקים דלח מהני ס"ם בחוקח חזקה י"ל דחיכח חזקה לנית חולעים ושמח נימוח והום חזקה לגבי חזקה ועוד י"ל כיון שעשיד מעשה שע"י י"ל שהוח נימוח חו ליכח חזקה כמ"ש הרשב"ח בחס"ב בחחלחו דלח חמרי בשחיטה שמוך מל"ח מעוס דעשה מעשה המפלקח חמעם בסעי' ע' לח מהני בה"ג מהני ס"ם בעוסה מעשה המפלקות חמעם בסעי' ע' לח שרי הרשב"ח חלח בדיעב' חס עבר וביטל בלח בדיקה מעמע לכחחלה חסור מעוס חין מבעלין לכחחלה ומזה דלח כחס"ד סי' קע"ח בים ספק חס יש כחן חיסור מוחר לבטל לכחחלה ועוד הח הרשב"ח לח כ' חלח בדרכן להחליע חבל לח בודחי וכמ"ש הש"ך ס"ק כ"ח ופ"ח ומ"י כלל מ"ו ופלחי ס"ק ז' וחין לנו ממך חלח למ"ש חני בסי' חקל"ה דרוב פוסקים ס"ל חפי' בודחי חחליעו לח חיישינן לפירסו ומזרו ומחחרונים הל"ל לח נחחו לזה רק לכחחלה חיישינן לרחב"ן לבדוק כמ"ש החו"ה ותקנה שב' הפוסקים בסעי' ה' בודחי יחליע בחנוך לריך חקנה שב' חס ליחנם בלונים ומח"כ ברותחין הוה רק מלד מנהג יפה דיעשה כל מה דחפשר . וכל הקושיות שהקשו חמקילין קמח שהחליעו ייעבחי בסי' קחל"ט . ובלירוף לזו מש"ם ממעמח דע"י חום יולחין הכיימה ויפרטו מן הסירות וכן הוה בחילבן שיולחין ע"י החום ו"ל נמי דשם יפרטו יולחו לגמרי לחון ובלירוף כל זה מנחי נמי החום שי"ל שיימוחו . חו שכלו ויבערו ע"י חום החנור חו הכלי שקולין בו הרייז ושחר סניפים מ"ש בשו"ע קל"ט קולות לדין ברי' עיין שם ;

בחס"ו סי' ע"ו כ' פי' לדבכי רשב"ח שב' חפי' בדרכו להחליע הוה מיעוע המעוי לעולו חפי' ברוב החביות חבל לח ברוב ספיקח ושם ובמקומות שהמה שכיח הרחם חפי' ברוב החביות חבל לח ברוב ספיקח ושם ובמקומות שהמה פירי בפ"ע וכי' הרוב בלח חולע ע"כ ליכח חלח מיעוע המעוי ע"כ וקשה הח הרשב"ח מייירי בבשל הפירות וים חשם שמח בביטול יולח התולע מן החור מ"כ מה בכך ברוב הפירות חיכם מתולעים יכי' יולח תולע מ' יולח

בגיטול בדרי לא בטל ומכ"ש דמס"ו מיירי שם במוליך שטעמא משום לא שייך בדרכיו ז"ל שם יבדוק כל פרי כפ"ע יפי' הרוב בלא תולש דזה שייך דוקא בהחליב בפיס רוב פירות לישם מתולעים אבל במלוין כל פרי שבאביות יש בספק שמא יש תולעת המלוין על כל פרי · ועי' מ"ש בספרי למו"ח סי' תק"ג בדביד הזהב ס"ק ז' בדבר פ"ל מ"ש לא מזלזלין בתר רוב כמו בלא בטל ובכי קיי"ל מ"כ בברי י"ל נמי כן בלא מזלזלין בתר רובא מלא טעמא דרמב"ח משום מיעוטא דמלוי הוא. ולמעט מש"ל ברמב"ח מיירי לעניין גיטול הוא ממ"ש שם עבר וגיטול וכ' טעם לחסון דברי כמו כח זאב ובטל בני מעיים וקשה גם לדידי שכתבתי טעמי דרמב"ח משום חזקה הא החם"ו כ' שם בחמוכר ליבא חזקה מכורת דשמא מיד שנברת הפירי נברא עמו התולעת ומין שעה מבוררת שמין התולע שם וי"ל דהוה חזקה דחתי' מכח רוב דרוב פירות לא נברתו מתולעין כמו בבהמה ותע"ג בברי' לא מזלזלין בתר רוב לבטל חזקה דחתי' מרובא שעשה עי"כ חזקה דמעיקרא כמבואר ברמ"ם פ"ק דחולין ובחו"ה והבחתי דבריהם בסי' פ"ח ומזקה דמעיקרא דמין ברי' מהני לפי' בדבר שלא בטל · תע"ג דרמב"ח ס"ל בשמעלי טריפה מעיקרא לעולם ס"ד בחיכא ודאי טריפה השתא לפנינו לבטל הכא בעבר וגיטול ומינו יכול לבדוק ליבא לפנינו ודאי לישור :

סימן תכמ"ד

(א) רוב פוסקים מפורשמים ס"ל דזבוב ונמלים ושרצים בתערובת פונם וכ"פ ברמ"א בסי' ק"ז וט"ז ופר"ח ומ"ש השי"ך באן לחלק ולישב לרשב"א בתולע בפרי אינו פונם לא ראה במשמרת הבית והמחמירין דשרצים אוסרין בנ"ט אין לצרף לדעתם המרדכי והאגודה והג"מ דהם כתבו במקום אחד שהן פונמין ושלא יהי' דבריהם סותרין צ"ל מה שכתבו דטעמן אוסר כמ"ש הב"י סי' ק"י לישב השור דלדבריהם דאוסרין קאמרי הבי (ב) ישוב לתשו' הרי"ף אע"ג דשרצים פונמין בתערובות ה"ד בטעמן אבל נפסק ונימוחו שם נשאר גופו של שרץ בעינן ס' (ג) בדין מרקחת ווינקסעל שלא נבדק (ד) בדין אי יכול להשליך התולע ולאכול הפרי אי אסור משום בל תשקצו :

בהג"ה שמין לך פרי שמין בו ס' נגד התולעת שבתוכו וכ' בש"ך דמרמ"ל תולק וס"ל בפרי קטן ליבא ס' נגד התולע וכ"כ בשם הרבה פוסקים ומה שמצדד הרב בת"ח בלל מ"ו דרבים מומרים לשין התולע מותר משום דהוה פונם וכ"ל שהבית בכלל כ"ש בשם הרבה פוסקים לשין טעם הזבוב מותר ומשמע לי' להרב דה"ה טעם התולע בפרי וז"ל דהמקילים בזבוב שם הרמב"ח והרקח שהבית שם והם בעלמם מוסרים בתולע דהא כ' הרמב"ח (ר"ל בתה"ק) ומבילו הטור כשין שמין בשם כ"כ שיתסרו בפליטתו וכן מחלק הרקח סי' תס"ו בהדית בין זבוב לתולעת וכו' ע"כ"ל הש"ך ולפ"ז בן הוה שהרקח מחלק בן בהדי, אלא דבך נרוך לחלק לרקח דכ' שם בזבוב טעמו פונם וכ' שם בתולע דים ס' בפרי בנגד טעם התולע ש"מ בש"ך דים מילוק בין זבוב לתולע בפרי. ובמכ"י כלל מ"ו ס"ק כ"ח כ' על הש"ך וז"ל ובאמת לפ"ז שם לשונו לומר שזה דעת הרמב"ח והרקח מ"מ יפה הכריע הרב דהא כ' בתשו' תמים דעים וז"ל תשובה לרב אלפסי ז"ל מי שמלח מ' מן הסרפים כגון תולעת ממלה וזבוב מצליך מותו ולא מאסר התבשיל וכ"כ הכ"י בשם ח"ת. והר"פ להדי' ולפי דעת הרב שם פליטת שמין להחמיר בפתוועדלע כלל לפי' שטעמא מפירות קטנים (די"ל שים גם בשם ס' ומין להחמיר כי בתבשיל יחד עם שאר פירות שמין בהם תולעים דשרי ודלי בניכוף דטעמו פונם) ע"כ :

וצ"ע לחלק מאחר בזבוב וממלה וכי"ב טעמי דשרי משום דקיי"ל כרבה בע"ז דף ס"ח ע"ב דס"ל תע"ב דשרצים פונמין בעין דמחיסי ואפי"ה מסרי' תורה מ"מ בתערובת הינו לוסר משום דפונם התבשיל וכמ"ש הרמב"ח בתה"ת והקשר בית ד' ס"ח וכמ"ש בב"י בשם ס"ק ד"ה שכן הביאו לרמב"ח הטור שם וכ' הב"י שכ"כ הת"ח בשם הר"פ וכן פי' הר"ן ז"ל בע"ז דברי רבה וכ"כ הריב"ש וכ"כ הריטב"א שהעיקר כפי' זה וכ"כ ממרדכי בפ"ב דחילה דדבורים בדבש הוה כשרוחה מעיקרא ורקא שכ' זבוב הינו ס"ע ומתמה הב"י על החולקים ומוסרים הכף שטוטל זבוב מן הקדירה שדברי הרמב"ח והר"ן מיוסדים על מדתי פז דכרבה קי"ל וכן דעת מנודה בפ"ב דחילה ולהב"ל כן הוה נמי תשו' תמים דעים ושכן תשו' הרי"ף וגד"מ שם הוסיף שכ"כ ריב"ה בתשובת וכ"כ מדברי הסמ"ג והמרדכי ופסק כן בשו"ת ק"ז שמין לשעות המעכב לשין לשור בתערובת וכן הסכים הט"ז ופר"ח שם ושם הוה רמה הב"ח ומרמ"ל כל הפוסקים לא הוה מחמיר עכ"פ מחזור לעיניכו הינו תולעת בפרי הינו כן שמיחום לחלנו ומה"ט מתיר רבה בהתערובת מותר משום לפנינו ובאמת לא רמו הש"ך והמ"י במשמרת הבית שם שכ' להדי' נם בתולעת שבפרי מותר בתערובת :

ואלא מ"ש בהל"ד מרקח ורשב"א בתה"ק דל"ל טעמא דים ס' בפרי תיפ"ל דפונם הוא ים לומר כמו שתי' הב"י על הטור בשו"ת ק"ז דשותר ג"כ שכ' בסי' ק"ד כרשב"א ובסי' ק"ז כ' לפוסקים דאשור שהבית הכף שהוליא זבוב מהקדירה ותי' דהתם לדבריהם דאשור קאמר אבל הינו כרשב"א ס"ל מ"כ י"ל כן מ"ם הרקח ורשב"א וטור כאן שים ס' בפרי בנגד

התולע לדבריהם דרשב"ם (והוא בשפ"ת בשם הר"י בר שמר) קאמר הכי אבל לדשפ"י ס"ל דטעמו פונם בתערובת. ועוד י"ל דשמ"ג כ' בשמלת דבורים בדבש מב' טעמים שרי כיון דמלים וכ"ה במרדכי ואגודה שם אבל כיון דפונם להתערובת ועוד דהוה כשרוח מעיקרא ול"מ לאותן דש"ל שרוח חמ"כ מותר (ועי' בני"ק סי' כ"ו שכ' שכן דעת הרמב"ם דהלכה כר"מ דלא שרי דוקא שרוח מעיקרא) מ"כ גם לרשב"ם ורקא ועוד י"ל כן דהביאו דיש ס' בנגד הפרי שפי' למעלן דש"ל בעל"פ מותר וכשי"ך סוס"י ק"ז שכ' דרבו פוסקים החוסרין זבוב היינו פונם הוא"ה ומהר"מ פדווה דכן נוהגין הכא שם לא רמו כל רמשים הש"ל שהוסיף בב"י וד"מ הש"ל ומשו' הרי"ף ומ"מ במקום הפ"מ מתיר הש"ך וכ"כ דעת מהר"מ פדווה ורמי' בשמו' מהר"מ פאדוה סי' ע"ט שכ' שמין לומר דבר פונם מעצמיו וקשה הא הוה מנגמ' דע"ז דש"ח כרבה כמ"ש רשב"ם ורי"ן וב"י סי' ק"ד שדבריהם מיוסדים על מדתי פז ות"ח שכ' בכלל מ"ו לצרף דש"ח דתולע פונם ומחמיר בפרי קטן שמין בו ס' ומקיל בשתבשל עם עוד דברים מחריש דמי"ל ס' כנגד כל הפרי ולא אמרי' מתיכה עצמו כ"ש הכא ברמ"ח כמן שכ' דמין לך פרי שמין בו ס' חזר בהסג"ה בש"ע מחרוזים מת"ח כמ"ש בפרמ"ג בפתיחה לאו"ח ליו"ד וקשה גם מרמ"ח דהא לקמן סי' ק"ד וסי' ק"ז מסכים הרמ"ח בהג"ה דשרצים פונם בתערובת ה"כ למה לך לכמן דים ס' בפרי כנגד התולע וכ"ל כתי' הכ"ל שכ"כ כמן לדבריהם דמחמירין או לרמ"ח י"ל דכמן לא מסיק עדיין ממ"ש הב"י בסי' ק"ד מדעת הפוסקים המתירין כי נכוים הם כמ"ש הב"י ועוד הרבה פוסקים שכ' שם הב"י והד"מ וי"ל המרמ"י ואו"ה שכ' הש"ך בסוס"י ק"ז דמחמרי המה דאו דברי מרדכי ואגודה בשם רשב"י בפמ"ע והגמ"י בפ"ב מה' מת"ס שכ' דמין ס' בפרי כנגד התולע והבימו ג"כ דברי הר"י בר שמר שם דין. אם הולית זבוב בכף עם רוטב דנעשה בלה ולא רמו מ"ש המרדכי והאגודה בסוף ע"ז דברי רקא דזבוב פונם התערובת וכ"כ בהגמ"י ולא רמו במרדכי ואגודה בפ"ב דחילה בשם ס' ירמיס דדבורים פונם ולשמ"ג דהוה שרוח מעיקרא ול"כ בפתוועדליל שלא עכו"ם שלא נברו הפירות דים"ם מתיר בפי' והוכח בשו"ת בשמ"י והל"ל כ' דמרמ"ל דמלד מתחלה להחמיר הוא בפירות קטנים שלא בשל פלוימען שנקרמו שוועטסקעטן פליטת דים ס' והגמ"י מוסיף בפי' בפירות קטנים פליטת דברי בהברעות רמ"א דמין לוסר רק לותו פרי ועתה עוד יותר פליטת למ"ם דלא כש"ך שמחלק דבתולע בפרי ליכו פונם שלא דמין מילוק דברי וכ"ז בתבתי טרם ראי' בע"ז שכ"כ בש"ך ט"ו שלא מחרי כן ים בשם שכתבתי תום' מרובה על העיקר :

וד"ל תשו' הרי"ף סי' ס"ה מי שמלח מ' מן הסרפים בקדירה מצליך לותו ולא נאסר לותו תבשיל שלא שם בספק לותו שרץ בתבשיל ושיערו כשאר לישורין שבתורה וכ"ל בע"ג דטעמו פונם ואי"ל לבטל בספק וישמוע גופו שלא ברובו ומדכ' כשאר לישורין שבתורה משמע דבעי ס' הרי זה דומה לשה דקי"ל בש"ע סי' ק' בגיד הנשה שע"ג דמין בגידין בע"ע ועיי' בפרמ"ג בע"ז בש סוס"י ק"ו שכ' בע"ג דמין בגידין ו"ע טעם קלוש לישה הלכה בשמחה הגוף לריך ס' ח"כ י"ל דכך סי' ס"ל הרי"ף ז"ל בשרצים כיון דמלישי חשיב בעיני לשבר לשליה והשיב כעין בעלמא וטעמו טעם קלים ח"כ בזרקו לתון לפי' לותו פרי שרי משמ"כ בשמחה גם גופו עם טעם קלוש לריך ס' :

הגה במרקחת ווינקסלן לריך לבדקן תחלה לבל בדיעבד אין לשסור בשמ לישה ושמא נימוח ואין כאן בפי' ומשום לישור טעם לותו פרי וכ"ל אין לישור כמ"ש בשלי' ס"ק כ"ח דאין לזוז ממ"ש בת"ח דמותר בשתבשל עם מחרים ופליטת למ"ש דהעיקר דתולע בפרי פונם מ"מ בתוך יב"מ לריך לבדקן ובתשו' הרמ"ש כלל כ' שני מתיר את המחרים דמהר"ש קיבל שאין לך פירמא שלא יהי' ס' נגד התולע ושקשה דמ"כ למה לינו מתיר לותו פרי רק המחרים וכ"ל דשוסר לותו פרי שמלח בו תולע משום מילום שבך דרך העולם בבדיקת קירסן שו ווינקסל שמלח בו תולע משלכין כל הפרי וכן עושין בשווטסקעטן :

וכ"ל בשודק קירסן ווינקסל לשחרים יכול להשליך התולעים ולישן לשכול הפירות כיון שאינו יודע ליבא משום בל תשקצו אלא בשינו נופי' שם לומר שאינו מילום ים לעיין שם הוא משום לרובא דשלמא גם לדידי' שסור כמ"ש בסי' כ"ג בדברי אלא כפר"ח כאן ושין רמי' מלינים דשלמא בל תשקצו אלא בשינו נופי' שמוכלין הפירות מתולעין שם שו כלין שאינם רואים התולע וליבא כל כך מילום וכ"ל להקל במקום הספק כי המברתים אינם יודעים מוכלין שותן פירות שים בהם תולעים שאברלא מפרידין בבדיקה בפרט בעושין מרקחת דלריך להשליך הרבה כי עושין מפירות הרבה ועשה בשביל שחרים שאינם יודעין ולא נאכלין מיד ומאכלין שחר גישול עם פי' שחרים וליקר יכול ולהשליך התולע לותן וליקא הפרי למרקחת : ולכאו' תמוה הפוסקים דס"ל שרלים שתן טעם לשבח ועיי' רמ"ם ע"ז דף ס"ח ע"ב מזבוב של חותו רשב שגם זבוב לשבח ולן כל הפוסקים לשסרו הכף שהולית זבוב מהך גמ' ערוכה דף ס"ח מרבה דמתיר בשרצים · בע"ע וכמ"ש הר"ן ותה"ב וריב"ש וכל הפוסקים הנ"ל וכן הקשה ב"י בסי' ק"ד הא דעת רשב"ם שאר פוסקים וה"ן דפסקו כרבה מיוסדים על מדתי פז :

ונ"ל ליישב דרך פלפול דהני פוסקים ס"ל דרב הינו מתיר משום דטעמו פונם אלא משום דמיחום לחו הר הינו הלכך הינו יכול לשסור התערובת וס"ל להני פוסקים כיון דטעמותו לשבח אלא משום דמחים

דמתים היינו המוכלו מלח מכילה ע"י הדחק ורבינו ס"ל מכילה ע"י הדחק לא שמי' מכילה ולא מסיק דבפת דף ע"ו פליגי בי' רב חושיעא ור' יוחנן דר"ח ס"ל מכילה ע"י הדחק שמי' מכילה ור"י סבר ל"ס מכילה והלכה כר"ח וכ"פ הר"מ בפ' י"ח מה"ס ומקרי דבר מיומחם מה"ת דבר מכילה הלכך מוסרין תערובתן וכ"כ בשי"ד סי' ק"נ ס"ק ד' ורקח הוסיף בשע"ת סי' תע"ו סק"ב דאם מוכל פחם מכילה גסה ע"ז נתמר ורבינו יכתבו כם כדתמר ר' יוחנן בנזיר דף כ"ג והקשה במהר"ם הח ר"ל הטיב שם דעכ"פ פחם עכיד וי"ל דרקא הוה ס"ל דמכילה גסה הוה מכילה ע"י הדחק וגירסתו סי' בשבת ר' יוחנן ס"ל לא שמי' מכילה וי"ל ס"ל שמי' מכילה ולפי"ז לא קשה מר"ל דנזיר דהיכו ס"ל דמחום פחם יצא לחכל ר"י לא חזר להר"ב לר' יוחנן לא יצא כיון דמכילה ע"י הדחק לא שמי' מכילה וה"כ הלכה כרבא בע"ז דכיון דמתים לתו מידי דמאכל הוא ממילא טעמו נמי מותר הוה כבעיני ועי"ל פום"י תק"ט כתבתי יפוד אחר על קו' הב"י זה לשמה לא פסקו כרבא יפוד נכון ומדבריהם שכתבתי שם לרמב"ם דמתיר ל"ל חמוד מכאן שלא לסעתי פסק כרבא כדוב הפוסקים:

סימן תקמ"ה

א) בש"ך ס"ק ל"א מוכח דם' בעי' דלא אפשישא לא נכנם בם"ס אלא כפמ"ג סקי"ט (ב) מ"ש הש"ך בפי' לאחר יב"ח ופרמ"ג בנמצא ג' השאר מותר מס"ם נכונים ול"ק קו' הפר"ח ופרמ"ג (ג) ואפי' בתולעים הנעשים מבחוץ מקרי היינו רביתיהו פרמ"ג ולא כש"ך ואני כ' בסי' תקל"ח ותקל"ט גם בקמח שהתליע במילבען שאיכא ס' זה שמא לא פירשו (ד) במעשה דחג השבועות שכ' הט"ז הפר"ח חולק עליו והפר"ת מסכים עם הט"ז ונ"ל למה שכתבתי בסי' הקודמין מסי' תקל"ח עד סי' תקמ"א ואכתוב עוד בסי' דלקמן לגמרי מסתפינא להקל עד יראו המורים אבל מצינו לסמוך על המקילין בדינים במילוען כי"ב במקום הפסד (ה) מרשב"א ראי' לש"ך הנ"ל לאחר יב"ח השאר מותר משום ס"ם וס"ל ס' בעי' נכנם בס"ם וכ"כ בעיטור (ו) קושיא גדולה ארן הנ"ל בס' מתה לחוד אמאי אוסר לאחר יב"ח ‡

ויש מי שאומר דה"מ שלא נמלאו חלח ל' או כ' אבל ג' או ד' הכל מסור וכ' הש"ך ס"ק ל"ח דהאי ויש מי שאומר משמע דקאי אתוך יב"ח דאז אפי' הן תוך הפרי מסור אבל לאחר יב"ח ויכא לאסור אלא בפירשו היכא ס"ם שפק פירש או לו מת ואת"ל פי' מי שמת נימוח ואע"ג דמדברי הר"ן שם משמע דקאי גם לאחר יב"ח היינו משום דאזיל לטעמי' דס"ל פי' ומת אסור וכו' ע"ש. וקשה הא גם לר"ן היכא ס"ם דפי' מת הוה בעיא דלא מיפשטי' ס"מ דס"ל בש"ך וכן דעת הר"ן דס' בעיא דלא מיפשטא לא נכנם בס"ם ולא כפרמ"ג סקי"ח בש"ך שכ' להיפוך וכתבתי בזה בסי' תקל"ז:

(ב) **ובפר"ח** תולק על הש"ך למה דקיי"ל פי' מתה אסור ול"ב כיון דתליא בני' הס"ם מי גרסינן פי' מתה או פי' ומתה הוה שפק גמור כמ"ש בחב"ח בלל כ"ט דין ז' מב"ש כאן דהיכא בפי' מת פלוגתא בין הפוסקים דפי' מת מותר ומפי' נמלן דאסור הוה רק מספיקא דבעיא דלא מיפשטי'. ואלא עוד תולק הפר"ח על הש"ך כיון דבמלא ג' והומזק בתבשיל בג' תולעים שפם פירשו ולא נימוח כן ממילא דעוד נמלאו תולעים בתבשיל שלימים ולכא לפי' חד שפק ול"ל משום הא לא קשיא דברי הש"ך דלפי' לותן שנמלא בתבשיל לא בפעם א' פירשו כולם מן הפירות דע"ז ליכא חזקה אלא מדרבה בודאי לא בפעם א' פירשו וכן לא הומזק שכל התולעים בפעם א' נימוחו ולא"כ שפיר יש ס"ם שהאחר תולעים שמא לא פירשו עדיין ושמא לא נימוחו ולפי"ז אפי' מהג' פירשו בבת א' ולא"כ בשפירשו התולע הג' אין כאן חזקה אלא עם הג' פירשו כל התולעים ולא"כ שוב יש לומר שאחר התולעים פירשו קודם הג' שנמלאו ולא"כ יש בהם שפיר שפק שמא נימוחו והג' שהיו שלימים אח"כ פירשו ע"כ לא נימוחו עדיין ובפרמ"ג הקשה על הש"ך הא גם לר"ן היכא ס"ם שמא לא פי' ושמא נימוח לק"מ דהא הש"ך קאי אם"ש שמיהו יכול לבדוק היינו שפירות נמחו ואז אי"א לבדוק כמ"ש רשב"ש בתשו' סי' ק"נ במשולין ומבולבלין אי"א לבדוק ולא"כ ודאי פירשו לאחן לתוך התבשיל. וכן מה שהקשה הש"ך אין כ' הש"ך שהתולע עלמו אסור והתבשיל מותר כיון שהומזק בתולעים לוכל התולעים עם התבשיל לא הקשה וכמ"ש הפר"ח דלא הומזק שפירשו השאר כמי דשמא פירשו אח"כ שכבר מתו וגם שמא פירשו מקודם וכבר נימוחו דהא לא הומזקו שפירשו בג' או גם בפמ"ג ס"ק ל"ד בהומזק התבשיל לא מהני ס"ם ועיל"ק לות ה' רלמי' לש"ך:

(ג) **עוד** כ' הש"ך לכל בפירות שרגיל להיות תולעים מבחון דלא נאסרו מיד כשנתבשלו כלא בדיקה וגמלא אח"כ בתבשיל ג' או ד' דהכל אסור דבחון הוה פירש והקשה בפמ"ג וז"ל ועי' בט"ז ס"ק י"ז בשעשה דמ' השבועות במילבען שהם בחון ולפי' כל שלא פירש אין איסור ע"כ ור"ל דדוקא ע"י ליפה ועריכה הוה פירש אבל שהם בחון לא מקרי פירוש וכך משמע בש"ך ס"ק ט"ו בקמח כל זמן שלא פי' או ע"ג קרקי דלא מקרא פירוש וכן מבואר בט"ז סקי"ב דלאין קמח בתוך בטי"ז ולא כפלתי סק"ז שתולק על הט"ז דכיון שהם נעשים בחון ורוחקים לריך בדיקה ולא כפלתי שם בשי"ד סי' ק"נ ס"ק ד' ורקח הוסיף בשע"ת שלא יפלא בעיני שהאחר תולעים בתבשיל בג' או ד' ולא פירשו כלל דהא בשי"ד הנ"ל בס' מתה לחוד אמאי אוסר לאחר יב"ח ‡

סימן תקמ"ו

(א) מה שכ' בפלתי זכות מה שאי"א להנצל מאיסור מילבען בימות הקיץ משום שאין להם דין ברי' שלא נאסרה מתחלת בריותה דחוי חפמ"ג ליתא ודחיתיו אני דאי"צ לזה אלא כל שאסור מחמת עלמו הוא מבריותו לאפוקי בנאסר מחמת ד"א לא מקרי ברי' (ב) מתרומות ומע"ג ורקח וראב"ן ותוס' משמע דברי' ל"ב דוקא בדברים שאין מאוסין אבל כגון נמלים וזבובי ומילבען דמאיסי לא מקרי דבר חשיב וברי' שלא יבטל אפי' באלף (ג) ישוב תשו' הרי"ף להלבותיו דלא ס"ל ברי' בטל כמו דס"ל בהלכות ומעם לתשו' הרי"ף כמ"ש בסי' תקמ"ד (ד) מעם לתשו' הרי"ף בח"ד סי' ק"ד בדבר שלוקים כמו בשמנה שרלים בכעדשה אם נתערב שרץ ונחתוך לחתיכות קטנות לא בטל בניכר האיסור אבל בליכא מלקות וניכר צריך ס' (ה) דיחוי לתי' הפלתי על הרי"ף דלא הביא משנה דגיד ל"ב (ו) מעם לפוסקים הנ"ל בשרלים המאוסים לא אמרינן ברי' ל"ב כיון שחשובים כסרוחים מעיקרא בטל חשיבות מרמ"א סי' ק"נ בשם או"ה (ז) מה דאי' לקמן ק"נ דאם הברי' פגומה בעלמה כלו' שנסרחה בטל חשיבות הברי' ובטל בברי' חשיבה בלפור טמא לכ"ע ובבדי' מאוסה ונסרחה לגמרי האו"ה ס"ל דבטל ופר"ח ס"ל דל"ב אבל בנסרח קלת ראוי לגר ל"ב ולא בח"ד וישוב לר"מ בפ"ב דברי' סרוחה לקי ומעם לסוברין ברי' מאוסה בטל בתערובות כמו נטל"פ בתערובת מותר משום שאין לך בו אלא חדושו וכל הפוסקים רבים דס"ל שרלים מאוסים פוגמין בתערובת בטלין ואפי' רשב"א ור"ן שכ' נמלה ל"ב י"ל לדידהו לא ס"ל ועוד תי' אחרים (ח) דקדוק מראב"י הובא בא"ז מרדכי הג"א ואגודה דדבדים מאוסים בטלים (ט) ישוב על הרי"ף שהשמיט ברי' דגיד הנשה שהוא משנה ערוכה ‡

(א) **בפמ"ג** בס"ד ס"ק ל"ה כ' בכר"ו סי' ק' לות ד' ד"ס והנה להעת הרשב"ם דמילבן לא הוה מוכר בחיסורו דכ"ז שלא פירשו ברי' ולא הוה ברי' לרשב"ם והפרמ"ג כ' דליתא דהא כל הפוס' כ' דמילוונן הוה ברי' חלא דאתו לומר כל זמן שלא ניחשו ולא פירשו מתולש לאו ברי' הוא חלא דאתו לחפרת ותמ"כ כשפי' הוה ברי' ומקרי מוכר בחיסורו עכ"ל וזה דוחק כיון שהתולע מוכר לגמרי דהוה ברי' שלמה ורוחש בתוך הפרי או חל הפרי מהכ"ת שלא יסי' מקרקרי' ברי' כ"ז שלא פי' לאחן הא בפרי שהתליע בחחוב מקרי ברי' אפי' לא ניחש כלל להרכה

פוסקים ס"ל הכי הוכחו בש"ך לעיל סקי"ט ובנקוד הרשב"ם והכי"ן :

וק"ל דרשב"ם בתה"ק כ"כ לחלק דלמה עוף טמא מקרי בדי' ונבלה לא מקרי בדי' מ"ט שור הנסקל לא מקרי בדי' לזה כ' בדי' שהיו בעולם דוקא שהיסורי' מחמת עלמה כגון נמלה מ"ז גיד וכי"ב שהיסורן מצד עלמן מתחלת ברייתן מכל בדי' מותר אלא שקבלה היסור מחמת ד"ה כגון שור הנסקל וכי"ב אין זה בדי' שהיו בעולם ע"כ ול"ל לחלק בתוספות רשב"ם וה"ן אלא לחלק ולומר דלמה בשור הנסקל וכי"ב שהיסורי' מחמת עלמו משא"כ בשור הנסקל קבלה היסור מחמת ד"ה ולא מיבעי לדריך נמי היסור מתחלת בריייתו ואלא מה"ל דרק טעם זה לחוד היתה וכ"ב הרשב"ם בסוף דבריו שם וז"ל ומעתה שהיו קרוי בדי' אלא בריית עלמה ושהיסורם מתחלת בריייתו כו' ולא מזכיר הרשב"ם גם שהיסורו מצד עלמו אלא דמ"ש הרשב"ם שבדי' הוא רק שהיסורו מחמת עלמו מתחלת בריייתן הוא אך מלתא דכל שהוא מתחלת בריייתו הכי הוא שהיסור מחמת עלמו וה"ק בשרץ בתוס דלעיל דאע"ג דלא מסור מתחלת בריייתו מ"מ העיקר שיהי' מתחלת בריייתו ושרמ"ש שכ' בתחלה דבדי' ס"ד כמעל מתחלה בהיסור ג"כ ל"ל כיון דהיסורו בשעה שמעל ל"ש שהוא מסור מחמת עלמו ובריייתו גורם היסור אלא דבר אחר מצל למ"ש הרמ"ם דבדי' הוא בעוף טמא וכי"ב מה ש"ל דהתורה חמרה לה יאכל בין גדול ובין קטן ח"כ בעוף דלא בעלה דהיינו שור הנסקל יכ"ל דלא חמרה תורה כי' לה יאכל בין קטן ח"כ ליכא מלקות וכיון דליכא מלקות ליכא כי' דין בדי' לה צריך הרמ"ם לחלק בין עוף טמא לשור הנסקל ובבלה משום דעוף טמא מסור מחמת עלמו משא"כ שור הנסקל ובבלה . ותמ"ל קשה מרשב"ם ובי"ן לקמן סי' ק' למה כתבו תמלי זה וכי"ב כיון דר"ן ורשב"ם ס"ל כתוס' ורמ"ם דבדי' תליא במלקות תו לא צריכין לתמיה שכ' הר"ן כמ"ש בחדו' הגבי שם ותמ"ל מלתמי כי"ב בשו"ת טור חבן שכ"כ על הפלתי והחריך ברחיות ומחו"ה בלל כ"ה ל"ל דתלתי אחתו בבדי' הוא מה דצריך כי' לגון בדי' לכל לעניו ביטול תליא במלקות כל שהוא :

(ב') **וק"ל** להפך בזכות שהי"ת בימות הקיץ מהיסור מילבע"ן ולכן חידש הפלתי סמך הכ"ל שמולבען לא נתסרו מתחלת בריייתן הוא כבר כתבתי לעדים בסימנים הכ"ל בסי' תקל"ח וקל"ט ותקמ"ח ול"ל כתן עוד להכא הרי"ף ז"ל לא הביא המשנה דגיד ותחיכות לא בעלים וכ' הרמ"ם גרמה לסופר לתחיכה דלאו להתכבד בעלה וסופר כמתני' דע"ז דתרתי בעיון דבר שבמנין והיסור הוא לא בעל וכ' בפלתי סי' ק"ג תע"ג דהרמ"ם לא זכר מבדי' לכל היה לחדא מיניה וקיו ומהשמעינן כל המשנה ש"מ דלאו בבדי' לא ס"ל דלא בעל :

דהנה מביום לחיתי לדברי פלתי יען כי הרמ"ם שם בפ' ג"ה הביא בשם תשו' הרי"ף וכן הוכח בחדו' רשב"ם ור"ן ובתה"ק שכ' בזה"ל בסי' ל"ג וכן ממלא בתשובה להרי"ף ממלא מכל הרמשים בקדירה בין שנפל בחגין בין שנפל לגוף שם נפסק מאותו טרף העורבן בשיעור בשאר בשרים שבתורה עכ"ל הרי בפלם הבדי' ס"ל לרי"ף דלא בעל ונשתרתי נמי בקושית על הרי"ף דמ"כ למה לו הביא משנה דגיד לא בעל · וקשיא נמי בקושית גוף הרמ"ם לרי"ף ועתה זכיתו לתשו' הרי"ף וכ' שלא כ' בפלתי שרמיתי בגוף דברי התשובה רק שרמו הביאם דברין בקיצור מכל לפי שרמיתי בגוף דברי התשובה כ' בפלתי עם הפלתי ולא יכי' דברי רי"ף סותרין מתשובה להלכותיו דהשתא בקי' ס"ח שהוא הסיק הדין בהלו הטרלים בגון תולעת וזבוב וממלא שנפלו בקדירה הסיק הדין בשם בנו שממרנו בכל היסורין שבתורה שם' ולו אין מומרים כן הלא כשנפלו בגוף מבל נפלו בחגין בכלי שני וכ"ש בכ"ל אפשר שיפסיק לותו זבוב ויבלע בתוך התבשיל ולו יהיה נמלה וכבר שמרו לוקה משבה . תשובה בי שיעלה ע' מן הטרלים בקדירה מצליך לותו ולא נאסר לותו תבשיל בין בשי' אם בין בשי' לוגן מבל שם נפסק לותו טרף שיעורין בשאר היסורין שבתורה עכ"ל ושם י"ל דשם נפסק בטל מתורת בדי' הל"ל בך ושם נפלה מהותן טרלים ולא ניכר בל התבשיל שאסור ושם נפסק לותו טרף וכו' ועוד דזה משמע שהי' השתא בנפלה בקדירה ולא נמלא בתוך הדין דל"ל ביטול כמ"ש שפיים לו יאכל נמלה ש"ו דשמך הרי"ף מדלא פשיט לאסורי' דבדי' לא בעל מנילה יוכן דבדי' י"ל ביטול ומה שכ' שם נפסק צריך ס' לאו מדין בדי' מיירי אלא כמו שפרשתי שי' תקמ"ד דאע"ג דטרלים אינם בל"ע מ"מ בשעוף האיסור מתערב ונימוח היינו שכ' ונפסק דלבך מי"ת להבליעו לאחון בעי ס' ורחי' בעת בחדו' דמבן דף ל"ה שכ' לדעת הרי"ף יבא ביבא בעי ס' ומשמע לפי' בשב"מ תע"ג דליבא גזירת אטו אינו מינו ושאם מבשל יתן טעם דהא ביבא ביבא בינו לא גזרינן לקמן סי' ק"ט ולבל"ל ש"ם דשיטתו בל שבתערב עוף האיסור צריך ס' :

(ג') **בם** התרומות בסימנים בשחוסב בדי' לא בעל מביב דג טמא לפי' קטן מן עוף טמא מו גיד הבשר בשבתערבו לפי' בחלב ל"ב ולא מביב ממלא וזבובים ויתושים · ול"ע למה הבא בפיים הביא מבך דג' ממלים ומ' מי לוקה הוא רק רחי' דמה לחתמר דף ק"ב ליפוב טמאה לוקין בבל שהוא בין מי' ובין מת אבל לעניו ביטול הרי לא מזביר אותן שיהי' חביב בדי' שהיו בעלה וגם בשמ"ג וגם ברוקה לא כ' בטרלים זבוב וממלא לתערובת לחסור משום בדי' ובפ"ד סי' מ"ו כ' בשם רחב"ן פירות שהתליעו בין בתולש בין במחובר וכן עדשים וכן פולין לחסור לאוכלן עם התולעים ואוכל את הפירות ומשמע דהבל מיירי במחובר והא משמע דפולין שהיו נאכלין חלא במבושל וכן כי"ב מיירי במחובר והא משמע

לפי' ממלא הרבה תולעים והוחזק התבשיל בתולעים מ"ב בשלמא בתולש י"ל דשרי משום ס"ם בשנ"ם שם"ך סקל"ח אבל במחובר אחיך אוכל את השאר דהיינו התבשיל ואלא כ' דבל הפוסקים הב"ל לא אסרו בדי' אלא בדבר שהיו מיחום אבל בחותן שאם מחוסים אע"ג דלקי אבל שבות מ"ע לא אסיר בדי' אלא יהי' בטל לפי' בחלב ועוד כיון בתערובת אע"פ פוגם בגון דקי"ל בשום"ע ק"ד ושום"ע ק"ז מ"ב הוא בשאסו לפגם י"ל דשפיר בטל בתערובת דבתערובת הוא משאסו לפגם . והבך פוסקים שבביא ב"י שום"ע ק"ד שם"ל דבך בו לא בטל בחלב הם ס"ל בפוסקים שבביא ב"י שום"ע ק"ד שם"ל דבך צריכים דמיירי בבשין מ"מ בתבשיל הם לבבא ומשו"ה מביבי בתערובת בלא בטלי :

(ד') **ויש** לומר סמך עוד לדברי הרי"ף ונ"ם ותם נפסק צריך ס' דהנה בש"ס ע"ז דמבני רב בהאי לחסור עבבר בחלה היינו בחמרטוטי חמרוטו וס"ל בש"ך ומ"ב דעבבר וכל שמנה צריכים שמחך לחתיכות קטנות לוקין בבעדשה חסור לפי' לחיכה ס' משום כיון לוקין עליו הוא בבדי' וזה שב' משום לוקין עליו בעדשה חלא פי' זה קשה דמ"ב ס"ל לפרש רב בהאי טעם דהוא דבר חדש ועיקר חסר מן הספר ל"ל בפי' תע"ג בעלמא אין בדי' אלא בשלם בשנמה צריכים הוא בדי' כיון לוקין בבעדשה · תמצ טע"ז ופר"ח ומ"ב בתבו בבל חסורין הדין בן בתחיכה קטנה ועיבר היסור דהיינו מ"ם אין בטל בלל לבך פרש"י לוקין בבעדשה אבל בה"ם לחיכה מלקות בטל בם' לפי' עיבר היסור ומ"ב בה"ג מיירי הרי"ף בתבו' לבך בחתיכות ועיבר היסור לבך שיעורו בם' :

(ה') **אמנם** מ"ם הפלתי בישוב הרי"ף דלא מביא בדי' דהיינו משום דגיד משום לשיטתי' חזיל בע"ז בפ"ב דחלין דבר חסר במשנה ונם בשאין הלחה בקשה דמ"ל לרי"ף נופי' הבי דלמא מתני' דע"ז תע"ג דחתיכה ר"ל לא ס"ל בשבועה שם במבשה אבל בדי' לית לי' דהא בפי' ג"ה מלריך לרייבי מבדי' לחתיכה ר"ל ות"ת דלמא לא תני לה התם בע"ז בבלל חוסרין בבל שהוא ר"ל בשו דמשני התם משום דבריה חוסרין דמ"ל והא דלא תני לה משום דבבר תני לה בשם' ערלה בן בדי' נמי הא בבר תני לי' בחולין משמ"ב מתיבה ר"ל ליבא למימר דבבר תני לה בחולין דמ"ב לגמה תנן בע"ז בב"ח דחסור ג"ב בהאחה מ"ו בליבא חיסור הלחה בדי' מתיבה ר"ל . ומה שמ"ל בישוב הרי"ף יבותר לקמן מה שלמ"ד חלח בקדים ביחור דין חחר בסג"ה סי' ק"ג ומיבי לפי ועי' מה שבתבתי לעיל בדעת הרבה פוסקים דבדים דמחסרין כיון שדומין לפרוה מעיקרא בש"ם הסמ"ג וכמה פוסקים הבאתים לעיל סי' תקמ"ד ותיש חוסרין התערובת דהבה בבר כ' הרמ"ח בפי' ק"ג ס"ח בשם חו"ה דבדי' חם חיש פגומין בעלמן אע"פ שפגומין התבשיל מקרי בדי' ואינו בטל משמע הא פגומין בעלמן דהיינו שהתקלקל מעלמה חו שבברה ממה שהי' לא בטל התבשיל שב בדי' בן פי' ת"ח בלל פ"ה דין כ"ד ובבו"ת פיים מחירות הובא בפרמ"ג בשו"ת בם ס"ע ובבו"ת סק"ב שפירוש להבי"ה רמ"ח בשם חו"ה חם חיש פגומין בעלמן הוא דהוה בדי' ר"ל שהבדי' מוסבה בעלמו בגון לפור טמא ודג טמא מ"ב מבל זבובין ויתושין שהם פגומין בעלמן ר"ל דמחיסי בעלין מבום בדי' ואין ס' פ"מ תחת ידי והובא בפ"ת סי' ק' סק"ג ולבן הבשה על רמ"ח מבל בפרמ"ג שם וכל מחרוחים לח פירשו בן חלח מה שהוא מחום חיבו בקרא לרמ"ח שב' פגומין בעלמן חלח דר"ל הם בא עליו פגם בעין בעלמה בשהוא בעין חז ר"ל דהוה פגומין בעלמן דחז בעיל בעמו חבשיל בבדי' ואלא חומר חי דאו"ה לבישתי' דהוה ס"ל דחולש בחמוסים חיבם פגומין בעלמן דטעם שבו הוא לבבא ולבך צריך ס' בנגד טעם החולש וכמ"ל סי' תקמ"ד דמחן הס"ל דבעי ס' בנגד טעם החולש ס"ל דחולש חיבו מקרי סרוח והלבך לא בטל החבישות אלא בבשרח בעלמה חבל לפמ"ג ופיעתי דס"ל דבל אלו הטרלים הוה בסרוח מעיקרא ואפי' מחן דס"ל בעלמה טועל"פ חסור מודה בטרלים בעל"פ מותר ח"ב הרי הוא בחו בפנים חח"ב דבטל החבישות ממנו תע"ג דלקי מ"מ אין בו משום בדי' דהא הח"ד ב' שם בסי' ק"ג תרמ"ח דאפי' לפנם בטל החבישות וב' רחי' ומאו"ה שב"ב שבמלה שבסרחה אף דלקי מ"מ בטל : **ובפר"ח** שם סי' ק"ג סק"ח פי' הסג"ה הב"ל לשם דקי"ל דבדים המחוסרים בגון זבובין ואפי"ם אסרי' רחמנא ולקי עליהו ולא בטילי משום בדי' בחלו אפי' בשסרחו ג"ב אפי"ה לקי דמאי שנא דבלה"ה הוה בסרוח אפי"ה קי"ל דהוה בדי' (וזה לפוסקים הלא ס"ל דבטל טרלים המחוסים) ולקי עלי' ולא בטל חבישותי' וב"מ הרמב"ם בפ"ב בהלו המחוסים האפי' סרחה הבדי' חוחל ואבלי' בולי' לוקה . ול"ל אפי' סרחה לגמרי . ולא בפי' ה"ה שם שפי' הרב"ם בבדי' שהיו מחוסה בגון עוף טמא ולבך פי' שסרחה קלת דאם סרחה לגמרי עד שהיו רחוי לגר חמרי לוקה והבג"ה דרמ"ח הוא דוקא בבדי' שהיו מחוסה בגון עוף טמא וכי"ב דהלו בסרחו אפי' חיבו בופיהו מותרין מב"ם אלא בסרו תערובתן הבי לפר"ח מיירי בבדי' מחוסה וסרחה לגמרי דין דרמ"ח ודברי הרמב"ם בפ"ב מייירי בבדי' מחוסה וסרחה לגמרי ואפי"ה בוקין ואינו בטל :

ובח"ד שם סי' ק"ג חולק אפר"ח ממ"ה שב' נמלה שסרחה אף לבקי מ"מ בטל מזה הוכיח הח"ד דאפי' בסרחה קלת בטל דאי שהיו רחוי לגר לא בקי בש"ם ה"ם בפ"ב הל"ל . ואפר"ח חולק על ה"ם וב' דבריה המחוסים שסרחו בוקין עליהם ואין נרחה דח"ב אף בועל"פ ובהדיא

מוכח בע"ז דף ס"ח ע"ב לף שרלים טועל"פ מותר עכ"ל כל דבריו במח"כ ליתא דהא הפר"ח ליתו חולק על ס"ה אלא כפי' הרמב"ם דס"ה פי' דברי הר"מ בפ"ב בכורי' משובח הלכך נריך לפרש לר"מ דנסרה קלת והפר"ח פי' בכורי' מחוסיס ותפי"ה אסרה ס"ה גם בנסרחה אסורה ובחמת פי' ס"ה קאה דבנפגם קלת ורחוי לגר מה נריך הרמב"ם לחמעיט דלוקה דמ"ם מכל התורה כלל שרחוי לגר במלתיהו קיימת מכל לפר"ח קמ"ל הרמב"ם חע"ג דרבה ס"ל בשרלים המחוסים בחבציל מותר דטעל"פ הוח כדקיי"ל

בסוס"י ק"ז מכל בבעין חפי' נסרחה לגמרי ממי מסור וק"ל :

וק"ל להטעים דברי הרמב"ם בפ"ב דעל טעמי' דפר"ח בדעת הרמב"ם כיון דבלח"ה מיחום בעין ומחברי רחמנח ס"ה בנסרח מעלמח יש לדחות דהח רבח ס"ל בשרלים דמחיסי טועל"פ מותר כ' הר"ן בבעין דחסרי' תורה חע"ג דמחוסים הן מידום הוח הלכך חין לך בו חלח חדושי' דוקח בבעין חסור חבל בחערובת מותר כיון דטעל"פ הוח כן י"ל דוקח מה שהם פגומין ומחוסין בחולחתן מידום הוח ואין לך בו חלח חדושי' מ"ב בנסרחו מעלמח חו בחתקלקלו ונסרחו מותרין ולמה כ' הר"מ דלקי חלח יש לומר טעמי' דרמב"ם לשיטתי' דחיכח ס"ל בפי' דטעל"פ מותר משום דהוה שלח כדרך הנחתן ועי' פלתי סי' פ"ז וחס"ו סי' ל"ח שמיבבו להרמב"ם וכון . וידוע דברי מהרש"ל שבועות דכ"ג בשם מהר"י בן לב דהיכי דמשכו לקי גם שלח כדרך הנחתן חסור וח"כ ברי' בעינח דלקי חפי' בכל שהות הלכך חפי' בנסרחו חסור :

והנה לפי"ז גם הח"ה מיירי בברי' מחוסה ומודם לפר"ח דלקי חלח דס"ל לחח"ה חע"ג דלקי בעין ביטול בטלי חסיבות ברי' בנסרחה לגמרי והפר"ח ס"ל כיון דלקי ביטול ברי' חלי' במלקות בסי"ם חום' דף ל"ה ורח"ם ור"ן הלכך היו בכלה ג"כ והח דטעל"פ מותר ס"ד בחערובת דחין הטעם חוסר משום דחין לך בו חלח חדושי' כמ"ש הר"ן וס"ל לפר"ח דה"ד בחערובת מותר כיי"ב כ' הש"ך בסי' ק"י ס"ק כ"ג בש"ע שם דקבוע מידום הוח דוקח בבעין חסור חבל לח בחערובת ולקמן חכחוב דפרש"ג חולק חפר"ח מחח"ה וח"ח וט"ז מדקדוק חחר ופי' כחח"ה בנסרח קלת ממי בטל חסיבת הברי' ול' דחח"ה לשיטתי' חזיל דחיכח ס"ל דחבר מהמי חסיב ברי' חם הוח חבר חע"ג דליכח כזית והוכח בפרמ"ג בש"ז סי' ק' סק"ג חרי לחח"ה לח חלי' ברי' במלקות ולפר"ח דוקח חלית במלקות חין ה"נ בחבר שח"ב כזית בטל הלכך לחח"ה בנסרחה לגמרי חף דלקי לח חסיב ברי' דלחח"ה לח חלי' ברי' במלקות ולפר"ח בנסרחה לגמרי חיכח מלקות לח בטל :

עכ"פ נחזור לעיניהו דהפוסקים שכתבתי דס"ל דוקח ברי' חשובה לח בטלה חבל ברי' מחוסה דחידום הוח דלקי חבל בחערובת חין חוסר התבציל משום דהוה טועל"פ כן ס"ל דלח מסרו לבבן ברי' זו בחערובת ולקמן חכחוב חפי' בעלמח ברי' חלי' במלקות חבל בסרוח י"ל כחח"ה ורמ"י בפרמ"ג בפתיחה לה' חערובת בפ"ב בח"ג שכ' מדהתם בש"ע בריית נשמה לחפוקי חטה הח חטה ח' ליכח מלקות הרי ס"ל דלח חלי' במלקות וס"ל כחח"ה בחבר הוה ברי' חע"ג דליכח כזית וליכח מלקות :

ונ"ל דחין רחי' מש"ע דבלח"ה קשה חש"ע מחוס' ורח"ם דמשמע לי הוה ברייה בעשה הוה חטה ברי' הח חוס' ורח"ם כ' דחטה לח הוה ברי' משום דוקח בשרן שרן משמע בין גדול בין קטן חבל חטה לח כחיב בחורה דיומח בין גדול ובין קטן ולף דל' דר"ן ורשב"ח לח כחבו כחוס' דמשום דלח כחיב ל"ת חטה מ"מ בבכורי' דרבנן יש להקל ועוד הש"ע כ' ג"כ הכלל שחם יחלוק חין שמו עליו וכ"כ הרשב"ח והר"ן ודבר זה דקדק החוס' דעוף ושרן דחמרה חורה ר"ל שלימות בין גדול ובין קטן וס"ד לח שחם יחלוק חין שמו עליו חז מדל' בחורה עוף ר"ל חפי' קטן משום ברי' כשהיח שלם דחי נחלק לח מקרי עוף ח"כ גם לר"ן ורשב"ח דלח כחיב חטה החיך פשיטח דלח חשיב חטה ברי' ורבנן דר"ם מכות די"ז שהשיבו לר"ם דחטה לח חשיב ברי' משום דלח הוה בריית נשמה ה"ה דהמ"ל וכי חטה כחיב בחורה ועוד מה שפסק הש"ע דחמה"ח הוה ברי' קשה והקושיח כחבתי לקמן סי' תקכ"ו חות ו' וכן כפלתי סי' ק' סק"ג כ' חע"ג דחמה"ח לריך דוקח כזית למלקות מ"מ כחבר שלם ושי"ב כזית נקרח ברי' וכיון ג"כ כחו"ה חבל קשה כמש"ל מחום ורח"ם ובשב"ח ותה"ח והר"ן משמע דחפי' במלקות וכן הדעת נותן דלח חשכחן דברי' לח בטל חלח בגיד הנשה ושם מחשבי' קרח דלוקין חפי' בכל שהות ושי חפי' בליכח מלקות נמי הוה ברי' למה תנן דין דברי' בגיד דחיכח מלקות ליתני בברי' בליכח מלקות ובלף ק"ב דחבל ליפור עמחה בכ"ם שב' רש"י ותום' דהוה ברי' ומלה דהוה ברי' כדחי' מכות י"ג נמי חיכח מלקות וכן לר"ם דקרי שם לחטה ברי' ר"ל ח"כ לוקין חב"ם ח"כ בליכח מלקות דלח מלינן ברי' הוח ושיטו בחלה מכל"ת לומר דלח בטל ועי' פלתי סי' ק' סק"ד שב' כי"ב חש"ע שם בליכח שי"ב לחפרוח דהוה ברי' הקשה מגלן הח דקבעוהו חכז"ל לברי' ה"ה הכח חלח כמן מוכח להיפוך מסמעות הפוסקים דחלי' במלקות יש לומר חבל לריך שיהי' ג"כ חלשיות מלד עלמו חבל בנסרחה דחין לו חלשיות מלד עלמו כיון שהוח שרוח בטל ובוב וכי"ב ס"ל דחיכו מקרי שרוח חלח דס"ל דפליטתן הוה לשבח ולכך ממלח בו חלשיות ולח בטל וע"י סוס"י תקמ"ו כ' עוד רמ' דחלי' במלקות ובפי' חש"ח לות ד' מ"מ היכי דליכח מלקות חבל שהות ואין בו חלשיות חלד עלמו שפיר בטל :

עיי' ח"ד סי' ק' סק"כ שכ' חבר מן המי מן הסרן לף מסרים המובדלים לח הוה ברי' ולף דלעניו מלקות לקי על חיכרים חפי' כל שהות כדמוכח בשעילה דברי' לח הוה חלח עם כל הכמות כעין שמולרה וגם

חיכו כל הכמות שפירשה רחמנח דבבן בל שם שלימות מקרח כמ"ש הרש"ש בחולין דף ק' עכ"ל ומומר חני דה"ה חם חיכו חשוב כחיכות דהייכו לפוסקים דשרלים ותלעים המחוסים דהוה בשרוח מעיקרח דלחו דבר חשוב הוח חלח יפי' בטל בחלף כמו לחו"ה דס"ל שרלים מחוסים חין לשם נסרוח חבל בנסרחה מעלמח בטל החשיבות :

ובמשבצות סי' ק"ג סק"כ ג"כ חולק חפר"ח מת"ח כלל פ"ה דין כ"ד ומחו"ה כלל ל"ב דמשם משמע חפי' סרוח מעלמח הברי' וחפי' נמלה שהוח ברי' מחוסה חפי"ה חם נסרחה קלת חע"ג דלח סרוח לגמרי חלח עדיין ע"י הדחק ע"ש שדקדק מלשון הט"ז ות"ח וחו"ה ומשמע דפרמ"ג חם משכים חמנם טעם פליגתיהו לחו"ה ס"ל דחשיבות ברי' לח חלי' במלקות ע"כ בנסרח קלת חע"ג דליכח מלקות בטל במ"ש בסי' ק"ח ס"ק י"ט ופרמ"ג חע"ג דבסי' ק"ח סו"ס קט"ו כ' ברי' שנסרחה קלת ל"ע ור"ל שמח בפר"ח דל"ב כיון דליכח מלקות חמנם בסי' ק"ג הכ"ל כ' דס"ל כחו"ה וח"ב י"ל בברי' בעלמח גם חו"ה מודה דחלי' ברי' במלקות חבל לעניו חשיבות כגון שהוח סרוח הוח ס"ל בחו"ה כיון דברי' ל"ב ממחת החשיבות :

וסרוח בטל החשיבות לח חלי' במלקות :

(ז) **ולפי"ז** לכל הפוסקים שהבחתי בסי' תקמ"ד דשרלים המחוסים הוה בסרוח מעיקרח לח מקרי חשוב להיות ברי' כחו"ה דס"ל בנסרחה חח"כ חזיל החשיבות חלח חמה הסמ"ג ומרדכי בפ"ב דביצה בפשם ס' יראים וחגודה שם ות"ח שהביחו ב"י סוס"י ק"ד וכ"כ הד"מ שם בפשם חשו הריב"ם וסמ"ג ומרדכי ותשו' חרי"ף וכחמת במרדכי לח ממלח ברי' היו בטלה בדברים מחוסים וסה"ע חע"ג דפסק בסוס"י ק"ד וק"ז דשרלים ממחוסים הוה בסרוח ואין חוסר התערובת ואפי"ה פסק בסי' ק' דממלה לח בטל הש"ע לח מיחת לזה לדקדק ומקום הניחו לי ובחמת נס הרשב"ח והר"ן ומי שפסק לחתיו דפסקו ממלה לחי בסרוח ופסקו דבתערובת הוה לפגם כמו שהביחם הב"י סי' ק"ד חבל לכל הפוסקים הנ"ל יש לומר הכי דס"ל חלח חשרלים המחוסים בתערובת דבברי' מחוסים חין בו משום ברי' דברי' לח בטל משום דחשיב ואלו לימם חשובים כמו שס"ל החו"ה חן הסברח בנסרחו חח"כ לימם חשובים ועוד י"ל כמו שהקשה ב"י חטור בסי' ק"ל ס"ל בשרלים המחוסים בתערובת הוה לפגם ובסי' ק"ז פ' בהולית זבוב בקף חן הקדירה הקף חסור ותי' לדבריהם דס"ל בשרלים המחוסים בעין מ"מ בתערובת הוה לשבח כן י"ל דנקטי רשב"ח וה"ן דברים מחוסים מקרי ברי' לדבריהם של הפוסקים דהוה טעמם לשבח חבל לדשפיהו דס"ל בממם ע"ז שהם פגום ונסרוח הם בטלים בתערובת ועוד שהם הביחו כן בתשו' הריב"ף לפי קיצור דבריו שהובח להם דס"ל הכי בשרלים המחוסים מקרי ברי' ללח בטל ממשכו חחריו חבל למה שכתבתי מדברי ריב"ף יש לומר דלח מוכח להיפוך דבטל ובדברי הר"ן שלח הביח חשו' הריב"ף יש לומר דלח ס"ל כמלה וכ"ב לח בטל שכ' התוח הרחשון בבברי' חיסורי מגופי' כיולד כגון גיד הנשה תנחי כ' בריית נשמה כגון לפור חי"ב גיד הנשה ושייך במלה שכ' הרשב"ח בתה"ח ומ"ם הר"ן חמ"ל דלריך להיות שלם ומביח רחי' מעמלה שנתרסק הוה רק לדוגמח כמו במלה דמקרי ברי' משום דלח שהות חבל בחיכו שלם לח לקי חלח בכזית משום דלח לקי חלח חבל ברי' לח מקרי חלח שלם כך ג"כ וליפור טעמ לעניו בישול לח מקרי ברי' חלח שלם :

(ח) **במרדכי** סו"פ ח"ע כ' וז"ל ור' חבי' כ' חס מתבשלו הרבה פירות ביחד ונמלחת בח' מהם חו בשנים ושלם תולעים והשתח לדברי הפוסקים כשמוכר לריך לרחות חס יש ב' כנגד התולעת בטל טעם התולעת וזרק התולעת ואוכל חפי' הפרי שנמלח בו ויקלוף מעט בפנים דיבש שנתערב בהיתר חד כתרי בטל וכ"פ רשב"ם וריב"ם ובלבד שלח יהי' ברי' חו מחיכה הרחוי להתבבד עכ"ד רחב"ח עכ"ל המרדכי והובח בח"ן ובסג"ח והתוחדה וע"כ מ"ש שלח יהי' ברי' כ"ל בחי' משובה כנ"ה ולפור ודב . חבל במחוסים חין לו דין ברי' דהח כיון דנמלח שלשה חלים תולעים הרי הוחזק בתולעים חותו תבציל ומייתי במחובר לרוכח ס"ם כמ"ש הש"ד ס"ק ל"ח והלוך חומר ואוכל חת השאר וחי"ל לבדוק ועוד במבושל ליכח בדיקה כמ"ש בתשו' רשב"ח סי' ק"ג וזה כמו שבקבקתי לעיל מרחב"ן ח"ו כיון דמחוסין לח חשיב ברי' ובטל :

ועיין בב"ח בסי' ק"ח סב' בשם ר"ם דבשמה בעורה לח מקרי רחוי להתבבד משום דמחוסה וכ' הב"ח דה"ה בשמה בעורה ותרנגלת בעולתה משום דהוה מחוסה מחום בטל ממנו דין מחיכה רחוי להתבבד ודין ברי' הרי משום דמחום לח מקרי ברי' מחמת שהיח בעולתה מב"ם ברי' המחוסים שנפשו קלה מהם דפסקינן דחיכו חשיב ובטל הגם שמה שהב"ח ב"כ מדברי ר"ת שהובחו במרדכי בפ"ק דביצה חיכו כוונת ר"ת בן מ"מ מהסברח ו"ל בב"ח דגם מהחי טעמח משום דמחום בטל מדין ברי' כמו מחיכה רחוי להתבבד דבטלי' חשיבתה משום דמחום חלח ר"ת ב' טעם חחר דלמה משום ברי' בטל בש"ם בסמוך וב"מ לעלמה היכי דחיכו מחוסה וחפי"ה חיכו ברי' בסמוך :

מטעם דר"ת וכש"ם בסמוך :

ועתה יש ליסב הרי"ף דלח הביח דין ברי' בגיד הנשה דרי"ף ג"כ ס"ל דברי' דלח בטל לריך להיות בטעמו משום ומז הוה משוב חבל דחיב והמשה דגיד חתי כמ"ד יש בגידין בב"ע לכך הוה משוב חבל לדידן דקיי"ל חין בגידין בב"ע ועוד בעלמח הוה חין לו חשיבות ולחו דוקח בחחוב בטל החשיבות חלח כיון שחין בו טעם כלל לח מקרי דבר חשוב וחפי' בש"ך

סי' ק"ג סק"ח דגיד שחיטו כ"ע נשחמ ולח לפנס לסור י"ל לעניו כרי' דלריך חשיכות בעי' דוקח טעס לשחמ ועוד י"ל דס"ל לרי"ף דחס משסו לסור מטעם כרי כני"ס חע"ג לליכח כ"ע ס"ס כ"ס כדברי מחוסס משסו לסור וס"ל לרי"ף כפוסקים שכ' הרח"ש כפ' כחרח דע"ז היכי דמשסוה לסור גם נטל"פ לסור וכשרים הס טוטל"פ מוחר כרבח בע"ז דס"מ ס"כ ע"כ גם משסוח לסור חלח לפי"ז י"ל דרי"ף ני"ל כרי כלל לפי כדברי משוכה כליפור דס"כ רחוי דנטל"פ לסור:

ואם שהדברים חדשים שלח דיברו בו הש"ע ומשמי כליו והרח"ש כחשו' לוסר קמח שהחליע ממילכן וכן עוד פוסקים הכח מכל זה י"ל מקום הניחו לי להמיח מקום להניל העולם דבר שחי"ת להזהר בימות החמה ממה שמלוי ברוב מחלים חולעים שמינעים החחרוים בכנפי יוחה כחן ובפלחי כסי ק' וכבר כחבחי טעמים נכוחים לפטל"ד ולהיות סניף בים עוד נדדים דמה דלח נמחו דחשוחים לדבר זה מחמת שהי לפליסה חשו' כרי"ף דלח ס"ל כמ"ש וכבל בו לחיתי הביח חשו' כרי"ף כמו שכחבחי לחי ודו"ק בכל זה ועוד דחט"ג דפוסקים לפניהו לח נמלח דבריס חלו הכח מכל מקום י"ל דהרבה פוסקים שכחבחי הכי ס"ל זולח מ"ש בפי' חקל"ח חקל"ע חקמ"ח בעניניס חלו ועיי עוד מה שלכחוב בס"ד בפי' דלקמן ומס שחין לזוז מפסקי ס"ע מכ"ש המדקדקים מכל מקום המקילין יש להס על מה שיסמוכו כנלע"ד:

סימן תקמ"ז

(א) **ישוב** ר"ת דס"ל ברי' דלא בטל ה"ד בחי ולא במח ורש"י כר"ת ס"ל ומיושב הרי"ף דהשמיט המשנה גיד שנחערב בגידים דלא בטל וי"ל דס"ל כר"ת וא"כ המשנה שלא כהלכה (ב) **הבאתי** ראי' לר"ת דברי' ל"ב ה"ד בחי:

במרדכי בפ"ק דבילה מעשה בנשואין בלרפת שנחערבה תרנגולת נבילה עם שאר תרנגולת השחוטות ושוה ר"ת להשליך חחת ולהתיר המחרות וחע"ג תרנגולת דבר שבמינן וברי' דבר מצוי חפי' בחלף לח בטל מדפריך בגיד הנשה מגיד שנחערב בגידים וכן חחיכה נבילה לבטל ברובה ומשני שחני חחיכה רחויה להתכבד דחפי' בחלף ל"ב וריש פי' התערובת גבי חטחת המחות ושור הנסקל דפריך ולבטל ברובה ומשני בש"מ חשיבי ולח בטלה חלמח מי לחו בעלי חיים בטילה ואותה תרנגולת חינו ברי' כיון שחינו חיה וגם חינו רחוי להתכבד לפני החורחים שהיח עם הנולה עכ"ל והב"ח בפי' ק"ג הבחתיו בפי' הקודם חות ח' שכ' כיון שהיח בטולה בטל ממנו נמי דין ברי' וז"ל דדין ברי' כ' הר"ת דבטל מטעם שחינו חיה וס"ל לר"ת מדמשני התם שחני בעלי חיים דמשיכה שהות נמי מטעם ברי' ודוקח משום שהות חיה הוח דמקרי ברי' ולח בטל · ובח"ז כ' דהר"י הקשה לר"ת חה גיד הנשה נמי חינו חיה וכן בש"ג בפ"ה דע"ז הקשה הר"ת כן ותי' וחולי הטעם משום דנבילה חין לחסורה מחחלה בריחתה ע"כ וז"ל דהח ר"ת כ' כחי' מבעלי חיים שלריך להיות חיה עתה וסוגי' דפ' התערובת חולק לחסוגי' דגיד הנשה ולר"י לח ניחח לי' חי' זה דהח גיד חין הנידים דלח בטל הוח פי' המשנה שם והחיך יחלוק סוגי' דפ' התערובת על המשנה ובש"ג הקשה על ר"ת מדף ק"כ דלפור טעמה מתה חייב הרי דחפי' מתה קרוי ברי' הכח קו' זו י"ל פשוט לר"ת דמודה לטעין מלקות דלוקין לפשור טעמח כל שהות וכמ"ש תוס' דף ל"ח כיון דחמרה תורה לח תחכל שרץ חין גדול חין קטן חכל לטעין ביטול לח מצוד חלח בחי ולח מתה כדחי' בפ' התערובת בעלי חיים חשיבי חכל קו' הר"י קשה מגיד הנשה והכה דעת רש"י מכות דף ט"ז ס"ל דמלקות חבדי נמי לח נקי חלח בחי וה"ל נמי ס"ל בחת בטל הבדי דחיתח התם ריסק ט' נמלים והכיח מ' חי והשלימן לכזית לוקה ו' חמר ר' יוחנן חפי' בעיים והוח . ופרש"י מ' משום כזית נבלה שכשבלען הוח חת ומלרף לכזית עכ"ל חלמח דס"ל לרש"י מה דנקיט ות' חי כפשטי' דמשום שרץ לוקה חכל שהות הוח בחי ולחחר שמת לוקה משום נבלה ולח כתוס' שם שכ' חי לחו דוקח חלח בשהות שלם דחי חי ממש החיך מלרף לכזית נבלה והוה דומה לתוס' פרש"י שכשבלעו הוח חת וכן מבוחר ברש"י לעיל מיני חמר חבעי חכל פיטותח לוקה ד' נמלה לוקה חמש פרש"י בלע נמלה חיה . ורחיתי חמ"ל ברמב"ם יוסף דף ל"ו חחום' שם ד"ה ור"י שכחבו דחי דקחמר בחכות ר"ל שלם כ' הרמ"ם יוסף דרש"י חולק חחום' דבעינן חיה ממש בחחה לח מקרי ברי' וסיים שם ולריך הח ללקמן דף ק"כ בליפור טמחה בחיחתה בכל שהות (והוח נקו' הש"ג על ר"ת) וכן כחן דגיד הוה ברי' ולף שחין עכשיו חיה:

ונ"ל לישב דברי רש"י וה"ם נס ר"ת להכה בחכות דפלינו דבנן ור"ש בכל שהות למכות דלר"ם לוקין חכל שהות ברי' ולפי' על חטה מ' משום דהוה ברי' ודבנן בעינן בריית נשמה הוה דהוה ברי' מ"כ י"ל לרבנן בעינן בריית נשמה ממש מ"כ חינו לוקה בחת השרץ חכל שהות ודוקח חי בעינן וכך ס"ל החמורחים ור' יוחנן חכות דף ט"ז ס"ל דחינו לוקה חלח בחי ולח מקרי ברי' חלח בים לו חי נשמה עתה ולח בשמה וח"כ בשמה חינו הלכה חבל דב דף ק"כ דס"ל דלוקין חפשור מתה כל שהות ס"ל דמה שחמרו דבנן דבעי בריית נשמה לו חה בפי' מה שפי' לו בריית נשמה חעפ"י שחין לו עכשיו לו להם לח חמרו דבעי בריית נשמה דוקח החם דלח חייב

מחטה מ' חבל בשרן לח חמרו כלל דבעי בריית נשמה דהתורה חמר לח תחכל שרץ חין גדול בין קטן חי' בין חתה ות"כ לרב חתיח השמה דגיד לח בטל חפי' כרבנן דהי' לו בריית נשמה והתורה חמרה לח תחכל גיד בין גדול בין קטן חי' בחוס' דף ל"ו חמלח שם הסברות גופיהו שם וכך הוה ס"ל סוגי' דחולין וה"כ מ"ם דחמר הסוגי' דגיד לח בטל ולח משוי פלוגתח דהח חתיח חפי' כרבנן. מעתה מ"ם הלכתח דר"ת דבעינן דוקח חיה להלכה כר' יוחנן הכ"ל בחכות דף ט"ז וכולהו חמורחי דשם דבעי דוקח חי לגבי רב חולין דף ק"ב דוקין חפי' מתה חלח ז"ח כיון דסתם סוגי' דחולין פי' השמה דגיד שנתערב בגידין דפריך ולימטל ומשני שחני גיד דברי' הוה ולח חמר דחתי כר"ם משמע דסתם סוגי' ס"ל דחתי חפי' כרבנן וס"ל דחפי' מת נמי מקרי ברי' וכלל זה להלכה כסתם נמ' עדיף מרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן הלכך הביח ר"ת סתם סוגי' דפ' התערובת דס"ל דוקח חן חשיב וחתי' סוגי' כר' יוחנן תו הדרינן לסוגי' זו עדיפח דחתי' כהלכתח דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן וגם כזה מ"ם הרי"ף דהשמיט מתני' דגיד שנתערב בגידים דלח הוה ברי' דס"ל נמי כר"ת מ"כ בעי דוקח חי וכמה דחשוחים שכתבתי מכח דמוכח מדבריהם דברי' בטל ים ליישב דס"ל כר"ת ורש"י וגם זו סניף למומר חיסור חולעים ושיתר קמח ופירות שהחליעו במילבען כי כודחי מתו בחפי' וביטול ובטלין ומה דחי' בגמ' ולעיל שעי' ד' פירשה מתה דחסור לחו לעניו דלח בטל חלח חס בהחולע ים חיסור כלל בפירשה מתה כמו דליכח חיסור בחולע קודם שפירש:

(ב) **ונראה** דחי' לר"ת ורש"י הס"ל דדוקח חי' מקרי ברי' ולוקה עליו וכן בנתערב חי חשיב ולח בטל דהכה בחדו' דשב"ח בפי' ני"ה ותוס"כ ד"ה שער ח' כ' דחי' ממעילה דף ט"ז דברי' שחינו שום לח מקרי ברי' דחי' שם רב ס"ל לוקין על שרלים בכזית חלמח חינו קרוי ברי' חלח שלמה ומומר חי דמסוגי' זו מוכח כרש"י ור"ת הס"ל דדוקח חי מקרי ברי' דפריך התם חרב דבעי כזית הח מה טומחה כעדשה חף חכילה כעדשה ומשני לח קשיח כחן בחיתתן מטמחין כעדשה כך חכילתן ורב בחייטון לריך כזית ח"ל חכיי הח רב לחחתי' קחי ומחני' כל השרלים קחני ופי' בתוס' דמקשי מלטון המשנה דכל השרלים וכל קחני דמשמע בין בחיתתן בין בחייטון ופי' זה קשה ולטעמך חכיי דס"ל כל השרלים בכל מיירי ח"כ משמע דמיירי נמי בנמלים קטנים ח"כ בשמה תנן דמטרפין בנמלים קטנים למלקות לירוף ל"ל חע"כ בחת מיירי הלכך שפיר לריך לירוף בכל השרלים ח"כ ס"מ בחת חינו ברי' ולח נקי חכל שהות ומ"ל דמיירי בחתרם הח לחכיי בכל שרלים מיירי ובכל ענין דח"כ לרב נמי לח פריך כמו דמוקי בשבחת בחתרסן כך נוקי בחיתתן. ות"ת גם לרש"י החיך ס"ם כיון דמיירי נמי בחי החיך לירוף דהח נקי חכל שהות שחכלו חי חחטם לרש"י ס"ם דלירוף לרוף כמ"ם רש"י בחכות דף ט"ז ע"ב כשבלעו כבר חת ושם מלרף וק"ל:

סימן תקמ"ח

א) **מ"ש** הש"ך דוקא ירקות חין להם בדיקה אחר הבישול משא"כ שאר פירות כתבתי דזה דוקא לנוסח הב"י בחשו' רשב"א ירקות אבל לפי הנוסחא בידינו אינו כן אלא גם לנוסחא ד"ב"י יש לדחות דקמ"ל ירקות לדינו דחולעים שנפלו מעלמא ל"א בג' הוה חזקה וכ' פר"ת להחמיר בנמלים שדרך להיות רבים בב"א דהוה חזוק אפי' בג' דנפלו מעלמא:

בש"ע סעי' י' חבל חס מלח בהס ג' פעמים ים נחום שמח ים ומיס וכבוות כ' הש"ך ס"ק ל"ד בשם הטע"ז שכ' בסי' ק' דוקח ירקות חבל שחר פירות וחפי' כמהין ופטריות חפשר לבודקן מחר שבשלן חפשר לבדוק חפי' מחר שחבשלו ומותרין בבדיקה כ"ל דזהו לפי' שכ' הב"י וכן הס דבריו בס"ע שכ' בירקות ומיון נכרות דזהו משמע בדברי סוחל בראש"ם סי' קי"ג בירקות מבושלין לפי שבשהם טורחן לטורת בירקות ומיון נכרין דח"כ משמע הח בשחר פירות י"ל בדיקה חפי' לחחר שחבשלו חבל לפי חעו' הש"ך בידינו שכ' בשהן מיון ים להס בדיקה חבל במבושלין ומבולבלין מין להס בדיקה ומס בישל בהן בשר חפשר לרחלו ולבדקו משמען בכל פירות שהן מבושלין נמי מין לו בדיקה חס הן מבולבלין וכ"מ בת"ח כלל מ"ו בכל חבשיל מין לו בדיקה ובחמת משוה חעו' הרשב"ח בידינו כמו שהיתה ביד ב"י וכ"כ על ענין חחר בש"ע על ענין מחר בש"י כלל מ"ו ס"ק כ"ח דמשוה חעו' בידינו ממה שפי' לב"י ע"כ נרחה בחבושל כל כך שנבלל מן הספרי חו שים בו סדקין שנתרבך ים לחום שמח ים נסדק חו בשה שנתרבך מן הספרי ולח נרחה ללח מהני בדיקה נס בשחר פירות ולחלח חפי' לנוסחח דב"י דייק ה טע"ז מדנקיט ירקות וכו' חין רחי' לומ"ם בפר"ת ס"ק כ"ב דלכך נקיט ירקות משום דפרי' ירקות לחלוח בו תולעים מגופו בג' הוה חזקה לחפוקי תולעים דחתי מעלמח כש"ם הט"ז ס"ק ז' ח"כ חין לטעו"ז רחי' לדברי:

סימן תקמ"ח (סימן זה נדפס בכפ"ב)

דגדה שחלתכם לדעת הטעי חוחות כרוב שלח היו יכולין למכור הכרוב חי וכבשים בחביות בלי בדיקה. מחוך עם שלמים ועכשיו נפשם בשחלתכם

בשלמא אם נכון הדבר למכור הכרוב לישראל ג"כ והישראל ימכור בחנותו לגוי לפי דפמ"ג בסי' פ"ד בש"ד ס"ק ז' מוסר להסתחר במחלוקים המתולעים דאסור לעשות סחורה בדבר האסור . זה תוכן שאלה הנ' . ומפני שהיין העולם נהגו כן והפמ"ג נשאר בצ"ע . מחויב לנו לייסד מנהג העולם כמ"ש :

רז"ל ושפטו העם משפט צדק . שמלה להמנית זכות על ישראל :

הנה הביאת מהם מבחר במיסוד מכל הקמשונים דסחורה דבריס אסורים אסור מן התורה ואמרו דדוקא בדבר מאכל שמת יאכל ורמיתי הרגש בדבריכם הם לה דרשינן טעמת דקרא דפ"ל קודי' זו בכתן כ"ל דרך כלל מה שעולה בזכרוני דמש"ו מח"ת הקשה על הר"ן ריש פסחים כי"ב שאמר טעמת דקרא דלא ימלה משום שמת יאכל ממנו וכי"ב בכ"ם כל לחי"ם ול"ל טעמת דקרא משום דחזי למילטרופי ול"ל היכא דקרא מוקשה וסתירה ומשמרו על הקרא בקודי' והא כיצד זו מי"ח ליישב רק לדרוש טעם הקרא ואחרי ידיעתינו הסברת והטעם יש לנו לתוקפי קרא ביושב ומ"ב מ"ש אלא יראה לך קשה משמע שלך כי אתה רואה וכן קשה הא חנן אסור בהנאה ואינו שלו . וע"ז מוכרחים לומר לישב דכל עיקר הטעם שלא לא יראה הוא משום דלמא יבוא לאכול פירות ועי"כ יהי' שלו וע"כ עשאו הכתוב מיד ברשותו שיבערנו ולעבור בב"י משמ"כ בשל אחרים לא שייך כ"כ שמא יאכלנו וכן בח"ם דר' יוחנן דריש כל לאיסור כ"ם בנ"ם התום' פסחים מ"ד ט"ו וקשה למאי לא מרבינן גם למלקות . הא ג"כ עבר על מיגרא דרחמנא . ע"כ לריך טעם דמי לא דחזי לילטרופי לכזית דלוקין עליו לפי' לאיסור כלל ומ"ש לא עבר מיגרא דרחמנא אלא משום דלוקין מכזית והח"ם חזי לילטרופי לכזית :

כן נ"ל בסחורה יש בהירה בפסחים כ"ג לכם משמע היתר האלה . ויהי' משמע לאיסור מל"ל בסחורה דוקא אלא כל האוות במשמע ע"כ לייסד קרא דמרו לאיסור האלה שלין בו דרך לכילה מותר אבל לכילה לאסור מ"ל האלה שיש בו דרך לכילה לאסור ע"כ לאסרו האוות סחורה ודוקא בדבר מאכל משום שמת יאכל . היוצא לנו לאיסור סחורה תרתי היכא האלה ולכילה ולפי"ז מ"ש הפר"ח בק"ח שמתיר להסתחר בפירות המתולעים משום דאין מותנין יותר בשביל התולעים והקשה הפמ"ג ולא ידענא להא אין עושין סחורה שמת אבל ולפי"ז מ"ש הפר"ח דמה רלו לומר כן להא בסחורה סתמת כתיב ולפמ"ש מ"ש להסחורה אסרה מטעם שיעשה האלה ולכילה והוא סחורה בדבר מאכל מעלה שפיר כתב כיון דאין מותנין יותר בשביל התולעים ליכא האלה ושרי כמו בדבר שאינו מאכל ושוטה סחורה שרי דהיכא האלה ולא מאכל ליכא :

ובהגהות מהגהות מהרש"ק ז"ל תמה על הפמ"ג דאי מן התורה לא מלינן גזירה כלל רק להוא גזה"כ כך וכיון דגז"כ דוקא אם הפירות גופא אסור אבל לא מתולעים וכו' ותמני' סליך כתיב בסחורה דבר מאכל שמוכל לומר גזה"כ הוא כך' לא כתיב רק יהיו ומזה דרשו חכז"ל לאיסור סחורה ולא מצרו לחכמים ע"י בית הדש וכל החשוים ס"ל מה"ת לא הי' סברו שמת יאכל אלא בחמת גם מדהוריית מני' הרוקה כמ"ש הר"ן ריש פסחים ובספרי דברי יוסף סי' ט"ו כתבתי הרבה מקומות בזה' כן מכ"ש כאן שמוסרו הכ' לחכמים :

ב' יש לדמות דבר שאסור אלא בהכילה כגון לסחורה אע"ג דאסור בעומד להכילה מ"מ איסור הבא עליו מעלמא לא אסרו כגון פירות מתולעים או אם הם גלועים מאיסור מה שהבית המג"א סוס"י תרמ"ע דחורה אסרה אחרוג שלין בו היתר להכילה והבית בשם ס"ג דה"ה אחרוג הבלועה מאיסור שבא עליו איסור מעלמא והמג"א כ' דאיני מוכרח ובשו"ת חיית ציון הכריח בראיות אלא ואע"ג דעולם מקילין דם"ל אלא כש"ג ה"ה הכא לא אסור סחורה אלא בדבר שהאסור מחמת עלמו דומי' דשרלים וי"ל דיהי' בהויתן יהי' דמיי' דרשינן איסור סחורה משמע ממי בהויתן כשהם בעלמם בהוייתן איסור ולא שלאסר מחמת ד"א ויש לומר כאן גם הש"ג מודה מהאי טעמא :

ג כיון דאיסור סחורה דוקא בדבר העומד להכילה ושמת יאכל היינו שמת יאכל וא"כ בתולעים בפירות דמוהזקי בתולעים דרשינן ל' דלריך בדיקה וכשיבדוק יהי' מוכר האיסור לא מיישינן שמת יאכל ואפי' לזמן מרובה וזה מוכרח מסי' פ"ד ס"ה בקמח שהתליע דאסור למוכרו לגוי משום תקלה שמת יחזור וימכרנו לישראל וכ' הטור ופר"ח כיון דקמח אין דורכן ולא לריך בדיקה ומ"כ קמח זה שהתליע לא מסיק הישראל לבדקו ולא ירחה התולעים והש"ך פי' שימכרנו לישראל בעין שאין האיסור ניכר כגון קמח ויעשה פת וימכרנו לישראל הרי לעו"ז ופר"ח משמע דכרוב הו שאר פירות דמוהזקים בתולעים לא מיישינן לתקלה שמת ימכרנו לישראל ובש"ך אפילו קמח שאין דרכו להתליע ליכא למיחש לתקלה שמת ימכרנו משום דביפר מ"כ ס"ה תקלת סחורה דשמת יאכל ויחכל ותקלת זמן מרובה שמת יאכל למה ניחום כיון דודאי יבדוק דהא ניכר וכן למה אינו דומה לעריפות ניכר בהג"ה סוס"י כ"ז דמותר להשהות . ובדיקה וודאי לא יאכל כיון דרגיל וזה טעמיהו דעור ופר"ח וכמו שאתבאר לקמן בחות זה אלא הש"ך לכאורה קשה כיון דקמח אינו מוחזק להתליע כוודאי מ"כ שייך למיחום שמת יאכל ולא יבדוק . ות"כ ל"ל להש"ך טעם אחר :

ומ"ש לבאר ברגיל שיתקן ויבדוק לא מיישינן לתקלה וכתבתי נם בתקלה לזמן מרובה . והנה ברגיל הוא מסי' ל"ח ס"ח בתוחרת בהדמה מ"ל להזהר והבחתם גם אתם דבר זה ומקור דבר זה בתה"ח בית ד' סוף שער הרחמון . ובתב"ם סי' י"ח סק"ח הקשה תרשב"ח דלמה כתב טעם

בשמלתכם אם נכון הדבר למכור הכרוב לישראל ג"כ והישראל ימכור בחנותו לגוי לפי דפמ"ג בסי' פ"ד בש"ד ס"ק ז' מוסר להסתחר במחלוקים המתולעים דאסור לעשות סחורה בדבר האסור . זה תוכן שאלה הנ' . ומפני שהיין העולם נהגו כן והפמ"ג נשאר בצ"ע . מחויב לנו לייסד מנהג העולם כמ"ש :

רז"ל ושפטו העם משפט צדק . שמלה להמנית זכות על ישראל :

הנה הביאת מהם מבחר במיסוד מכל הקמשונים דסחורה דבריס אסורים אסור מן התורה ואמרו דדוקא בדבר מאכל שמת יאכל ורמיתי הרגש בדבריכם הם לה דרשינן טעמת דקרא דפ"ל קודי' זו בכתן כ"ל דרך כלל מה שעולה בזכרוני דמש"ו מח"ת הקשה על הר"ן ריש פסחים כי"ב שאמר טעמת דקרא דלא ימלה משום שמת יאכל ממנו וכי"ב בכ"ם כל לחי"ם ול"ל טעמת דקרא משום דחזי לילטרופי ול"ל היכא דקרא מוקשה וסתירה ומשמרו על הקרא בקודי' והא כיצד זו מי"ח ליישב רק לדרוש טעם הקרא ואחרי ידיעתינו הסברת והטעם יש לנו לתוקפי קרא ביושב ומ"ב מ"ש אלא יראה לך קשה משמע שלך כי אתה רואה וכן קשה הא חנן אסור בהנאה ואינו שלו . וע"ז מוכרחים לומר לישב דכל עיקר הטעם שלא לא יראה הוא משום דלמא יבוא לאכול פירות ועי"כ יהי' שלו וע"כ עשאו הכתוב מיד ברשותו שיבערנו ולעבור בב"י משמ"כ בשל אחרים לא שייך כ"כ שמא יאכלנו וכן בח"ם דר' יוחנן דריש כל לאיסור כ"ם בנ"ם התום' פסחים מ"ד ט"ו וקשה למאי לא מרבינן גם למלקות . הא ג"כ עבר על מיגרא דרחמנא . ע"כ לריך טעם דמי לא דחזי לילטרופי לכזית דלוקין עליו לפי' לאיסור כלל ומ"ש לא עבר מיגרא דרחמנא אלא משום דלוקין מכזית והח"ם חזי לילטרופי לכזית :

כן נ"ל בסחורה יש בהירה בפסחים כ"ג לכם משמע היתר האלה . ויהי' משמע לאיסור מל"ל בסחורה דוקא אלא כל האוות במשמע ע"כ לייסד קרא דמרו לאיסור האלה שלין בו דרך לכילה מותר אבל לכילה לאסור מ"ל האלה שיש בו דרך לכילה לאסור ע"כ לאסרו האוות סחורה ודוקא בדבר מאכל משום שמת יאכל . היוצא לנו לאיסור סחורה תרתי היכא האלה ולכילה ולפי"ז מ"ש הפר"ח בק"ח שמתיר להסתחר בפירות המתולעים משום דאין מותנין יותר בשביל התולעים והקשה הפמ"ג ולא ידענא להא אין עושין סחורה שמת אבל ולפי"ז מ"ש הפר"ח דמה רלו לומר כן להא בסחורה סתמת כתיב ולפמ"ש מ"ש להסחורה אסרה מטעם שיעשה האלה ולכילה והוא סחורה בדבר מאכל מעלה שפיר כתב כיון דאין מותנין יותר בשביל התולעים ליכא האלה ושרי כמו בדבר שאינו מאכל ושוטה סחורה שרי דהיכא האלה ולא מאכל ליכא :

ובהגהות מהגהות מהרש"ק ז"ל תמה על הפמ"ג דאי מן התורה לא מלינן גזירה כלל רק להוא גזה"כ כך וכיון דגז"כ דוקא אם הפירות גופא אסור אבל לא מתולעים וכו' ותמני' סליך כתיב בסחורה דבר מאכל שמוכל לומר גזה"כ הוא כך' לא כתיב רק יהיו ומזה דרשו חכז"ל לאיסור סחורה ולא מצרו לחכמים ע"י בית הדש וכל החשוים ס"ל מה"ת לא הי' סברו שמת יאכל אלא בחמת גם מדהוריית מני' הרוקה כמ"ש הר"ן ריש פסחים ובספרי דברי יוסף סי' ט"ו כתבתי הרבה מקומות בזה' כן מכ"ש כאן שמוסרו הכ' לחכמים :

ב' יש לדמות דבר שאסור אלא בהכילה כגון לסחורה אע"ג דאסור בעומד להכילה מ"מ איסור הבא עליו מעלמא לא אסרו כגון פירות מתולעים או אם הם גלועים מאיסור מה שהבית המג"א סוס"י תרמ"ע דחורה אסרה אחרוג שלין בו היתר להכילה והבית בשם ס"ג דה"ה אחרוג הבלועה מאיסור שבא עליו איסור מעלמא והמג"א כ' דאיני מוכרח ובשו"ת חיית ציון הכריח בראיות אלא ואע"ג דעולם מקילין דם"ל אלא כש"ג ה"ה הכא לא אסור סחורה אלא בדבר שהאסור מחמת עלמו דומי' דשרלים וי"ל דיהי' בהויתן יהי' דמיי' דרשינן איסור סחורה משמע ממי בהויתן כשהם בעלמם בהוייתן איסור ולא שלאסר מחמת ד"א ויש לומר כאן גם הש"ג מודה מהאי טעמא :

ג כיון דאיסור סחורה דוקא בדבר העומד להכילה ושמת יאכל היינו שמת יאכל וא"כ בתולעים בפירות דמוהזקי בתולעים דרשינן ל' דלריך בדיקה וכשיבדוק יהי' מוכר האיסור לא מיישינן שמת יאכל ואפי' לזמן מרובה וזה מוכרח מסי' פ"ד ס"ה בקמח שהתליע דאסור למוכרו לגוי משום תקלה שמת יחזור וימכרנו לישראל וכ' הטור ופר"ח כיון דקמח אין דורכן ולא ל

לרודאא למילתא תומר נדרך תפשר דהנה מזותה כ' הסר"מ בסי' ק"כ מי מזותה מילתא פי' כגופו של איסור והנה בפמ"ג בעו"ז סי' ק' סק"ח כ' אם מזותה מילתא היא לגמ דוקא בדברים שאסורים משום מראה אלא אפילו התכילת תאורות הי' כיכיר התיסור ע"י מזותה ול"כ י"ל ממ"נ אם נאמנה מן הבחי' מזותה דידי' ע"י ביטול מו כביכם ומדמה ליהך חזיל ח"כ מגוף הבדרי' אם מזותה מילתא היא ובעולה דבדרי' אינו בעולה לוקה כשהיא שלימה וח"ת מזותה גמו מילתא היא דמי מזותה מילתא הוא בעי' דלא אפשעטא כמבואר בשר"ח שם יש ספק שמא יימות במבואל מי ספק זה שמא יימות גם בכגום במבואל י"ל ספק זה ובעי' דלא אפשעטא מי' מגרפי' לפ"ם כתבתי בחיבורי לפ"ע ח"ח סי' רמ"ה שק"ב ופמ"ג סי' כ"ט כ' להקל ועוד תע"ג בשלמא ליבעי' דלא אפשעטא לא נכנם בפ"ם אבל הכא כיון דבדרי' אינו בעולה היא רק מדרבנן ומליכן להכניס גם בעי' דלא אפשעטא לפ"ם כמ"ש בסי' זה בשם הלב"ם שב' בשם מג"א שהקשה תע"ע סעי' ט' דמתיר התם מטעם פ"ם דהא פ"ם ז' הוא פ"ח שגופו שמא יימות ופ"ח שמא ליכא כתערובות יותר ובי' פ' כתערובות ות' כיון דבדרי' לא בעל הוא רק מדרבנן מהני פ"ם כזו מהנם תמג"ח ל"ע דלא מהני פ' גנופו ופ"ח כתערובת רק בלא מודע וסק"ל דהכא משמע אפילו במודע מב"ם לד"מ שם ועו"ז בסי' ק' סק"ח בשם תו"ה לב"ע לא מהני פ"ם בדברי תערובת ול"ע :

שאלה ב' המיך ממלו יליהם להתיר לכתחילה הלא הוא מבעל חי' לכתחילה דהלא התולעים פולטים לילם בכרוב וכמה תולעים לימותים מכביסת המים וכו' הנה שהלה זו שמניחים שלמים עם כלוב המתוך לינם עושים בפ"ם לי מהג' הלדיק מדעתם מהר"ת ז"ל הנה אפשתי בתשו' זו ולא מלאתי בח' יו"ד ולמה לא רשם לי מקומו ע"כ ח"ו זה ועלם ממנו טעמו ונימיקו לאסור ולמה לא כתבו כ"ת דים לחוש שמא יאמו תולעים שלמים ואשבתי בעודם חיים לא יאמו מליביתיהו כמו בתולעים שבכלים דבדי' פירוש וקי"ל דלא פירשו מדביתיהו ולומד ה"ה בפ"ח תולעים בפירות בתולש מתולעים שבכלים עיי"ש כמו כן י"ל בתולעים במחובר כנון כרוב דלי"ל פירוש מ"ת מוכל ללמוד דלינם יולאים מליבתיהו מב"ם בכרוב הכבוש שלינם יכולים ללאת מחמת כובד החבן והפרעם וגם י"ל שמתו מחמת זה וגם מחמת זה ההכל והחימוץ החריף מתו ולא יכלו עוד התולעים ללאת מן המקום השלם ע"כ כ' כ"ת דהלא פולטים לירם ולא זה שכ' שלימותים ר"ל וכי' למים וע"כ יאמו ובדי' ליכא מ"מ לאסור ליכא וכ' ע"ז דלא שרי משום דאינו מכוון לבטלו כיון דאפשר בעין אחר כמ"ש בעו"ז סי' קל"ז וזה אבא רחי' לב"ת ממהשד"ק סוס"י תמ"ז כמדומה במג"א ס"ק מ"ה בתשו' ל"ל דין שנותים אלב אינה ביין לזכבו לענין שפה כ' המהשד"ק בשפשר לבדקו ואינו בדקו אי"ל דאינו מכוון לבטלו ע"כ לבב"י דלא שרי בשינו מכוון אלא בשעורב בבר עי' בשנחת בבי סי' פ"ד שהוכיח להיפוך ועיי' בשיבורי לאו"ח סי' תמ"ז דדין דל"ל מ"ם דזה בכעין כ"ת בתן לשו"ת מהר"ם שהבשות סי' איסור בבירור שהתולעים שבכשות בתוך הבשר :

ונדחוי אבן הא יש לומר עליהם זכות ואינה כמ"ש התה"ד בשועים מותלעים שובא בב"י שב' כיון דלא סי' וודאי איסור אין בשן שא"ל ובשן שמי ליכא איסור וודאי ואי התם אינה שמי אין מכווין ה"ב בבידון זה אין מכווין אע"ג דתה"ד דלריך עוד בבירה עיי' ש"ך ס"ק ל"ם בשורר וליכא רוב מותלעים ושפיר שמבי' שהבך טעמיהו דתה"ד ובבידון ליכא רוב ועוד לייר אן התולעים המוסים הו' בטל"פ לרוב הפוסקים במ"ם והשבימו בב"י ובד"מ סי' ק"ד וכן פ' בם"ע ובשי' ק"ו וברמ"א וטו"ז ופר"ח שם וכ"ל עיקר ואין בשן מקימו להאריך ופו"ז סוס"י ל"ט ומקה"ב שם בשמשו ובטל"פ מותר לבטל לכתחילה מב"ם בם"ע מותר אפילו לבשה לבטל לכתחילה היכא דלא יבוא לעולם לידי ל"ט בגון קדירה שמתחממין בו בשפע וב"פ הסר"ח סי' קב"ב וב"פ בם בשפ"י בסי' ב"ב ותע"ב דוודאי משמו בלוע אסור לבטל היינו לחשפר לבוא לידי ל"ט דילמא יתכלנו בפחות מ"ש בב"ב בגרוב דגם עבשיו בשוה בקלא מעורב ובטל ברוב דאי"ה לבוא לידי ל"ט אע"ג לחשפר בבדירה מ"מ מה בבך בין לבעולם לא חשפר לבוא לידי ל"ט דמעשה זה שרי לבטל לכתחילה דלא עדיף מה לחשפר לבדר ולבדוק ממשהו בלוע ואפילו משהו בלוע בי' מותר לבטל לכתחילה אלא אם"ה אסור משום לחשפר לבוא לידי ל"ט ומ"ם כ"ת דאין חשפר מלומה אין נתיר לכתחילה ובשמוך על הביטול :

אספרה לב"ת בשבאתי לבאן שלא אלי הרב הלדיק בין הבעלי בתים אם בתחילה בחלף אלפין מחילות לומר לו אם יש לי טעם בדבר שמעם שמניחין אלי כרוב שלימות בתוך התוך ושבאתי לו זוגתי הרבינית אח"ע עושות בשו שפי' קבלה מידה מאמו"ח הרב אנתון דבערנשטאם ז"ל והוה בה בשעות בש"ם כ"ת והשבתי לו בהב"ל ועוד הוספתי לו שבה בחיבורי לה' שבת חו"ח סי' רמ"ו מבואר שם דבר פים לו בירחת חציב בדיעבד מ"ב אין בלן משום אמ"ל שאם יבדוק אבעיו השלמים בולם הוא בירחת גדולה ובשבודק מעט בבל פעם אינו רק בירחת קטנה ול"ב דעדיף בשבודק מעט בבל פעם לחשפר לבדוק יפה יפה משמ"ב בשבודק הדבה בדוב דבדים לא יחול שפעלמו מעט בשווה .. לרווחא דמילתא דהר' ממה"ד סי' קע"ג בשדבה קבה הדבר מאוד לבדוק וכו' ואעפ"י שאי"ז בחו' לזה ומש"ל מה"ם דלא חייבי' אמת בירבו ממקום לביתייהו הנם אמת ז"ם אלו בריפות ה"ם דלא חייבי' אמת בירבו דאם סי' בירבו תו לא הי'

מחר מ"ב בבידון דידן דלא הוה מחר מ"ב מבעל איסור לתוך בדוב הנם שבתבתי עוד בשה לדדים להתיר דלא מקרי אמ"ל מ"מ נם טעם זה בידן דתו ליכא מוכר יותר הדבר ועדיף שבוודאי לא יפרוש ממקום [בעין זה ליתא בבמ' בהמה עממה ואינה מזדקת ילדה מפני שאם מתרחקת תו לא מרחמי עלי'] וזהו דעת רוב הפוסקים בפירות דלא חייבי' לפרשו ול"ב מקומו להתידך בזה :

ואחר שבתעבב הבי דוהר עייתי במתבריש ודלמיתי בם"ק מ"ד סי' ק"ב כ' פירושים בשוני' דפסחים דף כ"ג פי' הא' ד"ה בשם' פסחים ופי' הב' ד"ה הך ומבל הב' פירושים אומר בם"ם אבי דאיסור מחורה דאסרה התורה בחיסורי' היא משום הנאה דהייבו הנאת שחורה אסור והוא אבר בתבתי לאפוקי בפירות מתולעים דמחמת איסור התולעת אינו אלא בין דאינו מרווים יותר והתורה לא אסרה שחורה אלא משום הנאה ועוד מה שפשיט אעו"ז דמתיר בהזדמן למכור אפי' ליהראל אירווים ליהראל הקונה מותר מתום' שוכה ל"ע הנה ז"ל התום' שם ואפשר הקונה מחבירו בדי להרווית ולמכור ביוקר היינו נמי שחורה די"ל דה"ד בפירות שביעית דאפי' שלו אסור למכור ולא שרי בהזדמן בשלו מש"ב בדברים האסורים בהכילה דאינו מותר בהזדמן ל"ל בעו"ז דבר זה מותר לבל ישראל ובב"ת תמה התום' שוכה דמשפקי להו להרווית אי איקרי שחורה ובע"ז ס"ב פשיעא להו ל"ל להתם בשוכה מיירי בחתרוג שהוא דבר מועט דהמוכר יבול למבבו ויקנה בהדמים דבר אחבל לאבלו בשביעית דבה"ב מותם ח"ב אשבר דגם הקונה לא עדיד איסורא אפילו עושה להרווית אבל בע"ז ס"ב בתבו התום' אומר ר' יאחק דשחורה שהוא אסור אפי' שביעית שיינו לקנות הרבה בידב להוליך ממקום הזול למקום היוקר ע"ב ח"ב בקונה הרבה בידב ל"ל דאסור גם למוכר הרבה בידב שאינו מוכר הרבה לאבילה עתה ואלא בלח"ה הרבה וודאי שחורה היא ופשיטא להו דשרי ויותר קשה הב"ת דבדרי התום' מיני' וב"י דלמה באיסור שחורה בבילות פשיטא להו דלהרווית הוא שחורה ובפ"ז דשביעית מספקא להו אבל לאיזוק הב"ל שבתבתי ח"ם ות"ב בידון דידן הבדוב גדל בגינה של ישראל ל בע"ז בה"ג מותם ליראל אחר לקנות ולמכור :

דרמ בפ"ח ממת"ם ה"ז כ' וכל שאיסורו מדבריהם מותר לעשות בו שחורה בין בספיקן בין בוודאן ודבריו קשים להולמם בשו שהקשה המל"ד הא ס' דבריהם אפילו באבילה מותר עיי"ש . וע"ל בווית הר"מ בגון נביעות עבו"ם דגזרו בש"ם הר"מ בפ"ב מהמת"ם הי"ב שמעמידין אותן בעור של בביה ושם בפי"ב דגזרו על נביעות אפילו מעמידן בדבר המותר גזירה משום שמעמידן אותם בדבר האסור והבה בוודאי העמיד בקיבת בביה י"ל דאסור להר"מ מה"ת דבין דמעמיד מקומי קמוקס הוא בבעין וב"ב האחרונים בתו"ח סי' תמ"ב גבי תירקי' ס"ד הבו' בבעין וזה י"ל אפילו אי להר"מ טע"ב לאו דאיסורא :

אמנם הפלתי סי' ל"ח הקשה מהר"מ פי"ב מה"מ משמע דס"ל ט"ב מה"ת ח"ב דהרמב"ם קותר עשו להה בפ' ט"ו ב' בחלב בליות וכו' מבין אותו מבות מדדות וב' ביו"ד סי' ל"ח דס"ל ט"ב לאו דאוריי"ת ופמ"ג בשד"ב סי' ל"ג סק"ב תי' קושי' הפלתי ואינו לדעתי אבל העלתי ממקום אחר עוד דר"מ ס"ל ט"ב דאו' ואין בשן מקומו להאריך ומ"ם בפט"ו שהוא מדבריהם עיי' ש"ך מ"מ סי' ל"ב וח"ב . וא"ב למ"ם המדבבי בע"ז סי' תתב"ט מבין דס"ל ט"ב דאוריי"ת מעמיד שמי דאו' . ח"ב להר"מ בשיטוש שהעמיד בקיבת בביה בבילה הו' דאו' מיסורי' כיון דט"ב הוא אמנם מ"מ גם בם"ג שיך עליו הלשון לאמר שבקרת בבלל בינות שבזרו אבמים דבל הבינות בבלל לאפילו אוסן בידוטות שהעמידן בהיתר דבזרו אטו העמיד בבילה :

באיסור ומ"מ ע"י בזירות אבמים ידעי' שמעמידין בקיבת בביה :

ומעתה הבי מתפרשי היטב דברי הר"מ ז"ל וכל שאיסורו מדבריהם מותר לעשות בו שחורה בין בספיקן בין בוודאן אין בשנתו דהו' ס' אם היה איסור אז לא אלא ר"ל בין שאיסורו מדבריהם מחמת ספיקן בבון נביעת נוי דבאסרו משום ספק אמת העמידן באיסור אז בהיתר אבל באיסור גופי' איסור וודאי ולא ספק ובין בוודאן בלומר אפילו ידעי' שמעמידין בוודאי באיסור ה"ז דבריהם ואעיג דוודאי מתערב בו אי' דאו' אם"ה מותר לעשות בו שחורה בל"ל בינות דברי הר"מ ולפי"ז מוכח אפילו מתערב בוודאי איסור לאוריי"ת בשיטור בשחורה והיינו בפר"ח :

וירושלמי בפ"ז דב"ק עומדים אם עומדים יפי' לבם לאיסור בנהה זפי' שמפרש שחורה [שב' בתיבי בחזיר ולא בש"ם ר"ת בשרלים דמאיסי ולא חזי] ח"ב מבואר בם בירושלמי דשחורה לא אסור אלא משום הנאה וה"ם הפר"ח בש"ם ופריך והרי חמור ובמול ומשני למלאבתא הוא עומד דהר"מ לא הביאו ו"ל הר"מ לשיטתי בפ"ה מה' נזקי ממון דחזרים וחמור אסור לבדל משום דמזיקן ח"ב י"ל דפי' הר"ם בירושלמי והרי חמור ת"ם וחזיר לבלבים ומשני למלאבתא הם עומדים ואינן מזיקין וכיון דר"מ הבית בחזיר וכלב אסור לבדל ממילא משמע דשאר בהמות טמאות מותרים לבדל :

ועוד ל"ל דבשה הבי דמיזה דדוקא שעומד לאבילה בפי' ע"ב ב' דבך הפי' בירושלמי דחמור וגמול בין שעומד למלאבתו זה לא אבילה אמרה דבשחרה לא מקרי אלא דבר מאבל שעומד לבזות מזה ומשמע זה להדיוות בי בן משמע לשון שחורה שאור שאור מזה לזה ובפי' שב' התום' שוכה הב"ל דשחורה מיקרי בקונה לאבור להרווית וכיון דהר"מ הבית שחורה ממילא מוכח הא בקונה למלאבתו אלא שחורה מיקרי אסור וא"ב

ומ"כ פירות מותלעים דאין המחורך להיות מהתיקוף דהיינו מתולעים שרי כמהג מעולם :

סימן תקמ"ח (מהדורת תליתאי)

אשר שחלת כי ממהנך לבדוק כרוב מה שאתה מבשל בבית תבל במקומך אין בודקין כרוב וכאשר שולחין לך קלת כרוב ממקומך אתה תוכל ותותך כי' תומר לך שהוה תמור ולוקך לדעתי . הנה תם שולחין לך ומכבדין לך כרוב מבושל הנה מבואר בסי' פ"ד סעי' ט' דמותר מטעם ס"ם כי תם תולע ושמת נימוח . ממנם בס"ך ס"ק כ"ט כ' דאו"ה כלל מ"ח כ' וז"ל והיינו שלח הוחזקו פי' בפתם מיני קטניות תבל פרטיים במדינה שהוחזקו בכך הוה ודאי ולא ספק עכ"ל והך דין מרבב"ח בתוב"ב שב' דהוה מיעוט המעוי ופי' בפרמ"ג בס"ד ס"ק כ"ט כ' דר"ל שדרכן קלת להיות מתולעים . ולהכי הוה ס"ם וכודאי ר"ל דעפ"י רוב לא נמלא תולע כלל דאל"כ שלח תולע ח' או ב' תמיד נמלא ממאי שרי הוה הוחזק ולימא ס"ם דהא בכרי' אפי' הוחזק שנמלא תולע תמיד אפי' כרי' ח' לא בטל ולימא שלח ס' ח' שמת נימוח שלח ע"כ דר"ל דעפ"י רוב לא נמלא אפי' אחד שלח במיעוט קטניות נמלא ומשום דס"ל מיעוט המעוי לגיך בדיקה ואלא לפי עכ"ד לא משמע הכי ברבב"ח ועוש"ע חדא דרבב"ח ועשו"ע קאי על דברי רמב"ם בפ"ב מה"ם והוכא בסעי' ח' כל פירות שדרכן להתליע ולשון זה משמע שדרכן בהדיא זו להתליע ולא בא"ם ופמ"ג שלח"ס סי' ח' שמת נימוח שלח ע"כ דר"ל שדרכן קלת להתליע ומה דקאמר רבב"ח דהוה מיעוט המעוי ר"ל דמעוי מתולעים מועטים בתוך שאר קטניות ורוב קטניות כולם אינם מתולעים ומיעוט קטניות כולם מתולעים בודאי ומשום דהוה מיעוט המעוי גגיך בדיקה וגם מדמדמי רבב"ח לבדיקת ריחא דהוה מיעוט המעוי ר"ל דמעוי נקרא מיעוט המעוי דבכל הבהמות כולם הוה כן בכל המדיות מיעוט המעוי שהם טריפות בסירכת הריאה ודרכן בכך גם בחותו מדינה ס"כ פירות שדרך להתליע מקלתן בחותו מדינה דומה שפיר לריאה ומבשיר רבב"ח בעבר וביאול כמו בריאה ס"כ אפי' במדינה שדרכן להתליע אפי"ה מבשיר ועוד הא רבב"ח כ' דין שלו בפולין ועדשים הרבים וכ' דבאלו בבל מדינות דרכן להתליע ודברי תשו' רשב"ח סי' רע"ד כ' בפי' עדשים ופולים וזיתם בלי ספק היתר מעוי בהם ע"כ הרי בהם רבב"ח מתיר אפי' שאין בספק דרחם מעוי בהם וזה דלא כאו"ה שלח רשב"ח מייתי במדינה שבודאי דרכן להתליע שוב רואי בפר"ח ס"ק ל"ח שכ' דברי תשו' רשב"ח הל"ל ודומה דברי רשב"ח ופ' כאו"ה דהאיך הוה ס"ם בה"ג וכ' נמי בהם"ם דפולין ועדשים מוחזקים שיש בהם תולעת ולימא שלח ס' ח' שמת נימוח וס' דאו' לחומרא מ"ם הפר"ח ס' דאו' לחומרא ל' לפיהמי בסי' ק' חזיל דברי' ל"ב הוה מן התורה :

אבל זה מן התימה מאחר שרבב"ח כ"כ לחשבו בטועה וכבן כ' הר"ן בפ' ח"ע וטור וב' יהושע נע"ו חלק כ"ו וס"ע ורמ"ח שתיק לי' וש"ע ורמ"ח כולם פסקו שתמת כרבב"ח ועוד ממה שהביא הרמ"ח בשעי' ח' דבדיקת החלב לא מהני ואי מיירי בדרכן קלת להתליע אבל לא מוחז מדינה זו שמתליעין במקום זה אם תמו בודקין הרוב מב"ם רובא דרובא ולא נמלא הוה לן לומר דבמקום זה תו בשנה הזית תינם מתלעין פי' חלו וחמאי לא סמכינן על בדיקת הרוב עד שיבדק כולם ח"ו שדרכן בודאי להתליע במדינה זו ויש מיעוט המעוי בכאן הלבך לא "מהני בדיקת הרוב : **ונ"ל** ליישב דעת הרחשונים על נכון . ואע"ג בלי ספק יש תולעים בפולין ועדשים וכי"ב מ"מ תינם מתולעים אלא מיעוטן ואע"פ יש ספק אחד שמת מיעוט מתולעים נשארו בדרכן ובמבשיל זה ליכא שום תולע כדאמרי' סברא זו בזבחים דף ע"ג ועיי' בב"י בסי' ק"ו בשם י' שמשון דתלינן דחיסורי בדובא ואיתא מ"מ מידי ספיקא לא נפקא לא"ע לקמן סי' ק"י סע"י לא מתירין אלא בג' תערובת משום בלוא ב' תערובת ליכא ס"ס ע"ס אבל כאן לחיכא ס' שמת בשאר בדובא ום' נימוח הוה שפיר ס"ס . ומ"ם דברבב"ח מתיר מב' טעמים מטעם חזקת היתר כמו בטל וחב ומבדה ריחה ומטעם ס"ם ובפמ"ג בשד"ח ס"ק כ"ט כ"ל דלחידון דמבדה ריחה לחסור בלא הפ"מ ונם ל"ד לזחב סי' ל"ו שם י"ל דחם אי' סירכות אי' ניכר תלתולי בשר ועוד הא החם יש לחלות בזחב ולמ"ם מ"ם לחזקת היתר לחמי' מכח רובא דרובן חינם מתולעים מצויא דלימא דמיעוט המתולעים נשארו בדוב קטניות הנשארים והש"ך ופר"ח בתבו לפי' דבבי' מחמו' מהר"ם לובלין סי' כ"ו בפשוט שהחליטו שחובר משום דהוחזקה . לעכ"ד שברת השואל דמתיר הוה בפברת בידי שב' דאף בלא סימן יש להתיר דהא הוה ספק אפ"י שיש ודאי תולעים בפשוט מ"מ במשקה לא דמיו ומותר כמ"ש הרבב"ח דליכא ס"ם שמת אי' שם אחם ושמת נימוח עכ"ד וזה כמ"ש שאפי' יש ודאי תולעים שמת נשארו בפשוט בן י"ל אות ס' רבב"ח דשמת בחותן קטניות המחזרים נשארו המתולעים ומהר"מ דוחוה כיו דהוחזקו פשוט בודאי מתולעים תו ליכא ספק ומדמי למ"ם הרבב"ח בתשו' סי' ק"ג כל שהוחזק בתולעים צריך בדיקה לאחת מחותו חזקה וכיוצא זה גם המשקה הוחזק בתולעים כשאר הניזו שהם מיליון בעין בתוך הפישות וקלתם פירשו עכ"ד י"ל דלפי לעד"ח ופר"ח לחי' לא משמיט חם י"ל דמיליון בתוך המשקה תולעים דודאי אין נרחין בשאר שם שפק שי בו רחש כיון דנרחין חלא אפי' אין נרחין בתוך השאר מ"מ כיון בפישות מיליון תולעים ואם נותנין בלא סימן לתוך המשקה ג"כ הוחזק המשקה בודאי ודומה למ"ש הש"ם ס"ם דחם במלא אחבשיל הוחזק שפבשיל בתולעים

ומ"כ פירות מותלעים דאין המחורך להיות מהתיקוף דהיינו מתולעים שרי כמהג מעולם :

סימן תקמ"ח (מהדורת תליתאי)

אשר שחלת כי ממהנך לבדוק כרוב מה שאתה מבשל בבית תבל במקומך אין בודקין כרוב וכאשר שולחין לך קלת כרוב ממקומך אתה תוכל ותותך כי' תומר לך שהוה תמור ולוקך לדעתי . הנה תם שולחין לך ומכבדין לך כרוב מבושל הנה מבואר בסי' פ"ד סעי' ט' דמותר מטעם ס"ם כי תם תולע ושמת נימוח . ממנם בס"ך ס"ק כ"ט כ' דאו"ה כלל מ"ח כ' וז"ל והיינו שלח הוחזקו פי' בפתם מיני קטניות תבל פרטיים במדינה שהוחזקו בכך הוה ודאי ולא ספק עכ"ל והך דין מרבב"ח בתוב"ב שב' דהוה מיעוט המעוי ופי' בפרמ"ג בס"ד ס"ק כ"ט כ' דר"ל שדרכן קלת להיות מתולעים . ולהכי הוה ס"ם וכודאי ר"ל דעפ"י רוב לא נמלא תולע כלל דאל"כ שלח תולע ח' או ב' תמיד נמלא ממאי שרי הוה הוחזק ולימא ס"ם דהא בכרי' אפי' הוחזק שנמלא תולע תמיד אפי' כרי' ח' לא בטל ולימא שלח ס' ח' שמת נימוח שלח ע"כ דר"ל שדרכן קלת להתליע ומה דקאמר רבב"ח דהוה מיעוט המעוי ר"ל דמעוי מתולעים מועטים בתוך שאר קטניות ורוב קטניות כולם אינם מתולעים ומיעוט קטניות כולם מתולעים בודאי ומשום דהוה מיעוט המעוי גגיך בדיקה וגם מדמדמי רבב"ח לבדיקת ריחא דהוה מיעוט המעוי ר"ל דמעוי נקרא מיעוט המעוי דבכל הבהמות כולם הוה כן בכל המדיות מיעוט המעוי שהם טריפות בסירכת הריאה ודרכן בכך גם בחותו מדינה ס"כ פירות שדרך להתליע מקלתן בחותו מדינה דומה שפיר לריאה ומבשיר רבב"ח בעבר וביאול כמו בריאה ס"כ אפי' במדינה שדרכן להתליע אפי"ה מבשיר ועוד הא רבב"ח כ' דין שלו בפולין ועדשים הרבים וכ' דבאלו בבל מדינות דרכן להתליע ודברי תשו' רשב"ח סי' רע"ד כ' בפי' עדשים ופולים וזיתם בלי ספק היתר מעוי בהם ע"כ הרי בהם רבב"ח מתיר אפי' שאין בספק דרחם מעוי בהם וזה דלא כאו"ה שלח רשב"ח מייתי במדינה שבודאי דרכן להתליע שוב רואי בפר"ח ס"ק ל"ח שכ' דברי תשו' רשב"ח הל"ל ודומה דברי רשב"ח ופ' כאו"ה דהאיך הוה ס"ם בה"ג וכ' נמי בהם"ם דפולין ועדשים מוחזקים שיש בהם תולעת ולימא שלח ס' ח' שמת נימוח וס' דאו' לחומרא מ"ם הפר"ח ס' דאו' לחומרא ל' לפיהמי בסי' ק' חזיל דברי' ל"ב הוה מן התורה :

אבל זה מן התימה מאחר שרבב"ח כ"כ לחשבו בטועה וכבן כ' הר"ן בפ' ח"ע וטור וב' יהושע נע"ו חלק כ"ו וס"ע ורמ"ח שתיק לי' וש"ע ורמ"ח כולם פסקו שתמת כרבב"ח ועוד ממה שהביא הרמ"ח בשעי' ח' דבדיקת החלב לא מהני ואי מיירי בדרכן קלת להתליע אבל לא מוחז מדינה זו שמתליעין במקום זה אם תמו בודקין הרוב מב"ם רובא דרובא ולא נמלא הוה לן לומר דבמקום זה תו בשנה הזית תינם מתלעין פי' חלו וחמאי לא סמכינן על בדיקת הרוב עד שיבדק כולם ח"ו שדרכן בודאי להתליע במדינה זו ויש מיעוט המעוי בכאן הלבך לא "מהני בדיקת הרוב : **ונ"ל** ליישב דעת הרחשונים על נכון . ואע"ג בלי ספק יש תולעים בפולין ועדשים וכי"ב מ"מ תינם מתולעים אלא מיעוטן ואע"פ יש ספק אחד שמת מיעוט מתולעים נשארו בדרכן ובמבשיל זה ליכא שום תולע כדאמרי' סברא זו בזבחים דף ע"ג ועיי' בב"י בסי' ק"ו בשם י' שמשון דתלינן דחיסורי בדובא ואיתא מ"מ מידי ספיקא לא נפקא לא"ע לקמן סי' ק"י סע"י לא מתירין אלא בג' תערובת משום בלוא ב' תערובת ליכא ס"ס ע"ס אבל כאן לחיכא ס' שמת בשאר בדובא ום' נימוח הוה שפיר ס"ס . ומ"ם דברבב"ח מתיר מב' טעמים מטעם חזקת היתר כמו בטל וחב ומבדה ריחה ומטעם ס"ם ובפמ"ג בשד"ח ס"ק כ"ט כ"ל דלחידון דמבדה ריחה לחסור בלא הפ"מ ונם ל"ד לזחב סי' ל"ו שם י"ל דחם אי' סירכות אי' ניכר תלתולי בשר ועוד הא החם יש לחלות בזחב ולמ"ם מ"ם לחזקת היתר לחמי' מכח רובא דרובן חינם מתולעים מצויא דלימא דמיעוט המתולעים נשארו בדוב קטניות המחזרים נשארו המתולעים והש"ך ופר"ח בתבו לפי' דבבי' מחמו' מהר"ם לובלין סי' כ"ו בפשוט שהחליטו שחובר משום דהוחזקה . לעכ"ד שברת השואל דמתיר הוה בפברת בידי שב' דאף בלא סימן יש להתיר דהא הוה ספק אפ"י שיש ודאי תולעים בפשוט מ"מ במשקה לא דמיו ומותר כמ"ש הרבב"ח דליכא ס"ם שמת אי' שם אחם ושמת נימוח עכ"ד וזה כמ"ש שאפי' יש ודאי תולעים שמת נשארו בפשוט בן י"ל אות ס' רבב"ח דשמת בחותן קטניות המחזרים נשארו המתולעים ומהר"מ דוחוה כיו דהוחזקו פשוט בודאי מתולעים תו ליכא ספק ומדמי למ"ם הרבב"ח בתשו' סי' ק"ג כל שהוחזק בתולעים צריך בדיקה לאחת מחותו חזקה וכיוצא זה גם המשקה הוחזק בתולעים כשאר הניזו שהם מיליון בעין בתוך הפישות וקלתם פירשו עכ"ד י"ל דלפי לעד"ח ופר"ח לחי' לא משמיט חם י"ל דמיליון בתוך המשקה תולעים דודאי אין נרחין בשאר שם שפק אי' שם נרחין בתוך השאר מ"מ כיון בפישות מיליון תולעים ואם נותנין בלא סימן לתוך המשקה ג"כ הוחזק המשקה בודאי ודומה למ"ש הש"ם ס"ם דחם במלא אחבשיל הוחזק שפבשיל בתולעים

ואפילו אם כל הכיסות שהם ודאי מתולעים :

שוב ראיתי במ"י בלל מ"ו סקי"ט שכ' דאו"ה לא נא לחשוב חלא בהוחזק שנמלא בתבשיל כ' או ג' תולעים או שידעינן בודאי שכולן מותלעים כ"ז ברור ופשוט להמעיין הטיב בדבריו ולא כמ"ש הש"ך בשפרו שם ס"ק פ"ד שהביא הטו"ז בם"ק ט"ו במעשה דמ' הסבוטות וכו' וכ' שם שהם דרכן להתליע לא מקרי ספק ולא מתירין מטעם ס"ם וכמ"ש או"ה עכ"ל בקיצור ודאי לא עיין בדברי רבב"ח ואו"ה שמוכח מדבריהם להיפוך עכ"ל הרי כמ"ש וחלא הבשם זו סובב בם על ספרו בש"ך וספר"ח הל"ל ואלא המעי' לא ביאר דברין דברי רבב"ח שמבואר הכי ולא מיובב קו' הפר"ח הואיל הוה ס"ם הא פשטות תשו' רבב"ח משמע דבלי ספק אימלאו שם רחש ח"כ הוה בכולם מותלעים ומ"ש ח"ם וגם ממל"י הי' נוכל להבין דרבב"ח לפיעתי' לא מתיר אלא בים קטניות שלא נמלא שמת בהם מותלע כלל אבל אם נכולן נמלא בודאי אפי' רק ח' תו חוסר דברי אפי' כ"ח חוסר ולא בטל אבל ז"ח וכמ"ש דאפי' בכל קטניות בודאי נמלא מותלעים מ"מ שרובן מהם בתותו תעבובת ים רוב אינם מותלעים ומי ליכא אח"כ בתבשיל רק ספק אם נתערבו בהן או בשהרו אלל החנוני או אלל המרים שים לבעה"כ :

ועתה לשיבך אם נשלח לך כרוב כבוש מי וכ"ל דשפיר מצית למימר ולבדקו דהא הש"ך סי' פ"ד ס"ק ל"ד כ' דוקא ירקות בשהן מבושלין וכ' טעמו משום דירקות נעשו גם התולעים יכולין כדאי' רבב"ח סי' ק"נ ותיבדוק אם כ"ל דכל אחר ביטול קשה שבדיקה שתתרבך התחיבה ונעשה כו פילי פילי ואפשר שבשהם אם תולע קטן או בחותו מה שיימות מביטול אל כרוב אי כ"ל דאי"ל בדיקה וכדי לסמוך על בדיקה זו שמא תאמר דגם ע"י כבוש שבשהם הכרוב ונעשים תולעים קטנים יכולן כמרחה הכרוב וקשה הבדיקה כ"ל לסמוך על הבדיקה · משום דל"ל להפוך בזכותיהם שחוכלין כרוב כבוש בלא בדיקה כלל דלולי דעת הש"ע והפוסקים מרובים ים דעות פוסקים דאשוים דאחילין כרי' של תולעים ושרים דבטל דהיינו הרי"ף ז"ל ללא הביא דף ק' דין ברי' ורמ"ם שם וכן ורבב"ח בתי"ב הם הביא תשו' הרי"ף דס"ל ברי' דשרים אבל לא סי' להם תשו' הרי"ף עלמו לפניהם אבל אחחו שזכינו לתשו' עלמו מבואר דס"ל ברי' דשרים בטל ואולי אם סי' לפניהם תשו' הרי"ף עלמו הוה מודו . חוץ לזה שיטת הרמב"ם דס"ל כל דברים אסורים ל"ב רק במינו ואסיב גם ברי' . וכן י' דעת הריטב"א ע"ז דס"ח ואולין דף ק' ות"ב לדידי' ל"ב אלא ניד כגיד ועוף טמא בתערובת עופות טהורים אבל אלא במינו בטל והפוסקים לא נחתו להכי וכ"כ בפי' ק"י סק"ח שכן דעת הר"ם ועיי' סי' תקל"ט לות ד' משם בחריכות אלא אפי' לע"ע יש להמליא היתר דהא ברי' אלא בטל מבואר בחוס' חולין דף ל"ה וכבל הפוסקים כיון דאחבשי' תורה לנקות עליו בכל שהוא וברי"ם בפ"ב מה' מ"א סק"ג בשם הברי' ליכא מלקות ומטעם זה כ' או"ה ופסקו הרמ"א סי' ק"ג ס"ח בשפגם הברי' בטלה בם' ות"ב קרוב מאוד שע"י חימון הבישה נפגם טעם הברי' ועוד כי יזוע טרם שנעשה הכרוב לכבוש וחימון טוב שתקלקל טעמו בתפיסה ובחם הרוחב והפוסקים כתבו בכל דבר שבתפסך ע"י דבר שמוחה בו נפגם ונפגם מהוויתו . וא"כ בבר נפגם הברי' ובטלה בפ' וחין כחן מקום חין מבטלין דאיכו מבואר בחוס' דחיכא תערובת לבריה וכמ"ש בם"ך בשמו סי' פ"ד ס"ק ל"ט . אבל הא אחן בא"ח סי' תכ"ג לא כ' שם דאריך ב"כ לבריה ו"ל כיון דליכא עירחא לבריה אי"ל לבריה התם בחיתים מותלעים דליכא ס"ם ופ' הש"ך כן בסי' ק"י אות ס"ו ועי' פרמ"ג בב"ז סי' פ"ד סקי"ח דאפי' לרחות בנגד השמש ליכא קלא עירחא . ואלא כאן דליכא סברא דע"י הכבישה נעשה פגום מה לחברת הוא חיכו פגמי בידים ודומה למבטל לכחחלה י"ל כיון דנעשה שפרא מותר לעשות כן בידים כיון דאין מכוין לבטלו בחב"ע כמ"ש בלל מ"ו סק"ט כ' פי' דברי המרדכי ריפ כל שעה דאפי' לברוף ברן ולעשותו שפרא זה לכחחלה וכ' המ"י משום דהוה כמבטל לכחחלה

והובא המ"י בפרמ"ג סי' פ"ד בש"ז סק"ג :

ולי"נ דזה חיכו דומה למבטל חיסור אלא למכלה החיסור כמו ליבן דמהני אפי' בחולין עי' פרמ"ג סי' ס"ט בש"ז ס"ק י"ח אלא שפשר טעמי דמרדכי דברים יש לזהר משום דאפשר בשרים הוה שלא כדרך הנחתן ובשרים שלא כדרך הנחתן חשור דהא התורה חסרה שרים לע"ג דמהיכי ותיהוי כפרות מעיקרא כמ"ש הסמ"ג הובא בד"מ סופ"י ק"ד ולכך חוסרין הרבה פוסקים בשרים אפי' בחולין ואת"ל פ"ם שמת אי' שם רחש ושמת נימוח עכ"ד וזה כמ"ש שאפי' יש ודאי תולעים שמת נשארו בפישות בן י"ל אות ס' רבב"ח דשמת בחותן קטניות המחזרים נשארו המתולעים ומהר"מ דוחוה כיו דהוחזקו פשוט בודאי מתולעים תו ליכא ספק ומדמי למ"ם הרבב"ח בתשו' סי' ק"ג כל שהוחזק בתולעים צריך בדיקה לאחת מחותו חזקה וכיוצא זה גם המשקה הוחזק בתולעים כשאר הניזו שהם מיליון בעין בתוך הפישות וקלתם פירשו עכ"ד י"ל דלפי לעד"ח ופר"ח לחי' לא משמיט חם י"ל דמיליון בתוך המשקה תולעים דודאי אין נרחין בשאר שם שפק אי' שם נרחין בתוך השאר מ"מ כיון בפישות מיליון תולעים ואם נותנין בלא סימן לתוך המשקה ג"כ הוחזק המשקה בודאי ודומה למ"ש הש"ם ס"ם דחם במלא אחבשיל הוחזק שפבשיל בתולעים

ויש להם עוד דבר לספוך בזכותן להמלל מעוכסין גדולים דבבר ידוע דברי' לא בטל אלא בים מלקות אבל מעו"ה לא בטל מדרבנן וברש"י

מלכות דף ט"ז וכר"ת אם לריכה בכרי מלקות אלא נחי אבל במתה אין מלקות ויש ליישב שיטתם מקו' תוס' אם ות"כ לו יהי' דמתה אסורה אבל מלקות ליכא ת"כ לדידהו תולעים שבכרוב בטלים וגם מזה לא דברו הפוסקים הכא לטעם זה אלו לטעם הת' והב' לריך עכ"פ בדיקה להפריש האיסור דכל היכי דאפשר להפרים הוה כריכר האיסור אבל לטעם הכרי פגומה הותרה לגמרי דקיי"ל סום"י ק"ז דשרלים המאוסים טעם שלהם אינם אסורין ת"כ גם הם עלמן גרמה לטעמו היתר דהא מה דאסרו הכ' לע"ג שהם כשרוחים מעיקרא כמ"ש הסמ"ג הלא גזה"כ ת"כ י"ל אין לך בו אלא חדו' כל זמן שהם כמות שהי' אבל בנפגמו דאתבטלו מתורת שרץ ואלא ת"כ גם לאיך טעם דהייט לרש"י ור"ת וכ"מ דטעם המרדכי בפ' דבילה כיון דמת בטל מתורת שרץ כיון דאין לוקה הוה כמשהו בשר נבלה שרוחה דבעלמו מותר . ואלא גם לטעמים דלמטו' דמלד ברי' עלמו לא אתבטל ואינה מלקות אלא דרי"ף ס"ל כרי' בטלה או לר"מ משום דהוה אין במינו ג"כ י"ל דאי"ל לבדוק דהא ה"ל לבוה לידי כ"ע אלא לטעם משהו פגום ויאכל התולע ג"כ בתערובת והתורה לא אסרי' אלא בעינא ובתערובת יהי' הכל לפגם ת"כ הא כל הפוסקים ס"ל סום"י ל"ט היכי דלא יבוא לידי איסור טעם בשהו מותר לבטל לכתחלה מכ"ש שלא יבוא כאן לידי טעם פגום דהא אתבטלו התולעים אם' מכ' שאין מעורב כאן לכתחלה אלא שאינו כדוק ומסלוק וכאשר אתמר לפי' לכתחלה שרי לבטל כה"ג וכ"ז למה דקיי"ל סום"י ק"ז דשרלים המאוסים הוה בטל פ' כרמ"ח אם ובט"ז ופר"ח :

אחרי כל התפלות בזכות שמולכין כרוב בלא בדיקה אתה תוכל לסמוך לבדוק הכרוב האתוך מכל המקום המחמיר תע"ב והמהדרין מחמירין ואפשר אלו הוה נאתו לכל מה שכתבתי לא הי' מחמירין :

סימן תקמ"ט

מרקחת שנמצא מילבען בתוך הכלי שאוסר בבינת אדם ואני העלתי משעמים מקור הדברים מראשונים דשרי וכתבתי ישוב לפוסקים דס"ל בעי' דלא אפשיטא נבנם לספק ממה דכ' האו"ה מברכות ראי' דלא מהני ואע"ג דקיי"ל מסייע אי"ב ממש אבל יש מסייע גדול שי"ב ממש ובחשו' א' הארכתי בזה לישב הט"ז א"ח שר"ח דאוסר להויציא שן :

בש"ע סעי' י"ב מרקחת כ' בבינת אדם מרקחת שקורין מיי'נגעמאכטם שמלא מילבען בתוך הכלי לא אסר אלא במלא רק ג' וכ' מותר מטעם ס"ם שמא לא יש יותר ואת"ל שיעור שמא לא פי' דהרי כתבו כל הפוסקים בתרי זמנא לא הוה חזקה וכ"כ בהרי' בהת"ח ולפי"ז הדבר ברור כמ"ש בט"ז [הי' בט"ז סום"ק דט"ם בריבב"ח שכ' שתי פעמים אבל אם אלא ג' אפשר דאפי' ס"ת דכמו דאלו אמלאו פירבו ה"ל פירבו יותר ונפלו למטה לכן אין לו תקנה ע"כ הוה בם"ך ס"ק ל"ת כ' במילבען שטעמו בתולש יש ס"ם אפי' בהוחזק בג' תולעים שמא פירבו יותר ונפלו למטה לכן אין לו תקנה ע"כ הוה בם"ך ס"ק ל"ת כ' במילבען שטעמו בתולש יש ס"ם אפי' בהוחזק בג' תולעים שמא פירבו ושמא נאמו והפר"ח חולק על הם"ך וכ' ג"כ כמו שכ' הטעמת אדם אלא בי"ת אינו מזכיר אם"ם שכ' הם"ך שמא פירבו אח ושמא נימוח אבל בפי' תקמ"ה יפשטי על נכון דברי ם"ך וכ' שם בשם בכור שור דבתשו' רשב"ח מוכח הכי דם"ל בתרי זמנא הוה חזקה ויפשטי שם אם"ם בתה"ח דמותר בתרי זמנא בתם מיירי בתולש ומותר השאר מטום ס"ם שמא פי' אח דהוה בעי' אלא לאיפשטא ושמא נימוח וכתבתי שם שכן דעת הטיטור ועל הר"ן אלא ס"ל הקשיתי מדידי' וכ"ל אפי' בעלמא יש פוסקים דבעית אלא לאיפשטי' לא נכנס בגדר ספק אבל הכי כיון דברי ב"ב מדברבן מהני אם"ם אפי' ס' א' אבעית אלא לאיפשטי כמ"ש בבאר יעקב בפי' זה בשם לחם הפנים שהקשה המג"א אחמי דמתיר בס"ע סעי' בדיע' מותר בתולע במחובר מטעם ס"ם שמא לא יש יותר ושמא נימוח דהוה ס"ם א' בנופו וא' בתערובת למטה דברי' בטל מדברבן מהני אפי' ס"ם כה"ג א"כ י"ל ה"ל מהני ס' בעית אלא לאיפשטא ועל זה ל"ע בט"ז סי"ק ג' בשם מו"ה עי' בר"ן בפ' ג"ה גבי ברי' ובהב"ח ובהט"ב דבאבעית אלא לאיפשטי' בברי' יותר משום דהוה ס' דרבנן וכן הוכח הא"ה בד"מ סום"י כ"ז ובעת ל"ל ליישב דעות הפוסקים דבעית אלא לאיפשטי נכנס לספק עי' בחיבורי לא"א סי' רמ"ה פלוגתת בזה דבמגחת יעקב כלל ג' כ' בשם מו"ה רחי' מברכות דף כ"ג בבה"ז בימין ושמאל בשמאל אחר ר"י שאלו לאשונים שמאל מהו שמניח לימין אחר רב אחי הוחיל ולאשונים אבעית להו ולא אפשטי' אין נעבד להחמיר וקשה לבאו' הא קיי"ל שבת ל"ג מניח אין בו ממש :

וראי' במג"א סי' קל"ג להתם מיירי במניח שאי"ב ממש ועליין קשה ממה דתנן בפ' י"ב דפרה דאשה פסולה להזות וקטן אי"ב דעת כשר ואשה מעבדתו ומזה ואחזתו לו המים והוה טובל ומזה פי' אתו' לעיל סי' ג' ס"ק כ"ב אבל באחזו' בידו פסול וזה דומה למניח בכותל אי"ם וקשה אפשטו מהתם ואלא ל"ל דאפקי לי' בדרבנן אפי' מניח אי"ב ממש אחי אחי ת"כ י"ל דע"כ פניח רב אחי להחמיר אלא דוקא במניח דאשבחן במניח רבה מקרי יש בו ממש להכי גם בדרבנן אחי הכי הוה ועוד הא רב אחי במניח ופקשה הליטב"ח אם הא קיי"ל לא אבד מעשה ואחי רב אחי במניח ומניח אין בו ממש :

מלכות דף ט"ז וכר"ת אם לריכה בכרי מלקות אלא נחי אבל במתה אין מלקות ויש ליישב שיטתם מקו' תוס' אם ות"כ לו יהי' דמתה אסורה אבל מלקות ליכא ת"כ לדידהו תולעים שבכרוב בטלים וגם מזה לא דברו הפוסקים הכא לטעם זה אלו לטעם הת' והב' לריך עכ"פ בדיקה להפריש האיסור דכל היכי דאפשר להפרים הוה כריכר האיסור אבל לטעם הכרי פגומה הותרה לגמרי דקיי"ל סום"י ק"ז דשרלים המאוסים טעם שלהם אינם אסורין ת"כ גם הם עלמן גרמה לטעמו היתר דהא מה דאסרו הכ' לע"ג שהם כשרוחים מעיקרא כמ"ש הסמ"ג אלא גזה"כ ת"כ י"ל אין לך בו אלא חדו' כל זמן שהם כמות שהי' אבל בנפגמו דאתבטלו מתורת שרץ ואלא ת"כ גם לאיך טעם דהייט לרש"י ור"ת וכ"מ דטעם המרדכי בפ' דבילה כיון דמת בטל מתורת שרץ כיון דאין לוקה הוה כמשהו בשר נבלה שרוחה דבעלמו מותר . ואלא גם לטעמים דלמטו' דמלד ברי' עלמו לא אתבטל ואינה מלקות אלא דרי"ף ס"ל כרי' בטלה או לר"מ משום דהוה אין במינו ג"כ י"ל דאי"ל לבדוק דהא ה"ל לבוה לידי כ"ע אלא לטעם משהו פגום ויאכל התולע ג"כ בתערובת והתורה לא אסרי' אלא בעינא ובתערובת יהי' הכל לפגם ת"כ הא כל הפוסקים ס"ל סום"י ל"ט היכי דלא יבוא לידי איסור טעם בשהו מותר לבטל לכתחלה מכ"ש שלא יבוא כאן לידי טעם פגום דהא אתבטלו התולעים אם' מכ' שאין מעורב כאן לכתחלה אלא שאינו כדוק ומסלוק וכאשר אתמר לפי' לכתחלה שרי לבטל כה"ג וכ"ז למה דקיי"ל סום"י ק"ז דשרלים המאוסים הוה בטל פ' כרמ"ח אם ובט"ז ופר"ח :

אחרי כל התפלות בזכות שמולכין כרוב אלא אתה תוכל לסמוך לבדוק הכרוב האתוך מכל המקום המחמיר תע"ב והמהדרין מחמירין ואפשר אלו הוה נאתו לכל מה שכתבתי לא הי' מחמירין :

סימן תקמ"ט

מרקחת שנמצא מילבען בתוך הכלי שאוסר בבינת אדם ואני העלתי משעמים מקור הדברים מראשונים דשרי וכתבתי ישוב לפוסקים דס"ל בעי' דלא אפשיטא נבנם לספק ממה דכ' האו"ה מברכות ראי' דלא מהני ואע"ג דקיי"ל מסייע אי"ב ממש אבל יש מסייע גדול שי"ב ממש ובחשו' א' הארכתי בזה לישב הט"ז א"ח שר"ח דאוסר להויציא שן :

בש"ע סעי' י"ב מרקחת כ' בבינת אדם מרקחת שקורין מיי'נגעמאכטם שמלא מילבען בתוך הכלי לא אסר אלא במלא רק ג' וכ' מותר מטעם ס"ם שמא לא יש יותר ואת"ל שיעור שמא לא פי' דהרי כתבו כל הפוסקים בתרי זמנא לא הוה חזקה וכ"כ בהרי' בהת"ח ולפי"ז הדבר ברור כמ"ש בט"ז [הי' בט"ז סום"ק דט"ם בריבב"ח שכ' שתי פעמים אבל אם אלא ג' אפשר דאפי' ס"ת דכמו דאלו אמלאו פירבו ה"ל פירבו יותר ונפלו למטה לכן אין לו תקנה ע"כ הוה בם"ך ס"ק ל"ת כ' במילבען שטעמו בתולש יש ס"ם אפי' בהוחזק בג' תולעים שמא פירבו יותר ונפלו למטה לכן אין לו תקנה ע"כ הוה בם"ך ס"ק ל"ת כ' במילבען שטעמו בתולש יש ס"ם אפי' בהוחזק בג' תולעים שמא פירבו ושמא נאמו והפר"ח חולק על הם"ך וכ' ג"כ כמו שכ' הטעמת אדם אלא בי"ת אינו מזכיר אם"ם שכ' הם"ך שמא פירבו אח ושמא נימוח אבל בפי' תקמ"ה יפשטי על נכון דברי ם"ך וכ' שם בשם בכור שור דבתשו' רשב"ח מוכח הכי דם"ל בתרי זמנא הוה חזקה ויפשטי שם אם"ם בתה"ח דמותר בתרי זמנא בתם מיירי בתולש ומותר השאר מטום ס"ם שמא פי' אח דהוה בעי' אלא לאיפשטא

דמין להתיר כמין מכוין לבטלו זלערב מלח היכי דים עוד לד להתיר וכ' שם דים בממלים שנפלו בדבש עוד לדדים וכן בסמוך סע"ד שכ' התם"ד גם הוא כדין זה ומשום שמין מכוין לבטלו דליכא נמי עוד לדדים להיתר ע"ש וכ"מ בפ"מ בם"ד סי' ל"ט סק"ז . וכעת נרלה לי דדין דבש בממלים כאן הוא בעל דין זה הש"ח וש"כ י"ל דמין רמי' מש"ח כמין מכוין לבטלו דש"ח הכא הוא ס"ל דממלים ובדגים המחוסים הוא נט"פ וסמ"נ כ' דהוא סרוס מעיקרא כמ"ש סי' תקמ"ז ולפי"ז ש"ם דלא חפור כאן משום מבטל לכתחלה דלי משום מיסור כרי נופי' לא חפשר לסמן הדבש בשטות קרום ולריך לחממו ולסמנו ס"ז דומה להגעלה וז"ש הש"ח שמין כוותו לבטל-מלא לתקנו ולי משום דבשאר בו טעם הממלים ע"י המיסוס ומתבטל לכתחילה ז"ל כיון בשעה שהוא מבטלו דהיינו שעומד בידים לממנו עדיין אין כאן מיסור ודומה למי שמבטל לכתחלה בזמן היתר (עיי' בפרמ"ג לפיל סי' ס"ט בם"ד ס"ק כ"ה מלא בזה יש פלוגתא לי שרי לבטל בזמן היתר וכמש"ל סי' תס"ט] ממנם בירידון דכאן דלאחר התערובת יהי' משהו נט"פ אפי' מש"ה נט"פ כ' בט"ז סוס"י ל"ט דמותר לבטל מיסור שבשר ואיל"ל דמה שבשרו לכתחלה אין כאן מיסור מלא שיהי' המיסור מח"כ בתערובת :

ובריב"ש ס' שמ"ט והובא בהג"ה לקמן סי' קכ"ח דמה שממיחין להתרחק מן החלב ואפי' נגיעה אין כאן . ועוד דהיינ הטוב בחלב שבר מתערב עם יין אחר ואין זה כמבטל מיסור לכתחלה שהרי אין כוונתו לבטלו גם שם אינה כמה לדדים להיתר הגם לטעם הנ' שכ' הריב"ם דומה הפר"ת בסי' קכ"ח דש"כ אי"ח לבדוק היין וכש"כ צריך לנטוע כיין היפך טבעו מכ"ם בשיטה שיטור בריב"ם ל"ל דמ"ם הריב"ם שיהי' המיסור מח"כ בתערובת הוא טעם בפני עלמו דלא יבוא הבליעה בא מח"כ אחר מעל"ע בשעשה בבוא ומ"כ בשהוא מדבק החלב עדיין אין מבטל מיסור להא עדיין ליכא מיסור והוא כמבטל בזמן היתר ומח"כ יהי' רק משהו מ"כ גם מדברי ריב"ם אין ראי' מלא בחיכא עוד לדדים עם שבטלה שאינו מכוין לבטלו :

ונשאלתי פעם ח' שהאומנין העושים ליק"ר משיחין הדפוסים בדבר שומן שלא יתדבק הנוקר בדפוס ושיהי' בנקל להשמיטו מן הדפוס ושי' רב ח' נווה בכרוכי' על דבר זה וכ' דליכא חשש כלל משום אין מבטלין מיסור לכתחלה כיון דשיכה רק משהו כיון דאינו מכוין לבטל מיסור שם אלא להשמיטו בקל . ובתה"ד סי' קע"ח והוא סע"ד בסמוך דשיכי דים נומר דאין כאן מיסור כלל לא חסור משום מבטל לכתחלה וכאן נמי יש שפק מיסור דשמא מושחין בשמן ולא בשומן . אבל אי"ל לכל זה דאין מבטלין לכתחלה הוא המיסור שלא יבוא לבטל בפחות משיעור ויבוא לידי מיסורי משא"כ בשבטלו הנוי ולא מבטל ישראל בידים אין לחוש לזה וראי' בנב"ת סי' ס"ו שכ' בשמיעות דכל ע"י נוי הוא כדיעבד וכ"כ ט"ז :

אמנם לכאו' ל"ע במבטל נוי חמתי שרי לע"ז משמע דנוי מבטל בשביל ישראל הא כ' הרשב"א בת"ה הובא בב"י לקמן סי' ל"ט דקנסו ליסראל בביטול במזיד דשמא יאמר לנוי לבטלו ומ"כ מוכח דנוי המבטל לנודך ישראל אסור ובכ"י שם כ' אבל בנוי המבטל אפי' ליכא ס' אלא לבסוף מותר נמי קשה לחמתי ל"ל כ"י ואי בלא מדע לא ס"ל כ"כ כאו"ה וע"י נוי הוא כלא מודע הא הש"ך בסי' ל"ט סקט"ו מוכח על או"ה ועיי' לק' סי' תי"ז . אימנתי לאו"ה עכ"פ הו"ל לנב"י לתרץ ולפרש ולפשר לטטמי דע"ז ובכ"י דאין שייך ביטול אלא בשלו דאז אסור למי שמבטל בשבי עיל"ק סי' תרל"ג ול"ע דהא אפי' לי' מעשיו שלוה לבטל איסור ומבטל הנוי בשבילו והט"ז מייתי שהנוי מבטל בשבילו ולפשר דע"ז לא מתיר אלא בדפוסה ועיי' סי' תרל"ט אם כתבתי דכל"ל לא דק מה שחולק וכ' כל"ל דטעמי' דרשב"א בשלא איסור מועט מותר לבטל ובשבל בו אם הוא כלי שמשתמשין בו בשפע שבל"ל כ' טעמי' דרשב"א משום דאינו מכוין ז"א עיי' בר"ן ע"ז דף ל"ד בדין זה דרשב"א ורשב"א נהשו לא ס"ל בחינו מכוין מותר לבטל כנ"ם הפר"ח סי' תנ"ג סק"ג וכ"כ אפי' לקמן תר"ל וסי' תרל"ט אלא עיקר הטעם של רשב"א כיון שהוא כלי שמשתמשין בו בשפע מותר ולפשר אפי' במתכוין לרשב"א כיון שהוא לעולם כדי ל"ע ליכא משום מבטל כמ"ם הרשב"א :

שוב ראי' ברדב"ז סי' תקמ"ז דאם הנוי מבטל אפי' בשביל ישראל ולא חיישינן שמא יאמר לנוי לבטל ואם אמר לנוי לבטל מסור ויש לומר דש"ל דישראל שביטל בשבילו בשביל ישראל לא עשה איסור אין לקנוס דהא לאחריתא לא קנסינן אבל ישראל שביטל בשביל לאחריני קנסינן דהיינו אפי' שמבטל בשבילו אלא להמבטל שלא יהני מעשיו הלכך אסור אפי' שביטל בשבילו אבל הכ"י סי' ל"ט ש"ל דלא קנסינן למבטל כיון שהוא אינו אלא לנוי לבטל בשבילו אבל ישראל שביטל בשבילו אסור אפי' אם אמר הוא לנוי לבטל בשבילו אלא אפי' אמר לנוי לבטל בשבילו שמא יאמר הוא לנוי לבטל בשבילו אלא אפי' אמר לנוי לבטל בשבילו אלא אפי' אמר לנוי לבטל בשבילו אלא אפי' אמר

הא הרא"ש ושור הנהגו שלא חששו שיפרשו בצונן מוכח מן המנהג בראב"ן ז

בש"ע סעי' ט"ז והמגלחים כדגים במיעיהם מסורין כמ"ש כלל מ"ה סק"ח כ' דהסד"ך סקס"ק כ' הו כמוה מסורין דמעלמא אתי וכ' המג"א מ"ל לפ"ד דכמוה מסורין ות"כ דזה פשוט כיון דכי ניים נכנסו תולעים בחוטם כדאי' בגמ' ס"כ מצינן לימוה בתולעים שבמוה דאתי' מן החוטם למוה עיי' סי' ל"ח ורמ"ז בתורת משור שחולק אמג"א ומדקדק כפ"ד ול"ע

פשוט כמ"ש הלח פ"ד לפניו לח נמלח דבר זה .

(ב) **תוך** כדרן מותר במי"ט הקשה דמ"ש מתולעים שנמלח בבהמה בתוך הכבד דאסור משום דבהמה בעי מחיטה ודגים בחסיפה הח גם דגים חיים אינה איסור כל תשקלו ס"כ מניסורי קל נגלו ומה שתי' דכל תשקלו רק דרבנן עי' בתבו"ס סק"ח שמינו מבריע לי' הוא דרבנן ועי' מש"ס בסי' ל' וכפי יומה תי' כיון דדגים שני בחסיפה גם לדגים סי' לחסיפה ות' זה קשה בשלמא חכר מן החי בחסיפה דחמ"כ מתיר איסור חכר שבי לבהמה קודם חכל חסיפה חינו מתיר מה שבי מקודם איסור כל תשקלו לחסיפה להם סיתר הוא בחסיפה שהוא סיתר דמתיר דחל"כ לחסיפה נח להתיר בחסיפה לבהמה ס"כ תו בחים יסי' חסור שלח ה' להם לחסיפה לחיות שלהן ובחמת דגים מתים בחים מותר כדאי' לעיל בסי' י"ג בכ"מ שם ול"ק קו' סל"ח דעל הדג גופי' ליכח שום חיסור וכל תשקלו הוא רק חם הוא מוכלן מי שהוא מיחום לחכול חיים ס"כ החיסור על החוכל ולח על הבחכל :

(ג) **בהג"ה** עוד ונהגים בתולעים שב נבישה לחוכלן לחפ"י שקופלין הבה ובהם וכ' הש"ך ל"ד חלה ה"ם בקערה חכל על השלחן חסור משום מרחית עין ושתם בהג"ה ושוב להחמיר במקום שחין הפ"מ הבה דעת הבחיר הרחב"י ובים"ם בפ' ס"ע סי' ק"ד וכד"מ המילחו טועמים בדעת הרחב"י דלמה גרע תולעים בנבישה מו בתולעים שנולדו בבשר חחר שחיטה מתולעים שנעשה בפירות בתלוש דחם פירשו וחזרו לחסורין מפני שלח הי' להם ספר הת"ז לחזכו שזכינו לחורו רחיתי שכ' הטעם לדבריו וז"ל ושח לחסרינן תולעים שהתליעו בבשר ס"ד שהתליעו ממיים קודם שחיטה חבל תולעים שהתליעו בבשר לחחר שחיטה כ' חורי הת"ב דמותרין דלחן בהם לח משום חכר מן הח ולח משום הסורן על החרן דדייקין לומר כמוליד והכח הבשר המולידן חין בו בשעת לידה משום חכר מן הח וכ"ב הממלחים בבשר דגים חפי פירשו לגמרי ע"כ ובחמת דבריו ל"ב מה בכך שחין בו משום חכר מהח הח נח פירות בתלוש חע"ג דחינו משום חכר מן הח ג"מ לחסור משום סרן הסורן על החרן וכ"ל טעם לדבריו דמעלמח חשקלו דרים דרכן בל בהמה וחיכי משמע הכי וכ"ל דבבלה ממש ליכח למימר דלח מילמרך קרח דבבלה הוח בלחו דלח חחכל כל שבלה ח"ו דכ"ל דחתי לרבות תולעים שבבשר בהמה דהוה בבבילה שלח נשחטה כך התולעים בתוך הבשר שם נבלה הוח שחין להם תקנה בשחיטה ח"כ ס"ל לרחב"י מדחילטרך קרח שתולעים שבחי בהמה משום חכר מן הח חסורין ג"ם משום סרן הסורן לח חסור דקרח מילטרך לחסור משום חכר מן הח הוי בשלמח בחמכל ומין לומר דקרח לח חסור חלח בפרוש י"ל ז"ח בשלמח בפירות תולעים יש חילוק דלח מקרי הויות הסרן כל זמן שלח פירוש וריחם על החרן חבל בבהמה שהיח מהלכת על החרן גם התולע חינו חסור משום סרן חרן חלח משום חכר מן הח מבשר בדבר המחכל לח חסור משום סרן חרן חלח משום חכר מן הח וז"ם הרחב"י הח בשר שחין בו משום חבמה"ח גם משום סרן החרן לח חסור מכ"ם דגים ושחר מחכל כגון גבינה דליכח כי חפי' בחי משום חכר מן הח דומי לית כי חיסור כלל משום חבה"ח דשרי משום סרן הסורן על החרן כ"ל נכון :

(ד) **ויו"ד** נרחה דגוף הדין הוליח הרחב"י מן סגמרח דמותר תולעים שבגבינה ובבשר שחיטה ודגים כמו שחכתר חלח על הגמרח גופי'

קשה מ"ל לשרי לגמ' י"ל כמש"ל דמוכח כן מקרח מדחילטרך לחסור תולעים בחי בהמה משום חכר מן הח תים"ל דחסור משום סרן הסורן על החרן ח"ו הבח מן חוכל התולעים שרי. והוה דחי' בגמ' דמ"ם תולעים הממלחים בבשר בהמה חסורין ודכוותי שרי ומשני בהמה דבשחיטה הוה דמיחתרי וכפי מדלח קחמני להו שחיטה בחיסורייהו קיימין חבל דגים דבחסיפה בעלמח משתרי וכפי כי קח נגלן בהתירה קח נגלן עכ"ל הגמ' וקשה לכחו' שני שיחמר חבל דגים בחסיפה משתרי ולח לחסרו משום משום חבמה"ח ולמה לריך עוד למה שחומר דהכי כי קח נגלן בהתירה קח נגלן וכ"ב ברחב"ד בהגהות כפ"ב דכוותי שרי דחיי דגים כמיתתן דמי וכן מ' כפ' התרומות סי' ל"ו שב' חבל דג גלו בר שחיטה הוח הלכך בין הדג בין התולעים משתרי בחסיפה. ולח כ' מה לחמר עוד בגמ' וכי קח נגלן בהתירה קח נגלן חלח מזה הוליח הרחב"י שיטה שלו וח"ם דהייגו דהוה משמע לי' משתמרי דכוותי שרי משמע לגמרי תולעים בבשר הכוותי שרי חפי' פירשו דחל"כ לח שייך לומר דשרי להח פרי שהתליעו בתוך דגמי לח חסירי חלח בפירשו זכי שייך בהו לומר דתולעים בתוך שרי שהפ כיון בפירשו חסורין דנקרחו שרן הסורן על החרן ח"ו דשרי פירשו ולכך נרין כ' טעמים דבבשרח כיון דחסורין משום חבמה"ח חסורין

משמע דמיירי בקטן . וכן לי מיירי בחיטים הל"ל שמח יטחנו ויאכל הקטן יטרחל ויש שפשי בפקום דמהרין בפת גוי ח"י עכ"פ תמלה גם העמי' ויחפנה ויאכל פת בשבת ות"כ מ"ם סב"ל דשרי הג"ה ס"ד וז"ל ושמעתי שאשה מרת עשה מעשה שהתליעו חיטים ואוה להוליכן לטחר ולהשליכן כו ולח רלה להתיר למכור לנכרי פן יחפה פת וכו' הוה טעות חדא מכל המקומות הל"ל וכן הוה בהגמ"ד לפניו שרי המעשה בקטן ועוד מנוסחת דב"י גופי' קשה חע"ג להוליכן ולהשליכן משמע שפיר דמיירי בחיטים חבל ממה שסיים שמח יחפה משמע דהי' המעשה בקטן . ולח לריכח הח הב"י כ' חח"כ וכתב"ד שי' קע"ח כ' להחמיר בחיטים וחח"כ כ' שמעתי דמקילים משמע לבסוף שמעתי תב"ד דכורחים התולעים ותת"ל שחין זה ברור מ"מ יש להחמיר שיטחנו בתוך הרחיים משמע דחין הלכה כמנ"ירין ולח קשי' לי' לב"י כקו' הש"ך להקשות חתב"ד מן המחמירין דהם לח שמעו מזה דברהו וכו' וכן הי' ס"ל לתב"ד מתחלה וחח"כ שמע שפ"י קול סטיחה בורחים למוץ החיר לבסוף והמחמירין לח שמעו ותימה גדולה על הש"ך ויש"ם ז"ל וכל מחרונים נמשכו חחריו . ונרחה פשוט דמ"ם התב"ד דלח"ל שחין זה ברור נעטו בחיים בשעת טחינה ויש לנדו שיטים ה"ד משום דתב"ד ס"ל דשרלים המחוסים בחעלומת הוח ט"ל לרוב פוסקים דס"ל דהוה לפנ"ם כמ"ש בב"י ובד"מ סי' ק"ד וכ"פ בש"ע בסי' ק"ד ובסי'

ק"ן וברמ"ח שם וט"ז ופ"ח חין לחסר התעלומת מטעם שלהם כלל :

ונרחוך עוד לעיין רחשון דמ"ל בדיקה כיון דחיכח ג' ספיקות ושירחה דחי"ל לברר לתב"ד סיפוך דעתו בהגמ"ד מחדש דהתב"ד דירקד הקמח לחור היום וח"כ חפי"ת דבשחר תולע יכי רוחה חותו בשעת ליקוד :

ועיין בם כנפי יונה שכ' לעניי פוידוד"ל שנעשה משוערשקים שבחמו ל"ל סי' ל"ב משמע שבדקו הסלוימען (חלח החשם שחם השולל שהרכה מן פירות הב"ל הם מתולעין יותר מן הרוב) חלח מי הבדיקה מהני להם כל"ל ומדברי מהב"ם סי' ק"ג משמע דלח חם לבדוק מנוף התולעים וכל"ל שם משמע דרגילין לפתוח פירות וזורק התולעת ומדיוחיהו לח נהגו כך ותימה לי שברי תולעים שביחי בלי ספק וח"כ לח נכנס בספק וליכח חלח ס' שמח ניחוח . גם הפר"ח שקל"ד שמלח הרבה תולעים שלח נימוחו ע"כ שומר לפשו ירחק מהם שלח לחכול ממנו בלי בדיקה הפרי ע"כ הנה ודחי במקום שהמנהג לבדוק השוערשקים חין להתיר ופשיטח שהמדקדקין ידקדקו בו חלח דקשה על הכנפ"י הח הל"ל מתיר חפי' בעשית ע"י גוי דברי' מקום שהמנהג בעת התולע לימו מקום לחיכח ס"ם וכ"כ בחי' ע"י גוי ברי ואח"כ בדיקה ע"כ לכאוך התולע לימו מקום לחיכח ס"ם וכ"כ בחי' ע"י גוי ברי ואח"כ בדיקה ס"ק ח' שפוווערל"ל שנעשה ע"י גוי דמותר וכל השלחם חם חסור מהטעם התולעים והכחתיו בסי' תקנ"ד דמתיר נם מחמת הטעם ול"ל דשחיטין חם"ם דשלח שוערשקין נמי שחין בהם תולעים כלל ום' נימוח כתבו בשעי' ח' כל הפוסקים ושם לפעמים מלח פר"ח תולעים מלינן לחו לסמוך חרחשוים שב' ס' נימוח הוה ספק וכבר כתבתי במקום ח' בסי' זה בברי' דרבנן מלינן לסמוך חספק ח' שקול עם ס' הב' בחינו חלח מיעוט שב"ל דעתו של רחשונים פ"י מה שכתבתי בריבוי הזהב סי' תם"ז ס"ק ג' ובדברי יוסף פי"ד ומ"י ופלתי בלח"ם סמכו בם"ם בה"ג בהמה מקומות ח"כ מב"ם בברי' דרבנן ופר"ח דמחמיר דחיהו ס"ל בסי' ק' ברי' דחו' וחיהו כן דעת כל הפוסקים וזולת הב"ל כך עלה בחחבתי שעמדתי בבירור הדבר ודחי' שבתבו הב"י כן דשוערשקים המלח בו תולעים הם נעשו משוערשקין שלח מחבשו כל ברכן חבל הפוויוערלי נעשים משוערשקין שחחבשו ובהם לח נמלחו חחת מק' מתולעים ע"כ ועמדתי מעלמי על דבר זה כי המתולעים חם לח נקטן קודם נמר בישולן יפו מהילון מעלמח ח"כ הוה ודחי ס"ם בפיר :

אמנם עייתי עוד בל"ל ורחי' שלח כ' מתחלה דלריכין בדיקה חלח שב' חם נעשה ע"י גויס שרי כיון שהתבטל ע"י גוי ושם נעשה ע"י ישרחל בספיתתן פפירות להשליך הנרעון ושו בשיטלחל בשרושה פרי מתולעת זורק התולעת עם הנרעין לחוץ ותת"ל חלח זרקס הרי שתבטל ושרי עכ"ל ח"כ מוכח דישרחל ב"ב לח בודק דח"כ שחיך שייך לומר ותת"ל חלח זורק חלח דפותתין בלח"ם פפירות להשליך הנרעין וס"ל לל"ל מסתמח כשישרחל רואה התולעת זורקו חבל בחמת להוליח הנרעין חי"ל לרחיות עין שם ע"ז כ' חלח נרע מחלו שנעשה ע"י גוי דחפ"ם שרי כיון דשתבטל ומ"ם בל"ל שחמרו שטוחין הדוך שחבטלין בו בשומן שאחל ליהודים בשרים ושחמרו שחינו כן שרי עי' מש"ל סוס"י הק"ל במוסחין מעט ומב"ם בספיקי חפשר דמה דמוסחין דהוה שומן דים להתיר כמש"ם :

סימן תקנ"ב

א) תולעים בפות הדג אסורין דמעלמא אתי דלא כמנ"י ובן בכבד פר"ח וצריכין בדיקה שם ארח מישור (ב) תי' אקו' ת"ט אפאי תולעים בבשר דג שרי מחיים הא גבלי מאיסורי בל תשקלו (ג) מן הכתוב דקדקתי כראב"י דתולעים שנבראו בבשר אחר שחיטה מותר אפי' פירשו וכן תולעים ברג ובגבינה (ד) ראי' מן הגמ' כראבי' ולא כפר"ח שכ' דהוראה דראב"י טעות ובל פוסקים אחרונים לא הי' להם ס' הא"ז ע"כ לא נחתו לשעמי' דראב"י שכ' בעצמו תי' על קו' פר"ח אראב"י מן הגמ' דף ס"ד לק"מ וכן מה שהקשה הפר"ח מן הפוסקים כתבתי

נמי משום ארץ הטורקי כיון דמיסורי גבלי מכל לכולהי משום לכמה"מ שרי משום דכמיסיפה תלי, ומשום ארץ האדין שריין משום דכי גבלי בהתירא קא גבלי ועל המוכל דג ובשר שבאתו וגבינה לגיכא לאיסורי דלכמה"מ שרי משום ארץ האדין וממילא לפי' פירשו מותרין ות"ס מה דלמר כוותי שרי ומשמע נמ משום ארץ האדין ומתני הא על פדג ליכא לאיסור ארץ לגבל על המולע לפי' כמי הדג לא הוחר שהוא ארץ הטורקי על האדין ולכך לריך חון היחר לכמה"מ להיחר ארץ משום דבהתירא קא גבלי וזהו גופי' דברי הרמב"ו בת"ז שכ' לכל תולעים שהתליע בשבר שאחר שחיטה (ומב"ם בדגים וגבינה) דמותרין כיון דאין בהם משום לכמה"מ ליכא משום ארץ הטורקי על האדין דלריכין לגולך כמוליד לפי' פירשו לגמרי עכ"ל וכוותא דבריו כמו שמוליד התירא כך הגולד כיון מהתירא קא גבלי. ודעת הרמב"ו נכון מאוד ולא כפר"ח שכ' דהוראה זו דרמב"ו הוא טעות:

ומה שהקשה הפר"ח מנף ס"ד דקאמר התם בם"ד לפרושים שלא נתפתחו עיניהם מכל ארץ הטורקי והקשה לרמב"ו שרי שאפי' אינו גדולו מן הקרקע הוא ארץ הטורקי לק"מ דרמב"ו מודה שרי"ל להיות גדולי קרקע אלא שרי הרמב"ו אלא תולעים הבאו מן חוכלים והיכי דגלי גלי ודוקא הבא מחוכלים שבהתירא מתיר הקרא וכמ"ש מדאיצטרך מאת נכלתם לאסור תולעים שבכשרה משום לכמה"מ משמע דליכא לאיסור לכמה"מ שרי וה"ד דדומה לו כגון בשר שפי' מי ודג ג"כ שי' מי וגבינה ומי בא מן האי שרי משום ארץ הטורקי דקא גבלי בהתירא לכל בעלמא לאסור לפי' פירשו גדולי קרקע. ות"ס בשבר לאסור התולע ורמב"ו ע"י בם"ד ס"ק ס' דעמד בזה על רמב"ו וכן הקשה בפר"ח וכמ"ש ת"ס אלא מרבינן להתירא אלא בשבר הבא מן האי ואינו לאסור משום לכמה"מ ועוד י"ל דבשבר יצאו מן פירות ואסור מקרא לאסור בפירות ופי' סוס"י תל"ד עוד תי' ע"ז ומה שהקשה הפר"ח דכל הפוסקים חולקים על הרמב"ו דס"ל בפירשו תולעים שנעשו בשבר לאחר שחיטה אי בדג וגבינה לאסורין אומר אני דמה שהקשה מרמב"ם בפ"ב ה"ד אלו המינים שנברחים בפירות ובמאכלות אם פירשו ואכל בזית מהם לוקה. כ"ל מהרמב"ם לא קשה דהא דעת הרמב"ם (והובאו בש"ע כאן) שם הלכה י"ז דתולעים הממלאים בשבר לאסורה לפי' לאחר שחיטה והקשה הפגות שם הא בגמ' לא אסור אלא הממלאים בחיים משום דלריך שחיטה ומה שתי' ה"ה שם דס"ל לרמב"ם מדממד בשבר אסורין משמע לפי' בשבר לאחר שחיטה לאסורין. והקשה הא הגמ' טעמא קאמר בדגים בהתירא קא גבלי אלא לריכין אנו לדחוק אלא לפי' כגי' הכ"מ הך מלתא בדגים בהתירא קא גבלי ולכך גם בחתיכות דג נמי לוסר בפירשו ואמנם זה דוחק לגמרי הגירסא ות"כ בחמת הקשה מגי' הם"ס:

דקאי מוסיף בדגים מהתירא קא גבלי דמיני משמע להדי' הרמב"ו:

ועוד הקשה הפר"ח מתרומות ורמב"ם וה"ה דס"ל פירשו אסורין הם לומר מאחר דהרמ"ם סיים לדעת התרומות הי' לחוש שמא פירשו מחיים כשפי' עדיין לוגים וכ' ולא נהגו כן והקשה בחמת דלי דומה תולעים במאכלות כפי' שהתליעו בתולש כתרומות מ"כ למה בשפי' מ' חייבי להכי שמא ירדו כשפי' עדיין לוגין ועוד דחשבו ג"כ למתן דס"ל פירשו לאחר מיתה לאסורין עי' מכ"י כלל מ"ו ס"ק י"ג מ"ו דהמגיה הרמב"ו דאפילו פירשו נמי מותרין ויש לפי' נמי מן הגמרא דריבוא אחר לאיסורי אבלא לי תולעים בכוורי לא חזי לי ולא אקון כם ושרי משום כל תשקלו ולמה לא חם שיהי פורתן בתבשיל ולא יהיה אותם וכרי' לא בטל מ"ו אפי' פירשו מותרין. ומעתה כ"ל לקיים פסק דרמ"א דתולעים שלמן שפירשו מן המאכל אין להחיר כשפירשו לגמרי כפר"ח בשם רוב הפוסקים לאסור ולא כש"ך ס"ק מ"ו כמו שחולק עליו הפר"ח אבל בתערובת יש להחיר במקום הפסד כמ"ש הרמ"א כיון דכרי' לא בטל רק מדרבנן:

ומה שהקשה לי' לרמ"א מן המגיה דלמה לא חשבו שפירשו כשפי' לוגים ופירשו למחת פירשו מון ממקומו הלכך לאסר הרמ"א קמת שהתליע בשפי' ה' וסה"ת ג"כ ס"ל הכי אבל מדלא נהגו כן ס"מ דהמגיה כפוסקי' דלא חיישינן להכי רק בפירות בשפי' מ' במוקצין חשבו ועוזין להם תקנתא דשפ"י והוא רלי' לדעת רוב הפוסקים שכתבתי בסי' תקל"ח דלא חשבו למחת פירשו ות"ס לפי"ז הטור שהקשה עליו בש"ע סק"ו לפסק כרמב"ם בניקב לחון לא חיישינן למחת פירוש וחזר דלא כדעת מהיו הרמ"ם שכ' בתחלה נבי תולעים שבכלים דחיישינן דס"ל לטור מע"נ בתחלה כ"כ רק בדרך לכאורה אבל למסקנא שכ' שאחנו אלא חשבו לחשת שבשבר למחת פירשו בשפי' מים לוגים ומגיה זה הביא גם הטור בסוסי"ו ובסי' תקל"ח ותקל"ט כתבתי מעוד מקומות ביאור הטור זה ות"ל אין רלי' ממגיה כרמב"י דל"ל למאי"ה נהגו אלא חשבו למחת פירשו אבל אם פירשו אסור. מכל מקום לרמב"ם דס"ל פירשו מתו נמי אסור כמ"ש ה"ה בפ"ב וכן דעת רשב"ם ת"כ לדידהו התולעים שפירשו בקערה מבשר מע"נ שעשאו מתו י"ו התולעים אסורין והמגיה לאכול עם התולעים עלמן כמבואר בם' התרו'

וברמ"ם ת"כ ולפי מוכח ממגיה כרמב"י דמותרין לפי' פירשו:

וביש"ש סי' ק"ד כ' שמלת לקושים בשם מהר"ם הלכה למעשה בשומן חוזי שמשמע תולעים בשומן של חוז וה"ל להסיר ממנו כל מה שהי' רואה ואח"כ למנמו אלא הם ומותר ופי' שם מקום לפי' פי' מותר ומה שלוה להסיר מה שרואה מקום כל תשקלו שהי דם"ל כרמב"י

ודין זה כ' ג"כ בת"ח והוכחת ג"כ בפמ"ג בשם"ך ס"ק מ"ע ומשם"ם הים"ם מה דמותר נמלים בתוך הדבש בסע"ג וכ' הים"ם בדבש מסור בשפי' מקום דמקרי מי"ם לעניו חמץ ומלה דמוכח במכי' כלל מ"ח ול"ל דה"ט דדבש מקרי משקה ולרמב"י לא שרי אלא מחוכל דומיא דבשר כמש"ל אז כמ"ש סוס"י תל"ד דמשקה מרבנן דמסור ומ"ש הים"ם דבש שאפל בו נמלים בסע"ג מיירי שנעשה מדבש עלמו והמכי' הקשה עליו דנמלים שנפלו בדבש משמע דאחי מעלמא י"ל דדבר שנעשה בו מעלמו נמי שייך שאפל בו כמו בגד שנפל בו עם ועכ"פ י"ם ספק אמת מן הדבש עלמו נעשה ולחי' למ"ש בפי' תם"ע שבדבש שנפל בו נמלים דשרי מקום לחין מכוין לבטלו מקום דים עוד לדדים דשמת נעשו מתוך הדבש עלמו ולית שמת לה פירשו עדיין:

סימן תקנ"ג

א) ברפואה שאינו בדיקה במקום שבנה כ' בט"ז בשם רש"ל בשם תשו' מהר"ם לאסור לאכלו דבר איסור לרפואה אבל בפרמ"ג ובתום' יה"כ דף פ"ג דמותר דם' נפשות להקל ואמרתי דוקא בנכפה ד'הוה חולי שיש בו סכנה דצריך להיות לרפואה ברירה ויותר נ"ל דרש"י ורמב"ם ומהר"ם בחדא שיטה דרפואה שבעית שירעו הרופאים הטבע שהוא רפואה מותר בסב' אפי' אינו ברירה אבל רפואה סגוליות לא שרי אלא ברפואה ידועה שריפ' ג"כ אותו חולי ונ' דברירה ג"פ רפוא' סגוליות נמי שרי לחאכיל איסור ג"כ כמו בקמיע וצ"ע ומ"ג יש להקל • ובתבתי ברפואה שבעיות י"ל דשרי בלא נסיון כלל אם אומר השעם לרפואה ואפשר דאז אפילו סתם בני אדם שאינו רופא שרי לרפאות וביאור דעת ראשונים רש"י ורמב"ם ותשו' מהר"ם ‡

בש"ע סעי' י"ז ארץ שרוף מותר להאכלו משום רפואה משמע מכל לבריית אסור וכ"כ המרדכי ותו"ה והקשה במג"א כלל מ"ו סק"ע על זה דמרדכי ותו"ה סם מיירי לשרוף להתחלה ולימן להאכל אסור לבריית דהוה אסור להתחלה הא כשכבר שרוף לף לבריית שרי והוכח בפרמ"ג בש"ז ומסכים עמו ול"ל דלבריית לריך לזהר לף לאחר שפרפו דשמת לא שרפו יפה ויאכלנו כמ"ש הרמ"ם בפ' כל שעה נבי חרכו לפני זמני' ותלמודי' שנותנין בו פת קל:

(א) **בט"ז** שהקש"ד רס"ל העתיק בשם תשו' רס"ל העתיק בשם תשו' ר"י על נכפה שהוא כמכה של חלל ומותר להחכילו מחכל שים בו ארץ השוף שם הרפואה בדוקה ושם לאו לאסור ושם ביטל הגוי בם' שרי לף באיסור תורה ול"ם אין מבטלין איסור כיון שבטלו עכו"ם ובפרמ"ג בא"א סי' שכ"ח אאמ"ם המג"א שם שק"ת עיי' יו"ד סי' קנ"ה בהג"ה דבעינן שתהא רפואה ידועה והשאה הפרמ"ג לאמתי הא שפק נפשות להקל כי"ב השאה מהר"ם מחביב בם' תוס' יה"כ יומא דף פ"ג לפרש"י שם דת"ק ס"ל דאין מחכילין למי שנשכו כלב מחאר שכבד משום דרפואה זו אינו רפואה גמורה להתיר לו לאסור בהאה טמאה על כך ע"כ ופי' בם' הל"ל דהוה שפק והשאה ג"כ לאמתי אסור הא ס"ל להקל וכן השאה על תשובה הר"י הל"ל והוכח בתו"ה ובתשו' מהר"ם סי' ק"ם שכ' בשאה דלא חשבו רפואה בדוקה דאמתי אסור והעלה דשרי ופי' השאה שם משום ת"ק ס"ל דאחר שבבד אינו רפואה אלא כלל אי כפי' השאיות שרפואה אחר שבבד אינו רפואה כלל דרמ"א דתולעים עלמן שפירשו מן המאכל אין להחיר כשפירשו לגמרי כפר"ח בשם רוב הפוסקים לאסור ולא כש"ך ס"ק מ"ו כמו שחולק עליו הפר"ח אבל בתערובת יש להחיר במקום הפסד כמ"ש הרמ"א כיון דכרי' לא בטל רק מדרבנן:

כמ"ש הרמ"א כיון דכרי' לא בטל רק מדרבנן:

ומה שהקשה לי' לרמ"א מן המגיה דלמה לא חשבו שפירשו כשפי' לוגים ופירשו למחת פירשו מון ממקומו הלכך לאסר הרמ"א קמת שהתליע בשפי' ה' וסה"ת ג"כ ס"ל הכי אבל מדלא נהגו כן ס"מ דהמגיה כפוסקי' דלא חיישינן להכי רק בפירות בשפי' מ' במוקצין חשבו ועוזין להם תקנתא דשפ"י והוא רלי' לדעת רוב הפוסקים שכתבתי בסי' תקל"ח דלא חשבו למחת פירשו ות"ס לפי"ז הטור שהקשה עליו בש"ע סק"ו לפסק כרמב"ם בניקב לחון לא חיישינן למחת פירוש וחזר דלא כדעת מהיו הרמ"ם שכ' בתחלה נבי תולעים שבכלים דחיישינן דס"ל לטור מע"נ בתחלה כ"כ רק בדרך לכאורה אבל למסקנא שכ' שאחנו אלא חשבו לחשת שבשבר למחת פירשו בשפי' מים לוגים ומגיה זה הביא גם הטור בסוסי"ו ובסי' תקל"ח ותקל"ט כתבתי מעוד מקומות ביאור הטור זה ות"ל אין רלי' ממגיה כרמב"י דל"ל למאי"ה נהגו אלא חשבו למחת פירשו אבל אם פירשו אסור. מכל מקום לרמב"ם דס"ל פירשו מתו נמי אסור כמ"ש ה"ה בפ"ב וכן דעת רשב"ם ת"כ לדידהו התולעים שפירשו בקערה מבשר מע"נ שעשאו מתו י"ו התולעים אסורין והמגיה לאכול עם התולעים עלמן כמבואר בם' התרו'

וברמ"ם ת"כ ולפי מוכח ממגיה כרמב"י דמותרין לפי' פירשו:

וביש"ש סי' ק"ד כ' שמלת לקושים בשם מהר"ם הלכה למעשה בשומן חוזי שמשמע תולעים בשומן של חוז וה"ל להסיר ממנו כל מה שהי' רואה ואח"כ למנמו אלא הם ומותר ופי' שם מקום לפי' פי' מותר ומה שלוה להסיר מה שרואה מקום כל תשקלו שהי דם"ל כרמב"י

מלכין לו ממנר כבד שלו פרמ"י מעפ"י שמוכיח הרופאים ברפואה זו מיני רפואה גמורה להחיר לו מיסור וכ' בחיב"כ דמשמעות דבריס שלנו ני"ל דרפואה זו לפעמים מעלה מרוכה ולפעמים מיט מעלה מרוכה ולפיכך אסרוה מכמיס ט"כ. ול"ל דנ"ס רס"י דמיט רפואה גמורה כפי' המבירות שמיט מרפא עפ"י דעת שלה עפ"י שגולה. ותוס' יה"כ הקשה מרמב"ס דהא בחיבורו כפי"ט מס"ם דין י"ג ו"ל מבואר דמתרפאים גס ברפואות שיט בהס סגולה והבירה שס מהשו' רשב"ם שדבריו קוטרין מהדדי מפ' י"ח דע"ז ותי' דיס כמה רפואות בספרי מכמי הרופאים שמרפאים דרך סגולה ואיט רפואה ממהות מנד הטבעון ר"ל דפעמ ה' קרס נקרי דחלו עשב על הכפה ומתרפא משם הכירו וידעו דזו רפואה לכפה חף שלא הסיגו טעם הרפואה על לד הטבע שריא מבל רפואות שאלו מוסרין מפני דרכי החמורי שס רפואות שהמליה מחלה המומריס מפני שסי' עע"ז לשמש ולירא וכו'. ות"כ מה שת"ק מוסר למכול ממנר הכבד מיירי ברפואה סגוליות לאותה רפואה אין אלו מתירין למכול דבר מיסור אלו למלך שבת ת"כ י"ל דרס"י ומי ר"ל מ"ס שאיט רפואה גמורה שאיט רפואה עבשיות שלא עפ"י סגולה ויש להביא רחי' זה מקיעה דנ"כ היי מרפא שלא דרך סגוליות ואפי"כ כל שאיט ברורה אין מרפאין אפי' יש בו סכנה דסכי תני שבת דף ס"ח ת"ר ליוי קמיע מומחה כל שריפא ושוה ושלים אחד מולי שי"כ סכנה וה' מולי שאי"ב סכנה ות"כ י"ל גס הבו' מפר"מ דאוסר בנפשה אעפ"י לדעתי' נפשה מקרי סכנה דהתם לא שי' רופא שלא ישמעתל הדיוט ת"כ מדרך הדיוטים שאיט בקיאים בשבת שלא מה שיועיל וכ"כ בפ"י שבת דס"ח בפשיעות דרופא מומר לרפואות בשבת אעפ"י שאי"ע שרפואה זו תועיל אפשר למ"ס דברפואה סגוליות אסור ת"ס קו' פ"י שם ודו"ק ול"ע ברפואה סגוליות דאוסר הרמב"ס אפי' בי"ב סכנה ואפשרי שגם רס"י הכי ס"ל שם אימתי רפואה זו ג"פ או שרי כמו קמיע דאתמי אי דלמא דמתני' סתמא תנן דאין מהכילין אותו מאלר הכבד ולא קאמר בשלימו מומחה כמו דתנן בשבת דף ס' ואין יולאין בקמיע שלימו מומחה ועוד התם בקמיע שלימו מומחה אין מחלל שבת בפרס"י שם אבל בקמיע מומחה שרי דאפשיט היא לו משא"כ בחולה הוא עובר אפשר אם יש לומר דלריך רס"י זה לאולי שא"י סכנה אבל חולי ש"ב סכנה ול"ל דשרי אפי' בעושה איסור כיון דאיתמי:

(ג) **אדקרי** כתבתי זאת רחי' שם שאם לדקה בשולא שי' כ"ע שפי' ג"כ רס"י ז"ל עם פי' הר"ש למדיס שלא שהוא ז"ל כ' דאפי' שעפ"י הרופאים נתקנה תעפי"כ גס אינו כ' שאין לנו להשתמש אם לא היעיל עלי' גס הדעת והנסיון ול"ל לריך לכך דהא רס"י כ' שעפ"י שהרופאים נוסנין ברפואה זו אינו רפואה גמורה ולפי שרס"י מד' פי' עם הר"ש קשה לי' הריך יש לומר כן דהא הר"ש למשוש ברפואה זו הוא רפואה סגוליות ורפואות הרופאים אינו כן ולכך כ' אפי' רפואה שנתקנה עפ"י רופאי' נמי אינו רפואה ברור אם לא שהדעת והנסיון מעיד ולמ"ש אני אינו כן בכל שנתקנה מרופאים אמרי' מסתמא נתקנה מה שהוליאו מן הדעת ואפי' הרופא מסופק שרי לי' לרפואות כמ"ש הפ"י הל"ל ומה כ' רס"י שעפ"י בוהנים הרופאים ברפואה לאו אסם התקינו רפואה זו אלא כמ"ש בשם תוס' יה"כ דגם הרופאים נוהגים ברפואות סגוליות שרי' כך מזמן שרפואה זו אי' מרפא לחולה ואין אנו יודעים טעם מהטבע שמרפא זו ואימא פי' תוס' יה"כ מדאי שהוא סברת כן הרופאים שמתקנים רפואה ומוליאין בחכמתו ולדיעת עם, נפשות להקל ושלא לחפוש פלונתא בין הת"ק לר' מתיא בין אנשי לדעתי' שם דר' מתיא בן אנשי מתיר אפי' אינו רפואה גמורה. אלא ע"ז כ' שם בשם מבן המחבר דר' מתיא ס"ל דהוה רפואה גמורה כמו שפרש"י ז"ל בשבת ולדידי י"ל בשא פליג ר' מתיא דאינו אז הרופאים תקנוהו מ"ב הוא רפואה גמורה הוא שהוליאו מן הדעת:

וראי' שם שהקשה בשם בן מיים על הרמב"ם ואמר שלא התירו בפ"ו דשבת לעשות בקמיע מומחה ואין זו אלא רפואה דרך סגולה ואני ממיתי לעיל דאדרבה דשם רחי' לדיוק דהכי הוא בפי' הר"מ מדלא שרי התם בקמיע שאינו מומחה אפי' במקום סכנה הא ס"ק להקל ח"ו כיון דקמיע הוא רק רפואה סגוליות מה שאינו המליאו מהטבע מן הדעת הלכך אסור וי"ל אין ס"ל בחלר הכבד אי איתמי ג"פ ועשה רפואה ברורה ומותר וי"ל הא דלא תנן במשנה הכי כמו דתנן בקמיע י"ל דתנא סמך אמשנה דשבת שאין יולאין בקמיע שאינו מומחה ותני בברייתא אפי' בי"ב סכנה אסור אלא כאיתמי ג"פ וה"ט משום דהוה רפואה סגוליות כן ס"ל בחלר הכבד סתמא דיוקא הכי ותמהתי על הרמב"ם שלא הביא בחבורו דין זה דמי שאכלו כלב שוטה דמחכיין לו חלר הכבד ולא מלאתי מי שמרגיש על הר"מ בהשמטה זו ולכאו"ל י"ל דסמך אמ"ש בפ"ט בהי"ג כ' דיוצא ובאן השועל ובמסמר הלוב וכבל דבר שאולין בחותו משום רפואה שהוא שיאמרו הרופאים שהוא מועיל וכו' י"ד כ' דיולאין בקמיע מומחה ג"פ ס"כ כאן השועל ובמסמר הלוב אע"ג שהוא סגולה מותר דרפואה זו שידעו ברורה ובשאר רפואות מותר מה שרופאים אומרים שהוא מועיל ר"ל שידעו מן הדעת שדבר זה מועיל וקמיע הוה רפואה סגוליות לריכי להיות איתמי ג"פ ס"כ ס"ה בשאר חיסורין דיש כאי:

(ד) **ובעל** שם לדקה תי' התם בקמיע שאני לפי שהיולאה בשבת בקמיע אין בה איסור תורה שהבשיט הוא לו (וכ"כ הר"מ בפ"ט) ולפיכך התירו ג"כ שמרפאות בסגוליות (ואלא ס"כ דקאמר דלמא החמירו במקום סכנה אלא איתמי קמיע כיון דהוה רק מדרבנן)

אלא ר"ל דשם עשאוהו כדבר תורה דפרמ"ג ממג"א סי' ש"ח ס"ק ט"ז הק' דלמא פשקו בהיבעיא דרב פפא דף פ"ח תלתא קמיע לחד נברא מאי לאומרא מסתמא דיש בו איסור תורה (ר"ל למאן דפשק בעיא דלא איפשט' הוא ובדרבנן לקולא) ותי' דח"ם למג"א סי' ש"ח סעי' כ"ז דשם ודאי איט מרפא עפ"י דעת שלא מיד מטולת ול' דרוזה ליצב כו' הס"ר ותו"ם שהביא הפרמ"ג שם בסוס"ק שהקשו ממג"א סי' ש"ח הל"ל מרמב"ם בפי"ט בהיט מוסתה אלא מדרבנן לכך כ' הפרמ"ג דמג"א כ"ל שם בודאי איט מרפא הוא ד"ת. ברי דעשאו כדבר תורה. וזה מיושב לי לבאורה קשה דלמה לריך לאיתחזק בקמיע בג' זימני הא קי"ל כרבי בתרי זימני הוה מזקה אע"ג דיש דבריס דקי"ל כרבב"ג דדוקא בתלתי זימני הוה חזקה וכפ"ע בסי' פ"ד פ' אפי' בחיסור דאו' נמי לא הוה חזקה אלא בתלת זימנא אבל בחיסור דרבנן למה לא סגי בתרי זימנא כרבי ועי' בב"ח שם ס"ז בב"ח ס"ל בבדיקות ירקות כרבי בג' זימני הוה חזקה להחמיר ח"כ בדרבנן י"ל לקולא אבל להב"ל י"ל דעשאוהו | כאב תורה מפני בשודאי איט מתרפאות אינ הטבע כ:

אמנם לריאת רחי' שמסיק בשמם לדקה בשולא כמ"ם ב"כ לרמ"א סי' קכ"ה בהג"ה שלריך להיות הרפואה ידועה או עפ"י מומחה שלא כ' עפ"י רופא אלא להורותינו שזה הרופא שאומר שזו רפואה טובה לריך שיהי' מומחי לאותו חולי ולאותה רפואה כדאמרי' בשבת לעיל קמיע ע"כ הרי דמדמה שאר חיסורין דשם אתמי בג"פ מותר אלא דהוה ז"ל ס"ל דאפי' ברפואה שעושה רופא לריך להיות אתמחק הרופא לאותו חולי ולאותו רפואה ואינו כן אלא כמ"ל והוכחתי דרפואה שעשית עפ"י רופא אי"ל להיות מומחה והרמ"א הם דברי תמו מהר"ם הל"ל ולא נעשה הרפואה עפ"י רופא רק עפ"י הדיוט וממילא אינו הרפואה עפ"י דעת אלא עפ"י סגולה וכך משמע שם דרפואה לריך להיות מומחה ואח"כ דאיתי בתשובה שמשיב השמש לדקה להשואל כמ"ש אני אפי' רס"י וה"מ אלא ואם נעשה הרפואה עפ"י רופא אי"ל לאיתחזק הרפואה:

אמנם לדעת תמו' מהר"מ שהביא הגמנ"י בפי"ד שכ' וז"ל כ' התיר לנקפה מאכל שים בו ארץ ממת אם הרפואה ידועה וכו' והמחות רפואה שמת אי"ל הממחה ג"כ כמו קמיע שאין בקמיע אלא מכח מזל שלהם וכיולא בהם יפה כחם ומ"ת וכו' ואם אין הרפואה מוממה אין בידי להתיר יותר מקמיע שאין מומחה ואולה בית"כ שאנו מחמירין קלת להלריך בקיאים בכ"ם עכ"ל. יש לדייק מדבריו דרפואות סגוליות לריך הממחה ג"פ בקמיע כמ"ם אלא ברפואה טבעיות לריכה להיות ג"כ איתמי אלא דמסופק בזה אם לריכה להיות איתמי בקמיע וכ' דהר"ם הי' מתמה מפרש אלר הכבד כפי' רס"י (כמ"ש ב"י סי' כ"ד מתמה הפי' כפרש"י) וס"ל פרש"י דרפואת אלר כבד לאו סגוליות היא אלא טבעיות ואפי"ה אלא איתמי כלל אסור אפי' במקום סכנה וזה דלא כמ"ל לדעת הר"מ כל סגולה טבעיות אי"ל איתמי כלל דס' נפשות להקל. דאל"כ אלא פי' המשנה כך מהר"מ מל"ל הא דגם מה שהוא רפואה דרך טבעיות לאסורה בלא איתמי כלל בפפק נפשות. ומני' לפי"ז להרמב"ם שפי' המשנה דאלר הכבד ברפואה סגוליות הוא לאסור משום שאיט לפי הטבע אבל אם הוא רפואה עפ"י הטבע ודעת מהכ"ת ומ"ל דלריך איתמי כלל אע"ג דהר"ם כ' אין עוברים על המנות אלא בדברים המתרפאים בטבע והוא דבר שאיני מוליאו מהדעת והנסיון ע"כ ל"ש משמע דאפי' ברפואות הרופאים בטבע לריך ג"כ נסיון יש לדמות בהל"ל מהכ"ת כם' נפשות אלא יכול הרופא לרפות אם דעתו טוב לזה ולא הי' לו נסיון אלא הר"מ דלא כלתוני דרפואת אשם עפ"י טבע הם אתתיים דע"ז מעיד הדעת והנסיון אבל לא לריך הרפואה בטבע בדעת הרופא:

ואלא הי"ל ולפרש נם דברי מהר"מ דהגמנ"י הכי דמ"ם דאי"ל מומחה כל כך כמו קמיע דאינו בקמיע לריך חזקה בתלת זימני אבל רפואה שאיט סגולה אבי בנסיון אד זימנא ועכ"פ נסיון בעינן אלא הר"ל שאם הארן מרפא ממה שהוליאו הדעת להיותו מ"ם אתלה אם הרפואה ידועה ל"ל שהוא רפואה מן הדעת אמרפא מחמת חוזק טעמו של ארן אבי בזה להיות מומחה ואי"ל עוד נסיון בלל כמ"ם להר"ם משא"כ בקמיע דלרי' נסיון וממילא לא סגי אלא בתלתא זימנא וז"ם בסוף אבל אם אין הרפואה מומחה אין בידי להתיר ס"ל שאין להרפואה טעם דלמה מתרפא ס"ז אינו מומחה אלא סגוליות אין בידו להתיר ולאלך דדוקא בקמיעי לריך ג' זימנא משום דקמיע רק תולין בחולי משו"ה לריך איתמי אבל בדבר אחי' ואכילה לא לריך ז"א הי"ל כל שאינו טעם ידועה לרפואה הוה סגוליות לריך להיות איתמי בנסיון וכו':

ומצינן להוציא עוד קולא יותר מפנמ"י ומתשו' הר"מ שמשמע שם דלא מיירי ברופא מומחה שכ' שאם שעשה כן ישמעלו ואפי"ה עלי' שם נותן טעם לרפואתו דמרפא מחמת חוזק הארן ממוזק טובתו דנ"כ שרי שמכיון ואי"ל מומחה וכן בדין דאפי' נגי שבת חמור אי"ל מומחה כמ"ש בפ"ש ס"ח סי' שכ"ח סעי' י' דכל בני אדם מסוגים מומחין שאיזה חולה הוה שכנה אע"ג דשם אי' בשאם גוי לא מחזקינן אותם בקיאים ועוד הא התם מיירי שבקיאים בשכנה אבל לא ברפואה י"ל דשכי דאיכא שכנה ודאי דאיכא חזקת היתר אין לאסור מספק אפי' גוי בחומר רפואה מן הדעת אע"ג שהוא מעשה בני אדם שאומרים שהוא מסוכן וגוי אינו נאמן במקום חזקת

לישור מש"כ בוודאי מסוכן לחיכה מזקת היתר לן להוציא מספק לחסור ברפואת הגוי לעפ"י שאינו בקי :

וראי' מ"כ בשמם נדקה מבן המחבר שהביא בשם תשו' רשב"ם ורדב"ז שמולקים להגמ"י דהם התירו בס' נדרפואה אם הוא מרפא או לא ע"כ תומר מכי דמ"כ בכון נומר כשב"ל דגם הגמ"י מתיר בספק רפואה ומ"ם בתחלה אם הרפואה ידועה הוא פירום זה מ"ם בפוף דבריו שלא יהי' סגולות דמי לריכי להיות מחמת כמו קמיע שלא שיהי' ידועה רפואתו של הדבר ממנה כל הפוסקים כחדא דבר שהוא מתקנת הרופאים מחמת הוא רפואה מן הדעת וחכמתם דמותר ואפי' הרופא עדיין מסופק יכול לעשותו ואם אינו מתקנת הרופאים לא סמכינן אחתם שלא בידוע לנו שיבדר טעם הרפואה שלא יהי' סגולות ואז שרי ושרי ג"כ אפי' בשלא בי' נסיון תחלה כלל :

סימן תקנ"ד

א) מ"ש במרדכי השעם דשרץ שרוף מותר לרפואה משעם שלא כדרך אכילה תיפ"ל דאינו ראוי לגר ויותר דעפרא הוא ותי' ע"ז (ב) ישוב אמאי אדם בריא יזהר בשרץ שרוף שהקשה ע"ז המג"י (ג) תי' על קו' שעה"מ על דברי המרדכי הנ"ל (ד) הצל"ח כ' דבר שהוא נשתנה ונהנה כפי שהוא עתה עומד הוה ההנאה כדרך הנאתו אלא שכ' מרש"י לא משמע הכי וישבתי שאין סתירה מרש"י (ה) לצל"ח א"ש הר"מ דס"ל נוטל"פ אסור משום דהוה שלא כדרך אכילה (ו) תי' אקו' ח"ד אכרתי סי' פ"ז שכ' לר"מ בב"ח כיון שלא כדרך הנאתן אסור נטל"פ נמי אסור (ז) אמנם מ"ש הצל"ח יסוד דבריו עפ"י קושיתו מסוגיא לדעת הר"מ קו' הצל"ח ישבתי על ב' אופנים אמנם מ"ש הצל"ח דינו לענין איסור הנאה בגון שעירב דבר מר הוה האכילה שלא כדרך וההנאה לפי עכשיו דרך ההנאה קשה כיון דפקע איסור אכילה פקע נמי איסור הנאה אמנם בחמץ באינו ראוי לאכילה י"ל בצל"ח דאסור בהנאה בחמץ לא תליא הנאה באכילה במ"ש בסי' תס"ו סקב"א (ח) לעשות רטי' מחמץ דמתיר הר"מ בפ"ה מה' יסה"ת וכ' בב"מ דלא מתיר אלא בחמץ שאין ישראל עובר בגון חמץ של נכרי ואין רוצה לזכות בו וכ"כ במג"א סי' תס"ו ופר"ח אופר שם אפי' בבה"ג והבאתי מתוס' דלא ס"ל הכי וכ"מ פשטות הר"מ ולא כב"מ וראיות פר"ח דרוצה לאסור כתבתי דאינו ראיות וצ"ע :

בש"ע סעי' י"ז שרץ שרוף מותר לאכלו משום רפואה כמרדכי בפ' כ"ם כ' רמב"י כל איסורין שבתורה שרי לאכלן שלא כדרך אכילתן לו ליהנות מהם שלא כדרך הנאתן וכל שכן מאפרן ומשחה בה לידי מהו לשרוף שרץ ולעשות העפר לרפואה והשבתי דמותר לכל הטעמים לאפרן מותר לך בכלאי כרם ובב"ח פליגי אבי' חמר שלוקין עליהן שלא כדרך הנאתן וכוותי' קיי"ל ושאר איסורין מותרין אפי' באכילה דשכי חמר ר' יוחנן שאם היית אלב שור הנסקל ע"ג מכתו שפטור מכ"ם אוכל אלב מי שהוא פטור והא דנקיט פטור לאו דוקא אלא פטור ומותר מיהו אדם בריה מזהר בדבר עכ"ל ונקטה לי הא שרץ אינו איסור הנאה רק איסור אכילה וכיון שאפרוף אינו ראוי לגר ואפשר אפי' ר"מ דפליג ובעי דוקא שרוף מעיקרא אבל היכי דשרוף והוה עפרא ואפשר לומר כיון דאיהו אכלי' אחשבי' כמ"ש הרמ"ם בפ' כל שעה גבי מרכו לפני זמנו דאסור באכילה כיון דאיהו אכלי' אחשבי' קמ"ל דהוה שלא כדרך אכילה כמו בחבל אלב מי דמותר ולא אמרי אחשבי' אמנם על הרמ"ם הנ"ל נקשה הב"ח הפשטא שלא יאכל ואבל עפר פטור ולא אמרינן אחשבי' לאכילה ועוד נקשה לי מנאלה שאינו ראוי לגר לא קרוי נבלה ומותר באכילה ולא אמרינן אחשבי' ובאיכורי יד יוסף מ"ח סי' תמ"ז בדבה"ז סק"ם כתבתי ביסוד קו' הב"ח דגם הרמ"ם לא אמר אחשבי' בשרוף אפשי אלא בחמץ משום בחמץ חייב בדיוקו לאכילת כלב ס"ל לרמ"ם אלא גרע אחשבי' דידי' מאכילת כלב משא"כ בכל איסורין בנפשל מאכילת אדם אינו קרוי אוכל לא אפשי אחשבי' דידי' להיות אכילת אדם דבטלי' דעתי' אגל כל אדם ויש לומר דבב"י סי' ק"ד הביא פוסקים דס"ל תולעים ושרצים המאוסים בטל"פ מותר כיון דמאים הוא בשרוף אפשרקא וא"כ לפוסקים דאסרו בטעמן ס"ל כיון דתורה אסרי בעיניהו אע"ג דמאיסי חוסרין גם בטעמן וכ"כ דעת הרמב"ם בפ"ך מהי' מ"ק ל' ס"ב ס"ח דאפי' אחשבי' כמ"ש הרמ"ם בחמץ לרמ"ם :

ובשנ"א סי' ע"ם סב' חוכלין ומשקין שאינם ראוים לאכול אסור לאכלן לרפואה ביוה"כ לחולה שאי"צ אכילה כיון דאכלן אחשבינהו כמ"ש הרמ"ם בפ' כ"ם לגבי חמץ מרכו קודם זמנו ומשמע התם דוקא ביה"כ דאסור שאינו ראוי לגר"ב אבל הם"ח דשרי אבל אסור מאיסור הנאה של תורה שלא כדרך הנאתן דמותר להתרפאות בהן בחולה שאי"צ אכילה כדאי' בפ' כ"ם לגבי כיבוי דשרי' כגהורקי דשרלה אבל הר"ן כ' שם לענין אכילה בחיסור דרבנן אסור אפי' לרפואת בחולי שאב"ם ואי"צ בחולים שאינם ראוים אפי' באכילה שרי כיון דלאו אוכל הוא מותר בחולי שאב"ם להכי מהי אחשבי' שיהי' חובל וה"ד ביה"כ כיון שאסור לבריה חוכלין שאינם ראוי' ודומה לחמץ דלא שרי אלא בנפשל לכלב מהני אחשבי' דידי' ס"ה ביה"כ דכ' חמיר יה"כ מאחר איסור תורה דמרפאין אבל במקום שבנה אבל כדרך הנאתן אבל ביה"כ דאסור תורה היינו רחוי מהני בי' אחשבי' שיהי' מציב כאוכל ואותה ואסור ואבל במקום שבנה אבל אחר איסורין שיהיו רחוי מותר לאוכלו נ"כ אבל במקום שבנה וכמש"ם כיון דהיו רחוי לגר הוה מב"ם בשאת לגמרי עפר וה"כ הא דלא כ' הרמב"י קושטא דמשו"ה שרי כמו שהקשיתי ואין כידי לתרן :

ב) **ולפי"ז** מ"ם המרדכי מיהו אדם שהוא בריה יזהר בדבר וכ' במ"י בכלל מ"ו ס"ק מ"ם משום דהוה כמבטל איסור לכתחלה והוכח בפרמ"ג בש"ז דאין ל"ע דאין כאן מבטל ס"ז דומה למלבן כלי שאין כאן מבטל אלא מכלה מע"ג דאין ליזון מאוכלין להכשיר האוכל הבלוע מאיסור אבל בנאכרף לעפר מהני מי' פרמ"ג במ"ז בשי' ס"ע סקכ"ח אלא כ"ל דטעמי' דאסור לבריה כיון דסקלים מאוסי ואינו רחוי לאכילה ואפי"ה אסרי' תורה. ואלא דאפי' מטעם אלא תמיר מאחר איסורין דמותר אלא כדרך אכילתו דהא אכילה כתיבי בהו עכ"פ מהני בהו אחשבי' ח"ם בכולל אסור אפי' שהוא אלא כדרך אכילה ואלא ממעט אכילה אלא היכי דליכא למימר דאינו אחשבי' לאכילה כגון שאכלו לרפואה אחי"כ שבנה לאו משום דאחשבי' לאכילה הוא אוכל הלכך לרפואה מותר אבל לבריה יזהר רחי"ל כיון שאכלו אחשבי' ובסלים דבלוע"ה לאו אוכל הוא ואסרי' תורה י"ל ה"פ עפרא דידי' נמי אסור וכמ"י סס הקשה על הסמ"ע כאן שהוא בב"י בשם ח"ת דאתיר ערף שרוף לרפואה דמשמע הא לבריה אסור והקשה דמרדכי לא כ' דאדם בריה אלא לכתחלה אבל בדיעב בשכבר שרוף אפי' לבריה שרי ולמה שכתבתי ודאי קשה דהא הח"ת הובא בב"י סי' ק"ד כ' בשם ח"ת בשלים אע"ג דאסרי תורה אע"ג דמאיסי לבריה אסור הא"ה דבדיעב אינו אסור אלא משום בל תשחית ומ"מ לבריה אסור לעשות רטי' מחמץ דמתיר הר"מ בפ"ה מה' יסה"ת וכ' בב"מ דלא מתיר אלא בחמץ שאין ישראל עובר בגון חמץ של נכרי ואין רוצה לזכות בו וכ"כ במג"א סי' תס"ו ופר"ח אופר שם אפי' בבה"ג והבאתי מתוס' דלא ס"ל הכי וכ"מ פשטות הר"מ ולא כב"מ וראיות פר"ח דרוצה לאסור כתבתי דאינו ראיות וצ"ע :

בש"ע סעי' י"ז שרץ שרוף מותר לאכלו משום רפואה כמרדכי בפ' כ"ם כ' רמב"י כל איסורין שבתורה שרי לאכלן שלא כדרך אכילתן לו ליהנות מהם שלא כדרך הנאתן וכל שכן מאפרן ומשחה בה לידי מהו לשרוף שרץ ולעשות העפר לרפואה והשבתי דמותר לכל הטעמים לאפרן מותר לך בכלאי כרם ובב"ח פליגי אבי' חמר שלוקין עליהן שלא כדרך הנאתן וכוותי' קיי"ל ושאר איסורין מותרין אפי' באכילה דשכי חמר ר' יוחנן שאם היית אלב שור הנסקל ע"ג מכתו שפטור מכ"ם אוכל אלב מי שהוא פטור והא דנקיט פטור לאו דוקא אלא פטור ומותר מיהו אדם בריה מזהר בדבר עכ"ל ונקטה לי הא שרץ אינו איסור הנאה רק איסור אכילה וכיון שאפרוף אינו ראוי לגר ואפשר אפי' ר"מ דפליג ובעי דוקא שרוף מעיקרא אבל היכי דשרוף והוה עפרא ואפשר לומר כיון דאיהו אכלי' אחשבי' כמ"ש הרמ"ם בפ' כל שעה גבי מרכו לפני זמנו דאסור באכילה כיון דאיהו אכלי' אחשבי' קמ"ל דהוה שלא כדרך אכילה כמו בחבל אלב מי דמותר ולא אמרי אחשבי' אמנם על הרמ"ם הנ"ל נקשה הב"ח הפשטא שלא יאכל ואבל עפר פטור ולא אמרינן אחשבי' לאכילה ועוד נקשה לי מנאלה שאינו ראוי לגר לא קרוי נבלה ומותר באכילה ולא אמרינן אחשבי' ובאיכורי יד יוסף מ"ח סי' תמ"ז בדבה"ז סק"ם כתבתי ביסוד קו' הב"ח דגם הרמ"ם לא אמר אחשבי' בשרוף אפשי אלא בחמץ משום בחמץ חייב בדיוקו לאכילת כלב ס"ל לרמ"ם אלא גרע אחשבי' דידי' מאכילת כלב משא"כ בכל איסורין בנפשל מאכילת אדם אינו קרוי אוכל לא אפשי אחשבי' דידי' להיות אכילת אדם דבטלי' דעתי' אגל כל אדם ויש לומר דבב"י סי' ק"ד הביא פוסקים דס"ל תולעים ושרצים המאוסים בטל"פ מותר כיון דמאים הוא בשרוף אפשרקא וא"כ לפוסקים דאסרו בטעמן ס"ל כיון דתורה אסרי בעיניהו אע"ג דמאיסי חוסרין גם בטעמן וכ"כ דעת הרמב"י בפ"ך מהי' מ"ק ל' ס"ב ס"ח דאפי' אחשבי' כמ"ש הרמ"ם בחמץ לרמ"ם :

ובשנ"א סי' ע"ם סב' חוכלין ומשקין שאינם ראוים לאכול אסור לאכלן לרפואה ביוה"כ לחולה שאי"צ אכילה כיון דאכלן אחשבינהו כמ"ש הרמ"ם בפ' כ"ם לגבי חמץ מרכו קודם זמנו ומשמע התם דוקא ביה"כ דאסור שאינו ראוי לגר"ב אבל הם"ח דשרי אבל אסור מאיסור הנאה של תורה שלא כדרך הנאתן דמותר להתרפאות בהן בחולה שאי"צ אכילה כדאי' בפ' כ"ם לגבי כיבוי דשרי' כגהורקי דשרלה אבל הר"ן כ' שם לענין אכילה בחיסור דרבנן אסור לרפואת בחולי שאב"ם ואי"צ בחולים שאינם ראוים אפי' באכילה שרי כיון דלאו אוכל הוא מותר בחולי שאב"ם להכי מהי אחשבי' שיהי' חובל וה"ד ביה"כ כיון שאסור לבריה חוכלין שאינם ראוי' ודומה לחמץ דלא שרי אלא בנפשל לכלב מהני אחשבי' דידי' ס"ה ביה"כ דכ' חמיר יה"כ מאחר איסור תורה דמרפאין אבל במקום שבנה אבל כדרך הנאתן אבל ביה"כ דאסור תורה היינו רחוי מהני בי' אחשבי' שיהי' מציב כאוכל ואותה ואסור ואבל במקום שבנה אבל אחר איסורין שיהיו רחוי מותר לאוכלו נ"כ אבל במקום שבנה וכמש"ם כיון דהיו רחוי לגר הוה מב"ם בשאת לגמרי עפר וה"כ הא דלא כ' הרמב"י קושטא דמשו"ה שרי כמו שהקשיתי ואין כידי לתרן :

ב) **ולפי"ז** מ"ם המרדכי מיהו אדם שהוא בריה יזהר בדבר וכ' במ"י בכלל מ"ו ס"ק מ"ם משום דהוה כמבטל איסור לכתחלה והוכח בפרמ"ג בש"ז דאין ל"ע דאין כאן מבטל ס"ז דומה למלבן כלי שאין כאן מבטל אלא מכלה מע"ג דאין ליזון מאוכלין להכשיר האוכל הבלוע מאיסור אבל בנאכרף לעפר מהני מי' פרמ"ג במ"ז בשי' ס"ע סקכ"ח אלא כ"ל דטעמי' דאסור לבריה כיון דסקלים מאוסי ואינו רחוי לאכילה ואפי"ה אסרי' תורה. ואלא דאפי' מטעם אלא תמיר מאחר איסורין דמותר אלא כדרך אכילתו דהא אכילה כתיבי בהו עכ"פ מהני בהו אחשבי' ח"ם בכולל אסור אפי' שהוא אלא כדרך אכילה ואלא ממעט אכילה אלא היכי דליכא למימר דאינו אחשבי' לאכילה הוא אוכל הלכך לרפואה מותר אבל לבריה יזהר רחי"ל כיון שאכלו אחשבי' ובסלים דבלוע"ה לאו אוכל הוא ואסרי' תורה י"ל ה"פ עפרא דידי' נמי אסור וכמ"י סס הקשה על הסמ"ע כאן שהוא בב"י בשם ח"ת דאתיר ערף שרוף לרפואה דמשמע הא לבריה אסור והקשה דמרדכי לא כ' דאדם בריה אלא לכתחלה אבל בדיעב בשכבר שרוף אפי' לבריה שרי ולמה שכתבתי ודאי קשה דהא הח"ת הובא בב"י סי' ק"ד כ' בשם ח"ת בשלים אע"ג דאסרי תורה אע"ג דמאיסי לבריה אסור הא"ה דבדיעב אינו אסור אלא משום בל תשחית ומ"מ לבריה אסור לעשות רטי' מחמץ דמתיר הר"מ בפ"ה מה' יסה"ת וכ' בב"מ דלא מתיר אלא בחמץ שאין ישראל עובר בגון חמץ של נכרי ואין רוצה לזכות בו וכ"כ במג"א סי' תס"ו ופר"ח אופר שם אפי' בבה"ג והבאתי מתוס' דלא ס"ל הכי וכ"מ פשטות הר"מ ולא כב"מ וראיות פר"ח דרוצה לאסור כתבתי דאינו ראיות וצ"ע :

בי בילדותו (כקס"ת מה"ן ימק"כ"י) שכוונת הגל"ח מדכ' רש"י לתכי מי הוה מקיש פירה כגון שכישל חנוונים הוה שפיר שלא כדרך הנתתן ונגל"ח ניתא כן כיון דעכשיו מכושלין מ"כ לפי פתה מוכלן כדרך הנתתן חלה נגל"ח ה"ל לרש"י למנקט פירות שרמוין לתכול יותר כשהן מכושלין והוה תוכל תומן מי הרי כשהם עכשיו הוה תוכל שלא כדרך תכילתן שעומדין לתוכלן עכשיו. וכן ממה שפי' רש"י ד"ה אין קופצין גבי מקצין קמי כמה תרומות וקתמ' דתין כל מי פירות קרויין מקצין חלה אלו כלבד ע"כ ורש"י פי' כן לר' זירא ונגל"ח מ"ל רש"י לפרש הכי דהא תפי' מי"ם מקצין. הכא מ"מ פעור לר' זירא כיון שהיו תוכלן כפי מה שהם עומדין בשעה ולא למקצה. ונ"ל לקיים מדברי רש"י- כעירוב דבר מר בדבר מתכל שכ' שם הגל"ח דף כ"ד ע"ב לשברתו כה"ג הוה מכילה שלא כדרך כיון שהיו רתוי והיו עומד לתכילה רק ההשה וכשהשה הוה למה שעומד עכשיו דרך השתה וי"ל דוקא התם דדרך-השתתו רתשוה דהיינו תכילה ליכא והוה כבדי תדשה הוה שפיר עכשיו ההשה דרך השתה למה שהוה תדשה עכשיו תכל כפי מה שהוה עכשיו עדיין עומד ליהנות ממנו בתכילה כמו שפי' מתחלה כגון חנוונים מכושלין כה"ג תכילת התנוונים מקרי שלא כדרך תכילתן כיון דפדיין מתכל הוה ותוכל תותו צריך להמות בתכילה כדרך השתתן:

אמנם יש לפתור שברת הגל"ח מפרש"י משם דף כ"ה ע"ב דרבינת הוה שייף לברתי' דנהורקי דעלמה משום דלא עביד כדרך השתתן ופרש"י דרך השתתו לתתר שיתכשלו ויוציא שמן בבית הבד. ע"כ ולפעת הגל"ח מה בכך שנהורקי הי' בוסר הוה שלא כדרך השתה הא נגל"ח כפי שהן עתה הרי הוה נהנה כדרך השתתו עכשיו ופי"ה מקרי שלא כדרך השתה משום שלא הי' נהנה כמה שהי' עומד מתחלה ומתחלה הי' עומד שיתכשלו הפירות ונהנה משמן תזר הפישול ממנה לפי הדין ליכא סתירי לדברי הגל"ח מהתם דר"ן כ' דהתם ברבינת משו"ה הוה שלא כדרך השתה משום שהי' סך עם השומן והשמרים כיתר מ"כ הרי גם לפי מה שהוה עתה הרי הוה נהנה שלא כדרך השתה ומשמע מר"ן דכוונת רש"י נמי הכי הוה שהם הר"ן חולק על רש"י הכיא תחלה פרש"י ותה"כ חולק והתם שהם הר"ן יוצא בבית הבד הוה מעורב עם השמרים יתר:

כוסך כיון שהין יוצא בבית הבד הוה מעורב עם השמרים יתר:

(ה) **ואתי** לי שפיר דקשה לכתו לרמב"ם דס"ל בפי"ד מה' מ"ש דתיו רתוי למתכל תדם מותר משום דהוה שלא כדרך תכילתו הת ר"ם יליף מקרא תיו רתוי לגר תיו קרוי נבלה תי"ל נבלה תכילה כתיבה בי' וה"כ שלא כדרך תכילה מותר וכמ"ש הר"מ ושי' בתמרי בינה לתמונ"ג ז"ל בפי"ב כל שעשה ונהנ"ל ה"ש דמי נתו קרת ה"ת דתוכל סרוח שהיו רתוי למתכל תדם מייב דלפי שהוא עכשיו הרי נהנה כדרך השתתו קמ"ל קרא דהיו רתוי לגר פטור משום כיון דגם עכשיו הוא נהנה כתכילה כמו שפי' נהנה קודם סרוח מקרי תוכל שלא כדרך תכילה ולא מכני שיהי' מקרי כדרך השתה למה שהוא עכשיו שלא תם עכשיו כבדי תדשה שהין רתוי ליהנות כתכילה כמו שפי' מעיקרא ותלא הכר"ו בפי' פ"ז וחס"ו פי' ל"ת יש להם דרך תחר כרמב"ם לרמב"ם תין ה"ל שמעינן נוטל"פ משום דהוה שלא כדרך השתתן תלא לר"ש דס"ל כ"ש למלקות גם שלא כדרך השתתן תסור כמ"ש המרם"ח שכוונת דף כ"ג ע"ב ומ"כ ה"ת דנוטל"פ תסור תיטרך לר"ש קרא דהיו רתוי לגר מותר וכ' כפלתי שם דמ"כ לרמב"ם בבב"ח דלוקין תפי' שלא כדרך תכילה נוטל"פ תסור וכמ"ד בפי' ק"ג ס"ק ו' הקשה על הפלתי דמ"כ גם בכה"כ לוקין שלא כדה"ג נוטל"פ תסור וז"ח דלדידי' פי' בע"ז דף ס"ח דנוטל"פ בכ"כ ר"ש מתיר ולא ק"מ דר"ש לא תלי' נוטל"פ בשלא כדרך השתתו תלא מקרא יליף לנוטל"פ מותר מ"כ גם בכה"כ נמי מותר. ובשעה"מ בפ"ה מה' יסה"ת הקשה דמתום' פסחים ד"ה היכל דמשמע מי תשרה לתו נגל לעשות הוה מותר בע"ז שלא כדרך השתה והקשה מע"ז דד מ"ד כ' יוסי ס"ל ע"ז שוחק וזורה לרוח תמרו לו תף היא נעשת זבל ומביא כ' יוסי רתי' מקרא ותשרוף תותו בתש וגו' ומה רתי' דמה שנעשה זבל תחרי השמיקה הוה שלא כדרך השתתו ושרי בע"ז תמנם תפי' נגל"ח מ"ש דלתמר שנתרך עד שנעשה עפר תיו רתוי עכשיו רק לזבל מ"כ הוה שם דלך השתתו:

(ו) **ואמנם** מ"ש הגל"ח יסוד סברתו דף כ"ג מכח קושית ל"ל ליתב קו' הגל"ח בתופיים תחרים והוא דבדף כ"ג יליף רב פפת תיסור השתה בתמן דכתיב תשר יגע בכל טמא לו יתכל בתש ישרף מה ת"ל לו יתכל לגופי' לו מילתך דילפינן ממשער הקל בקו"ח וכ"ת תין מזטירין מן הדין הת ליכא הקישא וכו' והקשה הגל"ח דהת הסוגי' קאי שם לעניין השה מ"כ לרמב"ם מה צריך לומר דתין מזטירין מן הדין תיפ"ל לרמב"ם תין לוקין על ההשה ומכח קו' זו מחדש הגל"ח סברתו הל"ל והוא דהת ה"ק כ' בפ"ה ממ"ם דלכך תין לוקין משום דכל השה בדבר מכילה הוה שלא כדרך השתתו דרך השתתו הוא תכילה ונזה כ' הגל"ח תבל בשפתם דהיינו רתוי למכילה כגון שעירוב בו דבר מר ותין עומד השתת רק להשה הוה ההשה דרך השתתו ונוקה הכא קו' הגל"ח על ההשה יש ליתב למ"ש במשל"מ בפ"ה מה' יסה"ת טעם תחר לר"מ דתין לוקין על ההשה דוקא היכי דלא כתיב בפירוש על ההשה מודה הר"מ דלוקה תלא דמשל"מ הקשה ע"ז תמתי ס"ל לרמב"ם גם בב"ח תין לוקין על ההשה הת בבב"ח תיכת ג' קרתי לא תבשל ותתו חד לא תבשל לתיסור השה לא קשה עה וכמ"ש בגל"ח שם דף כ"ג דבלשון בישול לא משמע כלל תיסור השה רק תיתובי דלא תבשל ומיתורת תין לוקין ופר"ח ת"ח תמ"ג לוקין בב"ח ת"כ ת"ש תי הוה מזטירין מן הדין הוה כתתו כתיב קרת כפי' ותפי' קו"ח תיכת

ונריך הם"ס לדחות דתין מזטירין מן הדין ופרש"י משום דקו"ח תדם דן מעלמו ת"כ קו"ח נתו כמפורש בקרת ותין לוקין על ההשה הלכך תילפינן לא יתכל קרת כפי':

ולעיל סי' תע"ו יפתי בתריכות דעת התשב"ן ושכן דעת הרמב"ם דתיסור ההשה בתמרין תיתו מן התורה רק מדרבנן תיתו מיתויר וה"ר לרמב"ם לפיעתי' דס"ל מדפרש לך הכ' בנבלה לא מוכח דר"מ ס"ל בנבלה כר' יוסי דלרבים בכתבן לגר בתיתה ולנכרי במכירה ומתותו תתה מפלין תתו לוקה על ההשה ת"ל לא קשה קו' הגל"ח דלמה דרך פפת רוצה למילף מקרת דההשה תסור מה"ת מבכל קדש לא תגע הוה מודה הרמב"ם ללוקין על ההשה ת"ל שכתבתו על הגל"ח לא ק' עליו מכש"י תבל גם רתי' מרמב"ם שמי ליכא תלא תם נסמוך על ס' הגל"ח מלד הסברת לבד ל"ע ת"ל כמעורב דבר מר בדבר תכילה תם ההשה ממנו לרפותה שלא כמקום שכתה ל"ע. משום הת ההשה כדרך ההשתה ותמנם ל"ע על הגל"ח תמתי בעירב דבר מר תסור משום ההשתה דהוה כדרך ההשתתו דהא ההשתה תלית בתכילה כמ"ש הרמב"ם בנקודה נפלאה בשם כריתות ות"כ תפי' למשל"מ בפ"ה מ"ה יש"ת דשלא כהה"ל תסור מה"ת ה"ד כשלא בטל תיסור התכילה תבל כשבטל התיסור התכילה ותימו רתוי לגר בטל גם תיסור ההשתה ות"כ ועי' לקמן סי' פ"ז כתבתי תריכות דבריהם בזה בשיעת הפוסקים תי תכילה וההשתה תדוקין זה בזה והסברתי הקשה שם מטו"ע שהם תדוקים זה בזה ת"כ כמעשה דבר מר שתימו תסור בתכילה גם בהשתה שרי ת"כ תפי' כה"ג מקרי לפי עכשיו דרך ההשתה לת תסור תלא מדרבנן ותיסור דרבנן מותר לרפותה חולי שתי"כ סברה כהתי' בהג"ה לקמן סוף"י קנ"ה רק לתכלו תו לשתות תסור לרפותה לחולי שת"כ שכתה:

והצל"ח שכ"כ בדף כ"ג לדעת הרמב"ם כן שתם עירב דבר מר הוה תכילה שלא כדרך תכילה ופטור ועל ההשתה מייב דההשתה לפי עכשיו הוה דרך השתתו הת הר"מ בפ"ג דכריתות בנקודה הפלאה ס"ל דתכילה והשתה תדוקין זה בזה ע"ז תפסר לומר דהר"מ כ"כ רק בתחלת תיסורו שלא תל בבב"ח על בשר. תמת מטעם מוסיף דבב"ח תסור בהשתה כיון מצד תכילה תיתו תל והשתה בתכילה תליית תבל תם ככר תסור בתכילה ובהשתה תע"ג דתיסור תכילה פקע תיסור השתה עדיין לת פקע תבל לדיעת כ' דתיתו כן ועמשל"ק בפי' פ"ז בתריכות בזה תמנם הרמב"ם בפי' תט"ו חות כ"ת כתבתי פניש לר"מ ושתר פוסקים כתמן תכילה והשתה לת תלי' בלתו ת' ותפר תמן תסור תה תי' כפ' כתמן תיתי רתוי תסור תת"ת תפי' משל"ה שתר תיסורין:

(ח) **ודרך** תגב עמדתי על דברי רמב"ם שכ' בפ"ה מה יסה"ת הלכה ת' שכ' למותר לעשות רעי' תו מלוגמא מתמן בפסח וכ' בכ"מ שם דמיירי בתמן שלא נכרי והשתילה ליגרתל תו היתה ע"ג מכתו ותין ליגרתל תחריות כל עכ"ל מבואר הת כשעובר יגרתל כב"י וכב"י תין תילוק כין דרך השתה ושלא דרך השתה תסור לעשות השתו מלוגמא כיון לגריך לבערו וכ"כ כמ"ת פי' תפ"ו לת תלת לבו להתירו למעשה דלתעפ"י שתמן שלא נכרי הוא ותין יגרתל מכוין לזכותו והוא כדורן שהביאו הגוי ליגרתל תמן בתחרון של פפת דמותר לתתר פפת ויגרתל לת ניתא לי' לקושת כדתי' בפי' תמ"ת הת כ' בעוש"ע שם לגריך תיפ' נכר מתוך מעשיו של יגרתל שתין תפן בדורן וכתן תדרכה דתפן במלוגמא שהרי מהפך תחר הרופא שיתשה לו ע"ג המכה ומה בלע שתין מכוין לקושתו לכן כ' שם הרמ"א לת מייירי שם תלת לענין תיסור השתה תבל בתמת תסור וכ"כ בשו"ת ובספרי שם כתבתי בשעשה המלוגמא תיתו תלת מוקשה לדעת הר"מ משמע דתפי' תמן גמור מותר:

ולי"נ דיש מקום לומר הרמב"ם כפשטו' דתפי' עובר בב"י מ"מ מותר ליהנות בו שלא כדרך השתתו ורתי' לזה מתום' כפ' כל שעה דף כ"ה דפריך משה לתכי דס"ל הכל מודים בכלתי כרם ללוקין שלא כדרך השתה מתיסי בן יהודה דיליף בב"ח דתסור בהשתה מעלה וכ"כ ולתכי קשה מה לכ"כ שכן לוקין עליו שלא כדרך השתתן וכ' תוס' תימת לרשב"ם היא גופי' דיליף כמה מצינו מכלתי כרם שילקו על בב"ח שלא כדרך השתה כ"ל כ"כ נמי הי' שעת הסוסר ועשדה בו עבירה ותומר ר"י דליכא למיליף דתיכא למימר דשור הנסקל ותמן שעבר עליו בב"י יוכיח שנעשד בו עבירה ותסור בתכילה ותינו תסור שלא כדרך השתתו דתכילה כתיב בהו עכ"ל ועי' במהרש"ת דהולך תום' לומר תמן בפסח יוכיח להתירא ליכא למימר רק תמן שעובר עליו ונתעשדה בו עבירה הרי מוכח מתום' דתפי' בתמן של יגרתל מותר להיות בו שלא כדרך השתתו תע"ג שלא ביטלו ולא תמרי' כיון דעובר בב"י תין תילוק בין כדרך השתתו לשלא כדרך השתתו וגם מקרת משמע הכי מתחר דהתורה מתיר בתמן ליהנות בתמן שלא כדרך השתתו ודוחק לומר דקרת לת מתיר בתמן של יגרתל ותתיך מותר ליהנות בו הת לגריך לבערו וכ"מ מתום' קדושין דף י"ז שהקשו לשמה תינו מקודשת בתמן הת מותרת ליהנות בו שלא כדה"ג והרי היא רוצה לזכותו בו לקדש בו ת"כ היא עוברת בב"י ולגריך לבער תתיך תפשר לה ליהנות בו שלא כדה"ג ות"ת הת תנן ולא יסיק בו תנור וכרייס הרי לתסור ליהנות בו שלא כדה"ג הוא רק מדרבנן ובשעה"מ בפ"ה הקשה מהא על תום' קדושין הל"ל דס"ל דמותר ליהנות שלא כדרך השתה תפי' מדרבנן עכ"פ משום לגריך לבערו מותר ליהנות בו. ת"כ מותר לעשות רעי' דהוה חולי שתי"כ שכל' ושרי תיסור דרבנן. ות"ת הכל הקשה כיון לגריך לבערו התיך מותר ליהנות

שלח כלה"ג י"ל ג"ר דף פ"ט המשכה כדי לבערו תיכו עובר מ"כ כתיבו מבערו מפני שהוא יו"ט מ"כ ס"ל כיון שמותר שלח כדרך הפתה ומחרי ההנאה יעבירנו מיד ומשכה כדי ליהנות בו כהיתר הוא כמשכה כדי לבערו כשאר היהי לריך לבערו תו י"ל הא ממלי עובר התורה ממרה שלך מי אתה רואה וחמן כיון שאסור בהנאה תיכו שלך וקאתר הש"ם ד"ו דאכל עשתו כרשותו כדי לעבור עליו מ"כ כיון דהתורה ממרה דהנאה שלח כלה"ג מותר ממרינן להתי גוונא לא עשה אכ' כרשות' לעבור עליו ומקרי חמן שתיכו שלך :

(ט) והפר"ח מביא רתי' ממרדכי בפ' כ"ם דמתיר הר"י לתשה שבאב לה דרי' שהשים לה קמח הילוש בדבש ושמן זית דמי"ם תין מחמירין ע"כ משמע הא כחמן אסור וכ"ל דתין לומר כן לר"י הא הך תום' דף כ"ה שבאבתי דמותר חמן שלח כלה"ב שלח משם תין רתי' דשלח כלה"ב מ"מ מדרבנן אסור ואפשה"מ ס"ל לאסור אפי' לאולי שאב"ם כמ"ש בשאה"מ בשמו בפ"ם מה' יסה"ת ס"ב ממיר יותר באיסור דרבנן מבשבת דבשבת קיי"ל כמילה לגוי שבות דרבנן מותר באולי שתי"ב שבשה כדתי' בתי"ט סי' כ"ח ושבות שיעשה ישרתל בידים דעת הש"ע שם סעי' י"ז דעשה למותר אפי ישרתל וכ"כ דעת מג"א שם ובפ"ק מ"ד שם והרשב"א דאסור דרבנן בשאר איסורין באולי שתי"ב שבשה מ"כ אתן דקיי"ל לקמן סי' קי"ה דשרי איסור דרבנן באולה שתי"ב שבשה מ"מ לא קיל משבות גבי שבת ואתם קיי"ל דלא שרי שבות באולי שתי"ב שבשה אלא בשפל למשכב או שהוי כל הגוף מ"ב אתם בכאב לה דרי' לא שרי איסור דרבנן הלכך אסור אתן גמור שלח כדרך הנאתו ותת"ל לא שרי כרטי' ומלונמא אלא בשפל למשכב או שהוי בחולה כל הגוף מחמת המכה :

ומה שכ' הפר"ח מירושלמי בפ' שמונה שרלים תתי גומרתא שבשה ונותני' עלי' אתן בשפה וכל היכי דליכא שבשה אסור י"ל דשכ"מ בפי"ד דין י' מה' מת"ם כ' דב' לשומת בפסחים כ"ד פליגי לל"ק דס"ל כל תיסו' שאסורה אין לוקין אלא כדרך תילתן ס"ל אבל הנאה אסור שלח כדרך הנאתן ול"ב ס"ל אין לוקין אלא כדרך הנאתן ס"ל גם בהנאה לוקה כדרך הנאתו ות"ב אם כתלמודן יש פלוגתא אם הנאה צריך דרך הנאתו מכ"ש די"ל כן בב' תלמודין מ"ב י"ל דירושלמי ס"ל כל"ק אם בהנאה אסור מה"ת אפי' שלא כדרך הנאה הלכך שלח במקום שבשה אסור . ולפי"ז לא ק' קו' מש"ל מה בפ"ם מה' יסה"ת דין ח' ד"ה אך ראיתי דהשקאה לכ"מ בשה פליגי הב' לשומת ולמ"ש בשה פליגי לל"ק בשבשה שלא כדרך הנאתו אלא אכילה אסור ולל"ב מותר אין דרך הנאה רק האכילה :

ואיבא בירושלמי בפ' כל שעה להיפוך ר"ח בשם ר' יוחנן השושה אינפלנית משור השקאל ומחמן אינו לוקה שאין ל"ת שבו מיחוויר ומסיק שם בירושלמי ר' יוחנן ס"ל כחזקי' ובפל"י כ' דף כ"ד ד"ה בגמ' דלישנא דס"ל דאין חילוק בין דרך הנאה ללא דרך הנאה ס"ל כחזקי' ע"ש וא"כ להך לישנא א"ש דגם שלח כדה"ב אסור אבל לאידך לישנא ס"ל כר' אבוה דלא תאכל הנאה נמי משמע א"כ כמו דאימעט שלא כדרך אכי' אימעט נמי שלא כדרך הנאה בהנאה ורתי' לפי"ז א"ש קו' הק"ע שם בפ' כ"ם דלמה דמסיק ר' יוחנן ס"ל דאכילה לא משמע הנאה א"כ למה נקיט אספלנית תיפ"ל אפי' הנאה מותר ולכ"ל א"ש כיון דס"ל כת"ק ולפי"י הכ"ל לחזקי' כלישנא בהנאה אין חילוק בין כדרך הנאתן או לא כדרך הנאתם לדיוק לא מוכל ללרף ירושלמי דפ' כל שעה דאתיר אספלנית דטעמא דירושלמי שם משום דאסור הנאה לא מיחוויר :

נחזור לעלייתו דירושלמי דאוסר אספלנית לאו משום דהא לריך לבערו אלא משום דס"ל שלא כדרך הנאתן אתי"ת אסור ולכך לא שרי שלא במקום שבשה אבל אתן דקיי"ל שלכדה"ב מדרבנן · אבל אתי"ת מותר להיות שלא כדרך הנאתן אתן"ל אתי"ש משמע ברוצה ליהנות ממנו שלא כדה"ב אינו עובר ואי"ל לבערו שהוא כאבוער כעושה ממנו רעי' וכמ"ש דמוכח הכי מתוס' ואלא ע"ז קשה ממשה דף ל"ע דלא יעשום חיטים זיתן ע"ג אכתו מפני שהן מתמילות ולכ"ל קשה אם כך כיון שהנאה שלא כדה"ב אינו עובר וכמנ"ח אם וכל אחרונים פירשו משום דעובר בב"י וי"ל דשלא כדה"ב לא שרי אלא באולה שתי"ב שבשה אבל בלא אולה חולה אינה איסורי' ואפשר לרכך אתיטים בלא לעיסה א"כ אסור בלעיסה דהא אפי' באולה שב"ם דמותר לי' כל איסורין שבתורה אפי"ם בים שיתר לפניהו בלי שהנאה לא שרי לעשות באיסור ואתם היות כי אתרונים בסי' תפ"ו כ' כ"מ דמשום דעובר בב"י אסור ליהנות אתתן שלא כדה"ב ולא שבית אתום' אוכח להיפך אדם הוא ול"ע ולישב בדבר :

מדת מסימן תכנ"ד (להמה"ג מקלויזענבורג)

אחדש"ה מה שהקשה רו"מ אתום' חולין דף קט"ו ע"ב ד"ה מה לאתן וכתבו דכבת גופי' ליכא למילף דאין עושין אתן מזיהרין אתם"ד כיון דזה אמיר מזה אינו אתבשר בכפרה אתפורש בקל ק"ל אי זה פירכא אדרבה הא דאתן עושה כבת לאו משום דאמיר הוא אבב"ח אלא קל הוא אבב"ח אאמיר דלא די לו בעושה כבת ואינו אתבשר בו וכ' שרתה אח"כ הקו' ברתם יוסף ובהיות שרתם יוסף שלי ישן נוסן פרידים הטליס לא אלאתי עלה אז לעין בו אבל גם בשאר יעקב בסוף בחדושיו הקשה כן ג"כ וכיוון לדעת הגדולים אוסם להלכות עולם שכ' בטעמא דאין מזהירין אתם"ד משום דים

לן בק"ו אינו פירכא א"ם דברי התום' דאב"ל לעשות דלמא אינ"כ כבת גופי' ילפינן ותי' התום' כיון דס"מ אין מזהירין מן הדין דלמא י"ל פירכא וא"כ אי הוה אינ"כ כבת הכ"ל לכתוב קרא להדי' כי על ק"ו לא נכתוב א"ו דליכא בב"ח כבת ופריך ספיר אם לאתן שכן אינ"כ :

ומה שהקשה כ"ת אקו' התום' כיון דכבר למינן אישור אכילה אבטלה א"כ ידעינן בבירור דאינו אסור בהנאה אלא ל"ל הקו' זו הקשה ב"י וכיון נכון לדעתו הגדולה אמנם הקו' כמות שהיא ים לדחות דא"כ למה יליף אתי בן יהודה אישור הנאה בבב"ח בימת ג"כ כיון דל"מ אישור אבטלה א"כ ידעינן בבירור דאינו אסור בהנאה אלא ל"ל הקו' למ"ש התום' פסחים ד"ה אמרת ק"ו אהקשה בחמת כן לילוף מנז"ם דמותר בהנאה כמו בלילה ומביא תום' רתי' דלא אמרינן אתי קרתי ואתי ק"ו דהא בפ' כ"ה אינא תנא דילף הכא וסבר דבב"ח אינו אסור בהנאה ותי' תום' דבהאי קרא לאתבי קודש כתיב נמי אישור הנאה דאבשר בשדה עריפה דדשין קדשים שילתו חון לאתילה ונלי לן ק"ו דגאדין אקדשים ולא אבטלה וא"כ קו' דב"ת והגזון בתי יעקב שפיר קאתר התום' חולין תינא אישור הנאה דאינא ק"ו לכך אדתין ליה יותר לקדשים אבב"ח כרת ודתי נאדין אבטלה :

אמנם כן ים ליישב הקו' פשוט דאתום' כאן בחולין אזלו לתי' הא' דף ק"ט ע"א דפי' אה לאישי ב"י ס"ל אהני גז"ם ואהני ק"ו א"כ הקשה תום' שפיר נימא לאישי ב"י אהני גז"ם אבטלה לאסור באכילה ואהני ק"ו לאייב כרת ואה שאבינא תום' פסחים רתי' דב"כ לא אתדין אדרבה ואהני ג"ם אה כתב תום' אם לאתה זה בחמת פליג בזה עם אישי ב"י ולמ"ש תום' כ"מ ק"ד בחמת לכ"ע אהני אקישא ואהני ק"ו וה"ה בק"ו וגז"ם ודלא אתי שפיר ואה לאקשה תום' בפסחים ואתן לאתיל בהנאה תילתו אם לאך תנא ס"ל אכילה והנאה חדא היא ע"ש א"כ אקבי תום' שפיר ליאא אק"ו כרת ואהני ק"ו לאייב כרת ואה שאבינא תום' דף כ"ה ד"ה אבל ואהני ג"ם לאכילה ולפלפל עם כ"ת ס"ל בכאה אופנים לדעולם אאדרין לאהני ג"ם לאכילה ואהני ק"ו אה דקשיא לכ"ת פסחים אפ' כ"ה דילף אכי אקדש קדש וגז"ם ואהני ק"ו אה דקשיא לאא אהני ק"ו כנגד גז"ם לומר לפעל"ד :

בפרט כל אאבר דאבר בחלב מותר בהנאה אך תנא הוא ר"ם וא"כ י"ל דכ"ע ס"ל אהני גז"ם ואהני ק"ו אלא לר"ם ס"ל לאיטתי' ליאא ק"ו דהנה בשלות דף י"ז אי' דר"ם ס"ל אטה אחת אקרי כרי' וקשה אם נ"ל דהוה כרי' כיון דלר"ם כ"ש לשלות ול"ל דכ"מ אל עניו תערו' דמודה ר"ם כש"ם תום' ע"ז דף ס"ו והוא כמו שבאבתי קלת רש"י תמ"ש דליעב"ח כ' טעמי' דר"ם כיון דאכלי' אחשבי' משא"כ בתערובת דהא דאכלו משום התערובת משא"כ כרי' דרחמנא אחשבי' אין אילוק בין בעין בין תערובת ובאידו' לשולין דף ל"ו אתום' שם כתבו בש"ל דהא דתום' שם דברי' לא בעל אס"ת כיון דרחמנא אחשבי' אין אילוק בין בעין ובין תערו' ואם שבשאר תום' שם בקו' א"כ אמאי כ"ם בעל לר"ם בשתים ל"ל אה אליבא דר"ם בך כי' אהלכה אה ול"ל אע"ג דשיעור שתים אדרבנן מ"מ מן התורה אסור למ"ד כיזו פ"ק דחגיגה ס"ב כל אשיעורין דרבנן אלא מ"מ אס"ת אבב"ח דשב' אסרו לכתחלה לעשות שיעורין וי"ל עוד אמי למ"ש ארמב"ם בפ"ב אמאכ"א אכ"ת לנוקין אכרי' אפי' שהוא קרוב אבל עם כ"ם לר"ם פטור כיון לאיהו רשוי לגר ויעוי' בי"ד סי' ק"ו בסג"ה שם בשם אה"ם כ' דברי' בתערובת בעלה בשהיא קרובה אבל בשהוא בעין מודה לאסורה ואפי' לוקין עליו כרמב"ם ומעתה לר"ם ליתא לק"ו לאיכא למפרך מה לבלאי שכרם לאסר לר"ם אפי' אלא אחת משום כרי' לכן הוא אמיר לאסור אמי בהנאה בב"ח אין לוקין בב"ם לר"ם בתערובת אין בסרוה . ואי"ל לק אמ"מ פריכא הק"ו לר"ם (בתערובת) הא תום' כ' בסוגין דלק אתקרובות ע"ז מניין למילף הקו' בתום' ד"ה אלא מתרתי אמאי ס"ל לר"ם נותר בהנאה י"ל לתי' התום' כ' פסחים דכ"ו ד"ה תוכו דע"ז אסור שלא כדרך אכילתן וכ' אה"י לאיי דס"ל בב"ח אין לוקין אלא כדרך אכילתן לי"ל דרך ביטול אסרה תורה ול"ש י"ל ר"ם ס"ל דרך ביטול אסרה תורה ובב"ח לוקין אפי' שלא כדרך הנאתן ול"ש הק"ו פריכא אה לב"ש שכן לוקין עליו שלא כדרך אכילתן תאמר בב"ח :

(ג) דהאו"ה הקשה בשם אקשים הטולים אק"ו לאיטתי' ב"י לומת בב"ח אין לוקין אלא כדרך אכילתן ול"ש נסתר הק"ו דאה לב"ש שלוקין עליו שלכד"ת ואי"ל הא בב"ח כתי' אכילה בגופי' ונמי לוקין שלכ"ת י"ל דאי"ה כתי' אכילה בגופי' ה"ת לאסור בהנאה לראתו דל"מ שמאמר לא יאכל וכו' אי הנאה במאמע והתורה לא רצה שאיסור בב"ח בהנאה וכ' האו"ח ול"ל א"ש כאיב"י כאזקי' ס"ל ע"ש ומעתה אמילת הא ר"ם לשיטתי' שב' תום' פסחים דב"ב דר"ם כר"ת ס"ל א"ש ל"ש לר"ם ליתא לק"ו לכך הטעם לאתם :

(ד) הפנ"י פסחים הוכיח לכאו' כמ"ש התו"ח ס"ל שלא לאיטי ב"י ס"ל כר"ת דהא בגמ' אילתי' דגז"ם דקדם קדם אע"ג דפסיטות דקרתי כי עם קדום אתם לא קאי אבב"ח כתי' כתרי' שלא אכילה גופי'

דכתיב בריסא מ"מ כיון דהוה גז"ש מופנה ולגבלה לא לריכי להא מיסור מכילה ואיתר בהמה דידי' תרוייהו כתבו בהדי' ע"כ מוקמינן הגז"ש מכב"מ דכתיב בתרי' אלא דלפי"ז ל"ל לחיב"י לא ס"ל כר"ת אליבא דר"מ מדהולרך היתר הנאה מכלל כב"מ שאמר ל"ת היכ"ק במשמע דהא מיעטרך היתר הנאה בגבלה נופי' דאל"כ הי' מוקמינן גז"ש לגבלה לאסור בהנאה לגבי"ק אילא מון למחילה דלהתירא להנאה לדמותו לטריפה לא מיעטריך קרא דמהכ"ת דנאסר ולא הוי מוקמינן הגז"ש מכב"מ דכתי' בתריי :

אמנם כם' מ"ח ד"ה ומכי מדייק להיפך דחיב"י כר"ת ס"ל שהקשה לאחיי דלמה דילפינן בב"מ מקדש קדש ות"ל לחיי דלהכי לא כתיב מכילה בנופי' לומר שלוקין עליו שלכד"ת וכו' ולכאו' יש לתמוה בזה דאמנו בכל גז"ש ניקוס ומקדק למה תורה גז"ש ולא כ' רחמנא בהדיא ומל"ל כאן ללמוד בדבר המדם להחמיר יותר מלמד מן המלמד מדרב הרי בב"מ אמרינן אין גז"ש למחלה ע"כ והוא קו' עלומה לכאו' ותי' די"ל דס"ל לאחיי דחיב"י ס"ל כר"ת דלא תחכל מיסור הנאה משמע ויליף ליה מאותו . וכבר מבואר לעיל בחידושינו מה שמיבים העולם קו' רס"י שם דף כ"ב ע"ב אמאי לא יליף מנוף הקרס מדמיעטרך היתר מכילה בתרומה ובטריפה לכלב תשליכון כו' משום דמיעטרך לנופי' דלא תימא לסיפך גז"ש טרפה מבב"מ דאסור בהנאה השתא י"ל דודאי בעלמא ליכא שום יתור קרא לא קשיא לן דלמא לא כתיב בפירוש וכתב גז"ש מבל כאן שפיר הקשה לחייתר קראי והכי דייק אחיי דע"כ לוקין שלכד"ת בב"מ דל"ב הו"ל לנוכתב איסור מכילה בנופי' דקשה ל"ל הגז"ש ומיותר הוא אאי"ל להורות דל"ת איסור הנאה משמע דהוה וכל למילף מנוף הקרס מדמיעטרך היתר הנאה בעלי' לכלב תשליכון אותו מכלל בעלמא אסור וא"ם דה"ת לילוף מבב"מ מגז"ש דטרפה אסור בהנאה כיון דהשתא הגז"ש לא נאמרה אע"כ דמשו"ה לא כתיב מכילה בפי' דלוקין עליו אפי' שלכד"ת אם"ה נאמר הגז"ש ולא בפי' ואיעטרך שפיר אותו דמנופי' לא מילין למילף איסור הנאה בעלמא דה"ת דטרפה נופי' אסור בהנאה מגז"ש מבב"מ ובב"מ ע"כ לחומרא נאמרין מבבר קודם דאסור בהנאה ע"כ דברי אור חדש . מעתה לר"ת דחיבו אי"ל בפ' כיסוי הדם ובפ' המיח מקדש דחולין שמשמעו בעזרה דאו' ומבואר בדף כ"ב למאן דס"ל חשבב"ז דאו' לא מוקמינן אותו לאיסור הנאה בשאר איסור אלא למעט חשבב"ז דדומה לבשר בשדה דדרשינן מיני' בשר שלא תון למחי' ת"ק אותו אינו מיותר הדר' קו' האו"ם לדוכתי' מל"ל דבב"מ אין לוקין אפי' אלא כד"ת מדלא כ' התורה בפי' וכל האי' כו' דק לחיב"י ס"ל לאחיי דמכח יתור דקרא דכתיב אותו להאותו אינו מיותר ת"ק לרש"י ליכא לק"ו ד"ל מה לכ"ש שאין אסור אפי' אלא כד"ת תחמר בב"מ דאין לוקין שבב"ת לרש"י . ומיושב לפי"ז קו' התוס' שם בפסחים דלמה לא תמר אחיי הכל מודים בב"מ דלוקין שלכד"ת דהא לפי"ז ליכא ר"ם דאין לוקין כיון דליכא גז"ש קדש ומה דלא כתיב מכילה בפי' אין אלו מדקדקין כיון דלא מיותר שום קרא לאותו אילטרך למשב"ע :

(ה) **נ"ל** בתוס' דכ"ו בפסחים ד"ה היכל דלתוכו עשוי פי' הקו' הנאות נילו אסור אליבא דה"ק ות"ת הא לא כתיב מכילה ואפי' שלכד"ת אסור וכדי להשתעשע עם כ"ת נלע"ד ניישב קו' התוס' דהנה דודו מלוש"נ בספרו כ"ם סי' קי"ח דף ק"ה ע"ב כ' הגאון ז"ל קו' על המלחמות בבת תיבה אע"נ דהנה שרי משום דהנה שלכד"ה הא שלכד"ה עכ"פ מדרבנן אסור ותי' משום דהוי אלא מתכוין והנה בהא לו בע"כ מותר שלכד"ה והנה קו' הגמהוה"נ י"ל למ"ש בשעה"מ בדשחט"מ אפי' מדרבנן מותר שלכד"ה ומ"כ כ"ת שאינו אלא ריחא ולא ממש מותר שכד"ה אפי' מדרבנן ומ"מ שברת הגאון כ"ם נכונה : ומומר אני זה שברת אחיי אפי' תימא נקו' התוס' דמעילה אסור אפי' שלכד"ה מ"מ בהנאה דבהא עליו בע"כ דמיירי התם דאחיי מתיר והנאה ממש גם רבא לא פליג עלי' אלא בהנאה ממש אבל שכד"ה בע"כ ודאי מודה רבא דשרי ותוס' תי' וי"ל דילפינן מתרומה ובתרומה מכילה כתיבא והקשה המהרש"א לפי"ז לתוס' אליבא דרבא אע"נ דלא כתיב מכילה בטעיה נופי' אלא מגז"ש דעכ"ז בעוברי דגים ג"כ ל"ד ה"ה רישא בפי' ביצים ואומר שע"פ נמי ל"ד הלכך אין סומכין אנוי (ה) ישוב אקו' מהר"מ מה דחיק לאוקים בסוגי' בפ"ד בטרופות ולא מוקי בברק בסימנים ואני הקשיתי אפי' למסקנא לוקי בשבי"ע ותי' על הר"מ אפי' לפי הניר"א לוקחין ביצים מן הנכרי (ו) קו' אפר"ח סי' פ"נ סק"ב שכ' דסמכינן כאן אנוי כמו בקפילה ומ"ש דבפי' רצ"ד אין נוי נאמן

במירתת

א) ישוב ארמב"ם דלוקחים בצים דוקא מישראל הא בחולין דס"נ דמותר אפי' מנוי באומר של עוף פלוני דסוגי' דא"ט ס"ל בישראל ל"ל אמירה שע"פ אפי' אני חזיתיו נמי מהני אבל אנן דקיי"ל בע"ז דף מ' ולעיל סי' פ"נ ס"ז אני מלחתים בישראל דדימה לשע"פ א"ש הברייתא בישראל מהב"ת להקל גם בנוי (ב) ישוב אחר דרמב"ם ס"ל כרמב"ן בחדו' לע"ז דאני מלחתים דמי לשע"פ ואפי' כטעמי' דרמב"ן שכ' אני מלחתים מירתת ושרי אפי' נוי הא ר"נ פליג דצ"ל אלו הדגים ואלו קרביו ולא מהני שע"פ אע"נ דקיי"ל כר' יודא דמהני אני מלחתים משום מעשה רב אבל בנוי קיי"ל כר"נ דר"נ ס"ל אפי' בישראל לא מהני שע"פ וי"ל ר' יודא מודה לר"נ בנוי וסוגי' דא"ט לא אסיק מהך

במירתת וישוב ארמב"ם דבריותא אתי' כרשב"ג דגוי נאמן כשהוא בידו להחמיר אבל הרמב"ם פ' כרבי ראין הגוי נאמן כלל אפי' כשהוא בידו ׃

(א) **בש"ע** ס"ק לפיכך שומן לנייר ישראל כו' הוא שיטת הרמב"ם כפ"ג מה' מ"א ומ"ש מאכל נכרי לא מהימן ולא גרים כחולין

דף ס"ג לוקמין בגיס שפי' מן עכו"ם וכ' עליו כחדו' רמב"ן ז"ל ולפי דעתי ביערמל שפיי' שלא חמר עוף פלוני וטהור דהא מסקנא כדגים (כע"ז דף מ') כמ"ד מלאתיהו חגא ס"ל חזתיהו חגא מהימני עכ"ל והוכח כך"ן כפ' ח"ט ועי' בסוס"י קל"ח שכתבתי דרמב"ן סותר עצמו כפ' יין מעמידין שלא כ"ב דמלאתיהו חגא לאו מטעם נאמנות הלא כשחומר מלאתיהו חגא מירתת ודמי לעוף פלוני וטהור וכ' שם למ"ש בתוס"ח והריעב"ח בע"ז בוומות הרמב"ן כיון דמירתת ס"ב שפי' בעכו"ם נאמן ולפי"ז ח"ם דכל כוומות רמב"ן לחות הרמב"ם ס"ב ממ"ג ליתא לדעת הרמב"ם דשם מלאתיהו חגא מטעם דמירתת ודמי לשל דג פלוני וטהור הוא ס"ב גם גוי נאמן כיון דמירתת הלא לרמב"ם אין להקשות למה לא ס"ל מטעם מירתת רק מטעם נאמנות הלכך יערמל נאמן בחי מלאתים לכך הקשה לי' בממ"ג אי ס"ל לר"מ מטעם נאמנות ס"ב שהם בכיליס חזתיהו חגא מהימן ולמה קאמר שהם בכלים לריך שיאמר עוף פלוני וטהור אמנם ס"ל דהרמב"ם פי' לו פי' אחר דמהי מלאתים לישהו דהייגו כיון דחיגו מוחמה ואיגו מוחזק בכשרות חמריגן שאיגו מדקדק ושומך על הגוי שאמר לו שהם טהורים אבל כשאמר אני מלאתים והוסיף הר"מ והולאתים מדג טהור חמרי' שפי' מדקדק ושמכיגן עליו דילמא שמא תחבדה מ"מ לא שייך בזה מירתת לסמוך על גוי [וכ"כ הש"ך בחרוך פי' דברי רמב"ן גופי' בע"ז הל"ל דמהי רק ליערמל ולא לגוי] ולהכי מהי ליערמל דוקא משל עוף פלוני וטהור דזה הוכחה ג"כ שפי' מדקדק היטב מדאמר עוף פלוני וטהור אבל אי חמר מעוף טהור דמי לאחתמוני אין סומכין עליו דשמא לא מדקדק והלכך חגא חזתיהו לא מהימן כיון שאיגו מוחזק בכשרות שמא גם זה לא פי' מדקדק ולקח מן הגוי וסמך עליו על העכו"ם שאמר לו שהוא טהור ומשקר לומר אני חזתיהו כיון לפי קלוחו שסומך על הגוי שהוא טהור ואיגו מחכיל איסור מוסיף מדילי' ואומר חגא חזתיהו אבל כאומר משש"פ דיש מעלה בזה שמא ימלא בקי ויאמר שאיגו משל פלוני אינו משקר שלא יחבדה ול"ב י"ל מדרכה מזה הוציא הר"מ דמיירי ביערמל דאני מלאתים דומיא דומה לשש"פ כיון דאמר הוא מעלמו עשק כי' אבל ידעתי שהוא מדגים טהורים לי מהי לריך הוכחה שפי' מדקדק והוא דוקא כאומר שהוא מלאם מאו"ה מציל לומר דבכיליה של עוף פלוני אמי דוקא ביערמל מיירי ׃

ולפ"ז לא קשה מה שהקשה הר"ן בע"ז שם על הרמב"ם דהא כחולין

פריך ובקבוק בסימנים ומשני בטרופות ופריך בטרופות מי מזכיין מנכרי הרי דשוגי דש"ם ס"ל דלוקמין בגיס מייירי שפי' בנכרי ולהכ"ל י"ל דשוגי דהתם הוא ס"ל דאי"ל דמיירי ביערמל שאיגו מוחזק בכשרות אז ביערמל חגא חזתיהו אמי נאמן למה לריך של עוף פלוני ת"ו דמיירי בנכרי דקו' רמב"ן הכל אמן דמסקינן בדגים אני מלאתים דומה לשש"פ וטהור הוא ואני ידעתי לי מהני משום דלריך הוכחה שפי' מדקדק ׃

מהכ"ת לסמוך גם אנכרי מוקמינן לכרייתא ביערמל דוקא ׃

(ב) **ועי"ל** יש לומר בפשוט ביאור הר"מ עם דברי הרמב"ן דעל דברי הרמב"ן כ' הרשב"א בתה"א דרמב"ן ס"ל דאני מלאתים דמי לגבי גיס שהם אמר שש"פ וטהור הוא אמן ונראה כמו בכלים שאמן בנכרי וחשוד ה"ה ואני מלאתים הכל הריאב"ד ז"ל כ' דדוקא כמי שאיגו מוחזק בכשרות סגי לן באני מלאתים הכל ביערמל משוד ובנכרי שיגו אמן על שיאמר שלו דגים ואלו קרקיפן ובאומר של עוף פלוני וטהור אמן משום שלא מצי משתמיט וכ"ש באומר שלו דגים ואלו קרקיפן שהכו רואין בעיני הדגים ועוברין עכ"ל ג"כ י"ל הרמב"ם ס"ל כרמב"ן דואני מלאתים דומה לאומר שש"פ וטהור הוא שלא מצי משתמיט וא"כ לרב אמן דאמר דאני מלאתים לא מהני אלא עד שיאמר שלו דגים ואלו קרקיפן גם מגירסת שש"פ לא מהני כמו ואני מלאתים שלא מהני ולרמב"ן ז"ל כ' יודע ס"ל אני מלאתים ס"ב הכי מירתות כמו באומר שלו דגים וכו' וב"כ הריטב"א שליבא דרמב"ן אבל הרמב"ם לפי שיטת הרמב"ן דאני מלאתים דומה לשש"פ ואלא רב אמן פליג דשל עוף פלוני לא מהני וא"כ שש"פ דקיי"ל כר' יודע דאני מלאתים מהני היינו כמ"ש הפוסקים דמעשה רב דעביד עובדא הכי אמנם ה"ד ביערמל אבל בנכרי אלא אסכחן מעשה קיי"ל כר"ב דאני מלאתים לא מהני אלא באומר שלו דגים ואלו קרקיפן ה"ה אלא מהני באומר שש"פ וטהור הוא ולשיטת הריאב"ד אני מלאתים דוקא ביערמל שאיגו מוחזק בכשרו' דוקא מיירי ום"ל לר"מ דאני מלאתים הוה דומה לאומר שש"פ וטהור ואפי"ה דוקא באיגו מוחזה מהני דמשמע שמשוד ומכרי לא מהני אלא באומר הריאב"ד ז"ל מוכח דשש"פ לא מהני בנכרי אפי' באומר שלו דגים ואלו קרקיפן גם באיגו מוחזק בכשרות צריך דוקא ולא אני מלאתים דמי לרמב"ם באומר שש"פ לא מהני מכ"ש אלא מהני בגוי שלא ע"פ ואע"ג דאלא קיי"ל כר"ב מ"מ בגוי שפי' ר' יודע מודה דגם ר' יודע לא מהני בהיגו מוחזה וא"כ כזה שמך הר"מ שמוכח דע"ז דמוכח אלא בגוי שפי' ח"ש דמחיר גם בנכרי ליקח גיגים כאומר שש"פ וטהור הוא ועיוטב קו' במ"ן בחדושיו על הרמב"ם

דהמב"ם ס"ל כרמב"ן בע"ז דאני מלאתים דמי לאומר שש"פ ומוכח לי' להמב"ם לפי"ז בעכו"ם לא מהני אלא בשש"פ אבל בשלש"פ לא מהני בטביעת עין ׃

(ג) **ועוד** י"ל הא כ' הר"ן ורשב"ם דסוגי בע"ז דפריך בעובדי דגים ולבדוק בסי' ותי' בגיטומו משום דס"ל דסוגי בע"ז הגמ' בשגיטומו משום דס"ל דסוגי' זו ס"ל סי' דאו' הלכך בשלמים מי"ל מוחמה דאיכא סימנים הם שמכו מסוגי' דת"ק דסימנים ס"ל וקשה לרי"ף ור"ת למה ל"מ תיקנו סימנים בעובדי דגים אם סי' ס"ל כיון דאיכא מוחמה מי"ל סימנים ובליכא מוחמה לא מהני וכי"ב הקשה מהר"מ בחוס' בע"ז ומה שתי' בחם אמר מדג פלוני וטהור זהו דוקא לחוס' דס"ל סוגי' דע"ז ס"ל סל"ד ול"ל הא דלא מצי סל"ד ול"ל דעכ"פ ל"ל מוחמה דהא שרי בחומר של דג פלוני אבל הר"מ דס"ל סוגי' דהתם ס"ל ס"ד ולא הוה מצי לחרן בלא"ה אם סי' ל"ד ועוד הר"מ כפ"ג לא הביא כלל דמהני של דג פלוני וכ' ה"ה משום דדגים בלו ממרחקים ולעיל סי' תק"ל חות ח' שכתבתי דמהיגו דבנן סי' דרבנן בדרבנן דהייגו לעניין ליר דגים שהוא מדרבנן י"ל דשיטתי' לא ס"ל כהי דהא הרא"ם בתשו' כלל ג' דין ט"ז הקשה מרמב"ם דס"ל כפ"ע מה' כלאים דהתם בכלאי הכרם היגו מן התורה אלא בטמאה ואטהורה אבל בג' טמאים רק מדרבנן ח"כ מה קאמר הס"ם דף ע"ע ס"מ סי' דאו' הא התם מיירי בג' טמאים אחין האיסור אלא מדרבנן ולהכי מהני סי' דרבנן מכח קו' זו ל"ל דלרמב"ם ס"ל אי סי' דרבנן אפי' בדרבנן לא מהני וכן ס"ל בפ"י ניטין דכ"ז ע"ב אלא ל"ל לסוגי' דחולין דסי' ל"ד אלא דרבנן לא מהני ואני מלאתים אלא בלירוף סימנים ולהכי תיקנו סימנים ות"ל למה דשמעינן ואני מלאתים דהוה כעוף פלוני וטהור דמהני עם סימנים דוקא ביערמל לאין שם מוחמה מוקי לה ה"ה ריבא סימני בילים נמי מיירי רק ביערמל וק"ל ׃

(ד) **או** יש לומר בפ' ח"ע הוה ס"ל דעובדי דגים דאו' וכמ"ש ר"ת דאפי' למסקנא דסי' בילים ל"ד היינו משום דאיכא עובדא דמי לדיוקא אבל של דגים דאוריימא וא"כ כיון דאני כסימני בילים כך סימני דגים דשניהם שוין והאיך שם שוין הא סימני דגים דאו' וסימני בילים דרבנן וס"ל כאומר של עוף פלוני וטהור הוי אחד לטביעת' כפרש"י בחולין ותום' בע"ז דף מ' ותירצו לטביעת' זו הוי כסימנים דאו' [ע' פלתי סי' פ"ג סק"ג דס"ל דסתמא בבילים מיירי כאומר] וכיון דהוה כסימנים דעובדי דגים מהני הסימנים בבילי דגים אפי' בגוי כמו בעובדי דגים דמהני סימנים אפי' בגוי דסי' דאו' מאל הר"מ ס"ל בסוגי' דע"ז דלמסקנא שם דסימני עובדי דגים נאו דאו' הכי"ת תי' הס"ם שם בגיטומו ע"ש דכה נכון ס"ל לאמרי' להיפוך סי' בילים כפי' עובדי דגים וכמו בעובדי דגים דאו' וממילא לא סמכינן כהו אפי' בעכו"ם אלא ביערמל כך נכי בילים לא סמכינן בגוי דהא מה דס"ד כחולין דסמכינן בגוי הוא רק משום דומי' דסי' עובדי דגים תני שהוא מה"ת וה"ם מה שמקשין הטולם בחולין דפריך ובקבוק בסימנים למה לי' להכיח בריישא בסימני בילים כך סי' עובדי דגים ולפי"ז ח"ש דאסיק מתרוגו דר' זירא דסימני בילים דרבנן דדמי עובדא לדיוקא הלכך מביא בסימני בילים כך סימני עובדי דגים וסי' עובדי דגים ודאי דאו' ע"ז מצאי ל' זירא סי' בילים בחמת מדרבנן אלא אפי' מדאו' מהני דומי' דעובדי דגים כאומר שש"פ וטהור הוא דהוי תרתי לטיבוחי' וכזה ח"ש קו' הש"ך מרמב"ם סק"ב מחולין דף ק"ו למעט קו' זו דש"ך כבר תי' הפלתי אלא ק"ם ׃

(ה) **עוד** י"ל כי כל התרגיס הל"ל ליתא רק אם אין הגי' לרמב"ם כבריישא לוקמין בילים מעכו"ם בכל מקום וכ"ל ליישב הרמב"ם אפי' כי' גי' הרמב"ם מן העכו"ם והוא הכוה המר"ם שיב הקשה למה דמצאי הש"ם בטרופת עסקינן אמאי לחיק לחוש דשמוחל לחוקים בטיפות וכאומר שש"פ ולא מוקי בצלמות וכי' בדיק בסימנים (וקמ"ל דלא חיישינן משום טליפות וגבלות) וגם בפלתי סק"ח הקשה כן ותי' מדחצי בכל מקום משמע אפי' בטיפות ותי' זה בשח"כ ליתא דבכל מקום אינו מרבה דגיים אלא מקומות ומכל מקום לא משמע אפי' בטיפות אמנם בלא הרי' תי' למ"ש הר"ן בכל מקום כ"ל אפי' במקום דשכיחא יותר טמאים מטהורים ואי בבדק ומצא פי' טהרה מה רבותי' דים יותר טמאים ׃

אמנם יש לדחות הר"ן כמ"ש בחס"ו פי' ע"ח שכ' דלולי דברי הר"ן

כי' אומר דלהכי נקיט בכל מקום אפי' במקומות שרוב גויים דרוב שחיטתן נבלה דאיכא בילים במעי אמן ופסק בילה טרפה קמ"ל אין חוששין משום נבלות וטרפות ע"ש ותע"ג דהוי רק מעוטין ורוב אינם במעי אמן וטריפות מ"מ כיון דבריישא קמ"ל דאין חוששין משום נבלות וטריפות כנגד זה אינה רובא ומד מיעוטו קמ"ל בכל מקום אפי' רוב נבלות ברוב גויים ס"ל תרי מיעוטי וקמ"ל דאפי' כנגד תרי מיעוטי מהני רוב ולא סמכינן מיעוטי דנבלות למעוטי דטרפות וסו פלגא כנגד רוב בילים כשליש ות"ב הדרי קו' מהר"מ אין לדוכתי' דלמה לא מוקי בפ"ד בטרופות בבדק וי"ל סי' טהרה ול"ב דקו' מהר"מ אין גם למסקנא קשה תע"ג דסי' ל"ד מ"מ טביעת עין מהני במ"ם הר"מ וס"ע לקמן ח"ב מה דאיכ מהני בשש"פ דבריישא דתני סתם דמיירי כאומר שש"פ לימת משום טומ לא מיישינן דמכיר בטב"ע שטהורים הם וקמ"ל דלא מיישינן משום נבלות וטרפות וכל מקום קמ"ל במ"ם הסם"ו ברוב גויים אפי' דהכא ס"ב רוב תרי מיעוטי דלא תימת תרי מיעוטי הוה לגבי רוב פלגא ופלגא

אמנם י"ל דודאי מזקק עדיף ממיעוט ומוגי' ליגמות דף ק"ט ס"ל ממוך מיעוטי למזקק עדיף אבל קוני' דקדושין דף פ' ס"ל מיעוט ומזקק ליכא אלא פלוגתא ומ"ש לקוני' דקדושין פסיעה ולא ירוץ לתשמישין דתרי מיעוטי הוה כפלוגתא דפסיעה דמיעוט ומזקק הוה רק כפלוגתא וכך ס"ל אבוה דשמואל ומ"ש אין לומר דמיירי כבדק כמ"ל דסימנין דלו' מו כמ"ש למסקנת סל"ד מה קמ"ל בכל מקום דספי' כר"ן אפי' במקום שרובן טמאות מאחר דליכא שום ספק שהוא טמא אבל הרמב"ם פסק כקוני' דיגמות דמיעוט ומזקק ליכא אלא מ"ד דהוה רוב תו י"ל דכרייתא מיירי בים לו ט"ע שהביאה טהור ומ"ת מה קמ"ל בכל מקום י"ל כחכם"ו דה"ק כיון דמיעוט ומזקק הוה רוב תרי מיעוטי הוה פלוגתא קמ"ל דלא סמכינן תרי מיעוטי ממה דלחתמר בכל מקום (וגם הר"ן דוחה ממה דתני בכל מקום ויש מתרצים קו' דמה פריך ומיתוב אמת אמת הוא דה רוב עופות טהורים ותירצו דהוה תרי מיעוטי מיעוט טריפות ומיעוט טמאים וכ' הר"ן לדחות מדתני בכל מקום דוקא מקום דליכא תרי מיעוטי מקומות דשכיח רוב טמאים משמע בכל במקומות דרוב טהורות לא צריך להשמעינן דלא מיירינן הא"ע דליכא תרי מיעוטי):

(ו) **ובפר"ח** לעיל סי' פ"ג סק"כ כ' דלא כרמב"ם דלאו משום תורת עדות נאמן אלא משום דמזקק שהיו מסקר כמידי דמצינן לברורי מסקר וכדאמרי' בפגי"ם דסמכינן לקפילא מרמתי ול"ל מדרבה מהאם מוכח להיפוך למאן דאי"ל התם דוקא קפילא חומן מרע דאין חומן חומה אבל סתם גוי צריך להיות מסלפ"ת וי"ל גם חומן צריך מסלפ"ת וכאן ליכא מסלפ"ת מדצריך לומר שפ"פ וטהור הוא וגם היו חומן ואמתי נאמן וים דס"ל דאפי' חומן צריך מסלפ"ת עי' בטור לקמן סי' ל"ח והוא תמוה טובא ועוד כ' הפר"ח ולא דמי למ"ש המחבר לקמן סי' רל"ד דעכו"ם שפי' מוכר פירות ואמר של עצלה הוא אפי' אמר מתים פלוני לקחתי היו נאמן דהתם ליכא למימר דמירתת משום דאפשר דעשה קטורי כיוסם עכ"ל גם זה קשה מהב"ח גימא ישראל היו נאמן ומיתיבן לקטורי הא קי"ל ע"ח נאמן בחיסורין ולאומר הוסגת ל"ל דהכא בספק יבמות אי' ככרי שפי' מוכר פירות בשוק ואמר של עצלה הוא אפי' נאמן ובתוספתא הוכח בריש"ם כפ' ואלו מגלחין ובפ"ק דפי' קכ"ז ס"ק כ' הגירסא כך סיים דברי רבי להשביח מקמו אמר כן רשב"ג אומר נאמן להמעיר אבל לא להקל ופי' אם להמעיר משום דהוה בידו ולפי"ז נמי קשה הילך הגי נאמן כאן כאומר שפ"פ וטהור דהוה להשביח מקמו מוץ מה שהקשיתי לעיל דאפי' חומן ואינו מסלפ"ת להקל גם לרשב"ג היינו נאמן וי"ל דכרייתא אתי' כרשב"ג דמספקי לי' אי נאמן הגוי אלו לא כיון שהוא בידו ומ"כ לנסקנא דאסיק אי' כיצה לאו דאו' לאו בוודאי מס"ת לאו דאו' אלא דהוה ספק כמ"ש הרמב"ם דהוה ספק וי"ל דהיינו אפיקו שמא מן התורה אי' אלו לאו סימנים כמו דאיכא עורבא דמני ליוסף כן יש לספק גם בעופות אחרים שמא טמאים דומה לטהורים ת"כ י"ל הכרייתא כרשב"ג ולכאי אבי כאומר הגוי שפ"פ דהוה ס"ם ספק כיון בידו שמא נאמן אפי' להשביח מקמו אבל הרמב"ם לשיטתי' דפסק כרבי לגבי רשב"ג אבין כמ"ש באריכות דבר זה באיבורי נאו"ח סי' רמ"ח סק"ח דלהשביח מקמו אומר כן אינו ואפי' היכי דמירתת כדאי' סוס"י רל"ד ולכאי אלא מיבותי דסימנים הלכך בגוי דאינו נאמן אסור ולאידך הפוסקים דס"ל דגוי נאמן משום דמירתת י"ל דלא קשה קו' כל הל"ל קו' פר"ח אסי' רל"ד ועוד שאינו חומן ואינו מסלפ"ת וגם ליכא להשביח מקמו ל"ל דלו יהי' סי' לאוד נאו דאו' אבל בתרתי לטיבותי דליכא מירתת סמכינן דסי' דאורייתא הלכך אפי' מגוי לוקחין מ"מ אר"מ לא מצינן להקשות ומ"ש:

סימן תקנ"ו

א) בישראל אם אומר של עוף פלוני וטהור הוא אפי' בטרופות דליכא סימנים סומכין עליו ולא כפמ"ג (ב) באומר שע"פ ויש סימנים דסמכינן על גוי היינו אפי' אין אותו עוף טהור מצוי ביננו ולא בט"ז ‡ ישוב על השור מקד אחרונים (ג) ישוב אר"מ דמנ"ל מה שכ' לשאול לצייד ישראל ולמה פ' בנברי אין סומכי' היפוך הגמ' (ד) פי' בדברי טור מ"ש חשוד בנברי דמהני שע"פ בהדי סימנים וקו' אמאי אמרי' בחשוד מירתת ותי' ‡

בש"ע לפיכך כו' כפרמ"ג בט"ז ס"ק כ' דמשמע בישראל נמי תרתי בעינן סימנים ואומר שע"פ והב"ח לא כ"כ אפי' בטרופות דליכא סימנים סומכין על ישראל באומר של עו"פ שכ"כ הטור בסי' פ"ג בדגים שבימותו ישראל באומר של דג פלוני וכ"כ הר"ן בשם רמב"ן דאפי' אמר אלא מזיתהו שהוא טהור מעוף טהור נאמן משמע אפי' בלא סימנים ומיהו אפי' נמלח דפליג בסי' פ"ג בלא מסרי של דג פלוני הוא כמ"ש ס"ם בפ"ג כיון שבא ממרחקים וה"ת על הש"ע דכ' סימנים הא מייתי י"ל כמ"ש בש"ך סי' פ"ג סק"ד גבי סי' דגים ובפ"ת שם ס"ק כ"ד דכ' הש"ע סימני בלא דגים ואני מלחתים אע"ג מלחתים לא בעי סימנים קמ"ל הסימנים לומר סי' לא מהני אלא לצייד לומר כו' אבל אומר אני מלחתים לא צריך סי' ס"ם הכי הוא דסימנים לא מהני עד שיאמר אבל אומר מסרי בלא סימנים:

(ב) **בש"ע** ואם מכירים בטור כ' אם אומר של עו"פ ואם מכירים שהוא טהור אבל אם אומר שהוא טהור אינו מזכירו אין סומכין עליו והקשה בפרישה ובב"ח וע"ז שקק למה לית בסיפא הסיפוך דבישא שאומר שמו ואין אנו מכירין אותו ולכאו' הי' נראה דמשום בגמ' אמר באומר של עוף פלוני וטהור הוא שהגוי אומר כן והילך סומכין עליו דהוי יודע שאיסור והיתר סומכין על פיו והילך סומכין עליו כדאי' לקמן סי' ל"ח בקפילא אבל הטור בשם הרא"ש בקפילא אם יודע שאיסור והיתר בתמירה אין סומכין עליו ועוד דהוי להשביח מקמו לכך פי' הטור הגוי אומר רק שמו ואנו מכירין שהוא טהור אבל ז"א דהא גם בסי' פ"ג בקרבי דגים בישראל כ' הטור כן. והט"ז תי' דמ"ש הטור ואנו מכירין שהוא טהור דלעולם זה משמע שהוא מעופות המצויים ביניהו וע"כ דוקא הוא מירתת שיכיר שהוא משקר ומ"כ אי"צ להשמעינן כאין מצויין ביניהו דאסור אלא דה"ק כן אם הוא מצוי ביניהו ה"א אע"ג שאינו מזכיר שמו מירתת העכו"ם שמא יתברר שאין מאותן המצויין ביניהו קמ"ל דלא אלא שצריך להזכיר שמו בפי'. והכל נכון אלא הדין ואלא הלשון ול"ב להיפוך שאינו אלא הלשון דלעולם שאנו מכירין חותו משמע שאין מצוי ביניהו והוא טהור אלא כיון שהוא טהור דא"כ צריך לומר ועוף זה מצוי ביניהו אבל אומר שע"פ שאנו מכירין בו ה"ם שאינו מצוי ביניהו רק שידעינו בו שהוא טהור ע"י שאנו מכירין בו ה"ם הלשון שאנו מכירין בו ה"כ הדין ליתא אלא אפי' אינו מצוי ביניהו אנו מ"מ כיון שאנו מכירין בו שהוא טהור אפי' אינו מצוי ביניהו אבל אומר שע"פ ועוף זה מצוי ביניהו אבל אומר שע"פ ועוף זה מצוי ביניהו אבל אומר שע"פ ועוף זה

וכביצי דגי, ולעיל סי' פ"ג וקשה למ"ש תוס' חולין דף ג' ע"ב דישראל חשוד לא מירתת דיבדקו ממחזיק דמחזיק עצמו כישראל לכל דבריו לחכמ"ס שכ' דוקא כישראל ליד סומכין עליו כתומר שם ע"פ י"ל דלתו משום דמירתת נמי מלא מתורת תומן דאין מרע לומנתו ועוד ישראל שאינו מומחה בכשרות דודאי מחזיק עצמו כישראל כשר ואמאי נימן כשתומר שם ע"פ הוא משום למירתת וי"ל התם כתומר תו"ל לתחיכון לחכל לא שביק התירת וגם אינו עובר על לפני עור מחזיק עצמו לישראל ככל דבריו שיתמין לו גם מירתת בדיקת סכין כיון דלא שביק התירת משל"כ כתן כיון שאינו מוחזק בכשרות וסומך ולוקח מעכו"ס וסומך שהוא טהור ומוכר לישראל הוא כעצמו יודע שאינו כדבר זה כישראל מוחזק בכשרות הלכך מירתת ואסיר שהוא לספי לאיסור בידים דדינו כגוי כהדי סימנים מהני משום דגם הוא אינו מחזיק עצמו כדבר כישראל ואינא מירתת:

סימן תקנ"ז

א) אם רואה שינוי בביצים שאינו מעופות שאינם שכיחים שכ' רמ"א מהני סי' ואמירה ולא כפרמ"ג וכ"מ במנ"י (ב) באישור דברי רמ"א דלא קשה עליו מה שמקשי הט"ז + גם מ"ש בפרמ"ג שת"ח ס"ל כה"ה דלא לוקחין ביצים סתם אלא בטב"ע ממילא אם הביאה גוי ושברה בפנינו דלא הי' ט"ע אסור ליתא (ג) מ"ש בצ"ע באווזות הבר אפי' יש מין שהבצים שלהם סי' טהרה מ"מ כיון שיש מין שיש להם סי' שמאה כולם אסורין כמו עורבא דדמי ליונה כ' שאין הדמיון זה לזה ועוד גם התם באיכא עוד טיבותי' סמכינן אסימני ביצה (ד) תשוי על כנפ"י בביצים לא אולי' בתר הרוב ועל הפלתי דעוף שמא שנתערב לר"ש ל"ב אבל מ"מ אזלינן בי' בתר רוב:

(א) **בהג"ה** סעי' כ' אבל אין לוקחין מעופות שאינם שכיחים יותר מעופות טמאים עד שירלה בסימנים כמו שנתבאר פי' פרמ"ג בא"ד סק"ו ויתמר שם ע"פ ועטור הוא וכדאי' בפ"ח. וכ' שם אבל אם רומה שיהו ודאי יש לחוש לף שמכיר בט"ע שהם ביצים תרנגולים עכ"ל ולדבריו מכ"ש מהני סימנים דגרע מטב"ע ול"ל הא כ' הרמ"א דמהני סי' הייט במין שיהו ואבל מהיכן יודע שהם מעופת מחרי הוא כמ"ש הט"ז ס"ק ח' שתומר הגוי בפי' שהם ממין אלא שכיח והקשה הא קי"ל דאין סומכין על אמירת גוי אפי' לאיסור ות"כ הא"ג דהוה להחמיר דע"י אמיר' לריך לבדוק בסימנים אמאי נימן ול"ל משום דהוה כידו להכי נימן להחמיר אלא דעדיין תמוה שיהי' העכו"ם נימן כנגד סי' מכ"ש כנגד ט"ע שהוא ביצה תרנגולות וליכא שום שיהו שהגוי יהי' נימן שהוא משאר עופות ת"ו דרמ"א מיירי ביש בו שיהו ואין בו ט"ע שהוא מתרנגולת ות"כ זה רומה בעלמא שהוא משאר עופות ואפי"ה מהני סימנים ושיתמר שם ע"פ ומהו מכירין וכ"מ בתוי' כלל ס"ו ס"ק ה' ממ"ש בת"ח דהתם ישראל שהיהו חשוד לא לריך לשיתמ שהי של עוף פלוני וכ' התו"י וכ' הר"ן מ"מ לריך שיתמר מעוף טהור הוא ומיירי דוקא בהותן ביצים ש"ב שיהו לחל"כ אפי' בגוי מותר לקנות בלא שום אמירה כלל כמבואר בדין ת' עכ"ל ובדין ת' ל"ל דשם כ' דשכשיו מותר בלא סימנים ובלא אמירה ולהכי תי' דכתן לריך אמירה ישראל אמירה והיכי דישראל מהני אמירה בגוי מהני אמירה בסתם סימנים ועכ"פ מוכח ממ"ש דרמ"א מיירי בשיהו אפי"ה מהני סימנים:

(ב) **בט"ז** הקשה תרמ"א שכתבו סותרין דרמ"א ורשב"ת כ' דשכשיו לוקחין ביצים בסתם מכל מקום שאין טמא מצוי ביניהו וה"ה כ' טעם אחר בפ"ג הי"ט לפי שאין לוקחין אלא ביצים של תרנגולין ומוזן ו"מ כתן הפירושים דשם שכתב עכו"ם בפניהו אלא בכוונה לתין ליהותת מותר ליקח מעכו"ם ואף שאין ט"ע בכל ולה"ה דוקא בית בו ט"ע וכת"ת בכל ס"ו ג' שדעתו כה"ה שכ' שם דין ת' תחלה דכתי רמ"ם ואח"כ דכתי ה"ה וכן ממה שכ' בסג"ה כתן ופרט ביצת תרנגולים ומוזן ש"מ דכה"ה ס"ל ת"כ קשה מ"ם הג"ה אבל לותן שאין שכיחין יותר מהטמאים אין קונים ובודאי מיירי כאין ט"ע מה תרי' שאין שכומים אפי' שכיחי ממי אין קונין כך פי' הפרמ"ג כוותת הט"ז ול"ל דלק"מ דאיך לפשר לומר דת"ח ס"ל לדינא כה"ה דדוקא ט"ע מהני דזהו דעת הר"מ בפעי' ת' דסימנים לא מהני ואם בת"ח הניח אהניח דברי ה"ה וכ"כ המו"ה וכ' אבל לסור לקנות ביצים אחרים אין עכו"ם מת"כ. מכיר בסימנים ומומר מעוף פלוני עכ"ל הרי דלא כה"ה דבעי דוקא ט"ע וכן ס"ל הרמ"א בס"ת דלא כר"מ וכן בהג"ה כתן שכ' כודק בסימנים אלא שהניח גם לדברי ה"ה לשמעינן דט"ע ג"כ מהני בכל ביצים כמ"ש אח"כ וה"ה כל הביצים שמכיר בט"ע הרי וכן המנהג לקנות ביצים בר מווזות עכ"ל ור"ל שמכירין חותן ע"י טב"ע אע"ג דאיכא נמי סי' דאמו ת' וחד מ"מ כ"מ בטב"ע שאי"ל אמירה ומה שנקיט כתן בהג"ה דהיינו תרנגולים וחווזות נלו משום דס"ל כה"ה אלא דס"ל לרמ"א דזה כ"ע מודים שאין לוקחין אלא של תרנגולין וצל חווזין דלא חולקין בסימנים ואומר שם ע"פ טהור הוא אלא שאין ביצים מלויין רק מתרנגולין וחווזין וסתם בלא שהלה משום שאין ביצים אחרים מלויין ביניהו ומה שכתבו הרמ"א ורשב"ת מפני שאין טמאין מלויין ביניהו היינו

אפי' במקומות שמצוי ביצים טהורים זולת תרנגולים וחווזין מ"מ כשר מפני שאין טמאים מלוי בין הכשריות אבל במקומינו אפי' מטהורים אין לוקחין אלא מתרנגולין וחווזין אבל ה"ה כתיתי' לדעת הרמב"ם דבעי דוקא ט"ע כ' דמה שאין לוקחין רק מתרנגולין וחווזים סתם נלו משום דלא מלוי אחרים אלא משום בהלו יש ט"ע ות"כ ספיר נקיט הרמ"א דוקא ביצים שכיחים דהיינו ביצת תרנגולים ט"ע שהוא דלהכי לוקחין רק מאלו משום דאחרים לא שכיחי:

(ג) **בצ"ע** סי' כ"ט כ' כשר חווזות הכר כיון שיש מקום שיש להן סי' טומאה שבילתן אין לאכו ת' אד ות' כד כמו שסיפר אדם ת' אף במקו' דלא ממלא להן סי' טומאה בביצי ת' אד ות' כד ורחם ת' אד דלמא אלו ממין טמאים הם כדאי' בפ' ת"ט ועי' בסי' תקכ"ב מ"ם דלא כל"ל וכ"ל עוד על דברי ל"ל ד"ל התם בת"ט יש ספק לאו הם הם מי"ט עופות טמאים או כשמנה לנמא יש להם סי' טומאה שאין קורקבן נקלף אלא בסכין אין סומכין על הסימנים ביצים משום דאיכא עורבא דדמי ליונה הלכך חיישינן בכל עופות שאין אנו מכירין שמא - גם הם טמאים ופי' ביצתם אין לסמוך דשמא דמי לטהורים אבל כאן דאי"ל כל סי' טהרה וגם קבלה להגאון רז"ה כל שיש לו מרעות רחב ובף רגלו רחב כשל חווז דעטור הוא אלא מטעם מנהג שכ' התו"ם דאסור מפני שחי"ל מסורות מ"ל כמקום שהמנהג לאכלן מל"ל כה"ג לאסור משום דשמא עורבא לדיונה אסרינן גם חיים דעורבא ועוד דאפי' התם סמכינן אסי' ביצים כשיש עוד טיבותי' לסימנין כגון גוי שאומר מעו"פ וטהור ויש"ל אפי' אומר רק מטהור אע"ג דהתם מכירין אנו לעוף זה הוא טהור מ"מ הרי אנו סומכין על אמירת גוי אחין לו לממות בכל מקום אלא כהדי סימנים סומכין כמ"ש רמ"א בפת"ט והטור בסי' זה ורמ"א כאן מכ"ש דיש לנו לסמוך אסימני' ביצים בחיכא עוד טיבותי' די"ל מרעוס וכן רגל רחבה ומזה בחלו תרנגולין שקורין "קאלכין הינער" אף אלו שמשום בלוותיהן שכתבתי בתריכות בסי' פ"ב דיש להם ג' סי' טהרה ואין דואין שדומם דמהני טיבותי' אלו סימנים דביצים שלהן טהורין אפי' לדידן כמ"ש הרמ"א כאן אע"ג דרמ"א חוסר אפני אחין להם מסורות שהוא רק חומרת דרבנן ואין לחלק אע"ג דביצים צריין העופות לסורין אפני אחין להם מסורות אין טעם לחלק ביניהן כי' כ' סי' פ"ג על הטור שכ' בקרבי דגים שלימים סמכינן על סימנים ואין סי' מופלא להתיר כל עוף ע"י הסימנים שכ' הב"י שהטור קומם עלמו מני' וכי' ואין לחלק בין הדגים עלמן לקרביהם וי"ל אפי"ת דלא סמכינן אסימני ביצה היינו בדאו' אבל בית בו ג' סי' ואינו רומה שהוא דומם דאינו אלא מומרת דרבנן ועל סי' שבגופו וסי' ביצים ה"ל כ' סימנים דמהני אפי' מדאו' כמ"ש כי"ב בסי' קכ"ד בשכן ובדמה ועי' בפלתי סוף סי' ז' בשוף קונטרס שכר מאחר דאוון הכר י"ל כל סי' טהרה אין סימן טומאה דביצה דלאו דאו' דומה סימנים בגופו מה"ת ואחר רחי' אל פלתי דחיתי בסום"י תק"כ אבל מ"ם בפלתי דזה שאחר לפני הל"ל שים לאוזות הכר ביצים שאינם בשאר טעפים שרחבין ת' אד ות' כד דמשקר הוא יכון וכפמ"ג בא"ד ק' ותע"ב דאאו מחמירין בעופות אבל בביצים מותרין אילי נרלה להוי מילי דרבנן בחוכה אלא בשקוס שמוכין אילור יש לאסור גם בביצים ובשקוס שמוכין היתר בביצים גם בעופות יכולין לסמוך להתיר:

עי' בסוגי' דף ס"ג דפריך ולימא עוף טהור הוא והקשה תום' ורמב"ן ורשב"ת וה"ן דאמאי לא אזלינן בתר רובא ובכפ"י לעיל סי' פ"ג שתי' אפי' בשקומות שאין ביצים טהורים זולת תרנגולים ואוזין מ"מ כשר מפני שאין טמאים מלוי בין הכשריות אבל בשקומינו אפי' מטהורים אין לוקחין אלא מתרנגולין ואוזין אבל ה"ה כתיתי' לדעת הרמב"ם דבעי דוקא ט"ע כ' דמה שאין לוקחין רק מתרנגולין ואוזין סתם נלו משום דלא מלוי אחרים אלא משום בהלו יש ט"ע ות"כ ספיר נקיט הרמ"א דוקא ביצים הכשיכים דהיינו ביצת תרנגולים ט"ע שהוא דלהכי לוקחין רק מאלו משום דאחרים לא שכיחי:

(ג) **בצ"ע** סי' כ"ט כ' כשר אוזות הכר כיון שיש מקום שיש להן סי' טומאה שבילתן אין לאכו ת' אד ות' כד כמו שסיפר אדם ת' אף במקו' דלא ממלא להן סי' טומאה בביצי ת' אד ות' כד ורחם ת' אד דלמא אלו ממין טמאים הם כדאי' בפ' ת"ט ועי' בסי' תקכ"ב מ"ם דלא כל"ל וכ"ל עוד על דברי ל"ל ד"ל התם בת"ט יש ספק לאו הם הם מי"ט עופות טמאים או כשמנה לנמא יש להם סי' טומאה שאין קורקבן נקלף אלא בסכין אין סומכין על הסימנים ביצים משום דאיכא עורבא דדמי ליונה הלכך חיישינן בכל עופות שאין אנו מכירין שמא - גם הם טמאים ופי' ביצתם אין לסמוך דשמא דמי לטהורים אבל כאן דאי"ל כל סי' טהרה וגם קבלה להגאון רז"ה כל שיש לו מרעות רחב ובף רגלו רחב כשל אוז דעטור הוא אלא מטעם מנהג שכ' התו"ם דאסור מפני שחי"ל מסורות מ"ל כמקום שהמנהג לאכלן מל"ל כה"ג לאסור משום דשמא עורבא לדיונה אסרינן גם חיים דעורבא ועוד דאפי' התם סמכינן אסי' ביצים כשיש עוד טיבותי' לסימנין כגון גוי שאומר מעו"פ וטהור ויש"ל אפי' אומר רק מטהור אע"ג דהתם מכירין אנו לעוף זה הוא טהור מ"מ הרי אנו סומכין על אמירת גוי אחין לו לממות בכל מקום אלא כהדי סימנים סומכין כמ"ש רמ"א בפת"ט והטור בסי' זה ורמ"א כאן מכ"ש דיש לנו לסמוך אסימני' ביצים בחיכא עוד טיבותי' די"ל מרעוס וכן רגל רחבה ומזה בחלו תרנגולין שקורין "קאלכין הינער" אף אלו שמשום בלוותיהן שכתבתי בתריכות בסי' פ"ב דיש להם ג' סי' טהרה ואין דואין שדומם דמהני טיבותי' אלו סימנים דביצים שלהן טהורין אפי' לדידן כמ"ש הרמ"א כאן אע"ג דרמ"א חוסר אפני אחין להם מסורות שהוא רק חומרת דרבנן ואין לחלק אע"ג דביצים צריין העופות לסורין אפני אחין להם מסורות אין טעם לחלק ביניהן כי' כ' סי' פ"ג על הטור שכ' בקרבי דגים שלימים סמכינן על סימנים ואין סי' מופלא להתיר כל עוף ע"י הסימנים שכ' הב"י שהטור קומם עלמו מני' וכי' ואין לחלק בין הדגים עלמן לקרביהם וי"ל אפי"ת דלא סמכינן אסימני ביצה היינו בדאו' אבל בית בו ג' סי' ואינו רומה שהוא דומם דאינו אלא מומרת דרבנן ועל סי' שבגופו וסי' ביצים ה"ל כ' סימנים דמהני אפי' מדאו' כמ"ש כי"ב בסי' קכ"ד בשכן ובדמה ועי' בפלתי סוף סי' ז' בשוף קונטרס שכר מאחר דאוון הכר י"ל כל סי' טהרה אין סימן טומאה דביצה דלאו דאו' דומה סימנים בגופו מה"ת ואחר רחי' אל פלתי דחיתי בסום"י תק"כ אבל מ"ם בפלתי דזה שאחר לפני הל"ל שים לאוזות הכר ביצים שאינם בשאר טעפים שרחבין ת' אד ות' כד דמשקר הוא יכון וכפמ"ג בא"ד ק' ותע"ב דאאו מחמירין בעופות אבל בביצים מותרין אילי נרלה להוי מילי דרבנן בחוכה אלא בשקוס שמוכין היתר בביצים גם בעופות יכולין לסמוך להתיר:

עי' בסוגי' דף ס"ג דפריך ולימא עוף טהור הוא והקשה תום' ורמב"ן ורשב"ת וה"ן דאמאי לא אזלינן בתר רובא ובכפ"י לעיל סי' פ"ג שתי' אפי' בשקומות שאין ביצים טהורים זולת תרנגולים ואוזין מ"מ כשר מפני שאין טמאים מלוי בין הכשריות אבל בשקומינו אפי' מטהורים אין לוקחין אלא מתרנגולין ואוזין מ"מ כתיתי' לדעת הרמב"ם דבעי דוקא ט"ע כ' דמה שאין לוקחין רק מתרנגולין ואוזין סתם נלו משום דלא מלוי אחרים אלא משום בהלו יש ט"ע ות"כ ספיר נקיט הרמ"א דוקא ביצים הכשיכים דהיינו ביצת תרנגולים ט"ע שהוא דלהכי לוקחין רק מאלו משום דאחרים לא שכיחי:

ובפלתי שם כ' מ"ם הר"ם כתם' עלה לכך ליפורי מלוכא לא בעי' ביעוי דיש להכיר ע"י סימני טהרה יש לומר ה"ד בתערובת כיון ש"ל סי'

עומאה הוה כהוכר סתיסור ואין כאן תערובת אבל עוף הבא לפניו ממריין שפיר דמרובה פריש מתום' ורשבו"ם דף ס"ג ה"ל דמזלינן בתר רוב עופות טהורים מע"ג דקושיתם על הכילה ניזל בתר רוב הא מסי"ד דעדיין לא מסיק מסיימים ל"ק קו' התום' כמ"ש בפרמ"ג כאן סק"ס עי"ש אלא לתרץ למסקנת ולמסקנא מסיק לתיכא בכילה פי' טומאה ואפי"ה כתבו לניזל בתר רוב מ"ו דהכי הוא כיון דהרוב מסייע שהוא טהור מ"כ לא יהי' בו פי' טומאה :

סימן תקנ"ח

א) צ"ע על בה"ג שכ' בבב"ח בעוף דרבנן לא גזרו בביצים גמו' כמו דגזרו בביצת נבילה (ב) בטריפה שלא נשחטה מיד לאחר שנטרפה ונגמרה קצת ביצה משנטרפה או מנבילות שלא מת מיד דהביצה אסור מה"ת (ג) ראי' מבאן דלא כפר"ח פ' ס' סק"ה שכ' בהמה שכל גדוליה מאיסור הנאה מותר משום דחיות נמי מקרי גורם דז"א דחיות לא מקרי גורם אלא אפי' באיסור אכילה כה"ג נמי הבהמה אסורה כרמ"א סי' ס' :

בש"ע סעי' ג' ביצת נבילה בב"י כ' תום' חולין דף כ"ח וערובין דף ס"ג דתמר ר' יוסף אפי' ביעי בכותית אסור להורות בפני רבן דודאי מיירי בביצים גמורות המגולות בתרנגולת דאי בסתם ביצים אין לך ע"ה שאי"ש שמותר בחלב ואי' בה"ג דגבי איסור נבילה דאמי' החמי' אבל בע"ח עוף דרבנן הקילו ע"כ וקשה הא"כ יוסף אית לי' חולין דף ק"ד דבב"ח של עוף הוא מדאורייתא ול"ע :

בש"ע אבל ספק אם הוא ביצת טריפה כו' אסורה וכ' בפרמ"ג בש"ך סק"ח במעורת בגידין גם בנבלה יש בו משום איסור תורה דהוה כגופה וחלת ל"ל דהא דמחלק בין ביצת נבילה לדרבנן ובטריפה דלאו דאורייתא היינו בשבר בטריפה דאי' בגמרא קודם שנתנבלה הלכך לא אסורה אלא מדרבנן ובטריפה היינו שבשר בטריפה וכי' בה ביצים וכסבי' מעורין הי' אסורין דכגופה דמי לכך נגמרו דאפשר בטריפה ותמ"כ נגמרו מחר שנטרפו ובפר"ח מצותר שדעתו אם נגמר בחלבון וחלמון ובטריפה אע"ג שעדיין מעורה בגידין מותר מה"ת דתו לא מקרי כגופה להיות משוב נדילה באיסור ומה שנגמר אח"כ בביצה ה"ל זוז"ג וכפ' בכפי יונה כ' על הפר"ח וז"ל עיין בחדושי לחולין כי אם התירבתי כי הגידול אוסר הביצה לגמרי ולא מקרי זוז"ג כמ"ש הפר"ח להתיר בזה עכ"ל וכ"ל לי מדשב"ם שהובא בש"י בטריפה ומיד שחטה ונמלאת גמורה הוא דאסור אבל מעורה בגידין משמע הא במעורה אע"ג שהיא לדעת הפר"ח נגמרה אסורה מה"ת ולא שרי מטעם זוז"ג ול"ל דמה דס"ל לפר"ח דהוה זוז"ג היינו דתרנגולת הטריפה הוא גורם האיסור אבל גם החיות גורם הגידול והחיות מקרי גורם דהיתר ואזיל לשיטתי' בסי' ס' בבהמה שחלבה כל ימי' איסורי הנאה וכל גדוליה מאיסור הנאה אפי"ה בבהמה מותר להדיוט משום דה"ל זוז"ג דחיות בבהמה מקרי גורם דהיתר וה"ל זוז"ג מ"ש לכנפ"י ודשב"ם שכתבתי מוכח דחיות לא מקרי גורם לא מבטיל לחום' בסי"ז דף מ"ט בשב' גורמים מעניין מ' לא מקרי זוז"ג דגם החיות עם הגדף לא מקרי זוז"ג אלא אפי' לרש"י שם ורשב"ם בסוף פ"י מה' מעשר שני דס"ל דגם מצ' עיניים מקרי זוז"ג ל"ל דחיות בבהמה לא מקרי גורם כלל ולית אלא חד גורם לאיסורי דהיינו הגורם מהשבר הטריפה של התרנגולת הטריפה :

ובדרמ"א אם בסי' ס' ספק אם נתפטמה כל ימי' רק בדברים האסורי' מהורה אפי' בדברים האסורים בהכילה והקשה פר"ח מולד פריפה דשרי מע"ג שנתגדל באיסור לזה י"ל כיון שיש לזה חיות בפ"ע ומיהו יש לומר לעניין טריפות כמ"ש חום' ורשב"ם דף כ"ח כך הוא לעני' גידול משום בפ"ע ועוד הקשה פר"ח מכלאי דביצת טריפה לא אסריגן להן אלא משום דמעורה בגידין וכנופי' דמי' והתם בס"ס הא לאו הכי הוא שרי' ולהכ"ל היינו כן אלא דבדף כ"ח קאמר הס"ס דביצת טריפה מודה ב"ש לב"ה מע"ג דביצת נבילה לא גזר מדרבנן מפני שנבלה באיסור ומגיה הס"ס מפני שנגמרה באיסור ול"ב נגמרה באיסור מה"ת דאל"כ לא גזר ב"ש ומשמ' אפי' הי' חלבון וחלמון אלא שלא נגמרה לגמרי אסור ואתם נגמרה משמע מתמה הכי אמי' אסר קצת ונגמרה אסורה מה"ת דהא ב"ש בעדיות לא מתיר אלא בביצת נבלה שהוא כמוה ממכרת בשוק דבדרבנן לא גזר (ודברי ב"ש ואם לאו אסורה היינו שהיו ממכרת בשוק ואקשה אם נתנבלה בשחיטה לא נגמר כלל באיסור ול"ל דמייר' בשפשה נבילות שחיטה מתים מיד ש"מ ג"כ דכל שנגמר קצת באיסור ה"ז אסור מה"ת ובפרמ"ג בש"ך ס"ק ח' מקשה כזה ול"ל דשפשוט דאסור מה"ת כמ"ש) ממילא מה דאמר בספיפא ומודה ב"ש בביצה טריפה משום דאסור מה"ת ולפי הס"ס בחולין דתני נגמרה ח"כ משמע אפי' הי' חלבון וחלמון כל שלא נגמרה לגמרי אסור מה"ת ומה דכ' רש"י ותום' שם דהוה כגופה ה"ט כיון דנגמרה ע"י איסור לבד ה"ל חד כל שעיקר גורם באיסור ס"מ כרמ"ח דאפי' באיסור אכילה נגמרה עי"כ אסורה :

והגה מ"ש בשם פמ"ג במעורת בגידין גם בנבלה ש"ך איסור תורה בפלתי סי' פ"ז ס"ק י' לא ס"ל הכי עי"ש וע"ל בפרמ"ג כמו בחלב מהא שכ' בפרמ"ג בפתיחה לבב"ח דאסור מה"ת משום דהוה ניר נבלה ויוצא מן

התיסור אסור מ"כ ביצה נמי משוב נבלה שהוא עדיין מעורה ויוצא מן התי' אסור ואפי' לפריסת לקמן סי' פ"ז דחלב מתה מותר משום דכוחם במעיה הוה כביצת נבלה ולאחר שנתנבלה חיזו מגדלתו עוד הביצה כך חיזו מוסיף חלב וכמעורה דמז חיזו כנוס בפ"ע מ"כ הוה כניר התיסור ויוצא מאיסור אסור גם הפריסת מודה לאסור מה"ת ולפי"ז יש ליישב הבה"ג שהביצת תוכ' דף ס"ח שמתרץ תמתי ביצת נבלה כמוה נמכרה בשוק אסרו ב"ה וכב"ח מותר ותי' נבלה דמו' לכך התמיר שבשר עוף בחלב דרבנן והקשה תום' מ"כ תמתי תמר ר' יוסף דלא לשרי חיש לפרי' כיעי בכותית אסור להורות בפני רבן דודאי הכא ביצת נבלה של עוף דמו' תמנס להב"ל ר"ל דבבי בה"ג דלכתו' מה קאמר בה"ג בביצה דמו' וכב"ח דרבנן ותי' ר"ל דבשר בנבלה דמו' מי ר"ל דביצת נבילה גופי' דמו' הא ביצת נבלה גופי' דרבנן ותי' ר"ל דבשר בנבלה דמו' הא בב"ח ר"ל כן דבשר בב"ח דאורייתא הגם ר"ל בביצה ביכתותה בהמה חיסור דמו' נבלה אבל מין תמו לריכין לדוחק זה אלא בביצה ביכה בביצה גופי' דמו' אם היא מעורה משמ"כ בב"ח אפי' הביצה מעורה מ"מ חיזו מגיד אלא כניר בשר וניר בשר בחלב כ' כתבו' סי' ל"ח וחס"ו סי' ע' דליכא מקום בב"ח דמו' ח"כ מה לכ' בה"ג בשר עוף בחלב דרבנן קאסרה דמלתא דלידין בודאי יש חילוק בין ביצת נבלה לבב"ח אבל בחלב אפי' לתתי' דס"ל בשר עוף בחלב דמו' נקו' התום' ואפי' הקשתי לעיל עדיפא ה"ל להקשות הא ר' יוסף גופי' ס"ל בעב"ח דמו' ומי לא קשה כיון דביצה הוה כניר בשר ס"ל לכ"ע רק מדרבנן אפי' הוא מעורה מ"מ הביצה רק כניר מן הבשר ממנס תום' דלא ניחא להו לתרץ הכי ע"כ הס ס"ל כפרמ"ג סי' פ"ח בט"ז סק"ח דניר בשר הוה בב"ח דמו' ח"כ שפיר הקשו למ"ד בשר עוף בחלב דמו' יש לגזור בב"ח בביצה גמורה ממכרת בשוק כמו בנבלה ממנס ז"ל דמ"כ למה כ' תום' לר"ת דחלוק בין ביצת נבלה לחסור מבשר בשר עוף בחלב דמו' :

ויש ליישב דזה דברי תום' ביצה ד"ו ע"ב ד"ה ביצים שבתבו תי' בה"ג · והקשו ממתי בכותית והתיכא ר' יעקב דחוסר ותי' דכ"ע מודים בביצים גמורות ועמיהו דב"ה משום דגזרינן ביצה נבלה אטו ביצה טריפה וכו' ועיי' מרש"ל ומרש"ח ומהר"ם דמה שהא ר' יעקב לקושיא ולמה נפל תום' מתי' בה"ג ומה שתירלו קשה חלת שתין להתירך ממנס להכ"ל ל"ל דלכתו' יש ב' עלייתים מעורה הא' ע"י שמעורה ע"י הגידין לגוף העוף הוה כבשר גופי' ויש מעורה אעפ"י שבביצה גמורה ותו אין לומ' דהוה כגוף העוף מ"מ עדיין הביצה מונח בתוך הטרפסת וי"ל דאעפי"כ אסור משום דעדיין בלוע מקרי ויוצא מאיסור אסור · כמו ניר היוצא מאיסור ופ"ז הקשה תום' מר' יעקב דאוסר אם הס מעורכין ותום' קאי אם בשיעת רשב"ם שהובא במרדכי אם וסה"ת סי' כ"ט כל זמן שהיו בקליפה קשה אסור לבשל בחלב ואפי"ה אוסר ר' יעקב ועכ"ל אין ל"ל מעורה מפני שהוא בלוע הבשר אלא דהוה כבולע וכניר יוצא מאי' תלמא ניר נמי אסור בבב"ח ותירלו בגמורות כלו' ואינו מעורה אפי' לר' יעקב אסור מ"מ כמעורה דאוסר ר' יעקב מטעם דהוה כניר וניר אסור בב"ח ולית לתי' בה"ג ולכך כ' תום' תי' אחר דגזרו ביצת נבלה אטו ביצת טריפה :

בש"ע סעי' ג' ואם נתערבה בחלב כולן אסורות בש"ך סק"י הקשה למהום"ע דזה הוא אלא לפסרת סה"ת דפ' כר"ן דכל שדרכו לאסות ל"ב משמ"כ הש"ע דפ' לקמן סי' ק"י דרק ו' דברים ל"ב והגה דאת שדרכו תמיד למה פסקו כאן ביצה לא בטל ועיי' פרמ"ג שכ' ועיי' סי' ק"י דעבשיו אין נמכרין ביצים כלל בחומד ול' שהוא גופי' טעמא דטור דהא לא כ' שהש"ת כ"כ דביצה ל"ב ומיד כ' הטור וכ' בספ"ת אבל בספ' ביצת טריפה וכו' ולמה בדין זה דביצה לא כ' בשם שה"ת וכן לקמן סי' ק"י הביא בשם עיטור דביצה ל"ב והעיטור לא כ' אלא שהש כ' דהלכה כר"ל וכי"ב כתבתי לקמן סי' תפ"ז אות ד' דש"ד סי' מ"ת ס"ל הכי דביצה לא בטל ודקדקתי שם למו משום דס"ל כר"ל ס"ז בזמן ש"ד והעיטור כבר לא כ' מוכרין הביצים בחומד אלא במין וס"כ לא משום דס"ל כר"ל לא בטל אלא משום דהוה את שדרכו למנות וגם הש"ע דפסק את שדרכו בטל ורק ו' דברים ל"ב הגה משמ"ד שם מדמה ביצה לפירות נסות בטלה והיינו שהם דברים מגוזי פרך וירמוי בדן ס"כ אלא דביצה בזמן ש"ד כבר הי' מחשב בשהם דברים ס"כ ס"ם גם הש"ע דפסק כאן ביצה אינו בטלה אע"ג בסי' ק"י פסק דרק שהם דברים ל"ב וא"ם לפי"ז קו' פריסת וט"ז לקמן סי' ק"ב סק"ת דלמה נקיט העוש"ע בדבר שא"מ ביצה אין שלימה וכו' הא שלימה בלא"ה ל"ב משום דבר שבמינו ותי' הפריסת ותי' הט"ז דמיתי לקמן סי' תפ"ו ולהכ"ל ס"ם דל"מ דהגה דברים מצויים דמתרו בגמרא אם כחיזו' מקום אין חשוב בטלה לעתם כ"כ כמ"ש כלל מ' חות וכ"ל להיפוך דהיינו ביצה דמי' בגמ' דלא הוה את שדרכו למנות אלא עתה נמתנה דהוה ביצה את שדרכו אם בזמן הזה כחיזו' מקום כל שדרכו למנות לא אמרינן בטלה לעתו ועוד י"ל דמ"י לא אמר דבריו אלא מה דפרשו בגמ' כגון חגוזי פרך וירמוי בדן אם במקום ס' לא חשיב בטלי' לעתם כנגד דעת חכמינו ז"ל אבל בדבר שבמינן שאמרו דתליא בדרכו למנות לפעמים לר"ל ואת שדרכו לר' יוחנן תליא כל זמן בדרכו ככך ולא שייך לומר בטלי' לעתי' וא"כ שפיר נקטי' בסי' פ"ו ביצה שלימה ומה שכתבתי דטוש"ע כתבו כאן לפי זמנם ומקומם דביצה הוה את שדרכו פ"מ בסי' ק"ב אם יש מקום דהוה ביצה כל שדרכו לא בטל מטום דטול"מ :

סימן תקנ"ט

א) ביאור דברי תוס' דף צ"ו דברי' מקרי מה שי"ל דתורה אמרה בשלם (דהיינו באם יחלוק ואינו שלם אין שמו עליו אינו ברי') בין גדול בין קטן וכן כ' הרא"ש וסה"ת וסמ"ג ושור סי' ק' ויש"ש (ב) דחזו לש"ך ס"ק ט"ז שכ' תוס' ורא"ש ס"ל ביצה מקרי ברי (ג) קו' על רשב"א שכ' תנאי בברי' שאם יחלוק אין שמו עליו למה כ' דבעי בריית נשמה ולרשב"א ל"ק אבל על הש"ע שפ' כן בסי' ק' קשה (ד) ראי' מ"ש רשב"א דאין קרי ברי' אלא בנוצר באיסור הכוונה שיהי' האיסור מחמת עצמו אלא שקשה ארשב"א בתה"ב שכ' תנאי זה הא רשב"א בחדו' דוחה לתנאי זה ומכ"ש דקשה אש"ע סי' ק' שפ' תנאי זה (ה) מ"ש באמ"ז לביצה בשם הר"י דברי' צריך להיות איסור מתחלת בריייתו ובריית נשמה ליתא (ו) קשה מאוד אש"ע לקמן סי' ק' שכ' דאבמה"ח מקרי ברי' ולא בטל באלף (ז) מ"ש בש"ע סי' ק' ביצה שי"ב אפרוח הוה ברי' ולא בטל האחרונים חלקו עליו וכתבתי סניף לדבריהם (ח) ביאור אמאי בביצה שי"ב אפרוח צריך ס"א לרמב"ם משום ברי' ולא בשאר ברי' (ט) דברי רמב"ם בזה בפ"ד ה"ג קשיון טובא וקשה להולמם ונושאי כליו לא עמדו בו (י) ישוב קצת אהג"ה ש"ד אבל לדינא ליתא מ"ש נבלה הוה ברי' ולא בטל וכן קשה הפר"ח שפסק כר' יודא דלוקין אני"ה אגיד שבכל ירך כולו והאיך קיי"ל בגי"ה ברי' הוא ולא בטלה (י"א) תי' על קו' פלתי אתום' דצ"ו ותי' אקו' התום' וקו' אתום' ותי':

(א) **בש"ע** ס"ה וצריך ס"ת ביצים של תיתר ע"ש ש"ך ס"ק י"ו וז"ל אבל הרמב"ם פט"ו מהמ"א דין י"ו כ' הטעם מפני שהיא ברי' בפ"ע עצם בה היכר והוסיפו בזיעורה בכ"ל (וכ"ז לא מיירי הלא לבטל פליטתה אבל לא לבטל גוף הביצה כדאי' בראש"ה וכ"י ופשוט הוא) והוכחתי בספרי דר"ל שהביצה עלמה הוא ברי' וכדעת התוס' והרמ"ה והראש"ה בפ' גי"ה בשם הרמב"ד ומביאו ב"י לקמן סי' ס"י ושאר פוסקים דביצה הוא ברי' בכ"ל בש"ך. ולשיטת דבר שבברי הש"ך בדעת התוס' והרמ"ה ס"ל דביצה הוא ברי' ולא בטלה בקצה. ונעתיק דברי תוס' חולין דף ל"ו ע"ח ד"ה מ"ע דרבנן והרמ"ה שכ' כדברי תוס' שמשם הוליא בש"ך בספרו לקמן סי' ק' דברייו הכ"ל וז"ל תוס' מה טעמא דרבנן ברי' הוא ולכך ס"ל לרבנן דלוקין אם אכל כל הגיד אפי' אינו כזית אלא כל שהוא וכפוף פירקין ומי אמרי' כה"ג אכל ליפור טהורה בחייה בכל שהוא דאכל במיתתה כזית אכל ליפור טמאה דין בחייה דין במיתתה בכל שהוא דאכל מן החי ועוף טמא מחייה להוא ברי' (ודע דרש"י פי' שם דף ק"ב ע"ב דלכך מחייב ליפור טמא ברי' משום דטהרה בחיסור מתחלת בריייתי' אבל ליפור טהורה שמתה לאו ברי' ואין לוקין אלא בכזית אפי' אכלה כולו ואין לוקה משום נבלה משום דבשבועות לא כי' עליה שם נבלה) ותוס' הקשו כאן דף ל"ו ול"ז ול"ח מ"ם דאכל מן החי ועוף טמא וגיד ושרץ חמיבה בטי ברי' מנבלה טהורה במיתתה בכזית ולא חמיבה ברי' וכן בכל לא חמיבה לרבנן ברי' בטמות דף י"ז (ולא הוה לתוס' ליחת לפרש"י הכ"ל דלפרש"י קשה אבל מן החי דהא קיי"ל בר' יוחנן דף ק"ג בטמא מחי לאו לאיכרים עומדת מ"ש לא הוה גולד בחיסור מתחלת בריייתי' ועי' ברמ"ה סי' ל"ג שדחחה פרש"י מכמה טעמים:

ודע מ"ש תוס' גם אבל מן החי דהוה ברי' כ' בהגהמ"ח ותוס' שכ' לקמן (ד"ה וי יודע) דאבל מן החי צריך שיאכל כזית והתם (דף ק"ב) מוקי נמי הך דאכל ליפור טהורה בכל שהוא בטמא גידין ועלמות הייט משום דאכילה כתיבה בי. אבל אי לאו הכי הוה חמיב ברי' ליחייב בכל שהוא דאכילה ממש וה"ל לר' יודע בטמעתין גיד הוה ברי' ליחייב בטמא אי לאו דאכילה כתיבה בי' ודו"ק עכ"ל הנה מבואר דתוס' לא כתבו דאבל מן החי חמיב בחמת ברי' דז"א דהא אכילה כתיבה בי' אלא דקשיא להוה רק דטמא דאבל מן החי הוה כתיב אכילה דטמא ברי':

ותי' בתוס' וי"ל דהייט דכי ממר רחמנא ל"ת גיד ול"ת עוף טמא וכן בכאבר מן החי כלומ' פי' בין גדול בין קטן דכולהו מקרי גיד ועוף וכלבר שיני' אלימים אבל נבלה חתיכה נמי מטמא נבלה וכן בכל דאי הוה כתיב אל תאכל חמא עבד אז הוה חמיב ברי' וכ"מ בפ"ג דטבעות דכ"ת דקאמר היכן מצינן באוכל כל שהוא חייב ופריך ולא והרי מפרש פי' שבועה שלא לאכול כל שהוא ומשמי מפרש נמי בברי' דמי מטמא דטעמא דברי' כתלו פירות הכ' שלא תאכל בין גדול בין קטן ע"כ מזה נמי מיכח טעמא דלא ניחא לתוס' ורמ"ה לפרש"י דף ק"ב לחלק בין נבילה דלא הוה ברי' ובין עוף טמא דהוה ברי' מטום דמה שמולד במיסורו הוא שיקרת ברי' מטום דמטמא להוה מטבועות דטעמא דברי' הוה כתלו פי' הכ' שלא תאכל בין גדול בין קטן וממילא נבילה ליכא למימר דהוה ברי' דלמין לומר כן שהתורה אמר בין גדול בין קטן אלא בדבר שאם יחלק אין שמו עליו כגון עוף דשרץ ס"כ בשתורה אמרה לא תאכל עוף ר"ל בשאול עוף ממילא על עוף שלא אמרה תורה לדוקא בין גדול ובין קטן ובין על עוף קטן בשהוא שלא לוקה מקרי ברי' אבל נבלה כיון דגם אחר שאחלק נמי שמו עליו נבלה אין לומר לא יאכל נבלה שלא בין גדול ובין קטן דהתנבלה לאו משלא קרי דוקא נבלה מקרי שמו עליו אפי' בשחתך.

היוצא לנו מזה דאפילו זה דאם אחלק אין שמו עליו לא אקרי ברי' אינו מקרי ברי' תנאי בפני עצמו דאחל מ"ל לאחלק בלא קו' התום' שכי דאם אברי' שלא אינו ברי' משום בשאחלק אין שמו עליו אלא אחלק זה והך תנאי הוא רק לאי התום' דלא תלי' בשאחלק שמו עליו לאחר אלא בשאין בשאחלק אין שמו עליו ליכא למימר שהתורה הקפיד בשהוא שלא ואז מייב אפי' קטן כיון דגם בשאינו שלא שמו עליו בגבלה וכן מבואר יותר בביאור בתירות בתי"ם בהדי' ולקמן אכתוב מה שלפי"ז ל"ע על הפוסקים דאשונים מה שנתנו עוד תנאים אחרים בדברי תוס' שם להלן ועי' אי"ד סי' ק' סק"ד שרשב"א פי' אחר בשהא דאם יחלוק אין שמו עליו ממש כפי' תוס' ולא ניתן להאמר מאחר שכ' הרשב"א כן בשם ר"י בעל התוס':

והקשה תוס' ממכות י"ז דקאמר ר"ש כל שהוא למכות ואפי' קמח ומה שהקשה ר"ש לדבריהם דרבנן קאמר תובו לי מיהא דאפי אחת בבריייתא בכל שהוא ורבנן בשלמא נמלא בריית נשמה אבל בשאר ברי' ולא תלי' בריית נשמה לא מצינו בשאר ברי' ולא דמי לאפרש דלא תאכל בכל כתיב ולא כתיב ולא תאכל אפי' בכל שהוא אל בכל וכ' תוס' וכ' לפרש דרבנן לדבריו דר"ש קא מהדרי לי' לדידן אפי' הוה אפי' בשהא לא מצינו לי' ברי' ולא בטלה קצה. ונעתיק דברי תוס' חולין דף ל"ו ע"ח ד"ה מ"ע דרבנן והרמ"ה שכ' כדברי תוס' שמשם הוליא בש"ך בספרו לקמן סי' ק' דברייו הכ"ל וז"ל תוס' מה טעמא דרבנן ברי' הוא ולכך ס"ל לרבנן דלוקין אם אכל כל הגיד אפי' אינו כזית אלא כל שהוא וכפוף פירקין ומי אמרי' כה"ג אכל ליפור טהורה בחייה בכל שהוא דאכל במיתתה כזית אכל ליפור טמאה דין בחייה דין במיתתה בכל שהוא דאכל מן החי ועוף טמא מחייה להוא ברי' (ודע דרש"י פי' שם דף ק"ב ע"ב דלכך מחייב ליפור טמא ברי' משום דטהרה בחיסור מתחלת בריייתי' אבל ליפור טהורה שמתה לאו ברי' ואין לוקין אלא בכזית אפי' אכלה כולו ואין לוקה משום נבלה משום דבשבועות לא כי' עליה שם נבלה) ותוס' הקשו כאן דף ל"ו ול"ז ול"ח מ"ם דאכל מן החי ועוף טמא וגיד ושרץ חמיבה בטי ברי' מנבלה טהורה במיתתה בכזית ולא חמיבה ברי' וכן בכל לא חמיבה לרבנן ברי' בטמות דף י"ז (ולא הוה לתוס' ליחת לפרש"י הכ"ל דלפרש"י קשה אבל מן החי דהא קיי"ל בר' יוחנן דף ק"ג בטמא מחי לאו לאיכרים עומדת מ"ש לא הוה גולד בחיסור מתחלת בריייתי' ועי' ברמ"ה סי' ל"ג שדחחה פרש"י מכמה טעמים:

ודע מ"ש תוס' גם אבל מן החי דהוה ברי' כ' בהגהמ"ח ותוס' שכ' לקמן (ד"ה וי יודע) דאבל מן החי צריך שיאכל כזית והתם (דף ק"ב) מוקי נמי הך דאכל ליפור טהורה בכל שהוא בטמא גידין ועלמות הייט משום דאכילה כתיבה בי. אבל אי לאו הכי הוה חמיב ברי' ליחייב בכל שהוא דאכילה ממש וה"ל לר' יודע בטמעתין גיד הוה ברי' ליחייב בטמא אי לאו דאכילה כתיבה בי' ודו"ק עכ"ל הנה מבואר דתוס' לא כתבו דאבל מן החי חמיב בחמת ברי' דז"א דהא אכילה כתיבה בי' אלא דקשיא להוה רק דטמא דאבל מן החי הוה כתיב אכילה דטמא ברי':

ותי' בתוס' וי"ל דהייט דכי ממר רחמנא ל"ת גיד ול"ת עוף טמא וכן בכאבר מן החי כלומ' פי' בין גדול בין קטן דכולהו מקרי גיד ועוף וכלבר שיני' אלימים אבל נבלה חתיכה נמי מטמא נבלה וכן בכל דאי הוה כתיב אל תאכל חמא עבד אז הוה חמיב ברי' וכ"מ בפ"ג דטבעות דכ"ת דקאמר היכן מצינן באוכל כל שהוא חייב ופריך ולא והרי מפרש פי' שבועה שלא לאכול כל שהוא ומשמי מפרש נמי בברי' דמי מטמא דטעמא דברי' כתלו פירות הכ' שלא תאכל בין גדול בין קטן וממילא נבילה ליכא למימר דהוה ברי' דלמין לומר כן שהתורה אמר בין גדול בין קטן אלא בדבר שאם יחלק אין שמו עליו כגון עוף דשרץ ס"כ בשתורה אמרה לא תאכל עוף ר"ל בשאול עוף ממילא על עוף שלא אמרה תורה לדוקא בין גדול ובין קטן ובין על עוף קטן בשהוא שלא לוקה מקרי ברי' אבל נבלה כיון דגם אחר שאחלק נמי שמו עליו נבלה אין לומר לא יאכל נבלה שלא בין גדול ובין קטן דהתנבלה לאו משלא קרי דוקא נבלה מקרי שמו עליו אפי' בשחתך.

ומ"ש הרשב"א וכ"ן ליישב קו' התוס' ממכות דלעולם ברי' בעינן ברי' בשמה אלא דגיד ועוף טמא אינו ברי' משום דכתיב בהו תמוס ותוס' לא ניחא להוה לומר כך דהא כ' תוס' דאפי' הוה חמיב ג"כ בריית נשמה מה מועיל כיון דברי' כמפרש

כמפרש התורה בין גדול ובין קטן ובמתה לא כתיב לא תאכל חתיה וקו' זו נשמע בחדו' רשב"ח ומ"כ מכל הפוסקים הנ"ל שכ' כרי' ה"ד נשום דכרי' כמפרש מוכח דלא כרשב"ח דכרי' בכריי' נשמה ז"ח דהכל תלוי במפרש התורה בין גדול בין קטן וגם הטור לקמן סי' ק' כ' רק שאם יחלק אין שמו עליו והיינו כתום' דאז מיסור משרה תורה מכלס קאי ור"ל בין גדול בין קטן והמיתן בריית נשמה כדעת תום' ורח"ם וכל הפוסקים הנ"ל ולרשב"ח יש להמליץ יפוב שלפני הרשב"ח סי' כך כמ"ש תום' מכות דף י"ז שכ' טעם כרי' דק משום שאם יחלק שמו עליו ושם לא כ' תום' דע"כ קרח על שלש קאי והוה כמפרש בין גדול בין קטן כמ"ש תום' בחולין וס"ל דטעם זה לבדו מספיק ולכך תי' דגם לריך להיות בריית נשמה מכל בחינת ז"ח גם בתום' מכות הסמוכה כמ"ש בחולין שלא שקילל וכרי"פ שהעתיקת דע"ב ע"ג ד"ה וליכטל קילור וכ' תום' רק משום דהוה מפרש בין גדול ובין קטן ולא כ' שם דה"ד בשלש שמו עליו ע"פ עיקר הטעם משום זה משום דהוה כמפרש ולפי"ז קשה על הס"ע בסי' ק' שכ' דכרי' הוא כשמולק אין שמו עליו ובעי בריית נשמה כרשב"ח וזהו דלא כדעת רוב הפוסקים. ועוד לי"ב ביאה חמתי אין כרי' לע"ע כשנואר שם דדוקא בביאה שי"ב מפרות כ' הס"ע דהוה כרי' כמ"ש התרוך משך לתום' ורח"ם דלא בעינן בריית נשמה הוה ביאה כרי' ול"ל לשך ביאה אם יחלק שמו עליו ולפ"ע לבעי בריית נשמה ע"כ אין ר"ל דיל השתא מיות דהא גיד הוה כרי' ואין לו מיות השתא אלא ר"ל שהי' לו מיות וזה הי' ג"כ לביאה אלא דזה ליתא כמ"ש לליתא לדברי תרוך משך דביאה אם יחלוק אין שמו עליו דלא מקרי ביאה אלא תשיכות ביאה ורליתי תח"כ בפרמ"ג כאן בשך סק"י שכ' תמ"ם הש"ך שם דעור ס"ל ביאה לא בעל נשום דהוה כרי' הקשה הפרמ"ג וז"ל ודע שמ"ם הש"ך לעור לק"מ דביאה הוה כרי' יש לעיין בי' דאני דעור סובר דלא בעינן בריית נשמה ואף שאין עוד בחיסורי' מקרי כרי' מ"מ בעינן שיחלוק שמו עליו וירחה ספי' דה"ק כל שהתורה פירשה החיסור והוא שלא דמשמע בין גדול בין קטן כמו שירחה הרואה בפי' ג"ה כו' ונני כתיב לא תאכל ביאה ערשה וכו' עכ"ל כרי כמ"ש דהפי' בתום' ורח"ם מ"ם דאם יחלוק אין שמו עליו אלא לעשה זה לחוד הוה כרי' כל שהתורה פירשה החיסור והוה אם ובשחלק אין שמו עליו הוה כמפרש דאסור משום כרי' בין גדול בין קטן ולא כרשב"ח ור"ן דלא ס"ל סכי ות"כ כיון דרוב הפוסקים תום' ורח"ם וסה"ת וסמ"ג וטור והגמ"י סכי ס"ל וח"כ הקשיתי שפיר קשה על שפסק דבעינן שאם יחלוק אין שמו עליו ח"כ אין כרי' אלא בה"כ מפרש והאיך כ' בתלי' ג"ש בבריית נשמה וכן נוהג לכל הפוסקים הנ"ל תום' ורח"ם והג"מ וסה"ת וסמ"ג וטור והגמ"י דס"ל כרי' כמפרש לא בעריכו בריית נשמה:

ד' וכן מ"ם בס"ע בסי' ק' לגריך שיהי' חיסורו מתחלת בריייתו וכ"כ הר"ן והבריסב לפי שמשכו אחרי דעת תוס"ב בית ד' ס"ח שכ' ואיזו כרי' שאינה בעילה דוקא שאיסורין נאמת שלמן כגון שמלה או גיד וכ"ב שאיסורי' מגד שלמן מתחלת בריייתן ותדע לך דאמרי' בשלהי פ' נ"ה לכל ליפור שהוא שוה משום דקשבר דבשמה אחי' לאיברים עומדת והרי זה מייב משום חוכל מאבר מן החי עכ"ל ושאה בשלהי שי' ק' כ' לפ"ז בשרלים ותולעים בפירות לא אסור משום כרי' כיון קולם שפירום מותר ח"כ לא הוה חיסורו מתחלת בריייתו וכתבתי לדמות דברי פלאתי בסי' פ"ד דז"ח דהא הרשב"ח גופי' כ' דתולעים בתבשיל הוה כרי' ולא בעל וכ' שם ושב"כ בשו"ת עור מבן סי' כ"ו דאין הקפידה בתחלת בריייתו אלא מחמת בריייתו שב' הרשב"ח ולא מלד שבא עליו חיסורו מחמת דבר אחר כגון שנתבלה דהא גיד נמי אין חיסור משעה שנולרה גיד אלא בשליל ואפי"ה הוה כרי' עי"ש אמת בתב"ב בפתיחה שם בשער הנ"ל כ' רק החילוק שם החיסור מחמת עלמו אחביב אוב כרי' ולא בשקבל מחמת ד"ח ולא הזכיר תחלת בריייתו אוב רלי' שב"ב מ"ד ס' ק' ס"ק ה':

ונ"ל רלי' לדבר מרח"ם וכן הקשו אחר רחשובים על רש"י דס"ל שברח זו דף ק"ב דמקרי כרי' כשנוער בחיסורו חמתי חלב ועלה וכ"ב אין כרי' דהא נוער בחיסורו ולא הקשה לחינו נוער בתחלה בחיסור דהא אין נוהג בשליל ואפי"ה הוה כרי' אע"ב דר"ל דכל שנאסר מחמת בריייתו דהיינו מעלמו ולא הקשה על רשב"ח שב' לתמי זה מאחר דגם הרשב"ח הקשה על פרש"י ממלב וכו' אב"ם הקשה על הס"ע שב' תמי זה לריך חיסורו מתחלת בריייתו דכל רחשונים נשארו בקושיא על פרש"י זה חלה עוד קשה לפי דעת הרחשונים הנ"ל דכרי' תלי' במפרש בשלש בין גדול בין קטן תו אי"ל שום תמי אחר לכרי' דממ"נ אי יכול לומר בי' להתורה אסרי' בין גדול בין קטן הרי הוא כרי' בלא תמי אחר ואם אין אינו מה"ת במפרש אינו כרי' אפי' יש בו כל תנאים כמו דלא לריך לרוב רחשונים בריית נשמה כן לא לריך כמי תמי נוער מתחלת בריייתו:

ה' עי' ג"ת ביאה בשוב' דספיקו אסור שנאסך אחרי הס"ך כתן ס"ק י"ו דתום' ורח"ם ס"ל ביאה הוה כרי' וז"ח כמ"ש בחות כ' ושם הביא דברי אם"ז שהקשה מה פריך התם בביאה ערשה ותבטל ברובה ולא הוה כרי' ותי' שאם הר"י דלא אסרו כרי' אלא אביאת עוף אבל אביאת בהמה מחמלת בריייתי' ופי' הש"ך דר"י מוקי אחום' זבחים ומכות דיז"ן ומולין לחינו כעי בריית נשמה אלא דאסר כיון דביאה מחמת התרנגולת אסורה שנאסר בריית נשמה וכיון דתרנגולת עלמה לא נאסרה מתחלת בריייתה ולא מיאסר כרי' ולכך גם הביאה הבאה מחמתו חביאה שלין אסורה

ז' **ומ"ש** בס"ע עוד שם דבילה סי"ב מפרוש מהיב כרי' כמ"ש הרמב"ם בפט"ו מ"ע בילה סי"ב מפרוש שמשלח עם בילים מה שיתה עם ס"ח והיה הרי הן מותרת היתה עם ס' בלבד נאסרו הכל מפני שהיה כרי' כפני עלמה והוה קפ' לי על הס"ע להה בילה סי"ב מפרוש מסור משום נבלה ובלה מפי' כרי' שלש חיו כרי' והלוך יהי' טפל חמור מן העיקר ומלחתי קו' זו בפלתי סי' ק' סק"ד והקשיתי מתשו' רשב"ח סי' רפ"ב שכ' בילה סי"ב מפרוש לח מקרי כרי ורלי' שכבר קדמוני כזה הפר"ח בסי' ק' ס"ק כ' והעלו בפלתי ופסקו הפר"ח שם ופלתי שם דלח כס"ע חלח נס בילה סי"ב מפרוש בטל ולח מקרי כרי ולחלה מ"ש הר"מ דהוה כרי י"ל לעניו הפליטה חשבוהו רבנן לכרי וכ"כ בפר"ח כחן סקי"ד ולהו תימה הוח דניחח דהוה למד דבר חשוב והוה כרי ולעניו ביטול לחו חשוב ולח הוה כרי' חשכחן כ"ב בחשה רבנן לכרי' ולעניו שומר לעוחשה קחמר כרי' שחי והשה לכ"ע לחו כרי' הוח ובטל וכן לעניו ברכה כחו"ח סי' ר"י דנרניך ה' לריך ברכה משום דהוה כרי':

ח' **בפרמ"ג** כחן בש"ך ס"ק ט"ז מסחפק חם בחחו לחוש לדברי ר"ח ז"ל מ"כ בכל דבריו החשובים לריך ס"ח והוח לבטל הפליטה שלח יכולו להקל בהיח גופי' כמו לר"ח בבילה סי"ב מפרוש משום דלריך ס"ח משום שהיח כרי' ובפר"ח בבילה סי"ב דוקח בבילה סי"ב מפרוש דלחה"כ נעשה היתר גזרו עפי' וע"ע דשחט דברי למב"ם יש לפרש חף בבילה טעמה סי"ב מפרוש דלח חתי לכלל היתר ועוד שם הלכה י"ז כ' הכ"מ שם חע"ג בלימורי דרבנן ס"ל הר"מ בטל בש' והלימור נן המנין הוחיל ג"כ ברי' הוסיפו בשומן הגיד דלריך ס' שלי היתר חלמח לפי' בטל לימור ממי הוסיפו לר"ח ומ"כ למ"ש הש"ך דיש להחמיר כרמב"ם הוה בדברים חשובים לריך ס"ח ובחמת בדוכתי' עוכי משמע דסני בש' עיי' פ"ת סי' ק"ד בס"ז וסק"ו שכ' דהכח קיל"ל וע"ע:

ואולם הפרמ"ג ופר"ח ממשכו מחרי ב"י שכ' טעמי' דר"ח לפפרוש שיש בה משום והוה ברי' וז"ל וכמש"ל חות ז' ועיי' ש"ך סי' ק' וביש"ש פי' ני"ה סי' מ"ג מקשה נ"כ הכ' דלח חשכחן בשום ברי' ודבר חשוב לריך ס"ח רק בבילה וכ' דוקח בבילה סי"ב מפרוש היח חיכח בשלמח בבילה מותרת ולף המפרוש סופו להיות מותר והוה ברי' בפני עלמה דהיינו שחינו נן כח היולי ממנו הטמח ולח שקופו להיות טמח ממ"ה עשו בה היכר להוסיף על שיעורה כדי שלח תזלזל בשעורה נ"כ וש"כ הר"מ לח מפחים סחים דוחלי מייני בבילה טהולה מדב' ע"י שנמלח בה מפרוש בפי סי' וח' דע"י מפרוש הוה ברי' דמ"ל דכוותה ברי' חשוב כמ"ש הש"ך הלין ע"י המפרוש מקרי ברי' חשוב לחח דר"ל שהוח ברי' בפ"ע משוה משחר חסורין וכך מורה לשון הר"ם מ"ש דהוה ברי' בפ"ע כמו שחלינן בכוי ברי' בפני עלמה כלו שהוח משוה לו חי' ולח בהמה וחם שנבי ניד הלשה שהוח מחמת חשיבות ברי' ומפי"ה כ' הרמב"ם ברי' בפני עלמו וכ"כ הר"מ בפ"ח ה"ב דלוקין על ני"ה חם חכלו כולו מפני שהיח ברי' בפ"ע יש ליישב דהכי חיכח מוסחח בנמ' חולין דף ק' דני"ה ברי' בפני עלמה והמניחים מחקו חיכח חלו ברי' בפ"ע חבל הר"מ חפיש חי נילפח ויש ליישב הנילפח דניד משוה מכל חיסורין דקודש שנחקשר ה' בשר ח"ב לגמה חסרה ניד יותר מנשר שבלה ממנו דחכלו כולו חייב חפי' ח"ב כזית ועוד דלח חפרי' תורה חלח טעם גמור וכחן חין בניד בע"ע ועוד הוח והתורה חפרתו חלח משוה ניד מכל חיסורין להכי נמי משוה דחם חכלו כולו חייב חפי' ח"ב כזית לכך החמירו בפליטה מדיבנן כ"נ. ותוס' ושחר רחשונים נ"כ מקשים חמחי ניד הוה ברי' בפ"ע כשהוחר בתוס' דף ל"ו והר"ח לח ס"ל חירוש ותי' מפני שהוח ברי' בפ"ע כשל"ל ודיינו שכך ה' לו הני' בש"ם:

(ט) **בדרך** ק"כ מ' בבריימח חכל נפור טהורה בחייב בכל שהוח בחיתתה בכזית מטמחה חין בחייב בין בחיתתה בכל שהוח ומוקי הש"ם ריישח בנפור טהורה בחשהו בשר נידים ועלמות ובין בכל חיכח כזית. ופרש"י חכל נפור טהורה בחייב בכל שהוח משום חמה"ח בחיתתה בכזית דנבלה חכילה כחיבה כי' וכל חכילה בכזית וכו' והרמב"ם בפ"ד ה"ג כ' בזל"ל החוכל עוף טהור חי כל שהוח לוקה משום נבלה חע"פ שחי"ב כזית הוחיל ואכלו כולו · ואם חכלו חחר שמת עד שיעי' כו בזית חע"פ שחין בכולו בשר בזית הוחיל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה עכ"ל דבריהם חלו תמוהים חדח מ"ש בחוכל עוף טהור כ"ש לוקה משום חוכל נבלה הוחיל ואכלו כולו הח כיון שהוח חי כל"ל לוקה משום חכר מן החי חכל נבלה חכילה כחיבה כי' · ועוד שכ' חע"פ כזית משמע דר"ל כל שהוח ממש מדב' בסיפח עד שיעי' בו בזית מכלל דריישח משמו ממש קחמר פשיטח דקשה הח נבלה חכילה כחיב. ואפי' משום חמה"ח לח לקי בחכלו כולו בב"ש ממש עד לחיכח בזית עם בשר ניד ועלמות כהכ"ל וכמ"ש נ"כ הכי בחום' · וסיפח שכ דברי ר"ח נמי קשה שכ' בחכלו חחר שמת הוחיל ויש בכולו כזית חייב עליו משום נבלה הח נבלה חכילה כחיבה ולריך בזית בשר . ואפי' דר"ח ס"ל בנבלה חי' בזית כמ"ש בריישח קשה לנמי בחכלו חי לוקה משום נבלה בב"ש ממש ול"ל דנבלה הוה ברי' הלכך חייב בחכלו כולו ח"כ למה בסיפח בחכלו כולו בחיבתה לח מקרי ברי' לחייב בב"ש ממש . ועוד דוקח בחייב לחיכח משום חכר מן החי ח"ש דלח חייב משום חכר מן החי עד שיהי' בו בזית חע"ג שחין בכולו בשר בזית בנבלה מה מהני ש"ח בזית עם בשר ניד ועלמות כיון שחין בזית בשר ולח רחי' שנושחי כלו יפרשו דברי הר"מ ולח

עמדו כלל על דבריו החלו והר"מ ז"ל נופי' הכיח דין זה דבחמה"מ לוקה על חכר כולו כבריותו בשר ונידין ועלמות בזית ותכלו לוקה חעפ"י שחי"ב בשר חלח כל שהוח עי"ש בפ"ה מה' מ"ג והחיך כ' כל בפ"ד הל' כ"ל בחוכל ליפור במיתתה נבי נבלה הכי היחיל ויש בכולו בזית חעפ"י שחין בזית בשר:

(י) **הנה** בחום' הל"ל דף כ"ו הקשו לר"ם דחמיב חטה ברי' החיך תרומה עולה בח' ומחה ובפלתי בסי' ק' ת' דברי' מלא עלמו חין בו חשיבות חלח מפני לוקין חכל שהוח בניד ובשר ח"כ הח ר"ם ס"ל בכל מקום כ"ם למכות ח"כ בברי' ליכח חשיבות מעטם מלקות דהח בכ"מ לוקין חכ"ם והוח חימח נדולה על תום' וכ"כ בם' לב חלי' וכן הקשתי חני שוב רחי' שיפה הקשה תום' דלר"ם ע"כ ברי' חשיבי מלא עלמו דחל"כ הח כ' תום' דרבנן דחמרי ר"ח בחמלה דליכח חשיבות מלא עלמו דהייט ברייח בשמה רבנן לח ס"ל הכי חלח לר"ם קחמרי ושו לר"ם לדידי' יין ברי' חשיבי מלא עלמו ח"כ ר"ם לעולן קחמר דחטה מקרי ברי' לרבנן ס"ל הח לח כתיב לח תחכל חטה ח"ו לדעפ"י קחמר דחטה חשיב ברי' מלא עלמו ושפיר הקשה תום' · ומ"ש י"ל ר"ם דס"ל חטה ברי' בכל שהוח ומ"ר כן לרבנן חודו לי מיחת בחטה היינו בטל לה תרומה דחטה ח' פוטרת הכרי מה"ת כי"ב חי' בם"ם ע"ז דף ע"נ טבל לה בטל בחשהו חשום דחטה ח' פוטרת כל הכרי ושו"ם עמי קו' התום' חלינה דרבנן דהשיבו חטה חין ברייח בשמה הח לח כתיב לח תחכל חטה י"ל דחי הוה התום' בשמה הוה מודה דהוה חטה ח' ברי' חשום דחשכחן חטה ח' פוטרת כל הכרי:

וקשה לי מה דוחקי דם"ם חכות דף י"ז דר"ם דקחמר לי חתם מודים בשמלה לדוקין בב"ם ה"ם חטה הח ר"ם ס"ל כ"ם למלקות ודחיק הם"ם לדבריהם דרבנן קחמר לתום' ע"ז דף ס"ו ע"ח דר"ם מודה בתערוכת חין כ"ם למכות ח"כ י"ל ר"ם לדעפ"י חמר הח בברי' חפי' כל שהוח כגון חטה חחת לח בטל חמעט קו' זו קשה לתום' ע"ז דף ו' ע"ב וכמ"ש הפר"ה סי' ק' סק"ח דבברי' ל"ב מן התורה חפל חי ברי' חח"ת בטל ח"כ פריך שפיר חי' בתערוכת בטל ותי בבעין הח ר"ם ס"ל כ"ם למלקות חח חריש דחקיט חטה ח"כ י"ל תום' ב"ח דס"ל ברי' ל"ב חח"ת ס"ל כי"ח ברה"ם דרבנן דר"ם בחכות חם ס"ל לדעפ"י דברי' חלי' בברייח בשמה ח"כ שוב י"ל לר"ם ברי' חלא עלמו לח חשיבה ומלא מלקות נמי לח חשיבי להה לר"ם בבה"ת כ"ם למלקות כפלתי חלח שהחיתי דברי פלתי הכ"ל דח"כ קשה הסוני' לתום' דס"ל בריייח בשמה וי"ל לרבנן חלח לדבריו דר"ם קחמרי והש"ם קחמר התם ר"ם לדבריהם דרבנן קחמר וע"כ רש"י עכ"פ ס"ל ברי' מעטם חשיבות דחל"כ לחחן קחמר דברי' מעטם חשיבות חפי' לרבנן לח תליח בחשיבות חלח במלקות ומ"ו ר"ם הכי ס"ל חכל חחן דסבר דרבנן ס"ל ברי' מעטם חשיבות שפיר י"ל לר"ם ברי' לח חשיבי ור"ם לדבריהם דרבנן קחמרי ולח קשה קושיתי דלימח דמ"מ לר"ם בתערוכת דלח בטל להה לר"ם לדעפ"י ברי' חיכו לח ס"ל כלל דטעם ברי' חשיבות י"ל לר"ם לדעפ"י לח ס"ל ברי' חשיב מלא עלמו חלח רבנן ס"ל הכי כמו שהשיבו התם חיכח בריייח בשמה חחחם תום' דברי' לח בטל מה"ת כיון דחחשבי תורה למלקות חכל שהוח חין נדול כין קטן ח"כ חין חילוק חפילו הוח בתרוצחת דכל שהוח לעולם חיכח והח דכ' תום' בע"ז בתערוכת חודה ר"ם היינו משום כמו דבטל לרבנן כזית כך בטל לר"ם כ"ם בם' הח תיכח בליכח בכל שהוח מטעם חשיבות חבל לרבנן בכה"ת בכזית והכי חחשבי חברי' שלמה בכל שהוח חמרינן חין ה"ל דמי בטל כל זמן שהוח שלם ומש"ל דמ"ח הק' פלתי לדוחתי דלר"ם משום מלקות ליכח ברי' דר"ם ס"ל כ"ם למכות בכ"מ לק"מ דכ"מ נם לר"ם מה דחמרה תורה לוקין כין נדול כין קטן דחחשבי קרח חם הברי' שלם לוקין חפי' בתערוכת ודברי תום' מיושב מכל לד:

סימן תקכ"ם

בש"ע סעי' מ' ובילה עוף טהור שחתיל להתרקס כ' הש"ך ס"ק כ"ג הקשה הפריישה דהה הטור כ' בסי' ס"ו דחם יזהע שהוח מרוקם חחפרוח חייבין עליו מן התורה ולמה כ' כחן מכות מרדות וכ"ל ליישב דהכה בסה"ת כ' דכל זמן שלח יצח לחויר הטולם חסור מן התורה וחפי' שחטו חין בכך כלום שחין שחיטה שייכי כי' חלח שהקשה דלמה קחמר הש"ם דף ס"ד דחסור משום ברן השורן וחסחכתח בעלמח ותי' בדוחק כמו שהקשה בפר"ח ס"ק כ"ח ותי' הפר"ח דוקח בנמר חפרוח חסור משום נבלה חבל בהתחיל להתרקס לח שייך משום נבלה וחסור משום ברן השורן וכ"ל דרבנ"ם לח ס"ל דחייב משום נבלה חלח בעוף ויצח לחויר הטולם ומתה זהו דחקרי נבלה וכמשמע לשון הר"מ בפ"ד ממה"ם ס"ח בהמה חו חי חו עוף שמת לוקה משום נבלה וכן בהלכה ח' שם וז"ל נמלח למד שהתורה חפרה מתה והיח נבלה חבל בהתחיל להתרקס עד נמר יציחתו לחויר הטולם הוה בשר עוף ולח נבלה כמ"ש ה"ם פ"נ הלכה ח' (כי"ב) כיון זה שמיתו בבד הוח עוף והבילה הוח מעוף הוה מיד בשר הטוף וחע"נ שחיתו נבלה מ"מ שחיטה בעי' ושחיטה לח שייכי כי' הלכך חסור מה"ת בעיקר סימנים לבה"נ דחיתו נבלה רק דשחיטה לח שייכי בו ומ"ם ה"ם שם בהלכה זו ד"ה חבל בבל זמן שלח יצח לחויר הטולם חיתו

אלא מדרבנן כדמ' בגמ' דף ס"ד ז"מ אלא דאסור מה"ת כסה"ת ולא מטעמי' דסה"ת ס"ל משום גבלה ואפשר דס"ל לסה"ת דכל שאין מועיל כו הוה גבלה מכל מקום במיתה תלוי מ"ב כל זמן שלא יצא לאויר העולם לא אסור משום גבלה אלא דאפי"ה אסור מה"ת משום דאין קיימ בשחיטה ויל"ד הכי לר"מ דכ' לעיל מני' בהלכה ו' חלב וכיוצא בזמה אין לוקין ואסור מה"ת ולוקין עליהם מכות מרדות מ"ב ה"ה מ"ם מ"ב דהתחיל להתרקס מכין אותו מכות מרדות נמי' דומי' דלעיל מייירי שאסור מה"ת דאל"כ הל"ל כאן אסור מדרבינן ס"ו דאסור מה"ת והא דתי' בגמ' דאסור משום שרץ ומסיק קרא מסתברא תיפ"ל דאסור משום דלא שייכי בי' שחיטה ככו' סה"ת לשיטתו' י"ל דכרייתא דקתני טמא ושייר כיוצא עוף טהור שהתחיל להתרקס מ"מ בטוהר ליכא איסור שחיטה ועריך לומר דהך כרייתא ס"ל אין לעיל מה"ת אלא מדרבנן וכיוצא לא גזרו ופריך הא אסור משום שרץ ומשני מסתברא מכל מקן דס"ל יש שחיטה לעוף מה"ת כיוצא שהתחיל להתרקס מה"ת אסור מ"ב כ"ל מ"ם הטור בסי' ס"ן חייבים לא מלקות קאמר אלא שאסור ומייב מן התורה :

סימן תקס"א

א) הש"ע כ' בס' טרפה עיבוד לחוד לא מהני אלא עד שתלד ובס' כנפ"י הקשה ע"ז מש"ם וישבתי קושיותיו (ב) מה שכ' הפוסקים בעוף דהוה זמן מיעוט דהיינו כ"א יום לא חיישינן לתקלה ודקדקתי ע"ב יום ויותר לא חיישינן לתקלה אלא יב"ח דהוה ודאי זמן דב חיישינן לתקלה וצ"ע על הפוסקים :

בש"ע סעי' ט' אם יטעון כו' כ' בס"ך ס"ק כ"ה כלו' אם יטעון ויטיל ביצים אחר בטעינה לחיד לא מהני כמש"ל סי' כ"ז ס"ק מ"ה והוא אם בשם מהרש"ל ופר"ח חולק עליו אם אחר בפר"ת וכנפי יונה הסכימו עם המרש"ל וכן שאר מחרוצים למעט בכנפ"י הקשה מגמ' דף כ"ח דלמימר אם כם' טריפה דתנן ומודיע בציית טריפה שאסורה מפני שגדלה בתיסור ומשני התם בדשיחלא קמת מ"ב גדלה גמרה מבעי תני גמרה ופרש"י לעיל גדלה משמע כל גידולה בתיסור והקשה הכנפ"י מה קשי' דלמא התם בתשכח בגווה ותיסו מוליא מידי בפק טריפה כיון דלא ילדה · ותי' דהא בגמרה מוקי לה מכ"ש לפי' התוס' דקאי התם אמשנה דעדיות דתנן בריסא ציית נבלה שנמכרת בשוק ובהכי ודאי שאין הטריפה מגדלת עד שיהי' בגמרה עד שהכי הוא כילוד דמי גמלת העולה מדבריהו דלא בעיון גולד יוליא לאויר העולם לגמרי אלא כל שבגמרה שכי"ב נמכרת בשוק ס"ל כילוד וסי' להוליא מידי בפק טריפה ע"כ :

ולי"נ דלישתא לרתי' זו ולא קשה קושיתו הל"ל דשפיר משני דשיחלא קמת רבותי' היא דאפי' כך גמרה בתיסור ג"כ הציית אסורה ומכ"ש

א) אמש"כ בש"ע מג"פ לא תבשל מוכח בישול אכילה והנאה קשה ג' קושיות דלמא קראי לדרשות אחרות אתי (ב) ולפי שבארתי דברי הר"ם וכוונתו לישב הג' קושיות הנ"ל והוכחתי דר"מ ס"ל דלוקין בב"ח על ההנאה (ג) דיחוי לישוב לחם משנה שגם הוא ר"ל לרמב"ם אין לוקין בב"ח על ההנאה (ד) דברי הר"מ בפט"ז מהמ"א הלכה ו' שכ' חתיכה ר"ל לא בטל אפי' בב"ח וחולין שנשחטו בעזרה הואיל ואסור בהנאה מדבריהם ודבריו תמוהים מאוד מכל צד ולא נמצא בישוב כל דבריו אלו וישבתיו פשוט ונכון (ה) ביאור פיהמ"ש בפ' ג' דכריתות מ"ש דאין בב"ח חל על איסור חלב שהם דברים אחדים עם דבריו בסה"מ :

א' **בש"ע** סעי' ח' כ' בהורה לת תבשל גדי בחלב אמו נ"פ ח' לאיסור בישול ול' לאיסור אכילה ול' לאיסור הנאה והוציא אכילה בלשון בישול לומר שאינו אסור אלא לדרך בישול עיי' פרמ"ג בס"ך סק"ל שהקשה הא להוציא והוציא בלשון בישול לאסור שלכ"ת . ותי' מ"מ כיון שכתב הכ' בלשון בישול אין לנו לאסור כציאה דאמת לן דע"י כציאה אסור כיון דלא משכחן בתורה רק בישול ואינו מובן כיון דקיי"ל כבוש כמבושל ח"כ ה"א דתורה לא הקפיד בבישול דוקא אלא בכ"ע ול"ב ה"ה בכוש נמי אסור בגרגר הטעם ואילטרך קרא למעט כבוש דלא אסרי' תורה אלא דרך בישול ול"ב ליכא הרמב"ם בפ"ע מה' מ"א ה"ח ה"ב שהרמב"ם מיבב קו' כו' ועוד קשה לרמב"ם דפסק כר' אבוה ח"ב מל"ל הגהה דלמא משו"ה הוליא בלשון בישול דהי הוה כתיב לא תאכל ה"א לאסור בהגהה לכך הוליא אכילה בלשון בישול ואב בישול דלא תבשל ג' אחי למעט בציאה ועוד קשה דלמא קמ"ל קרא אכילה בלשון בישול דלא מייב על אכילה אח"כ בישלו ואכלו אבל בלא בישול הוא ואכלו פטור :

ב' **דהנה** ז"ל הר"מ שם ה"ח וה"ב בב"מ אסור לבשל ואסור להכלו מה"ת ואסור בהגאה ומי שבישל משייסה בזית ח' לוקה וכן האוכל בזית משייסה לוקה אעפ"י שלא בישול · ובה"ב כ' לא שתיק הכ' מלאיסור אכילה אלא מפני שאסור בבישול כלו' ואפי' בישלו אסור ואי"ל אכילתו כמו שבשתק מלאסור הבת מאחר שאסור בת הבת עכ"ל ובפרמ"ג בפתיחה בחות ג' כ' מדברי הרמב"ם הל"ל מוכח דגם בב"מ ס"ל לרמב"ם דאין לוקין על ההגאה . כי"ב כ' בגל"מ פסחים דף כ"ג ד"ה והא מעשר הקל וכ' תע"ב דאיכא חד לא תבשל לגמרי על ההגאה מ"מ אינו לוקה כיון דלא נאמר אכילה בפי' דלכך הוצרך הר"מ בה"ב הל"ל דלא שתיק הכ' לאסור אכילה אלא מפני שאסור בישול וכ"ם אכילה ח"כ הוה אכילה כמו שכ' בפי' . והבית רתי' מד"מ הלכות סנהדרין בפי"ע בסמנה הלאוין שאין בהם לא כרת ולא מיתה בי"ם שלוקין עליהם שם ג"ב האוכל בב"ח ג"ב המבשל בב"ח הרי מנה האוכל ומנה הבישול ולא מנה ההגאה הא ודאי שההגאה אינו לוקה וכי"ב כ' הפר"ח בחו"ח סי' תמ"ב והבית ג"כ מדברי הר"מ בהלכות סנהדרין הל"ל כמ"ש הגל"מ :

ונ"ל דלרמב"ם בב"ח לוקה על ההגאה ודבריו בר"מ הם דבריו מחדיש עם דבריו בפ' המצות לר"מ ולא תעתק לריכות דבריו רק בקילור דבריו ותוכן כוונתו דשם שמנה הר"מ כ' לאוין למלקות בב"ח דהיינו בתכל בב"ח לוקה ולמלה בפ"ע אם בישל בב"ח לוקה והקשה על עלמו הא ג"פ לא תבשל כ' ול' לאיסור ההגאה ולמה לא מנה גם להגאה בלחו בפ"ע ותי' דאין רלוי להגאה בלחו בפ"ע מפני שההגאה ואכילה ענין א' כי אכילה ממין מיני ההגאה והוא ממרו כל מקום שנאמר לא תאכל ה' איסור אכילה ול' איסור ההגאה עד שיפרוט לך הכ' כדרך שפרט לך בנבלה ה"ב הכא מהך לא תבשל דאסור באכילה ההגאה נמי בכלל ומה דאמר כל מקום שנת' לא תאכל הא למ"ם אפי' בלא לשון לא תאכל אסור בהגאה כיון דאסור

דאסור בהכילה ממילא כיון דלא פרט היתר הכלה כדרך שפרט לך בנבלה י"ל דהא לר"מ היו לוקה על הכלה משום דאפקי בלשון אכילה וכ"כ פר"ת פק"ח ד"ה הכה ולכך נקיט ר' תבוה כ"מ דכתי' לא תאכל ג' איסור אכילה ול' איסור הכלה לאשמעינן איסורי איכא ולא מלקות וכ' דלא תבשל הג' דאתי לאיסור הכלה אתי כדי שיהי' בכ"ח איסור ההכלה אפי' שלא כדרך הכלה ע"כ ק"ל מוכח מר"ס דר"ל דליכא על ההכלה מלוה במעין המלות בפ"ע חבל מלקות איכא נמי על ההכלה כמו על האכילה דמ"כ דאין לוקין על ההכלה בבב"ח כמו דאין לוקין על ההכלה בשאר איסור הכלה ק"ל דאין לוקין על ההכלה משום דלוקה על המלקות אלא ההכלה לכך אינטרך למ' בפ"ע ק"ל לרמב"ם דוקא בשאר איסורין דכתיב אכילה דממעט שלא כדרך הכלה ממלקות וק"ל על הכלה מלקות ההכלה אינו דרך הנאתו דדרך ההכלה דוקא אכילה וכמ"ש ה"ה טעם זה בפ"ת מה' מא"ב לרמב"ם דס"ל דאין לוקין על ההכלה משא"כ בבב"ח אם ההכלה בכלל אכילה ולא כתיב אכילה בפי' רק לא תבשל ודאי ההכלה כדרך ההכלה שאי אפשר להם לא כתיב אכילה דיממע דוקא אכילה שהוא דרך הנאתו וכיון דאפי' מלקות איכא בהכלה תו ל"ל דלא תבשל הג' אתי למעוטי בפ"ע להכלה דלוקה משא"כ דאתי לאסור אפי' שלא כדרך הנאתו כמו כדרך ההכלה ואפי' לוקין שלא כדה"כ אינו מלוה בפ"ע אלא גילוי דעת הכתוב הוא שלא כדרך ההכלה כמו דרך ההכלה וחייב על כל ההכלה אפי' למלקות :

ואלא דעדיין על הרמב"ם קשה מ"ל דההכלה בכלל אכילה לגמרי למה ההכלה לחו בכלל אכילה לגמרי ואפי' למלקות וממילא הלא תבשל ג' אתי למלקות על ההכלה והכלה בחמת מלוה בפ"ע והתי' על זה דהי' לי' לרמב"ם קשה קו' הפרמ"ג והפר"ת מנא לך דאתי הלא תבשל ג' על ההכלה דלוקין על ההכלה הא אינטרך הג' לא תבשל חדא לאיסור בישול וחד לאיסור אכילה והוצרך אכילה בלשון בישול לאפוקי בבכוח והג' לא תבשל אתי לאסור אפי' שלא כדרך אכילה ולכך כ' הר"מ אכילה ידעינן מאסור דהכלה ואכילה ענין ג' . והלא תבשל ג' אתי לשלכ"ע וממילא לא קשיא קו' הפ' דלמה מצו"ה לא כ' אכילה כדי שלא יהי' אסור בהכלה והב' לבישול והג' שלא ע"י כבושה מאסו לאפי' לא כתיב אכילה הכלה לאסור כיון דאכילה אסור ועדיפא בב"ח מאסור איסורין דבבשאר איסורין הכלה אינו בכלל אכילה למלקות וב"ח גם למלקות :

ועל כוונה זו דברי הר"מ בחיבורו בפ"ע הל' שהולך אחרי דבריו בספ"מ וכ"כ בפתיחה לס' בב"ח שמונה כ' מלות אוכל בב"ח ובישול בב"ח כמו כן כ' בפ"ע כ' מלקות לאוכל ולמבשל ולא אתי למעוטי הכלה דליכא דז"א הכלה בכלל אכילה מ"ל ליכא רק ב' מלות ול"כ הכי כוונתו שהתחיל אכילה ובישול מה"ת ואח"כ כ' ואסור בהכלה וקשה וכי הלות בב"ח הינו מה"ת הלא שכל כוונתו להודיע דליכא רק כ' מלות ב' לאוין וזה אחד לאו אכילה ואחד לאו הבישול ואח"כ ואסור בהכלה כלו' מה שכתבתי לך לאסור כאחד מלוה אכילה ר"ל ג"כ איסור הכלה דאכילה הוא ממין הכלה וה"ק ג"כ מ"ש הר"מ דאסור באכילה אפי' הוא לא בישול דאל"כ הקל"ד מל"ל הלא תבשל אתי להכלה היינו לשלכ"ע כמ"ש בספ"מ הא אינטרך שלא חייב על האכילה אא"כ בשלו :

ואמנם עדיין הוא קשיא לרמב"ם מל"ל למדרש מג"פ לא תבשל לאתויי ד' דברי' ה' לאיסור אכילה וה' לאיסור בישול וה' לאיסור הכלה לשלכ"ע . הא לכל חלוי ומוטרחי דילפי איסור ואכילה והכלה לבב"ח דף קנ"ו מדרשת אחרות . וע"כ לדידהו הג"פ לא תבשל אתי לעבור עליו בג' לאוין א"כ מל"ל לאתויי דברי' מהג' לא תבשל למדרש אכילה והכלה . אע"ג כל היכי דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן לקרלי לאפוקי לאוין שאי אפשי דפשטות דקרא משמע שכי דליכא רק לאוין הרבה . לפכי כ' הרמב"ם דברי כ"ר (כלומ' הקשה ע"ז) דפשטות הקרא הכי משמע דלא שכיח איסור אכילה אלא דנקיט בישול אפי' בישול אסור אי"ל אכילתו והכלה בכלל אכילה ותו פשוט לדרוש הלא תבשל הג' שההכלה שדיבר בו אפי' שלא כדרך ההכלה ולא לאפוקי לאוין :

(ג) ובלחם משמע תי' שם בפ"ע דר"מ ס"ל דאין לוקין על ההכלה משום דלא אתיא אלא בשם אין עניו משא"כ אכילה דהוה מב"ש מבישול דמשמע שפיר לקי כמו בת הבת אע"ג דגם בהכלה איכא קו"ח מבישול דמשמע דאסור ההכלה לא כ"ש י"ל דהוה ודאי קו"ח אלא דלא הוה דומיא דבת הבת דהוה אותו ענין ממש וכו' כ"ל שאי' הלמ"מ אינו מוסכם עם ספר המצות דההכלה הוה ידעינן מאיסור אכילה דאכילה וההכלה ענין ג' ואפי' לוקין על ההכלה כמ"ל אלא בלא דברי ספה"מ הא אפי' לדברי ל"מ דקרא דאם אין עניו לאכילה אתו לא תבשל הג' והכלה רק לאסורי מ"מ כיון דאיכא אמי קו"ח מזהירין מן הדין ולוקין כמ"ש ה"ה בהלאם פ"ב מה' מא"ס :

(ד) אמנם אי קשיא הא קשיא דבפ"ז מהמא"ס הלכה ו' כ' בחתיכה הרמוי להתבשל כ' וז"ל וה"ה בחתיכה של בב"ח או של חולין שנשחטו בעזרה שהרי הן אסורין מדבריהן בהכלה אוסרין בכל שהוא וקשה הא הכלה מא"ת אסור בב"ח ואין לומר דקאי אבשר בחלב דל"ל כ' כמאמת שהרי בפתיחה לר"מ בשר בחלב הכלה אין לוקין וכיון דאיכא על מרוך מ"ד דמזה רבי' ללה"מ דבשר בחלב הכלה אין לוקין וכיון דאיכא מפורש בקרא קרא הרמב"ם מדבריהם כמ"ש הר"מ בפ"ת מה' מא' איסורי דקדושי כפף קרי הר"מ דברי סופרים . ולמ"ש דליתא לדברי לה"מ ל"ל

דמ"ש הר"מ שאסור בהכלה מדבריהם אחולין שנשחטו בעזרה לאוד כמ"ש המרוך מא"ך וב"ח אגב גררא נקיט ובפרמ"ג בפתיחה כ' דנקיט בב"ח לרבותי' אע"ג שאינו איסור מחמת עלמו ופי' שכן כוונות הר"מ בפי' י"ו שם ומה שהקשה בפרמ"ג הא בפ"ב מא"ס החלין הר"מ להיפוך דר"מ ס"ל חולין בעזרה דאוריי"תא ול"ב קשיא מ"ם הרמב"ם שאסור מדבריהם שהמי קלי ולכון דברי קבלה או דברי סופרים מלי קלי לחדבר הגלמד כי"ג מידות משא"כ לכון דרבנן או דבריהם משמע רק איסור דרבנן עי"ם בלח"מ בפ"ב מה"ם תי' כן וס"ל דלא כפרמ"ג אלא אפי' לכון דבריהם שב' הר"מ נמי על האסור מה"ת מדרשא ואינו מפורש וכן הוא בלח"מ עי' בם"ך ח"מ סי' ל"ג סק"ח ואלא לפי"ז י"ל דקלי גם אבב"ח אע"ג דאיכא מלקות אהבאה מ"מ כיון שאין האיסור מפורש בתורה קאמר הרמב"ם שהוא מדבריהם :

אלא עוד הקשה בפרמ"ג בפתיחה כין שכי אלי עגולות דל"ב דחולין שנשחטו בעזרה מן התורה מה רבותי' דאתיא רלוי להתבשל לא בטל וכן קשה לדידי' דמ"ם הר"מ מדבריהם גם אבב"ח מן התורה . כ"ל ליתב דבש"ו דף ע"ד במשנה דכל איסורין ואוסרין בכל שהוא יי"ב וע"ש וכו' ובב"ח וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אוסרין ואוסרין בכל שהוא וקאמר עלה בגמ' הרי אלו למעוטי מאי למעוטי דבר שבמינו ואלו אוסרי הבאה מ"ל למעוטי אסורי הבאה ולא דבר שבמינו . וכ' תוס' שם ד"ה למעוטי דבר שבמינו ואין אסורי הבאה משמע דאתי למעוטי להאי דקאתי בפי' ג"ה מתיבות נבלה אינו בטלה דהוה דבר שבמינו אע"ג דאינו אסור הבאה וכך ה ה ס"ל לרמב"ם ולא ס"ל כמו שדומה תוס' דלא פליגו אלא דהא תנא לא ידע לשנותו דהא בפיפא ודאי לא ידע לשנות לבד כמ"ל כתריבות בדברי יוסף סוף סו"י תק"ג מעתה כיון דפליגו המפרשים ואין קיי"ל כמשנה דפ' ני"ם דאתיכה של נבלה ר"ל לא בטל ולא מזיל בתר איסור הבאה מ"ל כ"ל מדנקיט נבלה לחוד ולא נקיט אפי' בב"ח שאינו איסור מחמת עלמו דהוה רבותי' כמ"ש הכ"מ בפ' ט"ז הי"ו הל' ובמשנה דע"ז תן בב"ח ס"ת דהך משנה בפי' ני"ם לא ס"ל בב"ח דהוה ר"ל ולא בטל אלא בטל דס"ל בב"ח בטל . וכן המשנה בע"ז תן חולין שנשחטו בעזרה אלא בטל ואתא בפי' ני"ם דאתי נבלה בלבד אלא בטל י"ל מדנקיט נבלה דאיכא מלקות מצו"ה כיון דאחצי' למלקות אחמירו בו רבנן אלא בטל אבל אבב"ח אליכא מלקות בטל ע"כ כ' הר"מ דליתא ואפוקי פלוגתא לא משמיע אלחר דלאחת דע"ז דלל"ל כאחד מעלה בעון נבלה דהוה דבר שבמינו בר"ל בטל ואפי"ה ס"ל בהיסור הבאה ג"כ לא בטל אפי' בבב"ח וחולין שנשחטו בעז' . ה"ה לאחת בפי' ני"ם דס"ל אפי' בחדא למעליותא לא בטל ה"ה בב"ח וחבב"ע דאיכא אחרי דבר שבמינו ואיסור הבאה ו"ל דאיכא אפי' כ"ם לאחת בפי' ני"ה דמחמיר יותר דבדבר שבמינו לחוד לא בטל אבל מב"ם בב"ח וחבב"ע אע"ג דיש לחלק דהני קיל מבבלה דבב"ח אין האיסור מחמת עלמו וחבב"ע ליכא אלקות מ"מ הסברא נותן דלא חולק בזה אחנא דע"ז דאי"ל בב"ח וחבב"ע לא בטל משום דהוה ג"כ איסור הבאה . והיינו דכ' הר"מ לדידן בב"ח וחבב"ע לא בטל משום דאסורין בהבאה ג"כ איכא אחרי דבר שבמינו

ואיסור הבאה כאחנא דע"ז וע"ז לא פליג אחנא דפני"ה :

דנה כלל אי' הזה הוא לר"מ הא כך לאחע"ג דמשנה דע"ז ודאי פליג למשנה דפי' ני"ה כדמוכח מסוגי' דע"ז . אבל משנה דני"ם ס"ל לא פליג וא"ל כך בב"ח וחבב"ע הוא יותר חמור מאחיכה נבלה משום דב"ח וחבב"ע איכא אחרי דבר ואיסור הבאה ס"ל ואיסור הבאה ס"ל מדלא תנן בחיכה ס"ם דתנא דע"ז לא ס"ל אחיכה נבלה ס"ל ואסור אבל אחנא דפי' ני"ה דנקיט אחיכה נבלה ר"ל מב"ם בב"ח וחבב"ע דאסורין בהבאה מכל מקום לא שני לי' לרמב"ם שיכתוב רק אחיכה נבלה וב"ח וחבב"ע ה"א מב"ם ז"א דהוה מצינן למעטי אם לא הוה הייא בב"ח וחבב"ע דדוקא נבלה שהוא איסור עלמו משא"כ בב"ח ולאפוקי חבב"ע דאיכא אסור מה"ת לא הוה אסור קמ"ל הרמב"ם דמשנה דני"ה אי"ל בב"ח וחבב"ע ועי"ק סי' תם"ב מש"ם כיצוב הרמב"ם בחות ג' וכם' ס"ד חות ג' ואלא מ"ם הרמב"ם שאסור בהבאה כ' בפי"ח וכפר"ת לקמן סי' ק"ח דמה שאינו מפורש בתורה קרי לי' הרמב"ם מדבריהם אמנם בל"ח בפי' ני"ה נבי הבל"ה כ' סתירה ע"ז ועי' מה שפרשתי בזה דברי הר"מ לקמן סי' תר"ם :

(ה) ולמ"ש בכוונות הר"מ בם' המצות לעיל חות ג' ח"ם פי' המפרשים בפ"ג דכריתות שכ' הטעם במבשל בשר נבלה בחלב לא אתי בשר בחלב דהוה מוסיף הבאה וחל על נבלה . וכ' בפלתי בסי' זה ס"ק י"ג דמשמעות תרוצו משמע לכאו' הוחיל מחד פסוק נפקא בב"ח אכילה והבאה וזה לינו דהא יש כאן לאו מיוחד לא תבשל אע"ל לא תבל ל"ל שכוונתו כמ"ש בשם הם"מ דמ"ד קרא שמעינן אכילה והבאה משום דאכילה והבאה ענין ג' . ובשבילי דוד בפתיחה כ' בהם"מ הניח בב"ח אף לא תאכל ג' איסור אכילה וא' איסור הבאה כאן לא כתיב אכילה בפי' . ע"כ . ולינא דלא תבשל ג' דאתי להבאה כ' בפם"מ לאשמעינן דחייב בב"ח אף על אכילה ואבאה עלמו ידעינן מחד קרא אע"ג דלא כתיב לא תאכל כמי הבאה בכלל אכילה עד שפרש לך הכ' כדרך שפרש לך בנבלה ולינו משום דאכילה והבאה ג' הוא ולא משום דכתיב לא תאכל ולא היכי דכתיב אכילה אין מלקות על ההבאה משום דאין דרך הבאה אלא אכילה וכמ"ל כ"ז מבואר בפם"מ וכן זה ממש לשון פי' המשניות בכריתות לאמר אין אל אחד מן האסורים בנבלה אלא זה שבשר בחלב נאסר בהבאה מפני שאסרו הכ' לאכילו'

לחכיל כמו שהקדמנו שכל איסור מכילה אסור בהנאה עד שיפרוט לך הכ' וכו' הרי חע"ג דלא כתיב לא תאכל בפי"ח מסור בהנאה כמו מכילה עד שיפרוט לך כמו שפרט לך הכ' בנבלה נמלא בעלמא היכי דכתיב לא תאכל י"ל דרמב"ם מין הנאה ומכילה עניין א' דמכילה שייכו דרך הנאה מ"מ מכילה והנאה דוקא וממעט הנאה שאין ההנאה דרך הנאתו מ"מ מכילה והנאה בעלמא לר"מ כ' עניים הם רק בב"מ דלא כתיב מכילה בפי' וכי' כוונות הכ' לאסור גם ההנאה וגם מכילה בכלל הנאה הלכך בב"מ מכילה והנאה מ' ועוד כ' בשבילי דוד לפי דעתו ז"ל דרמב"ם ס"ל דלא מסור אין מכילה ואין בהנאה אלא היכי דכתיב בפירוש מכילה אבל הנאה אלא כאן יש מכילה מב"ם מכישול הוא כאלו כתיב בפי' מכילה קשה ג"כ מ"ב בב"מ מסור אפי' שלא כדמ"ב דלמה לעניין זה לאו כאלו כתיב לא תאכל בפירוש :

(ו) **במשנה** למלך בפ"ה מה' יסה"ת סוף הלכה ח' שדעת הרמב"ם דאין לוקין על המלות בב"ח שכ' לפ דברי רבינו ז"ל שלא חייב מלקות בב"ח הם תמוהים ע"ל להכריח מברתו מהא דתנן בברייתות דף י"ג דמוקדשין אל על אלב וביאורו בגמ' משום דאיסור מוסיף הוא באיסור הנאה ויש לתמוה מפ' כל הבשר דף ק"ג שמבשל אלב באלב חיבו לוקה משום בב"ח ולפי סוגי' דברייתות יש לתמוה דהא איסור מוסיף הוא להשתא נאסר בהנאה ח"כ אמאי לא חייל איסור בב"ח על איסור אלב ולשברת רבינו ז"ל ניחא דע"כ לא אמרינן מוסיף אלא היכי לוקה על ההנאה כגון האי דמוקדשין אלב בב"ח לילכא מלקות בהנאה ע"כ ובכר דמוהו הפלתי בסי' זה ס"ק י"ב לוקין על הנאות בב"ח לרמב"ם כדעת הפר"ח דאיכא קרא להנאה בפ"ע לא שייך להנאה נמ"ם הוא מודה דהוא לאו הנאה והכי"מ לא מוקי הנאה לאו בפ"ע ולא הוא הנאה שייך באכילה אלא ה"ע דלקי משום אכילה והנאה אחד וכשם שלוקין ס"ל באכילה כך לוקין על ההנאה אלא משמר איסורין אין לוקין על ההנאה משום בשמר אסורין אין לוקין אלא כדרך הנאתו ודרך הנאתו היינו אכילה ומה שתי' הפלתי קו' ממשנה למלך עי' לק' סי' תקס"ב אות ו' ומ"ש :

ומה שתמה המשנ"מ ד"ה ודע על ס' המלות שכ' ואלו מניינו כ' מלות כב"ח יש מיומר להנאה משכ"כ בב"ח ולמ"ש לק"מ דס"ל דכיון דהנאה ואכילה אחת הוא באכילה ממי הנאה הוא זה סי' עיקר טעמו של הר"מ דאין לוקה על ההנאה ואלו אתי להנאה לעלא כדרך הנאתו אבל בעלמא ככל אחותו ואלו אתי לאכילה והרי בב"מ דומה לשאר אסורין דאכילה וההנאה אחד פסק ומפרש לתי' בכוונות הר"מ בפי"מ פ"ב דכריתות בנקודה שלפנה שכ' לליכא כ' כתובים בב"ח לאכילה והנאה ועי' סי' תקס"ה אות ו' וגם תי' המשנ"מ קשה במלקות נמי הינו אלא אחיר ולא מוסיף דמוסיף רק במוסיף גברא וקו' המשנ"מ סובב גם לתי"מ דפסק במשנה אלב בחלב הינו אל איסור על אכילה ובמוקדשין פי' בפ"ו מנגנות דאל מוקדשין אלב וכגמ' אמר בכריתות במוקדשין אתי ואל אלב משום דהוה מוסיף לאסור בהנאה ובפלתי שם ע' כ' דמ"ם הרשב"ם אל איסור הנאה מוסיף לאו דוקא אלא אחור ואולק למשנ"מ דס"ל לפלתי בפר"ח אל איסור הנאה מוסיף לאו מלקות וא"כ ס"ק המשנ"מ לדוכתי' אמאי במוקדשין אל וקאמר הגמ' דאיסור הנאה הוה מוסיף ותי' הפלתי דשאני מוקדשין דפסיעת דאל שהקדש על כל הבהמה גם על האלב וכיון בשאלב אתה אוסר אלב בהנאה משום הקדש אף אמו כשאר דאכילה אסור משום הקדש אף דבלאה"כ אסור משום אלב דה"ל איסור מוסיף משום הנאה ע"כ ולא אכין דהוה אל גם משום אכילה מכח מגו דאלב ה"ל איסור מוסיף מהכ"ת נאמר הכי נמאאר שהנאה אין איסור ממור ולא מוסיף גברא ואי דהנאה ואכילה אד ענין הוא ת"כ הרי אכילה משם זה אסור כיון דהנאה ואכילה אלא הוא ולמה אמר בקדשים מעשה איסור מוסיף אחע"פ אלא דאין אנו לריכין לזה דמה דאמר בקדשים דמוסיף הנאה לאו מעשה אחע"פ אלא ר"ל דבה איסור הנאה ומוסיף על אלב ההנאה מפני שלא הי' על אלב האיסור ההנאה ודומה למשנ"מ בשאלב אכילה למ"ד לוקה על בשולו שלא הי' אלב אסור בבישול ואין אנו לריכין לדון על אכילה כלל שגם האכילה מייב בחסא מעילה מעשה ההנאה וכמ"ש הר"מ בה' שגגות ושם אכלו לאלב חייב חסא מעילה שהרי ההנאה מן ההקדש . ורמי' בפ' פר"ת סק"ח ד"ה וכראה שתמה על המשנ"מ מ"ש לר"ם אין לוקה על ההנאה בב"ח שהרי הכותר להדי' בפי"ד הלכה י' לוקין ואפי' בהנאה שהנאה שלא כדרך הנאה :

סימן תקס"ג

א') מ"ש הפר"ח בב"ח בלאי אסור מה"ת כר"ן ופי' לדעתי' גמ' סנהדרין דף ד' כתבתי אני לדקדק מלשון הגמ' דלאי רק מדרבנן (ב) מ"ש פר"ח דטיגון דאו' מרמב"ם דחיתי דלא (ג) מ"ש פר"ח מה"ה ראי' דהוה מה"ת דברי ה"ה קשה וכתבתי דירושלמי שכ' הפר"ח דהוה מה"ת אין מוכרח אלא אפילו לירושלמי מה"ת א"ש לדידן דהוה מדרבנן (ד) דקדקתי מירושלמי ור"מ דאינו אלא מדרבנן וגם מ"ש מוכח כן דבע"א דירושלמי מדרבנן (ה) מ"ש ה"ה לישב הר"מ דלמה כ' חמי טבריא הא בירושלמי לא הזכיר ח"ט בב"ח דוחהו הפרמ"ג וישבתי לרמב"ם בתי' אחר ולפי"ז אין מר"מ הוכרח מה דס"ל בטיגון אין אסור מה"ת (ו) מ"ש הפלתי ראי' לפר"ח מרש"י דלאלי אסור מה"ת נ"ל דליתא וכתבתי טעם דלמה לא כתב רש"י החידוש בב"ח דאי תרי לי' (ז) דחוי לראיות פלתי לפ"ח מסנהדרין וקו' אנמ' סנהדרין שם היכי הוכיח ראב"י יש אם למקרא דאל"כ דלמא חלב ותי' (ח) דחוי לראיות פלתי לפר"ח מגמ' דף ק"ט (ט) דחוי לראיות פלתי מגמ' לפ"ח מדף קי"א (י) באות א' כתבתי דרך לתנא דבי ר' דילף מג' פ לא תבשל מוכח דרך בישול א"כ צלי מותר משום דאיכא יתורי אמנם באות זה כ' דלכ"ע הכי הוא ומיושב הרבה קושיות (יא) קיימתי מ"ש באות א' ולכולה תנאי ואמוראי מוכח דרך בישול מדרשא וא"כ צלי מותר (יב) בפר"ח ופר"ת כתבו דר"ן ס"ל צלי לאו בכלל בישול ואני כתבתי אדרבא דר"ן ס"ל צלי בכלל בישול והעליתי דעירוי למה דקיי"ל עירוי כמבושל כ"ק הוה בב"ח מן התורה עירוי חייב קו' על הר"ן שכ' מבשל כ"ק לא חייב בבב"ח קושיא עליו מירושלמי ועי' בפנים שכתבתי עירוי רק מדרבנן בב"ח ובפר"ח נופי' דוחה דמר"ן מוכח להיפוך דצלי בב"ח מה"ת בשומן ולא פ"ל כרש"י ותוס' סנהדרין דס"ל דכל צלי וטיגון אינו אסור מה"ת (יג) תמהתי על הגר"ע בחס"ו סי' רצ"ז שהבין דר"ן ס"ל כתוס' דצלי אינו אסור מה"ת ותמהתי על החס"ו שמחלק בין שומן לכחוש בשומן הוה צלי בבישול ובבחוש לא הוה בבישול ומישב בזה ראיות הפלתי דז"א דקו' הפלתי ארש"י ותוס' דהם ס"ל כל צלי אפי' בשומן לאו בישול הוא ואינו אסור מה"ת (יד) מפסחים ראי' דצלי בכלל בישול ובפר"ח דוחה ראי' זו ומתוס' פ' בל שעה נדחה דברי פר"ח וכתבתי שהברי תוס' פ' כל שעה לדברי מרש"א שם בישוב קו' ראי"ם שם ל"ל במים לא לכתוב במים ולא צריך ובשל מבושל לצלי קדר דאסור אמנם ישבתי קו' הרא"ם וא"כ אין ראי' לתוס' וכ' שדברי צל"ח בזה קשה ובמה שתירץ הרא"ם קושיתו השיב עליו המרש"א וישבתי דברי הרא"ם + ולפי דברי הר"מ צלי בכלל בישול וישבתי בזה דקדוק הצל"ח בסוגי' דלמה נקיט הברייתא בבישל כל צרכו במים שהוא שפת יתר וכתבתי קו' על תוס' סנהדרין דלמה לא נילף מפסח לבב"ח דצלי בכלל בישול ובזה פרשתי הירושלמי פ' הנודר מן המבושל (טו) כתבתי פי' בר"מ בפ"ט מה' מא"ס טעם דלמה בח"ט אסור בב"ח ואין לוקין דלא כה"ה ונ"מ לה"ה עישין משיגון דרבנן אבל לפרושי ספק מה"ת ואסור משום דצלי דרך בישול (טז) כתבתי דהר"מ ס"ל בפר"ח מצלי אש אפי' איסורי ליכא בצלי קדר ושפיר כ' הפר"ח מפסחים אין ראי' לתוס' דהתם ה"א מצלי אש צלי קדר הוה צלי אש לכך צריך התם ובשל מבושל לאסור צלי קדר אבל בעלמא צלי בכלל בישול ומיושב בזה הר"מ שפסק כל"ק שם באוכל נא ומבושל לוקה חדא ונם מיושב הרמב"ם שפסק צלי קדר אסור ברב בנגד הרבנן :

בש"ע סעי' ו' שאינו אסור מה"ת דרך בישול בסנהדרין דף ד' ע"ב לא תבשל גדי דרך בישול אסרה תורה חלב גזול אסור מיום לגזול כמים חלב ליכא למימר בתורה חלב דחלב הינו בישול אלא טיגון"וכ"כ תוס' שם ה"ב צלי מותר מה"ת ופר"ח סק"כ' דצלי וטיגון בבשר וחלב נמי אסור מה"ת מ"מ שמעינן חלב מדכתיב בישול טפי משמע חלב דגזול הוא אסור מה"ל למימקא טפי טיגון דשייך בחלב לשון טיגון אבל בחלב שייך טפי בישול מ"מ אלי בכלל בישול כמו שנתבאר בקידושין פסח שהוא אלי כתיב ובשלת ואכלת וכ"ל דלא יסי' מלשון בישול הי"ת למשע אלי רק תרבית דה"ב יותר ה"ל למיתקא טיגון כמ"ש הפר"ח חלב מדהוציא הכ' אכילה בל' בישול דדרשינן מיניה דוקא דרך בישול וממעטינן בכוס ומניח חע"ג דכ"ם ממעטינן אלי דב"ב הינו דרך בישול כמ"ש הר"ן ס"פ כ"ה דרך בישול הינו דוקא בישול דאסור כולו אבל אלי דאסור רק כדי קליפה הינו דרך בישול וה"ב הם"ם הכ"ל מי כפר"ח דרק למעט תרבית קאמר משום דאי תרבית למה אתר בישול אלא הכ"ל טיגון הכי הכ"ל לא תבשל גדי בישול אתר רחמנא להוה מוכן דאי תרבית ה"ל טיגון ולא בישול מ"ו דכוונות הם"ם דטיגון מם"ה לא משום שהינו דרך בישול דדרך בישול דוקא בכלל מ"ב אלי נמי לימעט דליכא כאן לגזול כדרך בישול :

ומ"ש הפר"ח דאי' מרמב"ם בפ"ט המעשן אסור ואין לוקין וב' ה"ה דאסור מה"ת מספק בעי דלא איספטי' בירושלמי בכלדים פרק עודר מן המנוסל וידוע שספק תורה להחמיר ומ"ם הר"מ המבשל בחמי טבריי אין לוקין עליו ג"כ נראה שהוא שהוא למעשן ולנבי שכת שהמבשל בחמי טבריי פטור ע"כ דכרי ה"ה וכ' הפר"ח אמאי מעשן אסור דהא לא כפ"י ממש"ם במשקין היינלין דקאמר הר"מ אין לוקין ולא"מ שם וכפ"י בקו"ח לקדושין לחדם הוכיחו דהוה רק מדרבנן . וכן ממ"ש הרמב"ם בשמוך המבשל בחמי חלב או בחלב מתה דהיינו חלב שאותה או בחלב שאותה וחלב שבשל דם בחלב אינו לוקה על אכילתו משום בב"ח וחלב שאותה וחלב זכר לכ"ע רק מדרבנן עיי' ס"ק י"ג וע"ו ואין לוקין שתמת אקולהו קאי עיי' רמ"ם סי' כ"ח סדייק מרמב"ם הל' חמי חלב עכ"פ אסורי' אכילה

זמי"ט הניח שם רמב"ן וכ' משום דקשיא לי' למי"ט דהא מר"מ לא מוכח די"ל הא דקתמר מין לוקין דמשמע לישורי ליכא משום חיוך נקיט הכי דהיינו חלב שחוטה ודם לחודיה עכ"פ ליכא . אבל ל"ג דמי"ל להניח דמ"כ לא ס"ל לרמב"ם למיקט דכר זה בחותו בכא כן ס"ל דמי לא נקיט מין לוקין דמשמע הא מה"ת אסור משום דם לא ס"ל למקט חלב שחוטה בחותו בכא ח"ו דאכולהו קאי ומע"ג דלא אסור אלא מדרבנן שייך נמי לומר מין לוקין :

ג ומדברי ס"ה שדייק הפר"ח דמעשן מה"ת דברי ס"ה קשיין לי דהא ס"ה הל"ל כ' בח"ט פטור ובפר"ח כתן שק"כ כ' דם"ם לגן בפ' כירה בח"ט לישנו ביאול מה"ת וס"ה הא כ' דמשום ח"ט בב"ח לגבת וה"כ הר"מ לקיט המעשן בחל בבא עם ח"ט מעשן דגם מעשן מדרבנן ול"ל דם"ל לר"מ בעיא הלא ליפסעה אפי' בדרבנן להחמיר כן הוה שיעת הר"מ וס"ע עיי' בחיבורי בה' שבת סי' רמ"ה בכדיד הזהב שק"כ ובירושלמי גופי' הכי לישא מעשן מהו שיהי' בו משום תבשילי שבת מהו שיהי' בו משום בב"ח י"ל פי' תבשילי שבת משום מלאכה אי הוה מבשל תולדה דשם הוה מ"מ לענין בב"ח י"ל דהוה דרבנן . ואפי"ת דהוה בירושלמי הספק מה"ת י"ל סתם ירושלמי כ' יוחנן ור' יוחנן ליף איסור בב"ח מלה תאכלנו מבשל לדידן דקיי"ל כתנא דברי' מנ"פ לא מבשל ומדהוליף הכ' מכילה בלעון בישול דמוכח מני' דרך בישול מקרי' תורה ס"ל מעשן דלאו דרך בישול מותר מה"ת ואיכו אסור אלא מדרבנן וכך ס"ל לר"מ כהנ"ל דאיכו אסור אלא מדרבנן בלא ספק ואלא די"ל תבשילי שבת ר"ל אם כבר בישל דהתבשיל אסור בו ביום מדרבנן מספקא לי' אם גם מעשן אסור מדרבנן ס"ב גם המעשן בב"ח נמי מדרבנן ומספקא לי' תע"ב מליא וכבום אסור מדרבנן י"ל משום דלאי עכ"פ מדרבנן אסור וקיי"ל מליא כרותח דלאי מליא בכלל אלי . וכבום בכלל מבושל וקיי"ל להחמיר וה"ם עכ"פ גם הר"מ דלא אסור לדידן מעשן רק מדרבנן אמנם בירושלמי לרשפסי' י"ל דמספקי לי' מעשן וה"ם מליא וכבום מספקי לי' דסא ר' יוחנן בם"ם דילן דף ק"ח ס"ל מליא כרותח וכבום כמבושל ועיי' בר"ם בפ"י

דתרומות מסמה מ' בירושלמי שם ל"ל כבום כמבושל :

ד ועוד ל"ל לדקדק מרמב"ם ומירושלמי דלא כפר"ח דהכא לפר"ח טיגון דהיינו אלי ליכא ספק דלאי בכלל בישול ורק במעשן ל"ל דגרע מאלי מספקי לי' לכאו' הכא הרמב"ם אבל במעשן וח"ט וכיולא בו אין לוקין ואיסורי ליכא דמה כוותו אבל הרמב"ם מהו אבל וכיולא בו . ואלא ל"ל משום דאי בירושלמי בודאי מן המבושל מהו שיהי' מותר במעשן במעשן בחמי טבריא וחמ"ל אי' דשלו רבנן דקיסרין מעשן שהוא משום בשולי עכו"ם מהו משום תבשילי שבת ומשום בב"ח ומשום מעשרות ע"ה וגבי שלות רבנן דקסרין שיק חמי טבריי ולמה נקטי' הרמב"ם ח"ט ול"ל דם"ל לרמב"ם דהני דמצטיע גבי נדרים דהיינו חמי טבריי וטיגון ספק זה ליכא נמי בבישול עכו"ם ושבת ובב"ח ומעשרות דמאי שנא זה מזה מע"ג דרבנן דקסרי לא נקטי טיגון ואח"ט ות"ם מ"ם הרמב"ם חמי טבריי וכיולא בו שהיו בישול דהיינו טיגון נמי מספקי לי' וטיגון היינו אלי ואפי"ה מספקי לי' ת"ו דאלי נמי לאו בישול בב"ח מה"ת כפר"ח דח"כ מה מספקי לי' ואלא ע"כ דלא אסור רק מדרבנן מי אסור מו לא והרמב"ם כ' דאסורין מדרבנן ואם אם"ם דילן מוכח דאלי וכבום אסור מדרבנן (כמו דמוכח הכי מגוזלא דפסל לכלה דכמחת) ודאי גם כל אלו אסור ודאי וכזה ח"ם טפי הרמב"ם דלה"ם ס"ל לרמב"ם לומר דאסורין מספקא לן משך אחרי הירושלמי כמ"ש ה"ם ת"ו דר"מ ס"ל דאסורין ודאי ואי ס"ל הר"מ מן התורה אסורין מ"ל לרמב"ם הכי מאחר דירושלמי נאחר בבעיא דלא ופשטא ת"ו דירושלמי מדרבנן מיירי דהיינו דמספקי לי' אי אסורין מדרבנן ח"ם הר"מ דים לו דאי מגמ' דידן דכתב"ג אסור מדרבנן בודאי דהא אפי' מליחה בם"ם דלן נמי אסור בבב"ח ס"ה לכל אינך דהיינו טיגון ומעשן וח"ט נמי אסורין מדרבנן לבד :

וגם בים"ם סי' ק"כ מסמע כן דהוה רק מדרבנן שכ' על הר"מ דמעשן פטור בעייא הוא בירושלמי ואמי טבריי למד מפ' כל שעשה דמבושל בחמי טבריי פטור דנזרו תולדת אמה אטו תולדות חול ע"ב וא"כ מוכח דגם מעשן שכ' הר"מ בחותו בבא נמי רק מדרבנן וכמ"ש הים"ם בפתיחה לגרפומה אפי' אין בו סכנה הכל מותר ע"ל מדכ' הכל מותר מסמע דל"ד בחלב אשה שכ' שם הים"ם מותר אין סכנה כדמסמע מדברי בפים אלא גם מעשן מותר אין סכנה ס"כ ס"מ דבעיא בירושלמי אי אסור מדרבנן דדבר שאסור מה"ת לאוי גמי אסור אלא שאי"כ סכנה :

ה עוד כ' הפר"ח לאיפסיק בעיא בירושלמי בפ' כלי גדול דאי' שם דף כ"ט ומעשן והשולק והמעשן כולהו מייב משום מבשל וכ"כ בקרבן עדה . והקשה פרמ"ג בס"ז סק"ח מה ענין שבת דאלי' במלאכה לבב"ח ותי' דכוותה פר"ח לפי דברי ס"ה שכ' דח"ט שוה למעשן הלכך כ' הר"מ מעשן וח"ט ול"ל דם"ל מדבעי תחלה בודאי מהו במעשן ומעשן זכח"ט וכתב הכי ממרינן רבנן דקיסרן מבעיא מעשן מהו בב"ח מסמע דדין ח' להם הלכך הכיא הר"מ ח"ט בבב"ח ולא"ג בירושלמי ליתא ח"ט התבעיא בבב"ח וגם ממ"ם ס"ה דבחמי טבריי פטור מסמע למשוה בב"ח לשבת ושפיר לישפטי' מפ' כלי גדול דטיגון מייב בבב"ח כמ"ש הפר"ח ושייס הפרמ"ג אמנם למ"ש ל"ע דהיינו כמ"ל שאין לדמות בב"ח לשבת בב"ח לא הוה בישול אלו בישול ושבת כמלאכה תלוי ואלא כיון שה"ס נדחה אלא דמי בב"ח לשבת וכי"ב לעניין נדרים הולך אחר לשון ב"ח דקל"ד על הרמב"ם לומר כ' ח"ט בב"ח דהא לא מבעיא ח"ט אלא בכדים וגם

מח"ט דאי' בשבת פטור אין לאי' לבב"ח . ות"כ כ"ל דיש לרמב"ם כן דח"ט מותר מה"ת מירושלמי פ' כירה דמבעיא אם מהו לערות מן הקילוח עיי' פירושו שכתבתי בחיבורי לחו"מ סי' ער"ח ס"ק י"ב ר' ממה ס"ל בשבת חייב משום בב"ח מייב משום מבשל ודאי לי' דאמר כ' זעירא חיזי חלוט כרוב (פי' דלא מחמין) כל שהחור מהלך מחתיו חיזי תבשיל כרוב פי' המפרש בשבת וכב"ח כל שהחור מהלך מחתיו ת"כ חע"ג לענין עירוי ס"ל הר"מ דמבשל בשבת כמ"ש ה"ה בשכ"כ מה"ם י"ל עירוי מקרי חור מהלך מחתיו שהי' חור מחתיו בחותו כלי אבל ממי טבריי' ודאי אין חור מהלך מחתיו והירושלמי משום הכי בב"ח לשבת דלא מקרי בישול כל שאין חור מהמת"מ ותמ"כ אין דאי' הר"מ מטיגון דדוקא לה"ה שכ' טעמי' דרמב"ם דנקיט ח"ט משום דבעיא הא' כנדרים קאי גם בבעיא שני' דהיינו בב"ח ות"כ הא בבעיא הא' אינה ג"כ טיגון ס"מ טיגון ממי מדרבנן דומי' דח"ט אבל למ"ם טעמי' דר"מ בח"ט ממקום אחר דהיינו משום שאין החור מהלך תחתיו ת"כ טיגון לא נסמע דמותר מה"ת מדברי הר"מ :

(ו) **בפלתי** הכיא דאי' לפר"ח דלאי אסור מה"ת מדס"ו מולין דף ק"מ ע"ח דפ"ל לרש"י דתרי לי' לאו מידום הוא . משום דאין כבום לרש"י אלא בחומן ורק המידום הוא שהי' לחודא שרי ואי לאי מותר בבב"ח דאין לחזן בישול סובל ל"ל לאי היינו חדוש' ול"ל דלי"ל טעמי' דרש"י דתרי לי' לאו מידום הוא משום דם"י דגם כבום אסור ויליפינן לי' מבב"ח . ות"כ ספיר דאי הם"ם דתרי מידום הוא דהיינו בבב"ח דילפת מבב"ח דתרי במלבא אסור חין דאלי' בטעם ובב"ח דילפת מני' תרו לי' כולי יומי שרי . ונלע"ד לאך לא ניחא לי' לרש"י בחולין מני' חדוש' דאי תרי לי' שרי בב"ח משום חין דמאותו בבך בב"ח ת"כ אי מידום הוא אם כך הוא המלה אבל לעניין טעם ספיר מיין למילף מבב"ח היכי דאסורי ת"כ ל"ד ת"כ בבבום בלא חומן וליר מפיק רק טעם והבאתי דאי' לפיטעי' ת"כ בבבום בלא חומן דאי' לי' לאו מידום הוא חין לוקין ואיסורי ליכא דאה כוותו אל הרמב"ם מהו שבב"ח מבושל מהו שיהי' מותר במעשן במעשן בחמי טבריא וחמ"ל אי' דשלו רבנן דקיסרן מעשן שהוא משום בשולי עכו"ם מהו משום תבשילי שבת ומשום בב"ח ומשום מעשרות ע"ה וגבי שלות רבנן דקסרין שיק חמי טבריי ולמה נקטי' הרמב"ם ח"ט ול"ל דם"ל לרמב"ם דהני דמצטיע גבי נדרים דהיינו חמי טבריי וטיגון ספק זה ליכא נמי בבישול עכו"ם ושבת ובב"ח ומעשרות דמאי שנא זה מזה מע"ג דרבנן דקסרי לא נקטי טיגון ואח"ט ות"ם מ"ם הרמב"ם חמי טבריי וכיולא בו שהיו בישול דהיינו טיגון נמי מספקי לי' וטיגון היינו אלי ואפי"ה מספקי לי' ת"ו דאלי נמי לאו בישול בב"ח מה"ת כפר"ח דח"כ מה מספקי לי' ואלא ע"כ דלא אסור רק מדרבנן מי אסור מו לא והרמב"ם כ' דאסורין מדרבנן ואם אם"ם דילן מוכח דאלי וכבום אסור מדרבנן (כמו דמוכח הכי מגוזלא דפסל לכלה דכמחת) ודאי גם כל אלו אסור ודאי וכזה ח"ם טפי הרמב"ם דלה"ם ס"ל לרמב"ם לומר דאסורין מספקא לן משך אחרי הירושלמי כמ"ש ה"ה ת"ו דר"מ ס"ל דאסורין ודאי ואי ס"ל הר"מ מן התורה אסורין מ"ל לרמב"ם הכי מאחר דירושלמי נאחר בבעיא דלא ופשטא ת"ו דירושלמי מדרבנן מיירי דהיינו דמספקי לי' אי אסורין מדרבנן ח"ם הר"מ דים לו דאי מגמ' דידן דכתב"ג אסור מדרבנן בודאי דהא אפי' מליחה בם"ם דלן נמי אסור בבב"ח ס"ה לכל אינך דהיינו טיגון ומעשן וח"ט נמי אסורין מדרבנן לבד :

וגם בים"ם סי' ק"כ מסמע כן דהוה רק מדרבנן שכ' על הר"מ דמעשן פטור בעייא הוא בירושלמי ואמי טבריי למד מפ' כל שעשה דמבושל בחמי טבריי פטור דנזרו תולדת אמה אטו תולדות חול ע"ב וא"כ מוכח דגם מעשן שכ' הר"מ בחותו בבא נמי רק מדרבנן וכמ"ש הים"ם בפתיחה לגרפומה אפי' אין בו סכנה הכל מותר ע"ל מדכ' הכל מותר מסמע דל"ד בחלב אשה שכ' שם הים"ם מותר אין סכנה כדמסמע מדברי בפים אלא גם מעשן מותר אין סכנה ס"כ ס"מ דבעיא בירושלמי אי אסור מדרבנן דדבר שאסור מה"ת לאוי גמי אסור אלא שאי"כ סכנה :

ה' **עוד** כ' הפר"ח לאיפסיק בעיא בירושלמי בפ' כלי גדול דאי' שם דף כ"ט ומעשן והשולק והמעשן כולהו מייב משום מבשל וכ"כ בקרבן עדה . והקשה פרמ"ג בס"ז סק"ח מה ענין שבת דאלי' במלאכה לבב"ח ותי' דכוותה פר"ח לפי דברי ס"ה שכ' דח"ט שוה למעשן הלכך כ' הר"מ מעשן וח"ט ול"ל דם"ל מדבעי תחלה בודאי מהו במעשן ומעשן זכח"ט וכתב הכי ממרינן רבנן דקיסרן מבעיא מעשן מהו בב"ח מסמע דדין ח' להם הלכך הכיא הר"מ ח"ט בבב"ח ולא"ג בירושלמי ליתא ח"ט התבעיא בבב"ח וגם ממ"ם ס"ה דבחמי טבריי פטור מסמע למשוה בב"ח לשבת ושפיר לישפטי' מפ' כלי גדול דטיגון מייב בבב"ח כמ"ש הפר"ח ושייס הפרמ"ג אמנם למ"ש ל"ע דהיינו כמ"ל שאין לדמות בב"ח לשבת בב"ח לא הוה בישול אלו בישול ושבת כמלאכה תלוי ואלא כיון שה"ס נדחה אלא דמי בב"ח לשבת וכי"ב לעניין נדרים הולך אחר לשון ב"ח דקל"ד על הרמב"ם לומר כ' ח"ט בב"ח דהא לא מבעיא ח"ט אלא בכדים וגם

תרבה לת הוה דרך ביזוי י"ל דכס"ד הוה סבר דתרבה כיון דעשה גזול ממנת מיוחס הוא ונימא לגזול הוה שפיר דרך ביזוי מ"כ עדיין קשה מ"ל מלב דלמת מלב ומלב ס"ד הוה דרך ביזוי מע"כ יש אם למקרא ועוד יאמנתי לו "נמ"ם הרי"ן במדו' לסהדרין שם דמתן דס"ל יש אם למקרא מית לי' נמי דיש אם למסורת מ"כ רב אחי הקשה דע"כ יש אם נמ למקרא ומלב ג"כ מיסור עם כשר מלב ס"ה מלב תרבה י"ל דע"כ מסור לפי המסורה ומ"כ יש לדחוק דמלב ממו ומלו" מלב זכר מלב לחודי' קאי דכשר מלב לת מסור מלת בנקבה ולת בזכר ולת במלב שמוטה :

(ח) **עוך** כ' הפלתי רחי' לפ"ת דלמי מסור מה"ת בשיטת רש"י דף ק"ע דמה דתנן כחל קרעו לת קרעו תימו עובר וקשה בחד ליטמא עובר הוא דלת עבר הא מסורי מיכא משום דמלב דמשוטה מדרבנן מסור הא לרש"י כל הסוגי' מיירי בגלי מ"כ קשה מה תירי' כחל הא כל גלי נמי אין עובר מה"ת ע"כ הכא להך ליטמא דתימו עובר ומותר לת קשה דבגלי עכ"פ מיסורי מיכא ולהך ליטמא דתימו עובר עליו ומסור שהקשה הפלתי ר"י להך ליטמא מיירי בקדירה בלת כשר כמ"ש בהמכתש"ת שם ובוון דמיירי בקדירה י"ל דהוה כביזוי בגלי דמלב שבאכל יוצא לתוך הקדירה ע"י הביזוי ומתבטל בתוך המלב ולת שרי תלת משום דמלב שמוטה דרבנן עי' בסוגי' ות"ש לגלות :

(ט) **עוך** כ' הפלתי רחי' מדף ק"ת בגדה עליו בשרת מסור כחל עליו בשרת שרי לגלות מ"ע דס דמו' מלב שמוטה דרבנן ומי גלי דרבנן מה לחרי' משום מלב שמוטה הא בלת"ה דרבנן דמיירי בגלי . ע"כ. וי"ל כמ"ש תוס' שם שהקשה הא דס שבשלה דרבנן ותי' עכ"פ דס דמורייתא קודם שבישלו כך בגלי קודם כי' דמו' להיות דמו' ורת"ו בפרמ"ג בע"ז ס"ק הל"ל תי' ג"כ הכי וי"ל דלגי גרוע ויותר דמו' לאסור מדרבנן דגם עתה הם מבשלו מחר גלי מסור מה"ת וים ביזוי מחר גלי . ולת גם לרש"י דס"ל דס שבשלו מה"ת ים לומר קושטת דמלתת דמר כיון דס דמורייתא ומסור מלב בתמת שם הוא דרבנן מלת שרי מפשר לבוא לידי מיסור דמו' ומוכל למידק כמו גלי וגם עתה עדיין מפשר לבוא לידי דמו' תני מסור מלת בריבי לי' לאסור בביזור רק בדס דמורייתא לכך כיון דמספקי לי' נקיט בשיסור דס דמו' ותידוק מני' הא גלי שרי כיון שמיטו מלת מדרבנן ובסיפא נקיט כחל דלגמרי דרבנן מלב שמוטה שמ"ת לבוא לידי מיסור דמו' ומוכל למידק תפשר דוקת כחל עליו בשר שרי הא שהר גלי דתפשר לבוא לידי דמו' מסור ובכל מקום שהדיוקים שתרי הוה ספיקי ומ"כ לת קשה קו' דלמה לת נקיט גלי משום להוה למימר נופי ספיקי :

י' **עוך** כ' הפלתי רחי' לסיפוך דלת בפר"ת דלגי בכ"ת מיטו בכלל ביזוי מר"ל דף קנ"ו דילף מיסור מכילת בכ"ת מקרבן פסח מהל תאכל בה ובשל מבושל ים לך ביזוי אחר כיולא בו דאסור ואיטו בכ"ת ומדאחר כיולא בו כמו בפסח והתם גלי לתו בכלל מבושל מ"כ גם בכ"ת נמי גלי לתו בכלל ביזוי ועל זה לת פליגו אחר אמורתי דילפי מיסור בכ"ת ממקומות אחרים ממנם למ"ם בחות מ' בלת"ה לכולהו דילפי מיסור מכילת בכ"ת ממקומות אחרים י"ל בפר"ת ורק למה דקיי"ל כתנא דבי ר"י דאיסור בכ"ת מנ"ם לת תבשל ומדהוליא מכילה בלבון ביזוי ש"מ דרך ביזוי מסרי' תורה מ"כ מין מהו מרויחין מדברי פלתי דאין ה"נ לכולהו אמורתי בלת"ה מין מוכרח דלגי לתו בכלל ביזוי רק לתנא דבריי' :

ואמנם הדרינא בי דאם כן רבא דאמר דף ק"ח מבכ"ת ליכא למילף ע"כ ות"ת אפי' ליכא ו"ע דרך ביזוי מסרי' תורה וכי כל אמורתי פליגו אחרא דאם סתם גמ' בסמיים דלת ילפינן מבכ"ה ע"כ אתי' כרבא ושם הסוגי' אליבא דר' יוחנן יליף איסור בשר בחלב מפסולי מוקדשין ולת מנ"ם לת תבשל ת"ו ל"ל מלבון לת תבשל משמע דוקת דרך ביזוי אין שלת כדרך ביזוי מותר מ"כ לכ"ע גלי מותר שאיטו כדרך ביזוי דדרך ביזוי הייטו בפיס וגלול . ומ"ם הטושע"ע כמן מדהוליא הכי בלבון מכילה זה ליתא בגמ' אלת הרשב"ם בתב"ב כי בלבון הזה דפסקו בתמת דבריי' דאיסור מכילת בכ"ת מנ"ם לת תבשל מבל בתמת לכ"ע אמי הכי הוה לבלבון ביזוי משמע כדרך ביזוי . ולת קשה קו' הפרמ"ג בשפ"ח שהקשה דלמת ג"ם לת תבשל אתי אד לביזוי ואד לאכילה דרך ביזוי הא כתום ומליא לת ואד לשלת כדרך האתה כי"כ הקשה בתו"ח בפסחים דף כ"ה דס"ל מבי' דבכ"ת לוקין אפי' שלת כדרך האתה מדלת כתיב אכילה דלמת לבך כתיב אכילה שלת אסור אלת דרך ביזוי מ"כ הקשה הגאון רש"ג מנ"ל דבכ"ת אסור בהאתה דלמת אד לת תבשל אתי שלת יהי' אסור בהאתה דאי הוה כתיב לת תאכל הוה אסור אפי' בהאתה למה לפ' הר"מ כי' אכול ואד לת תבשל אתי לאיסור ביזוי ואד אתי לדרך ביזוי וכבר כתבתי ביזוד קו' אלו בסי' הקודם אבל לפי"ז מ"ש הל"ל לדרך ביזוי לת צריך קרא מיותר אבל מפשטות ביזוי משמע דלת אסור אלת דרך ביזוי ואפי' קיבלה מני' דרבא חולין דף ק"ט במ"ם תום' במקומות אחרים :

י"א **אמנם** אמרתי לקיים מה שבתבתי בחות מ' דרך לתנא דבריי' מנ"ם לת תבשל מיתורת מוכא דדוקת דרך ביזוי אסרי' תורה ואפי"ה לכולהו תנאי ואמורתי דילפי איסור בכ"ת מאחר מקומות ממני ס"ל הכי למה שרגילתי בם' פרי תואר דאיטו נמי אלת אפי"ה מרש"י ותום' ורשב"ם ור"ן דלגי מותר מה"ת בכ"ת (ופרמ"ג בע"ז ס"ק הל"ל כ"כ בשם מג"י בסולת למנחה ומהרם שיף) וכ' הפרי תואר דאפי' לסיסי בן יהודה דילף איסור בכ"ת ממקום אחר (וע"ל ה"ה לכלם שילפי ממקום אחר) היינו איסור דוקת אבל למלקות יליפי מג"ם לת תבשל ואלת לדריך למילף מיסורי ממקום אחר הוה מוקמינן הג' לת תבשל בג' לאחין כתרגום אונקלוס ות"כ לכ"ע מוכח דרך ביזוי מדהוליא מכילה בלבון ביזוי - ומי לת קשה קו' הג' ר"ת בדורי אמת דבריי' דילף מג"ם לת תבשל הגאה מל"ל די"ל

גם התת דבריי' מכילה והגאה ידע ממקום אחר בכולהו אמורתי :

יב **מ"ש** הפר"ת דלגי מסור מה"ת דלת כר"ן כ' ותדע דהת עירוי מבשל כדי קליפה קשה לי אם רוצה בזה לדחות הר"ן שכ' דלגי מותר משום דלגי מוסר בקליפה ולת משכחת קליפה בכב"ח משום דמין דרך ביזוי לת בחוסר כולו . ת"כ מה הקשה הפר"ת מעירוי לת מביעית להר"ן הא הר"ן סוף פ' בתרא דע"ז פסק כרשב"ם דעירוי אינו מבשל אלת אפי' למאן דס"ל דעירוי מבשל כדי קליפה מל"ל דעירוי מסור בכ"ת מה"ת דלמת אין ה"ג גם עירוי מותר כיון שאין דרך ביזוי בכך וכ"כ בפר"ת דעירוי כיון שאינו מסור אלת כדי קליפה ג"כ אינו מה"ת כמו גלי וטיגון ומביית רחי' מרי"פ כל הבשר דקאמר התם שמא יעלה בהלפס רותח ולת קאמר אפי' בכל שהי דמבליע כדי קליפה ת"ו דמה לאסור כדי קליפה לת מסור מה"ת בכב"ח :

דהנה עד כה דמיתי לרחיות פר"ח ופלתי שכתבו רחיות דלגי בכלל ביזוי הייפוך פשטות רש"י סהדרין דף ד' ותוס' שכ' להדי' דלגי אינו מה"ת אבל מה שהחליט הפר"ת שכן דעת הר"ן כ"ל מהרבה דהר"ן ל"ם ס"ל הכי דהת בתחלתו לסהדרין הקשה הר"ן על פרש"י ולת שייך לשון אלת בחלב שהוא משקה אבל בחלב שהוא מוכל לת שייך לשון ביזוי וטיגון והקשה הר"ן וז"ל והקשו עליו דמי לית לת לסקינן דבהדי מיס מבשל בשר וחלב ומקרי ביזוי ואחרים פירשו דרך ביזוי מהרה דדרשינן בפ' כל הבשר ג' לת תבשל בתיב אד לאיסור אכילה ואד לאיסור אכילה ואד לאיסור בהאתה כ' רחמנא בלשון ביזוי ס"מ דה"ק לת אסרתיך לך ביזוי אלת שלת בשהוא בר אכילה אם אתבשל בפי עצמו יש בחלב שהעפ"י שאתבשל בפ"ע אסור בהאכילה מ"כ לפי' זה דר"ן מסכים לו אין לנו רחי' דממעט לגי דאיטו בכלל ביזוי אינה תירוץ דתום' שם דחה שכ' בעין פי' הר"ן מדף קי"ג דאסרינן חלב ואתה אסור לבשל בחלב אע"ג דאין מבשל אסור בהאכילה הא אלת אסור בהאכילה אפי"ה אסור :

וי"ל קו' התום' דהא לת הוצרך למחדש זה אלת לע"ד יש אם למסורת אע"ג דאמן קיי"ל בסוכות יש אם למסורת התם בסהדרין אי' מוכרח למחדש הכי דבכ"ת ס"ל דמותר בהאכילה הא אלת אסור בהאכילה למאי אלת חלב דלת אסיק מבריית' דדרים מחלב אמו ולת מלב"זכר ולת חלב שהוא מבל "למקנאת דשמעינן מהך בריית' ת"כ ס"מ אלת ולת חלב אין דרשינן שלת יהי' אסור בהאכילה למעט אלת ודוק . וכן "ת"שדקשה "למס' בכוסות דף ו' דס"ד התם חלב אסור בהאכילה וכל דאסור בשר בחלב היינו בחלב ואסרו הכ' דעם בשר אסור אפי' בהאתה וקשה הא לר"ן פשטי' דקרא דלת אסור הכ' אלת בשהחלב מותר ת"כ אין לפשר לומר אלת דאסור בהאכילה וי"ל דמה דמחדש הש"ס שלת יהי' ת' מסם אסור בהאכילה ה"מ למ"ד יש אם למסורות דאל"כ קשה דלמת אלת למ"ד יש אם למקרא לת ס"ל הכי לומר שידעינן חלב מיש אם למקרא ואזיל הגמ' בכוונת למ"ד יש אם למקרא :

ועוד י"ל קו' התום' דמאן דס"ל איסור אע"פ ס"ל גדי אתי לרבות מבשל אלת בחלב כדאי' חולין דקנ"ג ולדידי' לת אתי קרא גדי כמ"ש הי"מ דדרך בישול "אסורי' דבלאו ביזוי אינו שרי לאפוקי אלב דבלת"ה אסור אסור כיון דאיכא קרא גדי לרבות אחייב אפי' מה "שהוא בלת"ה אסור ולדידי' יליף אלת אלב ולת אלב מיש אם למקרא אי מבשר מקומות אחלב אמו ולת אלת זכר ולת "אלב שהוא אלב לדידן דאין ביזוי אין איסור אל על איסור ולת אתי גדי לרבות אלת בחלב שפיר י"ל כי"מ דלת אלת חלב כיון דאלב בלת"ה אסור ומלת תבשל "משמע "דוקת אע"י שביזוי אסור "וק"ל . ומשם"לר"ן י"ל דפשטות הקרא מיירי גדי שהיה מותר בהאכילה ואסרתי לך בביזוי עם אלב שהוא מותר בהאכילה דאלב כאן ממשך על אלב שממתתו נעשה ביזוי יאר מ"מ לדעת הר"ן לת מוכח אלי אינו אלת בהאכילה ואין ס"ל הר"ן בתמת דאלי הוא מותר ולת אינשע דאלי אלי מסוס דאלי אינו אלת מסור מבשל בע"ז אלת כשהוסר כולו ות"ת הא אינה תירוץ לתוסר כ"ק ז"ת הר"ן לשיטתי' קוף פ' בתרא דע"ז דעירוי אינו מבשל מירושלמי כי שאין אור מהלך אחתיו אין מבשל בחגון ובכב"ח ובשבת משמע הא לר"ת והכי קי"ל דעירוי מבשל כדי קליפה ה"ה בב"ח אייב וכמו שהבאתי הירושלמי אות ה' מהו לעכות מן הקילוח (ומפרש הר"ן בפ' כירה בעירוי בלת בפסק הקילוח) ר' חגא ס"ל בשבת אייב ובב"ח אייב הרי דעירוי אע"ג שאינו מבשל כדי קליפה אייב בב"ח וכ"כ הפרמ"ג בפתיחה וז"ל עירוי אכ"ר אלת בפסק הקילוח כ"ק הוה ספק איסור תורה שמא מבשל כ"ק ואלי אלת התם דעת הפר"ח דהוה מה"ת מה"ם דעירוי הוה ספק דשמא בר"ת דעירוי מבשל כדי קליפה ולכאו' לר"ן הל"ל דאלי ודאי מבשל כ"ק אפי"ה כ' הר"ן דליתא בב"ח אלת מה שמבשל כולו . ובחמת על הר"ן קשה מן הירושלמי פ' כירה הל"ל דר' זעירא התם לת מתיר עירוי מן הקילוח אלת מפני שאין האור מהלך תחתיו משמע הא בגלי דהאור מהלך תחתיו לב"ע הוה מבשל גם בב"ח אייב דהא קאי אם מבב"ח ועוד הא ר' אחי מחייב בעירוי שאינו מבשל אלת כ"ק ואייב בב"ח ועל זה לת פליג ר' זעירא דמשום דליכא רק כדי קליפה לת אייב בב"ח . ות"כ יפה דוחה הפר"ח לדברי הר"ן שכ' דלגי שנתבר כ"ק משום דבב"ח למדנו ואין בב"ח קליפה מה"ת דדרך ביזוי אסרי' תורה דהא קי"ל

דעירוי מבשל כ"ק ודרך ביטול מקרי ולמ"ש יש רמי' לפר"ח מירושלמי ורשב"ץ בפ' כירה דמ"ב הביאו ומכל הפוסקים מוכח דלא כר"ן ותמה על הפר"ח סי' דרשב"ם ס"ל כר"ן . דהא הר"ן כ' סברתו בסו"ס כ"ש שהביאו שם קפיל למאי דלא ניעור הקדירה אין מתירים לחברים מלחברה מחתיכה שקבלה טעם מטיפות חלב ותירלו משום דאין יולין הבלועה מחתיכה לחתיכה בלא רוטב (ועי' בש"ך סי' ק"ה סק"ז אפי' בפ"מ שטעמם הבשר עלמו נבלה מ"מ כיון דחלב הוו יולין אין הבשר חוסר) דאין המחבר יכול לחסור הלא במקום שאיסור עלמו יכול ליתך שם והביאו רמי' מקליפה שאין חוסר קליפת מבשלת וכל הרחשונים הביאו לדברים האלה והכי קיי"ל דאין נחבר יכול לאסור ופו' לבד הר"ן דלא ניחא לי' דחי' זה כיון שהבשר נחבר אפי' אפשר לסחטו לגמרי מ"כ למה הוו חוסר ולדידי' הקל"ד חמחי אין קליפה חוסר קליפה שני' וכן לעולם כיון דמ"ל דנחבר יכול לאסור אפי' שאין האיסור יכול ליתך וגריך הר"ן לחדש סברתו בקליפה לא חמרי' כ"ל דלא הוה דרך ביטול מ"כ כל הפוסקים דחולקים על הר"ן ום"ל דאין נאסור יכול לאסור אין לריכין לחדש כחי' הר"ן אלא מדברים מדבריהם מוכח להיפוך שכתבו טעם אחר דאין הקליפה נ"כ אחנם בפר"ח בפי' ס"ח הטלה יפה דעירוי הוו מבשל כ"ק אלא מדברכן וכן כתבתי בחיבורי לאו"ח בפתיחת סי' תל"ח וכ"כ בשם ר"ן וכ"כ כאן בם' פרי תואר ועיל"ק סי' תרמ"ה :

ואלא הפ"ח נופי' דומה מר"ן ומפוסקים מוכח להיפוך דלגי בבלע ביטול וע"ע על הפר"ת ופלתי שכ' מר"ן (ומרשב"ם) מוכח דלגי הוו בבלע ביטול דהא כ' הפר"ח דיש לדחות מהר"ן דהר"ן בגלי דעלמא קמיירי אבל בגלי דבש"ם חוסר כל החתיכה וכמשל"ק בסי' ל"ג ות"כ שפיר כ' הר"ן דאין בבש"ם קליפה מה"ת ר"ל אבל חוסר בגלי כל החתיכה משום דאבל מקרי שמן וכמ"ש בשב"ם הובא בש"ך ופר"ח סי' ל"ב סק"ב ות"כ הר"ן לא קאמר בגלי דלא הוה דרך ביטול בש"ם ולא אחוסר גלי מה"ת כיון דלא אחוסר אלא דרך קליפה הא בשב"ם חוסר כל החתיכה ת"כ הוה דרך ביטול . ת"כ מוכח להיפוך מר"ן דלגי הוה כדרך ביטול ולא כרש"י ותוס' בסנהדרין . ליברא לר"ן כ' דלא ס"ל בשב"ם דאבל חוסר כולו דאבל מקרי שמן כמ"ש הפר"ח להא הר"ן כ' דה"ט בעיפת אבל נאסרה החתיכה מון לרוטב כל החתיכה דהא הוה רק לגי וכ' משום להבל הקדירה מסייע להחמצם האבל בכל הקדירה ממעט אבל אבל אינו שומן מ"מ אליבא דאחר דפוסקים שכתבו דאחוסר כולו משום דאבל מקרי שומן להחמצם בכל החתיכה ולא מקרי שומן לאחוסר כל החתיכות דשפיר הוה גלי דרך ביטול דר"ן לא כ' דלא הוה דרך בלוטל אלא בנאחר רק בקליפה וכ"כ להר"ן אם החתיכה שומן דמחמצם לאבל אחורה כולו כמ"ש בם"ך סי' ק"ה ת"כ גלי נם לר"ן מאכחת דרך ביטול בשאחר מר"ן מוכח דלגי אע"ג שאינו במים אלא כמו עיגון הוה דרך ביטול :

(י"ג) **ובזה** אני אתמה על תמיהת הגאון רע"א זלי"ל בחם"ו סי' ל"ז אחמה על הפר"ח דלמד מר"ן אין לגי אחוסר בבש"ם ומ"כ להר"ן אפי' לגי שומן דמחחמצם בכולו אין אחוסר בבש"ם ומ"ע אמר הר"ן דוקא אין כדי קליפה בעשה בבלה ול"ע בודאי ע"ל . ליברא שכן הביאו הפר"ת והפלתי בפ"ח ומר"ן דכל לגי אפי' שמן אין אחוסר מה"ת בש"ם . אבל ז"ל הפר"ח כ' דגם הר"ן מחיר בגלי מה"ת ולא מחעמי' דרש"י ותוס' ועיגון אין דרך ביטול לרש"י ותוס' באחוסר כולו דהיינו אם ס"ל אבל שמן הוא לו בהחתיכה שמן מ"מ לאו דרך ביטול הוא אבל אחוסר הר"ן לא אמר אלא בגלי דעלמא ובכחום ואף בש"ם אם אבל כחום דקגי בקליפה :

ודהדם"ך תי' לחמיו הגאון בפפי' גלי אם כשהוא שמן בחופן שמחחמצם בכולו והביא רמי' לדבריו וכ' מ"כ בסוגי' דילך אבל תוס' דמייתי בחתיכה אחון לרוטב [מ"כ הוה גלי ולקאמר ביטול ילך שאחבשל כל"ל אונחו] אע"ג דגיד ושומנו גוש וכחום הוא מ"מ אי' בחשה דאחוסר בל"ע אלא דהחם מייתי דילך שמן ומפעם ומה שאמר שמואל ל"ש אלא שאחבשל אבל נגלה קולף ואוכל ר"ל כחום ול"ש מה דכחיב ויבשלו את הפסח דקחם פסח שמן הוא ובכהי נדחה רוב רחיות ומיושב קו' מו"ח על הר"ן דכלגי הוא כל המחחמצם בכולו הוא בבלע ביטול ובכהי מייתי בחלה עלוי בשרה וכל כחום אינו אחוסר מן התורה עכ"ל חם"ו . ודברי חם"ו ז"ל קשה להולמנו דלמאן דקאמר חילוק זה אי לר"ן ועיגון דר"ן דלגי אינו בבלע ביטול משום דכדי קליפה לא מקרי דרך ביטול ח"כ הר"ן נופי' מחלק חילוק זה דבכחום דאינו אחוסר רק כדי קליפה לאו אה"ת ביטול בבש"ם הא בשומן דאחוסר כולו כגון אם אבל שומן או בהחתיכה שומן הוה בגלי ביטול אה"ת ואי לרש"י ותוס' בסנהדרין דגלי ועיגון אינו ביטול אה"ת דלאו דרך ביטול הוה הא רש"י ותוס' מבואר להדי' דאפי' בשומן גלי ועיגון לא מקרי דרך ביטול ומה רמי' הבית מירך במקצתו חון לרוטב דקרי לי' ביטול בשומן המסה אלמלא קרוש ועוד כיון שבל החתיכה רק מקצתו חון לרוטב שפיר ליקרו ירך שאחבשל . וכן מ"ש דאחם פסח שמן הוה הא כ' תוס' בסנהדרין גם בפסח אי לאו דקרוש ובשל מבושל הוה גלי קדר לאו בבלע ביטול וכיון לרש"י ותוס' אין חילוק בין כחום לשומן לעולם אין גלי בבלע ביטול שפיר הקשה הפלתי מבחלת עלוי בשרה אפי' דמיירי בשומן כמ"ש החם"ו הא לרש"י ותוס' אין חילוק בין כחום לשומן :

גם מ"ש החם"ו שם רמי' לדבריו דאחת"ה מכ"ל מריקה ושטיפ' לבפוד ואבבלה הא אחר אבושל עכ"ל דבריו אלו נפשוט בלוע בלא ביטול אע"ג אי שמן היינו ביטול עכ"ל דבריו אלו אמוסים ליחה לי' לרבה למפשט בזאבים דף

ל"ה ממצה דמ' שבישל בו ומ' שעירה לחוכה רוחח בלוע בלא ביטול דהך מצה קודם בדף ל"ה והמצה דשפוד ואבבלה חנן בחר הבי בדף ל"ז :

ולדינא אחר דברינו עד כה ילח לנו אם בב"ח אלי בבלע ביטול אין לנו רמי' ברורה ממה שכ' הפר"ח והפלתי להחמיר וגם הרחיות שכ' המחרונים להקל חיום ברורים כהכ"ל והוה ס' פלוגחא דלרש"י ותוס' בסנהדרין אלי אינו בבלע ביטול מפירושם בגמ' אם ונפי' חדו' ר"ן לא מוכח והדדבה כחבתי מר"ן רמי' להיפוך דס"ל אלי בבלע ביטול ואם אחום מקשים על הי"מ בסנהדרין אם גם הר"ן הקשה אפי' החום :

(י"ד) **אמנם** עוד פם נבן מ"ש חום' רמי' מפסחים דף מ"ח דחום' הקשו על פירושם דאלי אינו בבלע ביטול והאי דקרי לגלי קדר ביטול בפ' כל שעה שאני התם דכחיב ובשל מבושל מ"מ עכ"ל ועחה יש מהחם רמי' טעמא דכחיב ובשל מבושל הא אי הוה כחיב חל חאכלו ממנו נא ובשל ה"א אלי קדר אינו בבלע ביטול בפר"ח דומה זה שאני התם דאפקי קרא בסיפא כי אם אלי אם להכי ה"א אלי קדר בבלע אלי אם להכי אילטרך ובשל מבושל לרבות אלי קדר חייב כמבושל אבל חום' בפ' כ"ש אם ד"ה אינא דייעיו אלי קדר כחבו דלא בפר"ח אבל אלי אם ממעט אלי קדר דאסור מ"כ אי אלי בבלע ביטול ל"ל ובשל מבושל ואמנם י"ל דחום' לפיחחיו כחבו הכי :

ואלא לכאו' יש לדחות הרמי' לחום' מפ' כל שעה דהחם כחי' ובשל מבושל במים ומדכחיב במים ה"א לאפוקי אלי קדר ממעט אלי קדר החם ובשל מבושל . ויש ליבב לחום' מבמים אין לדייק ממעט אלי קדר דהא המרם"ח אם הקשה בשם הרמ"ם דרבי דקאמר כחיב במים וה"א במים דוקא ולא אאר מאכין ת"ל ובשל מבושל מ"מ לא לכחוב במים ולא לריך לכחוב ובשל מבושל . ותי' במים חומחא דמלחא נקיט וכ"ת לא ליחא במים חורחי דמלחא ולא אילטרך ובשל מבושל הא ובשל מבושל בלא"ה לריך לגלי קדר למעט ח"כ ה"ם במים חיו ממעט דחורחא דמלחא נקיט ובשל מבושל ממעט אלי קדר הא בעלמא אלי לאו בבלע ביטול י"ל דליכא רמי' מפ' כל שעה כהכ"ל דהחם אילטרך ובשל מבושל משום דה"א במים ממעט אלי קדר במים לאו חורחי' דמלחא אלא מיעוטי ות"ח ח"כ הקל"ד קו' מהרש"ם לא לכחוב מיעוטי במים ולא יאטרך ובשל מבושל י"ל במים אילטרך דיבבחי קו' מהרש"ם ואח"כ רמי' בגל"ח שם דהרמב"ם פסק בפ"ח מה' ק"פ דסכין במי"פ אבל לא במים וכ' דלמד זה מן המצה שם שמינו אין מבטלין אח הפסח לא במקרין ולא במי פירות ולמה שבקה מצחינו מים וליבא למימר מים לא הולרך זהו דוחק לכן סבר הר"מ לפי שמצחינו לגה לפיים אבל סכין ומטלילין אותו בסם וזהו דוחק במקשים ומי"פ אבל במים אפי' סיכה ועבילה אסור וה"ט מפני שהפסח מרחיח המים ושוב המים מרחיחים הפסח . אבל שאר מקרין דאחו רק מק"ו אין מזהירין מן הדין עכ"ד הגל"ח וכיון דאילטרך במים לאסור אפי' סיכה במים ת"ל במים דממעט אלי קדר לכך לריך החם ובשל מבושל . ליברא שטעמו של גל"ח קשה לי שכ' בשאר מקרין סכין משום דאין מזהירין מן הדין דמשום זה אין נוקין אבל אילטרי עכ"פ ליבא ובמצה תנן סכין אפי' לכחחלה וכאשר יבואר לענייני כן אמרתי לבבל במי"פ דליבא הדבה מי"פ הם מבטלין טעמו של בשר הפסח אלי כמו שפרש"י דמפיקין טעמו ר"ל של פסח משא"כ סיכה לטעמי' עבידה וטעם הפסח בשאר אינה דסיכה טעמו לשבח ממילא לא אסור כמי שמחמת אלי מחמת דבר אחר דכל לטעמא עבידו אותו דבר הוה משא"כ מים דאינה לטעמא דפסח אסור אפי' סיכה אסור משום אלי מחמת ד"ל דפסח מרחיח המים והמים לפסח וכן אמרתי ביטוד הרמב"ם ומאחי אין לי בפ"י שמיבב שם קו' החום' דמה שייכי בפ' כל שעה המצה אין מבטלין אח הפסח כו' ותי' במצה מיירי מבטלין אחר אלי דמפיג טעם אבל סכין ומטלילין והוה שפיר דומיא דמצה שלפניו דתנן נבי מירור פעמים דמפיג טעם מרור ופעמים אין מפיג הרי דסיכין ה"ט שאינו מפיג טעם כמ"ש וס"ל לרמב"ם כמ"ש אבל מים אינה לא אע"ג דמים אין מפיג טעם גם אינו כ"ע והוה דבר אחר משא"כ לטעמי' עבידו ומתקנו לא מקרי דבר אחר כמו שכ' חום' ביצה דל"ע וזכר לדבר כל מה שמחקן הדבר מינו הוא לפי"ז אע"ג דפיהמ"ש קאמר במצה סכין לאחר לגייתו אע"ג לטעם שכחבתי מותר סיכה אפי' בשעת אלי ונקיט הר"ם לאחר אלי דפי' להמצה דמרור שאי' מרור ואח"כ מבטלו כך מיירי המצה שאי' אלי ואח"כ מבשלו ומפיג טעם אלי במבשל במי"פ אחר אלי לכך נקיט בסיכה אחר אלי . עוד קשה לי על ת' הגל"ח שמיבב לרמב"ם בהכ"ל דס"ל שאר מקרין מק"ו כרבנן וכן דעת הכ"מ בפ"ח בדעת הר"מ בפה שפ' הר"מ אלמלו ואח"כ בשלו מייב דס"ל כרבנן דשאר מקרין מק"ו וכל מחרונים נמשכו אחרי הכ"מ

וז"ל דהא הר"מ שם הלכה ז' פ' שאר מקרין מבשל מבושל :

ודראים דאילטרך לכחוב במים דהא דגם אלי בבלע ביטול קמ"ל במים ותי' הא' במים דוקא אילטרך ובשל מבושל לרבות שאר מקרין והקשה עליו המרם"ח החיב ס"ד אלי בבלע ביטול הא עיקר מלות הפסח בגלי כמה"כ ואכלו אותו אלי ול"ע שכוונות הרש"ם למה דתניא לקמן יכול כל נרכו חייב ת"ל אל תאכלו ממנו נא ומבושל במים אא ובשל מבושל במים אמרתי לך ולא אי יכול יהי' מות ת"ל כי אם אלי אם ה"ד כל נרכו אמר רב אחאי דשויה מרוכה ע"כ ופרש"י משום דאין

זה גלי להם רק קלי להם וה"ל כתבי הרמ"ס דלמ לא הוה כתיב במים וגלי בכל מקום בכלל ביאול ה"ה ה"ה כמדוכא ממי בכלל ביאול כתיב במים למעט דלמו בכלל מבושל · והה דעיקר המלוה בגלי הייגו כדרך גלי שרגיל לאכילה וה"ה מה שדקדק הגל"ח בסגוי' דלמה נקיט בהך בריייתא תיבת במים וכמי שהבאתי כאן לשון הבריייתא דספת יתר הוא וכפשוט בבריייתא דמי לא הביא תיבת במים ולמ"ם ח"ם כיון דלגי בכלל ביאול ה"כ גם גלי כל צרכו ממי יהי' חייב לכך הוצרך להביא במים לאפוקי גלי כל צרכו מבל מי לגו בכלל ביאול הוא ה"ל למעטו מבמים :

ואיב לפי תי' מהרש"ם מוכח דלגי בכלל ביאול ה"ב בב"מ הוא דלגו ולדידי קשיא על תוס' סהסדרין שכתבו דוקא בספא דכתיב ובשל מבושל גלי קדר חייגו כמבושל לממי לא ניתא הין ה"כ מן הסברלא מילוחה ה"ה גלי חייגו בכלל ביאול לבל כיון דרבי קרא ובשל מבושל ומכל מקום לפי' גלי קדר והרמב"ם בפ"מ פסק כרב נילוף מספא דבשל התורה גלי בכלל ביאול . וכדלמי' כי"ב דף ע"ב לממר ר' יוחנן גרפו לתנור ולגה בו את הספא הין זה גלי להם שנאמר גלי להם גלי להם שני פעמים וה"ד סם הה לא גלי רחמנה ה"מ לגלו גלי להם הוא ה"ל גלי רחמנה וילפינן לבה"ת מספא פרש"י שם ע"ב במשנה נגע בחרסו של תנור הרי דילפינן לבה"ת מספא ולמה לא נילוף מדכתיב ובשל מבושל מ"מ לבה"ת דלגי הוא בכלל ביאול מבה"ת לעשות בספא גזה"כ ולחתית להכי י"ל דבהכי מספקי לי' הירושלמי בפ' הנודר מן המבושל מעונן וטיגון וכי"ב בבה"ת מי הוא בכלל ביאול דכל חלו בק"ם לחור מבשל מבושל בכל מקום מי ילפינן בה"ת מספא חו לא ילפינן בם"ד מ"ד הכי בדף ע"ה דלא ילפינן מספא :

טיו והנה לעיל בחות ד' וה' דמיתי לרחיות פר"ח מרמב"ם מדב' הר"מ המעונן לחסור ומיגו לוקה ס"מ לחסור מה"ת וכ"כ ה"ה וכתבתי דז"א כיון שב' הר"מ המעונן בחדא מיחתא עם חמי עבדי' וח"ט רק מדרבנן לחסור בן ה"כ המעונן וכי"ב טיגון לחסור מדרבנן ועתה כ"ל דמין חו מוכרחין לטעמו של ה"ה דחמי עבדי' שב' רמב"ם בבב"ח לחסור ומין לוקין דקשה מ"ל לרמב"ם וכ' ה"ה דמשוי בב"ח לעבת ושם ח"ט רק מדרבנן חלה י"ל בשבת גמירי לן כל שהיגו תולדות הם היגו חשיב מלאכה בשבת חבל שאר לחסורים לא דומה לשבת רק ילפינן שאר לחסורין מספא ובספא דס"ל לרב חסדא לוקין במבשל בחמי עבדי' לע"ג דר"מ בפ"ח מק"פ לא פסק כר"ח היגו למלקות דס"ל לר"מ דמין לוקין חלמו שבללות דחמי עבדי' הוא משום שם דריסה דהיגו משום בשל לע"ג דח"ט לחו תולדות הם מקרי ביאול לע"ג דמוקי כי סם גלי הם לקמן לבשעה שיעמו בחכול מלה מ"מ בשעות הקרוב דכי סם גלי הם ממעט חמי עבדי' ונמילה הוה בכלל בשל חלה כיון שהיגו מפרש דילפינן לי' מק"ם הלכך כ' הר"מ לחסור ומין לוקין לחיכרא מרש"י ד"ה משום גלי הם דלמו חמי עבדי' בכלל ביאול דריסה מבל לרמב"ם י"ל כמ"ש דה"ק לא תחכל כ"ח גלי הם לגפוקי כל שהיגו גלי הם והוה לחו שבללות ולרב חסדא מין לוקין רק משום דלגי הם לע"ג דממילה הוה ח"ט בכלל ביאול מ"מ כיון דלא לגי הם ה"ל בכלל לגו גלי הם וכמ"ש לי' לח"ט חלה מלה תחכל כי סם גלי הם ה"ל בכלל לחו גלי הם דכולל כל מיני ביאולים שהיגו רש"י ע"ב ד"ה לחו שבללות דכי סם גלי הם דכולל כל מיני ביאולים שהיגו גלי לחסור הרי דמה דמפיק כי סם גלי הם היגו כל ביאול ומ"ב ח"ט נמי י"ל דהוה ביאול :

טיז עוד כ"ל להביא סיעתי לפר"ח שדוחה לתום' שב' בסהסדרין דממילעדך בספא ובשל מבושל לרבות גלי קדר ס"מ בעלמא גלי היגו בכלל ביאול והפר"ח דוחה לעולם גלי בכלל ביאול מלה התם דכתיב כי סם גלי הם ה"ת גלי קדר מותר דהוה בכלל גלי הם והקשתי הם תום' כ' שם ד"ה חיכח כיוייהו מכי סם גלי הם לחסור גלי קדר ודחי' בפרי תואר שהקשה לפר"ח כן ונ"ם לע"ל בחות י"ג דוקא תום' לגיתתי' כ"כ הה תום' כ' דחי' מגע בחרסו של תנור לב"ע יקלוף חת מקומו דזה הוה בגלי קדר וס"ל לתום' דמתני' לחיכח בב"ע לחפי' רבנן דרבי דלי"ל גלי קדר חבל לחסורי' חיכח :

ונ"ל דרמב"ם ס"ל בפר"ח דכי סם גלי הם גלי קדר היגו לחסור לחפי' וה"ב בפיר ה"ח גלי קדר בכלל גלי הם לילפינן ובשל מבושל . והוה גיטת הרמב"ם דפסק בפ"ח מה' ק"פ דחין לוקין חלמו שבללות שב' ני' הרמב"ם רבה חי"ל חין לוקין חלמו שבללות ופסק בלשבה קמח חדה לקי והכי פירושו חבל גה ומבושל חין לוקין חלה חדה דחל תחכלו הוה לחו שבללות שכולל גה ומבושל והקשה בב"מ הה מלקות בחיתה ולמה לה פסק בה"ד ולקולא לחפי' חדה לה לקי ע"ש . ולדידי עוד חמי' לי פי' הרמב"ם ס"ל דק"ס חדה לקי בחכל גה ומבושל ממילה ל"ד לחפי' חדה לה לקי בחכל גה ומבושל בחה יתרן הה"ד בל הבריייתות לעיל דתני בהו חייב בחכל גה ומבושל ה"ב חוכח דעב"ם חדה לקי וה"ל דהה לבתבו תום' הל"ל ד"ה חיכח בייהו דבללי קדר עב"ם חיכח עשה וחיסורי מבי סם גלי הם לשיחתה בע"ב חזי שב' בשם ר"ת דבי סם גלי הם הוה לחו דלה תחכל כי סם גלי הם דהה לחי"ד בחכל גה ומבושל לוקה שלם דהיגו משום גה ומשום מבושל ומשום לה תחכל ב"ח גלי הם · ה"ב לחפי' לחי"ד דחין לוקין עב"ם חיסורי חיכח בגלי קדר משום לה תחכלו בי סם גלי הם וכמ"ש תום' דחיכח עשה חו חיסורי . חבל הרמב"ם דפסק כרבה דלה לקי חבי סם גלי הם ס"ל לחפי' חיסורי' ומי ניכח מגלי הם חלה בי סם גלי הם חתי לעשה לחם חבל גלי הם מקייים העשה של חכילת פסח ה"ב בחכל גלי קדר

ליכח חיסורי כפר"ח וה"ב שפיר ה"ח דהוה ל"ק כגלי הם כמ"ש הפר"ח והה דמביח תום' רחי' מגע בחרסו של תנור יקלוף חח"כ מקומו לח החיסור מכח שהיגו גלי הם וחפי' לרבנן דרבי דלח מרבי מבשל מבושל גלי קדר מ"מ מודו דמגע בחרסו של תנור לחסור עב"ם מבי סם גלי הם ז"ח לרבנן חפי' חיסורי' ליכח חלה מחני רבי הוח דדרים מבשל מבושל גלי קדר ומגע בחרסו של תנור חסור משום גלי קדר . ורחי' בפר"י שם שב' תחום' לריך להביח רחי' מגע בחרסו של תנור דחיכח עב"ם חיסורי' דבללה"ב ה"ח ב"ח גלי הם היגו רק עשה . ח"ב לרמב"ם י"ל בחמת כן דהוה עשה ומחני' דמגע בחרסו של תנור מחי' כרבי וחסור משום גלי קדר ולפי"ז לרבנן דס"ל גלי קדר לח מחי מבשל מבושל וכן שחר מבקין חלה שחר מבקין מק"ו ח"ב לרבנן בשחר מבקין ליכח מלקות דהה חין מזהירין מן הדין לומר כיון דחיכח חיסורי' בלה"ה מכי סם גלי הם לוקין מק"ו וכמ"ש בלל זב ה"ה בפ"ב מה' מת"ס בריש הפרק הה לרמב"ם מכי סם גלי הם ליכח חלה עשה :

אמנם לפי"ז קשה על הרמב"ם למ"ש הגל"ח ד"ה וכזה עמדתי דלממי לח יליפי רבנן דיותר מסתבר מבשלו מבושל לחסור שחר מבקין מלדרוש מבשל מבושל בללו וחמ"ב בשלו ולמה יליפי רבנן שחר מבקין מנקל וחומר וכ"מ בוכחה דמק"ו ליכח מלקות וכמש"ל לרמב"ם דחין מזהירין מן הדין . וחלה ע"ב כ"ל דרבנן דרבי חפי' מסה לחחי מבשל מבושל מבי לגי לקי והייגו משום דהוה לחו שבללות וח"ב ח"ם הח"ד דס"ל לרמב"ם דס"ל חפי' חדה לח לקי והר"מ פסק כש"ך דחדה לקי דל"ק ס"ל הלכה כרבי ולכך פליג חת"ק דילף מק"ו ולח גם לרבי לח לקי מה כ"מ דפליג חת"ק דילף מקו"ח ח"ו דרבי ס"ל דעב"ם חדה מלקות חייב וכן כל מהבריייתות דלעיל דתני חייב חתיח כרבי . ולפ"ם מה דפסק הר"מ בגלי קדר כרבי כנגד הרבנן כן הקשה הב"מ וחלה מהקום שמקשי הב"מ ל"ע מל"ל לב"מ דס' כרבי . חמנם כ"ל מדפסק הר"מ בשחר מבקין בשל מבושל והייגו כרבי ולהב"ל ח"ם דפסק כרבי משום דחיתי כוותי' סתם מתני דגע בחרסו של תנור יקלוף חת מקומו וכמ"ל . וחח"ב רחי' בח"ד שדוחה רחיות פר"ח וכר"ו שמביחים רחיות דלגי בכלל ביאול חעפ"ב סייס מכל מקום גלי הין לחסור מה"ת דגמ' מפורש בסהסדרין הבי וז"ח שחין כאן גמ' מפורש להה הים מפורשים בתום' ומדו' ר"ן פי' הסוגי' בחופן חחר הגם שסבל' תום' הים מפרשים כל קו' י"ל חי' ותרלתי הי"מ על נכון בחות ב' וסר"ן דוחה פי' התום' ורחיות בר"ו ופר"ח ורחיות שהבחתי דלגי מה"ת הם רחיות להים מפורשים הסוגיח דלח בפי' התום' :

סימן תקס"ד

א) בפר"ח כ' בלא נתבשל הבשר כמאב"ד אין אסור אלא מדרבנן וישבתי קו' בנפי יונה על הפר"ח וח"ד כ' דלא כ' הפר"ח אלא הבשר אבל החלב ולחלוחות הבשר שנבלע בחלב מתבשל מיד ובשו"ת אמרי אש כ' דאין חילוק בין הבשר ובין החלב דגם הלחלוחות צריך כמאב"ד אמנם בפרמ"ג בפתיחה כ' דמסתימת הפוסקים דלא כפר"ח וכן דעת הבנפי יונה ופלתי סי' צ"ב ס"ק ג' (ב) ציר של בשר בחלב ח"ד וחס"ו ס"ל שאינו אסור מה"ת ופרמ"ג ס"ל דאסור מה"ת (ג) ואחרונים דפליגו אפר"ח וכתבו דברייתא כמאב"ד ה"ד למלקות וקשה למה השמיטוהו הפוסקים ותי' הפלתי דחיתי וישבתי הרמב"ם באופן אחר והרבתי להקשות בסוגיא זו ולפירושי ברמב"ם מיושב הכל :

בשיע סעי' ג' בסכ"ה כל בשר בחלב שהיגו לחסור מה"ת מותר בהנאה כ' בפר"ח ס"ק ג' וכן מס ביאול בב"ח חלה מתבשל כמוהב"ד לח לחסור מה"ת כדמרסינן בפ' כ"ה דף ק"ח ע"ב בשם שלוקה על חכילתו כך לוקה על בשולו ובחיזי' ביאול חמרו וכן הסכים בח"ד בפר"ח בסי' ל"ח ס"ק ז' וכ' שם חבל החלב לחסור להחלב מבושל וטעם הבללה בחלב כמי מתבשל מיד כמ"ש הרמ"ם הובח בע"ז סי' ס"ע ס"ק כ"ג דחפי' הלחלוחות מתבשל מכ"ש דטעם הבלוע מתבשל עי"ש ובכפי יוסף הקשה הח חפי' עירוי חוסר בב"ח מה"ת כמ"ש הפר"ח גופי' בס"ק שלפני זה . וכ"כ בסי' שלפני זה מירושלמי פ' כירה · חמנם משום קושיא זו י"ם לקייס דין דפר"ח והבריייתא דהבשר מותר בקליפה דחין עירוי מבשל חלה כד"ק וכדי קליפה מתבשל מיד וחמנם עוד הקשה חמאי הבשר מותר הח הלחלוחות שעל הבשר מתבשל מיד וע"ב דגם מזה לח הקשה חפי"ת דמתבשל מיד היגו מוכח שגם שבלע מיד לתוך הבשר ושיחסור הבשר דלמא מתחבר הלחלוחות עם החלב וליכח בבשר חיסור ולח ניחסר הבשר עד שיתבשל כמב"ד ועוד י"ל לחלוחות על הבשר היגו חלה ליר הבשר . ובמ"ד סי' ל"ח סק"ט כ' לליר שב בשר בשחר חיסורין ליר לחסור מהטומחים חבל בב"ח לח לחסור מה"ת וכ"כ בחס"ו סי' פ' ובפ"מ בסי' פ"ח סק"ח לח כ"כ עיי' מ"ש בזה בסוס"י תקל"ח דלחסור מה"ת . חמנם בשו"ת חמרי חש חיו"ד לחמוה"ג ז"ל כ' דמרמ"ם הל"ל וט"ז עי' ס"ע הל"ל לח מוכח חלה דמבליע מיד חלה מסברח ר"ל דמסתמח מתבשל נמי מיד ורולה ב"ב לחלק דוקח בשר לריך ביאול כמאב"ד חבל בחלב שנפל לתוכו הלחות חולי נחסר מיד וסיים חבל שטעח בבריייתא לח נמצח בכי וכן דברי פ"ח והפרמ"ג חין נוחין כן חמנם בפרמ"ג בפתיחה כ' מסתימת הפוסקים משמע דלח בפר"ח והבריייתא מיירי לעניו מלקות

וכן כ' בכנה"י וקלסוהו הפלתי סי' ל"ב ס"ק ג' חלת שהקשה לעמה דלמה הסמיכו לברייתא הרמב"ם שדרכו להביא הכ"מ גם לענין מלקות תף שבלח"ם מסור מה"ת ורוצה לתרץ שם דהך ברייתא ס"ל כרבי דף קע"ז דאיסור בכ"ח מלה תאכלנו מ"ל תאכילה כתיב בבב"מ ומותר אלא כדרך תאכילתו וכל זמן שלא נתבשלו כמה"ד הוה אלא כדרך תאכילתו ולכך אין לוקין ע"ש . תיברת תום' פסחים דף כ"ד ע"ב ומשמע בשר מי הוה אלא כדרך תאכילתו ממש בפסחים דף ע"ח ומשמע דבשר מי הוה כדרך תאכילה ובביצה דף כ"ט במשנה דמוסבות בי"ט ס"ל ר"ש כדי שיאכל כזית בשר מי מבית טביחתה ובמו"ק סי' ס"ח נבי בשר תפל אי מותר לטלטל בט"ו כ' בשם הטור דאפי' בשר בישה לחומצא וכמג"א בתירוץ הקודם שם דלוקה בשר חוזר דרכיך חזי לחומצא ובב"ח דכתיב בקרא לא תבשל גדי בחלב אמו משמע שעדיין יונק ול"ב נ"ב מקרי דך כדאי' בסי' ל"ט הנדיים וטלאים הרכים אין ממעכין סירכה ואי' שם כל זמן שיונק הוה דך וס"ב הפסוק לא תבשל בשבתי' בגדי אי לא מקרי אלא כדרך תאכילה וכזה יצבתי אשר בשלתי מפסחים דף נ"ח דאי' התם בברייתא יכול אפי' בשר הפסח אי הוקשה הא הוה אלא כדרך תאכילתו ויצבתי לו דלפסח גדי תוך שנתו ממי מקרי דך וחזי אפי' לחומצא מכ"ש בשבתבל אלא אלא כדרך תאכילתו ובזמנינו מצות הרופאים לחולי מקטומכות פסיעה דמקרי כדרך תאכילתן ובזמנינו מצות הרופאים לחולי מקטומכות לאכול בשר אי שיהי' רותח מעל"ע והוא טוב מאוד לתאכילה ולרפואה :

ולענ"ד טעם דהסמיכו הפוסקים לדבריו הסוברי' דהברייתא תמוה דהכי אי' אם אלי זית בשר וחלי זית חלב שבשלן זה עם זה אסור אפי' רב לוקה על תאכילתו ואינו לוקה על בשולו ופריך ממ"נ אי מלטרפין לכשיגמר נמי ליקני אי לא מלטרפין תאכילה נמי לא ליקני לעולם אין מלטרפין בשר מיורה גדולה לוי אמר תף לוקה על בשילו וכן תני לוי בתוספתי' בשם שלוקה על תאכילתו כך לוקה על בשולו ובחזי' כיצד אמרו בכיצד שתחרים מוכלין אותו מתחת בשולו ע"כ ופרש"י לעולם לא מלטרפי לעבות איסור תת"כ אי' מתחלה בכיעור וכי אמר רב למילתי' בחלב אלי זית בשר וחלי זית חלב הבא מיורה גדולה שבשבשל בה איעור מזה ומזה נתחברה ולוקה על תאכילתו שחלב איעור שלם איסור על שם ת' ואין לוקה על בשולו דשם בשל כחלי זית בשר וכחלי זית חלב זה עם זה מפני שאין מלטרפין מכלל התירין לקרות איסור עד שיהי' בכל ת' לעשות איסור מחרים עכוס כלו' שבשבשל כל

נרכו עכ"ל :

ומבן דאין שום חילוק בין תכילה לבישול חלא תכילה מיירי בירוה גדולה ובישול ר"ל על התחלתו שהי' מתחלה חלי זית מזה וחלי זית מזה ת"כ לוי ספיר אמר דלף על בשולו לוקה לאו דיקא רבותי' בבישול יותר מן התכילה חלא דר"ל לף שהי' מתחלה חלי זית וחלי זית מזה בשעת בישול ות"כ קשה מה לחי' בברייתא בשם שלוקה על תכילתו כך לוקה על בשולו דמשמע דקמ"ל דלא תימא דעל תכילה יותר סברת חלא מפני דאין לחלק בין לוקי על תכילה לוקה על בשולו וקשה לחי ר"ל כלו' לוקה בחלי זית מזה וחלי זית מזה ליכא רבותי' יותר לוקי בבישול יותר מן תכילה חלא הל"ל לוקה בבישול חלי זית מזה וחלי זית מזה וממילא לקי גם על תכילה והרמב"ם כ' להיפוך בפ"ט הלכה ז' תחלה כ' ומי שבשבל משהיה כזית לוקה וכן המוכל כזית משהיה לוקה הרי להיפוך כ' כמו שלוקה על הבישול כך לוקה על תכילה הא בברייתא חפכה תני בשם שלוקה על תכילה כך לוקה על בשולו · וה"ה כ' שם ומי שבשבל משהיה לחמר רב לוקה על תכילה וחיו לוקה על בשולו ולו' חמר תף לוקה על בשולו ופ' ר' כלו' לגבי רב ומ"ם רבינו וכן המוכל כזית משהיה לוקה כבר נתבאר בסמוך לחפי' רב מודה בתכילה ע"כ ומשמע מדברי ה"ה דפלוגתא דרב ולוי בבישול זית משהיה אי חייב בבישול ובתכילה חלא הא מיורה גדולה דהא הר"מ כ' דלוקה על תכילה כלו' דמ"ל בין בתכילה ובין בבישול לקי חפי' לא נתבשלו חלא כזית ת' משהיה כיון דס"ל ללו' הוה חל איסור בב"ח תף בבישול משהיה זית ממילא חייב על תכילת בב"ח בתוכל כזית זה שנתבשלו משהיה וכ"מ לשון הר"מ . וקשה על ה"ה שכ' רב מודה בתכילה כזית משהיה דז"ח הא רב חיו מחייב בתכל כזית שנתבשלו משהיה חלא בבא מיורה גדולה ול' לה"ה משמע הכי מדברי הר"מ דקשה כיון דלו' חמר חייב תף על בשולו במבשל כזית משהיה דר"ל תחלת בשולו למה לריך הר"מ לחשמיענן תכילה דחייב כיון שכבר חל עליו שם בב"ח פסיעה דחייב משום תכילה ת"ו דר"ל זו ותי"ל זו בבישול חייב להלכה כלו' ותי"ל תכילה דחייב בתכל כזית שנתבשלו משהיה דחפי' רב מודה ות"כ

הקושיא בהקשית גם על הרמב"ם קשה :

ובתוספתא ג"כ ליתא כמו שהי' לפניהו בשם שמבשל על תכילה וכו' חלא להיפוך כמה יבשלם ויהי' חייב כחלי זית בשר וחלי זית חלב כדי שיהי' זה בכזית בשם שחייב על בשולו כך חייב על תכילתו דמני קשה מה רבותי' קמ"ל דגם על תכילה חייב הא לוי תפכה תמר תף על בשולו דמשמע מכ"ם על תכילה ועוד קשה הא בברייתא שלמו עיקר חסר מן הספר דחתי' כלו' הכי ס"ל כמה יבשלם ויהי' חייב בחלי זית מזה וחלי זית מזה ע"כ הברייתא כמו שהיא לפניהו מבשבתתא ולריכי הג"ה כמשל"ק · ועוד קשה דלמה נקיט שחחרים מוכלין דהיינו עכו"ם וכן הי' בפסחים ד"ה שלך הי' חתה רוחה וחתה רוחה על חחרים דהיינו על גויס :

וצ"ע ליישב קו' הגמ' חע"ב דיש סברת לחלק בין תכילה דמלף הי' ת"כ כשיש בשיעור כזית חייב חע"ב דכל חלי זית לענין מידי דבר תכילה

ורי"טב"א כ' פי' נכון בשם מיורה גדולה ולמדין דמה דאמר רב לוקה על תכילתו מיירי הכי תכל כשתיו בת מיורה גדולה אפי' על בישול תיו לוקה חלא אמרי' בשול כ"ד ת"ר וכיון דכן פשיטא דאיו לוקה על תכילתו עכ"ל ועתה ת"ש דלקיט בריסת תכילה ולמה נקיט בפיסת בישול דאיכא רבותי' בבישול ות"כ ודאי קשה ליישב דלוי דקאמר תף על בישול ואיו אלא בת מיורה גדולה לר"מ ת"כ תפכה הל"ל אפי' על תכילה לקי מכ"ם בבישול דיש יותר סברת בישול כ"ד מתכילה מעתה לריך להגיה הברייתא שמבית סיעתי' ללוי וכמו דאי' בתוספתא כמה יבשל וחייב חלי זית מזה וחלי זית מזה וס"ק כלוי דאמר תף בבישול מלטרפין · ות"כ קשה מה קאמר בשם שחייב על תכילתו וכו' הוה משמע שאיו לריכי הא כבר אמר אפי' דחייב על בשולו בכזית משהיה דבר לריך להגי"ם כמו דאי' בתוספתא חלא ר"ל דבי' הברייתא תפכה בשם שחייב על בשולו כך חייב על תכילתו כדאי' בתוספתא חמנם אי הך בשם תריסא קאי משהיה חלי זית מזה וחלי זית מזה הלריך חומר בשם שחייב על בשולו כך חייב על תכילתו

ז"ל דהוה תכילה יותר פשיטא דשרי דחפי' רב מודה כי :

אלא ל"ל דהוה מלתא בחפי' נפשי' חלי והכא כמה עסקינן במבשל חלב בחלב או בבשר ובגלה או שאר איסור דאיכא בזה פלוגתא לקמן דף ק"ג מד ס"ל על תכילה לא לקי דאין איסור חל על איסור בישול לוקה ומד אמר בשם שלוקה על הבישול כך לוקה על איסורו וזה דאומר בברייתא בשם שלוקה על בשולו כך לוקה על תכילתו ובחזי' בישול אמרו (כך הוא לשון הברייתא לפניהו) בבישול שתחרים מוכלין אותו בפרש"י עכו"ם ר"ל המבשל חלב בחלב או בגבלה דה"ה כיון דאסור ליהנות לחבלו וסיימו דאחרים מוכלין ה"ח חלא לקי על תכילתו קמ"ל כסך מ"ד דף ק"ג בשם שלוקין על בשולו כך לוקין על תכילתו והא חלא הכי מסך בריית' סיעתי' למ"ד זה ותיובתא לאידך מ"ד י"ל דיש לדחות דהאי בריית' אתי' כמ"ד איסור חל על איסור בחזור וחל בב"ח על חלב דבב"ח חמור דאסור בהנאה ולהכי גם לענין תכילה ממי חל ולוקה אבל לגידין דאין איסור על איסור י"ל דאיסו לוקה על תכילה ת"כ הרמב"ם דפסק במבשל חלב בחלב לוקה משום בשולו ואיו לוקה על תכילתו משום דאין איסור חל על איסור ת"כ בבריית' חלא בהלכתא ופשיר שמעתו ואת"כ אפי' אקדמוני בלח"מ מה שהקשתי על ה"ה ומה שהיישבו הלח"מ הוא דוחק גדול · ועוד לשון ה"ה בריש דבריו שכ' חלי זית בשר וחלי זית חלב שבשלן זה ע"ז רב אמר לוקה על תכילתו ואיו לוקה על בשולו משמע דגם תכילה מיירי שמבשל תחלה חלי זית מגיעי בשר מיורה גדולה :

סימן תכ"ה :

(א ביאור הר"מ בפי' המשנה דהמבשל חלב בחלב אינו אסור בהנאה (ב) מתוס' ורא"ש דלא כפי' המשניות וישבתי דאין הברת שחולקין אדינו של הפר"מ (ג) ראי' לדינו דפיה"מ (ד) ישוב ארמב"ם דפסק כר' אבוה ופסק כר' יודא בנבלה לדברים ככתבים ומזכי שטרא לבי תרי וסייעי לדינו של פי' משניות הנ"ל (ח) קיום הגירסא לגר בנתינה מה שרש"י ז"ל מחקו וא"ש לרמב"ם (ה) לרמב"ם א"ש קו' מהר"ם ברבי דאמר על ר' אבוה הניחא לר' מאיר הא איצטרך גם לר"מ שאינו ראוי לגר אינו קרוי נבלה (ו) פי' פלתי בדברי פיה"מ קשה ותי' אקו' פלתי במבשל חלב נימא איסור חע"א בכולל (ז) ישוב על קו' ראש יוסף מ"ש דברי פי"מ הנ"ל קשה להולמו (ח) מסמ"ג ותה"ד ורא"ש דס"ל ג"כ דאבילה והנאה חרא דג"כ איתא לדינו דפיה"מ (ט) במשל"מ בפי"ד מה' אבל מסתפק האסור בהנאה אם נפסד מאכילת אדם דלא אסור באכילה אם ג"כ הנאה מותר משא"כ בב"ח הרי דס"ל דלא תלי' אכילה עם הנאה וכתבתי דמשל"מ לשישתי' בפ"ה מהיסה"ת אזיל דהכי ס"ל ולא כפיה"מ אבל דברי משל"מ שם דחיתי ובלא"ה אין דבריו של משל"מ בנגד פיה"מ וכתבתי שהפוסקים לא חלקו עליו (י) מתוס' תמורה משמע דלא כדינו של פיה"מ וכן קשה אמשל"מ משם וישבתי דלא קשה (י"א) והפרמ"ג בפתיחה פסק כרשב"א בתה"ב בדינו של פי' המשנה והר"מ בפ"ט דלא חל איסור בב"ח על חלב או נבלה והוא ז"ל פי' כרשב"א דס"ל דחל א"כ אפי' באכילה והנאה איכא בהוא משום בב"ח והקשיתי טובא על זה והבאתי דהלכה כרמב"ם דאינו חל איסור בב"ח על חלב ומתה אלא על בישולו לוקה דחד איסור הוא ועל ההנאה דעת הר"מ דליתא כמו אכילה והדג"מ כ' דתוס' לא חלקו עליו ואני הבאתי ראיות מהרבה פוסקים כהנ"ל כדינו דרמב"ם :

בש"ע סעי' ג' חיו מוסג חלא בבשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה וכ' הרמב"ם בפ"ט הלכה ז' חבל המבשל בשר מתה או חלב בחלב

כתב לוקה על כשהו ואינו לוקה על תכילתו משום בב"ח שאין איסור כב"ח אל על איסור נבלה או איסור אחד שאין כאן לא איסור כולל ולא איסור מוסיף ולא איסור בת אחת:

א' וכ' בדג"מ כאן סעי' ג' ומעתה אם הוא לאסור בהנאה אינו מבואר כדברי הרמב"ם · אבל בפי' המשניות בפ"ק דכריתות פ"ג במשנה יש לומר לכולי תכילה אחת מבואר שם כדברי הר"מ שאינו לאסור בהנאה עיי"ש בקובץ הפלאה שביאר שם ולפ"ז שלדברי תוס' בפ"ק חולין דק"ח ד"ה איסור כולל שבאתו איסור הנאה לא מקרי מוסיף אין הברכה לנקודה הפלאה הנ"ל אלא מ"מ לפ"ז אינו לתוס' בפי' שיחלוקו על דינו של הרמב"ם שהיכי שאינו לאסור בתכילה משום בב"ח אינו לאסור בהנאה ולכן הסומך על זה במקום הפסד לא יפסיד עכ"ל ובהיות שהפלתי כ' בס"ק י"ב שלשונו של פי' המשניות מגומגמים ופי' דבריו לעיקר לשונו של פי' המשניות ומה שליתא לפירושי' אחרי' אלא כפי' הלעו"ד ולפ"ז דינו לפי' המשניות לאסור כמ"ש הדג"מ:

ו"ך הר"מ פיה"מ שם וזה שידוע הוא שבב"ח לאסור בהנאה והלא בהנאה לכשיובאל החלב עם חלב ות"ת ולמה אינו אל " איסור בב"ח על איסור חלב שהוא איסור מוסיף כמו שאמר כאן בחלב הקדשים ונתחייב על תכילתו מעילה לפי שיתוסף בו איסור הנאה והתשובה על זה שבב"ח נאסר בהנאה מפני שאסרו בב"ח בב"ח לנ' מצות תכילת בב"ח ובישול בב"ח ולמה לא אמה לנ' דהיינו להנאה בפ"ע דהא נ"ם לא תבשל כתיב ולא תבשל מ' לאיסור הנאה ותי' כמ"ש כאן בפי' המשניות דהנאה והתכילה שני הענינים אחד הוא שכל האסור בתכילה אסור בהנאה עד שיפרוט לך הכ'. והא דכתי לא תבשל הנ' להנאה תיפ"ל שכבר ידענא אותו מלא תבשל בתכילה ע"ז תי' דלא תבשל הנ' אתי להנאה לא לגופי' דהנאה אסור מלא כיון דכתיב בהנאה לא תבשל ולא כתיב בתכילה אתי לאתויי לדוקין אפי' שלא כדרך הנאתו דהיינו לדוקין על הנאה דדרך הנאתן היינו תכילה דוקא וכמ"ש ס"ה בפ"ח מאכ"ס ולפי"ז מ"ש מ"ש הפי"מ דאין שם כתוב שאוסר תכילתו וכתב איסור הנאתו ממשע כשיש כתיב להנאה בפ"ע וז"ל הנאה ענין אחר מן התכילה וקשה הא ליכא בהנאה כתוב בפ"ע ז' מהג' לא תבשל אבל להכ"ל מ"ש לא תבשל הנ' לא אתי להנאה דידעינן לי' מדפרט לך הכ' בנבלה דמותר בהנאה אלא לאתי להנאה לדוקין מע"ג שהוא שלא כדרך הנאה:

והנה לפי"ז לפסקות כל הפוסקים דלא תבשל כתיב בפ"ע הנאה ושלא כדה"נ ידעינן ממילא מדלא כתיב תכילה מ"ל הנאה ואל על אבל הוא לפי דברי עלמו של פיהמ"ם מ"ל אין הנאה בכלל תכילה ואל על אבל ועוד הא ר' אבוה אמר דוקא כל שב' לא יאכל תאכל תאכלו הוא דאסור בהנאה מדהוצרך הכ' בנבלה דכתיב לא תאכל ופרט לך היתר הנאה הא בב"ח לא כתיב לא תאכל לא גבי דהנאה בכלל תכילה מ"ל תוס' בפסחים דף כ"ח ע"ב ממה שהקשה שם לר' אבוה מ"ל נהנה ממאן למייב כרת דהא כתיב כל אוכל ממן תרי לתוס' תני' היכי לכתיב לא תאכלו ולפמ"ש לא מקשי תוס' מידי דהא לר' אבוה לא תני' בלשון תכילה אלא כל אסור בתכילה אסור בהנאה מ"מ ס"ל לר"מ דאין לוקין על הנאה ס"ה כרת אינו מייב מ"ל לתוס' בב"ח אלא כתיב לא תאכל אין ההנאה בכלל תכילה לפי טעמו של פיהמ"ם ומ"ל לריך קרא בפ"ע להנאה מ"ל אין הנאה אין לא תכילה ג' הא הרמ"ם בפי' ני"ם פסק כחזקי' שהוא רבו דר' יוחנן וכ' שכן דעת הרי"ף בודאי לריך הכ' בפ"ע להנאה והפי"מ לא כ' ההנאה, עיין מ' עם התכילה אלא לר' אבוה ומ"ל ניחא לדינו של הפמ"ג:

ב' אלא ד"ל כמ"ש הדג"מ מע"ג לפי דעת התוס' והרמ"ם הנ"ל אין הכרח לדינו של פיה"מ היינו לפי טעם של פיה"מ דתליא לר' אבוה ור' אבוה לטו דוקא במקום דכתיב לא תאכל מ"מ אין הכרח שחולקים לדינו של הפי"מ ד"ל דהם ס"ל לא הכרח שב' הפי"מ מכל מקום במקום שאסור בהנאה הוא תכילה והנאה אחד בשאר שאינו דין אם בב"ח בחלב אסור כיון דתכילה מותר גם ההנאה מותר דתכילה עיקר ההנאה וה"ה פ"ח הנ"ל י"ל דלכך אין לוקין על ההנאה משום דתכילה עיקר הנאה מ"ב ההנאה הוא שלבב"ל דלו יהי' דזה לא ס"ל לתוס' דתוס' ס"ל דלוקין על ההנאה לא פלינו אלא דגם ההנאה הוא ג"כ דרך הנאתו אבל מודים תכילה נמי הנאה מקרי ועיקר ההנאה וכיון דתכילה מותר גם ההנאה מותר ומלתתי רמי' לזה בתוס' ב"מ דף קי"ד ד"ה לתידך דתי' שם דקו"מ מבטל הנ"ם והקשה תוס' על ר"ם דנב"ח אסור בתכילה מנ"ם קדם קודם מטריפה ומותר בהנאה הא תימי בן יומו בחולין דקט"ו יליף בב"ח לסנר בהנאה מקו"ח מעלה תמתי לר"ם מותר בהנאה ולא תמרינן דקו"מ מבטל הנ"ם ותי' בתוס' משום דתכילה והנאה חדא הוא ולכך כיון דיליף מנ"ם מכילה מטריפה יליף ג"כ ההנאה ות"ת לתוס' ב"מ דתכילה והנאה חדא מ"מ נהנה כמוך מייב כרת י"ל דמשמעות הקרא כי כל מוכל ממן ובכרתה משמע מוכל דוקא ומפיק ההנאה מכרת:

(ג') ונ"ל רמי' דלמו מדמילתרך היתר הנאה בנבלה משום זה מוכח הא בכל מקום מ' איסור תכילה והנאה משמע תכל בלא הך מדמילתרך ה"מ בתכילה לחסור והנאה מותר ז"א אלא פשטות הדבר היכי דאסור בתכילה בהנאה נמי אסור משום דתכילה והנאה חדא הוא עד שיפרוט לך היתר הנאה כמו בנבלה דהא ר"ם ס"ל כר' אבוה כמ"ש תוס' פסחים דכ"ב ע"ב ותי' דיוקא דר' אבוה מדמילתרך קרא בנבלה דמותר הוא דמנבלה בשאר מקומות מותר בהנאה דאל"כ ל"ל קרא היתר הנאה בנבלה דהא כ' תוס' בפסחים כ"ד ד"ה מודים דקשה לר"ם היכל מודים דקשה לר"ם דיליף בב"ח מקדם קדש בטריפה הא בקרא דבשר בשדה טריפה דרשינן נמי בשר קדש שיצא חון למחיצה דאסור בהנאה וה"ל לר"ם להקשות למומרת מנ"ם הל"ל דהיינו לבשר שיצא חון למחיצה ותי' בתוס' לטריפה דמפורש בקרא מדמיתן לי' וטריפה מותר בהנאה וא"כ מ"ת מדמילתרך יתור בנבלה להיתר בהנאה למנבלה בשאר לאסורין לאסור בהנאה קשה נימא מדמילתרך קרא בנבלה דקדם דבב"ח בנבלה כתותו קרא כתיב וה"ת לר"ם תתי לאיסור הנאה בנבלה מקדם בב"ח בטריפה דהיינו לבשר שיצא חון למחיצה דלטריפה גופי' דכתיב בקרא לא מדמיתן דלמה תתי לאסור בתכילה הא בתכילה בלא"ה נבלה אסור (עיי' פפ"י פסחים כ"ד ב' כי"ב לאיסי כ"י) חלא ע"כ דלאו מיתורי דנבלה כל אסורין בהנאה אסור חלא כיון דתכילה והנאה חדא הוא כמ"ש תוס' כ"מ שמעינן כיון דאסור בתכילה אסור בהנאה וממילא היכי דתין לאסור משום תכילה לא אסור משום הנאה ומ"כ מוכח דינו דפיה"מ ואפשר דבר זה הינו חלא לר"ם אבל אתם גמ' בפסחים לא ס"ל הכי חלא מיתורי בנבלה יליף ר' אבוה דפריך התם הניחא לר"מ אבל לר' יוחנן דדרים בכתבן לגר בתיהם ולעכדי במכירה מנ"ל:

ודאתינן להכי י"ל הר"מ דפ' בפ"ח מה' מע"ם כר' אבוה והקשה הלח"מ הא הר"מ פסק בפ"ג מזכי' כר' יוחנן דדרים בכתבן אתי ומחותו אתה מצליך אמי ליכא למילף אסורין הא הר"מ ס"ל חולין שב"ע דאו' מ"כ חותו אתי למחי דחולין שב"ע בסוגי' פסחים ובלח"מ שם ולהכ"ל י"ל דרמב"ם דס"ל דהנאה ותכילה חדא הוא ממילא כל שאסור בתכילה אסור בהנאה בלא מדמילתרך בנבלה כסוגי' דפסחים. וי"ל דס"ל הרמב"ם דתליא בב' לשונות פסחים כ"ד דלק"ת דאמר ר' אבוה אמר ר' יוחנן כל אסורין שבתורה אין לוקין אלא כדרך תכילתן ול"ב אמר אין לוקין אלא כדרך הנאתן וכבר כתבתי דבדי ס"ה בפ"ח מממ"ס דלרמב"ם אינו לוקה על ההנאה משום דרך הנאתן היינו תכילה וי"ל כל"ב ופברתו דתכילה והנאה חדא הוא מ"ב דרך ההנאה היינו תכילה אבל ל"ק ס"ל תכילה והנאה תרי מילי אינהו מ"ב הא דקפיד רחמנא בתכילה כדרך תכילה אבל אלא כדרך תכילה לוקה אבל מה שאסור בהנאה לוקה אם נהנה כדרך ההנאה ומ"ל דוקא למכלו משום תכילה נמי הנאה וחדא הוא ז"ל דתכילה והנאה תרתי מ"ב הסוגי' לגיכא דר' אבוה דיליף היתר הנאה מדמילתרך הנאה בנבלה מיותרת ולאו משום דכיון דאסור בתכילה אסור בהנאה דתכילה והנאה חדא אתיא כל"ק אבל אבל הר"מ פסק כל"ב מ"ב תכילה והנאה חדא ידעינן מיסור הנאה מתכילה בלא יתורי אלא מפשטות הכ' דכ"מ שאסור בתכילה אסור בהנאה:

(ד) ויש לפי"ז לקיים הגירסא בחולין דף ק"ך בדר' אבוה דרב אבי ס"ל התם בר' אבוה כ"מ שנאמר לא תאכל כו' מ' איסור תכילה ומ' איסור הנאה בשמע עד שיפרוט לך הכ' כמו שפרט לגר בתיהם וכו' ורש"י מוחק הך ג' לגר בתיהם בפסחים דזה אתי' בר' יוחנן לדברים שבכתבים ום"ל לר"מ דהתם ודאי בכרש"י ז"ל דהא פריך אר' אבוה הניחא לר"מ אבל לר' יוחנן דאמר לדברים שבכתבן מ"ל בכל אסורין שבתורה אבל בחולין הי' לרמב"ם הך גירסא כמו שפרט לך הכ' לגר בתיהם. ומ"ב דהתם בחולין לא פריך הניחא לר"מ אבל לר' יוחנן לדברים שבכתבים מה תיכא למימר מ"ו התם ס"ל הסוגי' דר' אבוה אתיא אפי' לר' יוחנן דס"ל בנבלה לדברים שבכתבן דס"ל סוגי' ר' אבוה לאו מיתורי הינה יליף לי' אלא משום דהנאה ותכילה חדא הוא ומרווחין בסוגי' זו דרב אשי התם בחולין ורב אשי הלכתא הוא · ובקיצת הלכתא מהלכתא דהא קיי"ל ר"מ ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ור' יוחנן הא ס"ל לדברים שבכתבים אתי. וכן קשה לדידן דלעת הר"מ דר"מ ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן לדברים שבכתבים וקשה לדידן כל אסורין שבתורה דאסורין בהנאה מנ"ל כדפריך הש"ס בפסחים ומה דמשני התם דאתי מאותו אתה מצליך הא הר"מ ס"ל חולין שנאמרו בעזרה דאו' ונמ"ד מצב"ע דאו' אינעטרך אותו אתה מצליך ואי אתה מצליך חצב"ע כדאי' בפסחים ס"ו אפי' לר' יוחנן דס"ל דברים שבכתבים איסור הנאה שנאמרו מאיסור תכילה דתכילה והנאה חדא הוא (ס"ה כזה מיוצב היטב קו' התוס' פסחים דף כ"ח דקאמר הנמ' לר"י חצב"ע ל"ד וקשה הא בת"כ פ' צו ס"ל לר"י דהוי דאו' ולהכ"ל ס"ם דת"כ מזיל לפי נמ' חולין דהכי קיי"ל כר"ח וממילא מיותר אותו ע"כ דריש למחצב"ע דהוי

ואפי' עולה דס"ל בסברת פלוגו לא פליגו אלא ר"ת מוסיר כשהי' בשעת נפילה אבל כשהי' לפנים בשעת נפילה אינו מוסיר אפי' לר"ת ולריך לומר מקבלת דאינו רשות לגבי אינו קרוי נפלה והכ' מהר"ת ברבי ולר"ת מי ניחא דה אינטרך קרא לרשות לגבי חע"כ דאיסור הנאה לאו מיתור דקרא בנפלה אסור בכל איסורין אלא משום דאיכילה והנאה חדא הוא :

(ו) **ובדוק** קונטרס דמייתב הפי"ת בנקודה נפלאה דלמה קדשים אל על אלא משום דקדשים הוה איסור מוסיף דהייגו איסור הנאה ובב"ח על אלא משום דקדשים הוה איסור מוסיף דהייגו איסור הנאה ואסור בהנאה. ומד מיתך שייך בכל תופן ות"ב המעבל בנפלה אלא בחלב איסור בשר בחלב אל ולא יתכן לומר דיחול הותיל ואית בי' איסור ד הנאה כי ע"ז אמו דבין דלא כיוונה התורה רק לבשר המותר בהכילה אבל בשר דבלא"ה אסור בהכילה כיון דאין איסור אל על איסור ולא אל עליו לאו דהכילה לא אל עליו גם לאו דהנאה ולא מיירי התורה כלל מכה"ג כמו דלא מיירי התורה מבשר בחמה טמאה מש"ה בהקדש על אלא פשיטא דכל בהמה בכלל טמילה וכו' וקשה לי תרוצו דהא הויא הכ' הכילה בלשון ביטול דאיכא בב"ח גם בביטול לומר דלא כיוונה התורה שחייב בביטול בחייב בהכילה ולמה לנקי של בשולו וגם מכ"ל דלא כיוונה התורה דל"ד לטמאה דילפינן לי' מקרא וכמו בהקדש שפי' מתחלה היתר כיון דשתא מוסיף איסור הנאה אל השתא איסור הקדש כמו כן בב"ח נימא כן מכ"ש למ"ש הפלתי שם לתוקין לר"מ על ההנאה בב"ח משום דאיכא לאו בפ"ע דלא יתכן שההנאה מייתי בהכילה וגם דבריו אלו סתורין בדברי פיה"מ שב' דליכא ב' כתובין כתוב א' לאכילה וכ' א' להנאה. אבל למ"ש הכל על נכון דהר"מ מטעם זה לחוד ס"ל דליכא בב"ח מוסיף ע"י ההנאה כיון דאכילה והנאה חדא הוא ואפי' אכילה והנאה רק בדבר אכילה וגם ליכא ב' כתובים להנאה בפ"ע לכך לא חשיב ההנאה מוסיף. אבל בהקדש איכא כ' על ההנאה בפ"ע דהייגו אפי' לותן דבריס שאיגו דבר מאכל ת"כ הרי ההנאה בהקדש לא שייכי בהכילה הלכך לא שייכי ולא חדא הוא עם האכילה הוא שפיר ההנאה איסור מוסיף. ומה שהקשה הפלתי אמאי לא אל בב"ח אחלב מטעם כולל ננתחלה הי' אסור החלב והשתא נאסר גם החלב והוא כולל כ"ל דגם לדבריו קשה הא לפי דבריו ז"ל דהתורה לא שייכי היכי דבשר אסור כיון דאין איסור אל על איסור בהכילה אינו אל גם אהנאה דהא אם בב"ח כולל יהי' אמי אל בב"ח גם על הכילה ואמאי על הכילה לא לקי אלא ל"ל דאין זה כולל דלא אמרינן כולל אלא היכ מקום לחול האיסור החדש על האיסורי ההיתר בפ"ע משא"כ בבשר בחלב דלא משכחת שיחול האסור החדש דהייגו בב"ח על ההיתר לבדו דהייגו על החלב לבדו אלא ע"י סיועי של הבשר לעשה בב"ח וכיון על הבשר דהייגו החלב לא יחול מטעם אין איסור אל איסור על אלב לבדו לא יחול ועי"ש יחול גם אבשר :

(ז) **בראש** יוסף דף קי"ב תמה על סוף דברי פיה"מ בכריתות מה שסייס רמי' לדבריו הלא תרתה בפי' בשאמה דידן בהמה טמאה מותר בביטול ובהנאה וכי הרתח יוסף דלא ידע להולמו כלל דטמאה לאו משום דאין איסור אל על איסור אלא ממעוטי דקרא להוליא את הטמאה :

ונחזור לדיוגו דפיה"מ וכל מ"ש לעיל לפיה"מ דאיגו ס"ל דהנאה בב"ח לגמרי אפי' למלקות מקרא דאכילה אבל אפי' שאר אפשוטים דס"ל למלקות אתי לאו בפ"ע מ"מ י"ל דמודו לר"מ דאכילה והנאה חדא כיון דלא אל בחלב איסור אכילה לא אל גמי הנאה וכ"כ בתה"ד סי' קי"ג בשם סמ"ק שבכל התורה איסור אכילה ואיסור הנאה נחשבין ללאו אחד אעפ"י שחלקו הכ' בזיוגי לאוין והייגו כמ"ש דמ"מ לעניו איסור אכילה הנאה חדא הוא וממילא בליכא אכילה ליכא הנאה וכ' שם בתה"ד דה"ט לפי זמגו אפי' דליכא בלאו לא גזרינן במשהו אפי' באכילה. ובתוך זמני גזרינן במשהו אפי' בהנאה משום דלא מפלגינן איסור הנאה מאיסור אכילה וכדבכי הסמ"ק עיי"ש וכ"כ בחשב"י בפ' בתרא דע"ז דאסור ממן במשהו בהנאה כמו באכילה ג"כ טעמא משום הכי כיון דאכילה והנאה חדא הוא לא מפלגינן הנאה מאכילה ואף שראב"ד מחלק ברמ"ם שם בין אכילה לאסור במשהו ובין הנאה דלא אסור בחמן במשהו אין מוכרח דאולם אדיגו דפיה"מ דפיה"מ בדברי תורה מייתי י"ל שפיר דאכילה והנאה חדא הוא רק בדרכן לא גזרו בהנאה במשהו ואמן קיי"ל בדרמ"י תמ"ו בח"ת דלא כראב"ד :

ובמשנה למלך בפי"ד מהפלק באיסורי הנאה מה"ת ונפסד ממאכל אדם אם אותר גם בהנאה מ"ה כיון דהנאה מאכילה נפקא כר' אבוה מ"ב כיון דשרי באכילה שרי ג"כ בהנאה ופשיטא לי' בב"ח דלא אתי איסור מלא יאכל דמה"ט אלא כתה"ב אמי אסור משום דלא כתיב אכילה מ"ב אע"ג דנפסד מאכילה ולא אסור משום אכילה מ"מ בהנאה אסור ולא תלית בהנאה עם אכילה. עיי"ש. הנה ל"מ בשאר אסורין דמבואר מכל הפוסקים שבהנאתי בהנאה ואכילה חדא דודאי אם פקע איסור אכילה פקע אמי איסור הנאה אלא אפי' בב"ח הכי הוא אמ"ש הר"מ בפי"מ ואין הפוסקים חולקים עליו וגרתה טעמי דמשל"מ בפי"מ מוכרח לחדש דאמי אכילה אבשר בחלב אין איסור אע"ג דפוה מוסיף בחיסור אמור בב"ח אסור "בהנאה ואי' בפי"מ דאכילה והנאה חד ענין. אבל המשל"מ בפ"ה מה' יסה"מ סוף ה"ח שכ' אי' אחר על קו' זו דהייגו דהא דר"מ ס"ל

אין לוקין על ההנאה יאלא לו מפני שך קוסי' דלמה בחלב בחלב לא אמרינן אח"ע משום מוסיף הנאה ואי' המשל"מ דס"ל לר"מ ביד החזקה הנאה לא קיי"ל אחע"ג אלא אם יש מלקות על ההנאה וב"ב ליכא מלקות אבל במוקדשים איכא מלקות וכבר מיתן בפלתי שקי"ב אתי' המשל"מ וגם אחי דמיתיו לעיל סוס"י תקס"ג ומהכ"ת דביד החזקה לא ס"ל כדבריו בפי' אמשנה ומה דאין לוקין על הנאה י"ל כמ"ש ה"ה בפ"ח מדרך הגאתו ה"ד מהילה וב"ב לאסור דרך הנאה לוקין על ההנאה כמש"ל בפי' הי"ל אמנם בפלתי ס"ק ט"ו לאוסר אפי' אפר בב"ח אבל כבר נאסר בב"ח מן השבח ואיגו מועיל בו פגימה כלל משום דבב"ח אפי' אלא כדה"ל לאסור בב"ח :

(ח) **ובתום** סוף תמורה כ' בהיסורי הנאה שהם מוקבלים אפרן לאסור למלך כיון דפקע איסור מהילה פקע אמי איסור הנאה וש"מ מהך תום' אלא כפי"מ דהילה והנאה חדא הוא ח"ם להמשל"מ למ"ש במקוח"מ סי' תמ"ה שב' דתום' תמורה לא כתבו הכי אלא אפי' דתנן שם במשנה כולהו לא כתיב בהו הילה ואסורין אפי' אלא דהכי אתי' אסור בב"ח אפי' אלא כדה"ל אסור בב"ח :

(י) **ובתום** סוף תמורה כ' בהיסורי הנאה שהם מוקבלים אפרן לאסור למלך כיון דפקע איסור הילה פקע אמי איסור הנאה וש"מ מהך תום' אלא כפי"מ דהילה והנאה חדא הוא ח"ם להמשל"מ למ"ש במקוח"מ סי' תמ"ה שב' דתום' תמורה לא כתבו הכי אלא אפי' דתנן שם במשנה כולהו לא כתיב בהו הילה ואסורין אפי' אלא דהכי אתי' אסור בב"ח אפי' אלא כדה"ל אסור בב"ח :

ותום קדוש יגח ס' שביאי דוד מהגחון דטערעבעם ומאתי שהקשה כן בתו"ח סי' תפ"ט אמשל"מ הכ"ל בה' אבל מתום' תמורה. ועברתי עוד הפעם על דברי תום' תמורה ורתי' בס' מקוה"ח שם שהביא תום' סוף תמורה הכ"ל וכ' דתום' כתבו הטעם דבפרפין אפרן משום דפעשה מלותו אבל בנקבריס דרחמנא לא חס לעשות מחומה רק שאפרה בהנאה לריך קבורה משום תקנה ליח בי' משום נעשה מלותו ע"כ וקשה דליתא משום נעשה מלותו מ"מ אמתי אפר אסור מה"ת כיון דאי"צ לעשות מחומה הרי זה לא גרע דליכא עליו מלוה לבערו מאיסורי הנאה דמלוה לבערו ונעשה אפר כן ניחא בנקבריס שנעשה ממילא אפר דמהני כיון דאי"צ לבערו בידים ואמנם כתבתי באיסורי לא"ח על הלכות פסח בשו"ת בפתיחת הספר ד"ה אמנם כ"ל למ"ש המגי"ס פסחים דף כ"ז שתום' מס' תמורה היש מוסכמים וכתבתי גם על תום' זה שאיגו מוסכם :

ומוכח נמי שאין דעת הפוסקים כתום' תמורה דאמור דתמורה ממן אפי' הוא מנקבריס אפרן מותר כמ"ש המקוח"ם הכ"ל וכ"כ בחס"ו סס"י ל"ח לתום' תמורה אין האילוק דוקא בין נפרפיס לנקבריס אלא כל שהוא מלוה לבערו ונעשה מלותו מותר ח"כ בחמן לרבנן דהשתתו בכל דבר הרי נעשה מלותו ואפר ממן מותר הא הרא"ם וטוש"ע ס"ל דאפר ממן אסור והטור כ' שכן דעת הרמב"ם. וא"א שם סק"ה מייתב לדעת הרמב"ם דאפר ממן אף שהוא מהנקבריס אפרו לא אסור אלא מדרבנן וכ"כ שם בתשו' שכן דעת הרמב"ם הובא במג"א שם סק"ה ויש"ב כזה קו' המג"א כל זה אלא כתום' תמורה ח"כ אין קו' מתום' תמורה על המשל"מ ועי' בפי' תקס"ו לקמן אות ג' והבאתי דבריהם מקו"ח ומס"ו סי' תי"ט אות ח"י ופי' תע"ו אות ב' :

אדר"ב רתי' בפרמ"ג לאו"ח בפתיחה כוללות בפ"ג אות ג' שתמה על תום' תמורה הא אפר הוה אלא כדרך הנאתו ולרמב"ם הוה ודאי אלא כדרך הנאתו כ"ל דר"ל דאין לומר כפי שהוא עתה אפר הוה כדרך הנאתן הר"מ בפי"ד מה' מא"ס לא ס"ל הכי אל אם הבאים הוה אלא כדרך הנאתו אע"ג לפי עתה הוה כדרך הנאתו ותי' תום' ס"ל הנאה חמיר מאכילה והנאה אסור אפי' אלא כדרך הנאה ח"כ אכילה והנאה לא חדא הוא אמנם לדידן דקיי"ל כל"ב פסחים דף כ"ד דגם בהנאה דוקא כדרך הנאתו ליכא כתום' תמורה ול' אפי' לר"מ דס"ל אלא כדרך הנאה עכ"פ מה"ת אסור רק אין לוקין עי' פר"ת סק"ח דה"ד הנאה גמורה מ"מ הוה אלא כדרך הנאה דדרך הנאתו היינו אכילה אבל אלא כדרך הנאה כתפר מותר בהיסורי הנאה דשרי בהו אלא כדה"ל :

ובפרמ"ג בפתיחה פסק דלא כפיה"מ אלא כתה"ב בית ד' פ"ח שב' דהלב לו נבלה שהתבשל בחלב אל היסור בב"ח על אלב משום דבב"ח הוה מוסיף" דהיסור הנאה הוה מוסיף ממילא אי"צ נדי כשמואל לרבות אלב שהתבשל בחלב אלא אתי נדי להוליא עוף בכ"ע ואתיא שמואל כר"ע דקיי"ל כר"ע וכ' הפרמ"ג אף שדבריו צ"ע מ"מ נקטינן דאסור בהנאה מה"ת · וצ"ע על פרמ"ג הוא כמו שהקשה פלתי על רשב"ח בס"ק י"ב וכ' דרשב"ח לאו דוקא היסור מוסיף רק היסור אמור דאלת"ה לא מקשה הגמ' לשמואל מהך דתרומה טמאה דשם ליכא מוסיף וכ"כ תום' חולין דף ק"ח ד"ה היסור עי"ש עכ"ל ובודאי זה כוונת הפרמ"ג ואי' כפלתי דאלו דוקא מוסיף אלא אמור וקשה הא התה"ב כ' שכן מוכח בשבועות וי"ל דשם לא אל אלא במוסיף ואלא באמור ועוד הכי קיי"ל באמור אין אמע"ח ורשב"ח רוצה ליישב שמואל אליבא דהלכתא ת"ו רשב"ח ס"ל דהנאה מוסיף ח"כ תיקשי עליו קו' פלתי ותום' ק"ח ותום' דס"ל דהנאה לא מוסיף ואיעטרך לשמואל נדי לרבות אלב שהתבשל בחלב לא קשיא קו' רשב"ח אמי אתיך קיי"ל כשמואל הא איכא "אמורת דהייגו שמואל דאיעטרך נדי לרבות אלב שהתבשל בחלב לא אתיא נדי להוליא עוף מה"ת ואמן קיי"ל כר"ע. ועוד קשיא לי על רשב"ח מה התה"ב תרוצים אחרים דשמואל אתי' כר"ע. ועוד קשיא לי על רשב"ח מה הקשה משמואל דאיכא אמורת דאמע"ח מגדי הא איכא שם שאר אמורים

רב"י תמי' ורב חסי דס"ל בחלב בחלב אין איסור אל איסור וכך מפרש סתמת דס"ם דכ"ע הכי ס"ל מ"כ"ע דשמואל נמי סלכתא הוא ומה קשיא משמואל וגם מוכח דהגאה לאו מוסיף הוא דמ"ב נמה מפרש סתמת דס"ם כפלוגתת דרב תמי' ורב חסי כ"ע אין איסור חע"ח שלא מינה דהלכתא דהא במוסיף קיי"ל אחע"ע ואי כפלתי דהגאה איסור חמור פשיטא דאין הלכה כשמואל ע"כ כ"ל דרשב"ח לא נמית אלא ניחא לשמואל דיחי' גם הוא ס"ל כר"ע דשוף אינו מה"ת כשמואל אלא כרב תמי' ורב חסי דאמרי שם בשם רשב"ן אחל דשמואל ודאי אין הלכה כשמואל אלא כרב תמי' ורב חסי וסתמת דגמ' בחלב וחלב אין אחע"ח וע"ז סמך הר"מ בפ"ט ובפי"מ דמשום הגאה אין איסור אל על איסור דפסק כרב תמי' ורב חסי כסתם גמ' אלא בפי"מ מחדש דגם על הגאה אינו לוקה רק על בשולו משום דאכילה והגאה מדת והדג"מ כ' שאין תום' חולקים עליו ואני הבאתי ראיות דפוסקים הכי ס"ל וכ"כ כפלתי בס"ק ו' לרשב"ם דס"ל אין איסור אל על איסור בחלב בחלב (היינו הר"מ דלא כרשב"ח) ח"כ מ"ל למעט חי' ועוף הא ס"ם קאמר בעמת דר"ע משום דס"ל איסור אל על איסור ואייתר נדי להוציא חי' וע"ל דס"ל לרמב"ם כדעת התום' חולין דק"ח ד"ה ר"ע לכל הסוברי חי' דשמואל חי' כר"ע אבל ל"ש ס"ל אין איסור אל על איסור ח"כ כ' דגם רשב"ח לכ"ע כוונתו למוקים שמואל כ"ע וכוונתו ג"כ כתום' אבל להלכה ס"ל דאין איסור בב"ח אל אחלב ואחה וכן דעת רמב"ן שב' אתה"כ ז"ל ובנימוקי הרמב"ן ז"ל דהא דשמואל נמי לא קשיא משום דשמואל נופי' תיובתי לי' לדידי' איסור חע"ח ח"ל וחלב ואחה לא לייבי קרא וכו' משמע דוקא לדידי' דשמואל מתרץ הכי דס"ל איסור אל על איסור ושמואל נופי' לדשפר' מתרץ הכי שיחי' מיותר אד נדי לר"ע להוציא עוף אבל לדידן נר"ע נופי' חי"ל לתירוץ זה אתן קיי"ל אין איסור אל על איסור דאיסור הגאה אמור ולא מוסיף ולא מוקמינן נדי לרבות חלב ואחה אלא להוציא חי' ועוף כר"ע דהלכה כוותי' וכמו"ש בגל ל"ח דין י"ג אלב טריפה לקדילה בשר הוא בכל שאר איסור בב"ח דאורייתא ע"כ ובד"מ אות ה' הביאו וע"ש בד"מ עאחה וע"ל טרפה והניחו לאו"ש בל"ע וכוונות הד"מ דהא אין אחע"ח ופרמ"ג בש"ך ס"ק ט"ז משמע לדוקא ליבשו דאו"ש רק להגאה קאמר וליבא משום אחע"ח אלא חי' בהגאה איסור אבל לשון או"ש בכל שאר איסור בב"ח דאו' משמע גם לעניין אכילה ול"ע לעניין אלא כדרך אכילתן ח"כ ליתא לדברי או"ש לאכילה לחין אחע"ח והגאה מפיה"מ וכל הראיות שהבאתי :

סימן תקס"ו

א) הפלתי כ' דאפר בב"ח לאחר שנשרף מותר מה"ת וב"כ בסולת למנחה כלל פ"ה ודיניהם אמת למה שהעלו הפלתי והמג"י בב"ח בנסחט החלב לגמרי אין הבשר אסור משום בב"ח (ב) מ"ש הפרמ"ג דאפר בב"ח אסור מה"ת משום דאסור שלא כדה"נ מן המשנה ורמב"ם מוכח להיפוך (ג) קיימתי דינו של או"ה דאסור להשליך בב"ח לכלב שאינו שלו ופרשתי דברי הגמ"י והג"א דס"ל באו"ה דלא באחרונים דדחו דעת הראשונים וישבתי הרמב"ם דפסק בפ"ח מה' מא"ס כר' אבוה ובפ"א מחמץ הביא לדחזקי' והקשיתי לר"מ שב' דצריך קרא לא יאכל בחמץ לח"ש קשה הא חמץ אסור בהנאה וח"ש איבא הנאה א"כ ל"ל קרא ותירוץ על קו' זו (ד) המשלימין בב"ח לאש שעו בדבר משנה פ"ח וח"י וסולת למנחה ופר"מ כ' דלא כפ"ח וכתבתי שדבריהם תמוהין :

כ' דר"מ כפ"ע מה' מא"ס בב"ח אסור בהגאה הוא מנקבים ואפי' אפרו אסור ואמה הפלתי אמתי בשבוך בב"ח אסור להא פרח ונסחט ממנו כל טעם חלב והעלה דהך בנקבים דאפרו אסור הוא רק מדרבנן. וכ"כ בפי' הקודם אות י' דכך ס"ל כמה פוסקים ויש רבי' לזה מכח קו' הפלתי מבב"ח דודאי חיטו מה"ת כיון שנסחט כל החלב ממנו ואין זה סתירה למ"ש הפלתי ס"ק ט"ז בשפר שב"ג אסור אע"ג דפגום הוא בשפר כירה יש בשפר בשר וחלב והבב"ח לא נעשה שפר אלא שפר פגום והגאה אלא כדה"נ ואסור בב"ח וכיתור הדבר נקבים אפרו אסור מדרבנן משום הקלה שמא יהיה ממנו קודם שנעשה שפר ויהיה מבב"ח. ואפי' ס"ל לרבנן דנקבים לא יפרופו אע"ג בשרפים אפרן מותר אלא חיישינן להקלה אבל בנקבים גזרו אם יפרופו ויהי' מותר להוות מאפרן אחי להתיר בשפרן גם אם יקבור ול"ל דלא הוה גל"ג ודברי פלתי נכונים לט"ז סי' ק"ה סקי"ג וכן דעת הרבה פוסקים בש"ך אם סקי"ז בשבר שנאסר מחלב אין אוסר אחיכה אחרות אלא רובא כיון דאין יוצא אלא אחי' משהו אין הבשר אסור אם יבוא אחיטו שנאסר לגמרי מהחלב. אלא אחי' שם דהבשר ס"ל אחי' נאסר אע"פ שנאסר לגמרי הבשר אסור בגוף האיסור ואיסור מעמת עלמו אם אוסר חבראתה אלא רובא. ופרמ"ג אם בט"ז ובש"ך אם כ' רחי' להש"ך מרמב"ם דהא אחי' אחי' אסור בב"ח נפרד בגמרי החלב אסור ל"ל דאין מר"מ רחי' להש"ך בשרף ונעשה גם הבשר אחר ב"ב גם מהבשר יצא כל אלוחית בשר דנעשה היתר מסך איסור בב"ח לגמרי ואחי' אסור הוא מטעם אחר משום אקלה הוא דאסור מדרבנן משום אקלה. והגה הפלתי ואחי' אחיכוים דאחי' בשר אסור אחי' בשאסחט לגמרי משום אקלה ומ"ש דאחי' להש"ך בסי' ק"ה ס"ק י"ז דבשר אסור אחי' בשאסחט לגמרי החלב לא נאסר אלא מדרבנן משום אקלה ומ"ש בגמרי היינו שנסחט כל החלב ממנו ואין בו אפי' כדי קליפה אחת של ביצה ואפי' הכי אסור

ויתורי ליכא בנקולות וכן נכי שור הנסקל כיון דעיקר קרא אתי לפטטו אחר שנגמור דינו שייך שפיר לשון לא יאכל אלא יעשה המלאה לבוא לידי תכילה היינו שיפטטנו אחר שנגמור דינו אבל בערלה שפיר קאמר מ"ט שני קרא בליאנא לה יאכל ואי משום לה תאכלים וילפינן שארי איסורין מבנייהו דשלים ודם ועומאה ת"כ אמתי בערלה שני קרא בליאנא אלא משום דערלה ממנן וחלב לא אתי לאסור ללמוד ח"ם דמה להבך שכן בכרת ומנן מחלב וערלה ילפי' אלא אי' להס שעת הכושר וחלב מערלה ומנן לא אתי' דמה להבך שכן בכרת ושפתח דבתיבי ג' קראי אתי' מני' כל איסורין שבתורה ע"ל ולכאו' קשיא לי דלמה לריכין בחנן וערלה קרא לח"ם דהא חנן וערלה איסורין בהנאה ת"כ ח"ם ע"פ הנאה אי"ל ול"כ בגל"ח פסחים דח"ם ע"פ הנאה איכא ויש לומר דאי משעם ההנאה ה"א אלא אלא חלב כדי ח"ם אינו לוקה דנהקות בא משום אכילה והח"ם שאכל אחלה אם אלא אי דין הנאה יש עליו לא מלטרף לאכילה אבל אם משום ח"ם אסור אפיי מלרף :

מעתה יש לקייס דיוו דאו"ה דח"ם בהר"ן בפ"ב דשבועות שפיר ילפינן כה"ת משום דיש לן עוד סברא דאזי לגלופי תו כל אלב לח"ם רק גילוי מלתא בעלמא וכך ס"ל לירושלמי דמוקי קרא אלא שיהא לבהמת הפקר דלח"ם אין לריך דילפינן לי' מכל אלב ואח"כ על הירושלמי קשה קו' השואל בשלמא בשרים ושור הנסקל י"ל כמ"ש החס"ו אבל בערלה למה אני קרא בליאני ולח"ם אי"ל קרא דילפינן בהת"כ מאלב אע"כ ל"ל דגם לערלה אתי דאסור בהנאה ואסור ליהנס אפי' לבהמות הפקר וא"כ ממילא ילפינן לכל איסורי הנאה שבדין הן ואי"ל דהוה בבכב"ח ז"א מאחן לא אתי' שאר איסורי הנאה דמה לחנן שכן הוא בכרת אלכך איצטרך בערלה ומערלה לא אתיא שאר איסורין דה"א מה לערלה שכן לא אי' לו שעת הכושר שאי' לו מצטרף לאכילה אבל אם משום ח"ם אסור שפיר :

דכל איסורי הנאה אסור ליתן לבהמת הפקר :

(ד) **עם** הכ"ל לעני"ד מקום ביאור הר"מ שם בפ"ח מאחן ה"א שכ' אחן אסור בהנאה דכתיב לא יאכל אלא יאי' בו היתר אכילה והקשה בלח"מ כאן כ' טעמי דאזקי' פסחים דכ"ח ע"ב ובפ"ח מה' נזה"ק פסק הרמב"ם כר' אבוה ולכאו"ל י"ל דלשון לא יאכל משמע אפי' ח"ם אסור כמ"ש החס"ו ומשמע נמי איסור הנאה אלא יאי' היתר אכילה כפרש"י ז"ל וא"כ ה"א חע"ג בעלמא היכי דאסור באכילה איסור הנאה נמי משמע אבל אחנן דכתיב לא יאכל לח"ם ה"א דאחנן מותר בהנאה דאם אסור בהנאה ל"ל קרא לאי איסור דאסור תיפ"ל דח"ם ע"פ הנאה הוא וכמ"ש בגל"ח פסחים דכ"ב ע"ב דח"ם ע"פ הנאה הוא לכך כ' הר"מ דלא יאכל נמי משמע איסור הנאה וכי מיניה מפקת :

ובם בחר יעקב יו"ד סוס"י כ"ע בשם תשב"ן כ' בפסיעות דדבר האסור בהנאה אסור להשליך לכלב של הפקר מידום על הבחר יעקב דכ"כ בסי' ל"ד סק"ג בשם הו"ה ורש"ל ולבסוף כ' שכ"כ בהג"ה בפ"ב דפסחים בשם הגמיי' וכ"כ בטור"ח סי' תמ"ח סק"י לדברי הגמ"י בפ"ג מאחן חות כ' שכ ריב"ק הי' חוסר להשליך אחן במקום הפקר דאזיון בתמורה כל איסורי הנאה מלרכי להו קבורה וכבית רחי' נייתי מתמורה אחס איכא אסור אפי' לכלבים אחרים וכו' ול"ל מהגמי' דקאי רחי' נייתי מתמורה אחס איכא אסור אפי' בשלכלב אחרים ועוד דל' מתמורה איכא רחי' לכל אסורין דלריכים דוקא קבורה ומבית רחי' לאחור מירושלמי קאמר טעם אחר מקרא ויהי' כיהודה ועוד לקרא אלא אי' הגמי' כך דאסור להשליך אחנן במקום הפקר ולא מיירי ליתן לכלבים שיאכלום מיד ום"ל דאסור משום אכילה ומבית רחי' מאחן אסור בהנאה מלריכין קבורה הרי כל שאינו קבור יש לחוש לאכילה . אחנס ס"ל דקאי לכאו' אה אכילה יש לחוש בהו משלילו במקום הפקר כדומה לו בגמ' פ"ק דפסחים הוא עלמו מוזר עליו לבערו בודאי לא יאכלנו וס"ל להגמי' כיון דאסור להשליך לכלבים של הפקר שפיר יש לחוש אם ישליך במקום הפקר אחת שיאכלו לכלבים של הפקר ומבית רחי' מירושלמי דאוסר להשליך לכלבים של הפקר וממילא כל הקברים הלא אתי להשליך במקום הפקר דמה"ת אי"ל לעשות מחומה לאיסורי הנאה אלא משום אכילה ומה אכילה יש במשליכו במקום הפקר אע"ג גם בכל איסורי הנאה אסור להשליך לכלבים של הפקר דהיינו שאינם שלו ובמקו"ח הביא בשם שו"ת פי' ח"ח סי"ב שמרש"י דף ה' מוכח דלא כירושלמי אפי' בחנן עיי' בחיבורי לאו"ח סי' תל"ה יעכתי זה על נכון :

(ה) **בפר"ח** סק"י כ' רבים מלייכין בבה"ח לאח ע"ג כירה טעו בדבר משנה קוף תמורה כל הקברים לא יעבדו וכ' המג"א בסולת למנחה ובחק יעקב סי' תמ"ה סק"ח דהרש"ם בפ' כל שעה פ' להדיא כל הקברים דאחי להחמיר ולשורפן כר' יוחנן דס"ל הכי והטעם כיון שאחת דאחי קוף תמורה בפטר חמור אחי כר' יוחנן ופוסקים כרש"ם זכוכה דבריו בפרש"י בפתיחה לה' תערובת והדברים תמוהים בדבר זה דבאחי לשרוף הקברים ליכא שם אחת כר' יוחנן ונם דברי רש"ם ליתא בדבריו אלא בזוות הרש"ם בחנן הוא דאחי להחמיר בשריפה אבל לא אחר הרש"ם בחנן להקל בחפר החנן דאחת הוא מקברים ואם יהי' קברו מיד בשעת קבורה מיקל דשריפה חמור מקבורה ע"כ עוב יותר שיעשה מכל לד למוצרת שיאכלוך החנן ויחמיר גם בחפר ומבית הרש"ם רק רבי' אחי' יוחנן אם רוצה להחמיר ולשרוף רשאי אבל אלא אי' דפסק הרש"ם כר' יוחנן :

סימן תקס"ד :

א) במרדכי מביא ראי' דבב"ח בבבוש ומליחה ביון דאינו אסור אלא מדרבנן לא נזרו בי' בישול והנאה מדאמר שמואל גבינות נכרים אסור משום שמעמידין בנבלה אמאי לא אסור בהנאה ומה שהקשה עליו הגרע"א ישבתי : אבל הקשיתי על המרדכי דלמא ש"ה כיון בלא"ה אסור משום נבלה לא נזרו מדרבנן כבוש ומליחה כמ"ש ב"י על השור דליכא למימר דנזרו בטמאה מדרבנן בבישול והנאה כיון דבלא"ה אסור מה"ת וגם מתום' ור"י מג"ש הביאו כל ראשונים ומרמב"ן קשה זה וצ"ע :

בשו"ע סעי' ג' וכשר חי' ועוף מותר בכישול והנאה וכ"כ במרדכי פ' אין מעמידין שהביא רחי' ממה דאמר שמואל התם טעם לאסור גבינות של גוי מפני שמעמידין בקיבת נבלה ולמה לח פריך אחתי אינו אסור בהנאה משום בב"ח כמו לפריך התם לטעם דבב ומבדא ולטעם דר"ל הע"כ כיון דהוה דרך בבושה דרבנן היינו אסור בהנאה ורחי' בהג"ה הגלון ר"ע אינר ז"ל וז"ל וקשה לי הא בחמת קשה למה נקיט משום נבלה הא גם בעור קיבת בשרה אינה משום בב"ח וכן הקשו בתום' ותירלו כיון דהוה רק בב"ח דרבנן ולא מייתינן לספיקא וגם שתילו הר"י מג"ש והרמב"ם דמשמעות אינה ס' ואינו אלא משום מעמיד וע"י מעמיד אין עושה בב"ח וממילא בזה חזדא ג"כ רחיות המרדכי דלטעין הנאה משום בב"ח ליכא דהא מעמיד לא נעשה בב"ח וכיון דהמרדכי לא ס"ל הני תרוצים יאמר קו' התום' דלמה נקיט נבלה ועוד הקשה לתי' המרדכי בבכוש לא אסור בהנאה וכן לתום' דהוה דרבנן לא אסור מספיקא יהי' אסור לעלמו מבשיל מגבינה של נכרי בשעתא מבשל אותו הבלוע בב"ח שנתבע בבישול הוא עתה בישול ועבר על בישול וגם אסור בהנאה הוא קו' ב' ל"ל דאין ה"ל אלא דאותן דומין טעם משום נבלה דטעם זה מספיק לאסור אפי' בחוכל גבינה חי :

ועל קו' הרשב"א ס"ל כרמב"ן בחדו' דף ל"ה אחי' קו' התום' דלהכי נקיט נבלה ולא אחותה דשמיעת גוי ודאי נבלה ולכך נקיט נבלה טעם לכ"ע אבל משום בב"ח היו אלא למ"ד אין איסור אל על איסור אבל אי ליתא כיון דאין אחע"ג דאיכא איסור בהנאה משום בב"ח הא ליתא דלא חזדא רחיות המרדכי דאע"ג דזה ח"ם דנקיט משום נבלה דגזרה אל גבינה לא הי' פלוגתא ולכ"ע נזרו ואי"כ למ"ד אין אחע"ח ולאיכא משום בב"ח לכך נקיט משום נבלה מ"מ מבית המרדכי יפה רחי' דמ"מ לשמואל לדנפשי' דס"ל דף ק"נ איסור בב"ח אל על איסור נבלה תיאסר בהנאה אלא עדיין קשה מל"ל למרדכי בבשר שמותה דנזרו בבילה ובשר בחלב אלא אחסרו בהנאה בעין דחוייתא ואתס ה"ט אלא אחסרו מדרבנן בהנאה משום נבלה"ח אסור מה"ת בהילה משום נבלה תו לא הי' דבכן לנזור כמ"ש הכ"י במבשל בשר טהורה עם חלב טמאה כיון דמין ג' אסור מה"ת אחס ליכא לנזור דאת נבלה"ח יש איסור תורה והסכים עמו סמ"ך סק"ג וט"ז סק"כ ול"ע :

ובחס"ן בחדו' לע"ז שם הקשה מרמב"ן הא שמואל ס"ל בבב"ח איסור אל על איסור ודוחק לומר דוקא בב"ח דרך בישול דאו' אבל במליחה וכבוש ודוחק וקשה מה זה דוחק כיון בנבלה"ח אסור מה"ת לא נזרו בבבישה ומליחה והמה קו' החס"ו לא קשה לפי מש"ל אע"ג דשמואל לדנפשי' ס"ל איסור אל על איסור נקיט הטעם משום נבלה ליתן טעם איסור גבינות דאסור לכ"ע משום נבלה אבל משום בב"ח אין מספיק לאו"ה אין אחע"ח דאסור מדרבנן הא קשיא דמה לריך הרמב"ן לתרץ הקו' דלמה נקיט משום נבלה ולא משום בב"ח הא הקיבה בולע בכבוש ולא אסרו בכבוש מדרבנן משום בב"ח משום בנבלה"ח אסור מה"ת וכן קשה על תום' והר"י מיגש דלריכים לתרולש דלמה נקיט משום נבלה מאחר דקיבה של גוי סתמא נבלה הוא ול"ל משום בב"ח ליכא למימר דהכא מיירי בבבוש ומליחה ולא נזרו דבכן וא"כ מכל הרשבולים מוכח דליתא לסברת ב"י בב"ח וא"כ אחר אסור מדבריהם משום בב"ח חע"ג דאי' טמא וע"ע ולא רחי' בפוסקים שהרגישו בזה וע"ע :

סימן תכס"ח :

א) מה שפסק הש"ע גמורות היינו שיש להם חלבון וחלמון כתבתי גם רש"י הכי ס"ל ישוב אדברי ר"ן מפ' ה"ה אמ"ש בפ"ק די"ט ולא כאריך משנ"ד שכ' מר"ן דהלכה כר' יעקב וכן מירושלמי (ב) הישש"ש הקשה רשב"א אהדדי דכאן פ' כת"ק אפי' מעורת מותר ובהבה על זנבה והפילה ביצה אוסר במעורת וכ"פ בטוש"ע סי' פ"ו והש"ך ת' בשם אחרונים וגם השנ"ך בעצמו ת' וכתבתי לעני"ד דיפה הקשה הישש דתרוצים שלהם קשה וכתבתי השגה על הפלתי שכ' ביצה אינו בגדר אמה"ח וישבתי לד"ה קו' הישש דבהבה על זנבה על תרנגולת הביצה לא אסור בסי' פ"ו אלא בהיתה מעורה ודבוקה (ג) רשב"ם וסה"ת פוסקים שאם אינו גמורה קליפה הקשה אסורה לאוכלן בחלב וכתבו מדקדוק הסוני' כפי' רשב"ם (ד) ישוב קו' הש"ך ופר"ח על פי' רשב"ם וכתבתי שרי"פ ור"מ משמע דס"ל כרשב"ם (ה) עוד ת'

אחר על קושיותם וישוב על בה"ג דמחלק בין ביצה נבלה דאו' אסור אפי' כמוה נמכרת בשוק משום שהוא דאו' מקו' התום' חולין דנ"ח על הבה"ג (ו) עוד מלתא במעמא לשיטת רשב"ם דאסור כל זמן שאין לו קליפה קשה גם בזה מיושב קו' הש"ך ופר"ח:

(א) **בש"ע** סעי' ה' בגיד הנמצאים בעופות אם הם גמורות דהיינו שיש להם חלבון וחלמון בגמ' בגיד דף ו' ע"ב אמר רב בגיד עם יציאתה בגמרא מה עם יציאתה בגמרא תילימא עם יציאתה בגמרא ומותרת לאוכלה בחלב הא כמעי אמה אסורה לאכלה בחלב והתניא הסומט את התרנגולת ומצא בה בגיד גמורות מותרות לאכלן בחלב ע"כ ופרש"י בגיד גמורות ואפי' בלא קליפה לבנה אלמא שהחלמון לבדו גמור ואפי' מעורה בגידין ברית כדלקמן מדפליג ר' יעקב עלי' ואמר אם היה מעולת בגידין מסורה וכתוב ור' יו"ו כ' דרשב"ם חולק על רש"י שכ' הרשב"ם ע"כ הכי"ן לת"ק לא שרי אלא כענד החלבון ג"כ ולולי דעתכם ה"א דז"א דה"ל לרשב"ם להכיל שיטת רש"י ואימר הטעם שחולק מרש"י מכ"ש הר"ן שידוע דדכו בכל מקום הכיל תחלה דברי רש"י אבל כ"ל דרשב"ם והר"ן הוה כן מפרשים דברי רש"י דלכאו' לשון רש"י קשה מדיקת לקיפת ומלמתי אחרי כן שהקשה הכי כם' בשפי יומא שדברי רש"י לא קיפת ריפת אלא כ' רש"י אפי' בלא קליפה לבנה משמע אבל עכ"פ לריך להיות החלמון והחלבון ומיד כ' רש"י ז"ל דסגי בחלמון לבד לכך ס"ל לרשב"ם והר"ן דוקא איסור בש"ם בשר תלית כחודם דהיינו בחלמון וגמורות דתיית בבריית אלא אפי' חלמון קטי דלא יהא מתורת בשר ולכך מותר בחלב מ"מ הלריך אלו יודעים שבגמר החלמון לגמרי ומסברת תון ס"ת דזה אלו יודעים אם בשר בקליפה לבנה עליה לזה כ' דברי' דקליפה לבנה לא לריך כיון דת"ק מותר אפי' מעורה בגידין מ"ל הא חלבון בלא נשמע בלא לריך מ"ל ואפי לריך להיות גם החלבון והשתא מ"ש פרש"י ריפת וקיפת ריפת קמ"ל דלריך גם החלבון כדי לדעת שבשר בגמר החלמון אבל לשון גמורות דתיית בבריית אלו אלמון קטי לחוד שהוא חודם והבשר כ"ז שלא בגמר:

ואדרבה מש"ה הקשה דברי הר"ן מהדדי בפ"ק די"ט כ' בשגמר חלמון וחלבון והיינו כת"ק וברי"ף פ"ה כ' דוקא בחיון מעורן והיינו כר' יעקב ואי' דפסק כר' יעקב אלא לא מסר בשגמר החלבון והחלמון. וקשה אי' זה מ' הר"ן פ"ל דברש"י הא לרש"י אסור ר' יעקב כל זמן שהיו בקליפה לבנה ואלא דפ"ל דרשב"ם אבל דבעי חלמון וחלבון הא רשב"ם ס"ל ת"ק אלא ס"ל כוותה הר"ן דהא יש לומר בר"ן בחולין ובלבד שהיון מעורין ר"ל מעורין ממוד בגון בחשכול לקמן דף ז' והיינו ת"ק וגם י"ל דר"ל שהיון מעורין קלת בגון בשגמר החלבון והחלמון והיינו כר' יעקב ע"כ כ' הר"ן כמו שפרשתי בפ"ק דביצה בשגמור החלמון והחלבון מותר מע"ג דמעורין קלת אלא ע"כ מה שכתבתי בפ' כ"ה ובלבד שהיון מעורין ר"ל מעורין ודבוקין בחכול:

ואדרבה מש"ה מסייע לגיטת דפסקו כר' יעקב מן הירושלמי דאוסר לאכול בחלב אם מעורות בגידין בשדרה והיינו כרבן שרי דלגבן אם מפרש לירושלמי דהיינו מחוברת בגידין בשדרה ואין לריך לומר אם מעורות בגידין יש לפרש מעורין הרבה בשדרה וי"ל דר' יעקב אתי ק' קאי למתיר בגיד גמורות ור' יעקב לחומרא פליג כמ"ש פר"ח ותמהוני אז ע"כ ר"ל דר' יעקב אפי' מעורין קלת אסור אפי אם מעורין י"ל דהיינו מעורה היטב דהיינו מחובר בחשכול:

(ב) **ובישש"** סי' ק"כ הקשה על רשב"ת דבאן פסק כת"ק לעיל דף ס"ג ע"ב בחדו' ובתה"כ כ' נבי הכה על תרנגולת על זכה והפילה ביצה מותפת אשם תמה"מ וכ' הרשב"ת בשם תשו' הגאונים ודוקא כשהיו מעורה בגידים עי' ש"ך ס"ק ט' שכ' שאפי הכי בשר עוף בחלב היו אלא מדרבנן אז ס"ה דהקילו דכל מ' היתר הוא ואילו זה הוזכר בתום' פ' ח"ט דמ"ח ובפוסקים ורשב"ת מבלגם בין הא דביצת נבלה לאסור אפי' כשהוא מכברת בשוק ובין הך דהכא ע"כ כ"כ הש"ך בשם אחרונים ואי' זה ניחא לע"ד דמ"כ ס"ל לרשב"ת להחמיר וכן הטעם"ע בסי' פ"ו בהכה על זכה בשר אלא בפי' פ"ו אפי' כשהוא מכברת בשוק מהאי טעמא שהמירו בביצת נבלה וגם הבריית גופי' ס"ל להחמיר כמו בביצת נבלה. ח"ו מ"ש רשב"ת בשם תשובת הגאונים דמעורה לאסור היינו מדיעת ולא משום חומרא. וגם אין לומר דרשב"ת מחמיר שם כר' יעקב משום שהוא לחו' הא כ' שהם בשם תשו' הגאונים לאסור במעורה והל"ל דיש לחוש ולאסור בדלחו' במעורה מכ"ש מ"ת מעורה לר' יעקב רק מדרבנן לאסור לריכא לי"מ בספיקא:

עוד כ' הש"ך לתרן קו' הי"ש וז"ל ובלא"ה לא קשה מהך דהכה תרנגולת על זכה מע"ג במעורין לא מציב בשר לעיין בב"מ אפי"ה חלב ממש הוה לאסור משום לאכר מן המי אי נמי דגלי קרא לחלב מותר בחלב אפי' בלא בגיד כיון דגלי קרא לחלב מותר אפי' בלא בגיד ה"נ בשר בלא בגיד מותר בחלב אפי' בלא בגיד ומ"ש הש"ך דבשר בלא בגיד אסור משום דכתיב לא תאכלו כל נפש אינו מספיק דהא בשר בלא בגיד מותר בחלב ואפי' בלא בגיד אסור משום לאכר מן המי ועוד דהא בשר בלא בגיד מותר בחלב א

ולא כם"ך ובמרוך ובפר"ח דרבב"ס וסה"ת ר"ל רק מדעתם החמירו ולא מדינא. ולפי"ז לא קשה קו' מרוך מס"ך ופר"ח דלקמן מסמע בבריית דממלך בנבלת עוף טהור כיון דיליס בגלל דטהור דחתי' כת"ק מסמע דמ"ל קליפה קשה התם מתי' כת"ק דר' יעקב לדידי' מודה הרשב"ס ופיי"ש המפי' לימו גמורות ממי מוחר:

ואע"ג דר' יוסף שקיל ושרי מליבא דהך בריית דפלוגתא דת"ק ור' יעקב י"ל הכא בלא"ה לדעת כה"ג שכ' לחלק בין מתני' דטדיות דממנרי כ"ש בבילת נבלה חפי' כמוה ממכרו בשוק ואמאי בחלב ומתי נבלה דאו' והקשה הלל"מ בבילה שם הא בנבלת עוף טהור דאו' ואמאי שרי ול"ל דהתי תנא ס"ל דב"ש וב"ה לא נחלקו בדבר הזה אבל אין קיי"ל דמחלקו מ"כ ליתא להך בריית דנבלת עוף טהור. וכן לא ליתא בריית פלוגתא דת"ק ור' יעקב מקמי הך בריית דף ו' בבילה דגרסי גמורות מסמע דוקא גמורות לגמרי:

(ה) **ועוד** י"ל הא ר' יוסף ס"ל בר"פ כל הבשר בשר עוף בחלב מן התורה ומ"כ לדידי' לא קשה קו' הלל"מ הא נבלת עוף טהור ג"כ דאו' הא גם בשר עוף בחלב אמי דאו' ואפי"ה מתיר ת"ק חפי' עדיין מעורה בגידין ומ"כ ה"ק התום' לדותתי' אלא בנבלה חפי' כמוה ממכרת בשוק דאין לתרץ נבלה דאו' הא גם בב"ח וכן נבלת עוף טהור דאו' ולריך ע"כ לדחוק דחתי' כב"ש דסייעו לה מחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה לבל תלימת דר' יוסף דס"ל בב"ח דאו' מותר הבה"ג דלריך לתרץ קו' התום' כר"ת (ולפי"ז לא קשה קו' התום' במולין שם על הבה"ג דלפי דברי בה"ג מקשי שם תוס' לע"ד בשר עוף בחלב דאו' מה פסיטא דאמר לה שרי לתלמיד להורות בני בכותחא דסייעו בעני אמו דהא מיכא לע"ד בשר עוף בחלב מה"ת ולבה"ל ח"ם לע"ד דאו' ע"כ ל"ל כתי' ר"ת וכבה"ל) ח"כ לתי' ר"ת ח"ל להיות גמורות ממש בקליפה ולא קשה מבילת נבלה דאסור דהתם חיסור הוא משא"כ כאן בב"ח דבל א' בפ"ע היתר הוא הניחנו על דין תורה ושרי לת"ק חפי' מעורה בגידין מבל לע"ד בשר עוף בחלב דרבנן אין לריכין לומר בתי' ר"ת אלא בתי' בה"ג דין בשר בח' דאו' הו דרבנן וכך ס"ל בך בריית דגרסי בה גמורות דמסמע לגמרי בקליפה קשה ע"כ לא העמידו גם בב"ח בדין תורה רק גזירות דרבנן לפי מה שרחו לגזור וגזרו בבילה נבילה יותר דחפי' גמורה בקליפה קשה אסור ובב"ח גזרו בחין הקליפה קשה:

(ו) **ועוד** י"ל קו' מרוך מס"ך מבריית דלקמן מפלוגתא דת"ק ור' יעקב ומבריית דנבלת עוף טהור דמוכח מיכי דחפי' לימו בקליפה קשה לא חשיב בשר בשר והוא דאלב אי לאו דגלי קרא ה"א דאסור מטעמים ומעם אימור זה משום מסקין היולאין כמותן בדאי' במולין דף ק"כ דמרבה מטעמים מסקין כמותן ולפי"ז ה"ב בילים ה"א דאסור וכמ"ש הס"ך סק"ע בשם ר"ת ולפי"ז באלב אע"ג שהוא בתוך הדד בפ"ע אפי"ה ה"א דאסור משום מסקין כמותן מ"כ ה"ב בילים אע"ג שהוא אינו מעורה בגידין ואינם בשאר מבל מקום כיון שהבילה עדיין מונח בתוך העור הבלל והוא בכותם החלב בדד אי' דאו' לאסור הבילה משום מסקין היולא וכ"כ בסוף סי' תקנ"ח ע"ש ובשלמא בשבילה בקליפה קשה י"ל דודאי בשר יאתה מן העור הבלל ובילה גמורה הוא בחלו בשר יאתה מגוף העוף או אפי' עדיין היא בתוך העור כיון שהיא בקליפה קשה הרי זו בחלו בשר יאתה לגמרי ותו לא לאסור מסקין היולאין. ומ"ב קשה על הת"ק ור' יעקב והבריית דנבלת עוף טהור דמתירין אפי' שעדיין לא נגמר בקליפה קשה ועדיין הוא תוך העור שאינו בשאר יהי' לאסור מעטם מסקין כמותן:

אמנם הא המרפ"ח כ' חולין דף ק"כ ע"ב בד"ה היכי דלאו בבלאים דלא כתיב מבילה ה"ח דוקא בחגן וחלב כמו דאסור המחהו ושותה בך דהוה גוף החלב הוה מרבין גם מסקה היולא מהם מסה"ב בבלאים וכ' המרפ"ח דמרבויי דבפם מרבין בבולהו אפי' בחינו שותה גוף החגן והחלב בדאמרינן נמי בבי מרלים המעמים לאסור לירן וריוטבן דאל"ב לא הוה מלינן למגמרי מיניה לאסור הני דתני בבריית הטבל וחדם וכו' דאינו שותה גופן ע"ב וא"ב י"ל דהאי בריית דמתיר בנבלת עוף טהור בשאינו דבוק ולא חשיב בשר ולא אסור משום מסקין כמותן דהך בריית ס"ל דב' בנבלת עוף טהור בפם לרבות המחהו וגמעו דה"ד בשותה גוף העוף אבל לא במסקין היולאין שאינו נופו ופליג אבריית חולין דף ק"כ הטבל והחדם והבבילת דמסקין כמותן אבל אין קיי"ל בהך בריית ע"ב דאין מילוק בין המחהו וגמעו למסקין היולאין דאל"ב האיך ילוף הטבל וחדם וכיולא בה"ם המרפ"ח. ומ"ב בל זמן שאינו בקליפה קשה הרי הוא בבלוע ואסורה הבילה משום מסקין כמותן:

בודה עולה לי בישוב קו' תוס' פסחים דף כ"ד וחולין דים דף קכ"ח דלמה אמר אביי שם טעמא דמסקין היולאין מפירות ערלה דאינו לוקה משום דזיע בעלמא הוא הא אסור מפרי פרי ערלה מבבורים דוקא תירוש ויצהר אבל מסקין שאר פירות לא ומ"ש תוס' דס"ל לאביי לשאר פירות לא לריכי קרא דזיע בעלמא אלא ה"ה חפי' תירוש ויצהר ממ"ל לא קמ"ל פרי פרי הא קשה הלא בלא פרי פירי הוא יליפין ערלה מבנייהו כמו בל התורה דמסקין כמותן. תמוה להב"ל ח"ם מאחר דשקיל וטרי אביי בבילה בהך בריית בנבלת עוף טהור ובתב"ב כ' מדהדר אביי למוקים הבריית בת"ק דר' יעקב ס"מ דס"ל דהלבה בת"ק ח"ב מסמע דאביי ס"ל בהך בריית והך בריית ות"ק דר' יעקב וגם ר' יעקב ס"ל דאין מסקין כמותן וח"ב לא קשה קו' התום' דודאי למולין דס"ל

אם המחהו וגמעו לגופו של איסור כמו כן מסקין היולאין מיב ח"ם דאינערך פרי למעט ערלה בשאר פרות דלאו זיע בעלמא הוא דשא מסקין כמותן מסה"ב אפי' דס"ל בהך בריית בנבלת עוף טהור בילה בבלל טהור ולריך לומר נפם דבתיב בנבלת עוף טהור דוקא בהמחהו לגופו אבל המסקין היולאין אימו בבלל כמותן וע"ב דרק זיעה הוא:

סימן תקס"ט:

א) קדירה שיש בה בלועה מבב"ח ומבשל בה כ' הפלתי דחייב משום בישול דיש בישול אחר בישול בב"ח רק בבלוע אין בישול מה"ת ואני כתבתי בבישול כל צרכו גם בב"ח אין בישול אחר בישול ואפי' נצטנן וחוזר ומרתיחו ושכן ס"ל השער אפרים ומצאתי גוף הסברא בחס"ו ודחיתי תי' הח"ד על קו' העולם מנ"ל ט"ב מבלי מדין דלמא משום בב"ח צוה התורה להגעיל אבל אם כבר בישל גדי בחלב אמו ומוסיף בשר או חלב ה"ז בישול בב"ח מחדש (ב) בפלתי ב' בבלוע אין בו משום בישול בב"ח ול"נ מראי' שהביא אין ראי' דהתם מראי' שהביא דמיירי שהחלב יהי' בטל בס' בבשר כנגד החלב ולבך ממ"נ ליבא בישול דחלב כבר נתבשל עם בשר ואין בישול אחר בישול ומחמת הבשר החדש יהי' איסור בישול לבשר כיון דאין בבשר נ"ט מחלב ליבא נמי משום בישול:

בהג"ה סעי' ו' י"מ דאסור לחתות אחת קדירה של גוי לפי שמבשלים בה פעמים בשר ופעמים חלב והמחתה תחת קדירה שלהם בה לידי בישול בשר בחלב ע"ב וב' הס"ך ס"ק י"ח ה"ם שאר בלים שמבשלים בהם גוי ג"ב יאסר לחתות דים להן בלוע בב"ח וה"ב מתבשל הבלועה בב"ח. וב' הפלתי מחחלה הטעם משום מדיעה אין בישול אחר בישול בשר בחלב אחד זה בב"ח יש בישול אחר בישול ובסבים עמו הפרמ"ג בא"ד ס"ק ח"י מהא דאמרינן בגמ' בפ' ב"ש דף ק"ה דף ק"ד דלבך אין עולה על שלחן אחד שיאבל בשר וגבינה ב"א אחת מהם יעלה בחלפם רותח והוה ליסור תורה בשבותר בגמ' וזה ודאי לא יעלה על השולחן בעת האוכל דבר אי ולריך בישולא וע"ב דבבר יתבשל רק יעלהו רותח ויש בו בבינה וא"א אף בבב"ג קרוי איסור דאוריימא ובישול ע"ב וב"ב בפרמ"ג בא"ד ס"ק ב' דבב"ח יש בישול אחר בישול אפי' בשאר בלים דקיי"ל בשבת סי' שי"ח דאין בישול אחר בישול בגון שתבשל בל צרבו ועדיין רותח הו בדבר יבש בדאי' בחו"מ סי' שי"ח סעי' ד' בב"ח יש בישול אחר בישול. מבא זה מידם הפלתי טעם אחר דהוה רק חומרא משום בבלוע ליבא משום בישול וב"ב בפלתי ובא"ד ס"ק ח' לא ס"ל בפלתי שב' בישול קו' העולם מנ"ל בם"ס ע"ב מבעולי מדין דלמא זה בתורה להבעיל משום בב"ח וב"ח ע"ב דאו' אפי' אחר בשר בחלב אחד אי לאו דבתיב לא תבשל גדי בחלב אמו ומ"ב דאין לריך הבעלה הא בשאר בלים דבלועה בב"ח ואסור אפי' בבש

ומבשל עתה ירקות שהם בעין ובלועים מבב"ח לח יהי' כדרך בישול. ובהעתקה שני' רמיתי שכיוונתי בזה לדעת החס"ו סי' פ"ב שכ' הח לח מבשל כי' דבשר שמתבשל בפ"ע עם חלב שמתבשל בפ"ע ומח"כ מתבשלו זע"ז בודאי שיך היה בב"ח דאו' חלב אחר שבשר בתבשל הגדי בחלב אמו הם חזר ובשלו אפשר דלח שיך כי' תו בב"ח דאו' ואפי' מלטנן וממנו נמי לח דהוקת לעניו שבת ה"ל בבישול משום דה"ל מלאכת מחשבת וכמ"ש ע"ז בחו"ח סי' שי"ח סק"ד ומסולקת תלוות הפר"ח סי' ל"ד חש"ך ס"ק ד' עכ"ל ומס שהחס"ו כ' בלשון אפשר לעל"ד כ' פשוט דמהכ"ת נאמר בבב"ח יש בישול אחר בישול כיון בשבת אין בישול ובירושלמי מדמי בישול בב"ח לבישול שבת כהנ"ל. אכל מקום תרווח של מ"ד לקו' הטולם ליתא דזה פשוט אפי' בשר שמתבשל גדי בחלב אמו אם מערב עוד בשר אחר או חלב אחר דיש משום בישול בב"ח כיון שזה שמערב עכשיו הי' הבישול רחשון מ"מ שמא הי' סגוי מבשל בקדירה בב"ח ועכשיו יבשל בישראל או בשר או חלב הוה בישול מה"ת חלב שמבשל עכשיו עם הבשר הבלוע בקדירה ומשום איסור בישול לוה התורה להגעיל:

כתב הפלתי לרכך כ' הש"ך דהוה חומרת בעלמא דגרמה בב"ח בלוע ש"ק מ"ו דזה לח הוה דרך בישול בשר בקדירה ב"י מחלב ודאי הוה דרך בישול ע"כ ולכאו' דוחק לחלק ככך והפלתי מבית רמי' לדבריו מתוס' דף ק' שהעלו מדין הגעילו יורות גדולת בני יומן ובפשם רחשון לח הי' ס' נגד הכלים ות"ת שהגעילו ב"פ קשה לר"ת דמ"ל מחיכה כ"ב בכל איסורין מ"ב מה הועילו שהגעילו ב"פ ע"ם וקשה כלים שנתבשל בהם הרי בשר בחלב דהח כל הכלים לוה התורה להגעיל עי"ם שכוונתו מ"ב לר' לפרים מי ניחא לפי"ת שתמא הי' כלישם מבב"ח ומשיהם והוה כשאר איסורין מ"מ עכשיו בשיבשל בו ישרחל בשר או חלב הרי הוא מבשל בשר בחלב. עוד הביא רמי' מלקמן סי' ל"ב שדעת הרמב"ם חלב שנפלה על בשר ול"י חיזי' מחיכה נותר הקדירה שיתפשט בכל החתיכות הח בלוע חלב חוזר ומתבשל בשאר החתיכות ומזה נראה בלוע שנתבשל בשר אין בו משום בישול וכולי האי לח לתרוין ולכן כ' הש"ך דהוה רק חומרת עכ"ד הנה לפרמ"ג שכ' הטעם משום דאין דרך בישול ככך לח שייך בדיעת דרמב"ם דהרי הוא דרך בישול ונאסר מת הקדירה:

אמנם הרחיות אלו הם רחיות לדעתי, דס"ל בב"ח יש בישול אחר בישול אבל לגמ"ם מה שכשר בתבשל בשר בחלב תאסרנה זה תו אין כו משום בישול אחר בישול ול"ם הגעילו כלים של בב"ח ואינו נוגע לבישול בב"ח שיש בקדירה שנתבשל בשר וחלב בחתיכה אבשר משום בב"ח אין בישול אחר בישול וכן החלב בחתיכה אבשר לחסורה משום בב"ח תו אין על החלב עוד בישול אחר ע"י שמוער ויתבשל החלב בחתיכות החחרות והחתיכות יש בהם בישול חדש לעפי"ב לח חסור משום בישול דהח החלב בטל בס' בחתיכות והיכי דליכא טעם לח חסור משום בישול דדרך בישול חסרה תורה וכ"כ פלתי ס"ק ט"ו דגם בישראל אינו חייב אלא בב"ט והוה פשוט:

ומה שהקשה הפלתי לגמ"ם דרק חומרת בעלמא הא חיכה בישול מה"ת כ"ל בלא"ה ח"ם דכ"ל פשוט בישול בב"ח בכלי שחב"י אינו חסור מה"ת כמו חכילה דבב"ע חסור ואפי' דרבנן גזרו בע"פ חסור לבחלה לבשל בחב"י חטו ב"י גזירת זו משכחן במחכלות חסורות בחוכל דשכיח חכל בבישול בב"ח אלא שכיח וכן לא מציק דגזרו בבישול אינו ב"י. ות"כ שחם כלים של גוים חב"י הלכך אינו אלא חומרת בעלמא:

סימן תק"ע.

א) ביאור דברי רמב"ם דמהיכן יצא לו שאם אכל חלב מבושל ונכוה גרונו פטור וישוב אקו' תוס' יה"כ לר' יוחנן דס"ל ח"ש אסור מה"ת ל"ל כל חלב לח"ש (ב) ישוב על קו' שעה"מ על מהרש"א שבועות דף ב"ג שהקשה המהרש"א אם ח"ש אסור אמאי שלא בדרך הנאה מותר ותי' אחר על קו' מהרש"א וישוב ארמב"ם בפ"ב דשבועות איסור חל על איסור ח"ש וסתירה לדברי פלתי בב"ח כיון שלא כדרה"נ אסור נטל"פ אסיר (ג) נבלה סרוחה בעין אינו מוכרח דאסור בעינא מן התורה לרמב"ם אפי' בב"ח דפקע איסורי אבל בב"ח שהוא לפנם פשיטא דאינו אוסר לתערובת ובטל ברוב פרמ"ג וח"ד (ד) דבר שהוא פונם בעין כנבלה סרוחה ונבלע בכלי חרס צ"ע אם הכלי אסור ועוד כיון שהמאכל סרוח וליכא טעם אי"צ אלא רוב א"כ כשהי' מבשל בכלי והי' רוב כנגד הבשר סרוח לא נאסר הכלי כמ"ש הפרמ"ג בש"ך ס"ק חי אבל בנירון דידן אם בדיעבד עשה מים לחפיפת ראש מאפר כירה אין הכלי צריך הנעלה:

(א) **בהג"ה** סעי' ו' עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים לחפיפת הרחש אין לשתם בו דעושין בו חפר של הכירה ורגלות להתערב שם בשר וחלב ועי' ת"ח כלל ע"ז פעם ח' בקשו להשתמש בו והצריך מהרי"ל הגעלה והקשה הפלתי כי הדבר ברור בלח ג"י שעושין מחפר הוא פנוס לגמרי ומאי חסור ותי' הפלתי דהנה הרמב"ם בפי"ד הלכה י' כ' כל המוכלין האסורין אינו חייב עליהם עד שיאכל אותם דרך הנאה אוז

מבב"ח וכ"כ לפי שלח נאמר בהן אכילה אלא הוציא איסור אכילתן בלשון בישול (אוז אוכח נמי דסר"מ פ' כתנת דבריו' מג"פ לח תבשל ח' לאיסור אכילה ולח כהרבה מפרשים ברמב"ם שיש לו שיטה אחרות) וקשה כ"ז כיצד שהשתח הם החלב וגמעו כשהוח חם עד שנכוה גרונו ממנו חו שאכל חלב חי (וי"ד מ"ל לרמב"ם הח דפשטות דברי ר' יוחנן פשחים דכ"ב דקאמר שגון שאכל חלב חי דמשמע שהשאכל אינו נאכל כדרך אכילתו אפל הרמב"ם שכ' שנכוה גרונו ג"כ מקרי אינו נאכל כדרך אכילה מ"ל לרמב"ם. וי"ל משום גבי חלב כתיב כי כל אוכל חלב הרי מזכר לשון אכילה על האוכל. וכמ"ש רש"י יומח דף ע"ד פי' בברייתח שם מדכתיב כל חלב לח תאכלו וסמיך לי' כי כל אוכל חלב הרי עונש אין לי שיהח מוזהר חלח על כשיעור שהוח עונש עליו דגבי עונש לח כתיב כל חלב חלח אאוכל ע"כ לכך אילטרך כל חלב לח"ם דאסור וקשה לח לכתוב לח כי חלח ויו כלו' לח לכתוב סמיכות שהאכל לעונש האוכל ולח אילטרך כל חלב לאיסורי לח"ם ויש לומר מאחר דמשכח קלח בעונש דאינו חייב בחלי שיעור דלכך לח כתיב כל אאלב אבל בחדש האוכל בפיו גם לח"ם ממי חייב עיי' חס"ו בחדושיו לע"ז דף ס"ו ד"ה ומה דכ' ח"ם יש ח' בכמות כגון פחות מכזית ואיכות כגון החיך שהוא גרוע ול"ל דשיעור אלא באיכות הי' הסברת איסורי, שהוא גרועו וגם בני מעיו והנאות גרועו הוא ח"ם ואפי"ה חייב לר' יוחנן לשיטתי' דס"ל כל אלב לח אסמכתא לח"ם ואפי סמוכין דעונש באיכות בח"ם כמו בנאכל וחייב בהנאות גרועו וח"ם בכמות ה"ח כמו האוכל אינו חייב בעונש אח"ם בכמות כך איסורי ממי לח לכך אילטרך כל אאלב ל"ל דלרים כל אלב לח"ם אסמכתא הוא ס"ל בחוכל דוקא שיעור אלא שהם דהיינו ל"ל לשיטתו דס"ל אינו חייב אלא בהנאות מיעוי וכך בכמות הוקש לעוף ולא אסור ג"כ אלא בשיעור אלא. ובזה אמרתי בחדושי מה שהקשה בתוס' יה"כ דף ע"ד ל"ל לר' יוחנן אכל אלב ח"ב תיפ"ל מן הסברת דחז' לעדופי ולא תי' על קו' זו כלום והר"ן בפ"ג דשבועות תי' קו' זו דמי לאו חזי לעטרופי לח הוה ילפינן כל התורה אאלב עי"ם וקשה ח"כ מה פריך ר' יוחנן לר"ש אאלב לימא לי' אי ח"ל לח סברת חז לעיטרופי ואאלב לח אסור אלא אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה ואפי' ח"ל סברת חז לעיטרופי אסור אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה ואפי' ח"ל סברת חז לעיטרופי אסור אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה מ"מ אסור אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה דח"ם באלב מותר דסמיך לעונש שמיעו חייב אלא באיסורי ת"ל כל אלב ופשיר פריך ר' יוחנן לר"ל מסתמא טעמת דקרא גם באלב גון הסברת משום דחז לעדופי דמכ"ת בעלמא ח"ם מותר ולא אמרי' חז לעדופי ואאלב יהי' ח"ם אסור ויהי' באלב גזה"כ. ומיהו לשון הרמב"ם) אז שעירב דבריס מריס לתוך קדירה של נכלה אז שאלב אוכל אאיסור אאר שהסריח והבלים ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור ואם עירב דבר מר באוך קדירה בשר באלב אז דין כלאי הכרם ואכלו חייב והקשה הפלתי דר"מ נתן הטעם שם האיסור מבלים ובטל מאכילת אדם פטור דהוה אלא כדה"ל ואלו בגמ' דע"ז קאמר הטעם דנכלה דחז לגר קרוי נכלה וכן הקשה בחס"ו סי' ל"ח ותירלו דבכבורות קאמר הש"ם לר' יוחנן לסרוח מעיקרא אתי מה דכתיב לגר בנכלה והקשה תום' הא ר' יוחנן ס"ל בעל"פ עותר ואי' שם דילף מרחוי לגר קרוי נכלה ולסרוח מעיקרא לא לריך קרא ותום' לעניו איסור ודאי לא לריך קרא מעיקרא אפרה הוא אאל לעניו טומאה ה"א דמיטמא מבב"ח וכ"כ לפי שלא נאמר בהן אכילה אלא הוציא איסור אכילתן בלשון בישול (אוז אוכח נמי דסר"מ פ' כתנת דבריו' מג"פ לח תבשל ח' לאיסור אכילה ולח כהרבה מפרשים ברמב"ם שיש לו שיטה אחרות) ובהלכה י"ח כיצד שהשתח הם החלב וגמעו כשהוח חם עד שנכוה גרונו ממנו חו שאכל חלב חי (וי"ד מ"ל לרמב"ם הח דפשטות דברי ר' יוחנן פשחים דכ"ב דקאמר שגון שאכל חלב חי דמשמע שהשאכל אינו נאכל כדרך אכילתו אפל הרמב"ם שכ' שנכוה גרונו ג"כ מקרי אינו נאכל כדרך אכילה מ"ל לרמב"ם. וי"ל משום גבי חלב כתיב כי כל אוכל חלב הרי מזכר לשון אכילה על האוכל. וכמ"ש רש"י יומח דף ע"ד פי' בברייתח שם מדכתיב כל חלב לח תאכלו וסמיך לי' כי כל אוכל חלב הרי עונש אין לי שיהח מוזהר חלח על כשיעור שהוח עונש עליו דגבי עונש לח כתיב כל חלב חלח אאוכל ע"כ לכך אילטרך כל חלב לאיסורי לח"ם ואפי' לח"ם דאסור וקשה לח לכתוב לח כי חלח ויו כלו' לח לכתוב סמיכות שהאכל לעונש האוכל ולח אילטרך כל חלב לאיסורי לח"ם ויש לומר מאחר דמשכח קלח בעונש דאינו חייב בחלי שיעור דלכך לח כתיב כל אאלב אבל בחדש האוכל בפיו גם לח"ם ממי חייב עיי' חס"ו בחדושיו לע"ז דף ס"ו ד"ה ומה דכ' ח"ם יש ח' בכמות כגון פחות מכזית ואיכות כגון החיך שהוא גרוע ול"ל דשיעור אלא באיכות הי' הסברת איסורי, שהוא גרועו וגם בני מעיו והנאות גרועו הוא ח"ם ואפי"ה חייב לר' יוחנן לשיטתי' דס"ל כל אלב לח אסמכתא לח"ם ואפי סמוכין דעונש באיכות בח"ם כמו בנאכל וחייב בהנאות גרועו וח"ם בכמות ה"ח כמו האוכל אינו חייב בעונש אח"ם בכמות כך איסורי ממי לח לכך אילטרך כל אאלב ל"ל דלרים כל אלב לח"ם אסמכתא הוא ס"ל בחוכל דוקא שיעור אלא שהם דהיינו ל"ל לשיטתו דס"ל אינו חייב אלא בהנאות מיעוי וכך בכמות הוקש לעוף ולא אסור ג"כ אלא בשיעור אלא. ובזה אמרתי בחדושי מה שהקשה בתוס' יה"כ דף ע"ד ל"ל לר' יוחנן אכל אלב ח"ב תיפ"ל מן הסברת דחז' לעדופי ולא תי' על קו' זו כלום והר"ן בפ"ג דשבועות תי' קו' זו דמי לאו חזי לעטרופי לח הוה ילפינן כל התורה אאלב עי"ם וקשה ח"כ מה פריך ר' יוחנן לר"ש אאלב לימא לי' אי ח"ל לח סברת חז לעיטרופי ואאלב לח אסור אלא אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה ואפי' ח"ל סברת חז לעיטרופי אסור אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה מ"מ אסור אאיסורא דאכילה ולא אאיסורא דהנאה דח"ם באלב מותר דסמיך לעונש שמיעו חייב אלא באיכות ת"ל כל אלב ופשיר פריך ר' יוחנן לר"ל מסתמא טעמת דקרא גם באלב גון הסברת משום דחז לעדופי דמכ"ת בעלמא ח"ם מותר ולא אמרי' חז לעדופי ואאלב יהי' ח"ם אסור ויהי' באלב גזה"כ. ומיהו לשון הרמב"ם) אז שעירב דבריס מריס לתוך קדירה של נכלה אז שאלב אוכל אאיסור אאר שהסריח והבלים ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור ואם עירב דבר מר באוך קדירה בשר באלב אז דין כלאי הכרם ואכלו חייב והקשה הפלתי דר"מ נתן הטעם שם האיסור מבלים ובטל מאכילת אדם פטור דהוה אלא כדה"ל ואלו בגמ' דע"ז קאמר הטעם דנכלה דחז לגר קרוי נכלה וכן הקשה בחס"ו סי' ל"ח ותירלו דבכבורות קאמר הש"ם לר' יוחנן לסרוח מעיקרא אתי מה דכתיב לגר בנכלה והקשה תום' הא ר' יוחנן ס"ל בעל"פ עותר ואי' שם דילף מרחוי לגר קרוי נכלה ולסרוח מעיקרא לא לריך קרא ותום' לעניו איסור ודאי לא לריך קרא מעיקרא אפרה הוא אאל לעניו טומאה ה"א דמיטמא

מעב"ג דלא חזיא מידי דהוה מצרן ומכבת זרע:

וכתבו דרמב"ם לא ניחא לי' כתי' התוס' דפלתי כ' משום דנכלה ומומאה אתי' מאחד קרא אאיך לחלק ובחש"ו שם לא כ' טעמת לרמב"ם דלא ניחא לי' כתי' התוס' דמנם בחדושיו לע"ז דף ס"ז הקשה אתי' התוס' דמחלקי בין חכילה לטומאה הא בחכילה נמי סד"ת דאסור סרוח מעיקרא דג"כ צריכים לאסור אעב"ג דבטלים ג"כ מתורת אוכל כדאי' בע"ז דף ס"ח דמאיסי ובדילי מניי לכך ס"ל לר"ת טעמת דנטל"פ מותר משום דהוה אלא כדרך הנאתן ולר"ת דס"ל נטל"פ אסור ס"ל אלא כדרך הנאתן מותר ובב"ח דאסור אלא כדרך הנאתן גם נטל"פ אסור והא דפריך התם בע"ז לר"ת נטל"פ מ"ל ולא אמר כמו אלא כדרך הנאתן אי' על זה כמ"ש המרא"ל בשבועות דף כ"ג לר"ת דס"ל כ"ש למכות גם אלא כדרך הנאתן נמי אסור ע"כ:

לבאו' קשה על קו' מהרש"ל שם ח"כ גם לדידן נמי אלא כדה"כ אינורי חיכה כמו ח"ם. ממנם בפשטות בפ"ה מה' יסוה"ת הקשה על המרא"ל דח"ם שאני משום דחז לעדופי אבל אלא כדה"כ לא שיך סברת חז לעדופי. ול"ע עיי' בפרמ"ג בפתיחה טעמת דחז לעדופי אי משום שמת יקשה ויאכל כזית בכדי ח"פ או דר"ל דחז לדרף אלי זית זה עם אלי זית אחר ול"ב מנלמון ר' יוחנן ביומא דאמר ח"ם אסור מה"ת כיון דחז לעדופי אינורי קאכל דלכאו' הוה סגי שיאמר ח"ם אסור מה"ת כיון דחז לעדופי ומה שאומר אינורא קאכל הוה שפת יתר אלא דר"ל דאין נומר דאין אם אינורי קאכל על כל שהוא אחרומה דכך ס"ל לר"ל דהאיך חייב עונש אכל שהוא אחרומה ואין סברת לר' יוחנן בחוכל המסהו אחרומה יהי' כזית מעטרף הם אינו אסור כלל. ת"ו לריך לומר דאכל מסהו אינה עב"פ אסורי ושפיר מעטרף כל הזית אם אכלן למלקות ת"ב לאו טעמת דר' יוחנן משום חז לעדופי הח"ם אסור אלא כיון לנוקין אכזית אחמת חז לעדופי כל הכזית ע"ב דבח"ם אינה עב"פ אינורי ת"ב שפיר כ' המרא"ל כיון דב"ם לדידן אסור ניחא כדרך הנאתן נמי אסור מעטה

כיון דקאמה קו' המרא"ל ליתא לדברי מהרש"ל:

אמנם יש ליישב קו' המרא"ל דתוס' שבועות שם ס"ל כדעת דס"ל סתם אכילה בכזית וב"ב למאן דדייק כזית משום דדייקינן דלריך לאכול

כזית הסיינו מכילה ולא כל שהוא ס"ס דדיקינן מכילה דרך מכילה ולא שלא כדרך מכילה מכל לר"ש דס"ל כ"ש למכות משום דלא דייק בלשון הגמ' מכילה דצריך להיות דרך מכילה דסיינו כזית ס"ס דלא צריך להיות דרך מכילה ודרך המתה מעטא זה כ' המגרש"ל לר"ש כיון דס"ל למכות ולא דייק מכילה ס"ס שלא כדרס"ל נמי מסור ולא דייק מכילה דרך המתה. תכל לענין מ"ש דמסור לגמ משום דלא דייקינן מכילה בכזית שלא משום דהוה מיסורי מלד הסברא כיון דחזי לגרופי מ"ל מין ענין שלא כדס"ל למ"ש. וס"ס בפ"ח דין ט"ו דמיסור המתה הוה שלא כדרך המתתו דרך המתה מכילה וה"ז מסור כדין ח"ש שמסור ואין לוקין ותמה עליו בפר"ת הא בח"ש טעמא משום חזי לגרופי ויל סברת ס"ה דלכך לר"ש אין לוקין על המתה כמו למה דקיי"ל מ"ש מסור ואין לוקין אלא מכילה דייקינן ממלקות דאין מכילה אלא בכזית ס"ס לענין דבעי דרך המתה מכילה דייקינן דוקא למלקות והא דבח"ש מיכא מסברא חזי לגרופי כמ"ש על שעט"מ

שפקפה כי"ב עד המרש"ל :

ב) **אמנם** בתמרי כיום לתמוה"ג בסוגי' דח"ש שפקפה מרמב"ם שפסק כה"כ מייב בכזית תמתי ליריך כזית אי טעמא משום סתם מכילה בכזית הא בכ"ש מייב שלא כדרך המתה משום דלא כתיב בי' מכילה ותי' דל"ל דרמב"ם ס"ל כדעת רש"י סוטה במשפה למלך בפ"ח מתמן ומלה דסתם מכילה בכל שהוא אלא דאתי הלכתא ומפיק לקרא דאיכא חייב אלא בכזית והלכה כי' על כל מסורין גם על כ"ש ח"ב לא תלי' בכזית ומשום אלא בהלכתא ולא משום דדיקינן מדכתיב מכילה ח"ב ליתא לסברת מרש"ל ואין דבריו סברה לתלות מכילה בדרך המתה הא לא פליג ר"ש אח"ק ויל גם ר"ש דס"ל כל שהוא למכות סתם מכילה בכל שהוא והלכתא ג"כ תמרש"ל למלקות בכל שהוא ובי בעי כזית לקרבן אבל לא כדס"ל לא כי' הלכתא איכי' מסור ומ"ב ליכא למימר כפלתי ותס"ו בדעת הרמב"ם דס"ל לר"ש גל שהוא מסור אלא כדס"ל מסור דזהו דוקא למ"ד דהא דבעינן כזית משום דדייקינן מכילה בכזית ומכילה כדרך המתתן ח"ב יש חילוק לר"ש כמו אלא דייק מכילה דוקא לענין כ"ש כך ויל אלא דייק נמי לענין דרך המתתן אבל אם גם הת"ק לא דייק מכילה מכזית ויל דלב"ע לא תלינ הדא בהידך :

אמנם מיך מיושב הרמב"ם בפ"ב מה' שבועות דסבר מיסור אל על מיסור אחלי שיעור וכ' בלח"מ שם דיליף לרמב"ם מכי כתיב כל' תוס' שבועות דף כ"ג אלא מנלי ר' יוחנן לא אמר כר"ל וכו' והקשה תוס' אמאי לא אמר מנחו"ה ר' יוחנן לא אמר כר"ל משום דה"ל מסור מה"ת מע"כ דאל מיסור על מ"ש מיסור והקשה מר"ן בדבי הא תוס' דמה רמי' זו משום דעדיין הוה מני לסנות אלא כדרך המתתו · תמגם להכ"ל מ"ש לרמב"ם דליכא למימר לתרלן כן בשלא כדס"ל מ"ב ס"ק מ"ע דר"ש ותי' מהרש"ל לרש"י כיון דלוקין שלא כדרך המתתן דרך המתתן נמי מייב זה ליתא לרמב"ם :

ג) **אמנם** לדעת הרמב"ם בנ"ש המגל"מ בפ"ה מה' יסה"ת דס"ל שלא כדרך המתה אין לוקין אבל מסור מה"ת ח"ב בלא"ה ל"ק קו' מנסר"מ בדבי דמי לא אל אמ"ש ס"ה אלא כדרך המתה נמי אל ואיתא לתי' התוס' ותמגם מ"ב ליתא נמי לדבי פלתי ותס"ו דעכו"ם מותר לגמרי שהוא מעטא שלא כדרך המתה ז"ת דמעטא שלא כדרך המתתן דק מלקות ליכא אבל מסור מה"ת . תמגם בשכיל טעם זה י"ל אינו רחוי לגר בשהות בעין מסור מה"ת כמו שלא כדס"ל לרמב"ם דהא נקיט לי' סרמב"ם סרוח דהכלים מטעם שלא כדס"ל וב"ב בתמרת כהן בח"ת פי' שבלה שאינו רחוי לגר מסור ואינו מוסר תערובות דמדב' סר"מ מיסור שהסריח ומכלו פטור מגמע אבל מסור ומ"ב למגל"מ בפ"ה מה' יסה"ת לרמב"ם מפי' מה"ת מסור שלא כדרך המתתן וב"ב נקטן סי' ק"ג תמגם בתערובת מותר ולא כפלתי וטעם כמ"ש הפרמ"ג כלן ס"ך ס"ק מי כיון דעכו"ם לי"ל כיון דליכא טעם בטל ברוב וב"ב בת"ח כלל פ"ה דין כ"ד . ועי' ח"ד סי' ק"ג בסרח ובבשם שאינו משום שלא כדרך המתתן מסור סר"מ אלא מטעם שאינו רחוי לגר אינו קרוי נבלה וב"מ אם מתבטל בתבלין בשלא כדרך המתתו כגון שעירב בו דבר מר לא פקע מיסורי' הלכך כשמתבטל בתבלין מסור מגמ"ב בסרוח כשמתבטל בתבלין מותר דמיסורי' פקע מני' הכא בדין זה בסרוח ומשמיטו כתבתי לקמן סי' ק"ג אלא כח"ד ואסור ותמגם דיש ב"מ בשטוח בתערובת שלא כדרך המתה כיון דמיסורי לא פקע מוסר התערובת אם חוללו כדרך המתה מגמ"ב סרוח אינו רחוי לגר אלא משום שאינו רחוי לגר אלא משום שלא כדרך המתה מ"ב מיו מוכרח משום שאינו רחוי לגר אלא משום שלא כדרך המתה כמ"ש הרמב"ם בסרוח דס"ל לרמב"ם מיסורה מיכא כמ"ש הנ"ב מדב' הר"מ פטור ואלא אמר מותר אינו מוכרח דקאי דמל"ל לרמב"ם הא דעב"ם מיסורי מיכא כיון דפקע מיסורי' אלא י"ל דנקיט פטור מיידי דאיכא בגון שהוא גרועו או מכל מלא מי דפטור משום שלא כדרך המתתן ומשיב בהדייהו סרוח נקיט פטור מכולהו ומינה כי"ב בסטי' זה מ"ש ב"מ פטור והוא פטור ומותר מה"ת ואיכ אינו נטל"פ ואסור באכילה אבל לענין הנאה לא חשיב הנאה אא"כ ניחא לי' בתערובות זה אבל יין בחטים דלא ניחא לי' לא חשיב הנאה :

בפמ"ג בפתיחה כ' בשר בחלב שבישל עם ירקות ונתן טעם בירקות מותר למכור התבשיל ירקות דמין המי' מותן יותר בשביל הבלוע תע"ב דקיי"ל בע"ז דף ע"ד יי"ל שאסור מדאו' נתערב בין היתר לאסור למכרו חוץ מדמי יי"ל שבו אפי' משום שאין הגוי נותן יותר בשביל זה ס"ד כיי"ב ובמיעו מכל בחיעו מיעו מותר ודאי' מע"ז דף ס"ו כרי חיעו שאפל עליהן יי"ב דשרי לזבוני כ"ב בשם תו"ס כלל כ"ח שכ"כ הרא"ש וכ"כ בפרמ"ג בס"ק כ' בשו"ת בפתיחה תשנה הפרמ"ג על הסמ"ק סי' תנ"ה תות שכ' שם בל בגוף האיסור נתערב והוא האסור מדאו' ואסור למכרו חוץ מדמי איסור בשלא כדרך המתה כמו יין ודאי והשאר הפרמ"ג דמהאי כרי דחיעו נמכא אפ"י יי"ב ודאי דהוה איסור תורה אפי"ה מותר למכור לגוי מפני שאין הגוי נותן יותר בשביל שטעם ע"כ ותרי תמיהות לי על הפרמ"ג דסמוך דבריו על תו"ה שכ"כ בשם הרא"ש ולא הבינו שכן דעת כל הראשונים והטוש"ע סי' ק"ג ס"ק כ' דמסתי בשאר מסורין למכור חוץ מדמי איסור שכו אפי' בבלוע גוף איסור תורה דדוקא בי"ב ודאי הוא דאסור והס

תוס'

הפרמ"ג כתן ס"ק ח"י בכ"ח כי"ב ובחיעו רחוי לגר נמי בטל מדר עלמו ופקע איסורי מעה"כ בעירוב בו דבר מר דלא פקע איסורי מדר עלמו לח ולפיז לי' לרמב"ם מחיעו רחוי לגר ובלא"ה כבר כתבתי לעיל לדפלתי ותס"ו ל"ל כרא"ש אם כ"ם מסור שלא כדרך המתה ממי מסור וזה דמיתי לעיל לדעת הרמב"ם והא דאין מסור התערובת בכ"ח פשוט ח"ת דכמו שהוא בעין סרוח מסור והפרמ"ג שפ' הטעם כיון דליכא טעם לגבי הבעין סגי ברוב ל"ע לקמן סי' ק' גבי ג"ה בגיעול בעין דלריך ס' תע"ג דאין בגידין בכ"ע וי"ל ס"ה דאסור מה"ת דעץ הוא והתורה אסרתו וי"ל דשם אסרם התורה גם אותו טעם קלוש :

ד) **ומה** שהקשה הפלתי ממהרי"ל שלוח להגעיל הכלי כיון דיש תקנה בהגעלה הוא בלבתחלה ובטל"פ לכתחלה אסור ע"כ ולכאו' טעם זה דבטל"פ אסור לכתחלה כמש"ל בשם מ"כ דבבלה שאינו רחוי לגר אסור אמינו רחוי לגר ובלא"ה כבר כתבתי לעיל לדפלתי ומש"ו ל"ל כרש"ל מה ס"ס אסור שלא כדרך המתה ממי אסור וזה דמיתי לעיל לדעת הרמב"ם והא דאין אסור התערובת בכ"ח פשוט ח"ת דכמו שהוא בעין סרוח אסור והפרמ"ג שפ' הטעם כיון דליכא טעם לגבי הבעין סגי ברוב ל"ע לקמן סי' ק' גבי ג"ה בגיעול בעין דלריך ס' תע"ג דאין בגידין בכ"ע וי"ל ס"ה דאסור מה"ת דעץ הוא והתורה אסרתו וי"ל דשם אסרם התורה גם אותו טעם קלוש :

סימן תקע"א

א) בפרמ"ג בפתיחה כ' אם נתערב טעם בב"ח בתבשיל מותר למכרן לגוי שאין נותן יותר בשביל הטעם וכ"כ מאו"ה ותימא שלא כ' שכן דעת הרבה ראשונים ומה שתמה על המג"א סי' תמ"ה שכ' בשם ה"ה באפה פת ע"ג חמץ אותו פת אי"ל תקנה וגם קו' הח"י שם אמג"א לא קשה (ב) אמנם דינא דפמ"ג בטעם בשר וחלב בתבשיל דמשביחו ומכשירו לתבשיל צ"ע דמנ"ל מירושלמי וראשונים דאסור למכרו אפי' בחוץ מדמי בב"ח שבו (ג) יישוב על הרמב"ם שפ' ביי"נ שנפלו על ענבים מבוקעות בנ"ט אסור בהנאה וע"ג חטים מותר בהנאה נ"ל בחטים אע"ג דיין בחטים אינו נטל"פ ואסור באכילה אבל לענין הנאה לא חשיב הנאה אא"כ ניחא לי' בתערובות זה אבל יין בחטים דלא ניחא לי' לא חשיב הנאה :

בפמ"ג בפתיחה כ' בשר בחלב שבישל עם ירקות ונתן טעם בירקות מותר למכור התבשיל ירקות דמין המי' מותן יותר בשביל הבלוע תע"ב דקיי"ל בע"ז דף ע"ד יי"ל שאסור מדאו' נתערב בין היתר לאסור למכרו חוץ מדמי יי"ל שבו אפי' משום שאין הגוי נותן יותר בשביל זה ס"ד כיי"ב ובמיעו מכל בחיעו מיעו מותר ודאי' מע"ז דף ס"ו כרי חיעו שאפל עליהן יי"ב דשרי לזבוני כ"ב בשם תו"ס כלל כ"ח שכ"כ הרא"ש וכ"כ בפרמ"ג בס"ק כ' בשו"ת בפתיחה תשנה הפרמ"ג על הסמ"ק סי' תנ"ה תות שכ' שם בל בגוף האיסור נתערב והוא האסור מדאו' ואסור למכרו חוץ מדמי איסור בשלא כדרך המתה כמו יין ודאי והשאר הפרמ"ג דמהאי כרי דח

תום' ור"ם וכרעטורה ותגודה ומ"י והר"ן בע"ז בכל מקומות ע"ש והב' מה מקשה על המג"א מחו"ה שכ' בשם הרש"ם דמותר הא המג"א כבית לע"ך הכ"ל סי' קי"ד סק"ב ס"כ רלה שכל פוסקים הכ"ל מתירין בשאר איסורי הנאה למכור חוץ מדמי חיסור שאו אלא המג"א כ' שדעת המ"מ אינו כן שכ' דאותו פת שנאפה מבישק חמץ אין לו תקנה ומכן דעת המרדכי בפ' כ"ם ויותר הא המג"א כ' שכן משמע מר"ן ומלחמות וכ"ל לר"ן שלא יהי' סותר את עצמו ממאיר בחמץ דהא הר"ן כ' בשו"ת סי' כ"ם הלשים בשאר איסור הנאה דשרי למכור חוץ מדמי חיסור שאו דלמא דוקא בי"ל שמלינן בו חומרא מ"כ בחמץ דהחמירו בו דחסור במשהו י"ל גם כן דחסור :

ובח"י כ' שם בסי' תמ"ה דלא כמג"א מש"ך סי' ק"י סק"ב וכ"כ בפר"ח שם ומש"ם מה"ה דאין לו תקנה אין רחי' לפי שהוא ממשך אחר דעת הרמב"ם דס"ל דהשלכות הנאה ליה"מ עם תקנה למכור חוץ מדמי חיסור הכל תקנה ח' ע"כ ס"ל דהר"מ הכי ס"ל שימכור לגוי כולו ואח"כ יקח המעות של חיסור הנאה וישלימנו ליה"מ וקי"ל השלכות הנאה ליה"מ לא מהני בשאר חיסורי כמ"ש הש"ך שם סק"ב והקשה הא ה"ה כ' בפ' ט"ו מה' מש"ס הלכה ז' דסמך הרמב"ם בשאר חיסורי הנאה דמהני תקנתא דר"ח ורבב"ג ממ"ש לקמן תקנתא דר"ח ורבב"ג גבי נתערב יין וחמנם כך יש לומר על המג"א מה"ה אין רחי' דהוא כיון שכתב דסמך הר"מ בשאר חיסורין היינו כיון ה"כ הא כיון כ' פר"מ דלא שרי אלא כיון כי"ל דרבנן כן התם בהלכה ז' מיירי נמי בדרבנן דמיירי שם בדברים שהוכיח דלא אסור אלא מדרבנן אבל בדאו' ס"ל לה"ה דאסור אבל כיון דכל הפוסקים שבש"ך סק"ב מתירין בשאר אסורין אפי' בתערובת אסור מן התורה ה"ל ה"ה והמרדכי כנגד רוב הפוסקים גם זה אינו השגה על המג"א נלענ"ד להחמיר בחמץ כמ"ש אלא יהי' דברי הר"ן שאני מהדדי :

(ב) **אמנם** לדידי ל"ע דמכ"י ופרמ"ג בשם חו"ה דמתירין חיסורי הנאה שאמנו טעם דמותר למכור לגוי מפני שאין הגוי נותן יותר מירושלמי בע"ז דאי' התם דמודו רבב"ג דאסור למכור לגוי חוץ מדמי י"ל חיסור הנאה שהו כהיון מכשיר להתבשיל ופי' שם במרחה פנים בירו' פ' בתרא ה"ג וז"ל מהכא שמעינן דבמותן טעם לכ"ע אסור הכל בהנאה כולהי י"ל תלמוד בב"ע גם בחיגו מיגו אסור ואפי"ת דהתם מיירי שהגוי נותן יותר דמים מחמת ההנאה מה בכך מ"מ ממאי מודה רבב"ג לאסור למכרו חוץ מדמי י"ל שפו . ועכ"כ כיון שיש בו טעם ה"ז כאיסור גופי' כל התערובת והוה ככולו כולו איסור עצמו וירו' זה הביא רבב"ח בתה"ב ור"ן ע"ז דף ע"ד ובב"י סי' קל"ד ועי"ש ברמ"א ס"ב ע"כ ל"ל דהאי כרי שנפל עליו י"ל מיירי בי"ש דרבנן ולרש"י דס"ל רבא ס"ל ט"כ ל"ד והאי כרי בע"ז שם הוה רבא נמי ס"ם וי"ל עוד אפי' תימא דלא נעשה התבשיל עצמו כאיסור דאיסורי' מ"מ אסור ליתן לגוי אותו טעם הבלוע אע"ג שהיראלו היו נהנה דהגוי אין נותן יותר והוה כבחנם מ"מ לא גרע זה מאלו נותנו בחנם ולא גרע ליתן לא"י ממה שאסור ליתן לבהמות הפקר :

ועי' בח"ד סק"ב ממ"ש בש"ע בהג"ה דאין לחוש מה שעושין מים לאפיפת רחם מאפר שעל הכירה ורגילות הוא ועירב שם בשר בחלב עי' ב"ד סק"כ כיון שאינו דבר אכילה לא חשיב בהנאה גרועה כזאת דלא ממרינן באיסור בהנאה מכ"ש שיהי' גוף האיסור אסור בהנאה כיון שהוא רק איסור דרבנן דמיירי לאתם ייעם לקמן בסי' קל"ד דחיטים שנפל עליהם י"ל דמוכר לגוי מצ"ש ליתן לבהמה לעיל בהנאה מהטעם גופי' מה שהוא מוטעם לבהמה עכ"ל ומשמע אפי' לבהמות הפקר ה"ה לגוי אסור אפי' לא לר"ש כ' . ומשמע מדבריו הא בנותן טעם לאסור מה"ת נעשה הכל כבלוה בהיכולה ובהנאה דהיכולה מדת הוא כיון שאסור בהיכולה אסור בהנאה כמ"ש הפוסקים הנאתי דבריהם לעיל בסי' תקס"ג (עי' בע"ז סי' קל"ד בשתם יינם ונתערב ביין של היתר אפי' לא נפל קיתון של מים אלא לכסוף מותר וכ' הע"ז לדידן דשתם יינם שם' אמרי' שם נפל מים לכסוף אמרי' מתיבה עלמו כ"ע והש"ע דמתיר היינו דש"ל שתם יינם במשהו וכ"כ שם בהג"ה יש שאול לעניין איסור הנאה לא ממרינן נעשה נבלה אלא אמרו רק לנעשה נבלה ונבלה מותרת בהנאה ולדידי נעשה זה תמוה לגמרי נבלה בב"ת הוא רק שם מושאל לאסור בגוף האיסור כמו נבלה דגופו אסור כי"ב אי' בש"ם דף ק"ח חלב שאמי מותר חלב ונבלה הוא והא חלב אסור שפי' בהנאה . ומנש מידוש מ"ד אינו מניח בוש דין דפרמ"ג והביאו אי' בחלק בישורים אי בחלק חדשים שלו . וכן הא כ' פרמ"ג בשם חו"ה שכ' בשם הרש"ם דמותר למכרו דמשום הטעם אינו נותן יותר ופירש דהא דשרי למכור החיטים שנפל עליהם יין אפי' ניי"ב דאי' אמנם למ"ש לעיל בח"ד דבאינו מיגו התם יין בכרי היין נותן טעם לשאר כמ"ש בשם ירושלמי הרשב"א בתה"ב דא"כ אסור אפי' לרבב"ג למכרו חוץ מדמי י"ל שאני א"כ התם בחיטים שנפל עליהם י"ל מיירי בשתם יינם :

ומבואר דנפשתי ה"א עוד חילוק אחר דהתם בי"ש שנפל על חיטים חע"ג דיין על חיטים אינו מכלה דאסור כיון שאינו נותן טע"ם אבל לעניין ההנאה אינו אסור אלא בנותן טעם לאתם אי' ומהא שמתערב אבל יין שנפל לחיטים ודאי לא ניחא לי' לאיש שיהי' טעם יין בהקמח או במאכל מן הקמח הלכך לא חשיב הנאה ומשו"ה מותר למכרו לגוי . אבל בתבשיל שאדם נהנה וניחא לי' בטעם הבשר ואבל בחותו תבשיל הרי נהנה מן טעם

המיסור ואסר בהנאה ואסור למכרו לגוי אעפ"י שהגוי לא יתן יותר מהמת הטעם אדא מתן ייעמר הכי דלמא כיון דמשביח התבשיל י"ל דאם לא הי' בו טעם זה הוה פוחת ולא הוה נותן דמים כל כך אז דאסור משום דהכל נעשה כגופו של איסור :

(ג) **ובזה** ל"ל ליישב פר"מ בפ' ט"ז מה' מש"ס שכ' בהלכה ל"ב י"כ שנפל ע"ג עכבים מבוקעות אם נותן טעם בעכבים הרי אלו אסורים בהנאה ובהלכה ל"ד כ' י"ל שנפל ע"ג חיטים הרי אלו אסורות בהלכה ומותרות בהנייה והקשה בירושלמי במה"ש מ"ט דר"מ דאוסר בנפל י"ל ע"ג עכבים אם טו"ט ודעת רבב"ח וכן דעת הטור בסי' קל"ד דאין אסורות אלא אם יש בהו כמו"ט ותי' דאם"ל לרמב"ם דיין בכ"ט בעכבים כיון לתבשיל והכל נעשה איסור ואסור בהנאה גם בעכבים וקשה לי מ"כ אמאי כי"ל שנפל על החיטים וכ"ט בחיטים דהוה בשאם כמ"ש בשם הרשב"ח אמאי אסורות מותרים בהנאה ולא נעשה כולו איסור ומ"ש ניחא דיין בחיטים לא מחשיב בהנאה כיון דעתה לפי עכשיו נפילת היין בחיטים שלא לרצונו ולא ניחא לי' בתערובת הזה :

סימן תקע"ב

א) קו' על רשב"א ותוס' אמאי חמאה וחלב נקפא וחימוץ אסור מה"ת הא אינו כמו שיצא מן האם ותי' על זה ושעם לשיטת הרא"ש דנסיובי אסור מה"ת (ב) תי' על קו' פלתי סי' צ"ח ארשב"א דס"ל בתוחב כף חולבות ליורה בשר ונשפך ס' מותר הא בב"ח ט"כ לכ"ע ראו' וישבתי חלב הבלועה בקרירה אינו אסור מה"ת וישוב על קו' פ"מ פסחים מ"ד מנ"ל ט"כ מגעולי מדין דלמא צוה התורה להגעיל משום בב"ח והוא קו' העולם :

א) **בש"ע** יש מי שאומר דנסיובי דחלבא ופי' חלב המתמצה מקפוון הנבינה הוא כללו מי חלב וכו' אבל תוס' ורבב"ח כתה"כ מרוך וקלור דגם חלב זה מדרבנן אלא שכבר הולית הנבינה על חלב הנאסר מקרי חלב אמו כמו שהוא יולא מן האם ועי' פר"ח סי' פ"ח ס"ק י"ד ובפ"מ בשם"ך שם ס"ק י"ב דמשמעו בקצית זה על הים מי שאומר כאן והוא הרש"ם דאי בשמבשל הנסיובי והולית האוכל לא מקרי חלב אמו כמו שיולית מן האם מ"כ הנסיובי לא מקרי כמו שיולית מן האם שכבר הולית הנבינה . ולי קשה לתוס' ורבב"ח דהא עיקר המשומה בחלב הוא החמאה דהיינו השומן שלא מלמעלה שקורמין שמעטי"ן מ"כ אמאי החלב הנקפא ואינון שעדיין הנבינה בתותו חלב אימון דמשמע לתוס' ורבב"ח דאסור מה"ת ואמאי הא כבר יצא ממנו החמאה ואינו כמו שהי' יולית מן האם וגם כן קשה אמאי החמאה והנבינה אסור מה"ת הא אינם יחד כמו שהי' כשיולת מן האם ואפשר לומר ולדמות דבר זה למה דאי' בבריית חולין דף כ' הקפה את הדם ואכלו חייב כיון דאקפי' אחבוי' אחבוי' ע"כ אלמא אע"ג דפשטות דש דכתיב בקרא משמע כמו שהוא יולא מבשל אי מ"מ ה"ד אם נתחה לגריעותי' אבל בנעשה חשיב על ידי הסיבוי אין שברת שיהי' האיסור נעשה היתר מ"כ ה"כ י"ל כן אע"ג שהופרם החמאה למעלה דהיי' שמעטי"ן מ"מ לא נגרע החלב למטה דחלב הקפה למטה אותו כל הדם ועוד ממנו נעשה גבינה ולמי שלריך גבינה הוה עתה נאתה לבבא . ממנש הרש"ם לא הוה נימא לי' כתי' הכ"ל דנזה"כ הוא שיהי' שילת מן האם מ"כ הדבי קו' לדוכתי ממאה וגבינה ממאי אסור מה"ת כיון דנזה"כ אין לאלך בין שהוא לגריעותא נשתנה או לבבא נשתנה . והלכך ס"ל לרש"ם דכל מה שאפשר למעט הנזה"כ עדיף טפי ומאחר שבבר נמלא דבר זה בב"ח דרך בישול אסרי תורה היינו דוקא בהיכא ד"ט הלכך אמרינן מה שמעטו הכ' שהם אינו בישולי מן האם מותר היינו נמי בלהיכא בבר נעשה חלב אע"י שהופרם מיני' כל שבא מחלב וחיינו לאחר שבישלו גם הנסיובי קודם בישול עדיין מקרי מחלב כשם שעדיין מן האוכל כמו הנסיובי קודם בישול עדיין מקרי שם בו טעם חלב :

ב) **עוי'** רשב"ח חולין דף ל"ח שכ' לרש"י דט"כ לאו דאו' אם נתחב קף חולבות בתוך יורה של בשר ונשפך וספק אם הי' ס' מותר והקשה הפלתי סי' ל"ח סק"ב הא בב"ח גם רש"י מודה דט"כ מן התורה וכ"ל חלב הבלועה בחרסי קדירה ס"ל לרשב"ח דודאי לא הוה בכלל חלב אמו כמו שהוא יולא מן הטעם כמו נסיובי דחלבא לרשב"ח דעדיין יש בו טעם חלב דהא עדיין יש בו מחכל שנעשה בו אחר שנעשה מהחלב נבישה ופ"י מחכל זה עדיין חיכא בו טעם חלב ואפי"ה לא חלב אחאו הוא גם חלב הבלוע בקדירה חיכא עושה בב"ח דאו' אפי' כ"ע משום דחיכו בכלל בחלב אמו כמו שהוא יולא מן האם . תולם אם ט"כ בבה"ת גם לענין זה הוה בעיקר שילת מן האם :

ו"ל **ונ"ל** בלירוף זה ליישב קו' העולם מל"ל ט"כ מגעולי מדין דלמא אחרה תורה להגעיל משום בב"ח דט"כ מה"ת . בהקדים אעפ"י שבלוע בכלי נם בב"ח אסור מה"ת וט"כ אם"ם בסי' תקם"ט ולא כפלתי ג"כ דלא הוה דרך בישול ול"ל ז"ח דאיסור מכילה שהולית הכ' בלאון בישול ולריך דרך בישול סגי בבישול ואתינת טעם ומקרי דרך בישול אבל הלאו דלא תבשל דחייב משום מבשל אינו חייב על הבלוע ול"ט אלא כפשטי' דקרא לא תבשל גדי בחלב אמו ה"ד בשר בחלב ממש ולא מבלוע ולפי"ז ח"ם קו' העולם שאם החמיץ שמח בישל הגוי בשר בחלב ז"ח דאז הוה בשאר איסורין לאחר שבבר נתערבו ואסרו ות"ת להחמיץ שמח בישול הגוי בשר ובחלב תבשיל כרי שהנה מן טעם

מלב הט קי"ל מין מיסור מכילת בב"ח חל מיסור נבלה ובשר של גוי נבלה הוה ומי דמ"מ מיסור ביסול מלב כמ"ש הר"מ בפ"ט כמ"ד דהכי ס"ל בחולין דף ק"נ גם ז"ל כמש"ל דלמיסור ביסול בלא מכילה לריך להיות קרוב כפשטי' בשר בחלב ממש ולא מבלוע . ומי שמא ביסול הגוי תחלה חלב ויערבל יבשר בשר ז"ל בחלב ממו ממעט חלב בחרסי הקדירה שמינו כחלב היולא מן החס :

סימן תקע"ג :

א) השור וש"ע פ' נמלח הקיבה והעמיד בקיבה בטל בס' והקשה ד"מ וש"ך הא מעמיד באיסור לא בטל וב' תרוצים שתי' ע"ז בד"מ קשים להולמם (ב) דברי פלתי מה דס"ל בדעת השור דלא ס"ל מעמיד ל"ב ליתא (ג) תום' נופך וישוב על השור מקו' הש"ך דטעם הקיבה קיוהא ואינו נ"ט וכה"ג ליכא איסור בב"ח מה"ת דטעם גמור בעינן (ד) מה שהקשה פלתי מתום' ע"ז דף ל"ה בנידון הנ"ל דשור ורמ"א מתום' מוכח דלא בטל בס' וישבתי שאין מתום' ראי' (ה) אמנם כיון דכל חיולא דרמ"א בדין זה מטור צ"ע כי לענ"ד משור אין ראי' (ה) נ"ל אם העמיד בקיבה אפי' בצלול שבה ונמלח הקיבה עם עורה אפי' שהיא נבלה מותר בהפסיד משום דנלע"ד עיקר כרי"ף ור"מ כמ"ש בסי' תקי"ח עיי"ש אות ז' ח' ט' :

א) **בש"ע** חלב הנמלח בקיבה שנמלח בקיבתה לו שעמד בו יום ג' אסור להעמיד בו הג"ה ואם העמיד בו אם הוא הלוול אסור כל הגבינות עד שיהי' ס' כחלב שהעמיד נגד הקיבה האסורה והקשה הש"ך בס"ק ל' ממתי שני בס הא החלב שבקיבה אסור מעלמו וכיון שהוא דבר המעמיד אפי' בחלף לא בטל כמ"ש בסי"ח ולף שהשור ג"כ כ' כמ"ש הרב י"ל דהשור ס"ל דדבר המעמיד בטל בס' וכדעת ר"ת שבמרדכי ע"כ וכר"מ הקשה כן קו' הש"ך על השור ולא ניחא לי' כמ"ש הש"ך דשור כר"ת ס"ל דד"מ הניח בשם שור לו"ח סי' תמ"ב דס"ל מעמיד לא בטל ופרמ"ג הרגיש על הש"ך מטור לו"ח סי' תמ"ב ומה שתי' הפרמ"ג לא משמע בש"ך כדברי פרמ"ג . ובד"מ תי' ב' תרוצים על השור חדא בב"ח בטעמא תלי' מלתא ובטל בס' תי' זה ליתא וכמ"ש הש"ך הא החלב שבקיבה שנמלח בשר כ"ע ואם העמיד בנבלה לא בטל גם תי' הב' שתי' בד"מ דאי"ה בלא קיבה קרוש ג"כ ולילה משום מעמיד בלא בטל דה"ל זוז"ג גם תי' זה לא מ"ם ליטב השור דהא השור כ' לאסור בב"ח אפי' בקרוש לרש"י אפי' בקרוש לרש"י קרוש לאו פירשא הוא ות"ל ליכא זוז"ג דכיון הכל גורס לאסור אפי' הקרוש לאו פירשא הוא :

ב) **וגם** בפלתי ס"ק י"ז תי' להשור שב' דשני בגידון דידן ס' ולא אסור משום מעמיד משום דהוה כתרתי דסתרי אם מעמיד לא בטל בשיטת הר"מ מז ע"ב אין חילוק בין קרוש לגלול כר"ת דאז קשה קו' התום' אלא גם גלול הוה כפירשא עי"ש וקשה גם על הפלתי דהאיך כ' השור דלרש"י אפי' בקרוש שני בס לרש"י גופי' ליכא תרתי דסתרי לרש"י ליכא חילוק בין קרוש לגלול הכל לאו כפירשא מ"ל אפילו בטל בס' דהא מעמיד לא בטל . גם מ"ש הפלתי לבי לומני לומר דשור לא ס"ל כלל כר"מ ופיתתי דמעמיד אפי' בחלף לא בטל מדלא הזכירו עם הספר ובח"מ שב' בגבינות שהוקש בחלב דשיכרת לחוסר רחב"ן להשמותו בספסא כיון דחוקים חשיב כבעינו שם לא הי' ס' כנגד החלב והא דהולרך כיון דחוקים חשיב כבעינו משום דה"ל כ"ע בר כ"ע דכך מפורש בהג"ה הרמ"ם בפ"ב דע"ז ע"ב ובדבריו ז"ל קשה דכ"ע בר כ"ע שייך דוקא כמו דגים שעלו בקערה של בשר דאין יולא מן הקערה לגיפס רק טעמא בעלמא מבל החלא של שכר דליכא תערובת ממן בשכר ואותו תערובת דהיינו החלב נתערב בתוך הגבינה כמות שהוא מ"ב אין חילוק ממה שהי' השכר בתערובת הרחשון שנתערב מח"ב בעוד תום' תערובת ועוד שהי' יהי' נידון כ"ע בר כ"ע הא ממחלב למחלב לא שרי כ"ע אלא דוקא בבלי וכה"ג מיירי ההג"ה בפ"ג דע"ז שהי' טעם הרחשון בקדירה דין זה מבואר בחו"מ בסימן המע"י בלל ל"ו ס"ק ט"ז דכ"ע בר כ"ע לא שרי אלא מבלי למחלב אבל לא ממחלב למחלב ובפרמ"ג בש"ז שי' ב"ה סק"ח וכן מי' כ"ב בד"מ כאן אות ח' ממה שמדמה ב"י דקיבה דשרי לרי"ף ור"מ דין בגלול וכן בקרוש כ' הב"י דמשמע שפי' בשלמה הקיבה עם העור מותר הגבינה שהעמיד אפילו דהוה כב"ע כ"ע והקשה הד"מ דל"ד לדגים שעלה בקערה דהתם לא קבל טעם מן השכר עלמו אלא מן הקערה שקבלה טעם מן השכר ועי' פלתי ס"ק ח"י וכ' דגם הב"י מודה דל"ד אלא כיון דהקיבה הוה כפירשא אין כח בטעם זה לאסור עליו שם איסור בב"ח דזהו ס' כ"ע בר כ"ע וכ"ב כ' הפרמ"ג בם"ד סוס"ק ל' דהוה כעין כ"ע בר כ"ע דחוקים וכן כוונת ש"ך בס"ק ל"ח ומ"ש הפלתי דחי"ל לעור סי' תל"ב בחו"מ משום מעמיד אסור ח"כ אחמי אסור להשמותו י"ל כמ"ש בח"י שם משום דמעמיד הוה כבעין ואינו כתערובת ואני כתבתי בספרי שם ברביה"ז ס"ק ד' טעם העור אע"ג דמידי דרבנן אי"ל לבערו לעור אבל מעמיד מציד כטעם ואי ט"כ מה"ת נם מעמיד מה"ת :

ג) **וחש"ך** תי' דמעמיד לא בטל אלא דוקא במעמיד באיסור מחמת עלמו ממש כגון נבלה משח"כ הכא אלא מאסור משום

תערובת בב"ח בטל בפיר ואפי' בב"ח ממש הוה כגופו של איסור ה"ד בנאסר ע"י ביסול ובפלתי לא ניחא לי' כתי' הש"ך דמ"ל לרמ"א הכי דמקיל בם' משום דאיכא הרי"ף ור"מ דגם בגלול הוה פירשא ועיי' בסי' פ"ו סי"ו שכן הוא העיקר וכדעת הש"ע בסעי' ט' דעה לאסורה אלא אפי' לעור שב' אפי' לרש"י דס"ל דקיבה אפי' קרוש לאו פירשא הוא מ"מ לינו מאסור אלא בב"ח משום דבב"ח אם נעשה מה"ת בב"ח אלא בב"ט והיינו בב"ט גמור מבל בקיומה דלא ב"ט גמור הוא ומותר מה"ת בב"ח בעור לו"ח בסי' תמ"ב ה"ל לבתחלה אין להשמות בלל החלב בתוך עור הקיבה אפי' לא מלחו וכ' בהג"ה בפ"ז דפ"ז בטעם מפני שהוא ממון שהרי מעמידים בו עכ"ל ה"ל מב"ח בחלב הקיבה מן העור להוה ממן וחריף ה"ל בטעם הקיבה בטעם וליכא נם מבטעם זה בב"ח מה"ת כיון דליכא ב"ט בחלב שבקיבה ובפלתי הקשה תרמ"ח דם"ל דסגי בם' בחלב הקיבה עם העור מתום' ט"ז דף ל"ה ד"ה חדא שב' תום' שם דהרב הר"י בן חיים כ' לאסור גבינות שבמקומנו וכיון שמולח הקיבה בעורה ולילה חיסור דבב"ח ולמה בחר מבוש בב"ח ולא חמר מבוש נבלה ח"ו מבוש נבלה ס"ל דלא חסור בחלב שבקיבה אינה לתוך הקיבה ולא מקרי חיסור מנופו משמע הא בב"ח הוה כחיסור מחמת עלמו וכ"כ בר"ח שבאן דמשמע בתום' חולין דף קט"ו ע"ב ד"ה כאן :

ד) **ובש"ך** ח"י בפלתי ר"ל שם על דברי ר' חיים להעמידה שמעמיד בו נותן בתוך החלב וכבוש שם ותח"כ לוקח ההעמדה וקשי' לי' הא לא נכבש מעל"ע וגם ר"ל שם דטעם בשר היולא מקיבה עור שמעמידין בו אינו מעמיד וכ"ז ליתא שאין מעמידין בבהילה אלא בתערובת וגם ז"ל מ"ש דטעם אינו מעמיד דודאי אותו טעם מהקיבה אז מהעור שהוא מריף ומחן הוא מעמיד וכ"כ במרדכי סו"פ כ"ה בשם תשו' רשב"ם :

ונחוור לקו' הפלתי על הש"ך הל"ל דלמה לא נקיט ר' חיים הכאן מבוש נבלה זה אינו קושי' לכאו' מדרבה תום' הקשה שם בדיבור שלפני זה משמולל שאמר הטעם דאסרו גבינות נכרים משום שמעמידין בעור קיבת נבלה למה לא אמר לאסור משום בב"ח ותי' תום' משום נבלה דאו' ובב"ח דרבנן ור"ל דשל נבילה יותר טעם לאסור אפי' בספיקי וכ"כ תום' בפי' בסו"פ כ"ה הרי דתום' ליפכא קשיא להו דיותר ה"ל למנקט משום בב"ח דל"מ אפי' רוב עגלים בעיר שחיטות הי' היום או שרלינו שלקח מעוף בשר דאפי"ה לאסור משום בב"ח ומשום נבלה בלוקח מנבלה משום שמתמת הוה ידעינן דאסור משום נבלה מ"ב שפיר נקיט ר' חיים הכא דאסורין משום בב"ח וט"ם אפי' לקח הגוי העור מעגל בשר שנאחז אפי"ה לאסור מע"ג דתום' כ' בתירוצם דניחא למיקט משום נבלה כדי לאסור אפי' בספיקי משח"כ משום בב"ח מי ספיקי הוה שרי זה מ"ם לשמולל די"ל דל"מ בספק ומיירי שמולל בספק אבל ר' חיים הכא מיירי בודאי עושים כן במקומו הו אין חילוק בין דרבנן לדאו' אלכך נקיט יותר ר' חיים משום בב"ח דל"מ אפי' לחינו אלקח הגוי אלקח הקיבה מישרחל מעגל הנאחז

ועדיין קשה לי דה"ל לר' חיים הכא לאסור משום נבלה ולא בטל אפי' אליבא ס' דמעמיד לא בטל משח"כ משום בב"ח ולרמ"ח ואפשר הא ס' בנמלח קיבה בעור כשר לדעת רמ"ח מבלל לא ס"ל כרמ"ח ואפשר הא כוונת הפלתי דר"ל דהול"ל הב' טעמים משום בב"ח ומשום נבלה שבבל ג' יש ל"מ מה שאינו בחיבור ח"ו דלא ס"ל כרמ"ח אלא משום בב"ח ומי מעמיד אסור ולא בטל בנמלח הקיבה בעורה כאיסור מחמת עלמו וי"ל ר"ה הכהן ס"ל כרשב"ד בתבו הר"ן בפ"ב דע"ז ורשב"ח סוף"י כ"ה ובהגות פ"ג בשר גוי אפי' שמערבין בשר איסור אסור בכל שהוא אלא יפרוש במח"ם ח"כ לף משום בב"ח לא בטל וה"ה בגבינות נכרים שהעמיד הנכרי אבל אין דקיי"ל מעמיד לאסור משום דמעמיד הוה כבעין וה"ד באיסור מחמת עלמו אפיר י"ל בתי' הש"ך ותמה . נופך אלי . ועוד אפי' לר' חיים הכא למ"ם דס"ל כרשב"ד בנכרי לא בטל במשהו הרמ"א דמיירי בישרחל ח"ם אפי' לר"ח הכא דסגי הכא בם' :

ועוד י"ל על קו' הפלתי מר' חיים הכא למ"ם הרח"ם בפי' גי"ה סי' כ"ת דמתפך ההיתר לאיסור ממלא לכאו' דס"ל כר' אפילו דלא אמרי' מתיכה עלמו נעשה נבלה בשאר איסורין מ"ב קו' הפלתי דלא נקיט מפני שמולחין הקיבה בעור של נבלה והוה כאיסור מחמת עלמו דהיינו הקיבה ולא בטל ז"ל כיון דלא נעשית הקיבה נבלה ולא נתפך לאיסור לא הועמד באיסור כלל דמפני טעם העור של נבלה שנבלע בקיבה נראה טעמא זה מעט הוא ואינו מעמיד ואפי' ניחא דמסייע טעם עור הנבלה להעמיד עם הקיבה ס"ל זוז"ג לכך אומר ר' חיים דאסור מבוש בב"ח דטעמא נבלה ולא בטל ולא ניחא לי' להקל כרמ"ח מפני שלא רלה לבטל איסור גבינות של נכרים ומאחר במקומנו לא הי' מעמידין בעור של הקיבה רק בקיבה שנמלח בעורה והוה שרי מעטם נבלה כיון דל"ל מחיבה כ"ל מחמת העור ומחמת קיבת נבלה מותר לאחר חזרה למצה מחרוסה הלבך

מוסר מבוש בב"ח :

אמנם כיון דכל חיילי דרמ"ח מן העור שב' שם העמיד בה גבינת בו"ט ובעור לעל"ד אין הכרח די"ל שב' העור בו"ט ל"ל טעם להעמדה ועוד להעמדה ליכא ביותר מם' והמרדכי בפ"ב דע"ז כ' בסי' תרכ"ט דטעם העמדה הוה בטעם נמור ומתן דם"ל ט"כ דאו' טעם מעמיד

ג"כ לחו' ובסי' תנ"ב סק"ד כתבתי שכן דעת הטור ועיי' במרדכי סו"פ כ"ה ובהגמ"י בשוף המג"מ בתשובות סם למפי' העמיד בטור קיבת כשרה הרי הוא כשאר מעמיד ולא בטל בס' ומה לתגן בנו"ע ר"ל העמדה הוא הנו"ע ועיי' מפל"ק סי' תקע"ד שכן דעת רוב הפוסקים וה"ה אין רואי מעור כלל דסגי בס' דמ"ם בטור בנו"ע ל"ל כמ"ש בו"ע במשנה לפוסקים הל"ל דר"ל טעם העמדה שנלוש למעלה מס' כי הדבר המעמיד הוא דבר מועט וע"ע ובריעב"א סו"פ כ"ה כ' להדיא ללא סגי בס' ולא כרמ"ח עיי' לקמן סי' תר"ט אות ב' דמו"ה נמי מקרי לי' טעם מעמיד בלשון בו"ע :

(ו) **הגה** לדיעה בדין הרמ"א שם הקיבה עם הטור לדעת הרמ"א אין שהמעמיד עם הקיבה או העמיד עם הטור שהקבלה הטור טעם מן גלול סגי בס' לתי' הש"ך כיון בב"מ ע"י מליחה חיזו ללא דרכון מכל לתי' הל"מ דה"ע דבטל בס' וללא לחשור משום מעמיד משום דה"ל זוז"ג דבללול ליכא נמי חלב קרוש ל"ב ה"ד במעמיד בקיבה חבל מעמיד בטור ללא שייך זוז"ג כי הטור יש בו כדי להעמיד ומה שבלע מהקיבה לגול ג"כ נבלה הוא ומה שבלע גם מקרוש הוא מיעוטי דמעוטי וליכא זוז"ג · מכל למש"ל בסי' פ"ח ס"ו בסי' שלי סי' תקי"ח דהטיקר כדברי ר"ף ור"ת גלול נמי' פירשה בעלמא הוא ואם העמיד בה מותר בדיעי' ל"ב בסמוך לחפי' עם הטור והעמיד בקיבה ל' ג"כ לסמוך בהפסיד דמותר כיון דפירשה הוא ללא שייך לומר לטעם נבלה דמסתמא ליכא ס' בהעמדה :

סימן תכ"ד :

א) **מ"ש** הש"ך ס"ק ל"ב צלול מתחלה ונקרש יש לו דין קרוש **לדעת ר"ת דחיתי ראיות הש"ך מרשב"א והבאתי ראיות דיש לו דין צלול ותי' על קו' התוס' ע"ז על ר"ת :**

(א) **בהגה"ה** סעי' י' אם היה הקיבה גלול מתחלה ונקרש יש לו דין גלול כ"י בשם רשב"א בתה"ק בהש"ך ס"ק ל"ב כ' שמין בדברי תוס"ב הקלר שכתב ועוד בתה"ק משמע מיפכא מדכי שם לדברי ר"ת ז"ל בגלול אסור והא דאמרינן דמעמידין בחלב גלול שבקיבה היינו בקרוש ואורחא דמלתא הכי דאין מעמידין בחלב גלול ע"כ וכ' הש"ך מי גלול ונקרוש אסור מ"כ לא ה"ל למשתם ע"כ ל' הש"ך הכין דרשב"א רוצה לתרץ דלמה לומר משתם מעמידין הא משכחת דאסור כגון בגלול ולא ה"ל למשתם ולי ים קרוש דאסור הדקל"ד דלא ה"ל למשתם :

אבל ז"ל דמשתם נמי הכי הוא שמיחין שיהי' נקרוש כמי בשמה ונותנין ליתן לעגל קודם שתיתו ומשתחין לשתו עד שיקרוש כמו ששיהו ושלים ר"ת בם' סיפר דכך המנהג ומשמע מדשיהו ושלים דלדוקא בנקרש כמי בשמה וכי"ב כ' המרדכי סו"פ כ"ה בשם רשבי' שכ' בשם ר"ת דהיכי דיוקי שמוך לשתיתו דין חלב עליו ולי גלול ונקרש לאחר שתיתו נמי מהני לר"ת מה פיסקא דין שמוך לשתיתו דאסור הא משכר שיקרוש אח"כ ונראה דם' סיפר לר"ת כ"כ שכך המנהג וכ' מנהג ישראל הוא ליתן ליוק ולהמתין עד שיקרוש בתיים כדי שיהי' עליו דין פירשה ויכול להעמיד בקיבה שנמלטה חבל נכריס אין נוהגים כך אלא שותתים מיד אחר שהנקה ולא המתינו עד שנעשה פירשה :

אלא מ"ש הרשב"א בתה"ב אחוך והא דאמרינן דמעמידין בחלב שבקיבה למו משום דקסבר לר"ת ה"ל לפלוגי דה"ד בקרוש אלא הכי קסיק על ר"ת אחיך קאמר בתחלי בתחלה כשהיה שיהקה מעולפה אסור שתתה ועל מתני' אחמר מעמידין ולר"ת מתני בגלול ומעמידין בגמ' סיפר המשנה בקרוש ואחיך אפשר לומר ולחלק שתמה בכך הגמ' מיירי בעין אחר מן המשנה וה"ל לפרש ותי' הרשב"א שתמה כפרושו הוא משום דשתם מעמידין הוא כלומי דמיירי בקרוש ול"ל עם זה מיושב קו' תוס' אחר"ת דף ל"ב בע"ז דפריך התם שמואל אדשמואל אחמר קיבת גוי אסור משום שהעמידו בעור קיבת נבלה הא קיבה גופי' אריא הא שמואל מפרש המשנה קיבת עכו"ם נבילה ואסור והקשה תוס' לר"ת לימא הכי הא אחמר שמואל קיבה גוי אריא הא שתם מיירי בהעמדה ומשתמת קרוש הוא ומשו"ה אריא ולהל"ל ח"ם הא שתם מיירי בגוי ללא קפיד אאסורי ומותן לעגל ליוק שמוך לשתיתו והוא גלול בשעת שתיתו ואח"כ נקרוש ול"ת אכ' דשתם העמדה בקרוש בחי בהמה דהיינו ישראל שממתין לשתו שעה עד שתקרוש בחי בהמה שיהי' כפירשה בעלמא אמנם לדיעה הנלע"ד כתבתי בסי' תקי"ח וכסי' שלפני זה להטיקר כריב"ף וסיעתי' דאין חילוק בין קרוש ובין גלול דשתיתו חשיב פירשה :

סימן תקע"ה .

א) **עור** הקיבה לפעמים מבשלין אותו ונעשה כעין לא חשיב **בשר עי' בפנים הבאתי פלוגתא בזה אם לאחר שרי אסור לפמ"ג אסור ונב"י מתיר ואני דחיתי להלכות נב"י (ב) ביאור לישוב הר"מ בפר"ג מה' טומאת מת שכ' נפרך בשר המת טהור כר"ל נגד ר' יוחנן (ג) יבש דאינו משמא וה"ה דאקרי יבש לענין איסור לנב"י דמדמי איסור לטומאה צריך הגיע היובש לאפרוכי בצפורן :**

בהגה"ה סעי' י' עור הקיבה לפעמים מולחין אותו ומיבשין אותו ונעשה כעין וממלחים אותו חלב מותר מאחר שמתיבש כעין והוא

כב"י בשם שכ"ל וכ"פ במנחת כהן בח"ח כיון דיבש כעין בטל מתורת אוכל וה"ה אפי' נתרכך ע"י ביטול ושרי' מעל"ע נמי מותר כיון כבר נתבטל מתורת אוכל אבל הפרמ"ג בשך כהן ס"ק ל"ג מחמיר בנתרכך אח"כ ע"י ביטול או שרי' מעל"ע וכן בסי' ס"ג ס"ק כ' קולק הפרמ"ג אמנם כהן וכפתחי תשו' כהן כ' בשם נב"י ק בסי' כ"ו כ' בכב"ח לדריך לחול עליו שם איסור מותר ביבש כעין אבל בשאר איסור לא פקע שם איסור מיני' ביבש כעין ובשם שו"ת תפארת לבי מתיר יבש כעין אפי' בשאר איסורין כיון דהיו רחוי למיכל אדם עי' בשע"ת ואני עיינתי בנב"י שם ורואי בשוף גם הנב"י הכי ס"ל בשאר איסורין ג"כ יבש כעין מותר ועכ"ד ל"ע להתיר שם הוא יבש כעין אפי' בזמן יבשתו בלא ריכוך ע"י ביטול ושרי' סי' תקמ"ג שהארכתי בזה ושים לחום שאר לשאר לחלוחות ולא יבש לגמרי :

ובאן כ' לאסור מטעם שכ' הנב"י שם שדעת הרמב"ם דבר האסור ונפסד לא פקע לאסורי' מיני' עד שנפסל מלאכילת כלב כר' יוחנן בכורות דף כ"ג ע"ב ובכ' וכ' שם ד"ה והנה כאן דשם הוא יבש כחרס חיו רחוי למיכל כלב ואפי' שם שרי' מעל"ע ותתרכך לא הדרי לאסורי וכ' הטעם משום דשם נתרכך ע"י שרי' לא יצוב להיות אוכל שם ומותר מע"ג דחזי שחר בשרי לאכילת כלב והוליא דבריו אלו מרמב"ם בפ"ב מה' טומאות אוכלין הלכה י"ח דז"ל הר"מ שם כל אוכל שנטמא ואחר שנטמא נפסל ונסרס שם נפסל מלאכול הכלב או שיבש כחרס ה"ז טהור ולא התנה שם יכול לשרות שהוא טמא ואין לומר שלא הותנה להזכיר זה שכבר הזכירו בהלכות הקודמות ז"ל שהרי בהלכות הקודמות הזכירו בכל מקום שרצו להזכירו מע"כ בטומאת אוכלין דתני' בתוי' שהוא אוכל לא מיני' שיהי' רחוי למדם ומזה יצא לשכולי לקט שכ' הרמ"ח כאן בקיבה שנעשה העור יבש כעין יצא מתורת בשר ולא מהני שרי' :

ואנו בשר ולא מדם כיון דפסול אוכל שיצא מתורת אוכל הוא תני' בתוי' כלב דכל זמן שהוא רחוי לכלב מקרי אוכל ומטמא טומאת אוכלין כר' יוחנן ס"כ למה בשרי' ותתרכך ורחוי לכלב למה לא יהי' חשיב אוכל ומ"ל לרמב"ם מידוש זה ועוד דמידוש כה"ג לא הוה להר"מ לפרש ולא למשתם דמן הסתמא ס"ל גם לאחר שתיתם הכל תלוי בתאילת כלב אלא לעל"ד ברחיות הכב"י היו מוכרחת דהא הכב"י כ' שם ד"ה ובנפסל דלא מלאו מקום בש"ם לדברי הר"מ הל' דיבש כחרס בטל מתורת אוכל ע"ש ואמנם מניינו בעושאי כליו של הר"מ כשאינם יודעים מקום שהוליא הר"מ חיזי' דין שכ' מתרלים כמה פעמים כן שבודאי רצה הר"מ דין זה בידושלמי או בתוספתא וספרא וספרי כן ה"ל משתבר לומר שרצה הר"מ דין זה בחיזי' מקום וכ"כ בכב"י בשאין שלין דרך הרמב"ם להביא דין מה שהוליאו הר"מ ואינו מפורש בשום מקום ל"כ ממילא קושי' מל' להקשות דבכל המקום כ' הר"מ דמשרי' שרי' ובטומאת אוכלין לא מצי מע"ג דרחוי לתאילת כלב אלא יותר נכון לומר דבמשתם ר"ל דם המדם דמשיב שם הרבה דברים טמאים שיבשו טהור ואי' במשתם דשרי' מצי שיחזור לטומאה גם הרמב"ם כ' כן בכל המקומות דמצי שרי' דבמשך מחר לשון המשנה בכל בטומאות אוכלין מקום שהוליא הרמב"ם יבש כחרס טהור נתני כך בשאר :

ויעוד לדעת הכב"י דמדמה חיסור לטומאה ל"ל למ"ש הר"מ בריי"ם מה' בריית ולא תני תנאי זה בהדרה מוזר לטומאה גם הר"מ לא כתבו :

טומאות מת יבש כחרס מטמא ומדייק הכ"מ בפ"ג שם הלכה י' בשר המת שנפרך ונעשה כקמח טהור . וכ' בכ"מ שם שהוא מרי"ף דם הבדה למה דתנן במשנה בשר המת מטמא לח ויבש מגלן אמר ר"ל לכל טומאותו לכל טומאות הפורשות ממנו פרש"י ל"ש לח ל"ש יבש כ' יוחנן אמר מו בעשר מדם דומיא דעשר מה עשר יבש לף כאן יבש מה בייהו אילימא בייהו דאפרוך יותר מדאי לר' יוחנן טהור דתנן בעשר דעין ופריך מיתבי בשר המת שהופרך טהור וקאי לר"ל דם"ל אפרוכי טמא ומשני התם דאקשה הכ"מ על הר"מ שכ' בשר המת שנפרך ונעשה כקמח טהור סיינו כדמשני אליבא דר"ל והוא תימה אחיך פוסק כר"ל במקום כ' יוחנן . ועוד שכ"פ כ' כ' כמת יבש כחרס מטמא מטמא דוקא כחרס שהיו יוכל לפרך אבל אם יבש יותר מחרס הרי עשו לפרוך וטהור מעש"י שלא נפרך ותי' ול"ל מ"ש כאן שנפרך ועושה קמח לא שנפרך ממש קאמר אלא סיינו לומר שהוא יבש כל כך עד שאלו יפרוך ונעשה כקמח טהור וזהו פי' דאפרוך אפרוכי דתי' בגמ' שהוא טהור לר' יוחנן וכ"ש אם ד"ה ובנפסל הביא לדברי כ"מ ולפי דברי כ"מ יבש כחרס הוא בכלל אפרוכי אפרוך דסיינו שאלו נפרך יעשה כקמח . ול"ל אם שאריכין הוא לסבול כפי' הכ"מ דמ"ם הר"מ שנפרך לחו נפרך ממש וכמ"ש הכ"מ אבל קשה דלמה נקיט הרמב"ם לשון זה שנפרך ונעשה קמח דפשטות לשון זה משמע שהוא שווי דם"ם אליבא דר"ל .

ע"כ נלע"ד דהר"מ סי' מפרש הסוגי' הכ"ל בבדה פלוגתא דר' יוחנן ור"ל אילימא בייהו דאפרוכי אפרוכי מפרש ר"ל לחומרא ור' יוחנן לקולא אבל הרמב"ם סי' מפרש אפכא ר"ל לקולא ור' יוחנן לחומרא וים לדמות מ"ם הר"מ בם' טומאות ריפ"ג יבש כחרס טמא וכן בפ"ב מה' טומאות אוכלין יבש כחרס טהור ים לדמותו. למ"ם הר"מ בפ"ג מה' ק"ם דאסור לקרות כנגד לוחם אפי' יבש כחרס ומבואר שם כשנולם ונפרך הוא שיעור יבש כחרס ויבש יותר מחרס סיינו בזורקם נפרך ממילא . וים לומר הא יבש כחרס נמי שיך בי' אפרוכי אפרך דהיינו אם בי' מפרך ביד או בליפורן נעשה כקמח מ"מ אינו נפרכת בזריקה לחוד מעתה פי' הר"מ

הר"מ לר' יומן לחומרת כתפרוכי מפרק ע"י יד ולפורן דומי' דעיקם שמטת תע"ג. דליכא בעיס שום לחלוחות כך בשר המת טמא תע"י שאין בו שום לחלוחת והסימן בחוכל הוא דאז נפרך ביד או בפורן ורחוי לעשותו קמח תפי"ה טמא ומשני דבריית המטהר לגיכא דר' יוחנן מיירי שבשר לקמח ולפי"ז לגב"י דמדמי לר"מ ליסור לגיכא לטומאה וכטומאה מקרי יבש כר"מ כל שאין בו לחלוחות אלו נפרך ביד דהיינו ביד ועשה קמח אז הוא דמקרי יבש כחרס · מ"כ מ"ש שבולי לקט אם נעשה יבש כעץ וכ' הכנ"י דילמא לו מרמב"ם ממה שמטהר יבש כחרס ולמ"ש ז"א דיבש כחרס הוא לעיין יבש כעץ ואפי' אם כר"מ לר' יוחנן מיירי בשבר שאין בו לחלוחות אלו נפרך ביד יכי' דעשה קמח

מעתה יש לעיין הכא לגב"י שכ' לר"מ מדלמ כ' בפ"ב מטומאת אוכלין ביבש כחרס דע"י שרי' ואתרבך חוזר למלתא קמייתא מכלל דלמ מהני שרי' כיון ע"י שרי' לא חזר לגיכילת אדם היכי דמי יבש כחרס כהגיע יבשותו לגפרוכי בקמח כדמוכח בטומאת מת הכ"ל בלכה י' אבל בקיבה שמתיבש כעץ מי יימר שהגיע יבשותו לגפרוכי ג"כ ע"י שרי' אז כיבול י"ל גפי"ת דהוה דין יבש בשעת יבשתו אבל בכיבול ושרי' י"ל דחזר גפי' לגיכילת אדם אלא דקשה גפי' בשעת יבשתו אמאי מותר כיון שלא הגיע לגיעור יבשות שהוא למ"ש הר"מ הנ"ל בפ"ב מטומאת אוכלין דהיינו יבש כחרס ולמ"ל דהיינו בהגיע לפרוכי ול"ע אם עור הקיבה נעשה יבש כל כך ומ"ש בפתחי תשו' רחי' להתיר ביבש מכרכום בש"ך לקמן סי' ק"ל ס"ק כ"ח עי' בסי' תקמ"ג כ' שם בכרכום יש עור גדליס בלא זה :

ועוד ל"ע גפי' דיוקא סני בנפסל מגיכילת אדם בפסוקים כל הפוסקים דמ"ם הכ"י בגיאור ג"כ תני' בגיכילת כלב לרמב"ם רחי' ג' מר"מ בפי"ד ממא"ם היא ממ"ם הר"מ שם הבהמים והסרים פעור משום שלא כדרך הנאתן ולא קאמר משום דחיוו רחוי לגר חיוו רחי' עי' לעיל סי' תק"ע מ"מ קשה גיאיך ביבש אם לאחר ביבול מתרבך ועשה יפה לגיכילה ס"ז דומה לבשר חי שחיוו רחוי לגיכילה לתום' פסחים כ"ד מקרי החוכלו שלא כדרך גיכילה וכשמבשלו הוה גיכילה כן הבשר שגיבש משום זה לא נתקלקל לומר שחיוו רחוי לגר אלא עכשיו כמות שהוא יבש חי חיוו רחוי לגיכילה ול"ע . ועי' בחס"ו סי' פ"ח שכ' שאין להמליץ ליתר להעמיד בעור הקיבה שיובש מ"מ בש"ע כאן בשם שכ"ל דמאן לימא לן שהגיע לשיעור זה ועוד הכא שמוזרת ומתרכבת ע"י המשקין דיוו בשבר עכ"ל ועי' מש"ק סי' תקע"ז סוף אות ג' שאם נתרבך ע"י שרי' הוה פגום ולכסוף השביח דקיי"ל לחסור :

סימן תקע"ו

א) דין דש"ע אם העמיד בעור קיבת בשרה דפחות מם' מותר לדידי צע"ג מאחר שנראה פוסקים שפי ס"ל דגם במעמיד בעור קיבת בשרה אסור משום מעמיד מתום' חולין ותום' ע"ז ורמב"ן בשם ראב"ד וסמ"ג ומרדכי סי' תרצ"ח בפ"ב דע"ז והג"א שם ושור א"ח סי' תמ"ב וא"ר שם וראב"ן ומרדכי בשם ר' טובי' דמעמיד הוה בטעם ממש ואסור מה"ת בטעם העיקר ושכן דעת העיטור ורמב"ן החס"ו קשיא לי' אמאי במעמיד בעור בשירה לא אסור משום מעמיד מחמת שהעור קבל טעם הרבה חלב ודחיתי תרוצו של חס"ו ומכח קו זו ראי' דאפי' בעור בשירה שהעמיד בה ג"כ אסור משום מעמיד (ב) למה דקיי"ל בבב"ח דרבנן מותר בבישול והנאה מוכח דבעור בשרה שהעמיד בה אסור ולא בטל כמו בעור נבלה (ד) קו' אמאי לא אתמר בפי' במשנה דין מעמיר והעלתי דא"ש לפי גירסות במשנה ויוצא נמי י"ל דגם במעמיד בעור בשר שאסור משום מעמיד וצע"ג על הש"ע :

בש"ע סעי' י"ח אם העמיד בעור קיבת בשרה יש בה טעם בשר אסור

לחסורה ע"כ והוא מגמה דף קנ"ג ודברי ס"ע הם דברי רמב"ם בפ"ע ה' כ"ו וכתבו רמב"ן בע"ז דף ל"ה וכר"ן שם בשם ר"י מינה נמי ס"ל הכי העמדה בעור בשרה חיוו חסור חלה בעו"ע דלה נעשה בב"ח חלה בע"ע לחמם לדידי ל"ע דנראה רוב פוסקים לה ס"ל הכי והוא דהה הר"י מינ"ם כ' בזה מה שקשה תמוהל בפ"ז דף ל"ה דחסרו בגיאות ככרים משום שמא העמיד בעור קיבה של בהילה ולא אמר אפי' בעור בשרה וחסור משום בב"ח ותי' משום בב"ח לה חסור חלה בע"ע דדרך ביבול חסרה תורה אכל בהילה לחסור משום מעמיד אפי' בחלב לה בטל מעתה הגה קו' וה שקשה תום' חולין דף קנ"ז ועי"ז דף ל"ה ע"ח ורמב"ן בחדו' הל"ל בשם רחב"ד וכ"כ ר"ת בם' סיבר סי' שפ"ו ורחי' גם בחס"ו סי' ע"ע ד"ה וי"ת שפי' כן לדברי ר"ת בם' סיבר וכולם תירלו בב"ח הוה ס' דרבנן כיון שחיוו דרך ביבול אכל בהילה דאו' ולה הירלו דעקיר משום בהילה

משום דחסור אפי' יש ס' ס"מ דלה מלקו דין בהילה ובין בב"ח :

ואין נומר דס"ל דחין חילוק ואפי' בהעמיד בעור בהילה בטל בם' כיס"ם סי' ק"ו דז"ח דכל הפוסקים ס"ל מעמיד לה בטל . ומ"ם הס"ך ס"ק דטור ס"ל כר"ת דמעמיד בטל בם' כתבתי בסי' תקע"ד דליתא חלה גם ר"ת הא כ' הסמדכי סו"פ כ"ה דלה אמר ר"ת הלכה למעשה ובחו"ה בכל מ"ז דין ח' ס"ל דין מעמיד מדרבנן ל"ב ובכלל כ"ה כ' דין ז' כ' דאין העמדת גביבה לר"ת חוסר מדאו' חלה בם' מעמע אכל מדרבנן גם ר"ת מודה וכחבו' חס"ו ולע"ז דל"ה ד"ה ולהדר כ' דפלוגתא יהבה הוא אי מעמיד לה בטל וכמ"ם מג"ח סי' תמ"ב קשה הא המג"ח כ' רק דעת ים"ם דלה ס"ל מעמיד וכ' עליו המג"ח דבטל בנגד כל הפוסקים הרבה פוסקים ס"ל מעמיד דאו' כל"ט אם ט"כ דאו' כמ"ם בחס"ו סי' ע"ט וכ"כ דעת סמ"ג סוף לאוין קל"ד שהקשה בש"ם פ"ז מפרש טעם איסור גביות הגוים מפני שמעמידין אותם בעור קיבת לבלה משמע שאם היו מעמידין בעור קיבה בשרה שאין לחוש והלה שיעור בפ' כ"ם שאסור ומה קושיא מאוש בב"ח לה לחסור אלא בל"ט אבל מאוש בבילה בל מעמיד לה בטל וכן מוכח ממרדכי בפ' בע"ז סי' תתל"ח שכ' חמה דפריך הש"ם לטעמיה דבב חסדא ור"ן דאסור גביות לכרים תשכר שאין לחוש שמא יעמיד בעור קיבה בשרה וכ"ח

דמעמיד בעור הקיבה מיירי לפי' בעור נבלה בג"ע וסיפא זו מיירי למחר חזרה דקיבת נבלה מותר מגל עור קיבת נבלה אסור ולגי' ח"ב הקשה לשמואל דס"ל דלחסרו גבינת עכו"ם שמעמידין בעור קיבת נבלה ובגבינה יש יותר מפ' ולפי"ה אוסר שמואל ומן המשנה מוכח דלא אסור משום מעמיד כלא כנו"ן :

אמנם קו' זו קשה נמי לתוס' דף ל"ו ד"ה הא ל"ל שכ' שם דס"ד בעלמא וכבר הקשה בתשו' ר"ם בן מבריסא הנ"ל קו' זו על ר"ת שכ' בשמו דס"ל מעמיד אין אוסר אלא בג"ע משמואל דאסרו גבינות של עכו"ם משום מעמיד וכ' למעשה לא אמר כן ר"ת וכ"כ כ' בריש"ע חי"ד סי' ג' במעמיד בעור נבלה דמודה ר"ת דלא בטל על כן נראה לומר אין ה"ג הסוגי' דפי' ג"ה דף ל"ע ע"ב הוא בחמת ס"ל דס"ד התם דמעמיד בטל כיון דלישו ג"ע גמור כמ"ש תוס' שם בפי' הסוגי' אבל למה דמשני שאני שאור דחמוצו קשה מ"ש החימוץ הקשה מסיב עכ"פ הנ"ע מ"ש גם מעמיד בעור קיבה חשוב כחמוצו קשה דעור הקיבה נעשה מריף וכ' בתו"ה בלא כ"ה דין כ"ד וה"ג דממוך דמעמיד בגבינה כמעמיד שאור לעיסה ועיל"ק ס"ק ע"ג עוד תרוצים וכך משמע בראבי"ה שכ' סי' תס"ד קיבה נכרי ושל נבילה הרי זו אסורה המעמיד בעור הקיבה משני כח חזק שלו כמו שאור תרומה שנפל לעיסת חולין שאוסר חזוקו של שאור עכ"ל משמע דהגיה המשנה בלשונו ופי' בל"ע במשנה הוא למעלה מפ' מכח מעמיד אלא שגם הרקח מלשונו משמע שלא כ' גירסתו במשנה עור כשרה וה"ק מה שהקשיתי למה שייך עוד נבלה תיפ"ל דמה דאתמר בג"ע במשנה ל"ק החוזק דמעמיד הוא אוסר ונ"ב ל"ק אלא תן במשנה כלל דעור של כשרה דשרי בנו"ע ממש אלא שתמת תן בעור הקיבה משמע לפי' בכשרה אסור מחד טעם כמו בנבלה דאסור משום מעמיד וכל"ע במשנה ר"ל חזק טעמידה לא בטל וחגיב בטעם ממש ונוסף לזה תשו' ר' שמשון ב"מ שכתבו המרדכי סו"פ כ"ה ותשו' מיי' המ"ס פי' ז' וכ' בש"ך סק"ל דלפי' מעמיד בעור קיבת כשרה לא בטל וכמבואר בדבריו עכ"ל :

סימן תקע"ז

א) ישוב אה"ה שב' דר"מ ה"ט דלא פסק גבינות גוי אסור משום צחצוחי חלב או שמחליקין פני' בחזיר משום דבטל והקשה שם והאיך העלימו הני אמוראי מקו' זו (ב) עוד תי אחר וסמך לר"מ פונם ולבסוף השביח אסור (ג) הר"י מיגאש ורמב"ם אינם חולקים על ראב"ד דס"ל לראב"ד כל מה שאסרו חכמים בתערובת של גוים אין לו ביטול ולא כנב"י שכ' שחולקין וסומך עליהם להקל והפוסקים רמב"ן ור"ן ורשב"א ורא"ש ס"ל ס' ראב"ד וראב"ד הביא ראיות לדבריו אמנם הראב"ד לא אמר אלא היכי דשביחא טעמא אז גזרו בשל גוים אפי' בליבא נו"ט (ד) הש"ע נמי כראב"ד ס"ל ולא כנב"י שכ' מדמתיר ש"ע בחמאה של גוי לבשל שיצא החלב במקום שלא נהגו י"ל אדרבא איפכא מדאוסר במקום שנהגו לאסור דס"ל כראב"ד (ה) ישוב קו' שביולי דוד לשו"ת מהר"מ שיק אב"י סוס"י קל"ד בשם תשו' דשב"א דנקיט בנידון שלו ב' טעמים מעיקרא כ' משום דדמי לד' מיני מדינה וזה אפי' בישראל לא בטיל ולבסוף כ' כטעם דראב"ד בשל גוי אסור אפי' בליבא נו"ט וכתבתי ד' מדינה וכי"ב בישראל אסור היינו שהאיסור חלק מחלקים של הדבר ההוא אבל דינו דראב"ד דמה דגזרו חכמים בגוים הוא בדבר דשביח טעם לפעמים אין ס' ורמ"א בסי' קי"ד דמקיל בשכר מתערובת שמרים לא משום דחולק אראב"ד אלא כיון דאינו בבירור שעירוב ושמרים לעולם יש ס' הלכך מתיר רמ"א בלא עבידא לטעמא וראי' לדברי רמ"א מאו"ה יוצאים ומשם אין ראי' דחולק אראב"ד וממק"א באו"ה מוכח דס"ל כראב"ד וכ"כ מש"ד בשם סמ"ק ומסמ"ג כראב"ד ופלתי כ' שכן ס"ל ר"ת והטור:

בש"ע סעי' י"ח כל המעמיד בעור קיבה נבלה וכהמה עממה אוסר כלל שהוא והש"ך ס"ק ל"ו כ' דמהרש"ל פסק בפ' כ"ה סי' ק"ו דלפי' המעמיד בעור קיבה נבילה בטל בס' ומין דבריו מוכרחים ובמג"א סי' תמ"ב שבטל דברי מהרש"ל בנגד כל הפוסקים והכה המרש"ל כ' לשיטתי' דמעמיד בטל בס' מ"כ מה בעמת דשמואל בע"ז דף ל"ה לאסור גבינות נכריס משום להעמידו בעור קיבת נבלה ס"ט דלא בטל הוא כמ"ש הרמב"ם בפ' ט' מהמא"ס הלכה י"ו שכ' דמין תמו לריכין לתירון גבינות נכריס דאסור משום מעמיד אסור בכל שהוא אלא שמין קו' לריך לתירון משום דרמב"ם ס"ל תי' אחר והוכח בה"ה בפ"ג שם הלכה י"ג לפי שמין הולכין באיסורין אלו של עכו"ם אחר נתינת טעם אלא יפרוש והוכח בחדו' רמב"ן ור"ן בע"ז דף ל"ה ובחדו' רשב"ה חולין הכה מצוחר מש"ם דרמב"ם לא ס"ל מעמיד לא בטל :

ודלא"ד בפ"ג כ' דרמב"ם לא ס"ל כסברת הרמב"ם דבשל גוי אחמירו דלא בטל לא פסק הרמב"ם כהאי טעמא דמזכר בגמ' שם בגבינות נכרי אסור משום דחלב אחמירו בשל גוי אפי' בליבא נבלה משום דקסבר כמ"ד לחסרו מחלב אחמירו אפי'

משום מעמיד ותי' בב"ח תלית בט"ז ח"כ לא ה' יכול לתרץ בדברי רמ"ד בשל גוי לסור בכל שהוא דמה זה תי' על הקו' שהקשה למה לא נקיט בפ' בשחיטה ודמי דהיינו שישראל רואה הזה הוא כתערובת ישראל ופי"ה לסור וכישראל ע"כ משום מעמיד לסור חבל בגוי י"ל דמודה דלסור במשהו פי' בלא מעמיד :

ועוד כ"ל כיצוב קו' י"ם על הרמב"ם שלא פסק כטעם דשמא החליק הגביעה בשמן חזיר ומה שתי' ה"ה משום דבטל וכי ה' להך מ"ד בהעלם דבר דבטל י"ל דודאי לאו תוחכין הגביעה לתוך חילפם חזיר רותח אלא כך דרכו שמעבירין חזיר רותח מכלי לחשמן וכשהוא חם משפשף השומן על הגביעה ומחליקו ח"כ י"ל דלמורת ס"ל משפי שהחליקו פני' בשומן חזיר ס"ל עירוי הוי משבל אלא בולע כדי קליפה וכבדי קליפה ליכא ס', וכן היכא מ"ד בירושלמי פ"ג דשבת דעירוי רק בולע והוי משבל אפילו הכי"מ דס"ל בפ' כ"ב דשבת עירוי משבל כדי קליפה וס"ל כמרמ"ל בתשו' סי' ס"ב שם עירוי משבל כ"ק הוא בולע בכולי' ועמדתי שיטת מהרש"ל על נכון לעיל סי' ס"ח וכיון דבלע בכולי' הרי הוא בטל בפ' גם מ"ם דרמב"ם חולק לסברת רמב"ד אין הכרח די"ל כמ"ש הרמב"ד בפ"ע שאין לריך לתי' דהיינו משום בשל עכו"ם אין לו ביטול לבל לעולם גם מעמיד הוא לי' וכמ"ש בחס"ו סי' ע"ט ועי' בלח"מ שם כך י"ל דס"ל לרמב"ם ת' הרמב"ד אלא גם הר"מ נקיט דיש עוד תי' אחר אלא בטל משום מעמיד וא"נ אפי' בישראל נמי לא בטל לבל בשל גוי ס"ל לר"מ בלא טעם מעמיד נמי לא בטל ובסברת הרמב"ד :

ועוד י"ל דהרמב"ם היינו חולק אם רמב"ד דהא הפמב"ד הביא ראיות לדבריו בפ' דע"ז וכן הוא בחדושי רמב"ן אם בף ל"ה וגם בגביעה אע"ג שב' הר"מ משום מעמיד ולא בטעמי' דלמב"ד אין רואי' דר"מ חולק והוא בחדושי רמב"ן בע"ז אם והר"ן אם בע"ז כתבו כך לדברי הרמב"ד וז"ל דבר של גויים לא הלכו בו חכמים אחר גו"ע כיון דבשיטת בהוא טעמא מוסרין אותו לעולם כדי שלא יפרוש עכ"ל משמע מדבריו דוקא בדבר שהוא שביח אבל בו פחות מב' דוקא מוסרין אותן לעולם דהיינו אפי' בליבה גו"ע וא"כ לריך לומר לרמב"ד גם בגביעה שביח שמא עירוב כל כך שיש בחלב פחות מב' כי"ב ס"ל הכי בשו"ת ר' שמשון בר מכרהם במרדכי סו"פ כ"ה ובשו"ת בהגמ"י מהלכות מסורות דיש ספק אם יש ב' בחלב כנגד עור הקיבה . וא"ם דברי רמב"ד דלכך בגביעה מסור לעולם כיון דשביח בי' בטעמא . אבל הרמב"ם לשיטתי' שב' בפ"ג מה' מ"א כי"ג הלא עור הקיבה דבר קטן הוא עד מאוד בחלב בעמד בו א"כ לא שביח בי' בטעמא לעולם בה"ג לא אסרו חכמים כיון לעולם

ליכא ל"ע ולכך לריך הרמב"ם לתרץ דלא בטל משום מעמיד :

(ד) **עוד** כ' הב"י ולא עוד אלא לפי הגרסא הכריע המחבר בפ"ע להקל שברי מפלוגתא זו שכיון הרמב"ם והרמב"ה לא אזלי אזלי פלוגתא אחרת ביניהם אם מועיל ביטול אחר למנחה של גוי לרמב"ם לאוסרים לותה מועיל ביטול אחר אין החלב בעין ובטל במעוטו ולרמב"ה אינו בטל במעוטו וכמפורש בתה"ה בית שלישי תחלת שער שני וכיון דפסק הש"ע בסי' קט"ו סעי' ג' להתיר אם בישלה הרי הכריע כרמב"ם ולולי לכך כ' שם בש"ע ובמקום שאין מנהג אם בישלה וגו' והפר"ח בחמת תמה שברי בר"מ מבואר לפי' במקום שנוהגין לאכול בחמחה מותר אם בישלה ולמ"ש ניחה דהשם קלת לדעת הרשב"ה ולכך לא היתר רק במקום שאין מנהג לא להיתר ולא לאיסור :

ולי"נ דהש"ע לא ס"ל כן דז"ה לדעת הב"מ שם בפ"ג ובב"י סי' קט"ו דהא הרמב"ד מנסיב שם על הרמב"ם דמתיר החמחה בבישול דהוה דבר מבואר . ותי' הב"מ דלפי' משום דבר מבואר לא אסור משום דחמחה לא אסור מדינא אלא יש מנאוים אסרן . ע"כ הרי לפי' הרמב"ד דאוסר בגביעה דלא בטל מדינא מודה בחמחה בבישלה דמותר מדינא אלא משום מבואר הדבר והט"ו משום דחמחה לא אסור מגמ' אלא יש גאוים לאסרו והר"מ כ' הב"מ ס"ל כיון דחמחה לא אסור מדינא דגמרא לפי' משום דבר מבואר מותר ולפי"ז מל"ל לבב"י דהש"ע מכריע כרמב"ד מדמתיר בישול חמחה ז"ל רלי' דשלי חמחה אלא לאסר מדינא דגמ' והיו אלא חומרות הגאונים ועוד לפי' בחמחה י"ל דס"ל כרמב"ד ואסור משום דבר מבואר הלכך לאסור במקום שנהגו לבל בגביעה לאסור מדינא דגמ' ס"ל כרמב"ד דבל גוי לא בטל בכל מקום . או י"ל דהש"ע לדעתי' ס"ל כרשב"ם וה"ה בבישול חמחה תלי' בפלוגתתן וש"ע כיון דס"ל כרמב"ד הלכך לאסור בישול חמחה במקום שנהגו חע"ג שהיו אלא חומרת הגאונים והב"מ תי' כן לרמב"ם דאת"ל ס"ל כרמב"ד דמ"מ קשה בישי' לאסור משום דבר מבואר לזה תי' הב"מ כיון דלא אסור מדינא דגמ' לא אסור הר"מ לפי' משום דבר מבואר והכיא הש"ע בהיתר במקום שלא נהגו לבל שמקום שנהגו היו מתיר משום דס"ל כרמב"ד והכה מש"ל דהיינו מוכרח דרמב"ם חולק ברמב"ד אין להקשות מרשב"ם הב"ל דס"ל דרמב"ם חולק ברמב"ד מדמתיר בישול לחמחה וזה תלי' בפלוגתתן דאומר לחי חע"ג דרשב"ם ב"ב לבל אין מוכרח לעשות פלוגתא דר"מ חולק ברמב"ד וחמחה דמתיר הר"מ לבשל ה"ט משום דלא לאסר מן הגמ' אלא מקלת גאוים אסרו עיל"ק סי' תר"ב ברי' מוכרחת :

(ה) **וכתבתי** כזה להרב הגאון וכו' ר' דוד ליב זילבערשטיין בעל שביבי דוד והוא בספרו סי' קי"ד שתמה על תשו' רשב"ם שהובא בב"י סוס"י קל"ד שב' אם אין עקרן בכך בגון ד' מיני מדיפה

לא בטל ולפסוק ב' בשיטת הרמב"ד דמשו"ה לא בטל משום דבל תעדובות של גוי אין לו ביטול אלא יפרוש והקשה הא ד' מיני מדיפה אפי' בישראל לא בטל וב' עוד הרמ"א בסי' קי"ד סעי' ו' במערבין שמרי יין במקשה אם לטעמי' עבידי לא בטל הרמ"א חולק ארשב"ם ורמב"ד מדבטי דוקא לטעמי' עבידה משמע הא בלא"ה בשל גוי יש לו ביטול קו' דמר ה"ג רפי' גם בשו"ת מהר"ם אייק ח"א סי' ט' ברשב"ם בתשו' בב"י סוס"י קל"ד בל"ל מעיקרא ב' משום עיקרו בבך אין לו ביטול ומה"ב דבל בל גוי אין לו ביטול ולבאו' ברמב"ד נופי' קשה דג"ב ס"ל הוא ברמ"ם פ"ז ממשנה דהלו מסורין ומוסרין בבל שהוא בעיקרו בבך בגון ד' מיני מדיפה בטל והיינו אפי' בישראל והאיך שייך דברי רמב"ד דבשל גוי לא בטל דודאי מיירי בנתם שדרבן לערב ומתקנים התערובת שנתערב בו ח"ב הוה עיקרו בבך ח"ב אפי' בישראל לא בטל ועי' מהב"ם סי' תנ"ה ס"ק מ"ה

במערבין חלב חטה שהקשה בי"ב :

ונ"ל דהוה החילוק בין עיקרו בבך ובין מה שדרך לערב בו ולתקן עיקרו בבך היינו מה שהוא חלק ח' מחלקי התערובות בגון ד' מיני מדיפה דמפרש בגמ' ברי"ף הלו עוברין שהוא תלתה שעורים ותלתה קמחא ותלתה מיא ח"ב הרי בל ח' חלק של התערובת זה יקרא עיקרו בבך אבל אחין זה חלק ממנו אלא שמערבין בו להעבידו או להגליגו או לתקנו דזה לא דמי לד' מיני מדיפה ולא בטל מטעם אחר משום מעמיד או עבידה לטעמי' . ובהתערובת שנשאה ט"ו גוי אחין לו ביטול לדעת הרמב"ד ג"ב היינו חלק ממנו אלא שמערבין יחד ב' דברים ולפעמים יש יותר מהם ולפעמים פחות מהם כמש"ל מלשון הרמב"ד ו"ל ה"ד בדרבן בך לערב ומ"ב הרשב"א בתשו' בב"י סי' קל"ד בירושלמי אלו מב' טעמים אסור חדא משום דהתם דומה לד' מיני מדיפה ועוד אפי' היינו עיקרו בבך ול"ד לד' מיני מדיפה ה"ז אסור בגוי מטעמי' דרמב"ד :

וא"ש קו' מהר"מ סי"ק שם שהקשה מביצה ל"ט דפריך ולבטל מיס ומלח בשלמא מלח י"ל הוה מה דמשני לטעמי' עבידה ועוד דרש"י פי' שם דלא משני מיס וקשה הא מיס לא תבטל כיון דעיקרו בבך ולבב"י ח"ם דמיס בעיסה היינו חלק ממנו להיות נקרא עיקרו בבך משום דמיס לא בא אלא לחבר ולגבל הקמח ורמ"ח הב"ל בסי' ק"ד נמי י"ל דס"ל בחמחה"ד אלא שם בסי' ק"ד היינו בבירור שעירוב בו שמרים ועוד בנגד השמרים אין בשום פעם אלא יהי' ס' בנגד השמרים והרמב"ד לא חוסר אלא היכי דשביחא טעמא הלבך לא חסור הרמ"א אלא משום דעבידה לטעמא ובסי' קט"ו משמע דמודה רמ"א לב"י דבמקום שנהגו בחיסור בחמחה של גוי אסור בבישול החמחה מפני שנאחר בה מעט חלב טעמא ואין לו ביטול דברמב"ד ס"ל ובמש"ל אות ד' :

ודנה קשה לי לדרשם שם ברמ"א בסי' ק"ד חום' ומרדבי וחו"ה החרוך ובחום' ומרדבי לא נמלא בלל דבר זה ואלא בחו"ה אמי ליתא בש"ם הרמ"א דמשמע מלשון רמ"א אלא עבידה לטעמא בשל גוי אמי בטל הא החו"ה בלל ב"ב ב"ב וכן בדוב שבושבין בו העבו"ם במקום שרגילין לערב בו חומץ יין לאסור ליקח מהם. ונם לא בטל בם' מאחר לטעמי' עבידה ע"ב ולפי"ז פשיטא דלא נוכח מזה דפליג ברמב"ד דהא י"ל דמודה חו"ה בתערובת של גוי לא שרי בליבה ו"ט אפי' דברים דלאו לטעמי' עבידה אלא כאן שב' חו"ה מהזהרה אלא ליקח בדוב שמערבין בו חומץ יין לא קשה דלא נקיט טעמי' דרמב"ד בשל גוי אין לו ביטול מאחר דמה דבתערובת של גוי דלא בטל הוא רק משום הרהקה אלא יפרוש ח"ב החו"ה דמיירי בעבידה לטעמא עדיפא לי' למנקט בך טעמא דאסור מדינא . ועי' בלל מ"ו בחו"ה שב' גם טעם דגזירות נפפי שמחליקין בשומן חזיר ע"ב ופפטות קשה חמחי ל"ב ע"ב ברמב"ד ח"ב מהב"ת דרמ"ח הביא החו"ה שיחלוק . וכי"ב ב' בפ"ד סי' ע"ט בחו"ה הל"ל בשם שמק הרי דגם שמ"ק ס"ל ברמב"ד ובשמ"ב ל"ת קל"ב ב' דבבל ספרים אלנו בפ' אין עומדין אומר שאסור מטעם חלב טמא בר' ירמי' ומפי קשה חמחי לא בטל הרי מבואר דשמע דס"ל בדברי רמב"ד ועוד ברמ"ח שם בסי' ק"ד ברשם ב"ב תשו' רשב"ח בב"י סוס"י קל"ד והרשב"ח ב' דברי רמב"ד הביאו הרמ"ח בחותי' ס"ל ומ"ם ב"ב דעת המרדבי רק הדיעות מביא ומרשים גם תשו' רשב"ח ומקומו בדי לעיין בי' ואינו מכריע ורמי' בחיזי' ספר ביו"ד סי' קל"ד שהביא הרמ"ח שם ב' דעות התה"ד והתגודה והם חולקין דתם חיתה לדין של מ' ליתא לדין הב' אלא דרמ"ח לפעמים מסדר הדיעות לפ שסותרין זח"ז לא הביאם הלבה להב' דיעות אלא דעדיפא י"ל בשם"ל דרמ"ה ב"ב חינו חולק על הרמב"ד ופלתי ס"ק י"ז ב' דר"ת והטור ס"ל כרמב"ד :

ועוד כתבתי לו דהנה הלבוש ב' דממרים שני לטעמא עבידה והמרדבי ל"ב מיקל המרדבי בשתם יינם וח"ב הרמ"א שמיה המרדבי לא מוכח דחולק ברמב"ד על זה הביא הרמ"א לחו"ה דאפי' בשתם יינם מחמיר בעבידה לטעמא אלא כמרדבי וחח"ב דאפי' בשתם יינם לדידי' אפי' בלא עבידה לטעמא רק בתערובתן של נויס ואפי' בשתם יינם אפי"ה לא בטל וח"ב אין מקום לומר דרמ"א חולק ברמב"ד :

והנה בסי' תקל"ח בבידון הלינחרי"ע הבחתי שם תשו' רמ"ח סי' כ"ד שב' שאין לחוש שומחין החביתן של שמן זית בשמן חזיר שלא יטפטף וכשנומחין בשומן חזיר נקרם הוה מ"ם דשומן חזיר פוגם ודחיתיו רחיתי שבבר קדמוני בספרמ"ב בש"ד סי' ק"ג סקי"ב ומה שהביא רחי' מדף ל"ח ודחיתי רחי' נם הש"ך דומהו בחופן לחמר שם סקי"ד ובסי' תשב"ה

חות ג' הוספתי לדחות רמ"ח וסח חות ו' סכתתי למכ"י סי' ע"ס סקל"ד כ' תע"ג דרחיות רמ"ח ליתח מ"מ הדין כרמ"ח מהרכה טעמים שכ' הרמ"ח וכן דעת הס"ך סי' ק"ד סק"ט ודחיתי שס דברי מכ"י בפשוט ועוד ע"כ לחזוקי חיסור לח מחזקינן הייטו היכי דלח נריך שומן לחבל היכי דלריך מיישינן שמח לקח שומן חיסור כמ"ש כב"י סי' ק"ג כמקום שנוהגים למשוח המחבת בשומן חיישינן שמח מחלב ימשח ועוד הח סכתתי לעיל בסי' תל"ח היכי דמרוים הגוי בשל חיסור הוה ודחי שלקח חיסור ולח ממרינן לחזוקי חיסור לח מחזקינן :

ולעיל סי' תל"ז כתבתי מפוסקים דשומן הוה לטעמי' עבידי ולח כט"ז סי' ל"ח סקי"ח שלח כ"כ ומחו"ה דלח מקרי לטעמי' עבידי שלח כדבר מריף . ובכנפ"י כ' בסי' ל"ח חפי' לחו"ה דלח מקרי לטעמי' עבידי שלח בחריף מ"מ כל זמן שמרגיש הטעם ממש ודחי חסור . מ"כ ל"ש חס כזה נסמך על בקיחתיו חס מרגיש הטעם ממש חו לח . ולקמן סי' תסכ"ה כתבתי דב"י בסי' קכ"ב כ' מכחה מקומות דהר"מ ס"ל סחם כלי חכ"י וחפי' הוספתי חר"מ דהכי ס"ל ורק מקום מקום ל' שחסור הר"מ ממחה על גו קלה חי ס"ל סחם כלי חכ"י וכל חחרונים ממכו דר"מ לח ס"ל סחם כלי חכ"י עי' בש"ך סי' ק"ג ושחר חחרונים וקלה לומר כן מחחר מהרכה מקומות מוכח מר"מ דס"ל סחם כלי חכ"י וכתבתי דס"ל לר"מ הח דחריף מחלי לשבח משום דמטעים לפגם וח"כ ממחה דשמי מטעים כשומן עושה לשבח עי"ם ושלח חפי' לט"ז ומו"ה דס"ל דלח ממרינן לטעמי' עבידי חלח בדבר חריף יש לומר לחוש' ע"ז דף ל"ח ע"ב דשמן זית חריף וכ"כ בספקי חוס' ומבליע ופולט ל"כ שמן זית ודחי לטעמי' עבידי חלח גם במערב שומן חזיר בשמן זית נעשה חריף ומ"כ גם לחו"ה חשיב לטעמי' עבידי ושם חיקשי ע"ז מחוש' מוכין דף ק"מ ע"ב בדי דס"ל דלח ממרינן לטעמי' עבידי חלח כחיסור מחמת עלמו הכא בסי' חרפ"ה ובסי' חרפ"ו חות ל' כחבתי שר"ם ורי"ב שהביח הטור סוס"י ק"ה חולקים על הר"י וכן דעת רשב"ם ור"ת בחוס' שם וכן דעת הסמ"ג ורלח"ן ומ"ש בד"מ שכן דעת הרמ"ם והטור והשב"ל כהר"י דחיתי בסי' חרפ"ה :

והנה בשלחן יעקב בסי' ק"ג בחשו' הקשה מפוסקים דלח ס"ל כחוס' ד"ל"ח ופסקי חוס' ומייסבו ושלח לבסוף הקשה מנמ' דף ל"ה דלמה היחר ר' יוחי נשיחת לשמן ולח חסור משום שניפחו של כלים כיון דחריף הוח מחלי לי' לשבח יחי' דס"ל לחוס' דשמן זית חריף דלח משוי לשבח חלח חלוחות כפוסקים דס"ל הכי בסי' ל"ז . ועוד י"ל דס"ל כר"ח דשבר פוגם לשמן בעין ור"ל דח"כ חין חריף מחלי לשבח ושעלה חס שהה שמן זית בכלי חיסור מעל"ע מותר ממ"נ דח"ח שמן זית חריף חו נדריך לומר דשמן זית לח מחלי לשבח חו דפוגם בעין שכ"ל ונדריך לומר שעשה בכלי חיסור לאחר מעל"ע כיון דחריף הוח וכולע ומפליט מ"ל מעל"ע .. וכ"ל על חי' הב' קשה להח בסי' ק"ד כ' המחבר בשבשרת בחומן של שכר חסור חס שהה מעל"ע והוח מר"ן ע"ז דף ס"ט בשבשרת בחלב והקשה הש"ך מסי' ק"ה דס"ל למחבר בחומן מ"ל מעל"ע ותי' בסי' תמ"ז סי' ק"ג ס"ק כ"ח בסי' ק"ד מיירי בחומן שמיטו חזק ומפי"ה כ' הר"ן ותה"ד דלחסור החלח משום דמורפי' מחלי לשבח בשבשר פוגם בעין הוח כתבשיל מ"ל שמן זית דחי"ל מעל"ע משום חריף הוח מכ"ש דמחלי לשבח לפוגם בעין ומי בס' הבחר יעקב כתי' הב' בכלי יוכל לומר דמחלי לשבח חבל בשעין לח מחלי לשבח נס חי' הח' ליתח לרשב"ח ור"ן דשם חומן שמיטו חזק שמיטו מפליט וכולע מחלי לפוגם בעין לשבח מכ"ש בכלי דמחלי לשבח מכ"ש שמן זית דחריף דמפליט ומבליע וליתח רק חי' ה"ח של בחר יעקב דש"ל דק חלחות מחלי לשבח ע"פ שם נתערב בשמן זית שומן דלח נדריך להפליט ולהבליע ולח למחלי לי' לשבח חלח סיטי' נעשה חריף השומן מן השמן זית י"ל דומלי נעשה גם השומן חריף מ"ש הוה השומן לטעמי' עבידי חפי' לחו"ה :

לסי' תקע"ז ‡

א) מ"ש הפר"ח באו"ח סי' תנ"ג שאם אינו מוסיף היתר אלא שהוא מעורב בס' מותר לטחון לכתחלה ודאי שהביא נכונה וכן מה שהקשה מפ"א דערלה ומניטין דף נ"ד דמשם מוכח באין מכוין נמי אסור לבטל לכתחלה לא מוכח מ"מ נ"ל דלא להתיר לבטל לכתחלה באינו מכוין אפי' באין צדיך להוסיף היתר אלא לשנות מכמות שהי' כמשל"ק סי' רצ"א ורצ"ט (ב) דיחוי לחי' על הר"מ פוה"ת שב' תרומה אי"צ הנעלה וכתבתי חי' על הר"מ ובזה ישבתי אידך הר"מ בפ"ח מה' מעה"ק דמזכי שטרא לבי תרי (ג) מ"ש שרוצה להתיר הצינוריע מטעם דלפת משנה טעם השומן לאו כלום הוא ‡

שוב"ט לידידי הרבני החריף ובקי בקש"ת מהו' ישעי' זילבערשטיין נ"י ובעת הוא הרב הגדול בקהל יראים בווייטצען יע"א :

הנה רמי' מ"ס כ"ת פלפול בחריכות בסמיכים התיריס לגינהריע בסוף ספר שביני דוד על סי"ד והנה כמה שכתבתי למר חבין הגמון שם ילמה דסגינהריע יש הרבה טעמים לחסור ועיי' מ"ש לעיל בזה בסי' תכ"ח ומפני שדברי כ"ת נדפס בספר והרוחים בו לספר במקומו חמרי התיריס דכ"ת ע"כ מזכיר כחן דברי כ"ת ומה שכתבתי עליהם :

שם כחות ח' כ' מהשומל כיון שכבר מעורב השומן בגינהרי"ע וכשמערב בגינהרי"ע במים ובקלפע והחלב הוה בטל החיסור שם' ומיך כחן משום חין מבטלין חיסור לכתחלה משום לחין מכוין לבטל כמ"ש הכב"י ח"ר סי' כ"ו בהג"ה וכ"ת קיקר וכ' כ"ת שכן דעת הפר"ח בחו"ח סי' תנ"ג ס"ק ג' בשב"י כי רק במעורב בבר שרי לבטל בחין מכוין והביח רמי' מפ"ד דתרומות דלר"י שחורות מעלות לבמות יען דיכול לערב ולדרכן יחד והביח ג"כ מירושלמי סופ"ה הוכח בר"ם וב"ע שם דקחני טומן .. וכ' כ"ת לי כפירושו דלחיירי יען דיכול מחכוין לבטל ח"כ מדרכה משם סחירה דהרי חין לח קיי"ל כמ"ם הרמב"ם בפי"ד מה' תרומות דלחין שחורות מעלות לבמות וכו' וכן בפי"ג כ' הר"מ טחון לשון דיעבד וחין דקיי"ל דק דיעבד כיון דמחכוין ע"כ דברי כ"ת בקילור :

הנה מ"ם בפר"ח דמחיר לבטל בשבי' מעורב מפני שחינו מכוין בשב"י ז"ל דהח הפר"ח קחי שם לרשב"ח בחשובה דלח מחיר בחינו מכוין והשב"י כ' ליישב לרשב"ח בדין שב' בשמו בשב"י בסג"ה הח חינו מכוין לח רחה בחשובת רשב"ח שבחירת הפר"ה שם דלח ס"ל לרשב"ח חינו מכוין חסור ומה שהקשה הפר"ח מרמב"ם דלח קיי"ל כר' יהושע כי"ב דפר"ח כ' המבלות סי' ל"ט סק"ח בשם כנ"ג והקשה עליו הפרמ"ג כמו שהקשה כ"ת הפר"ח ויישבתי קושיתו לקמן סי' תרל"ח חות ד' דהח דלח קיי"ל כר' יהושע חלח מה דר"י ס"ל הוליל ושי בעי דרשן מפמע דחפי' לח דרשן שרי חבל נדרוש לכ"ע שרי כמ"ש הכנה"ג והפר"ח כיון דחי"ל להוסיף חלח מפנה מבמות שם' לח חשיב מבטל לכתחלה ומה שהקשה הפר"ח מירושלמי סוף מכמות שם' ל"ש סק"ח בשם כנ"ג והקשה עליו הפרמ"ג כמו שהקשה כ"ת הפר"ח ויישבתי קושיתו לקמן סי' תרל"ח חות ד' דהח דלח קיי"ל כר' יהושע חלח מה דר"י ס"ל הוליל ושי בעי דרשן מפמע דחפי' לח דרשן שרי חבל נדרוש לכ"ע שרי כמ"ש הכנה"ג והפר"ח כיון דחי"ל להוסיף חלח מפנה מבמות שם' לח חשיב מבטל לכתחלה ומה שהקשה הפר"ח מירושלמי דתני טומן מהרמב"ם דקחמר טמן לשון דיעבד וכ' כ"ת כיון דמחכוין לח דקדק בלשון דיש לטעות במכוין לבטל במזיד מותר בדיעבד · ומרמב"ם לח קשה הפר"ח דהח בחשה גופי' כפ"ה דתרומות מ"ש מ' וטחן לשון דיעבד ושפי"ה מ' בירושלמי תני טומן חפי' לכתחלה ח"כ מהר"מ חין רחי' דקיקע לשון המשה · וכ"ל טעמח בירושלמי דח"ת לחסור לכתחלה דהוה כמבטל במזיד ח"כ חפי' בדיעב' קמסיק וכן הביח הרשב"ח בתשו' סי' תס"ג בשם הר"מ הך ירושלמי כמו הר"ם והברטנורא לחף טומן לכתחלה ומותר שכן דרך כהים טוחנים מדומע בבתיהם ע"כ :

ומה שהקשה כ"ת מפ"ח דערלה מ"ו דחי' שם נטיעה של ערלה ושל ו"ב שנתערבו בנטיעות ה"ז לח יקקע ושם נקע יעלה בח' ומחתים ובלבד שלח יתכוין לנקוע ר' יוסי קומר חף יתכוין לנקוע ויעלה בח' ומחתים ע"כ ומדקדק כ"ת מדסיפח ובלבד שלח יתכוין ופרפ"י ניטין דף כ"ד היינו מתכוין לבטל ח"כ משמע בריטח דחוסר לכתחלה חייבי חפי' בחינו מכוין ע"כ לח כן פי' המשה חלח ריטח חייבי במכוין ומבטל במזיד וקחמר בריטח דלח יקקע במזיד לכתחלה ודי הוה חני סיפח ושם ניקקע יעלה בח' ומחתים ה"ח בדיעב' מותר חפי' בדיעב' חסור :

וגם מה שהקשה מהח דר"מ ור' יודח ניטין י"ד שכרי קנסו שוגג חטו מזיד במפלע חגוזים ודי בין מתכוין שרי לכתחלה ודין עושה חיסור וכו' מה הועילו בתקנתו דקנסו שוגג חטו מזיד ומעשה חתי לערומי שיחמר שוגג חני חכחי יחמר שפלע לדרכו וכו' לק"מ דזהו פשוט למליבח דר"מ ור' יודח דקנסו שוגג גם בינו מכוין קנסינן לי' דלח עדיף מבוגג מדרכה מזיד ובינו מכוין דעת הרבה פוסקים דס"ל דהוה כמבטל לכתחלה ומזיד וקנסינן חפי' בדיעב' ובשוגג קיי"ל דלח קנסינן· שוגג חטו מזיד מ"ש לר"מ וי"י שוגג חטו מזיד מכ"ש דקנסינן בינו מכוין לבטל ובינו במזיד הנה קו' נפ"י סי' כ"ו הכ"ל מרשב"ח דלח קשה דהח רשב"ח כ' דין זה דבלוע חיסור מיעוט מותר לבטל לכתחלה בכלי שמתמעין בשפע בשם רשב"ד ופר"ח כ' דסי' ל"ט לרשב"ד דחסור לבטל מה"ת בינו מכוין חסור וכן ס"ל לרשב"ח בהרבה תשו' והוכחו בפר"ח סי' ת"ב דחינו מכוין כמי חסור · חמנם לדיטח כ"ל במ"ם בסי' תק"כ ובסוס"י תרל"ח ובסי' תרל"ט חות ו' דחסור לבטל לכתחלה חפי' במעורב בס' ומיך לריך רק לשעות מכמות שהי' דחין להתיר ע"י"ם מכ"ם בשמוסיף סיתר לחיסור ומכ"ם כשהות להשה מן החיסור דר"ן לבדו שב' בס' חין מעמידין דף ל"ד הנעלה לח חסור מבוטל משום שחינו נהנה ח"כ בבידון דידן שנ"כ נהנה גם הר"ן מודה עיי' כי"כ בשת תיטח בע"ז דף ס"ו בשלחמות שב' חפי' חינו מכוין חסור כמו מתבשל בחלבים ועריות שכן נהנה ובתבו הר"ן בפ' נ"ב ותבש"ח וכ"ת כ' ד"ה עד כה להר"ן כ' בהדי' בע"ז דף ל"ד בקנקנים של יין נסך דמותר להשתמש בו מים ושאר משקים משום דחין מכוין לבטלו ז"ח בשי"ם הכח שכן נהנה ועוד הח הר"ן כ' משום דמכוין להכשיר י"ל דזה עדיף משחינו מכוין :

ומ"ש מעלתו בח"כ לקמן קו' הפר"ח דחמחי שרי ליתן שכר בקנקנים ושותה שרי דחפי' חין כוונתו להכשיר הנה כ"ל דל"ק קו' הפר"ח מבשר לשמה שרי די"ל שכר הוח חריף ודומה לשומרים ויין דשופין חיין ועיי' בשו"ת חמרי בש חי"ד סי' ת"ד דשמי מבואר בדברי השואל דשכר בכלל יין ושומרים ושמנם פ"ל דקו' פר"ח בלח"ה לח קשה למעיין ברשמוים שם ברמב"ן ורשב"ח בשה"ג פ"ד בית ד' וכ"ן וביעב"ח בע"ז דמה לחשמר ושריך לערותן בג' ימים בכל יום להחליף ודוקח בה"ג שכר ח"כ גם שכר ושאר משקין בהכי מיירי שמחלף בכל יום שכר חו משקין חחרים ח"כ הרי מכוין שהכשיר הוח גם בקנקנים . ועיי' מבל"ק סוס"י תרל"ח בשם פר"ח ושבו' רשב"ח שכ"כ דדוקח בתרומה הקילו להתירו לטחון לכתחלה ולח ככתה"ג הל"ל חע"ג שחינו מכלי ועיי' בפר"ת בסי' קכ"ב סק"ס שמיחב להרמב"ם

להרמב"ם דמ"י לתרומה הגעלה אפי' מבעין הטוח בתוך הכלי מזכיח דף ל"ו דתותה ממעט תרומה ממריקה ושטיפה מ"ב לפי"ז י"ל ג"כ דמין דמי' מתרומה אם הקילו לבטל לכתחלה בתרומה ליכא למילף מני' בשאר דיסורין מ"ב להתיר מינו מכוין ממי לא מצינן למילף מתרומה :

(ב) ורא"י שכ"מ תי' הר"מ דלכך ס"ל בתרומה מי"ל הגעלה משום דתרומה לא אסור לכל לא מצינן למילף מנעו"נ ע"ב וקשה על כ"מ מ"ב הניך קמאי בגמ' פסחים דף נ"ד דאמו חטאת לב' כתובין לטיהר מנטרף לאיסור ולא לב' כתובין לט"ב ולדבריו ניחא לעולם דאמי לט"ב ולריבי דמג"ע לא מצינן למילף חטאת דלא אסור לכל דהא שרי לכהנים ועוד לאכיי שם ע"ח דס"ל במקפה תרומה לוקה ביתר מנרף לאיסור ולילף ממשרת אלא דלא קשה כמ"ש תוס' שם דילפינן ט"ב בגזיר מדלוה תורה להגעיל כלי אל יין בשביל גזיר וגזיר נ"ב אין לאסור לכל ועוד גזרינן בשלה קאמר לה מגרכה אלא לטעם בעיקר דס"ח דאסור והא זרוע בשלה שלמים הוא ומכל לכהנים אפי"ה הוא ילפינן לי' מנעו"נ :

ואנב דאמי ניתן ל"ל ביפוד הרמב"ם פוף הלכות תרומות דכלי שביעל כה תרומה אי"ל הגעלה וכ' בשו"ת הר"מ הוטח בב"מ שם מדשרי מעשה מכד לכד עד שנותף ג' טיפין מבב"ב קדירה דאי"ל הגעלה וקשה הרמב"ד מזבחים דף ל"ו דפריך מנבריית קדירה שביעל בה תרומה לא יבשל בה חולין וכו' אר' יודע דברים מחותה למעוטי תרומה ממריקה ושטיפה מ"ב ס"מ דתרומה צריך הגעלה ול"ל דהא הפלתי הקשה בפי' ק"ג מה פריך בחמת גרמ"ם שוף ע"ז אע"ג דליכת לילה פונמות מ"מ דהא בשאר הכלי לפנם אחר שנשאר בותר נזה"כ הוא דהכלי אסור מ"ב מה פריך אר' יודע מהך בריית קדירה שביעל בה חולין וכו' שאני התם דבריית שפיר אסור הכלי דמיירי בב"י ומה לר' יודע ממעט תרומה ממריקה ושטיפה היינו אחר שנשאר בפנם מגזה"כ . ועוד הקשה דמה פריך מבריית ללמוד מבריית ס"ל ט"ב דאו' ור' יודע ס"ל ט"ב ל"ד : תמהני ר"ל הב' ק' דבלמ"ה ל"ל ר' יודע מדלימרך מותה למעט תרומה ממריקה ושטיפה ע"ב דלא ס"ל כרמ"ם דגזה"כ הוא אפי' הוא נוטל"פ בותר אסור דז"א דמ"ב ל"ל ר' יודע מותה למעט תרומה תפ"ל בתרומה ליכא משום בותר וליכא גזה"כ וכן ע"ב דס"ל ר' יודע ט"ב דאו' דמל"ב ל"ל מותה למעט תרומה הא אי ט"ב ל"ד גם בשאר קדשים לדריך מריקה ושטיפה אינו אלא גזה"כ אע"ב ר' יודע ס"ל ט"ב דאו' ואפי"ה מותה ממעט תרומה ושפיר פריך מליבא ר' יודע ומתורצים דמשני התם הכל מליבי' ר' יודע אבל ר"מ פסק דט"ב ל"ד מ"ב כל קדירות אינם אסורין אם"ת ורק מדרבנן דריך הגעלה מ"ב בתרומה דמזינן דהקילו במערה מכד לכד שנותף ג' טיפין דלא דריך הגעלה הך משנה ס"ל ג"ב ט"ב ל"ד והלכך הקילו בי' גם הגעלה אי"ל ואע"ג דבפי"ז אם' אם"ס כ' ר"מ לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומה הרי ל"מ אע"ג דס"ל ט"ב ל"ד אפי"ה דריך הגעלה מנעו"נ מ"ם לפ"מ בסי' י"ג דאפי"ה הדריך התורה הגעלה לכתחלה מ"ב נזה"ב הוא ומיהום מ"ב אין לך בו אלא מהומו בנעולי מדין הי' מאכלות אסורות אבל לא בתרומה ומ"ם ר"מ ומקו' הרמב"ד :

ואש מיהך הרמב"ם מקו' הלח"מ בריפי"ח אם' ומעה"ק ובבב"ז ותום' מהשים ריפ"ם דם חטאת דפסק שם הר"מ כר' שמעון ריפ"ם דם חטאת פסולה אין דמה טעון כיפום אין שהיתה לה שעת הכושר אין אלא הי' לה שעת הכושר והיינו כר"ם דף ל"ג ודף ל"ו דילוף זה מאותה והניך פסק כר' יודע דף ל"ו דקדשים קלים בעי מריקה ושטיפה דלר' יודע אחי אותה למעוטי תרומה . עי"ש אמנם גם לרבי קשה כן דבפ' דם חטאת אמנה מ' שתם כר' שמעון ובדף ל"ה כר' יודע קדשים קלים אי"ל מריקה ושטיפה אמנם למ"ם מ"ם לר"מ דם"ל דת"ם לדידן ט"ב ל"ד לא מינטרך אותה למעט תרומה ומ"ב ע"ב אחי כר' שמעון ומ"ם נמי קו' בפפ"ח סי' קכ"ב מהרמב"ם מיושלמי דאי' שם דאפי' בתרומה דרבנן מנעלה ברותחין ג"י וי"ל בהא"ל דר"מ ס"ל דיושלמי ס"ל ט"ב דאו' ומוקי המשנה דמערה עד ג' טיפין כמ"ד לאו דאו' . כ"ז כתבתי לפי דעתי דליכא כאן בלישנא"ע רק משום מבטל לכתחלה וגם זה אין להתיר אפי' בחינו מכוין ואינו נהנה אלא שחינו כן דים לחום שמא י"ב כת"פ ו"ב כולו וגם בשל גוי אין לו ביטל וגם שונין י"ל לטעמי עבידי כמ"ם בהן ובסי' תכ"ח :

(ג) אלא מ"ם כ"ת בהיתר לינתי"ע שנעשה מרהבש"ן וכ' אף שמערבין בו שומן חזיר אחי דבסי' ל"ו מבואר דלפת משנה טעם בשר וכן אפי' לבשין של איסור כמ"ש הסרש"ל ע"ב הוא פלוגי רש"י כ' בחולין ק"נ שלפת משנה טעם הפלט בשבין ומה מדמה מעלתו לשומן בעין ורב זוסם בחתך בלפת אין כח בחריף להוליא טעם גמור מהסבין דהוא ל"ט בר ל"ו ואפי' דאיסורי מלד הפרמ"ג סי' ל"ד אף"כ דהוא דרבנן אלא גם בסבין של איסור כ' בת"ח בלל ס"ח וכ"פ בלחם תמורות בסבין של איסור לא מסני בחותך לפת וכמדומה דגם הסרש"ל כן פסק דאסור אז בשעיינתי בו והלחך מדמה כ"ת שומן בעין בלפת ודברים שעושין בינתי"ע אינם לפת :

סימן תקע"ח.

(א) בדג"מ מדקדק מרש"י דס"ל בסרש"ל דמעמיד בדבר איסור בטל בס' וחס"ו דוחה לדברי הג"מ ואני כתבתי דמדוקדק יפה כדג"מ וליתא לדחיות חס"ו והשגה על שעה"מ שכ' חלב שבקיבה חלב שחוטה (ב) הכה"ג מיישב לרש"י דס"ל לרש"י מב"מ לא בטל דוקא בדאו' אבל באיסור דרבנן בטל והקשה עליו

השעה"מ מפסחים דף ל' וכתבתי משם מבואר להיפוך וישבתי קו' שעה"מ (ג) ישבתי קו' ב' דשעה"מ על כה"ג והבאתי ראי' לכנה"ג דרבא ס"ל בדרבנן מב"מ בטל וישוב על רש"י דאמאי במולח הקיבה בעורה ס"ל לרש"י דלא בטל אע"ג בעלמא ס"ל בדרבנן בטל ה"ט משום דמעמיד לחוד בב"ח דרבנן ס"ל לרש"י דבטל כמ"ש ש"ך ס"ק ל' ואלא במעמיד וגם מין במינו ס"ל לרש"י דלא בטל לאו משום מעמיד ובצירוף אלא כיון דסברת מב"מ ל"ב משום דמין מחזיק את מינו הלכך בדבר מעמיד דג"כ מחזיקו ס"ל לרש"י ראפי' בדרבנן מב"מ לא בטל :

בש"ע סי"ח המעמיד בעור נבלה ונתפה ובהמה טמאה אסור בכל שהוא וכ' בדגול מרכבה ומדברי רש"י חולין דף קי"ז ד"ה ס"ז אסורה משמע בדעת מהרש"ל שבשילו הש"ך ס"ק ל"ה דאפי' מעמיד בעור קיבת נבלה בטל בס' שכ' רש"י וחלב הממלח קרום בעור הקיבה שמולחין אותה בעורה נראה בעיני איסור גמור בכב"ח ממש לאסור איסור גמור וכשמתערב חלב זה עם חלב הבשילה ס"ל מין במינו חלב נבלה בחלב היתר וכ' הבג"מ דלריך רש"י לטעם מב"מ לא בטל הא כמ"ד מב"מ בטל מותר ולא אסרינן משום דבר המעמיד ואולי סומיל ולא נאסר רק ע"י מליחה ולא ע"י בישול לא אמרינן בי' שיהי' מעמיד אסור בכל שהוא ואף שרש"י קרלו נבלה וכ"מ לעניו זה שיהי' אסור משום מעמיד אינו כשבילה ממש וכמ"ש הסרש"ל בס"ק ל' אלא דל"ע דת"כ אף לעניו במינו לא יהי' נבלה ממש שיאסר במשהו ול"ע ובחס"ו דוחה לדברי נב"י ע"י דלכך כ' רש"י מעשה מין במינו משום דכ"מ אי לקח גם קיבה של היתר דמעשה מעמיד מותה משום דס"ל זוז"ג . תבל משום מב"מ אסור . וליתא לתרולו דחס"ו דהא רש"י לאו דיוק דעלמא קמ"ל אלא דין זה כי' בא לפני רש"י לעשות בלבה למעשה כמו דמשמע מלשון רש"י שכ' שמולחין בעורה וכ' רש"י שעד עכשיו הי' נוהג בה היתר בלבה למעשה ואי דמעמיד אסור במשהו בחיך הי' נוהג בה היתר אפי"ל דאסור משום מעמיד ואי בחחלה קשה ל מעמיד שרי בם ולבסוף ס"ל מעמיד אסור הוא לי' לרש"י לאמעיין דבר זה מה דס"ל בסוף דמעמיד אסור אלא כיון מעיקרא נהג בו היתר אלא מעשה דבחמת גם למסקנא אסור דמסכ"ת דחזר רש"י ממה דס"ל מעיקרא אבל אי משום מין במינו לאוד אסור לרש"י כמ"ש רש"י מעשה זה ס"ם דמעיקרא הוא ס"ל לרש"י כיון דהוא רק מדרבנן נבלה כיון אלא הוא הדין בישול הוא ס"ל לרש"י בדרבנן מב"מ בטל וכמו שאי' הש"ס דף ל"ט ע"ב תליבא דר' יודע שאני ליר דזיעה בעלמא הוא :

אבל למסקנא ס"ל לרש"י אפי' בדרבנן נמי מב"מ לא בטל וכ"כ בשעה"מ בפט"ו מה' מ"א מרש"י בשם דס"ל מב"מ בדרבנן לא בטל ולריך לומר מה דמשני לעיל שאני ליר דוקא ליר דזיע בעלמא וכמ"ש בריטב"א אלא מ"ם גם השעה"מ דהוא כאן מדרבנן משום דחלב הקיבה חלב שחוטה מ"ל לזה כיון שאינו דרך בישול וגם אינו נראה לי דחלב הקיבה יסי' דין חלב שחוטה כיון דבשאר במעיו כמו שתנן במשנה ס"ב חלב שיצא הטעון מנהמה אחי כמו שחוטה כלבי הוא . ועי' פרמ"ג בפ"ך ס"ק כ"ד שב' חלב קיבה בלעו לר"ת דהוא חלב גמור ואסור בבישול מדאו' אחי כמו שכתבתי . ומחזי מן בישול דברי דעול מרכבה ושאין מוכח מרש"י שחולק מדין דמעמיד דאוסר בכל שהוא :

(ב) הנה בשעה"מ גם הביא בשם כנה"ג שב' ביפוד קו' ר"ת לעיל דף ל"ז שהקשה על רש"י דפסק מב"מ במשהו ולכך ס"ל לרבות הא רבות אחר גם דף ל"ח אין במינו בס' ותי' שכתב"ג די"ל דמה דאחר רבות אחרו רבנן בס' מיירי בדבר שאיסורו מדרבנן ורש"י ס"ל בחיסור דרבנן מב"מ בטל והקשה עליו השעה"מ מרש"י הל' חולין דקט"ז דמוכח דרש"י ס"ל אפי' בדרבנן לא בטל :

ועוד הקשה עליו מפסחים דף ל' ע"ח דאחר רבות אחד מאלו בין במינו ובין שלא במינו במשהו כרב (כך ל' מתוס' שכך הי' ג' רש"י כרב) בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כר"ם ופריך והא ר"ם קנסא קנים כו' והשתא יש לדקדק לדעת רש"י ז"ל גם כרב דפסק בזמנו בין במינו כו' במשהו משום דס"ל בכה"ת מב"מ לא בטל מ"ב מה קושיא לימא הא דקאחר רבות שלא בזמנו מותר בס' הוא דקאחר שרבי רב ג"ב אחר בהאי ליתנא התם שלא בזמנו מותר במינו מותר ופרש"י מותר במשהו אבל בפחות מס' מותר ואלא דהולרך רבות לומר מותר כר"ם לאאמעיין דוקא לר"ם במינו אסור אלא מדרבנן הלכך במינו מותר בס' דמב"מ בטל :

אמנם לר' יודע דס"ל מחזן שעבר עליו הפסח אסור מה"ת מב"מ אסור במשהו אלא ע"ל דאפי' איסורי דרבנן ס"ל דמב"מ במשהו וזה ל"ל דאי שמין עליו תשוכה ואחמה על השעה"מ דהא לעיל בסוגי' מוכח להיפוך דרב ס"ל שלא בזמנו במינו אסור במשהו משום דרב כר' יודע ס"ל מ"ב מוכח להיפוך לר"ם דאחמן שעשה"פ מדרבנן מב"מ בטל וכן מוכח מסמוכל דס"ל שלא בזמנו מותר כר"ם במינו אלא אסור במשהו משמע בס' אסור לשמוכל כשאר איסורין וכפרש"י מ"ב דאי מוכח אע"ג דשמוכל ס"ל בכה"ת מין במינו במשהו כדאי' אפי' לאחר זמנו כיון דאין אלא מדרבנן מב"מ בטל . והניך אח"כ תיכף בדברי רבות ס"ל להיפוך לפשוט דמב"מ בדרבנן במשהו מדמקשי מכח זה קשיא אחרת ויש' סוגיות אחי וכי' על כן נראה אלא כשעה"מ דהמקשן הוא ס"ל דע"כ רבות לאחר זמנו מותר כר"ם דר"ל כר' יוחנן דמותר אפי' כר'

כך' יוחנן למאר בזמנו כן במינו מינו לסור בנו"ט שלא בזמנו מותר כר"ם ע"כ תפי' בנו"ט מותר וכן פרס"י בדר' יוחנן דבשלמא בזמנו דתלית פלוגתא דרב ושמואל ור' יוחנן ור"ל בפלוגתא דתמי' ר' יודא ורבנן דפליגי מי מין במינו בטל פסק רבא שפיר ברב ושמואל וכר' יודא דמב"מ לא בטל תע"ג ר' יוחנן ור"ל ס"ל דבטל תפי' מי הלכה כר' יוחנן לגבי רב ושמואל דקאי רבי כוותי' דרב ושמואל הו ס"ל לרש"י דאין הלכה כר' יוחנן לגבי רב ושמואל ולר' יוחנן מותר בנ"ט שתמת הלכה כר' יוחנן לגבי רב ושמואל מ"כ שפיר פריך והא ר"ם קאמר קיים ועוד י"ל למ"ש בס' מגן העזר סוס"י תמ"ז דמגן דתי"ל ע"כ דהו' ס"ל בחמץ שנעשה"פ מסור בס' ומ"כ מ"ש לר' יוחנן דפרס"י לחמר זמנו בני"ט לרש"י פסחים דף מ"ד ד' יוחנן ס"ל ע"כ ל"ד בטל ברוב ומ"כ רבא שכ' רש"י שם דג"כ ס"ל כר"ע ולהו דהו' ס"ל דבטל ברוב תפי' דהו"ט נמי מותר :

ואמנם קשיא על רש"י מוהן דפסק מב"מ לא בטל תפי' בדרבנן מסוגי' דפסחים דרבא דס"ל מב"מ בחמטו לשיטת רש"י ותפי"ה ס"ל בדרבנן דהיינו בחמץ שנעבר עליו הפסח ברובא תפי' בחיו ד' יוחנן ובהל"ל דבלא בחיו ודאי ס"ל הלכה כר' יוחנן דבטל ברוב ומ"כ ה"ה בזמנו נמי לא בטל מעתה מה דתי' בחוהן דל"ע שתי ליר דזיעה בעלמא דוקא כליר דזיע הוא הקילו לר' יודא דבטל ולא בשאר איסורין דרבנן ע"כ ל"ל שתין דברי שעטנ"מ מוכרחין דלעולם מה דמשני לר' שתי ליר דמודה ר' יודא מסוס שהוא מדרבנן ולא קשה מ"כ לרב שיעת דס"ל לר' יודא תפי' בדרבנן לא בטל התיך משני קו' בחוהן שם י"ל דתיהו משני ר' יודא תדר' יודא הא דידי' :

הא דרבי' כמ"ם תוס' שם דהוה מני לשנוי נמי הכי :

ולי"נ דתי' לכאה"נ שכ' דרבא דף ל"ז מייירי בדרבנן ובדרבנן מב"מ בטל מזכחים דף ע"א דרמי תר' יודא דס"ל מב"מ לא בטל ורמיתהו דלי שהוא מלא רוקין והטפילו כחלו לא טבל שהרוק עב הוא וחוזר בפני עצמו ואינו בטל במים) מלא מי רגלים רוחין חותו כחלו הן מים פרש"י כיון דדין מים הם לא בעי רוב לבטולי מלא רוחין חותו כו' הלא מי מעתה עד שירבו המים על מי מעתת (פרש"י הוחיל והן מב הטומאה וחציבי משום קדושתייהו לא בטלין מלא ברובא) מאן שמעת לי' דתית לי' רוחין ר' יהודה ורקתי דסבי לי' ברובא תמר מבעי לא קשיא הא דידי' הא דרבי' רבא תמר בדלי שתוכו טהור וגבו טמא עסקינן דמדיעה סגי להו בכל דהו ורבנן הוא דגזרו בי' דלמא חיים עלי' ולא מבטל לי' וכיון דתיכא רובא לא צריך . ופרש"י הא דרבי' הא דתנן לעיל רוחין כו' דמחמיר במין ומינו ע"כ וקשה ע"ז דכי היכי דמחמיר במב"מ הא מב"מ מן התורה לא בטל ולא מהורת חומרת ול"ל מבעי ס"ל כר' שיעת דר' יודא דמחמיר תפי' בדרבנן ותוס' הקשו דעדיין קשיא ריעת לפיפא דריעת ס"ל רוחין כרבי' וסיפא ס"ל דבטל ברובא כדדי' וע"ל לרש"י בחמת תברא ריעת דרבי' ומב"מ בדרבנן לא בטל ור' יודא ס"ל בטל וע"ל דמי חמטת חציבי מסוס קדושתיהן כדאו' דתל"ב למה לריך רבא לשנות בטומאה בדרבנן תיפ"ל דבלא"ה חינו מלא מדרבנן מה"ת הוא מי חמטת מים עם מים ורק מסוס חשובתייהו לריך רובא שהוא רק מדרבנן ורבא דמשני לי' הא תתי מי חמטת ברובא מייירי בטומאה דרבנן מ"כ מוכח מרבא דס"ל בדרבנן מב"מ בטל ועיל"ק סי' תר"ם אות ו' ומחוהן דף ק' מוכח להיפוך ולריך ליישב . ומ"ש יישב הכה"ג הל"ל מה שמייישב תלידי' דרבא מודה רש"י בדרבנן מב"מ בטל ומ"ש קו' התוס' בחוהן דף ל"ע הל"ל דלמה לא משני לעיל דקאי שם לתלי' לשיטתי' הא דידי' הא דרבי' די"ל דתלי' כתר דשמע מרבא בטומאה בדרבנן י"ל דהדר וקבלה תירוצא דרבא ואפל מתרולי הא דרבי' מ"מ רתי' לכה"ג דרבא ס"ל בדרבנן מב"מ בטל ומ"ם תי' הכה"ג מה שמייישב לרש"י ז"ל ומרב שיעת לא קשה כמ"ל דתיהו משני הא דידי' הא דרבי' כדס"ל תלי' בם"ד על כה"ג ועיל"ק סי' תר"כ וסי' תר"ם . למעם עדיין קשה קו' הפעה"מ מרש"י דידן חוהן דף קע"ז דרש"י פסק תפי' בדרבנן נמי לא בטל . ולמ"ש קשה על רש"י דהא מרבא מוכח בדרבנן מין במינו בטל :

ויל"ך דס"ל לר' יודא מב"מ לא בטל בדרבנן דבטל מלא בדרבנן נופל יש מילוק דהיינו בליר שהוא ג"כ מחזיקו לא בטל הלכך בהעמדה ל"כ מלא בליר שהוא זיעה בעלמא בטל במחתים ועיל"ק סי' תרפ"ג ד"ה ו"ל למרדכי ורמיית דגול מרבבה כ"ל דלעולם בעלמא ס"ל לרש"י מעמיד חוסר בכל שהוא ומלא כמן כיון שחינו מלא מדרבנן מותר מסוס מעמיד וכמ"ש ס"ק ל' ממעם מסוס מין במינו ר"ל לרש"י תע"ג בדרבנן מב"מ בטל כמ"ש בכה"ג ליבב דס"י וכמ"ם שכן מוכח מרבא וכמיש . אבל כמן ס"ל לרש"י דאסור לטעמא דמגן דס"ל מב"מ לא בטל כ' הר"ן בנדרים מסוס דכל מין מעמיד ומחזיק מינו ע"כ לא בטל . ממעם מין המעמיד חזק כל כך הלכך

בדרבנן תפי' ר' יודא ס"ל תליכת דרבא דבטל · ממעם כמן במוכ נעלה על קיבה דזה מעמיד לאכל ומחזיקו שלא יהי' בטל אם הוא עוד לזה העעם מין במינו דמב"מ ג"כ מין מחזיק את מינו ס"ל לרש"י כגון זה יש לאסור לפי' בדרבנן :

סימן תכ"ע ‡

א) קו' הש"ך סקל"ו מנ"ל במעמיד ביש לאיסור לבדו כדי להעמיד אסור דאין ראי' משאור דהוה כנ"ט ממש והבאתי למ"כ דנ"כ הכי ס"ל דשאור לא אסור משום מעמיד אלא משום לטעמי' עבידא והפר"ח דוחה לדברי מ"כ ולראיותיו ולכך סבר הפר"ח דהטעם משום מעמיד ואדבריו של פר"ח כ' תשובות על דבריו מ"מ כיון דפוסקים ס"ל דין דמעמיר לא בטל והר"מ בפי' המשנה בפ"ב דערלה נמי כ' דשאור אוסר משום דנברת פעולת החימוץ א"כ היינו המעמיד וא"כ קשה סוגי' דפי' גי"ה דף צ"ט הנ"ל דמשמע דמחמיץ משום טעם אסור ולא משום מעמיד ישבתי זה בד' אופנים וא"כ הלכה דשאור אסור משום מעמיד וכ"כ תוס' ע"ז דף מ"ט ביש באיסור כדי להחמיץ אסור אפי' אם יש גם בהיתר כדי להחמיץ ותוס' פסחים כ"ז ע"א שכ' להיפך קשה מע"ז דר"ש הכי ס"ל דהא טעמא דר"ש משום דהוה נטל"פ + ובב"י סקכ"ו כ' בשם כנה"ג ביש ס' להתיר ביש גם באיסור כדי להחמיץ ומסכים עמו הבל"י דהא המרש"ל ס"ל כל מעמיד בטל בם' ואע"ג דש"ך כ' שאין דבריו מוכרחין ביש ס' יש לסמוך להקל ע"כ ודבריו קשה דמה מכריע ס' דהא הא גופי' פלוגתא של מהרש"ל דרש"ל ס"ל דבטל כל מעמיד בם' ואנן ס"ל דל"ב ובמג"א סי' תמ"ז כ' דבטל דעת רש"ל ננד כל הפוסקים ‡

בהג"ה מכל מס כי' שם מעמיד היתר ס"ל זוג"נ וכ' הש"ך ופר"ח וה"ד בשאין האיסור יכול להעמיד לבדו כלא ההיתר כדאתן בשם' ערלה כדי למען לסור כמו שפסק הר"מ בפט"ו מה' מא"ס הט"ז וכן בהעמדה הדין כן כל שיש בהיסור לבדו כדי להעמיד לסור בכל נוונא להכי אי' במרדכי סו"פ כ"ם דמדמינן העמדה דחלב לשאור של שיסה ומה שנמנם בזה להש"ך מהא דתמרין בפי' ני"ה דף ל"ט שאני שאור שחמטו קשה מלמת דתימון תלית בטעם אינו נמנום דהא נבי שאור גופי' שריין זוג"נ עכ"ד אינו נוכן דבדי פר"ח הא קו' הש"ך במקומו עומד מה דאי' מסור לסור בים כו כדי להמעין דנו"ע ממש האיסור משו"ה לא מהני בתיית טעם ההיתר עמו משא"כ בתין ב"מ כדי להחמין וליכא נו"ע מהיסור לבדו מלא מן האיסור וההיתר ס"ל זוג"נ ומותר משא"כ בהעמדה תפי' יש בא' לבדו כדי להעמיד מ"מ ליכא נו"ע ממש בהעמדה מלא הכרת הפעולה מ"כ בים כ' גורמים לפעולת העמדה ס"ל דבדי זוג"נ תפי' בים האיסור לבדו כדי להחמין כנ"ל כוונת הש"ך ותאתר וסוף דבר דגם בשאור כוונת הש"ך :

הטעם משום מעמיד ול"ק מפ' ג"ה כנ"ל כוונת הש"ך :

עיין פר"ח סי' ל"ח ס"ק ז' עומד על המחקר הא דמחמין בשאור של איסור לאסור אף מי הטעם לאסור משום שבשאור מה שמחמין הוא משום שנו"ט בעיסה תו לפי שפעולת האיסור להיותו חימוצו ניכר בו והבית שם בשם מ"כ שם' התערובת פ"ג שנראה משום שנו"ט בהיתר הוא וכמ"ש בחוהן ד"ו הא לגאור ותבלין לבטעמא עבידי והפר"ח חולק על המ"כ וכ' שאור חימו חוסר לפי ל"ט בעיסה מלא

ודאי משום טעם הנרגש אסור ולא משום דפעולה נכרת בקדירה דאם משום דפעולה נכרת מ"ל הרגש טעם האסור ותבלין ותום' כ' ע"ז דף ס"ו דהיכי דפסק הטעם אפי' כמידי דטעמי' עדיידי בטל ומ"ש גם בשאור כן דהא גם האסור קאמר לטעמי' עדיידי הכי אפי' לכיכר פעולות האסור אפי"ה בטל כל שפסק טעמו :

עוד כ' הגמ"כ ראפי' דאסור אסור משום נתינת טעם מפ' ג"ה דף ל"ט ה"ל דפריך כי יש בה כדי להתעין אמאי אינו בטל בס' ומשה ופרש"י וכו' מיבה דיהיב טעמא כולי האי אלא שאור כדי להתעין הוא משום דיהיב טעמא כולי האי דמקשן ס"ד דכדי להתעין אינו ל"ש אלא כמו מעמיד ואם אינו ל"ש שרי כדאמרן בפ' כ"ה הרי מינון אסור רק בנו"ט ומשני שאני שאור דמינונו אסור כלו' לכך הוא נו"ט כולי האי אבל משום כך אמנונו דיהיב אסור אפי' לא נרגש הטעם והיינו כמ"ש הש"ך בשן דסוגי' דפ' ג"ה משמע דמתעין אסור משום דהוה כנו"ט ומשם : והפר"ח דחוק לדחות דאפי' זו דמ"כ וכ' דהכי פריך דמשמע לי' למקשן דפ' ק' דמתעין פועל ומשניון לי' לנו"ט אבל בטפי מק"מ אף ש"כ כדי להתעין אינו אלא לקיומי ע"כ והוה דחוק טובא מל"ל למקשן לחלק בכך ולהקשות מאחר דיש בו כדי להתעין מהכ"ת דמינין זה הוה קיומו ועוד מה משני שאור דאמונו קאמר דזה י"ל דידע בס דמקשן דאמונו קאמר אלא הוה ס"ד דהוה קיומי והפר"ח כ' דהכי מתרץ הואיל ויש שאור שאמונו קאמר ואיכא מעלית בטפי מק"מ הלכך לא פלוג רבנן בכל שיש בו כדי להתעין הוי כאילו מין בדברי פר"ח סובלין בדברי גמ' ואלא בפרש"י ותום' ופסקות דברי גמ' ודברי רש"י ותום' דשאור משום טיבו הוא במקשן ותרצן והכי מוכח נמי מהתם דף ל"ט דפריך לרבינא דמ"ל למעלה בס' מליר מסתם ס אלמא דיהיב טעמא יותר מק"מ והפר"ח מה רחי' לאמת בליר כ"ע מודה דיהיב טעמא אלא היינו דקשיא לי' שאור הואיל דכדי להתעין הוי כאילו מין קיומי ח"ו דמתעין משום לטעמא עדיידי אם יש בו כדי להתעין משום דמ"ל דיהיב טעמא כולי האי וקשיא מליר בסתים דאמונו שיש דבר שהוא ט"ו ביותר :

ואומר ביאור הסוגיא דפ' ג"ה ס' לפי פסקות הסוגי' ופי' התום' דמקשן אלא שאור אלא בנו"ט כמו מעמיד מ"ש מה דמשני שאני שאור דאמונו קאמר דיהיב טעם ביותר מ"ש שאור לחומר ודאי רק משום נתינת טעם כמ"ש אלא מ"ש מוכח דמעמיד בטל בליכא כדי ל"ט ואלא ע"ז קאמר וכן הקשה פר"ח אם וז"ל דסיעת התום' מוכח דהא דיהיב טעמא יותר מק"מ ומפר"ח מה רחי' לאמת בליר כ"ע מודה דיהיב טעמא אלא היינו דקשיא לי' שאור אמונו לר' יהושע בתחי' ובנגי' דמעמיד לא בטל דאמר ר' יהושע בתחי' נמצי' ובנגי' עכו"ם ואלא מ"ל משום שמעמידין בקיבת עגלי עכו"ם ופריך לי' מ"ש דמתני לא אסרו בהנאה ואסיקו לדבר אחר ואי' בגמ' אם דף ל"ה ותום' דף ל"ד דהכי הנו' בגמרא אדרבה השתא דאסיקו לדבר אחר ופריך ולהדר לי' משום דליתא לאיסורי בעיני הא מוריים לה אסרו בהנאה משום דליתא לאיסורי בעיני ומשני הכא כיון דאוקומי קמוקים כמאן דליתא לאיסורי בעיני דמי ע"כ מ"ש י"ל דברי פרש"י הלכך השתא לד"ה ולא תירוץ זו הלכך לא אסרו בהנאה משום דליתא לאיסורי בעיני דקסבר אלא יקבל י' ישמעאל אי' זה משום דס"ל לר' ישמעאל מעמיד הוה כאיסורי בעינא מ"ש מדרבה לקושטא דלא אסרו לגביה אפי' בהנאה ס"מ דלא מהיב מעמיד כאיסור בעינא מ"ש מ"ש למסקנא דעת ר"ת דמעמיד בטל בס' ואמנם בית"ס בס' כל הספר סי' ק"ו מיסב קו' זו בית"ס ס"ל להלכה דמעמיד בטל בס' אי' דסוגי' דע"ז דקאמר דמעמיד מהיב בכעין הוה רק בע"ז הכי הוה ע"ש :

(ב) **אמנם** לגמה דכל הפוסקים ס"ל מעמיד אסור מ"ש שאור כנגי משום מעמיד אסור ויש"מ לעיל סי' תקע"ו אות ג' דאע"ג דס"ד הוה ס"ל דמעמיד כנו"ט דהיינו בס' לחיכא ל"ט יפה ואיכו אסור אלא בכ"ט יפה אבל למסקנא דמשני לי' שאני שאור דאמונו קאמר מהיב מעמיד מה אמונו קאמר כע"ט מ"ש גם מעמיד מהיב כע"ט דהקיבה ועוד הקיבה מעשה מריח והוה כאמונו קאמר ומהיב כל מעמיד נו"ט :

(ג) **או** י"ל דהתרגן לטעמי' מתרץ לי' ס"ל שאור משום דיהיב טעמא אסור ומשני לי' משום דאמונו קאמר ום"ל מעמיד ג"כ נו"ט ונגיעת נכרים אסור משום גילוי כריע"ל אז בטעם מחריס בע"ז פ"ב אבל למה דמסקינן בטעמי' דאמונו דנגיעת נכרים אסור משום מעמיד ומ"ש ל"ל כך לס"ד דלא ס"ל מעמיד אסור בכל שהוא רק בע"ט ול"ל דהיינו בידוע דאיכא ל"ט אז לפעמים איכא נו"ט דהיינו במעושו ומ"ש דוקא בנרגש הטעם אסור אבל מאחר דנזרו כל נגיעות משום מעמיד דרובא דרובא ליכא במעמיד אתערוכא כל כך עד שיהי' בע"ט ואפי"ה אסרו ס"מ דמעמיד אוסר בכל שהוא :

(ד) **י"ל** דמה דפריך בפי' ג"ה וכי יש בו כדי להתעין אמאי לא בטל בס' ומשה דמשמע דכדי להתעין משום ל"ט הוא ולא משום מעמיד יש לומר דפריך דס"ל דאם יש בו כדי להתעין דאסור מייירי במשהא בס' דערלה משהא ח' דמתוך בו כדי להתעין אבל לא אמונו עדיין דליכא לאיסורי כה"ג משום מעמיד דלא פעל כלום עדיין וכה"ג עדיין רק האיסור משום ל"ט ויהבי בי' שיעור ל"ט אם יש בו כדי להתעין אז נותן בו טעם ועדיין לא התעין וכ"ט מפני שאמונו קאמר ועיי' בס' שאת"ז דקדכתי זה מלשון המשהא דלא תנן אם יש כדי להתעין ואימלה ובכי"ב כ' בפר"ח בס' ל"ח :

סימן תכ"ע מ"ת

א) מ"ש הר"מ בהמה שנתפטמה בכרשיני ע"ז מותרת למזבח

שהרי נשתנה ע"כ דמשמע להדיוט שרי י"ל בנתפטמה כל ימי' אסור ולא כפר"ח (ב) הפרמ"ג הקשה ארש"י דמ"ט פרה תשחט משום זו"ג מפני שגידולה היתה קודם וכן באכילת היתר תיפ"ל אפי' לא אכלה כל ימי' היתר הוה זו"ג ותרוצו דחוק אלא נ' דרשי' ס"ל דהגוף אינו גורם שוב ראי' כן בפר"ת (ג) עוד כ' הפר"ח להתיר אפי' נתפטמה כל ימי' מטעם שכ' הר"מ משום דנשתנה וכתבתי דז"א למה לא כ' הר"מ טעם דגמ' אלא אה"נ דר"מ משום זו"ג אלא אם לא נשתנה חשיב כבעין וליכא זו"ג ובימלא ידעינן לר"מ באכלת כל ימי' אם הגוף לא מקרי גורם דאסור דליכא אלא חד גורם (ד) בנתפטמה תחלה בהיתר ולבסוף נתפטמה באיסור אם אין ניתוסף ע"י אכילת איסור בשר ושומן כי לא אכלה כ"כ שנעשית שמינה הוה זו"ג כה"ג מיירי רש"י ע"ז דמ"ט אבל בניכר תוספות מודו רש"י דאסור וממילא חלב שנחלב מבהמה מאכילת חמץ דניכר תום' חלב אסור וליכא כאן זו"ג אי אוכלת בפסח איסור בלא היתר (ה) קו' על רמב"ם שכ' אם אין הגורמים יחד ליכא זו"ג כבריייתא ע"א דס"ח ות' ויצא מזה דין במעמיד הוה זו"ג אפי' אין הגורמים יחד (ו) דחיתי הקו' מע"ז והקשיתי אר"מ ממקום אחר א"כ מכח קו' זו יהי' ראי' לדין הנ"ל אמנם ישבתי גם קו' זו וא"כ אין ראי' לדין זה אדרבה לפי תרוצי גם במעמיד אם הי' האיסור תחלה לבדו אסור ואלא שאפשר לומר כן מצד הסברא ועוד יש סמך (ז) כתבתי תום' לא חולק ארמב"ם שכ' הר"מ היכי דאין הגורמין באין בב"א לא ה"ל זו"ג ופירשתי דברי תום' שאינו חולק ארמב"ם ולא כאבני מלואים ותו' בנתפטמה בכרשיני ע"ז דמתיר מטעם זו"ג באוכלת גם היתר התם תום' לשיטתו ע"ז מ"ט בשאין הגורמים עושין פעולה אחת לא הוה זו"ג ואז אזלינן בתר העיקר (ח) אמנם הפר"ח הוכיח דאנן קיי"ל כרש"י ע"ז מ"ט דאפי' אין הגורמין שוין אמרי' זו"ג ואפי"ה פסק רמ"א בסי' ס' כתום' תמורה באכלת כל ימי' כרשיני ע"ז אסור א"כ ה"ק אבני מלואים לדוכתי' וכתבתי עוד ב' תרוצים וא"ש הרמ"א (ט) ראי' מר"ן היכי דניכר האיסור לא אמרי' זו"ג כמ"ש באות ד' הא דקיי"ל צביעה בערלה אסור משום חזותה מלתא לא אמרי' זו"ג רק באיסור דרבנן דאבעיא דלא איפשטי קיי"ל לקולא כך הוא בשעה"מ לתשובות הר"ן ובמחנה אפרים חולק אדין תשו' הר"ן בנכרים שצובעין מנעלים בצבע שחור ונותנים בו חומץ דר"ן מתיר מטעם זו"ג והמחנה אפרים חולק עליו והקשה על הר"ן ואני ישבתי נכון קישיות מח"א ואמנם הקשיתי ע"ז מירוש' שהביא בתשו' הר"ן דאמרי זו"ג בחזותא א"כ ש"מ חזותא לאו כבעין ולא כשעה"מ וקשה על הר"מ בפי"ו מה' מא"ס הכ"א שפסק בצבע בגד בקליפה ערלה לא אמרינן זו"ג וישבתי דגם הר"מ ס"ל בב' גורמין על ב' עניינים לא הוה זו"ג ובסופ"י מה' מ"ש פרי עם קרקע הוה ענין א' וא"כ דינו דתשו' הר"ן כמחנה אפרים דאסור כ' הר"ן דס"ל שבח עצים כבעין לשיטתי' דס"ל באכילה ג"כ יש שבח עצים וישוב אתשו' הר"ן לשיטתי' אבל לדעת הפוסקים הדין דתשו' הר"ן כמחנה אפרים (יא) קו' על הר"ן בדבר אכילה נמי אמרינן יש שבח עצים ותי' וישוב אתום' שהביא מתנור שהסיקו בכמון של תרומה דלא אמרי' שבח עצים באיסור אכילה (יב) תי' על קו' פ"י מנ"ל לפוסקים באפה בחמץ הפת אסור ועוד הקשה אמאי אסור הפת הא הוה שלא כדרך הנאתן ותי' שת' הוא זו קשה וכתבתי תרוצים אחרים (יג) המרש"ל פסחים דף כ"ז הקשה מה מבעיא לרמי הקדש לרבנן דמתירין הפת בהוסק בעצי ערלה הקדש מאי הא בהקדש אפי' אפר אסור וכ' הרא"ש דאסור לר"ה וכ' בפ"י ה"ד לרבי אבל לרבנן מותר ודחה מרש"ל ואמרתי דזה י"ל לרא"ש אבל מרש"י ותום' משמע דאפי' לרבנן אסור ויפה הקשה מהרש"ל וישבתי קו' מהרש"ל דסוגי' אזלי למ"ד בלוחשות פלגי (יד) ישוב מג"א סי' תמ"ה סק"ה מ"ש לרמ"ך באפה בחמץ צריך אבוקה בתבשיל אסור בלא אבוקה מקו' אבני מלואים (טו) ביאור דברי מג"א מ"ש שם בחמץ זו"ג אסור משום דלא בטל ומיושב קו' מרש"ל דף כ"ז ע"ב וישוב אמ"א שכ' בע"ז זו"ג אסור משום דל"ב הא אי' בע"ז דף מ"ט בע"ז זו"ג מותר ולפי"ז חלב מבהמה שאוכלות חמץ בפסח אסור כמ"ש בחבורי לאו"ח בפתי' הספר ובסי' תס"ו שם ובספרי לי"ד סי' תי"ט ולעיל סי' תקנ"ג ותקנ"ד (טז) ואין סתירה למג"א סי' תמ"ב דמתיר בחמץ זו"ג התם מקיל במעמיד ורק להשהותן (יז) הפרמ"ג הקשה אמג"א הא בע"ז לח בלח מבשאינו מינו בטל וישבתי עצים דמתקן לפת חשיב מב"מ (יח) ישוב אמרמב"ם מנ"ל בשאין הגורמין באין כא' לא הוה זו"ג (יט) האבני מלואים מצדד דלא כמג"א ומקיל הוא בזו"ג מחמץ דלא גרע מנוקשה דבטל וכן הקשה בפרמ"ג ועוד קושית וישבתי למג"א וא"ש המג"א דזו"ג אסור הפת בחמץ (כ) מ"ש ביד אפריסל יישב הש"ך דמודה למג"א בהניח עצים דהיתר עם אפר אליל דאסור ליתא (כא) ישוב הרמב"ם

בפ"י מה' מא"ס ורחיתי דברי כ"מ ובזה ישבתי קו' פ"י דלמה לא מוקי פלוגתא דרבי ורבנן בווז"ג וקו' דידי מנ"ל מר"א דס"ל ווז"ג אסור ממשנה דסוף ס' כ"ה (כב) תי' אקו' אחרונים אתום' למה תנור בווז"ג לכתחלה אסור ובהדירה אפ"י דלא אסור לכתחלה ושבירה הוה כלכתחלה (כג) ישוב לפוסקים פסחים דף כ"ז בלוחשות פליגי ופוסקים באבוקה בנגדו:

שאלה אם העמיד תחלה במקצת איסור שאין בו כדי להעמיד ואח"כ נתן מקצת העמדת היתר אי מותר מטעם ווז"ג כיון שהי' האיסור תחלה:

(א) **תשובה** בכ"מ סי' ס' כ' דרמנ"ס כ' בספ"ג מה' מאכלי מזבח כהמה שנתפטמה בכרכשיני עכו"ס מותרת למזבח שכרי נמצאנו ע"כ ומתמה קאמר להדיוט שרי חף שכל ימי' נתפטמה כך ע"כ ויש לדחות כמ"ש הפר"ח לעיל תפלוגתא דת"ק ור"ח ב"ח בסוף פ' כל התסורין כ' חב"ח תומר כשירה שיקה מן הטריפה פסולה מע"ג המזבח ובגמ' מ"ח לתילתא דמפטמי מיני' חלח מעתה התכילה בכרכשיני ע"ז ה"ג לחסורי חלח כגון שהניקה חלב רותח מחרית לשחרית הותיל ויכולה לעמוד עלי' מעל"ע וספק הרמב"ם כת"ק ות"ב לת"ק חפי' בחלבה חלב רותח מותרת ולין בזה חילוק מהתכילה כרכשיני ע"ז דמותרת וכ' פר"ח דיש לחלק דדוקא בחלב רותח מתיר הת"ק חבל בנתפטמה בחיסורי הנחה כל ימי' חסור חפי' לת"ק ה"ב הם ס"ם פריך סתם חלח מעתה התכילה כרכשיני ע"ז ה"ב לחסורי דמשמע כמי סתמא בכל ענין שרי וע"ב ל"ל חע"ג דחתמר סתם מ"מ לח שרי חלח בלח נתפטמה כל ימי' ה"ב הר"מ כ' סתם דברי הגמ' ה"ב כמו דמחלקינן בזה לחתמר בגמ' כן יש לחלק בדברי הרמב"ם דלח מתיר חלח בלח נתפטמה כל ימי':

(ב) **ועוד** כ' הפר"ח דיש להתיר מטעם ווז"ג חפי' בתפטמה כל ימי' דהגוף הוה חד גורם והמחלב חד גורם חע"ג דהגוף והמחלב חיכם מעניו ה' רמ"י ס"ל ע"ז דף מ"ע דחמרי' ווז"ג חפי' חיכם מעניו ה' וכתן פסק הרמב"ם בספ"י מה' מעשר שני וכן פי' הרח"ם בחמ' ערלה ותום' שם בסו"ם כל חיסורין דחוסר להדיוט לחיטיתיהו לחזל שם דף מ"ע חם חין הגורמין בעניו ה' ווז"ג חסור ודחק הפר"ח ליישב פרש"י שם דף מ"ע חבריית' פרה שנתפטמה בכרכשיני ע"ז תשחט משום דהוה ווז"ג מפני שניזולה היתה קודם לכן בחכילת היתר קשה הח לדידי' חף שלח היתה גידולה קודם לכן מהיתר כמי שרי כיון דגוף הוה כמי גורם להיתר ותי' הפר"ח בדוחק דרש"י קושטח דמלתח קחמר שגידולה קודם לכן בחחכלים של היתר וזה דוחק ועוד למ"ש הפר"ח דסתמח משמע חפי' נתפטמה כל ימי' ה"ב מיירי הבריית' בכל ימי' וה"ל לרש"י לפרש ווז"ג בחפי' נתפטמה כל ימי' מ"מ הוה ווז"ג חלח ה"ל דלח כפר"ח דהגוף חיכם גורם כלל לפיטום לרש"י:

(ג) **ועוד** כ' הפר"ח להתיר משום דנשתנה כמ"ש הרמב"ם יש לומר דרמב"ם דמפרש משום דנשתנה ולמה לח חמר הטעם משום דהוה ווז"ג כדחי' בגמ' לפר"ח חפי' בחכלת כל ימי' חיכם מעניו ה' ווז"ג הגוף והמחלב חלח ה"ל חם לח נשתנה וחמיד בעין ליכח ווז"ג ולכך כ' הר"מ דנשתנה וליכח חלח גורם וה"ב שפיר מותר מטעם ווז"ג ה"ב בגורם ה' י"ל דלח מהני מה שנשתנה ולפי"ז י"ל נמי חע"ג דהרמב"ם כ' סתמח מותר מ"מ י"ל בנתפטמה כל ימי' חסור דהוה חד גורם וכמ"ש הרמב"ם בטעמח בפ' י"ו מה' מ"א דחד גורם חסור ועוד ממה דסתם משום שנשתנה וידעינן דליכח רק גורם ה"ב ממילח ידעינן ללח שרי חלח בווז"ג חבל בחד גורם חסור ורמי' חח"ב בפ"ת שם שדייק ג"כ מרש"י בחוכלת כלי ימי' בחיסור חסור והנוף לח הוה גורם ולח דמי לרש"י דס"ל דקר' וחנוג הוי כ' גורמים חפי' חיכם מעניו ה' עי"ש מה שחילוק דנוף הבהמה ודברים החחרים דהיינו המחלבים מבין שיניה ישנו לבשר פרה זו. והנה מפר"ח שם משמע להתיר בנתפטמה כל ימי' בחיסור היינו חפי' נתגדל וליכח חום' הבשר ופיטום חפי"ה שרי מטעם ווז"ג ומ"ש רש"י היתר בפ' כל הלמים פרה תשחט לחף היתה גידולה קודם לכן:

(ד) **וכ"כ** הפר"ח שם בפי' ד"ה דוקח דנתפטמה מקודם ע"י מחכלות היתר וחח"ב נתפטמה מחכילת חיסור וחו חפי' הוכר בה הפיטום החיסור והפר"ח כ' דרש"י דוקח קחמר בחכלה מקודם דברים החירים לחז הוה ווז"ג וקשה לי חם הבריית' פרה שנתפטמה בכרכשיני ע"ז פרה תשחט מיירי בנתפטמה כל כך שע"י החיסור נעשית שמינה ויכר בו שינוסף הבשר והשומן ממחי שרי הח כה"ג לח מחירין ווז"ג כיון דמה שינוסף ע"י חכילת חיסור לבד הוח ניחוסף כמ"ש הרמב"ם בפי"ו מהמח"ם הכ"ג קדירה שבישל חותה בקליפה ערלה וחח"ב בעלי היתר ה"ז חסור חטע"י שווז"ג שבשעה שנתבשל מחמת עלי חיסור עדיין לח בח עלי היתר ותמלח מקלת הבישול בעלי היתר ומקלתו בחיסור עכ"ל ח"כ ה"ב בשעה שינוסף בשר ושומן בכרכשיני ע"ז לח הי' מחכל היתר מקלת תום' בשר ושומן הי' במחכלי היתר ומקלתו במחכלי חיסור ועי' בכ"מ שמקשי חר"מ דמחין יש הרמב"ם דין זה ומ"ש דילמח לו מפסחים דף כ"ז הניח הכ"מ בל"ע ול"ב דר"מ כ"ב מן הסברח דליכח למימר ווז"ג חלח בהב' גורמים פועלים פעולה ח' חבל בבישול שכל מקלת בישול הוה פעולה מחרת לריך להיות דוקח שהב' גורמים יחי' יחד בב"ח:

(ה) **ע"ב** כ"ל דבבריית' פרה שנתפטמה בכרכשיני ע"ז לח מיירי בנתפטמה כל כך עד שיהי' תום' בשר ושומן דבה"ג חסור כיון דיכר

חיסור חלח מיירי שחכלה בכרכשיני תרומה וע"י התכילה זו יש קיום להבהמה ומעמיד חותה שתחי' ואין ניכר תום' בשר ושומן לזה כ' רש"י דמה שהיתה נדילה קודם לכן ע"י חכילת היתר הוה שפיר ווז"ג כי לקיום וחיות הבהמה מועיל כל התכילות חפי' מה שבבר חכלה מועיל לעולם כי בבח התכילה ניתן לה כח חיות ותכילת החיסור שחוכלת עכשיו מסייע וגורם המעמיד עם תכילת הקודמות וה"ל בשפיר ווז"ג ולח תיקשי מלעולם נמפטמה דתני שהוח משמע שנעשית מפוטם ומשמע ז"ח דכל תכילת בהמה כשחוכלת תבוחה מקרי פיטום ורמי' לדבר דבסוף פ' כל חיסורין דחתמר חר"ח כ"ח בשרה שיקה מן הטריפה פסולה מע"ג המזבח ובגמ' מ"ח תילתא דמפטמי מיני' חלח מעתה התכילה בכרכשיני ע"ז ה"ב דחסורי הרי דמפטמי מיני' חלח מעתה התכילה בכרכשיני ע"ז ה"ב דחסורי הרי דפתח בפיטום וסיים התכילה בכרכשיני ע"ז וכר"ת כ' דין זה בסוף פ' מה' חיסורי מזבח בהמה שנתפטמו בכרכשיני עכו"ס מותרת למזבח ובגמ' מ"ח תילתא דמפטמה

ותני' כעין תרוצי בחות ה' והוה לדוקא בכישול ניכר מקלת הפישול מכל שאר שמין כו כדי להמתין עליו ניכר אפי' מקלת מימון כתין כו כדי להמתין עליה אמ"כ כשנפל לתוכו אחר התירה מתעורר הפאור הפיחזון ט"כ הרי המחלק ג"כ דין כישול וכין מעמיד כמו שמלקתי בחות ה' ועליה לפי סברת מהבי המלוחים אינו מיושב דש"י ע"ז דמ"ע שהקשיתי ע"ז בחות ג' שפי' מהרייתא פרה שהתפטמה בכרשיני ע"ז תשחט משום דהוה זוז"ג ופרש"י מה שהלכה כבר מכולת היתר זה הוה גורם הסיתר והקשיתי לרמב"ם הא עתה כשהלכה מבילת איסור האיסור הוא לבדו כש"ג זוז"ג לאסור וכתבתי שם דרש"י מודה בניכר האיסור שניתוסף בשר ושומן ע"י מהלכי איסור הוה גורם אי כיון שהי' האיסור לבדו וזה ס"ל נמי מהבי מלוחים כמ"ש דהרי כאן עליה דמה שכ' דהוה זוז"ג דהיינו להעמדת הכפפה וקיזומו והוה כמעמיד ולתי' מהבי מלוחים ס"ל דהתחילת היתר שהלכה קודם אינו ניכר אפי' מקלת העמדת הכפפה וזה אי"ת לאמרו מכל למ"ם ס"ם הא"ג כמעמיד ניכר מקלת אימון מ"מ כמעמיד מקלת אימון לא מהיב כלל עכ"פ רמ"י ליכא לדין זה מפ"ב דערלה דלא וסי' קפה קו' מהבי מילוחים דהא יש לתרץ מכ"פ דערלה כמפ"ל מ"מ י"ל שהדין זה אמת מכח הסברת דהיינו כמעמיד מודה הרמב"ם דלא נאסר אפי' לא הי' הב' גורמים יחד בב"ח וכדי ליהב רש"י הל"ל ע"ז דף מ"ט שב' מהלכים מקודם הוה זוז"ג אם רש"י לא מולק מרמב"ם כשאים בב"ח ולריך לתרץ כמ"ש להתם בע"ז הוה כמעמיד כהל"ל וכמעמיד הוה זוז"ג אפי' ליתניהו בב"ח ולקמן מכתוב בם"ד לקמן אות י"ח עוד מקום שיגא לרמב"ם דין שלו שאם הגורמים אינם בבת אחת נפלו אסור כמ"ש בכישול דמהבי מלוחים כ' כ' תריצים לעיל בהקדם זוז"ג אסור וכע"ז מותר וס"ל הרמב"ם כתי' הא':

(ז) ואמנם כ' גם' מהבי מלוחים וז"ל וכמרדכי סו"פ כל הלמים מטמא דאפי' היכי דאין הגורמים בבת אחת נמי ס"ל זוז"ג עי"ש גבי פרה שהתפטמה כל ימי' בכרשיני ע"ז לאסור ואם לא התפטמה כל ימי' באיסור בהאי ס"ל זוז"ג ומותר והוכח בתחרומים ביו"ד סי' ס', ולדעת הרמב"ם הוה כה"ג זוז"ג כיון שלא בא בב"ח ול"ע בעת ע"ל ולקמן מכתוב בסך דעה ס"ל כתי' הב' של מהבי מלוחים נמחי בהקדם זוז"ג אסור וכע"ז מותר ממילא לא מוכח דיוקו של הרמב"ם מה שכ' דבשי דוקא הגורמים בתין בבת אחת כמשל"ק אות י"ח מ"מ בהעמדה י' לאמר כן מן הסברא שכתבתי לעיל דהוה זוז"ג ול"ד לכישול ואמנם לא כמרדכי פ' כל הלמים ליתי' לדבר זה רק בתום' תמורה ד"ה שיקה מלב רותח כ' תום', וה"ה בכרשיני ע"ז אם אלכה כל ימי' שיקר גדולתה מהן שהוא לאסור ולפוס רשיעא לף להדיוט עכ"ל אמנם בהר"ח בפי' ס' תום' זה מזיל לשיטתי' בפ' כ"ה דף מ"ט בתין הגורמים שין בפעולה אחת לא הוה זוז"ג וס"ל דגיף ג"כ גורם והוה הגוף גורם היתר והמשכל גורם לאסור מ"מ לאסור כיון שתין הגורמים שוה וכמ"ש בפי' כל הלמים כ' לתום' היכי דתין הגורמים שוין מזלזלין כתר עיקר הגורם ומ"כ תין דברי תום' נגד הרמב"ם דבתום' הוה כ' גורנין כאחת דהיינו כיון דהגוף הגורם היתר וגורם זה תמיד הוא וי"ל דמ"כ מדוקדק לשון התום' שכ' שעיקר גדילתה מהן בהלכה כל ימי' דמ"ל לתום' אלא אהלכה כל ימי' י"ל דגוף העיקר יותר אחר בהלכה כל ימי' התחילה עיקר ואסור וכדברי ס"ג בתין הגורמין שוין מזלזלין כתר העיקר:

(ח) אמנם הפר"ח שכ' כן הוכיח שם אלא מרמ"ח סי' ס' שפסק כתום' תמורה דאין קיי"ל דאפי' תין הגורמין שוין אמי הוה זוז"ג כדעת רש"י דף מ"ט בע"ז שם גבי נעץ נעץ תגוז וכן פ' הר"מ הבי בנעץ תגוז וכפי' הרמ"ם וה"כ ע"כ רמ"ח פי' לדברי תום' תמורה דהוה הגורמין שוין ולכך אפי' לתום' הוה זוז"ג וכיון מעשה זוז"ג אאסור ה"ק אבי מלוחים לדוקתי' הא מה שהלכה ככר היתר ועכשיו חופלת לאסור לאו זוז"ג הוא כיון שתין הגורמין כאחת כמו כשהבשל בתחלה מקלת בעלי לאיסור כמ"ש הר"מ והובא בש"ע סי' ק"ג וגם הרמ"א לא הזכיר אלא בחלק בחופן אחר דהיינו דוקא בכישול ליכא זוז"ג בתיום בתין כאחת כי הכישול המקלת האחרון אינו גורם למה שנתבשל ככר דהיינו אם נתבשל כשלים כישלו לשלים זה שכבר נתבשל אינו גורם עוד למה שנתבשל הכלים ככר אבל אם אלכה אלכלת היתר שממנו הבשמה יעמד אי התחילה אחרונה ג"כ מעמיד הבשמה מה שכבר גדלה שפיר הוה זוז"ג וכן כמעמיד ע"י המעמיד האחרון מחזיק השאור שנפל תחלה כדי שימנן שפיר ה"ל זוז"ג הלכך כמעמיד אין חילוק בין נפל תחלה או לבסוף:

או יש לומר למ"ם בחיבורי סי' תס"ו בח"ח דמה שהלכת בכרשיני ע"ז הוה כלו הוא בעין וכלו אבל האיסור אלא דתום' ס"ל אפי' שנאבד בבעין מהני זוז"ג ולכך לא אסור לתום' רק כאוכלת כל ימי' דליכא רק אד גורם הלכך אסור וה"ם הרמ"ח בסי' ס' שכ' דאפי' בהיסור הלכה אסור משום דהוה כלו אבל האיסור בעין וה"כ יש לומר אלא דמי לכישול דכישול האחרון מעלי טיתר אפי' דאיכא שבא עליו בעין בבעין מ"מ הוה יותר מקלי בתוך הפת מאוכלת בכרשיני ע"ז שנתבשל זהפרש יגא לאון והמשוכה ככם לבהמה משל"ה שבא עליו אינו בעין הלכך יש חילוק גדול בכישול אחלה מקלת בעלי איסור לא מלרף אם"כ הגורם עלי היתר לגורם האיסור אלרכה מה שכבר נתבשל בעלי איסור במקומו עומד ואין כח בגורם קלים לאזור ולעוררו שיהי' חשיב זוז"ג אבל בכולכת דבר איסור אם"כ שהוא בעין הרי גם הוא עומד במקומו ויש בכחו לאזור ולעורר הגורם הראשון שהי' כבר והיה זה זה גורם:

(ט) **אלא** דבר זה מה שכתבתי לתום' אפי' בבעין מהני זוז"ג הא הר"ן בתשובה סי' ע' לא כ"כ אלא דמר דמה דקי"ל יש בבה עליס בפת חביב בבעין הלכך לא מהני כ"כ הר"ן בפסחים ובסופ"ג דע"ז כ' דשכח עליס בפת תניר מזוז"ג לפי שהאיסור ניכר בהיתר עכ"ל ולכאו' למה לא אמר כמ"ם בפסחים דים שבח עליס בפת חביב בבעין מעליס לאיסורי הנאה והוא וי"ל דב' פירושים אלו ניהו אע"ג דהשבח מן העליס בעין אבל בתוך הפת נימא דמקלי קלי כמ"ש בלח"מ פ"ג מה' חמץ בנחליס לאסורין בחמץ מ"מ בתוך הפת אינו בעין לכך כ' הר"ן גם בפת חביב בבעין כיון דהוכר האיסור מדברי ר"ן אלו למש"ל אות ד' בהוכר האיסור לא שרי זוז"ג והתם חביב יותר הוכר האיסור במוסיף והר"מ בפע"ז הכ"ת כ' בגד שנפגע בקליפה עלה לאסור והקשה הלח"מ הא הוה זוז"ג הלבע והאור ותי' מטום דאין הגורמין עומין פעולה ע' כמ"ש תוס' דף ע"ז ד"ה מ"ט דלכך לזרוע ירקות בחמה תחת תמירה והקשה בשאגת"מ בפ"ג מה' חמץ דאין לחלק בין מסקנת כמ"ש הר"ן שם בע"ז אלא הוא תי' מטום בעלה מזלת מלתא אחת ולא אמרינן זוז"ג והכי"ת תי' מתנו' הר"ן ולכאו' מר"ן גופי' פסחים ומע"ז הוא מני להכיא תי':

ומדברי שאגת"מ עמדתי ליישב מנו' הר"ן שגוף השאלה בר"ן בשאגת שלובעים אותו לבע אחור וחלמון שלשם וכ' הר"ן כיון דבקטיון מבעיין (דלא מיפשטי' מי חזותא מלתא) אסורין אל דבריהם לחזותא לא מילתא אפי"ת שהחמיר הכ' בע"ז ועליה ובביעית אפי"ה אין גוף האיסור אם כיון לחזותא לאו מלתא אלא גרמא יש להתיר מטעם זוז"ג וכ' הפר"ח ואפי"ז לף בחומן אל יין שנשתנך לפניו לאסור מה"ת יש להתיר מטעם זוז"ג והשיג עליו הלריך מתיר נשך האיסור מה"ת דהא מספקי לן מי חזותא מלתא הוא ולריך אחר בעלה אין גוף האיסור אם ע"ג וכשרליתי בשאגת"מ מי' קשה לי אל להיפוך בשם תנו' הר"ן וכ' כיון דחזותי' מלתא הוא בבעין מי' הר"ן כ' שאין גוף האיסור אם ועמדתי על האמת דר"ן לא כ' דאין גוף האיסור אם אלא אי חזותא מלתא ולכך מקילין באיסור דרבנן משמע אבל לאם ת"ל חזותא מלתא ס"ל לר"ן דחזותא בעלה הוה בגוף האיסור אם ומעולם לא סיתר תנו' הר"ן בנשך מן התורה אמו שעלה על דעת פר"ח ובמקנה אפרים בה' מע"ם פ' ע"ז אל הולך הר"ן מטום דאין החומן נוגע אלא הוא להעמיד הבבע אבל אפי' בעיני כדאי' בעיני כלו ניתי להעמיד אסור בכל שהוא וכי אמרינן זוז"ג מותר ה"ט מטום דאין גורם איסור יכול לתקן בלא גורם סהיתר מש"כ הכא דאין הבבע מעמיד והכי אי' בתוספתא ע"כ ל' שע"ם הוא וכל' והכי אי' בתוספות וסיימו תום' ע"ז דף מ"ט ד"ה היכי דאין הגורמין פועלין פעולה אחת לא זוז"ג הוא אמנם הר"ן אם לא ס"ל הכי אליתא כן במסקנא וכן סיעת רש"י אם וכן דעת הר"מ בפ"י מה' מעבר אבי אל אם הלומת מפירות עלה מותר אחרי גרם לאמר הפרי אסור והתרן המותרת ע"כ וכפי' הרמ"ם בה' עלה וגם מלח"מ הל' נעלם זה והמתמה אפרים הל' נרחה לסתיר ג"כ על הר"ן מבעם דמעמיד הוה בעין ובבעין לא אמרינן זוז"ג כ"ל דאין זה קושי' דהא שאר אמי מעמיד הוה מ"מ אם אין בחיסור כדי להחמין ס"ל זוז"ג וכ' הר"ן בתשו' משום שאין ממש אל חיסור אם בשאר שנתבטל אלא שנאחר טעמו אעפ"י שנשכחו ניכר בתוך הפיסה ס"ל זוז"ג ושבח עליס בפת הגורם חיסור ניכר וגורם היתר אינו ניכר להכי אסור ע"פ מבואר אפי' במעמיד דחשיב בבעין לא חשיב בבעין ממש ס"כ החומן אע"ג שהוא מעמיד כיון שלא נאחר ממשו מתר מבעם זה וז"ג:

אמנם הא קשיא לי על שאגת"מ הל"ל כיון בעלה חזותי מלתא הוא בבעין ולא אמרי' זוז"ג הא הר"ן בסוף התשובה כ' בלבע אל חיסור שנתערב בשל היתר אם אין בחיסור כדי לבטל רוחין החיסור כמי שאינו וע"פ יש אם בתנו' וכל"ל כמ"ם ס"כ כמה מיירי אי בשאר חיסורין ואמתמ נם בדברים החסור מה"ת או מכ"ם בעלה חזותי' חשיב בבעין ואפי"ה מהני זוז"ג ס"כ ניתא לתי' אל שאגת"מ וס"כ הק' על הר"מ הל' קו' לח"מ ואמאמר דירושלמי חולק אם"ם דילן וס"ל חזותא לא מלתא אלא בעלה גבי קרח דאסור אפי' אחר בעלה אם הלריך יתיבש הירושלמי משנה זו בפ"ג דעלה בבגד שנפגע אסור וקשה קו' הלח"מ הא ס"ל זוז"ג ודוחק לומר דמשנה אתי' כמ"ד זוז"ג אסור וכן קשה קו' זו הר"ן אל בחת"ל חזותא לאו מלתא ובעלה גבי קרח אע"ג דליכא אם גוף האיסור ג"כ קשה כהל"ל הלריך בגד שנפגע בקליפה עלה תדליק:

ע"ב כ"ל הא מחזיק כדברי הר"ן בבעין לא אמרינן זה וז"ג ע"כ חזותא לא חשיב בבעין מדמתיר הירושלמי בנפגע איסור גם היתר דהוה זוז"ג אלא ס"ס בגד שנפגע תדליק לעולם אתי' הלח"מ מטום שאין האור והנפגע עומין פעולה אחת והא שהקשיתי מרמב"ם סופ"י מה' מעבר אבי בנפגע פרי אל עלה מותר מטעם זוז"ג ותום' כתבו ע"ז הנמ"ע ד"ה אם דפרי בקרקע אבי עייניים הם ולא שרי זוז"ג כה"ג והר"מ ס"ל דהוה זוז"ג אע"ג דהוה כ' עייניים ים לומר הרמב"ם מודה לתום' כ' עייניים ואמ"ה אמרינן זוז"ג ס"כ ס"ם דלביעה ואור לא הוה זוז"ג אבא כ' עייניים ואמ"ה אגוז אל עלה שנפגע הוה זוז"ג אלא אגוז בקרקע הוה עין ל' דאביאם עומין עין כ' עייניים ה"ל זוז"ג אלא אגוז בקרקע הוה עין ל' דאביאם עומין ל' אחפי' בגוזים הלמימה ומ"כ בדין דתנו' הר"ן מטעם דחזותא הרי מטום חזותא לא חשיב

כבעין כיון דזוז"ג מותר אפי' בדבר האסור מה"ת כגון ערלה וכדמ"י בירושלמי מ"מ בדיעבד הר"ן מסוף דהמומן והלכתא הש"ך בסי' עשיריות וכמ"ש המחבר לפרים מתוספת כן ס"ל לרמב"ם ג"כ הסברא בב' עשיריות לא ממרינן זוז"ג אלא התם מוקי הר"מ בתום' דס"ל דפרי וקרקע הוה עין אחר מ' מעמר קו' התום' אם מיירי הר"ן . וע"ע בפרמ"ג בש"ז סי' ק' ס"ק מ' שכ' דלא מצינו בש"ך אלא בגזילה והאיה מי מזזתה מלתה אבל לענין אכילה כל שהיכר האיסור הינו בטל וקשה הש גם לענין האיה בבעין אחר שהיכר האיסור לא ממרי' זוז"ג ומנדתי' בירושלמי זוז"ג ס"מ דאע"ג דהיכר מחמת מזזתה מ"מ כיון דלאו מלתא הוא הינו אסור מ"ש ה"ה במחכל י"ל הכי ועיי' מש"ל סס"י תקל"ח בשו"ת בפירות מוחלטים אם מותר לסמוך ד"ה לרווחא הבאתי אם הפר"ח ופרמ"ג דמזזתה הוה כבעין ונמ"ש לאו הכי הוא מנדמני זוז"ג וכ"ל ליישב הר"ן בחשו לשיטתי :

(י) **עוד** כ"ל הר"ן לשיטתי' מזיל דאמר שבח עשים בפת מחשיב כבעין דאיהו ס"ל בש"ז דף ס"ו תקו' תום' אם תמתי המובאל בשבת יאכל וכן הקשה תום' בפסחים דף כ"ו ע"ב הקשה לרבי דמי"ל יש שבח עשים בפת תמתי יאכל בשבת הא גם הגחלים אסורין משום מוקצה וא"כ היכא שבח הגחלים בפת וכ' תום' דלא אמרו יש שבח עשים אלא באיסור אכילה אבל לא באיסור אכילה הכל הר"ן כ' אם דאיהו מוכרח אלא בדיעבד לא ממרינן יש שבח עשים ע"כ ז"ל דה"ע הר"ן משום דהוה שבח עשים כבעין וה"ה לאסור אכילה אבל תום' ס"ל בדבר אכילה לא ממרינן שבח עשים משיב כבעין וא"כ שפיר כ' תום' דאמרו יש שבח עשים באיסור אכילה ומש"ו בחדו' לע"ז אם הקשה הר"ן הא בפי' מי במשא בפ"ג דערלה תבשיל שנתבשל בעצי ערלה תדליק תרי אפי' בתבשיל אחרי יש שבח עשים בפת וכפי' הר"ש והרמב"ם אם וכ"פ בר"מ בפ"ו מה' מע"ש ויו"ד סי' קמ"ב ותי' החס"ו דלהר"ן הך משנה אתי' כמ"ד זוז"ג אסור ובזה לא קשה מה שהקשיתי אר"ן נחות הקודם המשנה דבגד שנפגעו בקליפה ערלה ומ"ש דאתי' כמ"ד זוז"ג אתי ואין זה דוחק דהא גם הך משנה מבשל תדליק אתי' כמ"ד זוז"ג אסור אע"ג גם משנה דסופ"ג דערלה פעל עשים מאפרה חדש יותן אתי' כמ"ד זוז"ג אסור י"ל דלמא דוקא בע"ז אבל בשאר איסורין אדרבה הא בפ"ב דערלה משנה י"ה סתם חכמים אומרים הינו אוסר עד שיהי' בו כדי להחמיץ הרי דסתם זוז"ג מותר בשאר איסורין כ"ז הר"ן לשיטתי' אבל הר"ש ור"מ ותוס' דס"ל בבישול אמרי' יש שבח עשים וליכא סתמא דס"ל זוז"ג אסור אלא אבל בבגד שנפגעו בקליפה ערלה אתי' בהלכתא דזוז"ג מותר אלא ה"ל לדייק לומר כמש"ל דהתם אפי' אמ"ד דזוז"ג מותר התם מודה משום דהוה ב' עשיריות :

(יא) **ועל** הר"ן הנ"ל קשיא לי הא תום' בע"ז אם הביאו עוד לתי' באיסור אכילה לא ממרינן יש שבח עשים מנתתי' תמור שהסיקו בכמון של תרומה אפה בו הפת מותרת ויש ליישב הר"ן הוה ס"ל דמתי' אתי' כרבן דרבי לית להו שבח עשים בפת . ממש נ"ל ליישב תום' דלמ"ד בזומטות פליגי ה"ה בהסוקה כשנדו אפי' הרבן מודו וכ"כ בפי' דף כ"ז ע"ב ד"ה מעתה ומתמה מאמע אפי' בהסוקה כשנדו ולדידי' ע"כ בדבר אכילה לא ממרי' יש שבח עשים ה"ה גם מ"ד בהסוקה פליגו לא פליג על זה :

(י"ב) **ואדרבי** המילותי לבאר דברים הנ"ל בהלכות זה וזה גורס בהמתוב עוד ביאור דברים בסוגי' ויבי' ממה יולא לדבר הלכה :

גרסינן פסחים דכ"ו ע"ב ולא יסיק בו תמור וכירים ת"ר תמור שהסיקו בקליפי כו' והקשה בפ"י דרמ"ה כ' למ"ד ביעור ממן בכל דבר אפי' למ"ד אין שבח עשים בפת אפי"ה אפי' עומדות לאסור אפי' אפר אסור משמע דרוקא לאסור הפת וכ"מ בעומ"ע מו"ח סי' תנ"ה וכ"כ בשו"ע סי' שכן משמע מרמב"ם מדכ' בפ"ג וכן פסחים וכ"כ בש"ך סי' קנ"ב סק"י (הבאתי כל הפוסקים מפורש דלא כתבי מלותים שמקיל בממון ופי' כן הרמב"ם ויבוא לקמן ומקצי הפ"י הא להסיק ממן התמור הוה שלא כדרך הנאתן ואינו אסור אלא מדרבנן מ"ל לפוסקים דהפת אסור אפי' בדיעבד ול"ל בערלה תנן במשנה אם אפה הפת אסור וכן בע"ז סופי"ג בפה בעלי תשרה תנן הפת אסורה ובכמון של תרומה תנן הפת מותרת ולמה לעשמיון המשנה בממן דקאמר ולא יסיק בו תנור אם אפה בו הפת אם אסור או מותר ואלא משמעת כיון דיש לדייק לאומרא דהיינו מדלא תני אסורה בערלה וע"ז ס"מ דמותר וי"ל ממי להיפך מדלא תני הפת מותר כמו לתנן בכמון של תרומה ס"מ- בממן אסור משמעת לאומרא דייקינן ועוד דאם לאומרא דייקינן יש לייב לומר בערלה ובע"ז תנן בפירוש אפה בו את הפת אסורה משום דבעי למתני התם עלה הסיפא אם נתערבה בחטרות אסורות (כי"ב כ' הב"י סי' קמ"ב לקמן דרי"ף ורמ"ם כתבו משמה דע"ז אפה בו את אסורה משום דרלו לאשמעינן סיפא נתערבה) :

אמנם הקשה הפ"י מ"מ משמע לן ידעינן אמתי הפת אסורה כיון שהוא עלה בידך הנאתן והפ"י תי' דבלא"ה גם מקליפה ערלה אע"ג דהוה בידך הנאתן אפי"ה לית לי' איסור דאו' מדאיתערך קרא בערלה לאסור הדבוק וע"כ לא מקרי אלא מלתא הוא והינו אמי שאמרו דרבנן שמואל אפי' אחר שנפגעו בקליפה ערלה ומ"מ אין שבח עשים בפת ודוקא בממן הוא דגלי קרא לאיסורי' דהוה כבעין וכ"כ תום' דף כ"ב ע"ב להדיא מ"כ אפי' למ"ד יש שבח עשים בפת לא הוה אלא מומרא דרבנן ומשם שהמירו לאו משום האיה לאוד ננעו בה ד"כ לא הוה שייך פלוגתא זו בזוז"ג אלא השתא

המומרא דהמלות עלים כי אלי בפת ונמר הדבר ס"ל כאיסור בעין והינו דמנדתי' לי' בסמוך לשאור של תרומה כיון שנמר הדבר על ידיהון ולפי"ז לא שייך לחלק בין דרך הנאתן לשלא כדרך הנאתן כיון לאו מטעם איסור האיה לאוד מיירי עלה אלא מטעם שביר טובא הוה כאיסור בעין - ודברי קצה בתום' לעיל דף כ"ב לא כ' כפי' דטעמיהו דרבנן דאין שבח עלים בפת משום דלא מקרי כה"ג האיה אלא משום דס"ל השלכת לא בא מן העלים אלא מנחלת ממשהו שבשרף וכ"כ תום' כאן בד"ה חדם ועוד הא תום' דף ע"ה כ' שם דיש שבח עשים מה"ת מסוגי' דהתם וכ"ל שכן מוכח מסוגי' דף כ"ז דפריך לרבנן דמתירין בחטוקה מ"כ חסורי עלים דאסרה תורה היכי משכחת לה גם מ"ש דלקמן מדמני שבח עלים בפת לשאור דתרומה היכי משכחת לה גם לרבי קצה עלים בפת לשאור דלקמן :

ומה שהקשה דהוה שלא כדרך הנאתן ואינו אסור אלא מדרבנן לאו נמוכרא דבמשל"מ בף"מ מ"ה יסה"ת כ' מוכנה מקומות דהוה מן התורה אלא דאין בו מלקות וכן דעת המחבה לפרים שה' מהלות מסורות וכמדומני שכן השלתי במקום אחר ויש"ל דהאיך היתר רביעה לעיל דף בשמן של בוסר ערלה לבדרי' שלא כדרך הוא בחולי שאין בו סכנה איסור תורה אבל מ"י עתה מקומו ועי' בחיבורי לפ"ח הלכות פסח דף ל"ה שכתבתי בפשיט דאמן לאסור אפי' שלא כדה"ב מה"ת מלקות ליכא דאליבא כתיבי כי' ועוד י"ל לאחר שנעשה אפר או נחלים לרבנן דס"ל אפרן לאסור מ"ב עבשיו הוא כדרך הנאתן ופסיר פסקו הפוסקים דהפת לאסור וכמ"ש הלל"ח מ"ג דאזלינן בתר עבשיו אם הוא עבשיו דרך הנאתן ולמש"ל דמוכח מן המשנה דהפת לאסור ולעיל דף כ"ח קאמר הס"ם ולא יסיק בו תנור פשיטא ומשני לא נלרכה אלא לר' יוחנן דס"ל אין ביעור ממן אלא שריפה והא בשעת ביעורו ליתהני מיד קמ"ל ולר' יוחנן אפרן מותר דכל הנשרפין אפרן מותר י"ל כמ"ש בפי' אם דף ק"ח בשם תומת יפרים שכ' בשם ר' אשר לנר' יוחנן אפרן ממן בשריפה מותר לאסור מה"ת כהקדם ולדברי תומת יפרים ה"ק קו' התום' סוף תמורה שהקשו לעמה לא תמן התם ממן בפסח אין הנשרפין נר' יוחנן אז הנקברין לרבנן לפי"ז ה"ק כיון דליכא ל"מ דאפי' נר' יוחנן דהוה מן הנשרפין אפרן לאסור לא דמי להכא דתמן התם אמנם לרמב"ם ליתא לתי' זה שברי כ' בפ"ג מה' ממן ה"ז לא יסיק בו תנור וכריים ואם כיוצא אז אפה הסורין בהנאה וכן פחמין שלו הסורין מדכ' בסיפא וכן פחמין ב"מ דריסא אין האיסור משום פחמין אלא משום הממן בעין ואסור משום יש שבח מעלים הקל"ד הא מבעין הוה אלא כה"ג ויש לומר דהרמ"ך שכ' אם לדברי הר"מ בתשובה כנגדו והמנ"ל סי' תמ"ה חולק תרמ"ך בחומץ אפי' אין לחבוקה כנגדו ומי אסור משום דזוז"ג אסור בחמץ וכי"ב כ' הש"ך סי' קמ"ב סק"י דאתם אסור בחמץ כיון בחמץ גם האפר אסור :

ועי"ל סי' תקכ"ד אות ד' מה שכתבתי על סברות הלל"ח הנ"ל וכש' נמי מלי מבעי ל"ב לרבנן ג"כ בשרפו לו פרנו לאפרן משום דבבר נעשה מלותו מכל מקום בשעת ביעורו לעדיין לא נעשה מלותו אסור דדוקא בתרומה טומאה גלי לן קרא דמותר להנות בשעת ביעורו אלא לר' יוחנן דף כ"ח ע"ב קאמר ס"ד דליתהני בשעת ביעורו ע"כ אפי' לרבנן דהשתא בכל דבר אין סברה כלל שיהא בשעת עשיית ביעורו עיש ודבריו תליא תום' סוף תמורה שכ' סברת זו כל בשרפין ה"ט דאפרן מותר משום דבבר נעשה מלותו - ולפי"ז י"ל קו' הפ"י הנ"ל דשאר הנאות מותר אלא דה"ב אבל דליתהני בשעת שריפה בשעת ביעורו זה ההוא אפרה תורה וגם ר' יוחנן דיליף לי' מנותר נמי אסור כמו קודם כמו תרומת הדשן דבשעת ביעורו אסור מה"ת ואלא דקשה לי על החבי מילותים דמה פריך לקמן עלי דאסורי לרבנן דמתיירין אפי' בחטוקה היכי משכחת לה בה לחבי מילותים הע"ג לרבנן אין שבח עשים בפת מ"מ אסור להסיקו משום דאסור להנות ממנו מה"ת בשעת ביעורו מטעם דלא נעשה מלותו עד שנעשה אפר :

ובתום' לעיל דף כ"ב ע"ב ד"ה מעיין שכתבו דל"ל קרא בערלה דהלכה אסור תיפ"ל דאסור בהנאה ותי' תום' דסד"א דשרי הלכה משום דהוה דרך ביעורו ע"כ ה"מ משום ס"מ דאסור ליהנות בשעת ביעורו ועו"כ תום' לרבנן דס"ל דאין שבח עשים בפת לשרי הלכה אתי קרא לאיסור הלכה בשמן דהוה בעין אבל עלים אינו מן הבעין דשלהבת בה מן הנאלים ולחבי מלותים גם לרבנן העלים אסורים להליק ולהיות בשעת ביעורו משום דעדיין לא נעשה מלותו ה"ק תום' לדוכתי' ל"ל קרא הלכה לאסור בערלה הא הלכה הנאתו בשעת ביעורו תיפ"ל דבבר אסור כמ"ש התב"מ מדאיצטרך היתר ליהנות בתרומה ס"מ בשלמא אסור ויש ליישב לחבי מלותים דקרא יתירא אתי לאסור העלים הנאתן אפי' אחר שעת ביעורו וס"ד דהיינו הסקה אם אפה בו הפת ושפיר פריך ה"ק לרבנן עלים דאיסורי היכי משכחת לה :

(י"ג) **תום'** ד"ה חדם ורבנן סברי אין שבח עשים בפת אעפ"י שהאיסור בעבדו דשלהבת אינו בהא מן העלים אלא מחמת משהו הנשרף ומ"כ היא כמו נחלת דאין האיסור בעין וכפרש"י עכ"ל ופי' המרש"ל לתום' היכי דאפר ונחלת אסור גם רבנן מודו דהפת אסור דאמן נחלת האיסור וכן דעת הרמ"ם בממן דאפר אסור מודו רבנן דפת אסור ומ"מ מרמ"ם כ"כ בפי' שהבאתי לעיל וכ"כ בשעה"מ בפ"ג מהממן וכ"כ הש"ך בסי' קמ"ב סק"י ולכן הניח המרש"ל מה שכ' תום' בשמוך הקשה הר'

מהרן נרבי נר"י דהא התם במוקלה גם נחליס מסור ואפי' רבנן מודו ופי"ז הקשה המרש"ל לקמן כ"ז ע"ב מה בעי רמי בר חמי מרב חסדא תמור שהיסיקו בעלי הקדש ואפה בו הפת לרבנן דשרי בקמייתא מאי הא הקדש גם החפר מסור ואפי' רבנן מודו :

ועלה בדעתי לתרן קו' המרש"ל ואח"כ רמי' שכיוונתי לדברי פ"י שכ"כ לקמן דף כ"ז ד"ה בגמ' מכלל לרבנן דאפי' בע"ז החפר חליל מסור ואסור הפת וכמ"ש הרמ"ס בחמץ ר"ל ה"ד לרבי אפי' אין מבוקה כנגדו משום דרבי ס"ל יש שבח עליס בפת אבל לרבנן דהשתא דבעי למימר דלמ"ד אפי' לואשות מותר אפי' לרבי א"כ פלוגתיהו בהבוקה כנגדו א"כ ממילא משמע למה דשרי רבנן אפי' כשהבוקה כנגדו היינו משום דס"ל דאין שבח עליס ניכר כלל בפת א"כ ס"ס דאין שבח החפר ונחליס ניכר בפת א"כ אפי' לאפר מסור מ"מ לרבנן הפת מותר ושפיר מבעיה בהקדש ואני הוספתי לדברים אלו דמ"ש הרמ"ס בחמץ דאפר מסור לד"ה מסור אין כוונות הרמ"ס מ"ש לד"ה אפי' לרבנן אלא לרבי ולד"ה ר"ל אפי' מ"ד לרבי לואשות נמי מותר מודה בחמץ דאסור ואמרתי דגם לתוס' הכ"ל י"ל כן מה שכתבו דשלהבת בא ממשהו הנשרף וא"כ היא כמו נחלת דאין האיסור בעין ע"כ משוס דברים מ"ם דאין האיסור בעין י"ל ה"ה אפי' אם הגחלת ואפר מסור נמי שרי לרבנן דכל שבא מן הגחלת לא מקרי איסור בעין בפת עי' כי"ב בלח"מ שהביא בשם מקשים (בפ"ג מה' חמץ הל"ל הטעם בחמץ משום ים שבח עליס בפת וכ' דדייקו לרמב"ם הטעם בחמץ דאסור משום שבח עליס בפת כמש"ל בחות י"ב ד"ה חמנם) ת"ל דחמץ עם האפר אסור ותי' הלח"מ דה"ה מכל מקום מותר הפת דמקלי קלי איסורי ואינו בעין לכך צריך לומר דאסור משום ים שבח . חמנם ה"ד לרבי אבל לרבנן י"ל דלי"ל כלל ים שבח ניכל בפת ומותר הפת כיון דאין הגחלת בעין ומקלי קלי בתוך הפת מ"ב גם לתוס' י"ל כן ולח קשה קו' המרש"ל ותי"ל להניח :

אמנם הפ"י כ' דיש למרש"ל הכי היכי דאפר אסור הפת אפי' לרבנן אסור מפרש"י לעיל ד"ה לימור שכ' רש"י דרבנן הוה מקילי טפי ושרי אפי' הפת לאכול דאמרי אין שבח עליס בה אלא שבח היסק דאיסור שבה כבר כלה הוא ורבי סבר הואיל ואבוקה כנגדו יש שבח עליס ואיסור גמור בה וכ' הפ"י דס"ל למרש"ל דמ"ש רש"י משום דשבח היסק איסור כבר כלוי משמע להוה אלא שייך לומר כן אלא היכי דנחליס ואפרן מותר משב"ב היכי דנחליס ואפרן אסור מודו רבנן דים שבח איסורין לאסור הפת ודחה הפ"י וז"ל אבל למה לפרישית אין סברא לומר כן אלא דוקא למ"ד לואשות אסורין לרבי וא"כ משמע בבבוקה כנגדו אפי' רבנן מודו דים שבח עליס לאסור הפת וא"כ היכי דנחליס ואפרן אסור הוה כבבוקה כנגדו ומשו"ה הולרך רש"י לפרש לעיל דפלוגתיהו דרבי ורבנן היינו כה"נ שבשה היסק כבר כלוי דיחא לי' לפרש מלתא דפסיקי משב"ב למ"ד לואשות נמי מותרין דבעינן למימר השתא דפליגי רבי ורבנן אלא כשבבוקה כנגדו ואפי"ה שרי רבנן והיינו ע"כ משום דסברו דלגמרי אין שבח עליס בפת עכ"ל ודבריו תמוהין הא רש"י כ' ורבי סבר הואיל ובבוקה כנגדו יש שבח עליס א"כ משמע דרש"י כ' דבריו למ"ד בבוקה כנגדו פליגי ואפי"ה כ' רש"י דרבנן הטעם משום דשבח היסק איסור כלה. ולכך ס"ל המרש"ל היכי דאפר אסור אפי' רבנן מודו שכן דעת התוס' ולכבי מגיס המרש"ל במקום הקשה לרבי משום במוקלה דנחלת אסור משום דתוס' כתבו וכן פרש"י ולרש"י מוכח דאפי' בבבוקה כנגדו פליגי אפי"ה לא פליגי רבנן אלא בשרלה משום דשלהבת בא מן הגחלים ובשרלה נחליס מותר אבל היכי דאפרן אסור גם לרבנן אסור וכן מוכח ממ"ש תוס' ורבנן סברי אין שבח עליס בפת דהא לעון זה לא אימתר בגמ' לרבנן ואי ס"ל לתוס' דאפי' היכי דאפר אסור הפת מותר למה כ' תוס' דסבר אין שבח עליס בפת משמע דשבח יש בעליס אלא שאינו בפת הא י"ל דרבנן סברי דליכא כלל שבח עליס ולאו אלתא הוא כיון דמקלי קלי ואינו בעין אלא משמע דוקא כאן אין שבח עליס משום דשלהבת בא מן הגחלים אבל אם הגחלים מסורים מודו רבנן דים שבח אסור בפת :

ויש להקשות בחמת מה"ל לרש"י ותוס' כן דאם הגחלים ואפר מסורין דגם רבנן מודו דלמה אלתא בחמת טעמייהו דרבנן דס"ל דאין שבח עליס ניכר בפת אפי' השלהבת יולית מן העליס וכן היכי דנחליס מסורין נמי מותר לרבנן יש לומר דס"ל דא"כ למה פליגו רבנן ורבי בשרלה ובלחס לומר לה פליגי בכל מסורי הבא בחמץ וע"ז והקדש דנמי מותר הפת לרבנן ואין לרבותי' דרבי פליגו בשרלה דים לו ניטול אפי"ה מוסר רבי משום ים ס"ע בפת הא כמו בהתירא עדיף ח"ו לדרבנן מסור היכי דאפר אסור ח"כ לא מצי פליגי אלא בשרלה משום דאפר מותר ושלהבת בא מן הגחלים :

אמנם לפי"ז י"ל קו' מהרש"ל דמה מבעי לי' בהקדש כיון דאפר הקדש אסור והוה למ"ד עוממות לכ"ע מותר ולואשות פליגי ובבבוקה כ"ע מודו דאסור וכ' למ"ד זה בלואשות פליגי דלמו טעמא דרבי משום לואשות אבל בבבוקה אלא דגזרינן מדרבנן לואשות אמו אבוקה ורבנן לא גזרו וא"כ למ"ד זה שפיר י"ל אפי' באיסורין שאפר אסור נמי מותר הפת והא דפליגו בשרלה י"ל שפיר דקמ"ל כמו דאיסורי דרבי וכמ"ש בלל"ח בפ"ק דביצה בדרבנן אמרינן כמו דאיסורי עדיף וא"כ רמי בר חמי דמספקי לי' בהקדש מה ס"ל למ"ד לואשות פליגו ומספקי לי' בהקדש אפר אסור אי נמי פליגו רבנן דשבח ליכא כאן אלא משום גזירה ולא גזרו רבנן והא דלא פליגו רבנן בשרלה משום דשבח ליכא כאן אלא משום גזירה ולא גזרו רבנן והא דלא פליגו רבנן בשרלה אע"ג

רעד ממה"ם מה שכיחזר דבדי מג"א מ"ם בס"ז וסמ"ך ולמד מטעמיהו מש"ם דלמי' כתבוקה כנגדו מותר כמ"ג זהות במהדם"ח כסוגי' ד"ה גמרת תימר שכל הפוסקים חולקים עליו עי' שעה"מ בס"ג מה' ממן ובמפרשים ובגל"ח ופי' גם מש"ם בתוך דבריו לכ"ע אין שכח עליס בפת הא רבי ס"ל יש ס"ע בפת וכבי קיי"ל . תלת דבדי מג"א פשוט דסוד ביו"ד סי' קמ"ב כ' בשם הרמ"ם פלפה בעלי לסרס זוז"ג לסור ס"כ הפת לסור לפי' אין לבוקה כנגדו וכ"כ הרא"ם וכ' הט"ז שם הטעם משום בע"ז מחמריכין לאסור זוז"ג טעם זה לא ס"ל למג"א כמו שדוחוסו שם בש"כ מגמ' משמע דאין חילוק בזוז"ג בין שאר לאסורין בין ע"ז וסמ"ך כ' הטעם משום דלפר לגיל לאסור זס"ל לס"ך כיון דלפר לאסור מציב בלבוקה וים שכח בפת כמו לבוקה ולכאי זוז"ג לאסור ולכאי לס"ך לס אניה עלי היתר ג"כ דהוה ג"כ לבוקה של היתר פציעה דבדי הי"ל זוז"ג לבל המג"א לא ס"ל כס"ך דהא הרמ"ם לוסר זוז"ג ל"כ משמע לפי' מניה גם עלי היתר והוה זוז"ג ומי לוסר הרמ"ם ולכך כ' המג"א טעם לאר כיון דע"ז לא בעל המאירו מלמריכין וכמו לדבי בלבוקה לסור זוז"ג דהתמר גורס היתר כן מלמריכין בע"ז ובשקדם בלא לבוקה לאסור לפי' זוז"ג ממילא ס"ס בהיא עליס

לחריס דהוה זוז"ג ומי לסור :

ואלא ל"ב קשה למג"א בקו' ב"י על הסור בשם רמ"ם הא בע"ז מותר זוז"ג בע"ז דף מ"ב הי ניחא לדלעלי בזבל דע"ז · י"ל לקו' זו מלינן לאלק כמ"ם הט"ז לשיטתי' דטעם דרמ"ם דהחמיר בע"ז זוז"ג מטעם חומרא דע"ז כן י"ל למג"א שכ' מטעם דע"ז לא בעל והיינו בע"ז שק"ל שם דדוקא הכל מה שים הכרח לאיסור ודי"ל זולתו ודו לפי' יש גורס היתר לסור בעכו"ם ל"ב ס"ה למג"א בחמין ובשקדם ובע"ז שלי"ל להיות נלפה הפת בלא עליס לבל בלא זבל לפשר הלבך זוז"ג- מותר כי"ב השקדם בשעה"מ בפ"ג ממתן על המרם"ל דמחמיר בשקדם זוז"ג והשקדם מע"ז דג"ב חמיר וזוז"ג מותר ותי' דל"ל בחילוק הט"ז הל"ל תמ"ל רלי' שכן חילוק המחה"ם בלא בלא כ' שהט"ז מחלק כן · לחמש לא הזכירו הט"ז והשעה"מ ליבא מפרש שהתפעמה בכרשיני ע"ז דתני נמי התם בשחט דזוז"ג מותר והא התם לי"ל לבשחה בלא לבילה ולפי"ה זוז"ג מותר ולריך לומר כיון בבר נתגללה כולה בגודם היתר הוה מה שלבילה עתה לסור רק לקיימה ולא עדיף מבשר שלפשר זולתו ול"ב יפה כתבתי בפתיחה לחבורי הלכות פסח בתשו' ובסי' תס"ו ובחיבורי לי"ד סי' ת"ט ולעיל סי' תקנ"ג תקל"ד בהמה שלבילה ממן בפסח לאסור החלב בש"ם במג"א בחמין זוז"ג והקשה מע"ז בשעה"מ בפ"ג ממתן על המרם"ל דמחמיר בשקדם זוז"ג והקשה

משום כרת ולא משום דסיל"מ ולמה כ' היד אפרים למרי"ל טעם דכר סיל"מ ולא י"ל דהוה קצי' ליד אפרים מהמרי"ל למתיר נקצה כם' וכי אפר עדיף מנוקצה נקו' פרמ"ג לכך כ' בחפר שייך לכ"ע טעם דסיל"מ הלכך עדיף מנקצה ולא מהני ביטול משום דמקלי קלי ותי' מהרי"ל ניחו דהכא דרך הנאתו ליתא לסברת מקלי קלי כ"כ ורתי' ניד אפרים שכ' דיל דגם הש"ך ס"ל כמנ"ח דלא מהני הגחלים כמו לחבוקה דאין טעם הש"ך משום דגורס דאפיית הגחלים הוא ניכר טפי בפת מגורס דתנור אלא טעמא משום דבפת עלים הניכר בפת ס"ל כמו הוא בעין בפת ולא מהני שים בו עוד גורם אחר ות"ל נם לש"ך אפי' הניח ג"כ עלים דהיתר ג"כ לא מהני כיון דבפת העלים של האיסור הוא כמו בעין בפת מה מועיל מה שבפת עלים דהיתר הוא ג"כ בעין עכ"ל וליתא דבריו במחילת כבוד קבלו הא הר"מ כ' בפ"ו ופ' כן בפ"ע בסי' קמ"ב בביטול מקלת קדירה בעלי איסור ואח"כ ביטול מקלתו בעלי היתר לא הוה זה וז"ג משום דלא בהו בחתת משמע הא הניח בבת אחת הוה וז"ג אלמא אע"ג דקי"ל יש שבח עלים בפת והוה כבעין בפת מ"מ מהני במניח ג"כ עלים דהיתרא אלא ודאי דז"א דמ"ש הר"ן בפסחים דשבח עלים הוה כבעין אין ר"ל דהוה בעין ממש אלא כמ"ש הר"ן בפסחים בסוף דבריו בין שי עגולים וכ"כ בסוף"ג דע"ז ובתשו' דביון דניכר האיסור עפי מן ההיתר חשיב כעכר האיסור :

(כ"א) **דרמ** בפי"ו מה' מ"א הכ"ב תנור שהסיקו בקליפה ערלה וכ"כ בן מדם בן יפן יוון ואח"כ יש לאותו בעלי היתר ואם ביטל קודם שיוצן בין פת ובין תבשיל אסור בהנאה ים אם שבח איסור בפת נרף כל שם ואח"כ ביטל לו אפה בחומו של תנור ה"ז מותר והקשה בכ"מ ממאי נברף מותר אפי' בחדש הוה כולי' גורס דאיסור ותי' דס"ל לרמב"ם בין בנרוף ובלך האיסור בפת מותר בדיעב' אפי' בחדש אלא ניחו ים הוכחה לדבר מדבעי הש"ס לאוקים תחלה ורבי דאוסר בפת משום דס"ל וז"ג אסור ואע"ג דקתני מדברי רבי בשלה ע"ג נחלים מותר אלמא אע"ג דס"ל לרבי וז"ג אסור אפי' בדיעבד ה"מ בשעלי האיסור קיימין ולא נשאר אלא גחלים ובלה איסור ה"ה לדידן בתנור חדש בהיסק דאסון דאסור טיבו נמי דוקא לכתחלה אבל בדיעב' לא אסור אלא באבוקה כמו דברי למ"ד וז"ג אסור בלא נתנו ולא ניחו וקשה לי על הכ"מ דא"כ הרמב"ם ס"ל דרבי למסקנא נמי אדם לכתחלה יותן אלא בדיעב' מותר אלא ניתנה מסיפא בישלה ע"ג נחלים כמו למ"ד וז"ג רישא וסיפא אד תנא אתמר דס"ל אדם יותן ובדיעב' ס"ל דמותר ע"ג נחלים ה"ק למה לי כ' הרמב"ם אדם יותן בדקתני בברייתא ותיובתא ועוד מה הוכחה מביא הכ"מ דא"כ קשה מסיפא אמאי בישלה ע"ג נחלים מותר למאי בתמת הוה מני להקשות כן למה דילמא לאוקים פלוגתיהו בזוז"ג אלא כיון מריפא פריך אימור דשמעת לרבי משום ים שבח עלים לכך לא פריך מסיפא ועוד מה פריך דזוז"ג מי שמעת לי' למאן דמוקי רבי בזוז"ג מריפא דאדם לדריך נתיפא ולא מהני ניחו . אלא ע"כ דהמקשן מסיפא סמך אמאי בשלה ע"ג נחלים מותר באדם אפי' בדיע' אסור דהוה אד גורם ובישל הוה זוז"ג :

עיב כ"ל דס"ל לרמב"ם למה דאוקי פלוגתיהו בשבח עלים לא אתמר פלוגתא דרבי ורבנן וסיפא בישלה ע"ג נחלים אהך בריית' דתנור אדם יותן לדידי' דס"ל יותן דס"ל זוז"ג אסור לדידי' אין שום היתר בבישל ע"ג נחלים כין בתנור אדם דאפי' יוקן ויסיק בעלים אחרים לא מהני וכן בישן בהיסק לאסון דהא ס"ל זוז"ג אסור בישלה ע"ג נחלים נמי הוה גורם היתר לאחר שנעשה נחלים נמי אסור באדם בזוז"ג אסור . אבל הרמב"ם ס"ל דקאי רבי ורבנן וסיפא בשלה ע"ג נחלים אחידך בריית' דבין תנור אדם לו יפן יוון בזוז"ג מותר ואפי"ל נתיפא אפי' לכתחלה ועלה תני בשלה ע"ג נחלים דמותר דנחלים הוה גורם היתר כיון דאיסור כבר הלך לו והוה זוז"ג . וס"ס קו' פ"י והלא שהקשו מה דמיק לס"ס לאוקים פלוגתיהו בים שבח עלים ולא ניחא לאוקים פלוגתיהו בזוז"ג דפלוגתא הוא דפליגי בי' תנאי ולהכ"ל ס"ס דאי בזוז"ג פליגי ס"ל פלוגתיהו בבריית' באדם יותן אתי כרבי דזוז"ג אסור למה לא פליגי אכמים אריפא דאדם יפן יוון דזוז"ג מותר אבל אי לכ"ע זוז"ג מותר ופלוגתיהו בבריית' אתי כרבי אדם בן יפן יוון דזוז"ג מותר ס"ס דלא פליגי בבריית' אלא בפת וק"ל :

ובות מיושב מה דקשה לי מכ"ל בס"ס כאן בפסחים ובע"ז דף מ"ע דר"ח ס"ל זוז"ג אסור מדהתן במשנה סו"פ כ"ה נטל עלים מחברה וסיפק בו את התנור אדם יותן יפן יוון ואפה בו את הפת דר"ח יוליך למה לי"ל דלמא ר"ח אוסר הפת משום ים שבח עלים בפת וכן פי' בחמת ר"ע מברטנורא ומי אריפא קאי הא בבריית' נמי תני בריפא הסיק בקליפה ערלה אדם יותן יפן יוון דס"ל זוז"ג אסור ועלה תני אפה בו את הפת אסורה דברי רבי ומפרשינן לרבי משום ים שבח עלים בפת אבל לת"ק ס"ס למה דמוקי רבי ורבנן דפליגי בשבח עלים קאי פלוגתיהו אחידך בבריית' דתני בין אדם בין יפן יוון :

(כ"ב) **שם** בתוס' בין אדם בין יפן יוון אע"ג דזוז"ג דוקא בדיעבד מותר כו' דהכי הוה בדיעבד דאם נאמר אדם יותן נפסיד התנור והקשה הרדב"ז ושפ"מ פ"ח ס"ה ובחדושי אם על הר"ן נקטין דף ל"ו אמאי בחיו בן יומא דנוטל"פ אסור לכתחלה ואפי"ה לריך שבירה ולא משיב הפסד בדיעבד . וברח"ם מוסיף לחדבי תום' דהכא חיו

שהוה מחיסור עלמו ועי' בק"ל דלמה לריך הרח"ם לכך וכי"ב תי' בחתי אם התם בקדירה שהוה מפליטת הכלי עלמו אבל אפיית התנור ליכא אלא גרמא והניח בל"ע ולמ"ם מרח"ם אפי' בגורס כל שהוה מחיסור עלמו ולפי תי' זה יש בנוטל"פ לכתחלה כאיסורי מחמת הפליטה וזה דלא כחש"ו סי' ק"י שכ' בנל"פ אכ"י ליכא משום איסור בפליטה אלא נזירה אחי"ש אלא שאינו מוכרח ד"ל כתי' הרדב"ז הובא בחתי' היטב ת"ש :

(כ"ג) **ואסיים** בפרפרת הנה הרח"ם והרמב"ן פסקו לחומרת כמ"ד בלוחשות פליגי ואפי"ה אמר רבי וכ"ל הוכחה כדבריהם ולישב הרי"ף והרמב"ם שפסקו לקולא בחבוקה פליגו ולוחשות כ"ע מודים ולישב קו' מורי ורבי בם' אמרי דיוה שהקשה ל"ל לשמואל לאפוקי רבי וחכמים משום דהלכה כרבי דהוה ידעינן דהלכה כרבי דאיכא בתם משנה בפ"ג דערלה אפה בו את הפת אסור והוא דמ"ם תום' דף ע"ה ע"ח בסוף דבור ה"ח הירושלמי דיכא שהם נותן חוט התנור והקשה הטרח"ם מה בעי תום' הכי וכ' בחמרי בינה דתום' קמ"ל דלמה בחבוקה אסור משום דחבוקה נותן כח התנור ללח יבש' זוז"ג וכ"כ בחדו' חס"ו ע"ז דף ס"ו ד"ה תנור שהסיקו בכמון :

והנה לקמן דף ע"ו פריך הש"ס לשמואל דס"ל תיתאי נבר מהמשה נטף מפסח מרוטבו וחזר מליו יטול את מקומו וקמ"ד בחרס נוטנת ואי ת"ג נלעטן הרוטב בחרס ואמאי בשחזר מליו יטול את מקומו ומשני בחרס רותח וכ' בם' אמרי בינה שהקשה ל"ל לשמואל לאפוקי רבי וחכמים משום דהלכה כרבי דהוה ידעינן דהלכה כרבי דאיכא בתם משנה שהקשה בפ"ג דערלה אפה בו את הפת אסור והוא דמ"ם תום' דף ע"ה ע"ח בסוף דבור ה"ח הירושלמי דיכא שהם נותן חוט התנור והקשה הטרח"ם מה בעי תום' הכי וכ' בחמרי בינה דתום' קמ"ל דלמה בחבוקה אסור משום דחבוקה נותן כח התנור ללח יבש' זוז"ג וכ"כ בחדו' חס"ו ע"ז דף ס"ו ד"ה תנור שהסיקו בכמון :

והנה לקמן דף ע"ו פריך הש"ס לשמואל דס"ל תיתאי נבר מהמשה נטף מפסח מרוטבו וחזר מליו יטול את מקומו וקמ"ד בחרס נוטנת ואי ת"ג נלעטן הרוטב בחרס ואמאי בשחזר מליו יטול את מקומו ומשני בחרס רותח וכ' בם' אמרי בינה שהקשה ל"ל לשמואל לאפוקי רבי וחכמים משום דהלכה כרבי דאיכא בתם משנה שהקשה בפ"ג דערלה אפה בו את הפת אסור והוא דמ"ם תום' דף ע"ה ע"ח בסוף דבור ה"ח הירושלמי דיכא שהם נותן חוט התנור והקשה הטרח"ם מה בעי תום' הכי וכ' בחמרי בינה דתום' קמ"ל דלמה בחבוקה אסור משום דחבוקה נותן כח התנור ללח יבש' זוז"ג וכ"כ בחדו' חס"ו ע"ז דף ס"ו ד"ה תנור שהסיקו בכמון :

ואנכ הרי"ף ור"מ ים ליישב דס"ל הא מתן קיי"ל כשמואל דת"ג דמ"כ בתרי בריית' כשמואל ולשמואל קצי' מתני' ול"ל בחרס רותח ס"כ מוכח דאם חיו מנלח וקצי' לר' יוחנן ס"ל דאם נלח אבוקה נמי אסור ואם נקצית לר' יוחנן ס"ל מן המשנה אין רחי' דיי"ל דמשנה מיירי בחרס נוטנת דחי' ברותח אמאי יטול מקומו דר' יוחנן סבר אם נלח אבוקה נמי נותן חוט התנור ס"כ כיון לר' יוחנן דמוקי בחרס נוטנת ע"כ ס"ל עלאי נבר דאי ת"ג קצי' לשמואל ס"כ כיון דפלוגתא דר' יוחנן ושמואל אי לוחשות נותן כפלוגתא דת"ג וע"ג הוא ור' יוחנן ס"כ ס"ל ע"ג הלכך אין דקיי"ל כשמואל דת"ג אין הלכה כר' יוחנן דלוחשות פליגי וס"ל לר' יוחנן לוחשת ג"כ נותן ז"ח לאפה דקיי"ל כשמואל דת"ג וק"ל :

ולפי"ז ח"ם קו' אמרי בינה הכ"ל דלמה לריך שמואל לאפוקי רבי לחכמים דהלכה כרבי הא אינא סתמא כרבי מאחר דשמואל מוקי משנה בחרס רותח וס"ל דאין חם נותן לאוסר התנור ח"כ לא הוה ידעינן לאלק בין חם נאלים ובין אבוקה וס"ח נם אבוקה כן הוא דאיכא נותן לאוסר התנור ולא הוה הלכה כאפה בו בפ"ג דערלה לאוסר הפת ד"ה הלכה כהך סתמא דפי' אין נוטין דנטף מרוטבו על החרס יטול מקומו דאין החם נותן הלכך לריך שמואל לאשמעינן דרבי ורבנן דפליגי באבוקה כנגדו הלכה כרבי דאבוקה מנלח לאוסר התנור ולכך הפת אסורה :

הנה שכתבתי באיסורי לה' פסח בתשובה בתחלת הספר על הח"ח שרוצה להתיר אלב מבהמה שחוכלת חמץ בפסח אע"ג דבח על מן האיסור כמו דשרי אלב דעלמא אע"ג שבח מאיסור אלב ודם ואפה"ח הוחיל ואיסתרי איסתרי והביא מבכורות ד"ו דתי' אם דאיעטרך גמל גמל ואסור אלב עמא דה"ח כיון אלב בח מדם ואפה"ח ואסתרי נם אלב בח מן הטמאה כמי שאיסתרי ואמרתי אדרבה ניחא דתי' להיפוך מן המקשה דאסרה תורה אלב טמאה מוכח דלא ניחא הוחיל ואסתרי מהני איסורין איסתרי כמי שנאסר איסור . ותי' אח"כ שכ"כ כם' גיטת ודרים לבעל פרמ"ג בלל ל"ח שכ"כ ליישב בזה קו' פלתי סי' י"ד תנא' חולין דף ס"ט אמה דמבעיא לי' התם ע"ש :

בשעה"י כ"ג ניסן תרמ"ט לפ"ק :

יצו ד' את הברכה עם החיים עד העולם לכבוד יד"ע ויד"נ ה"ה כבוד הרב הגאון הגדול חו"ב צנא מלא ספרא כקש"ת מה"ו נתן משלער נ"י אבדק"ק סעטשין יע"א :

אהדש"ת מכתבו דרומ"כ הגיע לידי קודם החג בהיותי עדיין טרוח ונתתי עיני בסורות רחסונים ולקחו בני הרב נ"י ומפני שלקחו לביתו נדחה עד היום שבקשתי מכתבו ולא מלאו ע"כ לא חוכל להשיב לכ"ת רק מה שעולה בזכרוני ברומכ"ת הקשה מה פריך הש"ס פסחים דף כ"ז ע"כ אלא עלים דחיסורי הנאה לרבנן היכי מכשחת לה והא ספיר מכשחת לה דאסור למכור עלי אסקה כ' לו ליתנם לחמרים דהא המכירה והנתינה גופי' מחשב הנאה כדמוכח מר' אבו' לעיל דף כ"ח ע"כ ואז עדיין האיסור בעין ע"כ לא הבנתי קו' ז"ה דכל הנאות אסורין

גם מכירה הוה כהאי דמ"ם מכירה משמר הנאות מכל העניס לרבנן דמותר בהאי דהנאות עניס ההסקה ולרבנן מותר בהסקה. ום בדיע' היקיק ונ"מ להתורה לסברא עכ"פ המכירה לכתחלה להא בדיע' מותר בהנאה דלימא קרא אחי אלא ליהנות לכתחלה מן התורה לא אמרי' דלסברא הכ' לכתחלה וכבר הניח חס"ו בסי' והבתיו בספרי דברי יוסף בשם מו"ר שהקשה לר' אבוה דמכירה לשור מהנאה הא בדיע' מכרן וקידש בדמיהן מקודשת וכי קרא אחי לכתחלה ובספרי שם יאבתי קו' זו עפ"י הר"ן ריפ"ק דמזלין דאם מכרן וקידש השיור עדיין בדיע' ג"כ בשיורו קיים אלא שדמים זה אין זה דמיהן של שיורי ההנאה ולפעמים מצריך קרא לכתחלה עי' פרמ"ג בפ"ך סי' ל"ג ולקמן סי' תרמ"ח בדברי יוסף מ"מ היכי דאתמר אתמר:

ב"ה שנית להנ"ל.

אחד"ש רומכ"ת קבלתי מכתבו שניה אשר בו מסייע לקיים קושיתו דלשונה מצוי"ת מח"מ סי' ע"ד אכ' אם המקדש בחסה"ל שהנאה האסה בחפרן היא מקודשת וכ' אם המכירה ומתיא נופל הוי הנאה יפלא מ"ש רומכ"ת וכי אני אמרתי להיפך אלא כך אמרתי בדבר שאסור בהנאה וכל האוות אסורין אפי' בדיע' פשיטא דגם המכירה והמתיא אמי משוב הנאה אבל בעניס דמותר בהנאה והסקה ולאפות בו ואם אפה בדיע' מותר אוס העניס כיון דאוס בא מן הגחלת אלא שנאמר לכתחילה אסור המכירה זה לא אמרינן אלא אפי' לרבי דעניס אסורים באפה בו אבל מה שמניח העניס הוה גרע משלא כדרך הנאה לא פי' בכ"כ מותר כיון שאין בהנאה מגוף האיסור:

ומ"ש כ"ת בשם אס"ו יו"ד סי' ק"ל לדעת הרמב"ן דמכירה לא הוי הנאה כיון דאינו בהנאה מגוף האיסור והא דליף ר"ח היתר ההנאה אלו מכור הייט משום דאי אלו דברי בהנאה לא אקרי מכירה כיון שאין עניו בעניס וכ' כ"ת לשיטת רמב"ן אין איסור במכירת חמה"כ אבל לרשב"ם בנדרים דמ"ז אסור למכור אמה"כ. ולולי דברי אס"ו לעני"ד לא ברור כן דהא דברי רמב"ן בריי"ף השוכר עפ"י ירושלמי בפ' החיש מקדש דמוכר אמה"כ אין זה אלא כפי' רמב"ן שאין לו דמיס באמה"כ והממון גזל בידו והוכא ברשב"א ור"ן בפ"ק דחולין גבי ממון של עובדי עכו"ם וברשב"ם קידושין דף כ"ו ומבואר שם דלרשב"ם גופי' ס"ל כרמב"ן ואם"ו הוא דקשיא לי' מ"כ היכי יליף מאי מכר אמה"כ מאחר שאין הדמיס דמי איסורי ההנאה אין איסור ההנאה במכירה ע"כ תי' הוא ז"ל מדקראו הכ' מכירה ומ"ם ז"א דהא הרשב"א נמי ס"ל כרמב"ן ואפי"ה כ' בנדרים דף מ"ז דאיסור ההנאה להחליף לכתחילה אסור דכל שהוא אסור בהנאה אסור למכרו מדגלי קרא גבי נבילה לו מכור וכו' ס"מ בעלמא אמה"כ אסור למכרו אלא כ' דלא קאמר קו' אמ"ו דאע"ג דמכירה הוי הנאה באמה"כ אם ומותר להנות מן הדמיס מ"מ אסרה למכרו לכתחילה אמאי מכור וכי נקטי קושיא לאלקיטו מ"מ ה"ל באיסורי ההנאה אבל בעלי איסור לרבנן אלא באמה"כ אסור למכרו אפי' לכתחילה לא אמרינן וכן לרבי כמש"ל ולא יאפיק ממכירה. ומה שהקשה כ"ת מהשוחט דף י"ח דמבואר שם דאיסור ההנאה היא יכול להחליט לאחרים דהייט נמי למכור וגבי זה קו' לרמב"ן ז"ל הנה יפה הקשה אמנם כ"ז קשה לאמ"ו אבל כן לדעת הרמב"ן מכירה אין איסור ההנאה ואלו מכור יליפינן כך מדקרי לי' תורה מכירה ותתיא אבל לרמב"ן גופי' ז"א וגדולה מזו כ' בעי"ז פוסק"ד דאפי' לבהמה של אחרים אסור ליתן משום איסור ההנאה והוא מאו"ה ויליפי' מירושלמי בריי"ף כ"ם מלא יאכל לאסור אפי' לבהמת הפקר והיכא באו"ה סום"י ממ"ח והייט משום דהתיא מכרי ההנאה:

ומה שהקשה כ"ת אירו' בפ"ב דקדושין אמר מכרן וקדש בדמיהן מקודשת משום שאין זה דמיהן אר"מ זאת אומרת שמקדשין בגזל והקשה כ"ת מכ"ל לירושלמי הא דלמא המשנה מיירי במכרו לגוי או לישראל והיכר שהוא דהוי מעות מתנה כמ"ש הרמ"ם בקידושין כ"ל פשוט דע"כ כ' הרמ"ם הכי דסתם מתני' מיירי במשכחת הוא כמ"ש הרמ"ם לדידן דקיי"ל קדשה בגזל לפני יאוש היום מקודשת אבל הירושלמי ס"ל דמקודשת ום"ל כר"ש סתם גזילה יאוש בעלים ס"כ המשנה סתם מיירי אפי' מכרן לישראל ולא היכר בו ומ"ש הרמ"ם שם דלא הוי גזל כיון שאין לידו בתורת מקח כתבותי לאו"ח הלכות פסח דף ק' בריש הדף פרשתי ואין שם קושי' דרי"ף לולב הגזול כירושלמי:

מ"ש ה"ג קו' מהגמון מפלקס כ"י למה לא יאסר התור מטעם דרועה בקיומו ל"ל לפר"ח סי' ל"ח סק"ב הקשה אתום ע"ז דל"ב לר"ת שם לאוסר בכלי שאסר מבב"ח או ממון רועה בקיומו אפי' בשאר מיאורים כמ"ש בא"ח סי' ת"כ ובא"ח שם הקשה הא בדף ס"ה מי' דאין רועה בקיומו אסור אלא בע"ז משום דלריך לאבד ל"ל דע"כ מי' בדף ס"ה דוקא בע"ז הייט אפי' שאין רועה בשימוש האיסור גופי' כגון מעביד חבית יי"ב ממקום למקום מ"מ לריך להאבידו ע"ז מן העולם אבל בשאר איסורי הנאה כגון בב"ח וחמץ שאי"ל לאבד הכלי אין אסור רועה בקיומו אלא בשאין שאר הנאה ומשמש בכלי ואם רועה אז בקיומו הרי נהנה בשעת שימוש אבל קודם שנהנה ליכא איסור כיון שאין המנוה לאבדו ולפי"ז בתור שהסיקו בקליפי ערלה הייט אסור משום רועה בקיומו אלא משום איסור הנאה בשעה שהנאה דהייט בשעת אפוי' ואז הוה ז"ג אבל קודם אפי' והנאה ליכא עליו שום איסור כיון שאי"ל לאבדו והא דקיי"ל כיו"ד סי' קמ"ב גם בע"ז אדם אינו יותן הא בע"ז לריך לבערן ויכי התתוי אסור משום רועה בקיומו לריך לתרן בתופן אחר כיון דבדיעבד אם הסיקו הפת מותר כה"ג לא אמרינן לאסור משום רועה בקיומו כיון דתתור להסקה עומד ורועה בקיומו בהיתר בז"ג והטור שם י"ל דלא ס"ל הך סברא הכיא שם תתור בע"ז אדם יותן ומ"ם קו' לר"י לא אמר אלא משום ז"ג אסור הוא ת"ק דר"ח די"ל דמסיק המקשן מר"ח דאמר וכן הוא בשאר אסורין דז"ג אסור מ"כ גם בע"ז ל"ל טעמי' משום רועה בקיומו:

ועוד כ"ל על קושיות רמשוה כמו שכתבתי בתשו' אחת והיא לקמן סי' תרל"ב על ח"ד סי' ל"ט ס"ק שב' כמו לאסור לפשם בהנאה באיסורי הנאה אע"ג בדיע' מותר לאין לך ביטול גדול מזה ה"ה בשאר מבטל איסור הנאה אע"ג בדיע' הוא מותר מ"מ מה שבטל לכתחלה וזרקו לאיסור לתוך ההיתר אסור לכתחלה מפני שנהנה מה שנתרבה ומשניה ההיתר והקשיתי שם הרבה לפי דבריו ואמרתי כיון שבטל האיסור כאלו אינו אלא דמי דהלכך איסור הנאה בטל בשם גם ההנאה אע"ג דהנאה מאיסור הנאה שנתרבה ההיתר מחמת איסור הנאה אין בכך כלום משום כיון דבטל כאלו אינו אלא דמי הלכך כיון דקיי"ל אין מבטלין לכתחלה רק דרבנן אבל מה"ת מותר לבטל וג"כ לא אסור משום נהנה מה שנשניה ההיתר דע"כ דאזלינן בתר סופו ויכי כאלו אינו אלא דמי ח"כ ההנאה שבא לו ע"י הביטול מותר אפי' לכתחלה ולהכי ח"ם דעניס לרבנן מה שנשניה להדליק ולשרפם אין לך ביטול גדול מזה ומותר לבטלו לכתחלה לשרפם וההנאה שיש לו ע"י הביטול מותר משום כאלו אינו אלא דמי ח"כ ההנאה שבא לו אלא ע"י ביטול דהייט שמפטם בהמתו אלו וגם מזונותי' עליו וכן הוא לריך לדמים ומוכר איסור ההנאה דהנאות דמים אי ההנאה שבהמתו מוכלת אין הנאות אלו מחמת הביטול הלכך הנאות אלו מסורין:

סימן תכ"ה

א) בפר"ת כ' אם יש באיסור לבד בדי להחמיץ אסור אפי' נפל האיסור אחר שכבר הועמד בהיתר מר"מ בפט"ז שכ' כ"ב בעירה מוחמצת ונפל איסור כדי להחמיץ אסור ואני כתבתי דלא דמי מעמיד לשאוד דשאני שאור דראוי לחמע בו עיסות אחרת אלא גם לדינו של רמב"ם נמי קשה (ב) עוד דיחוי לדינו דפר"ח וקצת ישוב לר"מ (ג) ביאור לשונות המשנות בפ"ב דערלה באיזי' משנות תנן אם יש בו כדי לחמץ ולא תנו וחמצה ובאיזי' משנות תנן וחמצה (ד) מפימ"ש מבואר להדי' בפר"ח ואלא דצע"ג ע"ז דהא מגמ' ע"ז דף ס"ח אי' להדי' דלא כרמב"ם עי"ש:

מ"ש הפר"ח בסק"ל ל"ח דאפי' החמיצה לו העמידה בהיתר כבר ומי"ל עוד לפעולת החימון והעמדה ונפל אח"כ האיסור אחור לו בהעמדה עור נבילה ויש בו כדי להחמין אסור. מיברא שכן פסק הרמב"ם בפט"ו מה' מא"ב הלכה ט"ז וז"ל עיסה מחומלת שנפל לתוכה אחור של תרומה או אחור של כלאי כרם וכן קדירה מתובלת שנפל לתוכה תבלין של תרומה או של ערלה ושל כלאי הכרם אם יש בשאור כדי לחמץ אלו היתה העיסה מלה ובתבלין כדי לתבל הקדירה אלו היתה תפילה הרי הכל אסור אמנם דיוט של פר"ח שכ' כמו כן במעמיד וז"ל דהא כ' בלח"מ שם כיון שכבר היא מוחמלת וע"י איסור שאחמץ עוד ה"ל טוטל"פ ומותר לחי' בלח"מ הכא שאני שרלוי לאחמע בה עיסות אחרת וכן יש לומר בתבלין שרלוי לתבל בה קדירות אחרות עכ"ל לא"מ מ"כ כמעמיד נבילה וכי יכול להעמיד בגבילה זו עיסות אחרות מ"כ אאאי אסור הא הוא טוטל"פ:

ואלא גם פסק של רמב"ם בעיסה ותבלין אמי קשה דאי' בפ"ו דף מ"ח דר' יוחנן אמר דר"מ ור"ש שם דפליגי בטוטל"פ בפונש מעיקרא פליגו ואמינא דאי' לר' יוחנן דאתן אחור של חולין שנפל לתוך העיסה והחמיצה וחמ"כ נפל אחור של תרומה או של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמין אסור ור"ש מתיר והא הכא דפנש מעיקרא הוא ופליגי אמר ר' זירא אאאי עיסה הואיל ורלוי לאחמע בו עיסות אחרות ע"כ מל"ל לרמב"ם לפסוק כת"ק דהא ר' זירא לא אמר אלא לאחות דברי רב עמרם דאמר דודאי דברי ר' יוחנן תני לי' באמתי' ודאי ר' זירא מה ליכא למשמע מיני' דיוי דר' יוחנן דמליון למדאי טעמא דאמתי' דאוסר משום דרלוי לאחמע בה עיסות אחרות אבל בתר דשמעיון אר' יוחנן בפונש מעיקרא פליגי י"ל גם טעם דמשנה מהאי טעמא אוסר אח"ק משום דס"ל טוטל"פ אסור אבל לדידן אוסר בוטל"פ וכן דעת תוס' פסחים דכ"ב בים בהיתר כדי להחמין אוסר בוטל"פ משום טוטל"פ פלגי ס"ק כ"ח. מה שפי' הפלאי לתוס' פסחים לרשב"ם שם דמ"ם בים בהיתר וגם בהיתר כדי להחמין אוסר בוטל"פ קשה דהא תוס' כ' שכן ס"ל לי"ם בע"ז דם"ח ור"ם לא אתיר אלא בנפלו תחלה האיסור והתיתר יחד אבל בנפל האיסור תחלה דהוי שבת מתחלה ואח"כ נפל חולין ופגמו אפשר ותוס' דייק שם בריית דתני כי' אין שנפל איסור תחלה אפי"ם אוסר אח"ג דליכא משום פגם אע"ג דמשו"ם

מותר לתוס' משום זוז"נ ותלת דקשה מ"כ לתוס' דמ"כ גם מ"ש תוס' דזהו טעמא דר"ש ור"ל משום זוז"נ וז"ל להה מי' בע"ז דף ס"ח ד"ה מתיל בים בכל מ' כדי להחמין משום מעיקרא הי' לבאה גם מהסיתר ולכך פגום בקוף מותר ממעע הא מי לא הוה פגום בקוף הוה לחסור וה"כ מוכח בסוגיתם כדי להחמין ליכא משום זוז"נ וכ"כ תוס' ע"ז דמ"ח ע"ב ועוד מ"ש הלח"מ דגם בחבלין י"ל הכי הוה תמוה דבחבי עיסה לעיסה עלמו לחפסר לעשות שחור ולהכי הוה מן לד זה לבאה מוסיף משה"כ בקדירה לא נעשה הקדירה עלמה דהיינו התבשיל לפי' אין מתהפך לחבלין לחבל קדירות לחרות ולע"ד י' בחבלין טעמי' דרמב"ם ס"ל בקדירה מחוכלת כבר ועל עוד חבלין לא נעשה לפגם ע"י החבלין הסגייס וכ"ק ע"ז דף ס"ז וע"ש הא קיי"ל לקמן סי' ק"נ סעי' נ' כל"ב :

(ב) **עוד** י"ל על דיוק דסר"ח דאין לחסור בכבר לחחמין משחור של היתר לאסר משחור של איסור מ"כ דקיי"ל בחיסור חימוץ בלחמי תודה לגריך להיות מלה לחין מחמין לחר מחמין וכי"ב קיי"ל בב"ח אין ביטול אחר ביטול ודברי הרמב"ם בפ"ו הל' שהוה המשנה בפ"ב דערלה מיירי בחיסור שנפל בו חח"כ לא שחימלה ג"כ ע"י שחור של חיסור ולא לחסור משום מחמין דאין מחמין לחר מחמין חלא לחסור משום פ"ו של שחור החיסור וכמ"ש בפום"י קע"ט ליבב סוגי' לפי' ג"ה דלחסר בים בחיסור כדי להחמין לחסור משום ט"ו ולא משום פעולת החימוץ וביעור ט"ו הוה חם יש בו כדי להחמין ומלחתי כי"ב עתה בפר"ח סי' ל"ח סק"ב ד"ה והרמב"ם רוח לחרת עמו מ"ש הרמב"ם בפיה"מ וברמב"ם בפ"ו דמחמין לא לחסור חלא בחיוו דהח מחמין לחסור משום מעמיד ומעמיד לחסור לפי' בחיוו חיוו כמו שהחריך ברחוח ותי' דחומרח שים יותר בחיוו כבים בשחור כדי להחמין ואפה הטיפה קודם שהחמין כיון לליבה למיקם לחטעמא לחסור לפי' לא החמין עדיין וזהו בחבאה ו' דפ"ב דערלה הרי דחט"ג דחתן בחותו חבאה יש בשחור של חיסור כדי להחמין מיירי בלא חימלה עדיין ח"כ ס"ה בחבאה ח' בפלוגתא דת"ק ע"ם הל"ל י"ל כן מ"מ חט"ג שלא חימלה עדיין נעשה טעם לפגם ולהכי ר"ם מתיר ו"ל הרמב"ם בפסק כת"ק חט"ג דטוטל"פ מותר כאן הלכה כת"ק ום"ל לרמב"ם כמ"ש הב"י בסי' ק"נ בבא פוסקים דבריהם שהם חוסרים למעלה מפ' טוטל"פ לחסור וקשה גם עליהם דהח ר"ם מתיר טוטל"פ ות"ק לחוסר הח קחמר בע"ז דף ס"ח לחתיה כר"מ חו כר' יוחנ דבחבי כתם דרחוי לחמעה בה עיסה וע"כ לילה להם מסוגי' לחרות דדוקא הכי לחוסר למעלה מפ' כגון ערלה וכ"כ ותרומה טוטל"פ ח"כ במעמיד חחר כך בחיסור ואפ' העומד חח"כ גם ע"י החיסור חין לחסור לחין מעמיד לחר מעמיד :

(ג) **ולפי"ד** ח"ם ומדוקדק סיעיב המשנות בפ"ב דערלה דיש שם משנות לחתן חם יש בה כדי להחמין ומימו ויש משנות לחתן בה חם יש בה כדי להחמין ומימה ולכ"ל יש לפרש זה ות"ם בדקדוק הוה במשנה במין במינו בשחור של חיטים שנפל לחוך עיסת חיטים ויש בו כדי להמן לחסור ולין עולה בח' ומשה לח חתן ומימה לחו חפי' בחינו מינו לחסור כמ"ש בשם פר"ח . וכן במשנה-ז' חתן שחור של חולין שנפל לחוך עיסה ויש בו כדי להחמין וחח"כ נפל שחור של תרומה לו שחור של כלאי כרם ויש בו כדי להחמין לחסור ולא חתן ומימו בריעת בשחור של חולין משום דמירי שנפל של תרומה קודם שנחחמצה משחור של חולין כמו שפי' הברטנורא שם ות"ם דר"ם לא פליג כחן במשנה ז' כיון שעדיין לא נחמלה בשל חולין ונפל חח"כ שחור של תרומה חינו לפגם ובשחור דסיפא נמי לא נקיט ומימה כיון דיש בו כדי להחמין הוה לוסר משום ג"ע במינו כמו ט"ע לחסור בחינו מינו וח"כ ע"י שניים נעשה הטעם ונעשה החיסור ע"י שניים בשוה הלכך לחסור לר"ם כמו חם ע"י שניים נעשה החימון חכל במשנה ז' חתן שחור של חולין שנפל לחוך עיסה ומלה וחח"כ נפל שחור של תרומה לו שחור של כלאי כרם ויש בו כדי להחמין חסור ור"ם מתיר כחן נקיט ומלה משום דע"י שכבר חמלה בשל חולין עי"כ נעשה בשחור של תרומה חח"כ טוטל"פ ולהכי מתיר ר"ם ורמב"ם פסק כת"ק כמ"ש הלח"מ חו כמ"ש חני טעם לרמב"ם וכן במשנה י"ח הכי חתן שחור של חולין ונפל לחוך העיסה לא נזה כדי להחמין ולא נזה כדי להחמין נעטרפו ומימו רמ"ח לחחר לחחרון חני בח וחכ"ח כין שנפל לחיסור בחחלה כין בסוף לעולם חינו חוסר עד שיהי' כו כדי להחמין ע"כ דכאן ואו משום הטעם חסור חלא משום דהוה כמו מעמיד חע"ג דאין טו"ע לחסור דיכר דעולת החימון הוה כבעין ולא בעל הלכך נקיט ומימו :

(ד) **אמנם** בפי' המשניות בפ' דערלה מבואר דעת הר"ם דפסק בפט"ז סי"ו הל"ל כת"ק עיסה מחומלת שנפל לחוכה שחור של תרומה או שחור של כלאי הכרם ולא פסק כר"ם לא מטעמי' דלח"מ ולא מטעם שכתבתי חלא כפר"ח דת"ק ור"ם פליגי בדין בפר"ח דת"ק ס"ל הואיל הם יש בשחור כדי להמן חלו היתה עיסה מלה ור"ם ס"ל כיון דעכשיו כבר היתה תמולה מחולין חו חינו לוסר שחור של תרומה הלכך פסק הרמב"ם שפיר כת"ק לחסור ולא דקשה לי טובא על הרמב"ם מסוגי' דע"ז דף ס"ח מבואר דטעמי' דר"ם משום דהוה בוטל"פ והח ברמב"ם לפי' ס"ל בטלמא טוטל"פ לחסור חמר ר"ם שפיר דשרי כיון שבבר חימלה משל חולין חין פעולת החימון ניבר ואין לוסר וכן נרבון פי' ברמב"ם בה חלים בטוטל"פ :

(ה) **והנה** הפר"ח בסי' ק"נ והבחתיו לעיל דמה שתתן בשחור החומרת בחינו טפי משחינו מינו והיינו בשים בשחור כדי להמן כגון שחופה קודם חימון דמין בשח"מ לא חסרינן חלא כשחימן העיסה והקשה דהח ודאי ליתא דהח במשנה ח' שחור של חולין שנפל לתוך עיסה ויש בו כדי להמן ות"כ בפל שחור של תרומה ויש בו כדי להמן לחסור שחור של חולין שנפל לתוך עיסה וחמלה וח"כ בפל שחור של תרומה ויש בו כדי להמן לחסור וחכי סתמת קתני בין בחינו בין בחינו מינו :

ג"ל **ליבב** דסמך לסתמת דלחימה דסמך דהח כבר תני במשנה בים בו כדי להחמין ולא תני וחמלה כמו דתתן בחיבך משנות דהחיסור משום בחינו ממילא ידעינן במשנה ח"כ דמי קתני ויש בו כדי להמן ולא קתני וחמלה דמירי במ"מ וסמך דקחי על ליבא דהיינו במ"מ . ועוי"ל מה דחמיר בחינו במשנה ו' ל"ד בחינו חלא חע"ג דלא נרגש הטעם בחינו לחסור כמו שחינו מינו יהיב טעם ח"כ בחינו הוה להחמיר :

עוי' ט"ז ח"ח סי' ס"ו ס"ט חם בהיתר שנפל בחחלה לא הי' כדי לעשות הפעולה ות"כ בפל החיסור וגמרו כה"ג זוז"נ לחסור ומה שהקשו עליו שם בח"ר ות"ם שם יפבתי על נכון בחיבורי יד יוסף על הלכות פסח בחחו' שכתבתי שם בחחלת הספר בד"ה עוד לכ"ת :

סימן תקפ"א

א) אם מלח קיבה בעורה של נבלה או טריפה במנ"י כלל ט' משמע דמותר אם הקיבה קרוש אבל מפוסקים משמע דאסור וכן מצאתי להדי' בתשובת הרדב"ז (ב) מ"ש עוד שם הרדב"ז לאסור משעם דסחמא מעמידין בצלול וגם א"א בלא צחצוחי צלול ליתא אלא עיקר טעמא משום טעם עור הנבלה שיש בקיבה :

בשו"ע סי"ח בכל המעמיד בעור קיבת נבלה וכו' לחסור בכל שהוא ויש לעיין חם מלח הקיבה בעור של נבלה והעמיד בקיבה לי מותר ונרחה פשוט דלחסור לפי' בקרום הקיבה דהוה פירשה מ"מ לחסור מטעם שנבלע בקיבה ומעמיד חלח במנ"י כלל ט' סק"י בקורקבן שנמלח עם הפירשה שבחוכו ומחבשל חח"כ לחוסר וכ' לף דבד"מ כ' כאן בסי' פ"ז לעיין קיבה שנמלח עם מלב שבחוכו דהיינו חוסר הגבינות מטעם כיון שהחלב בחוך הקיבה מקרי פירשה ח"כ גם הנבלע בחוכו מקרי פירשה והיינו ט"ו כלל וכ"כ הש"ך וט"ז סי' פ"ז מ"מ כבר הורה זקן וגם יש לחלק קלת בין נבלע בו רק טעם בשר לבד לו שנבלע בו ממשו של חיסור ובפרמ"ג בש"ך ס"ק ל' הביח לדברי מל"י הל"ל וכ' על דבריו ומיהו יש לחלק בין שחר חיסורין לבב"ח שב"ח לחודי' שרי ונבלע בפרש לין בו כח להחחבר עם בשר חח"כ ומיהו' על שם בב"ח ע"כ וקשה על המל"י וגם על הפרמ"ג דהה בש"ך ס"ק ל"ח מבואר בפי' דלא שרי בנמלח עם הקיבה רק בב"ח משום שלין בטעם שנבלע בפרש כח להחחבר להיות בב"ח משמע הא במלח קיבה של נבלה בעורה לחסור מחמת טעם הבשר שנבלע חפי' בקרום חע"ג בעמדה בפרש הוה לפגם מ"מ בפשח חח"כ ומעמיד חוזר וניעור לשחר כיון בחלב שמגבן לינו פגום וכ"מ להדי' בב"י בשם המרדכי

ממ"ם וכן משמע מחשו' רשב"ח וכו' וכן מוכח בב"י מ"ם בשם המרדכי בשם חב"י וסה"ת דוקא בב"ח לא חל שם חדש שיחחברו להיות נקרא בב"ח חבל שם הוח קיבת נבלה חו טריפה חפי' שהקיבה פירשה בעלמה מ"מ לקח טעם העור ומעמיד החלב בבשר ובשם ר' יהושע כ' לחסור חפי' בב"ח חע"ג דהקיבה הוה פירשה מ"מ בשר לקחה טעם בשר ובשמעמיד בה ס"ל בב"ח :

ומצאתי כן להדי' ברדב"ז ח"ד בדפוס ווחרשו שב' וז"ל לדעת הרי"ף והרמב"ם דס"ל לחחר חזרה בין קרום ובין גלוד פירשה הוה לכחו' כי' נרחה לומר כיון שהיה מותרת בחכילה יכי' מותר להעמיד בה חעם"י שנמלחה בעורה חו חם נתבשלה חבל כד מעיינית בה שפיר תשכח דלחו הכי הוה דבשלמא לחכול הקיבה כמות שהוה מותר שחין שם חלח פרש ובשר חבל להעמיד בה שהבשר נתן טעם בפרש הזה ובשמעמיד בו החלב חוזר החיסור וניעור ושם נמלחה קיבת נבלה בעורה הטעם נתן טעם בקיבה והעמיד הגבינה בקיבה שים בה טעם נבלה חוסר בכל שהוא לחוקמי קח מוקים ע"כ ולכחו' דבכי דרב"ז ל"ש דבשלמח במעמיד בעור נבלה דחיכח דק יחד גורם שפיר לחסור חבל בנמלח הקיבה עם עורה ומעמיד בקיבה דהעיקר המעמיד הקיבה והקיבה מותרת. ומה בכך שים בקיבה טעם בשר ולא שרי טעם הבשר להעמיד בו חע"ג דבפי' טעם הבשר בקיבה חשיב פרש חבל חח"כ במעמיד חוזר וניעור לחחי לא שרי מטעם זה וז"ג דהה הקיבה עלמה גורם דהיתר הוא . ובכחתי לעלמי הי' ל"ל לחסור דבמח יש בטעם העור שילא לקיבה ממחת מליחה כדי להעמיד ולהלך לחסור וכמ"ש הט"ז שקו"ג דלא שרי חלא בשים בבירור שחין בחיסור לחוד כדי להעמיד . חבל מלשון רדב"ז משמע דקיבה לוסר בהעמיד בה מפני שים בה טעם נבלה וקשה חחיך בפ"ט מותר הקיבה לחוכלה עם טעם בשר שבה והבעמדה הקיבה לחסור דעל הקיבה מה חוזר וניעור שייך דהה הקיבה לא הי' לחסורה מעולם שנחמר לחיסור הקיבה שים בה טעם נבלה חלא ל"ל דגם בוחות רדב"ז לחסור להעמיד בקיבה שים בה טעם נבלה היינו משום טעם הנבלה ובעם זה הי' מותר בקיבה שהי' בפרש חלא שחוזר וניעור :

אלא מ"ם עור הרדב"ז לר"ת דאוסר בגלוד דעיקר העמדת הגבינה בגלוד שבו ואפי' שמעמידין בקרום שבו מ"מ בלא מאומי הגלוד מ"מ כי' יבש ובזה אין דרך להעמיד זה קשה דהא הר"ן כ' סו"פ כ"ה לר"ת דסתמא מעמידין בקרום ונריך לומר כן ליסוד הסוגי' כמש"ל בסימנים הקודמים ומ"ש הרדב"ז שנותנים ליסוק סמוך לסחיטה ומ"ש הוא גלוד י"ל לר"ן דנקרם מאר סחיטה מקרי קרום כיס מקילין שכ' הרמ"א גם מ"ם ואפי' מעמידין בקרום שבו מ"מ בלא מאומי גלוד הוא ג"כ קשה מאחי לאסור דהא ס"ל זו"ג :

(א) אכל בשר עוף אסור לאכול אח"כ גבינה עד שש שעות בפלתי כ' שאין זה מדינא אלא ממנהגא מתום' והרא"ש וכתבתי לתום' מדינא אסור וכן לרמב"ם וכתבתי ישוב מה דקשה על זה הא תני אנרא עוף ובשר נאכל באפיקורן דלא כר"מ שכ' דצריך להמתין אחר בשר עוף ו' שעות וישבתיו ‡

בש"ע סעי' מ' אכל בשר אפי' שלא מדעת ושוף לא יאכל גבינה אחריו עד שיעסה עם שעות כ' בפלתי כ' הרמ"ם דכן נהגו אבל מדינא נראה דלא ס"ל לתום' ורמ"ם כך כו' וכ"כ דוקא לרמ"ם הכי הוא כמבואר ברמ"ם כיון דבשר עוף בחלב דרבנן הי' מדינא שרי לאכול מיד אלא דאסור מפני המנהג אבל לתום' הוה מדינא דס"ל לתום' בשר עוף בחלב דאו' מ"ל מדין בין בשר עוף לבשר בהמה :

ולי"ב לשון הש"ע משמע דאפי' באכל בשר עוף מדינא אסור והש"ע מזיל בתר שיטת הרמב"ם שכ' בפ"ע מה"מ דין ב"ה מי שאכל בשר בהולה כו' בין בשר עוף לא יאכל וכו' עם שעות דמשמע דאסור מדינא ומשמע דכך אסור מדינא ועי' בחדו' רשב"א ובר"ן דיליף לרמב"ם הכי דאי' בק"ד ר' יצחק ברי' דר"מ חייתו לי' גבינה אכל חייתא לי' בשרא אכל אלא משי ידי' מ"ל והא תני תגרא עוף וגבינה מאכלין באפיקורן עוף וגבינה אין בשר וגבינה לא ואם חייתא דאפי' עוף ואח"כ גבינה מותר ליאכלי לי' התם עוף ואח"כ גבינה הא בשר ואח"כ גבינה לא אכל אבל בשר ואח"כ עוף יצחק בשר ואח"כ בשר הוא :

ולי"ג טעם להמנהג אפי' לדידן דבשר עוף בחלב ל"ד דצריך להמתין מפטו' לפטו' וקשה הא תגרא תני עוף וגבינה מאכל באפיקורן יש לומר דאכל באפיקורן ר"ל שחי"ל קטוה והדחה אבל לשאות דצריך אפי' בבשר עוף משא"כ קטוה והדחה ודאי צריך להמתין ו' שעות צריך הדחות פה וכל"ח כ' דלריך נט"י וכ"כ בלבוש וקט"ל תגרא אבל בבשר עוף אחרי שהמתין ו' שעות חי"ל קטוה והדחה. מכ"ש לתום' דס"ל דחי"ל לשאות בגבינה אחר בשר אלא מפטו' לשעודה לריך קטוה והדחה וקט"ל תגרא דאין לריך נט"י וכן הרמב"ם ס"ל דאפי' אחר בשר עוף לריך להמתין ס"ל כהב"ל דתגרא דאכל באפיקורן ר"ל אחר המתנה וכ' הר"מ שם באכל גבינה תחלה לריך נט"י וקטוה הפה וכ' אם אכל בשר תחלה אלא סר בקיטוה לריך להמתין ו' שעות ע"כ הא תימה כנגד תקנתא דקיטוה אבל נט"י אין אלא אחר תקנתא אהריתא לריך נט"י ומ"ם תגרא דלא לריך נט"י מיד ובתחלה עוף היינו בהמתין ו' שעות חי"ל נט"י :

סימן תקפ"ג ‡

א) מ"ש בש"ו לנוהגים להמתין שעה ובהמ"ז צריך קנוח והדחה מוכיח הכי מהגש"ד כתבתי דלא מוכח ובס' ת"ח נמי כ' כש"ו וכן הדין בל"ח לרמ"א והקשה הלח"מ ובאו"מ ואו' זוטא מתמיהים על הלח"מ ואני ישבתי קו' הלח"מ א"כ העיקר כאו"ה שכ' הש"ך דלא צריך קנוח והדחה וכן לדידן אחר ו' שעות וכ"כ בכ"ב דאי"צ (ב) תום' נופך לל"ח שכ' דלא קיי"ל כזהר כנגד גמ' דידן מה שמחמיר בזהר שגם אכל גבינה צריך להמתין לאכילת בשר (ג) טעם לאומרים להמתין שעה א' ‡

בהגה"ד והמנהג הפשוט כו' כ"כ מהרש"ו בהג"ה ס"ד סי' ע"ו דמוהגים להקל ועופין להם פשרה מדעתם להמתין שעה א' אחר בשר עוף וסילוקו וכרכו מז מוכלין גבינה ואע"ג דלא מצאנו טעם ורמז לסיוע זה ממ"נ כלו' לתום' סגי בסילוק וכירוך ולרי"ף ור"ת לריך המתנה ו' שעות מ"מ יתכה כידם הומיל ותום' ורא"ש מתירין ע"כ וכ' הט"ז שלריך ג"כ קנוח והדחה כמו שנזכר בדברי י"ח של רמ"א שנזה ממשכה קולא זאת לפי דברי מהרש"ו וכ' בפרמ"ג שכן משמע בד"מ שהמרש"ו מחמיר בהמתנת שעה ולא להקל בלא קנוח והדחה וכן הדין בלח"מ לדברי רמ"א :

ובש"ך ס"ק ז' הביא בשם מו"ה כלנ מ' שכ' דאי"ל קנוח והדחה ול"ל דלא מוכח כש"ו דיי"ל הש עופין פשרה שלא להחמיר ביותר ושלא להקל ביותר דהיינו משום טעם שני בשעה א' כמו לרי"ף ור"מ ו' שעות וכמו כן ו' שעות אי"ל קנוח והדחה כמ"ש בכל כן כך שני לתו בשעה א' ואי"ל קנוח והדחה שלא להקל בשעה אחת אחרי שלא סילוק וכירוך כמו כן ו' שעות לרי"ף ור"מ דמשני אחרי סילוק וכירוך כולי האי אין אוכל רוצים להקל הלכך ס"ל דלריך נמי סילוק וכירוך מ"כ אין לאי' דמו"ה תלמידו חולק מהרש"ו דבו :

ובלח"מ שם כ"ה אות כ"ד שהביא שם סימני ת"ח והבין גם הג"ה רמ"א כש"ו הקשה מאין לו זה דודאי לשבוח זו שמומחין על ס"ג ור"ת ורא"ש ולא בעינן ולא כלום והקשה עליו בח"ן בח"ח סי' קע"ג ובאומת מיסור כאן ותוכן כוונתם מה מעכב הל"ח ס"ג ור"ת עם תום' ורא"ש ומה מקשה דה"ג ור"ת מיירי מדין קנוח ושטילה שלא יאחר בפיו מהבשר ולזה י"ל גם הר"י דהיינו תום' ורא"ש מודה לתום' ור"י מיירי רק בהמתנה לריך סילוק וכירוך ומדע דר"ת לא ס"ל כתום' משמע לשעו' ל"ל סילוק וכירוך דהא ר"ת סיוע לתום' ורמ"א ס"ל דלא לריך קנוח והדחה ול"ל דיפה הקשה הלח"מ דתי' הא' הוא העיקר מ"ם תום' דמר עוקבא מיירי בלא קנוח והדחה כי תי' זה הי' בם' הישר לר"ת עלמו ח"כ מדהכא לי"ל דר"ת ס"ל משמע לשעו' ו' שעות דו' שעות לריך דוקא לטעם רש"י דמושך הטעם זמן מרוך הו לטעם דר"מ דקודם ו' שעות לא מתעכל בשר בין הסניים ולרש"י לא מהני קנוח והדחה פה וכן לר"מ וגם ניקול לא מהני לר"מ כמ"ש בב"ח הטעם ל"ל שלא מנקר הציר ומ"ש החיך מהני קנוח והדחה לר"ת במקום המתנות ו' שעות ועוד קשה למה יחמיר מר עוקבא על עלמו להמתין כמה שעות כיון דחשבר לחכלו מיד ע"י קנוח והדחה ותבין המתין מעל"ע ח"ו ר"ת ס"ל המתנה משעו' לשעו' ר"ל בסילוק וכירוך וכיון דחי"ל תו קנוח והדחה ע"כ סילוק וכירוך ואוכל מיד רק משום הכירת הוא שלא יאכל בבב"ח בב"ח וכיון דהדחה וקנוח מהני שלא לריך להמתין והמתנה מהני לה אם לא קנוח והדחה נמי מאותו טעם לריך כמו המתנה והמתנה הוא משום הכר שלא יאכל בב"ח כך קנוח והדחה רק להכר שלא יאכל בב"ח בשת ח' קנוח ח"כ עכ"פ מוכח בפי' דבב"ח ור"ת וכ"כ בם' הישר בשם שחלוחות והמרדכי בשם רח"מ בלשו ס"ל בשפי' סילוק וכירוך חי"ל קנוח והדחה עכ"פ מוכח לר"ת וסיעתי' בסילוק וכירוך חי"ל קנוח והדחה וי"ל דגם תום' ורא"ש דס"ל סילוק וכירוך סגי נמי כר"ת ס"ל דאז אין לריך קנוח והדחה ומ"ש דברי ב"ח דקשה החיך שמכו אחום' ורא"ש כנגד הריף ור"ת וכך משמע פרש"י ז"ל דלריך להמתין ו' שעות אבל לא"ח מ"ם משום דשמכו אב"ג ור"ת ושחלוחות והרא"ש דגם שם ס"ל כתום' ורא"ש וכיון דאו"ה כ' בפי' דסגי בלא קנוח והדחה מג"ל לרמ"א למרא"ש דלריך הלא יש להם על מי שיסמוכו דהיינו סיעת ה"ג ור"ת וסיעתי' ותום' ור"י י"ל דלא חלקו אלא מפני כר"ת לא כ' בפי' שיעור מסעודה לסעודה כמה הוא כ' תום' ורא"ש שיעור זה וי"ל עוד דכל טעם זה דתום' דסגי בסילוק וכירוך סגי ולא ו' שעות היינו משום דס"ל כר"ת דמשעו' לשעו' אד טעם הוא עם קנוח והדחה להכירת ומ"כ סגי בסילוק וכירוך ממילא גם קנוח והדחה משום הכירת ולכבי סגי סילוק וכירוך משום הכירת :

בב"י כתו"ס הביא בשם הזהר שממחיר להמתין גם בשכר אחר גבינה ממש בל"ח כ' דאין הלכה כזהר כנגד גמ' שלמו דאי"ל להמתין בשכר אחר גבינה וי"ם כ' דזהר מיירי בגבינה אחר בשר וים לומר דע"כ ממחיר הזהר דהיינו ס"ל דלריך להפרים התכילות יחד משום הכירת כר"ת ותום' הל"ל ולריך לדחוק לר"ת בטעם דלמה בשכר אחר בשר לריך קנוח והדחה ו' ולא בגבינה אחר בשר וכן סילוק וכירוך דלריך דוקא לשכר אחר בשר ולמה בגבינה אחר בשר חי"ל הכירת מ"מ הלכה כרב חסדא וכנמ' דידן אכל למה דאמן קי"ל ומיגין כרי"ף ורש"י ורמב"ם דלריך ו' שעות שכך משמע מסעודה לסעודה והוא אחר מעט רש"י דשכר מושך טעם זמן מרובה אז בטעם הרמב"ם דתוך ו' שעות לא מתעכל השכר בין שניים וטעמים אלו לא שייך בלא גבינה אחר בשר דדוקא בגבינה אחר בשר לריך להמתין דשייך בי' טעמים הל"ל אבל בלא גבינה אחר בשר אחר אחר אח

זמן סעודה כבר אכל כל צרכו לכל אדם וכשמברך בהמ"ז בודאי אינו מברך כדי לאכול גבינה כיון שאכל כל צרכו ולכך כל אדם ימתין שעה כדי שיעור זמן סעודה לפחות שהוא סילוק ולא פלוג כמו דמהני לפחות סעודה שממשך שעה בתחילתו דהוה סילוק כיון שכבר אכל כל צרכו :

סימן כפ"ד :

בט"ז ס"ק ג' כ' תמ"ש הרמ"א י"ח דאין לברך ברכת המזון על מנת לאכול גבינה אבל אין מהכרח מזה כ' הט"ז שאין לפסק על מה שסמכו דהא בפי' כ' תוס' ומרדכי בפ"ב דחב"י בלריך סילוק וכהמ"ז ע"כ ובכור שור דף ק"ס כ' דליתא תוס' לשיטתיהו מזיל דבהמ"ז לחוד מקום דהוה ברכה אחיו לריכי כמ"ש תוס' בפ' כ"כ והוכח בב"י סי' רל"ח דאין להפסיק בתמלע סעו' אחרית לסעו' ג' בבהמ"ז כיון שרוצה לאכול עוד הוה ברכה אחיו לריכי אבל אין קיי"ל אם ברח"ם דע"י שמברך בהמ"ז בין סעו' אחרית לסעו' ג' מקרי סעודה אחריטא ולא מקרי ברכה אחי"ל כיון שעושה לצורך סעו' ג' ה"ה הכי מקרי לצורך כיון שלריך כדי לאכול גבינה ע"כ :

ולי"נ שהדין עם הט"ז דהא המרדכי ותגודה כ' בפ' כל כתבי דאפי' בהמ"ז אי"ל להפסיק בק בתבשיל אחיו רגיל בו בחול אבל בהמ"ז ודאי מהני ולא הוה ברכה אחי"ל ואפי"ה כ' הרמב"י כאן בתוס' דלריך סילוק ג"כ עם ברכת המזון וסילוק מ"כ גם לרח"ם שהם דע"י ברכת המזון הוה אח"כ סעודה אחריטא משום דהתם לאחר הסעו' לצניים ולכרך בהמ"ז הוה דבר אחיו רגיל משו"ה שני בבהמ"ז וכם' הרמב"י בשוכל דבר אחיו רגיל ס"ל לרמב"י דאפי' בתוך הסעו' מהני סילוק מצד אחריטא כמו כן לרח"ם אם מברך בהמ"ז ושוכל ידיו ומברך המוציא מהני כיון שאיו רגיל בכך משא"כ בשאר סעו' בשר וגמר סעו' ומברך דכך הוא רגילות לברך בגמר סעו' ואם תאב אח"כ לאכול סירך לפניו מ"כ אין כאן סילוק אם מברך על הבשר ע"מ לאכול אח"כ גבינה סילוק' מצד סעו' אחריטא כיון דלא עדיד דבר שאיו רגיל דלא סי' מאלך הסעודה לב' ובהמ"ז לאחר לא מהני כי ממויב לברך בהמ"ז ע"כ לריך ג"כ סילוק השולחן

ועוד ל"ל דטעם הר"י בתוס' שב' הב"י סי' רל"ח שאין להפסיק בתמלע סעו' לחשוש משום חיסור ברכה אחיו ולא ניחא לי' בתי' הרמ"ם כיון שהוא מפסיק לכתוב השבח אין כאן משום מרכה ברכות אלא לעולך דהר"י ז"ל דס"ל דכל מה שהכין לסעו' לחשוש ולריך לאכול עדיין שייך לאותו סעו' לחשוש לאותו משום ומש ממעט ס"ל אכמוסי משום ועי' תוס' ברכות מ"ב שב' אם שכח לאכול אפיקומן ואמר הב לן ונברך אינו היסח הדעת דאין אתכא דרחמנא סמכינן ס"ב ס"ב כל מה שהכין לסעו' אחרית ולריך לאכילת כל אכילה משום אחת מאתכא דרחמנא ס"ב אין להפסיק כלום מסעו' לחשוש והכל כדי שביעה ויעשה סעו' ג' אחר מנחה ואי דזה אי"א שאח"ב יאכל אכילה גסה בסעו' ג' וכמ"ש הרמ"ם הובא בטור סי' הל"ל ס"ל לתוס' אז בחמת בטור ואי"ל לאכול סעו' ג' וגם לח ס"ל לתוס' שיטעם בסעו' א' משום אכם עיניו בראשו כיון דאין רצחי לעשם מן המעות וא"ב שפיר כ' תוס' דהוה ברכה אחי"ל דמ"ב לאח יכול יעשה סעו' ג' בערב ואם יהי' אכילה גסה אי"ל לעשות סעו' ג'. אבל כאן כיון דלריך לברך להפסיק דלריך לאכול אח"ב גבינה י"ל דאפי' תוס' מודה דהוה ברכה לריכי ולא בכוור שור דכ' לתוס' כאן דברכת המזון לאוד לא מהני כמו דלא מהני בג' סעו' משום דהכא ואתם הוה ברכה אחי"ל ז"א כמ"ש תמלע א"כ יש ליישב לאיים מהכרים שב' רמ"א ולא קשה קו' הט"ז מתוס' דלהכ"ל פשיטא דבהמ"ז לאוד נמי אפי' לתוס' דהא כאן לא הוה ברכה אחיו לריכי אלא ל"ל להיפוך כוונות התוס' דסילוק לאוד לא מהני א"ב אפי' אם סילק והפיח דעת לא מקרי סעו' אחרית עד שיברך בהמ"ז זכדאי' בברכות דף מ"ג ומוש"ע או"ח סי' קע"ו דסילוק אינו היסח הדעת ומותר עוד לאכול ולשתות בברכה לפניו ול"ם לברך בהמ"ז אבל בירך לבהמ"ז לא לריך סילוק דבהמ"ז לאוד ודאי אזלי סעו' דהילואה וסעודה שב גבינה אח"כ מקרי סעו' אחרית :

סימן תקפ"ה .

(א) ראי' שב' הר"ן בר"מ דמה דאמר ב"ה אדיה בין גבינה לבשר היינו נט"י והמי"ט דוחה לדברי הר"ן, ואני ישבתי דברי הר"ן מ"מ ושם"ל מדיה דאמר ב"ה ר"ל הדחות פה (ב) ישוב על קו' כ"מ על הרמב"ם דלמה השמיט תי' הש"ם דבימא לא צריך נט"י :

א) תי' על קו' תוס' דק"ט דמה פריך לרב דס"ל לפרש"י בצלי בלא קרעו מותר ממתני' עם ביאור לסוגיא (ב) מאין יצא להרבה פוסקים למבשל בחל עם בשר אסור לכתחלה אפי' קרעו שתי וערב ולמהרש"א נעלם דברי רש"י דף ק"א ותי' על דקדוק הפר"ח מה שדקדק מלשון רש"י דלא כהרבה פוסקים הנ"ל (ג) קו' הפלתי על שיטת ר"ת לק"מ (ד) פי' לשון ש"ע דיש לטעות בו ופרשתי דצלי ובישול לבדו שוה לכתחלה

צריך קריעה קצת ודיע' מותר בלא קריעה כלל :

בש"ע ס"ח ואם קרעו שתי וערב וטחו בכותל מותר לבשל עם בשר כפ' התערובת ורשב"ם בחדו' וכן דעת הטור אפי' קרעו ס"ו וטחו בכותל אסור לבשלו לכתחלה עם בשר לשיטת רש"י ז"ל ורבים עמדו עליהם מ"ל הכי לומר כן . ול"ל בנקדים הסוגיא במסכת דף ק"ט בכחל קורעו ומוליח את חלבו לח קרעו חיכו עובר עליו גמ' אמר ר' זירא אמר

דב מינו עובר עליו ומותר ופריך והא מהן תהן מינו עובר עליו מיעבר הוה ליה עבר הא מיסורי מיכא ורמ"י פי' לרב בגלי קאמר רב וכן תוס' שם ד"ה מינו עובר והקשה תוס' ד"ה ה"מ מיסורי מיכא ות"ת לפי' הקו' דלמא במשנה הא מיסורי מיכא לקדירה ורב מיירי בגלי ולא חזיל רב על המשנה :

וכתב קשה ממ"ש התיך ס"ל להמקשן מי ס"ל דרב מתניתין קאי דהן במשנה ומותר ודאי רב לא קאי אמשנה אלא אברייתא דמיירי בביטול ורב מיירי בגלי דלא לימר אלא בגלי מותר אפי' בלא קרעו ואלא רב אמשנה קאי קשה ליעבד דהמקשן והא מהן תהן מינו עובר עליו הא גם רב אמשנה קאי ופי' מע"ג דתהן עובר אפי"ה קאמר רב ומותר ומלשון והא מהן תהן משמע ס"ל המקשן דרב פליג אמתני' דו דרב לא מסיק מהתני וז"ת דהא רב ממרן למתני' כוותי' דעובר לאו דוקא וכך ס"ל להקשות לרב מה טעמא נקיט מין עובר . ולא נקיט דמותר . ומ"ל דהמקשן ס"ד דלמ"ל י"ל דרב בגלי מיירי ולא קאי אמתני' דמיירי בביטול ומ"מ לא ניחא לי' בהכי וכמו שהקשה תוס' דלעבי הכי משום דעדיין קשה למה נקיט רב דמינו עובר כלל וסבי לי' שימר בגלי מותר . אלא דיותר משמע דרב פירוש דמתני' דקמ"ל דמינו עובר אהן תהן ומותר . ואם תיקשי על לשון המקשן והא מהן תהן מינו עובר הא גם רב ידע דכך תנן ואפי"ה אמר מותר והכי ס"ל להקשות מה טעמא דרב דעבר לאו דוקא ול"ל דקו' המקשן מן המשנה כך הוה דלמה לא קמ"ל התנא מותר ולא ניתני כלל מינו עובר ע"כ מדתנן מינו עובר ולא תנן מותר דמיעבר הוה דלא עבר הא מיסורי מיכא וא"כ לפי מה דמסבי דתנן מינו עובר עליו משום סיפא דאמרו בפסטי' דרב אמתני' קאי לפרשו וכן סי' דעת המקשן בהל"ל דאי רב בגלי ולא מהמשנה לא סי' רב צריך להזכיר דמינו עובר עליו וא"ש קו' התוס' הל"ל שוב ראי' מרשב"א שכ"כ ליישב קו' התוס' דרב מהמשנה קאי והמקשה מהמקשן ולא תי' דבר מתקבל :

ואמנם ת"כ דרב מתניתין קאי קשה מה דוחקי' דרב דמוקי מתני' בגלי ומה תהן תנן מינו עובר ולאו דוקא אלא ניחא משום סיפא ומשום דבעי למתני' בסיפא עובר תני ריהטא עובר ולמה לי מוקי המשנה לקדירה בביטול וא"ש בפסטי' אם לא קרעו מיעבר הוה דלא עובר הא מיסורי' מיכא ומהמעיין הא בגלי נמי מותר מזה יצא לנ' התרומות ורהשוויס הל"ל עמו תפי' קרעו שתי וערב וטב"כ עכ"פ עם בשר אסור וא"כ לא מוכח להתרן המשנה בביטול ולקדירה דהוה משמע בכל ביטול תפי' עם בשר והתיך תהן קרעו ואותר תפי' לכתחלה :

ואת"ת למה פסקו לאומרה בביטול עם בשר אסור לכתחלה תפי' בקורט א"ו הא רב נמי מוקי למתני' לקדירה ופשיטא נמי עם בשר כמו דס"ל להתרומות ת"כ ס"מ לר"י תפי' לכתחלה אותר בקורט ס"ו וטב"כ וא"כ בדרבן ס"ל למפסק לקולא י"ל דע"כ ר"י פליג ומוקי בקדירה היינו משום דמיהו סבר בגלי ל"ב קריעה כלל וא"כ הוה מוכרח לאוקים מתני' בביטול ע"כ הוה מוכרח דשרי קס"ו תפי' לקדירה עם בשר אבל מהן דקיי"ל כל"ב דרב דתני כאן בשבלה דהיינו גלי בשבלה אותר מוכח עכ"פ הא לכתחלה לריך קריעה ס"ו ת"כ מינין לאוקים בגלי ע"כ הא בביטול עם קדירה אסור לכתחלה :

אובדא המרדכ"ח כ' ד"ה הוה למסקנת דמתרן ר"י להך דברייתא שבשלה לאו ניחא ת"כ דרב וק"ל ממנ ז"ת דהא רמ"י כ' דף ק"ח ע"ב והלכות כאן מתרנו למעלה בגלי בעי קריעה שתי וערב (ר"ל או ערב) ואם לא קרעו אותר כליאת קמת דרב דהא תניא כוותי' וזה דלא כמרדכ"ח אלא ל"ל לרמ"י תפ"ע די"ל כר"י דרב מ"מ כיון סתם גמ' אמר ת"כ דרב הכי קיי"ל) ולקדירה קרעו ס"ו וטמו בכותל עכ"ל רמ"י ז"ל ובפרמ"ח סק"ח כ' מרמ"י זו מוכח דלא בעי קריעה שתי וערב בקדירה שב' רמ"י כאן משמע בכל גוונא בין לאוזר' ובין עם בשר ע"כ ול"ע דאין כאן סתם מדב' רמ"י והלכות כאן בשר למדנו למעלה ת"ה גם מ"ש רמ"י ולקדירה קרעו ס"ו ג"כ לקדירה כמ"ש למעלה ולמעלה דף ק"ע ע"ב כ' רמ"י ד"ה הא קמ"ל לקדירה ודאי לריך להוסיף כולו תחלה לפי כשהוא יולא הרי הוא חלב גמור ואוזר ומתבשל עמו וכ"כ רמ"י שם ד"ה ההוא לקדירה דכי נפיק מיני' הוא חלב שחוטה וכי הדר ומבלע לי' לאסור לי' עכ"ל הרי מוכח לקדירה שב' רמ"י כאן דלריך קס"ו ועמה בכותל מיירי בביטול הכל לבדו ומאסר מחמת שבחלב שיצא אוזר ונבלע לתוכו עם בשר תיפ"ל דנאסר הכחל מחמת הבשר שנבלע בכחל :

ועוד י"ל על דקדוק הפר"מ דלכאו' מה שב' רמ"י שלא במקומו והלכות כחל למדנו למעלה נראה שב' רמ"י שם דקאמר דכחל תותי בשרא שרי וס"ל דשרי בלא תקנתא כלל לכך כ' רמ"י דשמך מה שלמדנו למעלה הלכות כחל לו לכתחלה בקריעה שתי וערב [כ"מ בב"י וב"ח ופריפה ופרי"מ] לו בדיעבד מותר דת"כ קל"ק דרב לחוש מה מביא רמ"י כאן ולקדירה בעי קריעה ס"ו וטב"כ זהו ודאי שלא במקומו דלא מיירי כאן בביטול ואין כאן מקומו לאמעיון כל דיני כחל כמו שהיה מקומו לומר כאן מניקה אין היה מניקה . אלא כ' דלא נחית רמ"י כאן לאמעיון דיני כחל אלא רמ"י רולה לחזק הת"כ בגלי מותר בלא קריעה כלל בדיעבד משום דת"כ דהיינו כחל שבשלה מותר והיינו בגלי דלמא חיישי הכריתה בביטול לקדירה מותר ר"ל תפי' בקריעה שתי או ערב ודב דאמר דמותר ר"ל קריעה קלת והיינו תפי' קלת שתי שני בדיעבד ועל זה אמר הלא קרע לי

וחפי' אכול ר"ל בביטול בשתי בגד וכגלי תפי' תפי' בקלת שתי ת"כ ליתא למ"ש רמ"י מ"ש בגלי לריך שתי שתי או ערב וממילא ליכא ת"כ דל"ק דרב דמתיר בגלי תפי' קלת שתי ונם ליכא ת"כ דרב הא מיירי בגלי תפי' במקלת שתי והכריחתא הא מיירי לקדירה מיירי בביטול וקרע כל השתי או כל הערב לכך הולרך רמ"י לכתוב דבביטול לי' דמיירי הכריחתא דהא לביטול לא שרי בדיעבד אלא בקרע ס"ו וטיחה בכותל תפי' בדיעבד לא שרי בלא"ה מר"ת דמיירי בגלי ת"כ אין לנו להקל בגלי בקרע ולא קרע כולי' דהיינו מקלתו כר' אליעזר וה"ט כמ"ש רמ"י לעיל שאם היו מונית כולו כשיולא נאסר החלב ות"כ כשחזר ובולע אסור הכחל מעתה הכא רמ"י לא נחית כאן לאמעיון דין קדירה ותפי' עם בשר להתיר בקס"ו כמ"ש הפר"מ מסתם דברי רמ"י דהא רמ"י לא נחית אלא ליישב בזה דין דגלי לי כתחלה לריך קריעה אז שתי או ערב ובדיעבד בלא קרע כלל אותר . ועוד לפי"ז רמ"י מיירי רק בקדירה לבדו כהל"ל דאסור משום דכשחוזר נאסר הכחל מן החלב שפירוש וזה הטעם שייך במבשל הכחל לבדו אמנם אתה תמצא דק"ע ורמ"ם סי' כ"נ משמע דאפי שב' רמ"י ולקדירה קורע ס"ו מדיע' לעיל הני כלו' דלא שרי בדיעבד תפי' בביטול לבדו אלא בקריעה גמורה ות"כ לכתחלה י"ל בסס"ת בזה לא מיירי רמ"י כאן :

(ב) ושיטת ר"ת דאפשר גלי לביטול בקדירה בלא בשר דאיכא שני בשר וזה דלא כרמ"י וקס"ו וטיחה לא לריך אלא בקדירה עם בשר לכתחלה ובדיע' אותר אפי' בהדי בשר בקרע קלת כאבוהר בתוס' עיי' פלתי סק"ח שהקשה אר"ת דאי' בגמ' אמר ר"ח נשמעיה קרע לי ואנא אכול אפ קמ"ל מתני' הא קמ"ל אלא בעינן שתי וערב וטמו בכותל אלא קרע קלת וא"ת מיירי בגלי או בביטול לקדירה בלא בשר והקשה הפליתי אמאי לא פריך והאיכן קרעו תהן כאו דפריך לקמן לרב אחא דאמר זוקי לה בחלי דפי' לר"ת כאו לר"ח בקריעה קלת ועדיין אלא חלב כאוד ואפי' הכא לקדירה ל"ל עם בשר לכך לריך קרעו ר"ל קריעה גמורה ואפי' בקו' זו אדרב נחמן ולא פריך לעיל הכי אר"ח ולא קשה מידי דאבוהר בתוס' ורמ"ם וכן הוא בפי' כם' היפר לר"ת דכך הני' בנגע' בדברי ר"ח הא קמ"ל אלא בעינן ס"ו אלא לקדירה ת"כ בשר אחורן הקושיא והא אמן קרעו תהן קריעה גמורה לקדירה :

ודחש"ע פסק כשיטת הרמב"ם דהיינו לכתחלה לריך בגלי או בביטול לבדו קריעה קלת וז"ם המחבר אם קרעו ומילק החלב שבו אותר לגלות ואלא אקילר דס"ל בס"ע לומר ואותר לבשלו לבדו הא לא לריך קריעה גמורה על המבשל עם בשר כמ"ש בסמוך וכמבואר וכן מ"ש בסמוך ואם עבר ובשלו בפני עלמו אותר לאו מדסמוך לי' אמי אם קרעו ס"ו וטמו בכותל אותר לבשלו קו על זה אם עבר ובשלו ר"ל ולא קרעו ס"ו ז"ת אלא במבשל בפ"ע אותר בדיע' תפי' לא קרעו כלל והיינו דב' דקדירה אם בשר ואפי' בגלי ס"ו אותר בדיע' אוין הן ות"כ הא אם בשר לכתחלה לריך בגלי קריעה קלת ובדיע' אותר בלא קריעה ס"ס ביטול לבדו דאותר בדיע' בלא קריעה כלל לכתחלה סגי בקריעה קלת ולאון ס"ע כאות שהוא יש לטעות בו :

סימן תכ"ה ז

א) ישוב אש"ע מה שפ' כחל בקדירה הב' ג"כ כחל מן המנין וישוב אב"י שב' דר"ן נמי הכי ס"ל ויש לעיין לדינא הכי אע"ג דרמ"א חולק אש"ע דהיינו בלא הי' ס' בקדירה ראשונה וישוב קו' רשב"א אשיטת ר"ת (ב) פי' ברשב"א מקו' ט"ז :

בשו"ע ס"ח בין כך ובין כך אם נפל לקדירה אחרת אוסר אותה ומסתברין בו בם' כבראשונה ע"כ כלו' בין שהי' בנפילה הא' ס' לאסור הכחל וכחל מן המנין כמו כן אם הי' בנפילה ס"ח לפחות אפי"ה מלריכין בקדירה הב' וכחל מן המנין וכ' הפר"ח דלא"ג דר"מ ורמ"ה ס"ל הכי אינו כיון דנפל בקדירה לראשונה פחות בם' ונעשה תו לריך בקדירה ב' ס' בלא הכחל וכן הרשב"א ס"ל הכי וכ"פ רמ"א בסמוך וכ"ל רשב"א הפי ס"ל דאוסר אר"ת אחכל הם"ע ס"ל כר"ת ואוסר כ' דק"ט בשם ר"ת דבכיטול הכחל לבדו אותר בדיעבי אפי' לא קרע כלל אע"ג דפירוש החלב לתוך הקדירה ואוזר (וע"ז תמה על ר"ת בחמת) רק בביטול בהדי בשר לפי דטעם החלב נבלע בבשר ומשהא טעם הבשר ויש בו טעם בב"מ ולכך גזרו חכמים ע"כ ול' בלא קשה קו' תה"כ הל"ל וסברת ר"ת מבואר שכך הוא דחלב שאוסר מדרבנן דהיינו דוקא אם פירוש לאון בלא תערובת והי' חלב בעינא אם מבלעין בו בשר הוא בב"מ דרבנן אבל בשפי' בתוך התערובת ולא הי' בעינא בשום פעם חלב לבדו אינו בב"ח בשר עם שאוסר ולכך כשבישלו לבדו אותר ואפי' עם בשר הוא אותר מטעם בב"מ רק בהדי בשר אסור משום מרנינין בו טעם בשב"מ ממזי כאוכל בב"ח נזרו חכמים משום מרחית עין :

מעתה הא דקי"ל כחל בם' וכחל מן המנין ואמר ר' יצחק וכחל עלמו אסור וכ' תוס' דף ל"ז ע"ב דכחל אסור משום דנעשם בשר בגוונא שבאחלב לאו היסור לר"ת משום דהוה בחמת בב"ח דהת לא פי' החלב בעינא אלא ג"כ מטעם דממזי בב"ח ואפי' נפל לפחות בם' דברי ר"ת וא"כ אינו כמ"ש הפר"מ דהוה היסורי ובגלה דזהו י"ל אם סי'

בב"ח דרבנן אבל ז"ח דלא לחסור אלא משום חומרת שמחזי כבב"ח מ"ב לו יסי' דעשאוהו כבגלה לחסור קדירה אחרת אבל לא הא לא קיימת הא חומרת זו לי' בגמ' אבל מאחר שעיקר האיסור הוא שבחל עלמו אסור אינו נבלה אפי' בפחות מס' וכחל מן המין דאסור קדירה אחרת הוא רק טפל משום לי' לא הא לא קיימת הא יסי' חמיר כאיסור ממש שלא יסי' כחל מן המין זה ודאי ליתא וזה מ"ש דיש גי' בגמ' אם דף ל"ז אר' יצחק וכחל עלמו אסור ומה ב"מ אם נפל לקדירה אחרת אוסר והקשה הריטב"א לאמאי לא אמר ב"מ זו דהכחל אסור ואי' דקמ"ל דגם זה ב"מ וקשה לאמאי לא אמר עוד בב"מ הכי אם נפל לקדירה אחרת בפחות מס' אוסר ואין כחל מן המין בקדירה הב' מ"ו דהוה מן המין. וכב"י כ' כר"מ ורמ"ה אם הי"ן שב' דאסור הכחל משום מראית עין וכ' בת"ח כלל ל' דין ז' ובד"מ שהין דברי הר"ן שייכים לכאן דהר"ן נתן טעם לדמה בם' וכחל מהני למין ס' לאמאי אסור הכחל ואמר משום מ"ם אבל בפחות אם' מודה הר"ן דטעמא נבלה ואסור. וכ"ל ליישב עם הנ"ל בוודאי ב"י דקשה על הר"ן אי ליכא מראית עין לאמאי כחל מן המין וליכא משום נ"ה מ"ו דגם הר"ן ס"ל דליכא כאן כלל איסור בב"ח דרבנן וס"ל בהנ"ל שב' הר"ת דאפי' ליכא ס' נמי לא אסור אלא משום מ"ה דמחזי כבב"ח והלכך כיון דליכא אלא משום מ"ה הקילו דכחל מן המין. ומ"ש למה דאמן קיי"ל כרש"י החלב שפי' בתוך הקדירה הוה בב"ח דרבנן הדין כפר"מ דאין כחל מן המין בקדירה אפי' בניטול כחל לגבו דאמתיכה כ"ב ויש לעיין בפ"מ משום דס"ע והרבה רשתוים כר"ת ובדרבנן מקיל הפר"מ אלא מהריון כ"ב לקמן סי' ל"ב ובס"ד כ' להקל בנלבדו ול"ב למ"ם דיש נמי עיון גם בהדי בשר בשפי"ת פ' לנמרי להתיר:

ב) ובמ"ז סק"ג הביא בשם רשב"ח בתה"ב נפל לקדירה אחרות אוסר לפי שאינו מוצוין אלא פלט כל אלבו בקדירה ולפיכך מוזר ואוסר והקשה ע"ז ת"ל למה הוצרך בגמ' לומר כיון דאמר ר' יצחק וכחל עלמו אסור אמתיכה נבלה אויש לבון הא יש טעם לאיסור בקדירה אפי' כמ"ם הרשב"ח ע"ב ובס"ד התירך לתרץ קו' ע"ז ותוכן תירוצו שכוונת רשב"ח ליתן טעם לאמאי בקדירה הב' ג"כ הכחל מן המין להקל. וז"ח דלא משמע ברשב"ח כן אלא שנותן טעם לאסורי דהיינו לאמאי הכל אוסר בקדירה אפי':

ולי"נ כוונת רשב"ח ליתן טעם לגמ' דמשמע דמדמי לאמתיכה עלמו נבלה כיון שנאסר שוב הוא כאמתיכה נבלה דודאי הכחל נופל, היו נבלה כיון דאלב אמתבטל בשוב אלא שכוונות שם נעשה נבלה קודם שיצא ופ"ב שנאסר בקדירה אפי' כמ"ם הרשב"ח ע"ב בניטל"ח דאי"ח לאכול הכחל בלי אלב שכוונות ומטעם זה עשאוהו רבנן כנבלה כלו' כמו אל"ב וכיון שפעם נאסר תו הוה כאיסור עלמו וס"ל לרשב"ח דאין לומר הכי אלא כשהוא דומה לנאסר אמתיכה נעשה נבלה שנאסר שם מקלת מן האיסור אי' מי"ט ברש"ם בסוגי' זו שעמד בזה למה דמשמע שם דכ"ב דלמה כן אם פלט כולו:

(ג) ברמב"ם פ"ט כ' הטעם כחל מן המין משום שאיסור כחל מדרבנן ובתה"ב הא בשאר איסורי דרבנן לריך ס' ואין האיסור מן המין ומביא רבי' מדף ל"מ בישה בם' והוא ומוקי בניולת לפרום דאסור משום שרן השורן והוא רק לאמכתא בעלמא ע"ב והקשה הא רש"י פי' משום נבלה ותו ס' משום דם ואסור מה"ת ובת"ח כלל ל' כ' ולא דמי לדם הבלועה באמתיכה אלא ממלחה לעיל סי' ס"ט סי"ח שאין האמתיכה מן המין אסור דאו'. וע"ז תמה עליו מרשב"ח שכ' טעם מפני שאין על הכחל שם איסור ולא נהירא תי' הל"מ שהלריך נם טעם דרשב"ח לומר שהכחל מדרבנן. מ"ב ה"ק לדוכתי' מ"ש מדם באמתיכה וכן הקשה נם במעי"ט וכ' ג"כ כתי' הכ"ב ועי"ש מה שתי' דשאני דם שהוא מובלע בכל האמתיכה הוא ככולן איסור והוכח במהי' בלל ל' סק"ס. ועי' במהי' בלל ל' שכ' ליישב דת"ח כ' שם וכ"כ בשמ"ג ובשמ"ג כ' בתמת הב' שעשים בכחל מן המין משום שהשער מותר ונם שאין האיסור רק מדרבנן ושם סק"ס ס' תי' אחר ובפלתי כ' המילוק דרמ"ם ועור ס"ל לחלק בשלמת בכחל אין החלב נאסר באמתיכה אלא בניולת משא"כ בדם ס"ל פי' ממקום למקום בתוך האמתיכה אוסר האמתיכה והקשה עליו בשמ"ג בשו"ת סק"ב וכ' עליו ולא הביאותי חדא שאם ניטל עם השער למה מצטרף הכחל ור"ל דשם הטעם דנאסר חלב שבגומות בתוך האמתיכה ועוד דם שפי' לרש"ם ועור אין איסור בפי' ממקום למקום ואפי"ה אין האמתיכה מצרף לם' כמ"ש האחרון הנ"ל בשפי' ס"ט ול"ב דמ"ם כיון דרש"ם ועור ס"ל כר"ת אפי' בהדי בשר אין איסור מטעם בב"ח מדרבנן אלא משום שנאסרה טעם בבב"ח אסור משום דמחזי בבב"ח בחל"ם חות ת' אבל האמתיכה לא נאסר כאיסור דם בשפי' ממלמ"ק אוסר האמתיכה מאיסור דם ופי' בשפי' ס"ט בסימנים שלי סי' תס"ו שהעלתי שם בפלתי בשער הרש"ם והעור שי' ממלמ"ק בתוך האמתיכה אסור:

סימן תקפ"ח.

(א) ממה דפסק הש"ע כאן כר"מ שב' הש"ז דם"ל בב"ח דרבנן לא אמרינן חנ"נ אינו מובחה ותמיהה על בם"ו שמקיל בחנ"נ בדרבנן וראי' שהביא יש לישב (ב) עו"ב החם"ו דמותר לבשל החתיכה שנאפרה במים בם' וישפוך המים ומותר ז"א דקי"ל אין הנעלה באוכלין (ג) גם מרמב"ם אין ראי' דלא אמרי' חנ"נ

עלמו

שלמו כ"ג גם דברי רש"י ז"ל כן הסכים מרש"י דף קפ"ז ה"ל מוכח דס"ל מצ"מ מפי' בדרכן לה בטל ולעיל סי' תקע"ח כתבתי פלוגתא בזה ומכמה מקומות שם לומר בדרכן מצ"מ בטל · עי' דף ל"ט בגיר דמשני דמודה ר"י מצ"מ בטל בדרכן מטעם זה כי רש"י מפרש ת"ח דמודה רש"י לטעמא נכלה בדרכן ומוסר מחיכה זו בכ"ע · מכל שיסי' מסור במקום במצ"מ ס"ל לרש"י כיון דכח מחר מעורב בו להיותו דמחיכה עלמו היתר הוה חלה נאסרה מחיסור שכתן בו טעם כה"ג בדרכן ל"ב כעין שכ' הר"ן בדמו' במצ"מ שנאסר במקום אין מקום זו מוסר לאחיות מחרות מקום דכח מחר מעורב בו ח"כ בדרכן בשאר מסורין אפי' שנאסר בכ"ע אין מוסר במינו של החתיכה דעדיין כח היתר מעורב בו ולא מוסר במצ"מ במקום אחר בכ"מ דרכן דכעין דמו' תיקנו דשניהם היתר וע"י תרועבת נעשה כל ח' כגוף המיסור הלכך כל ח' מוסר במינו במקום :

(ג) **ערי"ב** בכה"ג אם דבשאר מיסורים לא אמרי' ל"ב תני' אם מותר להוסיף ויש היתר למיסורו לא נקרא עליו אם מיסור וממילא לא נעשה נבלה נדומה לכלים שכ' המרדכי דלא ל"ב מקום דים לו בבשר דהגעלה חלה ז"מ לדידן דקיי"ל דאסור אפי' להוסיף על המיסור . חלה אם מ"מ אפשר לבטל החתיכה במים אם ואיפוך המים אלא נאמר רק בלוע מקום כמו בהגעלה דלא הוה מבטל מיסור לכתחלה כמו כן הכא ח"כ מקום זה ס"ל בשאר מיסורים לא אמרינן נעשה נבלה עכ"ד ובשאר"כ זה מינו דהא קיי"ל אין הגעלה בחוכלין עי' פנ"ג בשו"ת סי' ס"ט ס"ק כ"ח דגם אין ליכון בחוכלן הרי אפי' יעשה כהגעלה אין זה מועיל בחוכלין :

(ד) **אמנם** כן יש מקום לומר דאין רמי' מרמב"ם דס"ל בחיסור דרבנן בבה"ח לא אמרינן ל"ב והא דמתיר אפי' להוסיף בבשר עוף בחלב היינו דוקא במוסיף כיון שהוא בתערובת עדיין לא נקרא עליו אם חיסור כיון שאפשר להוסיף עליו אבל בשפירש החתיכה עם בלועת החיסור ולא הוסיף על התערובת י"ל דמודה הר"מ בבה"ח נקרא על החתיכה אם חיסור בבה"ח ול"ב אפי' בבה"ח דרבנן וגריך ס' כנגד כל החתיכה · דאפי' שלא מבחל דלרמב"ם בשהות בתערובת בקדירה יש בקדירה כ"א פעמים כנגד הבחל לרמב"ם מותר להוסיף פעם ז' ויהי' הכל כ"ע וס' עם הבחל ומותר התערובת ולמה בלא הוסיף ונפל לקדירה לחרות התערובת הכ' לאסור עד לחיכת ס' ז' כיון שפירש מן התערובת מקרי אם החיסור חדש על כל החתיכה לגריך ס' ועי' בשולת למנחה בלל כ"ע דין ז' שכ' מ"ם הפר"ח מרמב"ם דלא אמרי' מכ"ש בחיסור דרבנן וכהפ"ל חיש מוכרחים כל כך ואפשר לחלק חלה בלח"ה אין שומעין להקל כנגד משמעות גדולי פוסקים לחשושים ומחרושים שלמו ממשכין לחריסה ועי' תוס' ורלחשושים דף ל"ו ד"ה אפי' שכ' דלא אמרי' בקליפה במליחה כ"ל משום דאין דס מפשפש למעלה לו מטעם לחר הא דס מלוח היו חלה דרבנן ועי' כי"ב תוס' דקי"ב ד"ה דגים כי"ב ולא חזרתי לחרי רחיות עוד חלה מה שעולה בזכרוני מבלתי חיפוש בספרים שאין כאן ספר לדין בחתיכה עלמו ל"ב :

(ה) **אגב** דאתי לידן דברי רש"י מוליו דף ק"ו ה"ל שכ' בחלב הדבוק בחתיכות בשר ויש בו ליתן טעם בה וח"ם לאסור מן התורה נעשה נבלה ומקשה הא רש"י ס"ל ט"כ דרבנן וזה רחי' למה שכתבתי בשק"ת על קו' הפלתי דף ל"ו ע"ב בשמשה ס' הל"מ הא ט"כ ל"ד ועי' דף ק"מ ע"ח שם משמע מזרוע בשלה יפיקע ט"כ בחיסורין שאינם חוסרין למעלה מכ"ט ג"כ מקשה כי"ב והעליתי דרש"י נמי ס"ל לאסור טעמא עד ס' מהלמ"ם וזרוע בשלה חע"ג זרוע בשלה בשר"מ ההלכה מפרש כי"ב בחיטו מינו וזרוע טעם משום דחיכת ס' חלה רש"י ס"ל דלא נתפשך היתר ללקות עליו כדס"ל לר"ת דלהוי כגופו של חיסור וזהו פי' טעם כעיקר זה לא ס"ל לרש"י וכן משמע ברש"י פסחים דף מ"ד ע"ח ומה שכתבו בתוס' בהרבה מקומות דרש"י מניח רחי' מרכח דלמר דרך ביטול חסרה תורה זה לא נמלא ברש"י בשום מקום רק בפ' השר לר"ת כ"כ ולמה שהוא פסק ט"כ דחו' למר מרכח לא מוכח להיפוך וכי' בעלי תוס' כ' מזה כי' רש"י הניח רחי' ולימת ויש"כ דבר זה מכל המקומות סוף דבר יש לי מכחן רחי' וסמך למה שכתבתי :

סימן תקפ"ט

א) בהג"ה אם עבר ובשלו אם קרעו שתי וערב ושחו בבותל יש להתיר בהפ"מ כ' הש"ך אפי' עם בשר ולא כב"ח וכ"כ ביש"ש וז"א ביש"ש ובא"ו שלו פסק כפ"ח לאסור אפי' בהפ"מ ושכן מוכח באו"ה וכן הוא בא"ז ובמרדכי והגש"ד בשם שו"ת רש"י ז"ל א"כ לרינא צ"ע (ב) בהג"ה ואם לאו העליון מותר כתבתי ה"ד בקרעו שתי או ערב אבל בלא קריעה כלל בכל ענין אסור אפי' בדיעבד בנצלה כחל עם בשר יחד ולא כח"ד :

בהג"ה סעי' ב' ואם עבר ובישלו עיי' ש"ך ס"ק מ' שכ' בשם רש"ל ומו"ם וכספרו פ' כ"ה סי' מ"ו להתיר בדיעב' עם בשר ע"י קריעה ס"ו וטיחה בבותל וברחה בממ"כ של הש"ך שרחה פסק של מו"ם בתחלת הסימן שפסק דלח כת"ח וכי"ב כ' בים"ם בהתחלה ולהלן מח"כ כ' הים"ם מן הדין אבל למה שנהגו לאסור לבשל בכחל ום"ל בש"ך דזה לכתחלה אבל בדיעב' הח פסק דמותר כדיעב דגמ' ולח רחה הש"ך בסוף הסימן הים"ם ובסוף מו"ם שכ' בד"ה ועוד נרחה דלף בשלו בפ"ע לאסור לף

שלמו מן הדין מ"מ מלחר שכ' הנחושים דמסיני בכל ישרחל שחין מבשלין בחל בלל הוה כדבר המסור במינן וקיימו וקבלו עליהם לאסור וכ"כ בים"ם והובח בעז"ן סק"ט ולכלו' מ"ש דלמה לח לאסור מדינח חלה ממגיבח וכמ"ש הש"ך ס"ק ז' והפוטקים שכ' הש"ך סק"מ לחקל לדעת רש"י לח הי' לפניהם תשובת רש"י דאוסר להדי' עם בשר אפי' בדיעבד ו"ל בטעם בשר לחר טוב יותר ממזי בחבשל בב"ח ואפי' קלעו ס"ו חוץ בטעם שכ' שמח לח שמו יפה יפה מזה בטעם למוד לח הוה לאסור אפי' הקדירה כמ"ש בהו"ה בלל מ"י ת"ל בחבשל עם בשר נרחה דאסור מדינח ו"ל עוד בטעם כי כתבו התה"ד סי' קפ"ב דבחול י"ל בטעם חלב ת"ל אפי' טמו בכותל בחבשלו עם בשר מרגיש בטעם בשב"ח :

או י"ל דלהכי לח מהני לחבו' רש"י מדינח קריעה ס"ו בחבשל עם בשר דהח תוס' ורח"ם דקי"ל דקשה לחה דדרים מרימר הלכתח בין בבדה בין בחלח תותי בשרח שרי עלוי בשרח לאסור ות"ת בחל היכח מותר תותי בשרח הלח שחמונית הבשר טוף על הבחל ואי קרעו ס"ו וטמו ת"ל עלוי בשרח נמי לשתרי דהח מותר לבשלו עם הבשר בקדירה וי"ל דהכח גרע טפי דחטעם' שקרעו עדיין טוף החלב מן הבחל על הבשר ואיכא שהות בעין עכ"ל הרי שחפי' חחר קש"ו עדיין יש חלב בבחל וס"ל לרש"י דלח עדיף ביטול מחותי בשרח ות"ל הקל"ד חמחי עלוי בשרח לאסור דהח מותר לבשל בשר עם הקדירה חלה הם"ל דאסור בשר :

ועיי' רמ"ח בשמוך שכ' לבשל בקדירה בלח בשר מוכנים בו לאיסור לכתחלה והטעם שם עיי' בש"ך ס"ק כ"ח בהו"ה בלל י"ח דין ז' שכ' דלמח חתי לבשל הבחל עם הבשר יחד וכיון דגזרינן כולי הני משמע דעם בשר מדינח לאסור דחל"ל חלה מטעם חומרח הוה ביטול בלח בשר חרי חומרח לח הי' לנו להחמיר כל כך :

(ב) **בהג"ה** ואם לאו העליון מותר הקשה בח"ד אם הבחל למעלה ומכחם טעם הבשר למעלה ומכחם טעם הבשר לתוך הנומות כמו בבשלה עם בשר חפי' חיכח ס' ומה שתי' דהקילו בחלב שמוטב כיון דליכח רק טעם כ"ל דחין מוכח מרחיות שהביח לח לק כין טעם ועוד מלן יימר הכי דע"י כלי היכו מפשפש שומיטות בעין למעלה והכח הר"ן כ' דקי"ל דדרים מרימר בחלח תותי בשרח שרי הקשה ותפ"י שמומן הבשר נכנס לתוך הבחל (וזה נקו' הח"ד לטיפוך אם הבשר למטה ג"כ שמומן נכנס לתוך הבחל דשומן מפשפש למעלה) ותי' הר"ן דהקילו בכך לפי שחין טעם השומן ניכר בבחל ועוד שלבסוף הוח נפלט ממנו דבבלעו כך פלטו והרשב"ח בחדו' הקשה כן מ"ש מבחל שנתבשל עם בשר לחפי' דיעבד לאסור כדלמר· בחל בם' דה"ל חלב הבחל נסרך ונבלע בו וחמחי בחלי עלוי בשרח שרי בדיעבד ע"כ וזה נמי קשה חתי' הר"ן חמחי בחבשל עם בשר לאסור הבחל דג"כ לח ניכר דנבלע בתוך הבחל וגם לבסוף פולט הכל ע"י ביטול דביטול יותר מפלים . ממנם הרשב"ח ת' על קשיותו ז"ל ושמח נלמר משום דחלב הטוטן על הבשר חפ"י שהוח מסתרך דבר מועט הוח ורובו טופל בהם ובדבר מועט בדיעבד לח גזרו חלב בקדירה מתבשל הוח הטיב וקולט טעם החלב ותיכח למגזר חטו בב"ח ות"ל ח"ם נמי קו' הר"ן וח"ד על רמ"ח בלי יחד כיון מהרוב טופל על הכם ובלח"ם הוח דבר מועט הקילו ממנם עדיין קשה מל"ל לרמ"ח דמשמע מדבריו חפי' לח קרע בלל לבחל חם הוח למעלה מותר מל"ל הח דמ"ם מביטול עם בחל לחסור ניחח דבשר מפשפש למעלה ואסור בביטול ומנמ' חין רחי' דהיינו מדשרי תותי בשרח דקשה קו' רשב"ח דמ"ם מביטול הח הבשר טוף לתוך הבחל ול"ל כרשב"ח ורשב"ח כ' בתה"ח בית ג' שער ד' דגמ' מיירי חפי' לח נקרע קלת מחחר דתוס' ורח"ם פירשו למרימר בקרע ס"ו וטיחה חלח שהממירו בו יותר מביטול ולפי"ז י"ל דוקח בה"ג הקילו דעליון שרי וכן תותי בשרח . חבל בלח נקרע ס"ו מל"ל דשרי בבחל העליון וי"ל לחסור משום דבשר למטה מפשפש בקו' הח"ד ובי"ב בבחל למטה מסור מחמת הבשר שלמעלה ובלע בבחל למטה ומל"ל דשרי מחחר בסוגי לח מתיר חלח בנקרע ס"ו וטיחה ובמו"ם בלל מ"י דין י"ב שכ' ובחל שנלמה כדינו (כדינו י"ל בסם"ם דין ח' לבתחלה לריך קריעה ס"ו וטיחה ובדיע' חפי' קריעה שתי חו ערב) מותר חז להניחו לכתחלה ע"ג בשר רותח חע"ג בחלח עלוי בשרח רק בדיע' שרי התם לפי שהחלב טופל קודם שנלמה חו בבח שנלמה מותר לכתחלה עכ"ל ות"ב הח בנלמה שלח נקרע דתוס' ורח"ם שכתבו דגרע כחן מביטול כ' לחסור חפי' בדיע' :

ונדולדה מזו משמע בהמ"ד סי' קפ"ב שכ' דחחר קש"ו וטיחה מותר לחתכו בסכין לחחר שבשר נלמה ומותר נמי להניחו על נוח של בשר כ' וחין לומר דחיכח למגזר דלמח חתי לחמוני בשר על הלוח עם הבל רותח ובלע מני' כמו בביטול כ' דכולי הח לח גזרינן וכו' הרי דלח כח"ד שכ' בטעמח לח גזרו חלח חפי' לחחר קריעה ס"ו וטיחה לאסור להניח בשר עם בחל רותח ול"ל דלמה בבחלי תותו בשרח שרי כמ"ש הרשב"ח הל"ל דרוב טופל על החם ח"כ בלח קריעה ס"ו וטיחה לחיכה לפניהם חלב קרבה חין שברח בלל דמותר מחחר דחפי' בקריעה גמורה לאסור בהניח בשר עם בחל רותח :

ובאו"ח עם דין ב' כ' בנלמה הבחל והבשר למעלה הבשר מותר בדיע' חפי' שלח נקרע בלל דחלב חינו מפשפש למעלה משמע הח הבחל העליון לאסור דבשר מפשפש למעלה שוב רחי' בחדו' ה"ג ר"ע חינר שהקשה כן מהו"ם על רמ"ח . עי' בש"ך שס"ק כ"ז מ"ש דים"ם חזר ממ"ש בהו"ם וכ' בפ"מ עם דים"ם חיכוד בחחרונה וכ"כ בפחיחה ליו"ד בכללי חו"ה ות"ח

כהו"ם הכיא נס כסי' כ"ט סם יש דיני כחל וכן כתבתי בספרי יש"ס ש"מ דמו"ם מיכור בתחרומה וספרמ"ג לית לי' לו ס' מו"ה של מרס"ל כמ"ם כסי' זה :

(א) קו' הט"ז סק"א בטור כ' בזה ש"מ הא כך אי' בהדיא במתני' ותי' ט"ז קשה וכתבתי ג' תרוצים ותי' אקו' תום' פסחים דף ע"ו לריב"א באי"א בקליפה צריך ס' כנגד הקליפה (ב) תמי' על קו' הט"ז דלמה אסור לכתחלה שלא יגעו זב"ז כיון דבדיע' מותר משום דאיכא איסור בעין (ג) באינם שמנים אי"צ שפשוף וסגי בהדחה ולא כפרמ"ג אבל בשומן בלא דוחקא צריך שפשוף דלא כח"ד (ד) תי' אקו' פרמ"ג ארשב"א במ"ה (ה) מ"ש בחו"ד והובא בפ"ת באיסור משהו מותר אפי' בדבר לח דאי"א בהדחה ליתא ועי' בפנים :

בש"ע סעי' ב' כל מידי דבעי הדחה כו' להכין הטיב דברי ס"ע מעתיק הסוגי' ולשון הטיטור בס"ם דף ק"ז ע"ב צורר מדם בשר וגבינה במטפחת תחת ובלבד שלא יהי' נוגעין זה בזה ופריך בגמ' וכי נוגעין זה בזה מה הוה לון בלון הוה אמר אביי כדי לקמן לון בלון מדים והוה בריית' פסחים דע"ו ותי' ברית לכתחלה (ר"ל שיגעו זה בזה) דלמא מזיל בלא הדחה ס"מ כגון להעלות בשר היתר בלון בקדירה לאיסורי' לון לאסור לכתחלה בלא הדחה ודוקא בשר מבושל דלאו אורחי' בהדחה דמתני' דקתני בשר וגבינה בשר מבושל דלאו אורחי' בהדחה דמתני' דקתני בשר וגבינה בשר מבושל הוא דלאו אורחי' בהדחה אבל במידי דאורחי' בהדחה כגון בשר מי וזולתן ברי לכתחלה דתנ"ה התיך מזמנין לגוי וטפין לי' תמרת בכסף דיקן הא לכתחלה בעי הדחה עכ"ל והקשה הט"ז מה ס"מ דקאמר הא מפורש במשנה ובלבד שלא יגעו זה בזה ואי מותר לכתחלה י"ל סמך עידית מח"כ קשה למה לריך לזהר שלא יגעו . וי"ל ליישב דס"מ מלמעלה קאי דמתני' בשר מבושל קאי הא כמי מותר משום דאורחי' בהדחה דל"כ למה נקיט המשנה דין זה בס"ם בשר עם גבינה אי בחי ג"כ אסור ס"ל למנקט צורר מדם בשר שלריך הדחה עם דבר חיתר ובלבד שלא יגעו זה בזה אלא ס"ם דוקא בשר מבושל אסור משום בל"ח וע"כ ס"ע משום דלאו אורחי' בהכי ע"ז כ' דתנ"ה כלו' דלמא נקיט בס"ח לרכותי' אע"ג דחיתר בהיתר הוא ועכו רחקות יתירות דגזרו כ' אפי' גזרה לגזרה כמ"ש בשה"כ סי' ל' סקי"ב אפי"ה צורר כמטפחת תחת . מכ"ם בשאר אסורין לכך מביא רמ' מחרות ממעשים בכל יום התיך מזמנין לגוי וכו' :

אך י"ל בהופן אחר דלכאו' י"ל דלמה ס"מ מביא הטיטור מבריית' דלון בלון מדים כיון דכן מ' מן המשנה כדמשמי מבי' דבעי הדחה והוה בריית' לגבי המשנה כיהודה ועוד לקרא מלא י"ל מן המשנה ס"ח דוקא בס"ח כיון דהיתר בהיתר הוא עשה הרחקה דבעי הדחה והתמירו שלא יגעו זה בזה שמא יבשל להדיח תבל בעלמא מ"ל הדחה כלל . ול"ב מבי' דלמר הדחה מיהו בעי בבס"ח מן המשנה נופל מוכח הכי לכך מביא הטיטור הבריית' בשאר אסורין כמי לריך הדחה . וזה שלמר מבי' הדחה מי לית בעי דלהך בריית' סמוך . ולפי לך בריית' קלמר הטיטור ס"מ בכל אסורין אסור לכתחלה שיגעו זה בזה כמידי דלאו אורחי' בהכי דתל"ב ס"ל לאבי' לומר ואע"ג בשאר אסורין מותר לכתחלה שיגעו לכתחלה על סמך שידיחו אח"כ (דהא מה דלמר מבי' דהדחה עכ"פ בעי סמוכין דידי' מבריית' בשאר אסורין) אבל בב"ח עשו הרחקה אלא ס"מ דאפי' בשאר אסורין אסור לכתחלה שמא יבשל להדיח :

אך י"ל בהופן אחר דהטיטור אלא הוא הריב"ח וריב"ח ס"ל דאפי' דף ע"ו ד"ה מניח מידך שהקשה תום' תימה הא בריית' בשר רותח בשר רותח שפשף לתוך אלב רותח הא תו ל"ל ותי' ר"ת דקמ"ל דאפי' אלב מותר כיון דלא שייך קליפה וריב"ח חולק בזה ומלריך ס' כדי קליפה ע"כ ולכאו' א"כ ה"ק תום' לדוכתי' מרתי בריית' ל"ל א"כ י"ל כך דמדנקיט בשר לון שפשף לתוך אלב לון משמע דוקא דיעבד אבל לתחלה אסור על סמך שידיחנו שיגע זה בזה מע"ג דברהה לעין לכלוך החלב על בשר אפי"ה חיישינן שיבשל ולא ידיחנו ובבריית' רשאומה ג"כ יתורת קמ"ל לעניין הדחה דאסור לכתחלה שיגעו זה ע"כ לא מיירי לתוך אלב דזה משמע מבריית' אלי' וגם אי"ל לומר דמיירי בדברים גופיים לא שייך לומר לתוך אלא ס"ל לטיטור שנפל לתוך כלי לאיסור ושייך שפיר לומר שנפל לתוך לון . ובכלי אינה רצותי' דהא רמ"ה בבדה"ב חולק על טיטור דבתוך כלי לאיסורי' מותר ליתן לכתחלה על סמך שידיחנו . אבל הטיטור אלא ס"ל דהא קמ"ל בריית' דאשאומה לאסור בכלי . ולהכי מביא הטיטור הך בריית' לון לתוך לון מדים ולטיטור ע"כ מיירי בכלי דאל"כ קשה עליו קו' התום' ועל זה דקאמר הטיטור מ"ם ס"מ דהיינו לאפי' לון בכלי לון לאסור ליתן לכתחלה על סמך שידיחנו אח"כ :

עוד הקשה ט"ז הא כ' כ"י כסי' כ' דבכל מקום דמותר בדיע' לא מיישינן מתחלה שמא יבשל וא"כ אמאי מיישינן כאן דלמא אביל בלא הדחה כיון דאי אביל בלא הדחה אין לאסור לאפי' במקום שלריך קליפה יש דעות בסי' זה לי שרי בדיע' בלא קליפה . ולא הביאותי קו' זה דמאן דמתיר בדיע' בלא קליפה היינו דאי"ל ס' כנגד הקליפה כמ"ש ר"ת היינו כיון דלא אמרי' קליפה מוסרות מבלתי' וכמ"ש בע"ז סק"ז בשם הג"ה ס"ד מריב"ח הא בשאר דוכתא אין הקליפה מוסרות מבלתי' ואמאי לריך כאן ס' נגד הקליפה ותי' מכר"ם דשמא דחוק למש"ל לר"ת אבל עכ"פ כנגד גוף האיסור לא משכחן מר"ת דשרי בדיעבד בלא ס' ואם תמלא מקום בפוסקים דמשמע להיפוך הדבר קשה לאמרו דודאי לריך ס' כנגד האיסור מעתה לון בלון שנותנין זה בזה כגון בשר עם גבינה שהיא בשר עומד על הגבינה בעין לא נתבטל מה ס"ד דשרי לאכול בב"מ בעין בלא ס' עיי' סי' תקמ"ג גליון ב' אות ג' ד"ה גם בדיעבד :

(ג) **בפרמ"ג** בע"ז סק"ח כ' חומרת לאפי' דבריס שאינם שמיניס אפי' לחומרי' בהדחה כמו בשר חי לאסור מלריך לריך שפשוף גדול ודוקא להניח היתר בכלי איסור מקומים הוא דמתיר הטיטור ומביא מת"ה שהביא דברי הטיטור דמותר אפי' בשר חי אבל הטור הביא דברי בעה"ע לאכלי מ"כ אין להתיר אלא בכלי ע"כ ובודאי לא כי' לפרמ"ג ס' הטיטור לעיין בו אלא מה שהוכלו דבריו בתה"ח ובטור ובתמת ז"ח דהא בפי' כ' בה"ע אבל במידי דחומרי' בהדחה כגון בשר חי שרי בהדחה מ"כ ס"מ אלא לריך שפשוף גדול דמ"כ לא שרי לכתחלה כיון דחומרי' בהדחה הא לריך שפשוף :

(ד) **ובד"ד** ס"ק מ' כ' קולא שמיטות אלא דוקא אי"צ שפשוף כמ"ש הרשב"א גופי' בתה"ב שמביא רמ' מקרא דויביאו החלבים ועל המזות ע"כ ול"ע מזה אין רמ' דברי תוס"ב הוא בבית שלישי שער רביעי ושם דברי תום' דף מ' ע"ב ד"ה לא לסחוף חיים כפלי עלוי בשרא שייכי לאחר ניתוח מיד אבל לאחר שעלטען אין לחוש כדכתיב עשמו החלבים על המזות עכ"ל מ"כ י"ל לעולם דבעי שפשוף אלא דתום' מביאים רמ' דאיכא כולא כמו בשם דאז אפי' שפשוף לא מהני דכך שיטת רש"י בחי' בפלי עלוי בשרא אפי' בדיעבד אסור בולע ואלא מדברים יש להביא רמ' משם דיפוך דברי מ"ד דהא התה"ב הביא שם שיטת הרמב"ם דבשאר רמ' רק לכתחלה אסור וכ' הרשב"א דמשמע דרמב"ם מפרש מטעם שמע יבשל מלשפשף היינו אבל בדיעבד בשפשוף גדול די לו גם בזה וכ"כ בחדושיו הרשב"א וכ"כ הר"ן הרי מע"ג דליכא כאן דוחקא אפי' לריך שפשוף הדחה לחוד הא חורמי' בהדחה דמיירי בבשר מי :

וכ"נ ממשמרת הבית בית ד' סוף שער ראשון ממה דכ' רש"ה בבד"ה להתיר בחלב אלא שפשוף כ' בתה"ב מי הזקיקו לומר כן שהרי דבר מוכרח נין הבשל בחלב נדבק בבשר הרבה והחלב חיו סר בהדחה מועטת ע"כ ומ' כת"ד בלא דוחקא סר החלב בהדחה אלא בכיבא נמי דוחקא הוא דאיכא סר אין לריך לומר מילוק זה שיהי' מוכרח מן הבשל מע"ג אלא דוחק סר בהדחה בדוחקא דסכינא לא סר אלא גם בפשוט דברי תה"ב מתמע אפי' כל דוחקא מפני שמומיות סרוך ונדבק הרבה ולא מקום דלריך בני דוחקא :

(ה) **הגה** בבדה"ב שם כ' על הטיטור דמתיר לכתחלה בחורמי' בהדחה חולק הבדה"ב אלא מיישן בשום מקום היתר זה לחתוך דבר המותר עם דבר האסור על דעת להכשירו מ"ב שמא לא ידיחנו יפה יפה והקשה עליו בתה"ב מקרא מלא דבר הל' ושכחו שהרי כתיב בתורה וידיחנו את החלבים על המזות ומשום לשון בשול הוא אלמא מתמי שרי לי' קרא וכ' בפמ"ג בע"ז סק"ו שאני תמה דמה רמ' מקרא לדידן דנזריכן שמא יבשל עכ"ל ל"ל בוודאי התה"ב דלכאו' מה הקשה הבדה"ב אלא מיישן מקום היתר זה ניחא לדברים ניחא מיישן חיסור דבר זה מה דחורמי' בהדחה דאסור לכתחלה וס"ל לרמ"ה דיין אלא בשאר בשום היתר מפורש י"ל מסתמא הוא חמיהא להתיר שמא לא ידיחנו יפה מע"ג אלא מתמר בפירוש דאסור · ע"ז הקשה התה"ב מאחר דמלאנו קרא דכתיב בפירוש דברי חז"ל שהוא לדידן אסור מדברנן ודאי הוא להוא לרבנן לאסור בפי' בתיר, מקום מע"ב מלא מסכחן מקום בפי' בשאר של היתר דקרא דמשרי שרי מע"ג די"ל כיון דתנן במשנה ובלבד שלא יגעו זה בזה דאסור לכתחלה וס"ל לרמ"ה דאין חילוק לכתחלה לאפי' בחורמי' בסכי מ"ב אלא ס"ל להקשות אלא מניחן מקום מותר בחורמי' בהדחה משמע דאם יש מקום דברי הוא מודה דמותר מטעם דחורמי' בהדחה וברי מניחן מקום בה"ב וא"ב נם עתה דתנן במתני' דאסור ניחא המשנה מיירי בחיו דיכו בהדחה . אבל בדרכו בהדחה דקרא מתיר ואלא מניחן מקום דאסרו רז"ל בפי' מ"ב ניחא לשאר בשר עתה בחורמי' בהדחה :

(ו) **בד"ד** סק"נ ר"ל בחמן בחים לוגים מותר מטעם בהדחה רק מומרת כמו ברותח לתוך לון דבעי קליפה ואם אי"א לקלוף מותר משום דקליפה רק מומרת ומותר וס"ה בחמן וכמ"ש בחמ"ם סי' תס"ז ס"ק ל"ג ובמדושים כ' שתם דמותר ובבחורים כ' דתלית בפלוגתת ר"ת סי' תס"ז סי"ב לי לון מאור במשנה וקשה להא דמומרת הוא ברותח לתוך לון היינו הקליפה ול' שאינו מוסרות אם מתבשלה עם מתיכות מחרות מבל ודאי מקלת פולט ע"י חום וכנגד האיסור גופי' כודאי ליכא ס'

זכן מבואר בהמ"ח בכלל כ"ט וכן במוגעין ז"ז ודלמי מיכח מהסו מיסור וסט"ז כ' בס"ק ח' מכח קושיתו דמש"ה מסור לכתחלה משום דמיכח מיסור כרוב ואני כתבתי דודאי מיסור כעין מ"כ בחמץ פסיעה דמסור מלח הטעם שם בסי' תס"ז דהמיס מותרין הוא כמ"ש במג"א סק"ט דלא מסרו משהו בזוון ואפי"ה יש מוסרין שם משום דעכ"פ משהו מיכח בגיעה במיס משף משהו במיס מ"כ המיס ודאי מסורין והבשר לא נאסר מלח כיש בו פילי וכ"כ במג"א סי' תמ"ז סק"ז דהמיס מסורין היש בו משהו ותימה על הפ"ת שהביא דברי מ"ד להתיר הא המ"ד לא כ"כ לכ"ע והרמ"א בסי' תס"ז מביא היש מוסרין:

ועי"ש כיד יוסף ס"ק ז' וסק"ח דאם בשר שרה במיס לוביס ונמלח משף אפי' שלמה במיס נאסר הבשר דמשהו מפליט ומבליע ודוקא ע"י שרי קלח אבל אם נמלח משף מבוקעת על תרנגולות שהי' לאה די בשהיפה בעלמא ע"כ ולכאו' הך שהיפה ר"ל דהאם כמו כאן בעוף בחיסור ואם בשלו אמ"כ בלא האם יש לאסור:

סימן תקצ"א

א) ביאור דברי ת"ח דם"ל דאפי' הדיח הכלי איסור מ"מ אסור ליתן לכתחלה בתוכו איסור שאין דרכו בהדחה דשמא יתן בכלי קודם הדחה ודעת רמ"א דהיינו דוקא בכלי שנשתמש בו איסור בחמין אבל כלי שמשתמש בו בצונן מותר לשמש בו לח דוקא צונן ויבש מותר אפי' חם (ב) ישבתי כל קו' הש"ך שהקשה על הת"ח וכן הפר"ח שדוחה דברי ת"ח וד"מ ורמ"א לגמרי ויש להחמיר לכתחלה כן בכל מתבות דמותר להשתמש בצונן באקראי כדאי סי' קכ"א לא ישמש דבר דלאו אורחי' בהדחה או בכלי שנשתמש בו איסור צונן לא ישמש תחלה:

בהג"ה סעי"ב ודוקא דבר שיש בו לחלוחות וכו'. הנה בת"ח כלל י"ז דין י"ד מצוה הת"ח והמורחת מיס עם הטוב והעיטור כתן במלוקים וכי"כ בד"מ והש"ך סק"ג סותר כל דברי ת"ח ומהריו הפר"ח כ' שכל דברי ת"ח וד"מ ליתניהו וגם הט"ז הקשה קלת ונלע יהי' דברי מחוור טיניהו הרמ"א כטועה יגעתי ומלאתי בעה"י שדברין נכונים וכל קושיתם מיושב לעה"ד. והוא שהביא שם דברי מ"ח [הוסח הח"ח בכ"י סי' ק"פ] מותר ליתן בתוכו תבלין וכו' ממש הטי"ד סי' ל"ח כ' בשם בעה"ט כל מידי דבעי הדחה כגון בשר צונן בקערה של בשר מיסור צונן דלמא מכיל בלא הדחה ודוקא בשר מבושל דלמו מורחי' בהדחה מכל מידי דמורחי' בהדחה כגון בשר חי וכי"כ שרי לכתחלה עכ"ל ומשמע דתבלין וכי"כ מסור ליתן בכלי מיסור. אך יש לחלק דכלי מיסור שמשתמשין בו בחמין מסור להשתמש בו היתר צונן וכ"כ הטי"ד סי' קכ"ח ממש שם משתמש בו מיסור צונן מותר להשתמש בו היתר צונן לכתחלה ולכן היתר בשב"ח למלוח בשר בכלי של י"ע מפי' לכתחלה וכן מניזו בכלי ממן שמותר להשתמש בו מלה כדאי' בגמ' ובטח"ם סי' תל"ח וכ"מ ביו"ד סי' ס"ע. מ"ש יש לחלק שם רמז הכלי תחלה היטב מו לא רמזו דשם רמזו תחלה הטיב ודאי שרי כדאי' ביו"ד סי' קכ"ב ומ"מ נ"ל לכתחלה יש להמיר בכל ענין:

והש"ך הרבה להקשות עליו והוא כ' דמ"ש הת"ח כלי עכו"ם שהודחה יפה היינו דידעינן שהודחו יפה ע"כ ותימה שלא הקשה הש"ך כן על הת"ח דקאי לה מה קאי לה הא גם הת"ח רלה שהודחה הקערה יפה דמשמע דידעינן שהוא כן. וע"ל מש"ג דהש"ך ס"ל הכי וכן הפר"ח וכן הט"ז ס"ק ח' ס"ל הכי ודאי בתין המחכל דרכו בהדחה לא מסור מלח ניתן היטיב קודם הדחה שמא ישכח מלהדיח משמע בהדחה לכלי קודם שיתן מותר. מ"כ ניכא בתחלה נקו' הת"ח כיון שרי' בהדחה לכלי קודם נתינת התבלין והט"ז ס"ק ג' שכ' דלא מהני הדחה משום דעור מסור משום מיסור כלוע קשה הא הטור בשם העיטור דמסור ליתן לכתחלה בכלי דבר שתין דרכו בהדחה דמדמי לי' למתני' בשר ונביעה שלא יגעו זה בזה שע"י הנגיעה נדבק זה מזה ומהני הדחה שתש כי' דבר שדרכו בהדחה ה"ה בכלי דילפינן מיני' ומי מהני הדחה:

ובח"ד סק"ד כ' כוונות ת"ח בשתמש בחמין לא סגי בהדחה אלא צריך שפשוף מ"ש אפי' הדיח הכלי צריך להדיח אותו דבר וז"ש מסי' קכ"ח וז"ת דהא שם ס"ח מיירי בשתמש בצונן מ"ש ע"ש שפשוף דהתם רק הדחה ורלי' שמניח מרח"ם גם רמ"ה שכ' בכלים שצריכין הדחה בעינן שפשוף ומי גם בכלים שתשתמשו בצונן מיירי. ורלי' מח"כ שח"ד מרגיש בזה ותי' והוא דוחק מכ"ש דת"ח כ' שכן הוא בסי' קכ"ח ודו"ק:

עי"ב כ"ל דת"ח ס"ל לכאו' קשה מה לבתחלה דקאמר העיטור דלא יהיה היתר בכלי של מיסור כגון בשר מבושל דשמע דיע מותר דאי לא הודח הכלי אפי' בדיע אסור מחמת מיסור שנגע בו דאי"ח להדיח הבשר מבושל וצריך לגרור או לקלוף כמ"ש בסי' הקודם דלא שייך לומר דבטל בס' מה שהמיסור בעין עוד ע"ג (וכ"מ בית"ס סי' מ"ה שכ' בעובדי דרכים שמניחין לוגערקעס על כלי של נכרי מה שקולף הקליפה שמשליכין די מלא מחר שקולפין לא יניחו) מ"מ אין הפי' דאסור לכתחלה על שמך ודיהם אח"כ דלא שייך הדחה בבשר מבושל. לכך ס"ל לת"ח דה"ק העיטור אפי' בהודח הכלי דאם אין דרכו בהדחה יש לאוש לכתחלה שמא יניח אפי' אחר שהדחה כיון שאותו דבר אין דרכו בהדחה יש לאוש לכתחלה שמא יניח גם

קודם הדחות הכלי ואז אסור כדי גרידה אפי' בדיע ואיכל איסור כעין שכ' ה"ה בפ"ו דלא ישמש בכלי מרכ אפי' לונן שמא ישמש בו חמין (ורמ"א סי' קכ"ח אפי' בכלי מתכות לא ישמש בצונן שמא ישמש בו חמין) כן י"ל שמא ישמש לפעמים בלא הדחה והא דמתיר הטיעור למספי לגוי מיין שלנו מפני דאורחי' להדיח הכום התם ליכא למגזר שמא ישמש בלא הדחות הכום התם במקום בדיע בלא הדחה יהי' ס' ויהי' בדיע, מותר לא מיירינן נזה לכתחלה לאסור לכתחלה אפי' בהדחה כיון אפי' בלא הדחה מותר בדיעבד וא"כ יפה הקשה הת"ח להטיעור ליתא לכאו' דיוק דאו"ח דאע"ג דאו"ח מיירי בהדחות הכלי אסור ליתן לכתחלה תבלין שלין בהדחה משום שמא ישמש בהכלי ליתן בלא הדחה ואז אסור בדיע, וזה ל"ק מ"ש בת"ח דלנבי עובדי דרכים בכלי של גוי מביא בדיע, והקשה בפרמ"ג בש"ז סק"כ וז"ל ולא הביאותי דמה דיעבד שייך כיון שאפשר בתיקון הכלי שירתן יפה ע"כ ונמ"ש ז"ת דלא יעלה על הדעת שעובדי דרכים נותנים בכלי נכרי בלא הדחה ואלא דם"ל לת"ח בדבר דלאו אורחי' בהדחה אסור לכתחלה אפי' בהדחות כלי לעולם אתי להשתמש בלא הדחה וע"ז כ' שפיר דה"ל לעובדי דרכים שתין להם כלים כשרים כדיעבד דמי:

(ב) **והנה** על תי' הש' שת"ח להטיעור אוסר בכלי שנשתמש בו חמין הוא לאוסר לכתחלה לשמש צונן וכ' שכן הוא בש"ד סי' קכ"ח והקשה הש"ך סק"ג דלא ימלא בעור שם כן ומדברה אפכא משמע שם שכ' כלי שנשתמש בו חמין מותר להטבילו ולהשתמש בו לונן ולא מקרי טובל ושרץ בידו מפני דעדיין אסור לשמש בו חמין עכ"ל הרי דלונן שרי להשתמש ל"ל ליישב דכוונות הרמ"א ממ"ש הטור בתחלת הסימן והוא מבריית סוף ע"ז כלים של נכרים יפנים שנשתמש בהם בכרי בלונן כגון כוסות וכלומות וכו' מדיחין ומשפשפין כדי למרק המיסור (מהרש"ם שכ' דלריך להדיחן ולשפשפן משום חלילה מטור משמע דלריך לזה גם משום מיסורי) ותמ"כ מטבילין וקשה לר"י שפ' הטור הנ"ל דמותר לשמש בלונן אחר הטבילה אפי' בכלי שנשתמש בו הבכרי חמין ולמה לא נקיט הבריית רבותי' זה דאפי' כלים שנשתמש בחמין אפי"ה מותר בטבילה למוד וכגון שהיו רוסה לשמש בו עכשיו ממש לעיטור לדעת הת"ח מ"ש במלכל שהיו דרכו בהדחה לאסור לכתחלה בנשתמש הבכרי חמין תחלה הלכך לא פסיקי כיון דלא שרי בכל גוונא ות"ל מלתא דלא פסיקי לי' לא תני. ומה לאמר הטור דברי ר"י בנשתמש בחמין מותר להטביל ולהשתמש בלונן לכתחלה שם כ' דברי הר"י והא דלעיטור לא שרי אלא במידי דאורחי' בהדחה בזה אמך הטור אמ"ש הטור בסי' זה דברי העיטור וי"ל עוד קו' זו על ת"ח דמ"ש שכתב הת"ח ר"ל מה שכ' היא בט"ד בעין חילוק זה והיינו כוונתו לר"מ אם סק"ד שכ"כ מ"לוק כי"כ למדברי בדיעבד ולרבב"ח אם שכ' בדיעבד וכמ"ש בש"ך סק"י כן ס"ל הטור חילוק זה כאן. ולפי"ז הא דאי' לקמן סי' ל"ד ס"ג דכלי שנאסר מבב"ח מותר להשתמש בו פירות אז לונן ודין זה מסה"ת סי' כ"ה וסמ"ג לאוין קמ"ח וש"ד סי' פ"ה ובטוש"ע לקמן סי' ל"ד ס"ג והקשה הש"ך הרי דשרי להשתמש בלונן אע"פ שנשתמש בו בחמין בתחלה ות"ח סי' פ"ה דין ג' פסק ג"כ דין זה:

וכמ"ש כלל י"ז אם כ' דאם נתקנח הכלי היטב מותר להשתמש דבר יבש לגמרי וקשה מ"כ דברי ת"ח שתרי מהדדי דהא כלל י"ז וכן בד"מ ובבג"ה כאן ס"ל לרמ"א בכלי שנשתמש תחלה בחמין אסור לשמש בלונן ומשמע אפי' יבש וגם הודחה דומי' דיני דאו"ח דמיירי בתבלין יבש והכלי הודחה יפה אבל למ"ש אני יש לקיים שניהם דהיינו בסי' פ"ה בת"ח והוא דסי' ל"ד ס"ג מיירי במאכל דאורחי' בהדחה ומודה העיטור דשרי אפי' לכתחלה אז במקום לא דג"כ מודה העיטור כמש"ל כיון בדיע' יש ס' לא אסור לכתחלה ליתן בו לונן אם הודח הכלי (ומה דכ' המרש"ל בהו"ד וכ"פ הב"ח כוותי' לקמן סי' ל"ד לאסור שם בל"ח אפי' תוס' ע"ז דל"ב לכתוב אי"ה בסי' הסמוך):

ומ"ש ת"ח אבל בנשתמש בתחלה בלונן מותר לשמש לכתחלה בלונן אפי' מידי דאורחי' בהדחה ולכן היתר הרשב"ח למלוח בשר בכלי י"ע אפי' לכתחלה והקשה הש"ך דאיהו ענין לכאן דבלמ"ה היתר הרשב"ח דמיירי בבשר שדרכן בהדחה ואי משום שמלחו האי מליחה לאו כלום הוא ע"כ כ"ל דאין מליחה לכלים וכ"ל מע"ג שהבשר אי ואורחי' בהדחה ממש בשר מלוח שניתן בכלי איסור לא סגי בהדחה אלא לריך שיפשוף וכ"מ בפרמ"ג סק"כ ובח"ד בתחלוסים ס"ק ג' מ"כ ע"ש משוה בשר האי במליחה דלא אורחי' בשפשוף ה"ז דומה לבשר מבושל דלאו אורחי' בהדחה:

ומ"ש ת"ח וכן מניזו בכלי ממן שמותר להשתמש בו מלה דמיירי כה"ג וכ"ל לעור ורא"ם וכ"פ ס"ע או"ח סי' תל"ח דגרסי בגמ' כל הכלים שנשתמשו בהם ממן בלונן מותר להשתמש בהם מלה אפי' בחמין חון מבית השלוב וביח המרוסות וכו' ויפה כ' ת"ח דמה דמותר להשתמש מלה בחמין בנשתמש תחלה בלונן מכ"ם דמותר להשתמש מלה ואיני מבין מ"ש הש"ך דמן הגמ' שכ' ת"ח לא מוכח מידי:

ומ"ש הש"ך דמה לי אם נבלע ונשתמש בלונן לו שנבלע ונשתמש מתחלה בחמין כיון דעכשיו משתמש בלונן רלי' בכפי יוצה מתוס' מוכין דף ח' ד"ה והלכתא דדם לא בלע כל כך כמו משתמש בו חמין הלכך בחמין אפי' לתחוך בה לונן כעי נעילה הרי אפי' דעכשיו משתמש לונן יש חילוק דיותר אסור בנשתמש בו חמין י"ל אי מהתם יש לדמות דם"ה לחיכת דוחקא דסכינא ומפליט גם בלונן הלכך תני' אם בלע הרבה מפליט יותר דהא משכחת דגם לונן

מפליט מפהו גם' הזכות הובא בפר"ח פ' בכלי חרס מפהו דבלע הרבה פולט מפהו הלכך לפהר לפתם בפ"מ לפהורה אפי' בצונן ח"כ כ"כ י"ל לעניין שאר כלים בפתפתם בחמין עם סברת הפיטור לפסור לכתחלה אפי' בצונן ועיי' בפוא"ח בסי' תס"ו בפ"י ד"ה מ"ש הרמ"ם וד"ה מעפה שכ' לצונן פולט מפהו וה"כ י"ל בכלי דקפה אין צונן פולט מפהו ומותר אפי' לכתחלה לפתם בו צונן אפי' בלאו הוראי' בהדחה והפיטור לא הוסר אלא בפתפתם בו חמין דבלע הרבה חופם לכתחלה בפתפתם בכלי בלילוף דמייתין לצונן מפליט גם מהכלי מפהו :

ומ"ש הפ"ך ולמ כ"ע ס"ל הכי דהיינו לגי' הרי"ף ור"ל ג"כ דמ"ם דהת"ח מיהו רוחה להביא לרבי' אפי' ס"ם ופמ"ח לחלק בין חמין לצונן אלא דרוחה לק להביא מפם בפתפתם בצונן לכתחלה דמותר לפתם צונן לכתחלה וזה ודאי מוכח לגי' הרי"ף דגרים כל הכלים שפתפתם בהם חמין בצונן מותר לפתפתם בהם אלא בצונן הרי אמ"ג דמלא לאו הוראי' בהדחה בחמין בצונן לכתחלה בפתפתם תחלה בחמין בצונן :

ומה שהקשה הפ"ך וכן מבואר בר"ן בפ' כל שעה מאחר ובית החרוסת דהוה בפתפתם בחמין ואפי' מותר להשתמש מלא בצונן ור"ל דסברת הפיטור מפום תקלה וי"ל לז' ימי פסח דהוה לזמן מועט ח' ימים לא חיישינן לתקלה וסברת זו ממלא בחבורים דז' ימים של פסח הוה זמן מועט לתקלה ואם ממלא דחפשו לתקלה גם לח' ימי פסח עיי' פסחים דף מ' בתרצה דטבעי בחישתא אין מדמין גזירות חכמים זו לזו . ומן הגמ' נופי' בלא הכ"ן לא קשה די"ל בית שאור וחרוסות אינו דומה לגמרי לכלי שפתפתם בו חמין בחור וה"כ גם מר"ן לא קשה דאולי אם הוה רחה לפיטור הוה מודה לו וכמ"ש רמ"א בח"מ סי' כ"ה בפ"ל אלא רחו לחוש לפוסקים לאותו גחון אין לדחות דברי הגחון מפום דאיכא למימר אם היו רואין דברי הגחון הוה מודו לי' :

ומ"ש בת"ח שכן מפמע בסי' ס"ע כ' הפ"ך אחת שמדברי טור מפמע הכי אחמם הוא הרפב"ח בפם י"ח הובא בב"י שם דפ"ל בהדי דאפי' בפתפתם בקערה רותח הדין כן דמותר לפתפתם בו צונן ואי"ל בהדחה והקל"ד הא הרפב"ח בפסק בפיטור הכא בבר כתבתי בפשקה צונן מודה הפיטור אבל אין לריכין לבך דרפב"ח גופי' לא ס"ל כי"ח רק כלי שמלחו בו מותר לאכול בו צונן אבל אם אחי"ח מתירין אפי' בקדירה של חיפוי [שפתפתם תחלה בחמין] לא כ' הרפב"ח בדעת עלמו דמותר להפתפתם בו צונן :

ועוד תי' הת"ח ח"ל יש לחלק בין אם ירחון הכלי היטב וכדאי' בסי' קכ"ב ג"ל בסברת מתוך שרחון היטב כמ"ש הת"ח דרחלו יפה אית לי' הכירא ולא חיישינן שימפם אלא הדחה ופפ"ך כ' דמ"ם וכדאי' בסי' קכ"ב ל"ע ע"כ והייט דלא מזכר בסי' קכ"ב מזה כלל ואפשר דע"ם הוה ול"ל בסי' קכ"ח ור"ל ממ"ם הטור דיטבילו ומשמע בצונן קודם הגעלה אם דמייתי הטור סתמא אפי' במידי דלא חוראי' בהדחה ואפי"ה מותר לפתפתם בצונן לכתחלה הייט משום דקודם הגעלה לריך רחילה היטב כמ"ש הטור בתחלת הסימן דקודם הגעלה לריך שפשוף היטב :

ודרמ"א שכ' דבסיון תרתי לטיבותי הקשה הט"ז הא לגי' הרא"ם כל הכלים שפתפתם בהם חמין בצונן מותר להפתפתם בלא צונן ולמה תוסר בלא אם לא בלע רק בצונן ע' מה שהגיה הט"ז ולפי הגהתו דבר יבש מותר להפתפתם בכלי שפתפתם תחלה חמין ובלא הפתפתם בו תחלה רק בצונן מותר אע"פ בלא הדחה אפי' בדבר לח וכ"ל כוותה רמ"א הכי דוקא בכלי מיירי בהדיח הכלי דאל"כ לא הוה כ' רמ"א דברי בלא הדחה כלל אפי' בפתפתם תחלה בצונן ובעבעו מפמע צונן יבש כיון דנגע באיסור אחיר שרי בלא הדחה כלל אלא בהדיח הכלי מיירי הרמ"א וכ' הרמ"א אם לא בלע הכלי רק בצונן מותר להניח בו דבר יבש ר"ל אפי' שאותו יבש הוא אם בכ"ע מותר והייט לגמרי דין דפ' כ"ם כלים שפתפתמין בהן חמין מפתפתין בהם אלא יבש ואפי' אם ובמילא מוכח בלא לא שרי בכל ענין אלא בצונן ומ"ם דאי"ל הדחה ר"ל המלכל אי"ל הדחה דלפי דעת הת"ח אפי' הודח הכלי לא שרי אלא במידי דלוראי' בהדחת המלכל ח"כ בלא לוראי' בהדחות המלכל אסור לכתחלה לזה כ' הרמ"א אלא רק בצונן ומניח בו דבר יבש אפי' אם ממילא לא מותר בצונן ל"ל הדחות מלכל ח"כ שרי לכתחלה ליתן בה"ג בכלי חיסור ומודה הפיטור דשרי :

דע דרמ"א בהדה"ג לא הבין בהפיטור כמ"ם לדעת הת"ח אלא שהבין במידי דלאו לוראי' בהדחה מותר לפתם לכתחלה אעפ שכבר מלהדיח הכל בבר שדרכו בהדחה מותר לכתחלה לפתם על פתך שידחנו חח"כ ותמה על זה בהיתר דשמא לא ידיחנו יפה . והייט בפוסקים לחבורים הט"ז והפ"ך הכל בכר כתבתי בחות ג' שדברי הפיטור מפמע הת"ח ואלא הא קשיא דמה מקשי הת"ח מח"ח הא ח"ח כ' דברי מרח"ם ורח"ה בהכ"ל ס"ל בהפיטור להדחת כלי אלא דיבר הפיטור בחיזי חומרת דלא מהני הדחות כלי אלא קולא אלא הדחות כלי דמותר לפתם לכתחלה'לוראי' בהדחה על פתך שידחנו חח"כ וזה קשה על הת"ח מ"מ כיון שדעת הפיטור מפמע כפי' הת"ח והרחיות שהביא יפתי ח"כ אלא מח"ח יש לקיים דין הת"ח יש להחמיר לכתחלה לפתם בכלי חיסור דבר דלאו לוראי' בהדחה ובפשקה מותר לפתם תחלה אחר הדחות כלי ומודה הפיטור מפום דמפתמת יש ס' וכמ"ל :

סימן תקצ"ב .

(א) מה שפסק בפר"ח כאן כ"ח שאסור להשתמש בו אפי' צונן רק במתכות מותר ומ"ש תוס' ע"ז דל"ב לח אסור משום רוצה בקיומו ולא קי"ל הכי כמ"ש בפר"ח סי' ת"נ ואני ישבתי דרוצה בקיומו אסור גם בשאר איסור הנאה כשיש לו הנאות שימוש (ב) ואני הוכחתי מסה"ת וסמ"ג וש"ד ובעה"מ וטוש"ע ות"ח כלל פ"ה דמותר להשתמש בצונן בכלי חרס כמו בכלי מתכות (ג) ישבתי קו' יש"ש על בה"ת וסיעתו הנ"ל (ד) וכן דעת העיטור וטוש"ע הביא כאן דלא כפ"ח וישבתי קו' וראיות פר"ח שהביא מרב אמי דתברי לפנכא ומקדירות בפסח דאמר ישברו (ה) עוד ישוב על סה"ת מקו' פר"ח מרב אמי דלאו הלכה כרב אמי (ו) אב"י אסור אפי' באיסור דרבנן דלא כנב"י ותי' אחר על קו' פר"ח (ז) עוד תי' על קו' פר"ח (ח) דאיסור של פר"ח כפוסקים בגי' הרי"ף בפ' כל שעה כל כלי חרס שנשתמש בו בצונן מותר להשתמש מצה חוץ מבית שאור מוכח דכ"ח שנאסר בחמין אסור לשמש בו צונן הא הר"מ ס"ל בגי' הרי"ף אפי"ה מותר לשמש בו צונן (ט) בס' כנפ"י המציא סברא חדשה בפר"ח וליתא לדבריו כלל ט' מ"ש בת"ח דברי ה"ה דאסור לשמש בכ"ח שנאסר בצונן היינו בקבע ולא כמנ"י (י) אמנם לדידן נ' דאסור לשמש משקה לח אפי' בכלי מתכות שיעמוד בו מעל"ע ותי' על קו' מרש"ל על סה"ת :

בהג"ה ודוקא הכא הפר"ח פסק כאן כהמ"מ בפ"ו מהמא"ס והר"ן בפ' כל שעה דכלי חרס שאסור לפסור להשתמש בו אפי' בצונן כיון דאין לו תקנה בהגעלה חיישינן שמא ישתמש בו חמין שאביא רבי' מרב אמי דף ק"ח במלחו בשר בפנכא של חרס ותבדי' ואי אתר לשמש בצונן לפה תבדי' וכן מרב דאמר קדירות בפסח ישברו והא רבי' כאן דאתר לכתחלה בחורחי' בהדחה מיירי בכלי מתכות וכן לקמן סי' ל"ד סעי' ג' דאתיא ליתן בכלי שאפשר מבע"מ פירות או צונן מיירי בשל מתכות ותמה על הפ"ע חו"מ סי' תכ"ח בפ' בית שאור וכית החרוסות דאסור להפתפתם חמין מפמע אבל צונן שרי וקשה מהא דרב אמי תבדי' לפנכא . וקשה הא דין דסי' ל"ד סע"ג הוא בפ' התרומות סי' כ"ה ובפמ"ג לאחין קמ"ח ובפ"ד סי' פ"ה והכילו רבי' מע"ז דף ל"ב בכרי רמו יין בחבית ישראל רמי בי' שכרא ושרי ובפ' אלו מליאות אמי אתמרין מלא חבית של יין היין אסור בהנאה וחבית אתור ופפ"ם חבית של חרס הן ולא שייך בהו הגעלה ע"כ ל"כ מבואר מדבריהם דדין דסי' ל"ד אתור אפי' בשל חרס :

(ב) **ואגב** לחאר דב"י פי' מדלאאר פירות או צונן מפמע דאתיר אפי' בשל חרס לא וכ' הפר"ח כאן ס"ק כ' הא דכתבו תוס' דף ל"ב למסקנא לר"ת דלא אסור בכלי שאפשר מבע"ח או בחמין בפסח דהתם משום רוצה בקיומו אסור ע"י ד"ח לדדהו אפי' בשאר איסורין אסור רוצה בקיומו וכמ"ש בחיבורי לאו"ח סי' ת"ל עכ"ל ופפ"ק דהא רוצה בקיומו לא אסור אלא בע"ז משום דלריך לנחב ע"ז כדאי' בדף ס"ה בע"ז ל"ל אי מהא לא קשיא על ר"ת דיש לחלק דדוקא אם הוא אינו מפמע בע"ז המעביר חבית לשברו וכ"ב אם דף ס"ה אתין כאן בהנאות תפמים בע"ז רק רוצה בקיומו לבד הוא דלא אסור אלא בע"ז מפ"ב בחמין בקדירה של בב"ח בדבר לח ורוצה בקיומו הכי ברוצה בקיומו בהנה הנאות תפמים אסור גם בשאר איסורין ומה דאסור לשבור קדירה לגוי לשבל בו חמץ וכ' הטור משום רוצה בקיומו התם אמי משום שהנה בתפמים הכלי שכר איסור בהנה וכמ"ש בחיבורי שם סי' ת"ל . ומה דמביא פר"ח רבי' מרמב"ם פ"ה מה' יסה"ת דמותר לעשות רטי' מחמץ לעפ"י שבודאי רוצה בקיומו אלא ע"כ דרוצה בקיומו אפי' בחמץ מותר והתם משום שהחמץ עם החמץ לק"מ דבשעה שהוא משום שמוח של הרטי' הוה אלא כדרך הנאתן וליכא משום איסור הנאה :

ואמנם הטוש"ע דפסקו בסי' ל"ד הל"ל בב"ח מותר אפי' לח א"כ ס"ל רוצה בקיומו מותר באיסורי הנאה וקשה מח"ח סי' ת"ל דלעיל בחמץ משום רוצה בקיומו . ורבי' במל"י כלל פ"ה ס"ק ט"ו משום בכלי לון הוה רוצה בקיומו אע"ג דליתא לאסורי' בעיטא ואי' אם בע"ז אף ל"ב דשכרי בחמץ הוה בב"פ משום ולעיל דם"ל בסי' תמ"ז דחמיר אפי' בחמץ מיהו אסור בהנאה הלכך בחמץ אסור אבל תוס' ע"ז דחתיר אפי' בחמץ מיהו ס"ל דחמץ במשהו לא אסור בהנאה ע"כ וקלת קשה דל"ב ר"ת לאוסר אלא בבב"ח דלא אסור במשהו וחמץ נמי ס"ל לר"ת להלכה בטו"ע ואפי"ה ס"ל דלא אסור ליתן בקדירה ואלא ל"ל כמ"ש דר"ת ס"ל בשמשם אינו אסור הנאה אסור משום רוצה בקיומו אע"ג דליתא לאסורי' בעיטא מ"מ הם"ת וסמ"ג וש"ד וטוש"ע ות"ח כלל פ"ה לא ס"ל כר"ת וה"כ יש לן למפסק כפוסקים לאסורים הרבה כנגד מסקנת תוס' בשם ר"ת :

אמנם בח"י אל מהרש"ל כלל פ"ה כ' על ש"ד דס"ל בשמ"ת והסמ"ג כ' הוא ז"ל דדבר לא אסור כר"ת בתוס' ע"ז הכ"ל וכ' שם אפי' דבר לא שייכו אל מסקה כמי אסור להשתמש ור"ל כגון בבר לוז לא כמי הקדירה אסור בהנאה והא דשרי למרמי שכרי בחבית אל יין והוא רחיות שם"ת התם טעם אחר הוא משום דשאר מסקין מבטל לטעם יין כי כן פרש"י שם וכ"פ בב"ח בסי' ל"ד והבית בקילור ח"ו דמרש"ל :

וכ"ל כיון דטוש"ע ות"ח פסקו כסה"ת וסמ"ג וש"ד דמותר י"ם לומר לחין קמי' מרע"י דהמעיין בסה"ת שחין מכיח רחי' להתיר לשמש לומן בקדירה בי"ט זה הוה ס"ל להתיר מסברח דלח לחסור כחיסור דרבנן וחוח חיטו נהגו מנוף חיסור סהגחה חלח לחסבר חחמר דנוף חחרם חסור בהגחה דגם החרם נחסר ח"כ נהגה מנוף חיסור הגחה ע"ז מכיח לישנח דח"כ דחכיח גופי' חסור בהגחה דהחרם חמחי שרי כרחני כי שכרח דחכיח גופי' חשש סיין מ"מ החרם חסור ח"ו דחכיח גופי' דסיינו החרם מוחר:

(ד) נחזור לעיין לחסון דסה"ת וסמ"ג וש"ד וטוש"ע והרמ"ח כסי' ל"ד דלח הניח כלום וכן ס"ל בח"ח כלל פ"ה ס"ל דגם בכלי חרם מוחר להשחמש בלומן ולח כשר"ח שכ' למשכר כחן וכסי' ל"ד דמיירי בכלי מחכות ז"ח בשלמח חם חמרו הטוש"ע ורמ"ח בחיז' מקום דכ"ח חסור בלומן י"ל דסמכו כחן וכסי' ל"ד שכחבו סחם וסמכו על מק"ח חבל לח זו שלח כחבו כן במק"ח חלח חדרבה סחמח ממשך כסי' ל"ד לחחרי סה"ת וסמ"ג והם מביחין ראי'חיתם מכלי חרם וכן כחן הטיעור מייירי בקערה של חיסור דסחמח חרם עיי' רש"י ק"ו ה"ה פוף"ו מה' מח"ם ולחפי"ה בחורחי' בסדחם מוחר ומח"ח סי' חל"ח כן הוח לדעת רח"ם ושור ס"ע וכמו שהקשה הפר"ח · ולשל מה שהוכיח הפר"ח מרש חמי דחבדי' לפנינה וכן הוח בחלחמות פסחים ד"ל ע"ב ורש חמר קדירות בפסח יטברו יש לומר דהלכחח בשמועל לגי' הרח"ם כל הכלים שנשחמש בהם חמן בלומן מוחר לשמש מנה בחמין חון מביח השחור לחסור בחמין ומפי"ה בלומן מוחר לשמ"ג דבית השחור של חרם הוח וכשנשחמש בו חמין ולפי"ה לומן מוחר ומנוקר שם דרש חמי ורבח ס"ל לשמועל וקי"ל הלכחח כבחרחי ובקדירות בפסח י"ל כיון דרבים הסה גם שמועל מודה דחייסינן לחקנה כדחי' בחולין דף כ"ג הסיח שרקפח דם דרוסות דחחי לקמי דשמועל חמר שחקניהו ובשדיהו בהדח ופרש"י חבל ליסיסו חסור כיון דעובדח ניסו חייסינן לחקנה וכ"כ הטור בשם רשב"ח חבל בחד כלי בבית שחור לח חייסינן לחקנה חש"ג דחמן קיי"ל בסוש"ע כ"ז לפי' בחדח חייסינן לחקנה כאן לחחיח בפי' דשרי לח לחסור לחפי' לדידן:

ועוד י"ל בסה"ת ופוסקים הנ"ל דמותר לשמש בלומן בכ"ח מנרב חמי דחבדי' לפנינה כקו' פר"ח ושוח קו' מלחמות בפסחים דף ל' דהנה הרמ"ח פסק בסי' קכ"ח כמרדכי דהח דמותר לשמש בכלי לומן קודם הגעלה היינו בחקרקרי חבל בקבע גזרינן שמח ישחמש בו בחמין · חמנם חינו כן דעת הטור בסי' ל"ד וכמ"ש בד"מ שם דמחיר להשחמש פירות ולומן ומשמע לפי' בקבע ומ"כ כל הרחשונים סה"ת וסמ"ג וש"ד ס"ל כטור והרמ"ח דפסק כמרדכי הוה הלכה כיחיד כנגד רבים ונ"ע . ודין זה דמותר להשחמש בלומן קודם הגעלה הוה מוכח מן המשנה קוף ע"ז דחמן הסכין של חיסור שפה והוח מותר להשחמש בו לומן ולח חייסינן לחקנה דלמח ישמש בו רותח ולח ס"ל כסברת לחלק כהרמב"ן בכלי חרם שחיי כיון דחין לו חקנה בהגעלה חייסינן לחקנה:

ועוד כיון לטור וסיעתי' מותר להשחמש בלומן בקבע חמיד ומ"ל להגעיל ולח חייסינן לחקנה . ומיחח בס' פר"ח דמחכות ס"ע דשרי כיון דיש לו חקנה בהגעלה ודלמי יגעיל בומן קרוב ז"ל דהח לשיטח מלו מוחר להשחמש בלומן חמיד חע"ג שחין לו הספיד כלי חם ניחום לכחחלה לחקנה מ"ם בכלי חרם חם חייסינן לחקנה חלח ישמש בו לומן ולח יסי' יכול למכרו לגוי לריך לשבור הכלי עכ"פ י"ל דמוכח מן סך מעשה דלח חייסינן לחקנה ומוחר להשחמש בלומן בכלי חרם שנשחר חמנם יש לומר דה"ד משום בבן יומח דהוח זמן קטן לח חייסינן לחקנה חלח שמח ישמש בו בחמין ומ"ש למי לח לחסור חלח משום גזירה חטו בח יומח מ"ש לח גזרינן לומן חטו חמין דמ"ש הוה גזירה לגזירה ומעשה דהסכין שפה דמוחר להשחמש בלומן מיירי בלוקח כלים מן הנכריס ושחם כליהם מ"ש הלכך לדידן שרי ולח חייסינן לחקנה דהוה גזרה לגזרה דרב חמי ס"ל בטוש"ע לחסור לכחחלה וכ"כ בד"ן בפ' כ"ח מהדברי רב חמי מכחי שמעיון דבטוש"ע לחסור לכחחלה דמל"כ למה חבדי' עי"ש וכיון דבטוש"ע לחסור מדרבנן ולח משום גל"נ הלכך לח מחיר רב חמי לשמש בו לומן . ועיי' מהרש"ל ח"ח בחולין שהקשה חר"ח למה סגי הגעלה בסכין קטן ניחום שמח ישחמש בו יפרחל בלחור ומי' המהרש"ל דוחק גדול והוח חי' משום דחפי' חם ישמש הוה בטוש"ע דש"ל בהגעלה חלח בכלי חרש ומ"ש ש"ם לר"ח חין הלכה כר' חמי וכמו שהבחנו:

(ו) **ועי'** בפחחי חשובה סי' קכ"ב ס"ק ג' שכ' בשם נכי"ח חי"ד סי' כ"ח דכשכ' הרמ"ח דחין לו חקנה בהגעלה הוח כשיש לו חקנה בהגעלה ע"י דחדינח שרי בחיסור דרבנן חלח שלח נמלח בפוסקים והפ"ח הקשה עליו וכ"כ בריחש יוסף דקי"ל וכ' רחי' ברורה דחין להתיר מחך דרב חמי חע"ג דם שבשלו רק מדרבנן וכן מוכח בר"ן שם לחדי' שכ' מחך דרב חמי מכחן יש להוכיח דבטוש"ע לחסור לכחחלה דחל"כ ליסיסו על לומר ע"כ ועל כרחך כיון דזה לחפי' בחיסור דרבנן לחסור קדירה שלשו כ"י דחל"כ מה מלמדנו חלח ס"ם ערוכה סוף מס' ע"ז ולכחו' למ"ם נעיל יש לדחות מרב חמי ומר"ן דר"ן לשיטחי' מזיל בכלי חרם לחסור להשחמש בלומן משום חקנה וכ' במלחמות רחי' מדרב חמי מ"כ רב חמי חלכחחח כוח דלרין לשבור בכלי חרם וע"כ חב"י נלו משום גזירה חטו כ"י חלח משום בטוש"ע לחסור מדרבנן לכחחלה חלח שלין חוסר חחרים הלכך גם בדרבנן לחסור חבל להפוסקים הסה"ת וסמ"ג וש"ד וטוש"ע שין הלכחח כרב חמי משום דחין קיי"ל דחב"י לח לחסור חלח מטעם גזירה חטו כ"י והלכך לח גזרינן לומן חטו חמין מ"כ ס"ם בחיסור דרבנן י"ל דחיטו לחסור בחיסור דרבנן וחלח למ"ם בפרמ"ג בסי' ק"נ דחפי' בכלוש לחסור בטל"פ מדרבנן וכסי' ל"ג כ' דהלכה מרווחות ביארחל דבטל"פ לחסור חפי' בחיסור דרבנן מ"כ זה דלח כשב"י וכ"כ בפרמ"ג בסי' ל"ט בש"ז סקט"ז:

מ"מ יש לקיים חתי' הנ"ל דלח פסקו כרב חמי מכח המשנה הנ"ל דשפה בלומן דמוכח דמותר לשמש בלומן ולח חייסינן לחקנה זו משום דבטל"פ מותר וי"ל רב חמי ס"ל כמ"ד בטל"פ לחסור וחע"ג דרב חמי חלמידי דר' יוחנן סוה ור' יוחנן ס"ל בש"ז בטל"פ מותר י"ל לחמרחי ניחוו חלינהו דר' יוחנן דהח בבכורות ס"ל לר' יוחנן דקרח לגר חתנה וחכלה חתי' לסרוח מעיקרה וזהו כר"ח דס"ל בטל"פ לחסור כמו שהקשו חוס' שם ותי' חוס' לח ס"ל לפוסקים שהוח דוחק כדחי' בחש"ו בשם דש"ז בשם דש"ז בחדו' דף ס"ח וכן מה דחמר ר' יוחנן הלכה כשחם משנה נמי חמורחי ניחוו ומ"ח ס"ם הפוסקים דלח ס"ל כרב חמי דחוסר לשמש בלומן דלכך חבדי':

(ז) **ועוד** יש ליישב הפוסקים דלח ס"ל לדרב חמי דהנה בחדו' חנשי שם שהקשה חר"ן כיון דלריך שבירה הוה כדיע' ותי' בשו"ת רדב"ז דשמחי קדירה דיש לו חקנחח להדורי בכשרות ושיטה דחין רוצה להחזיר בכשרות לח שרי לי . ועי' חוס' ע"ז דף ע"ו ע"ח שכ' טעם חמר דקדירה לריך שבירה משום דבשו חין נחוכל המוצחח ועי' בחדו' חנשי שם מה שחי' . ומ"כ י"ל טעמי' דרב חמי דחוסר חפי' לומן משום חקנה כ"ש ס"ל כלי חרם חין לו חקנה לחזור לכשרות כמ"ש דחי"ל הכי נזכיר דף ל"ו ומ"ש בשם הר"ן והמ"מ חע"ג בש"ם מוחר לשמש בו בלומן וכדחמרי חסכין שפה בכה"ל היינו משום דחי"ל חקנחח בודחי יגעילנה לשמש בו חמין משמ"כ כלי חרם חין לו חקנה לחזור לכשרות כמ"ש דחי"ל הכי נזכיר דף ל"ו ומ"ש בשם הר"ן והמ"מ חע"ג בש"ם מוחר לשמש בו בלומן דמשום חקנה לח שרי לי . ועי' חוס' ע"ז דף ע"ו ע"ח שכ' טעם חמר דקדירה לריך שבירה משום דבשו חין נחוכל המוצחח ועי' בחדו' חנשי שם מה שחי' . ומ"כ י"ל טעמי' דרב חמי דחוסר חפי' לומן משום חקנה כ"ש ס"ל

שלא יעשם בקבע לחסור לחפי' פעם א' ולשברו זה אין דעת הרמ"א סובל דס"ל הכי :

(י) **אמנם** לדידן אסור להשתמש משקה לא בכל הכלים שנאסר לחפי' על מתכות כשיטי' עומד המשקה מעל"ע ואע"ג לאחר מעל"ע שנעשה כבוס ה"ז טוע"פ וכדיע' שרי כמ"ש בט"ז סי' ק"ס סק"ח וש"ך שם סק"כ וכמג"א סי' תמ"ז ס"ק ט"ז ע"ש זולת בדבר חריף דמחלי לי' לשבח מ"מ לכתחלה אסור להשתמש בו לטע"פ לכתחלה אסור כמ"ש בט"ז שם סי' ק"ס סק"ח . ואע"ג דכאן לא שייך גזירה מ"ט אטו ג"י מ"מ טע"פ אסור לכתחלה כמש"ל בשם פרמ"ג סי' ל"ג וק"ג וכ"כ בפרמ"ג בט"ז סי' ל"ט ס"ק ט"ו ד"ה ועי' מ"ש :

ומני' יצא לנו ישוב על קו' מרש"ל בחו"ס על דין זה שם"ת וסייעתו שהבאתי לעיל דמה רמי' הכיאו מע"ז דף ל"ב דש"ס דשרי ליתן שכר ומשקין דמבטלי לטעם היין הנה נקו' זו בשקא שפריסה סי' קכ"ב וע"ז סי' ל"ט ס"ק ט"ז על רשב"ם דמתיר להשתמש בכלי שמשתמין בשפע ומביא רמי' מהך דע"ז והקשו הא ס"ה דמשקין פוגמין ליין וכ' בט"ז שם דעור חולק בחמת מרשב"ם בעור סי' קכ"ב דלא שרי להשתמש בשפע אלא כשהוא פוגם . ויסי' לעור שם שרי חפי' לכתחלה טוע"פ משום שמשתמש נמי בשפע וכ"כ שם"ת וסייעתי' הנ"ל דמותר להשתמש חפי' לא בכלי חרס ולא מחלקי משמע חפי' בכלים שאינם משמשין בשפע ועומד הו מעל"ע חפי"ה מותר דשם"ת ס"ל דטע"פ מותר חפי' לכתחלה אלא לאסור בקדירה אע"י שהוא ג"י ש"כ לא ונותן חפי' בכוס מעל"ע שרי לחימת נעשה כבוס לאחר מעל"ע ואז אע"י כדעת המחרונים הנ"ל אלא הט"ז בסי' ק"ה לכתחלה לאסור משום טוע"פ לאסור לכתחלה הכיאו רמי' שפיר לדעתם מהך דע"ז דשרי למיתני שכרא חפי' לכתחלה משום שהוא פוגם ש"כ ס"מ דטע"פ לכתחלה מותר היכי לזיבא חשש אע"י שהוא ג"י ולולי שכ' הפרמ"ג בסי' ל"ג דהלכה מרוחות טוע"פ אסור לכתחלה חפי' אלא שייך אע"י שהוא ג"י רק מצד עלמו טוע"פ אסור מדרבנן לכתחלה ולכך חפי' באיסור דרבנן אע"י אסור ה"ח משה"ת וסייעתו מוכח להיפוך כיון שהם מתירין לכתחלה למשם בכלי חיסור משקה לא חפי' לעמוד בכלי מעל"ע . ועוד כ"ל פשוט ביאוש קו' הנ"ל על שם"ת מדאע"ג חמי לחברי לפנלה בש"ס הריטב"ח חולין דקי"ח דלמה לן מכרה רב חמי לגבירי כיון דישהה ליבא למיתם שיכלה ליישראל חלה דלא חש לה כן י"ל דהא דלא חש להחזיקה לנוכן משום דלא חש לה :

סימן תקצ"ג .

קיצור משרמ"ג וח"ד ומה שהעלתי חני הטעי . ז"ל פרמ"ג סי' ג' בש"ך ס' הנה סי' קכ"ח בהג"ה כשי' ה' פ' הרב כל הכלים שנשתמש בהם רותח אם הודח היטב שרי להשתמש בי' נוכן לא ערחי ולא בקביעות (הוא בשם מרדכי) ואני כתבתי בסי' תקל"ח שדעת הת"ח בדבר שאין דרכו בהדחה לאסור להשתמש בנוכן . ומנחם ה"ד בדבר נוכ לא בכל דבר אין בהדחה כלי מועיל כלי מחר סגי בהדחות חפי' דבר שאין דרכו בהדחה . ומנחם בשתמש בו בלא מעל"ע לאסור בשתמש בו לטע"פ לכתחלה לאסור בשתמן ובכלי בטופח בכבית עכו"ם או שאין לו כלי אחר סגי בהדחות חפי' דבר שאין דרכו בהדחה והיינו דכ' רמ"א שם בסי' קכ"ח דמותר להשתמש ערחי בנוכן שהוא בכית גוי או בדיע' וכ' הש"ך שם שקי"ח שאין לו כלי אחר וכמ"ש ב"י בשם י"ז דכתב בנוכן שהוא בכית גוי (וה"ה כשאין לו כלי אחר) הוא לעניין זה בדיע' וסגי בהדחה הכל היטב חפי' בלא חורחי בהדחה :

(ב) **ובחדד** שק"ד כ' דדך חדש ביאוש ת"ח והעלה דיש חדשים דסיינו בשתמש ברותח בסי' קכ"ה שם בשתמש בנוכן בקבע ג"כ לריך שפשוף כמו בחמין בכלי ושפשוף ובפ"א שם בשתמש בנוכן בקבע ג"כ לריך שפשוף כמו בחמין בערחי ז"א הא בסעי' ג' כ"כ הטוש"ע והוא מבריית והטוש"ע וכל סייעתי' סי' ל"ד ס"ג לא ס"ל כלל דין דסע"ה דמותר רק לשמש בערחי כמ"ש בד"מ שם שק"ד ס"ק ח"כ החיך לשפשף לומר לנוכן קבע שכ' בפ"א דלריך בהדחה ושפשוף תני' בשתמש ברותח ערחי . אלא ע"כ דמ"ש הטוש"ע שפשוף ר"ל לאפוקי שטיפה בעלמא רק בשוכן הוא לריך שפשוף גדול כמ"ש סי' תקל"ח לות ל' ודבר שאתמש בו נוכן בתקרחי לכ"ע סגי בקיטוח בדחי בסי' י' :

(ג) **דבר** יבש חריף מותר ע"י הדחות כלי הטיב כחורחת חיים ולמ"ש חני ביאוש ת"ח לאסור לכתחלה בשתמש בו רותח חפי' הדחה כלי כיון שאין דרכו בהדחה ועי' בסוש"י תקל"ח ודבר לא לא חמרינן לכתחלה אין מליחה למנם ה"ד בשתמש בכלי רותח אבל בשתמש בכלי רק נוכן מותר חפי' לכתחלה כמבואר בש"ך סי' קכ"ח (וכ"כ בסי' תע"ח בשם חו"ס) :

(ד) **כ"ז** בשאר כלים אבל כלי חרס לחי"ל תקנה בהגעלה ה"ה כלי עלים וה"ה כלי עץ שנפל עליו טפה מחור שאין לו בלוע אלא במליחה לשמש נוכן חפי' ערחי שמש בשמש בו חמין וחפי' לא בלוע אלא במליחה : **וחדד** כ' מוכח על ר"ן שכ' בכ"ח משום תקנה אלא מטעם דכ"ח בלוע הרבה וז"ל דר"ן ורשב"ץ ורמב"ן במלחמות כ' מטעם תקנה וכ"כ ה"ה בפ"י מה' מא"ס וח"ח כלל י"ח ומב"י שם ופר"ח כאן אלא חפי' לטעם זה דכ"ח בלוע הרבה ג"כ יש חיסור כמבואר בר"ן ומלחמות שכ"כ לגי' הרי"ף דמבואר שאם כ"ח לחסור בחמין אסור לשמש מצה ביבש משום דהוה כעוב בגוף החיסור . ומה שמביא מתוס' ע"ז דמתיר ביבש ואוסר בלח

אינו ענין לכאן דתום' לא כ' לה לחסור אלא בכ"ח וכאן בכבר כתבתי כוונות התום' בסי' תקל"ו :

אלא מקום היחו דרוב הפוסקים וטוש"ע ס"ל דחפי' בכלי מותר להשתמש בנוכן לא וחפי' בקבע מותר כין בכ"ח וכין בכלי מתכות וש"כ חפי' מאן דס"ל כוותיהו ס"ל לת"ח בלל י"ל דים להחמיר בכלי חרס . אבל מ"מ אין להחמיר אלא בקבע ודי ואין לריך לשבר הכלי וכלי מתכות אע"ג דחפשר בהגעלה ואי"ל לשבר הכלי חפי"ה מותר לשמש נוכן בערחי אבל בקבע יש להחמיר משום תקלה :

סימן תקצ"ד .

(א) קו' אר"ת דס"ל רושב דאי"א בקליפה מותר ותי' (ב) אם נתבשל בלא קליפה צריך ס' כנגד הקליפה וקליפה נשאר באיסורה (ג) תי' אקו' הפלתי אר"ת דבנפסק הקילוח ס"ל לאו"ה דקליפה רק חומרא הלכך אינו אוסר הקליפה (ד) ול"נ דר"ת לא אמר דאין הקליפה נ"נ לאסור היינו בחלב ובמשקה ובזה יש לקיים ההלכה כר"ת (ה) שוב ישבתי הש"ך באינו מבירו ונימוח דלא נ"נ הקליפה :

(א) **כעי' ד'** בהג"ה במקום שהבשר לריך קליפה אם לא קלפוהו ובשלו כך מותר הוא כר"ת פסחים דף ע"ו והביא עוד בריית שרי כשמואל דתיתי גבר ולמה ל"מ וכ' ר"ת בריית זו דתני בשר שנפל לתוך קדר של קרקפתא ואם אי אפשר לקלוף הבשר ואין אפשר לו לאכול אלא בקליפה מותר ובריב"ח ס"ל דלריך בתוך ס' כנגד הקליפה וכ"כ הרמ"ם בסי' כ"ה . לכאו' י"ל דהריב"ח דהכא בבריית הא' חני חס לתוך קדר של קרקפתא נמי בשפע לתוך קדר דמשמע נ"כ דבשר גוש נופל לתוך חלב לוין דאי לאסור דאי הכי הל"ל חס על לוין (עי' ת"ח כלל כ"ג שכ"כ חם נפל בשר רותח לתוך חלב לוין או דנפל חלב רותח על בשר לוין וטוש"ע לא הקדקו בלשון) ואי כר"י דהא אתי להשמעינן דוקא היכי דלריך קליפה פה בשר שמעינן מריבה דמיירי בדבר דלריך קליפה ואי יש חיסורי בדבר לא לשם לא קמ"ל בלא החיך יעשה מ"ו דז"א דזה לא קמ"ל ו"ל דלריך ס' כנגד הקליפה אלא מלחת אחריתא קמ"ל :

וי"ל לר"ת אי משתש ה"ת בריב"ח ומה לחמר חם לתוך לוין קולף ר"ל חלב רותח נפל בכלי של בשר וכלי לריך שפיר לשון לתוך וממילא מוכן כיון דאי"ת בקליפה לריך ס' כנגד הקליפה קמ"ל בריית שרי בבשר לתוך החלב וים לדייקו שפיר דאי יש חיסורי בחלב למה לריך חלב מה דיעו כיון לחפשר בלא חפשר בקליפה ורק בבשר קאמר דיעו מ"ו בחלב כיון דאי"ת בקליפה שרי מ"כ גם ממילא בריית דשמואל ה"פ בשר שנפל לתוך חלב קולף אבל מותר אמנם עדיין ל"ע דגם בבריית דשמואל אי"ת לומר דנפל בכלי בלא רותח מ"כ קשה ליבא חם תוך חם לאסור כולו הא בלא רותח אינו אלא כ"ע כדאי' סי' ק"ה וי"ל בשמן ובכלי בלועה בשמן ופי' לקמן סי' ת"ל אות ד' ד"ה וכאן וכמ"ש תי' הריב"ח דאיכא למימר דאתי לאשמעינן בדבר לא אף שעולה החלב למעלה ע"ג בשר חם שנפל בו מקרי תיתי מאוס שהוא עומד במקומו ומזה תמה בם' כנפי יונה אר"ת דמוכיח מחמת קסי' קליפה זאת דלמה ל"מ מביא תרתי בריית דין אלו אחר בלי ספק . שערי תרועים לא נעלו והביא ג"כ תי' המ"כ הנ"ל ול"ע דעיקר הסברה אל ר"ת מדלא קאמר מה דינו אל החלב כמ"ש ג"כ בריש בפי' כ"ה מע"כ דחלב שרי . למה אקשה לר"ת דלמה ל"מ מביא עוד בריית מתרץ נמ קו' אלו אחר בלי דזה הדין אבל לא אר"ת הוכיח מכח קשיא זו אח הדין הזה וק"ל : **והנה** בטעמא דר"ת כ' בחו"ס בלל ל"ע מאוס דקליפה רק מוגרת ולכך בדיע' מותר ומט"ז משמע שהדין דקליפה לא אסור דיע' ואם כיצד בלא קליפה מותר חפי' ליכא ס' כנגד האיסור דמה דאמרו אדמיקר בלע כדי קליפה הוא רק מוגרת וכ"מ בשג"א סי' תס"ז סקל"ג . והוא ק"ע אלא למג"א רק בקליפה זו רק מוגרת אבל אחר קליפות אסור מדינא וזה קשה טובא מכ"ל הא אדרבה מדנקט הש"ס אדמיקר בלע כ"ק והניח הבריית משמע דפשיטא דאסור כ"ק ת"ל בדיעבד דאיכא ס' כנגד האיסור וכליכא ס' כנגד האיסור פשיטא דאסור ורחי' אח"כ שכ"כ שם בשם ר"ת לא מתיר אלא כאיכא ס' כנגד האיסור ואלא דכ"ל אחפי' בספק אם יש ס' כ"ל דשרי בש"ס לקמן ולפי"ז אזלי בשה קו' אל ט"ז :

והשש"ך הבין בדעת ר"ת דאני אם הקליפה נעשה נבלה משמע ג"כ אבל כנגד האיסור לריך ס' אלא אם לריך ס' כנגד הקליפה (ועי' ת"ח כלל כ"ג מה שהקשה לדברי חו"ה כלל ל"ו אבל לריך ס' כנגד הקליפה מ"כ שתני דברי חו"ה מהדדי והוכח בט"ז ולפי"ז מ"ש שם מיירי החו"ה דאין יודעין בשה בי' האיסור שבלע תוך הקליפה אלא לריך ס' כנגד כל הקליפה) אלא ר"ת ס"ל אם יודעין שים ס' כנגד האיסור אין הקליפה כ"כ ותי' ס' כנגד הקליפה ופליתי הקשה לטעם החו"ה מטוש דקליפה חינו אלא חומרא הא ר"ת ס"ל דאסור מדינא דס"ל עירוי מבשל כדי קליפה וים לומר דהכא תוש' זבחים כתבו דר"ת לא ממלק בין לא נפסק הקילוח לנפסק הקילוח דעל מה שהקשה לר"ת עירוי מבשל כדי קליפה הא קי"ל ת"ג והולרך ר"ת לתרץ חעש"ג דת"ג מ"מ כדי קליפה מבשל . ור"ל מ"ש הוא מלי לתרץ הך קו' מת"ג דמיירי בחם לתוך לוין ונפסק הקילוח . וכ"ל דים לומר כן דבריית רחשונה חם לתוך לוין משמע

לי' לר"ת תפי' מלב רותח עב בשר דלמ נפסק הקילוח והמ דלמר לתוך ולמ למר על בשר ו"ל כמ"ש הפרישה לעיל דלמר לתוך בשר ופי' הפרישה דר"ל לתוך קדירה של בשר ולכך ליכא בברייתא דמשומה לריך ר"ת ליישב דעכ"פ מבשל כ"ק · אבל בברייתא הכ' דתני בשר שנפל לחלב הרי זה נפסק הקילוח וק"ל שם ס"ל לר"ת דהוה רק מומרת וכה"ג מתיר בדיעבד בלמ קליפה למג"מ הכ"ל או דלמ נעשה נבלה :

ולפי"ד י"ל מע"ג דעירוי מבשל והוה בב"ח דאו' כמבושר בסי' פ"ז ובפרמ"ג בפתיחה . היינו בלמ נפסק הקילוח אבל בנפסק הקילוח דאינו מבשל והוה רק בב"ח מדרבנן י"ל אפי' בנפסק שם יש ס' כנגד האיסור מותר דה"ל ס' דרבנן ונשפך (ועי' פלתי מה שהקשה ד"ה למ מתום' שם למס הקליפה הינו מוסר ואיך כ' תום' דרונע יאסר ומ"ש דרונע גוף האיסור משום מ"ע ודאי מוסר אבל הקליפה י"ל דאינו כ"ש ומוכרת ומ"ש דכל האיסור בנפסק הקילוח רק חומרת וק"ל מ"מ אתי' זה עדיין קשה מה פריך בברייתא ג' לתמיקר בלע כ"ק כיון דנפסק רק חומרת ו"ל דמסיק דיוקא דר"ת דלמה תני בבשר שנפל לתוך חלב ולמ נקיט בחלב שנפל לבשר מ"ו דהיינו החילוק כר"ת מ"כ עכ"פ מוכח דקליפה בעי מע"ג דנפסק הקילוח למ בדיעבד החלב מותר והש"ך הקשה מכמה מקומות דקליפה כ"ג ונ"ל כנגד הקליפה וכ' ה"ד משום דקליפה ניכר משא"כ בחלב למ ניכר הקליפה ממ"ה דוקא דרונע ס"ל ר"ת הכי והלכה כוותי' שכן פסקו הפוסקים חו"ס ורמ"א ופלתי הטלה לפי טעמו דר"ת למ אמר למ בלע בב"ח :

ונ"ל כש"ך דר"ת למ אמר למ דרונע ולמ מטעמי' דש"ך ויתי' נכון שיטת ר"ת מליכא דהלכתא דהכה בתה"ד סי' קפ"ג בתחב הכף של בשר ב' פעמים חי"ל ס' והכי קיי"ל סי' ל"ד והוכיח כן מרתב"ן שכ' שם נפל טיפת חלב על הקדירה שבו מבושל עתה בשר למ אמרי' דבלוע בתוך הקדירה נעשה נבלה ויתי' לריך ס' כנגד כל הבלועה בקדירה משום דרונע הבלועה בקדירה מקושר עם הרונע בתוך הקדירה והכיא רתי' מדריו וכ' התה"ד והה דאמרינן דף ק"מ חלב נבלה הרי דאלב הבלועה בבשר נעשה נבלה מבשר שנאסר ואמה למ לא אמרינן דמקושר עם חלב בקדירה ולא ל"ל ומחלק שאני מאכל דמחובר . והכה הב"ה ס"ד בלל כ"ג הקשה על הריב"ה דהה הבשר לא מתפשט בכל החלב ת"כ אתי' חומר הקליפה דהה קיי"ל אין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שאיסור עצמו יכול ליל ותי' ס"ה דמתערב · וא"כ ת"ש שיטת ר"ת דקליפת הרונע לא נעשה נבלה דדוקא כשנבלע בתוך המאכל יש לומר דמחובר במאכל משא"כ בתוך משקה לא נעשה נבילה דמשקה מקושר עם המשקה כיון דמשקה הינו עומד לעצמו ומתערב . וריב"ה ל"ל דס"ל כחולקים שם מדין זה והלריכו ג"פ ס' לכף אז ס"ל דגם במשקה מחובר ונעשה נבלה והוה דוחק גדול ועוד הה ת"כ ה"ק הב"ה ס"ד לדוכתי' למה חוסר ולריך לומר כתי' הב"ה ס"ד דס"ה דמשקה מתערב ומשו"ה חוסר ובודאי קשה דת"כ היכי' נאסר ב"כ הקליפה ה"ז כעומד בפ"ע וב"ש ולאסור אחרים הי' חוסר משום דמתערב ת"כ שיטת ר"ת במשקה נכוחה וכ"פ בפר"ת פק"ח וכ' כנוף הסברה שכתבתי אלא אז"ל כ"כ מסברת עלמו ואני הוכחתי הדבר :

ובח"ד כ' הטעם וביסוד הדבר דרונע כיון שהוא מעורב לא נעשה במקלת נבלה דאין דרך ביסול בכך שיבטל אחלה מקלת ומניח רתי' מבטל דמיתום שפיהוהו נותן לתוכו מים מרובין כדי להפסיר אף שהתחלי רותח הכה בפ"י מקשה זה וכ' לעניו שבת דמלכת מחבשת לאסרה תורה היינו אלא בסופו להתקיים וה"ל מע"ג מתחלה כשנתן מעט מתבטל היינו מתקיים שעומד לשפוך מרובין ומתבטל הביסול . ומ"ש שגם בהתיכה לא כ"ל הקליפה משום דעירוי ג"כ לאו דרך ביסול עי' פרמ"ג בפתיחה ולעיל סי' קס"ד שכ' דהוה מה"ת ועוד קשה על תרוצים אלא דה"ת מ"מ מדרבנן אסור ואתן קיי"ל אפי' בדרבנן אב"ל וגם מ"ש בב"ח אחמם משום דס"ל לר"ת בהלי התיכה לא כ"ל לא נתיבב קו' הש"ך מפוסקים הרבה דס"ל בקליפה כ"ל מע"ג דהוה אלי התיכה ולתרוצו מ"ש הכל :

ובח"ד ס"ק ו' כ' דלמ היינו מחובר ומהאי טעמא בק"ה ס"ג גבי אסור לערות שם בו שומן וכן דבר לח רותח שנגע באיסור רותח המותה אלו מי"ל ס' רק נגד מה שנגע בדאי' בטוש"ע לקמן סי' ל"ב ע"ש וכ"ל דז"א כמש"ל מתה"ד סי' קפ"ג אפי' משקה שבלוע בקדירה מביב חיבור עם הרונע בתוך הקדירה . אלא התם כ' בתה"ד הטעם שאין מוליך הבליעה למעלה בניזוק שכן י"ל זהו הטעם מה שנוגע מן הלד היינו מוליך הבליעה אלא מה שהוא חון לאותו קדירה :

(מ"ת) ושש"ך ס"ק ט' כ' גם בשר לתוך חלב ומבשל ואימות הקליפה ואיתו מכירו ג"כ אי"ל ס' בדיעבד כנגד הקליפה · והקשה פר"ת הא כבר נאסר הקליפה וכ"ל מי יתירה מה שעכשיו אימותה · וגם הפר"ח ופלתי סק"ד מקשים על הש"ך מה לי מכירו או לא מכירו עי"ש דעכשיו דאימות הוה לא בלא · ודעת המרדכי לא בלא לא ל"ל דליכא מציאות ומע"ג דר"ת ורמ"א ס"ל בלא בלא גם בלא שנפל בלא פחות מס' ליכא ס' נעשה נבלה ס"ל דגם בלא בלא שנפל בלא פחות מס' ליכא מציאות וניכר לאיסור לאנשי בקליפה דאין כאן מתחלה מציאות גדול מהני אפי' אימות לבסוף שלא יהי' אסור ניכר האיסור ויש לנרף זה ליישב הש"ך למ"ש הפרמ"ג בש"ך סי' ל"ט שדייק שם מדברי רשב"א ורא"ש דגם בלא בלא נעשה נבלה וניחותה נעשה לא בלא ואותרה למאן דס"ל לא בלא אין כ"ג ולדידן בסי' ל"ב בהפ"מ מותר · מ"מ מע"ג דאסור, ורמ"א ס"ל דגם בלא בלא

כ"ל ובפמ"ג כ' שם להלכה כה"ג אסור לה בלא להיינו שהי' אסור מעיקרא וניחותה אבל בקליפה שאינו בבר אסור כהנ"ל יש לאסוך להתיר בקליפה בדיעב' בתה"כ ניחותה דקיל קליפה שנ"ל מתהיכה ל"ל דקליפה ודאי קיל דהא מהרש"ו ותו"ה הובא בט"ז שק"ז ס"ל בכל קליפה אפי' בהיכר האיסור דחי"ל ס' כנגד הקליפה ועי' ס' תר"ז אות ס' ותרט"ו כ' ומ"ש הפלתי וכ"כ בתה"ד בקליפה חי"ל ס' כנגד הקליפה אסוך אחיכה לא כ"כ כהש"ך קשה הא תוס' דף ל"ו ד"ה עד וכן ס"ל לכל הפוסקים דה"ט דחין קליפה אוסרת מבחוץ דהא הקליפה כ"ל אסוך דחין האיסור הולך חון לקליפה דחין הנאסר יכל לאסור אלא במקום שהיסור בעלמו יכול לילך ל"ל פליגי אהר"מ וסבירא להו חכ"ל בחתי אחיכה ותימת הפלתי שכ' דאמן קי"ל כרמ"ס כמ"ש הש"ך שופי' לעיל סי' כ"ב כבר כתוב בי"ד החדשים שם אלא קי"ל כן ופ"מ שם דוקא התם דאיכא עוד לדדין להתיר ועיל"ק סי' תס"ו אות ל' דפלתי לשיטתי' כאן מזיל הלכך ס"ל דאם הקליפה ר"ל בטל אלא כש"ך ופר"ח שם והשבתי גם שם על הפלתי :

עוד תי' הפלתי דידוע מ"ש נקי כ"ע בר כ"ע דבב"ח שרי לטעם קלוש הוא ובב"ח דאחירא אינו אוסר רק בתערובת טעם גמור משא"כ שאר איסורים ולפי"ז ל"ש דבלח"ה ל"ל טעמא דאלתא למה הנאסר כ"ק אינו אוסר תערובת כי ליכא ס' ואין בשאינו אינו טעמו נרגש וניכר ולמה שרי ול"ל דקים להוה לאז"ל דבר שאין לכחלה כח להתפשט יותר מכדי קליפה אין בו טעם גמור רק טעם קלוש ח"כ ה"ד בב"ח ח"כ ר"ת לא אמר דמותר בדיעב' ה"ד בב"ח אשה מ"ל הא לר"ת מאחר דהקליפה כ"ל אם יאחוך הקליפה שאין בקליפה טעם גמור מהכ"ת לומר כן ולקמן סי' תס"ו עוד הקשיתי על תי' הפלתי :

ועד ל"ל ביסוד הדבר שנפל חלב רותח שנפל על בשר לוכן כיון שהקליפה נתערב מיד הוה אינו יודע מקום האיסור כה"ג ס"ל לר"מ וש"ע לקמן סי' ל"ב ס"ב שם ק"ט אם לא נעשה נבלה והוה שיטת הרמב"ם ושם כתבתי בס"ד מאיז' מקום הוציא הרמב"ם דין זה ולפי"ז י"ל דיש לו ג"כ מהכח דהא הרמב"ם ס"ל בר"ת כאן כמ"ש הפור :

ועוד י"ל דדומה למ"ש הרמ"א סוס"י ל"ט בלח הודע מתערובת הרשאון שהי' פחות עד שנתערב בתערובת הב' ושיש ס"י בתערובת הב' כנגד האיסור לא אמרינן ג"כ וכתבתי שם רחיות לרמ"א ויעבתי שם קו' הש"ך כן ה"ג דומה לזה כי מיד שנפל החלב רותח לבשר לוכן ונאסר הקליפה נתערבה הקליפה הוה בלח הודע עדיין ולא אקרי רגע ה' שם איסור על הקליפה הוה בלח הודע תערובת רשאון בפ"ע ע"כ לא כ"ל :

סימן תקצ"ד

(א) **כל בחג"ה** ואם נפל זה לתוך זה לוכין מדיח עי' פרמ"ג בש"ך סק"ט ודע דאם הסיתר לא שנפל לאיסור גוש היכי דאי"ה בהדמה שרי דכ"ם הוה מקליפה היכי דאי"ה וכ"כ בת"ח שם בהדי' ומיהו זה למען דפוסק כר"ת ובפסק הטה"ש אבל רש"ל דפסק כריב"ה בתמת חוסר המי מלח של חגרקות הובא בט"ז סק"כ . ול"ל מהמרש"ל אין רחי' דמי המלח הוה מעט מה שמולחין המגערקעס אחר שחותכין אותם למתיכות קטנות שע"י המלח מזיעין מעט וי"ל דליכא כנגד שבבשר האיסור וכ"כ בת"ח דיותר להקל בלוכן לעניו הדחה אפי' לדעת הריב"ה דאם לתוך לוכן דבדין של ריב"ה פ' בכלל כ"ג דין ד' שאין להקל אלא בלוכן גדול ובכלל כ"ב דין ו' בהדחה מהיר שתם בתי"ת בהדחה מותר בלא הדחה · וכ"ל דדוקא בחם ס"ל לריב"ה דע"י החום נאסר במקום דחום שנגע תחלה נאסר תחלה ונעשה נבלה ואח"כ לריך ס' כנגד הקליפה משא"כ בלוכן לא כ"ל במקום הנגיעה תחלה :

(ב) **ועוד** דכ"ל דהנה בפרמ"ג בש"ז סק"ה כ' דפסק כריב"ה משום דקליפה אינו אלא חומרת כתו"ה בלל כ"ע ומג"א סי' תס"ז ובסק"ד סיים דאין להקל וב"י ברונע יש לסמוך אתרעי' דש"ך בסק"ח כ' ברונע כיון דלא מכירו הקליפה לא כ"ל ואני כתבתי טעם נכון בסי' שלפני זה דלא נעשה הרונע הקליפה . ועוד בלא"ה בלא אי' לקמן סי' ל"ב בטעיקר דלא כ"ל ואפשר בב"ח מחמיר שם בהג"ה סי' ל"ב ס"ד בהג"ה ובש"ך סק"ו גם זה לאו כ"ע הכי ס"ל אלא לאו"ה בלל כ"ד ד"י שם בלא נודע לא נעשה נבלה ח"כ אע"ג כיון שתערב הקליפה לא אקרי נודע אלא שנאסר הקליפה לאוד ובש"ך בסי' ל' ס"ק ט"ו האריך לסתור שם דברי ת"ה ואני יישבתי מכל הקושיות שם :

(ג) **ובפמ"ג** בש"ז שם סק"ה כ' עוד בתה דיוש בדין תיתי בבר מדמיקר בלע כדי קליפה ע"כ הטה הש"ך כ' שם דגבי בליעה מחתיכה לא אמרינן דמדמיקר בלע כ"ק · והפמ"ג הסיג עליו מאו"ה ועי' בחיבורי לאו"ה בריבד הזהב סוס"י תכ"ח דף פ"ז ע"ב שהעלית שהדין בש"ך ואו"ה מיירי בבב"ח אלא לדידן גם בב"ח מתיכה בשר בלוע מחלב ונפל על בשר לוכן לתי' קליפה ואפי' הדחה אי"ל כיון דהיינו יוצא לוכן למטה כ"ק ח"כ היינו יוצא כלל ואם נפל הבשר בלועה מחלב על קערה קרה ליש"ם דס"ל בכלי לא שייך תיתי ח"כ לריך קליפ' ובש"ך סי' ק"ה מקשה על הש"ם והפלתי מיישבו מן הש"ם ואינו מיישבו מן הפוסקים ואני יישבתי שם גם מהפוסקים עי"ש :

(ד) **עו"כ** בפמ"ג הסם כדור הוא לדון לתוך חס של כ"ר שהוסר מתור ועדיין יש"ב דין כ"ר לגמרי יש לו ומפליט ומבליע כמ' ומפי' שניהם יבשים ולדידן מסור הכל אף שהם כחושים שת"ת בקיאים כמבואר לקמן סי' ק"ה ס"כ ומ"ש דמפליט ומבליע כמ' ר"ל חס החס למטה סיתר מפליט מן המיסור ובולע הסיתר תפי"ה מסור כמ"ש בטוש"ע לקמן סי' ק"ה ס"ג להכי משמע בפמוח הבריית דלון לתוך חס מסור דהי' בבריית שם כל החלוקים ולמה לח מפליג דוקא חס המיסור חס חלח דלח שנח מזה ל"ע על רשב"ח דס"ל דעירוי הינו מבשל חלח מבליע מדקרי"ל ת"ג והיתר למליג תרגולת והקשה בם ק"כ בפ' כירה חע"ג דהינו מבשל מ"מ מפליט הדם ומבליע ותי' דרשב"ם ס"ל דעירוי הינו מפליט ומבליע חלח מבליע לחוד ח"כ לרשב"ם לח מסור חלח בהיסור חס למטה והר"ן בפ' כירה כ' לרשב"ם בחליגה ובפ' ב' דע"ז כתב כרשב"ם ובפ' כ"ה ס"ל כטוש"ע ול"ע :

(ה) **עו"כ** בפרמ"ג חס הח' קר ות' חס ומוגעין זה בלד זה סגי בקליפה כ"פ הרמ"ח סי' ק"ה ס"ג והמרש"ל חוסר כולו הל' הסמ"ך הכ' הסך דחס חוסר מדמה למרש"ל חוסר כולו ה"ד בשהיסור חס דהוה כטעמ מלית ועטור טפל והט"ז שם סק"ה פ' כמרש"ל בחין הפ"מ ולפי"ז כ' הפרמ"ג למ"ש הרב בפ"ה בהג"ה חפי' בהיתר מלוח ובטעמ תפל חס היסור לגול חסור ה"ל ה"ה בשהיתר חס חלל גול קר ומי בחין הפ"מ חסור דדומה לטהור מלית וטעמ תפל חס הטעמ לגול חסור משום דשהיתר בולע ממנו חע"ג דשם"ך סק"ה ס"ק ו' חולק לגמרי מ"ש הפרמ"ג שם בבית אפ"י בלל כ"ג סק"ב תמה עליו דיש"ס הק' (ובפרמ"ג שם"ך הק' ס"ק) דמל"י מישב ליש"ס לחנם מכחוב בפ"ד לקמן ס"ה בשם הרבה פוסקים דלח כרמ"ח חלח טהור מלית וטעמ תפל מותר חפי' בשהטעמ גדול מ"ב כ' כחן ודחי להחיר חפי' בליבח הפ"ג ט"ק מ"ש בפי' ת"ר :

וכן מבחיר המל"י לדברי המרש"ל שב' לחסור בח' חס בשוגעין זה בזה לטעם הסמ"ק והוח דסמ"ק מחיר בזה חלל זה חפי' שניהם חמין וס"ל לי"ש משום דליבח זה חלל זה גובר וח"ב לטעם זה י"ש לחסור חפי' בהיסור חס דכיון דחין כחן גובר דומה למליחה דליבח גובר וחסור בטעמ מלית וטהור תפל לחנם כתבתי בספרי לחו"ח סי' תם"ז ס"ק כ"ו ליישב הסמ"ק דחס הוה ס"ל בטעם שב' מרש"ל חה"נ הוה הסמ"ק חוסר בהיסור חס חבל ל"ח דהסמ"ק ס"ל שחינו דומה למליחה דליבח שום גובר חבל בשניהם חמין ס"ל לסמ"ק הוה חדרבה כל ל' גובר על חבירו ומשו"ה ליבח בח בהיסור לחסור ודי בימי חוסר בקליפה עד דזה נותח בזה נלע כדי קליפה ותו"ה ורמ"ח דלחסרו בשניהם חמין ס"ל דחס בחס כיון דחין כחן מקרר יכול לגבור החס ולחסור זה חת זה · ומיהו דמ' נון דוקח חס החס חינתי לח גובר החס וחין שילחי נון יכול לקרר ממילח גובר החס חבל כנון זה חלל החס יכול הנון לקרר וחין החס גובר ממלח שחינו דומה למליחה דבמליחה ליכח בחמת גובר ומקרר משח"כ בחס ונון ודברי ט"ז שממנינ בלח הפ"מ משום בסעי' י' שם חסר רמ"ח במליחה בשוגעין זה בזה חה חקרי לרמ"ח ממליחה דשחי מליחה לרמ"ח דשם ליכח חלין וגובר ורק המרש"ל מדמה למליחה ורמ"ח לח מדחני למליחה ות"כ חה מכריע דלח כרמ"ח ממליחה . חלח כחבתי שם מחחו' רשב"ח סי' ל"ל דעת רמ"ח כמכריע משמע כל זה חלל זה חסור בח' נון וח' חס ע"כ ל"ל דעת רמ"ח כמכריע וסגי בקליפה :

ובדו"ד סי' ק"ה נמי כ' דלח כפרמ"ג שב' שם ס"ק י"ב בחדושים ושם ח' נון מהרש"ל חוסר כשהיסור חס חף שהסיתר נון כמו במליחה בהיסור מלית וסיתר חפל וחוסר חפי' בשוגעים חס לח בשפ"מ [מ"ש חס לח בשפ"מ הוה דעת הט"ז ס"ק ה'] ושם דבר גדול שוגע בדבר רותח תי"ל ס' רק נגד חה שוגע דברי לח לח חשיב חיבור · ועי' מ"ש לעיל סי' ל"ב עכ"ל הרי דלח כפמ"ג דלפמ"ג חסור כולו חפי' הגדול היתר ונון כיון דמינו חיבור דבר לח . ולח"ד חפי' הגדול ג"כ רותח נמי לח נחסר חלח כנגד חה שנגע :

ואלא לדידי קשה דברי ח"ד דמ"ש הח"ד דלח מינו חיבור כ' הח"ד בסי' זה בשחורים סק"ו רמ"י מפסקי מהרח"י סי' ק"ג וז"ח דמהרח"י לח כ' דמינו חיבור חלח בילוק וקטפרס חבל לחחר שעמד ומוגה הגדול חס הוח רותח ושוגע ברותח חסור כולו (חלח דקשה מדכתב זה דגדול סיפי' נוגה בדבר ונשפך סיפי' ל"ח דחסור כולו הגדול דחס הוח בכלי הגדול לח שייך נגיעה חלח עירה הגדול לתוך הגוש חלח חון לכלי והנשפך מחפשם חה ל"ח בחעט משקה הנשפך וי"ל דל"ח דחוסר חס נגע בלד חב' של חלב החלב נחסור כולו מדכתב בלד חב' ג"כ חסור) ונ"ש הח"ד עוד רמ"י לדברי מת"ח כלל י"ז דקילוח חלב הנוגע בבשר דמינו חסור חלח נגד מה שנגע בקדירה י"ל דחין הטעם משום דלח לח הוה חיבור כח"ד חלח כטעמת דרמ"ח סי' ק"ה ס"ג דחס ח' ח' נון הסיתר לריך רק קליפה למקום שנגע דומעין יש לו דין חמין לתוך נון :

ומ"ש הח"ד רמ"י לדברי מדברי ט"ז לקמן סי' ל"ב ס"ק כ"ה שב' שם בנשפך חלב חו שחר דבר רותח על גבי כירה והעמידו עליו קדירה חמה כ' הט"ז בשם חו"ה שב' בשם הר"י מפחרין לריך ס' נגד ממה שהומדין שהם חלב בעין תחת הקדירה טכ"ל ופי' בט"ז שם כיון שהכירה חלל החם ת"ג ולריך ס' ומדקדק מני' הח"ד מדל' לריך ס' כנגד מה שים חלב בעין תחת הקדירה דמשמע מכל כנגד מה שים חלב בעין בלידי הקדירה לח לריך ס' חלמח דלח לח חשיב חיבור ליתח דמ"ש מה

שהוח בעין תחת הקדירה לח חתי לחפוקי לדדין חלח לחפוקי מה שהינו בעין תחת הקדירה חלח שנבלע בקרקע הכירה כנגד זה מ"ל ס' דמה שנבלע בכירה הינו חוסר כמבוחר בהג"ה ס"ד סי' ל"ה וכ"פ בהכמת חדם כלל מ"ה דין י"ד דחם כבר נבלע הכל בקרקע ואינו נפחר ממנ חפ"י שהעמיד עליו קדירה רותחת מותר :

ונ"ל עוד כ"מ לדידן דקיי"ל תתחי גבר שחם עומד חצל החם לח שייך ת"ג חלח דומה לשהיסם חמין ולבישול ממש ח"כ חם התיתחי עומד חצל החם ל"מ גם לדידן דחסור לבתחלה לחוכלן בכותח :

(ו) **עו"כ** הפמ"ג שם מ"ם הר"ן בפ' כ"ה כל הטומד חצל החם לח שייך בי' עלחי ותתחי והוה כשהיסם חמין וכ' דמת"ח שהביח לר"ן משמע שמפרש חף בטומד קדירה קרה חצל חם ונפל לתוכו חם מכ"ע כח החם שולט בה ואינו מניח להקרר . ולחח מב"י ורמ"ח לקמן סי' ל"ב ס"ז משמע דחם הקדירה לונחת חפי' טומדת ע"ג החם ונפל רותח לתוכה לח חסור רק כ"ק ונשחר בל"ע ול"ל דודחי הכי הוח כי מה ל"מ חם הנון חצל החם חלח מ"ם דמת"ח ירחם להדי' דחוסר כולו ל"ל דליתח · כי נרחה דכוונות הפרמ"ג דקשה למה ל"מ מביח ת"ח לדברי ר"ן כיון חין ל"ל ת"ג וחוסר כולו חפי' חין החתיתי טומד חצל החם כשלמח לר"ן י"ל דקמ"ל חליבח דרך בטומד חצל חם מועה רב דע"ג חבל חין דקיי"ל ת"ג למה ל"מ הביח הרמ"ח דברי ר"ן :

ונ"ל דיש ל"מ נמ"ש החח"ד סי' קפ"ח והוכח ברמ"ח לקמן סעי' ז' דחם קדירה של חלב טומדת ע"ג החם ומחמת הרחיחה יצח החלב ונחל הקלוח בלי הפסק עד שהגיע חצל בשר שהוח ג"כ על הכירה הוי כעירוי וכ' ב"י בסי' זה בשירי דבשר בי' נון דחל"כ למה הולרך לומר שהחלב חשיב עירוי פ"ח חפי' החלב נון נמור הוח חסור הבשר דהוח נון לתוך החם והקשה הט"ז שם ס"ק כ"ז שהוח תמוה דכל שנוגע בקדירה חין כחן לח עילחי ולח תיתחי חלח הוח עליהו דין מוגעין זה בזה ודינו מבואר בסי' ק"ה ס"ג דחם הח' נון והבחי חס בינו חוסר חלח כדי קליפה ט"ז ולמ"ש בחות הקודם ה"ט כמוגעים ות' נון וכו' דמינו חסור חלח כ"ק משום דנון גובר מעחה חם בי' להיפוך הבשר בי' רותח ע"ג הכירה ח"כ מיירי שטומד ע"ג החם כמ"ש בפרמ"ג כחן ח"ו הוה חוסר לחלב נון לגמרי משום דכל שטומד ע"ג החם הוה כחם לתוך חס ולח כמוגעים חס טס נון זה חצל זה ועי' טוד ל"מ לדידן מדברי ר"ן בשלח בי' ל"ב ס"ק ל"ג ובפרמ"ג שם ודו"ק ועי' סי' תרט"ו חות ח' :

סימן תקצ"ד .

(א) מ"ש המחבר דאין החתיבה מליח מיקרי אינו נאבל מחמת מלחו אלא בשהה שיעור מליחה ואחרונים הקשו עליו מכל הפוסקים ומדידי' בסי' ס"ט ותי' פלתי במליחה בב"ח שהוא דרבנן סמוך להקל שוב דחה בש"ע כ"כ מר"ן ומר"ן גופי' משמע בשר וגבינה כיון שאי"צ המלח להוציא דם נעשה רותח ואין צריך שיעור מליחה ואני בתבתי שאינו כן כוונות הר"ן בפלתי וישבתי קו' הפלתי על ר"ן (ב) דיחוי לדברי פלתי מה שדחה דברי ש"ך שכ' דהא דס"ל בסי' ס"ט בלא שהה שיעור מליחה הוה רותח משום דציר אי"צ לשהות שיעור מליחה וא"כ ליתא לחילוק הפלתי שכ' לא מתיר כאן אלא בב"ח דרבנן אלא בב"מ ס"ל דחתיבה לא מקרי רותח בלא שהה שיעור מליחה (ג) קשה על הש"ך שחולק אש"ע בדין זה כר"ן דהר"ן יחיד בדבר הזה עוד הבאתי מרא"ש ור' יה"ו בשם ר"פ דס"ל כר"ן (ד) הש"ך כ' דרשב"א במה"ב דחה דעה זו כתבתי לדיוק ליתא לדחיית הרשב"א ואדרבה במה"ב במק"א ס"ל להדי' כר"ן וא"כ הרשב"א סותר דבריו ישבתי (ח) דעת הא"ז נמי כר"ן שכן פי' הבה"ג כר"ן וכן פי' הריטב"א ודעות החולקים אר"ת נוכל לצרף להקל כש"ע דהם ס"ל דלא מקרי מליח ברותח אלא היכי דבעי לארחי' ודברי ח"ד דחיתי ולאחר ששהה שיעור מליחה דמקיל רמ"א בהפ"מ וכן בסי' ס"ט והש"ך מסכים עמו בסי' ס"ט ס"ב ומחמיר עי' מש"ל תע"ד דיש להחמיר גם שם וה"ד בנגע בגוף החתיכה אבל בנגע בציר עי' בסי' תקצ"ו :

בש"ע סעי' ה' דהיינו כעין מליחה שמולחין לקדירה הנה הש"ך ומחר מחרונים הקשו ממחבר שדברינו סתרי להדדי מלעיל סי' ס"ט סעי' ח"י כמולח בכלי שהיינו מנוקב חוסך מיד כדי קליפה והש"ך כתן וט"ז סי' ס"ט כ' דהתם בדם ס"ל למחבר הכי דטבע הדם לנעשה רותח מיד וקשה לי מל"ל למחבר לחלק בהכי מחמר שדין דכתן הוא מהר"ן ושכ"כ הר"י בר"ש והוא כ' חפי' בדם הכי דלח נעשה רותח כל זמן שלח שהה שיעור מליחה וכל הפוסקים בסי' ע"ט חולקים עליו דנעשה רותח

מיד מ"ש הם מוקים עלין מ"ש מכ"ל למלק בין דם לבשר דבריס וכפלתי ס"ק ג', כ' דהמחבר סמך כלון בבב"מ שהוא במליחה דרק איסור מדרבנן מלה שהפלתי דמה להברעות המחבר זה דמה הר"ן דקשה מדגים ועופות שמעלמו ביחד דממרי' בגמ' דפלטי דגים ונייחו ועדיין פלטו עופות דם ובלעי דגים הרי מפ' קודם שהפליטו העופות לפלוט מלה שהם עדיין איזור מליחה הוה רותח ותי' כיון דבשהייה בקדירה מקרי רותח כעודו המלח עליו לגבי דגים דרפו קרמייהו מקרי רותח מקמח מכי והפלתי הכין דממחת דרפו קרמייהו וממהרים לפלוט בשביל זה יפ' החימום המלח יותר והקשה מה ענין זה לזה ותי' משום דממהרים לפלוט מ"כ פשק מהמלח כח פעולתו לאויות דם וקשה הר"י בהלכות רעשה רותח לאחר שפשק המלח פעלתו להויות דם ומ"כ בדגים דממהרים להויות דם אף גם ממהר לחמם הדגים ולהיותם רותחים כללי ומ"כ בבשר וגבינה שחמלח אין עושה פעולה להויות דם דבשר נמלח אם הדם תיכף מחמת עליו לגבי דגים דרפו קרמייהו מקרי רותח מקמח מכי והפלתי הכין דממחת דרפו קרמייהו וממהרים לפלוט בשביל זה יפ' החימום המלח יותר והקשה מה ענין זה לזה ותי' משום דממהרים לפלוט מ"כ פשק מהמלח כח פעולתו לאויות דם וקשה הר"י בהלכות רעשה רותח לאחר שפשק המלח פעלתו להויות דם אף גם ממהר לחמם הדגים ולהיותם רותחים כללי ומ"כ בבשר וגבינה שחמלח אין עושה פעולה להויות דם דבשר נמלח אם הדם תיכף מחמת

ולי"נ דמין פי' הפלתי סובל בדברי הר"ן דלפלתי מעמע דדם שלה מן העופות לאו רותח הוה כיון דלה שהשו שעור מליחה רק הדגים כיון שהם לאחר פליטת הדם שלהם נעשו הדגים רותחים ובלעי. ותימו מרחה כן דהה בקשה הקשה היאך העופות הם רותחין ומוסר הדם מ"כ גם בתי' ר"ל דהדם איזוי מן העופות הם רותחה הוה ולה כמו שהבין הפלתי דע"י מהירות פליטת הדגים נעשו יותר חימום הדגים מן העופות חלה כוונות הר"ן הכי הוה דדם נעשה רותחה מיד חלה איפי' כולא לבשר שהוה דבר קמיע חימו מספק רותחה כזה עד שהשה איזור מליחה. חבל לגבי דגים דרפי קרמייהו די ברותחה זה חעפ"י שלה שהם איזור מליחה לבלוע בדגים. ומשמע בר"ן שם בשל הדברים זולת דגים חימו חוסך חלה בלה נחבל מחמת מלחו דהיינו שהם איזור מליחה ומ"כ עדיין ים מקום לומר בבב"מ דרבנן מקיל לסמוך על הר"ן ור"י בהלכות ולפ"ז לה קשה קו' הפלתי על הר"ן מ"כ מכ"ל לר"ת שם והוכיח דמליחה לקדירה הוה חימו בחבל מחמת מלחו ממחמת דכ"ת דלפי' התם מליחות קדשים הוה כמליחה לקדירה ותי' שם לפי"ת למעוה לדם קדשים דקרבן לריך מלח משום דס"ל דם שמלחו והוה כללי הם בקדשים לה שהם איזור מליחה דמיד מחר המליחה לריך להעלותו ע"ג המזבח ולמ"ש מ"ש דהדם מודם הר"ן דבעשה מיד רותחה חלה לבלוע למקום מחר לריך שיהי' המתיכה איזור מליחה:

איברא קרמ"ה בבב"ב גבי חין מולמין בכלי שחימו מעוקב תי' קו' הר"ן הכ"ל שכן הקשה בתב"ב שם דהמית פליטה מהעופות ולפי לומן הוה מכל הדגים הם רותחים יש לומר מכל כוונות הר"ן חימו כן חלה כמ"ש דפליטה מהעופות הוה רותחה לגבי דגים. וכוונות רמ"ה יש לומר ג"כ דלה מוכרח כפלתי דמשום דכבר פלטי דם דידהו נעשו רותחה חלה כיון דרפי קרמייהו הדגים הם רך ונעשו קודם שלה נחבל מחמת מלחו כי המלח נכנס בתוכו בזמן קלר משחר בשר:

(ב) **ואלא** בלמ"ה חין לומר כן בכוונות המחבר כדי שלה יפי' דברי הש"ע מסעי' מ"י סי' ס"ט דחם נמלח בכלי שחימו מעוקב ושהה רק כדי שיתן על החור וכו' נחסר הבשר לגמרי כדין בכוש ומקודם מוסר כדי קליפה וכ' הפלתי ויש רולה לומר לריך מוסר תיכף לריך הוה תיכף רותחה וכ' הפלתי לה הבחתי מה הועיל לף כחן בשר נמלח עם גבינה ליר היולח מבשר הוה רותחה. וכן הקשה הרשיהה ועיל"ק סי' תקל"ו חות ח' ע"ש כ' תי' מחר ודבריו ז"ל קשה הם נמחר שכ"ל הפוסקים הרחשונים דבשר שחימו מעוב כלוחה לחסור מגעו כגון שלה נמלח רק מעט כמליחה לגי מ"מ ליר המוסף ממנו על הגבינה מוסר לריך חציב"כ כרותה ודין זה בש"ד סי' כ"ב והגנ"י בפ"ט בשם סמ"ק והג"ח בשם ח"ו ומרדכי ואגודה והובח בב"י הגנ"י והמרדכי וכ"פ ברמ"ח לקמן סעי' זה ובת"ח דנמי קשה דמשמע במגעו חימו חוסר בחליחה מועעת חפי' יש ליר על הבשר וחמחי חימו חוסר הם הליר רותחה חע"כ לריך לומר דכל זמן שהליר על שעת החתיכה גם הליר בחבל מחמת מלחו רק בשעוף הליר ונחסף הליר יחד נעשה חימו בחבל מחמת מלחו וח"כ כיון שחין ב"ע סותר ליחת למ"ש הפלתי דלוקה בב"מ דרבנן מקיל. תמנם לדינה ל"ע מ"ש הש"ך בשוף דבריו ומיהו בחוך שיעור מליחה לעולם חסור חפי' בשפ"מ ושפו' מלום דכל הפוסקים סוברים דחוך שיעור מליחה הוה רותחה והר"ן יחדי הוה לגביהו גם בבר דמה דרשב"ח במה"ב סברת זו בחתי יחיש:

(ג) **לבאו** יש להבין היכי מוכח כן מכל הפוסקים דחוחן הפוסקים שהביח הש"ך שכתבו מי פסק כח המלח לחחר שעשה שיעור מליחה חין מוכח על החתיכה די"ל דחחר שעשה שיעור מליחה נעשה החתיכה רותחה חע"ג שהמלח פסק מז כמו ועוד הח בחין המלח מוליח לס דעת הש"ך דלה פסק כח המלח ובדם פליטה שפלטו מן החתיכה גם הש"ע מודה כמ"ש הש"ך בחחלת ס"ק לליר רותחה ומש מ"ש שם בח"ת ושמ"ג ומ"ז דבשר וגבינה מלוחים שנעשו זה בזה כיון דכ' שחם ולה פליגו בפי' מסברת ר"ן י"ל דמיירי שעשה שיעור מליחה · ועי' רמ"ח בפ' כ"ם סי' ע"ח שכ' הר"י הבהלכות ז"ל בחולה בכלי שחימו מעוקב דחימו חסור מלה שעשה שיעור מליחה וכ' בביחוקי הר"ר פרץ דחעפ"י שלה שעשה שיעור מליחה חסר חת כולו דלה חשמן הש"ם דחפליג בכלי שחימו מעוקב בין שהחה כדי מליחה חו לה שהחה ע"כ הש"ה פשוט דר"י בהלכות לשיטתי, חזיל דש"ל בכל מליחה חימו רותחה חלה בשעשה שיעור מליחה כמ"ש הר"ן בשמו מ"כ הר"י פרץ לה ס"ל הכי הכ"ל דליכה בכל מליחה חלה מדקחמר דלה נמלה כן בש"ם בכלי שחימו מעוקב משמע הה בשחר מליחה מודה דבעינן דוקה שעשה שיעור מליחה וזה מה שחמרו בש"ם חם חימו נחבל מחמת מלחו ודברי הרמ"ם ודברי ר' פרץ הובחו בר' יהושע ובהגש"ד וכ"כ חוס' פסחים דע"ז ובחו"ה כללי' דין ג' כ"כ בשם מהר"ם מ"כ מדברי כולם מבוחר בש"ע:

(ד) **ומ"ש** דמה"כ דומה לדעה זו הה במה"כ בית ג' שם בחליחת בבלי שחימו מעוקב הביח לדברי הר"י בהלכות ודומהו מבח קו' שהקשה הר"ן חמחי הדגים לחורין ומפשר ע"ז כוונות הש"ך כי בבדה"כ שם והבחתיו לעיל תי' קו' זו שכ' הדגים הם רותחין ודחתו בחה"כ חמחי הדגים לגמרי לחורין כמ"ש למעלה דהוה בלוון לגבי חם וחימו שהביח למעלה דברי רחב"ן ע"ז מליחה להויח דם ספלו טיפות חלומות על הדגים הלכך לגמרי לחורין ע"ז סי' כוונות הש"ך חומר חני למה דק י"ל בטוש"ע דדגים חיכ לחורין חלה כ"ק חיתח לדברי ר"י בהלכות חפי' לדעת הרשב"ח כיון דחותרן קו' הרשב"ח:

ואדרבה הה בחה"כ בית רביעי שער ח' גבי דגים טמח חלית שחימו נחבל מחמת מלחו ומשמע לה למליחה עליה בשרח בשיעור טוי' ע"כ ושיעור טוי' פירשו הגחונים ז"ל כדי חילוך מיל ממלחת למד שכל שעשה במלחו כדי חילוך מיל הרי הוה כרותה והוה ליה' עליו חלה הרבה ליה' מבוחרים במלח עכ"ל הרי דבחן ס"ל להדי' כר"י בהלכות וכש"ע כחן. חיברח בפי' תע"ד כתבתי שלשון בה"ג חימו רחי' לזה חלה דבריהם ר"ל חם נחן חלה כמליחה לקדירה שלריך להויות מבושה זה שחקרח חימו נחבל מחמת מלחו ומ"ש חמ"כ לבחר שכ' ומשמיה לי' בשיעור טוי' הוה ענין מחר דהיינו כדי שיפליט כל הדם לריך להיות עליו המלח בשיעור טוי'. ממנם מ"ז לה דקדקתי לחרי דברי רחשונים וממחתי על דברי מחרונים ות"ת מ"כ דברי רשב"ם סותרין במה"ב כחן למה דס"ל בתה"ב בבית שלישי דבש מוכח חר"י בהלכות י"ל דבבית ד' לרחה לדברי בה"ג חזר וס"ל בר"י בהלכות. ועוד י"ל דהחם בבית שלישי שדחה לתי' בבדה"ב בשם"ל בשם מה"ב דמ"כ ליפני בקליפה דשם ס"ל בהמב"ן דע"י המליחה נופלים טיפות הרבה על הדגים וממחמן מ"כ הדגים בם' חבל בבית ד' שם המסיק רשב"ם דמליחה בקליפה והביח שם מר"ם שב"כ בפי' מה"ת דמיירי כמי בדגים וה"כ שפיר חי' לתי' רמ"ה בבדה"ב הכ"ל:

(ה) **ובם** מ"ז בפ' כ"ם סי' חס"ח כ' ג"כ בדברי בה"ג וז"ל ובה"ג כ' דשיעור מימלח בשרח כל שחימו נחבל מחמת מלחו ומשמי לי' כמו טוי' ר"ל שכמו שהדם נפלט ע"י לחי' כך נפלט ע"י מליחה לזוכך ביחוד כשיהיה במלח שיעור לחי' וזה קורח שחימו נחבל מחמת מלחו עכ"ל מבוחר כמי דם"ל בר"י בהלכות דגם שיעור שיהיה במלחו לריך שיהי' חימו נחבל מחמת מלחו:

ורחי' בריטב"ח עתה בדף קי"ב שכ' על רחיות ר"ת מבה"ג דמליחה שלמו מוקרי כרותה ולה נחבל מחמת מלחו כ' וז"ל דרחיות ר"ת חינן ברורות כי חעפ"י שחמרו הגחונים ז"ל בשיעור מליחה להויח הדם בשיעור לחי חין זו רחי' שיהי' כחן מחר להפליט ולהבליע כי הללי חם יותר חלה שהם שיעורו כי בשיעור הזה יויח הדם הרחוי לפלוט בקדירה כו' זה כתבתי בסי' תע"ד שחין מדברי בה"ג רחי' לריך שיעור שהי' מ"מ מוכח דהרחשונים ס"ל מהגחונים מוכח דלית כרותה דוקה בשהה שיעור מליחה ולריטב"ח ולפיעתי יותר קולה חלה מקרי חליח כרותה מליחות שלמו חלה כמולה לחרחה ומ"ש שיעת רש"י שפיר חלה מקרי חליח כרותה חלה כמולה להלניעו ותום' בשם ר' יעקב ישרחל והריטב"ח בשם רבותיו שדחו לרחיות ר"ת וכ' הריטב"ח דיש להחניר כר"ת מ"מ כל חלו מסייעים לש"ע עם כל הפוסקים שכתבתי לעיל דחעיקר להקל כל שלה שהה שיעור מליחה חימו כרותה וקו' הריטב"ח חר"ת עלמו כ' דלה קשה דר"ת הביח יפה רחי' דחדחזיר בה"ג מליחות שלמו חיינו דחימו נחבל מחמת מלחו שפיר מוכח דחמליחת שלמו הוה חליח כרותה:

אמנם רחי' זו לדעה ר"ת דס"ל מליחת קדירה לחו כדבעי לחורחי' חבל למש"ל סי' תכ"ו ליש רש"י ורחב"ם מי הכי ס"ל דחימו נחבל מחמת מלחו ה"ד במולה כמו לחורחה דחז הוה כרותה וכתבתי שם דהם ס"ל גם מליחה לקדירה לריך בה"ג מליחה י"ל דחין לו לר"ת רחי' מבה"ג די"ל גם בה"ג ס"ל מליח כרותה ומליחה לקדירה לריך שיהי' דוקה במליח לחורחה ועי' בסי' תע"ד שהעלתי שם דלה בש"ע כחן חלה בחחרונים דחלקו על ש"ע ועתה מלחתי שהרבה פוסקים בש"ע ולה מליון בפי' מי שחולק חש"ע מפוסקים שכ' הש"ך ע"ש מ"ש כחן שהדין בש"ע כ"ל עיקר:

ובח"ד סק"ט הביח קו' הלריחה על הש"ע דפ' בלח שהה שיעור מליחה לח חביב רותחה דהה הליר המוקף מהבשר חביב רותחה מיד. ותי' כל זמן שלח שהה שיעור מליחה לח נעשה הבשר רותחה ח"כ חין יולח רק ליר ולח שומנונית ונעשה מגוף המיקור וחין בליר חיסור משום בב"מ ורמ"ח דס"ל בסעי' ה' בליר המוקף חוסר דה"ר הרמ"ח לשיטתי' דפ' כחן דגם הבשר נעשה רותחה קודם שהשה ש"מ מפליט הבשר גופי' נעשה ומקבל הליר נעשה שומנונית הפלט מהבשר לחפי' ליר דגים שמניס חסור מה"ט בסי' פ"ג דבריו במה"כ ליתניהו דהה הב"י כ' דברי הגמ"י והמרדכי בליר המוקף הוה רותחה במליחה מועעת והוח חין דסעי' ה' בש"ך בסמוך ולה כ' חוקך עליו ולמ"ד הש"ע בשם הר"ן חוקך עליו. ועוד

הא דכתי המחבר מר"ן בפ' כ"ה ובכ"ן מבואר שם דלא מקרי מליחה לא מקרי גם לעובדא דל' מרי דנמלח בשר שחוסה עם בשר נבלה ומה שהביא רמ"י מסי' פ"ג בשיר דגים דוקא בלית בהוא שמנונית גם זה ליתא לשיר דגים מסי' פ"ג בשיר דגים דוקא בלית בהוא שמנונית גם זה ליתא לשיר דגים הוא דרכון במליחה דע"י מליחה נקרא שיר כמבואר ברמשנויים ומחדושים ולא נשמע שאם הדג שומן שהשיר מה"ת אלא מסי' פ"ג מלתא אחריתא הוא שאם יש גוף שומן בתוך הדגים הללקחים לחסור דם דאו' מחסר מה"ת אבל השיר ע"י מליחה ושומן הוא ג"כ דרכון . ומ"ש דשיר מכשר לא מחסר מכשי"ח עי' מ"ש בזה סעי' תקכ"ח ומה שכ' ליישב הסוגי' דף קי"ב בשר עמדו בו הרחשנים סוס"י תקכ"ח הסוגי' עי' עליהם ובשר כתבתי עליו בזה בסקי"ח :

סימן תקצ"ז

א) העלתי לדעת הש"ע דלא מקרי מליח ברותח אלא בשהה שיעור דס"ל אפי' הציר שזב מן הבשר אינו חשיב רותח ג"כ אלא כה"ג דשהה שיעור מליוחה ובתבתי בסי' הקודם דהעיקר מהפוסקים כש"ע והאחרונים לא ראו בפוסקים האלה ובאן בתבתי שכן מוכח ממה"ת (ב) ואם הציר נעשה רותח אפי' לא נמלח רק לצלי במ"ש הרמ"א בסמוך גם ע"ז חולק ש"ע במ"ש ש"ך סי' ס"ט ס"ק ע"א ולא כה"ד שהקשה על הש"ך ובתבתי שדעת הב"י שכן דעת הטור ושכן ס"ל הרשב"א ור"ת א"ז ונ"ל להתיר בהפ"מ ושכ"מ מד"מ ומ"ש המג"א ופרמ"ג דמרי"א משמע דאוסר אפי' בהפ"מ ישבתי אמנם במלח מליחה לקדירה וירד ציר וזב ונגע באותו ציר אסור בהפ"מ אפי' לא שהה שיעור מליחה ◆

הגה"ה סעי' ס' וי"ל דלמאי שפשה במלחו שיעור מליחה לא מקרי מליח מ"מ רותח והכא הדמנ"ה לפי"ז ס"ל דקודם שפשה שיעור מליחה חשיב רותח וחולק ממחבר וכ"כ הש"ך ס"ק י"ח וכפי' שלפי זה כתבתי דעת רוב הפוסקים ס"ל כמחבר והבאתי קו' הפלתי מה שועיל כאן אלא שפשה שיעור מליחה למחבר דהא קודם שפשה שיעור מליחה יוליא ציר והציר מיד הוא רותח ויפשתי קו' זו בסי' הקודם . ממנה העיקר כ"ל דהמחבר לא ס"ל כלי אלא גם הציר לא חוסר ולא נעשה רותח אלא בשפשה שיעור מליחה דהא מוכח הכי מהר"ן שכ' דהא דאי' בגמ' בתיבו אין נותנין אלא נותנין אלא בשפשה שיעור מליחה ומשמע דאפי' בשפשה שיעור מליחה אסור אלא משום דהוי בשר בחלב ואפי' בחלב שאינו עומד לאכילה אסור משום

בהפ"מ (ב) קו' על הב"י וש"ע ס' ק"ה ס"ז שפ' שאין חתיכה נאסרה מחתיכה הבלוע מאיסור דכך משמע מתוס' ורא"ש דהא אינו מוכרח דאין בלוע יוציא מחתיכה לחתיכה בלא רושב (ג) קו' אב"י ושור הא תוס' ורא"ש מספקי להו אי אין בליעה יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רושב ולמה לא פ' להקל ותי' ע"ז אמנם פשטות דברי תוס' ורא"ש משמע דמספקי להו אי חלב מפעפע מחתיכה לחתיכה (ד) עוד קו' על ש"ע מה דפסק אין בליעה יוציא מחתיכה לחתיכה בלא רושב לש"ע לשיטתו בסי' צ"ב (ה) עוד קו' על ש"ע למה דס"ל הש"ע דבב"ח הוה כאיסור מחמת עצמו ולא כאיסור בלוע תו ליכא ראי' מנמ' דאין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רושב א"ו כתי' הרא"ה או כתי' הר"ן (ו) קו' על ט"ז שכ' בסי' צ"ב דש"ע ס"ל כרש"י דנפל טפה על חתיכה שמקצתה תוך הרושב ונעשית נבלה ואח"כ אוסרת א"כ מוכח דש"ע ס"ל כר"ן וה"ה דבב"ח לא מקרי איסור בלוע וא"כ א"י לשי' רש"י במקצתה תוך הרושב נ"ג ואוסרת אח"כ שאר חתיכות בלא ניעור כיון דבב"ח אין איסור בלוע (ז) ישוב שיטת רש"י ז"ל דס"ל בליעה יוצא בלא רושב מקו' התוס' וקו' הפלתי (ח) א"כ דין זה דאין בלוע יוצא צ"ע מהנ"ל ועוד ראיות (ט) הוכחה ממרדכי לדידן בלוע יוצא מחתיכה אפי' בכחוש במליחה אפי' בבישול אינו יוצא וכ"פ ביש"ש בצלי ובמליחה ושם הבאתי שו"ת הא"ז בארוכה במליחה דחתיכה שנגעה בחלב ולא הי' ס' כנגד החלב נעשה נבלה ושאר שלא נגעו בטריפה אלא בחתיכה שבלעה נאסרו דבליעה יוצא מחתיכה לחתיכה וצריך ס' כנגד החתיכה שנאסרה והביא הרבה ראיות לדבריו ופלפלתי בין דבריו ויש מן הרא' דל"ד בשומן אלא בכל דבר הפולט פולט ואסור (י) למה דק"ל דבוק נ"נ אע"ג דסופו להתפשט מיושב השיטות דס"ל בלוע יוצא ונ"נ ואוסר בלא רושב לחתיכות אחרות (י"א) ישוב אתרומות דלא יהי' דברי סותרין צ"ל בבישול הוא דס"ל אין בלוע יוצא בלא רושב אבל במליחה יוצא (י"ב) הח"ד הקשה אש"ך דסבר גם במליחה אין יוצא מדנים בעופות ותירוצו ליתא ולא ראו בא"ז דהוכיח מזה דבמליחה יוצא ותימא אפר"ח והובא בפרמ"ג דאם יש ס' בשאר חתיכות שנמלחו בנגד החלב מצרפינן הכל מר' נתנאל וליתא אלא ר' נתנאל ג"כ ס"ל כא"ז אלא דא"ז ס"ל דאסור ודאי ור"ן ס"ל דאסור מספק וא"ז מביא הרבה ראיות (י"ג) במנ"י בלל ל"ח כ' לת"ח ותשו' רמ"א דאם ידוע שנמלחה יחד לא נ"נ חתיכה שנגע ליתא דלא הי' להם ס' א"ז ושך סי' צ"ב סקט"ז ופמ"ג סי' ק"ה סקל"ח דהתירות שאר חתיכות בהפ"מ נמשכו אחרי ת"ח ותשו' רמ"א וליתא (י"ד) רוב פוסקים ס"ל מליחה בס' ונ' אפי' בכחוש מהנהה ש"ד מדלא מצריך קליפה ביש ס' (ט"ו) חטה בפסח דמתיר רמ"א א"ח סוס"י תס"ז במליחה שאר חתיכות שאין החיטה עליהם צ"ע ואח"כ עיינתי עוד דפעם בישש"ש סי' מ"ה וראי' דבאמת אוסר בחמץ הנ"ל גם שאר חתיכות והנה במליחה כתבתי מא"ז דהוה כבישול ופולט מחתיכה בלא רושב אבל היש"ש שכ' גם בצלי הוה כבישול לא מצאתי ראי' לדבריו:

בהג"ה ס"ה וי"ח דכל מליחה חמו מעערין בס'. שאלה בס' כיצד מדם חות ל"ע סי' מ' תרנגולת שמיחה טריפה שמלח עם חתיכות ומקלת חתיכה נוגעות בתרנגולת והשאר חתיכות נוגעות זו בזו והוה הפסד מרובה מה דינו · תשו' לכאו' אין למנות היתר כמ"ש הר"מא בסי' ק"ה סוף סעי' ט' דבהפ"מ יש להתיר במליחה בקליפה בכחוש אבל לא בשמן · וממנם אחר העיון ל"ל דיש הרבה לדדים להקל בחתיכות שאינם נוגעים בטריפה גופי' שהיה פלוגתא מהר"מ ור' מתתיאל במרדכי פי' ג"ה ומביאים הב"י סי' ק"ה שהעתיק מהר"מ דאפי' אינו מפעפע במליחה ומה שאינו נוגע באלב מותר . ור"ל מספקי לי' והמחבר בסי' ק"ה סעי' ט' כמהר"מ ודעת מהר"מ ל"ד למומרת דאין שאר חתיכות מלרפות לעשים לבטל החלב אלא גם לקולא בחתיכות שלא נגעו בטריפה גופי' מותרין דאין בלועה אפי' שמן יוצא במליחה ממחיכה לחתיכה כלא רושב:

ולענ"ד לא נראה הלכה ופסק זה ותחלה אחאר כך כללא מה שאי' בפוסקים דאין בלועה יוצא ממחיכה לחתיכה כלא רושב כדותה ותמ"כ מיזול ואידון דין זה במליחה בידוד דידן:

(א) **בש"ע** לקמן סי' ק"ה סעי' ז' כ' וז"ל הא דחתיכות מיסור לוסר מחברתה בניעתה דוקא כשמיסורה מחמת עלמה כגון נבלה או בב"מ · אבל אין בה איסור אלא ממה שבלע ממקום אחר אינו לוסרות אחרות דוגעות בה · ע"כ. הלי שוס מחלוקות כ"כ הש"ע ועפ"ג · דהנה בב"י כ' מקור לדין זה מרשב"א בתה"ת שב"כ אין בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רושב שאם אתה אומר כן אין לך קליפה שאקליפה לוסרת קליפה הסמוכה לה וכן לעולם ולשור כולו · ואפי' אחיכת היתר שמה ושומן שבה מפעפע לפי שאין שומן של היתר מוליך עמו את האיסור אלא שהאיסור יכול להלוך בעצמו וכ' הב"י ולפי שמתוך דברי התוס' והרא"ש שכתבתי בשמוך אלו למדין כן מפני כך לא כ' דבריהם הטור דבריהם אלו בשם רשב"א ע"ש:

וקשה על הב"י דהנה רא"ש הקשה על תה"ד הנ"ל דמה לאי' מביאת מקליפה דאין בלועה יוצא ממחיכה לאחיכה אלא רושב · דאפשי אתם בלי אין כח להבליע יותר ולא מזיל ממנת המוס דלי יותר לחוך החתיכה אלא כדי קליפה. אבל מל"ל שאינו יוצא לאחיכה אחרות שהיה אלא האם ואוסר נם האחרות כדי קליפה וכשומן אסור כלו ואוסר החתיכה האחרת אלא האם כולו . אמנם על רשב"א ל"ק מידי דהא דאין בלועה יוצא ממחיכה לחתיכה אלא רושב מביא רשב"א לאי' אחרות מדקאמר הש"ם דף ק"ח אלא ניעור מפלט לא פליט אלא דקשה נימא כיון דחתיכה נ"כ יאסר אברתה אפי' לא פליט האיסור הבלועה לזה קאמר רשב"א דאין האאסר יכול לאסור אלא במקום שהאיסור עצמו יכול ליאל . לזה שפיר מביא רשב"א לאי' מקליפה דמ"כ ס"ל לאסור קליפה אברתה וכן לעולם וכן הוא בר"ן סו"פ כל הבשר אחרי שהוכיח דאין בלוע יוצא אלא רושב הקשה מ"מ אמאי אין האאסר בעצמו אוסר כיון דכ"כ ותי' נ"כ כיון שאין האוסר בעצמו יכול ליאל אין האאסר אוסר ומביא נ"כ הך דאי' מקליפה דאל"כ אלאי דאוסר בקליפה יאסר הסמוכה לה וכו' וצ"ע וכן לעולם ע"כ וכן כתבתי כ"ז מפברת דפשטי בחיבורי לאו"ח סי' תס"ז ס"ק כ"ה ד"ה ואלא מעתה אבל על הב"י קשה מ"ש דמדברי תוס' ורא"ש נ"כ אמו למידין כן הקל"ד ממ"ש תוס' ורא"ש מקליפה דאין קליפה אוסרת אברתה מזה אין מוכח אלא דאין האאסר יכול לאסור אלא במקום שאיסור עצמו יכול ליאל שם ומן הקליפה לתוך החתיכה ודאי אין יוצא לאו מקום דאין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה אלא מקום דהוא האם אין לו כח להבליע יותר לתוך החתיכה אלא כדי קליפה אבל דאין בלוע יוצא לאחיכה אחרות לא מוכח מהם וכקו' רמ"ה הנ"ל · שוב אאי' בפ"מ בפתיחה להלכות תערובת מ"ב פ"ת ד"ה מלא הא מלתא שהביא ג"כ דאין בלוע יוצא וכו' הרבה ראיות ודחה לותם רק ממה שאין קליפה לוסר יותר כ' אחלה זה ת"ם למ"ד אחיכה כ"כ בשאר לוסרין ואח"כ מביא אפי' למאן דלי"ל כ"כ בשאר לוסרין ולמ"ם אפי' לרא"י אאי' מקליפה אבל אי אפשי להוליך יותר מקליפה ושאר אאי' שב' דאין כח בהם אלו מליחה להוליך יותר מקליפה אבל אי אפשי להוליך יותר מקליפה ושאר אאי' הרשב"א דחה הפרמ"ג מפוסקים שוב אאי' בריטב"א דק"ח הקשה כן וע"כ כ' להדין כרמ"ה ועי' במרדכי סי' ת"ם בב"י והג"א דף ק"ח דס"ל דרחב"י ס"ל בלועה יוצא ממחיכה כלא רושב:

(ב) **אלא** קשה עוד דהא בדף ק' ד"ה בשקדם ורמ"ם שם מוכח דתוס ורמ"ם מספקי להו בדין זה אי בלועה יוצא ממחיכה לחתיכה כלא רושב כאלב שכתבו דכ' אפרים הביא אאי' דלי' התם סהוה כזיתא דתרבא דנפל בדיקולא דבשרא שבר רב אסי לשעורי כמה דבלע דקולא מ"ל רבנן לרב אסי מעו התירא בלע מיסורי' לא בלע ע"כ וכ' אפרים דקולא מיירי סל מלא חתיכות בשר רותח ולא אמר שתעשה נבלה לותו חתיכה שנפל עלי' ותאסור שאר חתיכות אע"כ דלא אמרינן מכ"ש בשאר לוסרין ותוס' ורמ"ם דמו לאי' זו משום דמ"מ אם אין אלב מפעפע מחתיכה לחתיכה כלא רושב כמו שפי' לעיל מ"ש אין איסור "אלא החתיכה שנפל עלי' האלב ואם הוה מפעפע מחתי' לחתיכה מ"ש בדין הוה שכל החתיכות מסייעות לבטלו מידי דהוה טיפת חלב שנפלה על חתיכות בשר אעפ"י קודם שיתפשט הטיפה ו"ע במקום "נפילתה ולא אמרינן שיעשה לותו בשר נבלה כיון דסוף הטיפה להתפשט מיהו למ"ל בשם הרמ"ם דבאלי חתיכה לא אמרי' שתעשה נבלה אין לאי' אלא משם עכ"ל תוס' וכ"כ הרמ"ם . וגם ס"ל הטור בפי' ק"ה קשה דלמה פ' הספק לקולא נגד תוס' ודעת רמ"ם מיהו דאפי' בשמן דתוס' ורמ"ם מספקי להו בשמן ועוד דיחוי זה כ' ג"כ הרשב"א בתה"ד דת"ת בליעה יוצא מאלב כלא רושב כלא ניעור לרושב אמאי חתיכה שנפלה עלי' טפה כ"כ וילטרפו השאר לבטל ולהיות כם' תוס' כאן דשופי להתפשט מלטרף הכל אמנם כם' התרומות סי' ל"ח כ"ב כ' אאי' זו קו' לשיטה זו דמשו"ה נאסרה חתיכה לותה חתיכה שבלעה בתחלה והוכיח בפרמ"ג בפתיחה הנ"ל ועי' לות ת' שב' הרשב"א פוסקים כם' התרומות ומיהו שם מתוס' ד"ק דאם סופו להתפשט לא כ"ל חלילה לומר כן:

(ג) **ועוד** קשה לי על פסק דש"ע דפסק אין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה כלא רושב מל"ל הא למ"ם הט"ז בסי' ג"כ בס"ק כ' דש"ע כר"מ פסקו כרש"י דמתני' מיירי מקלתה תוך כשלמה לר"י ח"ם כמ"ם תוס' וכ"כ במרדכי אאי' לאסר אלא לותו חתיכה שכולו חוץ לרושב ושאר חתיכות מותר כלא ניעור ס"מ שפיר אאי' בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה כלא רושב אבל לרש"י מל"ל ולאי' לתה"ד הל"ל לאפי' לרש"י אאי' מקלתה תוך הרושב אלא לאסרו שאר החתיכות כלא ניעור מל"ל רושב אלא לאסרו שאר החתיכות משום אאי' בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה כלא רושב אבל לרש"י כ' שם שדעת הש"ע כרש"י במקלתה תוך הרושב ושאר החתיכות כלא ניעור מל"ל כלא רושב אלא דקמ"ל במקלתה תוך הרושב ה"ת דכל החתיכות מלרפין לבטל הטיפה כאלו נפל לתוך הרושב קמ"ל לאפי' מקלתו תוך הרושב נעשה החתיכה שנפל הטיפה עלי' נבלה אחלה כמו בכולו חוץ לרושב ואח"כ נאסרו שאר חתיכות:

(ד) **ואת** הא תוס' ותרומות הובא במרדכי וכן הרשב"א בתה"ד בשה"כ הביא בשם רא"י לפירושם מן הגמ' הנ"ל דף ק"ח מדקאמר כלא ניעור מבלע כלא מפלט לא פליט אלא ס"מ דאין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה כלא רושב . יש לומר דהא הרשב"ד והי"ם בפ"ע ורמ"ה מקשים ומה בכך דמפלט לא פליט הא הבשר לאסור מחמת עלמו ולא מחמת בלוע ורשב"א תי' דגם

כב"ח אין לומר הכשר מח"כ יש מלב הבלוע עמו מע"ג שהכשר כשבלה חיסור מחמת עצמו אינו כשבלה ממש והוצת בש"ך סי' ק"ה ס"ק י"ז מלב לשיטת רש"י ור"ח ופסק כן הש"ע דנאסרו מח"כ שאר התיכות לא קשה הא הש"ס אמר בלה ניצור מפלט לא פליט לק"מ דהא הר"ן כ' שם וה"ה בפ"ט כ' בשם הרמב"ד והרמ"ה דומים רמי' זו . וכתבו דמה דאמר מבלע בלע מפלט לא פליט היינו לפ"ד דלא מקיק דאפשר לסחטו מחוד וכ"כ הריטב"א ומיהד קו' הכ"ל מנא' דאמר מפלט לא פלט ובמגמי"י כתבו' סוף מ"א מעמו דמספקא לי' אי הלכה כר"י דאין בלוע יוצא ע"ש בשם מהר"ח בהד תשו' מלב למה דמקיק דאפשר לסחטו מחוד וכ"כ לחפי"ת דלא פליט דאפשר לחוד מחוד וש"ך סי' י"ז שם העלה שכן דעת הש"ע בב"מ לאיסור מחמת עצמו ומחוד מפי' אין יוצא מלב אלא עמו ושכן הרש"ל בביאת רמי' וזה שכן הוא :

מעתה בשלמא לתרומות ותוס' דס"ל בב"ח אינו בטבלה ממש והוא איסור מחמת בלוע ופריך מבלע בלע מפלט לא פליט שפיר ס"מ דאין בלוע יוצא מהתיכה לאתיכה בלא רוטב ור"ל כיון דאלב בלוע אינו יוצא למה שאר התיכות אסורין אלב מי בש"ד דמקשן דלמה אסור שאר התיכות משום דס"ד דלא נעשה נבלה דאפשר לסחטו מותר כדעת הש"ע וסייעתי' מ"כ למה תליא המקשן במבלע בלע מפלט לא פליט תיפ"ל דלא אסור שאר התיכות משום דלא נעשה נבלה התיכה שפלה עלי' טיפה וכשנד הטיפה יש ס' אע"כ ל"ל כמ"ש רמ"ה דאכי פריך דלא פליט הרבה אלב כדי לאסור שאר התיכות מ"כ אין רמי' מן הגמ' דאין בלוע יוצא מהתיכה לאתיכה בלא רוטב וק"ל ואע"ג דרבב"ח במב"ב דוחה לפי' רמ"ה דמה מקשי מפלט לא פליט הרבה הא אפי' פליט אינו אלא מעט מ"מ לדעת רמ"ה וסייעתי' ע"כ ל"ל דלא חש המקשן לדקדק והסכרח דע"כ ל"ל כן דהא המקשן מלתא דפשיטי נקיט אפי' מקלת התיכה מון לרוטב נמי פריך אמאי אוסר וכ"כ רמ"ה אפי' מקלת התיכה מון לרוטב אינו אוסר ובמקלת תוך הרוטב ודאי פולט שע"כ דמקשי הא אינו פולט הרבה וכר"ן שם כ' וז"ל מפלט לא פליט לאפשר שאינו יוצא מהתיכה (הגה זה קשה לר"ן בשם רמב"ד בש"ד לא נעשה נבלה אפי' פליט נמי אמאי אוסר שאר התיכות) ואפי' יוצא ה"ל מין בשאינו מינו ואי"ת שאפשר כל התיכות כלן מפני שהן מינה וי"ל הש"ע ס"ל כתי' הר"ן וא"כ גם לר"ן לא מוכח דאין בלוע יוצא מהתי"ת כלא רוטב מקו' המקשן ובש"ך סי' ק"ה סקי"ז כ' דתרומות שאביה רמי' דאין בלוע יוצא כלא רוטב מש"ד בשאר איסורין קשה מה רמי' ה"ל למקשן למקשן בש"ח אסור משום דכ' הא קיי"ל ג"כ בשאר אי' ה"ל מג"ל לאלב למקשן בין בב"ח בשאר אי' :

(ה) **וקשה** לי נמי אע"ג מדידי' מדידי' דבכתי' ס"ג סק"ג הל"ל כ' דש"ע פ' כפרש"י בגפל טיפה על התיכה על מקלתה שמון לרוטב ונעשה התיכה זו נבלה ואח"כ אוסרת וקשה התום' בלא ניצור קאמר הש"ס מפלט לא פליט ול"ל כמ"ש ה"ה והר"ן בשם הרמב"ד למסקנת התיכה כ"ל הבשר גופי' אוסר ואי"ל ניצור דבב"ח מקרי איסור מחמת עצמו ולמה כ' הע"ן סק"ס סקי"ג דלש"ע בב"ח מקרי איסור בלוע ואין אוסר בלא רוטב ועל הש"ך סק"ס סקי"ז שהעלה לדעת הש"ע דל"ל כר"ן וה"ה דבב"ח למסקנת מקרי איסור מחמת עצמו ואוסר אפי' בלא ניצור ח"כ אינתא לשיטת רש"י אפי' במקלת התיכה בתוך הרוטב והאיך כ' הש"ך סי' ל"ב סק"ד שדעת הש"ע כר"י שנפל הטיפה על התיכה מקלתה תוך הרוטב הרתיחה מערבת הטעם בכל הקדירה ולא נעשה מתחלה התיכה נבלה מאחר דתום' דף ק"ח לא דמי לפרש"י אלא משום דליכא למימר דאח"כ אוסר שאר התיכות בלא ניצור כדאמר בגמ' לקמן מפלט לא פליט משמע אבל התיכה שמקלתה מון לרוטב ול"ל ליכא למדמי לפרש"י אע"ג דסופו להתפשט וכמ"ש סוף אות ג' בשם סה"ת דזה אין קו' ליכא לדחות לפרש"י שהרתיחה מערבת הטעם בכל הקדירה ולא נעשה נבלה אלא מכח שיש קו' שהקשו על רש"י ומגמ' הא בלא ניצור לא פליט ואוסר שאר התיכות וממילא מכח קו' זו ל"ל לפרש"י דהמשנה מיירי בכולי מון לרוטב וממילא מתרצין הא במקלתה תוך הרוטב דלא מיירי בי' המשנה י"ל דלא נעשה התיכה במקלתה מון לרוטב נבלה וכמ' הל"ל דהרתיחה מעכבת ה"כ הש"ע דס"ל כר"ן וס"ס למסקנת דאפשר לסחטו מחוד וכ"כ ואוסר בלא ניצור ולא קשה קו' התום' תו י"ל כפרש"י דהמשנה מיירי במקלתה תוך הרוטב ונעשה נבילה ואח"כ אוסרת בלא ניצור אח"כ רמי' כפתיחה הל"ל עמד בזה על הש"ך :

(ו) **ול"נ** ליישב קו' התום' לפרש"י מלקמן בגמ' דאמר מפלט לא פליט ומ"ש דאין בלוע יוצא מהתיכה לאתיכה בלא רוטב ור"ל כיון דהתם הכי מי בגמ' ואפשר לסחטו תמאי היא דתני' טיפת חלב שנפלה על התיכה כיון שנתנה טעם בתיכה התיכה עצמו כ"ע ואוסרת כל התיכות כולן מפני שהן מינה דכתי' י' יודע ואכ"מ עד שתרן טעם ברוטב ובקיפה ובתיכות . ומפרש הש"ס ואזיל להאי מוכח דפליגי בשאפשר לסחטו דאמר רבי נתן דכתי' י' יודע בשלא ניצור ודברי מכמים בשניצור ומפרש ואזיל וס"ד שם מה לא ניצור ולא כיסה תילימא לא ניצור ולא כיסה כלל מבלע בלע מפלט לא פליט לס"ד זו דאמר נתן דכתי מכמים כך הוא ס"ד נתן דכתי מכמים דמתירין בניצור . ולא כ' יודע דאסור היינו דר' יודע אינו אוסר שאר התיכות בניצור וס"ד כהא פליג רבי עם י' יודע להיינו י' יודע אלא דוקא בניצור משום דס"ל בלא ניצור ליכא לס"ד טעם אחר דפליגי אי' יודע כיון דלא פליגי אם"ד בשאפשר לסחטו ע"כ תאמר דפשיטי' דכתכין ס"ל דאפי' בניצור לא פליט ודאי אם"ד מפני אי' כלל קאמר רבי נתן דכתי' י' יודע דאסור הא מבלע בלע מפלט לא פליט הא מוכח דר' יודע אסור אפי' בניצור מפלט לא פליט הא יודע אפי' בלא ניצור אסור ומפרש בלא ניצור דאפי' בשאפשר לסחטו אסור ומ"ש דאין בלוע יוצא מהתיכה לאתיכה בלא רוטב ור"ל כיון דהתם הכי מי בגמ' ואפשר לסחטו תמאי היא דתני' טיפת חלב שנפלה על התיכה כיון שנתנה טעם בתיכה התיכה עצמו כ"ע ואוסרת כל התיכות כולן מפני שהן מינה דכתי' י' יודע ואכ"מ עד שתרן טעם ברוטב ובקיפה ובתיכות . ומפרש הש"ס ואזיל להאי מוכח דפליגי בשאפשר לסחטו דאמר רבי נתן דכתי' י' יודע ובדברי מכמים בשניצור ומפרש ואזיל וס"ד שם מה לא ניצור ולא כיסה תילימא לא ניצור ולא כיסה כלל מבלע בלע מפלט לא פליט לס"ד זו דאמר נתן דכתי מכמים כך הוא ס"ד נתן דכתי מכמים דמתירין בניצור . ולא כ' יודע דאסור היינו דר' יודע אינו אוסר שאר התיכות בניצור וס"ד כהא פליג רבי עם י' יודע להיינו י' יודע אלא דוקא בניצור משום דס"ל בלא ניצור א

בלא ניעור ממי מסוה מקום דאפשר לסומטו מסוה ולחכמים אפשר לסומטו מותר והש"ך מייירו גם בלא ניעור מתחלה אלא לבסוף הוה קשה קו' כ' דפלתי דהתיך כללי מכמים הני כ' עניים כיחד שים מילוק לענין מתיכה עלמה כמ"ש הפלתי בלא ניעור מסוה החתיכה וכניעור ומסחו מותר אלא גם פשוט ש"ך קו' הפלתי וגם קו' התום' דלכך מוקי לברייתא למפקנא דוקא כניעור מתחלה עד סוף לר' יוחנ ולא מוקי בלא ניעור דכמי אפשר לסומטו מסוה מקום דין זה בלא ניעור ניחא לי' דלא תני בברייתא אלא במשמע :

מעתה דין זה דאין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ל"ע מאחר שכל רחיות שב' הרשב"א כתב"כ ליתא כמש"ל גם מה שדומה לזה שב"ד בחלב מספקני מי מפטפט מהל"מ ועוד הא דין זה תלוי בפיטת רש"י ור"י במשנה דט"ך בכרי סי' ל"ב כ' הרמ"א ס"ל כרש"י ש"כ לפיטת רש"י דאסור לפי' בלא ניעור משמע דבלוע יוצא בלא רוטב אם בב"ח חיסור בלוע וזה דעת הר"ן וה"ם ורשב"ד ורא"ש וה"ר כ' שם די"ל שגם דעת הר"מ כן בפי' ל"ב שב' שכן דעת הרשב"ם והש"ע ועי' משל"ק סי' תר"ג לט"ז שם שכן דעת הרמב"ם :

(ח) **ועתה** נעתיק לדיוקו ושלמה דבינת חדש במליחה מי תמרין אין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה וכ"ל דאסור ולא כש"ע ס"ע דש"ל במליחה כמהר"ם דלפי' שומן מיוחד מפטפט בלוע מחתיכה לחתיכה דכבר כתבתי דסך דינא להלכה דאין בלוע יוצא ול"ע גדול . אבל במליחה י' מכמה רחיות לפי' מאן דמקיל בניסול מחמיר במליחה וסש"ך ס"ק מ"י בסי' ק"ה כ' מהמרדכ"י דאסור במליחה ולי ולא כש"ך דש' דלא כמהרש"ל וח"כ לפי' בכחוב אסור מסברא דפשחי דהכא כמרדכי פי' ג"כ מדמה וכ' טעם דמליחה שני בקליפה שמדמה ללא ניעור וכיסה דאין בלוע יוצא מחתיכה בלא רוטב מסוה דהאיסור עומד במקום ג' ולפי"ז אין דקיי"ל מליחה שם לסברת המרדכי צריך לומר כמ"ש התה"ב וז"ל דיומר י"ל דמפטפט במליחה כמו בלבי מפני המוהל היוצא מן הבשר ע"י המליחה והוה כעין רוטב ולהולין האיסור עומד במקום ג' וכ"כ ג"כ מציב כניעור לפ' המרדכי ג"כ יוצא מחתיכה לחתיכה. תע"ב לגמרי לא מצינו מליחה כרוטב לתה"ב הל"ל וכמ"ש בלחם ממוזות בפי' ג"כ חות קו"ה על תה"ב הל"ל במקום הידוע שם האיסור צריך קליפה דאין בהחלט שמוהל הוה כמו רוטב וכמו שיתבאר בסמוך מדברי מהר"מ עכ"ל ודברי מהר"מ הם דין דש"ע סי' ק"ה סעי' ט' דאפי' חלב אינו מפטפט במליחה לא מצינו מציב כרוטב ול"ע למרדכי כיון דמדמי לי' לניעור להחמיר יש לנו לומר דמליחה יוצא בלוע מחתיכה לחתיכה :

ואעתיב בקיצור דברי ח"ז בפי' ג"כ סי' תכ"ג מש יוצא לנו מכמה פוסקים דאסורים במליחה החתיכה שנגע בחלב כ"ע וחתיכות הנופים בחתיכה לאסרו כולם דבלוע יוצא במליחה וידוע דפוסקים לא סי' להש ס' הת"ז וז"ל הת"ז מעשה בא לידי בחתיכה אפי' דבוק בה חלב ולא סי' בחתיכה ס' בחלב ונמלח עם שאר חתיכות ולא סי' בהש ס' בחותו חתיכה ורמי' שהחתיכו וגם הרמו לי תשו' הרב ר' שמואל ז"ל וסי' כ' בה להתירה ואני אסרתי ושלחתי הדברים אל הרב ר' שמואל ז"ל וזה לשוני נראה בעיני הלבה למעשה חתיכה שדבוק בה חלב ואין בה ס' כנגד החלב ונמלחה עם שאר חתיכות ואין בחתיכות ס' כחתיכה זאת שדבוק בה החלב נעשית נבילה ואוסרות כל החתיכות ורמי' לדבר מהניח זיתא דתרבא דלפל בדקורי דבשרא סבר רב חסי לשעורי כמה דבלע ריקולי ופי' ר' שלמה ריקולי קלחת ופל לתוך הרוטב . ופי' מורי ר' יוחנ ז"ל וכ"פ התרומות דהטעם שלא פי' ריקולי אל כמו דמשמע בכל הסוגיות בתלמוד משום שאם היו מפרש אל לא היו מייירי בפל שנמלח בה בשר ופל הזית על חתיכה אחת ונאסרה כולו אאין בה ס' לבטל החלב ושי' צריך ס' לבטל אותה לכך הולרך לפרש שפל לתוך יורה של רוטב שהי"ל ס' לבטל הכזית ואתה הרב יודע שמפי ר' יצחק פירושו הא למדת דרש"י ור"י [הוא ר"י בעל התום'] ומורי רבינו יוחנ והר' ברוך בעל הת"ת ז"ל כלהו ס"ל דחתיכה שמחובר בה חלב ואין בה ס' כחלב ונמלחה עם שאר החתיכות צריך ס' בחתיכות לבטל אותו חתיכה . וכן סובר ר' לפרים זצ"ל דאיהו מוקי לה בפל מלח בשר שנמלח [ובתום' דף ק' שכתבו לדברי ר' לפרים בפל מלח בשר רותח ולישנא קמא ס"ל צריך להיות שאין דרך להיות בפל מלח בשר רותח אלא בשר שנמלח דכוותה בשר לני ועדיין רותח כמשל"ק מה"ז דמליחה כרותח דלני כיון שעדיין פולט ניר ופליט ונבלע זה בזה] וילף מני' דלא מהריון חתיכה עלמה כ"ע אלא דוקא בב"ח אבל אי הוה בב"ח הוה צריך ס' לבטל חותה חתיכה שבלעה טיפת חלב תע"ג דאין כאן ניסול כי אם מליחה ש"כ ה"ה לדידן דקיי"ל בכל האיסורין חתיכה עלמו כ"ע . וכן סובר רשב"ם לחי' דף קי"ב דלמר ר"י חמר שמואל דגים ועופות שנמלחו זה עם זה אסורין ופרש"י שהדגים לבדן הן אסורין וכ' מורי ר' יוחנ ונקיא לי' לרשב"ם ש"כ הל"ל דגים שנמלחו עם עופות אסורין וחי' הרשב"ם זצ"ל שפרש שגם העופות אסורין לפי שהדגים נעשו נבלה ומוזרים והאסורין העופות בלירין שאסור שנאסר מחמת דם והוה ניתן טעם בעופות וכ' לבר' לפרים שלא חי' מומר בעוף מקום חתיכה כ"ע אלא בב"ח אבל ש"ם (וכ"כ בתום' דקי"ב והרמ"ם בפי' כ"ה סי' כ"ו) ש"כ דש"ל חכ"ל כל האיסורין וגם לפי' רבי דשפרש שלא שמרי חעכ"ע כיון שדם מן הדגים שנבלע בעופות אין בעלמו יכול לפלוט עם הניר עד שנבטוף חמר משתברא בפרש"י היינו הכל מקושית דדם

אבל דבר המפטפט כגון ניר וחלב דמפטפט בהך מודה לרשב"ם דכ"כ ומוסר ולריך ס' כנגד לותו חתיכה שנאסרה תחלה וכ"כ [הרי מרחי' זו מוכח נמי מתום' והש"ך הל"ל הלא דמו לרשב"ם אלא מציעת ר' לפרים וכתבו נמי לותו דחוי' מפני שאין הדם יכול ליצא מעופות וקו' מדם מעמא בשאר דברים אסור ורשב"ם כתש"ך דוחה לפי' רשב"ם בבית ג' שאר ג' וז"ל אף אם ת"ל דדם שבלעו הדגים חזרו ופלטו מ"מ אין העופות בולעין כל זמן שפולטין ניר ודבזה נמי לא אמרינן חיידי דטרידה למפלט לא בלע אלא דם אבל לא בשאר אסורין דאיסור ואיתר שנמלחו יחד אסורין דפלט ובלע ש"כ גם מרשב"ם מוכח למעלן דחי"ל בשאר איסורין נבלה דאסור ומוסר כרשב"ם וכדקדוקו אל ש"ז) :

וצ"ע על רשב"ם אש"כ דבריו סותרין ממ"ש בבית ד' שאר ח' אב' דשוה מליחה עם גלי לביטול דדוקא בלוע שמן יוצא מחתיכה לחתיכה אבל לא בכחוש אין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה וכן דעת הטור והובאו בש"ך סי' ק"ה סקט"י ומש"ך ואל תבניח בדברי הרשב"ם והטור הא מרשב"ם כאן בדגים ועופות וכן מוכח מרמ"ם חביו שכתבתי בשמוך דבמליחה יוצא מחתיכה לחתיכה וכן ל"ע אבל החמרוים אב' הש"ך אש ש"ך גם במליחה אין בלוע יוצא מכל רחיות הש"ז ועובדא דהרב ר' יעקב ישראל שהיתר גיגית מלחה בשר שחוטה שנמלח עם בשר נבלה מפני שהי' מפרש דמליח דמי כרותח היינו מליחה כמהר"ם דמשמע אפי' הוה ס"ל כר"ת הוה מסור אבל ש"כ אין דקיי"ל כר"ת מסור [והמוה עובדא דר' יעקב ישראל הוה כתום' דקי"ב ע"ת וברמ"ם סי' ל"ג ושאר רחשונים שביתו לדברי ר"י ישראל ולא דומהו מעשה אין בלוע יוצא גם במליחה הוה ז"ל דלא נחתו אש מלא לבאר שיטור מליחה כר"ת מ"מ מר' יעקב ישראל רחיות ש"ז אמת] וכ"כ שם' התרומות בקלרות בשמלח במליחה מקלת מחיכה בניר חלי מחיכה למעלה מניר מותר אפי' יש שומנות בחותו מקלת שבתוך הניר מעפ"י אש הוה נבלה אז מזיר סי' מוסרת למעלה מאחת שיעפוטו אפי"ה שלמעלה מותר כיון שאין הדם הולך למעלה ואין לו לאסור ויתר מאלו כולו דם הא למדת אבל אש אסר מאחת מחלב היא מוסרות לכל החתיכות וכ"כ סה"ת בתרוכות (ר"ל בפיים) ומה שמדקדק ר' יאחק בר שמואל ז"ל מהאי דטפת חלב שנפלה לאיסור הנבלע בחתיכה אינו הולך מון לחתיכה אלא ע"י רוטב היינו יבשה ממש כגון שעירה רוטב מון לקדירה והקדירה אלל אש ומתיבשו החתיכות אע"ג דהחתיכות אן חמות אינן מפליטות ומבליעות זה בזה אבל אם אבר אלי ועדיין רותחין או כל מלואות אין זה יבש (הגה תי' זה ל"ע דהא הוכיחו דאין בלוע יוצא מדאמר אי' לא ניעור מפלט לא פליט משמע דעדיין יש רוטב ולא כש"ז שעירה הרוטב והא לר"י אפי' מקלתו תוך הרוטב ס"ל דאין בלוע יוצא וקו' הש"ז לכאו' מכל רחיות לא קשה דכל הרחיות שהביא מייירו בחלב ש"כ ל"ל התם בחלב כחום עכ"פ מכל רחיות מוכח דלא כש"ע שפסק כמהר"ם במליחה "אפי' בחלב אינו אסור שאר חתיכות אלא נגעו בחלב מבל מקלת מדגים ועופות מוכח דאפי' אסור כחום נמי מפליט ומבליע במליחה כיש"ש דלא דמי לרשב"ם אלא מקשית מדם וק"ל) :

ושוב תמרו לי מורי הרב שב' שמותר ממ"ש שאם החלב מפטפטות בכל החתיכות מחתיכה לחתיכה הדבוק בה ס' ואם אינו מפטפט מחתיכה לחתיכה הרי לא נאסרו כ"ש חותה חתיכה ואני אמרתי שמ"ו שמורי אמר כך שהרי כל רבותי אינה סוברים כך כדפי' (הגה דבריהם אלו הך ממ"ש כ' תום' דף ק' ורש"ם שם ומבואר מש"ז בש"ם קוף חות ג' דהממ"ש הוא דאפקי לתום' דאפשר חלב בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה וכן מה שהוסה הרשב"ם לרש"י דש"ל בלועה יוצא ג"כ הכל מלרף וכמ"ש תום' שם מש"ז כאן שב' דכל הפוסקים לא ס"ל הכי) . ועוד כ' דאין שייך לומר כאן ממ"ש כלל שהרי חתיכה שחלב דבוק בה הוא תופסה בידו ונולחה ולאחר שנולחה כל ברכה מניחה אלא שאר חתיכות הלבך הוחיל וחלב דבוק בה מיד בשמתחיל לנגוע מפטפט בכל החתיכה ומאסרה זו החתיכה ושוב פולטות ומבלעות בחברתה ואוסר כל החתיכות (כ"ל דהש"ז ס"ל מניחה נעשה רותח מיד אבל אפי' לעיל בפפי' זה דאינו נעשה רותח עד שיעשה עיטור מניחה ולא נאסרה מיד מ"מ י"ל כיון שהוא דבוק מאסרה קודם ונעשה נבלה . ולפי"ז בהינו דבוק בגון בניין דבינת חדש י"ל לנעשה זה שפיר כמהר"ם דכל החתיכות מלרפות ולא נעשה חתיכה נבלה מ"מ לאי' הש' מכל הפוסקים מוכח אפי' בהינו דבוק) כמשל"ק חות י"ב וס"ר שמואל הסיב לש"ז מה שכתבתי ברחשונה לומ"מ בעלמא כתבתי אבל לעיין הלכה למעשה אי מורה בו לאיסורי אל"ל מש"ז זה כ' דל"ל איסור דבוק דל"ל ובבג"ל אפי' ג"ם סי' כ"ד כ' בשם ש"ז דש"ל דבוק אבל אבעיין בש"ז אפי' ג"ם סי' תכ"ב נראה לפסק להלכה כדעת הר"י בדבוק לא כ"ל :

(ט) **ונ"ל** עוד דליתא לדידן מה שדמו לש"ז כיון שסופו להתפטם כל החתיכות מלרף אש"כ תום' דף ק' ולא נעשה נבלה וכן דחה הרשב"ם בפרש"י דש"ל בלא ניעור נמי נאסרה חתיכה וכ"כ ויוצא בלא רוטב דאם מתפטם תלרף השאר כמש"ל ובחות ג' דהא קיי"ל איסור דבוק נעשה נבילה אפי' ביטול וגרלך ס' כנגד החתיכה הרי לע"ג דסופו להתפטם נעשה תחלה נבילה וש"ם תום' ורחשונים הש"ל לא ס"ל איסור דבוק כמבואר בתום' ג"כ דף ל"ו ד"ה אם שהקשו דתנן יהיו כרוטב וכחתיכות והג"ה אם בא בטו"ע דלמא לא אמר בהן דהיינו כרוטב וכחתיכות והג"ה

תי' שם מטום דהניד דבוק וכ"כ הרי דמוס, לח ס"ל דבוק וכל הפוסקים ר"ן וה"ה ורמ"ה בשם הרמב"ד דס"ל בלח ניעור כ"ל ולריך חמ"כ בחתיכות ס' ככנד חותה חתיכה שנחסרו כולם חולקין חסברת חוס' הל"ל :

(י) **הנה** התרומות כ' והוסה בחרדכי סוף"ו ני"ס הלכך פרס"י קלחת ולח פי' סל ובשר רותח דת"כ חתיך ולרף כל החתיכות שבדקולי הח חין בלוע יולית חחתיכה לחתיכה בלח רוטב ע"כ לכחו' מוכח דס"ל לתרומות חפי' הבלועה שומן כחתי כזית תרבח חפי"ה חין בלוע יולית חמנם יחי' התרומות סותר עלמו הח בחותו סי' כ"ב בשבר שפל לחוך הגיגית בשעת מליחה לניר ס"ל בדבר המפעפע נעשה חותו חתיכה נבלה ופולט וחסור חחר חתיכות לחרות חע"כ ל"ל דחחלק כחליחה דחוחל היולת חחתת מליחה חשיב כרוטב וחחנם מ"ם הח"ו חן התרומות דחוכח מזיחת חתרבח הח ליתח :

(י"א) **בח"ד** סי' ק"ה ס"ק י"ג הקשה חשך ס"ק חי דס"ל נס כחליחה חין בלוע יולת חדגים ועופות כחו שהקשה הח"ו ולשה לומר דס"ה דחליה פולט חפי' דס בלוע חעלמת הח"ד לח רחה בח"ו . ועוד דחרחע"ח סי' ע' ס"ו חוכח חלת כח"ד דבשר שפלט כל לירו עם בשר חעלמת חתה חסור ולמה לח חכי חליחה שנית שם חלח חפליט דס חעלמת ותימה על הפר"ח ס"ק ל"ו שם והוסה פרמ"ג שה בש"ך שקל"ג דס"ל ממ"ש דשם יש ס' בחתיכות החלב חוחר ממ"ש דשם חינו חפעפע לשחר חתיכות בלח רוטב חוחרין שחר החתיכות ושם חפעפע הכל חלרף וכ"כ לדעת ר' נתנחל הובח בחרדכי סוף"ו ני"ס דהכי חי' שחחלל ר' נתנחל על חתיכות בשר בלח שקרה חחלבה ונחלחה עם שחר בשר וכ' היכי שחין בחתיכה ס' ובשחר חתיכות יש ס' ככנד החלב היה חוסרות כל החתיכות דשחת חלב חפעפע חחתיכה לחתיכה ואין בשם ס' הרי בפי' חע"ג דחיכח ס' ככל החתיכות ככנד החלב לח שריין חכח חחלת חוסרות חשחת חפעפע וכמ"ש הגה"ה ש"ד חלב שם ס"ע דק ע"ב לחפעפי' ס"ל דוקח להקל חינו חפעפע ולריך להיות ס' בחתיכה שנעע בו החלב נבד . חבל שחר חתיכות חוסרות דשחת חפעפע וכמ"ש הגה כ' דש"ע רק לחומרח ס"ל דחלב חינו חפעפע ומה שהקשה הביח חדם דלמה לח הזכיר משחר חתיכות י"ל דבלח"ה הקשו הח בשני' ז' פ' בכלי דשומן חפעפע . כן הקשה בע"ז שם ובפר"ח ובש"ך כתבו בחליחה חקל חל חלת חלב חפעפע חחתיכה לחתיכה חעפי"כ חינן חלרף כל החתיכות לבטל החלב חלח לותן חתיכות שנעעו בחלב חלרפין לבטל החלב חבל החתיכות שלח נעעו בחלב חלח בחתיכה שנעעה בחלב חחריכן לחותו חתיכה כ"ל חחלה חע"ג דסופו לשחר חתיכות מ"מ נעשה זו שנעע בחלב ובילה ולריך ס' ככנד חתיכה חפי' בהפ"מ וכ"פ בחמ"י בלל ס"ח ס"ק ס' והמ"י לח רחה בם ח"ו ובפרמ"ג בש"ז שם ס"ק כ"ם דשם חתיכה ס' שנע בחלב ושחר חתיכות נוגעות זו בזו לדידן כלן חלטרפין וזה לח כחמ"י . וחפי' נמלחו יחד חפי"ה לותו חתיכה שנעע בחלב הרבה הרי הדין כחמ"י . וחפי' נמלחו יחד חפי"ה לותו חתיכה שנעע בחלב נחסרה חחלה וכ"כ חוסר ואמנם חה שכחבתי חפי' נמלחה ביחד נעשה זו שנעע בחלב ובלה חפי' בהפ"מ הוחיל וס"ך סי' ל"ב ס"ק ט"ו מחיר בהפ"מ דלח כ"ל בח"ח בהפ"מ דלח חלרפין לס' לבטל החלב בחתיכה דבוק בחתיכה ס' סי' ק"ה ס"ק ל"ח מחיר שחר חתיכות חפי' בבשר החלב דבוק בחתיכה ס' כל החתיכות חלרפין לס' לבטל החלב בהפ"מ ולח לחריין דחתיכה דבוק בה ל"ל וחוסר השחר עד שיש ס' ככנד החתיכה לח לחרי כן בחליחה בהפ"מ הנה חקור דבריהם שהקילו בזה הוח ג"כ מחמת שלח הי' לפניהם ס' הח"ו ודברי ת"ח כלל ל"ח כ' בחע"י בשם הרמ"ח חזר ממ"ש בח"ח ובפ"מ בשר ל"ב ס"ק ט"ו וסי' ק"ה סקל"ח בש"ך כ' דלח חזר ולין ל"מ דחפי' לח חזר מחחר להח"ו שהוח קדמון חוסר והביח רחיות דבריו ורמ"ח שלח רחה בו

הבית לדברי הח"ו דבריס שליכס :

וכן לין להסניח בחע"ס בד"מ סי' ק"ה חות י"ח שכ' דוקח שם החלב דבוק בל"ל חבל שם לין החלב דבוק בחתיכה חלח שחחלה שחחלה עם בשר החלב הכל חלטרף לבטל החלב בין החיכה הטוגעות בחלב בין חינו טוגעות כ"ו ליתח בחינו טוגעות בחלב חלח בחתיכה שנוגעות בחלב ל"ל וחוסרת וכ"כ בחו"ח כלל ל"ד דין ל' וז"ל וכ' בח"ו בשר וחלב שבלעו חו בחלחו יחד בין שבחלב דבוק בו חו טוגע בו בחלום ולין ס' בחתיכה נגד החלב וחסור לפי שחלב חפעפע חחתיכה לחתיכה . ומה שבניח הד"מ בשם הד"ח דבישול ומליחה הכל שוה וכ"מ לשון החגור שכ' דחטערין שם, בין להקל בין להחמיר ע"כ וכ' בד"מ לכך בין לחלק חלח הכל חלרף לס' שם בין דבוק חלח קליפה וכו' ע"כ בין רחי' כחו דלח חיירן בדבוק כן לח חיירו בנוגעות בחלב ונ"ם

והא דסמך הח"ח והד"מ להקל דלח ל"ל בנוגעות חשוח חדינח לח הי' חלריך ס' כ' בבינח חדם שם להיירו בנגד חותו חתיכה שנוגעות החלב דלחרה כולו) וכ"כ בחשו' סי' ל"ה וחשו' סי' כ"ח חחיר בשחח חטעם הזה חיטה שנחלח בשבר בחוך הפשה של חתיכה בשר לחותו חתיכה לחורה חבל שחר חתיכות חותרין וכ' טעם הח' הביח שם הגה"ה ש"ד שער ל"ד שכ' דחטינן לשער בס' . ובדלימה ס' ל"ב קליפה חע"ג דרבותיו טוכח פליגי וחזלינן בתרייהו בדוב דוכתין מ"מ כחן חפוס עיקר לשו' מליחה בביטול חשום דחלתח דפסיקי הוח ולח לרכינן לשטורי כמ"ש רחב"י שלריך להעמיק יותר בחלב שמן מבחלב כחום ודבר זה חלוי בכל פעם בחומד הלעת לפי שומטוחו וזימנין לחתי לידי מכשול ולכך רחוי לסמוך חבעל השערים שרחה מעשה הרבה פעמים ומעשה רב חפי' יחיד כנגד רבים עכ"ל וכ' הרמ"ח בחשו' דל' לנקדק מלשון שלח חטערין בס' כל יחות השנה חשום דס"ל הכי חלח שכתבו חשום דחלתח דפסיקי הוח ולח לרכינן לשטורי כמ"ש רחב"י שלריך להעמיק בחלב שמן מבחלב כחום ודבר זה חלוי בכל פעם בחומד הלעת לפי שומטוחו וזימנין לחתי לידי מכשול ולכך רחוי לסמוך חבעל השערים שרחה מעשה הרבה פעמים ומעשה רב חפי' יחיד כנגד רבים עכ"ל וכ' הרמ"ח בחשו' דל' לנקדק מלשון שלח חטערין בס' כל יחות השנה חשום דס"ל הכי חלח שכתבו חשום דחלתח דפסיקי הוח ולח לרכינן לשטורי כמ"ש רחב"י שלריך להעמיק

הח לחו הכי חזלינן בחר רבותינו דפסקו דשני בקליפה ע"כ :

(י"ג) **וקשה** דלמה לח ניחח דהח חעלריכין ס' בחליחה הוח חדינח דקוי"ל כפוסקים דס"ל הכי שהם רבים בנגד חוטעים

ולחומרח

זלמומרת וקמתי ובתרתי דפוסקים דס"ל בקליפה סגי במליחה סם תוס' ורמ"ם ורשב"ם וכ"ן בשם רמ"ה ורמב"ן ועי' בב"י סי' ק"ה אבל בשמן נם הרמ"ם מודה לרשב"ם דמפטפט בכולי מ"ב י"ל נם תוס' הכי ס"ל מ"ב רק המדקדי בשם רשב"י צפ' כ"ה דס"ל לחפי' בשמן סגי בקליפה . ומ"ב המוסריס דבו דהיינו המדקדי בשם מהר"מ והרבה גאונים המעתרים בם וכ"כ בשם הר"י הלבן בפ' כ"ה והרבה גאונים ומ"ז בכללן כל מלו הביא פרמ"ח בתשו' וכ' שב"כ בשם מהר"י מולין ומהר"י וויל בתשו' ומו"ה דמליחה בשם וכן בשם כתן בשם מהר"י מולין ומהר"י וויל בתשו' ומו"ה דמליחה בשם וכן בשם כתן בשם ע"ש בהגה"ט ומ"ז בכללן כל מלו הביא פרמ"ח בתשו' וכ' שב"כ

פריך ריש דף קי"ג ולימא מדשמואל דלמא שמואל לא אמר מליח כרותח אלא בלא פליט החיתר אבל בפליט עדיין הספק שמא איידי דטריד למפלט לא בלע:

(א) **בהג"ה** וי"ח דבכל מליחה וכו' עיין בב"י כ' וכן דעת רמב"ן ולקמן סי' ק"ה ס"ט בהג"ה ונראם בשם רמב"ן

במליחה וכו' מוסרות רק כדי קליפה והקשה שם בתוך הה"ג מ"ש הב"י כאן בשם רמב"ן בס' ומיין ס' מ"כ ת"י מכל עולה בזכרוני שכן הקשה המ"כ ותרוצו לא הי' נראה לי כשהליתי בו וע"ל בהר"ן כ' בפי' ג"ה דף ע"ז בשם רמב"ן דסגי במליח כ"ק וכפ' כ"ה דף ק"ב גבי ר' מרי בר רחל כ' הר"ן בשם לקריך ס' וס"ל לב"י דמזר הרמב"ן והעיקר כמ"ש בתרומה בפ' כ"ה ושהוא לחומרא · מכל לעכ"ד שאין כאן סתירה דכבר כתבתי בפי' תקל"ו לדעת הפוסקים דיש חילוק בין הליר עדיין על המתיכה לינו רותח עד שיפסה שיעור מליחה מש"כ הליר שנתף למטה מתתיכה הוא רותח תיכף וכי"ב עי' בפלתי סי' ס"ט שמחלק כי"ב שם מתיכה כמלח ולא זב הליר ממנו בזה אין מליחה לכלים מכל שם הליר זב ממנו לא שייך אין מליחה לכלים דהליר משום לי' רותח והוי כבוש לף בכלי ומיבב הפוסקים בזה ומידוש על הפלתי שהקשה תש"ע והבתתיו בסי' תקל"ו אות כ' דף ללא נעשה רותח אלא בשה שיעור מליחה הא יש ליר מיד וליר נעשה רותח תיכף ולשיטתי' ה"ל למלק בין ליר על מתיכה ובין ליר שזב מתתיכה וכן יש"כתי אני שם:

ואם כן יש ליבב דמ"ש הרמב"ן דמליחה בקליפה כהני לטמהתא בגידי דבשיל דהגיד ושומן דבוק בתתיכה ואין שם ליר זב במקום הגיד ודומה לב' מתיכות מוגעות כה"ג אינו רותח כ"כ וכגי בקליפה משמ"כ בפ' כל הבשר שכ' הרמב"ן דהכא כול' מיים מרוב טיפות מלוחות שסם חמין ביותר מ"כ משמע דליר כבר זב כה"ג ס"ל לרמב"ן דאוסר עד ס' ואתם משמע דיש ליר זב מדלמר רבא לרב מרי מהטמחים לאסור לירן ורוטבן ואנב יש ליבב הסוגי' מה שהקשו לאסוגים ובמ"ד סק"ע דרש"י פי' דרב מרי מספקי לי' לי לאסרינן מיידי דעריך למפלט ליר לא בלע מ"כ מה פשיט לי' מהטמחים לאסור לירן כי' הא לא מספקי לי' לי אסור אלא לי בלע וי"ל דתוס' הקשו שם מה קאמר מהטמחים לאסור לירן ורוטבן הא ממשרת נפקא לן דקעם כעיקר ותי' דעיקר קרא לירן לישנרך דזיב בעלמא הוא וקשה דלמה נקיט רוטבן כיון דרוטב אסור ממשרת ול"מ בדגים דליר מותר לפי"ה רוטבן אסור וי"ל דנקיט שיהי' לירן דומי' דרוטב כמו רוטב מבליע רק ליר מבליע ושפיר מפשיט לי' לאור במליחה כולא פי"ב כ' בפי' הקדם מת"ז וים"ם סי' ע"ה במליחה כיון שים ליר הוה דומי' דרוטב ופליט מחתיכה לחתיכה כמו רוטב ומה שהקשו עי' בת"ד דמה פריך ולימא מדשמואל דאמר מליח כרותח וכבוש כמבושל הא משמואל לין שום פשטות דאסבר דשמואל מיירי במקום שאין טרוד להפליט תיבב עם מ"ם לקמן ביסוד הר"י הלבן:

(ב) **והנה** על הפוסקים במליחה בם' הקשה בם' הת"ז דהוה היפוך דברי גמ' דף ל"ז הכי מטמחתא דתימלחו בגידא נשיח כי ר"ג

רבינו אסר רב אחי אחי ס"ל רב אחא לרבינו מה דעתם דאמר שמואל מליח כרותח בבוש כמבושל מדקאמר מכלל דרותח דלאי קאמר קשיא וכ' הת"ז דר"י הלבן הביב מליחה בם' מהני לטמהתא ולא ביאור היטב ופי' דמיירי בטמהתא דתיכה ס' מדאמר ר"ה דאלב מפשפש בלאי עד דאם מוצו ס"ה במליחה והקשה בים"ם פי' ג"ה סי' כ"ח ס"ב לאחי אחי רבינו לאוסרו ואין לומר דס"ל בעפ"י שמפשפש מ"מ לא נתבטל בם' דאין ביטול בם' אלא כרוטב כמ"ש הר"ן שברא זו שם בפי' ג"ה דאמת הרבה ממנו מתבטל בשק"ח . ס"ב מה קאמר מה דעתך מליח כרותח דביטל קאמר וס"ם רבינו דאחי קשה לאחי אסור בתתיכה ס' וכו' וכ"ל ביעא להר"י הלבן מדאסיק הש"ם בקשיא ולא בתיובתא ע"כ לתיכה שנוי כמ"ש הרמ"ם בברכות בשם הרב האי גאון ועל כן ס"ל להר"י הלבן דרב אחא ס"ל כחום שני בקליפה ופריך על רבינא דאוסר אפי' בם' אבל אי הוה כמבושל הוה לי' ס"ם דודאי מה דאמר שמואל בבוש כמבושל אינו כמבושל ממש אלא גרע מני כמ"ש הפוסקים דבבוש רק כמבושל רק להפליט ולהבליע כמו כן אי הוה מליח כמבושל הוה ס"ם די"ל דמ"מ אינו כמבושל ממש ואינו מפשפש בשום ולכך פריך לי' הא מליח כרותח דלאי ס"ל אפי' לא הוה ס' כמי הוה שרי דהיינו בבחום וקאמר קשיא משום להלכה בעי בשומן הגיד ס' כרב הונא דאלב מפשפש ולשאר תרוצים בנמ' שם לא מחלקינן בין שומן לבחום ומ"מ בהא לא קי"ל כרבינא דלא מהני ס' משום בולע בשום כמו שדחה הר"ן מהאי כזיתא דתרבא דשיעורי רב אשי לבטל בם':

ודר"מ כ' בפ"ו מה' מ"א במליח בשר בחילה עם בשר שחיטה מ"ח לעמוד כאן לא על הטעם ולא על השיעור וכ' בם' מ"כ דס"ל דאפי' ס' לא מהני דבך משמע מלשונו אלא שב' דלא כמלא מקור לדבר זה ולהב"ל מ"ש די"ל דפסק כרבינא וכר"י הלבן דאין חילוק בין שומן לבחום מ"מ מליחה אינו מפשפש בשום . וקו' הר"ן מכזיתא דתרבא דפשל לדקולי ים לומר דלא כפי' סל ובמליחה אלא דיקולי כפרש"י קאמר ונפל לתוך רוטב:

וביש"ש תי' קו' הב"ל דרבינא דאוסר אע"ג שחי' ס' כ' זז"ל כ"ל דהי' ס' נגד שומנו של ג"ה ולא כנגד כל גוף ג"ה וס"ל יש בגידין בב"ע כתמא דמתני' וכשקו לו דב אחא ניחי דיש בגידין בב"ע היינו כשמתבשל שהרוטב מרככו לפלוט טעמו מכל במליחה ולכי אפי' אחי תנא גופי' דס"ל

יש בגידין כמ"ש במליחה מודה דהא מחתי' קאמר ל"ש שמתבשל וכו' ומשו"ה קאמר לי' שפיר מליח כרותח דבישול קאמר וכו' ודו"ק עכ"ל · וקשה לי דים"ם מריש פירקין דקאמר נמ"ד יש בגידין בב"ע מוקדשין אל על איסור גיד ומשמע מדאקדשי אל מחיים ש"מ ועוד דאי"ל לאחר בישול דבשינן העמדה והעראה וקשה הא"ך אל הא עתה מחיים אין בגידין בב"ע וכן קאמר שם דמוהג בפליל בה איסור גיד עם הקדם בצת אחת . ולפשר כיון דעומר להתבשל ויהי' בב"ע גם עתה מחיב בב"ע כעין שכ' בפר"ח סי' ק"ג ס"ק בפנים ולבסוף השביח לסור גם בפנם לסור משום דעומד לבך לבשה בסופו:

(ג) **ולי"ב** ליבב כך קו' הים"ם מאחר שהי' ס' אחתי ס' אחתי לוסר בכל אחתיכה שהי' דבוק בגיד לא הי' ס' ל"ב מאחרה אחת מהן ואע"ג דבזו אחת מהן ואע"ג דבזו

רבינא די"ל שהי' ס' בכל אחתיכות שבמלאו ואע"ג דבזו אחת מהן ואע"ג דבזו מכל מחתיכה שהי' דבוק בגיד לא הי' ס' ל"ב מאחרה אחת מהן ואע"ג דבזו ואת"ל אוסר אחתיכה תחלה ואת"ל אוסר אחתיכות כמ"ש שהי' לפי' לפי זה בשם ל"ז וים"ם פיב ע"ה אע"ג אין בלועה יולית בלא רוטב דהיינו בבישול הא כ' הת"ז וים"ם במליחה דאיכא מוהל ואיר יולת כמו בבישול ורב אחא ס"ל כחולקין בת"ח בלל ל"ת דגם במליחה אינו יולית אחתיכה לאחתיכה ושני בקליפה וקאמר מה דעתך דהוה בשנבשל ות"ל אחתיכה לאחתיכה הא אמר שמואל כרותח דלאי ומשמר בקשיא ום"ל לר"י הלבן כמ"ש מת"ז שהי' מדגים ועופות דף קי"ב דגם העופות לסירי דבלוע מתפשט אחתיכה לאחתיכה מדגים לעופות ל"ב פשיטא דמתפשט בתוך אותה אחתיכה וה"ב שפיר כ' הר"י הלבן מהני אעמתא מוכח דמליחה בם' היינו משום דבשאר רבינא בקשיא ולא בתיובתא וקשה על הרמ"ם שכ' לאיתותב רבינא הא סוף ז"ל כ' בפ"ג דבכורות דקשיא לאו תיובתא :

(ד) **עוד** כ"ל ליבב הר"י הלבן ומיעתי' אע"ג בסוגי' זו דף ל"ז מוכח מדברי רב אחא דמליח אינו בם' משמואל דאמר מליח כרותח וכבוש כמבושל ס"מ מליח אינו כמבושל אבל מסוגי' אמרת פי' אחר בשמואל פי' אחר לבאור הקשה תוס' יו"ט בפ"י דתרומות מוכח דבבוש אינו כמבושל וקשה אשמואל (בפלתי סי' ס"ט ס"ק ח"י מקשה ליפכא מרבין אמר ר"י הא ליכא בשה מטניות בזרעים דס"ל בבוש) ובב"י קמ"ח סי' כ"ו הקשה דהא רבין לא נדחה מרב אחי דתבי לפכא במליחה אלמא דמליח כרותח אבל מה לאמר בבוש אינו כמבושל לא נדחה ואחתי פסקו הפוסקים דבבוש כמבושל בשמואל לגבי ר' יוחנן (וכן הקשה בפלתי שם) וי"ל דלכך פרש"י בבוש בליר ואומן בשמואל דהא הלבה כר' יוחנן לגבי שמואל ל"ב מ"ל דפליגי בבבוש מעל"ע דבבוש בשע"ל ס"ל לרש"י ע"ז דס"ו דר' יוחנן ס"ל ע"ב ל"ד וקשה פסחים דמ"ד ועוד הא למ"ם רש"י ע"ז דס"ו דר' יוחנן ס"ל ע"ב ל"ד וקשה למה לא יליף מבב"ח וע"ל משום דחידוש הוא אי תרי לי' כולי יומא שרי מ"ב ס"מ הא בכל מיסורין בבוש מעל"ע לר' יוחנן אסור ובפרמ"ג לקמן סי' ק"ה בש"ז סק"ח הקשה מה פריך מרב אחי דהא דמליח כרותח דלאי ס"ד בלא ליר אבל בליר בולע ופולט בבולו ומה פריך מרב אחי דלמא התם מיירי בליר ותי' בדוחק (וכן הקשה בפלתי שם למג"א סי' תמ"ז בכלי ליכא בביאה כדי שיהיה דלמא רב אחי מיירי בליר משו"ה תברי לפניכא :

וישבת"י מסברא דנפשאי ורמי' אמ"ב בפלתי שתי' כן דבביאה מעל"ע מודה דהוה כמבושל (היינו לפי הקשה הוה ז"ל על רבין דהא מסר רב אחי אחי דמליח כרותח אינו כמבושל ול"ל אשמואל דאמר מכלל דרותח דלאי קאמר קשיא וכ' הת"ז דר"י הלבן הביב מליחה בם' מהני לטמהתא ולא ביאור היטב ופי' דמיירי בטמהתא דתיכה ס' מדאמר ר"ה דאלב מפשפש בלאי עד דאם מוצו ס"ה במליחה והקשה בים"ם פי' ג"ה סי' כ"ח ס"ב לאחי אחי רבינו לאוסרו ואין לומר דס"ל בעפ"י שמפשפש מ"מ לא נתבטל בם' דאין ביטול בם' אלא כרוטב כמ"ש הר"ן שברא זו שם בפי' ג"ה דאמת הרבה ממנו מתבטל בשק"ח . ס"ב מה קאמר מה דעתך מליח כרותח דביטל קאמר וס"ם רבינא דאחי קשה לאחי אסור בתתיכה ס' וכו' וכ"ל ביעא להר"י הלבן מדאסיק הש"ם בקשיא ולא בתיובתא ע"כ לתיכה שנוי כמ"ש הרמ"ם בברכות בשם הרב האי גאון ועל כן ס"ל להר"י הלבן דרב אחא ס"ל כחום שני בקליפה ופריך על רבינא דאוסר אפי' בם' אבל אי הוה כמבושל הוה לי' ס"ם דודאי מה דאמר שמואל בבוש כמבושל אינו כמבושל ממש אלא גרע מני כמ"ש הפוסקים דבבוש רק כמבושל רק להפליט ולהבליע כמו כן אי הוה מליח כמבושל הוה ס"ם די"ל דמ"מ אינו כמבושל ממש ואינו מפשפש בשום ולכך פריך לי' הא מליח כרותח דלאי ס"ל אפי' לא הוה ס' כמי הוה שרי דהיינו בבחום וקאמר קשיא משום להלכה בעי בשומן הגיד ס' כרב הונא דאלב מפשפש ולשאר תרוצים בנמ' שם לא מחלקינן בין שומן לבחום ומ"מ בהא לא קי"ל כרבינא דלא מהני ס' משום בולע בשום כמו שדחה הר"ן מהאי כזיתא דתרבא דשיעורי רב אשי לבטל בם' :

ואיש דאמר בלשון שלילה כיון דחדא תליא בחידד ס"ם כיון דאין מליח כרותח לכך אם בשום בליר אינו כמבושל מעתה לפי סוגי' זו דרמי מהדדי מבמושל מרבין ורבין דאמר בשום אינו כמבושל ר"ל בליר כדי שיתן גם שמושל מייירי בליר כדי שיתן הוה בשום ומה דאמר כמבושל ר"ל בשיעור בישול דהיינו כדי שיתן על אור וירתיח ולא קשה קו' תוי"ט שהקשה להיפוך מבמושל מפ"י דתרומות דמוכח אם דלא אמרי' בשום אינו כמבושל מרבין ומשנה ס' אם בחבית הוה מרבין אמרינן בשום לב"ע . אם י"ל דאיכא פלוגתא אי בשום אסור אף באינו מרבין דהיינו משנה פ"ז דבביעות ורד

מדם שכבשו בשמן משם מוכח דאפי' בחיו חריף תמירין בכדם כמ"ש המרדכי הובא בב"י בסי' ק"ס וקיי"ל הכי דסכי קאמר סתמא דגמ' פסחים דמ"ד בב"מ מידום הוא דאי תרי לי' כולי יומא שרי וכ' הרמ"ם פ"ו מה' מיאוי' מוכח הא בשאר מסורין בכדם מסור מ"מ שמואל דאמר מליח כרותח בכדם כמבושל לפי סוגי' דפ' כ"ה דף ק"ח מיירי בכדם בגיר דומי' דרבין דאמר תליח בחיך כיון דמליח כרותח ויש דבר דמרתיח הלכך אם הוה בכדם בגיר הוה כמבושל:

מעתה מ"ם הר"י הלבן וסיעתי' דהתם דף ל"ז דפריך רב אחא מדקיימא שמואל מליח כרותח וכדם כמבושל ס"מ דמליח היינו כמבושל התם הוה הפרש לשמואל מליח וכדם לא תלי' חדא בחיך חלא בכדם כ"ל מעל"ע וכ"ל דמפליט ומבליע בכיסול. ומליח מפליט ומבליע כללי בקליפה מ"כ לא צריך ס' לאכל לסוגי' דף ק"ח י"ל שפיר כדקיימא דמפליט ומבליע בכולו וצריך ס' ומה דאמר מליח כרותח וכדם כמבושל מיירי בכדם בגיר וחדא שייך בחיך כיון דמליח כרותח ואיכא מה דמרתיח ע"כ בכדם בגיר כמבושל ואך כמבושל אין ר"ל דמפליט ומבליע בכיסול אלא כדי שיתן ע"נ טהור וירתיח. ולקמן לפי' הרמ"ם דס"ל כרב אחא דסגי בקליפה ע"כ פ"ל בכדם כמבושל ר"ל מפליט ומבליע מ"מ לא מיירי בגיר ור"ל כמבושל כדי שיתן והחיך כ' בכלי שאינו מנוקב הפי' בכדם כמבושל וכדי שיתן דאין לפרש מאמר מ' בכ' מפאת שאין דומים דהיינו כמבושל דמפליט ומבליע כמע"ל כמבושל וגם כדי שיתן בכדם בגיר ע"כ הרמב"ם דעיקר טעמו של רמ"ם בכלי שאינו מנוקב דאין סברת שיהי' לאסר מיד לכך מן הסברא לבד ס"ל לרמ"ם דלא עדיף מרותח דמם בבישול. אבל לשמואל העיקר מה דאמר בכדם כמבושל מיירי בכדם מע"ע. ועי' בפ' תע"ז שלח יהי' דברי הרמ"ם סותרין זא"ז במק"א דלא אמרי' בכדם בחריף כדי שיתן אלא דוקא במע"ע וכתבתי שם דרמ"ם לא כ"כ אלא בכלי שאינו מנוקב ולכאו' ממ"ש הרמ"ם ממה דאמר שמואל בכדם כמבושל בגיר כדי שירתיח הוא לפי"ז צריך לומר לרמ"ם דשמואל ג"כ לא מיירי אלא בכלי שאינו מנוקב ואגב שמע"מ דמ"ש ס"ל דהוה דומה דמבישל הרמ"ם לשמואל הוא ל"ד דהא הרמ"ם דפ' כרך אחא שמואל לא מיירי בכדם בגיר אלא כדם מע"ע:

(ה) ונ"ל ליישב יותר דפי' הסוגי' דף ל"ז נמי הוה ס"ל דשמואל מיירי בכדם בגיר ואפי"ה פריך לרבינא ונקדים מ"ש הפלתי בסי' ס"ט ס"ק ט' שמיישב למחבר שם סעי' ט"ז שכ' בשר בשר קודם מליחה שבשרה כמים מע"ע מותר בלי ותי' וקשה הש"ך הא בדם כמבושל כמ"ש בסעי' י"ח בכדם בגיר לא מהני לי ותי' כדם אלא ודאי כמבושל לגמרי דהיינו שיהיו עושה כ' פעולת להפליט ולהבליע כמ' ולכך בסעי' ט"ו לגריך להפליט דם כמים ולחזור ולהבליע זה היינו עושה לכל בסעי' י"א דמותר בגיר שכבר יצו דם ואי"ל אלא להבליע פעולה א' עושה כדם ומביא ראי' ממנחה דתרומות פי' הכ"ל כל הנכבשים זה עם זה מותרין חוץ מן החמיץ וקשה הא קיי"ל כדם כמבושל ואפי"ז דבציעות תנן ורב אחא שבשרו בשמן יפה וכו' מוכח דכדם מסור ולכאו"ל מ"מ גבי רב ולאי פועל להבליע הוא בשמן אבל תרומה וחולין שיהי' מפליט טעם תרומה ומבלע בתוך חולין תרתי לא עבדי:

והנה רש"י פי' דף ל"ז כדם בגיר וחומץ וכן בשאר מקומות פרש"י כן וכ' ב"י דרש"י ק"ס דכל הפוסקים פליגי עליו דרש"י ס"ל לכל הפוסקים כדם לפי' היינו חריף הוה כדם בשע"ע ולפי"ז יש לומר דרש"י היינו חולק לכל הפוסקים דבשאר מע"ע מסור מדאמר תרי לי' כולי יומא בב"מ מותר ס"מ דבשאר מסורין מסור מלח רש"י ס"ל דוקא בגיר וחומץ שיך לשון כדם אבל כמע"ל והיינו חריף שיך לשון שאר אז תרי לי' כי"ב כ' בס' כפי יומא בסי' ק"ס וכמדו' שם ו' ע"ז דף ס"ח קלסיס. ועוד מדאמר שמואל כדם כמבושל ע"כ בחריף מיירי דמפליט ומבליע כביסול והכא רש"י פי' בדף ל"ז כדם כגון דנקיט מיסור ואיתר וכבשו לתרויהו וקשה למה לי פרש"י כדם היתר לתוך מיסור. ולהכ"ל מ"ם הכא כדם מע"ע היינו עושה כ' פעולת מון מן החמיץ שהוא דבר חריף כפי' מהניות שם מ"כ חריף עושה כ' פעולות ולכך נקיט רש"י רבותי' דיון דשמואל מיירי בחריף מ"כ עושה כ' פעולות ואסור לפי' מיסור ואיתר ובכבשו יחד לצריך להפליט מן החיסוך ולהבליע בהיתר לפי"ה מסור. ומ"כ יש ליישב הר"י הלבן עפ"י דברי הש"ז שכ' למה דקיי"ל כרב הונא דאסור מפעפע ולא מחלקינן בין כחום לשמן ואלא לא כש"ז דמ"כ מיירי שהי' ס' ז"ח דמ"כ חמתי לסגרי הביאה אלא י"ל כיון דאסור מפעפע הטעם דהוה רך וכאלו הוה נילוג ומ"כ מי"ל כח להפליט מן החלב והוה רק פעולה אחת אבל מי אלב כחום צריך להפליט ממלו והוה כ' פעולות מ"כ ס"ק כ' אחת מה דעתך דמליח כרותח דשמואל ועושה כ' פעולת דס"ל שומן הגיד כחום הא מדאמר כבוש כמבושל הייט בחריף עושה כ' פעולת ס"מ מליח היינו כמבושל ומיהו יכול לעשות כ' פעולות ומדאמר בקצי ולא כתיבתא מ"מ דס"ל הלכה כרב הונא דאסור חלב כולי' וכהאי תרוייס דמין חיוק בין שמן לכחום מ"כ היינו רק פעולה אחת:

אמנם הנה ז"ל דהא קיי"ל שומן מלוח ושאור עפל אסור המליח מלמעלה דאפי' עושה כ' פעולות וא"כ קשיא על הפלתי שכ' דוקא בכדם חריף עושה כ' פעולות הא מליח היינו כמבושל ואפי"ה עושה כ' פעולות אע"כ כמליח שאני יכיון דמליח ליר והוה ליר ליסור בעין ותו ליכא אלא אד פעולה מ"כ ניתא להך פירושי הנ"ל דרב אחא ס"ל דמליח היינו

אסור כולי' משום דהוה כ' פעולת אמנם יש לומר בחופן אחד דם"ד רב אחא כרב מרי דף כי"ב קיון דסניסס מלוחים מיהו יכול לאסור אלא דמי למבושל דאסור אפי' דפליט ומי בלע וכן בכדם ליסור והיתר יחד דהיתר פליט אפי"ה בלע מ"כ למה דפשיט רבא לרב מרי מהטמאים לאסור ליין דמוי' ס"מ דבולע אפי' סניסס מלוחין דומי' דרובא וכמ"ש תוס' מ' מ"כ ניחא לדרביגא ואסור אפי' סניסס מלוחין ואפי' עד ס' וכמ"ש דקיי"ל כרב אסור כולי' משום דהוה כ' פעולת אמנם יש לומר בחופן אחד דם"ד רב אחא כרב מרי דף כי"ב קיון דסניסס מלוחים מיהו יכול לאסור אלא דמי למבושל דאסור אפי' דפליט ומי בלע וכן בכדם ליסור והיתר יחד דהיתר פליט אפי"ה בלע מ"כ למה דפשיט רבא לרב מרי מהטמאים לאסור ליין דמוי' ס"מ דבולע אפי' סניסס מלוחין דומי' דרובא וכמ"ש תוס' מ' מ"כ ניחא לדרביגא ואסור אפי' סניסס מלוחין ואפי' עד ס' וכמ"ש דקיי"ל כרב

הונא דאסור מפעפע ואין חילוק בין שמן לבחום:

אמנם לפי"ז הרי מליח לגמרי עושה כביסול דאפי' ס' מליח דהיינו טעמא מעלה לחוד ומי אסור ואין זה שי פעולות כהכ"ל והא אפי' מיהו מוכח בגיר הא קיי"ל טעמא מליח אוסר ע"כ דגיר שעל המחיצה אוסר ואפי' סניסס מלוחין ומי אסור וכיון דאסור עד ס' הרי מליח לגמרי כביסול וקשה קו' רב אחא למה ל"מ שמואל בכדם כמבושל דמשמע מיהי הא מליח מיהו כמבושל. י"ל היינו בכחום ושיטת הר"י הלבן לא ס"ל מליחה בס' אלא בחלב ואלא שאין חילוק בין חלב שמן לחלב בחום. ותמהני להרבה פוסקים דס"ל מליחה לעולם בס' ממ"ם בת"ח כללי ל"ח הדרת קו' לדוכתי' (יש לומר דילמא להכי מדכתי דפשיט לי' מהטמאין לאסור ליין דאסור לגמרי ומשמע אפי' בכחום) וי"ל משום דה"ת בשלמא מליח מ"ם דאסור לגמרי כיון דאיכא דבר המרתיח לי' אבל בכדם דליכא המרתיח דס"ל בכדם מיירי בטעמ"ע ה"ת דקלים ואיהו בולע קמ"ל דבכדם הוה כמבושל. ולפי"ז מ"ם קו' הח"ד ס"ק ט' והכתיבו חות מ' דמה פריך בדרב מרי מטמוחי דאמר מליח כרותח דלמא שמואל מיירי בלא שהיסס מלוחים ולא קריך למפלט ולפי"ז מ"ם דהוה ס"ל דס"ד בכדם גרע כיון דליכא מידי דמרתיח ולריך בכדם כמבושל כלו' הא גם בבישול ליכא מידי דחריף כן בכדם אבל מליח דליכא חריף דמרתיח פשיטא דבולע ולף קו"ת גבי ס"ט כר כ"ט נמי ליכא לישנא דחריף עדיף מבישול:

ולמ"ש בחות מ' דמיירי רב מרי במומח בגיר וכתבתי דהפי' בשמואל דאמר מליח כרותח בכדם כמבושל בכדם בגיר דאחדא חריף בחיך כיון דמליח כרותח ת"כ ליכא דבר דמרתיח לכך בכדם בגיר כמבושל ובדוקא כדי שיתן של הסם וירתיח נמי לח ק' קו' הח"ד דפריך שפיר משמואל דבגיר בולע מע"ע דגם סהיתר מלוח ופולט משום דהוה כרותח דביטול דבולע מע"ע דהיתר פולט (ועל הפלתי הכ"ל שכ' לדעת הס"ע בכדם מיהו מפליט ומבליע קשה מת"ח סי' תמ"ז ס"ח בזיתא מכוחר שם בכדם מבליע ומפליט ותי"ל זיתים חריף הא בפ"י דתרומות בזיתים תרומה עם חולין אין בכדם לחוסר ואפשר כיון דזיתים חריף קלת עם בכדם מע"ע מלרף ומפליט ומבליע כעין הג"ה בסי' ס"ט כלי שני עם חריף מלרף שמבשל לחמנם ל"ע מהסס בשר שנשרה בכל חמץ דאסור תוך הפסח דליכא תרתי מפליט מן הכלי ומבליע בבשר ודוחק למיירי בחריף וחולי בשמשהו לחמרו דמפליט ומבליע אפי' מיהו חריף):

ודשמ"ם שם משמי מי משמואל ס"ח לעיין דמן פרש"י בכלי שאינו מנוקב וקשה הא אמן קיי"ל בסי' ס"ט סעי' ח"י דמיד לאסר בכלי שאינו מנוקב משום דפי' ממקום למקום מ"כ אפי' אחיך אפשר לומר דשמואל מליח כרותח בכלי שאינו מנוקב דמליח כרותח מפרש"י גבי גוזלת דנפל לכמכה שאינו נאכל מחמת מלחו ולדידן מי"ל לכך אלא משום דטבע המלח שמפליט מיד אפי' אינו רותח ופי' ממקום למקום אלא ל"ל דרש"י ס"ל כרמ"ה וכ"פ בש"ע סי' ס"ט סי"ח דדוקא מה שבכדם בתוך הגיר אסור ומטעם כדם כמבושל ומ"כ הסיפא דאמר שמואל כדם כמבושל הוא דקאי על כלי שאינו מנוקב מ"כ אכל מה דאמר שמואל כרותח לא קאי אכלי שאינו מנוקב וע"ל גם לרש"י דחדא שייך בחבריתי משום דמליח כרותח מטו"ה כדם כמבושל ומ"כ כדם כמבושל לרש"י בכדם בגיר מייירי ג"כ מ"ם לכך פרש"י כהך כדם בגיר וחומץ ומ"כ י"ל אבל בכדם מע"ל ומי מודה רש"י דאסור אלא דהוקרך רש"י לפרש הך כדם בגיר וחומץ ואלא דודאי מ"כ ל"ש דמה פריך רב אחי לרבינא ממליח כרותח דאיהו מבליע בבישול דהיינו בכולי' כיון דשמואל לא מיירי בעין בליעה אלא דס"ק כיון דמליח כרותח ובלועים בכולי' מ"מ בכדם בגיר הוה כמבושל ליכא למימר אלא מ"ם מליח כרותח"כ הוה מלח דמרתיח מטו"ה בכדם בו הוה כמבושל:

ואמנם לדידן דקיי"ל דאסור מיד בכלי שאי"נ הדק"ד מה קאמר דאי משמואל ה"ת משום דמן דאי"ת לפרש כפרש"י דשמואל מליח כרותח בכלי שאי"נ וי"ל דה"פ דהא כ' תוס' דקי"ג ומכי קיי"ל דלריך להסהות במלח בשיעור לגי' כמ"ם בה"ג מדאמר שמואל מליח כרותח דלא ה"ק נמי לח קשה מר"י הלבן וסיעתי' דאסרו מליחה בס' והוא כנגד גמ' ערוכה דף ל"ז דרב אחי מרי אתם ס"ל מליח כרותח לעיין בלועה וס"מ דמיירי בלועה בכולי' מדאמר בבדם כמבושל מ"כ מליח מיהו כמבושל אבל דאי' דף קי"ג דשמואל אמר למלתי' משום דמן דלריך מליחה בשיעור בלי שיפליט כל דמו מ"כ לח מיתותב רבינא דאמר מליח בס' שמואל דהא שמואל לא מיירי משום בלועה:

סימן תי"ר.

(א) בש"ע בהג"ה אבל אם הוא יבש לגמרי אינו בולע מדבר לח שאצלו ופר"ח ס"ק ט"ו דחה הג"ה זו מהג"א סי' ל"ג שכ' דאם חזר ומתלחלח ע"י המים יש לחוש. והקשתי אפר"ח והא בטוש"ע בסמוך לא פסק כהג"א אלא בנתלחלח ע"י מים אינו

חוזר ומתעורר וכן נ' דעת התרומות וכן דעת הגמ"י והמרדכי והקשיתי אהג"א בשם א"ז כ' כן בסי' ל"ז ובסי' מ"ג כ' בתרומות ובס' כנפ"י כ' דט"ס יש בהג"א וליתא כי כן הוא בא"ז כמ"ש הג"א והקשיתי דברי הא"ז אהדדי וישבתי דמ"ש בחזר ונתלחלח במים יש לחוש היינו במעט מים אבל בנפל להרבה מים המים מבטלין כח המלח וקשיי על רמ"א שכ' הטעם משום שאינו בולע מדבר לח שאצלו תיפ"ל יבש אינו רותח בין בנפל להרבה ואפי' בנפל למעט מים לדעת הש"ע בסמוך לא נעשה רותח ועוד הא הדחה מועט ג"כ מבטל כח הציר. (ב) כתבתי דהג"מ בשם ר"פ והא"ז לפי הנ"ה ש"ד לא ס"ל דין דסה"ת שכ' הרמ"א בטהור גוש מליח והטמא תפל לח דאסור משום דבולע מהלח אלא הם ס"ל דשרי וצ"ע לדינא מאחר שדין זה בלא"ה קשה נקו' הצ"ע הא הלח שאצלו מבטל כח המליחה (ג) כתבתי דין זה דסה"ת דטהור מליח בולע מלח שאצלו הוא לסה"ת לשיטתי' דנ' דלא ס"ל דלח מבטל בח הרותח ושהגש"ד חולק אסה"ת וס"ל טהור מליח מותר אפי' הטמא תפל לח (ד) מ"ש הח"ד סק"א לטוש"ע כאן ביבשים בחריף צריך הדחה ליתא אלא מהגש"ד כתבתי לענין הדחה אין חילוק אלא אפי' יבשים ונגע באיסור צריך הדחה ולא כש"ך בשם ב"ח שכ' ביבשים אי"צ הדחה ומה שדקדק הב"ח מן הגמ' ביבישים לא צריך הדחה ישבתי בטוב להגהש"ד (ה) מה שכ' מרמ"א וכ"פ בפרמ"ג סי' צ"ח דאין מליחה אוסר בכלי אלא כדי קליפה אפי' באיסור שמן אע"ג באוכל קי"ל אפי' בכחוש אוסר כולו בס' ואני העלתי ראין חילוק אלא אפי' בכלי אוסר כולו עד ס' אפי' כחוש ויותר בולע כלי ממאכל:

בהג"ה ואם הוא יבש לגמרי אינו בולע מדבר לח שאצלו ופר"ח דחה הג"ה זו מהג"מ פי' כ"ה סי' ל"ג דאם חזר ונתלחלח ע"י המים ים לחום וכפ"י כ' הואיל דהג"מ כ"כ בשם הא"ז וכ"י הביאה הנ"ה ס"ד להיפוך מהא"ז אם הא' אינו לחום וכ' דיותר י"ל דיש ט"ס בהג"מ. ולי קשה דהכ"י כ' שדין זה מקורו מתרומות שכ' וכן אם הודחו ונרחצו שעתה הם למים אין חוסר זח"ז כי כשהם רותחו נמחמת מלח קרוי רותח המפליט מלחלותו ולדרכה ההדחה מסירה הלחלוחית והמלח נשמע בכוש"ע דמתלחלח נמחמת ד"ח לאו רותח הוא בכוש"ע אלא בריחיפה הוא כ"ם ח"כ התרומות ובוש"ע פליג אהג"מ בשם א"ז וקשה דהג"מ בפי' כ"ה סי' מ"ג כ' בלשון התרומות ומיים מת"ז ח"כ יהי' דברי הא"ז סותרין זה לזה"א הל"ל בסי' ל"ג. וקשה לי ג"כ על הפר"ח שדחה לגרמ"ח מהג"מ מאחר מתרומות והגמ"י ומרדכי וש"ע כאן פליגי וס"ל דלא נחמת ד"ח לא מקרי רותח ולא נתעורר ע"כ להיות רותח כשכבר נתיבש וח"כ לפר"ח ניחא לדיוק דש"ע והגה"מ לאו ה"ק כמ"ש הכנה"י כי כן כ' הא"ז סום"י תש"ס ים להמתיר בשבר שים זמן מרובה קלת שנמלח וכן גבינה מלוחה שים לחשוב הציר והמלח שעליהם כרותח לענין דבר שיפלו עליהם או יפלו בו לחותו מלח ויהי חשיב כרותח ודוקא שהשבר והגבינה הם לחים ויש עליהם לחלוחית במלח או בציר שעליהם אבל גבינה יבישה או שבר יבש שהרחה אבל אם חוזר ומלחלחו שוין בו לחלוחות כלל לא שייך בו מליח כרותח אבל נתלחלחו ע"י מים ים לחום אבל לחחר שנרחצו שוב לא חשיבי לחום עכ"ל הרי כמ"ש הג"מ ח"כ הא"ז גופי' קשה להגהש"ד שדייק מא"ז דנותר בח' יבש ונפל ללח דין לחים לחום הא מתלחלח ע"י ד"א חסור לא"ז. ול"ל ניחש דמ"ש הא"ז דמים ים לחום היינו במעט מים אבל הגהש"ד מתיר בנפל לתוך הרבה לא מ"ש מדרבה מבטל. כח הרותח כי"כ תי' הא"ד שקו"ט מקו' ל"ל מרמ"ח דהיתר מלוח והחיסור לגול חסור משום דבולע הלגול שאצלו הא חפי' הדחה מועטת מבטלת כח הציר ותי' דברחה דכאן מיירי שהי' החלב מועט שלא הי' מכשה החתיכה אבל כשנפל לחלב הרבה דהוה כמו הדחה ודאי חינו חוסר יותר מכ"ק חפי' ל"ל שלא על רמ"ח קשה מנ"ל אם הי' הרבה כדי הדחה לא נעשה רותח ושלא משו"ע ומתרומות משמע דחפי' מעט שנתלחלח כמי לא נעשה יבש רותח וח"כ ל"ל הטעם ניבש משום דחיוו מוסך שלגו תיפ"ל שחיוו כעיתה:

(ב) אמנם לפי ש"ד מאחר דין זה שכ' הרמ"ח בטהור מליח ומתעם תפל לגול דחסור משום דבולע מהלגול שאצלו חיי מוכח מן הגמרא כמש"ל סי' תפ"ה דחיוו חלה שברת סה"ת וכתבתי בסי' תפ"ו דמוכח מסה"ת בסימנין דס"ל דחין חילוק אם הלגול מלוח דהיינו החלב גם החלב חסור לגול מליח מפליט כמו אם הבשר מליח דבולע מן החלב וחמרתי שם דהגמ"ר בפ' כ"ה בשם ר"פ דמתיר בחלב מליח חולק על דיוו דסה"ת וכיון דחין לסה"ת טי' רחי' מן הגמ' חלה שברת עלמו כן כ' דהגש"ד לח"ז דמתיר ניבש מליח שנפל לגול חולק על סה"ת והוא לסה"ת ח"ש לסיוחי' דמתיר ניבש מליח שנפל לגול דחש"ג דנעשה לח הסה"ת הח ס"ל בנעשה לח ע"י ד"ח לח נעשה רותח חבל לח"ז דנעשה רותח ע"י ד"ח קשה מי ס"ל בסה"ת דטהור מלוח חלל לגול חסור חמחי הכח שרי ומהכ"ת לחלק ולהוסיף דיוש ואמ"ש הרמ"ח שאם הוא יבש ונעשה רותח חיוו מוכח מן הגמ' שרחה יותר לומר דהח"ז ג"כ ס"ל כללי לסברת סה"ת מלחדש דיוש ולהוסיף סברת חט"ג בשלמח חפוי פלוגתח לח מפשיטן היינו ניש לדבר מקור בגמ'. ועוד למ"ש חי כבר ים פלוגתח דהיינו הגמ"ר בשם ר"פ ועוד הא כחן הא ודחי פליג הא"ז עם סה"ת בנעשה לח ע"י ד"ח ס"ל פשוט כ' כמ"ש דגם זה פליג לסה"ת דחין המליח בולע מלגול חפל מחחר לח"ז נעשה חם ע"י הלגול מפני שנעשה לח ומתיר הא"ז ניבש ול"ע לדיוח לכחו' מחחר דהלא"ה קשה על סה"ת שכ' דבולע מהלגול שחלגו לחה לח חמרינן דהלגול מבטל כח הרותח כקו' ל"ל ולריך לפשות תרוצים שונים והכל מן הסברות וכמו שהכחתי התרוצים מהפוסקים על סה"ת לעיל סי' תפ"ה ומין רחי' מפוסקים מחרוצים שכלם ממשכו מחחר סה"ת משום דהוה ס"ל שדברי סה"ת נמי ערוכה כמש"ם. וגם הרמ"ח ויחר פוסקים לח רחו בסימני סה"ת כמש"ם ע"כ לח עלה על דעתם דהגמ"ר בשם ר"פ חולק על סה"ת. וכן לח פי' ל"ז ונמ"ם דלהגש"ד בשם ח"ז נמי חולק על סה"ת:

(ג) ונחזור עוד על קו' זו דל"ל שהקשה בסי' ל' חמחי נחסר מלגול ולח חמרינן דמבטל כח רתיחתו דהח הטור כ' בסי' ס"ע במיחו לבשר מחר מליחה בכלי חפי' מעט מים מבטל רתיחתו ומחי יבשתי לעיל סי' פ"ו די"ל שחתי דהמלח נחלש כחו שפליט דם ורחי' עתה בל"ל שדומה תי' זה ממה דקיי"ל בסי' ס"ט ס"ב דחפי' לחחר שעשה שיעור מליחה ונתמלח מוהל בכלי חסור חלמח דלח חמרינן דפשה כח המלח מחמת שפליט דם לק"מ התם עכ"פ הציר רותח. ועי' מכ"י כלל י"ד פשה"ח ובח"ח שם דים עוד לחלק לפי דבריהם ולח"ה בלח"ה לח קשה חע"ג דלח פשה כח המלח הייחו החתיכה כמות שהיח חכל ביום מועטים עם שפליט דם המים מועטים ממי מבטלין משה"כ בלח עשה המלח פעולה חין ניש מועטים מבטלין ובח"ד ס"ק י"ח הביח קו' הל"ל מהדחה מועטת דמבטל כח הרותח כי"ב כ' הל"ל דחפי' מי"פ מבטל דהח מותר להדיח כמי"פ וחני כתבתי שם בתי' ל' דדוקח מים מבטל ל"ל מהדחה לח קשה דהדחה לחו מהום דמבטל חלח מהום דמסיר המלח והדם שע"ג חמנם כל התרוצים הם ס' חדשות ויותר ים לומר דקה"ת ס"ל כפוסקים דס"ל דחין המים מבטלין הרותח חלח במעט במים הרבה כמ"ש שם ס"ז סי' תע"ז בציר מעט המטפטף לתוך מים הרבה והובח מחלוקות זו בד"מ לעיל סי' ס"ע ס"ק י"ח וכך נרחה מקה"ת נופי' בדין הל"ל ביבשים ונתלחלח כ' חדרבה הרחילה מועיל המלח ולחלוחות ולח כ' דמים מבטלין כח הרותח וכן בסי' ס"ב כ' המנם בדיעבד חם נתן הבשר לחחר מליחה בכלי וחח"כ נתן המים לח נחסר בכך הכלי כיון שהבשר כבר שהה שיעור מליחה ופלט בשר הדם וחין נשחר רק דם הבלועה במלח שסביב הבשר משמע טעמי כמ"ש הרמ"ם סי' ל"ז בעין לחמר שהדם הבלועה במלח חינו יכול לנחת מן המלח כי חין המלח מפליטו. ולח כ' כטעם הטיר סי' ס"ע דהמים מבטלים כח המלח חלח ע"כ דל"ל לם' התרומות חלח חיך סברח זו חלח כתבתי לטיבותי' דהיינו סתיסור מועט והמים נרוחים ועי' סי' תע"ד חות ה' דרמ"י לח ס"ל כלל המים מבטלין חריפות וח"כ לסה"ת גופי' לח קשה קו' הל"ל חבל חמן דקיי"ל דמים מועטים יבטלין כרותח ל"ל דליתח לדיוח דסה"ת והיינו דלח הביח הטוש"ע דין זה דתרומות ובלח"ה כ' כחן בד"מ דב"י סי' ל"ג כ' דים חולקים חדין זה דתרומות חמנם לח מלחתי שום דבר בזה בב"י סי' ל"ג חבל כן הוח בב"י סי' ע' גבי טהור תפל ועמש"ל ד"ה כ' בהגש"ד לפי הגהות מהר"ל חנלים בשם כנה"ג עי"ם דטהור מליח ועמח תפל לח וצלול נמי מותר וח"ת הח כ' הטור בה"ח סי' תמ"ז חף לם' התרומות בכאן זיתם לח נזכר מבטלין חמן חלח בבשן בקדירה חמן מותר מבטלין ים לתרץ דמ"ם הטור דמבטל המים היינו לעיתי' בסי' ס"ע דחפי' מים מועטין ומ"ם חף לם' התרומות ר"ל לם' מחרות על סה"ת דם"ל שחר דברים חריפים הוח דיים כחילתות וחפי' חבן יהבינן הח לסה"ת מ"מ שרי לדיוח דמים מבטלין:

(ד) מ"ש בש"ע ואם הם יבישים חפי' הם מלומים חו למים ולח מחמת מליחה סגי בהדחה והקשה פרמ"ג בש"ך סק"ח שכ' שם ביבשים חפי' הדחה חי"ל ולריך לחלק ע"י מליחה חעי' יבשים חפי"ה לריך הדחה ומ"י טעם לחלק ומין לומר דמ"ם לקמן הדחה מחלחלחו קחי דדוקח הוח עכ"ל ובח"ד בחידושים סק"ח כ' כחי' הח' דבבשר חריף חפי' יבש לריך הדחה ול"ל דחי' זה שדומהו הפרמ"ג שח"י טעם לחלק הוח דיחוי נמור כיון דיבש הוח מהכ"ת דלריך הדחה ומ"ם חריף כיון ש"ג ליכח לחלומות ולי חריף מפליט חפי' מיבש ח"כ מש"ל דלח מפליט כ"ק. ודחם נדקדק דמ"ם הטוש"ע דסגי בהדחה דבעי הדחה ליבישים דריבש קחי ח"כ הל ריבש מיירי גם ביבשים שחינם מלומים דהח כ' הטוש"ע ואם הם יבשים חפי' הם מלומים משמע דריבש מיירי בחינם מלומים וזה ודחי שמורים לב"י וש"ך דחיוו לריך הדחה דחין כחן חריף. ועוד בלח"ה לינו דוחק מה שלח חלקו הטוש"ע בפי' ניבש לח לריך הדחה משום דדרך להדיח כל יבש מלכלוך ועפרורית שעליו וח"כ שתמה לח הוח מחמת הדחה וכ"כ כ' בפר"ח סקי"ג ממ"ם המרדכי ואם הם לחים מחמת הדחה וכ"כ כ' הם"ת שהדחה מסירה לחלוחות כולם בהי הידועה כיון שדרך להדיח ח"כ הדחה ידועה שייך לומר בהי הידועה:

ואמנם בהג"ה ס"ד סי' כ"ח ואם הי' יבשין חפי' הן מלומין סגי בהדחה

וחפי' למיס שם חיכם למיס מחמת מליחה סגי בהדחה סמ"ק בפנ"ם ס"י משמע דגם בריבוי ביבשין חפי' לח מלוחין לריך הדחה וכ"ם מלוחין ומ"כ הוח דלח כב"ח וש"ך שכ' ביבשים מ"י הדחה חלח לעניו הדחה חין חילוק בין יבשים ללחים ומה שהב"ח בקדוק דין שלו בריס הסי' דפריך דף ק"ז ממתי דתנן לורר חדם בשר וגבינה במטפחת חחת ובלבד שלח יהי' נוגעין ופריך וכי נגע זה בזה מה הוי לונן בלונן הוח וכ' הב"ח מלמח דקס"ד חפי' הדחה לח בעי הלכך מ"ג דמלני קח משייר וקחמר דהדחה מיהו בעי הכח דלח לוסיף דמסתמח ודחי לח בעי הדחה חלח היכח דהבשר לח חו הגבינה לחה חבל שריחם יבשים לח בעי הדחה וכדס"ד תלמודח מעיקרח עכ"ל ולהנהם"ד חין כחן דקדוק כיון לדידי' חין חילוק בין לח ליבש לעניו הדחה מ"כ בס"ד הוח ס"ל בכ"ע ל"ב הדחה מ"כ למסקנח דחמר הדחה מיהו בעי בכ"ע בעי הדחה וחלח חדרבה דים נמי חפי' לדקדק חפכח דתמיס חס"ד דפריך וכי נוגעין חם הוח ולח חסיק דעכ"פ כדבק בנגיעה זה בזה חלח י"ל דהכי פריך דס"ד מדחמר לורר חדם בשר וגבינה במטפחת ובלבד שלח יהי' נוגעין ומי בלח חפי' בלח נוגעין חממי שרי לכתחלה דהלחות יולח מן המטפחת ונוגע זה בזה מ"ב דמיירי ביבשים וקס"ד דעכ"פ ביבשים חפי' הדחה לח בעי ופשיט פריך וכי נוגעין זה בזה

חם הוח מ"ב למסקנח דבעי הדחה חפי' ביבשים נמי :

(ה) **בהג"ה** ויש שלח בשר שחוסר שיפול על הכלי לריך הנעלה בח"ח כ' כלל י"ג בשם מהרח"י בהב"ח ס"ד דחם מלח בקערה ממש לח סגי בקליפה כן הוח בס"ד . חבל בנפילת טיפת ליר על הכלי חו סגי בקליפה במקום הטיפה דלח עדיף מחיסור חם שיפול לנוכן דסגי לי' בקליפה ולריך הנעלה בב"ר משום דכל עירוי יירון בב"ם וליר הנוטף לתוך הכלי עדיין הוח בדחיתתו כ"ב בח"ח שם בשם ב"י שב"ב בשם הגם"ד ולכחו' לדידן בס' ק"ם ס"ח דלח מחלקינן במליחה בין תיתתי לעלמי לחסור כולו והכח הח"ח שם כ' ממנם רוב הפוסקים ס"ל דחינו חוסר במליחה רק כ"ק ורחי' בד"מ ס' ק"ה שב"ב המרדכי ותו"ה המרדכי כ"ב בשם הר"י בפ' ב"ם וקשה מחי רחי' הח הר"י ס"ל כל מליחה חינו חסור רק בקליפה חבל חנן דקחי"ל מליחה בם' ליכח רק הח"ה דמקיל בקליפה ורבו מהרח"י הב"ל גם בכלי חוסר כולו ותח"ב מלחתי קו' זו בפרמ"ג ס' ל"ח בם"ך סקי"ד הקשה כי"ב דמסתימת רמ"ח משמע בכלי לף שהוח שנן מין מבליע במליחה יותר מכ"ק והמעיין במרדכי פכ"ה תבו' דמליחה רק כ"ק ח"ב לדידן מליחה בכולי, והיח בל"ע ומהרח"י מבוחר מהל"ל חפי' בכחום חוסר במליחה בכלי בכולו וכ' שם דיותר בולע בכלי מחוכל עי"ם כלל י"ג בהגם"ד ד"ה ומיהו :

וכאן שהח"י כ' בפרמ"ג בם"ד בפשיטות חפי' נבלע בכלי שומן ע"י מליחה חין חוסר יותר מכ"ק הרי כמו תתתי דחין חוסר חלח כ"ק ולף דבמליחה חנו פוסקין דלח כמרי' תתתי עם"י ק"ה ס"ח מ"מ בכלי חמריכן כן ח"כ ודחי חין למלק בין כחום לשמן . ע"כ . וקשה דברי פרמ"ג להולמן דהגם"ד גופי' לח מתיר חלח בנפל על הכלי דומה לתיתתי חבל בנקף לתוך הכלי הח כ' דגם בכלי חוסר והגם"ד הוח מן מהרח"י ומהרח"י גופי' הח כ' בכלל י"ג במליח תוך הכלי חוסר לגמרי ות"ב חין מליחה לגבי כלים דומה לתיתתי חפי' להגם"ה ם"ד חלח בנפל ליר ע"ג כלי . ועוד חפי' להגם"ד שב' בנפל ליר ע"ג כלי דומה לח"ב י"ל ה"ד בליר של דם דדם מסריק שריק מעתה חין לרמ"ח לדין זה להקל בכלי שחין חוסר בם' חלח כדי קליפה רק החו"ה כלל כ"ד וכמ"ם בח"ח חלח בנפל ליר ע"ג כלי . ועוד חפי' להגם"ד שב' בנפל ליר ע"ג כלי דומה לח"ב י"ל ה"ד בליר של דם דדם מסריק שריק מעתה חין לרמ"ח לדין זה להקל בכלי שחין חוסר בם' חלח כדי קליפה רק החו"ה כלל כ"ד וכמ"ם בח"ח חלח בנפל ליר ע"ג כלי . ועוד חפי' להגם"ה ם"ד חלח בנפל ליר ע"ג כלי דומה לח"ב י"ל ה"ד בליר של דם דדם מסריק שריק מעתה חין לרמ"ח לדין זה להקל בכלי שחין חוסר בם' חלח כדי קליפה רק החו"ה כלל כ"ד וכמ"ם בח"ח חלח בנפל ליר ע"ג כלי . ועוד חפי' להגם"ד שב'

עב ודבוק יותר ונוח לבלוע) ונם הרא"ש בפרק ני"ה סי' כ"ד כ"ב שאני בר נוזלא דרכיך וכ"כ דס"ל הגמי' פט"ו אות ס' וע"ע על השור ש"ע דהשמיטו וכ' לאסור בכל בשר צלי ביש בו פילי (ד) הגמי"י ואו"ה ס"ל צלי רותח שנפל לתוך חלב אוסר כדי נטילה וכ' ב"א שכן ס"ל תוס' וסמ"ג ורא"ש וקשה אדמיקר לא בלע אלא כדי קליפה אלא מכח קו' זו כתבתי דלא אסרו כדי נטילה אלא בצלי רותח ונפל למליח בכותח אלא שאינו נאכל מחמת מלחו (ה) עוד ישוב אחר לדעת ראשונים צלי רותח שנפל לתוך צונן דס"ל לראשונים דצריך נטילה מיירי בצלי כל צרכו וחם לתוך צונן דסגי בקליפה (ו) הפר"ח כ' דמפסחים מוכח דצלי רותח נמי סגי בקליפה ובארתי דבריו ושכן דעת רוב הפוסקים דסגי בקליפה וטעמי' דרשב"א ס"ל הכי דסגי בקליפה (ז) כתבתי ראי' להגמי"י דרותח דצלי חמיר מרותח דבישול ע"כ ברותח דצלי שנפל לתוך צונן בעי נטילה מל"ח אבל דחיתי לדברי ל"ח (ח) ישוב הש"ע שפסק צלי אוסר כדי נטילה דלא קשה עליו קו' התוס' (ט) מ"ש הרמ"א כאן צלי צונן שנפל לתוך שאינו נאכל מחמת מלחו והט"ז חולק על רמ"א ביון דמליחה מועטת איכא דלא שרי ג"כ אלא בהפ"מ א"כ תרי קולי במקום הפ"מ לא אמרינן ואני ישבתי לרמ"א כאן שרי בהפ"מ אפי' דאיכא מליחה מועטת עי' בפנים וישוב לשון הר"מ (י) ישוב קו' שכתבתי באות ח' ואדרבה ראי' יש לדברי הגמי"י ע"כ אין להקל וכמ"ש הב"א ופ"ת:

בש"ע סעי' ז' הא דמפלגינן בין נאכל מחמת מלחו כו' ה"מ בשאר מי להבין הדברים והסיומת בסעי' זה ומה שהתוב הטעם"ד לעיל"ד לעתיק הסוגיא דף קי"ב הוא כר גוזלא דנפל לכדה דכמכת שרייה רב חיננא ברי' דרבה מפשרונית קשבר כי קאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח ה"מ דאינו נאכל מחמת מלחו אבל הרי כותחא נאכל מחמת מלחו . וה"מ מי שבל צלי בעי קליפה ואי לית בי' פילי כולי לסור ואי מתבל בתבלין כולי' לסור ע"כ ועי' בר"מ בפ"ע מה' מ"א הלכה י"א שכ' להכותח אינו נאכל מחמת מלחו כדאי בפסחים דמ"ד וע"כ י"ל דכיון שהגוזל נאכל מחמת מלחו של כותח הרי ואין הכותח לסור מע"ג דכותחא אינו נאכל בעינו וקשה לשון הגמ' שאמר והרי הכותח נאכל מחמת מלחו ולריך לדחוק דה"ק עם הגוזל נאכל הכותח מחמת מלחו ולכך לא נאסר הגוזל דלא מקרי אין נאכל מחמת מלחו אלא נאכל אבל נאכל אפי' עם לפתן לו עם הגוזל אמנם קשה מכתי אמאי הגוזל מותר כיון דכמכת אינו נאכל מחמת מלחו ה"ל לגבי גוזל טמח מליח וטיטור תפל ועע"ג ואלא לפשר לומר מע"ג דאינו נאכל הכמכת בעינו מ"מ אינו לוסר משום דפסק כאן כמו שהקשה הר"ם דף קי"ג אמ"ם אם לאחר שיעור מליחה פסק כאן והקשה מ"ל אמאי נהאי גוזלא אי הוה לא נאכל מחמת מלחו הוה לסור הא כבר אמרי' בלא נאכל בעינו ל"ל דאפי' בלא מליחה ורכ"ד דס"ל דכמכת לא נאכל בעינו ל"ל דאפי' בלא נאכל בעינו לא לוסר משום דפסק כאן:

(ב) **והנה** יש כאן ג' שיטות דעת הת"ת והטעמים מה דקאמר אבל בית בו פילי לו מתובל בתבלין כולי לסור אבל אמי קאי ורמ"ם ושיעתי' דקאי אלי דקאמר אבל צלי בעי קליפה היינו בצונן ואי לית בי' פילי לו מתבל בתבלין גם בצלי צונן לסור כולה דעה זו הביא הרמ"ח להחמיר בין הפ"מ ודעת רשב"א ור"ן ס"ל צלי בעי קליפה היינו בצלי רותח ובית בו פילי לו מתובל בתבלין לסור כולה בצלי רותח דוקא וכן פ' המחבר ורמ"ח בפ"מ וכ' הט"ז ס"ק י"ב מהגמ"ד דאי אין לסור פילי ולא כשת"ת ורמי' דהא כשטורין בשר קודם המליחה ויש עלין דם הרבה שמעורב עם הבית ולא דייקו מידי אי לית בי' פילי וכמ"ש בלל כ"ב הביאו וכ' למש"ל שק"ג דיש לחלק בין אם הדם בפ"ע ובין שהדם מעורבים כמ"ש החו"ס אין להגי"ה ס"ד רמי' ע"כ הא בגבי"ת סי' מ"ח דומה לדברי חו"ס הל"ל שאין חילוק בין אם הדם בעין או שהדם מעורב וקשה אמ"י דלמא לא דומה להגמ"ד מעשה הא' שכ' בס"ק ג' דדוקא כמכת שהוא עב בולע אלא לעכ"ד מעיקרא דברי מג"א תמוהים דמה מדמני דין זה דכמן לדין דס"ק כ"ג שהם דינים מעושים זה מזה שהם בס"ק כ"ג מיירי בטיטור מליח וטעמא תפל אם הטעמא נאוכל כמו כמכת לסור או משום דכמכת עב משא"כ בדם מעורב בשים או דם שמעורב בשים מותר בטיטור מליח אבל כאן מיירי בשניהם הינם מלוחים אלא דאפי"ה יהי' לסור משום פילי י"ל דלסור אפי' בנאוכל ומעורב הדם עם שים דהא בטעמא מליח נמי בולע אפי' בכר עב בכמכת אלא אחיכה עם אחיכה או מעורב מ"ש אם הם בקעים בבולע י"ל דדומה דבולע לטעמא מליח:

(ג) **הרא"ש** בע"ז בף ס"ח גבי עבכרא בשבכרא הביא רמי' בבוא בטעמ"ע ממה דאמר בגמ' פסחים דף מ"ה בב"ח חידוש הוא מי תרי לי' כולי יומא שרי ואי בשביל לסור ס"מ הא אמר לסורין תרי לי' כולי יומא לסור והקשה בשב"י מה רמי' לגמרי ס"ק בשאר לסורין לוקן לסור הים בו פילי (לפשת"ת כאי ולרמ"ם בלצי לוקן הים לו בקעים לסור כולי') ובב"ח מותר ע"י לוקן דבב"ח לא לסור אלא בביטול ומה דאמר בתרי לי' כולי יומא היינו משום בב"ח נקיט דברי אפי' תרי זמן רב ואפי"ה שרי משא"כ בשאר לסורין משכחת לוקן דלסור מיד והיינו הים פילי אבל אלא פילי י"ל דשרי לוקן אפי' בבוא מעט"ע ע"ם ובמ"ג שם בע"ז כ' בשם הרי"ו הלבן דבבוא לא לסור אלא בג' ימים בחמת מפרש הכי קאני' דפסחים בחית בי' פילי:

לבאר מקן דקייל בבוא מעט"ע י"ל דרמי' למחכר שפסק כרחב"ד ורשב"ם ור"ן דאפי' הים בו בקעים לא אסור אלא בצלי רותח י"ל כה"נ אפי' בב"ח אסור אלא בצלי רותח שנפל לתוך חלב אוסר כדי נטילה וכ"ש בצלי רותח הוא הרותח פועל הים בקעים לבשל כדי כולו וכולי אסור וכ"ל קו' זו מסייע ע"ב ע"ם ברמ"ח דפסק כמחבר בהפ"מ דלא בש"ך ס"ק כ"ב אב' ברמ"ח דמקיל בהפ"מ בג"ע מטום קיון דהרבה פוסקים סוברים כן אפי' בחי והטע"ז פ' לגמרי כמחבר וכ' הש"ך ולא נהירא למעט בח"ג שרחה לדברי הש"ך נמי פסק כמחבר:

ופר"ת ס"ק ט"ו כ' דאפי' הרח"ם וסיעתי' דאסרו אפי' בצלי צונן וים לו בקעים לאסור ס"ד בגוזלא דרכיך וכן כר חוזח וכמ"ש תוס' דף ל"ו ד"ה עד אבל בשר שור ושה אין אוסר בצונן אפי' הים בקעים נמי מ"ם קו' הע"י וע"ע לעיל בשם הרמ"ע דכ' שאם בשר ואפשר עוד לומר דרמ"ם וסיעתי' דס"ל אפי' בצונן אסור וכ' הש"ך שכן דעת הר"מ והסמ"ג דסתמו דמשמע דאוסר אפי' בצונן אסור ל"ל ס"ד בכמכת דבולע יותר וכמ"ש הגמ"י בשם כ"כ ס"ק ג' לעניין טיטור מליח דאסור בטעמא תפל צונן ס"ד בכמכת שהוא עב וכ"כ כ' הגמ"ע בף קי"ב גבי אין מניחין בשר אצל בדה דכמכת משום דכמכת עב ות"ל נמי לא קשה קו' הע"ג:

ובפר"ח רוצה לאסור אפי' בחי שים בו פילי ומדמי למה דאפי' בע"ז דס"ו ל"י ד"ה שנפל ע"ג עגבים וע"ג חיטים בחוקעות אסור וכן חיטי מגב ליריחו בולע ל"ל דלא דמי התם הקליפה קשה וכשים בקיעו ונכנס בתוך העגבים וחיטים שם הטגב רך וים בחיטי קמח שהוא ג"כ רך משא"כ בשבר מי חיטו רך יותר בפיטים והא רמי' אם יחתוך הפילי ויהי' הבשר בשטח השוה הרי הוא גם לפה"ת קשה לבלוע ג"כ מה מועיל יותר אם החיסור בתוך הפילי ויכול להדיחו היטב ובפיטים חיטו נבלע שחיטו רך תח"כ רמי' בפר"ת שדומה לדברי פר"ח בעין זה:

(ד) **עוד** ס"ך ס"ק כ"ו אכ' לדעת רחב"ד ורשבא ור"ן וכ"פ הש"ע בצלי רותח שנפל להגב לריך נטילה ובים ס"ם בפה"ם סי' ס"ט כ' שברתו דהגמי"י כיון לדעת הגמ"י בצלי צונן לריך קליפה בצלי רותח בעי נטילה ובשטרי תשובה כתן סק"ח כ' בשם בית מפרים שכן דעת התוס' וסמ"ג ורמ"ם כשיטת הגמ"י ותין ברשותי ס' בית מפרים ול' שכיון לתוס' פי' ג"י"ם דף ל"ו ע"ב ד"ה עד שיניע לגיד שכתבו בזה"ל ותפשר דרותח דצלי בלע טפי (ור"ל טפי מקליפה אלא בנטילה) ולקמן בפ' כ"ם דאמר רב הא כר גוזלא דנפל לגבי כדא דכמכת דצלי בעי קליפה התם אפי' בצונן תירי ומשום כר יוסף דרכיך בלע טפי מבוהר מדבריהם דצלי רותח לוסר יותר מכ"ק:

והנה בחיבורי לה' פסח הקשיתי על קו' תוס' הל"ל ושאר רתשנים דמה הקשו למאי בנפל לכדה דכמכת שני בקליפה בצלי רותח הא הרי זה הדין דאי' בבריית חס לתוך צונן קולף ע"ם מה שהרגילו תוס' ס"ל בהגמ"י צלי רותח בעי נטילה למנהג ה"ד משום דהוה נמי מליח אע"ג שאינו נאכל מחמת מלחו מ"מ מסייע לרותח סיהי' לוסר כ"ע עי' כי' בע"ז שקי"ב בשם מרש"ל לדעות דס"ל אפי' הסוגי' בצלי צונן קליפה ה"ד במליח אלא שאינו נאכל מחמת מלחו כן י"ל לדבריהם בצלי רותח דס"ל לאסור יותר דהיינו כ"ע ה"ד במליח אלא שאינו נאכל מחמת מלחו אבל צלי רותח לבד לא אסור אלא כ"ק כחם לתוך צונן ולא כבית מפרים וגם כ' דאי"ה לומר כן דמה טעמא יהי' צלי רותח לוסר כ"ע וכתבתי בשם י"ם דס"ל להגמ"י ותוס' ורמ"ם בגי"ה הל"ל דס"ל כיון צלי צונן בקליפה ממילא בצלי רותח בקליפין דרגא ובעי כ"ע ז"א הא בקושיתם של תוס' ס"ד דסוגי' מיירי בצלי רותח רק בתרוצים תירלו דהתם מיירי בצונן ואפי"ה ס"ל תוס' בקושיתם דרותח צלי לוסר כ"ע אע"ג דליכא לן מקום מסוגי' לס"ד דצלי צונן בעי קליפה . אח"כ רמי' בשם הים מרשים עם הגהות חס"ו שהקשה קו' דידי' הל"ל דמה הקשו דהא חס לתוך צונן סגי בקליפה ותי' תוס' די' בגרסתם רב ורב ת"ל ע"ג ושפיר הקשו אמאי סגי בקליפה ותי' החס"ו הקשה הא הרמ"ם ג"כ הקשה קשו' התוס' ורמ"ם אין לו הגי' רב ועוד הגמי' פט"ו אות ס' ג"כ הקשה קו' התו' ובפ"ט ני' הגמ"י רבא ולא רב ועוד קל וח"מ אי מכל צלי בעי קליפה דאמי' הקשו תוס' ומשמע דסתמא דגמ' אמרי' ולא רב יאחכה להגמ"י גופי' תי' שלי נמי כ' דליתא דהא רב"ל כ' הוכח בע"ז ס"ק י"ב דהגמ"י אינו ממלא ונאכל מחמת מלחו הוא כלא ממלא ומשפר ה"ד בלוקן דבבוא מעט"ע ע"ם ובמ"ג שם בע"ז כ' בשם הרי"ו הלבן דבבוא לא לסור אלא בג' ימים בחמת מפרש הכי קוני דפסחים בחית בי' פילי:

לבאר מקן דקייל בבוא מעל"ע י"ל דרמי' למחכר שפסק כרחב"ד ורשב"ם ור"ן דאפי' הים בו בקעים לא אסור אלא בצלי רותח י"ל כה"נ אפי' בב"ח אסור אלא בצלי רותח שנפל לתוך חלב אוסר כדי נטילה וכ"ש בצלי רותח הוא הרותח פועל הים בקעים לבשל כדי כולו וכולי אסור וכ"ל קו' זו מסייע ע"ב ע"ם ברמ"ח דפסק כמחבר בהפ"מ דלא בש"ך ס"ק כ"ב אב' ברמ"ח דמקיל בהפ"מ בג"ע מטום קיון דהרבה פוסקים סוברים כן אפי' בחי והטע"ז פ' לגמרי כמחבר וכ' הש"ך ולא נהירא למעט בח"ג שרחה לדברי הש"ך נמי פסק כמחבר:

ופר"ת ס"ק ט"ו כ' דאפי' הרח"ם וסיעתי' דאסרו אפי' בצלי צונן וים לו בקעים לאסור ס"ד בגוזלא דרכיך וכן כר חוזח וכמ"ש תוס' דף ל"ו ד"ה עד אבל בשר שור ושה אין אוסר בצונן אפי' הים בקעים נמי מ"ם קו' הע"י וע"ע לעיל בשם הרמ"ע דכ' שאם בשר ואפשר עוד לומר דרמ"ם וסיעתי' דס"ל אפי' בצונן אסור וכ' הש"ך שכן דעת הר"מ והסמ"ג דסתמו דמשמע דאוסר אפי' בצונן אסור ל"ל ס"ד בכמכת דבולע יותר וכמ"ש הגמ"י בשם כ"כ ס"ק ג' לעניין טיטור מליח דאסור בטעמא תפל צונן ס"ד בכמכת שהוא עב וכ"כ כ' הגמ"ע בף קי"ב גבי אין מניחין בשר אצל בדה דכמכת משום דכמכת עב ות"ל נמי לא קשה קו' הע"ג:

ובפר"ח רוצה לאסור אפי' בחי שים בו פילי ומדמי למה דאפי' בע"ז דס"ו ל"י ד"ה שנפל ע"ג עגבים וע"ג חיטים בחוקעות אסור וכן חיטי מגב ליריחו בולע ל"ל דלא דמי התם הקליפה קשה וכשים בקיעו ונכנס בתוך העגבים וחיטים שם הטגב רך וים בחיטי קמח שהוא ג"כ רך משא"כ בשבר מי חיטו רך יותר בפיטים והא רמי' אם יחתוך הפילי ויהי' הבשר בשטח השוה הרי הוא גם לפה"ת קשה לבלוע ג"כ מה מועיל יותר אם החיסור בתוך הפילי ויכול להדיחו היטב ובפיטים חיטו נבלע שחיטו רך תח"כ רמי' בפר"ת שדומה לדברי פר"ח בעין זה:

(ד) **עוד** ס"ך ס"ק כ"ו אכ' לדעת רחב"ד ורשבא ור"ן וכ"פ הש"ע בצלי רותח שנפל להגב לריך נטילה ובים ס"ם בפה"ם סי' ס"ט כ' שברתו דהגמי"י כיון לדעת הגמ"י בצלי צונן לריך קליפה בצלי רותח בעי נטילה ובשטרי תשובה כתן סק"ח כ' בשם בית מפרים שכן דעת התוס' וסמ"ג ורמ"ם כשיטת הגמ"י ותין ברשותי ס' בית מפרים ול' שכיון לתוס' פי' ג"י"ם דף ל"ו ע"ב ד"ה עד שיניע לגיד שכתבו בזה"ל ותפשר דרותח דצלי בלע טפי (ור"ל טפי מקליפה אלא בנטילה) ולקמן בפ' כ"ם דאמר רב הא כר גוזלא דנפל לגבי כדא דכמכת דצלי בעי קליפה התם אפי' בצונן תירי ומשום כר יוסף דרכיך בלע טפי מבוהר מדבריהם דצלי רותח לוסר יותר מכ"ק:

והנה בחיבורי לה' פסח הקשיתי על קו' תוס' הל"ל ושאר רתשנים דמה הקשו למאי בנפל לכדה דכמכת שני בקליפה בצלי רותח הא הרי זה הדין דאי' בבריית חס לתוך צונן קולף ע"ם מה שהרגילו תוס' ס"ל בהגמ"י צלי רותח בעי נטילה למנהג ה"ד משום דהוה נמי מליח אע"ג שאינו נאכל מחמת מלחו מ"מ מסייע לרותח סיהי' לוסר כ"ע עי' כי' בע"ז שקי"ב בשם מרש"ל לדעות דס"ל אפי' הסוגי' בצלי צונן קליפה ה"ד במליח אלא שאינו נאכל מחמת מלחו כן י"ל לדבריהם בצלי רותח דס"ל לאסור יותר דהיינו כ"ע ה"ד במליח אלא שאינו נאכל מחמת מלחו אבל צלי רותח לבד לא אסור אלא כ"ק כחם לתוך צונן ולא כבית מפרים וגם כ' דאי"ה לומר כן דמה טעמא יהי' צלי רותח לוסר כ"ע וכתבתי בשם י"ם דס"ל להגמ"י ותוס' ורמ"ם בגי"ה הל"ל דס"ל כיון צלי צונן בקליפה ממילא בצלי רותח בקליפין דרגא ובעי כ"ע ז"א הא בקושיתם של תוס' ס"ד דסוגי' מיירי בצלי רותח רק בתרוצים תירלו דהתם מיירי בצונן ואפי"ה ס"ל תוס' בקושיתם דרותח צלי לוסר כ"ע אע"ג דליכא לן מקום מסוגי' לס"ד דצלי צונן בעי קליפה . אח"כ רמי' בשם הים מרשים עם הגהות חס"ו שהקשה קו' דידי' הל"ל דמה הקשו דהא חס לתוך צונן סגי בקליפה ותי' תוס' די' בגרסתם רב ורב ת"ל ע"ג ושפיר הקשו אמאי סגי בקליפה ותי' החס"ו הקשה הא הרמ"ם ג"כ הקשה קשו' התוס' ורמ"ם אין לו הגי' רב ועוד הגמי' פט"ו אות ס' ג"כ הקשה קו' התו' ובפ"ט ני' הגמ"י רבא ולא רב ועוד קל וח"מ אי מכל צלי בעי קליפה דאמי' הקשו תוס' ומשמע דסתמא דגמ' אמרי' ולא רב יאחכה להגמ"י גופי' תי' שלי נמי כ' דליתא דהא רב"ל כ' הוכח בע"ז ס"ק י"ב דהגמ"י אינו ממלא ונאכל מחמת מלחו הוא כלא ממלא ומשפר ה"ד בלוקן דבבוא מעט"ע ע"ם ובמ"ג שם בע"ז כ' בשם הרי"ו הלבן דבבוא לא לסור אלא בג' ימים בחמת מפרש הכי קוני דפסחים בחית בי' פילי:

קליפה היינו משום דת"ג ומס לתוך מזון מדמיקר לי' בלע כ"ק ותו' כיון דלגי שקוע ס"ל הגלי רותח למעט ת"ג וחולקים מרמב"ן שכ' שס"ך ס"ק כ"ג ודבריו תמוהין דת"כ לאסור לגמרי כיון דת"ג ועוד הא גם כמס לתוך מזון מיירי שגוף נופל לתוך מזון ושקוע למעט המס ומה שהביא הס"ח רמ' מרמ"ל דאוסר בדבר גוש נלון רמ' בדבר גוש ליכא דבר המקרבו משמ"כ בנפל תוך הלגול מזון דמקרבו מדמיקר לי' מיני פוש מלח כ"ק :

(ו) **בפרי"ח** ג"כ כ' דלח כהגמ"י שכן מוכח מפסחים דף ע"ו ותוס' ס"ל שכוונתו ג"כ להך קושיא הנ"ל דהא חס לתוך מזון שגי בקליפה ועוד י"ל כוונת הספ"מ דלח כהגמ"י מן המנה דתנן התם בק"פ אם סכו בשמן של תרומה אם מי ידומיו ואם לגי יקלוף . והכא תוס' שם כתבו דלגי מזון נמי מיירי דומיא דמי משמע לכל ס"ם כרותח ורמב"ח ור"ן שכתבו כחולין דלגי מיירי רק כרותח דלגי ר"ל רותח ע"כ"פ הרי דלח כהגמ"י שכ' דלגי רותח צריך קליפה ולהגמ"י צריך לחזוק דמה דתנן אם לגי יקלוף מיירי דוקא כלוען ואינו דומי' דמי וגם למה לח תנן ג"כ מהו אם הוח רותח . וכ' דהיינו טעמי' דרמב"ח ור"ן שכ' כחולין דלגי דאמר בעי קליפה היינו לגי רותח שכן מוכח מפסחים וי"ל דכך רלייתם דת"ת לגי לוען נמי בעי קליפה ת"כ הסברת נותן לגי רותח בעי לפי' נטילה ג"כ מה דתנן בפסחים אם לגי יקלוף ר"ל כלוען ת"כ למה צריך לאחוק הדין בלגי רותח דבעי נטילה ת"ו דמיירי בלגי רותח ולפי' לגי רותח שגי בקליפה ת"כ ע"כ בלוען לפי' קליפה לח בעינן · מעתה מ"ש הב"ח דקשה להקל כנגד תוס' וסמ"ג ותשב"ץ והגמ"י תע"ג דקלת פוסקים מתירין לכאו' י"ל דהרבה פוסקים המתירין הרמב"ד רשב"ח ור"ן ומחבר והטע"ז ומ"כ שפ' כמחבר דלגי רותח שגי בקליפה ושאר פוסקים דס"ל דסוגי מיירי בלגי לוען מ"מ לח כ' הח בלגי רותח צריך נטילה ת"ו דשגי בקליפה ומאחר דסוגי דפסחים הכי משמע נקו' הפר"ח ומרח"ש ומן רמ' דידוע-דרח"ש מעתיק דברי תוס' ור' לח ס"ל כמ"ש במ"ע בפ"ק דברכות וכן י"ל הסמ"ג מעתיק דברי תוס' ור' לח ס"ל חלת כפרש"י כן לגי בעי קליפה מיירי גם בלוען לאכל גם ברותח משא"כ יותר מקליפה דלדמיקר בלע כ"ק ומלאתי ברח"ש כן דשגי בלגי רותח בקליפה ברח"ש חולין דקי"ג שגי טומח מליח וטהור תפל כ' במליחה לח אתני ת"ג חלת כחוס של לגי הרי דמוקי הרח"ש מה דתני' חס לתוך לוען דבעי קליפה כחוס של לגי :

(ז) **וחשבתי** ליישב קו' על הגמ"י ותוס' הנ"ל דס"ל דרותח לח שגי בקליפה הח תני חס לתוך לוען קולף ומשבחי דלגי לאחר שהוסרן מן החם רותח יותר מחס שהוסר מן הכיסול כמ"ש המי"ט דף קי"ח מפרש"י דגיס שעלו מן הקערה שעלו מן הלגי וכ' הל"ח לרבותי' נקיט רש"י מן הלגי דלח"ג דרותח דלגי חיינו כרותח דכיסול כדמוכח בכמה דוכתי' היינו כשעתן דלגי וכיסול חכל לאחר שהוסרו מן החם יכול להיות שחוס הלגי יותר גדול וכן למדתי מסמ"ג וסמ"ק שהביח בפ"י סי' ל"ה וכו' ע"ש · ממנה ז"ל הח תוס' ורח"ש כ' שם דלח חסרו חלת כ"ק ולבית מפרים רותח מלגי חם נטילה בעינן :

ולי"נ טעם אחר לפרש"י שפי' דגיס שעלו מן הלגי בקערה דרש"י לפיטתי, נתבטלו כ"ט בר כ"ע שרי ח"כ דלח נקיט דגיס שביטלו בקערה מותר לאוכלן בכותח ודגיס שעלו בקערה משמע דעד עכשיו לח הי' בכלי לכך פרש"י שעלו מן הלגי והוה בקערה טעם הרחשון לאפוקי חם הי' בקדירה תו הוה בכותח ג' ל"ט וכחמת ג' כ' ל"ט מותר ומ"ש מסמ"ג ומסמ"ק שהביח ב"י שכ' להחמיר יותר בלגי שלגלו בספוד יותר מדגיס שעלו בקערה וכו' התם אין הטעם משום דלגלו תמיד יותר חלת בהבטל הוה ג' וט"ו ושרי ובלגלו הוה כ' וט"ו ואוסר כמבואר ברחשונים ולקמן סי' ל"ה בש"ע ובש"ך שם ס"ק ד' וכשנגע יראה מלפני הל"ח :

(ח) **בספרי** רבינו הזכיר הלכות פסח סי' תס"ז ס"ק כ"ו הקשיתי לשמה פסק המחבר לגי בעי נטילה הא מתוס' ורא"ש בפי' גיד הנשה הל"ל דס"ל לגי בעי נטילה הקשו על שיטתם מהך גוזלת דנפל לכדה דכמכת לגי שגי בקליפה ותירלו תוס' דגוזלת מיירי בלגי לוען ות"ל המחבר דפסק כאן בסתי' ז' בגוזלת שנפל וכו' מה לחמר בלגי בקליפה בלגי רותח מיירי ח"כ ס"ק התוס' לדוקתי' דהרי חפי' ברותח בלגי בקליפה שגי ועתה עמדתי על הדבר ורמי' דלח קשה מידי דהדרכה חקו' תוס' קשה מה מקשו ס"ה לגי רותח נפל לתוך לוען ות"ג ולח כלע כ"ק נקו' חס"ו ות"ד ולתוס' צריך לחזוק ולתרץ מכל הרמב"ד ורשב"ח ור"ן וכ"פ הס"ע דלגי רותח שגי בקליפה ס"ל נקו' זו לחמת דה"ד בנפל הרותח לתוך לוען מדמיקר בלע כדי קליפה ומ"ש הס"ע דלריך בלגי נטילה היינו בגוונא דלח שייך ת"ג כגון לגי חלת החם חו בסכיסם חמיס וכיב :

(ט) **מוך** ברמ"ח מתיר בספ"מ בלגי לוען ומשמע דרמ"ח קמי מדברי ס"ע בכולה חלת שייך בכולהו מאחת מלחו ואפי' כ' הא לעיל ס"ה ס"ל לרמ"ח דמליח' מועלת להקל בספ"מ ח"כ תרי קולי במקו' הפ"מ לח מהרינן ח"כ לח שרי לגי לוען חלת בנפל לתוך שהיו בולו כלל הוה דברי במקום הפ"מ מכל מליחה מועלת מאסור וכ"ל בדעת הרמ"ח ליישב כל' תרוצים חדת במליחה מועלת לעיל כ' הרמ"ח רק טוב להחמיר ח"כ משמע מי שהיו רוצה להחמיר אין לחזק חפי' בלח הפ"מ מכל מקום כ' בלגי לוען ים לנהוג לאסור חלת בהפ"מ ח"כ ליכא תרי קולי בספ"מ כי מליחה מועלת רק מן טוב להחמיר ואינו נקרא שמי שמחמיר דמקיל קולא חלת שהיו מן המחמירין ועוד י"ל התם בפפי' ס' מיירי במליחה לאחריה מחריה מועלת דלע"ג מדינא לח מיקרי חיינו נהכל מחמת מלחו מ"מ דרך להחיזו מן המלח במ"ש בית

סי' ס"ט לפ"ד לגי בעי מליחה גם מליחת לגי מקרי חיינו נהכל מחמת מלחו משום דמדיחין חותו מן המלח מעתה כיון דגם במליחה מועלת מדיחין חותו מן המלח חין חנו בקיחין דעד כמה בכידון דסתי' זה נפיל לכותח דבחמת הכותח נהכל מחמת מלחו חין מעכב מה שחין חנו בקיחין כיון שנהכל כך במלחו חין לריך בקיחות דודחי לח מקרי מליח כרותח כיון דכך נהכל :

ונ"ל ליישב בזה לשון הרמב"ם בפ"ט מה' מא"ס ה' מ"י שכ' מליח שחינו נהכל מחמת מלחו הרי הוח כרותח ואם נהכל מחמת מלחו כמו הכותח חינו כרותח דקשה דהך בבח חס חינו נהכל שפת יתר הוח וגם למה כ' כמו הכותח ולח חמר סתם חס נהכל מחמת מלחו יפי' לריך שיהיו כרותח ומה בח בזה ללמדנו ממנה הר"מ דס"ל בפ"ו דלגלי ג"כ בעי מליחה וס"ל כיש"ס דהוח לפי הגי' בחמחות דף כ"ח וכן לגלי בעי מליחה ות"כ גם מליחה מועטת נמי חסור ול"ל דע"ג דחפסר לחכלו עם המלח מ"מ כיון שהמלח על החתיכה בעין ואין נהכל מחמת מלחו ת"כ הדיחו ה"ז מקרי חיינו נהכל מחמת מלחו ות"כ היכי משכחת נהכל מחמת מלחו ע"כ לריך לפרש כגון כותח שחין כלח בעין והוח נהכל מחמת מלחו ובפ"מ סי' ק"ס בפ"ך ס"ק כ"ו דלף בכחום לחמרי' מליחה מועטת חכל בהב"ה רע"ח ול"ל כ' דחיינו מוכרח דלח לחמרי' תרתי דחין חנו בקיחים בין בחום לשמש ולח בקיחים בין מליחת לגי למליחת קדירה וסגי בקליפה ע"כ ולכחו' כ' להקל דרמ"ח כ' רק ועוד להחמיר ח"כ נמי לח קשה קו' הט"ז חרמ"ח דתרתי קושי בהפ"מ לח לחמרי' ול"ל דכ"מ בכחום דמליחה מועטת שרי :

(י) **סוף** דבר כ"ל כניח חפרים שחין להקל בגלי רותח שהותר מן החם ונפל לתוך לריך נטילה משום דמקושית שכתבתי בחות ו' על דין זה מדרכה כ"ל דלחי' מהחם דהכא למסקנא בפסחים דף ע"ו דמסקי סיכה מעלמו עבדי לי' לח קשה על הגמ"י לחמי' סגי בקליפה בלגי רותח די"ל כיון דסיכה מעלמו עבדי סגי בקליפה ולגלי דקו' זו קשה על הגמ"י מס"ד דקלחמר בשלמח לרב דס"ל עלגי גבר והשמן לוען ת"ס דסגי בקליפה לגלי לשמואל דס"ל ת"ג לחסור בכולי' וקשה על הגמ"י ולרב מי ניחח הח לגי רותח לריך נטילה ממנה כן מדרכה רחי' להגמ"י דידוע דרך התלמוד דהיכי דקלחמר בשלמח גם להך מ"ד לח ניחח לגמרי הל"ל לחתוך מני' ושלמח יתיב ת"ל להגמ"י ניחח בחמת לרב ג"כ לגמרי לח ניחח דחפי' לרב לח סגי בגלי רותח בקליפה חלח דהי"ל קלת דלח דקדק כל כך בין לשון קליפה לנטילה והיינו דקלחמר בשלמח לרב חע"ג דג"כ לח ת"ס לגמרי בחמת בכולי' ת"ג וחסור בכולי ליכח סוס תירון דחוסר לגמרי וכמשנה תנן דסגי בקליפה :

סימן תר"ג ✦

(א) **כזית בשר לתוך יורה חלב וקפילא אמר דליכא בבשר טעם חלב אינו נאמן ול"ק קו' פלתי ✦**

בחדש סק"ח כ' וז"ל עי' כתה"ד סי' קפ"ג הקשה חמחי מהני טעימה קדירה של בשר שנפל בה חלב הח החלב שנכנס לתוך הקדירה נעשה נבילה כל בלוע שבקדירה וטעימה לח מהני דהח החלב נעשה נבלה בתוך הקדירה וכשפלט הוה מב"מ ותי' בקדירה כיון שחין לקדירה פליטת עלמו הלכך חלב שבתוך הקדירה מקושר עם החלב הבלוע בדופני הקדירה ולח נעשה הבלועה נבילה כיון שחין הבלוע עומד בפ"ע משא"כ בנפלט במחלב מקושר במחלב ועומד בפ"ע במחלב וע"כ ע"כ · והקשה בח"ד ח"כ ג' זיתים בלגים שבלעו כזית בשר ונפלו לחלב יהי' לריך ג"פ ס' דחלב שנפלט בתוך הבלגים נעשה נבילה בתוך הבלגים שהוח מחלב ועומד בפ"ע ובסי' ל"ד מבואר דחי"ל רק פעם ח' ס' ותי' בהחילה חמרינן חפשר לסומכו מותר ומשום דהוה טעם קלוש ותי"ת לחוש שם חיסור כמו בכ"ע ברע"ק ומבו"ה חין החלב הנכנס לתוך הבלגים נ"ל כיון דטעם הבשר בבלגים ודחי סופו לסחוט הוה כחלו יש כבר בש"ך חלב הנכנס לתוך בשר הטעם בשר ודחי לגלת הוה כחלו כבר יש מבש"ך חלב הנכנס לתוך בשר הטעם בשר ודחי לח יפלוט לכך נעשה החלב נבילה ומ"מ בקדירה הולרך הטעם דמקושר ולח שרי משום דסופו לסחוט והוה ככבר נסחט משום בקדירה של חרס לח נסחט החיסור כלל ואסור לכך לריך הטעם דמקושר עכ"ד וקשה הח כתה"ד כ' שם דבריו חכף וכף חיינו חן חרס חלח של מתכות חו של עץ :

ועוד קשה לפי דבריו ז"ל חם נפל כזית חלב לקדירה שיש בה כ"מ זיתים ירקות וכזית ג' בשר לדבריו נעשה[2] הבשר נבלה כיון דחלב נו"ט בהבשר והבשר לח יסחוט וקשה מה בכך הח החלב החוסר והחלב סופו לסחוט דכה"ג כ' תוס' חוליו דחם החיסור סופו לגלות לח חמרינן דכ"ע ולריך נעשה בב"ח מחדש מעשה קלוש דהיינו כיון דחלב סופו לגלות ח"כ לפי דבריו ממדמה דין זה לתוס' דף ק' חם החוסר סופו לגלות והלריך כ' הוה ז"ל משום דבשר חין סופו לגלות כ"ל ז"ת חלח לפי סברתו לח הי' כ"ל כיון דחלב החוסר סופו לגלות ח"ו דלח משום חפשר נעשה הבשר נבילה ועי' לקמן סי' תר"ס ח"כ סדרי קו' ח"ד לדוכתי חמחי בג' זיתים בלגים שבלע כזית בשר ונפלו לחלב ת"ל רק פעם ח' ס' חע"ג דבשר לח יסחט מה בכך הח החלב החיסור יסחט והח"ד מדמה זה לחמץ לפני זמנו דלח חמרינן בי' חפשר לבחטו חסור כיון דהחירה הוה וכיון דחפשר לסוחטו ולח נעשה חלח טעם קלוש ודומה לנ"ט בר כ"ט דהחירה ע"כ י"ל שחני חמץ לפני

זמנו שהי' עומד בתערובת בזמן הזה בהיתר אבל בללים הבלועים מבשר ונפלו לתוך החלב לא עמד התערובת לפי' שעה אלא בהיתר דנימא דאיכא טעם קלוש דבשר מחמת התערובת איני להתירא הוא ואלא שרופה נומר דדומה להתירא משום דסופו להתפשט ונלמת אינו דומה לחתן דמ"מ עכשיו קודם שיגיע יכול האיסור לחול ו"נ וגם אינו דומה כלל לדברי תום' דף ק' סם כ' תום' מה שדרך הילוכו בהילוך זה כגון איסור שנפל על מתיכות היתר לא אמרינן דנעשה אלא מתיכה בבילה כיון שקבלה הבליעה קודם כל המתיכה משום שסופו להתפשט בכל המתיכה בהילוך זה בלי הפסק משא"כ מתיכה בלועה מאיסור כגון בשר הבלוע מחלב ודאי נ"ל כיון דנבלע במתיכה ונתפשט ומקושר הם נ"ל ולא מהני מה שמפשר לשחטו ע"י ביטול אלא מקרי ע"כ התירא:

וכן המ"ד נ"ל ליישב בב' זיתים בללים הבלוע מכזית בשר וחמ"כ נפל ליורה של חלב לא נעשה החלב בבילה בתוך הבללים משום שהמחלב יש בו פליטת עלמו אי"כ מקושר החלב לבללים הם גם החלב מחלב מ"כ כמו כן הוא מקושר חלב הבלוע בבשר עם החלב שיש בקדירה ולא נ"ל זחלת מ"ש התם"ד במחלב הבלוע מקושר הינו לעשה מקושר אלא איסור עם היתר כיון כשבאו יחד זה חוסר את זה או חלב לבשר נעשין מקושרין זח"ז ונעשה נבלה בדבר מחלב מ"כ כ' תניחם לריך להיות איסור מקושר הבלוע ונ"ל להיינו בתוך מחלב וגם בתוך מחלב היתר בלועה איסור הלכך בכלי כיון שאין בו פליטת עלמו מקושר הבלוע עם הרוטב בקדירה ולא נ"ל מבל בתוך הכלי תע"ג דהבלועה איסור והכלי היתר לא נעשה מקושר בתוך הכלי בפ"ע דהיינו אם הכלי בלוע מבשר ויכול בה אלא נעשה הבלועה בשר נבלה מבל כאן הבשר בתוך הבללים תע"ג דבלוע בתוך המחלב הבללים מ"מ כיון דבללים היתר הוא לא נעשה מקושר עם הבללים דאין נעשה מקושר אלא איסור עם היתר ואח"כ הבשר בשאוה לבדו בללים עומד בפ"ע הוא וכשנפל לתוכו לא נ"ל מפני שהאיסור מקושר עם הבשר הבלוע בללים שהוא מחלב דכמו כן הוא מקושר עם החלב שנ"כ מחלב הלכך לא נ"ל אלא עמד פ"ת בפ"ע אמנם הא תינח בשהבשר הי' רק בלוע בללים אבל תוכל לומר בלוע של בשר לא מקרי עמד בפני עלמו לא בללים שהי' בלוע בתוך היתר ועכשיו אין הבלועה בשר שם בפ"ע הוא מקושר עם החלב יחד שנבלע בו ועם החלב תוך הקדירה ואלא נ"ל משום משא"כ כזית בשר בעין שנפל לתוך יורה של חלב פריך הגמ' שפיר חלב נבלה הוא דהבשר עומד בפ"ע ויש לו נ"ל לע"ג דגם החלב מחלב ויש ונבלע בו עכשיו מקושר עם מתיכת הבשר ונ"ל לע"ג דגם החלב מחלב ויש בו פליטה מ"מ החלב שמוסר הבשר נעשה מקושר עם הבשר:

סימן יו"ד סי' צ"ב סעי' ב' תר"ד

(א) **השי"ך** שכ' דרמ"א מספקי לי' אי כר"י אי כרש"י לכך צריך במקצתה בתוך הרוטב ס' בקדרה כנגד הטיפה אפי' לא ניעור והחתיבה אסורה ובשאר איסורין אפי' בניעור שאר חתיכות מורין דנ"נ רק מדרבנן אבל אותה חתיכה דאפשר לסחטה מה"ת כ"ב בח"ד והקשיתי לכל הטעמים אפשר לסחטו רק מדרבנן (ב) למ"ד אפשר לסוחטו מותר מה יענה וכי אשכחן הגעלה באוכלין (ג) לר"ת בט"ב נהפוך למה באמת קיי"ל נ"ע דרבנן וכן לר' חיים בהן ביש בו כזית איסור בבא"פ דלוקין אבל כזית מן התערובות (ד) וראי' אח"כ בח"ד תי' ע"ד אפי' נהפוך הוא בט"ב מן התורה ה"ד כל זמן שיש בו טעם מ"מ אותה חתיכה לא אסור מה"ת כיון דליכא בו טעם וישוב קו' אר' אפרים מירו' י"ל ירו' ס"ל היתר מצטרף לאיסור מודה ר"א דחנ"נ מה"ת אא"כ קשה גם לר"א למ"ד היתר מצטרף לאיסור יורה גדולה היכי משכחת (ה) בח"ד סי' ק"ו כ' לתרץ בב"ח תליא חנ"נ באפשר לסוחטו כדמוכח בגמ' משא"כ בשאר אסורין אפי' לא נ"נ אפשר לסוחטו אסור ולפי דבריו א"ש מ"ש כאן אפשר לסוחטו מה"ת אסור אבל דבריו שבסי' ק"ו ליתא כמו שדחיתי. ומדברי פלתי סי' ק"ו יש ראי למשל"ק לרמב"ם חנ"נ דרבנן אפי' בב"ח דמה"ת לא אסור החלב אלא כל זמן שהוא עם החלב (ו) הט"ז כ' שדעת ר"מ וש"ע ורמ"א כרש"י במקצתה תוך הרוטב נעשית החתיכה תחלה נבלה וחוזרות ואוסרת כל החתיכות אפי' בלא ניעור מה שהקשו אט"ז פלתי ופרמ"ג ל"ק אבל אני הקשיתי אט"ז דל"ל הכי לש"ע ורמ"א אבל לר"מ י"ל כן ונ"מ לדינא שכתבתי בסי' תקצ"ח (ז) אני ישבתי הרמ"א שדעתו דט"ח שנפל על החתיכה אין נעשית נבלה לאסור החתיכה בלא ניעור וצריך ס' בקדירה אפי' בלא ניעור אפי' החתיכה כולה חוץ לרוטב ואותה חתיכה אסורה אמנם בשאר איסורין מקיל לא אוסר הקדרה במקצתה חוץ לרוטב אפי' בניעור אבל אותה חתיכה יש להחמיר ונכון כן לדינא:

(א) **בסעי'** כ' בסג"ה וכן אם לא ניעור אם יש ס' בקדירה אינו אסור רק אותו חתיכה ואחר הקדירה מותר כיון שלא נלגל ולא נתן טעם בהאותו חתיכה עלמו ואי יולא אפי' בלא ניעור אחר כללו אסור דכשאין ס' בקדירה נמי יהא מותר כיון שלא נלגל ולא נתן טעם

ותי' הש"ך דמיירי במקלתה תוך הרוטב ומשפקי לי' לרמ"א אי כר"י אי כרש"י דלר"י צריך ס' בקדירה נגד הטיפה ולרש"י לא מעלב הטיפה בכל הקדירה רק בחתיכה הלכך החתיכה אסור אבל בשאר איסורין במקלתה תוך הרוטב מקיל הרמ"א לקמן אפי', ניעור בשאר חתיכות כמ"ש בש"ך סקי"ג וכ' בח"ד סק"ט טעם כיון דחתיכה כ"ג בשאר איסורין דרבנן מקיל רמ"א בשאר חתיכות אבל אותה חתיכה אסור לחתכו אסור לחפשר לסחטו מה"ת הכא דעת הטור בסי' ק"ו ועוד פוסקים ס"ל חתיכה כ"ג ואפשר לסוחטו חלה הוא אלא אפי' לשה דחי' בסי' ק"ו אפי' מ"ד בשאר איסורין דלא כמרי כ"ג מ"מ אותה חתיכה אסורה וכ' הרמ"א בסי"ב גי"ה לדעת הר"ן לאותו חתיכה אסור משום דחי"ל להחיסור לפרד ממנו ובתשו' רשב"ן סי' רל"ה כ' הטעם דאותו חתיכה אסורה משום דלא מלינן הגעלה באוכלין ועשה זה כ' כאן הפמ"ג וח"ד וכ"כ בח"ז אבל קשה דודאי לא אסור מהני טעמא אלא מדרבנן דמסתברא לא אסרי אלא עשה וכיון דיש ס' בקדירה ליכא טעם איסור בחתיכה ואמאי אסור ולר"ת דס"ל להפוך להיות איסור מ"כ נעשה נבילה ג"כ מה"ת ושאר חתיכות נמי אסור מה"ת כמ"ש בפרמ"ג בס"ד בס"ק י"ב אלא אין קיי"ל דרבנן ממנם כן אפי' אותו חתיכה דאסור נמי לא אסור אלא מדרבנן:

(ב) **וקשה** לי עוד אעעמת דרשב"ת דאותו חתיכה אסור משום דלא מלינן הגעלה באוכלין מ"כ מה טעמת דמ"ד אפשר לסוחטו אותה חתיכה נמי מותר כמ"ש רש"י בף ק"ח ד"ה לי קטבר ובלר"ח סו"פ גי"ה ד"ה ואע"ג דה"ד וכו' וכרן סו"פ כ"ה בתחלת הסוגי' ד"ה אבל היכי מיחוייר מה יענה לך מ"ד להך קו' וכי מלינן הגעלה באוכלין:

(ג) **באמת** קשה למה בשאר איסורין נ"נ בכל ענין דרבנן אר"ת דנהפוך הכיתר להיות איסור וכל הפחות בכזית כזית כמ"פ בתערובת דלר' חיים לוקה על כל כזית בנופו אב איסור למה בחמת לא נ"נ מה"ת וכך משמע מסמ"ג אב' דר' אפרים ס"ל בשאר איסורין לא נ"נ מפני שאינו חייב עד שיאכל מן הכיתר כל כך שאכל כזית מן האיסור משמע הא למ"ד בהוכל כזית מן התערובת חייב נעשה בבילה משום דנהפוך הכיתר לאיסור אב"נ מה"ת ולמה קיי"ל דב"נ בשאר איסורין דרבנן ול"ע ולקמן סי' תר"ס כ' להיפוך לפי' דב"נ מה"ת היינו תערובת ה"א אם נהפוך

או בב"ח אבל לא לאסור בנוף איסור:

(ד) **ואח"כ** רמי' בסי' ק"ו מקו"ח מרש"י פסחים ד"ה מפת ויין חייב ואלו פסיט היין בכל הפת לא הוה רבנן פליגי עלי' דהא מ"ל ט"כ ואתעביד גופו איסור עב"ל מ"כ נימא בכל איסורין נ"נ מה"ת ותי' זה דוקא כל זמן שהטעם שם הוא בנוף האיסור ט"כ ולכאו' משמע הא למ"ד היתר מצטרף לאיסור דסיינו בר"ע דמי"ל להתפשט הטעם בכולו נ"נ הכיתר בנוף האיסור וכן משמע בתה"ת לדעת ר"ת דוקא בב"ח נעשה נבילה משום דאלי זית אבל ואלי זית בשר בנוף האיסור ולוקה עליהם משא"כ בשאר איסורין דאין היתר מצטרף לאיסור אלא בקדשים משמע הא בר"ע דבכה"ת היתר מצטרף בכה"ת נעשה נבילה וי"ל בזה מה שהקשה הר"ן ופר"ח ס"ק י"ד על ר' אפרים מדכי בירושלמי דס"ל נ"נ בשאר איסורין י"ל ע"כ דכי בירושלמי ס"ל בר"ע היתר מצטרף לאיסור אמנם כן קשה מה שהקשו תוס' דף ק' לעולם דס"ל נ"נ בשאר איסורין וס"ל בתוס' דהיינו מה"ת א"כ יורה גדולה בהגעלה היכי משכחת לה הא גם בר' אפרים קשה למ"ד היתר מצטרף לאיסור מלא נ"נ מה"ת ואי נ"נ מה"ת אפילו בשאר איסורין ול"ע:

(ה) **ואח"כ** רמי' דמ"ם הא"ד כתן אפשר לסחטו מה"ת וכ"כ דרבנן בשאר איסורין ת"ם לשיטתי' סי' ק"ו סק"ת שכיון שקושי' מפליתי על הפוסקים בשאר איסורין לת נ"נ אבל החתיכה אסור משום דאפשר לסחטו אסור מחולין דף ק"ח דקאמר ואפשר לסחטו אסור תעלי הוא ומיהו מדפליגי בב"ב דלמא לא פליגי אלא בב"ח אבל אפשר לסחטו כ"ע מודו דאסור ותי' בשאר איסורין כל זמן שהטעם בחתיכה כ"נ החיתר נעשה בנוף האיסור ואח"כ בשאר איסורין דף ק"ח דקאמר ואפשר לסחטו אסור אבל דבריו אינם מספיקים כלל דאפשר לסחטו אסור ולפי דבריו א"ש מ"ש כאן אפשר לסוחטו מה"ת אסור אבל דבריו שבסי' ק"ו ליתא כמו שדחיתי. ומדברי פלתי סי' ק"ו יש ראי למשל"ק לרמב"ם חנ"נ דרבנן אפי' בב"ח דמה"ת לא אסור החלב אלא כל זמן שהוא עם החלב (ו) הט"ז כ' שדעת ר"מ וש"ע ורמ"א כרש"י במקצתה תוך הרוטב נעשית החתיכה תחלה נבלה וחוזרות ואוסרת כל החתיכות אפי' בלא ניעור מה שהקשו אט"ז פלתי ופרמ"ג ל"ק אבל אני הקשיתי אט"ז דל"ל הכי לש"ע ורמ"א אבל לר"מ י"ל כן ונ"מ לדינא שכתבתי בסי' תקצ"ח (ז) אני ישבתי הרמ"א שדעתו דט"ח שנפל על החתיכה אין נעשית נבלה לאסור החתיכה בלא ניעור וצריך ס' בקדירה אפי' בלא ניעור אפי' החתיכה כולה חוץ לרוטב ואותה חתיכה אסורה אמנם בשאר איסורין מקיל לא אוסר הקדרה במקצתה חוץ לרוטב אפי' בניעור אבל אותה חתיכה יש להחמיר ונכון כן לדינא:

(א) **בסעי'** כ' בסג"ה וכן אם לא ניעור אם יש ס' בקדירה אינו אסור רק אותו חתיכה ואחר הקדירה מותר כיון שלא נלגל ולא נתן טעם בהאותו חתיכה עלמו ואי יולא אפי' בלא ניעור אחר כללו אסור דכשאין ס' בקדירה נמי יהא

טעם גם בב"מ הי' כו טעם הלא הבאר הי' מעיקרא היתר קודם שהתערב גם בשאר איסורין הי' ההיתר מעיקרא היתר קודם שהתערב וקודם שנאסר והוה ז"ל כ' והקשה על עצמו בב"מ ומי נימא הא החלב הי' אסור בתערובת והיכי נתבטל דהוה ממי כלי הוכר האיסור ולא מתבטל מאחו מעטו ותי' בב"מ לא אסור אלא כשקבלה טעם זה מזה אינו מובן כלל להא לותו מעטו חלב בתוך הבאר יש כו טעם בשר ס"כ יש בחתיכה מעטו בפילה ואחמי בפילה הא לא הוכר האיסור עכשיו ועוד לדבריו בב"מ ביון דעכשיו ליכא טעם לא אסור ואין אוסר שאר מחיכות ותליא הגמ' בחפשר לאחטו אסור ממי קשה למה ל"ד לחפשר לאחטו אסור שאר החתיכות כיון דאחרת בב"מ תליא בטעם ועכשיו ליכא טעם ושרי ועיל"ק סי' תרצ"ז אות ח' ועי' בפלתי סם שתי' בלופן אחר בשאר איסורין לא תליא לחפשר לאחטו בב"ק רק בבב"מ תלי' מחיכה ס"ל בחפשר לאחטו ולכאו' לפי"ז למה שכתבתי לעיל דחפשר לאחטו לטעמים שב' הפוסקים הוא רק מדרבנן ח"כ ס"ל בב"מ לפלתי דתלי' בחפשר לאחטו . ח"כ גם ס"ל בב"מ דרבנן ח"כ יש מכאן הוכחה למש"ק בסי' תר"ה לדעת הרמב"ם ושאר פוסקים דס"ל בב"מ רק מדרבנן דהיינו סיטי' לגריך ס' מה"ת רק כנגד כזית חלב ולא כנגד כל תערובת דאשון הוא רק מדרבנן :

(ו) **נחזור** לדברי רמ"א והמה הט"ז סק"ב הביא מד"מ לרש"י במקלת מחיכה בתוך הרוטב הינו שאר מחיכות ואוסרות אפי' בלא ניעור וכ' הט"ז דליתא אלא מוזרות ואוסרות אפי' בלא ניעור וכן דעת הר"מ והם"ע שהביא לדברי הר"מ ע"כ וקשה הא גם הד"מ כ' פלוגתא זאת דר"ן ס"ל דאוסרת שאר בלא ניעור וכ"כ ה"ה לדעת קלת מפרשים בפ"ט מה' מא"ס וכ"כ רשב"א לדעת רש"י ורא"ה וריטבא ושוד רשאוים שבאתים בסי' תקל"ח ס"ז אות ה' ובפלתי תמה דלרש"י הסוגי' במקלתה תוך הרוטב ואפי"ה פריך מבלע בלא מפלע לא פליט אלמא אפי' במקלתה תוך הרוטב אין בלועה יולא לאסור שאר מחיכות וכן הקשה הפרמ"ג במ"ז סק"ב וגם תמה מי מעכב בחתיכה המונחת אצי' בתוך הרוטב דאיסור מגיע ואוסר למקום מחיכה המונח בתוך הרוטב למה לא יפליט מזה ויאסרך כל הקדירה :

הגה קו' הב' הוא קו' התום' דף ק"מ ע"ח ד"ה ע"מ וכל הרשאוים הנ"ל מתרלים קו' זו שמחיכה זו לאסרה חמלה ולפ"ל שכל דרך הילוכו לא כ"כ כדעת התום' דף ק' דס"ל הכי וקו' הא' ג"כ מיבלים כמ"ש דבריהם בסי' תקל"ח שם ותימה על הפרמ"ג שתמה קו' הא' בהנ"ל והוא בעלמו הביא בסק"ו במ"ז אי' הכ"ן על קו' זו מה דפריך הש"ס מפלע לא פליט פליטה האוסרות ה"ד רק לפ"ד דחפשר לאחטו מותר אבל לפי החמת במלתה תוך הרוטב מוזרות ואוסר כל הקדירה כולו אפי' בלא ניעור כיון דחפשר לאחטו אסור ולפלא דקשה אע"ז הא הש"ע לקמן סי' ק"ה ס"ע במליחה פשק דאין בלוע יולא מחיכה לחתיכה בלא רוטב ופוסקים רשאוים דקדקו כן מקו' הגמ' מפלע לא פליט ואי דפשקו כמ"ש הט"ז וכאי' רשאוים למשקנת דיהן מפלע פליט הגם דה"ד במלתה תוך הרוטב מ"מ אין לנו ראי' במליחה דאין בלוע יולא בלא רוטב דהש"ס לא אמר מפלע לא פליט אלא פליטה האוסרות לפ"ד דחפשר לאחטו מותר ובפרמ"ג כאן ס"ק ג' הביא עוד ראי' ממקום אחר דאין בלוע יולא מחחיכה לחתיכה בלא רוטב דהיינו מדאין אוסר קליפה לאמוך לה והם דברי רשב"א בתה"ד וביאור דברי תה"ד אלו הפרמ"ג בפתיחה לה' תערובת פ"ב ח"ב ד"ה ונא וכו' אמנם בסי' תקל"ח אות ח' הקשיתי על טעם זה דרשב"א בתה"ד ולפ"ל לרמב"ם יש לומר בפי' הט"ז וים עוד שמך גם מר"מ לפ"ד בסי' תקל"ח מהרשב"א דשאוים דאמרי' במליחה נעשה מחיכה שנעשה בחיסור בפילה ואוסרת שאר החתיכות שנגעו בחתיכה שנאסרה בלועה יולא מחחיכה לחתיכה בלא רוטב עי"ש ועי"ש בסי' תקל"ח אות ח' ובחיבורי לאו"ח סי' ס"ז ס"ק כ"ה שגם רשב"א לאו כוותו להביא ראי' מקליפה דאין בלוע יולא בלא רוטב כמו שהבין הפרמ"ג :

(ז) **ונ"ל** ליישב דברי רמ"א דהנה הפרמ"ג בפתיחה לה' תערובת שם כ' דפשיט דבר הבלוע דקי"ל בלא רוטב אין יולא מחחיכה לחפי' משהי יולא ומשקומו הוא מוכיח דאל"כ מכאי תיקשי מה הא דקאמר הש"ס דף ק"ח גילימא לך ניעור כלי מבלע בלע מפלע לא פליט הא כיון דיולא משהו מחלב עמו מהי אתין כח בחותו משהו לאסור הא כל עלמו של מ"ל ולחפשר לאחטו כן הוא דכנגד האיסור יש ס' לפי"ה לגריך לשער כנגד כל הנאסר וע"כ כדאמרן אתין משהו יולא בלי רוטב הן אמת שדברי הרב בתשו' סי' כ"ח מורין להיפוך שהיתר בפילה בפשה האחרות מטעם דמשהו דרבנן אין יולא מחחיכה לחתיכה וכו' . ועוד גירוף שם כמה טעמים בתלוחות וכו' משמע הא לי ליכא ס' נגד האמון לף אחרות שלא נגעו מסורין . עי"ש מ"כ שם ד"ל לרמ"ח בב"מ שפלה לקדירה לפי' כולי' מון לרוטב דאיכא ג"כ הבל הקדירה ס"ל לרמ"ח דפשיטא דמשהו יולא :

וא"ש דפשק הרמ"א לפי' בלא ניעור לגריך ס' בקדירה כנגד הפיפה דלא ידעינן כמה נפיק מיי ומה שהקשה הפרמ"ג מ"כ מה פריך נפלע לא פליט כיון דמשהו יולא שפיר חוכר כל החחיכות ולפי' לא ניעור ועוד קשה מ"כ ילרף כל הקדירה לבטל בס' ולמה תנן אם יש בחותה חחיכה כ"ע הא לחמרי' דיולא מ"כ כל הקדירה ילרף ולמה רק חותו חחיכה י"ל דמקלת דיולא מן החחיכה הוא עומד להתפשט ולבלות מיד דרך הילוכו ונמה שמתפשט דרך הילוכו כ' בתום' דף ק' דלא כ"ע ולפי' חוכר מחזרות

ולא קשה קו' הפרמ"ג הנ"ל לגריך ס' בקדירה כנגד הפיפה היולא ממנה דלא ידעינן כמה נפיק מיי ומחחיכה לפי' כ"ע ולפי' חוכר מחזרות בבלה משום דמה שיולא יולא דרך הלוכו רק מה שנאחר מן הפיפה ומתעכב שם ולא יצא מיד לחון ע"י זה בעצם החחיכה בבלה ואם יש בה ס"ע לאסרה ובלוע זו שלפי יולאות מיד לפי יולאות חלא ניעור ולא חוכר כל החחיכות חבל בלא ניעור כל החחיכות והקדירה מותר להטעם שנתבטל בחחיכה לפי יולא בלא רוטב לר"י בכולי' חון לרוטב ולרש"י במקלתה בתוך הרוטב ואותה מחיכה לאסרה שמא שאחר בה טעם ואקשילא לא מכלין ופ"מ דרמ"א שב' אחם משמע דמיירי לכל הסיטות בין לר"י ובין לרש"י דאלו ב' ופ"ז דמיירי הרמ"א במקלת תוך הרוטב ס"ל לפרש כמו שהקשה הח"ד חבל בניעור אפי' במקלתה תוך הרוטב בבב"מ לחמרי' דל"ל כיון בב"מ ס"ע ל"ל והוה חוכר שאר מחיכות :

אבל לקמן בשאר איסורין כ' הרמ"א כפי' במקלת מחיכה בתוך הרוטב כיון דהרבה פוסקים דלא חמרי' בשאר איסורין חל"ל סמוך הרמ"א אל"י וסיעתי' דלא נעשה נבלה דבבל יולא מיד וכל דרך הילוכו לא נעשה נבילה בלל אפי"ת דחחיכה זו קבלה בלועה חחלה ומתעכב בה אפי' במקלתה תוך הרוטב מ"מ כיון דהוה יולא בלא ניעור דרך הלוכו מקרי ולא ס"ל אפי' חם ניעור נמי אינו חוכר כיון שיכול להלוך מעלמו בלא ניעור לא ס"ל חבל חותה כיון דחחרה חחלה ומתעכב שם וכבר רלוי להקשות עלי' שם איסור נשחרת בחיסורה כמו חפשר לאחטו דחסור מעטם זה לבדי חותה לא חמרינן דלא חסור כיון שהוא דרך הלוכו דמ"מ הוה נקרא עליו כבר שם איסור :

סימן תר"ד

(א) **הרבה** ראיות דהא דצריך ס' בקדירה כנגד כל החתיכה שנאסרו הוא רק מדרבנן וצ"ע על פוסקים דב' שהוא מה"ת וישבתי בזה הר"מ אלא שהקשו ע"ז מחולין דף ק"ח וישבתי אמנם לתוס' דס"ל נ"נ מה"ת בשאר איסורין ג"כ מיושב קו' זו ואם הוא מדרבנן יש לישב הטור בסי' צ"ט שחולק על סה"ת שכ' דצריך החכם לחקור אם לא נתנו מים אחר שנתנו בהכלי האיסור דאז נעשו המים נבלה וצריך ס' כנגד כל הכלי והטור כ' שאי"צ אפי' בב"ח ועוד ראי' מט"ז לקמן ס"ק כ"ח דנ"נ אפי' בבב"ח רק מדרבנן (ב) **הבאתי** ראי' לפוסקים דס"ל נ"נ בשאר איסורין אסור מן התורה וישוב קו' התום' זבחים דף צ"ו אר"ת שכ' חזרות בבשונות שרי משעם פנים חדשות באו לכאן וישוב על רמב"ם בפ"נ מסוטה שפסק כלים שנתאכמו והחזירו לבבשן דשרי והקשה המשל"מ הא הוא בעיא דרבא ולא איפשטי' ‡

בש"ע סעי' ד' לא למרו מחיכה עלמה כ"ע נבילה אלא בבב"ח וכו' ומשמע לחוסר הבאר מה"ת וכן החלב חוסר מה"ת בבלה וכ"כ בם"ך ס"ק י"ב והלבוש כ"כ דבשאינו בב"ח הוה כחלו חוסר הבאר עתה וכ"כ המחרוים בב"ח לחוסר מה"ת וע"ע למ"ש הם"ך בסי' ק"ה ס"ק י"ז דע"כ מי' בם"ס דף ק"ח מבלע בלע מפלע לא פליט ואין בלוע יולא מחחיכה לחחיכה בלא רוטב היינו מקטי דהוה ק"ל מכ"ע כדאי' בהדי' התם אבל לבאר דמסיק אפשר לאחטו אסור ומכ"ע ס"ל משהו הבאר נוף החיסור ואפ"כ לחוסר הבאר דהי' אלא פליט החלב עלמו מ"מ כיון דע"י מבורין ס"ל הבאר שנאסר נוף החיסור וחוקר וכ"כ הר"ן סו"פ כ"ה וכ"פ ה"ה בפ"ע מהל' בשר הרחב"ד וכ"כ הרמ"ה בם' בד"ה עכ"ל הם"ך ואפ"כ שפיר י"ל דהבאר גופי' בלא טעם אבל אסור מה"ת ואפשר לאחטו אסור מה"ת אמנם הא הרבה פוסקים דס"ל דאין הבאר אוסר בלא ניעור וכמו שפ' בם"ע בסעי' ג' וכמו שהעתי' הנה"כ בשק"ב ואל"כ אין הבאר בבבלה בלא אבל ואל"כ אפי' ניעור אמאי לגריך ס' מה"ת כנגד החחיכה החחיכה עלמו אינו כנוף הנבלה אלא החיסור מחמת ס"ע מאבל בחחיכה הא עתה ליכא ס"ע משל אבל למה לאוסר מה"ת אלא אפי' להפוסקים הנ"ל שב' הם"ך דבעצם נוף הבאר נבלה כיון שע"י מבורין נאסרו מ"מ מ"ל לאסור מה"ת הלא גם לס"ד נמי הוה ס"ל בעצם נבלה ע"י מיבורין דהא מלי זית בבר ומלי זית נבלה אפי' לס"ד כ' דהוה לקי דבם"ד נראה דהוה ס"ל לאפשר לאחטו מותר ומשקלתה מסיק דאפשר לאחטו אסור וא"כ מ"ד אפשר לאחטו מותר אינו מחיר אלא אחיכת בשר שנאסר מאבל נאחבשל עם אחיכות בשר אחרים דמותר דע"י הביטול נאחטו החיסור ואפ"ס מותר לבל כל זמן שלא נאחטו גם הוא מודה בעודן מיבורין אסור והא"כ מ"ד אפשר לאחטו אסור מיהו עור ע"י החיבור וא"כ גם למשקנת אין רלוי דאחה"ת אסור הבאר לבד מדאסור מלי זית בבר עם מלי זית חלב לוקה אבל אין רלוי דאפשר לאחטו לאחטו הבאר לבדו בנוף החיסור אחיכות האחרות מ"מ י"ל דאפשר לאחטו אחטו ואין דלא מוכח קרא דאפשר לאחטו אסור מ"ל דאוסר אחיכות אחרות ולגריך ס' בנגד כל החחיכה שנאסרה מקודם דא"כ אין החיסור רק אסום שבבר נאסר פ"ח אבל אקרא לא מוכח וזה י"ל דלא הוה קשיא לי' לר"ת קו' חום' לר"ת יורה גדולה החיך הגעילו דכ"ע אי' חום' ד"ק אי"ל אף שנאסרו המים בהגעלה לאסורה לא אי' ס' במים אחטו בהגעלה ב' כיון דטעם ליכא ואפשר לאחטו רק מדרבנן וא"ש

מה שהקשה פלוני כאן סק"י ושאר מפרשים שתירצו כתוס' דבדף ק"ס ע"ל לתוס' בשאר איסורין ל"ג מה"ת ובדף ק"ח ביה ע"ב כ' הר"י שהוא מדרבנן וי"ל הא דף ק' מסיק תוס' בשם הר"י בשוף דבריהם דרשיות ל' מפרים היו ברורה וי"ל מהאי טעמא דאר"י ס"ל שאינו אלא מדרבנן ואח"כ רתי' בפלוני סקי"ב דהוה מתמה שם לתס בשאר איסורין שם ידוע בבירור דשמעו איסור חוזר להתירא ח"כ אפי' בב"ח אינו אלא מדרבנן ובשאר איסורין ע"כ ואני פרישת הקשיתי דבב"ח בטעמא תליא ובעבדו ודאי בשאר איסורין ס"ב

מחזר וניעור כדין יצא ביכם מ"כ מ"ו. וכתבתי לחפי' מלן ריש"ל קמא בקמא מקרי לה כלא מודה דמחזר וניעור וכמ"ש שם בשם סנמי"א שכ' בסמוסה מ"כ בפסא ס"ו ומ"ו והסיב לי הגאון סכ"ל מפ"ן פלן ס"ק ט"ו דלא כלא לוקן לה מתפשט טעם זה כזה רק בניעול מתפשט טעם זה כזה מ"כ לה כלא דקי"ל מינו מחזר וניעור יהי' אסור לבטל כמו שכ' ביכם ע"י הניעול מתפשט הטעם כך כלא ע"י הניעול מתפשט טעם חלא בחמת זה לא תליא כ"ט דיכם ביכם כעין בכרות מחזר וניעור מפת"כ לא שנולד בתערובת לינו מ"כ:

והשבתי לו חפי' יהפיכה למר שכוונות הים"ם דים מילוק בטעם הלא כין לוקן ובין מבוטל לינו כמ"ש רומ"ש דפלוגן לינו מתפשט וכניעול מתפשט ז"ל גם כלוקן נכנם לא בלא בכל מלקיו וחס ר"ל כוונות הים"ם למלק דוקא בלוע בחתיכה כ"ע מפת"כ בלא לא מקרי בלוע ולכך לינו מתפשט כלוקן ז"ל דגם כניעול לא בלא לא מקרי בלוע. ועי"ל דגם ח"ו דכל לא בלא נכנס זה כזה וח"כ מתפשט זה כזה וח"כ לא זהו כוונתו כל ים"ם כמ"ש רומכ"ת וכמ"ש עוד לקמן. אלא עוד לפי"ז נכונים דברים שכתבתי שם דלכך ח"ם לא בלא לינו מו"כ כיון שנתערב הלא כל זה כזה ומתערב תו אין כניעול בפסא עושה לחיות מחזר וניעור מפת"כ קמא בקמא מע"ג שהוא נידון כלא בלא ולריך ס' מ"מ אין המלקים נכנסים זה כזה כגופו וכטעמו מ"כ בפסא פשטעמא לא ממש וע"י החפי' יהיב טעמו מחזר וניעור ונרע מככרות דככרות כל ח' עומד בפ"ע כן י"ל כל קורט קמא עומד בפ"ע ונרע בתוך הפסא יהיב טעמא ממנס הכא זה כ' לרווחא דמלתא מכל קושטא דמלתא העיקר מ"ם להמתיר לעניו מו"כ מפוס דאי קמא בקמא מקרי לא בלא לינו בלוע:

ואלא כוונת הים"ם דמחלק בלא בין לוקן לניעול כ' הפרמ"ג בע"ז טעם אחר לא כמ"ש רומכ"ת לעוף אין מתפשט וניעול מתפשט אלא זהו כוונת הים"ם דתוס' דף ק' ורחבויים הקשו אדת"ת דס"ל כ"ע בכל איסורין מפ' בתרא דע"ז יין ביין ושפל מיס בפופו מתבטל האיסור ולמה לא לאמרי' כ"ע ותי' הר"ן סו"פ כ"ה ושאר רחבויים ובפס הרמב"ד דבלא בלא לא אמרי' דתערובת לרבון כ"ע ולריך ס' בתערובת הכ' בנגד כל היתר ור"ן תי' כ"ע אמרו דומי' דבכ"ח מ"ב דוקא דרך ניעול אבל בלוען לא כ"ע ס"ם הים"ם מחניר כמומרות כ' תירוצים וכן פי' מוכי"ת סי' כ' ומ"ד סק"י דכרי ים"ם:

ולי"נ כוונה אחרת הים"ם ותעתיק דכריו בקילור בפי' ס' כ' וז"ל תעפ"י לפי סברת הפוסקים אין לחלק בין לוקה בין רוטב שבא בדרך ניעול לגמ' כ"ל לחלק דרך ניעול שהוא בטו"ע ול"ב התחיכות בתוך הרוטב כ"ע ואין מוזרין להתירן כדפי' לעיל מ"ב לא חלקו חכמים בחיסור אבל תערובת דבר לא בלא שלא יהוא כלל לעניו שנאמר אב"ע יפה ים לחלק ולהתיר מפ' הרחב"ד שבתערב לגמרי בהיתר שנפל לפס. כ' כוונתו לא בלא בניעול שלא יהי' מלתא דרבון כמוכא דחתיכות בתוך הרוטב כ"ע והרוטב לא כ"ע לכך לא חלקו בדבר וגם הרוטב כ"ע (וזה דלא כרחב"ן דס"ל חתיכות כ"ע והרוטב לא כ"ע) אבל יין ביין לריכא חתיכות חלא לא בלא לא כ"ע וזה חפי' לא בלא בניעול נמי מותר ולא לחחרוניס שב' דים"ם חסרו כל לא בלא ע"י ניעול דז"א דהכ"ל תלוי בים כ"ב חתיכות חז גם הלא כ"ע ובלריכא חתיכות לא בלא לא כ"ע חפי' בניעול ופפסר לפי"ז גם בכוונס בפים חתיכות ורוטב חפי' בלוען נמי הרוטב כ"ע הוחיל וחתיכות כ"ע גם הרוטב כ"ע:

(ב) יש לעיין מי הלכה בים"ם הכא בפ"מ בע"ז הכ"ל תמה על הע"ז דלמה הביא הים"ם מלחר דרמ"ח מולק ע"ז. וכ"ע שם וכמ"ד דקדקו מחפי דרבנא שבניח הש"ך ס"ק ט"ו דמולק חים"ם ול"מ מהא לא מרי דרמ"ח וא"כ נמשכו מחרי דעת כל הפוסקים וים"ם גופי' כ' דלחע"ג דפוסקים לא משמע הכי כ' הוא כן בדרך הכרעה וי"ל הלכה כמכריע ופפסר הרמ"ח וא"כ הוא מוליח אלו הוא דלחי לדברי ים"ם ויותר כ"ל מש"ך ס"ק י"ד דלא פ' בים"ם דז"ל הש"ך ס"ק י"ד ו"ת דלא ממכרין חכ"ל מש נתערב איסור לח כו' פלוגתא דוקא מש נתערב איסור לא בהיתר יבש חמרינן חכ"ל משום חתיכות כי חתיכה איסור ניכר ומובדל כ"ל אבל לא כשנתערב איסור לא בהיתר לא מו אבל לעומן וחא"כ נתערב הכל להיתר אחר כין לא בא ושי' בים"ם פי' ס' עכ"ל ובפרמ"ג דקדק הש"ך ממה שלומר ול"ל דמכיח פשם המדכר כי החתיכות ניכר ולטעם זה מפורח דלא בים"ם לחין מילוק בין דבר ניבוש מו לא כמבואר בים"ם נופי' וכ"פ ממי הפסמ"ג לדברי ש"ך דחפי' ע"י ניבוש מתיר ופזה ר"ל דמוסיף הש"ך אבל עם זאת דמיירי בי' המרדכי בפי' ני"ם ופס מיירי בניבוש ועי' פרמ"ג סי' ק"ו ס"ק ח' פפק ג"כ דלא בים"ם. ועוד הנה הרמ"ח לא מתיר לא בלא אלא בפ"מ וכבפ"י כ' שם ריל דמודה הים"ם דסרי חפי' בניבוש בפ"מ יחי להקל שלא בפ"מ בחיבו דרך ניבוש נרחה לו דחין לסמוך חים"ם כן ר"ל ומי לפרמ"ג בים"ם דמקום הפ"מ מודה חפי' בים חתיכות מובר ובחין הפ"מ חין לסמוך על הים"ם סרי דרמכ"ת הקשה עלי מים"ם שחין הלכה כמותו וחין הפירוש כמו דס"ל לרומכ"ת:

(ג) עוד הסיב לי מה שכתבתי בשם הגמי' לחפי' חיכת ס' בקמא מו"ל כ' ז"ת כמ"ש הע"ז בסי' תכ"ו דמיירי שמתערבו בל"ס בפעת חפי' היינו קודם פפה יבא בטל בחוב לפן בפעת חפי' מו"ט שנעשה לא ע"ב והסבתי לו דהא כ"י הביא בהגמי' שם בשם סמ"ק שלריך לנכר מאותן החיטים סיכי' ס' מאותו שלא ממש ואח"כ יפרוש מ"מ יהיב שמני' בפעת חפי' ונס לריך שכי' לחפי' קודם פפה דאי בפפה חפי' כל

שהוא לחסור וכלן שלא יהי' כלל מאותן נלימי"ב וניעוט לחפות מעוט בפסא ע"ל והנה הסמ"ק ס"ל לין חו"ל כלאי' בל"ש בם בסי' תנ"ז ול' נם ביכם ס"ל כן ממ"ם כאן ואח"ב דהוה יבא ביכם ור"ל דבעל כרוב ואינו חו"ל ומ"מ בחפי' לוסר אפי' מיכת ס' דאמ"ם שלא יהי' מאותו נלימיר ועעוט הוא בם ורניעות לחפות בפסא הרי שאח"ב שבתבטל בס' לוסר בפסא בשאר בחפי' ודומה לחיטה בתרנגולות בסי' תמ"ב אע"ב שבתבטל קודם פסח לסור בשלא מסירה דלעולם ל"ע משאר:

ועי' בב"ח סי' תס"ו אל' דרמב"י לוסר בתערבו חיטים שבתבקעו ובטחן ול' הב"ח נ"ל דנגד המבקעין לוסר הרמב"י חלא להב"ח הטעם משום דקנמא בקמא מקרי יבא ביכם ול"ע בפסא בשאר הסמ"ק בחיטין שבשאר לקורין נלימיר ודעת המחירין דקמא בקמא סוא לא בלא וחס יש ס' שרי למיכל מיני' בפסא כדעת הסמ"ג דקמא סוא לא בלא אבא אבא הב"ח פי' לדברי הסמ"ק כמו שפרשתי לוסר בחפי' חפי' יש ס' וחלא חני סובר דסמ"ק ס"ל קמא בקמא בטי לא בלא בקורי וכלא חינו מו"ל חפי"ם לוסר בשאר והב"ח ס"ל דקמא בקמא מקרי יבא ביכם ולכך מו"ל חינו ל"ל דהא לא בלא בקמא בקמא בחיטים החילוק בשו"ל בין לא בלא ובין יבא ביכם זולא הב"ד כ' שכן המנהג וכבר כתבתי דהסמ"ק ס"ל אפ דבא ביכם חינו מו"ל חלא הסמ"ק חינו חולק על הסמ"ג דקמא בקמא מקרי לא בלא חלא דלא תליא כשו"ל דהא לוסר ס' חלא מסוס בחפי' ו"ע זה בזה (וכמ"ש סי' ק"י ס"ק י"ב לא רחה בב"ח סי' תס"ג הכ"ל) ודו"ק:

והשיב לי הגאון להנמי' בפס סמ"ק ס"ל כרשב"א ביו"ד סי' ק"ט יבא ביכם דבטל ברוב אס נתבטל מוזר וניעור אבל לא דבטל כבר חינו מו"ל ולא לריך ס' ולינו מוזר ולוסר בפסא ס"ם קמא אס מסוב כלא כמיסורין חין לומר בחפי' ע"כ והסבתי לו ז"ל דהא הגמ"י כ"כ בפס סמ"ק וסנ"ק לא ס"ל כרשב"א כדאי' בב"י סי' ק"ט ביו"ד והסיב לי להגאון"ד כ' דסמ"ק ס"ל כרשב"א והסבתיו ז"ל להגא"ד כ"כ בפס סמ"ג. אבל הסמ"ג כ' בב"י וכד"מ וכת"ח כלל ל"ע כ' בפס סמ"ק דלא ס"ל כרשב"א מלי כרא"ם שם:

סימן תר"ז

(א) תי' על קו' הפלתי דלמה פסק רמ"א להתיר לח בלח בהפסד מרובה נגד תוס' ושאר ראשונים (ב) ישוב על או"ה שכ' בלא נודע עד תערובת הב' אי"צ ס' אלא כנגד האיסור ומ"ש הפלתי מתוס' בכורות כאו"ה ובינת אדם סומך על או"ה בהפ"מ מראיות הפלתי והקשתי וכ' פי' אחר בתוס' ויש לסמוך בלא נודע בהפ"מ כב"א משעמא דידי וצ"ע מכ"ש בלח בלח בלא נודע להתיר אפי' בלא הפ"מ וכן במליחה בכחוש אפשר דשרי לח בלח אפי' בלא הפ"מ אבל בנודע אין להקל אפי' בכחוש ובהפ"מ ובמליחה ולא נודע אפשר דמצינו לסמוך להקל אפי' לח ביבש (ג) לח בלח ונקרש אח"כ בנב"י מספקא לי' אי נ"ב וצריך ס' כנגד התערובת הא' ובפ"מ מתיר בפשיטות ואם לח איסור נבלע ביבש ונימוח הלח נ' להקל בלא נודע (ד) צ"ע ארמ"א שכ' לח בלח לא נ"ב דוקא בהפ"מ (ה) קו' על הש"ך ס"ק ט"ז דלמ בלח בב"ח נ"ב מה"ת ועל פמ"ג (ו) ישוב עוד לאו"ה דמחלק בלא נודע לא אמרינן נ"ב (ז) ביאור קו' הש"ך ס"ק ט"ו אפוסקים דס"ל בלח בלח לא נ"ב מסוגיא והלא חלב נבלה הוא (ח) ביאור תי' הפרמ"ג ונ"ל כמנ"י כלל פ"ה ס"ק ל"ז בלח בלח ולא נודע קודם תערובות השני לא נ"ב ולא כפרמ"ג (ט) פי' בתי' הש"ך וביאור דברי ראב"ד בתמים דעים והראב"ד בפ"ש מהמא"ס ולדינא העלתי מכמה מקומות אם נבלע בנוש וניחוח לבסוף הוה לח בלח וכמ"ש באות ד' ועוד בבב"ח בלח בלח והפ"מ:

(א) **בהג"ה** סעי' ד' י"ח דלמ לחמרי' מחיכה כ"ע אס נתערב לוסר לח בסיתר לח עי' פלתי סק"י שהקשה דלמה פסק הרמ"א כנגד תוס' בכמה מקומות ושאר רחבויים דלא מילקו בכך שהרי מקשים על ר"ת דס"ל כ"ע בכל לוסרין והקשו מע"ז מין ביין ולא תירלו כן דס"ה דהוה לח בלח ול"ל דלא קשה כיון דאמן קיי"ל כר"ת דס"ל בכל לוסרין וקשה קו' התוס' מכך יין ביין לח"כ דים מילוק לדידן בלא בלח דאל"כ קשיא הלכתא דהא בת"ח כלל ל"ח כ' בלא"ה דדוב הפוסקים ס"ל דלא לחמרי' כ"ע בשאר לוסרין וחפי"ה אמן לא קיי"ל כן ועי' בח"ז שכ' הרבה פוסקים דס"ל כ"ע בשאר לוסרין בפי' ני"ה ושם בסוה"פ כ' כך ת' בלא בלא לא כ"ע:

(ב) **ובאו"ה** כלל כ"ד אות י' כ' בלא נודע התערובת עד שנפל לתערובת הב' ויש ס' בנגד האיסור לא כ"ע והקשה עליו הש"ך סי' ק"ט ס"ק ט"ו מפוסקים שהקשו קו' רבות לר"ת דס"ל כ"ע בכל לוסרין ולא תירלו בלא בדוחק והרבה פוסקים ס"ל מכא קו' אלו דלא לחמרי' בשאר לוסרין כ"ע ולא תירלו דהתם מיירי בלא נודע תערובת כ"ל דגם לא קשה כהס"ל דאו"ה קשה לי' הלכתא דחמן קיי"ל כ"ע בשאר לוסרין חע"ג דרוב הפוסקים לא ס"ל הכי ועי' ביש"ס סי' ס' מה שהוכיח מרמה דף ק' דמוכח הכי כר"ת ולא כר' מפריס והתי' שתירלו לחלק בין לח ביבש ובין לח בלא לא

לחו"ה כמ"ש הש"ך גופו' שמיצין בדוחק וי"ל דלחו"ה ס"ל דליתא לתי' זה משום דחו"ה ס"ל טעמת ד"ל משום דכבר סי' על מתיכה שנתקררה שם התיסור פעם ג' ה"כ גם כלה כלה י"ל כן לחסור וכ"ל ולריך בתערובת דרבנן מו בכחום גמור וכפ"מ בש"ך כאן כ' בהפ"מ נל חזר כמ"ש ממ"ם בת"ח ועי"ל סי' תקל"ח שהבחתי מפוסקים להחמיר ד"ל חפי' בכחום ה"ה אין להקל חפי' בהפ"מ והפוסקים שמקילין לח סי' לפריסם ס' ח"ו . וי"ל עכ"פ כלה כלה במליחה כגון ליה ובלה שנתערב כלה יש להקל חפי' כלה הפ"מ ולה כ"ל ולריך ס' כנגד הליר התסור . וה"ה במליחה ולה יודע תפשר להקל חפי' בלה כיבש הו לגרף דעת מו"ה :

(נ) **ואם** נתערב תיסור לח בהיתר לח בגון בשומן וחה"כ נקרם נעכו"ת סי' ל"ע בש"ך ס"ק י"נ פפיטת לי' דשרי בהפ"מ כלה כלה כיון שהוח נתערב יפה . עוד כ' בפמ"נ שם נהלף תיסור כיבש ונעשה לח וניתוח הימ חוזר להתירה וכ"ל דבזה דחין חוזר להתירה הוח מפני שנקרה עליו שם תיסור תפשר דמליון לסמוך חחו"ה עכ"פ בהפ"מ כלה כלה ומעורב יפה : **ועי'** בסי' תרעו"ו חות כ' וגם בסי' תר"פ חות ב' והטולה מזה פלה כלה כ"ל בתערב יפה ח"כ נפרם התיסור מן התיתר ע"כ לה כ"ל ודומה למ"ש הסרדכי כלי מתכות כיון דים תקנה להפריד התיסור חין הכלי כ"ל כגון כן כלה כלה נפרד התיסור מן התיתר וכמ"ש בזה יעוב קו' הט"ז בסי' ל"ח על הסרדכי לקמן סי' תרי"ד . תמנם הסרדכי ס"ל דגם בתתיכה נפרד ע"י הרוטב דתפשר לסמטו ותתיכה תפ"ה כ"ל תע"ב דנפרד התיסור על כן ס"ל לסרדכי דגם התיתר רחנון שנתסר תחלה לריך להיות נ"כ נפרד ונתערב בתוך התיתר הסני ותז גם ח"ם וכמו שגם התיסור נפרד היינו כלה כלה בתוך התיתר הסני חבל מתיכה שהוח חטושה מבשל ובילר בפ"ע (עי' לשונו של סרדכי בפ' כ"ה) כ"ל בבח עליו התיתר הסני ולה נתערב התיתר הרחנון בהיתר הסני תע"ב דהתיסור נסמט מ"מ כיון שמתיכה חטוב ונכר בפ"ע לה פקע ממנו שם התיסור לבסוף בהיתר הסני והיולת מזה למה שכ"ל הוח מסופו בהיתר הכ' משני שלה נתבטל היתר הרחנון בהיתר הסני וכיון שנכל הולך חחר סופו ח"כ נעקרם מח"כ בסוף כ"ל וביבש ובימות לבסוף לה כ"ל ועי"ל סי' תר"ד וח"כ כלה נודע ודחי ים לגרף לכל הכ"ל דלה כ"ל והנה בחקומות הכ"ל לה נחתיכת למקום שכ' הפרמ"ג בסי' ל"ע דהוח ס"ל שם בימות מח"כ לה הוה דין לה כלה חבל לקמן חות מ' הטלתי גם ממקום שכ' הפרמ"ג ומשחר מקומות לחפי' בימות מח"כ דיש של לה כלה . עי' בהכמת חדם כלל ל"ח דין ב"ג דעיפה הילוסה נקמחת ומי ביצים הכל מעטרף לבטל הביצה שמעת בה בה ביפת דם חו שנולד בי"ע דקמח הוה לה ובלה בהפ"מ ל"ה מתיכה כ"ל וכ' שח"ד חמר לו שהוח חמר לו לחסור וכ"ל כח"ד דקמח לה נתפשט בכולי' כמו לה ממ"ם ורחסונים כתבו כלה ה"ט דלה כ"ל משום דהתיסור מתפשט בכל התערובת הב' ועוד כתבתי בח"ח סי' תמ"ז ס"ד לחומרת מקרי קמח יבש חמנם בבילה שמעת בה ביפת דם בעיפה לחחר ביפול הוה ס' דרבנן שח"י חס סי' ביפת הדם במקום התסור עי' לעיל סי' ס"ו שם מקומו . והנה בפלתי כחן סק"י כ' על קו' הש"ך ממה דפריך חבל בבלה הרי לחפי' כלה כלה כ"ל ותי' דקו' הש"ם התם משום דחזיל לר' יודה מב"מ ל"ב וכ' סברת לדבריו וכ"כ כ' המ"י בכלל פ"ה ס"ק ל"ב והפרמ"ג בש"ך סי' ל"ט סקי"ד

דומה דבריהם ולקמן בסמוך מכתוב בפ"ד חילוק בזה ביפוב חו"ה :

(ד) **ורע"ק** לדידי מרמ"ח שפסק דוקה בהפ"מ לה חסור לח כלה ולה כ"ל ולמה הח חין לנו תי' חחר על קו' התוס' לדידן דקיי"ל בשחר חיסורין כ"ל ממה שהקשו מע"ז מיין במיס ורק תי' הר"ן שכ' בשון לה לחמרי כ"ל וזה לה קיי"ל ולה בשחר רק הך תי' דלח כלה לה כ"ל וכ"פ הכ"ח סתם לה לה כ"ל ולה כ' דוקה בהפ"מ וגם הלבוש לה כ' דוקה בהפ"מ וכ"י כ' בשם החגור שכ' בשם הר"ר חיסרלן דלח כלה ממ"ל מותר לה"ז מותר מטעם לח כלה ולרמ"ם מותר דלח לחמרין כ"ל חלה בב"ח ח"כ חמתי חוסר הרמ"ח ועוד כמ"ש דלח לה ס"ל כלה כלה כ"ל קשה קו' התוס' מיין במיס וחז ע"כ מוכח כרמ"ם דלה לחמרי כ"ל חלה בב"ח וי"ל גם זה בכוונות התגור . תמנם בפרמ"ג בש"ז ס"ק ע"ז ד"ה וחם משמע דרמ"ח ס"ע דלה מתיר לח כלה כלה הפ"מ משום דמיירי בביטול ומוסם לדעת הר"ן שתי' הקו' תוס' הל"ל מע"ז דש"ה דהוה נוען בנוען ולה כ"ל דבעינן דומי' דבב"ח דרך ביטול לחנס זה קומה למ"ם הפרמ"ג בש"ז סוס"ק ע"ו דלרמ"ח חין חילוק בין ביטול לנוען חלה בין לה ליבש וכפ"י הרמ"ח בעב"י שהבחתי בסי' תר"ם והבחתי לפרמ"ג הל"ל מס"ק ע"ז בפתיחה שם בסי' תר"ם ועי' בסי' לקמן שהבחתי נ"כ דברי פרמ"ג דס"ק ע"ז והטיקר לעני"ד כמ"ש בסס"ק ע"ו :

אך"כ רחיתי בחו"ה גופי' כלל כ"ד דין י' ואתתיק לשונו וזה יתיבב כעין קושיות על מו"ה וז"ל ואם לה היה בהיתר לבטלו בגון שנפל לפחות מס' וכ"ל ונפל עליו עוד היתר לחר חו שנפל זה בתערובת תוך היתר לחר חפי' בעוד שנוף התיסור הרחנון בתוכה ולה נודע לו חעפ"י שכבר נאסר לגמרי מ"מ מחר שלה נודע בוחיים וקיימת לן בל תיסור שהוסיף עליהם בשונג עולה מלטרף שפיר היתר הרחנון עם הנני לבטל תיסור הרחנון לבד ומותר הכל ס"ם חיטו חעפ חעמת לתיסורי' והיינו חפי' בדבר לה כדחי' לקמן עכ"ל והכי כ' לקמן וז"ל ולה כיבש ויבש בלה יש נ"ב חילוק בין נודע לו בחתיים חו לה לחע"נ דחעפה פעם ג' נבילה פולו שלה פ' כהיתר לבטלו נם' מחחר שלה נודע לו בחוחו פעם ג'

ולה

זלת פעמים אתה מוצא איסורי, וכל לומר שמצטרף כל היתר יחד לבטלו כדאי, לעיל סכ"ל ולעיל כ' אם נפל מעצמו היתר על היתר הראשון עד שנפשה אפי', רק עם ההיתר הראשון דשפיר מצטרף היתר הראשון עם השני שנפל מ"מ לבטל האיסור משום דכל כה"ג שנפל מעצמן ממילא מין מלת מיעוט ואיעור אפי' לקולא כדאמרן וכו' עכ"ל הרי דאו"ה לא כ' כלל בודע לן ס"ל הדרכה הא כ' בתחלת דבריו בגון שנפל לפחות מס' וס"ל וכו' ואח"כ תפש"י שנאסר לגמרי וכ"כ בדבריו לקמן דאע"ג דנעשה פעם נבילה כולו הרי דמודה דס"ל מלת מיתוסף עוד היתר בכוונ ממילא ואיעור והותר אח"כ בלא בודע מ"כ לא קשיא קו' הש"ך מש"ם דף ק"מ אלא ממלי מותר אלא נבלה הוא והוה קשי' לש"ך הא לא בודע למ"ש לא קשה דהא מודה או"ה דנעשה נבילה מ"כ נעשה האלא שפיר נבילה ולא מתיר אלא בתערובת שיש לו ביטול בס' ובתערובת דראשון לא הי' ס' ובסיומתף עוד היתר עד ס' מזר ההיתר דראשון ואיעור ונתבטל אלא התם קאי לרב דמ"מ ס"ב מ"כ האלא נבילה כשפלט לתוך אלא היתר וחו"ל וכבל:

ומה שהקשה הש"ך ממה שהקשו כל הפוסקים למה דקי"ל אכ"כ בכל האיסורים מהמדומע והמחומן שאין חוסרים אלא לפי חשבון כו' והקשה הש"ך דה"ל לתרוצי דהתם מיירי בלא בודע ולכאו' או"ה לא מתיר אלא בלא בודע ובוגע קו' זו בלא"ה ל"ק משום דלשון המשנה דקתמר שאין חוסרים אלא לפי חשבון והאו"ה מודה דכ"ל ואוסר כולו והקשו שפיר ועוד מה שהקשה הש"ך מעובע"ש סי' ל"ד ס"ו דאם נתחב כך של בשר כ' פעמים ולא בודע בנתייס לריך כ"ם ס' והיינו מעשה שכ' הגמ"ר ותשו' מהרי"ל ותה"ד דבפעם ו' מיירינן שנאחר בו מעט ונעשה כל הכף נבילה וכיון דלא בודע בנתייס לא נתבטל ולריך עוד פעם שנית לבטל עכ"ל הש"ך נ"ב לא קשה דהא מודה או"ה דכ"ל אלא אם כיתוסף היתר מוזר ואיעור ואם כבף ליכא תום' היתר בתחב בחותו קדירה שהי' ס' וס' זה לריך לתחיבה ו' לבטל הכף לתחיבה רשמוה ולא עלה הם לתחיבה הב' דהוה כנפל בו איסור אחר דהכף כשהולינו כ"ל ממדם דהיינו תערובת נב"מ ח"כ לריך עוד ס'

וראי' בשבילי דוד לקמן סי' ל"ד שהקשה על או"ה מכל איסור דבוק דמייתינן דלמא פ"ח סי' מון לרוטב וכ"ל לף ד"ה בודע מז בשבי' מון לרוטב ומה שרוצה שם לחלק דאו"ה לא אמר דוקא אם כיתוסף היתר בחותו קדירה שנפל בה האיסור אבל בנפל תערובת רשמון לקדירה אחרת לף בלא בודע לריך ס' ולף שאברתו שם קשה הבה אבל ג"כ ליתא כמש"ל מאו"ה להיפוך כ"ל מאיסור דבוק נמי לא קשיא לף בודע כשאי' מון לרוטב הרי כ"ל גם או"ה מודה אלא דמ"מ קשיא דעבשיו בשהוא ברוטב הרי כיתוסף בלא בודע וחמתי לה מהני ס' י"ל ע"כ כ' האו"ה להיתר או"ה והותר אלא בלא דאתערב יפה או לפי' לא שנבלע ביבש ואינו דבוק דאתערב הפליטה לא בלא ובחתיכה אינו דבוק אבל באיסור דבוק דבבל שעה בולע זו מחתיכה איסור קודם שאתערב נשארת נבלה אע"ג דאו"ה ס"ל טעם דבוק משום שמא הי' פ"ח מון לרוטב כמ"ש בשמו הט"ז סי' ל"ב סק"י ולא ס"ל כעעם משום דממהר לבלוע מכל מקום י"ל דמהני ממהר לבלוע תמיד אלא הותר מאיסורו ע"י שכיתוסף היתר כיון שתמיד איסור דבוק בו:

(ה) **ויש** לי עיון ולא יכולתי להבין רשות הש"ך ס"ו שכ' בב"ח כ"ע מודה דלא בלא נעשה נבילה מדפריך דף ק"מ אלא ממתי מותר אלא נבלה הוא וכ"כ הרשב"א בתה"ת דף ל"מ וקשה ס"ה דאלא נעשה נבילה ביבש דהיינו בתחיבה כמו שפרש"י שם ואין כאן לא בלא אלא ביבש ודוקא לא בלא דלא בליעי משו"ה לא ל"ג ואוסר שפיר לשאר אלא שכיורה משום מב"מ ולאלא שכיורה מ"ל שיהי' אוסר מעעם כ"ע שבשיו וכפמ"ג בש"ד סי' ז"ל וכוונתו מהי שתחיבת בשר מוכדל ומיכר (זהו כקשיותי דאלא בתחיבה הוה לא ביבש) ותי' הא כיורה יש ס' נגד כל התחיבה (נראה כוונתו והאיך נעשה האלא נבלה בתוך הכזית בשר) ופרמ"ג כ' ולריך לומר דמ"מ אלא והאוסל היולא מתחיבה כ"ג והוה מב"מ ומה קושיית הא האוסל של בשר מתערב יפה יפה עם היתר האחרון דהיינו אלא שכיורה אע"כ בב"ח אסור משה"ת כה"ג עכ"ל וש"ל כוונתו דאחר שיולא נון התחיבה האוסל לתוך היורה נעשה האלא נבלה. הא גם בשיולא בטל האוסל של בשר בס' ס"ו דר"ל בתוך הכזית נעשה אלא נבלה ובפרש"י וס' לף מועיל אלא בנגד נוף הבשר אבל לא בנגד האוסל של בשר בתוך בשר דתחית טעם של בזית הבשר הוא האוסל מ"מ לא הניחותי כיון גם האוסל של בשר מובלע בתחיבה וגם האלא מובלע בתחיבה תו אינו דומה ללא בלא שיולא מובלעים:

ועוד קשה לי מדברי פרמ"ג דמדברי כ' בשם ראלא"ן שהא דתני קדירה של בשר לא יבשל בה אלא ואם בישל בע"ע אמאי סגי בע"ע אימא דבלועה בקדירה של בשר כ"ל מהאלא וסי' לריך ס' כנגד כל הקדירה ותי' דרוטב בקדירה בתוך והרוטב הבלוע בקדירה מחובר והכל ס' ולא כ"ל והקשה תה"ד סי' קפ"ג מה פריך אלא נבילה הוא אמי אימא דאלא בתוך בירה מחובר עם האלא הבלוע בתוך בזית הבשר ותי' הואיל ואין מוכלין הן תבואתו לא שדינן לה למה שבתוך משל"כ בבלי ע"כ ותה"ד הובא בבל אחרונים ובפרמ"ג בסי' ל"ב וב"ג ונראה לי לפי' במי' מוכלין אלא אם עם משקה אלא בלוע בתוך משקה עם משקה ודאי משקה בבשר מחובר עם משקה אלא בתוך והא דכ' התה"ד לחלק משפי שהוא משקה

תיפ"ל דבלועה בקדירה הוא רוטב משקה הוא משקה עם אלא בתוך י"ל ס"ה דבלוע הוא בבלי וכ"מ אם יבי' לפכא קדירה של אלא אם ביבל בה בשר בתוך הוא בתיכה והבלוע הוא משקה לפי"ה מחובר יחד הרוטב עם הבשר משפי שהרוטב בבלי אלא משקה עם משקה הסברא נותן שהבלועה בבשר מקושר עם משקה בתוך מעתה לפרמ"ג דפי' בגמ' אלא נבילה עם המוהל היולא מן התחיבה והמוהל הוא משקה לימא דמשקה אלא מחובר עם האלא שכיורה ואמנאי כ"ג ועי' פלתי סי' ל"ד ס"ק ח' שפי' גמ' אלא נבילה דוקא שהאלא בלוע בשבר ממש ומתה"ד אם מחובר היכי ד"ל דנמי קשור עם מה שבתוך כמו בתוך התחיבה לאמרי' דמקושר עם בתוך ולא כ"ל ועי' בסמוך אות ח' קיימתי תי' הפרמ"ג וכתב טעמו:

ומ"ש הפרמ"ג דהא יש כיורה ס' כנגד הבזית בשר גם זה לא הבינותי וכי משום זה פקע אם בשר מיני' דהא אם נפל בזית אינור עוד הפעם לריך שנית ס' כנגד האיסור כדאי' לקמן סי' ל"ח ס"ד בהג"ה ס"ה אלא פקע אם בשר מיני' ונעשה בו האלא נבילה ובמנ"י כלל פ"ה ס"ק ל"ח מקיל כאו"ה בלא בלא אפי' בלא בודע הפ"מ ובפמ"ג בש"ד סי' ל"ק ס"ק ט"ו כ' בב"ח אפי' בלא בודע ודאי אסור מה"ת בשר כתבתי מה שקשה ע"ז ובשאר אסורין כ' הפ"מ דאין כיבו להקל ול"ב דמלין להקל והמעיין יעיין ויבחר.

(ח) **ובמנ"י** אם כלל פ"ה ס"ק ל"ב כ' דבלא בלא אלא בשר איסורין אין להקל אלא בהפ"מ ובב"ח אין להקל ונעשה דמנ"י דמקיל בים עוד לא להקל מקיל אפי' בב"ח משום דסמכינן אמתירין דהם מתירין לא בלא אפי' בב"ח כדמשמע מרמ"א סכן אלא בחמיס דעיס לחלב"ד דאיהו מרי' דהאי דינא בהשב"ג ור"ן בלא בלא לא אמרי' ל"ב שב' התמיס דעיס על פלוגתא דרבי ור' יאמעלב כ"ר יוסי בירושלמי ואפלוגתא דר' יודא בעשה אלא נפל על בשר ומסיק לבסוף דכל דבר הניתוח בולו שאינו ניכר בעין אי"ל כי אם ביעול טעם כיון שבתוסף כדי לבעל טעם האיסור שבו הכל בעל ומה שהקשה הרשב"ם מסוגיא דס"ם אלא נבילה הוא הא תיקן הרמב"ד עלמו שם שב' דבשלמא לר' יודא דסבר מב"מ ל"ב וכיון שנעשה אלא ל"ע בתחיבה מ"כ כל מה שיולא מן תוכו אתחיבה בקבר בתוך האלא:

ובפרמ"ג סי' ל"ט בש"ד ס"ק י"ד תולק עליו משום דלא ידע מה חילוק הש"ם אלא נבילה כיון דאין כאן מ"מ אי לא ל"ג אלא מקשי הבשר שי"ב ובשר בתוך אלא בתוך הוא בלוע ואע"כ דל"ג אלא בלא בלא מעעם אלא נפל על בשר ומ"ש דא

ס"ט אבל לר"י דס"ל מכ"מ ל"ב החלב עומד בהיסורי' והוה נבלה גם בתערובת הכ' ואסור כמין במינו במשהו :

סימן תר"ח .

(א) כתבתי דנלענ"ד העיקר לדינא לח בלח בצונן לא אמרי' נ"נ אפי' בלא הפ"מ ובבישול דוקא בהפ"מ (ב) מה שכ' בפרמ"ג דשיל"מ בלח שנאסור במשהו במב"מ ונתערב כל התערובת באינו מינו דבלא הפ"מ אסור דנ"נ במשהו בלח כתבתי דליתא דכל הפוסקים ס"ל אין משהו נ"נ בין בחתיכה בין בלח (ג) ישוב על קו' הפלתי על נה"כ שדעת נה"כ דתום' ס"ל כר"ן דוקא במב"מ ל"א תרי משהו כר"ן . מ"מ כתבתי דאין הברח לנה"כ די"ל דגם הר"ן ותוס' ס"ל תרי משהו ל"א אפי' בכל איסור משהו :

(א) כ' בפרמ"ג בט"ז ס"ק ט"ז ד"ה ומ"ז ול"ל ומ"ל לחסר במשהו וי"ל דס"ל מ"ל דאסור בכ"ש במינו בלח ומ"כ בתערובת במינו מינו דבטל הוא בם' ומתבטל כך לריך ס' נגד כל התערובת הרמשון דלדידן אין הוכחה לומר דכר האסור במשהו לח ל"ג . ומתי מחתיכה למינו יוליא מ"מ בלח וכ"ת דקשיא הסיא די"ל לבור מם יש קיתון מים ולח בעינן נגד כל היין (הוא קו' התום' על ר"ת דס"ל ל"ג במר איסורין) התם בלח ביטול ואפי' בלח הפ"מ תרי כמ"ש הט"ז ס"ק ט"ו בשם י"ם ואף בלח במקום הפ"מ תרי משה"כ ע"י ביטול אין הוכחה דתרי דוקא בהפ"מ והלכך בחין לורך גדול והפ"מ מ"מ להקל בפסק רמ"א בלח ע"י ביטול עכ"ל . מדבריו משמע דרמ"א מייתי בדרך ביטול הלכך לא מתיר אלא לצורך גדול כמש"ל סוס"י תר"ו וכסי' תר"ס בפתיחה וכט"ז ס"ק ט"ו כ' דפרמ"ג דרמ"א לא מחלק בין ביטול לצורך אלא בין לח ליבש וכן דעת הנב"י בהגהותיו בסי' תר"ס ממש לדיוק ל' עיקר כמ"ש במ"ז ס"ק ט"ז הל"ל דהא בצורך אלא בין לח ליבש וגם לרמ"א אלא ס"ל ל"ג בשאר איסורין משמ"כ בביטול דאסור לר"ן וי"ל גם לדעת הר"י בתוס' כר"ן דהא הר"י בתוס' דף ק' סיים דאין רמי' ברורה לר' אפרים וקשה הא מע"ז מהך דאפל מים לבסוף הוה רמי' ברורה ואין לומר דר"י מתרץ לר"ת אלא אלא לפ"ל ל"ג קשה הא הר"י ב' בתוס' דף ק"ח ד"ה אלא נבילה דלם"ד נדי מסרה תורה ולא חלב נעשה החלב נבילה ואוסר עד ס' בחלב מע"ג דהוה לח אלא ואין לומר בכ"מ לאסור אפי' בלח אלא וכמ"ש הש"ך ס"ק ט"ו ז"ל לם"ד דנדי מסרי' תורה ולא חלב מ"כ החלב אע"ג דהוה בשאר איסורין היסור שנתערב הסיתר מ"ו ל"ל דס"ל כר"ן דבטון וטון י"ל דלא ל"ג :

(ב) אמנם הדין שמחדש הפרמ"ג דדבר האסור במשהו במינו בלח אלא ל"ג ואסור בחין הפ"מ אם נתערב מ"כ בחינו מינו כגון בי"ג או בדבש"מ לענ"ד ליתא כי טעמת אע' דפרמ"ג דדוקא בחתיכה הוא דחין משהו נבילה דשאני חתיכה שחינו יוליא הוא היטת ודברי רבא"ש דף ק' שחי' אם על קו' התום' דלמה אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה אע"ג ל"ל ג"ט תיפ"ל המשהו נבילה בחתיכה יוליא ואוסר שאר חתיכות דמ"מ במשהו ותי' הרשב"ם דאם לא נאסרה החתיכה בט"ע אפי' משהו אין יוליא מהבלועה ולכך לא ל"ל ואין אוסר שאר חתיכות משא"כ בלח אלא לעיין הכי א"כ ל"ל ונריך אע"ג אם ל' אפרים אע' דאין חילוק בין יבש ללח אלא בל שאינו ל"ג . וכן ממ"ם תום' אם ל' אפרים אע' דאין משהו בלח אלא בבל שאינו בלוע כלל אבל בלוע אפי' משהו יוליא ואפי' בלח ואפי' בבישול ואפי' בהפ"מ ואפי' בבל שאינו בלוע כלל ואפי' בבל שאינו בלוע כלל ואפי' בבל שאינו בלוע כלל

להפרישׁ ממנו ומיני׳ דיק בכלי מתכות ל"מ כ"ש דאפשר לפרוש ממנו האיסור ומשום כן כ"ש כדמשמע דף ק"מ ד"ה משום דאפשר לסחטו אסור וגם מטעם זה אוסר מתיכות אחרות וכן דעת רש"י דאם אפשר לסחטו אסור אוסר ממי המתיכות האחרות ולפ"ז כדאמ"ה דס"ל תע"ב בשאר אסורין אפשר לסחטו אסור דוקא אותו מתיכה אסור מעתה לר"ת דלפ"ז אינו מחלק בין בשר בחלב לשאר אסורין מ' גם בשאר איסורין הכ' טעמים טעם הנ' בשאר איסורין טעם בחתיכה כ"ב ומתפרש היטיב לאיסור וכמ"ש בפלתי ובפרמ"ג בש"ך סקי"ב לר"ת כן ודיק ממי הטעם הכ' ד"ב משום דאפשר לסחטו אסור ואין הגעלה בהוכלין ו"ב ממנם לר' אפרים לפ"ב בשאר אסורין לפ"ז ס"ל להפוך היטיב להיות בכלה וגם לפ"ל ס"ל דכ"ב מטעם אפשר לסחטו אסור ל"ב לר' אפרים בכל איסורין אפשר לסחטו מותר מ"ב אפי' אותה מתיכה מותר דאל"ב אלא אותה מתיכה אסורה הוא כ"ב ואוסר גם שאר מתיכות והכא הנ"מ בין הכ' טעמים דאם נאסר במשהו לטעם הנ' מתפרש אפי' בשאר איסורין לפ"ז מתפרש דר"ת ס"ל דוקא בטעם מתפרש אבל מטעם אפשר לסחטו אסור גם אם נאסר במשהו ה"ז כ"ב כיון שטעם ט' נאסרה שוב אסורה לעולם וב"ב לריך ס' כנגד התתיכה כרמ"ה הנ"ל ותמ"ב נקה לר"ת עדיין קו' התוס' במקומו למה אמר רב כיון שנתן טעם בחתיכה תיפ"ל דאפי' משהו עושה נבלה מטעם אפשר לסחטו ו"ל בפ"ב הריטב"א כיון דמשהו בלועה בתוך החתיכה ונקלט ומתוך הבלועה אינו יולא לחתיכות האחרות בתערובת הכ' אלא משהו בלועה לא כ"ב לאסור מתיכות אחרות ע"י בליעה בתוכן תע"ב שאותו מתיכה נאחרת בחאורה שקבלה טעם ממשהו כעין :

אמנם לפי"ז בהתערב בלא בלא כגון יין ביין אלא נקלט המשהו ע"י בליעה דר"ת ס"ל דף ק"מ דאין בליעה במשקין ח"ב הרי זה כ"ב אפיר אפי' משהו מטעם אפשר לסחטו אסור כיון דתערובת רשאון אין המשהו בלועה וחמ"ב בהתערב במים ג"ב אינו בלועה אלא לעולם המשהו מעורב ה"ז כ"ב מטעם אפשר לסחטו אסור מעתה כך המשך דברי תוס' תמלה הקשו דלמה לא יאסוב היין היתר כאלו הוא יי"ב אין לטעם דהפוך זכין לטעם אפשר לסחטו ותי' די"ל דהתם מיירי דליכא טו"ט ולא כ"ב ע"ז כ' תוס' תע"ב אלא דמי לדעיל דלעיל לא אמרינן אלא לענין שלא נאסור האחרות (ר"ל דהיינו לאסור מתיכות אחרות משום שהי' המשהו בלועה אין כ"ב לאסור אחרות שיבלע בה המשהו הבלועה) אבל היה עלמה נאסרה במשהו וכיון שנאסרה אסורה לעולם למ"ד אפשר לסחטו אסור וי"ל כאן בלא בלא יהי' לריך ס' כנגד היתר שאסר לתין בלועה במקרין. ות"ב לר' אפרים לק"מ דלר"ת בשאר איסורין גם מטעם אפשר לסחטו אמי לא כ"ב בשאר איסורין מ"ב לר' אפרים גם אותה מתיכה אותרת דאל"ב יהי' כ"ב בשאר איסורין לר"ת מטעם אפשר לסחטו :

ולפי"ד מ"ש הרא"ש שכ' ג"ב דברי תוס' הנ"ל ושיים שהוא דוחק וכ' בשם פי' ג"ה דמהו דוחק די"ל כמו דמשהו לא כ"ב כך לא תמרי במשהו אפשר לסחטו מותר וכ"ל דלרא"ש כוותא מחרת בא"ש שהוא דוחק דשם כ' הרא"ש שהוא כתוס' דהך מ"ד בע"ז ס"ל אפשר לסחטו מותר ע"ז כ' הרא"ש שהוא דוחק דהא הך מ"ד בע"ז הוא לליבא דר' יוחנן ור' יוחנן הוא ס"ל מולין דק"מ אפשר לסחטו אסור וכ"ל דלמוקמי ניהו לליבא דר' יוחנן לכך כ' הרא"ש שהוא דוחק :

ואלא תי' בשם ר"ת לא ניחא לי' לתוס' והרא"ש כמש"ל דע"כ י"ל כן דע"י משהו לא כ"ב מטעם אפשר לסחטו ס"ד במשהו בלועה בתוך התתיכה כמו שמורה לשון הריטב"א משא"כ בלא בלא מעתה ק"ש לדידי דלמה לא ניחא לתוס' לתי' הרשתוים שתירלו הך קו' בשם, מע"ז דהתם בלא בלא לא אמרינן כ"ב · אבל לפי"ז ק"ש הרשתוים הקשו דלמה לא כ"ב ופשיט תירלו בלא בלא לא כ"ב אבל תוס' מכ"ב תירלו דמיירי בליבא ו"ש לעיקר קושיתם דכ"ב מטעם אפשר לסחטו אסור כיון שנאסר פעם ק' אסור לעולם אין חילוק בין יבש ללח דהא עכ"פ נאסר הלא יבש בפעם ק' . מ"ב מדברים אפי' נאסר במשהו בלא בלא לריך ס' כנגד כל התערובת · כך ס"ל לתוס' שמקשים מר"ת אבל לר"ת גופי' י"ל דס"ל כדעת הרשתוים דדוקא בחתיכה כ"ב מטעם אפשר לסחטו אסור כיון שבלועה בתוך החתיכה עושה נבלה כמ"ש המרדכי אבל בלא בלא כיון שאינו בלועה הוא כעומד בפ"ע אינו עושה נבלה :

ולפי"ד ק"ש הטור שחולק מרשב"א בפי' ק"ו דרשב"א כ' תע"ב בשאר איסורין אין בחתיכה כ"ב אבל אותה מתיכה אסורה והטור חולק עליו דאין חילוק אלא גם אותה מתיכה מותרת ומקשה הא הרא"ש כ' כדברי תוס' הנ"ל שהקשה מע"ז על ר"ת דעכ"פ אותה מתיכה אסורה מטעם אפשר לסחטו ואין לומר דדרך הרא"ש להביא דברי תוס' תע"ב אלא ק"ל הכי כמ"ש בל"ח ניח ברכות נ"מ מנ"ל לעזור כאן לומר הכי מדרשה כיון דרא"ש ס"ל כר' אפרים הכי ס"ל קו' התוס' ועוד אפשר על יאוב התוס' שהוא דוחק משמע דס"ל בקושיות התוס' אבל לפי הנ"ל ק"ש מדרשה רש"י יש לעזור מדניחא לי' לרא"ש לר' אפרים בקו' הפלתי אלא ל"ל דתוס' ורא"ש לא הקשו כן אלא לר"ת אבל לר' אפרים אותה מתיכה נמי מותרת ולכך לר' אפרים ניחא ורא"ש הא פסק כר' אפרים :

(ב) **עי'** בפרמ"ג סי' ק' במשבלות סק"ב סל' וז"ל ודע למ"ש בטור בל"ב בשם ר"ת דבר הנאסר במשהו לא כ"ב ס"ם כל למעלה מס, ממתין ומתביל וחזותה ומעמת לא כ"ב דמשום טתא דבב"ח גזרו וכל למעלה בם, ניחא לתא דבב"ח כן הי' נראה לי . מה שעשה שהמעיין בר"ן פ' כ"ם

מהא דל' וז"ל אלא דאזר מבורתא דקמאי ז"ל למרמי אשאטתין ממין במינו והמחמין אלא לפי חשבון ומי"ב ותי' מדמעת יבש ויי"ב משהו לא כ"ב והקשה ממחמין לא ומאי קושיא משהו הוא אלמא מחמין ומעמיד לא ילון לעיון זה ויש ליישב מאחר דל"ב בשאר איסורין לרבנן וכאמור עכ"ל :

אמנם ספיקי דפרמ"ג מבואר בחו"ס בלל כ"ם דין י"ז שכ' במתבל וז"ל תע"ב דקיי"ל שכל דבר שאיסורו במשהו לא אמרי' בי' כ"ב הכא ודאי אסור אפי' יש בו ס' נגד התערובת הרשאון דמאחר שנותן בו טעם הרי אסרו במשהו מחמת איסור עלמו (וכ' פשוט זאת גם הפרמ"ג מוהא) ואם אינו בו"ט בתבשיל הבני (הוא דיוק דפרמ"ג) אפי' ס' אין לריך אלא נגד האיסור המדומע בו (ואיינו בפרמ"ג דדין מחמין ומתבל לא כ"ב כמו בנאסר ממשהו) דאפי' בתבשיל רשאון לא הי' אוסר כ"א עד ס' אבל עד ס' אינו אוסר לא בתבשיל שני מאחר שאין פוגם אינו בקדירה ואוסף דבלי חו"ט כ"ל בידוע הא בלא בו"ט ואמה לריך ס' כנגד המדומע הבעין ולא בעל כרוב כי"ב תי' בסי' ק' לקמן סעי"ב במבשל גיד אם אינותו לריך ס' כנגד הבעין תע"ג דאין בנידין כמו"ט ומקשים מדבר האסור והוא מוטל"פ לא לריך ס' רק רוב כנגד הבעין כדאי' לקמן סי' ק"ג סעי' כ' וזה אמי קשה לאו"ח ומתרץ זה ב"ה דפוגם התבשיל לכך לא לריך אלא רוב כנגד הבעין אבל כאן מאחר שאינו פוגם לריך ס' ואל"כ אין ל"ל כאו"ח בסי' ק' ופרמ"ג עם במשבלות שכתבו דגיד עכ"פ י"ל טעם קלוש ובניד אפרי' התורה לאותו טעם קלים אלא אפי' ודאי ליכא טעם מ"מ לריך ס' כנגד הבעין מאחר שאינו פוגם הקדירה וכן העלתי לקמן סי' תפ"ג אות כ' . ממנם בפרמ"ג בא"ד ס' ק"כ סק"ג פשיט מיפ"ם להחמיר דל"כ דבר שנאסר לטעמא עביד ול"ע לדיוק מאחר מאו"ח מוכח להקל :

ובזה יש ליישב קו' פלתי סי' ק' סק"ו על דין דהתם אם הגיד נימוח לריך ס' תע"ג דאין בנידין בטו"ט דל"ן ורשב"ח ובתה"ח הקשו על ר"ת דס"ל דאמטו אל גיד אינו אוסר בפליטתו מדאמור ר"ל גיד בס' ור"ל ודאי כהלכתא אין בנידין בטו"ט תע"ב דר"ל משום שאמו ע"ב דלמא לעולם גיד ואייירי בניחוי הגיד כ"ב כוותא קו' הפלתי ולהל"ל י"ל דלמא משום גיד ואייירי בניחוי הגיד כ"ב כוותא קו' הפלתי ולהל"ל י"ל דלמא לריך ס' לגיד משום הבעין תע"ג דליכא טעם ולהל"ל לא לריך ר"ל למעמינן דדין זה בבר מוכח ממשהו ערוכה דאין המחמין מחמין אלא לפי חשבון והלריך מיירי אי בתערובת הב' ג"ב טו"ט הרי אוסר תערובת שני כמו הרשאון תע"ב אלא טו"ט בתערובת השני ואפי"ה לריך ס' כנגד הבעין אלא דקשה דהא סברת ר"ת בפשוטה בתה"ח אם כיון דאין הגיד אוסר אלא משום חשש שמא גיד לא יהי' טפל ממור מן העיקר ח"ב לר"ת ודאי גם ניחוח הגיד אינו אוסר עד ס' דאל"ב אפיר יש לאסור חומן הגיד אבל בניחוח ויל כיון דגיד בשאר ניחוח אינו אלא מדרבנן אין לגזור חומן אחר גיד :

(ג) **ולהנ"ל** ל"ל ליישב מש"ב בדג"מ בסי' זה אלא"י דף קט"ו דס"ל כאו"ס בש"ך ס"ק ל' תע"ג מעמיד אבל בשאר דסיימו בעור בס' אבל במחלה תחלה ל"ב אלא בעל והקשה הדג"מ ח"ב למה כ' רש"י כיון דל"ב העור ל"ב משום מב"מ אלא כ' דאסור משום מעמיד ול"ל תע"ג דתוס' כתבו דף ק' דמשהו לא עושה לאסור בשלה מדאמור משום מעמיד אם רב כיון שאסר מעמיד דוקא טעם ה"ד כיון מהאסר דסיימו אחיכה שאסרה יוליא רק טעם הלבך בנאסר במשהו לא ל"ב לאסור אחיכה אחרות אבל בנאסר הוא דבר בעין ממשהו אותו בעין ועשה בשלה שאם נתערב בדבר אחר שפיר אוסר משום מב"מ דתי"ל אלא משהו ובעין זה אשיב שפיר משהו לאסור אחרים בשיטו אבל באיטו אינו אין הבעין אוסר בלא בלא ל"ב ולפי"ז ח"ם דרש"י ס"ל דמעמיד דל"ב יש בו דין משהו כאו"ס הל"ל וס"ל לרש"י דאבל בשקיבה שמלאה בעורה ע"ב הועמד אבל בשקיבה ואין בקיבה איסור ב"ב מהעור אלא איסור מעמיד שהוא חשיב כמשהו הלבך כשמעמיד בחלב קיבה לחלב היתר אין לאסור משום מעמיד דהוה תרי משהו אלא משום מב"מ כיון שהחלב בשקיבה מעורב בעין בחלב היתר תע"ג דליכא ב"ב משום מב"מ ומשום מב"מ ול' רש"י ז' דר' יוסי כ' דבשר בגילה שמתירין לדבש מותר הבשר והרא"ש כ' דברי ר' יוסי לריך רש"י וקשה אמאי אוסר הרא"ש ור' יוסי אינו אלא מתיר אלא משום דבשר נאסר בדבש ס"ל דרוב ודאי ליכא כשר כנגד הבשר ועשה ליכא דאי ליכא טעם בשר פשיטא דאסור והבעין בטל ברוב תע"ב דאין בטל ברוב הבעין ברוב עכ"פ מדרבנן :

ואחר העיון נ"ל לפשוט לדיוק דיוק כאו"ס דמעמיד ומחמין דין משהו יש עליו וה"ה בלטעמי עביד ולא כיש"ם ונ"ם הפרמ"ג מר"ן מוכח דאין לו דין משהו כל זה ניחא דאם לדיוק קשה קו' קמאי דלמה מדמעמ ומחמין אינו אוסר לפי חשבון ואמה קמאי לא הי' לאסר כלל למעלה מס, לא כ"ב כמשהו דיש לאסר תי' אחר וכמ"ש מדמעמ ומחמין אלא יבש ניחא אמנם תי' זה דוחק הרי"ן בשל"ל ותי' הר"ן כיון שאינו דרך ביטול לא כ"ב גם תי' זה ניחא לדיוק הא קי"ל מליחה וכבוש כ"ב תע"ב כל למעלה מס, לא כ"ב כמשהו ודו"ק ומכאן מוכח דמעמיד ומחמין ולטעמי עביד לא מצינו מ"ש מא"ת לקמן סי' פ"ז וק"ל :

ובפרמ"ג לקמן סי' ק"ב ס"ב בס"ד סק"ג פשוט להחמיר דבריש האסורים למעלה מס, אוסר להיתר ועשה ההיתר נבלה בגוף האיסור מיש"ם שכ' אם נתערבה ביצה שנולדה בי"ט בהרבה ביצים ועשה מהם תבשיל תע"ג דלא נעשה חזותה ולטעמא מהביצה האסורה לבד כיון דאפי' בלא לא בטלה נעשה בגוף האיסור והיש"ם הוא בפ' כ"ם סי' פ"ח ול"ל דאין

למפסקא מיס"ם חדא דמיהו ס"ל הא דאין מדמע וממנן מוסר חלה לפי מצבון היינו משום דסוי יבש ביבש כ"כ בפ' ג"ה סי' ס' . ועוד הא סיס"ם פ' שם לח בלה לה כ"כ מ"ו דיס"ם כ"כ דנעשה כגוף המיסור בדבר שיל"מ כמשל"ק סי' תס"ג :

ולבאו' ל' מר"ן נדרים דף כ"ב דשיל"מ משום מב"מ ור"ן כ' בפי' ג"ה כמב"מ כל שכח היתר מעורב בו לא כ"כ מ"כ גם בשיל"מ לא כ"ל אלא די"ל בשיל"מ למה דקיי"ל לקמן סי' ק"י ס"ח דבר משוב מותר בתערובת ג' מכל בשיל"מ אפי' תערובת ג' לאסור משום דיש היתר למחר מ"כ משוב כגוף המיסור והתם בב' וג' תערובת חיכא ס"ם מכ"ם בדיני דיס"ם דליכא ס"ם דאסור בשיל"מ ועי' בפרמ"ג בש"ך סי' ק"ג ס"ק ט"ו ד"ה והנה הוכיח שם מתשו' רמ"ח דכל למעלה מפ' כגון מעמיד לא כ"כ :

בפרמ"ג בש"ז ס"ק י"ב שם החתיכה לאסרה מפ' לאיסור כ"כ ומוסרת את התערובת ולא הוה ס' דרבנן לקולא כיון שאין הפ' בדרבנן אלא באיסור תורה וכ"כ בש"ך סי' כ"ב סק"ח וכאן בה"מ יש לנדד בשאר החתיכות וגם זה כ"ע עכ"ל . ובסי' ק"ג בש"ך ס"ק ט"ז מתיר בהפ"מ אלא מודע הס' דאו' קודם שנתערבה החתיכה שנאסרה וכי"ב כ' בסי' ק"י ס' טריפה שנתבשלה בכלים לאחר מעל"ע דהוה ס' דרבנן ע"י גלגול מותרין הכלים אלא מודע תחלה ה"ס דאו' עד אחר שנעשה מעל"ע :

אמנם בנפי"ת תירוץ נקיל בחתיכה כ"כ מפ' דיש ס' פלוגתא אי אמרי' אכ"כ בשאר איסורין אע"ג שכ"כ ליש"ב הריף וש"ע או"ח סי' תס"ז ביותם שיעמוה בתבשיל דעותר ואמ"כ כ' יש"ב אחר לריף וכן בשעה"מ בפ"י מה' מקוואות כ' ב' תרוצים אחרים ובמ"י שם סק"ז מ"מ י"ל מכברה כן וכ' שבשאר דברין זה הנה"י וכ' דדין זה הוה דהוה ס' מ' בגופו ום' מ' שכ' הרמ"ח בסי' ק"י מנהי שם רשאנו מה"ת מ"כ דדין זה נמי לאו כ"ע ס"ל דהיינו ר"ת ותה"ת מיבשו אלא שכ' שיש להחמיר בו עי' בפרמ"ג בסי' ק"י דהכי הוה דדין ס' דרבנן תלי' בפלוגתא ס' מ' בגופו כו' ועוד י"ל בס' מ' בגופו וס' מ' בתערובת לא נקלם המיסור דאו' קודם שבא בתערובת מכל כמן שקודם תערובת הפלי מתיכה דאשונה בתערובת הרשאנו שנאסרה מה"ת מיסור דאו' לרבי"י הוה דרבנן והוה כתרי דרבנן י"ל דמנהי שם' להקל כי"ב כ' במ"י הל"ל אע"ג בפתיחה לה"ת כ' הפרמ"ג שיין לגרף לספיקי שיעת ר"י דע"ב ל"ד כמן בש"ך ס"ק ט"ו כ' לגרף אע"ג דמיירי הפרמ"ג למוגרת עי' בסי' תרע"ה שכתבתי סמוכין אפי' לקולא גם בב"ח סי' ק"ג כ' בשם או"ת בן לב דלא מגרפינן שיעת רש"י לעשות ס"ס ול"ל דיש עוד לספקים עכ"פ כמו הכא לגרף דעת רש"י וסיעתי' ג"כ עי' מ"ש בסי' תרע"ה סק"ד :

עוד לריך לי עיון לעני בדעת בהך דיוקא דלא מגרפינן ס' דרבנן לקולא בשא ע"י גלגול דלפי"ד י"ל דוקא אם הגלגול הדרבנן כגון דברים המצויים אבל בשאר איסור אחרי . דהכא מקור דבר הזה דע"י גלגול לא ממרי ס' דרבנן להקל הוה בב"י בשם"י כ' כ' בשם מלא כתוב אהא דכ' אם הטור בשם ס"ה ס' דרוסה שנתערב בחמרות דיינו ניתר בס"ם וז"ל ועוד קשה לנמה אין כל העדר ניתר מכח שפיקי דרבנן לקולא שהרי אפי' לפי' לאסור העדר רק מדרבנן ותי' בד"מ דוקא היכי דעיקר הספק הוה באיסור עלמו ומלד עלמו הוה דרבנן הולכים להקל אבל כאן מלד עלמו הוה ס' איסור דאו' אלא מלד אחר שהוה מדרבנן הוחיל ונתערב ומדאו' אד בתרי בטל אלא דרבנן גזרו בדבר חשוב שלא להתבטל זו לא מקרי ספיקי דרבנן להקל וכ"כ בחו"ה בלל כ"ה עכ"ל והנה מבאן מוכח דלא מגרינן ס' דרבנן לקולא ע"י גלגול . ועי' ס"ך סי' ק"ח סק"כ שכ' ח"ת הלא ודאי אתיכא ר"ל וס' אם הוה איסור לא בטל כדלקמן סי' ק"י סעי"ט ע"כ ובסי' ק"י ס"ט בהג"ה אם הם' הא' איסור אפ"ת והם' הכ' בתערובת שלא בתבטלה לא אשיב ס"ם והיינו אפי' אפ"ת בתבטלה אלא מדרבנן כגון דברים חשובים לא מקרי ס"ם אע"ג דלא איסור אלא מדרבנן דבר חשוב וע"ל דהוה דרבנן ע"י גלגול וכ"כ בפמ"ג במשבצות שם סק"ב ובש"ך הס"ך עכ"ל כ' בסי' ק"י גם זה לא מוכח די"ל תי' אחר בסי' ק"י ובמלא כתוב שכ' ב"י שם"י כ"ז אלא דהס"ך מסכים כד"מ סי' כ"ז . ולי"ב ל"ע דלמה הד"מ והס"ך לא אמרו אלא בדבר חשוב אז כיון שלד עלמו הוה ס' אפ"ת ובשאר בפי עלמו הוה אפ"ת ואד באד אי אפשר לא אפשי אם אפי' ס"ם שמא בבר ושמא אינו אם ס"ם הטור בשום ס"ם ובש"ך ק"י וכמ"ג מייתי בפשטות הרמ"א שם כן בדברים חשובים כיון שאמרו דבנן דלא בטל ויש על תערובת זה דין אד באד ולכך לא הוה ס"ם או ס' דרבנן להקל כיון שאינו מתבטל הוא האיסור דרבנן הוה בגופו של איסור ולא מלרפינן הס' להקל אבל אם האיסור דרבנן נתעפם אחר שאסרוהו רבנן ולא אשוה דלא בטל י"ל כיון דיש ס' הוי שפיר ס' דרבנן והנה רלתי בחיזק מקום סברת זו ומ"י אם על ד"א או על דבר זה ומ"י בחיזק מקום שרלתי ובכלל כ"ה בתו"ה שכתבית הד"מ נמי בדברים חשובים כ"כ ובתו"ה כלל כ"ה אבל אם הס' רשאנו מה"ת לא אשיב ס"ם וכ' כמה פעמים לא מיירי באיסור דרבנן :

ובצירוף כל הנ"ל יש חקירה כזו בדין דתשו' בן לב שהיא הפרמ"ג בסי' ק"י בש"ך ס"ק ס"ג אות ח' וכ' נמי דברים אלו בשתשבתו בו ס' טריפה ק"ג בש"ך סקט"ז דאסור הכלים לאחר מעל"ע בשתשבתו בו ס' מסום דהוה ע"י גלגול דרבנן . ל"ע בכלי חרס אבל אם בשם מב"י דמתיר אב"י בהפ"מ בכלי חרס והפרמ"ג תמה עליו מרש"ם והג"ה סוף ע"ז והנה

לח"כ הקדילה להא מסכחת נמי במערה התכשיל בגד שנפל הטיפה דנגע התכשיל במקום הטיפה ואמנם טעם זה קשה להא המ"ח כ' בכלל מ"ה חות מ"י דיש להמיר בכ"מ בכלי מרם דבלועה ל"ל אפי' בהפ"מ ואני העלתי בכי' זה לקמן בכי' תרי"ד דגם בכלי מתכות אסור בכ"מ אפי' בהפ"מ עיל"ק בי' תרי"ד :

(ב) **אולם** בכי' ל"מ בס"ז ס"ק ח' כ' הפרמ"ג לרמ"א וז"ל אם טעם אחר נראין זה בספני' ז' דהיינו דלא מיירינן שמא פ"א עלה ריחיפה למקום הריקן דהיינו בע"מ או בהפ"מ . וא"כ במוכ ס"ע דאסור לשיטתי' הכ"ל כאן ס"ק כ"ד גזיל דמחול אסור משום דמיירינן שמא עלה הריחיפה למקום הטיפה ולכך לא מהני לימן וכ' הפרמ"ג לפי טעם זה אם אח"כ מלאוהו בנים לנגע אח"כ בכלי מרכ בשנילת במקום הטיפה וכ"ל ואסור אפי' בהפ"מ וע"ל דפרמ"ג אכ"כ בכלי מרכ לוקה דלי בכלי מתכות הא פסק הש"ך אם ס"ק ל"מ ס"ק כ"ח דמותר בהפ"מ ולא אמרי' כ"ע ולא ממלק הש"ך בין בכ"מ לבאר מיקורין בבלוע לא כ"ל וגם לטעם זה לא לריך הפרמ"ג למחכוהו במלאוהו אח"כ אלא גם אם מערה בגד שנפל הטיפה או אפי' בגד הכ' ג"כ אי מ"ח אלא נגע במקום הטיפה ועי"ש ליעמוע כיון דאין הטיפה אלא משום דלא מיירינן שמא עלה הריחיפה וכ"כ בפרמ"ג בש"ך עכ"ל ג"כ ליתא דא"כ אמאי אמיר הש"ך בס"ק ל' והמעם גם טעמא דפרמ"ג. הכ"ל ג"כ ליתא דא"כ אמאי אמיר הש"ך בס"ק ל' והכיא כן בשם מהרש"ל דסיכי שאין יכול להמתין אף כלא ליון מערה וש"ך מאחר דמ"ח אלא יגע במקום הטיפה ושם כ"ל והוסר התכשיל :

(ג) **אמנם** בית"ס בפ' ג"ה סי' ל"ז כ' טעם ג' דמותר בע"ם והפ"מ בשפל הטיפה במקום הריקן משום דהשיבין כאלו שפל בגד הרוטב וא"כ מ"ם אלא כעי ליון דוקא וא"כ אפי' בע"מ דבלוע לא כ"ל ומהני בזה שנגע אח"כ במקום הטיפה ממי שרי בית ס' התכשיל בנגד הטיפה כמו בשפל בגד התכשיל :

(ד) **נלענ"ד** מאחר דאיכא הרבה פוסקים דבלוע לא כ"ל . ובפרמ"ג לקמן סי' ל"ג סק"ג בש"ך כ' לרשב"ם בחדושיו שכ' כף חולבות לבשר ובשפך הוה דהיבן למ"ד ט"כ דהיבן תמה בכ"ו דהא בב"ח לכ"ע ט"כ מה"ת י"ל טעם הנפלט מכלי דהיבן ט"כ ופלתי בסי' פ"ז תי' דאין בלוע מוסר מה"ת דאין דרך בישול בכך ואני כתבתי שם משום דלריך להיות החלב כיולא מן הפה מ"כ אפי' בחול בשפל בגד הריקן ואין הפ"מ ופסק הש ים בס"ם בנגד הטיפה בהשיבול דיש להתיר מכל הל"ל דהוה ס"ם שמא בשפל בגד הריקן כאלו בשפל בגד הרוטב ושני בש בנגד הטיפה דהא בהפ"מ או בע"ם מותר ואת"ל דלא חשיב בשפל בגד הרוטב למאי שיטתן כה"ג ודאי יש להתיר דהא הש"ך מתיר ס"ק כ"ד בלוען אלא הפרמ"ג כ' דהמחבר לאסור וחכ"א מסכים כש"ך ועי"ל סי' תרמ"ד בשם כי' הרבה פוסקים ל"ג בב"מ לאסור מחרות ולריך ס' בנגד תערובת הרשאון אם נתערב תערובת הרשאון במערובת אחרות מה"ת הלריכו הרבה מפוסקים רשאונים ואחרונים שהוא מדרבנן וא"כ כאן בשפל במקום הריקן ללריך ס' פעמים ס' הוא רק מדרבנן והוא ג"כ רק מספיקא אם לאסור בשאר לאורין דהוה בעית דלא ליפשמא ומפרש בפלתי דבספק אפ"ג בזבחים דף ל"ו ליפשמא בקדשים ביטל במקלת כלי לריך מריקה בכל הכלים יש לומר שיש בספק שמא בקדשים אע"ג דאינו מפשפש בכל הכלי לריך מריקה משום בקדשים לריך מריקה בביטול בלא בלוע והוא בעית דרמב"ם שם דף ל"ה אי ביטול בלא בלוע לריך מריקה ועי' בסמוך לות ה' עוד בית לתוקים כה"ג בתכשיל במזקת היתר :

(ה) **ובחכמת** אדם כלל מ"ה דין ג' כ' בשפל טיפה נגד התכשיל ויש בספק אם הי' ס' אם יש בתכשיל ס' נגד אם שנפל אע"ג דיש ס"ם שמא היינו מפשפש ואת"ל דמפשפש שמא הי' ס' דמה שנתספקו הרשאונים היינו נמי נגדר הספק כמ"ש הפ"ח בכללי ס"ם ובהפ"מ ל"ש ע"כ לכאורה דזהו בעית דלא ליפשמא כמ"ל ס"ק ה' ובמ"י כלל ו' ס"ק ז' דבעית דלא ליפשמי אפי' בדרבנן להמיר מ"מ בחות ד' דל"ל ג"כ דרבנן ויש מתירין בבלוע דלא ל"ל כלל יש להתיר מטעם ס"ם שכתבתי שם :

אמנם בעידון דיון חזיון דמלרפין לך ספיקי דמספקי הס"ם שמא לס"ם דעל מ"ם הרמ"א בקדירה חדשה דליכא לחלושית בקדירה אפי' נפל במקום הריקן שני שם דליכא לחלושית דל"ל והקשה הש"ך דלישמ מתכשיל דהשתא יש לחלושית בקדירה ול"ל ותי' הש"ך דמותר ממ"ל דאת"ל שהתכשיל מפשפש למעלה ויש לחלושית במקום הריקן גם הטיפה מפשפשת למטה עד הרוטב והקשה הפלתי למה שהעלתי דהספק אם מפשפש כלולי לו היינו מפשפש כלל מ"ל שמא התכשיל מפשפש למעלה ולא בכולו והטיפה נמי מפשפש ולא בכולי אפי' עד הרוטב היינו מפשפש ועשה הבלועה נגילה . וכ' ולכן העיקר דמותר מטעם ס"ם ס' שמא היינו מפשפש כלל בקדירה ואת"ל דמפשפש יש ס' ל"ל דר"ל שמא מפשפש בתוך הרוטב הרי מע"ג דספק זה בעית דלא ליפשמי אפי"ה מלרפינן לס"ם כאן מ"מ נס דיוה דאפ"ה י"ל כן שמא היינו מפשפש כלל ואת"ל מפשפש שמא יש ס' :

ועוד דלכאו' אכל ס' אם ס"ע מקמי להיתר מחזקת היתר יש לאיסור חזקת איסור ולא מתבטל והוה ספק דמוקמינן חזקה מול חזקה והלכך לאסור אפ"ה בנשפך דהוה ספק לקמן סי' ל"ח יבי' מותר בב"ח ספק לאסור ולא מ"ב בנשפך דהוה ספק לקמן סי' ל"ח יבי' מותר בב"ח

ח"ת עי' בחדו' רשב"ח שכתבתי לות ד' שוב ראי' נפלתי לקמן סי' ל"ח שהקשה לאחרי בנשפך בחי"מ וס' סי' ס' דאסור מוקמי' מחזקה ותי' כיון דנפל בו האיסור לאיתרעי מחזקה ע"כ וקשה הא מוקמינן מחזקה אפי' באיתרע כמ"ש תוס' חולין ד"י ובכולה ד"ב והכא כתבתי לקמן סי' תפ"ל לפ"ב דס"ל בסי' ק"ס דס' כבוש אסור משום לאיתרע החזקה ולריך לומר דבאיתרע החזקה אסור מדרבנן ושיכי דראו שיש ריעותא גדולה החמירו ויש חילוק בין רעיתא לרעיתא ובזה ת"ש מ"ש בשעה"מ בפי"ד מה' מיטות שהביא לשון הטוש"ע סי' ס"ע סי' ל"ו ס"ל במקום לאיתרעי החזקה לא מזלינן בתרת ולמ"ש י"ל שהם או שער רוב וחזקה שהביא כאן מקומות דל"ח עתה למעיקרא ועי' בב"ח שער רוב וחזקה שהביא כאן מקומות דל"ח עתה ואסרינן למפרע ותי' ג"כ בכל מקום שהביא טעם לעלמו :

ואדרבה ראי' בשו"ת חמרי חמד להמוה"ג ז"ל חי"ד סי' כ"ו שכ' כמ"ש בס' ככום דאסור הכה"כ משום דאיתרעי אינו אלא מדרבנן ואלא דיש חילוק בין רעיתא לרעיתא ומחלק שם לע"ז דמתיר ס' ככום שאינו רעיתא כ"כ כמו בשפך בשפך ושכ"כ בשו"ת פ"י ותה"כ שלא כזכרוני לעיין במיכוני להו"ח סי' תס"ז ס"ק י"ט שכתבתי בשפך תם נפל האיסור לליכא רעיתא מוקמינן שהיתר מחזקתו הוה ס' רעיתא ה"כ ה"ל ס' דרבנן ולא כשב שנעתתא וכ"כ לעיל בתשו' סי' תל"ד ועתה מלאתי מון לי כהו"ה בלל ל"ד דין כ"ה אם נמלא קערה מולבות נקי' בין כלים בשר ובשפך אם הודמו יחד בכ"ל והובא דין זה לקמן סוס"י ל"ה בשיב מהרי"ם דיש להתיר דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום אלא מוקמינן לקערה על חזקת היתר שלא ומה שנמלא עתה ביניהם זה לא נקרא רעיתא להא עדיין יש בשפך שמא לא הודמה ביניהם ע"כ הרי בשפך לא שייב רעיתא אלא בודאי רעיתא וה"ע מקום לחיוו אלא מדרבנן אם לפעמים לא מוקמי' דרבנן מחזקה ועי' מש"ם בשם ס"ם מה שהוא ז"ל תי' ואמאי אסרו בס' ככום ולא מוקמינן מחזקה ומה שתי' דאיתי שם :

ואדרבה ראי' מ"ש בתחלה בס' שו"ת מוגל מאם שהפיס הגאון מפאקס כ"י שכ' בס' בשפך לו שאר ס' לא מוקמינן מחזקה ותי' ג"כ משום דיש גם לאיסור חזקת איסור מטא"כ בש"ם שפיר סמכינן על חזקת היתר אלא דרבנן אסרו משום דאיתרעי ולכך עכו"ס נשלפ"ח נאמן אע"ג דבשו"ת דאו' ועי' משל"ק סי' תרי"ד לות ג' :

ובשו"ת מהר"ם שי"ק בסי' ל"ג כ' דכיון דהאיסור יש לו חזקת איסור אלא יש לומר אם נתבטל ס"ז דבר דאתחזק איסורי' והייט דף פ"ב ול"ב דז"ח דאע"ג דהאיסור י"ל חזקת איסור מ"מ היכא חזקה אלא נפלה בהיתר כ"כ מתחילה כדי לאסור ומ"ש ראי' מתום' יבמות הכ"ל כ"ל מדרבה דתום' שם כ' דק רבותא לר"י ולאולין כ' תום' לרבותא דאע"ג דאיכא למימר כולי האי דאוקמינן מחזקה כמו בקופה ג' של תרומה ונפל ומ"י אם לאולין נפל ע"כ משמע אבל בחמת איכא חזקה גם בכה"ג לר"י ס"ל בנפל מחיכה ג' של איסור ומ"י אם נתן טעם איכא חזקת היתר ואלא מ"מ לא סמכינן אהך חזקה משום דאיתרע דוודאי נפל כמ"ש בפלתי הכ"ל . ובשו"ת שיבת ליון כ' דבנפל איסור הוה כאיסור קבוע ולא סמרינן חזקה במקום קבוע ועי' מ"ש בסוס"י תרכ"ב מש"ם מהגהה"ד משמע משום רעיתא :

אמנם הא תינח דאסרו רבנן בודאי רעיתא אבל בית ברעיתא שפך כגון בירון דיון בית שפך אם מפשפש כלל מן הכלי לתוך התכשיל כה"ג לא מסכמן כלל דאסרו (וגם קבוע לא שיך) מדרבה מן הסברא י"ל דלא אסרו אלא בודאי רעיתא מ"כ בשפך אם כ"ט או שפך ס' דמוקמינן הסיתר מחזקתי' ול"ל לפי"ז בשפני' ו' בנפל הרבה אין להתיר אפי' בשאר אחם אלא בנגד הרוטב וע"י ס' משמע בידוע בית ס' קשה למה לא שרי בחיכת שמי שפך שמא היינו מפשפש ושמא בית ס' ואין לומר דבנפל הרבה ודאי מפשפש ז"ת דהא כל הפוסקים אין זה בחיבתי' דבישול במקלת כלי וגו' ושם אין חילוק דשאם מפשפש אפי' הרבה ואפשר לומר דבהרבה ממילן דודאי מפשפש כמו שאם מפ"כ בטיפה וש"ם מה שהקשו מדין זה דהא אפשר שאם מפשפש בכולו ועי' בב"י ס"ל לעוש"ע דשאם דוקא בישול דהיינו הרבה אבל בטיפה בית ספק ושם רעיתא מוקמינן מחזקה כמ"ל מאו"ח וכ"כ זה בש"ך בי' עי' בע"ז סי' ק"ס דמתיר ס' ככום ובכה"כ חולק עליו לאיתרע עי"ש ולהכ"ל מ"ש הסי"ז ל"ש דהוה איסור ברור כמ"ש ש"ז שם מפ"כ בש ככום דהוה רעיתא בשפך :

ובפי' ל"ת כ' מהר"ם שי"ק הביא בשם שע"מ סוף ה' מקוואות שע"ג דפסק בש"ך סי' ק"י לות כ' דם דרבנן להמיר במקום איתחזק מ"מ בנתערבו ב' מחיכות חד בחד ולא מודע מיזי היתר ואיזי' אסור דכ' הש"ך סי' קי"ח סק"ד דמקרי מתחזק איסורי' כיון שנתערבו ואינן נכרות קודם שנתערב ואם נפל מחיכה ג' לקדירה שקדירה מחת אסורה ואחת מותרת לא מהניין שאני אומר דשאני אומר ומעם ס' דרבנן לקולא והשתא כ' דמותר משום כנגד חזקת איסור דמחיכה היכא חזקת היתר וכ' עליו מהר"ם שי"ק דכרי שע"מ קשים דכבר כ' תום' ביבמות דף כ"ב ע"ב ד"ה שתי קופות כיון דודאי נפל שם דבר ולאותו דבר אין לו חזקת היתר שוב אין לומר אוקי מחזקתי' טי"ם הכא כבר כתבתי מיבמות אין רמי' ולעיתני' בסי' ל"ג חזיל וא"כ יש לקדירה שפיר חזקת היתר אלא מ"מ בנתערב חד בחד כתבתי בחיכוני לאו"ח סי' תל"ז ס"ק ו' דח"ם הש"ך בתערובת חד בחד דס"ל בש"ך דהוה כנופו של איסור ודמי כאלו נפל ודאי

נופו של מיסור בקדירה כה"ג ס"ל לט"ך הגה מהני חזקת היתר של קדירה לומר שמני חומר :

ועי"ל סי' שכ"ח חות ב' שכ' המ"כ דמ"ש הש"ך סי' ק"ט סק"ד כ' מתיכות ג' מיסור וח' היתר שנתערבו מב"מ ואין נכרת חפי' יש ס' כנגד עם התיכות לח בטל וכ' נשוש דיבש בלח ל"כ ומזה הולית כ' דיעים מדשים ואני כ' סתירה לדיעם שלו המדשים וכתבתי בכ' מתיכות חד כחד הוה כנופו של מיסור ושוב ראי' כמ"ש בלל ל"ט סק"ד ו"ל כוונתו כמו שכתבתי :

מרוש הוה קשיח לי הח דקי"ל סתם כלי ב"נ חינו ב"י וכ' הרמשוים משום דהוה ס"ם שמח חכ"י וחת"ל שהוח ב"י שמח ביטל בו דבר היתר חו דבר שהוח פוגם וקיים הכלי לחזקה שעדיין לח הוה מעל"ע דקיים הזמן לחזקה לישרח בשו"ת מהר"ם מרו"ק חס"ח כ' הזמן לח מוקמינן לחזקה והכיח רחי' מירושלמי בפ"ג דיומח וחני כתשו' סי' ת"כ יבשתי שחין מן הירושלמי רחי' וגם כתבתי דחין לומר בזמן דלח הוה חזקה משום דעשוי להשתמש עי' בחיבורי לחו"ח סי' תקי"ג סק"ח ולקמן סי' תס"ל חות ז' ועי' תוס' מדשים סוף פ"ב דשבת שכ' שכ"כ הפוסקים דחוקמינן היוס על חזקתו וחמרתי בחדו' דה"ט דר"ת הוסה כמרדכי בפ"ב דמגילה דר"ת ס"ל לפניו תוס' שבת ל"ב חלה לחחריו והוח לפניו ליכח חזקת היתר ס' לחו' לקולא וחתי תוס"ם לבה"ם חו דמשום תוס' הוה ודחי כה"ג שפיר ליעטרך קרח לספיקי כמ"ש תוס' חולין דכ"ב מסח"כ לחחריו דחתחזק היסורי' דשבת והוה כודחי ר"ל תוס' שבת חתי לודחי לילה וח"כ קשה חמחי סתם כלי חב"י וחשבתי דבלח"ה הקשה המג"י בלל ל"ט מה ס"ם ליכח בכלי ס"ל הח הוה כשם חוסם חד ותי דחלה דשרי משום דהוה ס' הרשה כן י"ל משום דליכח ספיקי טובא שרי חפי' במקום חזקה כמבואר במג"י בקו' הספיקות כג' ספיקות שרי חפי' במקום חזקה חמנם קשה דה"ד בס"ם טובה חבל כחן דבלח"ה לחו ס"ם טובה הוח בשם חוסם חד ליכרח במג"י בקו' הס' הוכיח מ"ד מקומות בשם חוסם חד הוה ס"ם וכ"כ בפלתי לחריו היכי שיכול להתהפך וכניית חדם העלה בליבח רעיתח ושום חשם ל"ח שם חוסם חד ול"ע לי ס' שמח לח נשתמש היוס מ"מ מקרי רעיתח שביטול בכלי של עכו"ם ושפיר הוה שם חוסם חד :

אמנם להט"ז י"ל דכנגד חזקת הזמן ועדיין חב"י ליכח חזקת היתר לחבטיל וחזקה לגבי חזקה הוה חד ספק וחמנם חזקת חבטיל ליתרע ואסור מדרבנן ל"כ כיון דיש עוד ספק ס"ל ס' כרעיתח ושרי דחיתרע היכי שחסור הוח רק מדרבנן כמש"ל בשם חמרי חם ושו"ת פ"י וכ"כ כתבתי בסי' תש"ל חות ז' מביית חדם ל"כ ה"ל בפיקי דרבנן ולקולה :

ובכרוב יש לומר שו"ת פרשת מרדכי שכ' שם סי' נ' ג"כ דמוקמינן היוס על חזקתו והקשה הרב המסדר לין משבחת ס' ביה"ם ניחח תמיד מוקי היוס בחזקתו ולין מחייבים לשם תלוי כמ"ש בכריתות די"ז בחוס' שם ונישח מוקי היוס בחזקתו ע"כ וכ"ל הכח לדברי דחייב ל"ת בעשה מלחכה בע"ם הכה בר"מ לח בחלח זה . ובחוס' כריתות שם כתבו דוקח במ"ם לחיקבע חיסורי' כל היוס משמע הח בע"ם לחין סברח לחוקים היוס על חזקתו משום דחזקת היוס עשוי להשתנות ויהי' לילה וכבר כ' הט"ז סי' ש"ד בשו"ע דבכה"ג חזקה דהשתח עדיפה הכה חט"ז כבר דשו בו הפוסקים חחרונים ולין פנחי לעיין חחריהם וכדומה שהקשו מרים נדה דף ע"ג דעלולה לרחות מוקמינן חחזקה חע"ג דעכשיו רחתה רק לתרומה וקדשים מחמרי ב"ה ועי' תוס' יבמות דף ס"ה שהקשו דוקחני לקמן חחזקה שלח תי' כן ט' חע"ג דעשוי להשתנות היסים ויהי' כן ט' ולף שתוס' תי' כשבח לפניו כשכבר הי' כן ט' וכחמת חפי' נחי' התוס' ס"ה דמ"מ חיתרעי חזקתה בניית ספק ולח משום דעיתח הוה מוקמינן חחזקה וכיון שבח לפניו כשהוח כן ט' הוה תרלב"ע וזה ח"ם קו' רימ"ט סי"ח שהקשה מתוס' יבמות הנ"ל חתוס' חולין ד"י שכתבו חפי' דרעיתח מוקמינן חחזקה . ולח חפי' לט"ז סי' של"ז הכה בניית חדש שער רוש וחזקה סי' ל"ב כ' הח בנגע בחדש ולח רחוהו מבערב חי דמטמחין חכמים כשעת מליחתן כ' בניית חדש שם דה"ד בחדש החמירו מדרבנן והיינו כמש"ל לפעמים החמירו רבנן במקום דעיתח ולח מוקמינן חחזקה הכל לפי ענין הרעיתח ולפי"ז בטולד שם מוכחי שבח חין למול בשבח חע"ג דפרמ"ג כ' דמוקמינן לחשה בחזקת מעוברת ים לדחותו ליום ל' משום דמוקמינן היוס בחזקתו כמ"ש בספרי לחו"ח סי' של"ח :

סימן תריא.

(א) ישוב אר"מ דנקיט בפ"ח מהמעה"ק בעי' דרמי ב"ח בישול בלא בלוע אי אסור בחשאת ובכ"ח דוקא עם ישוב ר' ירוחם דעירוי אין בולע בכלי נחושת ושהם חולקין אש"ע כאן דהם ס"ל בנפל טיפה על הכלי ריקן אינו מפעפע להלן (ב) מר"ן וסמ"ג ואו"ה נ' רי"ל דנפל טיפה במקום ריקן דאינו מפעפע כלל ומה"ט סמכינן בע"ש ולא כפלתי שכ' דודאי א"ל דאינו מפעפע כלל ורא"ה ורשב"א ורא"ש דס"ל בישל במקצת כלי צריך הגעלה בכל הכלי י"ל דמספקי להו אי בולע בכולו צריך הגעלה בכולו לחומרא מספק :

ובפלתי כתן כ' ניסוב הרמב"ם בפ"ח מה' מעה"ק שכ' מה דבעי רמי בר ממא בזמנים ד' ל"ה חלחו בחויר התנור לי לסור ביסול בלח בלוע וכ' הר"מ דמייתי בכלי מרם מל"ל לר"מ הכי וכ' דס"ל לר"מ למה דפשיט דף ל"ו מוסם בכלי מחוסת בשולה ביסול במקצת כלי צריך מריקה בכל הכלי וס"ל לרמב"ם דחינו בולע בכולו' וח"כ עכ"פ מוכח דביסול בלח בלוע לסור ומה מספקי לי' לרמי בר חמי ח"ו דרמי ב"ח מסופק בכלי מרם לי דלריך שבירה וקשה לי דמ"ל לר"מ הח דלמח רמי ב"ח מספקי לי' חפי' בכלי מחוסת ולח מני למפשט מביסול במקצת כלי דלמח התם טעמי' משום דביסול במקצת כלי מפעפע בכולי כלי חבל ביסול בלח בלוע לח שמעינן :

וצ"ל דפשיטח לי' לרמב"ם למה דפשיט מבריית בכלי מחוסת דלריך מריקה בכל הכלי משום דחינו מפעפע בכולו ולח פשיט רמי בר חמי מיני' וח"ם הרמב"ם דס"ל דחמרה תורה ביסול בכלי מרם יבשר ס"ד בחטחת חבל בשאר קדשים חפי' בכלי מרם שני במריקה ובטיפה ולח לרמב"ם רחי' לדברין דלכחו' קשה למה רמי ב"ח לח פשיט מבריית דביסול במקצת כלי דלריך מריקה בכל הכלי דביסול בלח בלוע מסור ועתה ח"ם ממריקה ובטיפה לח מלינן למילף דמו"ם נזה"כ הוח דהח בכלי מרם בשאר קדשים דסגי במו"ם וקשה הח בכ"ח מוס"ו חינו מעלה דהח בכלי מרם חינו יולית מידי דופנו לעולם ח"ו בט"ו לח קפיד רחמנח חבלועה כמו כן גם בכלי מחוסת דחמרה תורה דלריך מוס"ו בכל הכלי ולח קפיד חבלועה שחינו מפעפע בכולו' . ומשמ"כ בכלי מרם דחמרה רחמנח יבשר מספקי לי' רמי בר חמא כיון דלריך שבירה ל"ל דקפיד חבלועה ה"ה ביסול בלח בלוע מותר וח"ם הר"מ דנקיט לבעי דרמי ב"ח בכלי מרם משום דלין מקום לבעיח דרמב"ח חלח בכלי מרם ובמחמת דוקח זה שכ"ל בתום' ביחור דברי הר"מ עם דברי פלתי :

ובזה נ"ל ליישב מה שהקשה הש"ך בסי' ס"ח ל"ג חר' ירוחם דס"ל כלי נחשת חינו בולע בעירוי ותי"ל הגעלה מת"ה ומירושלמי וי"ל דר' ירוחם ס"ל דס"ם דילן דפשיט ביסול במקצת כלי לריך מוס"ו בכל הכלי ליכח למימר משום דבולע בכל הכלי לפיטתי' דעירוי חינו בולע משום דלין החור מהלך תחתיו וזה ה' ס"ל דגם הר"מ הכי ס"ל בהכ"ל דפשיטח לי' לר"מ בביסול במקצת כלי חינו מפעפע בכולי' הוח ג"כ הטעם משום דלין החור מהלך תחתיו עם הרוטב ולכך נקיט הר"מ בעיח דרמי ב"ח בכלי מרם בחטחת בביסול בלח בלוע ולח פשיט מביסול במקצת כלי דפשיטח לר"מ דחינו בולע בכולי' כיון שלין החור מהלך תחתיו ולכך חילוק הר"מ דבעי' דרמב"ח בכלי מרם בחטחת בשבירה ולח מוכח לפשוט מבשירה שב"ח ממריקה דמריקה לפי"ז נזה"כ בהכ"ל חבל ל"ת דבולע חפי' לין החור מהלך תחתיו ל"כ ביסול במקצת כלי לריך מריקה בכולי' משום דבולע בכולי' ל"כ מכ"ל לר"מ לחוקים בעי דרמב"ח ביסול בלח בלוע דוקח ב"ח :

ודשך הקשה עוד שם לר' ירוחם דהח תנן התם בדף ל"ה במריקה ל' עירה לתוכה רותח ומשנה מיירי בכלי מחוסת וי"ל לר' ירוחם והר"מ דקחי בסיטתי' דרמב"ם בהכ"ל דבלי מרם בשאר קדשים לריך מריקה ובטיפה ותי"ל שבירה ל"ל המשנה י"ל דמיירי במריקה בכלי מרם ובשאר קדשים חון מחטחת חבל בכלי מחוסת י"ל דחינו בולע כיון שלין החור מהלך תחתיו ומדרבנן לדידהו מדוקדק לשון המשנה דהח במשנה שלפני משנה זו תנן התם המשנה בכל הכלים מרם ומחוסת וה"ל למתני במשנה זו דעלה דמשנה לעיל קחי ל' נתן לתוכם חו עירוי לתוכם רותח חלח תנן עירוי לתוכה רותח לשון יחיד חבל לר"מ ל"ם דקחי חכלי מרם בשאר קדשים בחטחת ומו"ם בשאר קדשים :

ול"ל פשוט דילח לר' ירוחם סיטתי' דס"ל דעירוי נרע מביסול במקצת כלי תום' שם נשארו בקצי' על הש"ם בשם מיירי עי"ם וס"ל לר' ירוחם דמספקי לי' חי בולע כיון שלין החור מהלך תחתיו ל"כ מדלישנרך למסקנח קרח דביסול במקצת כלי לריך מריקה בכל הכלי ס"ם עירוי נרע מביסול במקצת כלי ע"כ דעירוי נרע חינו בולע וכך ס"ל לרמב"ם בהכ"ל ומיירי' מוכח נמו דרמב"ם ור' ירוחם ס"ל דלין הבלוע במקצת כלי מתפשט כלל יותר ממקום נפילתה חלח במקומו דמל"כ ל"ל קרח דפשיטח לריך מריקה בכל הכלי דהח היכן ידעינן עד כמה מתפשט ובחבורי לחו"ח ולעיל סי' ס"ח כתבתי עוד תרוצים על ר' ירוחם ודבר שנתחדש לי כתן דר"מ ור' ירוחם פליגי על סמ"ק דס"ל בנפלה טיפה על מקצת כלי מפעפע ומתפשט בכלי :

(ב) **וכ"ג** דעת הסמ"ג שחינו מפעפע כלל שכ' הה' חמץ שכ' ר' חליעזר כשנגלע הלסור במקצת כלי מ"ל הגעלה כ"ח במקום בליעתו חון מקדשים כדחי' בזבחים ביסול במקצת כלי טעון מריקה בכל הכלי ובתרומה מ"ל ע"כ מ"כ מדחי שחר לסורין לתרומה דחינו מפעפע כלל . ליכרח לסמ"ג י"ל דה"ט כשלטו כך פלטו חבל בר"ן בפ' כ"ם דף ל"ו גבי סכיום שכ' דחי"ל דכשר בכולו כ' הטעם דחין הבלוע הולין לקחת וע"ז י"ל שחנו סומכין להקל בע"ם מטעם דס"ל דעת הסמ"ג ור"ן הכ"ל וכ"כ שכן דעת הר"מ ור' ירוחם דחינו מפעפע כלל ושחר במקום הריקן חלח לטעם זה לח הוה שרי לעורות חם חי"ח להמתין כמ"ש הש"ך וכמ"ש סי' תס"ט ומתי' מח"כ בניית חדש חות ס"ב מ"ה למ"ש הט"ז ס"ק י"ט שיותר היתר חם נחמר דחינו מפעפע מ"כ י"ל דחנן קיי"ל בע"ם הט"ז דודחי חינו מפעפע וכ"מ בחו"ה בסי' ל"ח וכו' דיש ספק חם מפעפע כלל ע"כ סי"ם וכל זה לח כפלתי ס"ק י"ח שחולק על הט"ז דזה חי"ח לומר דחינו

מפעפע כלל כי מכל הנ"ל מוכח כנ"ז וממילא מתן למספקי לי' דהייו הסמ"ק מי כולע מו לח. (ולפלתי הספק אם עכשיו כלע) מ"מ הוס ס' מניחות ולח ספק פלוגתא כמ"ש הסכ"מ בפניס ובב"ח שם הביח רח"ס ורשב"ח ורח"ש דס"ל מסמס במקלת כלי צריך הגעלה בכל הכלי ומשמע מדבריו שם דוקח כולע וחיוו מוכחת דחפי' הוח ספק כדעת הסמ"ק וכ"כ בתה"ח מ"מ צריך הגעלה נספיקח:

סימן תרי"ב.

א) ביאור הסמ"ק ושו"ע דפ' בסמ"ק:

(א) **בדח"ד** בתחלת ס"ק י"ג מה שפסק בש"ע סע"ה דאם נפלה במקום הריקן לצריך נמ' פס"ם שהוח מדברי סמ"ק שהוסיח בי"י דתלה זה הספק אי ביטול מפעפע בכל הכלי או לח בהח דבעי הס"ם בזמנים דף ל"ו בביטול במקלת כלי אי בעי נוסע"ם בכל הכלי וקשה הח בעיח זו חיפסקי' הרס בחעלת בעיין מריקה ושטיפה בכל הכלי ובתרומה לח בעיין ומ"ש הפלישי דלח מלינן למילף לח מחעלת דחולין מקדשים לח ילפינן ומתרומה לח מלינן למילף משום דתרומה התירה בלע ודומה הח"ד תי' זה ופי' פי' מחר בסמ"ק וקלרה דעתי להלמו פי' הח"ד. ול"ל לפרש דברי סמ"ק דוקח בקדשים נלי קרח ונזה"כ הוח בקדשים וכמו שהוסיח בי"י חמנם הסמ"ק מספקי לי' חי בתרומה ה"ע דחי' מוע"ע בכל הכלי משום דחיוו מפעפע בכל הכלי ח"כ טיפה שנפל על הקדירה חיוו מפעפע רק במקלת כלי ואין חנו יודעין עד כמה חוחו מקלת ח"כ עכ"פ הבלוע נ"ל ח"כ כיון שאין יודעין חמרי דמקלת שמפעפע ועד שאין ס"ס ס' נגד הטיפה חי"ח להתיר. ולפל ס' זה הנזה"כ בקדשים חע"ג דחיוו מפעפע בכולו דהייו מיהו מפעפע במקלתו שודחי יהי' ס' כנגד מה שנשתמש חפי"ה לריך מו"ש בכולי, ח"ד דמפעפע בכולי, ח"כ חי"ל בטיפה שפ"ם דהח ודחי יש ס' כנגד הטיפה והחם מיירי בביטול במקלת כלי במקום גדול ולח יהי' ס', ולחח חפי"ה בתרומה חי"ל מריקה בכל הכלי דמריקה היינו הגעלה ובהגעלה חמרינן בבלוע כך פלטו מ"מ נלמו פשוע הוח לומר בב"פ בביטול במקלת כלי עי' בב"ח ובקדשים נזה"כ דבעי הגעלה בכולי חע"ג בב"פ. ות"ת הח הסמ"ק כ' דחס נחסר הכלי במקלת לריך להגעיל כל הכלי הרי דס"ל בשאר חיסורין דומים לקדשים לריך הגעלה בכל הכלי י"ל דס"ל לסמ"ק בקדשים לריך מריקה בכל הכלי חפי' חיוו רוחה לשמח רק בחותו מקלת שבכר הגעיל חפי"ה חסור משח"כ מ"ש הסמ"ק דחוסר בלח הגעיל כולו כ"ל סס הסחמם בחותו מקלת שלח הגעיל ועי' בסי' לקמן בחריכות יעוש דבר זה לנחה בתרומה ביטול במקלת כלי חי"ל מריקה בכולו. ושאר חסורין לריך הגעלה לכל הכלי:

סימן תרי"ב. (זה הסי' נרשם בכפל)

(א) דעת המג"א סי' תנ"א בישול במקצת כלי צריך הגעלה לכל הכלי וכן דעת הרשב"א ובמשמרת כ' לחלק דלמה בתרומה אינו צריך והפר"ח רוחה לדבריו ואני ישבתיו ובו מיושב מה דס"ל למשמרת משהו בעינא שאינו חשוב לבני אדם ללקט מותר לבטל לכתחלה דה"ד בתרומה ולא בפר"ח דחולק אמשמרת ומתיר בכל איסורין. (ב) יושב קו' ח"ד ס"ק ט"ז אמ"א ומיעתי' אמנם גם הח"ד מודה כאן בצד הב' קד שאינו תחוב במי הגעלה אינו מפליט (ג) צ"ע על ש"ך סי' קכ"א בשם יש"ש דכ' דאין צריך להגעיל כאן משום דאין איסור בלוע אוסר היתר בלוע שאינו ענין לכאן וקו' על הפר"ח אלא מחוורתא דצריך להגעיל כולו וכ"פ בבנת אדם:

והנה מס"ל בסי' הקודם קו' הפלתי מסמ"ק דמספקי לי' בטפה הטופלת על הקדירה דתלי' חי בסחר חיסורין ביטול במקלת כלי טעון הגעלה בכל הכלי והקשה הפלתי הח חי' סם בתרומה דחי"ל מריקה ושטיפה שכל חיסורין מ"ם מתרומה הכח בזה הדבר כבר לכרו בו הקדמונים והוח דלקמן סי' קכ"ח בס"ע סעי' ו' כלי מתכות חעפ"י שי"ח נסתמם בכלי במקלתו נחסר כולו משום דחם מקלתו חם כולו חבל לענין הכשרו לח עלה לו הכשר עד שמכשיר כולו כין לענין הגעלה כין לענין ניכון וכך ס"ל לרשב"ח ועוד ביעות הרחשונים. חבל יהרח"ש פסק דבשר במכשיר קלתו והס"ך ופר"ח פסקו כרמ"ח:

ובמג"א סי' תכ"ח ס"ק כ"ד כ' חע"ג דמוליך הבליעה בכולו וכדחי' בסי' ס"ב ס"ה וכדחי' בב"י וב"ך בסס סמ"ק בח"ח שפלה על הקדירה חי מפעפע בכולו ומזיגין הכי למומרת והכי למומרת חבל חיוו מפליט מכולו בהגעיל מקלת כלי חיני מפליט מכל הכלי והקשה בפר"ח סס על הרשב"ח דלריך להגעיל כל הכלי הח בתרומה בזמנים סס חי' ביטול בכל הכלי חיוו לריך מריקה ושטיפה בכל הכלי ומ"ש שחר חיסורין ובקדשים דלריך מריקה ושטיפה בכל הכלי ל"ל דנזה"כ הוח מוסס בכלי מחמת נוחלה כדחי' החם ולכחו' יש ליישב הרשב"ח בקדשים לחו נזה"כ חלח קדשים מקרי חיסורי' בלע ומדמינן שחר חיסורין לקדשים ותרומה התירה בלע כמ"ש הפלתי לדעת הסמ"ק והבחתיו בסי' הקודם והבחתי דמ"ד הקשה על הפלתי דהח בשלהי ע"ז חי' דגם קדשים מקרי היתרה בלע וכן בפרמ"ג לקמן סי' ל"ג בט"ז הניח ג"כ זה בל"ע משלהי ע"ז דמקרי התירה בלע עי"ש ויש לקייס דיוו דרשב"ח מקו' זו ממ"ש רח"ה שער ד' בית ד' דמייירי לחחר שנעשה נוחר ומקרי חיסורי בלע ודומה שחר חיסורין לקדשים לריך הגעלה בכל הכלי ובמשה"ב שם חי' דרשב"ח נופל' קו' זו לכ"ל דלמ"ד בתרומה חי"ל מריקה לכל הכלי וכ' בתרומה הקילו וכ"כ הרמב"ם בסוף ה' תרומות בתרומה הקילו דחי"ל הגעלה בכל הכלי ומשמל מחכמי לונדל שהיל להקילו בתרומה והטיב כמ"ש במשמרת דמלוין דהקילו בתרומה במגורה שפיפה ממנו תרומה דשרי להחיר ולבטל לכתחלה בשאר במגורה טיפין טיפין וכמשמרת הביח כ' כך דוקח שתם בב"ח ובתרומה דבלע התירה ובב"ח טעמח משום דמחלש טעם הבשר ע"י הגעלות חותו מקלת כלי שביטל בו חיוו רחוי לחזול עליו שם חיסור בב"ח ובתרומה נמי חע"ג דמעיקרא חסורי לזרים וה"ל לזרים בדבר חיסור שחי תרומה דחפי' חית בעיטה הקילו בה להחירה וכמו שחומר במגורה וכו'. והנה בפר"ח סי' קכ"ח ס"ק ע"ו דחיוו ס"ל בביטול במקלת כלי שני בהגעלה במקלת כלי דמה לדברי רשב"ח וכ' מ"ש הרשב"ח בב"ח משום דהחירה בלע ומקשה בהגעלות מקלת כלי כ' הפר"ח הרשב"ח זה סובב והולך למ"ש דקדירה של בשר וחח"כ ביטול בה ירקות נוחר לבטל בה חלב משום דטעם בשר נחלש ע"י ביטול הירקות וחין יכול לחזול שם בב"ח וח"כ וכיון בהסיה דיעת לה קיי"ל כרשב"ח כמ"ש בפר"ח בסי' ל"ג ס"ק י"ד ממילח חיפרכת ך דרשב"ח ל"ל דמשום זה עדיין לח נדחה דהח גס לדידן חיתח להך טעמח דהח בב"ח לח חסור ל"ח בר ל"ע משום דמחלש הטעם חיוו רחוי לחזול עליו שם בב"ח חע"ג בירקות לח קיי"ל כרשב"ח חעכ"פ דלח כל חפין שווין. וח"ק גס לדידן י"ל ולחלק בשלמח בירקות דנתחלה קבלה הקדירה טעם בשר נמור וי"ל ע"י הירקות חח"כ ממ"ש לח נקלע הטעם נמור משח"כ בביטול במקלת כלי דמעיקרא לח קבלה חותו מקלת שלח בשלה מעיקרא רק טעם שחיוו נמור כל כך וחח"כ כשנגעיל מקלתו שביטל ודחי הביא נחלש הטעם בחותו מקלת שלח שיפם:

ועל מ"ש הרשב"ח סי"ל בתרומה שחי חפי' בעיני הקילו ובגעלה לכתחלה בדבר שחין בו נתינת טעם וכמ"ש במגורה שפיפה ממנה תרומה ורוצה ליתן בה חולין שחין לריך להיות יושב ומלקט ע"כ כ' הפר"ח בסי' קכ"ח ס"ק כ"ל גס בזה חין חני רוצה טעם לחלק בין תרומה לשחר חיסורין וגם הסיה דמגורה שביח מיין לו לדוקח בתרומה חיתמרי ולח יליפין מיני' דה"ה בשחר חיסורין כמ"ש בסי' קכ"ב סק"ג עכ"ל וכ"כ בסי' קכ"ב היכי לינח חלח משהו חפי' בעינח כמו במגורה שחין דרכם של בני חדם ללקט ולטפח מבעלים לכתחלה חפי' בשחר חיסורים. ול"ל ליישב המשה"ב שהדין שלו חינח עכ"פ דקשה ממ"ש חמשמרת הביח שב' בתרומה הקילו דמשמע מדברכן הקילו ומה"ת מנ"ל דמותר והח דבעיין מריקה בקדשים בביטול מקלת הכלי ובתרומה חין לריך הוח מקרחי שם בזמנים. וחלח ודחי טעמי דקרח כמ"ש המשמרת הביח דתרומה התירה בלע משום דחסור לכהן ומיקלים הטעם מעיקרא בביטול במקלת הכלי וגם עתה חחר הגעלה חיוו דומה לקדשים דהוה חיסורי' בלע לגמרי לחחר שטעמה נותר. חלח לרווחח דמלתח כ' הרשב"ח דמקרי חיסורי' בלע משום דחסור לזרים וחמר דז"ח דהח בתרומה הקילו במגורה הרי דוחי מש"ה הקילו משום דמקרי התירה משום דמותר לכהן ועתה חפי"ת בפר"ח דדין דמגורה בכל חיסורין וחין לרשב"ח חלח הקילו בתרומה מ"מ מ"כ בתרומה דמ"ל מריקה ושטיפה בביטול במקלת כלי מקרח ולח מלינן למילף שחר חיסורין מיני' חלח מקדשים משום דתרומה מקרי יותר התירה בלע ושלח לליתח לדחוי דפר"ח הל"ל שכ' דחין חילוק דגס בשחר חיסורים מותר לבטל כמו בתרומה זה לח ס"ל לרשב"ח דהח שחר חיסורין מקרי יותר חיסורי בלע מתרומה דמותר לכהנים והמשמרת לח חזר לבסוף ממ"ש בתחלה דתרומה מקרי התירה בלע ומ"ש לבסוף היינו חת"ל משום דחסור לזרים מ"מ לח מלינן למילף מתרומה כיון דמ"מ תרומה מקרי יותר התירה בלע משחר חיסורין ומ"ש בתרומה הקילו דמשמע מדברי הכמים קמי' י"ל דר"ל דהם חמרו שלח לדמות שחר חיסורין לתרומה ות"ש דוקח בתרומה הקילו לחפוקי שחר חיסורין דלח הקילו משום דדומה לקדשים דחיסורי בלע וכיון דמכחן ע"כ מוכח דתרומה קיל משחר חיסורין כ' גס במגורה כי"ב דהקילו לבטל משהו בעינח לכתחלה דמי דוקח בתרומה כיון דלח חיתמרי דין זה רק בתרומה והטיעור כוותח רשב"ח דלריכין חנו ליישב דין קדשים לתרומה וע"כ משום דתרומה מקרי התירה בלע:

ובבינת מדם חות ס"ב מ"ם מיישב קו' הל"ל על רשב"ח דשחר חיסורין לריך הגעלה בכל הכלי מחי שנח מתרומה ותי' דחמן קיי"ל כרבנח שם זמנים דף ל"ו דלח דרים חותם למעוטי תרומה לביטול במקלת כלי דחי"ל הכשר לכל הכלי חלח חותם בקדשים לריך מריקה ושטיפה בזמנים ובתרומה חפי' ניין. וק"ק הח רשב"ח מרי דהחי היינו ובמשמרת שם הני דרבנח ס"ל חותם לתרומה דחי"ל הגעלה לכל הכלי ועי' סי' תרכ"ג ד"ה וים. מקום כו' מה שיפחתי עוד שם להרשב"ח:

(ב) **ובדח"ד** בסי' זה ס"ק ט"ז הביח לדברי מג"ח סי' תכ"ח דביטול במקלת כלי לריך הגעלה לכל הכלי ומחלק חף דביטול מפעפע בכולו חבל חיוו מפליט מכולו והקשה הוח מלבד שפותר למש"ם הרמ"ח וכל הפוסקים בסי' קכ"ח תמוה הוח מהח דחמרינן בע"ז דף ע"ו יורה גדולה בשם שבלעו בגיעות כך פולטו רק ע"י גיעות ונמל"ח הח

הכליעה הי' ע"י ביטול ופליטה לח הי' חלח ע"י ניגוחת וגם בניגוחת גופי' אין הכליעה והפליטה שוין דלהכליעה הן מכליעין חף לבלח כענדן כמו בטיפת חלב דהכח דבוקע חפי' חם שלמעלה מן התבשיל ובמפליט אין מפליטין רק כנגדן . ולכאו' למה מקשי על המג"ח הח חיכח הרשב"ח ום"ש דפסק כן בסי' קכ"ח דהגעלה במקלח לח מהני הכלי חפי' לחותו מקלח שהגעיל לסמם ולח מהני הגעלה במקלח כלי וקשה מניגוחת :

אלא קו' הח"ד לק"מ דהח הר"ן בסוף ע"ז ובפ' כ"ם חהך דיורה גדולה קסבר בכב"פ כלו' דחי לח"ם לח הוה סגי לי' בגדפפח דטיפח כיון שחין המים עומדים שם בקבע עכ"ל הרי דניגוחת ממש לח סגי חלח בגדפפח וכ"כ במג"ח סוס"י תכ"ב וכ' בחחה"ם שם שהגדפפח עושה מחחון הכלי כדי שהמים יפין לגמרי על שפת היורה בכ"מ וחלח בכ"מ קרי לי' ניגוחת מפני שהמים חין עומדין שם בקבע שהולכים דרך הטיפח וחרי חפי' להר"ן דס"ל בסכין שם דלח הרשב"ח מפחמש במקלח כלי חינו בולע בכל הכלי חפי"ה לח חרי כשם שבולע בניגוחת פולט בניגוחת ממש מסום דלח דמי ניגוחת דחדח שעתח בשעת הגעלה לניגוחת שהי' מפחמש בו הרבה פעמים דהוה כמפחמש התם בכל הכלי ולריך גדפפח ולח דמי למפחמש במקלח כלי וכ"ז נעלם מח"ד חע"ג דמג"ח כ' שם דבריו גם להרח"ם וכ"כ ב"י סי' קכ"ח דגם הרח"ם הרשב"ח ס"ל דלריך להגעיל כל הכלי ולח חמרי' כשב"פ וברח"ם בפ' כ"ם משמע בניגוחת לחוד מכשיר רבח בכל הכלי . י"ל הח כ' הרח"ם שם דשוחין לפיד חם ותוחבין ביורה ויולחין הרותחין על שפת הכלי וזה עדיף מניגוחת . ובחמת קשה כיון דרבח ס"ל דסגי בניגוחת לחוד למה עושין יותר תקנתח בלפיד חם י"ל רבח ס"ל שחר חיסורין ממי ביטול במקלח כלי סגי בהגעלה במקלח כלי הלכך סגי לי' בניגוחת לחוד כדעת הח"ד מסום דרבח ס"ל חכל חתן קיי"ל כסתמח דגמ' בפ' כל שעה בסכין הלכתח לידי ולידי ברותחין כלו' פרזליכו וקתיכו דמיני' דייק הרשב"ח דלריך הגעלה לכל הכלי בביטול במקלח כלי ח"כ לח סגי בניגוחת ג"כ הלכך עושין שפוד שיעברו הרותחין על שפת הכלי :

ולכאש בפר"ח בקו"ח דהך יורה גדולה מיירי בחב"י כ"ל ג"כ קו' ח"ד דיל"ל בחב"י דלח חסור רק לכתחלה סחכינן דחפי' בניגוחת ממש שפיר דמי וגם הח"ד הקשה לחמג"ח מתרומה דחי"ל מריקה בכל הכלי ולי"ל תרומה התירה בלע הח המג"ח כ"כ גם בחמץ וחמץ נמי מקרי התירה בלע ג"כ לח עיין בר"ן שם שכ' דחמץ לעניו הגעלה מקרי חיסורי בלע דחמץ שמו עליו ולח על המג"ח הוה לי' להקשות וכן דעת הרשב"ח בבית ד' כרשב"ן דסכין של חיסור מהני הגעלה כמו בחמץ וחמץ נמי מקרי חיסורה בלע ועי' ח"י רס"י תק"ב דלפעמים מקרי חמץ התירה בלע ולפעמים מקרי חיסורה בלע :

ועוד כ' הח"ד שלח רחה המג"ח בחום' זבחים דף ל"ו ע"ב ד"ה ביטול שהקשה חמחי דמבעיח לי' ביטול במקלח כלי חי בעי מריקה ושטיפה בכל הכלי תימח מה קמבעיח לי' חי המקלח כלי שמבטל בו חם ושאר הכלי נוען הח לח מפעפע בכולה . ותי בשכל הכלי חם פשיטח דמפעפע בכולי' ותי קמבעיח לי' חי מפעפע בכולי' חו לח חם כן בשאר חיסורים נמי תבעיח לי' . ח"כ כל החילוק בין חם כל הכלי חם פשיטח דמפעפע בכולי' ובקר המקלח חינו מפעפע בכולי' . ע"כ דבריו חינם מובנים לי' דהח תום' כ' כן בחחלה חבל למסקנת דבריהם דוחחי חינו כן מדקמבעיח לי' לם"ם ע"כ דלחו הכי הוה ליה למ"ם חום' בחחלה חלח דמספקי לי' בין כל הכלי חם ובין כל הכלי קר חי מפעפע בכולי' ולח בשאר תום' רק בקשיח ח"כ שחר חיסורין חמחי לח תבעיח לי' וכי משום קשיח זו לח חמרינן כם"ד דתום' דיש חילוק במקלח חם פשיטח לי' דמפעפע ובמקלחו קר פשיטח לי' דחינו מפעפע דחז יותר קשה מה קמבעיח לי' בדבר הפשוט . חבל למסקנת דמספקי לי' הם"ם שפיר ולח קשה רק קלת קשיח לומה לח מבעיח לי' בשאר חסורין וקו' זו י"ל בקל דחפשר מסיק דיותר יש להוכיח דמפעפע בכולי' כמסקנת משום בקדשים כתוב ושם בכלי מחשת בשולה דמיני' דייק למסקנת דמפעפע בכולי' הלכך מבעיח לי' בקדשים חבל בכלי מקלת חם חו מקלתו קר ספוקי מספקי לי' בשאר חיסורין חי מפעפע בכולי וכהי כגון הש"ך ס"ק ח"י דמספקי לי' בשאר חיסורין חי מפעפע בכולי וכהי מייתי בקדירה עומדת על החם וכולו חם וח"כ לרשב"ח והמג"ח וב"י לדעת הרח"ם דמפעפע בכולו ח"כ בסי' ל"ד בתחב כף דחי"ל ס' כנגד כולו ע"כ ל"ל כמג"ח חע"ג דמבליע בכולו חינו מפליט מכולו כמו בקדשים דלריך מריקה בכל הכלי וכן לח קשה מה שהקשה הח"ד על המג"ח מכחן שפי' ז' דמותר בע"ם טיפה שנפל על קדרה של בשר במקום ריקם בים ס' כנגד הטיפה בתבשיל חלמח חע"ג דטיפה למעלה מן התבשיל מפעפע בכולי' לק"מ דהמ"ח מודה דמפעפע בכולי' בשעת הדחק כגון בע"ם חו לורך גדול חבל חינו מפליט מכולי' :

ולדינא נכחו' מודה הח"ד דלריך להגעיל כל הכלי מסום דחם תחב מקלת כלי ביורה שמגעיל בה הקלה הב' קר מודה הח"ד דחינו מפליט דחין חילוק בין לד הב' חלח תחב בקדירה בין חם בין קר לח מהני הגעלה כלל שהשתמש בו ובפ"ך שם סי' קכ"ח כ' בשם י"ם דכמי פ' כרמ"ח דסגי במגעיל במקלת כלי כמו בהשתמש במקלת כלי ועייתי בי"ם שכ' טעמו דכ"ל עיקר דלח כרשב"ח דס"ל שנחסר כולו חדא דחין חיסור בלוע חוסר היתר בלוע ובפרט בכלי מתכות שחוזר להכשירו ח"כ לח נחסר חלח מקום נפילתו ע"כ וקשה מה שייך כחן עין זה דסברת זו שייך חם יהי' חסור מחמת הבלוע דבלוע כ"כ חבל כחן חמרי' דחי' גופי' מתפעפע בכל

הכלי וכל הכלי חסור ול"ד מקום נפילתה גם מש"ם הים"ם שכן דעת הסמ"ק כמ"ש בסי' הקודם ותימח דהים"ם סבית שם דברי הסמ"ק שכ' בז"ל דהגעלה חינה מועלת בחומחה כולה וטי' בשב"ד סי' ל"ג ס"ק כ' שפי' הש"ך שם בכלי מתכות חם מקלתו חם כולו וזה חלח כש"ך סי' קכ"ח :

ובפר"ח בסי' קכ"ח שהעלה לדעתו דלח כרשב"ח חלח כר"ן דסגי בהגעלת מקלת כלי דביטול במקלת כלי חין נחסר כל הכלי וסיים הש"ך בחרוכה חבל בקלרה וביאל בשולי הקדירה חעפ"י שהוח דבר מועט בכלי נחסר כל הכלי שהזיעה עולה ונוסרת וחם הכשירו כעניו זה דהשתח ענין חיכח זיעה מכני בשב"פ ע"כ ולדבריו קשה ממחי בחחב כף בסי' ל"ד חי"ל ס' חלח כנגד מה שחחב דחינו מפליט מכולו הח לפר"ח פולט ע"י הזיעה כמו שבולע לכולו ע"י זיעה חלח ממוורחת כרשב"ח וכמג"ח וב"פ בס"ע סי' קכ"ח ורחי' חמ"ל שב"פ בם' ביצת חדם בסי' מ"ה והניח לי ליבב קו' פר"ח וקו' ח"ד בשם"ל ורחי' בדברי ב"ח שם שב' קו' הל' על הרשב"ח ופיעתי' מתרומה דלח בעי מריקה בכולה וכ' דרבח שם בזבחים דמוקי לחותה למעוטי תרומה דמוחר מריקה בין חולה ולח ס"ל למעוטי תרומה ממריקה כולי' והוח נכון מ"מ ל"ע בשמעתת הבית הל"ל כ' סגי' דרבח ס"ל דחי"ל בתרומה ובחדושי כתבתי פלפול חרוך ביחוב קו' הל' על הרשב"ח ועי' פלתי סי' ל"ד סק"ב והבחתיו לקמן סי' תרכ"ו סוף חות כ' שהעלה ג"כ כמג"ח ושם הבחתי לדברי פרמ"ג בע"ז סק"כ שחוסר בחמת מהכף מחמת זיעה ול"ד מה שחחב בתבשיל עי"ש שהעלתי דלח כפרמ"ג ושם חות ג' הוכחתי מחו"ה כלל ל"ת דין י"ז ודין י"ט דזיעה חינה בולע וחינו מפליט חבל בכיסוי שמכסה עולה הרתיחה הרוטב מלמטה למעלה כדחי' בסוגי' דט"ח וזה דלח כפר"ח ופרמ"ג הל"ל גם בסי' מ"ד הוכיח מחו"ה כמג"ח :

סימן תרי"ג *

א) בנפל טיפת חלב על הקדירה דף' השי"ע ורמ"א דהתבשיל מותר אבל הקדירה אסורה * והפר"ח מתיר הקדירה לשיטתי' סס"י צ"ט וסי' קכ"ב דכלי שדרכו לשמש בשפע מותר לבטל לכתחלה כן העלתי במק"א ובאריכות לקמן סי' ת"ש ומבאן דגם רש"ל הכי ס"ל מכל מקום בכלי מתכות יגעיל אבל בכלי חרס ימתין מעל"ע שיהוי' אב"י עוד ישבתי הט"ז דמתיר הקדירה (ב) עוד סמובין לט"ז דמתיר הקדירה וכתבתי לרמ"א דאוסר הקדירה אם בישול בה סגי בם' כנגד הטיפה כאו"ה (ג) מה שהקשה פרמ"ג אט"ז דמתיר הקדירה ותרוצו דכלי שנתרוקן נעשה כ"ש ואני העלתי דהוה כ"ר וישבתי קו' פרמ"ג בתי' אחר *

בש"ע ס"ה חין לריך ס' חלח כנגד הטיפה היינו להתיר התבשיל וכ' הש"ך ס"ק י"ט חבל הקדירה מסורה וכמ"ש הרב ס"ו וכ"כ הת"ח ריש כלל כ"ו והפר"ח ס"ק י"ח כ' חם כלי זה שנפל בו הטיפה הוח כלי שחין דרכו להשתמש בו דבר מועט ברי לחשתומי בי' דהח חי"ח לבוח לידי כ"ע כדלקמן סוס"י ל"ט וכסי' קכ"ב ע"כ והיינו דפר"ח ס"ל סוס"י ל"ט וכסי' קכ"ב כרשב"ח ולח כט"ז סוס"י ל"ט דחוקן חש"ע ואוסר לבטל לכתחלה חפי' בכלי שמשתמשין בשפע ולח יהי' לעולם ס' וכפרמ"ג בסי' ל"ג וכמן בש"ך ס"ק י"ט ובמשבצות ס"ק ז' פסק כט"ז וכ"כ בח"ד סוס"י ל"ט · וכ' הפרמ"ג מ"ש הט"ז בשם רש"ל מדינת הקדירה ברי . וכ' הפרמ"ג מה טעמח ברי לחי מסום קדירה משמשין בו בשפע ולח יהי' בטו"ע לעולם כ' הפרמ"ג דלחסור כט"ז עכ"פ הרש"ל לח ס"ל כט"ז חלח בפר"ח ובמק"ח יבחבי הדין בפר"ח ונעלם ממני מקומו חולם במקומו סוף סי' ל"ט בסימן שלי ת"ם המלכתי שחין הדין בט"ז חלח בפר"ח וכתבתי שם לטעמח דב"ח דחולק חרשב"ח ואוסר דומהו הרשב"ח בעלמו ומה שדומהו לרשב"ח הט"ז מנמ' ומרח"ם כתבתי לליתח וכתבתי שם פי' ברח"ם גם מ"ש הר"ן ורח"ם חולקים חרשב"ח ליתח ומ"ש הט"ז דרשב"ח גופח מחמיר במק"ח דחיתי ורחי' שם בם' חנורת שמוחל שכ' דברי ט"ז חין להם שחר וכסי' קכ"ב ניחר חבל לח נדפס ספרו בסי' רכ"ב וכן בם' כנפי יונה סס"י ל"ט פ' כרשב"ח ופר"ח וסיים דחין מבטלין לכתחלה דרבנן ובדרבנן שומעין להקל :

ונ"ל לעכ"ד היכי דיש פלוגתח ונדחים שם הקדירה חסורה שם רחוי להחמיר בכלי שיש לו תקנה בהגעלה חבל כ"ח שחין לו תקנה בהגעלה כל כה"ג הקדירה נדיע, מותר הנם שכ' הפרמ"ג בסי' ל"ג דהלכה מרווחת ביצרהל לחב"י חפי' בחיסור דרבנן חסור חפי' בכלי חרס וכמו שהביח הר"ן רחי' חפי' כל שעה מפיכח דחבורי רב חמי חולין דף ק"ח הנה בסי' ק"נ ס"ק י"ז בם"ד הביח בשם מב"י שכ' בשם עו"ת שחלת יעקב להתיר חב"י בכ"ח כיון דחין לו תקנה בשם"מ ועי' בפרמ"ג בסי' ל"ג בם"ד שכ' שחפשר ליישב דברי חרחי' מרב חמי ונלח כ' היטוב ואני כתבתי הרבה יסובים ע"ז בסי' מ"ח ויישבתי בזה הר"מ שלח הביח לדרב חמי וכן כתבתי עוד ב' יסובים לקמן סי' תנכ"ז חות ה' וכתבתי שם דרחייתם של הר"ן וסיעתם מרב דחמר קדירות בפסח יטבלו וכתבתי שם דרש"י שפי' בפסחים שם ס"ע דרב משום דס"ל בוטל"פ חסור מ"ל דין קדירות חרס לריך שבירה חציב דיעבד ומכן

ואפילו לדעת התוס' שם וכן דעת המרדכי בפ' כל שעה בשם ר' מנחם הגם שמחמירים דמקו בפרש"י מכח קו' התוס' דמ"מ לפשוט רבות ע"ז דף ס"ח דרב ס"ל מוטל"פ מאסור יש"ת שם כ' תרומים נכויה ומתחיים ומתי בחיזה ספר ונעלם מאתי שם הספר שכ' פשוטות דברי רש"י בפסחים משמע הכי דרב ס"ל מוטל"פ מאסור ועיינתי בהרדב"ז מ"ג סי' תרי"ז שכ' בשם תוס' דהיתה דפיכחת דמצו"ה תברת משום דבלעי טובא (כ"ל מו דרמו דמדייתת מו שמלח בקדירה זו הרבה פעמים וכעין שכ' מו"ה מע"ג דעירוי אין מבטל אלא כ"ק אבל בהרבה עירות מוסר כולו) משמע דס"ל דשאר קדירות הוה כדיעבד ומותר והשתא ניחא היאך תתור מדם יוצן יותן מבעי לי' אלא דאם יותן הוה כדיע' ושרי ע"כ . והנה הפוסקים לא נחתו בכל זה שממירין דיש פוסקים דאסורים שמתירין וידוע מ"ש הר"מ לעיל סי' ל"ה בשם תה"ד ובמג"א רס"י תמ"ז בשם סמ"ע בכל מקום הלכה כתוס' היכי דהרי"ף חיו חולק עליהם וכאן חיל"ל דרי"ף חולק עליהם לחע"ג שהביא לדרב אחי דתבר פכאה בפ' כ"ה חיו מוכרח לחולק אתוס' די"ל כתרוסס שיש לחלק מרב אחי ועוד י"ל דלא הביא הרי"ף לרב אחי אלא לגמור מיני דס"ל מליח כרותח . ואם שתין לשאות ממהגת אבל בים עוד לדדים כ' המקיל לא הפסיד :

(ב) עוד כ' הט"ז ס"ק י"ט מעשה אחר הקדירה מותר ממ"נ דאם מעשפע מ"כ מפעפע הטיפה לפניט והוה הקדירה כמו התבשיל דמותר מפני שהי' ס' ואם חיו מפעפע נם בתבשיל הכ' לא מפעפע בפניט וכ' הפרמ"ג דקשה טובא דלמא פעם מ' לא מפעפע ובשני מפעפע וליכא ממ"נ וכ"ל לפי"ז יש להתיר הקדירה אפי' לט"ז סום"י ל"ט דהתם הטעם דאין מבטלין איסור לכתחלה אע"ג ממ"נ ליכא מ"מ ספק איכא ובתה"ד הובא בב"י לעיל סי' פ"ד בספק מותר לבטל לכתחלה ממנט ז"ל דהא כ' בפרמ"ג בש"ד סי' ל"ט סק"ח אפי' ס' איסור דרבנן מסור לבטל לכתחלה ובדין דתה"ד סי' פ"ד הל"ל איכא עוד לדדים להקל אע"פ נם בניהון יש עוד לדדין נקט נם דברי תה"ד לסניף . ובנפל בנגד הריקן אל' הט"ז בש"ק כ"ח רק ממהגת מסור .התבשיל וכמשל"ק סי' תרי"ט מ"כ ודאי יש להתיר הקדירה וב' לדדין שמא נתבטל ואיהו מכוין לבטלו אל' אם הפרמ"ג איכא נמי כאן :

ובזה נל"ע דאו"ה שכ' אם חזר וניסול בקדירה שהוא מן האוסרין הקדירה שנפל עליו טיפה כנגד הריקן שני בש' ובד"מ חולק עליו ע"ש ונקשה ניהן דאפי' בפעם הא' לא אסור אלא ממהגת מעשה מ"ת דהקדירה אסורה היאו מנאו שיבשל בו פעם הב' ובדבר שאיהו מנאו לא שייך מהגת מ"כ די אם אנו אומרין הקדירה אפי' בדיע' אבל למה נאמיר עוד בים ס' נגד הטיפה עי' הג"א סוף ע"ז דאסרו אב"י אלו ב"י משום דשכיח לבשל בהן יומא עי' פרמ"ג סי' ס"ק י"ז לכך ס"ל לאפי' בספק ואפי' באיסור דרבנן אסור ואע"ג עתה שאסרו אב"י לא שכיח שיבשל בכלי איסור אבל מתחלה מ"מ דגזרו אלו ב"י דשכיח משא"כ בניהון בנפל במקום הריקן דומק לומר שמא יבשל בכלי איסור ריקן ועשה הבלוע בגלה דל"ש אילו אלא מדרבנן והרבה פוסקים בבלוע לא ל"ש :

(ג) ועוד הקשה הפרמ"ג בס"ק י"ז על הט"ז דאתיר הקדירה בנפל בנגד הרוטב דהא הדין בזה שיערה מיד ולא יניח עד שיטעטן מ"כ עכשיו בשעשה הכלי ריקן ויש"כ הוה ל"כ ועשה הבלוע בגילה . ור"ל דמ"כ בעינן ס' פעמים ס' בתבשיל הב' ובפמ"ג בט"ז ס"ק ל' מיישב קו' זו לט"ז שם הכלי ריקן למאר הביטול בתוכו אילו אלא כ"ש . וכ"כ הקשה הח"ד בס"ק י"ג על תו"ה שכ' אם חזר וניסל בקדירה שנפל עלי' טיפה כנגד הרוטב וניסל בה שניה ויש בתבשיל הב' ס' כנגד הטיפה מותר ממ"נ וכ' הח"ד הא בשעברה ונעשה ריקן נעשה הבלוע בגילה והוא נקו' הפרמ"ג הל"ל ותי' כתי' הפרמ"ג ותני כתבתי בתיבורי דביד זהב לתו"ה בסי' ש"ח ס"ק י"ג מרחיות אלא בט"ז אלא ריקן מעמו התבשיל הכלי הריק הוא כ"ר ח"כ הקל"ד ועוד הקשה הח"ד דעכ"פ בשמתחיל לעברות ויש עדיין רוטב בתוך הקדירה ודאי עדיין דין כ"ר עליו ומקום הטיפה ריקן בשעברה ונעשה הבלוע בלועה ולבעי ס' פעמים ס' כנגד הטיפה ומ"ש הח"ד לאחרן דממ"נ אחי דאם ניסול מפעפע ברחשונה מפעפע ואם ניסול אינו מפעפע מ"כ אינו מפעפע אפי' בחום השעברה תי' זה ליתא כמ"ש בשם הפרמ"ג הנ"ל דשמא פעם מ' אינו מפעפע ופעם מ' מפעפע וכ"ל ליישב ב' קו' הנ"ל דע"כ י"ל פעם אינו מפעפע אלא בניסול אחר שע"ג בניסול רחשון לא הי' מפעפע כולו ומשאר הטיפה בתוך הקדירה . י"ל בניסול שני מפעפע יותר אבל אין סברת לומר בניסול רחשון נופל אם לא מפעפע כשני אלא בודאי כשנתמעט הרוטב בשעברה אז כשנעשה לגמרי ריקן מכ"ש דאינו מפעפע ושפיר ממרינן ממ"נ ודוגמת לזו בט"ז סי' ק"ו סק"ח שכ' לאותו קדירה שה הבי' יכול לעשות כבר עשה ואע"ג דאיסור בעין כ' הט"ז דפולט ואוזר ופולט בחותו בניסול נידון דידן שאני כיון שהי' בתחלה יותר רותח כשהי' אלא ממה שהוא עכשיו :

סימן תרי"ד.

(א) דין דבאן בנפל טיפה במקום ריקם אין חילוק בין כלי חרס או כלי עץ ומתכות בע"ש וכה"ג מותר התבשיל כשיש ס' בתבשיל כנגד הטיפה ובחול אסור (ב) אמנם כלי הנאסר בבישול הבלועה נ"ט בב"ח בכלי מתכות אע"ג די"ל תקנה בהגעלה

בהפ"מ כן פ' בת"ח כלל כ"א דין ב' וכן למה שישבתי דין זה דמקילין בכלי שי"ל הגעלה משעם לח בלח א"כ בב"ח אסור אפי' בהפ"מ ולא כש"ך סי' פ"ח דמקיל בבב"ח כמו בשאר איסורין פ' בת"ח שם דמותר בהפ"מ וכ"פ במנ"י שם :

בשש"ע ס"ה ואם נפלה במקום הריקן והיה מפעפע בדופן הקדירה עד שמוך לרוטב כ"כ שמין ס' כנגד הטיפה הרי נאסר כולו מקום הקדירה ע"כ והטעם לפי שהבלוע כ"ג מהטיפה שנפלה עד ס' . ויש לעיין בהיזה כלי שייך לדיקן דין כזה אי דוקא בכלי חרס או נם בכלי מתכות ועץ הנה לש"ך בסי' ל"ח ס"ק כ"ח פסק בהפ"מ וכה"ג יש להקל כפוסקים דבשל עץ ומתכות דיש להם תקנה בהגעלה ולהפריד האיסור לא כ"ג הבלועה ולא מחלק דין שאר איסורין לבב"ח ות"ל ח"ם דין זה נם בכלי מתכות ועץ דבלועה כ"ג ולקמן בסעי' ז' בע"ם או בשעת הדחק מותר בים ס' נגד הטיפה דסמכינן לפוסקים דבלוע לא כ"ג ואלא מ"כ קשה הא בסעי' ז' מתירין בע"ם אפי' בנפל טיפה על קדירה כלי חרס אלא כ"ל דכאן מעשה אחר מתירין בע"ם וכמש"ל בסי' תר"י אות ח' דהוה כאלו נפל כנגד התבשיל ולהכי שרי בע"ם אב"ח כלל כ"ח דפסק בהפסק לא שרי בעץ ומתכות ולא אמרינן דבלע כ"ג דוקא בשאר איסורין אבל בב"ח אפי' בהפסד כ"ג בבלוע אפי' בעץ ומתכות ואב"ם בכלי חרס בש"ח אבל בכ"מ בסעי' ז' בע"ם והפסד בב"ח ע"כ הטעם בהל"ל דהוה כאלו נפל כנגד התבשיל :

והנה בט"ז סי' ל"ח סוף סק"ח כ' בשאר איסורין אין להחמיר כלל בבר הסיב עליו הפרמ"ג שם אח"ה דאיהו אתיר בשאר איסורים דאין בלוע כ"ג בשל עץ ומתכות אלא בשקוט הפסד דוקא עכ"פ איתא לדין זה בנפל טיפה כנגד מקום הריקן גם בעץ ומתכות ולא כב"מ בסי' זה וכת"ה בלל כ"א דמייתי דוקא בכלי חרס :

ודעתי העני' להכריע בת"ח דהיינו בב"ח הבלוע כ"ג אפי' בכלים שיש להם תקנה בהגעלה אפי' בהפ"מ דהנה הט"ז בקונן סי' ל"ח סק"ח מה שעשו יש לחלק בין דבר שי"ל תקנה בהגעלה דשפיר אסור מן התיתר דז"א דאף בהגעלה לא יהי' הפרש ופירוד בין בליעת התיתר לבליעות האיסור כי ע"י הגעלה ג"כ יהי' האיסור והתיתר בימד בתי הגעלה ולכך ל"ל הט"ז דגוף הסרס כ"ב ות"ח בכלי מתכות שפיר אפשר להפריד ולהפריש האיסור מן הכלי בהגעלה משא"כ בב"ח . וכ' עליו בפלתי' שם נם לדבריו דט"ז קשה מה בכך שיוליא מהכלי בהגעלה הא קיי"ל אפשר לסומטו אסור ול"ב משום הא לא אתי' ות"ח דהא הרשב"א כ' בתשובה סי' תל"ה דהא דאפשר לסומטו אסור ה"ט משום דלא מיתין הגעלה בתוכלין ות"ב בכלים דיש הגעלה בכלים בתחת בכלים אפשר לסומטו מותר . ותחתם למה דקיי"ל בתש"ם בשם סי' ל"ח ס"ק כ"ב לא ס"ל רק הבלוע ת"ב הדרין קו' הט"ז לדוכתי' הא הבלוע לא אפרד האיסור מן התיתר בימי הגעלה ת"ב מה חילוק יש בין בלי מתכות דיי"ל תקנה בהגעלה דלא ניחת בי' בבלוע ב"ב :

ובפלתי שם תי' קו' הט"ז דטעמת דמרדכי בכלים דיש להם תקנה בהגעלה דלא נעשה הבלוע בגילה משום דהוה כחי מחיכה ע"ש ובחי מחיכה לא נעשה בגילה בסיעת ר"ת ממין בתום' דף ל"ז וכן מבואר במרדכי שכ' על דין דכלי דלא ב"ב משום בחי מחיכה לא ב"ב ולא לדבריו קשה הא לא קיי"ל כרש"ם דהא כ' תום' שם על הרש"ם דאין זה טעם וכתבו טעם אחר דאין קליפה מוסרות מברתה לחו מטעם הרש"ם דבחי מחיכה לא ב"ב אלא משום דאין הנאסר יכול לאסור וכ"כ כל הפוסקים דאשורים טעם זה . ליברת שפלתי לעיל סי' ל"ח סק"ב כ' דקיי"ל כר"ת ממין וכאן פ' הש"ך סום"י כ"ב וליתא דשם כ' הב"ח על הש"ך דתום' והג"ת והמרדכי והאגודה ור' יהושע לא ס"ל כרש"ם ולמ"ש כן דעת אחר דאשורים אלא כתבו טעם אחר דאין קליפה מוסרות מברתה כרש"ם וכ"כ כ' פלתי סי' ל"ח סק"ח וכבר הבאתי עליו בסי' תקל"ד ובסי' תקל"ה :

ואלא מדברים גם ממרדכי זה מוכח אלא כפלתי דז"ל המרדכי ותו אלא אמרינן בחי מחיכה ור"ל דמרדכי מיירי התם בנפל אחר על מקום ג' בכלי והכי הוה שפיר דומה לחי מחיכה ומשמע דטעם הרשאון שכ' המרדכי בכלים דמהני הגעלה לא אמרי' כ"ג אלא מטעמת דחי מחיכה לא ב"ב ופלתי ום להבין לטעם הב' שכ' המרדכי משום בחי מחיכה לא ב"ב ונפל על מקלת כלי דומה לחי מחיכה ת"ב בכלי חרס ממי ים להתיר ויש לומר דהרש"ם ס"ל בכלי חרס ניסל במקלת כלי מתפשט בכל הכלי ל"ל דבאחת חס ים ס' בכל הכלי כנגד הטיפה לא נעשה הבלוע בגילה ויש לעיין במרדכי אם דבריו מיושבין בזה :

ולי"נ ליישב קו' הט"ז הל"ל דלמה בכלים דמהני הגעלה לא ב"ב הא לא יהי' ע"י הגעלה הפרש ופירוד בליעות האיסור מן התיתר וכ"ל דהמרדכי לטעמתי' מחל דס"ל בלא בלא לא ממרינן ב"ב וכ' הרשב"א והר"ן הטעם כיון דנתערב תערובת הרשאון לא בתערובת הב' בלא הרי נתערב האיסור לגמרי בהיתר שנתערב לבסוף ואין האיסור עכשיו מעורב בהיתר רשאון משא"כ בחתיכה לעולם האיסור בתוך חתיכה רשאונה ולכך ב"ב וי"ל גם המרדכי לסברת זו הוא מכוון וא"כ בלא בלא שפיר יש הפרש כי הפרש לריך שיהי' אפי' אם האיסור יפרוש מן תערובת הרשאון והב"ב בכלי אים לו תקנה בהגעלה יתערב ההיתר עם האיסור שוב בשוב לא בלא ומעיקרא לא דומה לחתיכה שהאיסור עומד ימד עם ההיתר כיון שיש לו תקנה בהגעלה

כהגעלה וי"ל אפי' לתוס' דלמ"ד ס"ל דלמ"ד כ"ע בלוע מקומיתם על ר"ת דף ק' מ"י"ב שאפל קיתן מים לבסוף והקשו לר"ת דס"ל בכל איסורין כ"ע י"ל כאן בכלי דעומד להגעלה שמ"מ להשתמש בו חלה כהגעלה ואז נעשה לה בלוע ומקרי נפרד האיסור מן התערובת הראשון והוה כמעיקרא לה בלוע כזה מודה ר"ת דלמ"ד כ"ע מעיקרא כיון מעיקרא עומד להיות בתערובת הכ' דהייגו כמי הגעלה להתערב בלוע והאיסור מתערב בכולו חזקין בתר סופו וע"כ חולק ר"ת דוקא אם הי' תחלה שהתערב באיסור לא שבשר נאסר וכ"כ שאיגו עומד להתערב עם תערובת הב' משא"כ בכלי עומד להתערב ע"י הגעלה מ"כ מעיקרא אין בכלי שהוא תערובת הראשון כ"כ וי"ל מזה לא קשה על ר"ת קו' התוס' אם מיורה גדולה אחיך הגעילו וי"ל כהגעלה ס"ל לר"ת דיהי' לא בלוע ועומד להתערב מודה ר"ת דלמ"ד כ"ע ומ"מ אין לומר ליישב הר"ת קו' זו מיורה גדולה דר"ת ס"ל כרמב"ן בבלוע לא אמרינן כ"ע אם"ם בפרמ"ג לקמן בט"ז בתחלת סק"ח דטעמי' דרמב"ן משום דל"ש משום להתא דבשר"ח ולא הוה דרך ביטול וז"ל לר"ת לתוס' שהקשו מיורה גדולה ס"ל לר"ת בשאר איסורין לאסור מלד עלמו ולא משום בל"ח :

והנה טעמא דת"ח אם כלל ל"ת טעמי' דידי משום דאיכא פלוגתא אם בלוע כ"ע ויש פוסקים כאן לאפי' בכלי מתכות כ"ע הלכך מקיל בשאר איסורין בהפ"מ ובב"ח מחמיר אפי' בהפ"מ ולדידי נוסף טעמא להחמיר בב"ח בהפ"מ לפי שבימינו טעם המרדכי בכלים שיש להם תקנה בהגעלה לא שייכי כ"כ משום דלשיטתי' מזיל דלא בלוע לן כ"כ מ"כ יש להחמיר בב"ח אפי' בהפ"מ כמו אם לא הרמ"א לעיל ס"ד דלא בלוע כ"ע אפי' בהפ"מ ומ"ת לדמות תרוצי הכ"ל ממ"ש בפרמ"ג בסי' ל"ע בש"ך בס"ק ג' דלא שכיחא ביבש וניחוח ונעשה לה כעשה היכא נבילה ולא הותר מה שאסר"ב נעשה לה מ"כ ה"ה בבלוע בכלי ניחוח דהוה כמו בלוע ביבש ובהגעלה נעשה אסר"ב לה בלוע י"ל דהתם כמות שהוא ביבש אין לו תקנה ובפיר כ"ע ולי"ל דכ"ע לחלתין כשהוא ביבש כ"ע ואם יזדמן שיהי' ניחוח ולא לן כ"ע מ"מ כלי דלמו מידי דאכילה הוא דתימא דיכבר כ"ע ואלא כשיעלה במי הגעלה מ"כ מעיקרא יש לו תקנה בהגעלה ואינו מידי דאכילה עכשיו ומשום סופו אז יהי' לה בלוע וגם עומד להגעלה הלכך מעיקרא לא כ"ע ועי' בסי' הסמוך אות ב' ביבש דלא כ"ע ומסייע לזה דבכרי נ"י הבאתי סי' תר"ז אות ג' ולמה שיצאתי הש"ך סי' תקל"ד דמזלינן בתר סופו אם הוא לה לא כ"ע :

סימן תרט"ז.

(א) כלי חרס ובישל בה איסור נעשה החרס גופי' נבלה וצריך ס' כנגד כל החרס ואין להקל (ב) פי' בדברי מרדכי ולפי פי' זה לח ביבש וניחוח ונעשה לח בלח לא נ"נ ולדינא צ"ע ועי' סי' תר"ז אות ג' מזה ובסי' תקצ"ד משש"ש דדינא הכי :

כלי חרס מב"י וביאור הא אסור אם החרס נותני כ"ע כ' במ"י בלו כ"מ ס"ק י"ז מהרב אם החרס נותני כ"ע ובסעי' ח"י דלא סבי מלא במקום הפסד וכ"כ הט"ז מהמרדכי בסי' ל"ח ס"ק ח' ולא כרש"ל וב"ח וש"ך אם ס"ק ח' שהרמיקו דעה זו לחיך עולה על הדעת דגוף החרס יעשה נבילה עי"ש וכ"מ בד"מ כאן בי"ל דגוף החרס כ"כ.

ולי"נ סמוכין מדעת הרמ"ה לת"ח דגוף החרס כ"ע ממ"ש המרדכי בפ' ג"ה בשם תשו' הר"ם בלפל טיפה על הקדירה דאם יש אם"ס כנגד הטיפה כ' וכן אמו מורין בהפ"מ ע"כ ובקשה אפי' בלח הפסד אמאי אסור מאחר דיש בתבשיל אם"ס כנגד הטיפה מ"כ אפי' דנעשה הבלוע נבילה עד ס' פחות מעט ממי מותר אלא ע"כ דחיישינן שבלע בכל הכלי ונעשה גוף החרס נבילה וכנגד כל הכלי ליכא ס' והחרס חיגו מבטל במ"מ הש"ך סי' ק"ג סק"ד וכן ממ"ש עוד שם בשם הרמ"א שכ' כלי מתכות כיון דיש לו תקנה בהגעלה לא כ"ע אבל בכלי חרס כ"ע ומורי הר"מ ה' מתיר אפי' של חרס אם יש אם"פ ס' כנגד הטיפה ובקשה מה אפי' בחרס ה' מתיר וכי הרמ"א אוסר בחרס דיש אם"פ ס' פעמים ס' מ"ו דפי' המרדכי לרמ"א אסור אפי' דיש אם"פ בכלי חרס משום דחרס גופי' כ"ע ע"ז שפיר כ' שהר"מ ה' מתיר דיש אם"פ אפי' בחרס דר"מ ס"ל דחרס גופי' לא כ"ע ואולק אהרמ"א וק"ל ומה"ט מ"ש דמקיל המרדכי בהפ"מ כר"מ ובלח הפ"מ ס"ל כרמ"א וכך משמע לכון שעה"ד סי' כ"ה סב' וז"ל אבל בקדירה שאין לה טעם מגופה אפי' כשנכנס בה טעם איסור משהו בעשה הקדירה נבילה ולריך ס' מכל הקדירה ומן הטעם אשר בה עכ"ל וכ"כ מהמ"ג ק"מ וקמ"ל סב' גרסינן בזבחים ביסול מפטפט כלו' מתפשט בכל הכלי וכ' רבי מכאן נוהגין שאם נפלה ט"ח ע"ג הקדירה רותחת של חרס וכ"כ ובכולי קדירה משערינן שאולך ומתפשט בכל הקדירה ואין כאן מקום להתבטל בקדירה עכ"ל ובקשה הא הסמ"ק כ' בטיפה חלב שנפלה על הקדירה בשעה נבילה והמרדכי בשם מהר"מ בפ' ג"ה לריך אם"פ כנגד הטיפה משום דהפסד אין הטיפה מתפשט עד ס' בבלוע וכ"ע לריך בתבשיל אם"פ כנגד הטיפה משמע הא אם הטיפה מתפשט בכל הכלי לא כ"ע דכן מתפשט בתוך התבשיל רק משום שמא מתפשט במקום הריקן עד ס' וא"כ בקשה לסמ"ג דס"ל דבלוע מתפשט בכולי מ"כ למה נעשה נבילה ועוד הא בכל הכלי יש ס' בבלוע כנגד הטיפה מ"ו דס"ל דנוף החרס כ"ע ולא מהני כ"ע לתבשיל כיון שכבר הי' לעלמו בקדירה וכנגד נוף החרס ליכא ס' ולכך נקיט הסמ"ג קדירה של חרס. ומרס חיגו מבטל כיון שאין לו פליטה מנופו וז"ש בסוף דבריו ואין כאן מקום להתבטל בקדירה עכ"ל והסמ"ג הובא בא"ח ובמ"י בכלל י' ומשמע נס שם כמ"ש :

ונ"ל להוסיף מה שכתבתי בסי' לפני זה דיגו דמרדכי מ"ש בכלי מתכות לאו בבלוע כ"ע דתלי' בסיעתי' דלמ"ד בלח כ"ע ל"ל להוסיף טופך דז"ל המרדכי בפ' ג"ה סי' תרל"ז וז"ל ודוקא בחתיכה עלמה מטעם מסיעות החתיכה לאיסור ניכר ומובדל היא כ"ע ומסתברא לבד כי אין יכולה שם היתר אלי' לבטל האיסור הבלוע בה ולפיכך חוסרה כולה ולריך לבטל כל החתיכה אבל בדבר לח רוטב ברוטב ואין האיסור ניכר ומובדל ואין כאן מסיעות איסור מתערב היתר השני עם הראשון ולא שייך כלל למימר חתיכה עלמו כ"ע וכו' עכ"ל הנה מדברי המרדכי נ' דלא כ' כ' טעמים אלא הכל טעם ג' וקשה ממ"ש בי מזיל בתר תחלת הבלוע דיש לומר דוקא שהוא בעין אבל אם נתבטל לגמרי אין לו תקנה ולא מזיל בתר תחלת הבלוע וכן הוא בלשון הרמב"ם ז"ל ומ"ש בי מזיל בתר תחלת הבלוע היינו דוקא בדבר שיש לו תקנה בהגעלה אבל בדבר שאין לו תקנה בהגעלה אפי' נתבטל לגמרי

דלמומרין מה שיש בעין תחת הקדירה כיון דיש ע"כ גם מלב בגדדי הקדירה ולריך ס' ג"כ כנגד הגדדין מזה י"ל דדייק הח"ד שכתבתי לעיל דלגדדין אינו מיבור מכל ז"ח שמלטה בגדדי קדירה לא תשיב לגדדין אפי' לח"ד כיון שאוסר ומ"כ מדרכה על הח"ד קשה דלמה לאמר לחם יש ס' מה שיש מלב תחת הקדירה הא לח"ד מלב שתחת הקדירה אינו אוסר אפי' הוא מלא מים חלא דגם דין זה דח"ד דאינו לשיטתי' ס"ק ט"ז מזיל דפסק כש"ך בסי' קכ"ח מכל למ"ם סי' תרי"ב דהלכה כמג"א מ"כ החלב תחת הקדירה כנגד התבשיל והרוטב מפעפע לפניט ואוסר התבשיל דמבליע בכולו והתם בקכ"ח לריך להגעיל כולו וכן בסי' ק"ד בכף מי"ל ס' חלח כנגד מה שתחב בכף דאינו מפליט בכולו ואח"כ אפי' בחכמת אדם כלל מ"ה בביאת אדם שם אות ס"ב שחולק בזה על הח"ד מהטעם שכתבתי ולמ"ם ממקומו מוכרע דמ"כ למה לאמר האו"ה שאומדין כנגד החלב תחת הקדירה הא לח"ד לריך

סיפי' ס' כנגד הגדדין שמכסה הסולים בגדדין עד המחלל :

(ג) **ועוד** כ' בחומו ס"ק הח"ד ואפ' החלב מכסה כל הסולים עד שמגיע כנגד המחלל כגון שהוא בגומא אפי"ה נרחה דאם חוכא בקדירה הרבה מחיכות דאין הבלוע יולא מחתיכה אחרת של מעלה בלא רוטב דהמים שבחוכו והאי דאין לו דין רוטב כל זמן שהוא לוכן וביאת אדם אם קלסוהו ולדידן קשה דין ז' מאחר כנגד הרוטב והתבשיל נאסר כל התבשיל מ"כ המים והחתיכות כולם נאסרו כאחד מן הבלוע של חלב ולאו אפשי שנאסר תחלה אחיכה אחת ואיאסר החתיכות האחרות ע"י רוטב סיולא מאחיכה זו לחתיכות אחרות :

(ד) **ובחכמת** אדם כלל מ"ה דין ע"ו כ' בדין זה דהיינו אם נפסק לגל החם דעדיף מכ"ל דגם התבשיל אסור עד סיפי' ס' נגד הנפסק וכ' מ"מ כ"ל דאם יש נפסק אם יש ס' לאם יש נפסק אם יש ס' ס' ום' אמת אינו אפשי בקדירה נגד הנפסק דמותר מפ"ם אמת סי' ס' ום' אמת אינו מפעפע לפניט ע"כ ונקשה לדעיל אות ג' בנפל טיפה נגד הרוטב לדריך בתבשיל ס' כנגד הטיפה וכ' אם החכ"מ אם יש נפסק אם יש בתבשיל ס' אע"ג די"ל דהוא ס"ם אמת אינו מפעפע ואח"ל דמפעפע אמת סי' ס' דמה שנתפקפו הראשונים אינו נכון בגדר הנפסק כמ"ש הפר"ח בכלל ס"ה ע"ל ונקשה דלמה כתב כן כ' בפשיטות דהוא ס"ס · ועוד קשה לי בעלמא אי הוה מלינן בגמ' ובפוסקים נפסק זה אמת אינו מפעפע לסמוך לקולא י"ל בס"ם סמלינן לקולא כיון דיש פוסקים דמקילין אפי' בחד נפסק אבל מבואר בסמ"ק ומאר פוסקים הובאו בש"ך ס"ק י"ב שכתבו רק אח"ל דאין הטיפה מפעפע בתוך התבשיל נמי ממ"ש אבי ביש ס' בתבשיל מ"ב רק לרווחא דמלתא כתבו אח"ל דאינו מפעפע להחמיר כתבו מ"ב נמי אבי כיון לאינו מפעפע אבל לקולא לא אשכחן מאן דמיקל וי"ל מ"מ הוה נפסק שנסתפקו בו הראשונים אמת אינו מפעפע ונפיר כ' החכ"א דלא הוה ס"ם לחנגם אח"כ מלאתי בתה"ד אבי קל"ב שכ"כ בפי' הראשונים לקולא דאם נפל איסור במקלת כלי אין אוסר כל הכלי ולכך ס"ל דאי"ל הגעלה לכל הכלי אפי' לקולא וראי' בח"ד ס"ק ע"ז בפי' דבאי תה"ד בנפל טיפה אלא בנגד קיבולו דאינו על ידי וכי"כ ובמ"כ ז"א אלא דאינו מפעפע לפניט מ"כ הוה ספיקי דפלוגתא דהיינו מקיל משום דודאי אינו מפעפע לפניט ואינו מפעפע ואח"ל בראשו אמת כתה"ד לדעתו דעת הרבה פוסקים דאינו מפעפע ואח"ל דמפעפע בפניט אמת אינו פוסקים דהיינו הסמ"ק ואינך פוסקים דס"ל דמפעפע בפניט אמת סי' ס' ועוד הסמ"ק וסיעתו אינו ברור דמפעפע בפניט והוה לדידהו רק ס' שמתפקפקין בהם הראשונים דהוה ס"ם יפה עם דעת תה"ד דס"ל דאינו מפעפע כודאי לפניט וכבר כתבתי בסי' תר"י ותרי"ח עוד בניטים להתיר אם נתן ס' בנפל כנגד הרוטב וכנגד הכיקן וה"ה הכא ועי' פליתי שקי"ד דנקיט נמי הך דפסק אמת אינו מפעפע לס"ם ונמ"ש אבי דלא הוה ספק שמתפקפקין בראשונים אלא ס' פלוגתא :

(ה) **עוד** כ' אם בחכ"מ דין י"ד כ' בשם מג"י כיון דעכ"פ עדיין נפסק רותח שהיש"ב רק דהוה ככ"ם לכן כיון שהעמידו עליו קדירה מרותחת בקל מתבשל אף ע"י כ"ם ולכן לריך ס' נגד הנפסק אבל הפרמ"ג בש"ז פקפק בזה ובש"ז סי' ל"ח פקפ"ה כ' מרמ"א כאן מוכח דלא כמג"י אלא דחם כ"ר לאם כ"ם ויש"ב בשניהם אפי"ה ת"ג כאם לתוך לוכן ועי' בכריך הזהב סי' תס"ז פ"ק כ"ו שכתבתי מלשון הבריתא פשוטים דף ע"ו ע"ב בבר רותח שנפל לתוך חלב רותח משמע דלא כמג"י דדוקא שניהם רותחין לאור כולו אבל בשאחד מהם רותח ממש דהיינו כ"ר אינו אוסר אלא כ"ק לאמנם בסי' פ"ח כ' הפרמ"ג בדין הרביעי כ' דש"ך ועו"ז מולקים אמג"י וכ' דיש להחמיר בלאסור דאו' כמג"י ובפ"מ ל"ע ועי' מש"ל סי' ת"ב אות ד' דיש להחמיר כמג"י ע"ש ודוק ומבריית לעיל יש לדחות כיון דיש"ב מקרי רותח אי י"ל דהא מסיפא מוכח להיפוך דאפי' בסיפא בבר רותח לתוך חלב רותח מבשל לתוך לוכן קולף משמע לתוך לוכן הא לתוך אם ש"ם אסור כולו וכיון דדיוקים אחרי מהדדי מלינן להחמיר ובבריית לאסוקה שם לא תני בריאה רותח לתוך רותח אלא אם לתוך אם ס"כ י"ל גם מריאה להמורת לעפ"י שאינו מיתתי רותח דכ"ר אלא בבר אם אפי' אסור כולו כמג"י הכ"ל הוא בסי' כ"ו דמיבב כן לאו"ה בשם הר"י מפרי"ז שם ס"ק כ"ח בהעמיד קדירה חמה על רוטב הנפסך בקדירה הנפסך הוה בש"ם והוה כאם לתוך אם ל' שכן דעת הש"ח שם סו"י ס"ח שכ' דברי תה"ד סי' קפ"ח בחחל על הקדירה עד להקדירה והוא בשעוב בהג"ה דמיירי שזב תחת בשר או קדירה דיש"ב במקום שנוגע דנאסר בקדירה דהוי כלוון לתוך אם ואי"ל היכי דגם הבשר רותח וכמעשה

דר"י מפריז דהגליכו ס' כנגד הרוטב שתחת הקדירה מייירי נמי דהוה יש"ב ע"כ וקשה כמו שהקשה ט"ז ס"ק כ"ה מה בכך דיש"ב הא מ"מ אינו אלא כ"ם וכמ"ש נמי בהש"ד סי' כ"ה דהוה כ"ם ע"י ס"ו דס"ל להב"ח כמג"י אמנם מ"ש הב"ח לדעת תה"ד ומשמע מדבריו שם לאסור עד ס' אפי' בקדירה על הכירה מ' לוכן משום מה דוא תחתיו היש"ב דהא תה"ד כ' דהוה עירוי מ"ש לא אסור אלא כדי קליפה כמ"ש בש"י בסי' ל"ח ובמ"ח בסמוך :

(ו) **בפרמ"ג** בש"ך ס"ק ל"ב כ' דמ"ש הר"ן והרא"ש דאלא אתם לא אייך עלמי אלא בתיתי דלא כ"מ לדידן אם התיתי לאו"ל אינו אלא אתם ת"ג · וכ"ל דכ"מ גם לדידן אם התיתי לוכן והעמיד עליו קדירה העומדת אלא אתם הוא אם הקדירה כאם אתם אוסר ולא אמרינן הא"ג דת"ג ועד דמקרר בלע רק כדי קליפה דאינו יכול לקרר עד שיבבר נאסר כולו והדין דין אמת כמ"ש הש"ך, כן בש"ך ל"ג בשם י"ם ועי"ל סי' תקל"ה אות ו' :

סימן תרט"ז · (זה הסימן נדפס בכפל)

(א) **ביאור תשו'** מהר"ם מ"ש אם הנשפך ע"ג קרקע פשיטא דהוה כ"ש כיון דנבלע בקרקע מצנן יותר ואלא אפי' נשפך ע"ג כירה של חרס או ע"ג כלי דין כ"ש י"ל ואינו אוסר ומיני' למד הרמ"א דין זה דהוה ככ"ש בנפסק הקילוח ואין חילוק אפי' הקדירה הרותח שממנו יוציא קילוח עומד ע"ג האש וישוב קו' הפלתי ופר"ח על רמ"א זה (ב) ישוב על או"ה שכ' חלב שנפל לארץ והקרקע לחה והושיבו עלי' קדירה ש"ב רותח דצריך ס' כנגד החלב בעין תחת הקדירה והקשו עליו הא הקרקע הוה כ"ש ותי' הט"ז דמיירי שהקרקע הי' רותח והקשה עליו במנ"י ובתבתי ב' תרוצים על קו' מנ"י והבאתי לפרמ"ג כ"ש שים"ב ס"ל לפמ"ג אם הוא תיתאי ועליון חם אינו אוסר אלא כ"ק דכ"ש מקרר לעליון חם אבל אם התיתאי ע"י עירוי אינו מקרר לעליון חם ואסור כולו :

(א) **בהגה** סעי' ז' וקלוח מן הקדירה רותחת שהולך על קדירה נוטנת עם נפסק הקילוח מן הקדירה רותחת קודם שהגיעו הלוען הוה נמי כלי שיי כך משמע בשערים בשם תשו' מהר"מ (כ"ל דלריך להיות הג"ם ס"ד) ואם לא נפסק הקילוח הוה כעירוי והקדירה הלוננת נאסרה במקום קליפה והתבשיל בתוכה שרי וכו' הא דין זה מ"ם בנפסק הקילוח הוה ככ"ם הוא מהג"ה ס"ד שפ' שם מעשה בא לפני מהר"מ שנפשך רוטב מס מקדירה בשר רותח ושוב מיתב קדירה חולבות על גותו רוטב על הקרקע והתירו כי תמר אפי' הי' גותו רוטב בכלי והושיבה קדירה של חולבות בתוכו קיי"ל כ"ם הוי מבשל כ"ם הכא דנבלע רוב רוטב בקרקע עכ"ל וכ"ל לפרש מ"ם וכ"ם ה"פ טעמא דכ"ם הוי מבשל משום דהפטות של כ"ם מקרלות אע"ג דהפטות ממזיקים מה שיש בתוכו מ"מ מחזיקים עכ"פ ג"כ יותר המוס ממה שנשפך ע"ג קרקע כיון שנבלע הרוב בקרקע מלטון יותר מכ"ם ונפיר הוה קו"ח וכבר רמי' בתחלוים שעמדו בדברי הב"ה ס"ד בהבנתו וכ' פשוט כמ"ש · ומ"כ בתחלה הב"ה כ' הרמ"א בנשפך ע"ג קרקע דהוה כעירוי דתמוה מהר"מ דפשיטא דהוה כ"ם ותמ"כ כ' בקלוח שנפסק והלך אל קדירה לוננת הוא כדין שכ' מהר"מ בנשפך דאפי' אי הוה רוטב בכלי הוה כ"ם ה"ה הקילוח שנפסק דאינו בולע בקרקע אפי"ה הוה כ"ם ולכך לא כ' הרמ"א כאן שהלך ע"ג קרקע :

ובפלתי לקמן סי' ק"ה סק"ה הקשה הרמ"א כאן מכל הלסוים ללא מחלקי בין נפסק הקילוח לעולם מבשל כ"ק ולא קאמר כאן מייירי שהלך ע"ג קרקע מ"כ נעשה כלי שני וכ"כ בפרמ"ג בש"ך סקל"ד ללא כ' מכ"ל לרמ"א דין זה הכי מוכח מהג"ה ס"ד ואע"ג דהגם"ד מייירי בחיטו עומד על האם ורמ"א שהביא על דין זה פי' דברי תה"ד בלא נפסק הקילוח מייירי בעומד על האם י"ל כמ"ש בפרמ"ג בש"ך סי' ק"ה ס"ק מי דת"ח כלל כ"ו לא מחלק בין עומד על האם לחיטו עומד ע"ג האם וכ"ל דגם הרמ"א משמע שכ' אתם נמי לא מחלק בין בנפסק הקילוח וכי' ע"ג דבר קודם שהגיע לקדירה נמי לא מחלק ולקולא דהיינו אפי' בעומד ע"ג האם ומזה קלוח ע"ג דבר אחר מותר אפי' בעומד ע"ג האם .

ובן מביא הספר"ח כאן ס"ק ל"ח ולעיל סי' ס"ח ס"ק י"ט דאין חילוק בין נפסק הקילוח ללא נפסק ושם בסי' ס"ח מדאי' שהביא הספר"ח מפסחים דף ע"ו דאי' שם נטף מרוטבו על החרס וחזר ללויו יטול את מקומו ואי' שם בגמ' קס"ד בחרס לוננת ונטף משמע דנפסק הקילוח ע"כ מ"ל מקושיא זו לא מעלה מרוכה מ"ם ליכ מהר"מ והרמ"א דה"ה כיון שהי' נשפך על הכירה לוננת הוה כ"ם דהא אתם נמי נטף על חרס לוננת ואפי"ה מבשל כדי קליפה מכ"ם דקאמר על מהר"מ מ"ל דנפסק הקילוח אינו אוסר אפי' לא הי' נתמלא ע"ג דבר לוען כמ"ש קע"ו אתם נפל טיפה רותח על הסכין או ע"ג כלי אי"ל הגעלה והקשה בפמ"ג כלל כ"ו ס"ק ט"ו הא קי"ל דאפי' בנפסק הקילוח אסור ומה שתי' המג"א דמהר"מ אינו מקיל אלא בכלי מתכות הוא דאינו אוסר אלא בנשפך הקילוח

ומינו כן בתה"ד בסי' קע"ו דמביא דברי תשו' מהר"מ זה על קערה וסתם קערה של חרס הוא ע"ש וכ"ל ביסוד דהתם דמתיר מהר"מ בנפל טיפה על הסכין או ע"ג כלי בנפסק הקילוח ס"ד בטיפה וכעין חילוק זה כד"מ לקמן סי' ל"ג בשם או"ה גבי כיסוי וכ"כ בד"מ שם דמהר"מ כתו"ס ס"ל וח"כ התה"ד שכ' בשם מהר"מ שכ' דמי"ל נרירה ותעפי"כ כ' התה"ד בנפל טיפה על הקערה לריך נרירה ל"ל בכלי חרס מירי וזה דלא כמ"י וכ"כ בפמ"נ ס"ך שקל"ט במתכות דלתה"ד לריך נרירה וכ"ח סי' קליפה כתוכן ז"ח הלא במתכות מי"ל כלל וכלי חרס נרירה היינו בנפסק הקילוח ועי' מש"ק סי' תרכ"ו אות כ' וזה לכל קו' פר"ח מפסחים קסה ופ"ל דהתם בפסחים רק לפ"ד קאמר הכי מאחר דקס"ד דמירי בחרס לומות ומסתמא הכי בס"ד סי' דקדק כן מן לשון המשנה וח"כ בס"ד סי' מוכרח לפברש זו . ובפר"ח שם רולה להוכיח מזה דכ"ש מבשל דשם בפסק הקילוח הוה רק כ"ש וח"כ י"ל בס"ד ע"כ ס"ל דכ"ש מבשל ועי' בדעטורה בפ"ג דשבת סוף סי' משנה ו' דס"ל כ"ש מבשל ח"כ ה"ת בס"ד לכל למה דקיי"ל כ"ש הינו מבשל ח"כ בפסק קילוח וע"ג כירה לוננת בהתם ע"ג חרס לוננת דהוה כ"ש כמ"ש הפר"ח נופי' הלכך ח"ש דהינו חומר . ליכורח דרמ"ח לדפסחי' ס"ל לעיל סי' ס"ח בפסק קילוח הינו חומר חפי' בלח הלך ע"ג כירה וזה לח קיי"ל לכל דין דהכח בהלך על כירה יש לקיים דברי רמ"ח שהוח מתשו' מהר"מ כמ"ש ועי' בסי' תמ"ע אות ו' ביסוד קו' הפלתי הנ"ל .

(ב) **ולפי** מ"ש בפי' דברי מהר"ם י"ל נמי מ"ש התו"ס בלל ל"ח דין ו' בשם מהר"י מפריז חם חלב בפל לתרן והקרקע לחה והושיבו עלי' קדירה ס"ב רותח ונריך ס' בנגד חלב בעין תחת הקדירה והקשה בע"ז ס"ק כ"ה תמתי לריך ס' דהח הוה כ"ם ותי' הע"ז דמירי בכירה שהלל החם והוח חמם שהים"ב והוח החלב שבתוכו כלי רחשון ומהר"מ מירי בנפסק במקום שהכירה הינו ממש מחמת החם ע"ב וכ' עליו במג"א בלל כ"ו ס"ק כ"ח שדבריו תמוהים דחם מירי שהכירה חלל החם והוה בכ"ב ח"ב חף בקדירה לוננת חוסר ות"ב לחיזה לורך הוללך התו"ה לומר שהקדירה רותחת הוה בלא"ה חסור כדין לוען לתוך חם ע"ל ויש ליישב כפי שכתבתי שכתבתי לדבריו של מהר"מ ה"ה דיי"ל כן לחו"ה דה"ח כיון שהקרקע לחה ובולע רובו בקרקע ועי"ב נעשה לוען וה"ח אגב חה שהחמר בעין נמי נעלען וממילח הוה חם לתוך לוען קמ"ל שחינו מקרר חה שהחמר בעין.

ועוד י"ל דנקיט קרקע לחה ובולע בו דחיי"ל ס' לחה בעלע בקרקע חלח חה שהוח בעין ולח קשה קו' המב"י דיי"ל כמו שכתבתי לעיל ביסוד דברי מהר"מ ורמ"ח דחה שהי' תחלה ע"ג כירה קודם שנגע הקילוח לקדירה לוען דנרע משחר נפסק הקילוח ואין חילוק בזה חפי' הקדירה העומד ע"ג החם כן ה"ח הח לוען לתוך חם חסור דוקח חם החם עדיין בכלי שהי' עומד חלל החם חבל כשהלך ע"ג קרקע דהיינו ע"ג כירה חע"ג שהכירה נמי חלל חם חינו ר"ל שהכירה חלל חם ממש כמו הקדירה חלח סמוך לקדירה והקדירה עומד ממש חלל החם חלח כדרך הכירה שמשלין עלי' והחם בחותה כירה דיי"ל דדומה חוס הכירה לכלי ריקן דהוה כ"ש ל"ז סום"י זה ושם הוח כן מקרר לחם העליון חמנם י"ל דחוס הכירה דומה לחוס העירוי מכ"ר חע"ג דאינו חוסר עירוי בכולי' מ"ש בעירוי למטה אינו מקרר לחם העליון חפי' כ"ש מקרר לחם העליון כמ"ש בפרמ"ג בס"ך ס"ה ל"ח מ"ש כתי' הע"ז דמירי בעליון חם החו"ה וכ"י מפריז דחוס של כירה שמשלין עלי' ונשפך על הכירה שפם הוח עדיין חם ממש החם שם בחותו כירה וקמ"ל דחוס של הכירה עכ"פ הוח חם כל כך שאינו מקרר חם העליון חבל חוס דכירה לח הוה חוסר כולו :

סימן תריז

(א) **מדין** שכ' רמ"א כאן באם לא נפסק הקילוח הנזחל ע"ג כירה עד שנוגע אל הקדרה דאוסר בדי קליפה אין הלבה כאו"ה שכ' דאם אין הקילוח נוגע באותו כלי של בשר אלא בכלי אחרת וממנו לכלי של בשר בלא הפסק מותר ולא כתי' הח"ד שתי' ומשוה האו"ה עם תה"ד ובסי' תרמ"ו כתבתי שאין תה"ד חולק על או"ה ע"ש (ב) ובנוחל העירוי תחת הקדירה דעת הב"ח בפי' תה"ד דאוסר כולו אפי' הקדרה צוננת אסור כצונן שנפל לתוך חם וכ' המג"א דכ"ע ס"ל ולא פליגי אלא בפי' תה"ד ע"ש וגם בפר"ח ס"ל הכי ואני כתבתי דלפי' הב"י בתה"ד חולק על הב"ח וכן דעת רמ"א בת"ח וכאן בהג"ה והקשיתי על ב"ח ופר"ח וכן משמע מפרמ"ג דלא כב"ח ולדינא נ' דאין לאסור דיש לצרף דעת או"ה שכתבתי באות א' דלא מקרי כה"ג עירוי ודעת הח"ד שהבאתי בסי' תרט"ו בזב רק תחתיו אין הכלי מפעפע לתוך התבשיל .

בהג"ה סעי' ז' ושם לח נפסק הקילוח דין זה מתה"ד סי' קפ"ח שכ' קדירה מלחה חלב רותחת שפותה חלל החם על הכירה ומחמת הרתיחה ילח החלב למעלה מחלוגי הכלי והי' נזחל ונמשך בקילוח כלי הפסק דרך דפני הקדירה ע"ג הכירה עד שהגיע חלל הבשר חסוכי כה"ג עירוי הכירה יהיה החם היפ"כ בחלב במקום שנוגע בבשר חסוכי כה"ג עירוי מכלי רחשון ונמשך הבשר עכ"ל וכ' כב"י לעיל סי' ל"ח וז"ל וברמה דע"כ הבשר הי' לוען דחל"כ למה הולרך לומר בחלב שהיה עירוי מכלי רחשון

מפי' הכ"י שפי' לדעת תה"ד משום עירוי ואינו נסור אלא כדי קליפה דמתה"ד משמע דאסור כולו . וגם ליתא לפי' הכ"מ דכל מדובר דכ"מ מתה"ד דאסור לגמרי ומזה שמידבו דעירוי כזב תמתי מיירי ואוסר כה"ג עירוי לגמרי ואין רמי' דהא תה"ד לעיתי' מזיל שכ' דלא אסור אלא משום מעשה עירוי ותה"ד ס"ל דעירוי אוסר לגמרי :

וגם הפרמ"ג נמי לא ס"ל כב"מ והיינו ודאי משום דכ"י ורמ"א מוקים ואידך רחוק שכ' בש"ך ס"ק ל"ה שכ' אפי' בעירוי שזב תמת הקדירה אינו אוסר כולו אלא זה מהני עירוי אלא שאינו כב"מ דחשיב כ"ש למטה ומה למעלה כמה לתוך דמיקר לי' ומדמיקר לי' בלע כדי קליפה אבל בעירוי תחת הקדירה אינו מקרה לעילאי מס :

ובפר"ח ס"ק ל"ב כ' תמ"ש הרמ"א שאם הקדירה חמה כ"כ אפי' הקילוח נותן אסור דת"ג והקשה הפר"ח נקו' הש"ך ס"ק ל"ו דלמה לא דמי להג"ה סי' ק"ה ס"ג שאיסור והיתר שמונחים זה אצל זה ואי' מהש נותן דפגי בקליפה ותי' כתי' הש"ך דשאני הכא שאהש עומד במקומו והקילוח בא מבחוץ יש לו דין תיתאי גבר וכעין שכתבתי לעיל בפי' ל"א ס"ק כ' בשם הרשב"א (שם כ' בשם רשב"א לחמי' בשפל בשר רותח לתוך חלב נותן בקליפה דת"ג דהחלב מקרי תחתי הא כשנופל הבשר לתוך החלב הבשר למטה והחלב לפ למעלה ע"ג הבשר ותי' מפני שהחלב עומד במקומו מקרי החלב תיתאי) וכ' ומיהו ה"ד כשמקלח על הקדירה אבל אם החלב זב תחת הקדירה של בשר יש לו דין תיתאי גבר ואין אוסר התבשיל שבקדירה אפי' לרשב"א כאן שהחלב זזב כולו תחת הקדירה של בשר אין טעם לומר דמקרי תיתאי לפי שהוא במקומו עכ"ל ע"כ הרי דפר"ח מחלק כמו שרציתי לפרש דדוקא כשגד בא מן הצד מבחוץ חשיב העומד במקומו תיתאי אבל לגבי תיתאי ממש אין סברא לומר דלא מקרי תיתאי הזב למטה ומ"כ הפר"ח נמי לכאו' כב"מ ס"ל וכבר כתבתי דלא כ' לחלק ודלאיותי שב"י ורמ"א לא ס"ל כב"מ ובס"ק ל"א נמי כ' כב"מ דאוסר כולו ובס"ק ל"ה כ' דתה"ד ס"ל דעירוי אוסר כולו מ"כ משמע דאפי' זב תמתיו למטן דס"ל עירוי אינו אוסר אלא כ"ק אפי' בזב תמתיו נמי לא אסור אלא כ"ק ולתה"ד אפי' בעירוי מן הצד אוסר כולו ומהיך כב"מ דהא דעת הב"ח דוקא בזב תמתיו אוסר כולו וזה אפי' לדידן ומ"כ דברי הר"ח קשיין :

ועוד מ"ש הפר"ח ולא דמי להמיא דרשב"א דס"ה לחיכא נמי אחב נותן נמי מתחת הלי אלא שגם מהחלב יש על הלבי לזה כ' שאעפי"כ יש לו דין תיתאי גבר אבל בכהן שהחלב כולו תחת הקדירה של בשר אין טעם לומר דהקדירה מקרי תיתאי לפי שהוא במקומו ע"כ הנה כוונתו להקשות על עצמו מרשב"א ס"ג דכל החלב לא על הבשר אפי"ה מקרי חלב תיתאי משום דעומד במקומו כן ה"ל ס"ג שהחלב זב תמתיו וכל החלב למטה מ"מ ה"ל לומר דהקדירה מקרי תיתאי ע"ז תי' דז"א דשם ברשב"א חיכא נמי חלב קלח תחת הבשר . אבל בכולו חלב למעלה הוה רשב"א מודה ה"ה הכא בכל החלב למטה חומר יותר מהי זז"א דמתן יותר בדיעבד ברשב"א שיש למטה אפי' קלח חלב מכ"ש אם הבשר כבד ומופל על למטה בקרקע הקדירה והחלב כולו עולה למעלה ואפי"ה מהני מפני שהחלב עומד במקומו :

ונ"ל עוד דהנה הח"ד הקשה על תי' הש"ך ס"ק ל"ו דשאני הכי דקדירה עומד במקומו מקרי תיתאי ולא דמי למניח זה אצל זה ומ' נותן לקמן סי' ק"ה ס"ג והקשה הח"ד דל"ל מסכחת לקמן סי' ק"ה במניח זה אצל זה דפגי בקליפה אלא כשנעקר שיהיה ממקומו בב"ח והכיאם יחד אבל אם מ' מהש מונח שם מקודם לא פגי בקליפה מפני שזה שעומד במקומו הוה תיתאי ותי' דאלית דבשר הסומך על מניהו הנסמך מקרי עליאי והסומך תיתאי ומניח רמי' לדבריו מפסימים דף ע"ה בשכו הפסח בשמן של תרומה דפגי בקליפה אע"ג דשמן של מטה תחתי . הנה לפירושו ים לדחות דלף שמן של מטה עכשיו תיתאי מ"מ בשעה שלך הוה השמן למעלה ושך למעלה על הפסח מ"מ יהי' דברי ח"ד אלא רמי' ממ"ש רק מכח קושיתו מכאן ומ"כ גם בזב כולו מתחתיו כיון שאת מבחוץ והקדירה עומד במקומו הוה החלב הנסמך והקדירה הסומך מ"כ מקרי הקדירה תיתאי :

והב"ח כ' שם בשם י"א ל"ל לדבריו והטעמה דר"י מפרי"ז בא"ו כלל ל"א להלריכו ס' נגד הרוטב שתחת הקדירה מיירי נמי היכי דים ב' ברוטב עכ"ל מ"כ כ' דב"ח שהבין דר"י מפרי"ז ג"כ משו"ה חוסר עד ס' משום דהקדירה ולכך כ' מפרש גם לתה"ד הכי אבל ז"א דהו"א לא מיירי מעירוי וזב תחתיו אלא שהעמיד על נספך ע"ג קרקע חלב והעמיד עליו קדירה של בשר והחלב רק דין עליו ודברי הקשה הנהי חוסר עד ס' ונתמרו עליו תרוצים שונים כמ"ש בסי' תרע"ו אות ה' ובסי' תרע"ז אות מ' ד"ה ולמ"ש בפי' :

ועתה לדינא הנה שתין קטן כמוני מכריע ממש בדיעבד אלו דים בלא"ה נלדין להתיר בעירוי זב כולו תחת הקדירה מיהא הח"ד ס"ק כ"ח דלא מאסר התבשיל אפי' זב תחתיו אבל אינו הסוליים ועד שיגיע עד המאכל בקדירה משום דתינו בכלי חם מקלתו תינו הס כולו וכ"כ מדעת רוב הפוסקים אע"ג שכתבתי בסי' תרמ"ו אות ב' דלא קיי"ל הכי מ"מ בעירוי וזב תחתיו דתין להאסר עד ס' מלינן עוד לסדף דעת הך פוסקים להתיר :

ועוד מלינן לסדף דעת מו"ה שכתבתי אות מ' דמזחל ע"ג הכירה לא הוה עירוי אע"ג דלא קיי"ל כמו"ה ובמו"ח בדבריד הזכר כתבתי דים פוסקים כמשוים רשב"א ור"ן דס"ל כמו"ה אלא כתבתי דהלכה כרמ"א אחום' דפליגו על מו"ה מ"כ מכל מלו נדדים נרחה דתין להחמיר בזב תחתיו אפי' בעירוי חולך עד שהתבשיל למעלה ג"כ תין אוסר אלא כדי קליפה דשם למעלה ס"ל דין מניח זה אצל זה וג"כ תינו אוסר אלא כדי קליפה .

ומש"ל שגם הים"ש ס"ל כב"מ גם זה לפום רסיעת כתבתי כן כי רמי' כן בפר"ח ס"ק ל"א אבל עיינתי בים"ש נופי' כ"ל דתינו כן דים"ש סי' ל"א כפי' ג"כ הבין בתה"ד דבשר שע"ג כירה מסתמא רותח הוה ע"כ קאי' לי' דל"ל שהחלב העירוי וזוחל לבשר הוה רותח אפי' לוזן תיפ"ל דנמי אסור להבשר בולע מהחלב דרשב"א ס"ל במניח אינו אוסר ואיתר יחד ונותנין זה בזה ג' לוזן וג' אם אסור בשעת מלית ואסור טפל דבוגעין ליכא לא תיתאי ולא עלאי וע"ז תי' הים"ש דתה"ד מיירי בזב תחת הקדירה א"כ אי הוה לוזן הוה תיתאי גבר ולא הוה אסור אלא כדי קליפה ע"כ מזה לפום רסיעת משמע הא להיפוך נ"כ דהיינו אם העירוי זב תחת הקדירה ת"ב ותיתאי רותח נאסר בשבר לגמרי :

אמנם בחמת ז"א ע"ב נלוזן שזב תחת הקירה מקרי החלב הלוזן תיתאי אבל בעירוי הזב רותח תחת הקירה לוזן לא מקרי העירוי ת"ב ד"א כ"כ דגם זה מקרי ת"ב הנה ידוע דתשו' תה"ד לא סי' שמעשה שבי' כך היה רק תה"ד עשה בעלמו הסחלות והסשובות א"כ דעירוי מקרי ת"ב לאסור כולו אל בשר למה נקיט התה"ד דבריו בבשר רותח דכך הוא כמ"ש הים"ש דסתמת הבשר שמונת נ"כ ע"ב כירה היה ג"כ רותח תיפ"ל אפי' היה הבשר לוזן נמי אסור לגמרי כיון דמיירי שהעירוב כזב תחתיו ת"ב ואוסר הבשר כולו . א"ו ל"ל דז"א לים"ש אלא עירוי שזב תחת קדירה לוזנת לא אסור ולא מקרי תיתאי וה"ט שעירוי לא מקרי רותח שיהי' יכול לאסור כולו . ואת כיון דעירוי שזב תחתיו לא מקרי ת"ב א"כ מה רותח התה"ד להוסיף דזב ע"ג כירה מקרי עירוי . תיפ"ל בלא"ה אסור כיון דהבשר רותח מאסר הבשר מאחר שאין כאן לוזן תחתיו י"ל דאי עירוי הזב ע"ג כירה הוה רק בכ"ש הוה מקרי תחת הקדירה דהוה כלוזן כמ"ש הפמ"ג דכ"ש הוה כלוזן והבאתי דבריו בסי' תרע"ו אות ה' קמ"ל דאפי עירוי כב"ר ועכ"פ אינו מקרר כמו שכתבתי בשם הפרמ"ג לעיל כך נריכין אנו לפרש דברי הים"ש .

וצ"ל לים"ש מע"ג בזב לוזן תחת הקדירה רותח החלב מקרי תיתאי אבל בעירוי שזב ע"ג הכירה תחת הבשר לוזן לא נאסר בשר עילאי לוזן הרי דלא מהני עירוי שזב תחתיו חלב לוזן ומקרי תיתאי הקדירה כאל בשר עילאי ע"כ הנה כוונתו להקשות על עלמו מרשב"א ס"ג דכל החלב לא על הבשר אפי"ה מקרי חלב תיתאי משום דעומד במקומו כן ה"ל ס"ג שהחלב זב תחתיו וכל החלב למטה מ"מ ה"ל לומר דהקדירה מקרי תיתאי ע"ז תי' דז"א דשם ברשב"א חיכא נמי חלב קלח תחת הבשר . אבל בכולו חלב למעלה הוה רשב"א מודה ה"ה הכא בכל החלב למטה חומר מהי זז"א דמתן יותר בדיעבד ברשב"א שיש למטה אפי' קלח חלב מכ"ש אם הבשר כבד ומופל על למטה בקרקע הקדירה והחלב כולו עולה למעלה ואפי"ה מהני מפני שהחלב עומד במקומו :

ונ"ל עוד דהנה הח"ד הקשה על תי' הש"ך ס"ק ל"ו דשאני הכי דקדירה עומד במקומו מקרי תיתאי ולא דמי למניח זה אצל זה ומ' נותן לקמן סי' ק"ה ס"ג והקשה הח"ד דל"ל מסכחת לקמן סי' ק"ה במניח זה אצל זה דפגי בקליפה אלא כשנעקר שיהיה ממקומו ב"ח והכיאם יחד אבל אם מ' מהש מונח שם מקודם לא פגי בקליפה מפני שזה שעומד במקומו הוה תיתאי ותי' דאלית דבשר הסומך על מניהו הנסמך מקרי עליאי והסומך תיתאי ומניח רמי' לדבריו מפסימים דף ע"ה בשכו הפסח בשמן של תרומה דפגי בקליפה אע"ג דשמן של מטה תחתי . הנה לפירושו ים לדחות דלף שמן של מטה עכשיו תיתאי מ"מ בשעה שלך הוה השמן למעלה ושך למעלה על הפסח מ"מ יהי' דברי ח"ד אלא רמי' ממ"ש רק מכח קושיתו מכאן ומ"כ גם בזב כולו מתחתיו כיון שאת מבחוץ והקדירה עומד במקומו הוה החלב הנסמך והקדירה הסומך מ"כ מקרי הקדירה תיתאי :

והב"ח כ' שם בשם י"א ל"ל לדבריו והטעמה דר"י מפרי"ז בא"ו כלל ל"א להלריכו ס' נגד הרוטב שתחת הקדירה מיירי נמי היכי דים ב' ברוטב עכ"ל מ"כ כ' דב"ח שהבין דר"י מפרי"ז ג"כ משו"ה חוסר עד ס' משום דהקדירה ולכך כ' מפרש גם לתה"ד הכי אבל ז"א דהו"א לא מיירי מעירוי וזב תחתיו אלא שהעמיד על נספך ע"ג קרקע חלב והעמיד עליו קדירה של בשר והחלב רק דין עליו ודברי הקשה הנהי חוסר עד ס' ונתמרו עליו תרוצים שונים כמ"ש בסי' תרע"ו אות ה' ובסי' תרע"ז אות מ' ד"ה ולמ"ש בפי' :

ועתה לדינא הנה שתין קטן כמוני מכריע ממש בדיעבד אלו דים בלא"ה נלדין להתיר בעירוי זב כולו תחת הקדירה מיהא הח"ד ס"ק כ"ח דלא מאסר התבשיל אפי' זב תחתיו אבל אינו הסוליים ועד שיגיע עד המאכל בקדירה משום דתינו בכלי חם מקלתו תינו הס כולו וכ"כ מדעת רוב הפוסקים אע"ג שכתבתי בסי' תרמ"ו אות ב' דלא קיי"ל הכי מ"מ בעירוי וזב תחתיו דתין להאסר עד ס' מלינן עוד לסדף דעת הך פוסקים להתיר :

ועוד מלינן לסדף דעת מו"ה שכתבתי אות מ' דמזחל ע"ג הכירה לא הוה עירוי אע"ג דלא קיי"ל כמו"ה ובמו"ח בדבריד הזכר כתבתי דים פוסקים כמשוים רשב"א ור"ן דס"ל כמו"ה אלא כתבתי דהלכה כרמ"א אחום' דפליגו על מו"ה מ"כ מכל מלו נדדים נרחה דתין להחמיר בזב תחתיו

לפגם ויסי' כמו מ"ש וא"כ יש מלאות הגעלה בכזן יומא והפוסקים לא משכחי להגעיל בליבא ס' כמי הגעלה מ"כ ולפי' שכן תי' שכתי שם דהשך"ך ס"ל שיגיעיל מאר שנתן מפר :

והשך"ך הקשה עוד מתום' דף ק"ו ורמ"ם שם שהקשו מר"ת דס"ל מתיכה כ"כ בכל מסורין מהך הגעלו יורה גדולה והקשה הש"ך דלמא הגעלו בפחר וי"ל קו' הש"ך זו ג"כ דהיינו דא"כ דתורה חשיב כל מיני הגעלות אחר במים תעבידו במים אחר בחם בחם ולמה לא חשיב נמי מקנת יורה גדולה שיתקנה במים עם חפר ח"ו דגם יורה גדולה חפחר במים להגעיל והקשה תום' שפיר חה כ"כ אלא הש"ע הקשה חתום' חה חפחר לעשות פגום כדברים אחרים הפוגמים והקשה שלא הירגש הש"ך ומחרוצים בזה ול"ע . אלא כ"ל ול"ל שלא תיקשי קו' זו חע"ג דמהני לכלי חס פוגם הבלועה בדברים הפוגמים מ"מ אין זה תקנה לכלי לאכול בו כי במעט דבר הפוג אינו נעשה כל הקדירה לפגם ואלא צריך לערב בו מדברים הפוגמים הרבה מהם וזה מקלקל גם התבשיל שיבשל אחר הגעלה ח"כ חש"ע נמי מחפר קו' הש"ך נחוסס דף ק' ט"ל וחפוסקים שהקשה הש"ך נמי לא קשה לאמה לא מגעיל בחפר וק"ל . כי"ב בש"ם דף קי"ח דרב הירגים בקדירה מרירות אחר זמן וא"כ אין לזוז מפסק ש"ע דאפר עושה לפגם ומותר מכ"ש בש"ח דאיקלים עכ"פ הטעם ע"י האפר כ"כ בפתחי תשו' סי' ל"ה ואלא נראי לאחול שם בב"ח :

סימן תרי"ט

(א) ישוב על רמ"א דשיפה שנופלת ע"ג כיסוי הקדרה דסגי בם' בנגד השיפה והרבה טעמים דלא בט"ז שכ' דהוה ס' תורה דליתא אלא אפי' נפל בנגד הריקן בקדרה לא אסור אלא ממנהגא ובכיסוי די"ל דעדיף מנפל ע"ג ריקן אפי' ממנהגא מותר ולא בח"ד שפ' בט"ז (ב) ישוב לאו"ה שכ' דלהכי בנפל ע"ג כיסוי מותר בם' פעם א' דלא מחזקינן ריעותא דלא עלה הרתיחה תיכף עי' פרמ"ג בנפל ע"ג ריקן והקדירה הי' מכוסה נמי אי"צ ס' פעמים ס' אלא כמו בנפל ע"ג כיסוי וסגי בם' בנגד השיפה :

בהגה"ה ס"ז שיפה העופלת ע"ג כיסוי קדירה דינה כנפלה ע"ג קדירה כנגד הרוטב והוא שהתחיל הקדירה להרתיח ובט"ז ס"ק כ"ז חוסר דשמא בשעה שכיסה לא עלה הרתיחה וכיון דהוה ס' תורה חסור ובדרבנן מותר . ובמ"א כלל ל"ו כ' דלא ראה הט"ז נחו"ה כלל ל"ח דין י"ח שכ' טעם לדבריו דלא מחזקינן רעותא שלא עלה הרתיחה ומותר ממ"ש ע"כ ולא הבינותי כיון שנפל שיפה הרי חיתרעי חלא שמעו מסופקין שמא לא עלה הרתיחה הוה ספק נגוד ספק רחי' בפרמ"ג בט"ז שפי' כן לדברי חו"ה דר"ל דמותר ממ"ש חם עלה הרתיחה בתחלה מותר ואם לא עלה מתחלה גם ממ"ש לא יעלה וקשה מחי שנח מנפל שיפה על הדופן שלא כנגד הרוטב דחוסר עד ס' ולריך ס' פעמים ס' וכ' הש"ך ס"ק כ"ה בשם חו"ה דחיטרין בשעת נפילת השיפה לא עלה רתיחת הקדירה ועשה הבלוע ובלה וחמ"ש עלה רתיחת הקדירה ונגע לאחתו מקנת דופן שנאסרה וחמחי בכיסוי לא חיישינן להכי בשעת נפילה סי' ריקן ולא על הרתיחה וחמ"ש עלה :

ובפר"ח הקשה על הט"ז מכיסה חו ניעור דנתערב ע"י הכיסוי בכל הקדירה ופרש"י ע"י שהרתיחה עולה מחמת הבשה ולא חיישינן שמא בשעת נפילה לא עלה הרתיחה ובח"ד תי' וכ' ויש לחלק דדוקא לעיל לעניין לחלת מחתיכה חמרינן כיון שכיסה הקדירה חפי' אין הרתיחה עולה ההבל והזיע שבחלה בקדירה נמי מוליא טעם מחתיכה משא"כ לעניין בלוע בכלי חרש שאין הרוטב יכול להוליאה להא חפי' כנגד הרוטב הקדירה לחסורה רק שאין הבלועה כ"ל מטעם שכ' המרדכי דמקושר הוא עם הרוטב שבקדירה הלכך לריך שיהי' דוקא כנגד הרוטב דאז הוא מקושר תמיד עם הרוטב ואינו מועיל מה שהוא מקושר עם הזיעה ע"כ ניחוש הט"ז :

אמנם לדינא כ' כרמ"א וכמו שפסק הפר"ח והמ"א . חדא דעוד הקשה על הט"ז דהא חפי"ת דכיסוי הוה כנפל על ריקן וכ' הט"ז דהוה ספק תורה והקשה הפרמ"ג דנפל ע"ג הריקן לדריך ס"פ ס' הוא רק ממנהגא כדחי' בש"ע ועיל ומה ליסור תורה יש כאן וכ"ל דכוותא הט"ז דכאנו כן בנפל במקום ריקן לחסור משום דחשבו לס' דאו' דשמא לא מפעפע עוד לפנים לתוך התבשיל אחגם ז"ח דכ' דמותר מדינא וכך ס"ל לאו"ה דמתיר בכיסוי פגם על הקדירה במקום ריקן קשה לחמחי כ"כ ואוסר עד ס' מטעם דבלוע כ"כ עד ס' הא ליכא אלא ספק ואו"ה ס"ל כל שאינו מצוי לא כ"כ בש"ם הש"ך ס"ק ח' ע"ש . ולא חסור אלא ממנהגא . ובמ"א כלל ל"ו סק"ו כ' טעם אחר לאו"ה דלא חסור אלא ממנהגא בכלים בבלוע וא"כ כיון בכלי ריקן רק ממנהגא חסור ובש"ם מקילין ח"כ י"ל הכא דלא נוסף עלה דהיינו בכיסה . די"ל מתחלה עלה רתיחה אז בהבל וזיע ע"פ יש מתחלה אפי' מנהגא ליכא ותדע עוד כיון שאינו מתירין בש"ם בנפל במקום הריקן ע"כ מעיקר הדין דאפי' שלא כנגד הרוטב מקושר המקום הריקן שנפל עליו השיפה הוא מקושר עם הרוטב ח"כ נחול דאחול

טוח רק ממנהגא ועי' כרמ"י חר"ס כ' הרבה רחיות דבב"ח ג"כ מחיכה כ"ל לאסור מחרים הוח מדרבנן ולח כט"ז כאן שב' דהוה בב"ח ס' תורה ובפתחי כ' דלח כט"ז משום דהוה ס"ס שמא חינו מפעפע כלל חו שמא עלה הרתיחה תיכוף תי' כזה קשה דהך ס"ס ליכא נמי נם בנפל במקום ריקן שמא חין הטיפה מפעפע כלל לפנים ותח"ל דמפעפע שמא מיד על הרתיחה למעלה במקלת שנפל שם הרוטב ולא נאסר כלל ול"ל ממנהגא מסור ומ"ם בכיסוי דחינו ממנהגא מסור וי"ל כמ"ל בכיסה עדיף מנפל ממקום ריקן דע"י הכיסה יותר י"ל דמיד על הרתיחה חו עכ"פ יותר הבל וזיע תיכף למעלה לפני ממנהגא שרי :

ב' **ועוד** י"ל דלהכי במקום ריקן חסור דלא הוה ס"ס שמא חינו מפעפע ס"ל דהוה ספק דמסתפקי רחשונים ולא מחשב לספק כמ"ם בחכ"ח כלל מ"ה והבחתיו סי' תר"ע תר"י . ממנ עדיין קשה בב"ח בספק חינה להיתר חזקת היתר ח"כ חפי' בס' ס' חמחי חסור וכתבתי בשם בדוק טעם סום' תר"י כיון דיש רעיתא חסור מדרבנן דהיינו הפילה ממנה ס"ד רעיתא ודחי . חבל בנפל על הכיסה דחי' מפורש בטיפת חלב שנפל לקדירה דע"י הכיסה נוחר חפי' לפרש"י דפי' בחתיכה במחי בדוטב דהיינו חסור הרתיחה רק חני חתיכה וח"כ ל"ל חותו חתיכה וכעלוה הרתיחה חח"כ חוסר כל הקדירה . וח"כ מה שרוצה הש"ד לחלק דין חתיכה לכלי חינו סברת לדחות החזקה דחוקמינן בחזקת היתר וחמרינן דתיכוף עלה הרתיחה חו דסגי גם הבל וזיעה כמו בחתיכה ולא ד"ל דחיטרעי בנפל בכלי כח"ד זה חינו ברור וכל שאין הריעותא ברור חפי' מדרבנן חוחר וחוקמינן הסיחר חזקתו וח"כ י"ל דזהו כוונת הש"ך דלא חזקינן רעיתא ל"ל כיון שאין הרעיתא ברור בכלי יותר מן חתיכה ונשאר הסיחר על חזקתו :

סימן תר"כ

(א) מ"ש הש"ע דזיעה היוצא ועולה אוסר הקשתי ב' קו' ותי' ועוד תי' על קו' חש"ו כיון דעל משקין כמותן צריך קרא מהיכ"ת דריחא אסור (ב) רב ולוי דפליגי בריחא מלתא פליגי בזה מאן דס"ל ריחא מלתא ע"י הזיעה העולה עמו ע"י ההבל וכו' ומזה ישוב על הרי"ף דס"ל אפי' למה דקיי"ל ריחא לאו מלתא מ"מ לכתחלה אסור (ג) קשה לי על רא"ש בתשו' דמביא ממכשירין דזיעה היוצא כאותו דבר מרא"ש פ' כל שעה דלא דמי זיעה לענין חימוץ להכשר א"כ ה"נ נימא הכי (ד) קו' על אחרונים דילפי מהדדי חימוץ מהכשר ודיחוי לח"י שכ' דמי רגלים דבהמה מחמיץ (ה) ישוב על הרי"ף בפנה"ג שכ' דרב דאסר ריחא בפסחים ע"ו ליתא אלא דרב שייך באידך דרב דס"ל מב"מ במשהו (ו) ישוב על ש"ך לקמן סי' ק"ח אם צלו בב"ח שניהם תחת המחבת אסור לאכלו כחלב היינו ביש זיעה (ז) תי' על קו' פרמ"ג בסי' ק"ה בתיתאי חם ניצוק חבור אמאי בחם לתוך חם אין ניצוק חיבור :

בש"ע סעי' ח' מחבת של חלב שנתנו תחת קדירה של בשר הזיעה עולה ונכלע בקדירה דין זה בתוי"ט הרמ"ם כלל כ' דין כ"ו ודייק דין זה מפ"ב דמכשירין דזיעה הבח מן מים מכשיר כמים וזיעה מדבר עסור מסור מכל הלין שמעינן דזיעה היולח מן הדבר חסובה כחותו דבר . ממנ לריך לידע חס קדירה רותחת מקבלת זיעה דשמח חוס הרתיחה שבה מעכבת לקבל הזיעה והכח יש לחוש שחלפס שתחתי מבטל ומונעתו מבטל ומונעות רתיחתו העליונה עכ"ל ר"ל חפי"ת דרתיחת עליונה מעכב לקבל הזיעה לעומת זה יש לחוש שחלפס שתחתי מבטל ומונעת רתיחה העליונה מ"ל חין רתיחת עליונה מעכב מלקבל הזיעה .

הגה"ה היולח לנו מדברי הרמ"ם דע"י ההבל היולח מרתיחה יולח עם ההבל גם הזיעה שהוח יולח מן הדבר השיב לחותו דבר וקשה חמה דקיי"ל ריחא לאו מלתא הח לא ריחא לבד חיכח חלא גם הזיעה הולך עם ההבל וחמחי שרי ולריך לומר התם בגלוי יחד בחמור חיסור והיתר ושכיסה רותחין בזה מודה הרמ"ם דרתיחה מעכב לקבל הזיעה כמ"ש הרמ"ם הכ"ל ועוד דזיעה נחפזר בחמור ובודחי הרתיחה מועלת מלקבל הזיעה ואינו קולט רק ריח לבד והרמ"ם לא חסר חלא בעומדין זה חחת זה כהכ"ל :

אמנם עדיין קשה מה פריך פסחים דף ע"ו דריחא דפליגו רב ולוי מי מלתא כתחלי מהרודה פת חמה ונתנה עפ"י חבית יין של תרומה ר"מ חוסר ור' יודח מתיר מחי לחו חלתי הוח דמ"ם ריחא מלתא ומ"ם ריחא לחו מלתא לגמ' שחלי כתם כיון דתרומה תחת הפת חמה עולה הריח עם הזיעה לפת טעליו כי הפת שולב חלחו הריח כן שולב ג"כ חלחו הזיעה . ועוד בפ"ג ממכשירין הביח פלוגתא דתנחי הכ"ל בנתן פת חמה על חבית יין ר"מ ס"ל מכשיר והיינו ע"כ משום דבעין הולך עם ההבל דהיינו זיעה ור' יודח ס"ל דחינו מכשיר ס"ל דליכא בעין לחגמ קו' הכ' גם בגמ' גופי' קשה דבפסחים מוקי פלוגתיהו בריחא וכמכשירין פ"ב הכ"ל טעמיהו דפליגו חי קולט בעין ורחי' בפר"ח לקמן סי' ק"ח הקשה קו' זו לגמ' :

והנה קו' הגר"ל ליתב עפ"י סירוסנתי בפ"י דתרומות סרוסנתי שלי
לא מצאתי זה אבל לשיטתו הוכיח כהדיו ע"ז. ובשאר מחזורים
שנקיט את חמה לרנותי דה"ת שהכל היולה מן קשת חמה כוכב הדיה
ושינו מניהו להכניס בפת קמ"ל ר"ל דעכ"פ כוכב ההפל שלה יהו'
מכנס זעה בפת:

ועוד ק"ל די"ל בהה פליגי רפ ושני רב ס"ל ריחה מלתה משום דס"ל
דחי"ח לגיה שלה יצאה זע עם ההפל ולכך מלתה הו דס"ל
דזיעה מכנס מזו לזו מפי כתבור ולזו ס"ל דהפשר לריח בלה זיעה הו
כתפזר ולא כשאר רק ריחה וריחה לאו בלום הוה מעשה גם קו' פר"ח לא
קשה דגמ' דקאמר דפליגי בריחה מלתה ר"מ ור' יוחה דה"ק דר"מ ס"ל
ריחה מלתה פ"ש דס"ל דעם הריה עולה ג"כ זיעה עמו וה"ק המכניר כיון
לר' יוחה ס"ל ריחה לאו מלתה ס"ל דאין זיעה פולה עמו וריחה לחוד לאו
כלום הוה ואם כיים דברי וסובל סברה זו פסוני יש ליתב קו' תפ"ז בתחי'
לע"ז בסוני' דבת תיהה שהקשה מהפ"ת לאסור ריח הלה מצפיה אם מקטין
אין כמותן מכ"ש ריח חלה אפי' מקטין כמותן הה לאיצטרך קראי מוקין דף
ק"כ ע"ב לחל ריחה מלתה ולפי"ז ה"ש דמ"ל ריחה מלתה משום
לס"ל כי כתוך ההפל עולה ג"כ זיעה ויכיר ע"י הריח אם קבל ההפל מן
האיסור וה"כ אפיר אסור משום מקטין כמותן כך זיעה מן הדבר אסור
לאותו דבר אפי' זיעה ע"י ההפל וכדברי הרמ"ה מהכנירין הכ"ל:

(ב) **ויש"ל** נלוי דאיהו ס"ל מקטין אין כמותן מן התורה לאפילה שכן
דעת רבו"ת פ"י מה"ת בכמה פיטנים ופכ"י בקו"ח לקדושין
שקומטרם חדם ויבאתי לעתם בכמה חופפים בחיבורי לריך הוכיח בחו"ח
סי' תמ"ג בחיבורי דף ל"ע ולא לאסור אלא מדרבנן וה"ב דה"ד מקטין בעין
היולאין הוא לאסרו רבנן אבל שיולא גוף הדבר אבל זיעה שעולה עם
ההפל אינו נידון אלא כריחה וריחה לאו מלתה הוא גם זיעה שעולה מותר
אפי' מדרבנן ולא אמרינן דזיעה היולא מן הדבר אסור כאותו דבר ולא
כתבו הרמ"ה ומה שהביא תבו הרמ"ה ראי' ממס' מכשירין שאם במ"ש
לקמן וה"ב לוי דקאי אלאלו שדעת הריף ורש"י דאסור לכתחלה
ובדיעבד מותר י"ל כיון דאפי' מדרבנן מותר לא אסור לכתחלה אלא משום
מכופר הדבר וה"ש מה שהקשו המפרשים על הריף ורש"י ה"ב מה פריך
הש"ם אלוי מאין לוקין ב' פסחים הא לכתחלה מודה לוי דאסור ולהכ"ע י"ל
כיון דהכיא היתר הוא לא פריך מכופר הדבר ואפי' אפי' לכתחלה:

(ג) **ומש"ל** מה שמדמי זיעה היולא מאיסור לאיסור כמו זיעה מהכשיר
היולא מן המים שהוא קשה לי הוא מפה דכ' הרמ"ה בפ'
כל שעה סי' כ"ב בשם רקח סי' ר"ג שכ' שק מלא קמח אחל המחמה
וזתלחלה מזיעת החומה נראה הע"ג דתנן בפ"ב דמכשירין (הוא המשנה
שהביא תבו הרמ"ה) זיעת הבתים בורות סימן ומערות וזיעת אדם
טהורה פי' אין מכשירין מיהו מחמיצים מידי דהוה חרוק שאינו מכשיר
ואפי"ה תנן לא יעשם וכו' והקשה הרמ"ה לא ידעתי למה דימה זיעת
בתים לחרוק ולא נדמה לזיעת אדם שמכשיר אין מכשירין וכו' ונקשה מה
הקשה הרמ"ה הא שם הרקח כ' דדמי זיעת הבתים בורות סימן למערות
וזיעת בתים שמכשיר אין מכשירין והיינו המשנה ומה הקשה הרמ"ה:

ונ"ל דהנה בח"י בסי' תס"ו ס"ק ו' כ' דזיעת אדם אין מכשיר ואין
מחמיץ ה"ר כשמוזיע מחמת עצמו אבל מזיע מחמת הבל דמים
חמין מכשיר ומחמיץ. והקשה על רמ"ה סי' כ"ב שכ' דזיעה אפי' בבית
המרחץ כמי אין מחמץ ואי' היינו במזיע מחמת אש ולא מחמת מרחץ עכ"ל
ונקשה זיעה במרחץ ודאי יש בו הבל מחמים. והרמ"ה מתיר שהם זיעה על
בשרה שנכנסה למרחץ ומזיעה לא ה"ל לאסתום והל"ל אבל זיעה מחמים
חמין אסור. ואלא כ"ל דרמ"ה מודה לרקח דלא תני' מיעון בהכשר הלכך
מע"ג לעניו הכשר הבל ממרחץ ומזיעה מכשיר אבל לעניו מיעון אינו
מחמץ. ואזיעת בתים נקשה רמ"ה אפיר זיעת בתים פסיעת דדומיה
לעניו הכשר דאין מכשירין שיפי' כמי דומה לעניו חיעון שכמו אזיעת
אדם אין מחמיץ כמ"ש בסי' כ"ה כך זיעת בתים אינו ע"פ מדאיתר
הרמ"ה זיעת אדם גם במרחץ ש"מ דשאני לעניו הכשר ולא מדמיץ לאחם
חיעון לעניו חיעון אינו כאותו דבר דאשיב מים ולעניו הכשר אשיב
מי"פ מכ"ם לרמזים שם שכ' לעת הרמ"ה דזיעת בתים אין מחמיץ מע"ג
דאינו מכשיר וכ"כ בעור סי' תס"ו ה"ל זה לא הרמ"ה בתשובה שמדמי
איסור להכשר די"ל הה לעניו הכשר שאני ואינו כאותו דבר לא בהכשר
הוה אזיע כאותו דבר אבל איסור מהכשר לא יפיעו כמו לגה מדמיין
חיעון להכשר לעניו חיעון אשיב כמים ולעניו הכשר כמי"פ או איפכא
במרחץ לעניו חיעון אשיב כמלתא אחריתא דאינו זיעות החדם אשיב כמי"פ
ולעניו הכשר כמים כן י"ל באיסור אשיב כמים בעלמא ולעניו הכשר הוה
כמי"פ ולפעמים כמים כמו שאמרו במכשירין ואין מדמיין שאר דברים
להכשר ומיושב פשוט קו' הפר"ח לעניו איסור אמרו בפסחים בהרודה את
דתלי' בריחה אפ"ג דים זיעה ולעניו הכשר אמרו דמכשיר ול"ע ועי'
בפתחי תשובה בשם הרמב"ם דזיעת אוכלין אינו כאוכלין בהכשר וכ'
בשם פרמ"ג דים לדון באיסור ול"ג מזה נמי נקשה לדמות איסור להכשר
לעניו איסור כ' דודאי אין איזוק כמו אשקין כמותן גם באוכלין כמו
במשקין שוב ראיתי שכ"כ פ"ת או"ח סי' תמ"ז בשם ס"ק והכאתיו באיזורי
שם ס"ק כ"ב דאין זיעה משקין באוכלין וה"ה כי' ועלם מצפל שאחי
תשו' וכ"כ פ"ת במג"א סי' תכ"ח ס"ק ל':

(ד) **וקשה** לי על מאדוסים בח"ח סי' תס"ו שכתבו דחיזון תליא בהכשר
ולכך כ' בב"י סי' תס"ו ס"ק י"ד אמ"ש שם שעו
ס' דמי רגלים ממעין כ' מ"י הה"ד מי רגלים של אדם אכל מי רגלים
דבהמה לא משקרי תולדה למים כמ"ש הרמב"ם פ"י מה' טומאת אוכלין
מדאמרי אי פירות לעניו הכשר והקשה שם אב"י וכן שאר אחמוים מדמיין
להדדי וקשה הה סרוקח דס"ל זיעות חומה ממעין הנה ס"ל דלא תלי'
חיזון בהכשר ומג"א שם סק"ה כ' דגם הרמ"ה מיר חוקן עלו ולמה
שכתבתי לעיל בפי' מעין מזה ס' שב' דזיעות חומה אינו מחמחמי י"ל דלא
חשוש דחוקן אדקה ומ"ש בפ"ק מה' אבות הטומאות דין מעשיר אין כמשקין
ס"ה זיעת חומה ועוד התכתבתי בחו' על דברי ח"י ס"ק הב"ל מה שהוקה
לחלק בין"ר דבהמה לכ"ע אינו ממעין ודאי ממלה דמעין [עיי' ח"כ
סי' תס"ו בשם ס' תמר כל דהכשר במשקה תני' כ"ל הר"ל אכל חיעון כמים
תני'] אלא ה"ע דהגמ"י כיון דזיעות אדם אי' בגמ' פפי' דאין מחמיץ
ה

בליעה אם האוכל שומן אינו אוסר אלא בדי קליפה כמנ"א סי' תנ"א ואני דחיתי כל ראיותיו א"כ עדיין ספק אם מכלי לבלי יוצא בבלוע שומן ומכלי לאוכל אם האוכל שומן י"ל בש"ך סי' ק"ה סקכ"ג דאוסר לגמרי או כדי נטילה (ה) הח"ד ב' מעט רוטב אינו מוציא בליעה וב' קדרות אפי' לחין מותר ואני כ' דלא כח"ד ועי' בפנים

בהג"ה סעי' ח' ומס המחבת מכוסה הכל שרי מידי דהוה מסתי קדירות דמין מוסרין זו כזו בנגיעה כ"ש בזיעה ע"כ דין זה קשה דמקור דין זה במרדכי בפ' כ"ש אכ' לתרומות דמין בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב ה"ש בכלי אין יוצא וכ"ש בלי ל"ת דין ע"ז כתב כן בשם מהר"מ וה"ז בב' כלים הטעם מפני דמין בלוע יוצא מחתיכה לחתיכה וכדין י"ז כ' דבלועה יוצא מכלי ומפי"ה מתיר בב' כלים וכ' הש"ך לקמן סי' ק"ה ס"ק כ"ח בשם ים"ש הע"ג דקיי"ל דבלועה יוצא מכלי בלא רוטב ה"ד למחכל אבל בב' כלים לא מפליט מכלי ובולע מכלי ובשה מנא לן הא הע"ג דגם ממרדכי נמי משמע בב' כלים נרע מדכ' מכ"ש ב' כלים מ"מ מכ"ל מקום לדידן דקיי"ל דבלוע יוצא מכלי מכ"ל להתיר בב' כלים מאחר שדין דב' כלים הוא המוציא דין זה מהר"מ והוא כ' הטעם משום דמין בלועה יוצא בלא רוטב מן הכלי וכ"כ בתגודה פי' כ"ה בשם מהר"מ דמתיר בב' כלים משום דמין בלוע יוצא מכלי בלא רוטב

(ב) יותר ים לתמוה דפרמ"ג כ' בט"ז ס"ק כ"ט וז"ל ודע עוד ב' קדירות מוגעות אפי' הזיעה שביהם מותרת אם מוגעות כאן שכ"כ בת"ח בלל ל"ו דין ח' עכ"ל כלו' ממ"ש רמ"א כ"ש בזיעה היינו דזיעה אין מוגע להדי' כיון שהמחבת מכוסה · אבל מת"ח מוכח אפי' במוגעין הב' קדירות ונם זיעה הקדירות דשרי והב"ח כ' הטעם כיון שהוא מכוסה ליכא טעם ולא ממש אלא ריח ובשה מש"ג כאן סעי' ח' והוא מתשו' הרש"ם מפ"ב דמכשירין כיון דזיעה מכשיר הרי זיעה כאותו דבר וא"כ מ"ש כשהוא מכוסה מ"כ זיעת אדם הוי מכשיר אבל שהה מים שמוכין והזיע קיי"ל שם דמכשיר שה המים מכוסין בגופו ואין לומר דאפי' ריח מכשיר מ"כ הא קיי"ל ריחא לאו מלתא אחיך הכיא הרש"ם דאי' זיעה של דבר כאותו דבר ומוסר דז"א דריחא ודאי לאו כאותו דבר דריחא לאו מלתא ואפי"ה מכשיר מ"ו דזיעה חשיב כממש ואמתי שרי במכוסה בזיעה :

ובת"ח שם דין ח' לא כ' הלא במחבת מכוסה אע"ג דזיעה עולה ופרמ"ג מדעתי' דנפשי' כ"כ דה"ה בב' כלים מדמדמי במחבת מכוסה לב' כלים ויש לדחות דאינו דומה הלא לב' כלים שאינם מזיעים . וזיעה במחבת מכוסה מתיר מטעם שהוא רחוק מאד בב' כלים מוגעים ויש זיעה מל"ל דאסור ואפי' למ"ש בש"ע לעיל בסי' תר"כ הרש"ם דמדמי זיעה להכשר י"ל ה"ד בזיעה העולה בהבל אבל בב' קדירות מוגעות מאן יימר שהוא זיעה דלמא מפליט בעין הוא והלא זיעה · והלא מ"ש הרמ"א בלל ל"ח בבחבת מכוסה מותר אפי' מזיעה כ' בת"ח שם שהוא מהו"ה בלל ל"ח דין י"ז וכ' להכיח הת"ח כן דבלא זיעה מה הרי' דבמחבת מכוסה מותר תיפ"ל אפי' מגולה מותר כן נראה לכאו' כוונת הת"ח דבאו"ה שם לא כ"כ להדי' במכוסה אפי' יש זיעה מותר · אמנם מהא אין ראי' לת"ח די"ל אם יש זיעה וש"כ נם במחבת מכוסה אסור דאו"ה כ' אבל במכוסה במחבת אפי' יוצאת זו ע"ג זו ממש ושניהם רותחים הוא כזו אבל זו ומותר והא ממרינן שהעליון מכניד על התחתון ומפליטו עכ"ל או"ה ח"כ אפי' כליבא זיעה ה"ח במכסה אפי"ה אסור משום שהעליון מכניד על התחתון ומפליט בעין ועי' לק' אות ז' · שוב עיינתי הטיב וראיתי לת"ח ורמ"א בלא כפמ"ג בלדברי פרמ"ג מה כ' רמ"א וכ"ש בזיעה ח"ו במכסה המחבת לקדרה למעלה אין מוגעות שפיר הוה זיעה ולא מוגעות כ"ש מב' קדירות מוגעות אבל מוגעות ויש זיעה לא מותר ודו"ק :

(ג) מה שעומדין על הספתקלף שכשפך חלב ומיד עוד חלב בעין כי נתיבש ממום שהה בכש"ו סי' כ"ד כ' שמך להיתר מרמ"א סי' פ"ז בקדירה בתוך התנור וע"ש בש"ך ס"ק כ"ח דבשל מתבות בשרף ואין להחמיר וידלים יש להם מתיבות ברזל לחלב בפני עלמו וכביתי מניחים נחלים · ולכאו' כאין מניחין נחלים ואין להם מתיבות ברזל בפ"ע מהבות קדירה בתנור יש לדחות דשם רק ניצוצות ניתזין על הקדירה בתוך התנור שהוא חלל החם שמיד נשרף ודומה לעיל סעי' ו' בעיפה שנפלה על הקדירה לגר שעומד חלל החם וכבפי יוסף מפקפק שם בעיפה לחמאי קדירה מותר :

אמנם בעיון דידן יש להם על מה שסמכו כיון שעומד רק הכלי על הכלי בשר על הספו"ר הוה כב' קדירות המוגעין זה בזה והוא דיוט דע"ז כאן ס"ק כ"ט אכ' אם אפו פלאדע"ן של חלב ואח"כ בתוכו מקום רותח הוסיבו שם קדירה וכתוכו בשר דכל שאין החלב בעין במקום ההוא בתנור הוה כקדירה של חלב ושתי קדירות לא אסרו להדדי ע"כ . וכ"ל דזה עדיף מב' קדירות שבב' קדירות יש רוטב בב' קדירות ח"כ פשיטא דלאחאי שרי כמ"ש בחות' ח' הלא אפי' דאין יוצא בלא רוטב מ"מ כאן חיכא עכ"פ רוטב אחב כאן דהיכא רוטב . ועוד דכאן יש שפק בלועה דאפי' יש ודאי בלועה יש לרחי' לע"ז מתרים כלל ל"ח דין י' והובא בש"ז

לעיל ס"ק כ"ם ס"כ בשם מהר"י מפרי"ז אם אחב אחב נפל לאחרן והקדקד לאחה ואחזיבו עלי קדירתי ס"ע פיותם לגיך ס' ממנה אחומרין שים אחב בעין אחת קדירתי עכ"ל וה"ה אם היתה תחתיו אחב כמ"ש בלל ל"ו ס"ק כ"ב שב"כ וב' דקדק והקדקד לאחה מעמע דאי אין הקדקד לאחה רק שנפלא בקירה פעיפה דליכא למיחש למידי דאין מפטפט לדופן וב"כ בש"ז ס"ק כ"ע והש"ך בכא"כ סי' ל"ז הסיג עליו וז"ל דש"ז מייבי שאינו טוח בעין ע"ג קדקד וגם בכפף" פוסקי זה מסיג על הע"ז ולפי"ז לק"מ דש"ז אינו מחיב אלא באין לח בעין וי"ל דאי' מהר"ם שוב היתיבי בשבב"ז כאן ס"ק פ"ח כ"כ ול"ב דמשמע אפי' יש בעין ע"ג קדקד רק משום שנפלא בקדקדתו אינו מפליט מהקירה מלבוע בקדירה אלא כיון שים ס' נגד הבעין דומה הבלועה בקירה אינו בעין ע"ג דאי"ה בדין שנו והע"ז לא כתבו אלא בדיעבד אבל על הספתקלף"ך עומדין בפעמים בכל יום לכתחלה י"ל לכתחלה שפותקלף אחרות למחר אבל אבל לריך יותר עניש ואחת לאחת לחשבון גדול ואיכא הפ"מ וכן נלבנו תמיד הוה הספסל וטירחא מביב כדיעבד כדאי' בחום' כאן' ריש דף כ"ח וכי"ב בפרמ"ג או"א בסי' רמ"ו ס"ק ט' :

(ד) בשו"ת בסי' ו סי' כ"ד מסתפק הא דאמרינן בב' כלים אין בלועה יוצא מכלי . כלי אי דוקא בבחום כמו דאמרינן מחתיכה לחתיכה אין בלועה יוצא בלא רוטב אבל בשומן יוצא מכלי לכלי דקיי"ל דבלועה מכלי לאוכל יוצא כמש"ל אות ז' אבל מכלי לכלי אין יוצא י"ל דלא עדיף מחתיכה בבחום אלא רוטב דדוקא בבחום אבל בשומן יוצא אפי' כב' כלים כ"ל הספק אבל הכא"ו כ' הספק כך בים"ש בפכ"ה הטעה דהמרדכי ג"כ ס"ל דכלי מפליט בלי רוטב וה"ד למחכל ולא מכלי לכלי הוכח בם"ך סי' ק"ה ס"ק כ"א · וכ' וכ"ל לפי"ז כיון דילף המרדכי כלי שנגע בכלי מחתיכה שנגעה בחתיכה דיו לבא מן הדין להיות בבדון דכלי בלועה מבושן תוסר כלי בנגיעה בבלועה בושן וקו"ח דכלי מפליט בלא רוטב וחתיכה אינו מפליט בלא רוטב ובשומן מפליט קו"ח מכלי לכלי ע"כ וז"ל דקו"ח ליכא ואין ס' יש"ם תחת ידי דהא המרדכי בפ' כ"ה סי' תרפ"ו ופי' ת"ש ס"ל כמו דאין בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב כך אין בלועה יוצא מכלי ומכלי לכלי כ"ש דאין יוצא מ"ב מכלי לכלי כיון דגרע מחתיכה לחתיכה י"ל אפי' שמן אין יוצא . ואלא מ"מ יש לספק כמו שכתבתי דאמן דס"ל מכלי לאוכל יוצא אפי' אין שומן מ"ב מכלי לכלי דקיי"ל דאינו יוצא י"ל מ"מ לא עדיף מכלי לכלי לדידן מחתיכה לחתיכה בלא רוטב שאינו בשומן יוצא מכלי לכלי כ"ש דשומן יוצא ופשוט הכא"ו דספק מחדו' דשב"מ דף ק"ח שב' בע"ג דאין בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה אבל מכלי לכלי דשומן יוצא דמל"ב למה הולרך בדגים שעלה בקערה דמותר מטעם ו"ע בדע"ת תיפ"ל דמותר מטעם דאין בלועה יוצא מכלי בלא רוטב . והקשה חס"ו אי גם בכלי יש לחלק בין כאום לשמן מה רבי' מייתי דלמא מיירי בין בכאום ובין בשומן ונקיט טעם פסיקי משום ס"ע בר ס"ע דמפקיק להתיר אפי' בשמן מ"ו דאין חילוק :

ונ"ל דאין כאן ראי' חדא די"ל דלמא בחדושו ס"ל כהרבה פוסקים שהביא המרדכי סו"פ ג"ה דאין בלועה יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב אפי' בשמן · אי"כ דלא כמן סי' ק"ה בדע"ת שב' בשומן יוצא בלועה בלא רוטב . ז"ל כי לא נמלא כן בחדו' רק בחוה"ב · ועוד עדיין מקשה לדב' דלמוסר משום ס"ע בר"ע וכיון דמייבי בין בבחום בין בשומן אמאי לוסר רב בבחום הא אפי' ס"ל לרב עקיבא ע"ע לוסר אבל בבחום מטעם אחר מותר משום דאין בלועה יוצא בלא רוטב אע"ב בכלי יוצא · ועוד אפי' לדברי הכא"ו אין מוכח מדבב"ח אלא מכלי לאוכל בגון דגים שעלה בקערה הוה אלא מחלק בין בחום לשומן דהיינו כיון שאין לכלי פליטה מנופי' אפי' בחום יוצא בלי רוטב . אבל מכלי לכלי דקיי"ל דאין יוצא הבלועה מכלי לכלי מב"ת שהוא עדיף מחתיכה לחתיכה אלא י"ל דלא עדיף מחתיכה לחתיכה דדוקא בבחום אינו יוצא אבל אין שומן אבל שומן שדרכו לפלוט אפי' בלא רוטב כן י"ל בשומן יוצא :

ועוד כ' הכא"ו ואפי' דאפי' בשומן אין יוצא מכלי לכלי מע"ם המרדכי בפ' כ"ה סי' ת"ם קעיפה שנפלה עם בשר אסור לאכלו בה רואה כ' דאב"י אפי' לא שהם זיעור פליטה הקדירה דם ושומן שנבלע בקדירה כ"ל ואוסר בשודו עדיך למפלט וכ' המרדכי דרמב"ן פליג אם' התרומות דם"ל אין בלוע יוצא בלא רוטב וכ"כ הג"א בף ק"ח ואם יש חילוק בכלי בין בחום לשומן אי"ל דפליגי דהא דאב"י מייבי בשומן וכ"כ בית שמואל סי' ק"ה וכוב דוחה דאי' זו דרמב"ן הא מייבי בקערה שנלה בה לאסור משום דם והבלוע דם בחום הוא ואין יוצא רק הסמנוית ואין הנאסר יכול לאסור אלא במקום שאיסור עלמו יכול ליגף ע"ב . שוב כ' ליישב עפ"י דברי הש"ך סי' ק"ה ס"ק י"ט דלפי דברי הש"ך א"כ במעשה דרמב"ן דסמנוית בקערה ודם שבתוכו שהם יחד תתפשט הדם מסמנוית ושניהם יוצאים יחד ע"כ ונקשה מדברי הש"ך כ' שם בשלוע לא אמרי' חזיל הא למפטט להאי א"כ כיון דדם בלוע התיך מתפשט ע"י הסמנוית והש"ך מייבי שם אפי' התחיכה שמן א"כ שומן התחיכה דהוי שומן בעלמו ויוצא ולאי אפי' בלא רוטב מ"מ לא אמרי' דבלועה בחום מתפשטה מב"ם סמנוית בלועה בקדירה שאינו יכולה לפשט בלועה הבחוסה . אמנם ממרדכי בלא"ם אין לאי' כמ"ש על לאחיות הכא"ו מאחו' דשב"ח ועוד למרדכי סו"פ ג"ה הביא הרבה דיעות

דתפי' בחתיכה אין יוצא גם בסומן מכל לדידן דקיי"ל בחתיכה אין יוצא מדיעה דנמ' תפי"ם כ' הרשב"ם בסומן יוצא. מכלי לכלי דמינו יוצא אינו נמלח נגמ' ועוד הפוסקים ס"ל דיוצא מכלי לאוכל דודאי י"ל בסומן דיוצא מכלי לכלי מקו"ח מחתיכה לחתיכה דמינו יוצא לאוכל תפי"ם בסומן יוצא מכ"ם מכלי לאוכל דיוצא לדידן קו"ח דסומן יוצא מע"ג שדמיתי קו"מ של פם"ו היינו דמינו ז"ל כ"כ לדעת המרדכי מכל מליחא דידן מיכא ספיר קו"מ וק"ל.

עוד כ' רמ"י מהג"ה רמ"מ סוס"י ל"ז דמין לוסר רק כשזב מכל לא זב לא זכמחבת כמן כ' הרמ"א להזהר לכתחלה והא גם בלא זב בולע מן הכלי לתנור וממנו לפת וע"כ דמינו פולט תפי' שמן. יש לדחות שיהי' בולע מן התנור לפת זה לא מסרינן כיון בולע במקלת כלי בולע בכל הכלי הוה ספיקי להרבה פוסקים לעיל ס"ם ס"ו מ"כ דמיכא ספק אם בלע בלא התנור ואם בלע י"ל בתנור נבלע יותר למטה בקרקעית התנור הלכך י"ל תפי' סומן מותר תפי' לכתחלה וה"ט דמתיר הט"ז ס"ק כ"ט תפי' בסומן מכל במחבת אין בב' קדירות עדיין הספק במקומו עומד ועי' עוד לקמן סי' תרכ"ח מס"ם בזה ובפרמ"ג סי' ק"ם ס"ק כ"ב בשם"ך כ' וז"ל וי"ל דאין כלי לוסר כלי תפי' בלוע שמן עי' לות כ"ג עכ"ל וכ' לפרמ"ג לא בדירת לי' וכ' הכסו"ו דתלי' בלות כ"ג דהש"ך מסתפק אם אם בלוע שמיכה לתוך מאכל דמכלי יוצא למאכל אם הוא שמיכה יש לומר דלוסר ומבליע בכולי. ובספ"ח אם כ' דאינו לוסר אלא כדי קליפה וכ"כ בשג"א סי' תנ"ח ס"ק ס"ג דאינו לוסר כלי תפי' בלוע שמן עי' לות כ"ג עכ"ל וכ' לפרמ"ג לא בדירת לי' וכ' הכסו"ו דתלי' בלות כ"ג דהש"ך מסתפק אם אם בלוע שמיכה לתוך מאכל דמכלי יוצא למאכל אם הוא שמיכה יש לומר דלוסר ומבליע בכולי.

וראי' מח"כ בהג"ה רע"א על הש"ך ס"ק כ' וז"ל כ"ל דממקום למקום בכלי עלמו ה"ג אינו הולך אלא רוטב דאל"כ קשה בכלי ריקן ע"ג האש ונופל על הכלי דבר כמוס ממאי לא נאסר רק כ"ק ומהני לקלוף הכלי נימא בשעת גלי נבלע כ"ק וחח"כ יוצא מקליפה אע"כ דאין יוצא ממלמ"ק אלא רוטב אם העמידו מח"כ אגל אם נאסר בסומן כדי קליפה כגון ע"י עירוי יוצא אלא רוטב אם העמידו מח"כ אגל אם נאסר בסומן כדי קליפה כגון ע"י עירוי דאי' מאו"ח סי' ת"מ ס"ם דכלי ממלמ"ק הוה כמכלי לכלי ואין יוצא אלא רוטב כ"כ נמי בח"י אם סקי"ד ולפי"ז יש לדחות דאינו כם"ו הל"ל מהג"ה סי' ל"ז דהוי האם כג' כלים מכלי לתנור ובתנור גופי' נמי הוי כמו מכלי לכלי:

איברא שיש לכאו' לדחות דאינו הנמון רע"ת הא דאין קליפה מוסרת מכרתה אלא מקום אין בלועה יוצא מאל"ח אלא רוטב שאין כח הכלי חולך יותר מכ"ק כמ"ם בחיבורי לאו"ח סי' תם"ז ס"ק כ"ה וכמדומה שכן כ' הריטב"א חולין דק"ח ומכח קו' ס"ל כרמ"ה דבלועה יוצא מאל"ח אלא רוטב ועי' מש"ם ליבב ובפרמ"ג לפתיחה מה' תערובת מיבב קלת מ"מ מוכח דס"ל הג' לע"ת דבלוע שמן בכלי יוצא מכלי לכלי אלא רוטב ועי' במאכלות סי' ל"ד ס"ק י"ד שב' שם מה דמספקי להש"ך סי' ק"ם ס"ג מי בלועה יוצא מכלי בלי רוטב פסיעה לי' לע"ז שם דיוצא בשמן ולוסר כולו וכ"מ דס"ל הכי הא"ד בסי' הל"ל בחדושים סוס"ק כ"ה כלי בלוע שמן.

ובנב"י ח"ר סי' ל' מאה שאפתה בתנעה בעקלע"ך קרעפלע"ך ובתוכם שני בעקלע"ך שנאפה בה קרעפלע"ך עם חמאה וכ' דהוה יבש בישם ובטל ברוב ולא מקרי מחיכה הל"ה מפני השמן והחמאה בלועים בקרעפליך ובבלוע ל"ת מחיכה ר"ל ועוד לע"ג הש"ך בסי' ק"ה מסתפק בחיסור שמן שנבלע בכלי לפסר דאפי' בישם לגמרי לוסר עד ס' לכל המג"א סי' תנ"ח ס"ק ל"ז פ' בהדי' שאפי' שומן לגמרי אינו לוסר כולו אלא כדי קליפה וא"כ לא שבקינן מה דפסיעה למג"א בשביל שפיקו של ש"ך וא"כ יש להתיר בישול ברוב דאם נאסר כדי קליפה אי' בסי' ק"ת דלא ממרינן בי' ר"ל רק בפי מנין חותן שנאפו בשני בעקלעך לאסור ואפשר מותר וכ' עוד דהא מבשב מין בשמ"ם לפי שעתו הבעקלעך בשומן קודם שנתנו שם הקרעפלעך והחמאה הוא אינו מינו עם השומן ומבשמ"ם נם בישם הוא שם לפי הטעם כשיבשלם יתן טעם הא שומן עוף עם חמאה לא אסור אלא מדרבנן וכבר כ' הש"ך בסי' ק"ט ס"ק ט' באיסור דרבנן אפי' בשמ"ם בטל בישם אר בתרי ובם יד אפרים לקמן סי' ק"ת כ' שדברי נ"י תמוהין מ"ם דלפ שהוא מבשמ"ם חמאה בשומן מ"מ בדרבנן בישם אי"ל ס' וע"ל הא ת"ל בלח"ה לא שייך שאם יבשלם יתן טעם הא אין כאן מהחמאה בקרעפלע"ך רק כ"ק ושפיר בטל בפסיעה דלפ אם יבשלם לא יתן טעם:

ונ"ל לדינא אין בלועה כש"ך אלא אפי' בדרבנן מבשמ"ם בישם אי"ל ס' לע"ג כשיבשלם יתן טעם אין לאסור אלא מדרבנן מ"מ לאסור מטום לא פלוג כפ' במ"כ והסכים עמו במ"י כלל נ"ט סק"ט ואין דים לעמוד ולברר הטעם בזה לא מיירי שם ורשב"א סי' ק"ט בשמ"מ י"ל אלא סמכינן אחכל מ' מ' היכי דמיכא קפילא ועוד מה הועיל בתרוצו בשאר כלים אב"י ממאי אי"ל קפילא אלא תרוצו של מ"ד נכון די"ל הח"ד מטום בדירת קפילא טירחא ומביא רמ"י מטריפות וכ"כ במ"י כלל נ"ט סק"ז בשאר כלים אב"י - דאי"ל לברר בקפילא מטום טירחא ועיל"ק סי' תרע"ה ועי' במ"ז סי' י"ד שכ' לט"ז פסיעה לי' בשמן יוצא מכלי ואוסר כולו אפי' יבש במגי ומה דמספקי לי' לש"ך סי' ק"ה ס"ק כ"ג פסיעה לי' לע"ז וכ"מ בח"ד סי' ל"ד חדושים סוס"ק כ"ה דגם בלוע שומן בכלי אוסר לגמרי:

(ו) **ובח"ד** ס"ק כ' כ' על תו"ה בשם הר"י מפרי"ז שכתבתי לעיל ממאי אינו לריך ס' נגד הבלוע בקרקע ס' דק נגד הבשין ותי' כיון שאין בלועה יוצא מדופן לדופן בלא רוטב דבר מיעוט כזה לא מקרי רוטב וכ' ומבאן נראה דשאי קדירות מונחין זה בזה מותרין אפי' לאין ע"ם הם מדבריו בלא כמ"ם אני לעיל לות כ' לאסור בלאין וגם לפי דבריו מ"כ התו"ה אפי' בים עדיין קלת בשין מותר דינו בט"ז ס"ק כ"ע דהא והא חדא הוא כמש"ל לות ג' מ"כ הא בים קלת בשין חולק הש"כ ומסכים עמו המ"י וכ"פ מביא ראיות לדבריו ובכן דעת הכ"ח בלא מ"ם דהוה בתו"ה רוטב מעט קשה הא בים בשפך הרבה על נבי כירה מ"כ ממאי אינו יוצא הבלועה בקרקע. אבל כ"ל דקושיתו לא קשה דרוטב אינו מוציא בלועה אלא אם הרוטב רותח מן השם אבל כאן בתו"ה שעשה הרוטב שבשפך ע"ג כירה דין עירוי יש לה ועומד עלי' קדירה רותחת דדי שאין העילוי זו מקרר העליון כמ"ם על תו"ה זה סוס"י תריז"ן מ"מ לא מקרי רוטב רותח להוציא הבלועה מן הקרקע. ומבאן נב' קדירות העומדין אחל השם והם למים דאינם בקדירות רוטב ונם באוץ נראה בשין זיפה ולא כ' פשוט לאסור וכ"כ ממ"ם תוס' פסחים ד' כ' ד"ה התורה העידה על כלי חרס כו' דמייתי בחוץ. וכי בם' כשפ"י מזה אלא בשו"ן דמזה משמע דים לחלק בין ב' קדירות דהתם בלעו מבפנים משא"כ בדיני דש"ן דבלעו מבאוץ שכך משמע מתוס' דשפי מזי לדמייתי מבפנים מבאוץ ע"כ והנה מתוס' כ"ל דאין דאי' לדחות דהתם כן תוס' דהכי פרושי כיון דמדמייתי באוץ משמע בלא עוכי ולכך לא מהני הגעלה. אבל מ"מ זאת מבואר מדמייתי באוץ דהיינו שהוא לא מבאוץ אלא מבפנים שהוא מן הבלועה מבפנים מ"כ הש"ן מיירי כיבש לגמרי ודומה שפיר לב' קדירות. אבל בשהם לאין ונופחות זו בזו עכ"פ לאסור כיון דאזיל דיליף מן הבלועה לאוץ ואלא אפי' יהיבשה לה"ד מאחיכה לאחיכה מעט רוטב אינו מוציא הבלועה ומדמי מכלי לכלי כמו מאחיכה ובמ"ם הח"ד שם דילפינן כ' כלים מב' אחיכות הנם למש"ל אין ברור לומר כן מאחר שאין לה"ד לאי' מ"מ י"ל ה"ד למרדכי דס"ל הכי מכלי לכלי דומה למאחיכה לאחיכה אבל אין דקו"ל מכלי לאוכל מוציא אלא רוטב מכלי לכלי אין יוצא אפשר דמוציא אפי' במעט רוטב מכלי לכלי ועי' בכפ"ו דמביא ראיות דב' קדרות מונעות אסור וכ"כ בהגהת יד שאול בשם שו"ת תורת יקותיאל ומה שנתרש היד"ם אינו ועי"ל סי' תל"ד דאיתי דברי הני"ם מ"כ הבו דלא לוסיף ועי"ק מ"ם עוד בדיניס אלו בסי' תרמ"ב.

סימן תרכ"ב

(א) אם הקדרה למעלה צוננת ועולה תחתיו זיעה ממחבת רותחת אפי' אין הזיעה סביבי הקדרה אסור כולו ולא בח"ד:

בהג"ה ונם מיירי שהוא בקרוב כו' כך בסיד ס"כ כ' בא"ד דמיירי שהקדירה למעלה לוננת דמל"כ שהקדירה רותחת נאסרה הקדירה מחמת הזיעה כמ"ם בבתבי מהרש"ו סי' קפ"נ וה"כ הקשה הח"ד דמאי לאסור כולו דמ"כ זיפת הזיעה מן המחבת למעלה לקדירה לוננת הוה בעירוי ואין לוסר אלא כדי קליפה וכ"ת כיון דהזיע כח מלמעלה לשוליים הוה תיתאי נבר מ"מ לא יהי' אלא תחבו לקדירה לרוטב שאינו מחמם את כולו כמש"ל ס"ק כ"ב ונם כיון דנסתך על הקדירה והקדירה עומד במקומו הוה הקדירה תיתאי כמ"ם בם"ק כ"ד. וע"ל כיון דהזיע מבבנת כל הקדירה והוא רותח הוה כאלו כולו בתוך הרוטב וכ' ונראה

ס"ה בכף שתחב לתבשיל תע"ג דחס מקלתו לח חס כולו מ"מ הכף נאסר עד מקום שמגיע והיס"ב בזיעה רק שחיטו מפליט ע"י הזיעה לכן מי"ל ס' אלא כנגד מקום שנתחב מבל בולע שפיר ע"י הזיעה :

ולי"ב מלחר שדברינו מדשים לדיתת דמ"ם דלמה זיעה תחתיו מוסר כולו דלא יהי' אלא תחבו שוליים לרוטב לא נאסר כולו כבר כתבתי בסי' תרט"ו דליתת אלא כלי שנאסר מקלתו לריך הגעלה לכל הכלי תע"ג לרמ"א סי' קל"ח דלא ס"ל הכי מ"מ לדיתת לא קשי' וכן פ' בביצת תדש בלוך מ"ה מות מ"ב דמבליע בכולו לחומרא ותיתו מפליט מכולו הלכך מי"ל ס' בכף אלא כנגד מה שתחב בו ואלא גם לרמ"א מ"ם כיון דזיעה תיתתי נאסר כולו ומ"ם דקדירה מקרי תיתתי ז"א דדוקא גבי קילוח שבא שהולך ונזחל ע"ג כירה תחת הקדירה והקדירה עומד הוא שדעת רמ"א לעיל סעי' ז' דהקדירה מקרי תיתתי אבל הזיעה שתיתו הולך ובא הזיעה מקרי תיתתי וכן משמע דמיירי הזיעה רק מתחתיו ולא דוקא כשמוזן הזיעה לקדירה אפי"ה מוסר כולו . וגם מ"ם דכף נאסר עד שהזיעה סביב הכף בלדדיו וים"ב . וגם מ"ם דנאסר עד מקום הזיעה ים"ב אין ל"מ דלמ"ם דהעיקר כמג"א בלא"ה כל הכף נאסר ולא תאמרי חס שקלתו לא חס כולו אלא שתיתו מפליט בכולו אבל מבליע בכולו וגם בפר"ח סי' קל"ח ס"ק ט"ו והובא בפרמ"ג בסי' ל"ד בא"ז סק"ח כ' בח"ד וגם הפר"ח ס"ל דתחב בשקלת הכף אי"ל הבשר בכולו אלא דוקא בזיע בכולו אז כל הכף נאסר ועי' משל"ק סי' תרכ"ו אות ב' :

ומ"ש בבתבי מהרש"י סי' קפ"ג דלבך מותר מה שתולין בשר יבש תע"ג דעולה הזיעה של אלב תחתיו משום שאין הזיעה יכ"ב בשבשיע לבשר והבילו הרמ"א בקשה דעכ"פ טיפת הזיעה שדבקו בבשר ומונחים שם יותר ממע"ל ושון מוסר במומ מעל"ע בדין ח"כ מה בבך שאין יכ"ב הא מ"מ אסור משום שבלוע הטיפות בבשר ולעל"ד נראה הטעם בשם"ל סי' תר"כ דבבלוע העולה מרותח יש זיעה ואין ריחא בלא זיעה אלא למה דקיי"ל ריחא לאו מילתא הא עם הריח יש זיעה וכתבתי בסי' תר"כ לתרץ דבתמור נתפזר ההבל והזיעה . ח"כ ס"ה והוא הטעם שמקילין בריחא בתמור כן ס"ל ההבל שעולה לבשר היובש ממילין דנתפזר הזיעה ואינו אלא ריח וריחא לאו מילתא ועוד דל"ל בן דהא אין מדקדקין לעשות בבשר ליבש בקיטים ומנולין בו שומים ופלפלין והרבה מלח ומתובל בתבשילין ודאי אסור אלא למ"ם הבל ח"ם :

סימן תרכ"ב (זה הסי' נדפס בבפל) :

(א) **שאלה** בנפסק קילוח אי שרי להקל בהפ"מ ופי' הסוגי' וישוב קו' מפרשים ופרש"י פסחים דף ע"ו (ב) ביאור דברי ש"ך סי' ק"ה סק"ה מ"ש דמוכח מפוסקים ומגמ' בנפסק קילוח אוסר כ"ק ואפי' בכלי ולא בפלתי החולק אש"ך וישוב אש"ע כאן (ג) קו' אש"ך סי' ס"ח ס"ק ל"ב שכ' כל הפוסקים ס"ל עירוי בולע בכלי נחשת (ד) ישוב אר"מ שפי' בפ"ח מה' ק"פ המשנה נשף מרוטבו על החרס דלא כפי' הגמ' בב' אופנים וקו' פלתי סי' ס"ט וישוב אר"מ שלא הביא ברייתא דהקפה הדם חייב (ה) דיחוי להשגות הפר"ח על הש"ע סעי' ט' דכאן ועוד ישוב קו' המפרשים הנ"ל בסוגי' דפסחים דע"ו ודיחוי מה שמחמיר הפר"ח לרינא יותר מהש"ע (ו) הפלתי דמתיר בנרות שלנו משום דנסרחו החלב הקשיתי ודחיתי דבריו ולהלכה קיימתי דברי הש"ע והש"ך ובנפסק הקילוח אפי' בכלי אוסר כ"ק ולא סגי בנרירה פחות מקליפה מב"ש דלא סגי בנרירת גליזיר"ט שהוא דבר שאין ממש וצבע בעלמא הוא :

שוב"ט לבבוד ידידי הרב המח"ג וכו' מה שהרשה לב"ת בתמהוי יקרה בתעשה שהי' ניתן בה בשר רותח שנערף הבשר ומודע בתוך הסעודה ותי"ה לגרור כל הקערה להקל במקום הפ"מ כיון דקליפה בתיתתי בשר נמי היינו תלה מומרת בשי"ת בסי' תס"ז ס"ק ל"ג והיינו בתוכל דהי' בגמרא ות"ב בבלי דתי"ל תלה נרירה שהוא פחות מקליפה שהם בשי"ת בכלל כ"ו ס"ק ט"ז והובא בפרמ"ג בסי' ל"ב בש"ך ס"ק ל"ה ונרירה לא תיתתי בלל בגמ' ומיהו תלה לפ"ז רק תומרת דפוסקים ובלירוף זה דפלתי סי' ק"ס סק"ה תוזק תש"ך דתוסר כ"ק בנפסק הקילוח בך לקתתי מדבריו ומפלפולו השתלה :

(א) **תשובה** הנה בש"ע סי' ל"ב סעי' ט' בנפל מתלב מהותך טיפה מגר על הקערה לריך הגעלה · ומגר שנשאר בגר של שתוה סגי בנרירה הוא מתה"ד סי' קט"ו שב' דנפל מן התור ומבותר בדברי תה"ד דלא תשיב בתותה דב"ר בין דנפסק הקילוח מ"מ בין מן התור בידון בשירוי ולא בנפסק הקילוח וב"ל עם סברת תה"ד הסוגי' פסחים דף ע"ו דפריך לשמואל דאמר ת"ג ממתני' בנף מרוטבו על החרס ומזר תלינן יעול את מקומו וקשה תע"ג דם"ד בחרס לוגת ואי ת"ג תמתי יעול את מקומו . וקשה תע"ג דם"ד בחרס לוגת מ"מ הפסח סי' בתמור על התור ח"ב ס"ה הוא דלא נפסק הקילוח ומבשל בשירוי בדי קליפה והדר מטוי הרוטב לפסח בדי שעילה בבין דנטף יש רוטב הרבה במ"ם תוס' ד"ה יקלוף ושמואל דאמר ת"ג י"ל דתיינו תוסר בולו תלה תו תסר דמ"ב בשבל ב"ק בר"ת שירוי מבשל ב"ק וכן דעת הש"י במ"ם רשב"ם בתדו' לשבת דמ"ב תו בבלע

ב"ק בפוסקים דם"ל בר"ת משום דנפסק הקילוח והמה רמב"ן ור"ן סוף ע"ז ותדו' רשב"ם :

ויש לומר דסר"ן ב' בפ' בל הבשר דמתני' ותזר תליו סני ביעל את מקומו שבבר נפתלק הפסח מן התור דתל"ב ע"ג התור לא תילוק בין ע"ג תו תתני גבר ותוסר בולו ולריך ס' . ח"ב י"ל דם"ד דמקשין דב"ה מה דאמר בריסח נטף מרוטבו על החרס נמי מיירי בבבר נפתלק הפסח נון התור דומיא ותזר תליו יעול את מקומו . ות"ם דם"ד דמיירי בחרס לוגת כיון דמיירי בנפתלק מן התור . ובזה י"ל קו' המפורשים דלמה מתרץ שמואל הסיפא בסולת רותח ולא מצי ומפרש ריסח דמיירי בחרס רותח ולפי"ז י"ל שמואל הוה ס"ל דלפי' מיירי בחרס לוז בדמשמע פשטות המשנה דנקיט על החרס ולא נקיט על תרסו במו בריסח תלה שמואל ס"ל תע"ג בחזר תליו יעול את מקומו מיירי בבשר נפתלק מן התור תבל בריסח בנטף על החרס מיירי בעדיין הפסח בתוך התור ע"ג התור והוה בלא נפסק הקילוח בם' תה"ד ולא קשה קו' הגמ' בהל"ל והא דמצי בסולת רותח י"ל דלבתו' י"ל דנקו' מריסח תמר למ"ד ע"ג מרתח הרוטב החרס . ונקו' מסיפא לא תמר בן דמטוי לסולת תלה דהדר הדדייני לסולת ומרתח לי' לדידי' וב"ל בחרס דקשה תקדר רק הפסח החזן ולא שהר שובי החרס תבל בסולת דמתגבל והדר הדדייני בל מה שמתגבל תקדר לטיפה ת"ב י"ל תפי' נטף תפסח שהי' בתמור ונפסק הקילוח היינו תבשל בשירוי בלתך לריך לשמות דמיירי בסולת רותח . ולפי"ז ל"ל ליבש ב' קו' הלל"ח בשהה על רש"י קו' ת' שרש"י בשהה כ' נטף בתמור על החרס דלמה תיתת בתמור תוסף תיתת בתמור קו' ב' דלמה לא כ' רש"י דמיירי בחרס רותח במ"ם בסולת רותח ולהל"ל ת"ם דלמקשין דמשמיל הבי הוה דריסח מייבי בלא נפתלק הסיפ מן התמור ולבך ת"ם לשמואל תפי' מייבי בחרס לוגת וכם' תה"ד וכמש"ל :

(ב) **הנה** ש"ך בסי' ק"ה ס' מגמ' ומפוסקים מוכח דשירוי בנפסק הקילוח בולע בדי קליפה והיינו שבי"ב בתרוך מש"ך מנטף מרוטבו על החרס ותמה בפלתי דהא מוקי לי' בחרס רותח ולא הי' לפלתי ס' תרוך מש"ך דמביא רתי' ממה דס"ד בחרס לוגת תלה לענ"ד ת"ב חרס בין דלוגת היא תקורי מוקיר לי' ותמרינן התם תדמוקר לי' הי"ת דלא בלע קליפה מיהו בעי ע"ל ת"ב מוכח מגמ' דתפי' בבלי ונפסק הקילוח בלע ב"ק ומהפוסקים ב' תתרוך מש"ך דהבי משמע לבדי' מתום' זבחים דל"ו והמרדבי והג"א והר"ן דסוף ע"ז ע"ל ור"ל דתום' זבחים ב' לר"ת דס"ל עירוי מבשל בבולי הייט בלא נפסק קילוח ומה דקי"ל ת"ב דהיינו מבשל תלה בדי קליפה בגון ב' יבשים אז לא ביבש בנפסק הקילוח והמה מ"ם בב' יבשים ר"ל הבריית פסחים דף ע"ו ומ"ם בלא ביבש ר"ל נטף מרוטבו על החרס וב"ב להדי' במרדבי והג"א סוף ע"ז הבי לתום' ומרדבי והג"א תפי' בבלי מבשל ב"ק בנפסק הקילוח . והא דס"ל לתפי' מבשל משום דתום' זבחים שם דתלי הדא בתירך תבל שם בלע ה"ה דמבשל ממש הרמב"ן סוף ע"ז והר"ן שם ורשב"א שבת דף מ"ב בתבו ליבש הר"ת הא דקי"ל ת"ב מיירי בנפסק הקילוח ובלע ב"ק הש לא בתבו דגם מבשל ב"ק דהש לא ס"ל דבליעה ובישול תלי תדא בתירך ת"ב תע"ג דתיינו מבשל מ"מ בולע ב"ק וכתב ג"ב ברמב"ן והר"ן בגון נטף מרוטבו על החרס ס"מ מדבריהם לתפי' בבלי בלע ב"ק :

ומ"ש תפלתי בסי' ק"ה שם דמרמ"ה בתן בסי' ל"ב סעי' ז' מוכח בנפסק הקילוח אין מוסר בלל ל"ק בלל עי' בפמ"ג בש"ך שכ' התם בסעי' ז' דזוהל ע"ג בירה לוגת ול"ע על המל"י שכ' בלל ל"ו ס"ק ט"ז בבלי מ"ל בלי קליפה תלה גרירה דהא בש"ק ט"ו כ' דמוכח בפ' בילד לולין גבי נטף מרוטבו על החרס מוכח להדי' דעירוי שנפסיק הקילוח מבליע ב"ק והתיך כ' בשקט"ז בבלי מ"ל דק גרירה שהוא פחות מבל"ק . ו' מ"ם הש"ך בתן בסי' ל"ב דסגי בגרירה תלה תשיב עירוי ר"ל גרירה היינו קליפה ומ"ם תלה תשיב עירוי הא עירוי נמי מבשל דק ב"ק יש לומר דבתן שהם סי' תשיב עירוי ונפל תן התור הוה תוסר בולו ונריך הגעלה בש"פ הש"ע ותה"ד ומ"ם המל"י מסי' ל"ו דגרירה פחות מקליפה יש לומר בבלי היינו קליפה תלה דיש לשון קולף בבלי הרס לבך נקיט לשון גרירה תבל היינו קליפה ובש"ם הש"ך סי' ל"ג סק"ו ועי' מש"ם סי' תר"ב ביבוב הש"ך :

אמנם זה לריך עיון דלמה ב' הש"ע בתהותך תלב על הבר ונפל טיפה דלריך הגעלה הא התה"ד ב' דלא הוה דק בשירוי ולא בנפסק הקילוח ות"ב בשלמת התה"ד דש"ל עירוי לא בנפסק הקילוח תוסר בולו ב"מ בתן וב"ב בפר"ח בתן ס"ק ל"ב דהבי ס"ל לתה"ד תבל תן דקיי"ל עירוי לא מבשל תלה ב"ק לגמ לריך הגעלה ולא סגי בקליפה וגרירה שהוא קליפה :

ואפשר דס"ל לש"ע דבתמת בתותך תשיב בע"ג התור ועדיף יותר מעירוי ובידעת הר"ן דע"ג התור תוסר בולו ותן חילוק בין ע"ג לת"ג וב"ח בב"ח ובש"ך דהוה לגמרי בע"ג התור תלה התה"ד לשיטתי' דש"ל עירוי ולא בפסק הקילוח בגמי תוסר בולו ב' לרווחא דמלתא שתפי' הוה בשירוי גמי תסור בולי ולריך הגעלה וב"ב העיקר בש"ך דגם בנפסק הקילוח לריך קליפה תפי' בבלי ולא פחות מקליפה :

(ג) **ובעת** קפי' לי דברי הש"ך סי' ס"ח סק"ב שהקשה תר' יוחס שפ' בלי נחשת תע"ג דמבשל תינו בולע ושב"ב רשב"א וה"ן דהא ז"א בתש"ל דש"ל

לר"ת בנפסק קילוח בולע ומיהו מבשל וזה קשה נמי לפ"ך גופיה דפסק כאן וסי' ק"ה סק"ס בנפסק קילוח בולע ומיהו מבשל ועי' בר"ן בפ' כירה וכסוף ע"ז מבואר יותר להדי' מ"ש ליישב הר"ת מירושלמי דס"פ בכלי נחשת מיהו בולע אבל חום הניצול יש בכלי נחשת בעירוי ועי' סי' תקכ"ב יישבתי לך ירושם ופס דשמתי שישבתיו בשאר מקומות ואין לפני דבריהם אלו שכתבתי במקומות הנ"ל ומ"ש הפלתי סי' ק"ס שם דע"כ בנפסק קילוח אין מוסר כ"ק דמל"כ כ"ם לרב הכי משכחת לה כיון דע"ג ע"י העירוי גם הכלי שמערה בו כ"כ יש ליישב דמשכחת בפ"ג מרתיחה דהוה כלי שני כמ"ש בחו"מ סי' תנ"ח שכן דעת רוב הפוסקים ואפי' לחולקים לפג מרתיחה עדיין חזיב כ"ע ר"ל בעירוי ממנו לכלי מוהה רב דהוה כלי שני ועוד מה תלפת לן שם רב ס"ל כ"ם מבשל עי' בתשובתי לחו"מ סי' קי"ח בדיוק שזהב ממשמע דף מ"ח דכ"ם מבשל עי' בתיבוצי להו"מ סי' קי"ח בדיוק שזהב סוס"ק ח"י :

(ד) **וכ"ש** כ"ת ליישב הר"מ בפי"מ פסחים דף ע"ו ובפ' ק"פ שכ' טעם לנפץ מרוטבו על החרס מטעם דרוטב מיהו בשר הא בגמ' מי' הטעם משום דהוי כלי מחמת ד"ח הוא יישבתיו בתיבוצי להו"מ ובכת כ"ל בב' תופיס דהגמ' לא מפרש משום רוטב מיהו בשר חופן הא' דלמה בחזר מליו לחסר ויטול מקומו ויבלבנו שהוא כנגד עשה דתכילת פסח ול"ת דעותר הא בחזר מליו ליכא רק דרבנן מ"מ בטל ברוב וגם בסולת דהוה מיהו מיהו הא הר"מ ס"ל ע"כ ל"ד ולא ס"ל כעמידו דבריהם בשו"ת לעקור ד"ת אבל הר"מ ס"ל כסוגי' ר"פ כיצד צולין דאומר לימא מסייעי בבלעו כך פלטו מנותן לתוכו קרבו וכרעיו . ועי' סי' תקכ"ג לעיל כתבתי דסוגי' זו ס"ל בק"פ כעמידו דבריהם בשו"ת וכ"כ המרדכ"י חולין דל"ח ובכ"מ בפ"י מה' ק"פ הלכך פי' שפיר הר"מ דהתיסור משום דרוטב לא בשר . בחופן אחר ל"ל עפ"י שישבתי קו' פלתי סי' ס"ע מנחמות דף כ"ח דפריך למ"ד דם שבישלו אין עובר מדתני' הקפה את הדם חייב ומשני בהקפה בחמה והדרי ופריך נימא כיון דאיתמי מינה דהא תנא ר' יוחנן דם שנקרש פטור והקפה פלתי דלמא לא פריך תיקו מבריית' אר"י דהקפה דם חייב וכ"ל דהכא בחולין דף ק"כ אי' בשלמא הקפה דם חייב דאתחסר' אתחסר' ולריך לאכין מה קאי' לי' דלריך לשנות דמ"ם משום דאתחסר' אתחסר' וכ"ל כמ"ש בת"ח שם אע"ג דאתי' בכלל אכילה בשתה פטור דהוה שלא כדרך אכילתן ולכך לריך לשנות כיון דאתחסר' אתחסר' לא מקרי שלא כדרך אכילתן וקשה לנפש לא אסור בהקפה בחמה והדרי ופרש"י אחזר להיות גוזל ת"ל כהוה כדרך אכילתן י"ל דם"ל בהקפה חמה לא נשתנה לגבה ואפי' להדרי ס"ל כיון דאיתמי מינה ע"כ מיירי בהקפה בחור דס"ל דם שבישלו עובר ומ"ם קו' הפלתי דעל ר' יוחנן לא קשה מבריית' די"ל דס"ל דם שבישלו עובר ומיירי בהקפה בצור ואשכחי מאכא מכל בשרם פטור כיון דאיתמי מינה מכל למה דמשני בהקפה בחמה והדרי ולא תמרי כיון דאיתמי מינה מרין מ"ר יוחנן דס"ל כיון דאיתמי מינה ומיושב קו' הפלתי ולפי"ז י"ל הר"מ דהכא אם הר"מ ס"ל כמ"ם הכ"א סי' פ"ז דהר"מ ס"ל דם שבישלו עובר מ"כ ס"ל דבריית' דהקפה הדם מיירי בבישול ע"י ניחא לחוקים הס"ם חולין בהקפה בחמה מכל דם שבישלו אין עובר דס"ל דליכא לחוקים בהקפה בחמה והדר דס"ל כיון דאיתמי מינה . ואלא אפי' נמ"ם בסי' תקכ"ג דר"מ ס"ל דם שבישלו מיהו עובר מ"מ פסק כסוגי' דחולין בחור אלא מליכא דהלכתא מסוס דס"ל בחמה ליכא לחוקמי דהלכה כיון דאיתמי מינה ואתי' בבריית' כתמה דס"ל דם שבישלו עובר עי' בכ"ת יו"ד סי' ל"ו בהג"ה ולעיל סי' תקכ"ג דלר"מ דס"ל דם שבישלו עובר ועשה אלב ע"כ ס"ל דם שבישלו עובר ע"ם ולפי"ז ס"ם דלא הביא הר"מ הבריית' דהקפה הדם מייב ולא אפשי לי' מוסף כלי :

ולפי"ז מ"ם דמי מיירי בחור מיהו הלכתא דמ"כ ס"ל לבריית' דם שבישלו עובר והר"מ ס"ל דמיהו עובר . ובהקפה בחמה ליכא לחוקמי' דהר"מ פסק כסוגי' דחולין דס"ל דכיון דאיתמי מינה דרוטב נשתנה דרוטב לאו בשר ונשתנה לגבה כדרך אכילתן דהך סוגי' ס"ל דלא אמרינן כיון דאיתמי מינה ס"כ בשלמא מרוטבו על החרס אז על הסולת אע"ג דנשתנה נשאר הקפה לרוטב דך מ"מ בשלמא בחזר מליו לק"פ אז לסולת נעשה שוב אוכל חוזר להכשירו ומ"ם בפ"י בסוגי' דחרש אחום' בחורות דף ו' ע"ב אע"ג דגיר מעכרן אז מאחר דבריס אחוריס ליכא מלקות דנשתנה דמעיקרא אוכל והשתא משקה אבל בהקפה את הגיר חזר להיות אוכל וכ' הפ"י ס"ה בשתערב עם האוכל ואכלו חציב לאוכל וחייב ס"ה ס"ל בחזר הרוטב אלו או לתוך הסולת הוה אוכל וחוזר להכשירו אבל הרמב"ם דהיכו דפסק כסוגי' דחולין דק"כ כיון דאיתמי מינה לא מועיל מה דחזר מליו ובלבע בו או שתערב עם הסולת הלכך שפיר כ' הר"מ דאסור משום שרוטב נאו בשר וכיון דאיתמי מינה :

(ה) **והנה** נחזור לעיניינו הנה הפר"ח חולק על תה"ד שכ' דמה דמהר"מ מתיר בנפל טיפה רותח מכ"ע ע"ג שכין שני בגרירה אבל טיפה שנפלה מרותח ע"י החור דרתח טפי חיי מתקררת כ"כ בנפילתה ודיינין לה לפחות כשיעור דכ"ר דשני הגעלה וכ' הפר"ח דחיינו נרחה בעיני מה שנלה לחלק מתשו' מהר"מ לגיזון דידי' דתחשוב רותח ע"י החור ליתא שהשבר ידוע ומורגש לכל שטיפה רותחת שנופלת מכ"ר על בשר הלם שורפתו הרבה יותר מטיפה שנופלת מפי הגר שדולק מחלב מהותך וזה דבר מפורסים לכל . ע"כ . ול"ל שדבריו תמוהים בשבר שחיינו שכיח שנופל טיפה מפי הגר שדולק מחלב מהותך לידון בו שהוא מפורסם לכל שחיינו שורף יותר מטיפה שנפלה מכלי רותח ועוד הקשה הפר"ח הא הר"ן סוף מס' ע"ז ותוס' זבחים דף ל"ו שהקשה לסס לסברת החומרים דבירורי חוסר לגמרי מהא דקיי"ל ת"ג ותירלו דהתם מיירי בנפסק הקילוח כגון נתף מרוטבו על החרס אבל עירוי שלא נפסק הקילוח מבשל הוא חלמת דאפי' ברותח ע"י החור דומי' דק"פ שכי' אלא ע"ג החור כיון שפוסק הקילוח לא אחוך עשוס עירוי ובמת"כ לא דק דהא תוס' זבחים כתבו בנפסק קילוח מבשל כ"ק וכ"כ תוס' שבת דמ"כ בשם הר"י והרא"ם שם ומרדכי והג"מ דף ע"ז ורמב"ן ור"ן סוף ע"ז דאפי' בנפסק קילוח בולע כ"ק ומ"כ בשם מן פי הגר דבא מן החור סברת התה"ד דסוי כלא נפסק הקילוח ומ"ש מנתף מרוטבו דקרבן פסח אלא ע"ג החור י"ל כמ"ש בישוב סוגי' ורש"י דמייתי בשתילק מן החור ועי' תוס' ד"ה תנן דבתנור לוקן מייתי ק"ל מיהו בבר על החור :

ונ"ל כמ"ש ליישב רש"י דמיירי בנגע בחרסו שלא תנור משמע ודלמי שהתנור הי' חם אסר לכך לא פריך מריישא אבל בסיפא נתף על החרס ולא תנן נגע בחרסו ס"ד בחרס דעלמא ולוקן . והכא י"ל קו' פר"ח אפי' מייתי נתף מרוטבו שהי' אז עדיין בתנור דהכא י"ל דקאמר בשלמא לרב דאמר ת"ג מצו"ה יטול את מקומו דאזיל רוטב ונרתח לי לחרס והדר חרס ומרתח לי לרוטב וכי הדר הרוטב אפסח קלי מקרי מקום פסח מחמת חניניות החרס וכו' דקשה דקאמר בשלמא לרב דילוע כל מקום שאומר בשלמא לרב לא קשה אבל בחמת נס לרב לא ניחא שפיר ובזה מ"ש קו' המפורשים דלמה לא נשני שמואל בריישא דמייתי בחרס רותח כמו דמשני לדידי' בסיפא דמייתי בסולת רותח ולפי"ז ש"ם דשמואל ס"ל בריישא לרב נמי לריך לשנות דמייתי בחרס רותח מליו ע"ג חרס לוקן ולא כדעת המקבל לרב מ"ם ומ"כ לא לריך שמואל לומר דמייתי בחרס רותח כדי שלא קשי' עליו דס"ל ת"ג דז"א לטעמך דרב ע"ג נמי לריך לתרץ הכי בחרס רותח וכיון לכ"ע לריך לתרץ כן לא לריך שמואל לתרץ לטעמו משמ"כ בנתף מרוטבו על הסולת שימתם הסולת לרוטב במקומו מ"ם לרב אפי' בסולת לוקן דע"ג ולריך שמואל לתרץ בסולת רותח ולפי"ז ל"ק קו' הפר"ח על תה"ד מנתף מרוטבו על החרס מיירי שהי' בשעה שמנתף הק"פ בתנור מ"מ התם לא חשיב עירוי משום דחזר מליו ע"ג חרס לוקן ולא תוסר בולעי בחזר על הק"פ שהי' חון לתנור כמ"ש הר"ן . ול"ל בב' תופיס נדחה קו' הפר"ח התופן הא' שכתבתי דמיירי גם בשעה שנתף חון לתנור ובודאי היכו דומה לתה"ד ותופן הב' אפי' בשעה שנתף מרוטבו הי' בתנור והוה כנתף מן החור פריך שפיר לשמואל אתאי יטול מקומו דחזר מליו ע"ג חרס לוקן ואז הי' הפסח חון לתנור :

אמנם לדינא נסיק הפר"ח דיש לחסור גם בטיפה שנופלת על הכלי מנכ' על חלב העשוי בכור של שעור לפיתתי' בפי' ס"ח דזה כלל גדול שכל חום שהפ"ב חוסר וכמ"ש בפי' ס"ח סי' ק"ח ולא כפסק ממבר נמי מלריך גרירה והייכו בקליפה כמ"ש ומ"כ הפר"ח משמע דלא כש"ע וכפי' ל"ג מביא הס"ך דגרירה הוא במקום קליפה :

והפלתי כ' מיהו בכורות שלנו דהחלב עומד ימים רבים ומסרח למאוד טרם שנעשה גרות הוה בועל"פ יש להקל בהם ע"כ ולדידי ל"ע דהא הר"ן בפ' כ"ם ורשב"א וריטב"א כתבו דכל"פ לכתחלה חסור וכפר"ח סי' ק"ג סק"ח כ' בשם מ"כ דבשלה שהבתים והוא נועל"פ לכתחלה חסור הפר"ח חולק עליו ועי"ק שהתרכתי שם בסי' ק"ג כ' ג"ם כשמואל בקדירה זו שנתף בו החלב של גרות זה חשיב לכתחלה ושבירה לא חשיב דיעבד דלהכי כתבו הרחשונים הנ"ל דתבשי' ר' חנני לפנינו חולין דק"ח ועוד כתבו בשק"ת מתשו' רשב"א סי' תע"ט נוכח דלא סי' לרחשונים הני' בגמ' סוף ע"ז דאפ"י חסור חלו נוכח מ"ש דנוטל"פ לכתחלה חסור ולהכי דייקו שכן הוא נוכח מבריית' דהתם ולכך כ' הר"ן ורשב"א וריטב"א דאפי' חסור לכתחלה ודייקו הס מרב אחי הנ"ל משום דלא סי' בגי' שלהם דגזרו חב"י חלו ב"י ומ"כ ל"ד חב"י נוטל"פ חסור הכלי דהמבשל בו הוה לכתחלה אלא כל בלועה נוטל"פ לקדירה חסורה הוה לכתחלה ואלא הכא יזוע ומי אמ"י לפשר לבדר הדבר ולשמול הכשיב המבשלים שומן מו חלב מו חמחה שהכשיב עומדים הדברים החלה בקערה על האש ומתיקן וזה הסירחון חלף הלך לו ומזר והסביה כמעיקרא כן בחלב של גרות אע"ג שהוא נוסרח למאוד טרם שנעשה הגרות כמ"ש הפלתי אבל כשמתיכו ע"ג האש לעשות גרות חזר והסביה :

תבנא לדינא פסק דמ"ע על מקומו מיושב להלכה וכן הס"ך ומ"כ אפי' בנפסק הקילוח בולע אפי' בכ"ח כ"ק ולא אני בגרירה דהייכו פחות מקליפה מכ"ם דלא אני לגרור הגזיר"ט לבד שהוא דבר שאין ממש ונבע בשלמת כמ"ם בסג"ל סי' תכ"ל ס"ק מ"ה :

ויל"ל הפלתי ס"ל כה"ד סי' ק"ג סק"ל דבבלה שאין רחוי לגר פקע מיסורי ותו לינו חוזר למיסורו אפי' תבלו בתבלין וכ"כ הפרמ"ג בפתיחה לס"ת

מ"ג ד"ס ודע מף ממנס מלמ הפרמ"ג סייס ויס לעין בדבר וכסי' תנכ"ב דמיתי לסיות מ"ד מהרשב"ם ופסק כוותי' ס"ע סי' ק"ג והכמתי רמי' דלמ כמ"ד מחולין דע"ז ע"ב ע"ס ומב"ח חו"מ סי' תמ"ב מס"ס לסטור בהרבו לפני זממו ע"ס ומן הסברת שדומה לחסרה מלה ע"ס ד' יזכיני להוליה לחורה. ולכמו' לסוגי' דמנחות כ"מ שהכמתי לעיל בסי' ד"ס שהקשה בחמה מע"ג דמידמי מס הדרי לקדמותי' מייב וסכי קי"ל כסוגי' זו למה דקיי"ל דס שביעלו מדרבנן ס"ס בעבלה חמרינן הכי בסדרי לשבח מייב מע"ג שכתבו שחין דעת הר"מ כן הס כ' רחשונים דס"ל פי' סוגיח שסחים דע"ו ונשוס גלי מחמת ד"ח ולמ כר"מ ונס סוגי' דמנחות למ חמרי' כיון דחידמי חידמי ובמ גס על הר"מ זס ס תרוצים מחרים בספרים ובספרי למו"ח וכחדוחי:

דברי סי' יו"ד סי' צ"ג ס"א תרכ"ג יוסף

(א) הר"מ בפ"ח מה' מעשה הקרבנות ה"ח שפסק קדשים שנפסלו אפי' הי' לה שעת הכושר אין צריך ביבום ובפי"ד פסק קדשים קלים צריך מו"ש דקשה דמזכי שטרא לבי תרי + ותי' תום' חדשים דחיתי וישבתי באופן אחר (ב) קו' על הר"מ סוף תרומות בישל במקצת כלי אי"צ מו"ש בכל הכלי בתרומה מנ"ל לר"מ לשיטתי' הך דינא ותי' ע"ז (ג) ישוב על רשב"א דס"ל בכל איסורין בישל במקצת כלי צריך הגעלה בכל הכלי ושאני תרומה דהקילו וראי' ממגורה שפינה ממנה פירות תרומה דאי"צ ללקט א' לא' והקשה פר"ח סי' קכ"א הא מגורה וכו' כ' רשב"א בתשו' דמיירי בתרומה דרבנן (ד) מ"ש העטור קדרה של בשר אם בישל בה חלב אם אינו בנו"ט החלב מותר וגם הקדרה מותר כיון דיש ס' כנגד הבשר ומותר לבשל חלב והקשה השור הא כ"ח אין יוצא מדפיו ותי' הב"ח ופלתי בהתירא בלע והקשה פמ"ג הא גם בקדשים מקרי התירא בלע וכ' תי' ע"ז (ה) ואני הקשיתי קו' אחרת על תי' הב"ח ופלתי (ו) תי' על קו' בה"ז על הרמב"ם שפסק דכ"ח אי"צ שבירה אלא בחטאת עם קו' צאן קדשים ושה"ק בסוגיא זבחים דף צ"ה (ז) ישיב אקו' טה"ק מה מספקי לי' שם דקפיד רחמנא אבישול בלא בליעה ועוד תי' על קו' לח"מ (ח) תי' אקו' העולם בסוגיא הנ"ל (ט) ישוב על העטור אמאי מותר לבשל בה חלב הא כ"ח אין יוצא מידי דופנו (י) מ"ש לתרץ העטור דמותר לבשל אחר חלב בשר דר"ל לאחר מעל"ע קשה (י"א) לדינא אפי' באיסור דרבנן כ"ח אב"י אין לו תקנה וכ"כ בפרמ"ג ש"ך סק"ג ונ' אפי' בב"ח דהיתירא בלע דאיכא רא"ה דמתיר אב"י ובחס"ו סי' ק"י כ' שכ"ד התום' מ"מ אנן קיי"ל כרשב"א דחולק ונמי בכלל הלכה מרווחת הנ"ל דאסור אפי' בבלי חרס:

עיי' ט"ז סק"ח שהקשה מנ"ל דכלי חרס אין לו כשר בהגעלה דאיכו יוליח מידי דפיו לעולם מדאמרי תוכ בחטאת בכלי חרס יבשר מדרבה נימח מדגבי רחמנא גבי קדשים יבשר ס"מ בחולין הוה קיל מני' וכ' עליו הכר"ו דלמ עיין יפה דדוקא גבי ביבול במקלת כלי כ"כ הסמנ"ק דלמ יליפיו מקדשים משום דכתיב בהו פרט לתרומה ביבול במקלת כלי חי"ל מריקה ושטיפה בכל הכלי וכ"ם חולין הס בעלמח מהכ"ת שלמ ליליף חולין מני' ע"כ וכ' הפרמ"ג דיפה הקשה הט"ז למה דפסק הרמב"ם בפ"ח מה' מעה"ק הלכה ג' כמשנה רלמשנה בפ' דס חטחת שנפסלה אין טעון ביבום כיון שהיתה לה שעת הכושר וכיון לא הי' לה שעת הכושר ואי' בגמ' דף ל"ג בעינח דמנחי' ת"ר מדמנה מנדם כשירה ולא מדם פסולה ר"ע חומר היתה לה שעת הכושר ופשלה דמה טעון ביבום כו' ר"ם חומר הי' לה שעת הכושר ולא לה הי' לה שעת הכושר אין דמה טעון ביבום מ"ע דר"ם כתיב חותה וכתיב מדמה מתי חד לחי' לה שעת הכושר ור"ם חותה פרט לתרומה (כדחי' דל"ו ע"ב לר' יוחנ דס"ל הכי חותה פרט לתרומה מטריקה ושטיפה מכלל קדשים קלים בעי מריקה ושטיפה). ור"ם לטעמי' (בחס דל"ו) קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה מכ"ם תרומה פ"כ ולמ"כ הר"מ דס"ל גם בכי' לה שעה"כ אין לריך ביבום מתי חותה לחי' לה שעת הכושר ויפה הקשה הט"ז:

אמנם מה דס"ל לרמב"ם הכי דחותה מתי לחי' לה שעת הכושר כר"ם וסגמ' מתרץ ר"ם לטעמי' דס"ל קדשים קלים בעי מריקה ושטיפה ולמ"כ הרמב"ם אפי' סס הלכה י"ד גבי קדשים קלים לריך מריקה ושטיפה מ"כ מזכי שטרא לבי תרי כן הקשה שם הלח"מ ותום' י"ט הובא בפרמ"ג כאן וכן הקשה בברכת הזבח ועיי' בפרמ"ג כאן מה שתי':

זבחים מדשים שה תי' עפ"י תום' ר"פ דס חטחת דפ' יכול דס חטחת העוף טעון ביבום מ"ל זחת וה"ה קדשים קלים מחעטי מזחת והקשה תום' דבסוף פירקין דרים מהקשה זחת התורה לעולה ולמנחה ולחטחת מה חטחת מתקדשת בבלועה דכתיב יקדש להיות כמותו אף כל מתקדש בבלוע והשתח מכ"ל דאתי הקישה לרבות כל קדשים לחטחת לבלוע ומיעוטי זחת דהכח לעין ביבום ניחח ליפכח וי"ל כיון דחשכחן דכל הקדשים טעונין מריקה ושטיפה לעין בלוע מדאינטרך מותה למיעוטי' תרומה שברח הוח להוקמי הקישה לעין להתקדש בבלועה. ומיתרלח נמי בהכי קושיח מחריתח דר' יוחנ מפיק לקמן כל קדשים למוע"ט מקדש קדשים והשתח ל"ל קרא תיפ"ל מהקישה לחטחת לחכל למה לפרישית ס"ם דחי לח דחשכחן מוע"ט בהדי' הוה מוקמינן הקישה לעין

ביבום ומיעוטי דחת לעין מריקה ושטיפה ובלועה עכ"ל התום':

וכ' התום' מדשים ליבב מזה הרמב"ם וכן קשה על רבי דסתם במשנה ס' כר"ם חפי' הי' לה שעת הכושר חין טעון ביבום ולקמן סתם קדשים קלים טעון מריקה ושטיפה דרמב"ם ס"ל דרבי ס"ל דקדשים קלים דלריכי נומ"ע יליף לי' מהקישה זחת התורה וכו' כקו' התום' הכ"ל לחמת והס"ם דלמ לימ הכי משום דקחי סס מליפה דר"ע דלית לי' הך הקישה כדחי' דף ל"ז ע"ס ודבריו חלו ליתח דהח הס"ם דף ל"ח מלריך לריבי דחינטרך ממ"ח ומחמת לבלוע ס"כ מוכח דר"ע מ"ל הך הקישה. ועוד הכ' דרמב"ם ס"ל כר' התום' דביבום כתוב יותר סמוך לזחת מ"כ ס"ק תום' מ' לדוכחי' ליתח זחת לבלוע דבלוע סמוך יותר לזחת ע"ס ועוד כיון דכ"ע מ"ל הקישה ומרבינן מבי' קדשים קלים למוע"ט מ"כ ל"ל לר' יוחנ מדאינטרך לותה למעט תרומה מוע"ט ס"מ דקדשים קלים לריך מוע"ט:

וק"ב לומר כך דזה תלית בסוגית דפסחים דמקח דחתי לבלוע דהייט להיתר מנטרך למיסור ס"כ דוקא למ"ד דחין בכל התורה היתר מנטרך למיסור מינטרך קרח להדי' למריקה ושטיפה לבלוע. מכוס דחי לחו"ל קרח מפורש למוע"ט לבלוע לח הוה מוקמינן קרח דהקישה לבלוע כיון דכה"ת חין בלוע כה"ג היתר מנטרך למיסור ושפיר י"ל כתי' התום' דחי לחו"ל קרח מפורש למריקה לשטיפה לח מוקמינן הקישה לבלוע וכך הוה ס"ל ר' יוחנ בעולי מדין מיהום הוה ומתי מכרת לטעם כעיקר ולח להיתר מנטרך למיסור. מבל הר"מ ס"ל כפ"ה מה' מיהות דמכרת מתי להיתר מנטרך למיסור לגזיר ומ"ם הקישה לבלוע דהמנל"ח ס"כ ס"ם ממי מהקישה דבעי מריקה ושטיפה מכוס בלועה וס"כ ס"ם חותה להי' לה שעת הכושר ומפי' ק"ק טעון מריקה ושטיפה:

(ב) **אמנם** הח קשי' לי על הר"מ חין לתי' דיוקי וחין לתי' הר"מ דחותה מתי להי' לה שעת הכושר מנ"ל דרמב"ם כ' שם פוף ה' תרומות ביבול במקלת כלי חי"ל מריקה ושטיפה מלינטרך לותה למעוטי תרומה הח הרמב"ם מלינטרך לותה להי' לה שה"כ דחין טעון ביבום ואולי מפשר ליבב דהמה הרמב"ם כ' שם פוף ה' תרומות הי"ט קדירה של תרומה לבשל בה חולין חי"ל בעבלה בחמין וסגי בשטיפה דהייט רחילה בעין חו במים ביבול במקלת כלי חי"ל לשטוף כל הכלי. והקשה עליו הרמב"ד מנזכחים דף ל"ו דפריך לר' יוחנ תרומה לח בעי מריקה ושטיפה והח תני' קדירה של בשר לח יבשל בה חלב קדירה של תרומה לח יבשל בה חולין כו' ותי' מבי' דחתי לבשל במקלת כלי ורבח לשרי בתרומה כיון מעה"כ בשאר קדשים דוקא מים עכ"פ מוכח דלריך מריקה בחמין ושטיפה בעון בתרומה וכ' בכ"מ שהקשה לר"מ זה מבמי לויל ותי' להם שמנך זה על המשנה סוף תרומות דמעשרה כד שהי' בו שמן או יין של תרומה חי"ל להמתין עד שיערה הכל הניקוב ולא בשמתחיל לנטף טיפה מחר טיפה ג' טיפין וכו' ומעתה אם נשאר בדופני כלי חינו מדמע מכ"ם בלועה בקדירה דחי"ל הבעלה ולבך שני בשטיפה עד כאן ול"ל דמה דקאמר הש"ם הכ"ל ותרומה לח בעי מריקה ושטיפה ותתי' קדירה של בשר לח יבשל בה חולין כו' מריקה בבדי ודבך מיידי שטיפה ונקיט לתרומה חי"ל רק שטיפה כדמוכח מן המשנה סוף תרומות. ועל זה חמר חבי דחתי לבישל במקלת כלי חי"ל שטיפה לכל הכלי. ולרבח חתי חותה בתרומה מותר שטיפה גם ביין וס"ל לר"מ דרבח חינו חוזק על חבי ורבח"ם בפרמ"ג כאן וס"ל לר"מ דבל זה חליבח דר' יוחנ דדרים חותה לתרומה חתי' מקרח ולחסר עוד ר' יוחנ מדאינטרך קרח חותה למעט תרומה הכ"ל דמדאינטרך קרח למעט ביבול במקלת כלי הח תרומה בעי ממי מריקה. ולי"ל משנה דסוף תרומות מבל הרמב"ם דחתי לרבי חותה להי' לה שעת הכושר דחי"ל ביבום דחי"ל דתרומה יבול בדופני כלי חינו מדמע ומ"כ ממתי' סוף תרומה דחפי' בעין בדופני כלי חינו מדמע הוה רחי' לרמב"ם דחותה חינו ממעט תרומה ממריקה ושטיפה חלח מבל מקום לריך לכתחלה שטיפה מהח דתני' קדירה של בשר לח יבשל בה חולין וכיון דשטיפה חי"ל לכתחלה חי"ל להחמיר בביבול במקלת כלי דחי"ל שטיפה בבל הכלי ולח מחותה:

או י"ל כיון דחותה חתי להי' לה שעת הכושר לרבי בהכ"ל ולח לתרומה וקדשים כלים לריך מוע"ט ילפינן מהקישה בהכ"ל מ"כ ע"כ הח דמלריך ר' יוחנ חותה פרט לתרומה למריקה ושטיפה מבלל דקדשים לריך מוע"ט ע"כ חסמכתח הוח · חלח תרומה בלח"ה חי"ל גם מריקה בסמוך של הר"מ חס בעין בדופני כלי חינו מדמע מכ"ם בלועה בקדירה:

ויש מקום לומר דכיון דבמוס"כ בית ד' שער ג' בתיסורין ביסוד במקצת כלי צריך הגעלה בכל הכלי כמו בקדשים והקשה רמ"ה שם דהא דוקא בקדשים הכי הוא והא רמי' בתרומה מי"ל מריקה ושטיפה בכל הכלי ותי' במשמרת בתרומה הקילו ומביא רמי' מכך לסוף תרומות במערה שמן ויין או מגורה שפיכה דמפי' נמשיך בעיא מותר מלמא בתרומה הקילו והקשה הפר"ח בסי' קכ"ג סק"ג הא רשב"ח כ' דהא כך מגורה שפיכה וכו' כ' רשב"ח במשנ"ז דסיימו דוקא בתרומה דרכון מכל ביסוד במקצת כלי צריך מריקה בכל הכלי ורק בתרומה דרכון הקילו דמ"מ להגעיל כל הכלי ושפיר מביא רמי' ממגורה שפיכה מי"ל ללקט מ"מ דמשכחן דהקילו בתרומה דרכון ועי' סי' תרי"ב הוה ס' מ"ם ביסוד רשב"ח זה :

ובתשובה מחת להמהמ"ג ר' ברוך דיין בק"ק סלוניקא מי' משמעה שהקשה בקו' תוס' מדשים ותעתיק תוכה כאן הגם שהרבה דברים ממנו הוה ממה שכתבתי כאן הות מ' מכל כאו דברים מדשים בסימור הב' קו' תוס' מדשים ועוד דברים אחרים אשר לא נכתב כאן הות מ' והסדר הזה מסודר יכון מ"כ המשנה לא זזה ממקומו · אחר"כ מה שהקשה כ"ת על הר"מ בפ"ח מהטה"ק שפסק כחכמים במתני' דזבחים דף ל"ה דקדשים קלים צריכין מריקה ושטיפה ולא כר"ש דס"ל דקדשים קלים אין צריכים מו"ם דהא במתני' דף ל"ו אתם אתמר דמתני' כר"ש מ"כ הוה מחלוקת ואח"כ שתם והלכה כשתם . קו' זו הקשה כבר בתוספת חדשים על הברטנורא שב' ג"כ ואין הלכה כר"ש . וגם שם מזון שום · ותי' ג' תי' . ובפ' יד מלאכי דהה לכולם .

ודחנה בחות כ' כתבו תוספ' מדשים חקו' התוי"ט . דר"ש דס"ל קדשים קלים אינם צריכים מו"ם מפרשים בגמ' דמיהו אינצריך לותה פרט לפסולה שאין דמה טעון כיסוי כמ"ש במשנה כ' כלומר אעפ"י שהיתה לה שעת הכושר . והשתא ל"ק דהכא (ר"ל לר' יודה שהוה הת"ק דקדשים קלים צריכים מו"ם מ"ש אותה אינצריך למעט תרומה מכלל קדשים דחמורים מתרומה) כי היתה לה שעת הכושר דמה טעון כיסוי . ומ"ש מתני' לעיל כת"ק דהכא לא היתה לה שעת הכושר דמה טעון כיסוי ומפרש הגמ' דבפלוגתא דלותה פליגי דלר"ע אותה פרט לתרומה וקדשים קלים צריכי מו"ם . ולר"ש פרט לפסולה ומפני כן תמה על הרמב"ם דפ"ח מה"ל פ' שתמת דלעיל . ופסק כמי דאמרת דהכי דקדשים קלים צריכי מו"ם . וסו' תרתי דמתרין מכ"ד תוס' י"ט . ותי' תוס"ח דלהר"מ מי' קשה קו' התוספ' ברים פירקן . דל"ל קרא בקדשי קדשים לרבות כל הקדשים תיפ"ל דבסוף פירקין מרבה לכל הקדשים דמתקדשים בבלועה מדכתי' זאת התורה לעולה למטעמא מ"ב גילף כמי מו"ם מהקשה דשלמים לכל הקדשים . בשלמא לעניין כיסוי לימעט מזבח . ותירוצם דה"מ היכא דזאת בא למעט מריקה ושטיפה והקשה לרבות כיסוי לא ניחא לי להר"מ . דהא כיסוי יותר שמוך לזאת . מלא דבחמת מרבינן מו"ם מהקשה ומייתר אותה מכיסוי כר"ש . והא דלא לימר בגמ' כן . משום דעדיין לא ידעי' מהקשה . מ"ל כמן קמי לגיזא דר"ע דלא דרים לקמן הקשה . ול"ל דזאת ממעט לכל הפרטים מהקשה עכ"ל :

ודברין אחרי מ"כ תמוהין לי · דמ"כ הדרה קו' התוס' ברי"פ והוא דף ל"ב ד"ה יכול . מכ"ל לקמן בתר דידעי' מהקשה . דאמת הקשה לרבות כל הקדשים כהאחת לעניין בלועה דמיעוטי דזאת לעניין כיסוי . אימת אידכא דזאת ממעט בלועה . דבלועה יותר שמוך לזאת מכיסוי והקשה מרבה כיסוי : ועוד ר' יודה בדף ל"ו ע"ב לימה לא מרבה קדשים קלים מהקשה . וג"ם מ"ם ר"ע לי"ל הקשה ליתא כדאי' להדיא דף ל"ח ע"ח . ר"ע ס"ל הקשה יותר דהייט למיתה ולחטאת ומלרך לקריבי :

ואני עייתי בתו"כ ויש שם ג' פלוגתא דתנאי ת"ק סבר בפסלה אי"ל מריקה שב' כל זכר בבני אהרן יאכלו . ור"ש מדמה ולותה תרי מיעוטי . חד בלא אי' לה שעת הכושר . ואחד להני לה שעת הכושר . ור' יעקב לותה פרט לתרומה ומדמה היו ממעט אלא בלא אי' לה שעת הכושר . ועי' בתוס"ח והקשה דגם סתמי סתמה · ברייש פי' אין אי' לה שעת הכושר אין לא אי' לה . ובדף ל"ה ע"ב בשם חכמים . קדשים קלים צריך מו"ם . ולפ"ז א"ש הר"מ ות"ש סתמה . דרבי ס"ל כת"ק דת"ק מכל זכר בבני אהרן יאכלו . הא בפסלה אי"ל מו"ט . ה"ה ביכום . ולא כר"ש מדמה ולותה . ות"ל לותה למעט תרומה אבל קדשים קלים טעון מו"ט . והש"ס דלא אמרו כן . דלא אסיק מכרייתא דת"כ . ואי' לריך לומר דרבי תחולה שתם כר"ש . ואח"כ חזר כר' יודה ומשנה לא זזה ממקומה . אבל הר"מ דאסיק מכרייתא דת"כ · אינ"ל דסתרי סתמה . ות"ל כר"ש מ"ב ג"כ קו' כ"ת רשה דף ל"ם דמוקי מתני' כר"ש לא ידע מת"כ א"כ מ"ב ג"כ כר"ש והו' סתמה בתרא ג"כ כר"ש . אבל אחן דידעי' מכרייתא דת"כ . זאתי' מ"ב קמה כת"ק דכרייתא דת"כ . וכבר אמרי' אפי' ר' לו שעה"כ מקרא כל זכר וכו' ומיותר לותה לתרומה . מ"כ קדשים קלים למ"ד רחמול נמי לריך מו"ם ומשנה זו נמי תיוני בלשון חכמים דקדשים קלים לריך

מו"ם כר' יודה דף ל"ה ור"ע דף ל"ג · פשיטא דליתא לחוקימתא דרבה דמוקי סתמה אח"כ כר"ש . כי מ"ת הא ליכא סתמה אחריתא כר"ש · ומדרבה משמה ז' דתנן דבבי ר' יודה בלשון חכמים ר' ג"כ סתמה כר' יודה ועוד כיון דתין סברא דאתי' כר"ש הדרי' לגלגל . ר"י ור"ם הלכה כר"ש . והלכה כר"ע מחברו . ועוד ר' יודה . ור"ע ות"ק דת"כ הן רבים א"כ סתמה זו נמי אתי' כר"י ור"ע וכחקומתי' דאבי · וכעי' זה ת' פמ"ג בי"ד סי' ל"ג בשו"ת דהרמב"ם ר' קשי' לי' . דעל רבי קשה דסתרי סתמה אחסתמא . אלא ע"כ רבי ס"ל לותה אתי אלא ר' לה סבר דקדשים קלים מקדשי קדשים אין מגיעולי מילתא . ותרומה אלא בעי מו"ם ממילא שמעינן :

(ב) ונ"ל לייישב עוד הרמב"ם דכ' התוס"ח דרבי ס"ל דבעי מו"ט בכל הקדשים מהקישא לחטאת כמו"ש התוספ' כמו שילפי' כל הקדשים מהקישא לעניין בלועה כל אחד בפרה יקדש ותירוצם דה"ת אילפי' אי לאו קרא קדש קדשים ומריקה ושטיפה מטעם בלועה כלי לא ה' מוקמי' הקישא לרבות כל הקדשים לבלוע . וממילא לא לאמו"ט אלא ה"ת לחוקמי הקישא אביכום . הכי אפשר לומר . אם לא מצאנו בכל התורה איסור בלועה כזו · גם הקישא לא ה' מוקמינן לבלועה . ובלועה זו כל אחד יגע בפרה שמעי' תרתי' מני' . והיתר מצטרף לאיסור כמ"ש תוספ' חולין דף ל"ח . ומעתה ודאי אם מצרת אתו לטע"כ . ומיהו ילפי' לכל התורה : ולמה אתי כל אחד יגע לבלועה בקדשים · היינו להמל"ת . ובלועה זו ליתא בכל התורה . ת"ל גם בקדשים לא ה' תמרי' בלועה איסור מהקישא . ולריך לותה למו"ם מטום בלועה . שוב לא דרבי הקישא לבלועה אבל למאי דקיי"ל טע"כ מגעולי מדין · ומצרת אתי להמל"ת ת"ל כיון שכבר מוכח דאפי' בחולין אבכחן בלועה זו אסורה דהיינו בזיר תו לא תמרי' אינשא כמ"ש התוספ' אלא וודאי הקישא אתי לבלועה דבקדשים תמרי' המל"ת וממילא שמעי' מהקישא לכל הקדשים ומריקה ושטיפה ואייתר אותה לרבי' לה שעת הכושר ות"ל גם בגמ' דזבחים דף ל"ג דלא תמרי' מהקישא ושם אתי' דגעו"מ מידום הוא . ומצרת אתי לטע"כ לכה"ת ת"ל לא מצינן המל"ת בכל התורה מש"ה לא אפי' מהקישא לכל הקדשים בלועה זו דהמל"ת וי"ל גם קו' התוס"ח הא' שהקשה כ"ת ג"כ דפסק הר"מ כאן שתמת הקדשים קלים בעי מו"ט . דאתי כסילכתא מסוס דשמעי' שפיר מהקישא בלועה ומשו"ה בכל הקדשים כיון דקיי"ל מצרת להמל"ת אפי' בחולין · מכ"ש בכל הקדשים ומלא דגם משמה לזיר משמע הכי דמצרת אתי להמל"ת ות"ל אתי כל הקדשים מהקישא . והיה כדרך תוס"ח . והו' מתני' דזיר שתמת בתרת . ותרומה ממילא ידעי' כדרך שב' הפמ"ג הל"ל . ור' יודה דף ל"ו לדריך קרא למו"ט לריך לומר כמ"ש התוספ' דמהקישא למוד לא ה' מוקמינן לבלוע ע"כ מצרת לר"י טע"כ וילפי' לכל התורה ות"כ בקדשים כל אחד יגע בבשרה יקדש אתי לבלועה להמל"ת ות"ש לא ה' תמרי' בכל קדשים מהקישא כיון דלא אסכחן בלוע זו בכה"ת . וע"כ לריך אותה ות"כ ל"ל לר"י נעשוי מדין מיוחד הוא ולא ילוף טע"כ מגעו"מ כיון דלר"י טע"כ ממצרת ות"כ לא קשה קו' העוסק והוא הרמב"ם לר"י אחיך ילפי' טע"כ מגעו"מ · דילמא משום מב"מ ולהכי"ל ת"ש לר"י יודה טע"כ ע"כ לא ילפי' מגעוי מדין . רק ממצרת :

(ג) ונ"ל גם לתי' הפמ"ג בסי' ל"ג ליישב קו' התוס"ח וקו' דמר כ"ת דלכאורה קשה על תי' הפמ"ג דלמה לא אמר בגמ' כן כמו שהקשה התוס"ח תחי' שלו דמשמע בגמ' דהגמ' מפרש טעמא דר' יודה משום לותה פרט לתרומה ולמה לא אמר כרב תרומה ממילא שמעינן ות"כ יפה תמה הכה"ו תע"ז כמ"ש הפמ"ג עי"ש אמנם למה דהוצת בר"ן סו"ם כל הכשר ותשו' רשב"ח סי' תק"ג הוסמת להיפך אבי אמר לא נצרכה אלא למר דאמר במים ולא ביין וכו' ורבא ס"ל לא נצרכה אלא לביסוד במקצת כלי צריך מו"ט בכל הכלי ים פוסקים בי"ד סי' ל"ג בשי' הפמפטפ בכל הכלי (וכן דעת רשב"ח והרמ"ם ב"ב קכ"ח וכן פ' שם בש"ע סע"ז) ות"כ רבא אלא מוקי כאבי' ל"ל דס"ל כמ"ש הר"ן שם רבא סבר אפי' בתרומה לא שרי להגעיל שהוא המריקה רק במים דווקא והרשב"ח בתשו' תק"ג הקשה לדעה זו לממעט אפי' תרומה למותר מריקה בשאר מקצין ולוסמת זו ת"ש דרבא ס"ט דפליג משום דס"ל דאפי' בתרומה אסור להגעיל בשאר מקצין :

והלכך אמר לא נצרכה אלא לביסוד במקצת כלי דת"ל הגעלה לכל הכלי ת"ש דמפטפט בכולי' אמנם בלא קרא לותה לא הו' ידעי' זה מילתא כיון דפסיק לעיל ביסוד במקצת כלי צריך הגעלה לכל הכלי וס"ט משום דמפטפט בכולי' ולא ניחא לותה פרט לתרומה אתי להתיר בשאר מקצין . דשאר מקצין בכל הכלי לא נגעי בכלי כלל . אבל ביסוד במקצת ומגעיל אותו מקצת מקצת יותר להתיר כל הכלי ת"ש דמפטפט בכל הכלי ולפי"ז ל"ק מה שהקשה על תי' הפמ"ג דלמה לריך הגמ' שם לפרש טעמי' דר' יודה משום לותה פרט לתרומה ולא תמרי' דממילא ידעי' פרט לתרומה ולק"מ דלרבא היכו ס"ל דביסוד במקצת מפטפט בכולי' ת"ש ממילא לא ה' ידעינן דשני בהגעלה במקצת . אבל להר"מ לשיטתו בפ' ט"ו מה' תרומות דס"ל קדירה של תרומה ת"ש הגעלה בלל רק שטיפה דהיינו רחיצה ת"ל קרא לותה פרט לתרומה ביסוד במקצת כלי ת"ש מו"ט לכל הכלי מריקה דהיינו ממין ת"ש רחיצה אלא להעביר הבשין המלוכלך בו מחמת תשמיש . ות"כ אתי נמי שפיר קו' התוס"ח דת"כ דחיק רבא לקמן דף

ל"ז לחוקים פתמא כר"ם ודוקא רבא לציתני' דס"ל טעמא דר' יודא קף קדשים קליס לריך מו"ם מלותה וכבר שמעי' דרבי סתם כמתנה ר"ם כר"ם לפי' ה' לה שעת הכושר מ"ל מלותה הילכך גם קך מתני' דף ל"ז נמי מוקמי' כר"ם ולא יהי' עכ"פ הני תרתי פתמא סתני להדדי · תבל להר"מ דתרומה ממילא ידעי' בלא לותה מ"ל לותה לתני' לפי' לר' יודא ור' לה שעת הכושר ואתי' מתנה קמא גם כר' יודא ומ"ל יותר סברת לחוקים מתני' דף ל"ז כר' יודא וכחוקיפתא דתבי דף ל"ז וכמ"ל דר"י ור"ם הלכה כר"ם וגם הלכה כר"ע דס"ל ג"כ דף ל"ז דקדשים קליס בעי מו"ם :

(ד) **אמנם** גם על יישוב זה של הר"מ נמי ק' למה לה לחזר כן תרומה ממילא ידעי' כיון דמ"ל תרומה בלא רחילה דסגי' בשפיפה במקלת כלי ולמה לריך לרבא לותה . ול הר"ם דס"ל דתרומה מ"ל הגעלה וכיון מצוה לציתני' דס"ל לרה"מ דעכ"ו לתו דאורי' ואח"ל דהלריכה התורה הגעלה בכלי מדין חידוש הוא לו כמ"ש בס"ך סי' ל"ג לכתחילה אתי קרא דלריך הגעלה וכיון דרך לכתחילה מקילין בתרומה . ודין הר"מ שם שפיר בה' תרומות . מדמוכח מן המצה שם דמקילין במבטל לכתחילה בבצין וה"ל מקילין בלא לריך הגעלה . תבל רבא מפרש המצה דגם קדשים קליס לריך מו"ם . וגם מתני' תמר דס"ל טע"כ דתו' דהא תפי' דהא תפי' נוטע"ם לר' מתיר דתו' ועוד כולהו פתמא תלינא דר"ע היכו ס"ל קדשים קליס לריך מו"ם דף ל"ג ואיכו ס"ל טע"כ מן התורה כמ"ם המפרשים בספתים . מדמוקי הש"ם מצרת להמלי"ח ופריך הש"ם ור"ע טע"כ מכ"ל והקשו מתי פריך דלמא לר"ע טע"כ לתו דתו' ותי' דאם אין לר"ע קרא לטע"כ לא כי' מוקים מצרת אהמל"ח אלא מטע"כ ומעתה מ"ם תלינא דר"ע דאיכו ס"ל כדף ל"ג כפי' לה שעה"כ לריך כיבוש ת"כ לותה מיותר כדתי' אם אלא ע"כ לותה אתי פרט לתרומה דתי' מו"ם דהכי קי"ל ושפיר מסיק דאתי קרא לכיבוש במקלת כלי אע"ג דמפעפע בכל הכלי ואע"ג טעם בכל הכלי אפ"ה לותה אתי למעט דתי' מריקה בחמין בכל הכלי כלומר אע"ג דתרומה לריך הגעלה מן התורה דהא טע"כ דתו' לר"מ ור"ע תיעטריך לותה בכיבוש במקלת כלי לא לריך מו"ם בכל הכלי והטעם י"ל אע"ג דמפעפע בכל הכלי אינו אלא טעם קלוש ותרומה מיקרי התירה וכמ"ש הרשב"א בתוה"ב בית ד' שער ד' ד"ה אמר הכותב לא דק . ורבא דוקא בב"ח ותרומה דהתירה הוא סגי' בכיבוש במקלת כלי אע"ג דתרומה מסור לזרים וה"ל כדבר האסור מ"מ הקילו בתרומה ע"ם . ומ"ש י"ל לר"מ להכי תיעטריך לותה לתרומה דמ"מ מיקרי התירה ועכ"פ לריך לותה פרט לתרומה אבל להרמב"ם דטע"כ לתו דתו' לא לריך קרא לותה פרט לתרומה דסגי' בכיבוש במקלת אלא לריך מו"ם בכל הכלי דהא לא לריך הגעלה כלל כיון דטע"כ לתו דתו' ושפיר פ' כמצה קמא דאפי' לא כי' לה שעה"כ לריך מו"ם מלותה דהא לתרומה ל"ל קרא ומ"פ מ"ם קו' התוספ"ח דע"כ מוקי רבא מצה דף ל"ז בר"ם · אלא משום דמסייע לי' מצה קמא דאפי' לא כי' לה שעת הכושר אתי' בר"ם מלותה מ"כ לותה לא אתי פרט לתרומה . דהא תיעטריך לותה להי' לה שעה"כ הילכך מצ"ה מוקי המצה דף ל"ז נמי בר"ם אבל הר"מ דס"ל טע"כ לתו דתו' מ"כ לא לריך בתרומה הגעלה כמ"ש פט"ו מ"כ אין לומר דלותה אתי לתרומה דלא לריך הגעלה בכל הכלי כשבישל במקלת כלי דהא אפי' בלותו מיקלת שבישל מי"ל הגעלה ולא תיעטריך מיעוט לתרומה דממילא ידעי' כמ"ש הפמ"ג ואתי לותה אפי' לו שעה"כ ומני לסבור קדשים קליס לריך מו"ם דסתמת מצמע גם כן הכי וכמ"ש הפרמ"ג מ"כ מהיכי תיתי לאוקים המצ' דף ל"ז בר"ם וכרבא כאן דמתני' הקודם דלא בר"ם :

(ה) **בשור** כ' שבטל העיטור כ' אם בישל חלב בקדירה של בשר והיה בת יומא ויש בה ס' תיכף מ"ד שיבשל בה שבישל בה עכשיו כיון שיש ס' והטעם בטל הקדירה נמי מותרת ותיכף מ"ד כיון דקי"ל אין כלי חרס יולא מידי דופיו לעולם טעם הראשון היו יולא לעולם היו יכול לבשל זה ממין שבישל בה עכשיו וממין הראשון נמי היו יכול לבשל בה שהרי בישל האחרון לא בטל ואי"ל תקנה בלא שבירה וכ' הוה שיכול לבשל בה מחיזה אין צירלה ואני תמה היאך מותר לבשל חלב וכי עדיף מהגעלה וכו' ותי' הב"ח על קו' העור היאך מבשל בה חלב עכשיו הא אין כ"א יולא מידי דופיו לעולם דס"ל לעיטור דדוקא בקדשים לחיסורא בלע דמכלי מדין ומעותר הוא דגמרינן לה מחל בב"ח כיון דבלע היתר השתא דבשלו בה חלב נאלם ונקלט עם הבשר וכשבישל בו עוד חלב לא יאתמה טעם החלב מעטם הבשר שנאלם בבר ונקלט ע"כ ועיי' פרמ"ג בע"ז סק"ב מה שהקשה על הב"ח דאין מכלי מדין מוכח ואלא מעותר מדאמר רחמנא בכלי חרס יאבר וגם הפלתי תי' כן בב"ח ועוד הקשה הפמ"ג לאתי בעותר מקרי חיסורי בלע הא התורה לוה לאבוד קודם שנעשה עותר ובדמסיק בסוף ע"ז התם התירה בלע ע"ש וע"ע עכ"ל וכ"ל תי' משום הא לא קשי' די"ל דחטאת דאמרה בכלי חרס יאבר מקרי חיסורי' בלע וגם מקרי התירה בלע דהיינו חיסורי' בלע מקרי כמ"ש תוס' חולין דק"ב ע"ב ע"ש וזבחים דף ל"ו ע"ש כיון דבבשו החטאת אסור לזרים בלע אלא יש' לו תקנה כ"ש יאבר חלב בע"ז בכלים לגריכים ליכון ושיך בהו נמי הנעלה לענין זה הקילו דסגי בהנעלה לענין זה משיב מהתורה התירה בלע כיון דבבשו מותר לבהמה :

(ו) **אבל** הא קשיא אתי' דב"ח והפלתי דשיתני בם' העיטור שכ' ניחי' לדין שלו מבריית חולין דל"ז קדירה של בשר לא

יבשל בה חלב ואם בישל בטו"ע וכ' העיטור ואם ליכא טו"ע מותר מטעם דגם הקדירה תלי' בב"ע וכיון דליכא טו"ע גם הקדירה יותר דלא מייתי כלל מן הקדירה דאל"כ הל"ל הקדירה מסורה וקשה הא בסיפא דלותו בריית' תלי' נמי קדירה של תרומה לא יבשל בה חולין ואם בישל בטו"ע ל"ל לעיטור גם בסיפא הקדירה מותרת ותרומה דאסור לזרים ממילא הקדירה מותר הא בחיסורא בלע לריך שבירה דוקא וכ"ש תום' זבחים דף ל"ו מהך בריית' קדירה שבישל בה תרומה וכו' דתרומה מקרי חיסורי' בלע גבי ב"ע בר"ע וכי"ב קשה על פלתי לעיל סי' ל"כ בסיפא שנפל על הקדירה דמספקי לי' לסמ"ק אי מפטפט בכולה והקשה מתרומה דחין מוסר כולו וכ' הפלתי דתרומה מקרי התירה בלע ממנס בממנרת הבית ס"ד בית א' ס"ל תרומה כיון דעכשיו מותר לכהן מקרי התירה בלע והכחתיו לעיל סי' תרי"ב אות ה' וכן ל"ל לרה"ה הובא בפרמ"ג בע"ז ס"ק בהתירה בלע אבל בחי' מותר וכ' בחם"ו סי' ק"י דרה"ה מייתי רחי' לא מלתי בבדק הבית לרה"ה רחי' זו מדתני קדירה של בשר לא יבשל בה חלב והוא מיותר אע"ב ה"ק אם הוא בן יומא בחופן שאפי' בישל בדיע' בטו"ע לא יבשל לכתחלה אבל בחבי' שבדיע' חיכו לוסר בטו"ע אל גם לכתחלה יבשל בה ע"כ וקשה הא סיפא תני נמי קדירה של תרומה לא יבשל בה חולין וכו' כמו בריית' ועכ"ל דתרומה נמי מקרי התירה בלע ובפריסה סק"ח כ' קדירה של בשר לא יבשל בה חלב מצמע אפי' לאחר מעל"ע עי"ש

כך מצמע לשון הטור ועי' לות י' וי"ח ס"ב מוכח להיפוך מרח"ה :

(ז) **נ"ל** עם דברי הב"ח והפלתי ס"ם קו' טה"ק זבחים דף ל"ה דבעי התם לרמי בר חמא עירוי לתוך הכלי רותח מהו והקשה טה"ק הא אפי' מאן דס"ל עירוי היכו מבשל אבל עכ"פ לכ"ע עירוי בולע ס"ב פשיט דאסור דכ"ח היכו יולא מידי דופיו לעולם ולפלתי ס"ם שב' דאפי' קודם שנעשה נותר מקרי התירה וכן ס"ל לרמב"ם טי"ם ונם לכלי חרס מהני הנעלה מאום דבקלם הטעם ורוב יצא ממנו והא דאמרה תורה יאבר נזה"כ הוא ושפיר מספקי לי' בעירוי דמטעם בלוע לא אסור דמהני הנעלה

ולאת מספקי לי' אי נם בעירוי אסור מנזה"כ כמו בבישול :

ומסיק הש"ם שם דמספקי לי' לרמב"ם בישל בלא בלוע מהו

ובקאמר ת"ש דאמר ר"ל אמר רבה בר אבוה תנור של מקדש של מתכות הוה (ופרש"י קס"ד מפני שעולין בו שפודין של חטאת אלא יעטון שבירה) ואי ס"ד בישול בלא בלוע לא קפיד ניעבד של חרס ומצאי כיון דאיכא שירי מצמות דאפיתן בתנור ואיכא בישול ובלוע עבדינן של מתכות והקשה בברכת הזבח על הר"מ בפ"ח מה' מעה"ק דס"ל דוקא בחטאת לריך שבירה הא מצמות הוה שאר קדשים ואפי"ה לריך שבירה ובהל' לפלתי יש ליישב למ"ם הפלתי סי' פ"ז וחם"ו סי' ל"ח לר"ם דס"ל כ"ם למכות אפי' נוטל"פ הוה אסור היכי דלא נלי קרא להדי' להתיר ת"ל מכ"ם טעם קלוש דאסור לר"ם דלא נרע מכל שהות ת"כ תלינא דר"ם מודה הר"מ דלריך שבירה אפי' בהתירה בלע ואפה בם' נאן קדשים הקשה שם דאמאי לא מצאי הש"ם דלא עבדי תנור שלו חרס משום דכלי חרס לא עבדי מבל חרס כדמצאי לקמן דף ל"ו ותי' דרוצה לתרץ אפי' תלינא דר"ם דס"ל תנור היו כלי חרס ת"כ כיון דרוצה לעשות הבריית' לף לר"ם לא קשה קו' הבה"ז הכ"ל על הרמב"ם כהל' לר"ם מודה הרמב"ם דלריך שבירה בכל הקדוש והר"מ לא כ' דבריו אלא לדידן בהתירה בלע מכלי חרס משום דאיקלם ונחלש היו חל מחדש שם איסור אח"כ כשנעשה נותר :

ואיש תידך קו' טה"ק שם שהקשה מה מספקי לי' לרמב"ם לעשות נזה"כ דאפי' בישול בלא בלוע קפיד רחמנא ול"ל לרמב"ם שב' בפ"ח מה' מעה"ק בישול בלא בלוע אסור מבעיא דרמי בר חמי דוקר בחטאת והקשה עליו הלח"מ דעכ"ל לר"מ הא דבעיא דרמב"ח דוקא בב"ח ובחטאת ולפי"ז ח"ם דס"ל לר"מ בכלי מחבת לעיון מריקה ובטיפה מהכ"ת לעשות נזה"כ דקפיד רחמנא אבישול בלא בלוע . אע"כ דרמב"ח דוקא בכלי חרס מספקי לי' דאולי אי אבלוע קפיד נם בכלי חרס מהני הנעלה כיון התירה בלע ואיקלם וע"כ בכלי חרס לא קפיד על הבלוע או דלמא אע"ג דאיקלם מ"מ קפיד רחמנא על הבישול עם הבלוע לרמב"ם בכלי מחבת פשיטא דקפיד אבישול ובלוע ומריקה ובטיפה מועיל הבלועה אבל בכלי חרס דאמרה תורה יאבר והבלוע נאסר בשברים ואי קפיד רחמנא אבלוע ס"ל להועיל הבלוע בהנעלה כיון דאפשר להועיל נם אב"ח בהנעלה אלא יהי' נאסר הבלוע בו ונעשה נותר דהא כ' הרמב"ם שם דעבד אכילה לריך מריקה ובטיפה וכ' תום' דף ל"ז סוף ע"ח דלריך מרוס"ע קודם שנעשה נותר כדי שלא יבית הפסול ובירת דבש בסוף הספר כ' דנם בימים שמורק בו לריך להשתמש בו ומ"ם הרי דקפיד רחמנא אבלוע שלריך להועיל ואין כאן ספק בכלי מחוסר אלא דקפיד רחמנא אבלוע אלא בכלי חרס מספקי לי' ובחטאת דאמרי תורה יאבר ונאסר

הבלועה בתוכו ס"ד בבישול נמי לא קפיד רק אבישול אלא בלוע :

(ח) **ואי** שם בסוגי' אין טעין את התנור בלילי' ואם עם כל הפת אסורה עד שיסיק התנור תוכתא דרבה בר אהלי' דאסור אפי' לאחר ההיסוק מ"ל רבינא לרב אפי' מאחר שיתותב רבה ב"א אמאי לאחר רב קדירות בפסח יאבדו ומקשה הטולם מה תלי' לדרב בתיובתא דרבה ב"א אלא מ"ה קשה אדרב מבריית' דאמרי היסק ואמאי לאחר רב קדירות בפסח יאבדו ולכל"ל י"ל דס"ד אפי' לאחר היסק נאחר טעם קלוש כמו אחר הנעלה וכיון דהתירה בלע מותר טעם קלוש ורב הא ס"ל כר' ע"ם מסור מ"ב לרב אפי' טעם קלוש נמי אסור מ"ב י"ל בל"ז לא

קשה על רב דיי"ל דהא דס"ל לרב דגם טעם קנוס מחסר סי' מתן דס"ל ט"ב דתו' מכל מ"ד טעם לתו' מקוס יש לומר דלא מחסרו מלא טעם גמור ומוקי רב הברייתא כמ"ד ט"ב ל"ד ויש פלוגתא דתנאי מי ט"ב דתו' כמ"ש רש"י פסחים דמ"ה ע"ש . ולפי מדמיתותב רבה ב"ח ולא מתרץ הכי ע"כ דס"ל דתין למלק בהכי תו דס"ל דע"י הסק לא נשתר תפי' משמו תו דתין למלק בין ט"ב דתו' תו דרבנן מ"ב לפי"ז שפיר מקשה מ"ב למה תמר רב קדירות בפסח יבשרו :

(ט) **אמנם** לפי הב"ח והפלתי לא הי' ס' הטיעור להא שם מ"ב כ' הטיעור גם בבלע תיסורי דשם בישל בה הקדירה מתבשרת ממזוין דף ק"ח קדירה שמלח בה בשר מחסר לתכול בה רותח דשם טעים קפילה וליכא נו"ט מותר גם הקדירה מותר תלמוד תפי' בתיסורי בלע הקדירה מותר . (וכ' הטיעור פי' דמחסר לתכול בה הקדירה קאי וכן בהברייתא קדירה של בשר לא יבשל בה תבל הקדירה קאי ממילא גם סיפא שם טעים קפילה וליכא נו"ט גם הקדירה מותר וע' בטור וב"י סי' ס"ט שכתבו ג"כ להלשון משמע דמחסר לתכול בה רותח הקערה קאי ולא לבשר מבלע דמיירי בקערה מטוקצת ובהב"ח גרס"ם שם כ' דמחלב קאי ועור דמולק כאן על טיעור לריך לדחוק דסיפא שם בישל בה טעים קפילה גם לטור רק ממחלב קאי) :

ולי"נ ליבא הטיעור המיך מותר בקדירה של בשר וביטול בה חלב לבשל עכשיו חלב שם יש בחלב ס' והקשה הטור הא מין כ"ח יולא מידי דופמו לעולם דז"ל בשם"ע ומשתבר מדברסין קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בטו"ע מלא מיירי בקדירה (כ"ל דכך נ"ל מדמיירי בקדירה כלו' דריסת לא יבשל בה חלב מיותר כמש"ל שכן הקשה חס"ו סי' ק"י] ס"מ בליכא נ"ט בחלב והקדירה מותרת (וא"ם דלעיל דיסת דמיירי בקדירה מטוס סיפא) ומבשל בה חלב כיון שהוא בטל גם מה שבקדירה בטל הוא ובשר בדופני הקדירה מטהו ליסור (כל"ל שם) דרוחה טעם חלב ומיעוטי טעם בשר והרי הוא כמשהו ליסור ע"י תערובת דרבנן ותזלין בתר רובא דחלב ומה שבפיס חיט עושה בב"ח שתהא ליסורי במשהו שהרי אין בו טעם . והלכתא מבשל בה בשר ומבשל בה חלב לכתחלה עכ"ל :

ונ"ל דס"ל לבעה"ט דהא דב"ח אין לו הבשר ס"ד בליבא קפילה ואפ"ג מסתברין בס' מיסיון שמא בשאר הטעם בדופני הקדירה ולא נתערב האיסור לגוז וגם לא נכנס ס' חלקים בדופני הקדירה וא"ב לא נתבטל האיסור בדופני הקדירה אבל הטיעור למתיר הקדירה דסיימו ע"י טעימת קפילה וכמ"ש בסמוך שבאמתיו לעיל בקדירה שמלח בה בשר שהם טעים קפילה הקדירה מותר וכן כאן משמע הכי מדקאמר דהחלב הוה רוב ולא אמר עדיפא בחלב ליבא ס' מ"ו בליבא ס' אלא דטעים קפילה מ"ב י"ל דקפילה מבחין דיש פליטה מהקדירה ליסור מ"ו בשר אלא שלא פליט כדי ב"ט עב"ם לא בשאר טעם בקדירה אלא מטהו ואתי מטהו בטל בלוש חלב כה"ג מתיר הטיעור את הקדירה :

או י"ל דב"י הקשה על הטיעור הא ליבא ס' בתוך הקדירה כנגד הקדירה אבל מי מיירי בטעימת קפילה מי"ל ס' וליבא נ"ט וכיון שבשר טעם קפילה וליבא נו"ט מקדירה זו כן מי' לעולם שלא יפי' נ"ט וכיון שלא יבוא לידי נ"ט מותר לבטל לכתחלה אע"ג דתין יולא מידי דפמו לעולם מותר כיון דליבא בשום פעם נ"ט וכמ"ש הרשב"ם הובא בטור ובש"ע לקמן סוס"י ע"ט וסי' קכ"ב . ובזה ב"ם מה דמסיק הטיעור אחר החלב יכול לבשל בשר והקשה ב"י דלמאי שרי הוא עכשיו אחר שבישל בה חלב לבשל בה בשר ולפי"ז י"ל מאחר שטעים קפילה קדירה זו מוחזקת שתין בה נ"ט כמה בתוך הקדירה וא"כ מותר לבשל בה לכתחלה כל מה שירלה כיון דלא יבוא לידי נ"ט לעולם ועי' בסי' לקמן חות ג' מה דקשה מטיעור דאמרה תורה כ"א יבשר הוא ג"ד :

(י) **והב"ח** כ' דמ"ם הטיעור דיכול לבשל בה היינו אחר מעל"ע והא דגזרו שאב"י אטו כ"י דוקא לכתחלה אבל הכא דיע' הוא כיון דתין לה תקנה אלא שבישל בה חלב אז לפיכך יכול לבשל בה חלב אז בשר וכ"כ בהג"ה ודבריו ז"ל תמוהין דהא בגמ' ע"ז דף ע"ו מוכח דקדירה מסורה ותין לה תקנה אטו הך גזירה אב"י אטו כ"י וכ"כ בהג"ה ובתוס' שם ולב"ח בלא"ה קשה דהא כ' הב"ח דם"ל לטיטור דחלב אוסר לבשל עכשיו דכיון דהתירה בלע תביב מה שבישל בה חלב בהגעלה ג"כ יש תקנה ואפשר כוונת הב"ח דטיטור ס"ל כרמ"ה בהיתר בלע לא אסור אב"י ואפ"ג סי' ק"י כ' שכן דעת התוס' ופסק"ג כ"כ דטיטור כרמ"ה אלא בב"ח נ"ל מכאן כן :

(י"א) **ובנוף** הדין מי גם בכלי חרס כיון דתין תקנה אלא שבישה מי אסור בלאב"י אטו כ"י כשם שבכלי חרס חמיי פרכוגלית דהא לאוסר הגמ' הקדירה בלאב"י דה"ל בכלי מתכות דאפשר בהגעלה והמב"י חולק עליהם אלא מה שסיים שם בשם גאון ז' דהתיר בכה"מ בכלי חרס ובכה"ג כ' הר"ן בפ' כל שעה הנה בפמ"ג בסי' ק"ג חולר אחר אחר בכה"מ מכח דהג"ת סוף ע"ג ע"ש ולדידי קשה הא בר"ן בפ' כל שעה מי ליסיף לעניו טו"פ בלי חרס לאוסר ולריך שבישה ולא אמר אלא שבישה הוה בדיע' . ועי' בפרמ"ג שם שדייק מהג"ת שאם טו"פ דאסור לכתחלה הוה שרי בלי חרס כיון דלריך שבישה אבל אם אמרו ורגיל גזרו אחר אחר בכ"ח שבישה הלכך אף בחיסור דרבנן אסור עכ"ל דהא דמתיר אחר בכ"י בכ"ח בחיסור דרבנן והוכח בפתחי תשובה לקמן סי' קכ"ב :

והרי"ן הקשה שם בפ' כ"ם אחר אחר דתבדי' לפנכי אחר תבדי' נשהי' למחר ותי' דטע"פ אפי' בחב"י אסור שרי דאפי' דם שנלחו דרבנן אפי"ה אסור אטו אחר"ע ואע"ג דלריך שבישה בחולין ק"ח וב"כ בריטב"א שם בשר"ן אבל הג"ת דוחה שם טעם זה מדאמר בחב"י הטעם אטו אב"י ולא אמר אטו דטע"פ לכתחלה אסור אלא ע"כ אטו אסור טע"פ לא אסור הקדירה דהוה כדיע' אלא אטו אטו אב"י אסור אטו אטו . ואפשר ליישב קלת הר"ן והריטב"א דב"מ בגזירת אב"י אטו ב"י בקדירה שבישל בה בשר ובשה מע"ע דתין אסור אטו טע"פ לכתחלה כשמבשל אבל אטו אטו לא אמרה בחב"י אטו טע"פ לכתחלה אלא בתיסורי' שהי' מתחלה לשבח אבל בב"ח לי' ה' מעולם שם אסור בב"ח אבל אטו טעם גזירת אב"י אטו ב"י דמעי גזרו אחר אחר :

והנה בחס"ו סי' פ"ד כ' דמ"ם הטיעור והלכתא מבשל בה בשר ומבשל בה חלב שהוא ט"ם וכ' דכ"ל דתין מבשל בה בשר אלא הוא ג"כ ט"ם ממילא תין רמי' מטיעור להקל בקדירה של בשר ובישל בו חלב שיהי' אותר אחר מעל"ע לבשל בו בשר :

סימן תרכ"ד

(א) ישוב אב' קו' דפר"ח ארשב"א שב' בקדרה של בשר אם בישל בה ירקות מותר לבשל בה חלב אמנם אנן לא קיי"ל כרשב"א ולפי"ז במחבת שמטגנין בה בשר שב' רמ"ע דצריך ליבון ולא סגי בהגעלה א"ש (ב) מ"ש בח"ד דתוס' וראש"ש לא פליגי ארשב"א ולא כב"י שב' דפליגי ליתא וא"ש כב"י גם מ"ש דרשב"א לא מתיר אלא ביש ס' נמי ליתא (ג) לעיטור דיש תקנה לב"ח דמה דאמרה תורה בב"ח ישבר עיטור לשיטתי' ל"ד וישוב על ר"ת מקו' תוס' זבחים דף צ"ו :

בשור כ' . כ' הרשב"א שאם בישל ירקות בקדירה של בשר שמותר לבשל בה מ"מ נגיעה שבכר נתמעט בה בלע הבשר ונקלט עד שתין רתוי לחול עליו שם איסור בשר בתלב כד"א בשבלע היתר וכו' . דברי הרשב"א בתשב"ץ בית ד' שער ד' הוליא דין זה מן הגמ' ע"ז דף ע"ו דפריך התם תנן במתני' הספוד ומסקלה מלבנן בחור ורמני לי' ר' עמרם לר' שמת התם בקדשים תנן הספוד ומסקלה מגעילן ואמר לי' הכא איסורי' בלע התם התירא בלע ופריך רבא סוף סוף כי קלי פליט איסורי פליט אלא מאי רבא בקדשים היינו טעמי' משום דכל יום נעשה גיעול לתבירו ומקשי' מי הכי הגעלה נמי לא לבעי קשיא והקשה הרשב"א מאמרי דרבא שם הגעלה הוה קשיא לי' לרב עמרם אחיך מכשירתן מה היתה תשובתו על רבא דאמר כל יום ויום נעשה גיעול והלא ליכן הוא לריך ותי' הרשב"א ומיתא לי' דהכי קאמר בקדשים התירא בלע וכיון שבישל זו קודם שיכול לידי נותר וכשיגיע זמנו לאחל שם איסור נותר כבר נקלט ונתלע ע"י בישול זה ואין רתוי לאחל שם איסור נותר על מעט בלוע זה וכעין שנאמר בדגים שעלו בקערה דמותר לאכול בכותח משום דהוה נ"ט עכב"ו :

והקשה הפר"ח מהרשב"א דמה מניח רשב"א רתי' מנרסא הא רבא נשאר בקשיא ועוד הקשה דהא שם בסוגי' דב אמי שהוא בתרא נאוד מתקומתי' דרבא וקאמר תי' אמר עלי רומיא דמתני' דקאמר כי קא פליט אסורי פליט כי קא פליט ליתא לאיסורא בעיא משמע דלא ס"ל כרבא דגיעול תבשיל אחורי' סגי ע"כ עי"ש וכ"כ לי מפרפ"י אחר אחר וד"א לך כי פליט איסורי פליט לא אמיר איסורי' שבשעשה נותר לא הוה איסור בעיני' וכו' עכ"ל משמע אע"ג דכל יום נעשה גיעול לתבירו ואיקלים והוה כב"ע בר"ט אפי"ם איסורי' איכא אלא דלא אמיר איסורי' ומ"ם לכאו' לרבי' לשיטתי' תולין דקי"ל דם"ל בדין ב"ט בר ב"ט דוקא דגים שעלו בקערה דוקא עלו ב"ט בר ב"ט מותר אבל נתבשלו לא ועי' בריטב"א דמחק מגמ' קשיא דבחמת ליכא ועי' בתיבורי סוס"י תכ"ב ג"כ יעוב לליכא קשיא :

ולי"נ כתן ביאור הרשב"א דלעיל בתותו שער דביני בני דיני הבשר שכין כ' שם בזה"ל אע"ג דאקשי אדבתא הא רב אחי אסקה וכו' דרשב"א ס"ל דרב אחי אתרולי דרבא קאי כיון דהתירה בלע כל יום נעשה גיעול לאחירו ואלא גם אדבתא נמי קשיא כי קא פליט איסורי פליט מאי רב אחי כיון דליתא לאיסורי בעיא מהני גיעול כל יום לאחירו והא דאמר הש"ם לרבא בקשיא לי הכי הגעלה נמי לא בעי ס"ל לרשב"א כמ"ש הרמ"ם בפ"ג דברכות כל שאמר בקשיא ולא בתיובתא יש לקשיא תירון וכתן יש תירון על הקשיא . וי"ל עוד דהתם בקדשים דע"י בישול קדשים נעשה מותר ואסור אינו יכול שבישול קדשים גורם הסיתר אחר' לכתחלה עי' בב"י כתן שכ' כי"ב על הטור הלכך לריך לכתחלה הגעלה במיס שהוא מין אחר שבישל בו משא"כ בקדירה של בשר שבישל בו ירקות כמו הגעלה שאין ירקות גורס האיסור מהיב בישול ירקות כמו הגעלה :

אמנם לדיוק לא קיי"ל כרשב"א כמ"ש בב"י דתוס' ורמ"ם דף ק"כ כתבו דמהך סוגי' לא מוכח דהא מעתה מקרי לאיסורי בלע לאסור

דאסור לזריס ומפסל ביולת חלת כיון מדאו' כרובה בעל דמב"מ בטל ברובה ג"ל הה דאי' בע"ז הכא התירא בלע דר"ל כיון מ"מ מדרבנן אסור לדרבנן מהני לקרוא לחטאת כיון דמותר לזבחי כהונה התירא בלע לחמש בלח תיתם בקדשים ובמב"מ מכל בחולין ומבטל"מ כגון בקדירה של בשר שבשל בה ירקות גם בהתירא בלע לריך הגעלה בב"מ ובב"ח אין לו תקנה זב"כ ב"י מעוד פוסקים וב"כ דעת הס"ע דלת הבית לדיעו דרבב"ח וכן דעת פר"ח ופר"ת וכפ"י ופלתי ופרמ"ג בע"ז דלת קי"ל כרבב"ח ולת כמה"כ ובכי' תרכ"ט לות ד' כתבתי מקום לרבב"ח בהה"כ וב"י לת לגמרי חולק. ולפי"ז יש עוד ג"מ לדיעת למ"ס הס"ך סי' קכ"ח בסם תעו' מ"ע דמחבת של בשר לריך ליבון מטום דחמיב ע"י הטיגון ככלי שתשתמש בחור בלי תמלאי. ובחס"ו סי' ק"י כ' שדברי רמ"ע במחבת מפוקפקין. ובפתחי תשובה סי' קכ"ח סק"ו כ' דמחור הגולה רע"ח חולק תרמ"ע וכ' דסגי בהגעלה כיון דהיתרא בלע ואין כידי תעו' רע"ח ז"ל ולת להכ"ל ז"ל שדבריו לדעת הרבב"ח ולת קי"ל הכי:

וכעת כ"ל ביסוד הרבב"ח ליתב מה שכ' הכ"י דתוס' ורמ"ם חולקים תרבב"ח וביחור דברי ב"י בפלתי כאן שהביא יסוד של ה"כ וכ' הפלתי לאת דים להבין הת הרבב"ח גופי' מדמה כך דמהני הגעלה כלי ביטל בה ירקות או לת לב"ע בר ב"ע דהתירא ואיסורי' דבב"ע בב"ע דהתירא כשר לאת מיכפת לן בטעם קלוש ובאסורי' אסור דטעם קלוש נמי תוסל כמ"ש הכ"י ולפי"ז התוס' החליטו דגבי חטאת הוה ב"ע בר ב"ע דאיסורי' דאסור לזריס מ"כ דרבב"ח לת ס"ל כך סברת החטאת מקרי איסורי' ע"כ תוס' ורמ"ם חולקים על רבב"ח וס"ל דאין מתוס' תעו' לדמות דברי רבב"ח להכא למעיין בתוס' שם דס"ל כריב"ן בשם רש"י ב"ע בר ב"ע בביטול אסור ודוקא דגיס שעלו בקערה של בשר והיינו דדמו מה שרוצים להביא ראי' דב"ע בר ב"ע שרי בביטול ג"כ מסוף ע"ז דאמר בקדשים דכל יום טעשה ניעול לאכילו ומותר לבשל שלמים הילדת מטום דהוה ב"ע בר ב"ע ע"ש וע"ז כתבו תוס' דראי' ליכא ונשאר תוס' בספק לי' מתבשל מותר ב"ע בר ב"ע וכדי להשאר דמהתם ליכא ראי' לכך כתבו תוס' תדע דאין ראי' דהת התם י"ל דחטאת מקרי ב"ע דאיסורי' וע"כ ס"ה דאוקמי' דאסורייתא וכן הרמ"ם ג"כ הביא דברי תוס' בתחלה לבל הרבב"ח דאיסו ס"ל בתבשל מותר ב"ע בר ב"ע הלכך מביא התס"ב הראי' הל"ל דמה דטשה ניעול לאכילו ומותר לבשל שלמים דרבב"ח ס"ל דקדשים קודם שטשה מותר מקרי התירא בלע והכרח אחר ליכא לן דב"ע בר ב"ע מותר בביטול וא"כ חטאת ג"כ לא מקרי איסורי בלע ומטעם בטל ברוב חלת מטום דהוה ב"ע בר ב"ע דהתירא ולת ס"ל לרבב"ח דקדשים מקרי איסורי והוה רבב"ח הכי ס"ל מטום דרמב"ן רבו והרמב"ם וכן דעת הר"י ור"ת מתבשלו מותר ואין להס ראי' אחרת רק מהך דקדשים ע"ז ג"כ ע"כ כל דאסורים הל"ל ס"ל דלת מקרי קדשים איסורי' בלע ומטום דלקמוהו חדאו' דבטל ברוב דא"כ לי"ל ראי' דב"ע בר ב"ע מותר בביטול וא"כ אין דקיי"ל לקמן סי' ק"ה ס"א בתבשל מותר ב"ע בב"ע ל"ל דרבב"ח דמקרי התירא בלע ב"ע בר ב"ע:

(ב) ובדח"ד סק"ב מיבב קו' הכ"י וכ' דתוס' לת כתבו דלת שרי חלת מטעם דאוקמוה בקדשים חדאו' ה"ד לאסור התבשיל מחריו ורבב"ח מיירי להוליא הבלועה דוקא דק מטום דהתירא בלע מהני גיעול יום ג' לאכילו דאל"כ הי' לריך ליבון ע"כ כ"ל דליתא מאחר תוס' ורמ"ם עם הרבב"ח עומדים דבריהם על מקום ג' על הך דטעשה גיעול דמתחלה לא תוס' להוליא מטם דב"ע בר ב"ע דהתירא אפי' ע"י ביטול שרי וכך ס"ל הרבב"ח בחמת ותוס' דהה אח"כ דחטאת מקרי איסורי בלע חלת דאוקמוהו חדאו' מב"מ בטל ברובא ואח"כ הלין מוכח דברי רבב"ח כיון דאיקלם מותר מטום דהתירא בלע הא ס"ה דמקרי איסורי בלע ומטום דאוקמי' חדאו' אבל בהתירא בלע בחולין ובפ"ת מל"ל דרבב"ח מהתם גם מ"ם בח"ד שם דרבב"ח לת מתיר חלת בים בירקות ס' בנגד הקדירה דאז נקלם הטעם עי"ש וז"ח דרבב"ח בחמת קאמר ושתם קדירה ליכא ס' בתוך הקדירה בנגד הקדירה כמ"ש הרבב"ח בעלמו כן בתשובת בתחלת שער ה"ד ועוד דאי' בתבב"ח בה"ב שם בבב"ח כיון דהתירא בלע מותר בהגעלה אפי' ליכא ס' כמי הגעלה בנגד הקדירות ח"כ ה"ה בביטול ירקות שב' הרבב"ח דמהתם דיום ג' בעשה ניעול לאכילו ח"כ ביטול ירקות דיום בהגעלה ג"כ אי"ל ס' וגם לסיים טעם ג' משום דאיקלים טיום דלה לאחול שם בב"ח ואחמה למעיין בח"ד שב' כן לריך ס' לרבב"ח כמו לעיטור לריך ס' וכ' טעם העיטור ג"כ משום דהתירא בלע ואיקלים אפי"ה לריך ס' וה"ה לרבב"ח גם ז"ח כמש"ל מבבר בהעיטור מיירי דבריו אפי' באיסורא בלע ושפיר לריך ס' לעיר שעיטור לריך ס' וכבר כתבתי לעיל דז"ל העיטור מיירי אפי' באיסורא בלע ורבב"ח לת מתיר חלת בהתירא בלע ואיקלם הטעם בקדירה ואין ראוי לאחול עליו שם איסור מחדש:

(ג) הגה לעיל בסי' תרכ"ג אות ט' כתבתי ביסוד העיטור שהקשה על העיטור הא כ"ח אינו יולת מידי דופנו והלידך מותר לבשל בה חלב עוד לאחר שבישל בה אחרת כתבתי התם מיירי העיטור בטעים קפילת והקשה אחרי אחרה תורה כ"ח יבשר והאחתי בזה שהוא פשוט דמה"ט הוה גזה"כ בני קדשים. וכעת ל"ל דעיטור לעיתי' דס"ל שבירה לאו דוקא דעיטור ס"ל באיסור דרבנן מהני בב"ח ג' תבשילין והקשה העיטור הא אין כ"ח יולת מידי דופנו להתורה אחרה יבשר יעשה בהבשר בג' תבשילין זתי' דמה דאחרה תורה יבשר לאו דוקא דהא בלה"ק שבירה לאו דוקא כאחר שבשל לזה בבשר ואח"כ בחלב דאין בו אלא ב' תבשילין אבל בג' תבשילין אפי' בב"ח ואחרה תורה יבשר אחר אבל בג'. תבשילין אי"ל דוקא כאחר ואח"כ אית לה לאחר שבשל בבשר ואכלו ואח"כ בחלב אבל בג' תבשילין אפי' בבשר ואחר בחלב ואח"כ בבשר אפי' בב"ח אסור לבשל בחלב אפי' בג' תבשילין וא

דהתם י"ל דמיירי בבעין וכמן מיירי בתערובת ח"כ קשה מנ"ל לר' יוחנן בחמת דחפי' בתערובת מיירי כח"ם ומיין נומר ממשרת הוא מוקי להיתר מעטרף למיסור אי לטעם כעיקר :

ודהנה יסבתי כל זה בדרך תרוכה וכמן מיני רוצה להחריך תלת ע"כ לר' יוחנן לדעפתי' לא אתי לכזית כדי ח"פ ע"כ י"ל דס"ל לרמב"ם פי' אחר מה דפריך הש"ס וכי משרת להכי הוא דאתי להמצ"ח הא מיעטרך לכדאתי' שאם שרה עבדים ניתן טעם כעיקר . והוא לכאו' לר' חייס הכהן שהביא הרא"ם בפי' ג"כ דס"ל הא דקאמר משרת ע"כ ונוקין היינו בים בתוך התערובת כזית כא"פ תלת ר' חייס כהן ס"ל דאם ים בתערובת כזית בכא"פ אז נוקין עליו על כל כזית מן תערובת הזה וברא"ם שם משמע דר"ח הכהן ס"ל הכי משברת . וא"כ י"ל הרמב"ם נמי ס"ל דמשרת אתי לשהרה בו עבדים כי"ב כא"פ ולהכי נוקין ותלת הר"מ בהא לא ס"ל כר' חייס הכהן דס"ל אם אכל חייב אכל כזית תלת הר"מ ס"ל דאיינו נוקה תלת מאכל כל הפרס והיינו דר' יוחנן דאמר טעמו וממשו נוקין עליו . והכא לפ"ד דט"כ מה"ת נאו מלתא א"כ בכא"פ תלי' רק בממש ותלת עם טעמו וכ"כ בפר"ח נאו"ח סי' תמ"ב לאמת לדעת הטור דכותח הבבלי ליכא טעמא דקיוהי בעלמא הוא ואפי"ה כא"פ נוקין עליו משום ממשו אבל למסקנת לידעינן שם"כ דאו' א"כ אם ס"ל לרמב"ם דמה דאמר ר' יוחנן טעמו וממשו נוקין כא"פ ר"ל ממשו וגם הטעם אז נוקין משום דטעמא נמי מלתא כא"ם ואסור מה"ת הלכך אין נוקין תלת בממשו וגם טעמו ואזה אתי מברת דאי נאו מברת ה"א בממשו בלא טעמא נמי נוקין כמו דלריך נומר לר"ח הכהן דהא דנוקין היינו בכזית כא"פ ואזה אתי מברת והא"ם הכי פריך הא מברת אתי לט"כ בשרה עבדים בי"ב כזית כא"פ דלריך ממשא וטעמו כמו דלריך נומר כן לר' חייס כהן תלת ר"מ כהן אבל אסור הוא מה"ת טעם לאוד דהוה כא"ם אין נוקין אטעם לאוד לר"ח כהן אבל אסור הוא מה"ת טעם כמו כן הוא לרמב"ם ואי"כ ע"כ לר' יוחנן דאתי מברת לכא"פ וטעמו וממשו דלריך ג' טעם ע"כ מה דאמר ר"י דאתי מברת להיתר מעטרף למיסור מלישנא דר"ע אמר הכי :

ובזה ת"ש מה דפריך ור"ע ע"כ מנ"ל והקשה תוס' בפ' ג' מיניו מה פריך דלמא ר"ע ס"כ ל"ל כי"כ הקשה המרש"ל דף מ"ה לרא"ם שם שכ' דרבנן דכותח הבבלי ס"ל ל"ד ת"כ מה פריך ר"ע ס"כ מנ"ל דלמא ר"ע ס"ל ס"כ ל"ד כרבנן דכותח הבבלי :

ובפנ"י תי' דמשנה דאשונה דתנן אינו חייב עד שישתה רביעית יין משמע אפי' בשרה עבדים ס"כ דאו' ועלה אמר ר"ע אפי' שרה תפו היתר מעטרף למיסור ומדאמר אפי' משמע דאשונה לת"ק דס"כ דאו' ע"כ ואין זה במשמע כיון דנקיט יין משמע דמיירי כיין ממש ועוד די"ל דהך משנה דאשונה כרבנן דכותח הבבלי דס"כ ל"ד אכל למ"ם דמשרת אתי כים כזית כא"פ דהוא הלכה למשה מסיני ואתי קרא דמשרת דבעינן נמי טעמו דאין חידוש כל כך כיון דעכ"פ אינו ודאי ים כאן כיון שים בכא"פ מלוקים להיתר אינו אלא בלישנא לאיסור . וזה כי"ב בכא"פ אפי' רבנן דכותח הבבלי מודים :

ואי"ת מה קאמר דילף ט"כ מבב"ח האמ"מ הא אינטרך משרת לבכא"פ אאין לוקין על ממשו לאוד ועל בב"ח ים לומר בלא"ה דאי י' אפיר אכל מה דאמרי דילף מנעו"מ מקשה הא עדיין אינטרך משרת לבכא"פ דאין לוקין על ממשו לאוד ומנ"ל לר"ע להיתר אינטרך לאיסור י"ל כהנ"ל אם משרת אתי לכא"פ דלריך ממשו וטעמו למלקות ת"כ אמילת טעמא לאוד מלתא ואציך כא"ם ואסור מה"ת א"כ נעו"ב ל"ל אי י"ל להיפוך אם ילפינן ט"כ מבב"ח אי דטעמו נמי מלתא כממשו אמילת אמעינן בלא משרת דבכא"פ דאיינו דוקא בממשו וטעמו . והכי משתבר מאחר דר' יוחנן ס"ל ממשרת לכא"פ דבעי ממשו וטעמו ת"כ לר"ע דמוקי משרת להיתר אינטרך לאיסור לא נשמע ממשרת לדר' יוחנן דבכא"פ לריך לממשו גם טעמו . וכי ר' יוחנן כתני אמרי' לשמעתי' אבל למ"ם ת"ם דלר"ע דילף ט"כ מנעו"ב אמילת אמעינן בכא"פ דלוקין היינו בממשו וטעמו כיון דטעמו נמי מלתא מה"ת הוא :

היוצא מזה לרמב"ם דפסק כר' יוחנן טעמא וממשו לוקין ממשרת וא"כ בטעם לאוד אסור מה"ת כא"ם וא"כ ת"ם הר"מ שם דפ' י"ז שהקשה בפרמ"ג כאן בשם כר"ו על הר"מ שכ' דאסרה קדירה בן יומא הא הר"מ ס"ל ט"כ ל"ד ולהכ"ל אדרבה מוכח מר"מ והכי אזלי לדידי' סוגיית הגמ' דממשרת מוכח ט"כ מה"ת אסור כי היכי דלא קאי עליו דהר"מ כ' קרא דמשרת לכזית כא"פ והיינו כר' יוחנן וסתם גמ' מוקי משרת אר לט"כ אר להיתר מעטרף לאיסור אר דמה דאמר הש"ם משרת אתי לט"כ ר"ל כר' יוחנן בכא"פ לוקין בממשו וטעמו וא"כ אמילת מוכח טעם לאוד אסור עכ"פ מה"ת והא דכ' הר"מ בפ' ט"ו דטעמו ולא ממשו מדברי סופרים ומכין לו מכות מדבריהם ידוע דרכו של הרמב"ם בפ"ת מה' מיאות ובכמה מקומות על דבר שאסור מה"ת ואינו מפורש קראו הר"מ דברי סופרים או מדבריהם כדאי' בגמ' שחיטה בחולין שאפשר בעזרה ובפ"ך ח"מ סי' ל"ג ס"ק ח' . ואחר זמן רב שנדפס פעם ב' ס' שמילת יעבץ הלי' שם סי' קי"ח שכ"כ הב"י כ' דרמב"ם ס"ל ט"כ ל"ד ואפי' לומר דס"ל שהוא לאוריית"א ומ"ם דאסור מדבריהם לרמב"ם מה שאינו מפורש בתורה מקרי מדבריהם :

ולפי הנ"ל מיושב לי היטב קו' עלומה דפרי"ש שם ד"ה משרת ליתן ט"כ וכ' הפרי"ש משמע דרוצה למילף מבמן ט"כ דאו' אע"ג דליכא כזית כא"פ ח' מ"מ ואי"ת שיתן טעם יין בכא"ג דאפי' יין הסורוסי דעדיף טובא אפי"ה לא דרי עלי' אלא ח' מג' מלקים מיס וחלק ח' יין אבל למ"ם ת"ם דאדרבה דילף דאפי' ליכא כזית כא"פ דזה ילפינן ממשרת כר' יוחנן וא"מ הנ"ל אינו מייב בממשו לבד אלא עם טעמו מ"כ ממילא ניין לריך להיות יין כל כך שיהי' נרגש בו טעם ג"כ :

ובתשו' אחת יסבתי להרמב"ם מקו' הפליתי ובב"ת סי' ל"ח דהנה במדו' יעב"ץ דף ל"ח הקשה לרש"י שם דאפי' ט"כ ל"ד מ"מ בלא תערובת הטעם אסור כיר היוצא מן הטעה טמא ולריך עכ"פ רוב לבטלו וכ"כ הרשב"א וריטב"א שם וכ"כ בא"ד סי' ל"ח ס"ק ט' מ"כ מנ"ל ט"כ מנעו"מ ולמה לעולם טעמא שרי והא לריך הגעלה משום דאסור לבטל לכתחלה משום דאסור לבטל לכתחלה ומנרתי קו' זו לאחת אליבא דרמב"ם בפר"ח כ' לקמן סי' ל"ע דרמב"ם ס"ל אין מבטלין מה"ת בגד שאינו מוכרח כמש"ם מ"מ י"ל דהכי ס"ל והרמב"ם דס"ל ט"כ לאו דאו' ולריך לומר נעו"מ מידום הוא כסוגי' דפסחים וקסבי לרמב"ם סוגי' דט"ז דף ס"ו ע"כ דפריך שם אמ"ם דילוף מנעו"מ ולמה לא מבטי לר"ם נע"מ מידום והתם הסוגי' מזלי לר' יוחנן דט"כ לר"נ לאו דאו' אע"כ דס"ל שם דנעו"מ לאו מידום הוא דלא פנמי' כלל וכן בסוף ע"ז דפריך לנ"ד נוטל"פ מותר נעו"מ מנדין היכי מבכחת ליבטי נעו"מ מידום אע"כ דהבך סוגיות ס"ל דב"י לא פנמי' כלל ח"כ קשה אמאי לא ילוף ר' יוחנן ט"כ מנעו"מ ואלא ס"ל כקו' היטב"ן לאמת דמנעו"מ לא מוכח ט"כ אלא דלבך לריך הגעלה אלא לבטל לכתחלה משום דאסור לבטל לכתחלה ופסחים ר"ל אין מבטלין דרבנן :

אמנם קו' להיטב"ן לא ראיתי בפיס אלא בהשולמ הביאו ואמרתי ליישב להא קדירות שמתמעין בשפע כ' הרשב"א ופסק כן בש"ע סוס"י ל"ע מותר לבטל תחלה וליכא משום מבטל איסור לכתחלה והוא מרמב"ד בדאי' בר"ן ע"ז דף ל"ד ורמב"ד ס"ל אין מבטלין מה"ת אמנם ה"ד בבלע הקדירה איסור מועט משום דלא יבוא לעולם לידי ל"ע אבל בבלוע איסור מרובה או בבלי שמתמעין במועט דאפשר לבוא לידי ל"ע אסור אמנם הא תינא אם ט"כ דאו' אבל ת"ת דט"כ ל"ד ולריך רק ריוח ת"כ קדירות שדרכן להשתמש בשפע בודאי יהי' לעולם רוב ת"כ ליכא משום מבטל איסור לכתחלה ואף שט"ז כ' שם ס"ק ט"ו דהטור ס"ל דוקא התם במשמע מיס ושאר משקים בבלי אל י"ל משום דפונמין את היין הוא דשרי במשתמש בשפע ואין לרשב"א ראי' מן הגמ' להתיר בעלמא היכי דאיכא פגם י"ל הגם אם ט"כ לריך דוקא שיהי' ג"כ פוגם הטעם אבל אי בט"ע ל"ד מודה הט"ז גם לעור דסני אם לעולם יהא רוב ואני דחיתי לקמן לדברי ט"ז בלא"ה ועוד הא הרשב"א סי' תס"ו בתשו' כ' בשם הרא"ם בחיבו מכוון לבטל מותר ובפר"ח לקמן סי' ל"ט כ' אפי' לרמב"ד דס"ל אין מבטלין מה"ת אבל בחיבו מכוין לבטל מותר מה"ת והר"ן כ' שם בש"ז ג"כ הטעם משום דחיבו מכוין אלא לשמש בקדירה אין כו משום מבטל לכתחלה ואמר דאל"כ גם עכשיו שאוה הכ' להגעיל הרי הוא מבטל לכתחלה אע"כ בחין מכוין ליכא משום מבטל לכתחילה אע"ג דחיבו מכוין ממי לאסור מה"ת א"כ בח שלא לבטל לאיסור לכתחילה אע"ג דחיבו מכוין ממי לאסור מה"ת א"כ גם עתה שמגעיל אינה לר"ן מבטל לכתחלה ואפי' א"ו כיון דחיבו מכוין אלא לבטל מותר גם לר"ן וק"ל :

אמנם אעפ"כ א"ש ממי מ"ש ליטב הר"מ דס"ל דהרמב"ם חולק מרשב"א וס"ל דאפי' משמע בשפע ולא יהי' יכול אחר הביטול לידי איסור לעולם אפי"ה לאסור לבטל וגם חיבו מכוין לאסור לבטל משום דהוה פ"ל והתם בע"ז דל"ד בי"כ דרבנן והפוסקים ס"ל יי"כ הא ים לו עיקור נה"ת כמ"ש בב"י סי' ל"ע דבאיב יאתו יין נסיכם אמנם הר"מ לשיטתי' ת"ש דס"ל בפע"ו אפי' ים לו עיקר מה"ת ממי מותר לבטל :

סימן תרכ"ה * (נדפס בכפל)

(א) ביאור דברי תוס' פסחים דף ל' שהקשו בקדירות בפסח באב"י ליעבד שלב"מ הא אין מבטלין איסור לכתחלה מה איסור יש באב"י ולמה לא הקשו הא גזרינן אב"י אטו ב"י וביאור דברי הג"א סוף ע"ז שב' באב"י ב' אסורין א' נטל"פ אסור לכתחלה גזירה אב"י אטו ב"י מנ"ל וכן קשה על הר"ן פ' כ"ש שב' אפי' נטל"פ אסור לכתחלה תיפ"ל דאב"י אסור אטו ב"י (ב) ביאור דברי פמ"ג וי"ל הלכה כתוס' דמשהו ונטל"פ מותר לבטל לכתח' (ג) אלא אפי' לתוס' י"ל דמודו היכי דנאסר במשהו בתוך הפסח דקדירה אסורה (ד) הפרמ"ג כ' הא דמתירין הקדירה בנאסר במשהו תוך הפסח הוא נגד הפוסקים ואין סמיכה אלא לרשב"א שכ' לאחר הפסח דאזיל איסור חמץ לא חיישינן לאב"י אטו ב"י ואני העלתי בתוך הפסח אסור אב"י אטו ב"י ומרשב"א חידוש דין כלי אב"י בפסח שנאסר מקודם פסח התבשיל מותר אע"ג דרשב"א ס"ל נטל"פ אסו' בפסח וצ"ע (ה) וצ"ע על חס"ו מחבת חלב אב"י וטינן בו בשר דמתיר בהגעלה (ו) כ"ח חדש בולע מיד ולא כנה"ב ואפי' גלאזירט ולא כפרמ"ג ואפי' מחופה באבר צ"ע וקו' ארמ"א שפ' מליחה בב"ח בקליפה :

בפרמ"ג בש"ך ס"ק ג' ד"ה והנה בפסחים ד"ל דכ' למר קדירות בפסח יטבלו פריך ליטהינהו מחט"פ וליעבד בהו שלח במיץ והקשה תוס' ד"ה ליטהינהו הא אין מבטלין חיסור לכתחילה וכ' בפרמ"ג דיש כזה ד' תרוצים תוס' ת"י כ' תרוצים הא' ד"ה כיון דנ"ל ומשמו מבטלין לכתחילה והתי' הכ' כיון דלריך שבירה הוה כדיע' ומע"ג דלעיל קדירה שחב"י מסרי' לה לעפ"י שאין לה תקנה משום דהתם כלע חיסור הרבה מבל הכא ליכא אלא משהו עכ"ל התוס' (ופרמ"ג מוסיף מדברי תוס' בתי' הב' וז"ל התם כלע הרבה ומשהוא וגזירה אטו ב"י גזירה אלימתא וא"י למה מוסף מדברי תוס') התי' הג' כמ"ש רמ"ה בהתירא כלע נטל"פ מותר וכתי' הד' מ"ש ברשב"ם במה"ב כיון לאחר הפסח החמץ מותר לא מייתינן אטו ב"י ודבריהם לריכים ליחור דלמה לא קשיח להו כך הא חב"י גזרו אטו ב"י ועוד מה אין מבטלין לכתחילה שייך כאן הא בחב"י ליכא חיסור רק גזירה אטו חב"י וה"ל להקשות אאחי כאן לא גזרו אטו חב"י ול"ע :

ונ"ל כך ביחור דברי תוס' דבסוף ע"ז פריך הש"ס קדירה שחב"י מכאן ואילך ליתברי ואפי' גזירת שחב"י אטו ב"י וכ' שם תוס' הלכך דבר המבושל בכלי שחב"י מותר ויש לחת טעם מה ראו להחיר ולאחור הקדירה (דמשמע גם במאכל יש לגזור אטו ב"י) לפי שהקדירה הי' בה חיסור גמור תחלה אבל המאכל לא נבלע בו חיסור מעולם ע"כ התוס' ל"ל ממה דאמרה תוס' בכלי נבלע בו חיסור גמור אלמא דאיכא חיסור נבלע בהחירא בלע ס"ל כרמ"ה דחב"י מותר דא"כ לא הי' תוס' לומר חיסור גמור אלא כוותם משום דחיסורי נבלע אבל בהחירא בלע ס"ל כרמ"ה דחב"י מותר דא"כ לא הי' לומר חיסור גמור אלא כוותם התוס' כיון דקבל הקדירה מתחלה מחיסור מותרת רק שאפשר בדופני קדירה ג"כ יש עוד טעם אחר לאחור הכלי דכיון דקבלה תחלה הכלי טעם ממותרת תו לא-פקע חיסורי' ויש על הכלי חיסור הרחשון מדרבנן עומד וקאי אלא מטעם זה לחוד לא הוה אחור אלא לכתחילה אבל עם הטעם גזירת חב"י אטו ב"י אחור אפי' דיע' וכ"כ בהג"א מטעם גזירת חב"י אטו ב"י אחור אפי' דיע' אבל מטעם נוטל"פ דאחור לכתחילה כיון דלריך שבירה הוה כדיעבד ע"כ אלמא דאיכא בקדירה ב' חיסורין ג' נוטל"פ אחור לכתחילה ואבל משום גזירת אטו ב"י וכ"ל דעת הר"ן שב' אחב דקאמר קדירות בפסח יטבלו ג"כ ס"ל לנוטל"פ אחור אפשוט מספקי ליה לרבא בע"ז לרב כעבודת בשבת ג"כ ס"ל לנוטל"פ אחור ליפשוט מהכא דס"ל נוטל"פ אחור ואי אפשי ס"ל נוטל"פ מותר מ"מ מדרבנן אחור מדאתברי רב אחי לפיכח ולמה לא פשיט מדגזרו שחב"י אטו ב"י ולפי"ז ג"ם למעשה זה לחוד קשה מ"ש דהאוכל שרי והכלי אחור לכך לריך לומר בכלי נעשה חב"י חיסור מדרבנן והטעם שבקבל הכלי טעם מן המשובח ומ"מ לריך אפי' שבירה ואפי' ראי' מרב אחי דאתברי לפיכח דאוכא דאוכח לריך אפי' שבירה ס"מ דאיכא על הכלי חב"י שם חיסור · כך ישבתי וכתבתי אי' זה בהלכה מקומות בפי' תר"ל ובפי' תקל"ד ובפי' תס"ב . ובפתחי תשו' סי' קכ"ב אי' דר"ן שהוכיח דנוטל"פ אחור מדאי אחי לפיכח ר"ל אפי' בחיסור דרבנן דאל"כ מה מלאתו דהא מפורש בגמרא סוף ע"ז דאחור לכתחלה והוא דוחק וישבתי אני בתי' אחר ולא הפיס דעתי רק מחומר הוספא אחנם מחוורתא מ"ש לקמן סוס"י תרכ"ו כי לא הי' בני' תה"ת הר"ן סוף ע"ז דגזרו חב"י אטו ב"י וא"כ הא דקאמר נוטל"פ מותר משמע אפי' לכתחלה הלכך לריכים להבין רחיות דנוטל"פ אחור לכתחלה כמו שרחי' בם' היאר לר"ת דיש ספריים דלא גרסי לי' וכי"ב אי' בשו"ת הרשב"ם סי' תל"ע וכ"כ שהי' ני' בריף · ולתוס' פסחים שהקשה הא אין מבטלין חיסור לכתחלה שברי כך דיש חילוק בכלי כיון שבלה מן המשובח אחור מדרבנן לכתחלה להשתמש בו מ"מ אי"ל שבירה ולא חיישינן לחקלה כיון דבידעד התבטיל מותר ח"כ הקשה תוס' אחחי דקאמר וליעבד בהוא שלח במיץ לכתחלה הא אין מבטלין חיסור לכתחלה ולא הקשו הא נזריען חב"י אטו ב"י דמעשה זה ליכא שם חיסור על חב"י אבל לטעם הב' דבא מן המשובח ליכא אפי' שם חיסור על חב"י ע"כ הקשו עדיפא מני' דאין מבטלין חיסור לכתחלה והאיך שרי לבשל בידים שלח במיץ ותירלו ולפי תרוצים דמשהו ונטל"פ מותר לבשל לכתחלה וכיון משום חיסורי ליכא ומשהו רק טעמא דגזר חב"י אטו ב"י מהאי טעם לאחר לא אסריען הכלי ובתי' הב' ס"ל בשאר אסורין שבולע הרבה אחור בדיע' ולריך שבירה משא"כ בחמץ דבולע מעט אפי' בב' פעמים יאד דהיינו שבח מן המשובח וגם חב"י אטו ב"י אין לאחור דיע' וכיון דלריך שבירה הוה דיעבד וע"י לקמן סי' תס"ב אי"ת עוד בזה :

(ב) עו"ב בפרמ"ג אאן דקי"ל בחו"ח סי' תמ"ז ס"ח דמותר הקדירה בשבשל בה משהו חמץ ול"ל בתוס' משום דהוה משהו ונטל"פ וצוד דמה זה לאאן קי"ל משהו ונטל"פ נמי אחור לכתחילה ול"ל בזה בדברי פרמ"ג שב' רחי' לזה משום ל"ט דאחור הכלי אפי' משמעין בו בשפע אלא בפוגם משמע אפי' בפוגם ומשהו לא שרי אלא בדרכו להשתמש בשפע דליכא כה"ג משום מבטלין חיסור לכתחלה אבל באאן אפי' דרכו להשתמש בשפע אחור לבטל לכתחלה משהו ופוגם . הנה לעיל ס' תקי"ג בתבתי בפר"ח דאפי' במשהו לשבח מותר בקדירה לבשל במשתמש בשפע ס"ל אין רחי' דמשהו ונטל"פ אחור לבטל ל"ע בתוס' אפשר רחי' בפר"ח דלא מייתי בסוס"י ל"ט בפוגם דת"ל אאן בשבח במשתמש בשפע אמי דרכו להשתמש בשפע מותר לבטל :

ודחנך רחי' אתה בש' האיטור שם בפר"ח דמה לפריך וליטהינהו אאר הפסח ולעניד בהוא שלח במיץ פר"ת אי ס"ל כמ"ד נוטל"פ אחור

דאי למ"ד נטל"פ מותר ס"ל למקשה ליטהינהו אד יומא והוי משהו אי' אטו כ' (ום"ל לר"ת נוטל"פ מותר בפסח) וכן דעת הר"י בתוס' ד"ה ליטהינהו דהמקשה פריך למ"ד נוטל"פ אחור ול"ל דתוס' ס"ל דנוטל"פ מותר בפסח מ"ט ספיר הוה מלי למימר לי' דגזרו אאי' אטו כ"י כמו בשאר אסורין ורחי' למ"ש בחיבורי לאו"ח סי' תס"ז ברביד הזהב דלא כתה"ד שב' דתוס' ס"ל נוטל"פ אחור בפסח ודוק מני' דאפי' לדידן דקיי"ל נוטל"פ אחור בפסח משהו ונוטל"פ מותר ע"פ ברביד הזהב פק"ח וכ' בשה"ט דש"מ דקדירה שנבלע בה איסור משהו אפי' אלא ע"י תערובת מותר לבשל בה לכתחלה כל איסורין שיש בהן כזה"ע וליכא משום אין מבטלין ור"ל כיון דפריך למ"ד נוטל"פ אחור וליעבד בהוא שלח במיץ וליכא משום אין מבטלין הא למ"ד נוטל"פ אחור כמו לדידן נוטל"פ ואפי' כתבתי בחיבורי שם שכן דעת התוס' שם וברוך שכוונתי לדעת הקדמון בעל העיטור :

אמנם מ"ש עוד העיטור רחי' מחולין דקי"ל קערה שמלח בה בשר בטעים קפילת הקדירה מותר משום דלא נאחר אלא משהו . ליברת שפשטות הגמ' כך משמע אבל הרשב"ם כתבו כ' דהקדירה אחור והכי קיי"ל בפי' ס"ע מ"מ ליכא קושי' ופתירה דקערה הוה דבר שאין מתאחשין בה בשפע והעיטור ס"ל לכאו' דאפי' בכלי שמתאחשין בה שלח בשפע מותר לבטל בכלי ועי' לקמן סי' ת"ם אות נ' שכן דעת רש"י ור"ן אלא שהם כתבו כאן מכוון לבטל אבל לבשל אחור וי"ל העיטור ס"ל לבשל נמי מקרי שלח מכוון לבטלו ויותר י"ל דס"ל דקערה שמלח בה בשר אינו בולע אלא משהו דהיינו כדי קליפה וכנגד זה נ"ם בקערה משתמשין בשפע שלח יבית לעולם ליד ג"ע אמנם ה"ד בטעמי' קפילת וליכא טעם ברותח שאכל מ"כ כך הוא שלח בלע הקערה רק משהו וק"ל ועי"ק סי' ת"ם שיבתי שיטה זו דרשב"ם וכפר"ח ויבתיו מקושית הט"ז סס"י ל"ע . ועוד למה לא נפסוק כתוס' גם בתה"ד סי' קכ"ח הביא מדברי תוס' דמשהו ונטל"פ מותר בפסח . כמ"ש תוס' דמשהו ונטל"פ מותר לבטל לכתחלה אע"ג לבסוף כ' להחמיר כפוסקים במשהו ונטל"פ י"ל בחמץ מחמיר מבל לעניז שאר איסורין מודה לתוס' דמותר משהו ונטל"פ ונם בהגמ"ר פ' כל הבשר הביא ג"כ דברי תוס' אלו דמשהו ונטל"פ מותר לבטל ודייק מיני' דיעת התם ועוד מה שמסיק תה"ד ממרדכי דמשהו ונטל"פ אחור נכון בחיתי בסי' תמ"ז ס"ק ל"ג בחיבורי לאו"ח ח"כ פשיטא דקס דברי תוס' :

(ג) ומ"ש בפמ"ג בתוס' לא ס"ל כרמ"ה דס"ל בהחירא בלע חב"י מותר מדלא תירלו תוס' כך כי"ב כ' בד"מ לחפי' בתוך הפסח אם נאחר בחמץ החירא בלע ובע"ז לחאחר חב"י התם חיסורי' בלע ובספרי לאו"ח סי' תמ"ז כתבתי הא בתוס' ע"ז דף ע"ו ה"ל מוכח להיפוך שכתבו להבי הכלי אחור משום דבלע מתחלה מחיסור גמור משמע דס"ל כרמ"ה בהחירא בלע חב"י לא אחור ורחי' עתה שב"כ בחמ"ו סי' ק"י בתוס' ע"ז ס"ל כרמ"ה ומסוך להקל בחחבת בשר חב"י דסגי בהגעלה ולא ליבן לחמ"ו קשה להיפוך הא תוס' פסחים לא מחלקי בין החירא לחיסורי' בלע וי"ל תוס' פסחים ס"ל ממן שמן עליו ומקרי חסורי בלע ממש אין רחי' משום לר"מ די"ל אין קי"ל ממן החירא בלע דהא הר"ן ס"ל לקמן סוס"י דיני הגעלה ס"ל ממן שמן עליו ומקרי חיסורי' בלע וכאן בקדירות בפסח מחלק וכ' דממן מקרי החירא בלע ח"כ בנאחר בחשהו דתוך הפסח אין רחי' דמותר הקדירה ח"כ נר"ן ורח"ה דמחלקי בין החירא בלע לחיסורי' בלע ח"כ בנאחר תוך הפסח הקדירה חחורה וכך משמע ע"ז :

ומה דפשיטא לי' לפרמ"ג לתוס' מותר אפי' נאחר תוך הפסח מותר הקדירה אחר הפסח ל"ל דאין מוכח די"ל בנאחר תוך שפח ממשהו דממן אחור בחשהו והוה בנאחר בשאר חיסורין הכלי מעטם גמור ובחיבורי לאו"ח סי' תמ"ז סק"ד דקדקתי הרבה בנאחר הקדירה בפסח ממשהו ממן מפוסקים רבים דקדירה חחורה וכתבתי שם לע"ג דתוס' בפסחים ד"ל לא מחלק בין בלע קודם זמן איסור י"ל שם לא אסיק דממן מקרי החירא בלע ואחורי' בלע אבל אבל למה דאסיק בפסחים דף ע"ז בע"ב ד"ה ברותחין לחלק דממן מקרי החירא בלע נבי הגעלה מכ"ש כאן בחב"י דהא ר"ן ס"ל התם בהגעלה ממן חיסורי' בלע דממן שמו עליו אפי"ה בקדירות להשתמש בחחב"ם מקרי החירא בלע ח"כ בתוך הפסח לחיסורי בלע נם לתוס' אחור :

(ד) ואי"ב לכל הפוסקים לתוס' פסחים ורש"י אחור בנאחר תוך זמנו והפרמ"ג לף שכ' לתוס' פסחים מותר מ"מ כ' דאין הלכה כמותם וכ' דהא דקי"ל דקדירה שנאחר תוך הפסח במשהו הקדירה מותר לאחב"ם היינו אאן דקי"ל דקדירה שנאחר תוך הפסח במשהו אחור בנאחר ממן לא שייך גזירת חב"י אטו ב"י ע"כ ול"ל אע"ג כיון כבר אין בזמן זה חיסור ממן לא שייך גזירת חב"י אטו ב"י ע"כ ול"ל אע"ג בתוך הפסח שייך אטו ב"י מ"מ מותר להשהותו עד אחר הפסח לזמן מועט לא חיישינן לחקלה :

ולענ"ד ז"ל דהנה בתה"ב בית ד' שער ד' כ' הרשב"ם קדירה של בשר אחור לבשל בה אאר הפסח" שהיו ב"י אע"ג בשבלעה החירא בלע ונפגם קודם שבא לידי איסור אאר דכל שבלע מן השבח אעפ"י שחזר ונפגם בתוך הכלי רואין אאו אותו בחלו עומד בשעתו שלח להחירו לבתחלה וקדירות בפסח יוכיחו שהם אתה אומר כלי שנתחמם בו ממן קודם הפסח חוזר החמץ להיות וחמץ אסורין בפסח מ"ו כל שבלע מן השבח לעולם אחור להשתמש בו לכתחלה :

והקשה כתס"ו סי' ק"י שם רש"י מחמת הפ' דשב"ח הם המגידים דחמץ שמו עליה קפו' וז"ל כמש"ל בשם הר"ן דעכ"פ בזמן בתב"י מקרי חמץ בתירוצ כלם ומשכחן כ"ב דחמץ לפסחים בתירוצ כלע ולפעמים חמץ שמו עליו וחס"ו תי' הכוותא בנפש קודם פסח הוה כקרוב מעיקרא ומיושב נמי קו' מה שהקשה בשב יעקב על לחות דשב"ח . ולחי העני לימו מכיר תי' הקו' פזה חדת ליון לחס"ו חמץ שמו עליו הוה כנפש חס"ב ולח כקרוב מעיקרא ועוד ח"ב ז"ל דהוה כמוסבח מעיקרא זה מוכח בפיר הרשב"ח ובנסוף פנוש והוה כשאר מוקי"ם דמותר מ"מ מכ"ל להרשב"ח בשבר דהתירא בלע המב"י מוסב . והח לחסור תוך הפסח הקדירות מב"י התם ס"ע משום הטעל"ם חסור בפסח וקו' הש"י בחקומו שמח :

ולע"נ ליישב קו' השב יעקב הש"ל לרשב"ח הח לעותן טעם לפנס לחסור בפסח משום מוכרת דחמץ ה"ל בשר הקדירה בתוך הפסח לשבח ונפנס לחל שהי' מעיקרת פנוש קודש זמן חיסורי' חין לחסור כולי הח משום מוכרת דחמץ ולח נמח חפי' לשמואל דקי"ל כוותי' דקדירות חמץ לפני זמנו מותר להשהותן לחחר הפסח חכל בתוך הפסח לחסורין . וזה חפי' למחן דמתיר טועל"פ בפסח מ"מ חסור לשמש בקדירות חמץ בפסח חפי' הן ב"י וט"ז ל"ל דהטעם משום דכלי חב"י חסור לבתחלה חעו חב"י הן לרשב"ח נמי ס"ע דחסור משום דגרירן חעו חב"י ולח חסורין משום מוכרת דחמץ ח"ב שפיר הניח דשב"ח רחי' דחפי' התירא כלע דכך ס"ל לרשב"ח דבחן הסברח נותן דחמץ מקרי התירא כלע כר"ן הל"ל ח"ב מוכח דחפי' קדירה התירא בלע חב"י חסור :

עב"פ מוכח מרשב"ח דכלי שפסר קודם פסח חסור לשמש בתוך הפסח ולח משום טועל"פ חסור בפסח חלח משום גזירת חב"י חעו ב"י מדהניח חב"י רחי' לקדירה של בשר דחסור חב"י חעו ב"י ולקמן הח ליכח חלח זמן מועט ולח חיישינן לתקלה ופפ"ם חסור בחב"י חעו ב"י . ח"ב נס בחסר בתוך הפסח דשבשו ב"י ממן חסור דים לחסור חעו ב"י והטעם י"ל דחיישינן כחן לתקלה לזמן מועט משום דכיסול תדיר ומלו בפ"ם הפ"ם כחן דחעו לשבר בב"י גזירת חליחתא וילפוך כ' בסי' זה ובפי' ק"נ בקדירה שח"י חסור חפי' דבבן ולח הוה גל"נ משום לשבל תדיר ומלו ותע"נ דקדירות של כל השנה מותר להניעין קודש פסח ולשהותן ותו לח חיישינן לתקלה י"ל ה"ד התם שמניעין קודש זמן חיסורן דשבשו התירא הוח חבל בשבח דים קדירה חסורה לפניו י"ל דחיישינן שמח יבשל בו היום בשבח ובפסח

ויצא לפי דין חדם שם ביטל בלבו בלבי שנחסר בחמץ דטועל"פ חסור חבל בשבח חסור משום מוכרת דחמץ דטועל"פ חסור התבטל חלח התבטל מותר דקדירה לח חסור חלח חעו חב"י דחל"ב לח סבירא לרשב"ח דחמץ שמו עליו כלל בשר ח"ב התבטל מותר ול"ע :

(ה) **ויש** לי עיון בחס"ו שם שב' בחחבת שסי' בו חלב וחב"י וטיגון בו בשר דשרי בהגלה ותי"ל ליבן חדח בחב"י ליבח שם חיסור בב"ח בבלועה לחישו חסור חלח חעו ב"י והרחי' שהחחבל טיגון בו מותר קשה לי מתוס' דף ל' ס"ל שהקשה חקדירות חב"י הח חין חבטלין חיסור לבתחלה חלמח למקרי חיסור מדרבנן וחסור לבטלו ח"ב בתוך הדפוסות חיסור דרבנן לבתחלה וחסור בב"ח מדרבנן וב"ב הר"ן בפ' ב"ח וריטב"ח דף ק"ח דטועל"פ לבתחלה חסור משמע דים שם חיסור לבתחלה על הבלועה ומ"ש עוד לקיום תוס' ע"ז בהתירא כלע ליבח בחב"י חיסור בלל הנה תוס' בע"ז ב' שם דף ע"ו דים חילוק בין כלי למחבל דכלי נחסר מתחלה מחיסור נמור מבל המחבל לח קיבל חיסור בלל ודייק החם"ו הח בהתירא כלע חב"י מותר לגמרי ול"ב דח"ב הו"ל לתוס' בכלי קבל חיסור תחלה ופו' ומה זה שב' חיסור נמור ע"ב ב' לתוס' ס"ל כרשב"ח דחפי' כלי שב בשר חב"י חסור מפני שקבל טעם מן המשובח לזה כוותם הכלי קבל טעם נמור חלח משום דהחם מיירי בכלים שב נכריס ב' תוס' דוחתי ל"ד מחבל לכלי דהכלי קבל נמי תחלה מחיסור נמור חבל בליבח חיסור חלח ממשובח נמי חסור ול"ע ועי' בח"ד לקמן סי' ל"ל סק"ו שב בפסיקות דטועל"פ חמיר לחיסור מעשו ות"ב כמו לחסור לבטל מעשו חיסור בן חסור לבטלו לבתחלה וכן מסיק בפרמ"ג שם סק"י משום דלמו בטפרת וחמיר מעשו ועי' סי' תר"ל שבחבתי לב"מ שם חפ"נ דלמו בטפרת מ"מ בין דקן סקט חיסורי :

סימן תרכ"ו.

(א) טיפה רותח שנפל על קדרה בשר או כיסוי רותח שמניחה על קדרה צוננת הקדרה אסורה ולא בח"א ואם אפשר בגרירת הטיפה שרי ובקדרה שמשתמשין בשופע שיהי' לעולם ס' כנגד הטיפה הקדרה מותרת לבשל בה (ב) המנ"י הקשה אמהר"מ שב' בנפל טיפה על הסכין קא צריך גרירה והסכין נעיצה ומחלק בין מתכות לשל חרס וכתבתי דליתא ולדינא ב"ל בשיך דגרירה ונעיצה היא במקום קליפה :

בהג"ה ואם הכיסוי חס והקדירה צוננת הכל שרי לדעת הג"ה ס"ד ולח בחו"ב קך מ"ש בסי' זה ומשמע שפיר לדעת הר"ם מיהי סלוחלוחית של הכיסוי הי' חש מ"מ שרי שמא שנפרש מן הכיסוי הוה בכלי שני ולח דמי לגיסוי בטפח ח' כח חמיעותי' סוסק' וכ' שם"ך וג"ע כמה שמתיר הקדירה ומדכרי מכר"מ שב' הר"מ שהוא רחי' כמו"ש דבדי מכר"מ הכיח הר"מ סי' ק"ס שב' דלח חמרינן עירוי ככלי רחשון חלח כשפל בקילוח חבל בטיפה שהשל על הקתח שני בגרירה ועל הלהב בשחלה ע"כ ל"ח רחי' כלל בגרירה ומעיקה הוה בקליפה וכו' ע"כ דברי הש"ך :

ולדידי קשה על רמ"ח דהב"ח ס"ד דחוסר בכיסוי חם והקדירה צוננת כ' מידי לסוס טיפה רותחת שנפלה על קדירה צוננת והג"ה ס"ד הוח כעל תס"ד וכ"ל דחיכח לפיסתי' חוץ והוכח לעיל סוס"י ל"ב בנפל טיפה מנר חלב שהוח ככר על שנוח נגיף הקדירה נגירה הרי טיפה רותחת נופל על קדירה צוננת חסור הקדירה ולח חמרי טיפה ח' פסק כח חמיעות ומב"ע לפיסתי' חוסר ב"ב בכיסוי חס וקדירה צוננת ח"ב קשה הרמ"ח לעיל סוס"י ל"ב ובח"ח כלל ל"ו דפסק כסך תס"ד בנפל טיפה מנר של חלב חחמי מתיר כחן בכיסוי . ורחי' פס' חורח מיסור דמ"ם מהר"מ דסני בגרירה בנפסק הקילוח ב"ל הטיפה לחוד ז"ח לתס"ד דחוסר הקדירה ח"ב ע"ב ב"ל מנוף הכלי וגם בפר"ח חולק הרמ"ח וח"ב טן טיפה רותחת שנפל על קדירה צוננת ובין כיסוי שם בו לחלוטת וסוח חמה ומניחה על גבי קדירה צוננת חוסר ולח כמ"ח דמתיר חפי' בכיסוי דנרע מטיפה כמ"ש הש"ך דמוכיח כל הכיסוי על הקדירה :

(ב) **צריך** ביחור חס הקדירה חסורה לגמרי ולח מהני שיתבר קלת חדם במקום הטיפה מחחר שבשך כחן כ' היכי דמחכל צריך קליפה הכלי לריך גרירה חו כשיעה ח"ב חס גרירה היינו קליפה ים לחסור כל הקדירה דהח הקדירה לגמרי עומדת במקום קליפה . ממנח ממנחת יעקב כלל ב"ו ס"ק מוכח להיפוך שהקשה על הש"ך הח עירוי חין חוסר חלח כדי קליפה ח"ב מדב' מהר"ם דקחת סני בגרירה חו בשיעה ס"ם דגרירה ושיעה פחות מקליפה . כ"ל ללח קשה דיל מהר"ם ס"ל דשיעור חוסר כולו שבן דעת התה"ד סי' ע"ו וכמ"ש בפר"ח סי' ל"ב סק"ב ועי' סוס"י תרי"ז דגם מהרש"ל הכי ס"ל וכ' סמוכין לדבריו בסי' תקב"ב וש"ב בטיפה שנפסק הקילוח כ' דקיל וסני בקליפה ובחמת כל הקדירה חסורה בקדירה עומדת במקום הקליפה חו בחפשר לגרור כחון ג"כ עומד במקום קליפה וע"ל סי' תרע"ז מ"ש בזה בחות מ' :

ובזה ח"ם מה שהקשה במנ"י ס"ק ע"ו ממהר"מ הל"ל הח מש"ם פשחים ומפוסקים לקמן סי' ק"ה מוכח דחפי' עירוי דפסק הקילוח נמי חוסר כדי קליפה ומחלק דה"ד במחכל חו בכלי חרס חבל מהר"מ מיירי בכלי חרס בנטילה וגרירה וז"ח לתה"ד סי' קע"ו שב' למהר"מ וכ' דסני בגרירה והוח דין לסוס"י ל"ב ותה"ד מיירי בכלי חרס וכן רמ"ח מתיר כחן בכלי חרס והביח מן מהר"מ דמתיר בגרירה עכ"פ חינו מחמיר בכלי חרס ועי' סי' תרכ"ב עוד לקיים דברי ש"ך ובחיפס בח' טובים למש"ם שמהר"מ ס"ל עירוי חוסר כולו וכפסק הקילוח ס"ל דחוסר כ"ק כדעת כל הפוסקים ונעיכה וגרירה במקום קליפה כדעת הש"ך וכ' בכיסוי לריך גרירה כל מוסב הקדירה וזה מ"ח הלכך כל הקדירה חסור חבל בטיפה בתי"ח לגרור חס הוח כל שדרכו לשמש בשפע וסחם קדירה סכי הוח מותר לשמש בקדירה ולסמוך לחפר"ח שפסק כן בסי' קכ"ב עי' מ"ש בזה בסי' תרי"ג מסוס כנגד הטיפה לעולם יסי' ס' מכ"ש בחב"י מחחר דחו"ס ורמ"ח לגמרי מתירין :

סימן תרכ"ז (נרשם נכפל):

(א) הטו"ז בסוף סי' צ"ג הביא בשם הר"י הלבן דכלי חרס חדש בולע מיד ואם נתן בו חלב נעשה מיד כלי חלב ואם אסור מיד הוא חומרא ואם הי' בב"ח חדש היתר צונן רביע יום או שמש בו ג"פ בסירוגין נעשה שבע ולא נאסר בצונן שאינו בולע ומרש"ל וט"ז ושד"ך כתבו בשהה בו מעל"ע צונן בבלי לאחר שנעשה שבע אסור דכבוש כמבושל ואפי' ר"י הלבן מודה והנה הד"מ והארוך משד"ך ונה"ב כ' דלא קיי"ל כר"י הלבן ודבריהם קשה וליתא לדבריהם והנחתי בצ"ע למה דהלכה כר"י הלבן א"כ כל כלי חרס אפי' ישן ושבע אפי' אב"י אמאי לא אסור מיד מ"מ לדינא אין להחמיר מה שלא אסרו (ב) בפמ"ג מתיר בב"ח חדשים גלאזירט שאינו בולע מיד ומיקל בהפסד קצת וביארתי דבריו ולדינא כתבתי דאסור (ג) ישוב אקו' נה"כ אר"י הלבן דמה מאכל רך לא אסור אלא בכבוש מעל"ע מכ"ש בב"ח ומזה כתב דרש"ל לא ס"ל כר"י הלבן הבאתי ממק"א היפוך דכלי חרס יותר רך ממאכל וממק"א כש"ך וכתבתי אפי' כלי חרס מחופה באבר בולע מיד (ד) צ"ע ארמ"א סי' צ"ח סע"ד אע"ג הליחה במאכל ס' בכלי סני בקליפה דלא כאו"ה דאסור לגמרי הא כיון שהדין כר"י הלבן ב"ח יותר רך דבולע מיד בחדש ומה שב' בסי' צ"ח מרדכי ואו"ה מהרא"י מרדכי ואו"ה הלא הם סברי דגם במאכל קליפה סני (ה) הבאתי מלשון הר"י לבן ותוס' דכלי חרס ששבע או בצונן או בבישול אינו בולע אפי' כבוש מעל"ע וכן דעת לבוש והב"ח רק ביון בולע מעל"ע כמ"ש תוס' והר"י הלבן חילוק זה ממילא ל"ק מ"ש הט"ז סי' ק"ה סק"א מקנקנים של י"נ דאוסר בכבוש וכן ל"ק מסי' קל"ה ס"ח דהתם ביון מודה הר"י הלבן (ו) והנה

בכלי מתכות אי כבוש אפור כ' במנ"י דמחלוקת היא לקמן סי' קל"ה ס"ח וכ"כ בפמ"ג במשבצות סי' ק"ה סק"א ע"כ לדינא נ"ל במקום הפסד קצת בלבוש וב"ח ונוכל לערף מה שכתבתי סי' תש"ל דרשב"א שהביא ב"י סי' ק"ה דל"א כבוש אלא בחריף וכן דעת השואל ורשב"א בתשו' סי' ק"ד וכן דעת תוס' וש"נ בשם ר' אלחנן ומנ"י לרש"י ור"מ והגמ"י בשם הרא"ש וישבתי נכון קו' ב"י אהגמי"י אבל בכלי מתכות נ' להכריע דאין כבוש מעל"א אוסר אע"ג דמנ"י ופרמ"ג כ' דבמחלוקת כבר כ' דליתא ועוד האו"ה כ' דנהוג עלמא להתיר (ז) כתבתי שאין מפוסקים א"ח סוס"י תנ"א ראי' דפלינו על הד"י הלבן ומא"ז ראי' לחכ"צ דישון ס"ב חדש מהני בכל איסודין ושמרים של שכר מקרי שינופות ואין אוסרין (ח) כתבתי מפלתי ופרמ"ג שעם לאו"ה דבכלי מתכות לא אמרינן כבוש וכתבתי דמ"ש המנ"י ופרמ"ג מסי' קל"ה ס"ס י"א שם דשייך כבוש בכלי מתכות דאינו מוכח (ט) מ"ש הת"ד דלא כר"י הלבן דאע"ג בכלי שבע אין בולע ממש אבל טעם בלא ממש קולט וכתבתי ז"א דליכא קלישת טעם בלא ממש (י) הט"ז כ' בסוף דבריו דגם לבשר לחלב כבוש כמבושל וכתבתי דזה דלא כת"ד סי' ק"ה ס"ק ב' משום בהתירא בלע לא אמרינן כבוש דליתא (י"א) הש"ך דפסק בסי' צ"ח סקי"ג ובסי' קל"ז דכבוש בכלי אוסר כולי' ובסי' תשל"ג הארכתי וכאן קצרתי מ"ש דלא כש"ך והוספתי מרשב"א וראב"ד דלא כש"ך (י"ב) בפרמ"ג כ' בשם חכם א' אם מלח בשר בכלי ישן חולבות שרי הקדירה והפרמ"ג דוחה לדברי חכם ואני ישבתי לדברי החכם (יג) מדברי פלתי סי' ק"ה הוכיח מנמ' דשמן בכלי ישן יש כבוש והוא דלא כר"י הלבן וכן מפסקי תוס' ע"ז דף ל"ה ס"ל שמן חריף ובולע הנה הוכחת הפלתי ליתא ופסקי תוס' ודאי לא ס"ל כר"י הלבן אבל הר"י הלבן מצי סבר כפסקי תוס' דשמן זית מקרי חריף ואפי"ה ס"ל דאין כבוש בכלי (י"ד) הפוסקים רובם ככולם ושוש"ע דכבוש אינו אוסר אלא כ"ק הש"ך לא ראה בתוה"ק ו וישוב דין דרמ"א סי' צ"ה ס"ד דמליחה לכלי אין אוסר יותר מכ"ק כרמ"א ולא משעם דרמ"א:

(א) טוֹ"ך בסוף הסי' כ' בהג"ה ס"ד כלל ס"ה דהיתר הר"י הלבן בסר שמתבשל בקדרה של חלב וכו' כה חלב כל הלילה ותמר כיון דבלע נ"פ קודם לכן לא נאסר דבעל"פ הוא ומבית רבי' מע"ז דף ל"ג דכ"ח חדם כולע מיד בלוען ומעשה שבע חס כי' בו לוען בתחלת תשמיטו רביע יום ושוב חיטו כולע ונם המרם"ל בתו"ם שם כלל פ"ה כ' לדברי ר"י הלבן והש"ך כ' בהכ"ל לדינא לא פי' המרם"ל בן דמה בדבר מאכל לא אסור אלא בבבוש מעל"ע כ"ם בכ"ח דמאכל רך יותר לבלע מכלי כמ"ש המרם"ל בתו"ה בכלי שני דיותר כולע בחוכל מכ"ח ועוד דדברי ר"י הלבן הוא מפרש"י ע"ז דף ל"ג בכ"ח חדם כולע מיד ורק בפעם ג' שבע ואיטו כולע אבן לא קיי"ל הכי וכ"כ בד"מ מ"כ לפי' כ"ח חדם נמי אין מפליט זכולע אלא מעל"ע ובתורת מיבור הקשה חד"מ דבסי' קל"ה ס"ו פסק ברש"י וכפמ"ג במשבצות כ' דאין כ"כ חרדה להעיקר כפי' התוס' בע"ז דף ל"ג שפי' בשם ר"ת דלא כפירש"י ותימה הא הרמ"ם כ' אע"ג דלדינא כדברי ר"ת אבל לפי' בסוגיא משמע ברש"י וכן דעת ר"ן והרשב"א ברש"י בדאי בב"י שם וכן הקשה בפר"ח לקמן סי' ק"ה סק"י אמה"כ ורמ"א איטו חולק אש"ע סי' קל"ה שפ' ברש"י והש"ך נופל פ' כן בסי' קל"א סקל"ו אמנם מ"ש הפר"ח שם דמה דכ"ח כולע מכ"ם כדבר מאכל דמירי בכלי חרס יען שהוא שבע לבלוע ז"א דמה בכך הא איכא פירכא מה לכלי חרס דהוא רך יותר בחדם דכולע מיד בלוען משאכל כן י"ל בכ"ם ניחן נמי הוא כולע משום דהחרם מ"מ יותר רך הוא:

וְלִדְיוֹדִי ס"ע להיפך לשה דקוי"ל בפרש"י בכ"ח חדם שהוא רך וכולע מיד כיון שהכלי ריק מבליע בחיטו כן יומח בכלי חרס נמי אמתי התיר ר"י הלבן דהא כלי שחיטו כ"ח מיד וכ"כ רמ"ה בשם הרמב"ן בבדה"כ בית ד' שער ד' וז"ל משמעת כלי דלא בת יומח כולע שבע מתיבם ותין בפליטתו בכ"ע ועוד הא קיי"ל בי"ע מהני בכלים יען יב"ח משום דכלה כל לחלוחית שבו וחכ"ל פי' ע"ה כ' כן להלכה בכל לישורין ובודאי לחו בפ"ח בסוף יב"ח נתיבם ות"ח חסר מן הבלוע בכלי וחיטו שבע לגמרי ח"כ סי' לחסור מיד לפי' כלי יען ותכ"י ואפי' לחולקים על חכ"ל דבלוע בכלי שמור ודוקא בי"ע התירו ניחן יב"ח היטו דלא כלה כל לחלוחית בי"ע חון מיי"ע לחבל מ"מ קלת לחלוחית ודאי כלה וכסי' תשכ"ז כ' לחיות לחכ"ל והבה בפרמ"ג לקמן בסי' סי' ל"ד סק"כ דלרמ"ם חכ"י כעפרא ולרשב"א חיטו כעפרא ח"כ י"ל לרשב"א חכ"י עומד בכל לחלוחית משא"כ לרמ"ם כלה הלחלוחית ובסי' הכ"ל כתבתי פוסקים דס"ל כרמ"ם ות"ת לחמתי שרי בי"ע בסי' קל"ה בנתן נ"פ מים בכ"ח חדם ושתמח לפי' חכ"י הא נתיבם קלת בחכ"י י"ל הקילו משום דמים מקלטין הין כמ"ש הש"ך סקל"ה סקל"ג דלהכי מהני עירוי חיכרא לרשב"א בחו"ה בכ"י דמתיר לפי שתה ממנו ישראל נ"פ ושתה ממנו נכרי י"ל לרשב"א לניטתי' בחכ"י לא נתיבם כלום חו כי"ע הקילו ונקולה לא נמרינן מיי"ע מכל לחומרת י"ל בשחר חיסורין חי"ל בכוס מעל"ע בכ"ח כיון דנתיבם קלת מבליעה ח"כ

חיטו שבע י"ל דבלוע מיד ול"ע לדעתו הסעי' והקדוק מהם הוא שלא נמלא בפוסקים:

(ב) וּבְפַרְמַ"ג בש"ז סק"ה סק"ח לא כ' כמ"ם חלא הפר"ח שדוחה לגמ"כ כאן וסיים שם מעשה ד' חלוקים יש בלי חרם (ל"ל חדם) בולע מיד בלוען ונלחזירע יש להקל לף שנלחזירע שלא חיטו דומה למלופה חבר וכו' ל"ל בפי' קל"ה דחי' שם ס"ו מלופים חבר לבנים חו שחורים חם הם חלקים שאין בהם בקעים דיש בכלי מתכות · ול"ע מה שמדמה בלי חרס נלחזירע לבלי מתכות בכלים המלופים בחבר הא לפי' מלופים בחבר כ' בהג"ה שריפה שם דה"ל לענין י"ב חבר בחמץ ומבר לפורין דיש בכ"ח בדאי' כת"ח סי' תכ"ח וח"ל דבאחי התם בפי' תכ"ח סדין בלים מלופים בחבר דיש בכ"ח ולא מהני הגעלה התם תשמישן ע"י חמין וי"ל דפרמ"ג בתשמישן בלוען חין חילוק בין י"ב לשאר לישורין בדאי' בן פשחים ל"ח ע"ב ופע"ז ל"ד ע"ח מ"מ דבבי פמ"ג קשה למ"ש בשנ"ח שם ס"ק מ"ה בשם דמה שקורין נלחזיר"ע לפי' שעשוי מסיתוך חבר לא מהני הגעלה בב"ח וב"ב הר"מ וב"מ בתום' ע"ז דף ל"ג:

אמנם הנה זה לשון המשבנות בתחלה ב"ח נלחזירע יהיה לי להקל בהפסד קלת ולף דבפסקל"ם ס"ה יש להחמיר מ"מ הבו דלא לוסיף עלי' עב"ל ב"ל ביחור דבריו דבשמ' ע"ז דף ל"ג חי' כוסות של בלי חרם בולע מיד ולח"ל מעל"ע ונריך מילוי ועירוי והוח בש"ע פקל"ה ס"ל ולמ"ב חי' שם בלי לחר שהם בבים בימח לין להם טהרה עולמית ול"ב הם נרועים מב"ח והוח ס"ה ומבי קל"ה ולמ"ב חי' שם לחמר ר' זביד בלי קוניח ירוקי לחסירי חוכמי ולחוורי שרי פרש"י ירוקי מחוסין בחבר ובלעי טובא משמע דדין ירוקי ככלי לחר דנרע מב"ח בי"ב י"ל דקוניח ירוקי מסיתוך:

תקנה בחילוי ועירוי משמ"ב ירוקי דמי לבלי לחר:

וְרִ"ת הקשה על רש"י דחיפוי חבר שרי (בחרדבי ס' ח"ת פי' דשרי בחילוי ועירוי בב"ח והיינו משום דהתם תשמיש בעון חבל בחמין לח מהני כדאי בפסחים דל"ח והוח רחי' למה שהקשתי בחיבורי סי' תכ"ח חמ"ח ס"ק מ"ה הב"ל וב"ב דחעלה לפי' בחמין מהחרדבי ול"ע) חלח פי' ר"ת קוניח היתוך הכלי בזכוכית שלח נחבשל כל לרבו ע"ב והוכח דין דקוניח ופירש"י ופיר"ת שי' קל"ה פ"ו ות"ב כך כוונת פמ"ג בלי נלחזירע לף דים להחמיר בו חלח מהני מילוי ועירוי בחו בכלי לחר בפ"ה ונרע מב"ח חבל לענין חיטו בולע מיד בב"ח הבו דלא לוסיף עלה:

וְרִ"ב שהוח היסוד הפנרת שחם בלי לחר נרע מב"ח דחין להם טהרה עולמית משום דבלעי טובא משום דרבינו חם בלעי מיד בבלי חרס ח"ב לדעת הפמ"ג דנלחזירע יש להחמיר בהם בבלי חרס ח"ב פפשיעת דבולע מיד בב"ח ולפפר דפמ"ג מקיל דלפיטתי' בחן חזיל שב' דעיקר הפי' בר"ת דב"ח לא בלע מיד ולחלח הפי' בפי לענין דלריך ג"ז ליתח בלל מלחר שהרחם והרשב"ח בתה"ח דומים לפי' ר"ת ופי' בפירש"י ז"ל בפם הנחוים ור"ח:

וְצִ"ע על הש"ע סי' קל"ה שב' דין דקוני' פירש"י בהחוך בעופרת וגם פי' ר"ת בהחוך זכוכית שדיוק בבלי לחר ולח בבלי חרס חלח בבלי וכחוורי שרי בב' מעלות שחיטו לח בבלי לחר ולח בבלי חרס חלח בבלי מתכות והוח מרשב"ח בתה"ח וכן בקנר כלי מתכות וזכוכית חפי' מבליטן לקיום מפשבנן בחים ודין ב"ח השוטים בחבר דיש בבלי מתכות בד"ח בלבנים וחמורים יש להן בקעים חו ירוקים חם סי' תחלת תשמישן בידי בבלי חרס בב' בבלי לחר ולח בבלי חרס חלח בבלי חרס חלח בבלי מתכות בד"ח בבלי חרס חלח בבלי מתכות בד"ח בבלי חרס חלח בבלי מתכות בד"

זכמיכולי ניל"י סי' תנ"ח ס"ק ס"ג לות כ' . ועיי' פרמ"ג בפסק"ה בס"ז סק"ח לכ"מ יש שאינו בולע מיד היינו כעומד בו משקה חצי יום ולא דק דבפסק"ה מי' מו בסירונין ג"פ או פעם א' רביע יום מקרי יפן ושבע שוב לינו נאסר אלא בבשום מעל"ע :

(ד) **שוב** ראיתי דמה שהוכחתי לעיל מרמ"א לכ"מ הוא יותר קשה ממאכל כמ"ש כד"מ בסי' ל"מ ורמ"א לכ"מ שני במליחה בקליפה ובמאכל צריך ס' וזה לא כהר"י הלבן ליתא אלא להרמ"א לפיט' כאן הא פסק לא כהר"י הלבן וז"א כמ"ש הש"ע הכ"ל . ופר"מ בפי' ק"ה ובהב"ל ועוד בסי' ת"ה לות ה' נפלאתי על הד"מ הכ"ל בסי' ל"מ דמחלק בין מאכל לכלי דמאכל לוסר לגמרי וכלי כ"ק ממרדכי בשם הר"י ותו"ה וקשה מה ראי' מהר"י ותו"ה שכ' בכלי בקליפה הא הר"י שם והתו"ה ס"ל דגם במאכל אין מליחה לוסר אלא בקליפה ורציתי שעמד בזה הפרמ"ג בסי' ל"מ בשי"ך סקי"ד שכ' דמשמע מרמ"א דאפי' בשאין במליחה בכלי יותר מכ"ק אף להמעיין במרדכי סי' תס"ו דמליחה רק כ"ק ות"כ בשאין לוסר ות"כ ל"ל דרמ"א ג"כ לא ס"ל כ"ק אלא בכוונ ט"ס ופלא שלא הרגיש דרשום שם ברמ"א מרדכי ותו"ה וכן בד"מ ת"כ מל"ל לרמ"א לסקל בכלי אלא לוסר לגמרי דממרדכי ותו"ה אין רואי . ועתה נוסף לנו קו' על רמ"א מאחר דהלכה כר"י הלבן דכ"ח ניכך טפי ממאכל נראין דברי תו"ה לוסור בכ"ח לגמרי מכ"ש בכ"ח חדש ודו"ק ועיי"ל סי' ת"ז לות ה' דהמרח"י ס"ל דיותר בולע כלי מאכל ממליחה ול"ע ת"כ במ"י כלל כ"ג ס"ק ד' בשין יש"ב יותר בולע בשוכל מכלי הלבך בשוכל לוסר כ"ק אפי' יום"ב :

והנה להנ"ל דברי ר"י הלבן הלכה הוא כדמוכח מגמ' ע"ז והביאוה המרדכי והגהמ"ד ומרש"ל בתו"ס סי' ע"ה וכ"י כתן דבולע בכ"ח חדש מיד ונעשה שבע ומרירן לקולא דשוב אינו בולע בולו הייגו מיד אבל במעל"ע בולע אפי' שכבר הי' שבע ס"ל לט"ז ותרוך משך כמ"ש הט"ז לקמן סק"ה סק"ת דברי ד"מ שכ' לתו"ה דצריך בשום גם בכלי והייגו אפי' ניתן והתרוך משך כתן ג"כ כ' במעל"ע לאסור אפי' יתן ושבע מלבלוע מהמרש"ל מתו"ס כלל פ"ה שכ' דברי ר"י הלבן כיון דבלע פעם ראשונה ושני שלישית מקודם לכן לא בלע הלילה כלום וכ' מהרש"ל אבל אם הי' החלב שורה כל היום ר"ל מעל"ע פשיטא דבלע דחשוב כניסול מ"מ בחלי מעל"ע שפיר מקרי בולע אם הי' חדשות אע"ג דפחות מעל"ע הייגו כניסול מ"מ כ"ח מאחר שבולע אפי' בכ"ח הסברה נותן לאסור בכליעת הלילה ל"ל ס"ל ע"כ והעתקתי כל דברי מרש"ל דגם לחומרת אחרי' דבולע בכליעת הלילה אלא דקשה דלמה צריך בליעת הלילה הא לר"י הלבן בכ"ח חדש בולע מיד ול"ל דלא אלא משום דקאי על דברי ר"י הלבן דמיירי שהי' החלב בכלי כל הלילה ומעשה שהי' כך הי' כמ"ש הב"ח שהכתוב בשמוך וגם מדברי מרש"ל ני דלא כתב"ה שכ' דמרש"ל לדיוקי לא שפיר כר"י הלבן אלא ליפלא מאחר דמוקיף לפסוק כר"י הלבן לפי שיטתו דמרש"ל דס"ל כלי חרס נאסר בכ"ח ועל זה דמרש"ל בחדשות בולע מיד מלקמן סי' ק"ה דבר המחכל היתר שנשרה באיסור פחות מעל"ע שרי בהדחה י"ל דכ"ח חדש בולע מיד :

אמנם מה שדעת הב"ח ומרש"ל ות"ז דבישן לאסור במעל"ע ושגם הר"י הלבן מודה לזה והטיג הט"ז על הלבוש שכ' בכ"ח יש היגו בולע אפי' בבשום מעל"ע וכ"כ הב"ח סי' ק"ג ורחיות הב"ח ממ"ש המרדכי בפ' ת"ש על דברי ר"י הלבן במרדכי שלפיגו לא נמלא הר"י הלבן רואי' מפ' המפקיד דף מ' גם שם הי' קונסים יצים לא ומוקי לה בשמיגן מזופפים ומשום כיון דטעון טעון ואין להתיר מטעם זה חבית של ישראל שעירב בו י"נ דיש לחלק בין יין לשמן עכ"ל והט"ז שכ' לאסור במעל"ע ואין רואי' מפ' המפקיד דהתם אי' להוציא הבלע משום דבשום מבליע שמן המפקיד כמו בן בשום מוציא ומפליט שמן ות"כ לא אסר מן השמן ע"כ לא יכול לנצות למפקיד אסרון ע"כ דברי ז"ל קשה דלמ"ל למה לריך הר"י הלבן לתרץ מיי"נ בין יין לשמן דהא לט"ז ני"נ דמיירי באיסורי' שפיר לוסר בבשום מעל"ע משמ"כ התם במפקיד דהא הר"י הלבן מ"ם בחבית של ישראל שעירב בו י"נ לאסור מיירי במעל"ע דבלא מעל"ע הא ס"ל להר"י הלבן בהי' תחלת תשמישו ע"י ישראל כ"ח ומשמע בו בכרי י"נ מותר בבסקל"ה ס"ד ת"ו בוותו לפי' קל"ה ס"ח במכיסו בקיוס והייגו סתמא לקיוס סתמא מעל"ע בשם"ך הש"ך אם ס"ק ל"ג לאסור בכ"ח לכ"ע משמע מפפי' כ"ח יפן ואפי"ה לאסור ותי' שפיר הר"י הלבן דיש חילוק בין יין לשמן :

ותמיהה על הט"ז שלא השגיח על הרמ"י שכ' הב"ח דכ"מ בתום' כ"מ דף מ' דאי' שם בגמ' אמאי אינו מוציא לו מאי דבלע השומן בכלי אר"י במוזפפין שגו והקשה תום' הא במוזפפין בלע טפי וי"ל דהייגו חדש אבל יפן שכבר בלע אינו בולע יותר ת"כ התם בין אבל הכא בשמן לא בלע ע"כ והרי שתום' כתבו בהר"י הלבן לחלק בין יין לשומן ת"כ מוכח דלא בל"ז כמש"ל ואי בל"ז למה בתיגו מוזפפין מוציא הא בבשום מפליט כמו שמבליע ת"ו דש"ל דאינו בולע במוזפפין דטעון ובתיגו מוזפפין בולע ואבי מבי בתיגו מוזפפין ג"כ אינו בולע בין דטעון טעון

ונדחוי עתה המחולקים על הט"ז והב"ח שמתירים בשום בכ"ח יפן ושכן מוכח מהמרדכי בשם הר"י הלבן דעת המחולקים מד"מ בס' ס"ע בשם תו"ה בשל ב' דין ת' אם שהה שיעור בבושה ודאי אסור אפי' בדיעבד וצריך ס' בשנד בולו אם הוא על עץ וב"ס על חרס דקי"ל בשום כמבושל ואפי' בכלים ול"ד למציות דיי"נ דשרי הסמ"ק לשים בו שכר לכתחלה דבי"נ הקילו :

(ו) **והנה** מה דמקיל הת"ה בשום בבלי מתבות מולק על בע"ז סי' ק"ה סק"ת מעור לקמן סי' קכ"ח ויפה הטיג על במ"י בשל ג' סק"ה לדין שיכות לעור סי' קפ"ת לדין זה וכ' המ"י דדין זה בתחלוקת יפה דהא דין בשיפה בכלים למ"ד הת"ה בשל ני דין ס' מידי דהוה כלי יי"נ דמובעים בלוונים ע"י בשיפה ומבושר בש"י ני"ד סקל"ה דלרמב"ם ורשב"א מחלקים בין כלי מתבות דשרי לשאר בלים בי"נ ולרא"ם סם הין חילוק ולפי מה שפסק בשם"ע ה"ה דאין חילוק :

וביון שכן הוא לא יקשה על הר"י הלבן דם"ל בישן אפי' במעל"ע לא נעשה בבוש אפי' בכלי חרס בדמשמע לי' מגמ' דב"מ וים חילוק בין יין לשאר משקין ח"כ נס מפי' קל"ה סע"מ הכי הוא דהתם כ"ע מודים בכלי חרס ועץ ואפי' יתן ושבע לסור בבוש כיון לאבל בשאר משקין אפי' בכלי חרס מותר ובט"ז סי' ק"ה סק"ת תמה לד"מ ותו"ה שלא הביאו מפנה דקנקנים של גוי לריכין הגעלה ס"מ דבבוש לסור בכלי ז"ת לר"י הלבן אין רואי' מפש קנקנים של גוי תחלת תשמישו הי' בי"נ אלא אפי' בתחלת תשמישו אינו יפרגל מודה ר"י הלבן בשאר מפקים מון מיין לאינו בולע בבוש . ות"כ לפי"ז כ"ש בכלי מתבות יפן לשרי בבוש ובפרמ"ג בסי' ק"ה בט"ז סק"ת כ' בכלי מתבות אם לסור בבוש הוא בתחלוקת והייגו בפלוגתא סי' קל"פ הכ"ל ועי' בסי' תפל"ב על דברי פרמ"ג והלכה ת"כ במקום שאין פסידא יש להחמיר בכלי חרס יפן בבוש מעל"ע אבל במקום פסידא כ' לוכל לסמוך אלבוש והב"ח אבל בתבות לשרי להאי לו"ה כ' אם דהוה עלמא להתיר ועיי' בסי' תפ"ב סוף לות ת' דמה שכתבתי בסי' ת"ל בפתיחה לות י' מעל"ע לסור בכלי מתבות אם בשאר בתחרי המוסרין עד עתה שעמדתי בהלכה זו עם כל הל"ל :

(ז) **והנה** מכל הפוסקים שהביא ב"י ס"ת סי' תנ"ח שאסרו יין שאסרו מוליח מן הכלי הא ניין גם הר"י הלבן מודה לאסר המרדכי בפכ"ם שהביא הב"י אם שכ' בשם הת"ז וכ"כ בשם הת"ז הג"ת ס"ק דע"ז שכ' גם דבשם דבטל בם משמע בליבת ס' בבוש מפליט מן הכלי ול"ד יין הוה זכיגו לפ' ת"ז ועייתי בו בתשו' סי' שע"ט דאתיר לפי' לבתחלה ליתן יין ודבש בתוך חבית של שכר לאחר הדחה דבטל בם' ואי ליתי בהו למתוקי שכר שאריס של שכר נופייהו מותר לאבלן בפסח אלא שכר בפסח דקיל ועוד דשאריס לא חשיב אלא טיפות כדמוכח בירו' בפ' שאר תרומה ות' ל' בעיי שבאריס שמתמיעים לא משום דהוה בשאור אלא טיפות בעלמא רק קיוהו לתת בהו מחמיץ דהא בחמים ופטריות מחמיצים את החלב ואבי בפסח משום חמץ ואפוה דאבלין בפסח וחמיץ ועוד לפי' ליכא ס' שרי דשכר ודבש בטל"פ הוה דכל הנפלט ון בלילה נפגם עכ"ל הגה כ' ברמ"א סי' כ"ה בח"מ אם שהה עמד נאון לדקדק ליזי דין מש"ם היכי דשכר פוסקים כ' להיפוך הלכה בגאון הכי די"ל אלא רואי דברי הגאון ועוד אם"ת דרשה לדבריו וכן י"ל דמתיר לפי' דבש ליתן משום מעמיד אחריס משום דהוה יתון יב"ח ועוד דהוה טולפ"פ :

ובמה הלכתא גבורתי נשמע מת"ז ס' דיתון לי"ב חדש מהני בכל איסורים כת"ל סי' ע"ה קו"ח מיי"ב וכפי' תשב"ז כ' יתוב ח"ל מה שהקשו עלי והכתי רחיות לדברי כ' שאריס מקרי טיפות והוה מירושלמי ות"כ פשיטא שאינו לוסר ולא עוד אלא שאריס לחיתר לבטל האיסור כמבואר בית"ם פי' ג"ה סי' ל' מירושלמי זה והכי קי"ל עיי' ברמ"א לקמן סי' ל"ט ס"ת שהוא זה הדין דירושלמי ובל"ח בפי' ג"ה ממילא ת"ם הב"י והש"ע שם דאתיר חבית של חרס של שכר בהגעלה אי בעירו ג' ימים והמג"א כ' שם בשם הב"ח דנהגו להחמיר מפני שאנשי בהם נוטות ובדריסה שם כ' דפסק זה דב"י דאתיר אפי' בשל עץ בהדחה שהוא בשנה יולא מלפני השליט ומשמע לאסור אפי' דיעבד משום דיש זהומא שאריס בעין בחבית הגה לא"ז מירושלמי ת"ם כיון דשאריס אפי' בעין בולע"פ הוא אחמס לדידן דקי"ל בולע"פ לסור לריך לעירותו לבלי אחר קודם פסח :

(ח) **בפלתי** לקמן סי' ק"ה סוסק"ת כ' בעם דמשו"ה מתיר הת"ה בכוש בבלי מתבות דם"ל כרי"ו דפוסק כירושלמי דאין בלי נאוסת בולע אא"כ המור מהלך תחתיו ות"כ ע"י בשיפה אינו לוסר ע"כ ובתו"ה בלל כ"ח דין מ"מ מבואר שם דתו"ה לא ס"ל כר' ירוחם אלא אפי' בלי מתבות עירוי שלא בפסק הקילוח לוסר . ואלא יש לומר דעכ"פ לדידן י"ל בריר"ו וגם בפרמ"ג סי' ק"ה בשבלות סק"ת כ' וז"ל ועי' בסי' ס"ת בשל"ך לות ל"ג בעירוי בכ"מ בריר"ו אין לוסר והש"ך אפשר בבוש יש"ם ובפלתי לקמן סי' ק"ה מיבב לרי"ו מקו' הש"ך ואני יאבתי בחיבורי לאו"ח וכן יאבתיו לעיל סי' תכ"ב וכן בסי' ת"ך ושכן דעת הטיעור ורמב"ם :

ולי"ג עוד דמ"ם המי"י ופרמ"ג בק"ה סק"ת דבלי מתבות אי אינה בבוש במחלוקות הוא לסיימו בסי' קצה סעי' ח' והוא מעור שכ' בשם הרמ"ם דאוסר במכיסו לקיוס ולפי' הרמב"ם כ' דדוקא בלי חרס לותה דבר שמכיסו לקיוס לריך עירוי אבל בלי עץ אבן בלי מתבות אפי' מכיסו לקיוס סגי להוה בשבשך ות"ת ור"י לא ס"ל הכי כ' לריכים הגעלה או עירוי אפי' בבלי עץ וכן אמריגן לעיל דף ל"ג גבי נודות של עור דאין לאלק במכיסו לקיוס עכ"ל והקשה הב"ח על האור דלמה הרמ"ם אינו אוסר אלא בבלי עץ אבן אבל בבלי חרס אפי' בשיפה דהא בשל עץ ואבן מדמיים הרמ"ם דאין לאלק במכיסו

לקיום שהוא שפת יתר אע"כ דר"ל דזה דגם בשל מתכות אסור ע"כ אמנם בפלפולא חריפתא פי' דברי הרמ"ם ואין כאן שפת יתר דמ"ש הרמ"ם בסוף דאין לאחוז במכיסו לקיום מעודות של עור קאי לאסור ולריך עירוי הרי דלאו דוקא של חרס כרמב"ן ואע"ג דיש מולקין בעודות בפ"ב הייט מעוש דס"ל מודות לא הוה מכיסו אבל במכיסו לקיום הוה מודים דאין לאחוז בין של חרס לשל עור עכ"ד . מ"ב לא מוכח מרמ"ם שאולק לרמב"ם לפי' בשל מתכות :

(ט) **ועי'** בח"ד סק"ג שכ' לפי' שהוא שבע בולע כגון במליחה וכבוש מעל"ע דדוקא ממש הוא בולע כשהוא שבע מלבלוע אבל טעם ודאי בולע ובב"מ כפ' המפקיד בממש מירי וכ"כ הכר"ן ע"כ ול' דהוא לשיטתי' סי' ק"נ סק"ה לחזל דאיכא קליטת טעם בלא ממש וס"ל הכי בדעת הרשב"א שם לאמש לחי כתבתי שם סי' תשכ"ב לות ח' דזה האיך לפשר קליטת טעם בלא פליטת מגופו וממילא חשר מן הממש מ"מ הפליטה לבד מקרי טעמו ולא ממשו והבאתי דברי רשב"א בש"ה בית ד' טעד ד' ס"ה עוד שם שכ"כ כלי שבלוע מאיסור מועט דאינו ממלא קליטת טעם בלא ממש וכן לש"ם הא"ד סי' ק"ה סק"ב לרש"י טע"כ ל"ד מ"מ טעם חשוב מה"ת מהטעמין לאסור לילן ולריך רוב לבטלו כמ"ש רש"י חולין ל"ח ח"כ מוכח שפליטת הטעם היינו דאשר הוי ח"כ ליכא קליטת טעם בלא פליטה ואשר מגופו :

(י) **הגה** בסוף דברי ע"ז דגם בחלב לבשר כבוש כמבושל דלא כא"ד סי' ק"ה סק"ב שכ' דלא אשור כבוש כיון דהתירה בלע וגם הש"ז מקיל בכל ענין בביטול בכלי שבכבש בו איסור כ"ל ע"כ ל"ל גם ז"ח דהא הפרמ"ג פי' שם בש"ק במשבצות דמתיר הש"ז בביטול בתוך כלי שאשר בכבוש היינו בביטול בו אחר מעל"ע ושוד" שמלא כא"י מע"ז דאין כבוש בכלי מבליע אלא כדי קליפה ויש ס' בתבשיל בנגד הקליפה עד כאן ע"י"ש סוש"ק ס' :

ומה שמביא הא"ד ממ"א סי' תמ"ז ס"ק ט"ז שכ"כ בד"מ בשי' תמ"ז שכ' שם הד"מ בשי' תכ"ח ולא כ' הד"מ כן אלא לישב הב"י שכ' שדברי רב האי גאון שלא כהלכתא משום דלוכן אין אושר ופי' הד"מ משום דלא אמרינן כבוש בהתירה בלע . ול"ב ד"ל לאפי' בהתירה בלע בבוש כמבושל אלא דס"ל לב"י דבב האי גאון לא מיירי בכבוש מעל"ע שדינו של הרב ס"ג כ' אם דרך בעריבה עגבים של אמן או שהעמידו לקבל יין מן הגת אותו יין אשור ואין דרך שיעמוד עגבים בעריבה מעל"ע אב"ש בעומד בעריבה לקבל היין מן הגת דאיד שיפסו ליין לתוך האביות מן העריבה :

ומ"ש בד"מ בסוף דבריו וז"ל ובשי' תכ"ח שכ"ח בני אביות שכר משמע דאין לחוש לזה עכ"ל וב"ל לב' לאפרים שם הוכח בב"י סוש"י תכ"ח דמתיר אבית של שכר לאפי' אלא הבלעה ולא אשרו משום בבוש משום זה ס"ל לד"מ דטעמי דר' לאפרים משום בהתירה לא אמרינן בבוש וא"ד כ' שם שכן משמע ממרדכי י"ל למרדכי זה כוונתו ואינו נוכח משם די"ל טעמי' דר' לאפרים אע"ג דאבית אשור משום בבוש מ"מ מותר לתת בו יין אפי' יאבה בו מעל"ע אז הוה נוטל"פ וכ"כ בא"ז כמו שהבאתיו לעיל ויש לישב דר' לאפרים שכ' דמותר משום דשכר מקרי כ"ע בר כ"ע והקשיתי במיבודי לאו"ח סי' תכ"ח ס"ק כ"ב בשכר דהוה מעיקר ע"ע בחוכל ואח"כ בכלי הא"ג כ' הפרמ"ג סי' ל"ה ס"ק ח' דלא הוה כ"ע בר כ"ע ולבב"ל י"ל דעיקר טעמי' דר' לאפרים משום אחר מעל"ע שבשעה בבוש אז הוה נוטל"פ אחמש הא מוטל"פ לבשהלה אשור ואחיך שרי ליתן יין לבשהלה באבית שכר כיון דבבוש כמבושל לעניו זה שני לר' לאפרים דשכר מקרי כ"ע בר"ע בהתירה אלא אשור לאפי' לבשהלה ומ"ש הא"ד לדבריו משמה דתרומות פ"א דלא אמרי' כי' בבוש משום דתרומה מקרי התירה עי"ש סי' תצ"ג מה שהבאתי על זה שוב ראיתי בשערי תשו' שם שקו"ע שכ' להוכיח דליתא לאיזון זה אלא לפי' בהתירה בבוש אשור ובב"ח בבוש כמבושל :

אשור לאפי' אי בהתירה בלע בחמץ לא אמרינן בבוש כמבושל :

(י"א) **וכבוש** בכלי הש"ך כ' בסי' ל"א סק"נ בשם או"ה דאשור כולו והוא מאו"ה הביאו הת"ח בכלל פ"ה וכ"פ הש"ך סי' קנ"ו ס"ק ט' והבאתי לעיל סוש"י תכ"ח בשו"ת אמרי אש סי' ד' מ"ד לאמוש"ב ז"ל דאש"ך דהש"ך כ' שם דטעמא דמשאבר הוא כיון דבבוש כמבושל אשור כולו אע"ג שמיבש קו' זו לא שמך להתיר כנגד הש"ך למעשה כל שאינו עומד חזק לשמוך עליו והבאתי שם לאו"ח והגה או"ה דש"ל בש"ך אלא כי"ב הקילו וגם הפרמ"ג בשו"ת סי' ק"ה ש"ך וכ"פ בח"ד :

אמנם לקמן סי' תצ"ג התרבתי וכאן אחוה בקילור הגה מ"ש בסי' קל"ו בר"ת ורמ"ם הכי ש"ל דבבוש אשור ואפשר כ"ע מודים לו בודאי בבוש מעל"ע והא דבתבו בשכיחו לקוש שני בקליפה אע"ג דלריך לעשות בו מעל"ע משום מ"מ מידי שפק לא נפיק והוה ס' דרבנן ס"ב הגה בתבתי הרמ"ם כ"כ לר"ת בפ"ע דע"ז פי' כ' אשמש ע"ד לר"ת ע"ד ע"ב שפי' משו"ה בבשיר רבא בשיריו משום דשיריו מבולו מ"ב מוכח לר"ת דבבוש אשור כולו אבל אוש שם וה"ן ורשב"א בפ' בירה דמ"ב ורמ"ם שם ותוס' זבחים דוחים לר"ת דשיריו אינו מפליט אלא כדי קליפה מ"ב בבוש אינו בולע אלא כדי קליפה ומ"ש הש"ך בפי' מאו"ה בייל הקילו ופ"ה בשאר בשרים ואינו בולע אלא כ"ק ומה דמשמע מרמ"ם בפ' בירה וחוס' זבחים הב"ל לאאלק בשאר אשורין הוכחתי

שם דר"ל שאר אשורין שבולע ע"י רוחח לא מהני עירוי ג"י אז לגבל הכלי דהוה בב"ח וא"ם הש"ך בתכיסו לקוש הוה ספק דוחוהו הג' ר"פ ושם בפתחי תשובה בשם תכ"ל סי' ע"ה שאולק אש"ך ואתיר בקליפה אפי' בבבוש בולע ושם התרבתי בביאור כל הדברים :

ובעת עוד לקשה על הש"ך הב"ל סי' קל"ז ס"ק הב"ל שכ' דא"ם הפוסקים דשני בבבוש קליפה הוא בתכיסו לקוש דמידי ספיקא לא נפקא לי' סי' בבוש וה"ל ס' לדיקן הא הר"ן כ' ט"ז ד"ג בשם רשב"א ורתב"ד מדשרי המים של עירוי ג' ימים לכלי יי"ב בלי שתכיסו לקוש הא אין מבטלין איסור לכתחלה והעלה דע"כ לאין לזון דהיינו היין אינו בולע אלא מעט דהיינו כ"ק ולא יבית לעולם לידי נ"ט בכלים אלו שדרכן לשתם בשפע הלכך מותר לבטל לכתחלה ואי ספיקי הוא קשה הא הרשב"ד דס"ל אין מבטלין אא"ס ות"ל ס' דאו' אע"כ אפי' בודאי בבוש שני כד"ק ואין לדחות דיי"ל דדבקן הא רשב"א בתשו' סי' רכ"ב כ' דברי רשב"א ולא מחלק ומשמע שם אפי' באיסור דאו' :

(יב) **עוד** פרמ"ג בש"ז סוף הסי' שכ' שמעתי מהכם ג' אם אלה בשר בבלי יבשה ואין מליחה לבלים להפליט כהסיא דשבע מלבלוע ואין מבליע אע"כ אין מליחה לבלים להבליע האיך משכחת ות"ת בכ"ח חדש או שאר בלים ודוקא כ"ח שבע מלבלוע בחימת כל הפוסקים לא משמע כן ואין ללמוד היתר ממעשה דר"י הלבן ובי"ל שממנו הביאו הר"י הלבן יש פי' ר"ת . הגה הוא ז"ל מזל לדעתי לעיל שכ' דהלכה כר"ת וז"ל כמ"ל ומה שכ' דהחימת כל הפוסקים משמע דאין מליחה לבלים אפי' בישן דשבע ע"כ אוכח דלא כר"י הלבן יש לומר כמו שרוצה הוא לדחות אלא שהוא סותר הדיוחי שלו ול"ב לבלים כמו שהוא רוצה לדחות שכ' וז"ל ומיהו ליבא למימר דר"י מליחה מבליע אף שאין מפליט אבל בבבוש אינו בולע אפילו למימר כר"י הלבן אלא דהוא ז"ל סותר דיחוי זה דהא בבוש עדיף ממליחה דמליחה בבלי אין אושר אלא כ"ק בבלי ובבוש אושר כולו הגה ב' תשובות בדבר ומאחר דקיי"ל כר"י הלבן ובמ"ש הוא בעלמו במלבלות סי' ק"ה ס"ק ח' ע"כ דז"א תשובה היהו אזל לדעת הש"ך סי' ל"ח סקי"ג וסי' סק"ט דבבוש אושר בכולו אבל במש"ל לות י"ח ובאחריות בסי' תבל"ג אינו בן אלא בבוש בבלי אינו אושר אלא כדי קליפה ועוד הא קיי"ל מליחה בש' ומה דמקיל הרמ"א בסי' ל"ח ס"ד מליחה בבלי כדי קליפה ממרדכי ומהו"ה הגה הקשיתי לעיל הרמ"א שאין עלי' תשובה והגה מ"ש בבבוש בבלי אינו אושר אלא כ"ק ושגם דעת רשב"א בתה"ת בית ד' ס"ו בפ' אין מעמידין בשמע הא בתה"ת שם הביא דברי רמב"ן לאשור כולו ובדבריהם שומעין להקל משמע בדאו' משערין כנגד כולו הגה כי"ב הקשה הט"ז סוש"י ל"ט תרשב"ש האיך מתיר לבטל דבר מועט בבלי המשאמש בשפע לאפי' בחלב ודם ומן הרמי' שהביא רשב"א כ' בעלמו רק בדבריהם שומעין להקל הגה כתבתי בפי' ת"ם דמ"ש התה"ת דטעמיהו דמולקים לרמב"ן מסתבר ח"כ לאפי' בדאו' שרי זה תפוס לעיקר כמבואר בתה"ק ורשב"א בתשו' סי' רכ"ב ובמ"ג סי' ר"י ט"ס :

(יג) **והגה** לדעת הר"י הלבן דשמן ושאר דפרים מוך מיין אינו מפליט בבבוש מעל"ע הגה ל"ע ע"ז ממ"ם בפלתי סי' ק"ס דהוכיח להיפוך שכ' שם דמוכח דבלי מפליט בבבוש מע"ז דף ל"ה דת"ק אסור שמן של גוי ופי' שם מפני זליפתן של בלים וע"כ מיירי בשמן בבוש דאין לומר בשמן מבושל דהא בדף ל"ט פליגי ר' שמת ור"ם בשמן מבושל אי שרי ס"מ דמתני' לא מיירי במבושל אלא בבבוש מ"כ מוכח דלא כר"י הלבן וכן בח"ד שם ס"ק ח' שכ' דפסקי תום' כ' שם דשמן זית עז וחריף ובלע בלוכן והא דהתירו ר"י בשיחה לשמן של בכריס משום דהוה נוטל"פ ולא משום לשבח רק חילוחת ע"כ עכ"פ מוכח דשמן מפליט בבבוש ולא כר"י הלבן אמנם בבאר יעקב סי' ק"נ דוחה לפסקי תום' מסתימות הפוסקים וגם דוחה חילוק זה לתום' אין לומר דרק חלוחת משוי לשבח ועל ח"ד קשה למיבד לדיוק דבבבוש בבלי מפליט המעל"ע ואסור הא אמן קיי"ל בסי' ל"ל דלאו דוקא חלוחת משוי לשבח וכן בסי' קכ"ב אמנם גם בדברי פלתי כ' בבאר יעקב ודוחה דגם המשנה מיירי בשמן מבושל הת"ק אסור וי"ש בשיחה היתר והא דפליגי ר"ש ור"ם ול"ט בשמן מבושל :

מיבד בבאר יעקב והבאתיו בסי' תצל"ג :

אמנם הגה פסקי התום' הב"ל כ' דודאי מולקים על הר"י הלבן דהא בבאר יעקב שם והפסקי תום' הא ס"ל דשמן זית הוא חריף ואינו בלבי משום בבוש ולקמן סי' תרנ"ה בתבתי די"ל לבמה פוסקים דס"ל בפסקי תום' והגה מאחר דתום' ב"מ ג"כ ס"ל בר"י הלבן נדחה שיטת הפסקי תום' דאוסר בבבוש בבלי יען אבל אין הבכרח דר"י הלבן ותום' לא ס"ל דשמן זית עז וחריף ואפי"ה אינו אוסרים בבוש בבלי די"ל דם"ל דלא אמרינן בבוש בחריף וכ' בא"ד דע"ז משום דחריף בתבתי בן לדיבא ממלוקות מר"י הלבן ותום' אפסק תום' דשמן זית מקרי חריף :

(יד) **ונ"ל** לקיים פסק דרמ"א סי' ל"ח ס"ד דאין מליחה בבלי אוסר יותר מבדי קליפה ולא מעעמי דרמ"א שכ"כ ממרדכי ואו"ה דע"ז הבאתיו דאין שמן ממרדכי ואו"ה דאי' שבם ס"ל בבל מליחה אפי' אוסר בבבוש אלא בבבוש יותר מבבי"ק ואע"ג דבבבוש אוסר בבבוש יותר מבבי"ק ס"ל לר"י הלבן ותום' דבקשה יותר ממחבל הלכך ס"ל דבבבוש מותר אפי' בחריף בתבתי בן לדיבא ממלוקות מר"י הלבן ותום' אפסק תום' דשמן זית מקרי חריף :

(יד) **ונ"ל** לקיים פסק דרמ"א סי' ל"ח ס"ד דאין מליחה בבלי אוסר יותר מבדי קליפה ולא מעעמי דרמ"א שכ"כ ממרדכי ואו"ה דע"ז הבאתיו דאין שמן ממרדכי ואו"ה דאי' שבם ס"ל בבל מליחה אפי' אוסר בבבוש אלא בבבוש יותר מבבי"ק ס"ל לאאלק בשאר אשורין הוכחתי

אין מוסר בכולי' דלמ"ח בסם מו"ס והס"ך סי' קל"ז סק"ט כ"ל שאין הלכה יותר כרוה דאין מוסר כ"ק דמ"ס הס"ך בסי' קל"ז דמסתבר דמוסר בכולי' משום דכתוב במכושל בכר מי' בחמרי חם סי' מ"ד דמשמען הרבה דברים שאין כתוב במכושל ממש ורמיות שהביא הס"ך שם סק"ט שהה דחיתי כאן וכסי' ת"ם ותשל"ג ומזי דעת הסיעות המתירין הם רובם ככולם הלא המה רמ"ם בריבב"ח ע"ז דף ע"ד התרומות ור' יונה ורמב"ן הביאם רשב"א בתשו' וכתשו' סי' רכ"ב ורמ"ם שב' שפ"ב סי' כ' וכ"ג דמוסר בכולי' שהה בתשו' כ' דמוסר כ"ק וכן ס"ל לתוס' דף ע"ד ור"ן שם ורשב"א בפ' כירה וכתבתי שכן דעת רמ"ם בפ' כירה ותוס' זבחים דל"ה ע"ב ורשב"א וכ' בשם רמב"ן דמוסר בכולי' הה בתוה"ק בית ה' שער ו' פוסק הלא כרמב"ן וכ"פ הלכה למעשה דמ"ג סי' רי"ט הלכה למעשה. ועיי' סי' ת"ם חות ה' די"ל טעמי' דרמב"ן דמוסר בכולי' דוקא בין ולשיט' במלחמות דין חדיף בחלתות ואפי' בין הקשיתי מרמב"ן שדבריו סותרין כתבתי שמזר רמב"ן אפי' בין ועתה שעיינתי בתה"ק רואי' שב' כלים שמכניסין לקיוס שמכניסין בהם לזמן מרובה אי שמתמעטין בהן תדיר ויש שמתמעטין בהן זמן מ' תדיר ובשפע עכ"ל ופסק שם דסגי בקליפה וזה כ' להדי' דלמ"ח בס"ך סי' קל"ז שב' מכניסו לקיוס היינו בחינו ולחי שמתמעט בו מעל"ע ובולחי שלמ"ח בתה"ק בזה דמוכח שלמ"ח בס"ך שב' מכניסו לקיוס היינו בחינו ולחי כמתירין בסי' קל"ז ובסי' ת"ם כתבתי שגם ממה שפ' בס"ע סי' ל"ט ס"ז כרשב"ם דבר בלוע מועט מותר לבטל לכתחלה בכלי שמתמעטין בשפע הוא שמי בסיעתא דשב"ם דהוליא דין זה בבית ד' ס"ד והוכח בר"ן בפ' אין מעמידין ל"ד הוא מוכח דאין בכוח מוסר אלא כ"ק תע"ג דס"ז חולק סום"י ל"ט על ס"ע הכא בכנפ"י שם ופר"ח סי' רכ"ב שפקפו ומיבעין הס"ע וכן יבואתי בסי' ת"ם בתריכות ובבאר מקומות הבאתי רמי' לס"ע מעתה הא בכוח ממור ממליח דהא מליח חינו אלא כרותח דלעי' וכבוח כמבושל ת"כ אם בכבוח בכלי אין מוסר יותר מכ"ק מליח דחינו חמור בכבוח ופרמ"ג שב' בסי' ל"ח סקי"ד לרמ"ח שתמה מעמע אפי' בשמן לדידי ת"ם ג"כ כיון למוכח לאין בכבוח יותר מכ"ק י"ל דהס"ה בשמן סרין כן:

דברי סי' יו"ד סי' צ"ד ס"א תרכ"ז יוסף

(א) **תי'** אקו' פמ"ג אש"ע כאן דאו"צ ס' כנגד כל הכף מסי' ס"ע במשתמש בכלי שנאסר מחמת מליחה דצריך ס' כנגד כל קליפת הקערה (ב) הפמ"ג כ' באם יש זיעה בקדרה צריך ס' כל מה שיש בקדרה והקשתי עליו ע"כ נ"ל דאין חילוק ולפי"ז כלי שנאסר בבישול אין יוצא בהגעלה ע"י הזיעה ובביסוי צונן והקדרה חמה וזיעה עולה דאוסר דמ"א בסי' צ"ב נמי צ"ע (ג) ומאו"ה הוכחתי דזיעה אינה בולע ופולט אלא בביסוי:

(א) **סעי'** ס' כם"ע התוחב קף חולבות בקדירה של בשר כו' משערים בכל מה שנתחב ממנו בקדירה ויש ני שאומר שאם הכף של מתכות משערים בכולו אחם מקלתו אם כולו ובקערה לחשומה עיקר וכן נוהגין ע"כ עי' בפרמ"ג בע"ז ס"ק כ' שהאריך ושם הביא דברי מג"מ סי' תנ"ח אות כ"ד והפולה מדברין דכלי שנתחב במקלת אפשר שמבליע בכולו אבל י"ל דאין כח בתחב למקלת להפליט מכולו ועי' סי' תרי"ב וסי' תרט"ו ותרכ"ב דהעיקר כמג"מ והקשה הפרמ"ג מסי' ס"ע מרמ"א שם וס"ק ס"ד והוא מת"ח כלל י"א שפסק שם דכלי שנאסר מחמת שמלחו בו בשר שאם משמש בו רותח רוטב בעינן ס' נגד הקליפה ואם אחם למעה מו שביאם חמים אבל אסור אי ליכא ס' נגד קליפת כל הקערה עכ"ל תו"ח ומ"ש מקף לחי"ל ס' אלא כנגד שתחב בו ולמה התם תמרינן דמפליט מכולו ותחלה כ' הפרמ"ג לחלק משום דכאן סי' הכף קר לכך אינו מפליט מכולו וכ"ב כ' בדג"מ סי' ס"ע ס"ק ס' הל"ל וכתבו שהוא דוחק ולא מצינן חילוק זה ח"כ מה שמחלק עוד הפרמ"ג דבסי' ס"ע דלא בלע רק ע"י מליחה פולט כולו משא"כ בכף כאן דבולע ע"י כ"ר אינו פולט בכולו ג"כ לא מצינו למעם במי"י אם כ' הטעם דת"ח דהתם לריך ס' נגד כל הקערה משום שאת ניעוע הבושל בכל הקערה וכ"ה סי' מ"ם לסוף ד"ה מעתה כ' בחמת לישתא למ"ם בסי' ס"ע לריך ס' נגד כל קליפת הקערה:

(ב) **עוד** כ' הפרמ"ג דפלי"ח בסי' קכ"ח כ' דאם תחב כף במקלת לריך להכשיר כולו מפני הזיע ומודיעה דאם הוה ההכשר מעיון הבליעה [ר"ל שהכשירו שתחבו במי הגעלה במקלת והזיע עולה בנגד כולו] כפכ"ב ע"כ ומיני' לומד הפרמ"ג דאם כ' הוה הדין כאן כל מה שתחב בקדירה אף שלא נתחב במחכל הזיע מפליט מכף וכ"ת דזיעה מבליע ולא מפליט הא כורכח דפר"ח כ' בכב"ם אלמא זיעה מפליט והביא עוד רמי' וז"ל ועיין סי' ל"ב ס"ח בהג"ה ומ"ם ובסי' ל"ג ס"ח בהגה בביסוי צונן בעינן י"ם בזיעה ומ"ב שהלה י"ט (והביאו הפרמ"ג בס"ך סי' ל"ג) ע"כ מכל מקומות אלו מוכח דזיעה מפליט וכ"כ בח"ד בתן בפסיעות וכ"כ בסי' ל"ב והבאתיו בסי' תכ"ב ולדידי קשיא דין זה בתין לומר דזיע מפליט כמו רוטב מ"כ בסי' ל"ב ס"ן אפשר טיפה בנגד הריקן אמאי לריך ס"ח פעמים ס' הא יש בקדירה העומלת אלא שם הכל וזיעה בכל הקדירה ומ"כ אמאי אין הזיע מפליטו ומתפשט בכל הכלי כמו הרוטב וכן משמע מדין דטום"ע בסעי' זה שכתבו דלא לריך ס' אלא בנגד מקלת הכף שתחב שתחב משמת היכי משכחת הא בכל הקדירה יש זיעה מ"כ לריך ס' בנגד כל הכף. ע"כ נראה דיש לחלק דע"כ בסי' ל"ב נבי כיסוי בסי' ל"ב ול"ג הל"ל דזיעה מפליט היינו דיש בביסוי נמי בליעה ע"י זיעה לבד אלא רוטב כגון שלא עלה הריתחה עד הביסוי ובולע מן הזיעה אמרינן בשכ"פ ופולט ג"כ מן הזיעה אבל בקדירה בנגד מקום הריקן וכן בף בסעי' זה אע"ג דבף אוסר בכולו כמג"מ אבל כיון דבף הי' בולע מביסול אמרי' בבלעו בך פלטו ואינו פולט אלא כנגד מקלת ואפשר בולע מחמת הזיעה ולבך כ' פר"ח בשכ"פ בביסול אינו פולט בזיעה ומה שנאסר ובולע בביסול לא מהני הגעלה בזיעה כ"ל פשוט ובפלתי כ' לדריך ס' נגד כל מה שיש מן הבף בקדירה שתחב בתבשיל ואעמת דבו"פ משום דהבל קדירה מפייע להפליט ומדמה לחתיכה מקלתה תוך הרוטב לעיל סי' ל"ב דקי"ל בר"י דמפליט מכל החתיכה אפי' מה שתוך לרוטב ומלקדק מש"ע שב' כנגד מה שנתחב בקדירה. ובפר"ח בס"ק

זה כ' דלא דמי לחתיכה דשם ועי"ש ובחכמת אדם כלל דין ו' כ' בלא כפלתי דבמו"ה כ' בפירוש דאין לריך ס' אלא כנגד מה שתחב במחכל וא"כ מוכח דאינו מפליט אפי' בית הבל כמ"ש הפלתי דבדין קדירה שיש בו הבל והיינו זיעה והאפי"ה שרי:

ועי' פלתי בס"ב שהעלה מכח קושית במג"א דבלי שהם מקלתו מבליע בכולו ולריך להכשיר כל הכלי כשתחב לקמן סי' בס"ח ולא ברמ"א שם. והוא כמג"א סי' תכ"ח ולא תסיק הפלתי שב"כ המג"א לחמש מה שעמד בתוך דבריו הא לחמרי' בבב"פ ע"ז לא כ' תי' לחמש בחב"א סי' מ"ב הביא מכחה מקומות שדין זה בבב"פ לאו בבל מקומות הכי הוא. מ"ב י"ל מ"ש הרמ"א סום"י ל"ב דזיעה מפליט כמו שבולע טעמי' משום דלאינו לשיטתי' סי' בס"ח חזיל דבלי שנאסר במקלת אי"ל הגעלה במקלת בב"מ בבב"פ אבל לדידן י"ל דזיעה אינו מפליט אע"ג דבולע כמו שלמה הפרמ"ג לומר תחלה מ"ב ס"ח דאי"ל ס' בנגד בל הבף בתוך הקדירה אע"ג שיש זיעה בתוך הקדירים בב"פ ע"ז לא כ' תי' לחמש בחב"א סי' מ"ב הביא מכחה מקומות שדין זה

מה שכנגד חזן דליר המיסור פוסק ממנו ול"ד לכאן מתבות דמי"ל לכטל כולו דים מילוק בין דבר מאכל לכלי וכבלל ל"ז כ' דמי"ל חלת כנגד מה שנתחב בתבשיל ע"ש ח"כ למו"ה חפי' הכא חם נמי מי"ל ס' חלת כנגד מה שנתחב ולא מחלק בפרמ"ג דהכא קל ודייק שם מתו"ה מג"מ סי' תכ"ח ס"ק כ"ד ובפתחי תשו' כאן ס"ק ג' כ' שבה"י כ' כדברי מג"מ להפליט לח ממירין חם מקלתו חם כולו חכל להכליע לח וכ' עליו בשם ס"ך וכע"ל ח"כ בה"פ סי' תכ"ח דלח ס"ל כמג"מ חלת כש"ך סי' קכ"ח גם מהי הכתתיו במיכורי יד יוסף סי' תכ"ח ס"ק ל"ב וכן הכתתי הפרמ"ג שכ"כ בכמה מקומות דלח כמג"מ חכל כאן בסי' תרי"ב תרט"ו תרכ"ב העלתי כמג"מ וכן העלה בניית מדם הכתתי בדברים נכוחים וכן מפלתי שמז לח סי' לפני כל זה בילדותי:

סימן תרכ"ח:

(א) ישוב קו' הב"ח אתה"ד שכ' טעם דאי"צ סמ' ב"פ ולפי תי' זה יש לקיים כלי ראשון לאחר שנתרוקן דין כ"ד עליו וט"ז שכ' בסי' צ"ב ס"ק ל' מתה"ד דהוה כ"ש לפי פירושי בתה"ד י"ל דהוה כ"ד ושעם אחר כתבתי למה סגי פ"א ס' (ב) אם הוציא תבשיל בכף נמי אי"צ אלא פ"א ס' ואפי' תחבו לקדרה אחרת במין שהי' הקדרה הא':

(א) **סי"ב** בהג"ה וי"ח דסגי בפעם ח' ס' כתה"ד סי' קפ"ג דטעם המוסרים לדריך ב"פ ס' דמיירין דלמח בשאר בו חלב וכסהולית הכח מן הקדירה טעמה כל הכף נבילה. והתה"ד כ' לדחות טעם יה די"ל אחר שהולימו הכח מן הרותחים כל הבלועה בתוכו חסיב ככלי שני לח פליט ולח כלע והקשה עליו כיון דרוצה שפסוק פסק דר' פרץ דס"ל דלריך ב"פ ס' לריך לדחות בדחי' מוכרחת ולריך הוא דוחה ממ"ש די"ל שהוא כ"ש ועוד שהוא החמת קדירה שהעביר רותחין מן החם דין כ"ר יש עליו ע"ש כ"ל ולח קשה דתה"ד קאי על טעם שכ' בשם גדול ח' לדריך ב"פ ס' מספק דמיירין דלמח בשאר בו וכיון דהיסור לישו מוכרח חלח מספק יפה דוחה התה"ד חפי' חת"ל דבשאר בו מעט שמח הוא כלי שני וח"כ לח מחזקינן היסור:

ועי' ט"ז לעיל סי' ל"ג שהביא לדיוח כלי שהוא בב"ר מחבי שהולישו מב"ר עדיין דין כ"ר עליו (ולח הביא שכן דעת תו"ה הכ"ל שכ' הב"ח והוא בכלל כ"ז) והקשה הט"ז שם מתה"ד זה סי' קפ"ג הכ"ל שכ' כ"ח דהוה כ"ר ומחלק הט"ז דוקא שם ים תבשיל בכף כשהולישה הוה כ"ר מבל שם הכף ריקן וכן כלי שהורק ממנו התבשיל דין כ"ם עליו ובתי' זה לח קשה נמי קו' הב"ח מתו"ה ממנם לכתו' למ"ש והוכחתי בספרי רביד הזהב לתו"ה סי' ס"ח ס"ק י"ג דלח כט"ז חלח חפי' כלי ריקן שהי' מבל שם רותח והטעירו התבשיל ממנו עדיין על הבלי ריקן דין כ"ר עליו ע"ש הדברי קו' הב"ח וט"ז לדוכתי' וכ"ל דמ"ש התה"ד דבאן החבשם שמח בשאר מעט מבל בתוך הכף ועד שהולך הרותח בתוך הכף מסתמח בכם ס' חלקים בתוך הכף ומתבטל. וכן פליט מסתמח מן הכף בעומק תוך כל הכף חלח לתוספי' חבשו שמח לח סי' הרותחין ליכנס בעומק עד לתחתות עובי הכף ושם בתחתע הכף בשאר מעט מבל חלא יש ולח מתבטל. וקשה מה בשהי' בתוך הרותחין לח הגיע הרותחין עד לתחתות עובי הכף ומהיך לחרי שהולישו הכף שולט רותח זה עד לתחתע הכף וכ"ל דבתחת ים לתום שהם סי' עוד בקדירה סי' ובנפנו עד לתחתע הכף ושם כן כ' התה"ד די"ל בתן שבבר הולישו הכף תע"ג דין כ"ר עליו מ"מ לריך לומר ברותחין של קדירה לח ובבנו בתחתע הכף ח"כ י"ל דגם הכף בשהולישו בבל הכף ולריך ס' עוד בשאר בה ולהולישו הבלוע מתחתע בף ולהבליעו בבל הכף ולריך ס' עוד בשאר הכף לבליעה ופליטה בל בף י"ל דהוה ככלי שני:

שוב כ"ל דפ"ב בתבתי שם בהלבות שבת דבלי ריבון הוה בב"ר ה"ד בבלי עם תבשיל העומד חבל חם ותרוקן משה"ב בף שתחב בקדירה זהולישו הוה ב"ם בט"ז ות"ב ודתי התה"ד הלבה פסוקה במ"ש הח"ד שב"ו דים שברתי שבתבתי וגם שברת הט"ז ומשייב למשל"ק סי' תרב"ט דלח בתחרוטים שבתבו דשב"ו בי"ב ע"ש ועוד חפי' בהולישה תבשיל בבף לח נעשה בבילה ב"מ בחותו קדירה דלח לריך בפ"ם במשל"ק חלא חפי' לקדירה שחרת דהח תע"ג דט"ז שום"ש ג"ב חולק שמהרי"ל דס"ל דהוה ב"ם בידי יוסף סי' ס"ח שק"מ ובבה"ז שם דחיתי דחיות הט"ז וב"ב שם בשם זרע יעקב ובפ"ק ג"ז בתבתי שם דעיקר בתרי"ל ותם שבתבתי שם דה"ד לעניו בישול חבל להבליע ולהפליט י"ל דעושה הגם דמרי"ל ב' דהוה ב"ם מ"מ י"ל בתן לדריך להפליט מן הבף מתחע הבף ולהבליע בבל הבף שעי"ב ב"ב בולי שהי י"ל דלח שמרינן מב"ם דחיבת רק שפק דשמח בתחב הבף בדהשתה פליט הבל בתה"ד ועי' בב"ח בלל ט"ו דין ח' דהוה ס"ל שם דהבף ב"ב בדעת התחרוטים (והיינו דלח בתה"ד שחין בף ב"ב מ"מ שבר ניבה תחת בגון שתחב בף של חולבות בקדירה של בשר קודם ערבית ולמחר תחבו בשל בשר די"ל ביון דהיו נעשה ודתי נבילה שהרי תפשו שפליטו בל החלב שבתוכו עי' ס"ך (והם דברי תה"ד) ח"ב הוה ס"ם שמח פליט הבל ותת"ל דלח פליט שמח לינת לילה פוגם הרי דחבית ספיקי לדינא ח"ב חומר שי דודתי מהני לגרף הספק דלח יהי הבף ב"ב חפי' הולישה הבף עם תבשיל ח"ב חפי' הולישה תבשיל בבף דתבשיל מותר בין דחיבת ס' שהי' תבשיל ח"ב חפי' הולישה תבשיל בבף דתבשיל מותר בין דחיבת ס' הבף לח ב"ל וסהי' בדיע' חם תחבו לקדירה מחרת בחותו מין שהי' תבשיל ח"ב חפי' הולישה תבשיל בבף דתבשיל מותר בין דחיבת ס' הבף לח ב"ל וסהי' בדיע' חם תחבו לקדירה מחרת בחותו מין

ונ"ל עוד ליתן טעם להמהבב דסגי בפעם ח' ס' ולח מיירינן לספק שמח בשאר מעט בבף ובבבם בו ב"ע חלבים בין דים בב"ם בשבר היסור ס"ל בך הפק נפל מוקמינן לי' הבף והתבשיל הב' על חזקת היתר בתן לריבת לרעיתה לפניהו וכמ"ש סום"ע תר"י ע"ש מב"ם בב"ח שבל ח' בריתה הוה ע"ש וכפמ"ג ס"ך סק"ו. גם בפמ"ג בס"ך סק"ו חוסר וכחי' מסי' ק"ז תין רחי' דהתם נוף היסור בבף משה"ב בתן רק ספק שמח בשאר מעט חלב וחיבת חזקה וחיבת נמי ס' תה"ד בעלמת הוי בה"ג ב"ר בתן י"ל דהוה וכמ"ש:

(ב) **במג"י** בלל פ"ה ומ"ד וכפ"י בתן בתבו חם ים תבשיל בבף שהולישה ותחב עוד הפעם גם לדיון לריך ג' פעמים ס' בם בינת מדם הוביח בסיבור דתין חילוק ולמש"ל גם בזה הוי רק ספק ומוקמינן התבשיל מחזקת היתר ומ"ש הפרמ"ג דוחלי בל החלב שבבף פ"ח וב' ב"ב מה"ת בלה"ה תינו מוסבם למ"ש הפרמ"ג סי' ל"ג ס"ך סק"ג לרשב"ח דבלוע בבלי גם בב"ח ועי' סי' תר"י לות ד' ולבתו' המחבר שם בסי' בסמ"ק דלריך ב"פ ס' ומשום הך ספק שמח בשאר בו מעט חלב בבף ובבבם ב"ע חשיב רעיתה ולח מוקינן מחזקת היתר מדרבנן במ"ש הפרמ"ג בסס"י תרי"ב בשם בדוך טעם ובזה י"ל מה שהביח הסמ"ק רחי' למה שב' בעודע בנתיים הוה דלריך ב"פ ס' חלב בלה בודע בנתיים סגי בפעם ח' ס' מבלה תרומה שנפל לתוך מאה חולין ולח הספיק להעלותה עד שנפל עוד שאה דרבנן חפרו ור"ם חומר שם ידע בנתיים הינו חוסרת הסאה כ' והקשה הב"ח ופריבה וה"ך הה ב"ה דנפל שאה מחרות חבל בתן לח נתחב רק חותו הבף ולפי הב"ל י"ל לחסור בתן בלה ידע הין מבינין רחי' מהשם דבתן חסור מן הסברת שמח בשאר בו מעט בבף וב"ב ולח מוקמינן הסיתר מחזקת היתר בנגד הספק זה משום דחביב לי' ריעותה על בן הסברת נותן הם בעודע בנתיים וכבר יצה בהיתר דזה שיצה פ"ח בהיתר מינן דמקבי חזקה ע' ת"ם סי' י"ח שב"ב מבמה מקומות ח"ב הבית הסמ"ק רחי' מהשם להתירת דמה התם דנפל חח"ב שאה חמרות חפי"ה בעודע בנתיים מותר משום דבבר יצה בהיתר מב"ם הבה דחיבת רק חותו בף ויש להיתר חזקת היתר חלא משום דחיתרע חסור מדרבנן דמהני עודע בנתיים דשרי ולח קשה נמי מה שהקשו הם דיעתה מבשיר הוה ר"ם חבל בתן דחיבת בף ח' וחיסורו משום ספק ולח מוקמינן לי' חזקתי' מדרבנן משום דחיתרע דמהני עודע בנתיים לב"ע:

סימן תרכ"ח (נרשם בכפל):

(א) מ"ש בפרמ"ג באן בש"ך סק"ד דאסורין מבטלין זה א"ז בב' מינים דאם הם משונים בשמא אע"ג דשוין בטעמו מבטלין וא"ז בת"ש סי' ל"ג והוא שיטת הב"ח בק"א סי' כ"ז הרביתי להקשות דלימא לדברי הב"ח וגם אפרמ"ג באן ומ"ש בסי' צ"ח והעליתי מאו"ה בלל י' שדבריו ברור מללו דהבל תלי' בטעם ב' איסורין שהם משונים בטעם הוה ב' מינים ומבטלין וא"ז ובב"ח אם נפלו זית א' בשר וזית א' חלב בנ"ט ירקות כיון שלא נאסרו עדיין זה מבטל לחבירו אבל בשבבר נאסרו יחד אז צריך לבל א' ס' היתר:

מ"ת לסי' תרב"ח בס"ע ס"ב ומ"ש וכו'.. עי' פרמ"ג בש"ך סק"ד שב' וז"ל ועי' לרוך מש"ך שב' דקיי"ל לסורין מבטלין זה לח זה בסתור סי' ל"ח ומ"ש זית בשר וזית חלב לין טעמן שוין ובבר בתבנו במקום לחר דבב"ח שם ס' הוה הוה בהיסור ס' שלין טעמן שוה בם"ם הת"ם בסי' ל"ג מהב"ח סי' ב"ז וב"ח דבשר שמח נמי מזלין ומ"ם חבתר בחורך עב"ל הנה מבטלין זה"ז וב"ח היסור ס' לדעת הט"ז ועוד לפי' בהולישה תבשיל בבף לח נעשה בבילה ב"מ בחותו קדירה דלח לריך בפ"ם במשל"ק חלא חפי' לקדירה שחרת דהח תע"ג דט"ז שום"ש ג"ב חולק שמהרי"ל דס"ל דהוה ב"ם בידי יוסף סי' ס"ח שק"מ ובבה"ז שם דחיתי דחיות הט"ז וב"ב שם בשם זרע יעקב ובפ"ק ג"ז בתבתי שם דעיקר בתרי"ל ותם שבתבתי שם דה"ד לעניו בישול חבל להבליע ולהפליט י"ל דעושה הגם דמרי"ל ב' דהוה ב"ם מ"מ י"ל בתן לדריך להפליט מן הבף מתחע הבף ולהבליע בבל הבף שעי"ב ב"ב בולי שהי י"ל דלח שמרינן מב"ם דחיבת רק ספק דשמח בתחב הבף בדהשתה פליט הבל בתה"ד ועי' בב"ח בלל ט"ו דין ח' דהוה ס"ל שם דהבף ב"ב בדעת התחרוטים (והיינו דלח בתה"ד שחין בף ב"ב מ"מ שבר ניבה תחת בגון שתחב בף של חולבות בקדירה של בשר קודם ערבית ולמחר תחבו בשל בשר די"ל ביון דהיו נעשה ודתי נבילה שהרי תפשו שפליטו בל החלב שבתוכו עי' ס"ך (והם דברי תה"ד) ח"ב הוה ס"ם שמח פליט הבל ותת"ל דלח פליט שמח לינת לילה פוגם הרי דחבית ספיקי לדינא ח"ב חומר שי דודתי מהני לגרף הספק דלח יהי הבף ב"ב חפי' הולישה הבף עם תבשיל ח"ב חפי' הולישה תבשיל בבף דתבשיל מותר בין

מ' ואין מ' מבטל מכירו לגיתא כיון דמשום טעמו הוה כב' מסורין אח' מבטל מכירו מ"מ כב' המיניס כיון שלא נתכוין יחד קודם שנפלו בתוך הכ"ט ויתיס ירקות ומ"ם התו"ה מבל ודאי אם נתכוין הכשר והמלב קודם שנפלו לקדירה לחסור הכל ואין מבטלין הכשר ומלב לבטל זה את זה לתו מטוס דבב"ח טוין בשמת מסיב ואין טעמן שום שלא כיון שנעשו יחד כגוף חיסור בב"ח נעשו ג"כ טעמם שוה כמו כ' זיתי נבילה טעמם שוה כך בב"ח יש להס טעם שוה בב"ח הלכך אין מ' יכול לבטל מכירו ממנו הבל תלוי בטעמים שהיס שוים לחסורין מבטלין זח"ז וכשוים בטעם מ' אין מ' מבטל מכירו :

ובפרמ"ג בסי' ל"ח בט"ז ס"ק י"ד כ' וז"ל נס בתו"ה שם משמע דאם נתחסרו נבילה ובשר מקודם נפילתן משיב גוף מ' כיון דמבטלין למלקות אף שאין טעמן שוה מ"מ בעינן ס' נגד שניהס ולפי"ז כ"ם זית נבילה מסור וזית נבילה מעוף או בשר אחר ואין טעמן שוין מ"מ אד חיסור הוא ונריך ק"ב זיתים ע"ל ולפיזתי' אבל כאן בב"ח בשר שמת וכ' דילמ לפרמ"ג כן בטעמת דאו"ה משום דמבטלין למלקות ממ"ם התו"ה לעיל בנפלו בזית בשר וכזית אלב בתוך כ"ט ירקות דמבטלין זה את זה אפי' שבב"ח מבטלין למלקות משמע לי לפרמ"ג הא בנתחסרו בב"ח קודם שנפלו לקדירה מהני מה שמבטלין למלקות להיות כאין מ' אפי' שאין טעמן שוין בטעמו אבל ז"ת וכמ"ם דע"י שהם מבטלין למלקות הרי הם כאין לבטיהם טעם מ' דהיינו טעם תערובת בב"ח שבניהם יש להם טעם מ' מ"ב שפיר כ' התו"ה אע"ג דבב"ח מבטלין למלקות ומסורין כאין מ' היינו בנתחסרו מקודם משיב כאין מ' וטעם מ' אבל בלא נתחסרו מקודם הוה כ' מיניס וכ' טעמים ומבטלין זה בזה :

א"ב ליתא למ"ם הפרמ"ג זית נבילה מסור וזית נבילה מעוף וככם אף שאין טעמן שוה מ"מ אד חיסור הוא ז"ת כיון דמלוקין בטעמן מ' מבטל לאכירו וכמ"ם בתו"ה שם בט"ב מלתא ותימא בלח"ה על הפרמ"ג דפסק כת"ם וכב"ח הא הב"ח יליף דברי מת"ז דכתב וסור ועז ג' מינים הם וכ' הב"ח דל"מ שבל מ' מבטל לאכירו ומיהי יליף דשמת גריס שזה עז וזה סור ולא מזלינן בתר הסם נבילה דאחת הוא למלקות ולאו"ה תלי' מה לדעת פרמ"ג לאו"ה להיות אין מ' מה שהוא מלקות מ' ומ"ב מ"ם הפרמ"ג בב"ח אין מ' משום מלקות בב"ח ז"ת דב"ח לא מזיל בתר מלקות ולאו"ה היינו משום דאזלינן בשר בטעמו ולא בתר מלקות . ועוד לפי דברי פרמ"ג דיל דסור וכזם אין בטעמן שוין מ"ב לפי' יהיבנא לב"ח דת"ם פת"ז דסור ואיל ועז ג' מיניס שב"ב לענין דאיסורין מבטלין זה את זה כיון שהם ג' מיניס אין רצי' מפני שהם מלוקין בשמן הוה ג' מיניס אלא מפני שהם מלוקין בטעמן הת' מבטל טעמו של מבירו :

סימן תרכ"ט .

(א) תי' אקו' פרמ"ג אש"ך סק"ח שב' בתחב לקדירה אחרת אוסר הבף אפי' לא יש רק מים בכלי בשר נאסר הבף ואוסר **(ב)** תי' אקו' ח"ד אש"ך סק"י שב' דב"ח טעה במ"ש דחשבינן מעל"ע משעת בישול הבשר והש"ך כ' משעת תחיבה הבף חולבת דנ"ן והקשה הח"ד הא קיי"ל כתה"ד דלא נעשה הבף נבלה **(ג)** ולמ"ש הלכה כרמ"א ס"ה ביש ס' מותר הבף בתחב בף של הלב לתוך קדרה של בשר ובישל בו עכשיו ירקות ולא כפרמ"ג שב' דלש"ך אסור וישבתי הש"ך וממ"ק דלי"ל ב' טעמים לאיסור משום דלא הוה הגעלה גמורה תיפ"ל משום דבף נ"ן דממ"ק לא ס"ל כתה"ד ויצא לנו הדין בף של חלב שתחבתו לקדרה של בשר נאסר הבף לבתחלה לדירן לחזור ולתחבו בקדרה של בשר כשהי' ס' בתחיבת ראשונה בנגד הבף אבל חזר ותחבו לקדרה של חלב אפי' בדיע' אסור ואם הי' תחיבה ראשונה ירקות מותר הבף אפי' לכתחלה כרמ"א ס"ה ואם נשפך היכי דלא אסור רק לכתחלה וא"י אם הי' ס' מותר דלא כפרמ"ג שב' דאפי' עלה רתיחה בבישול אסור בנשפך ולדידי אפי' לא עלה רתיחה אלא יש"ב בבישול נמי מותר ועוד כתבתי דרשב"א בטור סי' צ"ג כ' קדרה של בשר שבישל בה ירקות ויש ס' מותר לבשל בה חלב דהיינו בכלי שיש תקנה בהגעלה וכל אחרונים לא פסקו כרשב"א משום דפוסקים חולקים עליו ונח"כ פ' כרשב"א ואני השוותי כל הפוסקים כרשב"א :

בש"ע סעי' ג' לכל הבף אסור בין אם בשר בין אם חלב ואפי' בדיע' מוסרת כ' הש"ך לדעת הרב בסי' ל"ם ס"ג אפי' לא הי' בקדירה אלא מים או שאר דברים אם הי' הקדירה בן יומא ובלע מתחלה ע"י נוף הבשר הבף אסורה וכבי קיי"ל וכו' עיי' פרמ"ג פי' דברי בע"ז ס"ק זה בזה וכתן הא הרמ"א מתיר בפ"ה כה"ג הבף וכן בתריך בע"ז ס"ק זה בזה וכתן ס"ק מ' כ' כמה תרוצים בדוחק ולקמן ס"ק י' כ' הש"ך כל זמן שהיא בן יומא פי' בעת תחיבה אפי' חב"י מבשה שבישל בה חלב דגם יש ס' בנגד הבף אינו אוסר ולא בפרמ"ג שמתרץ לש"ך אסור וכ' לחלק הרמ"א דמתיר בם' מיירי בבף קר והש"ך מיירי בבף יש"ב עוד מיבשך דבן בלנו לאסור וש"ך סי' ל"ט סק"ד דאוסר אפי' בדיע' מ"ב אין הלבה כרמ"א ס"ה בתחב בל עצמו לפי דברי הש"ך הבף בקדירה כ"ג ולמ"ם זי"א דהש"ך כ"ב רק אגיבא דש"ע

אסי' ל"ג (עיי' פרמ"ג סי' ל"ג בט"ז סק"ח ביאור הלבה זו) וכשהוליא הבף לא כ"ב דאז נעשה כלי שני ודין זה הלבה פסוקה בט"ז סוס"י ל"ב (עיי' מ"ם אלי בסי' לפני זה פי' התה"ד דלמה נעשה ב"ב) ומד"מ בסוסס"י אין רמ"א דהתם מיירי דליבת ס' וס"ק ט' דאוסר אפי' בים ס' ע"ב אבום דל"ב וח"ד ס"ק כ' ליבא הש"ך סק"ח דאוסר הבף לפי המנהג שב' רמ"א ס"ה דאסור הבף אפי' אב"י ה"ה בים ס' לא אשמע הכי בש"ך וכש"ך ס' בפי' אבום דל"ב :

ונ"ל שאין הדעת סובל דהש"ך נעלם ממנו בסק"ח וסק"י דברי תה"ד דהא בסק"ו הביאו ע"ב ל"ל אע"ג דהש"ך בסק"ו שב' ול"א דסגי בפעם א' ס' אבום דהרבה פוסקים ס"ל בבלוע לא אמרי' ל"ב וב"ב בתה"ד לאו אהך ד"בעמת לבד סומך אלחר לדעת הפוסקים לדריך ב"פ דלמא בשאר בו מעט אלב וכשהוליאו מן הקדירה בעשה כל הבף בבילה מבשר בחלב והוצא בש"ך סק"ד ס"ב בעשה בבילה בב"ח אה"ת אאיך סגי בעשה זה לבד דסמבינן בחותו קדירה אפוסקים בבלוע לא ל"ב דהא קיי"ל בסי' ל"ם דבלוע ל"ב ס"ב אאיך אקבינן בחון בחיסור תורה ורמי' בפרמ"ג בש"ך סק"ו לא"ך אלרף בעמי' דתה"ד דבעשה כלי שני בשהוליאו (אמנם מ"ם הפרמ"ג עוד שם אחיסור עלמו דליבא לירוף זה אפי' לי"ל ב"פ ס' זה קשה שם ליבא חיסור אחד אבל בחן בשהוליאו בעשה חיסור אחד וב"ל אבבא"ח) ע"ב חומר מי דש"ך עיקר אהיתר בחמ"ם התה"ד מבום בשהוליאו לא ל"ב מבום וב"ם התה"ד הב"ל ונריך לומר גם לפרמ"ג הב"ל דהש"ך קיבור להבית לירוף בעשה הב' דבעשה ב"ם בן חומר אפי' לידי שעיקר הבעשה של הש"ך של ו"ת דאי"ל בפ' ס' שהוא מתה"ד מבום דבעשה ב"ם דהא הבך ו"ת הם דברי תה"ד ומסתמת בעמי' ו"ל עוד דבמך על בעשה זה מם"ם בסק"ד בעשה אחוסרין דלמא נשאר בבף מעט חלב ובשהוליאו ל"ב מבשהוליאו לא ל"ב דהוה ב"ב ואלא בסק"ו בתב בבף מעט חלב ובשהוליאו ואיכו

עוד תרוץ מש"ך שכ' ג' טעמים שמ"ל כ"פ ס' בחותם קדירה ל' שמין סברת שיהי' הבלוע חמיר מן האיסור עצמו שנפל בחותם קדירה כ' שגם הרשב"א פוסקים ס"ל כבלוע לח כ"ג ועוד תפשר דהכף פליט כל החלב ולח כ"ש וקשה נמי ממאי לקדירה אחרת תוסר הכף תע"ג דליתא לטעם הנ' בחותם לב' טעמים אחרונים ועוד כ' דש"ך שם לח ס"ל טעמי' דתה"ד כ"מ דחולק אתה"ד וגם לח ס"ל טעמי' דמ"מ דמתיר לרשב"ם ח"כ למ"ש ליישב דליכא נמי טעמי' דתה"ד מכ"ם כ"מ דליכא נמי להרשב"ם יישבתי שהפוסקים הנ"ל מוקים פשיטא דגם לקדירה אחרת חף הכף תוסר ועי' עוד בפתחי' :

(ד) **אמנם** עדיין ל"ע תע"ג מטעם כ"ג ליתא בכף תפי' תחבו לקדירה אחרת מ"מ יהי' הכף תסור מטעם שכ' הסמ"ק הובא בב"י וט"ז ס"ק ג' כל זמן שלא הי' להכף הגעלה גמורה הכף תסור ותפי' בדיעבד כמו בכלי חרס שחימו יוליא מידי דפגו לעולם ותוסר תפי' תחר כשיטול כמ"ש התור בסי' ל"ג על העיטור כן י"ל בכף שיש לו הגעלה מ"מ ע"י ניטול כיון דחימו הגעלה גמורה תוסר תפי' בדיעבד . תמנם נ"ל מטעם זה לח הוה הכף תוסר בדיעבד דהנה קשה דלמה כ' הסמ"ק סק"ט דהכף תסור משום דנ"ט ולח תחר טעם הסמ"ק משום דליכא בניטול הגעלה גמורה דהגעלה צריך להגעיל כל הכלי וכאן בכף בניטול לח הי' הכף כל הכף בתוך הקדירה ועוד בהגעלה חימו מועיל חלח כמעלה רתיחה וכף בתבשיל הי' רק יום"כ וחימו מעלה רתיחה חלח קו' זו גם על הסמ"ק קשה דהוח ס"ל לעיל ב' פעמים ס' ח"כ ס"ל דכף כשהוליחו נ"ל למה לי' טעם תחר דהכף תוסר בקדירה תחרת משום דלח הוה הגעלה גמורה :

עי"ב נראה לעיל ג' טעמים דס"ל לסמ"ק בלח טעם דלח הוה הגעלה גמורה דליכא בניטול לח"ק לח נשתר- בו טעם תבל כיון דלח הוה הגעלה כלי חרס שתחב בו טעם חלב בכף בשר בדיעבד חלח הוה הגעלה גמורה ומשתר בו טעם לח הוה תסור תפי' דיעבד דמסתמח יש ס' כנגד טעם זה לכך לעיל לטעם דחותו טעם נ"ל כל הכף וכן מוכח מח"ד שתי' בי"ח כתה"ד ולח נ"ל מ"מ יהי' נ"ל טעם הסמ"ק דלח הוה הגעלה ודוק ח"כ הש"ך דקחי חש"ע ס"ג דהכף תוסר תפי' בדיעבד בין לבשר ובין לחלב לכך לח כ' הש"ך טעם החיסור משום דלח הוה הגעלה גמורה . דע"י ניטול לו שחימו הגעלה גמורה מ"מ לח תסור חלח לכתחלה הכף שהי' חלב ותחבו לתוך בשר ותם חזר ותחבו לתוך בשר בדיע' מותר בהנ"ל לכך כ' הטעם משום דכף נ"ל והיינו טליכא דש"ע דלח ס"ל כתה"ד ומשו"ה תסור תפי' בדיעבד ולפי"ז יש לנו הדין לדידן דלח נ"ל תס כן תולבות תחב בבשר ויש ס' בבשר דהכף תסור ותם חזר ותחבו לקדירה של חלב תסור תפי' בדיע' כי עכשיו נעשה הכף בחמת כף של בשר חבל לקדירה של בשר לח תסור חלח לכתחלה . ותם לח הי' תחיבה רחשונה רק ירקות מותר הכף ניש סי' תפי' לכתחלה כמ"ש הרמ"ח ס"פ משום דהוה כ"ע כר כ"ע ועע"ג חת"ח כלל פ"ה שפסק כדין ת' כת"ה וכדין ב' פ' לתסור הכף כין לבשר כין חלב תפי' בדיע' שמ"ל כש"ך משום דל"ל כיון דפסק כת"ה חע"כ משום הגעלה וכ"כ כמ"י טעם הרי תפי' לטעם תסור דיעבד וקשה ול"ע :

ולפי"ז קשה לי הדין שכ' הפרמ"ג בע"ז בקנ"ג דתפי' הי' הניטול מעלה ירתיחה דהוה הגעלה גמורה ותפשך לח הוה ס' בדרבן ופפיקו לקולא כיון טכ"ע מה"ת דומה לס' דרבן ע"י גילגול ולהל"ל ז"ח בשלמח בתחבו בתחיבה כ' לתוך חלב ודאי תסור מה"ת בלח"ה דהח תחיבה רחשונה הי' בבשר וכי' ס' בבשר חלח דיעו של פרמ"ג בתחבו לתוך בשר בתחיבה שני' מעיקרא לח תסור בתחיבה ת' לתחבו בבשר חלח לכתחלה משום לח הי' הגעלה גמורה כמש"ל ובלח"ה מסיק"ת דמשום לח פלוג יהי' נאסר כמן התורה . דבלח"ה לח דמי לס' ע"י גילגול מדרבנן דהח הפרמ"ג בסי' ק"י בדיני ס"ם כ' דס' גילגול דרבנן לחסור יוליח מס' ת' בנופו ס' ת' בתערובת כגון ס' דרוסה שתערב בחלף דש"ח לח בטיל לח בחמרי שיהי' בטל כי ש"ח דלח בטל רק מדרבנן מ"ב בספק דרוסה יהי' ס' דרבנן לח בחמרין הכי משום דמעיקרא ס' דרוסה חסור מה"ת ורק ע"י גילגול נעשה בתערוב ס' דרבנן וכ' שם להקל בלח מודע עד שנעשה תערובת שהוח חיסור מדרבנן מקילין כמו בס' ת' בנופו וכו' וה"ב הח תיהח בספק מה"ת תחלה חבל כחן ליכח רק משום לח פלוג ולח תפי' בניטול ולח עלה רתיחה ותחב בתחיבה שני' מדרך לתחוב בכף הוה בדיע' הנעלה גמורה ומסתמח יתחוב נם חב"ב הכף כדרך התחיבה לכף כעין זה עי' ש"ך סק"ח ס"ב תפי' הנעיל כולו מותר בדיעבד רק לכתחלה חסרו חלח עלה וסיעתי' חסרו תפי' דיע' משום דל"ב הכף חין ס"ל כתה"ד לח נ"ל לח תסור רק לכתחלה והוה ספיר ס' דרבנן ולכל כה"ג טוב לנרף עוד סיעת רשב"ם דחלב בלועה בקדירה חימו בב"ח מה"ת כמ"ש הפרמ"ג לעיל סי' ל"ג וכ' טעם לדבר וכ"כ פלתי סי' פ"ז וכ' עוד טעם בדבר ותני כתבתי

עוד טעם בדבר וכל טעמים עי' בסי' תרי"ו חות ד' :

ודאתינן להכי י"ל עוד דהנה טעם הסמ"ק משום דלח הוה הגעלה גמורה ורשב"ם חולק על זה שכ' הרשב"ם בתה"ב והובא בטור לעיל סי' ל"ג דחם ניטול ירקות בכלי מותר לבשל בו חלב ת"ל לרשב"ם תניב ניטול בהגעלה והב"י כ' שם בתוס' ורא"ם ותרומות וסמ"ק חולקים מרשב"ם וכתה"ב כ' דלח חלקו חלח חסמ"ק חולק דסמ"ק חוסר

תפי' בניטול בהגעלה גמורה ברתיחה ות"ל נחזי מאן לרשב"ם חם מותר כאן ואחחר דברי ב"י תמלה כ' הח דטור חולק על תעיטור חם בניטול לח מהני בהגעלה ומחלק הב"י התם מיירי בכלי חרס לכך חולק על תעיטור חבל הרשב"ם מיירי בכלי שטף דתי"ל תקנה בהגעלה מהני ניטול בהגעלה ת"ל לרשב"ם כאן בכף בל עץ נמי מהני ניטול בהגעלה . ואח"כ הביח ב"י לר' יהושח שכ' תשו' רשב"ם בחם פפקיע ופקשה ב"י שאח"כ כ' לדברי ר"פ דתפי' כף חב"י חסור והח לרשב"ם מותר בהגעלה · ותי' דרשב"ם לח מתיר חלח בירקות חבל חלב כיון דחלב חסור עם בשר חימו בדין שיהי' הוח נורס היתר לקדירה של בשר להבשירו ועוד תי' דרשב"ם לח מתיר חלח במים חבל חלב חין להקלים כל כך בלע החיסור עכ"ל והק' עם החרוך מש"ך דלמה לח תי' נם מר' יהושח לחלק בין כלי חרס לכלי שטף וכמו שתי' לעיל :

והנה למ"ש ח"ם דלעיל דחוסר הטור תפי' בדיע' דלי"ל הגעלה כלל לכך תי' הב"י דמיירי בכלי חרס משח"כ חר' יהושח דלח קשה עליו חלח דיהי' עכ"פ חסור לכתחלה כמו שקשה עליו מר"פ דחוסר חב"י וחב"י לח חסור חלח לכתחלה וזה יש לחסור תפי' בכלי שטף שכן משמע ממי שנון הב"י שם שכ' חר' יהושח וז"ל דחע"ג שחב"י חו בחלב ס' הרי דמדמי בים ס' כתבשיל לחב"י דלח חסור חלח לכתחלה ח"כ נם כתרוצים של ב"י ממי לח תסור תפי' במבשל חלב ויש ס' לח חסור חלח הכף לכתחלה וכן ממ"ש הב"י בתי' הב' שחין בו כח כל כך להקלים ולח כ' שחין בו כח להקלים חלח משמע דגם חלב מקילים חלמח שחין בו כח כל כך להקלים חלח יהי' קלוש תפי' כחב"י ח"כ חסור לכתחלה כחב"י :

ודאתינן להכי יש לקיים הדין כרשב"ם וכמ"ש בסי' ל"ג וכל מחרוצים חלקו חמ"כ וכמ"ל סי' תרכ"ד חות ת' ממ"ש הב"י בסי' ל"ג דתוס' ורא"ם חולין דף ק"ב חולקים חרשב"ם וכ"כ כ' דלח חלקו וכתבתי בסי' הל"ל לקיים דברי ב"י · ועוד ל"ל דע"כ כ' תוס' חטחת מקרי חיסורי בלע היינו כרגל דוקח דחר"ג זכחים ל"ו כרגל וכל יום נעשה ניעול וכ"ה המסקנח בע"ז שם דפריך חי כל יום נעשה ניעול הגעלה נמי לח לבעי ת"ו ר"ג רק כרגל חמר ושם לח מכוין שיהי' חלח כדין הגעלה ע"כ ל"ל מדלמו' הקילו דבבל ברוב הח תיתח כרגל דליכח הגעלה רק מה שבל יום נעשה ניעול ובלח הגעלה חיך מותר לזרים וגם ממעט בחכילה ולח שייך לזר לומר דהוה ל"ט כר ל"ט דהתירח ותח"ת קשה הח למסקנח בסי' מתרץ דמשו"ה מהני מה דתנן בקדשים שני בשפוד הגעלה משום דהתי' בלע הרי לעניין זה דשני בהגעלה מקרי התירח בלע חטחת חע"ג דלחסור לזרים משח"כ בהך דכל יום נעשה ניעול לי"ל משום דהתירח בלע ומקרי ל"ט כר ל"ט ח"כ למה דמקיל ברגל חע"ג בלח הגעלה כלל מקרי חיסורי ולהכי לח שרי חלח ברגל דוקמי' חדחו' ות"ב חום' נמי כרשב"ם ס"ל ודו"ק :

ולפי"ז י"ל דרשב"ם ס' כ' דיעיס הל' דרוסה להוכיח מנמ' דף סוף ע"ז דהיתרח בלע כלי שלריך ליבון מותר בהגעלה דבר זה נדחה מחום' ורא"ם לפי פירושם בנמ' כמש"ם חבל דין הב' במבשל יקרות בכלי של בשר דנקלם הטעם ולח חסור במבשל בו חלב דהוה בהגעלה דבר זה י"ל דליתח מן הסברח כמו חיכח דחמרו בעיטור שהביח הטור בסי' ל"ג דמתירין תפי' בכלי חרס וכן מ"ם הב"י מם' התרומות שב' הטור בסי' זה משמע דלח כרשב"ם שב' חע"ג בשחר חיסורין חם הומחה הם מיס בתוך מעל"ע חסור דל"ב המיס חבל בב"ח חיטו כן ומי ס"ל כרשב"ם עדיפח ס"ל לחשמיטין דמותר לבשל בה חלב תפי' לכתחלה בהומחה הם מיס עיי' בה"ב מה שמיישב זה ולהנ"ל י"ל דטב"פ מודה התרומות דשרי תפי' ניטול בה חלב בהנ"ל חבל לכתחלה לרשב"ם חסור במבשל בה חלב חבל במיס מותר לרשב"ם תפי' לכתחלה וזה מוכח מתרומות לכתחלה חסור תפי' הומחה הם מיס ורחי' חח"ב בב"ח נקמן סי' ל"ד ס"ב כ' בסה"ת שב"ב דר"ל דתרומות מודה לרשב"ם לחסור רק לכתחלה :

עוד כ' בב"י שם בסי' ל"ג דסמ"ק חולק חרשב"ם וז"ל וכן למה שחכתוב בסי' שחח"ו בשם הרר"פ גבי תחיבת הכף לי"ל דרשב"ם כלל חס לח עפ"י טעם רחשון שכתבתי לדברי ר' יהושח ניחוח דבריו מ"ש דלי"ל דרשב"ם כלל לבאתו הח בבר כ' ב"י דתוס' ורא"ם לח ס"ל כרשב"ם דהם פירשו הנמ' סוף ע"ז דלח כרשב"ם ושב"ב הסמ"ק ח"ב החיך כ' הב"י לסוף להשוות דעת הסמ"ק לרשב"ם חבל למש"ל דרשב"ם ב' דיניס ס"ל דבתחיי בלע שני בהגעלה ועוד ניטול בב"ח מותר בניטול . בהגעלה וכתבתי לעיל דמתוס' ורא"ם לח נדחה חלח חד דיוק דרשב"ם דהיינו כלי הלריך ליבון שני הגעלה ח"כ זה מוכח נמי מסמ"ק שב' כתוס' ורא"ם חבל חס ניטול מהני בהגעלה ב"ל למודו לרשב"ם לכך כ' ב"י בסוף דמסמ"ק דכתן נבי כף מוכח דלח ס"ל כרשב"ם בלל דהיינו חפי' דניטול לח הוה בהגעלה ג"כ לח ס"ל כרשב"ם דלרשב"ם חפי' לכתחלה שרי לבשל בו חלב כמש"ל ולסמ"ק חסור לכתחלה ותי' הב"י כמו שתי' לי' יהושח דהיינו בחלב כיון דחלב עם בשר חסור חיכו שרי' חלב נורס היתר לקדירה שב' בשר להבשירו ועוד תי' דרשב"ם לח מתיר חלח בירקות ועוד תי' דרשב"ם לח מתיר חלח במים חבל חלב חין להקלים כל כך בלע החיסור עכ"ל והק' עם החרוך מש"ך דלמה לח תי' נם מר' יהושח לחלק בין כלי חרס לכלי שטף וכמו שתי' לעיל :

והנה למ"ש ח"ם דלעיל דחוסר הטור תפי' בדיע' דלי"ל הגעלה כלל לכך תי' הב"י דמיירי בכלי חרס משח"כ חר' יהושח דלח קשה עליו חלח דיהי' עכ"פ חסור לכתחלה כמו שקשה עליו מר"פ דחוסר חב"י וחב"י לח חסור חלח לכתחלה וזה יש לחסור תפי' בכלי שטף שכן משמע ממי שנון הב"י שם שכ' חר' יהושח וז"ל דחע"ג שחב"י חו בחלב ס' הרי דמדמי בים ס' כתבשיל לחב"י דלח חסור חלח לכתחלה ח"כ נם כתרוצים של ב"י ממי לח תסור תפי' במבשל חלב ויש ס' לח חסור חלח הכף לכתחלה וכן ממ"ש הב"י בתי' הב' שחין בו כח כל כך להקלים ולח כ' שחין בו כח להקלים חלח משמע דגם חלב מקילים חלמח שחין בו כח כל כך להקלים חלח יהי' קלוש תפי' כחב"י ח"כ חסור לכתחלה כחב"י :

ודאתינן להכי יש לקיים הדין כרשב"ם וכמ"ל סי' תרכ"ד חות ת' ממ"ש הב"י בסי' ל"ג דתוס' ורא"ם חולין דף ק"ב חולקים חרשב"ם וכ"כ כ' דלח חלקו חלח חסמ"ק חולק דסמ"ק חוסר חולק חרשב"ם וכ"כ כ' דלח חלקו חלח חסמ"ק חולק דסמ"ק חוסר

אמנם מרמ"ה ס"ה סב' בכיסוי פה ידקות זמחב כו הכף לכף מותר
ניים ס' נגד הקף מקום דסום כ"ע בר כ"ע מוכח ללת כרשב"ה
דמשמע הה מלב לסור לבשל בקדירה של בשר דבישל בה ירקות חמים
לימו מוכרח ד"ל דקדירה לסור בשל מרם דגם הרשב"ה מודה כמ"ם הכ"י
הכ"ל אבל הכף מותר מקום כ"ע בר כ"ע מ"מ לכתחלה לסור כ"ע בר כ"ע
לעשותו לכתחלה כהלקמן סי' ק"ם :

אלא"כ רלי' בתורך מקך כמן סב' ג"כ דסמ"ק ורשב"ה לימם מולקים
ללת הרשב"ה דמיירי בקדירה שדרך לבשל ללת ובדתיתה הלכך
הוה הגעלה יפה דאל"כ מל"ל לרשב"ה דמן הגמ' לת מוכח ללת דכלי
שלריך ליבון סגי בהגעלה אבל ללת הגעלה מל"ל (ור"ל וס"ה דכל יום
מבשלין בו מדיר הוה להגעלה ו"ל כרב פפח שם דקדיר כמ"ם בחיבורי
סי' תל"ב סק"ד ער"ם) אבל ללת הגעלה מל"ל מ"ו הרשב"ה לת מיירי ללת
בקדירה דהוה הגעלה גמורה אבל הסמ"ק מיירי בכף שנתחב קודם לדתיתה
לת מהני הגעלה ע"כ וז"ת דהתיך בדיטול הוה הגעלה גמורה מפני שהוא
ללת הת קיי"ל כתו"ם סוס"י תכ"ב ללת מהני הגעלה במלה ללת לריך לעשות
גדופה משום ניצולת ללת כמ"ם דרשב"ה מקיל כאן בלת הגעלה גמורה
מן הסברה דמקלים הלכך שרי אפי' בלת גדופה ואלת מ"ב מ"ת דסמ"ק
לימו חולק מרשב"ה רק כמ"ם בסס הכ"י ועוד כ"ל דמטעם דסמ"ק בדיטול
רק יום"ב ולאו דוקא בדתיתה והגעלה לימו ללת בדתיתה הוה בסור יו"ד
הבית פלוגתת דפוסקים דיש מתירין בהגעלה בים"ב אפי' לימו עולה לתית'
ותה"ד סי' קל"ח כ' ירלה דלריכו ליזהר שיעלה לדתיתה בהגעלה ואי לת
ליזהר בפניד והבית הסמ"ק זה ומהר"י שלריך ליזהר בכלי חמץ שלת יעמוד
המים מדתיתתן משמע דהוה רק מזהרה עיי' במרדכי בפר' לע"ז סי'
תתנ"ח דמשמע דאפי' פוסק הדתיתה :

ויעויי תבו' מרס"ל סי' כ"ו אכ' בעין הגעלה הטולם טופים שהמטן
סוכרים אם בפסק מדתיתתו אסור להגעיל בהן ודס"ל מייירי
כמגעילין חמץ בפני זמן איסורו ללת דוקא בחמץ אחמירו משום חומרת
לחמץ וכן אי' בפ' תה"ד שכ"ל משמע מדבריו בשאר איסורין אין להחמיר
אפי' אין מעלה לדתיתה כפוסקים דס"ל הכי ומ"ם התה"ד להחמיר היינו
בחמץ וכ' לר"ל חמץ לחמ"ז איסורי' דכבר איסור הוא לת בחמירו ללת
בחמץ דאי"ל קודם זמן איסורי' הת כ' דלטורין מי שאמר כן לפי"ז ת"ם
מת"ם כלל פ"ה דין כ' דמשמע לאסור אפי' בדיע' מטעם דאיכו עולה דתיתה
לאוד וכמ"ש בחמ"י שם וכמו שהעתותי בכר לעיל בזה הת"ח מזיל לשיטתי'
הסמ"ק דבעי דתיתה ודוקא בחגעיל כולו וס"ל דתנחים ללו אפי' בדיע'
מעכב ורשב"ה לת ס"ל אבל למה שדקדקתי מסמ"ק בופי' דלת אסור
אפי' דיע' וכשאו מרס"ל ויש פוסקים דאפי' לכתחלה לת לריך דוחתין
וקיימתי לרשב"ה דאפי' אינו מגעיל כולו בקדירה ס"ה בכף כדרך שתוחבין
בו כך הכשירו זו לאסרו לכתחלה ודו"ק :

ודוב"ד חולק אם' תה"ד מ"מ כ' טעם בתוחב כ"פ לכף בחומו קדירה
בכף אבל לבשר ויש ס' משום בתחיבה דאשונה טעמה הגעלה
לכף ברשב"ה והקשה עליו תרוך מה"ל דמ"ל אמאי אסור הכף לקדירה
אחרת כמ"ם בסמ"ק ועוד מל"ל לדאות דברי סמ"ק מכח טעם קלוש כזה
ע"כ והה זהו לב"ח שכ' רק ברשב"ה והי' טעמ דברי רשב"ה טעם קלוש
ות"י למה וס"ל בחמת כמ"ם אלי דה"ה לקדירה אחרת אם תחבו שנית
לבשר אין אוסר אאמס בלירוף טעם תה"ד שיסבתי לרשב"ה ליכא תו טעם
קלוש :

שוב רלי' לקיים דימו דס"ך סק"ח כפשטי' שאוסר בתוחב כף אבל
לתוך קדירה של בשר בן יומא שבשלא תחלה מגוף בשר אפי'
עבשיו לת הוה בקדירה אלא מיס שהקשה עליו הפרמ"ג להת הס"ך אם
קלי ממאכר ניים ס' וברמ"ח ס"ה מבואר ניים ס' אפי' הכף מותר והה
מ"ם בפרמ"ג לתרן בפ"ז סק"ז לאוסר הס"ך משום שמא נגע הכף בקדירה
גופי' וליכא ס"ע בר כ"ע ל"ל מסתמא לת חיישין שנגע הכלי בשאר כלים כמבל"ק
סי' תרל"ג · ובמ"ד תי' להס"ך אם הס"ך ס"ל לאסור משום מנהגא דלקמן
ס"ה לאסור אפי' יש ס' נמי ליתא כמ"ם :

ואמנם בס"ד סק"ח כ' ספלמ"ג תי' דס"ך לשיטתי' בפ' ג"ה ס"ק ד'
לנלו לאסור ס"ע בר כ"ע אפי' דיעבד משום דליכא רק כ' ס"ע
מ"כ שפיר הכף לאסור משום דליכא רק ב' וס"ע ת' הבשר בקדירה
ושעם ב' מקדירה לניים ושמים לכף בשר לאסר הכף דהמים בללי ב' וס"ע
והכף לאסור ללת דהקשו על זה מרמ"ם שכ' בפוני' דאפי' למ"ד נלנו
לאסור ס"ד לאכול הדגים שנלנו בקערה של בשר לאסור לאכלו בכותה אבל
בללי של אלב מותר מ"כ גם הכף מותר וכ"כ בפרמ"ג בס"ך סי' ל"ה סק"ד
הביא בים"ם דנלנו לאסור אפי' דיעבד ס"ד לאכל בכותה אבל בכלי שלהן
מותר וכ' הפרמ"ג ללת הרמ"ם כ"כ בללים של בשר ושל אלב שהודמנו יחד
דאפי' למ"ד נלנו לאסור אבל בללי שלהן מותר מבואר מדברי פרמ"ג שדברי
הרמ"ם הלמתא הן והם קשיון על הס"ך והבין הרמ"ם מחלק בין לאכול
בכותה ובין לאכול בללי שלהן :

ואני לת כן הבינותי ברמ"ם דז"ל הרמ"ם קערות שנשתמשו בם בשר
שהודמנו בירוב חולבות ובניסם בני יומין ס"ל כ"ע בר כ"ע ול"ל
דאפי' בכל מותר ללת לאסור הטיב"ן בשאבלו ללת לאכול בכותה שהוא
טעם שני של הבשר וס"ע לתוך ממשות של אלב אבל הכא טעם שני של
בשר שבתוך הנים אין ס"ע לתוך ממשות האלב ללת מתערב טעם שני
בשל אלב שבתוך הנים ברמה שהנים מותרין והכל מותר עכ"ל הרי מבואר

להלי' מרמ"ם דללת טעמו דרמ"ם בפרמ"ג טעום לנעבי הללי מקיל דלפי
דברי הפרמ"ג הנים שאיכם כלים יפי' אסורים וז"ל דלי הנים לסורין גם
הכלי נאסר ללת הרמ"ם לת מקיל בללי ללת אב' דגם הנים מותרין משום
שמתערב שם טעם שני של האלב תוך הנים משום הוי לי' דין כ"ע כ"ע
ללת אל עליו שם בב"ח ולפי"ז אתן דקיי"ל בסי' ל"ה ס"ג בהודמו הללים
זע"ז נאסרו הנים וטעמם יפה וכיון דהנים נאסרו גם הללים אסורין ות"ם
שם"ך דהכף אסור ולת קשה קו' הפרמ"ג מרמ"ם דאיהו לעיתי' ס"ל
בהודמו זע"ז הנים מותרין אמטם דכאן באיכא ס' ולת נאסר הנים גם
הכף מותר :

וליש"ש דפסק הודמו זה עם לסורין הכלים ואפי"ה כ' דנלנו דאסור
ס"ד לאכול אם כותה כרמ"ם ויש להקשות דע"כ ס"ל לרמ"ם
דנלנו אסור לאכול עם כותה דוקא הייטו רמ"ם לשיטתי' דס"ל הודמו זה
ע"ז מותר . אבל ליש"ם דס"ל הודמו זה עם זה אסור הע"ג שאיטו עם
כותה ממש אמאי בנלנו מתיר בלת אוכל בכותה ממש וי"ל דס"ל ליש"ם
הודמו ס"ע לאסור הוא כמ"ש הר"ן שלת עמד טעם שני בפני עלמו אפי'
טעם ג' ג"כ הא דמתיר היש"ם בנלנו כל שאיטו אוכל בכותה ממש ללת
בללי ס"ע בנלנו עמד טעם הב' טעם ג' בפ"ע אפי' ג' טעמים בשר בקדירה
דגים בקערה שעומד טעם ג' בללי הטעם השני בפ"ע ג"כ כאן בכף בסי'
ג"כ ס' כנגד בליעת הכף הרי עומד טעם הב' מן בלי מולבות טעם ג'
בפ"ע בפיטר תו אין נאסר הבלוע הבשר בכף ולת אל אם איסור בב"ח
בבולע בכף כמבל"ק טעם זה בפי' תרל"ד בהיתר בללים ע"ש והבי הבלוע
בללי פשיטא דלת נאסר דבלוע בללי ודאי מקשר עם המים מולבות באוכל
ניים ס' כמ"ש תה"ד סי' קפ"ג והבאתי דבריו אם ג"כ ממאי הכף אסור
ע"כ מיאוירתא כמ"ל ליבב להס"ך בתחלת הסי' ודו"ק :

סימן תרל"ה .

(א) עי' ש"ך ס"ק י' שכ' דחשבינן מעל"ע משעה דנתערב החלב תוך הכלי ולא כב"ח שכ' דחשבינן מעל"ע לכלי משעה בישול בקדירה לבדו בשר או חלב וכתבתי מקום שנכון דעת הב"ח ועכ"פ אם עברה לינת לילה קודם שנתערב יש לסמוך אב"ח ואלא כתבתי סמוכין טובים וחזקתם לב"ח (ב) בעבר ליל' א' אחר בישול בב"ח ומסופק אם כבר עבר מעל"ע אסור ולא כהב"א וביאור דברי ירו' רי"פ דיומא :

בשו"ע כל זמן שהוח כן יומא עי' ס"ך סק"י שהביא על הב"ח שכ'
דמשבינן להקל וחשוב מעל"ע מעשה תחילת שכף החלב לתוך
כ' עלין שהוח טעות ללת חשבינן מעל"ע מעשה תחילת שכף החלב לתוך
הקדירה של בשר דלז' ל"ל וכפרמ"ג ס"ק י' בס"ך רולה תמלה ליישב הב"ח
כיון שהבשר עתה לאחר מעל"ע ליכא בתערובת אפי' מעשו לאסור כמ"ש
תוס' ע"ז דף ס"ו דטעל"ם מותר בפסח וכ"כ הרמ"ם שם דהוה בפערל
וכל שאפשר שנפרד לגמרי ללת בשאר בתערובת מעשו מותר לף בב"ח אפשר
לשאבו לס"ך סי' ק"ם ס"ק י"ז דאפשר זה מזה ולת בשאר מעשו חזר להתי'
ולת אסור מעשו כ"ל ודומה להב"ח בעלמו ס"ל בפי' ל"ב דאפשר לגמרי
אפי"ה אסור בב"ח דבב"ח מעשה הבשר מו החלב כאיסור נבילה ועוד כ'
ולדיטא נרחה דקדירה שאב"י לת הניע הקדירה לעפרת כמ"ש ברשב"ה בתשו'
סי' תל"ט ע"כ טעל"ם אסור בפסח דעדיין מעשו מעשו וא"כ בס"ך והת
דמתיר הס"ע בפי' תמ"ז אם טעל"ם מעשו דקון כי' :

ולע"ג דת"ן קושי מב"ח סי' ל"ב ד"ל דס"ל לב"ח תע"ב דלת מהני אם
נפרד בב"ח כאן לאיסור בב"ח בתערובת אלב ע"י הבשר וכיון
דיש מעל"ע מבישול הבשר והבשר אב"י ואוסר טעל"ם ת"ב הבשר פוגם
להחלב גרע אפי' מנפרד הבשר מן החלב לגמרי ות"ת ז"ל בב"ח דבעשה
החלב לאיסור עלמו וכבילה לת הותר החלב חלת עד שיפגם שאיטו רלו
למאכל כהמה ז"ת חלת באיסור בעין הבלוע בקדירה י"ל דמהני אם
נפגם מחמת שיש בבלוע טעל"ם פי' שאב"י כמו האיסור עלמו הותר
כאב"י ודו"ק :

ולדיוקן לדיטא מלינן לגרף דעות אלו בנפרד גם בב"ח אפשר לאחרו
מותר וכן ס"ל הב"ח בסי' ק"ה כמ"ש הפרמ"ג וכ"ל עיקר
כיון לתורה לת לאסור בב"ח אלת כמו"ע בב"ח זה בזה ומ"ם מתחו רשב"ח
מדרבה אם מבואר דאמן רק משום מוערת דאמן טעל"ם אסור ס"ב תוס'
ורמ"ם דס"ל דנפרד הוי ואן ס"ל בדק הבית ולף דשב"ח אלת ס"ל דנפרד
הוי מ"מ כיון דקן בי' בהבשר פקע לאיסורי' והוי כנפרד מאיסור ולליתי
לומר דיש לנרף לפניף הפוסקים דס"ל בלוע בללי לת ל"ב כמ"ש בתה"ד סי'
קפ"ג והובא בס"ך סק"ו ושב"ח בסי' ל"ח מתיר בללי מתבות בפפ"מ כיון
דנפשר בהגעלה ולהפריד האיסור . אוב רלי' מפוסקים אלו דס"ל בללי
מתבות לת ל"ב יש סתירה לפניף הכ"ל דע"י טעל"ם נפרד האיסור ונפשר
לאחרו מותר הכא פוסקים לת ס"ל הכי מטום דה"ב גם בללי חרס נפשר נפרד האיסור ונפשר מב"ם
לנפרד האיסור דע"י שיפהו ליהות חב"י וטעל"ם הוה כנפרד האיסור מב"ם
לפוסקים דס"ל בלוע ל"ב הת נפשר לנפריד האיסור ולהבהותו מעל"ע
ע"כ ללת ס"ל דע"י מעל"ע וטעל"ם יה נפשר לאחרו מותר מ"מ
י"ל לכ"ע עכ"פ בשבשר בעשה הבשר לנגם דשבשר שנגע לאחלב פקע
איסורי' מיני' ועי' תם"ו סי' ק"י והבאתיו לעיל סי' תרב"ה אות ה' ליכא
איסור

חיסור כלל בטוטל"פ שכ"כ בפסיטות וכתבתי גם שם כיון דקן כי' פקע חיסורי' ה"ה כאן בתערובת הכשר שכי' מכיטול רחטון כיון דנעשה לפנם פקע חיסורי' מע"ג דחלב של קף חינו פנם עדיין הכשר שהוה לפנם פונם ההלב ועיל"ק סי' תקע"ט אות כ"ב מג"ש ותתום' פסחים דכ"ו ע"ב ד"ה כין חדם ממנם בספרי לחו"ח סי' תכ"ב כתבתי בם"ק י"ד דיש בטוטל"פ חיסור לכתחלה עי"ש וכ"כ לקמן סי' תרי"ג ומש"כ אות ה':

אמנם לריעה מסתפינה להקל בכ"ח כיון דש"ך חולק עליו והביח רמ' מד"מ וכ"כ בפסיטות בפריסה סי' ל"ג סק"ו ופרמ"ג בש"ך סק"ו מחמיר אפי' בפס"מ וכן בח"ח כלל מ"ו (וכח"ד מתרץ לב"ח בכי' ס' כנגד הכף חלח דאפי"ה הכף ל"ב כבר כתבתי בסי' שלפני זה בית ס' אין הכף ל"ב מ"מ יש לקיים דבריו דהב"ח חזיל לבריו לחטור דל"ב הכף):

מ"מ ל"ל חס כבר עבר ליום לילה לאחר ביטול בשר ובבוקר ביטל בה ביטול חלב דאפשר להקל בב"ח עם כל סברות וספיקות הנ"ל כיון דיש פוסקים ליתי לילה פונמות כי"ב כ' בחכ"ח כלל מ"ו דין ח' חלח דחב"ח לח ס"ל בב"ח · ונם ס"ל דכף ל"ב ע"ב כ' הוח בעין על כף שתחב בה"ב בבלי של בשר וים ליתי לילה ובבוקר תחב בו כף וחזר והחב לקדירה של בשר חלב למ"ם דיש מקום לדברי ב"ח ח"ב אפי' בקדירה דודאי ל"ב ח"ב נם בקדירה בשבי' ליתי לילה מיקן להקל בהוה נמי ס"ם שמח ליתי לילה פונמות ותח"ל שמח חיני פונמות עד לחר מעל"ח שמח כשהניע מעל"ע מכיטול הבשר לח נשחר אפי' משהו בשר דטל"פ בעפרת וכב"ג אפי' בב"ח יש פוסקים דל"ח אפשר לשחטו אחור בלח נשחר משהו · ובלירוף כל מש"ל:

והפרמ"ג שהכריע להחמיר לעיטתי לחזל בש"ך סי' ק"ה ס"ק י"ז שמכיח רחי' לש"ך אפי' נפרד לגמרי אסור מרחנב"ם אלל בסי' ת"ו דחיתי לרחות פרמ"ג והפלתי סי' ק"ה ומש"ל כלל כ"ח חולקים אש"ך ודומים כל רחות ושכל הפוסקים חולקים וכחן לריכה נמי הב"ח בטל"פ מ"ם י"ל בב"ח נמי מעטם זה כיון דנפרד לח חמרי' אפלם"ח אסור והח פמ"ג סק"ו ומ"ד סק"ו חב"י חיכח עכ"פ ואני כתבתי דאיכו כן כ"מ לדיעת עי' סי' תרכ"ה אות ה' וסי' תשי"ג אות ז':

(ב) ובכלל כ"ה כ' בחכ"ח דין ה' כ' כלי שבשלו בו חלב היום בשחרית ועבר עליו לילה ונאחר בשחרית בשלו בו בשר וח"י חס בשר עבר מעל"ע יש להתיר בהפ"מ מטעם ס"ם שמח בשר עבר מעל"ע ותח"ל עדיין תוך כ"ד שעות שמח הלכה כפוסקים דליתי לילה פונמות כי"ב כ' המ"י כלל כ"ט ס"ק ס' בעבר לילה ויש ספק עוד חס זהו הקדירה שבשלו בו בשר חתמול ומתיר מטעם ס"ם עכ"ד:

ול"נ דחין לדמות דין זה לדיעו דמ"י משום דכחן מוקמינן הזמן כל עוד החזקה ועדיין לח עבר מעל"ע וח"ח ס"ם בחקוס חזקה ופי"ל סי' ת"ע בזה וכירושלמי רי"פ ג' דיומח חחשבה לחחר להס הממונה לחו ורחו חס הגיע זמן שחיטה חס הגיע הרוחה חומר ברקחי ופ"ך החיך ע"ח נחמן כ"ל דפריך הח הזמן יש לו חזקה דחעיקרח וחממי נחמן ומפני הס"ם משום דעבידי לגלוי · ופי' בקרבן עדה בשעה מוטעת ירחה החור למטה ופריך וישום שמח בתוך שהוח נכנם ומוליח יפי' חור וחי"ח לעמוד עליו ולטולם הוח מסקר ומפני חכינוי היח מלחת ופי' ק"ע ניכר הדבר גם למטה בחותו שעה חס הי' נרחה בשעה ההיח למעלה ופי' זה קשה דודחי למעלה נרחה קודם היום ללכך עלה מלמעלה ולמטה לח נרחה. וחמ"כ עוד חמר בירושלמי חמר עד ח' חים פלוגי גולד בשבת נחמן ורחי' בחחר"ח סיק סי' קמ"ח חח"ח שהקשה חממי נחמן שגולד בשבת ומלין בשבת הח בכגד חזקה חיכו נחמן וירושלמי קחמר לעיל דנחמן שהחיר החור מטום דעבידי לגלוי ולחולו מה עבידי לגלוי חייך ותי' דירושלמי ס"ל כרב בקדושין דע"ו ביומח דמצלים חית דחמרינן מדהשתח בגרה מעיקרח נמי בגרה וכשברעה לילד הוה חזקה להשתח ביומח דמצלים חית וקמ"ל דנחמן כנגד חזקת השתח ומיירי שהספק חס ולד זה גולד בו' חו בשבת ר"ל ולריכה כאן חזקת דמוקי היום מחזקתו ועדיין חס ה' כיון דהספק בחיז' יום גולד ומה דמצינו ירושלמי רק גילוי מלחת בעלמח כיון מן הסחם גודע הדבר חו בשעת לידה ע"כ ותי' זה קשה דאס סחם גודע בשעת לידה למה שתה ספק ולח גודע ואס יש עכשיו ספק שחי"ח לידע מסחמח חי"ח לבדר מידעה שחי' בשעת לידה וס"ל דה"ם ירושלמי דפריך החיך נחמן מוקי הזמן מחזקה. ומפני דעבידי לגלוי ופריך דלח עבידי לגלוי ומפני לי' דס"ל סעטם דחין ע"ח נחמן כפי' במקום חזקה חמרי' דע"ח לומר בדמי לכך מפני חכימח מילחח ר"ל ליידע בין יום ללילה ביכר היטב ולח חייך לומר לחמר בדמי וח"פ גם מטעם זה לחמן לומר דנולד בשבת דביכר לכלי בזמן בין יום ללילה:

סימן תרל"א:

(א) מ"ש בש"ע בקדרה חדשה ותחבו בו בף של חלב כ"י בחומחה בו מים ואח"כ עוד החם בו מים ותחבו בו בף בשר כ"י דש"ע מתיר הקדרה לירקות אבל לבשר וחלב אסור והוא מפמ"ק והש"ך כ' דמותר לשמש בקדרה בשר כתבשיל אחרון ומפמ"ק מוכח דלא כש"ע וכ' לישב נכון דמפמ"ק משמע כש"ע ולהלכה (ב) ישוב על קו' הש"ך על דין ש"ע (ג) ישוב של ד"מ ישבתי מקו' הש"ך:

פ"ה בשיע ס"ה חס בשלו מים בקדירה חדשה ותחבו בה בף חולבות חזרו ובשלו בו מים שעשו תחבו בה של בשר ומתי הבפות כי' ב"י וכפום ח' מהפעמים לח כי' במים ס' לחפור להשתמש בקדירה לח בשר ולח חלב חבל שחר דברים מותר לבשל מחחר שהיתה חדשה שלח בשלו בה מעולם וכ' רמ"ח מיהו חס עבר ובישל בו בשר חו חלב מותר להוה כ"ע בר כ"ע עכ"ל:

ודש"ך בס"ק ט"ו שהריך לפחות דין דש"ע ורמ"ח וכל מחרונים נמשפו מחרי הש"ך ולעל"ד ליש"ב הש"ך שי' הש"ע עוסחת בסמ"ק שהוח מפורש וכ' מסמ"ק דפום קרמקח אם המוסחת היפה ושם הוכיח הש"ך דלח כש"ע ולעל"ד לפי מוסחות הסמ"ק שהביח הש"ך נכוחים דברי ש"ע דז"ל הסמ"ק שהביח הש"ך ומעשה בח לפני מורי בקדירה חדשה שבישלו בה מיס ותחבו בו בף מולבות בת יומח ולח ה' במים כדי לבטל ואחר הימים בשלו בה מים מחריס ותחבו לתוכה בף של בשר ב"י וג"כ לח ה' במים ס' כדי לבטל והורה שנכנע מפנם בשר וחלב והקדירה חסור להשתמש בה בשר חו חלב חבל לבשל בהדגים מותרת ומיהו נרחה כיון שהקדירה חדשה ולח בישלו בה חלב מעולם חע"ג שתחבו לתוכה בף מולבות בש"י וגם חין בקדירה ס' מ"מ חין הקדירה נעשית מולבות בהכי לחסור חס בשלו בה בשר חח"כ חפי' בו ביום מטום דהוה כ"ע בר כ"ע טעם היוליח חל הבף ומן הבף חל המים שבקדירה ומן המים חל הקדירה עלמה עדיין היתר הוח ואח"ע נמי חס לחחר מעל"ע התחיבת בף מולבות הוחמה בה מים ותחבו בה בף של בשר מותר להשתמש בקדירה לכתחלה בשר ע"כ דבריו שהעתקתי שמטם יבוחר דברי ב"ש והש"ך העתיק כל דבריו וכ' הש"ך דמ"ש הסמ"ק ומיהו נרחה כיון שהקדירה חדשה וכו' כח לחלוק חרבו מהר"י והוח מתיר בשמש בקדירה זו בשר לכתחלה ולח בהר"י רבו וקשה לי חש"ך הח הסמ"ק ר"פ כ' להדי' דלח נעשית מולבות בהכי לחסור חס בשלו בה בשר משמע הח הכלי דהיינו הקדירה מודה הסמ"ק דחסור לבשר ולחלב ולימו מתיר חלח חס ביטול בה בשר וכמ"ש הרמ"ח שחס עבר וביטל בה בשר מותר · ונרחה דעמי' דש"ך דהולית דברי סמ"ק נפסקי' וכ' דחפי' הקדירה מותר משום דסמ"ק כ' ומיהו נרחה ללמון זה משמע דסמ"ק חוקק חר"י רבו כמ"ש הש"ך ול"ל דבו דחוסר הקדירה הסמ"ק שחוקק ח"כ הסמ"ק מתיר הקדירה:

נ"ל דיש לפרש דברי סמ"ק בש"ע דהקדירה חסורה עם בשר ועם חלב חלח ה"פ בדברי סמ"ק וכוונתו הכי משום לדעת מהר"י רבו י"ל חיטו מתיר במעשה שבח לפניו ה' י"ע בר כ"ע וגם ח"י חסור הקדירה לבשר חו לחלב ח"כ משמע הח בחדח למעליותח דהיינו י"ע בר ב"ש דבף והוח כ"י חסור חפי' הבשר חס בשול בה ע"ז חוקק הר"פ וכ' חיטו נרחה בחדח למעליותח בגון דחיכח ע"ז בי"ע ובתוך מעל"ע חע"ג דהקדירה חסורה חבל הח בישל בה בשר מותר ושיכי דחיכח תרתי למעליותח כמעשה דר"י כ"ע בב"ע וחכ"י ס"ל דחפי' הקדירה שרי וזה שסייס הר"פ ומה"ע נמי חס לחחר מעל"ע מתחיבת בף מולבות וכו' דחיכח כחן תרתי למעליותח מותר להשתמש בקדירה לכתחלה ח"כ מתחלה נמ"ם חס בישל בה בשר כו' מוכח בש"ע וגם מכח דבריו בב"ע לחודי' וכב"י דחסור הקדירה בש"ע מדנקיט לחחר מעל"ע מותר להשתמש בקדירה מוכח הח בתוך מעל"ע חסור להשתמש בקדירה. והש"ך כ' דנקיט לחחר מעל"ע משום דקחי ממעשה שבי' לחחר מעל"ע וקשה טובח מחחר דר"פ חולק חר"י רבו דחוסר הקדירה חפי' בתרתי למעליותח בב"ע בר ב"ע ור"פ חולק לדעת הש"ך דחפי' בחדח למעליותח דהיינו בב"ע ב"ר וכר ב"ע חפי' בב"י הקדירה מותר חחיך שביק רבותי' זה לדעת הש"ך דמתיר ר"פ חפי' בה"ב ב"ע בב"ע וב"י לקדירה ונקיט לחחר מעל"ע כמעשה שבי' הלח כחן חזיל ר"פ לדעת עלמו:

ועוד מי בש"ך דמ"ש ר"פ ומיהו ל' וכו' בחדח למעליותח דהיינו בב"ע בב"ע מותר הקדירה חפי' הוח ב"י ח"כ פשיטח היכי דחיכח תרתי למעליותח שהוח ג"כ לחחר מעל"ע ולח נריכי למימר לר"פ דבר זה כלל דלחחר מעל"ע מותר להשתמש בה ח"ו בתחלת דברי ר"פ בתחלת מעל"ע בחדח למעליותח בב"ע בב"ע הקדירה שב' מיהו נרחה חס בישל בה בשר מותר בדיע' הבשר הח הקדירה חסורה ולכך כ' הח בתרתי למעליותח חפי' הקדירה מותרת להשתמש בה דהיינו לחחר מעל"ע:

(ב) **ומה** שהקשה הש"ך חש"ע דלמה הקדירה חסורה דהוה ב"ע בר ב"ע כ"ע חיכו דקדירה חדשה וחפי' לממן דס"ל לקמן סי' ל"ה בשם סמ"ק מדנקיט הש"ם דגים שעלו בקערה על בשר כדי לחכלן בבותה . ח"כ י"ל דדגים שעלו לח ה' כוותח סיפי' הדגים של בשר דמה ב"מ לו בטעם מן הכלי בשר לתוך הדגים חבל כחן בתוחב לקדירה חדשה כף של חלב ה' כוותח מסתמח לעשות הקדירה מולבות וחח"כ בשתחב כף של בשר סתמח כוותח להיות הקדירה בשר מפני שעדיין מכח חלב היו ב"ע בר ב"ע הלכך הקדירה חסורה בש"ם המנחת כהן שם עושה ב"ע בר ב"ע בידים לדגים בקערה של בשר חסור לחכלן בבותה ח"ב ס"ל לסמ"ק- דבין לכחן לחסור הקדירה לבשר ולחלב

וכפמ"ג בס"ז סי' ל"ה ס"ק ד' כ' דאם עביד בידים כ"ע בר' כ"ע לאסור לאכלן בכותח אבל אם דעביד עילאן בכותח מותר הדגים והכותח מ"מ ה"כ י"ל לסמ"ק מ"מ אם עבר וביטל כה"ג אפשר לו מלא מותר בדיעבד · והש"ך רלה לתרץ הס"ע מפוש דכ"ע בכ"ע לאסור לכתחלה ודומה הש"ך מהו"ת סי' תל"ב דמתיר הס"ע להגעיל קודם זמן איסורי כלים ב"י אפי' ליכא ס' מפוש דהוה כ"ע בכלי וכלי במים ומהמים לכלי ועדיין היתר ע"ש וכ"כ לקמן סי' ל"ה ס"ק נ"ו כ' הכ"י דתרומות מולק מאסמ"ק הכ"ל דמתיר סה"ת בגוסס בידים כ"ע בכ"ע ולא מדייק עלו דוקא מלא לכתחלה לא כמו שדייק הסמ"ק לעיל סי' ל"ה ס"ק קסה דכרי המחבר מהדי דהא הש"ך לקמן סי' ל"ה ס"ק ט' כ' מדנקט המחבר שם כלים שהודחו וכו' משמע דיעבד אבל לכתחלה לא וכ' שכן הוא מהו"ת סי' תל"ב שכ' בש"ע שם דיש לזהר שלא להגעיל כלי בשר וכלי של חלב יחד כשאחד מהם ב"י ותמ"ל קשה למה מחיר הס"ע להגעיל כלים תחן ב"י אפי' ליכא ס' . שלא רתי' בפרמ"ג שם ס"ק ט' עמד בזה ושוה דברינו שם דמחבר ס"ל לכתחלה אסור לעשות ו"ע בידים שלא תחן קודם זמן איסורי' קיל עפי עי"ש ה"כ לא קשה קו' הש"ך מסי' תל"ב ומיושב הס"ע ורמ"ה כתי' הש"ך ושיטת הסמ"ק הקדירה מפוש לכתחלה אוסף

(ג) ובד"מ כ' מעשה אחר אוסר הסמ"ק הקדירה מפוש לכתחלה אוסף הסמ"ק לדעות בתבשיל כ"ע בכ"ע אסור וכיון שהפסר לשמש בקדירה דברים אחרים שאינו לא בשר ולא חלב הוה כלכתחלה שלא הש"ך כ' בג' ו"ע בתבשיל מותר וכמ"ש הרמ"ה בהגעלה לפני זמן זמן איסורי' י"ל כמ"ל דלפני זמן איסורי' קיל יותר :

ומה שהקשה ש"ך מסה"ת סי' ע"ה ותוס' סוף ע"ז ד"ה כ"י וש"ך סוס"י פ"ה ומרדכי פי' ג"ה דאם הוחמה מים בקדירה של חלב תוך מעל"ע לא חשבינן כ"י מפעת החימום הרי דאפי' למ"ד בתבשיל אסור מודו בג' ו"ע (ע"ש בכל המקומות) טעם מ' בכלי וממנו למים שהוחמו וממים לכלי ע"כ קו' זו הקשה בד"מ אות ז' לדברי סמ"ק שהדי אכל מפוש קושיא זו לא חזר הד"מ מפוש דל"ל בחימום המים מיקל דלא נחשב מעל"ע מביאל דאפשר דהא בלא"ה יש פוסקים דאפי' בג"ע לאיסורי לא חשבינן מעל"ע אלא מביאול דאפשר דכיון הוכחו רבים המקילין אלו בכ"י סי' ק"ג וסברתם נראה מפוש דס"ל דהאיך דאחשב מעל"ע מפעת חימום הא כשיצא מדופני כלי בחימום המים נקלט וחזר ונקלט כשחזר מן המים לתוך הכלי מ"כ אין סברא לומר דחימום המים מפוש לי לבטין ולחשוב מעל"ע מחימום ולא מבליעת הריאפן שהיה יותר נקלט מדמעיקרא ע"י חימום המים ומ"כ אע"ג דסמ"ק חולק וס"ל דחשבינן מעל"ע מפעת חימום המים מפוש דהמים כ"ע אכל בקדירה של בשר וחימום המים קודם שביאול אלא לפפה נראה עדיין מהני להיות כ"ע בג"ע אפי' שהוא בביאול אלא לחשוב מעל"ע מפעת חימום אלא מפעת ביאול בשר תחלה :

ולפ"ז חות כ' מ"ש דברי רמ"א בסמוך אם ביאל ירקות בקדירה של בשר אינו כ"י ותחב קף של חלב כ"י או אפכח דאחשב הקדירה האינו בי' ממנהג ולא מדינא והקשה בס"ע כאן ס"ה בב' כפות ואמאי לא אסור דאחלב ודאי אסור לבשל כיון שאית של בשר אסור לבשל חלב . אלא גם בשר אסור לבשל כיון שאחב קף חלב כמו בקדירה דקשה דעשה של חלב מחמת שאחב קף של חלב . ולמ"ש בקדירה דקשה גרע טפי באחב קף חלב לקדירה דקשה י"ל כוונתו אי' שיאי קדירה זו מולבות בידים לא שרי הקדירה לביאול בשר מפוש דהוה כעביד כ"ע בידים הלכך אסורה לבשר . ומפ"ש כשאי' הקדירה יפנה של בשר ודאי לא יחמוד קף של בשר בכוונה שיאי' חולבת דוקי לעשה ע"י תחיבה קף הלב חולבת אלא דכך איתרמי שאחב קף חלב והוה כ"ע בר כ"ע ממילא ודאי לדגים שעלו הלכך מותר מדינא ולא אסור אלא ממנהגא אמנם בת"ח כלל פ"ה כ' טעם למנהג דאסור לותו כלי שאב"י כמו דאסור כאן בב' כפות בקדירה מדקשה מע"ג דיש לחלק בב' כפות יש יותר לאסור מ"מ המנהג לא מחלקים ויכותר בסמוך :

ובמ"ן סק"ו כ' דטעם דרמ"א ממחיר כאן בב' כפות מפוש מנהג אלא מן הדין וכ"כ במי' כלל פ"ה ס"ק ה"ה אבל בת"ח ונראה לפוש בסמ"ק בב' כפות כאן מאחר שאחפשט לאסור לותו כלי שאב"י בהג"ה בסמוך אין לפמוך ואפי' בע"ז מה שדחק לתלות זה בזה ובפרמ"ג מ"כ לדבריהם תלוי תניא אלא תניא . אבל ז"ל אלא להפוך הוא לעיל מיני' כ' הת"ה בדין ה"ה שכיון דברי הסמ"ק בב' כפות בקדירה מדקשה לאסור לכתחלה בקדירה לא בשר ולא חלב . ע"ז כ' ואפשר דמזה נתפשט המנהג לאסור לותו כלי שאב"י דהא לא עדיף מאלו לא תאכו בו שני כלים שאב כ"י הרי העיקר להלכה כדברי סמ"ק לאוסר בב' כפות לאסור לכתחלה ואפשר דמזה נתפשט המנהג לאסור לכתחלה כ"ע בר כ"ע מפוש כן אפשר דמזה נתפשט המנהג לאסור הכלי שאב"י כמו תאכ בו שני כלים ב"י אע"ג דיש לחלק דהתם שייכם ב"י והוה בשר וגם חלב לשאב (ולמש"ל לעיל עוד חילוק וכן כתי' הש"ך ס"ק ח"ת בב' כפות יותר לאסור) רק מצד המנהג לא רצו לחלק עזה והמחירו ג"כ כאן שאב"י לותו ב"י אוסר לאב"י ואח"כ כ' התת"ח לחלק בב' כפות שיאתמם בכלי עם מין של כף החרון ע"ז הוה דב' התת"ח דיש להוה בסמ"ק בב' כפות ולא כאו"ה מצאר דכבר נהגו לאסור לותו כלי שאב"י והעעם מפוש דמדמין זה לדיני דסמ"ק ח"ב פסיעה דיש להוה בסמ"ק הרי לנו בב' כפות דעעמת דב' כפות לאסור מעעם המנהג שאסרו לותו שאב"י אלא להיפוך דיש לפפוק דסמ"ק והסמ"ק מדינא אסור ולא כאו"ה ולא מפוש המנהג מאחר ממנהג מוכח דהלכה כסמ"ק ע"כ יש לההוג לפפק כסמ"ק אכל דיעבד דסמ"ק מדינא אסור וק"ל :

סימן תרל"ב .

ואוסרין הכלי שאב"י . וכ' פרמ"ג שאם בישל רק מים בקדירה שאב"י דהמים אסורין והכף שאב"י שרי אף לפי המנהג והעלתי אף לדעת אחרונים ליתא לדינא דפרמ"ג מ"מ הדין עם הפרמ"ג מרמ"א וישבתי לרמ"א ואם יש בקדירה ס' נגד הכף שרי הכף אפי' למנהגא ולא בח"ד :

ס"ה בהג"ה ואינו אלא חומרת וכו' דינו אם תאב קף של בשר תאב"י לתוך קדירה מולבות ב"י שמבלעין עכשיו ירקות או מים וליכא ס' כנגד הכף מדינא מותר הכל ממנהגא נהגו להחמיר ואוסרין הכלי לאב"י והקשה ט"ז לקמן סי' ל"ה סק"ט דאי' התם בהדיח כלים של בשר וכלים של חלב יחד אם מ' אב"י הכל מותר למה לא כ' הרמ"א שם ג"כ דממנהגא לאסוק אוהו כ"י שהוה אב"י ותי' כאן בסי' ל"ד דכאן בסי' ל"ד דמיירי בכלי שהוה כ"י דהיינו הקדירה מולבות אינם בקדירה מאכל דלריך לעירות המאכל לאותו אין כלי שהוה כ"י דהיינו לכלי מולבות משו"ה אינם לאסור הכלי שאב"י וזה לא שייך התם בהודחו זה עם זה . ולפ"ז כ' בפרמ"ג בע"ז כאן סק"ט שאם ביאול רק מים בקדירה ב"י אף לפי המנהג הכף שאב"י שרי דהא מים אסורין ומ"ל לעירות לאוך כלי ב"י מ"כ דמי' להדמה דכלים מותרין מע"ג דהש"ך ס"ק ח"י כ' תי' אחר על קו' זו דט"ז ים לסמוך אמ"ז כיון דאינו אלא מומרת ממילא גם מ"ש הא בע"ז ס"ק ט' כ' אמ"ש בהג"ה דאב"י אסור מחומרת ממילא גם מ"ש בש"ע בב' כפות בקדירה דאסורה דמי אינו אלא מחומרת . וכ' בפרמ"ג ע"ז וכבר כתבנו בחות ו' בב' כפות לית שייך הטעם דמעירין המאכל לב"י וכו' אלא כיון דהמנהג כאן להחמיר נהגו גם לעיל מפוש ל"פ עב"ד מ"כ למה בהודחו יאר בסי' ל"ה ובדיני דפרמ"ג כאן במים לא אסור מפוש לית פלוג אמנם מי' כתבתי בסוף סי' הקודם בב' כפות אסור מדינא ומ"ל לאסור מפוש מנהגא מפוש לית פלוג מ"כ בביאול מים הכף שאב"י שרי :

ואלא עוד קשה הא הט"ז כ' בס"ק ז' הקשה מרמ"א לפי' ס' דמאי מהני לטעם מ' בב' תוס' דף ק"ח דמיירי דמאן נעטו בקדירות זה בזה וליכא ב"ע בע"ז ותי' הט"ז דרמ"א ס"ל כטעם הב' בב' תוס' שם בהודחו אסור מפוש דב' טעמים בתין ביחד תוך המים וכ' בפרמ"ג ב' דבט"ז סי' ל"ה לית בדירי לי' מיזי טעם עיקר ובש"ך כתן סק"ח כ' בפרמ"ג דגם הר"ן ס"ל כך טעם דבהודחו אסור מטעם דמוגעין זה בזה מעתה למה לנו לומר טעם אחר להמנהג בט"ז הא י"ל דאסרו מדינא דאפשר שעת נגע התב"י בב"י ואסור מדינא ולפי טעם זה אפי' יש ס' כנגד הכף מ"מ כיון דליכא ס' כנגד מה שבתוך הקדירה מ"כ בשנגע הכף בקדירה הרי הקדירה ס"ע בכף ואם זהו הוה הטעם ליתא לדינא דפרמ"ג שכ"כ לטעם דט"ז אמ"כ דאי' בב' כפות טעם למנהגא ומטעם זה אוסר אפי' יש ס' כנגד הכף כמו"ש :

אמנם ע"כ הרמ"א לא ס"ל טעם זה דמ"כ למה מכני ס' מדינא ולא מם לשמוע מוגעין זה בזה בקו' ט"ז ועוד מש"ם רמ"א דכלי שאב"י רק מחומרת אסור לטעם דאפשר דמוגעין אב"י מדינא אסור וגם בפרי' ל"ה כ' בהודחו דאסור אפשר מוגעין . וי"ל דילמא לרמ"א כן דקאי מהנהגא דמהנהגא כמ"ש בש"ך ס"ק ח"י דהא בפרי' ל"ה כ' דמהנהגא דפרי' האב"י ע"כ דלא מייתין שמא נגעו . ומ"כ כאן דמהנהגא לאסור אב"י ל"ל דכאן לא אסור אלא משום חומרת משום שמעתין האוכל בע"ז מ"כ ליתא לדינא דפרמ"ג הא במים מותר האב"י . מעתה בית ס' כנגד הכף מותר ולא כ"ח דאוסר אפי' יש ס' דמייתין שמא נגעו הרמ"א לא ס"ל כך טעם אלא בהודחו שייכא ב"י דאסור משום דטעמים נגעו יחד מ"כ בית ס' כנגד הכף מותר כמ"ש הרמ"א :

אמנם הת"ד אב' טעם למחמירין מהנהגא אב"י אפי' אין מוגעין ואינא ס' נגד הכף כיון דליכא ס' כנגד הקדירה מ"כ הקדירה ע"י בכף וכ"ב כ' הת"ד ס"ק מ' ות"ת דהוה כ"ע בר כ"ע דהתירא החלב בקדירה וקדירה בירקות ועדיין היתר הוא נ"מ מהנהג החמירו י"ל ה"ד לפ"ד ס"ק מ"י דמחמירין בביאול האב"י אע"ג דהוה כ"ע בר כ"ע החמירו בביאול אכל לע"ז כ' הכ"ל ס"ה ס"מ דכאן אינא מרחית עין דמחזי כסתרי דהאדי כיון שמעירין המאכל דוקא לב"י מ"כ י"ל ה"ד בת' ב"י דאם הכף ב"י דלריך לעירות מקדירה שאב"י ועירותו מכלי שהוה בו שאב"י ולאכלו דוקא לכלי שהוה ב"י הלכך הכלי שאב"י דמחזי כסתרי והלכך גם אם הוה להיפוך דהקדירה ב"י שבו המאכל עמי לא חלקו ואוסרין האב"י אכל בית ס' בקדירה שבו המאכל שאוכלין המאכל בכלי כמין הקדירה ליכא פוס מרחית עין דאוכל מאכל זה כדרכו תמיד שאוכלין המאכל כעין הקדירה לא אסור משום מ"ה מעתה אינא לדינא דפרמ"ג כיון דאינו אלא מומרת יש לסמוך אע"ז וכ' הפרמ"ג דל"ל עמי כן לש"ך ס"ק מ"י וי"ל דזה כוונת הש"ך ס"ק י"ז דאמ"ש רמ"א וכן נוהגין וכו' וכ' הש"ך דקאי אחלוקה דאשונה עי' פרמ"ג מה שפי' וי"ל שכוונתו הא בית ס' בקדירה אין אוסרין הכף אלא כה"ד ואחר כמה שבית נדפס יו"ד המחדשים דפוס לבוב ונדפס מיד אחר סי' קי"ח הגהות מע"ז שכ' כן ונוהגין זה קאי

מחין ס' נגד הכף וכ"מ דעת פרמ"ג ס"ק מ' מס"כ הס"ד מתס דכף מסור לרמ"א והקשה פרמ"ג מרמ"א דמתיר הכף כיש ס' ומ' הס"ד דכוותה הס"ד דאסור ממהנה לפי' יש ס' ס"כ מצמע דפרמ"ג דלא תי' כן דלא ס"ל כח"ד ורמ' שכ"כ בלחם חמודות פ' כ"ה סוס"י קכ"ז דלא מטעה כרמ"א להחמיר נמי בס' וכו' וזה פשוט עכ"ל :

סימן תרל"ג .

(א) מ"ש הש"ך לתר' השור דהביא לסה"ת בהוחמו מים באיסו' תוך מעל"ע דחשבינן מעל"ע מחימום המים דשעמי' דשור משום נשבנ"ט לאיסורא ליתא (ב) פי' בדברי סמ"ק דוקא למ"ד נ"נ בשאר איסורין מונין מעל"ע משעת חימום ולא מוכח מסמ"ק דנשבנ"ט דאיסורי לא אסור מה"ת ותי' אקו' פרמ"ג בש"ך סק"י אמאי מונין מעל"ע משעת חימום משום דנ"נ המים ביון דאיסור עצמו לאחר מעל"ע הוא הוה כנפרד האיסור ולא נשאר משהו כה"נ לא נ"נ (ג) אם עבר לינת לילה קודם שהוחמו בה מים חושבין מעל"ע מבישול ראשון אמנם ביש הפסר קצת מותר בשאר איסורים בכ"ע אפי' הוחם קודם לינת לילה משום דהוה לח בלח ולא נ"נ המים ולש"ך ופר"ח גם קדרה הבלועה מבב"ח הדין כן כשאר איסורים אבל קדרה של בשר ובישל חלב תוך מעל"ע חשבינן מעל"ע מבישול החלב ולא מבישול הבשר ולא מהני לינת לילה בין בישול בשר לחלב אפי' בהפ"מ ול"נ להקל בלינת לילה וכ"כ בסי' תר"ל (ד) אם חנ"נ בשאר איסורין דרבנן ע"כ נשבר"ט דאיסורי מה"ת א"כ קשה על הרא"ש דס"ל נשבנ"ט דאיסורי דרבנן וס"ל בשאר איסורין אין חנ"נ והדרי קו' הפלתי על הרא"ש וצ"ע :

(א) **בש"ע** סעי' ו' עיי' ס"ך ס"ק כ"ב שכיחת הטור מ"ש כשם שם"ת דבשאר איסורים צריך החכם לחקור לומר מעל"ע חס לח החמו מים כתוך מעל"ע דתין בקדירה ס' לבטל פליטת הכלי ונעשו המים נבילה ולריכי מעל"ע אחר חימום המים אבל כשהחמו כבר"ח אינו כן אעפ"י שעשו כו המים חמין לפי שכל המים אין לכם דין פליטה מן הכלי שהרי הן היתר (דלא נ"נ) וכי חזרו ובלעו הכלי לא נבלעו רק מעט מן הכשר שנפלט מן הכלי אל מן החלב המעורב במים שהרי עשר ידות חזרו ובלעו המים שהן היתר יותר משחזר ובלע מן הכלי הפליטה של כלי דדוקא באיסור לחרי מ"נ שכל המים קרויים איסור ועוד י"ל להחיר משום נ"ט כר נ"ט עכ"ל העתקתי לשון סה"ת והטור והס"ך לא כתבו לשונם וכ' הס"ך דטור שכיחת לדין זה מע"נ דטור כתי' נ"נ לא ס"ל מחיכה עלמו נ"נ בשאר איסורין אלא נרחה מטעם אחר מוסר הטור דלא שייך כלל נ"ט כר נ"ט בחיסור וכ' מח"כ שכ"כ בפריסה ועייתי בפריסה שכ"כ ס"ק ח' דטעמי' דטור בחיסור ס"ט מע"נ דלא נ"נ לטור מ"מ כיון שנפלט מכלי ע"י חימום וחזר ובלע חציב כבלע כעין וחשבינן מעל"ע משעת חימום משכ"כ כ"ח לא חציב כעין משום דהוה נ"ט כר נ"ט ע"כ וכ"ע שכי' הכ"ח וכן כוונתו בכי' ק"נ ופר"ח ס"ק כ' דוחה לחי' הס"ך משום דלא מסתברא כלל למימר דלפי שנפלט החיסור לחון נרחה מטעם אחר מוסר הטור דלא נחון לפנמו משעה שנפלט לחון דהא ודאי לא נרחה כלל מלא נסה"ת דס"ל דמים נ"נ ובולעין עכשיו כשעת חימום המים משו"ה חשבינן מעל"ע משעת חימום המים :

דק"ל מסה"ת שהעתקתי לעיל כפר"ח דסה"ת נופי' כ' כפר"ח ועדיף מיני' דהיינו משו"ה ודאי לא מסתבר דפליטה מן הכלי וחזר לכלי דלא חציב כבלע כעין עכשיו דהא עשר ידות נשאר מן הפליטה בתוך המים שלא היתר וחזר מעט מפליטה בתוך הכלי עם עשר ידות מים ס"כ פליטה ופליטה דפליטה זו כ"ז שהי' בכלי הוה חשבינן מעל"ע מבליטה רחשוה דלא נחשב ע"י פליטה זו עלמו שנפלט וחזר לתוך הכלי מעט יותר ממה שהי' בלוע תחלה כיון שנשאר במים הרבה ולתוך הכלי חוזר עשר ידות מים היתר (עיי' פלתי ס"ק ט' חולק אפר"ח דפלתי ס"ל לפליטות דפליטה נעשה לשאר ופר"ח ס"ל להיפוך ועש מ"ש ס"ל) · מע"נ שסה"ת כ' ועוד כ"ח משום דהוה כ"ע כר נ"ט הוה רק דנכ"ח יש עוד מעליותא דהוה נ"כ נ"ט כר נ"ט ודאי לא מסתברא דע"י החימום יהי' נעשה כבשין חשבינן מעכשיו מעל"ע חכל לא חזר מסברתו דחשוה דנ"כ מסתבר דע"י שנפלט נפלט ממון ונשאר הרבה בתוך המים ועשר ידות מים של היתר נבלע עתה בכלי פליטה דלא נחשב עכשיו כבלוע כעין ולפי"ז מה שמביא הס"ך רמ' לדבריו מס"ד סי' פ"ה ומתום' ע"ז דף ע"ז ע"ח קוף ד"ה בת יומא מיהו רמ' לדבריהם דבדי סה"ת ומתמת פי' דבריהם כפי' סה"ת וגם הרמ"ם שכיחת הס"ך שכ' כסה"ת דחשבינן מעל"ע משעת חימום הוא משום תחיכה עלמו כ"נ והדרי קו' מ"ש שכ' דרמ"ם מסכים לר' לפרים דלא מהרינן כ"נ בשאר איסורים דחשעמיתי' להוא כך הרמ"ם דסוף ע"ז דמוכח דס"ל כ"נ בשאר איסורים ולית ליה דיפרקיני' וכ"נ דלק"מ ונעלם למי"ט דבריו של עלמו מ"ש בפ"ק דבכורות דדרך הרמ"ם שכיחת לפעמים דבדי תום' חע"נ דחיהו להלכה לח ס"ל כתום' ח"כ ה"נ הכי הוה דרמ"ם שם שכיחת דבדי תום' דס"ז שם שם שאר דבדי תום' וסטור בסי' ק"נ נ"כ כ' כסה"ת בחיסור ה"ט דמוכן

מע"ע מעשת חימום משום דנ"נ ונרין ליבב הטור כמ"ש הכ"ח כתן להלכה ס"ל כר' לפרים מ"מ כ' כתן מ"ש בם התרומות עפ"י דעת ר"ת ור"י נפי שהנהו לפסוק כר"ת ור"י וכ"כ כ' הדריסה דלמעשה לח רלה לפסוק כר' לפרים :

ומ"ש הש"ך רמ' מר"ן ותשו' רשב"ח בחיסורי נ"ט כר"ע חסור לעולם מקשה היינו דחיסור כל זמן שי"ב נ"ע חוסר לפי' כמה פעמים נ"ט כר"ע חכל משו"ה לח מוכח מהס בהוחם מים כיון דהמים לח נ"נ עפ"י חימום שנפלט הבלוע וחזר ובלע יפי' עכשיו כבלוע חדשה מבשין ורמ' מ"כ בפר"ח שהקשה הש"ך כן שדברי ר"ן ורשב"ח אין ענין לכאן :

(ב) **והפרמ"ג** בש"ד ס"ק כ"ב כ' דהמ"ק לח כ' כשה"ת חשוה בבלוע שנפלט במים וחזר ובלע בכלי דבר חועט חלח שכ' חעפ"י שחמין שבחים חשוי ב"י (שברח זו בש"ך ופריסה דפליטה חשוי לי' כבשין) ובסוף סיים בהיתר אין כל המים בשר וטעם תחלה וסוף דנ"ט כר"ע נ"ט ובחיסור כ' ניהו לגבי חיסור עלמו הוה נ"ט כר"ע ח"ח המים נ"נ עי"ש וכ' הפרמ"ג כמה הלכתא גבורתי' השמעינו הסמ"ק ח' דודחי הכין הוה דמונין מבליטה שני' מדהולרך ליתן טעם תחלה וסוף דנ"ט כר"ע ונח מטעם נטל"פ . כ' דבחיסור נמי נ"ט כר נ"ט שרי מה"ת היינו מח"ם הסמ"ק מע"נ דלגבי חיסור עלמו הוה נ"ט כר נ"ט דר"ל דהוה נמי לן למשרי מ"מ המים נ"נ מזה מוכח דנ"ט כר"ע לח חסור מה"ת דחם הוה מה"ת מהכ"ת למשרי נ"ט כר"ע דחסורי, ונ"נ לחין רחי' מסמ"ק דיל דנם הסמ"ק מודה לחין שכרת בלוע שני' כדופן ועתה נפלט וחזר ובלע בכלי שיהי' יותר לשבח מחמת הפליטה חלח מחמת שני' נשעת פליטה חן הכלי בתוך המים ס"ל לסמ"ק דע"י המים נעשה הפליטה בתוך המים לשבח חכל לח שהפליטה מחמת עלמו הוה לשבח דז"ח שכרת ודומה הסמ"ק דים גריעותא חן המים כי ע"י המים שהפליטה נ"ט במים נקלם מסוס דהוה נ"ט כר נ"ט להתירה חדרכה ודחי לח מהני לשבח חלח דחי נשעה ע"ז כ' חכל בחיסור חע"נ דנ"כ נקלם דהוה נ"ט כר נ"ט החיסור בכלי ומכלי למים ומ"כ החיך חמרי דמשו' לי' חימום לשבח ואין ענין נ"ט כר"ע לחיסורי שחסור מה"ת לכאן דהחם כל שמתן טעם חסור מה"ת חפי' בר נ"ט משמ"כ כאן שיהי' המים יעשה לשבח י"ל שפיל דלא נעשה לשבח כיון דחיקלם עכשיו יותר דהוי נ"ט כ"ט החיסור בקדירה ומקדירה למים ועדיין המים היתר הוה שהוה כעין שהקשה הפר"ח על הש"ך שהבחתי לעיל שכ' הש"ך מר"ן (ותשו' רשב"ח מ"ע נ"ט דחיסורי אין ענין לכאן) ע"ז כ' הסמ"ק דז"ח כיון דהמים נ"נ ליכח נ"ט כר"ע דהתירה במים ומ"כ שפיר המים שוחין לשבח . היולח לנו מזה דגם לסמ"ק שלח כ' הטעם כמ"ש בשה"ת משום דעשר ידות נכנסין מים של היתר בקדירה מ"מ גם לסמ"ק לח חסור חלח דוקח משום דחמרינן נ"נ ככל חיסורין כ"מ פשטות דברי סמ"ק שכל חיסורי מטעם חחיכה עלמו נ"נ :

ובדברי הסמ"ק רולה הפרמ"ג ליבב דעת הש"ך דחפי' לפוסקים דס"ל דלח חמרינן נ"נ בשאר חסורים חפי"ה מודין מעל"ע משעת חימום דהיינו לסמ"ק דלח כ' הטעם מה שחזר הפליטה בכלי הוח דבר מיעוט ועשר ידות מים של היתר חלח רק משום דבב"ח הוי נ"ט כר נ"ט דהתירה ח"ם למה לקי"ל נ"ט כר"ע דחיסורי חסור חפי' למ"ד דלח נ"נ חשבינן מעל"ע משעת חימום דסמ"ק ס"ל דחימום משו' שבח ולכך לח כ' טעמא דעשר ידות משום דחלו רוחין כחלו כל הפלט חזר ובלע וכמ"ש הפריסה . וק"ל דליתא דהח גם מסמ"ק מוכח דחינו חוסר בחיסור חלח משום נ"נ ות"ת הכל קשה ל"ל לסמ"ק טעם משום דנ"נ תיפ"ל הח הסמ"ק ס"ל דחימום עושה לשבח ח"כ רק בב"ח מותר משום דהוה נ"ט כר"ע דהתירה חכל בחיסורי יהי' חסור דהח חימום נעשה לשבח כחלו עכשיו נבלע מחדש חכל למ"ם ח"ם דפליטה נופי' לח הוה לשבח דלח מסתבר כלל שיהי' הפליטה עלמו יותר לשבח הלכך גם בחיסורי' חין הפליטה מקדירה חו"ל להיותו עכשיו כבשין חלח מ"מ י"ל כמש"ל דע"י המים נעשה הפליטה לשבח בתוך המים וח"כ ח"ם דלח חסור חלח למ"ד נ"נ והיינו כמש"ל כיון דהחיסור לשבח בח ע"י שהוח מוכלח במים לעומת זה יש סברח להיפוך דהח בשעה שהי' לשבח היינו כשנבלע במים חז ע"י בלועה חיקלים הוה נ"ט כר נ"ט חע"נ דחיסורי הוח מ"מ חיקלים ונימח כיון דמים התירה ואיקלים נ"ט כר"ע ועדיין היתר הלכך לח חסור הסמ"ק חלח משום דהמים נ"נ :

ובזה ח"ם מה שהקשה בפרמ"ג דב"י הביח נקמן סי' ק"נ דברי סמ"ק ותח"כ כ' הסמ"ק ויש מקילין מחמר דחין בנוף חיסור כ"י חין להחשיבו כ"י ח"כ הקשה הפרמ"ג לפי פירושו בסמ"ק בחימום נעשה לשבח ולכך מונין מחימום מים מ"ט דרכים מקילין בשלמת חי ס"ל לסמ"ק דלגבי חיסור מונין מבליטה ח' חלח מחמת חימום המים דהמים נ"נ מבליטות חיסור ח"ם דרכים מקילין דחין להחמיר בשאר יותר מהחוסר ועל החוסר טעם פגום י"ל חכל נמה שכתבתי ופירתי דברי סמ"ק ח"ם דגם הסמ"ק ס"ל דלח נעשה הפליטה לשבח בשעת חימום חלח כיון דהמים נ"נ מן הפליטה נעשה גם הפליטה לשבח בזה רבים מקילין דחדרכה המים לח נ"נ להחשיבו כ"י משעת חימום כיון דנוף החיסור מכ"י ובדברי סמ"ק ח"ם מה שהקשה בפרמ"ג לעיל בש"ך סק"י לש"ך סי' ק"ם ס"ק י"ז ועז"ח שם חות י"ב דחם נחמר כל שמפרד לגמרי חף בב"ח חוזר להחירה וחפשר לפחתו חסור ס"ד כ"ז שמשהו חיסור נשאר בו וח"כ חמחי חשבינן מעל"ע משעת חימום הח לחחר מעל"ע מבליטה הח' לח נשאר משום דנ"נ המים

הא לא נמצא לפני איסור דאיסור לוטל"פ אבל לדברי סמ"ק ס"ס דע"י המים נעשה האיסור גופי' נמצא כאלו עכשיו נפלע האיסור ועי"ק סי' תצ"ו אות ח' שסמ"ק הביא ים תוקפים אסה"ת וסברי דלא אמרינן מעל"ע אלא מכיעול לחצון ומ"ש ורמ"א מלרפי' דעה זו ופלוגתי תמה עליהם וכתבתי טעמים דס"ל כם' פרמ"ג זו דלוטל"פ הוה כעפרא ולא נמצא איסור מצמו ומוזר להיתרו . ולי"ב מ"ש הפרמ"ג ס"ק כ"ב לסמ"ק נעבה"ט דאיסורי' רק מדרבנן אסור ליתא כמש"ל ועי' בריש"ם בפ' כל שעה סי' ז' מש"ה אלא גזרינן בהגעלה אפ"י אלו כ"י וכו' דמסתמא דס"ל דהוה מדרבנן ומנ"מ אם אבל בצמיתו כ"י מותר להגעילו וכו' ומסתמא דמיירי בכלי איסור ול"ד כמ"ש בק"ל אם דמיירי ודוק נם בחדו' רנצב"ח דקי"ל ד"ה דניש מסתמא דס"ל דהוה דרבנן אב' טעם לדניש שעלו בקערה מותר לאכלו בכותח דהוה נעבה"ט אפי' למ"ד דטעמא אסור מה"ת כעיקר היינו טעם לחצון דקאמר הא בב"ח לכ"ע טע"כ מה"ת מ"ו ס"ק כיון אפי' בנעבה"ט דאיסורי' לא אסור מה"ת טעם לחצון ואלא מדרבנן הלכך לא נזריגן בהתירא ומותר

אפי' מדרבנן ועי' סי' תרל"ע אות כ' מ"ש אדברי רמ"א כאן :

(ג) **והנה** כ"מ לדיוק בין הש"ך אר"ל מטעם כ"ט בב"ט דאסורי לריך מעל"ע מחימום המים וכין העיקר כ"מ בדין אב' רמ"א סוס"י ק"ג בהומס מים תוך מע"ל כ' רמ"א אם במקום הפסד יש להתיר בשאר איסורין בכל ענין ופי' הש"ך ס"ק כ' להיינו הפסד קלת דאלו במקום הפסד נדול בלא"ה מותר דהא לא בלא דקי"ל בשאר איסורין מותר בהפ"מ בסי' ל"ב ס"ד בהג"ה ומעתי' דרמ"א כיון בשאר איסורים יש הרבה פוסקים דל"ח כ"כ ומע"ג אלמן לא קי"ל הכי כלון סמכינן להקל מטום דיש מקילין בדין זה (כמ"ש בב"י מסמ"ק אב' יש מקילין בדין זה) בחימום המים דלא אסכינן מע"ע מטעת חימום מאחר שאין בנוף האיסור כ"י אין להאסיבו כ"י אבל בש"ך דס"ל הטעם מטום ב"ע בר כ"י דאיסורי לא שרי וכ"כ בדג"מ שם בסום"י ק"ג שכ"מ בש"ך שם ס"ק י"ח שב' לטעמי' דל"ט בב"ט דאסורי' אין לאלק בין שאר אסורים לבב"ח ואסור בהפסד קלת ול"ל אבל כאסי' ניתת לילה קודם חימום המים אז ניתת לילה אחר חימום המים קודם תבשיל האבי מותר בש"ך אפי' בשאר אסורים אין מוסכין מע"ע מטעת חימום אלא מזמן בישול האיסור שהוא בישול לחצון דהא המאחב ס"ל שם בישול בב"ח ואחר בישול בב"ח הי' ניתת לילה ואח"כ הוחם המים אלא מסכינן מע"ע אלא מבישול לחצון ולמאחב אעפ"י שבשאר איסורין אפי' יחד עדיין דין בב"ח עליו וכ"כ מטום דסמכינן בזה אית מקילין בסמ"ק הל"ל ס"ק חי וכמן ס"ק כ"ב וע"ש מטום דסמכינן בזה אית מקילין בסמ"ק הל"ל

ה"ה לדידן בשאר אסורין דל"כ נמי אית לן למעוך בניתת לילה :

אמנם רמ"א דמתיר בהפסד קלת בשאר אסורין בכל ענין פי' בע"ז שם ס"ק י"ל היינו אפי' קודם ניתת לילה כיון דאיכו גופי' דהמים מחצים בכבוה בשאר אסורים הוה פלוגתא בסי' ל"ב ובכה"ג סמכינן אמקילין

עכ"ל ל"ל אית מקילין של סמ"ק :

ולכאו' ממ"ש רמ"א בשאר אסורין מותר בכל ענין לאפוקי בב"ח

דלא שרי בכל ענין אלא בניתת לילה דל"ל דאס"ה בישל ביום בשר ואחר לילה אבב בישל תבשיל תוך מע"ע מאבב ואי' לאחר מע"ע מבשר כה"ג אין להתיר לגמ' ולא מהני ניתת לילה וחוסכין מע"ע מתבשיל אבב כמ"ש בד"מ בסי' זה והש"ך לעיל סק"י וכ"כ בפמ"ג בע"ז שם כה"ג אין להתיר כלל אפי' בהפ"מ אלא ל"ל דאחי למעט בב"ח שב' שם הש"ע בקדירה נאסרה מבב"ח דס"ל בש"ע שם דאפי' לאחר שנאסר בב"ח יאד עדיין דין בב"ח עליו ועשו המים נבלה בכה"ג ממעט הרמ"א דוקא בשאר איסורין . מותר בהפסד קלת בב"ע אבל קדירה שנאסרה מבב"ח אלו שרי בהפסד קלת אלא בפי' ניתת לילה קודם שהוחס מים אלו לאחר שהוחס קודם תבשיל הבשר דגם כה"ג מהני ניתת לילה אבל אם קודם שעבר לילה הוחמה כה מים קיי"ל כסה"ת דמים כ"י כב"י בב"י והוכח בש"ך שם ס"ק חי ומנמה למש"ב הש"ך וז"ל ומ"מ בעיקר הדין שם"ל המאבב והרב בקדירה שבלע מבב"ח דלמרינן חב"ח אינו מודה להם דזה דמי לשאר איסורים ע"כ וכ"כ כאן ס"ק כ"ב ובפר"ח ס"ק כ' ח"כ גם בקדירה שבלוע מבב"ח מותר בהפסד קלת בחימום מים בבל ענין אפי' קודם ניתת לילה כמו בשאר אסורין . ממנם אני כתבתי לעיל סי' תר"ל דיש מקום לסמוך אב"ח בבישול אבב לאחר ניתת לילה דמאכיון המעל"ע מבישול הבשר שם בישל שבקדירה זו תבשיל :

ובפרמ"ג שם בסי' ק"ג בש"ז סקי"ח כ' דה"ע לאסור בבישול אבב תוך מעל"ע מבישול החצון דעי"כ כ' הסמ"ק דיש הרבה מקילין דמאכיון מעל"ע מבישול הרחצון ס"ד בשאר אסורין וכן נ"ע שם בהוממה מים שבלו אחר בב"ח דהמים לא כ"י אלא מדרבנן . אבל בבישול אבב תוך מעל"ע דכ"ע מה"ת אזלינן דהמעל"ע מאכיון אחר בישול החלב ע"כ . ול"ל דזיל בתר טעמי' אב' דהרבה מקילין בדין זה מאחר שאין בנוף האיסור כ"י אין להאסיבו כ"י וכ"ע אלא ל"ל דלאחר מעל"ע מבישול החצון בשעת חימום הי' אין בנוף האיסור כ"י אלא כ"ע דהוה מותר ומאי דנזריגן בהתירא מה שכ"ע וא"כ נ"ם בב"ח אחר להתירא כמ"ש בסי' תר"ל ובסי' שכ"ז ויש"כ זה קו' הפלתי סי' שכ"ז וכיון דאיכא נמי ניתת לילה דהוה ס"ס שמא בהרבה מקילין ושמא ניתת לילה פונם ואפי' בשל תורה מותר דמן הדין הי' מספיק סברת שכתבתי כיון דנפלד האיסור מה דל"ל מוזר להתירא ומ"מ אם נמצא דהוחמו מים שבלו אחר בב"ח אחר לילה כ"ע מטום דהם

כבר הי' תערובת בב"ח ודינו כעין בב"ח דאחו' מדמיקל בשאר איסורין בהפסד קלת אבל בבישול אחר ניתת לילה י"ל דגם רמ"א מודה דשרי ולא כפרמ"ג ומחמיר בב"ח ולא קשה לדידי לאחי לא נקיט הש"ע אם רבותי' טפי דאפי' בבישול אבב תוך מעל"ע מהני ניתת לילה קודם בישול אחר ל"ל לאיטטרך לאסמעינן דבב"ח לאחר שנתערבו עדיין דין בב"ח עליו וכ"ל המים בשיטתי' דש"ע דס"ל בב"ח לאחר שנתערבו עדיין דין בב"ח עליו :

סימן תרל"ד .

(א) הפלתי הקשה אטוש"ע דלמה סגי בם' בנגד בשר הבלועה בבצל ותי' הח"ד קו' זו בס' צ"ו דחיתי וישבתי קו' הפלתי ועוד ישבתי קו' הפלתי . וגם מ"ש בתשו' מהר"מ אם יש ס' הבצלים נמי מותרין וכר"ו ופרמ"ג מקשים ודוחים דברי מהר"מ ואני ישבתי תשו' מהר"מ ודינו :

בש"ע בללים לו ירקות שבלועים מבשר ובשלם בקדירה חולבות אם ידוע כמה בשר בלוע בבללים ובירקות אי"צ אלא ס' כנגד הבללים כנגד הבשר . ובשו"ת מהר"מ סי' כ"ח בים ס' נגד הבללים מותר אפי' בללים הוכח בש"ך וכר"ו ופרמ"ג דמוכח כמו שאכאר להלן דאם בשר הבלוע ס"ק מ' אטום"ע דאי"צ אלא ס' מה שבלוע מהבשר הלא אם הבלל ג' זיתם הי' לריך לבטל ג"פ ס' זיתם דהלא תיקף ובלע טעם חלב בבל ג' וכדאמריכן בגמ' חלב ובילה הוא בן ה"כ הטעם חלב הבלוע בבל כ"י מבשר הבלוע ותי' כיון דהבשר בלוע בבל החלב אינו מקושר עם הבשר אלא עם מה שבקדירה משא"כ בגמ' דאמר חלב ובילה התם החלב בלוע בבשר ממש ופשיר כ"י והקשה עלו מתה"ד סי' קפ"ג דלא מחלק בין חוכל לחוכל וכין כלי פי' דבריו דתה"ד הכיא אם הרחב"ן מהא דתניא קדירה של בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בב"ע ניתת דבלוע הרוטב בתוך הכלי כ"י ויהי' לריך ס' כנגד כל הכלי ותי' דרוטב הבלוע בכלי אינו מקושר עם הכלי אלא אם החלב בתוך הקדירה ע"כ לא כ"י וכ' התה"ד אבל מה דקאמר הש"ם חלב הבלוע בבשר חלב ובילה מטום דבשר חוכל ועי"כ החלב שהוא ג"כ חוכל ע"כ הוא קשור ומחובר הבשר ג"כ חוכל ול"כ הקשה הפלתי ס"כ אמאי אינו מקושר החלב עם הבלועה של בשר בבללים דשניהם חוכל והא התה"ד כ' דרק בכלי אינו מקושר ואיים הכר"ו ונ"מ דאינו דמהר"מ ניתת דלף דלא כ"י וקיי"ל אפשר לחמטו אסור ס"כ מה שים בקדירה מ"מ טעם הבשר כ"י וקיי"ל אפשר לחמטו אסור ס"כ לריך להפרים ס"כ לריך להפרים הבללים :

ובח"ד לקמן סי' ל"ו סק"ח מיבשב תשו' מהר"מ מקו' הפלתי עפ"י הטיטור בטור סי' ל"ג שב' שאם בישל חלב בקדירה של בשר וים ס' בחלב דטעמא הקדירה של חלב דאתבטל הבשר בם' ומבשל בו חלב הגם דבשאר טעם בשר קלוש בקדירה מ"מ לאחל אסור בב"ח שהוא אסור חדש על טעם קלוש ולא אמרינן דחלב מיד בשבלע קודם שנקלש טעם הבשר נאסר הבשר וכיון שנאסר נאסר לעולם אסור אע"ג שנקלש אח"כ ולזה כיון שנקלש אח"כ לא נאסר ולא כ"י מתחלה כמ"ש תוס' דף ק' דכל מה שסופו לנאת אע"ג דודאי בשאר מקלת בתוך הבשר מ"מ נקלש הטעם כמ"ש הח"ד בבלוע בבללים אלא אע"ג דסופו לנאת לא כ"י עכ"ד וקשה על דבריו מה פריך הש"ם חלב ובילה הוא לפי דבריו הא גם חלב הבלועה בבשר סופו לנאת אע"ג דודאי בשאר מקלת בתוך הבשר מ"מ נקלש הטעם כמ"ש הח"ד בבלוע בבללים אלא אע"ג דסופו לנאת כ"י עכ"ד תה"ד כל לפי סברת תה"ד הל"ל דהחלב שהוא חוכל מקושר עם הבשר ולא החלב ודומה כאלו מחיכה זו של בשר עם החלב הבלוע בו מוכח בפני עלמן יאד חוץ לקדירה כיון שאין להם חיבור עם הקדירה ולכך כ"י ח"כ הבשר הבלוע עם הבלל שאינו מקושר עם התבשיל וכ"י ועד כאן כתבו תוס' דף ק' כל שסופו להתפשם לבסוף לא כ"י היינו בחד מחיכה לא אמרי' שאלי מחיכה שבלע בו תחלה ולא הי' ס' כנגד החלב כ"י ואמאי מהני ח"כ, בהתפשם בכל המחיכה רק פ' כנגד האיסור . ע"ז כ' תוס' באלי מחיכה ל"א כ"י כיון שסופו להתפשם בכל המחיכה אבל מחלישה לחיכה שאם תחלה ובלע בחיכה שפיר אמרי' דכ"י אע"ג דסופו לנאת אח"כ נמי החיכה וכ"מ בתוס' ורא"ש דקי"ב נבי תרי גלוי למלחא עי"ש :

ומ"ש רמ' מטור מדלא מקשי הטור אח"ה כשיבשל אח"כ חלב בעשה הבלוע בשר בקדירה ובילה עדיפא מקשי הא אין יוצא מידי דופיו לעולם ח"כ בלועה לחצונה לא יצא והוה הקדירה של בשר כרחצונה ועל עלמו הקשה בסוף דבריו ממה דאי' לעיל בדי' סי' זה בף של בשר שחחב בחלב שיש ס' לחסור הכף דמוכח דלא כמ"ש בב"ה ותי' בבלי שאני :

דבלי לא מקרי סופו להתפשם הא ב"ה שמביא נמי בבלים מיירי :

ולי"נ בישוב קו' הפלתי על הטוש"ע למש"ל סי' תר"ז אות ה' דמשקה מחובר עם משקה הלכך לא נעשה החלב בבלל החובל ובילה מחמת הבלועה הבשר בבלל דמה חזית שהחלב יהי' מחובר עם הבלוע בבשר יותר מהמחובר עם המשקה בתוך הקדירה הלכך לא כ"י וכן הי' בתה"ד היכי דמ"ל מה חזית דמחובר זה יותר דמחובר לחיבך ולא כ"י והא דהקשה הפלתי הא תה"ד לא כ' רק משום בבלי הינו מחובר וזה קשה גם לתרוצי למה לריך התה"ד לחלק בבלי תיפ"ל דבלוע בבלי משקה ח"כ הוא מחובר הבלועה עם המשקה בתוך הרוטב כתבתי שם משום חע"ג דתני

בגבייתה קדירה של בשר לא יבשל בה חלב אחמת נמי חיפכא דסיינו קדירה של חלב לא יבשל בה בשר ואם בישל בש"ע ולא נעשה הקדירה נבילה ואם ליכא לתרץ דבלועה בקדירה מקושר עם משקה בתוך הקדירה דהא הבשר בתוך הקדירה ולו משקה הוא לכך צריך רמ"א לתרץ בלועה בכלי מחובר לעולם למה שבתוך הקדירה הלכך לא כ"כ:

ועוד כ' ליישב קו' הפלתי על הטור ונקיים דיוקו של מהר"מ והוא דהנה הרמ"ם בפ' כ"ה דף קי"ב מתיר כלים של בשר שהודחו יחד עם כלים של חלב משום ס"ט כר ס"ט מע"ג דנתעלבו בניהם טעם בשר וטעם חלב כיון שטעם שני חינו נותן טעם בבשר ממש חו בכותח ממש מתיר ס"ט כר ס"ט ולא נאסרו זה מזה מ"ל הכ"ל יש ס"ט כר ס"ט דחלב בקדירה ומקדירה טעם שני ומקדירה לתוך הניתן מ"ל הוה טעם בניתן טעם שני ס"ט כר ס"ט חו לאו חינו חושר אלא לבשר ממש אבל הבלועה של בשר בתוך הבלל לא נאסר טעם קלוש דסיינו ס"ט כר ס"ט טעם שני ולפי"ז יש מקום ג"כ לדיוק של מהר"ם מע"ג דאין קי"ל כסי' ל"ה דהודחו יחד אסור אלמא דהניתן נאסרו טעם שני וכניתן רק בלוע מהב' כלים ולפי"ה נאסרו י"ל דהם טעמא אחרינא היכא שנאסרו הוא בניתן ס"ט הרין דהודחה זה עם זה ס"ט דאסור משום שהפליטות מהב' כלים שהודחו יחד טעם שני של הכלים לא עמדו בפני עצמן לאחר שילאו מהכלים לפי' שעה אחת אלא מיד נתערבו הטעמים יחד בתוך מי ההדחה ונמצ"כ כאן טעם שני דסיינו הפליטה מקדירה החולבת עומד טעם ת' בפ"ע בניתן אלא בבשר דהא אין טעם בשר בניתן דהא יש ס' כנגד הבשר ות"כ בקלח והוא ס"ט כר ס"ט אלא אח"כ נכנס הטעם השני של החלב העומד בתוך הניתן חו אין טעם שני ס"ט בס"ט חוסר ובלועה של בשר בתוך הבלוע אלא טעם בשר ממש:

סימן תרל"ה

(א) ישוב דעת הש"ע בשר רותח שחתך בסכין של חלב כל החתיכה אסורה וכתבתי דאין סתירה לדין זה מתוס' ורא"ש (ב) ישוב דין דתה"א ופ' כן בש"ע לקמן סי' ק"ה ס"ד בצלי או לתוך חם בשומן דאוסר כולו אבל אפי"ה צריך נטילת מקום מקו' הפר"ח שכ' כאן שאין דבריו מכוונים ופמ"ג כ' בשב פר"ח דשומן בכלי נידון ככחוש ואין אוסר במאכל רק כ"ק וליתא כן בפר"ח (ג) תי' על קו' פמ"ג נגע בחרסו של תנור אמאי אי"צ ב' קליפות (ד) כ' דמ"ש תוס' ורא"ש דשומן על הסכין באב"י דבר מועט ואינו אוסר אלא כ"ק ולא כ"נ ה"ד בסתם סכין אמרי' שנתייבש השומן עליו ואינו ניכר כמ"ש רש"י דקי"ב אבל סכין שיש עליו שמנונית ולא מקונח כה"ג צריך נטילה ובזה א"ש קו' הש"ך כאן וט"ז סי' צ"ו דכאן פ' הש"ע דסגי בקליפה והתם בלא מקונח באב"י צריך נטילה ובב"י אפי' בסתם סכין צריך התם נטילה בצנון שחתך בסכין של בשר וישבתי מה שהקשה הפר"ח שם על דין זה הא הוי נ"ט בנ"ט (ה) הפר"ח דוחה פסק דש"ע משפ"ב בתחב בסכין ב"י לדבר דותח דאסור כולו מדברי רשב"א ואני ישבתי לש"ע וליתא לדיחוי דפר"ח בלל (ו) הפר"ח כ' גם למחבר אי"צ ס' אלא כנגד קליפת הסכין כר"מ ה' מא"ס פי"ז ונ"ל דאפי' לרמב"ם דס"ל דמהני השחזה ברחיים לסכין אסור י"ל כאן הסכין בולע בכולו רק ע"י חימום השחזה פולט מכל הסכין (ז) מ"ש הר"ן דמירושלמי מוכח כר"מ קשה (ח) האמת שגם הר"מ לא מתיר לסכין אסור השחזה ברחיים להשתמש בו רותח א"כ צריך ס' כנגד כל הסכין ושכן דעת הפוסקים (י"ב) ישוב ראיות ר"ת סוף ע"ז מירושלמי דסכין גדול צריך ליבון אפי' אין בו גומות:

(א) **בש"ע** סעי' ז' בשר רותח שחתכו בסכין חולבות כל החתיכה מסורה אם אין בה ס' דין זה מי' בטור בשם ר' פרץ וכ' דל"ד לסכין ס"ל שחתכו בה תחלי' דמ"ד בה"ם רותחו של בשר קדמו בקו' זו פלתי דק בה"ם רותחו ולא כל הבהמה ע"ל סי' י' בחיבורי סי' ל"ט חות כ' וג' כתבתי דרשב"ח ותוס' ורמ"ם לא ס"ל כר' פרץ מדהקשה רשב"ח דף ח' דלמה לא מסור בסכין של נכרים רק קליפה ולא כולי' הא חיכא תמניתין דבולע בכולי' וכן ממה שהקשו תוס' ורמ"ם דף ל"ו דלמה בלחי בעינן כ"ע ובניתן הבחיבה רותחו רק כדי קליפה ותי ס"ל כר' פרץ לא קשה דשתי לחי דכולי רותחו. תמנם תע"ג דלא ס"ל כטעמו דר' פרץ מ"מ לדיחא מודים דהא רשב"ח תי' דבה"ם חינו רותחו כל כך ועוד תי' דחיכא ס' כנגד השומן חלא חפי' כחיכא ס' מ"מ צריך קליפה וקלת רחי' מפסחים ולמה לא מזכיר לצריך ס' משום סתמא חיכא ס' כנגד מה שבולע משומנית מעטו ע"ג הסכין כמ"ש הט"ז סקי"ג שכן תה"ד בחב"י דלא חסור אלא משום טעמו שומנית הג' סכין נמצא הא בב"י לצריך לטעה כנגד כל בלועת הסכין דליכא ס' חסור ולא סגי בקליפה וכן לתוס' ורמ"ם לא כתבו דסגי בקליפה אלא משום דס"ל דנשתיירון כנגד השומן ע"ג הסכין והוא דבר מועט: **אמנם** משום, ורמ"ם עדיין קשה דין זה דמדבריהם משמע הא בב"י ומשתיירון כנגד כל הסכין לא סגי בקליפה אלא כ"ע בכלי בולע חינו חסור כר' פרץ ועוש"ע ואין לומר דהתם סגי כ"ע משום דחינו בולע חסור כר' פרץ ועוש"ע ואין לומר דהתם סגי כ"ע משום דחינו רותח לגמרי מ"ל לא הוה לריכין לתרץ בשחיטה משום דשמנונית ע"ג סכין דבר מועט חמנם יש ליישב דאין לדקדק מתוס' דהא חס סי' כן יומת ומשתיירין כנגד הבלועה סגי בשטילת מקום אלא כך יש לדקדק הא חס סי' השומן ע"ג סכין הרבה הוה לריך נטילה כללי דמקום שחיטה הוה כרותח כולו מודים לר' פרץ דחסור כולו:

(ב) **בש"ע** חבל חס חב"י כו' חינו חוסר אלא כ"ק. וקשה חפי' חב"י ס"ל להלריך ס' כנגד השמנונית ע"ג הסכין ולמה סגי בקליפה מחחר דס"ל בריחת בתוך כולו כללי, ותי' הב"ח וכ"כ בס"ך ס"ק כ"ה דשומנית ע"ג הסכין חינו אלא דבר מועט וחינו חוסר כלל כ"ק ודחי' מפסחים דמצי שחי סיכה דמשהו עבדי להוח. חבל הט"ז כ' דלעולם מתפשט ככולי' אלא חפי"ה לריך קליפה וכמו ס' לקמן סי' ק"ה ס"ד והוא מתה"ח בית ד' סוף טעה לחשון והביח רחי' מפסחים דף ע"ו נטף מרוטבו על החרס וחזר אלו יוצ את מקומו הרי חפי' דחין נחסר כולו דחיכא ס' חפי"ה לריך נט"ג כן ה"ל אלא מסתמא יש ס' כנגד מה שמתפשט ככולי' חמנם קשה לי חתה"ח שדברינו קודמין דשם בתחלת הטעה כ' דנטף רוטב על החרס חינו אלא מועט שבמועט. והייתו כש"ך ס"כ ליתא לרחי' מה שמיבת בסוף הטעה דחטע"י בית ס' לריך קליפה וכ"כ נטילה מהך דפסחים דש"ה דהוה דבר מועט ולא חסור אלא קליפה וכ"כ במדו' דף ל"ג ד"ה חינו וגם דף ח' כ' דחינו רחי' גמורה וי"ל דרשב"ח חזיל הכח לחומרא והכח לחומרא בתחלת הטעה כ' חהא דחמר שמוחל עלוה סירוך עם ג"ה קולף וחוכל עד שמגיע לגיד וכ' הרשב"ח לחומרא דל"ד עד הגיד חלא לריך חפי' נטילה וחפי' נטף מרוטבו וחזר חלו חפי' נמי משום דלגי לחומרא דחפי' מתפשט ככולה בעי נט"מ ונטף מרוטבו וחזר חלו מתפשט ככולי' וחפי"ה יטול מקומו ולפי"ז י"ל בלגי כחום חינו כולע חלב כ"ק והוה קולח חבל הרשב"ח חזיל הכח והכח לחומרא:

וז"ל דומה לט"ז וכ' שדברי תה"ח חינם מכוונים שהלח כ' כשמרת כו כדי לחסור חת הכל משמע דחינו מתפשט יותר מכ"ע ושייכו כב"ח וש"ך וכחבי' לדברי פר"ח ליתא לדיחא דתה"ח דחט"ג דחיכא ס' לריך ט"מ דהא תה"ח הכיח רחי' מנטף מרוטבו ול"ל חט"ג דמתפשט חפי"ה לריך נטילה דהא שחי התם כיון שדבר מועט הוא לא מתפשט רק כ"ג וכ"מ בפר"ח סי' ק"ה ס"ק כ"ח ממ"ש שם בשם חט"ע דים ס' לריך כ"ע כי הפר"ח עי' מ"ש בסי' ל"ד ובחדי כוונתו לדבריו שבכאן שדחה דין זה שמקורו מתה"ח והוא דוחקו ול"ל דים ליישב מ"ש במשנת הכית דהכי קחמר דהתם סגי לי' בט"מ וחין בו כדי לחסור חת הכל חט"ג דמתפשט ככולי' דמסתמח ים בנגד שמתפשט ככולי' ס':

ועוד י"ל למה"ב דתה"ח נמי ס"ל כב"ח וש"ך דהתם בפסחים סגי בקליפה חו נטילה משום דהוה דבר מועט ולא מתפשט יותר ומה דס"ל לתה"ח דחט"ג דים ס' לריך במקום שנפל זה ס"ל הרשב"ח מכח סברת עלמו ולא ט"ו כאן שכ' שמן הגמ' מבית הרשב"ח הרחי' ולח מבית הרשב"ח הגמ' דפסחים ללא סגי בקליפה חלא נטילת מקום וכך הבית תוס' חוזין דף ל"ו מגמ' זו דנטף מרוטבו דלגי לריך נטילה ולא סגי בקליפה וממילח דים ס' לריך נמי נטילה ולא סגי בקליפה. ול"ל הח בסכו בשמן של תרומה סגי בקליפה ותי דסיכה משהו עבדי לי' הח גם נטף מרוטבו וכו' ג"כ דבר מועט הוח למ"ה ולמה לריך נטילה ובפי"ח שכ' שמן כחוש ל"ל חבל קשה דשמן יפי' מקרי כחוש חלא ל"ל דסיכה הוה יותר מיעוטא דמיעוטא. בפרמ"ג בש"ך לקמן סי' ק"ה ס"ק כ"ג כ' דפר"ח כתן ס"ק ה' ס"ל דף נבלע שומן בכלי חין לוסר חלא כ"ק ולא מלחתי כדבריו דפר"ח כ' כתן דהטוח עפ"י סכין הוח דבר מועט והוה כדבר שחיו שומן ואחין לו פי' פועל חבל שומן בכלי כ"י י"ל דהוה שומן וחוסר בכולי' בש"ך שם.

(ג) **הקשה** בפרמ"ג בע"ז ס"ק י"ג וז"ל קשיח לי טעם בחרסו של תנור יקלוף חת מקומו ואחתי ליתסר קליפה הסמוכה לה דתוס' ורמ"ם חולין דף ל"ו ע"ב ד"ה חפי' הקשה דקליפה יאסר חבדתה ותי' דחין הנאסר חוסר יותר מחוסר מ"ש בספסת דקליפה מחמת עלמו נאסר דטוח מחמת דבר אחר לאסור קליפה הסמוכה לה כבר קדמו בקו' זו פלתי סוס"י ק"ה הלה הס ז"ל הביחו דמ"ם תוס' דאין קליפה חוסרות חבדתה לפי שאין טעם התיסור עובר כלל יותר מבדי קליפה משום דאין בלועה יולית בלא רוטב וממילא בקליפה אסורה מחמת עלמו שאינו בלועה חוסר קליפה שאללו. חבל זה אינו שאין טעם של תוס' משום הכי אין קליפה חוסרות חבדתה משום שאין החוס של בלי בולע יותר מבדי קליפה מ"ש מה שטעוה שנגע בחוץ מתנור אין החם בולע יותר מבדי קליפה. ממנם החתיכה בלי עלמו טעמו של החתיכה עלמו מתפשטת ודאי בכל החתיכה מקלה לקלה מ"ל מ"ש תוס' יפי' חיסור מבחוץ הנמשך הטופל על הבלי חינו מתפשט יותר מבדי קליפה כי אין כח החם מוליך יותר יפי' הבלי כ"ל במקום הקליפה והבלי עלמו שהוח על החם מתפשט בכל החתיכה ויפי' קליפה מ' חוסר חבדתה חע"ל בפי שאין החיסור עלמו בלע רוטב חלא מפני שהוא חוסר חמנם לאו מטעם דאין בלוע יותר בלא רוטב חלא משום דאין כח בבלי להבליע יותר בתוך החתיכה חלא כ"ק ול"מ חתיכה שבלועת חיסור דל"ל דיולי עכ"פ כ"ק חפי' בלא רוטב ואין מכחן לפי' דאין יולית הנה בכר כתבתי תי' על קו' זו בחיבורי לאו"ח סי' תס"ג ס"ק כ"ה ולעיל סי' תקל"ח חות מ' ולא נמלת כאן חלא להבין יותר הטי':

(ד) **בפר"ח** כתן ס"ק כ"ה כ' לתוס' ורמ"ה ור"ן נמ ס"ל כסתם סכין שומטנית קרום עליו כחולין דף מ' לחמה לחמר רב קולף בשומט בסכין של נכריס כ' תוס' דמיירי כבן יומה ואי דס"ל סתם סכין שומטנית קרום עליו אפי' לח"י וז"ת דכר"ן אם דף מ' ודף ק"ב כ' בפי' להיפוך דסתם סכין שמוטנית קרום על נבו . ונלע נם תוס' ורמ"ה דף ל"ו ע"ב ד"ה עד כ' נ"כ להה לחמר רק בשומט בסכין של נכריס קולף ולא לריך כדי שלא יפגום על הסכין דבר מועט ואמנם קשה מ"כ למה כ' תוס' דף מ' דרך מיירי דוקא בבן יומה הא אפי' לח"י נמי לריך קליפה משום שמוטנית בעין על הסכין :

ולבאו' לתוס' י"ל דבדף מ' ס"ל לתוס' אין שומטנית בעין ע"נ סכין כפי' כ' דרס"י דף קי"ב אם אתך לטון בסכין של בשר לאכול לאכלו בחלב משום חורפי' ומה"ב לחי' בתבו"ם סי' י' סקי"ח אחי' כן לתוס' דף מ' לא נתרן אם נם אליבא דהו' הא דפרס"י דף קי"ב ול"ל דכך מוכח דס"ל תוס' הכי התם לתוס' אם ד"ה אנב דוקא כ' בסוה"ד וז"ל טון שאתכו בסכין של בשר אסור לאכלו בכותח לאנב חורפי' לטון אליבא דהו' פליט הסכין ובלע לטון וכו' משמע דלאו משום שמוטנית על הסכין אלא מהבלוע בסכין דע"י חורפי' פליט הסכין . ואמנם הקשה הת"ם עדיין קשה על הרמ"י דהוה נחית לדינא ה"ל לכתוב דאפי' בחב"י לריך קליפה משום שמוטנית על הסכין ואי' כיון דשמוטנית על הסכין רק משהו ומה"ת בטל ברוב מב"מ ופסק שמא יש ס' שרי אלא קליפה ע"ם ותרוייהו ח"ם משאר מקומות אבל תרוייהו קשה ממ"ם תוס' ורמ"ה בפי' ני"ה להיפוך אהך דרב דף מ' בסכין של נוי שאתו שה לריך קליפה דהוה מב"מ ואפי"ה כ' תוס' דה"ט לריך קליפה משום מעט שמוטנית שעל הסכין ויותר י"ל דרמ"ה העתיק הרבה פעמים דברי תוס' אע"נ דלא ס"ל הכי כמ"ש מי"ט ריי"ק דברכות :

ונ"ל קרוב יותר דנם דף מ' הוה ס"ל שומטנית קרוב על סתם סכין כמו שכתבו בפסיטות כפי' ני"ה אלא דבר אחר מחדש תוס' כפי' ני"ה ממה דס"ל דף מ' והוה בדף מ' ס"ל לתוס' דיש הרבה שומטיות על הסכין והלכך ס"ל דמיירי דוקא בב"י ובפי' ני"ה מחדש תוס' דשומן הוה רק דבר מועט . וביאור הדבר דהנה הרשב"ם הקשה דף מ' אמאי לריך סני בקליפה הא אינה שומטנית ושומן מפעפע בכולי' ועי"ם כ' תרוייס שאי' רשב"ם וי"ל דתוס' ורמ"ה נח ס"ל תרוייס של רשב"ם עי"ם והוה פשוט לכך ס"ל לתוס' ורמ"ה דמיירי רב בסכין מקומה ולינה שומטנית אלא האיסור משום בלועה בסכין וס"ל לתוס' דבלועה בכלי כחום הוה כמש"ל בשם פמ"ג בחות כ' ולא קשה קו' רשב"ם אם ס"ל לתוס' די"ל בלועה בסכין ע"כ בידוע שהוא כ"י אבל בפי' ני"ה אם ס"ל לתוס' די"ל אפי' משום שומטנית על הסכין מיירי רב וקו' הרשב"ם דא"כ אמאי אין לריך ס' מ"ם למה דמחדש תוס' דשמוטנית על הסכין דבר מועט הוא ואין מוסר אלא בקליפה ומ"ם לקמן סי' תרל"ט אות ג' ובסי' תר"מ בס"ע וכ"כ כמ"כ וכן דקדקתי מתשו' רשב"ם דסכין נ"כ מקמח משום מיחום אלא מ"מ כשאר מעט שומן על דופן סכין וכתב"י כעשה לפנם נמי ס"ם תוס' דף מ' אל כמ"ל דוקא בבן יומה :

ויל"ל דס"ע ס"ל כמ"ם תוס' ורמ"ה בפי' ני"ה דף ל"ו להה לאמר רב דף מ' השומט בסכין של נכריס סני בקליפה משום דשומן ע"נ סכין הוה דבר מועט אינו בולע אלא כ"ק ומביא רמי' מפסחים וכן דעת הר' פרץ בתב"י דהאיסור משום שמוטנית כל הסכין סני בקליפה וכ' הב"ח והש"ך דמשום דשמוטנית על הסכין דבר מועט הוא ולכך סני בקליפה וכ"מ בפי' כ' דרס"י דף קי"ב דס"ל שומן שאתכו בסכין של בשר משום שומטנית שעליו ואינו ניכר משמע נמי דליכא אלא דבר מועט מ"כ בקליפה סני ומ"כ נם התם לא לריך אלא קליפה וקשה להה הרשב"ם דייק אם לאסור כדי שלא יבלע שאתכו בסכין של בשר מדאמר סתם אסור לאכלו בחלב :

ואין ליבב אלא בב' דרכים או בידוע שאינו מקומה אז יש הרבה שמוטני עליו לריך קליפה וכמו שפסק בש"ע בסי' ל"ו וכך ס"ל לש"ע מסברת דתוס' ורמ"ה שכתבו בשומן שע"נ סכין רק משהו הוא בסתם סכין דיש עליו שמוטנית ואינו ניכר וכמ"ש רש"י בפי' הב' וס"ם דהוה רק משהו אבל בידוע שהוא אינו מקומה ושומן ניכר עליו אין מסברת נומר דהוה רק משהו ומ"כ לא סני בקליפה כמ"ם תוס' אם אוזן דף ל"ו שאם יש בסכין שמוטנית לריך קליפה רק שב' תוס' בסתם סכין רק משהו יש עליו אבל בידוע שאינו מקומה ס"ל לש"ע דלריך קליפה ומ"כ לא קשה קו' הש"ך דכאן ס"ל לש"ע דסני בקליפה כאן מיירי בסתם סכין אבל בפי' ל"ו מיירי בידוע שאינו מקומה לריך כ"מ אמאי כן י"ל משסברת הוה הש"ע מלי סבר כן אבל כפי' הנמ' לא הי' מלי לפרש דטעם דשומן אוסר כ"ל משום דמיירי בידוע שאינו מקומה ז"ל דהא הנמ' לשון שאתכו בסכין שאמא מיירי בסתם סכין והקל"ד לאמאי לריך קליפה הא אינה ע"כ אשמעם כ"ם בר כ"ם אסור בחריף :

ויל"ל נם זה כיון דמיירי בסתם סכין ומשהו בעין יש על סתם סכין י"ל ת"כ כמ"ם הש"ך דחורפי' עושה לקליפות הסכין שיהי' לו טעם בלשון ולא כ"ם בר כ"ם ומלרף בקליפת הסכין עם מה שיש ע"נ סכין לאסור כ"כ והש"ך כ' כי"ב ליבב הקו' דחורפי מצוי לקליפה הסכין לב"י לאסור כ"כ ועל הל' הש"ך כ' הפר"ח שהוא דבר זר משום דמב"ל נם"ע לאדם דבר זה אבל נמ"ם מוכח כן לתרץ הסוגי' אמאי אסור סתם בלשון שאתכו בסכין כדי נטילה ות"ת אמאי כתן סני בקליפה בדוחתא ודוחקא ולא נעשה ע"י בישול קליפות הסכין טעם לאשון ולגרף עם מעט שומן שעל הסכין י"ל בישול נרע מחריף שכן דעת הש"ע שפ' בפי' ל"ה ס"ח בבישול מותר נטב"ע ורמ"ח שם כדיע' ובאריף פ' בפי' ל"ו ס"ח בטב"ע אסור ח"כ ה"ה לאריף לקליפת הסכין לב"ע לאשון ולגרף עם המעט בעין לטילה משמ"כ כתן בבישול טי' לקמן סי' תרל"ט אות ג' דדין זה לאריף אינו נטב"ע קשה :

(ו) **ועוד** כ"ל בישוב קו' הש"ך דלמה פ' הש"ע כתן דסני בקליפה ובפי' ל"ו בטילה לאסור דף ל"ו ב"ל כתבו דלעי לריך נטילה ואלא היכי דים סברת לאלק קי"ל בכמה מקומות דסני בקליפה וכתן כ' הש"ק דסני בקליפה ולקמן סי' ל"ו הוכיח הרשב"ם מדלאמר לעון שאתכו בסכין בשר אסור לאכלו בכותח ח"כ יהי' קשה על הש"ק דסני בקליפה ומהב"ת דש"ק חולק על רשב"ם בזה אע"כ יש לת"ע דע"כ יש חילוק מהכי להתם והחילוק י"ל לאה דס"ל הרשב"ם והר"ן דאלב מקרי כחום והובאו בש"ך סי' ל"ז סק"נ וכ' אם אכן דעת הטוש"ע סי' ק"ה ול"ל אע"נ דאיכא אאאה בתוך האלב ל"ל דאאאה אלב כחום הוא וברשב"ם דף מ' בחד תי' ר"ל אם דאאוטנית ע"נ סכין אשוב אלב ברס"ם ואין אוסר אלא כ"ק ואי"כ ח"ם קו' הש"ך דכאן דמיירי באחוך בשר רותח בסכין של אלב ח"ם דסני כ"ק מש"כ בסי' ל"ו דמיירי באחוך הלוען בסכין של בשר ובשל בשר האאוטנית אלב שומן הוא הלכך לריך נטילה וי"ל אפי' לדידן דאאוטנית כחום כשאן מאום דלא בקיאין י"ל ה"ד בנלי דאם שאן הוא אוסר כולו מש"כ באחוך בסכין אלב לבשר רותח או לאן שאתכו בסכין של בשר אלא דהאיסור מאום מעט שאוטנית על הסכין לאפי' בשאן אוסר כולו אלא בקליפה :

כ"ב יש לאאוך נם לדידן בכחום דסני בקליפה :

(ז) **הגה** הפר"ח ס"ק כ"נ כ' דהאאבר נאאך אחרי סברת ר"פ שהביא הטור בדבר שהוא רותח נאוד ויש בו דוחקא דסכינא שאתפשט הטעם בכולו ולריך ס' נגדו לפי שלא נזכר כ"י אוכל זה אבל בחאת אינו הורחה זו בכוונה דרשב"ם בתה"ת ובאאדושין כ' ואם אחך בסכין לאן שאינו אריף בהדחה סני ואם אם הוא אינא ס"ל בקליפה סני ואינא ס"ד דבעי נטילת אקום וזהו סברת הראב"ד ע"כ ול"ל דהתם בסתם סכין מיירי ואסתם סכין אאב"י כאן ואח"כ סני בקליפה אע"נ דראב"ד אוסר כ"כ (בדף קי"ח ד"ה לוען) אכ' רשב"ם אם דראב"ד אדאני לי' לאוען שאתכו בסכין דאשמע לקאן דבעי נטילת אקום ולא סני בקליפה ע"ל בזה פסק שפיר הש"ע בכ' פרן דסני בקליפה כפי' ארוייס שאיבשים ויאבאתי דש"ע לא אדאני לי' לאוען שאתכו בסכין של בשר ואפי' לאי' יש לש"ע לזה אברשב"ם הכ"ל דאשמע לאיבא ש"ד אכ' הרשב"ם דסני בקליפה אוריס בלוען שאתכו בסכין של בשר לריך נטילה ולא אדאני אתך בסכין דבר אם לוען שאתכו וכו' כראב"ד ואברשב"ם דף מ' אוכח כש"ע דהא הקשה אם להה דשאע בסכין של נכרי דרב ס"ל קולף הא שומטנית בולע :

בכולי' ואי' בית השאיטה אינו אם כרותח א"כ ברותח אוסר כולו :

עוד כ' הפר"ח דלא כש"ע ממ"ש עוד הרשב"ם אם דף קי"ח ד"ה אזקי' אחרי שכ' דבדי הראב"ד בלוען וכו' דלריך נטילה כ' אם לא שאמרה דכיון ז"ל הייתי אומר דאסור לנאדי קאאר ולא סני בטילה דאריפות לוען בלא טפי אדרותא האם דרס"י פי' כן דעפי בלא לוען אדנים אדרותאים ואוסך הוא הטעם ויפאטו בכולו א"כ הרשב"ם אאאיר טפי בדבר אריף יותר אדרותא נאור א"כ האאבר שפוסק לקאן בראש"י ס"ו בדבר אריף אינו אוסר יותר אכ"כ כ"ם ע"י רותח ע"כ כ"ל פשוט דאין אדברי רשב"ם שאתירה לפסק הש"ע כאן דרס"י לא כ' דעפי בלא לוען אדנים אדרותאים ואוסך הוא הטעם ויפאטו בכולו א"כ הרשב"ם אאאיר טפי בדבר אריף יותר אדרותא נאור א"כ האאבר שפוסק לקאן בראש"י ס"ו בדבר אריף אינו אוסר יותר אכ"כ כ"ם ע"י רותח ע"כ כ"ל פשוט דאין אדברי רשב"ם שאתירה לפסק הש"ע כאן דרס"י לא כ' דעפי בלא לוען אדנים אדרותאים ואוסך הוא הטעם ויפאטו בכולו א"כ הרשב"ם אאאיר טפי בדבר אריף יותר אדרותא נאור א"כ האאבר שפוסק לקאן בראש"י ס"ו בדבר אריף אינו אוסר יותר אכ"כ כ"ם ע"י רותח ע"כ כ"ל פשוט דאין אדברי רשב"ם

זעור הא הרשב"ם כ"כ לפי' ב' דרשו"י הא הפר"ח כ' בסי' ל"ו ס"ק ח' דלמען לא קיי"ל כפרש"י הכ' הלא למה דקיי"ל בסי' ל"ה ס"ב מתבטל ונלע"ד כ"ע בב"ע מותר וכתבו רלמשונים מכ"ם במורפי' ודוחקי' ח"כ מורפי' ודומקי' קיל מרותא והא דלעון וכ"ה מסור מסוס שמעונית ובסי' תרמ"ח כ' שכן העיקר ובפט הסו"ע הכי ס"ל וכ"כ בסי' תיל"ט שכן דעת הש"ע ומדברכה על רשב"ם קשה דהוה נופי' כ"כ דלעלו מותר ב"ע בר ב"ע מכ"ם בחריף ולעון מסור מסוס שומעונית בעין:

(ח) **מ"ש** בש"ע לו מ"ה אם הוה בן יומה סני בקליפה מסוס דשתם כליס חיכם ב"ה ור"ל הלא קליפה מסוס שומעונית על הסכין ושקשה הא דקי"ל שתם כליס אכ"ה הוה רק מסוס ס"ם שמא חיכו בן יומה ותמ"ל שביעל בו היום שמא מה שביעל בכלי נועל"פ עם זה שביעל בו עכשיו הא תיכה בחין לחו יודעין מה שביעל בו היום ובכלי של נוי חין הגוי נחמן כשיתמר שביעל בו היום דבר שחיכו לפנים מבל בכלי של ישרחל שביעל בו בשר היום וחבל עם בשר ל' פשוע דהוה בטל"ם ות"ב ליכח רק בשבח ס' אם הוה ב"י לו לא ולחמי שרי וסני בקליפה ול"ע:

(ט) **עוד** כ' בפר"ח וז"ל ולפי מ"ש לקמן סי' קכ"ח ס"ק מ"י שחין בשרזל בולע ע"י רותחין יותר מבדי קליפה וכ"מ שכן דעת המחבר לשם שפסק דהשחזה מהני לסכין ח"כ נם לפי מה שפסק כחן חין צריך ס' חלח כנגד קליפת מקום הסכין שחתך ודוק ע"כ ולדעתי הטעי' חף דהמחבר פ' כן בסי' קכ"ח ודעת רמ"ח שם כן בדיעבד כ"ל לפי קולר דעתי שחין הלבה כן שדעת הש"ס וכל הפוסקים חולקים ע"ז. ולבסוף חכתוב שחיכו כן דעת הרמב"ם דמקור דין זה מהמשנה סוף ע"ז · סכין שפה וסיא עסורה. ובגמ' חמר רב עוקבא בר חמי ומועלה י' פעמים בקרקע חמר רב כהנא וכסכין שחין בה פגימות חמר ר"ה ולחכול בו לוען ורש"י שם פי' המשנה והגמ' דתרתי בעינן וכן פי' תוס' שם במשנה בגמ' מוקי לה ברולה לחתוך בו לוען וכן הרמ"ם ורשב"ם בתש"ה וכ"כ בשם רחב"ד דמתני' רק לוען ובמדת סני חו שפה חו מועלה בקרקע י"פ וכן דעת תוס' חולין דף ח' דבמדת סני וכן התרומות סי' ע'. והרמ"ם הקשה על רש"י דלמה לח תנן במשנה כל הכשרות. ובפלפלה מריפתה חי' דתליח בני בגמ' רש"י נריס ומועלה הלכך בעי תרתי. חבל ני' הרי"ף מועלה בלח וי"ו וקשה לי עכ"פ לגוחו ני' ומועלה למה"ל תנן במשנה כל הכשרות שפה ומעילה ות"ם ני' מועלה די"ל שיפה דתנן בתחי' ר"ל מעילה בקרקע י"פ וכ"מ בש' התרומות לכל הפירושים של הרחשונים הנ"ל לח חתמר לח במשנה ולח בגמ' הכשר סכין לרותה דמהני השחזה ומיין יש לח חתמר לח בשפה דרמב"ם מן הסברח דנפסי' סבר כן דע"י השחזה לסכין בחבן של נפחים נעשה הסכין רותה דלחו רוחין שע"י השחזה נלוין דש בו יוצה מן החבן. ומלחתי בסברח זו בש בשם בה"ג לחותן כלים של בדיל קערות לריכין הנעלה חפי' חדשים בחשר שעושין המרלה בשחזה ולריך להיות שם קלח חבב חו בורית שקורין זייף ומבח המיומס של השחזה בולע ולריך הנעלה עכ"פ מל"ל לרמב"ם להקל בהשחזה. ולחמת הרח"ם שם ס"ל הכי דחין הסכין בולע חלח כדי קליפה מ"מ הנה ידוע דקליפה כדי סיפור ממנו כדי קליפת קש ול"ל דיפחין עד כדי סיפור הקליפה מן הטכין ופשטות דר"מ משמע דהשחזה כליבון ות"ב ע"י חימום פולט כל הבלועה ות"ב נם לר"מ י"ל דבולע בכולי:

(י) **ולמ"ש** שרוב פוסקים חולקים ע"ז הבית בב"י שם בשם הר"ן שב' שמן הירושלמי משמע כרמב"ם וכ' משום דחי' בירושלמי סוף ע"ז משמע הכ"ל סכין שפה הלח דתימח בסכין קטן חבל בסכין גדול בעי ליבון משמע מדמצריך ליבון דמיירי להשתמש בו רותה חבל מכ"ל דהשחזה מהני להשתמש בו רותה ומי לירושלמי מיירי נם במשנה למשם בו רותה ותנן שפה ויש לר"מ רחי' דשפה ר"ל בהשחזה חלח שחוח בנגד נמ' שלח דמוקי המשנה למחוך בו לוען ועוד הח בתוס' דף ע"ו ע"ב פי' הירושלמי נ"ב בשם ר' חלחן ברולה להשתמש לוען דוקח ולפי"ה לריך ליבון בסכין גדול משום דשתם סכין גדול יש בו פגימות חבל להשתמש בו רותה בזה חין חולק הירושלמי לנמ' דיהן דהמשנה מיירי רק לשמש בו לוען ולפי"ה לריך ליבון משום פגימות ת"ב מכ"ל לר"מ דמהני השחזה להשתמש בו רותה מפני שחין בולע חלח כ"ק ובשם ר' ברוך כ' תוס' שם פי' הירושלמי וכן הוח בשה"ת סי' ע' הכ"ל שפי' הכי הירושלמי הל"ת בסכין קטן סני בטעית קרקע י"פ לפי' לחתוך בו רותה ויש ליתן טעם משום דשתם סכין קטן חין תשמישו רק לוען וחין בולע כלל בתוכו רק מבחוץ ר"ל היינו סכין קטן בנון הסכינים קטנים שחדם נוסח עמו בכיס בנדיו חבל סכין נדול שידוע שמשתמשין בו רותה לריך הכשר. ות"ב לכל הפוסקים לפי' הירושלמי ליתח כדברי רמב"ם דסכין של סעודה הוח סכין נדול דסני בהשחזה וחינו בולע רק כדי קליפה חלח לריך ס' כנגד כל הסכין וכן הבח הטור כחן בשם ר' פרן וש"ע כחן:

(יא) **אבל** החמת ר"ל דנם הרמב"ם נופי' לח ס"ל הכי דפ' י"ז הלכה ג' כ' הר"מ כל שדרכו להשתמש בחמין יעעילנו ודרך להשתמש בחור ישתם בחור ות"ב סכין שמשתמש בו בחמין לריך הנעלה ודרך להשתמש בחור לריך ליבון דוקח. וכמ"ש בתש"ד על המשנה תנן בסכין שפה לוען כדלח' בגמ' למה לח תנן ברולה להשתמש בו רותה כילד הכשרו ותירלו שהוח בכלל מה תנן בריסח כל שדרכו להנעיל יעעיל וכו' כן ר"ל לרמב"ם דסכין שמשתמשין בחמין הוח בכלל מ"ש שכל שדרכו להנעיל וכו' ובהלכה ז' הביח הסיפח דחמתי' ז"ל הלוקח סכין מן העכו"ם מלכנה כתם חו מחמיזה ברחיים שלה ואם היתה סכין יפה שחין בו פגימות די לו שם נועלה בקרקע קשה ' פעמים ואוכל כה לוען עכ"ל הנה הר"מ לח מחלק בין סכין קטן חו נדול דש"ל כר' חלחן דכל המילוק בין קטן לנדול שתם קטן הי' בזמן הש"ם בלח פגימות ובנדול יש פגימות הלכך מחלק הרמב"ם בין יש לו פגימות לחין בו פגימות. והיינו בים בו פגימות חפי' רולה רק לשמש בו לוען לריך ליבון כדחי' בירושלמי ומה שסיים הר"מ ואוכל בו לוען ר"ל בלוען שכ' קלי נם על השחזה דוקח לעון חו ליבון בחוב לע"נ בליבון מותר להשתמש מש"כ חפי' רותה מזה לח דיבר הר"מ כלל זה בכר כ' בה' ג' רק כחן מדבר בים בסכין פגימות ולעון דחפי"ה לריך ליבן כדחי' בירושלמי וח"כ חין דעת הר"מ משמה מכל הפוסקים להשתמש בו רותה לריך הנעלה חו ליבן:

ומה שכ' הר"מ דהשחזה מהני חפי' בים בו נומות וכ"ל הרמב"ם שהשחזה עד שיסוה בה נומות וזה פשיטה טובא דמהני חפי' ים בה נומות ושהוח בכלל שפה דתנן שתמת במתני' שהוח תכלית הכשר לכל סכין חפי' בים בו נומות וי"ל שכן הוח כוונת הפיימ"ם ותי"ל שחזר הר"מ בחיבורו מפיסמ"ם ומלחתי חמ"כ בסמ"ג סי' קל"ו בה' נעליה דף מ"ח ע"ח שכ' לחתוך בה רותה חפי' חין בה נומות חו בנדולה שים בה נומות חפי' לחתוך בה לוען לריך ליבון וכ"כ רבינו משה עכ"ל הרי שסמ"ג מפרש לר"מ מ"ש בריסח דלריך ליבון מיירי לעון וחפי"ה לריך ליבון מ"ב ה"ה מ"ש דמהני השחזה סכין ר"ל ברולה להשתמש בו רותה ליתח בדברי רמב"ם דיהי' מהני השחזה:

(יב) **ונ"ל** דמה שיבב ר' ברוך בתוס' בע"ז שם לר"ת דסכין קטן סני בהנעלה וכן הוח בירושלמי הלח דתימח בסכין קטן חבל בעי ליבון וכ' תוס' ויש לדחות לותו רחי' דקחמר התם מהח דקחמר סכין שפה כו' חלמח משמע דחיירי בלוען ובלוען ליכח חילוק בין תשמישו ע"י החור בין תשמישו ע"י החור ותי' ר' ברוך ומיישב רחיות ר"ת דה"פ הלח דתימח בסכין קטן שחין תשמישו ע"י החור וסני בנעילת קרקע חפי' לחתוך בה רותה וכו' לתי' זה ל"ל בירושלמי חולק חש"ס בבלי דחמר ר"ה בריי' דרב יהושע על המשנה דוקח לחכול בו לוען ע"כ ל"ל ליישב הר"ת וכמש"ל סי' קל"ב דר"ת ס"ל דכלי חרס שנחסר מותר להשתמש בו לוען חפי' לח כמ"ש ר"ת ע"ז דל"ב ולח חיישינן לתקלה שמח ישמש בו חמין משום תקלה דרבנן ותב"י ג"כ משום נזירה שחב"י יהי' כנזירה לנזיר ורב חמי דתבדי לפנכח הוח ס"ל חב"י טועל"פ חסור מדרבנן ולח משום נזירה לנזירה ובדרבנן קיי"ל דנמי חיישינן לתקלה ות"כ לח קשה קו' התוס' הח לתשמים לוען ליכח חילוק בין תשמישו ע"י חור וכו' י"ל בירושלמי ס"ל כרב חמי דטועל"פ חסור ת"כ חע"נ דמיירי לתשמים לוען חפי"ה חסור משום שמח ישמש בו בסכין נדול תשמים ע"י חור משום דשכיח לשמש בסכין נדול תשמים חור שפיר חיישינן לתקלה משא"כ סכין קטן חע"נ ללריך הנעלה בתשמים בו רותה רוטב ולח ס"ל לדוחקח בתש"כ חוסר כולו מ"מ סתם סכין לח שכיח שישתמש בו רותה ברוטב חלח ברותה בלח רוטב וכן רחי' בש ס' קכ"ח סס"ק י"ב דלח חסור כנגד כל הסכין חלח ברותה עם רוטב וחינו חוסר חלח כדי שטועלה בקרקע ודיו ולח נזריכן לחטו ישמש בו רותה עם רוטב דלחו להכי קיימח ולמלתח לח שכיחח ל"נ עכ"פ מוכח דסכין נדול הוח דלריך ליבון ושפיר כ' הר"ת לו רחי' מירושלמי לדבריו דסכין נדול לריך ליבון ועי' ברח"ם פ' כ"ה סי' ל' שכ' בשם ריב"ן חתמו של רש"י דוקח דנים שעלו חבל שתיבשו לח שרי מטעם ס"ע בב"ע ואע"נ בעלו נמי קבלו כ"ק טעם מן הכשר בבליעה מועטת התירו ב"ע בש"ע חבל חתיבשו ובבלע כל טעם הכשר שרי בלוע בקדירה חסור לחכלו בכותח ויש להביח רחי' מלשון שחתכו בסכין של בשר חסור לחכלו בכותח משום דחורפי' דלשון מבליע עיקר הטעם הבלוע בסכין ע"כ ל"כ מוכח בזה דבלוע בסכין בכולו דחי רק כ"ק הוה דבר מועט ממש חסור וכדברי ריב"ן שבימו כל הפוסקים וכמ"ש בתבתי שדעת הרמב"ם כדעת הריב"ן ת"כ נם לרמב"ם בולע בכולו והחיך מהני השחזה ברחיים ל"ו מחיר השחזה לסכין חלח בסכין של נכרי דשתם כליס של גוי חב"י והא שכתבתי לעיל דחתך בשר רותה בלח רוטב חינו חוסר כולו ובכ"כ בפר"ת סוס"י קכ"ח בשר כולו הכי כתן בסעי' ז' חלח דוחקח עם רותה חוסר כולו חפי' בלח רוטב וכ"כ בע"ז ס"ק י"ד ופפי תוחר חין זוכר בדין דכחן ותני כתבתי שכן ס"ל כ' ברוך בתוס' סוף ע"ז בפפי תוחר כדי ליבש בישול ירושלמי לר"ת חבל חתן לח קיי"ל כפפי' כ' ברוך חלח הפי' בירושלמי דהחילוק בין סכין קטן לנדול דקטן היינו סכין שחי"ב נומות ושתם נדול יש בו נומות כדחי' לקמן סי' קכ"ח ס"ו ח"ב מציין לומר דרותה נאסר מן הסכין חפי' בלח רוטב ואסור משום דוחקח וכבר כתבתי מזה לעיל חות ח' דרמ"ח חע"נ בחתך בסכין חב ורש"ל דאסרו דבר נוש מ"מ כ' בח"ח בש"ס דין י"ב בחתך בסכין חב לבשר אסור כולו בב"ר שהוסר מש משמע דבב"ר חסור חפי' ליכח רוטב וכחן פ' הפר"ת חפי' בבלי שני יש"ב וחתך דהוה נמי דוחקי דסכינח חוסר ר"פ כולו והוכיח מר' פרן בן חפי' חינו בשן חח"כ רחי' הובח דברי פר"ח לקמן סי' ל"ו בש"ך ס"ק ח' בשם בל"י דמהני ס' כנגד קליפת הסכין וכ' הפרמ"ג וכבר כתבנו בסי' בחוך דחלילה לומר כן ובטור וכבל הפוסקים מבוחר כדי כל הסכין ממש ועכ"פ לח די בקליפת הסכין:

סימן תרל"ה (נרשם בכפל)

(א) חתך דבר רותח בסכין של בשר נ"ל שאם הסכין צונן מותר לכתחלה לאכלו עם חלב אם קולף אותו דבר משום דהוה נ"ט בר נ"ט ואם בשלו בלא קליפה צריך ס' כנגד מקום הסכין ואם א"י מקום חתך צריך ס' כנגד כל הסכין ואם שניהם חמין הסכין ודבר שחתך בו אסור לכתחלה דנ"ט בנ"ט בשניהם חמין כנ"ל ולא כמ"ב (ב) מ"ש בש"ע בחתך בשר רותח בסכין חולבות אב"י דצריך קליפה מיירי באינו מקונח וי"ל דקליפה לאו דוקא אלא כדי נטילה אבל במקנח אע"ג סבין אפי' אחר קנוח או סתם הדחה עדיין קצת שומן טוח על פניו אי"צ באב"י אפי' קליפה משום דמקצת שע"ג סכין נפגם במעל"ע וכ"כ בהג"ה או"ה כלל ל"ח דין ב' והבאתי לקמן סי' תרמ"ט וזה דלא כמ"כ :

במ"כ כפי התערוכת פ"ג מות' ח' כ' אם חתך דבר רותח בסכין של בשר יזמה לאכלו כולו בחלב אם אין אם ס' כנגד מקום הסכין ואפי' הוא מקומא נמי דיעמ הכי מקום לעולם נאמר מעט צומן טוח על פניו ואינו ניכר והוה טעם לאחוי הכא מן הממח אבל בסכין של חיסור אז סכין של חלב שחתך בו בשר אין לריכין לזה הטעם אלא אם לא סי' שום צומן נאמר בסכין סי' הכל לאסור אם הוא ב"י כיון שאין אם כ"ט בר כ"ט בהתירה וזה פשוט עכ"ל ויש להבין בדין הא' שחתך דבר רותח בסכין של בשר בן יומו לאכול אסור מפני סכין צומן קרום עליו וקשה בבשין מה מילוק בין ב"י לאב"י וי"ל כמשל"ק סי' תלל"ט על תשו' רשב"ם ויעוד המאכר ורשמתי ע"ז לעיל אות ד' ליעב קו' פר"ח לאחוי' ורמ"ם וכ"כ במ"כ אם ובהג"ה או"ה כלל ל"ח דין ב' דמעט צומן שעל הסכין מעל"ע ג"כ נעשה לפגם אלא הא קאי' על המ"כ מ"ם דאוסר כולו מטעם בלוע שבכלי ניכר אסור להוה כ"ט בר כ"ט ח"כ לומה כדין שב' הס"ע כאן לאם הבלועה מותר מפני להוה דבר מועט אי"ל ס' ולט"ז מסתמא אינה ס' כן נדין זה נמי סגי בקליפה :

ונ"ל אם הסכין צונן הוה כ"ט בר כ"ט דומי דגיס שעלו בקעלה שאם לא נתבשלו ות' צונן מותר אותו דבר לאכול לכתחלה עם חלב כמ"ש הרמ"א סי' ל"ה ס"ה בהג"ה ובש"ך אם סק"ו דוקא בסניסם חמין דומה לנתבשלו ואסור כולו לכתחלה לאוכלו עם חלב כמו שפ' רמ"א אם אלא אם ים ס' בדבר שאתך כנגד מקום הסכין כשידוע לנו בבירור עד כמה אתך אבל מן הסתם ודאי הלרך לאתוך בכל הסכין כמ"ש הש"ך כאן ס"ק כ"א בדין הש"ע :

אמנם נ"ע לע"כ פ' רמ"א בעלו דגיס דמותר לכתחלה דוקא בעלו לליכא דוחקא מותר מטעם כ"ט בר כ"ט מאא"כ בתתך דליכא דוחקא שב' הש"ך בכש"י נ"ו הש"ע לאסור לנון שאתכו בסכין של בשר מע"ג דהוה כ"ט בר כ"ט וקי"ל דמותר כ"ט בר כ"ט אפי' בבישול מכ"ש בחריף קי"ל בסי' נ"ו דלא אסור אלא כ"ע ובסעי' זה ברותח מוסר כולו וכמו שכתבתי לעיל לאיות לזה מ"כ י"ל דהוה כחריף ואוסר אפי' ליע ואמנם י"ל כמ"ש הש"ך ס"ק כ"ז דמוקפי' עדיף מרותח דמשוי לי' לשבח כן י"ל חוקפי' עדיף שלא יפי' כ"ט בר כ"ט ועדיף מבישול ותלע דדוחקא וחריף אוסר אפי' ליע' כ"כ לקמן סימן נ"ו ולא מסתבר לומר דדוחקא ורותח יפי' נ"כ עדיף מבישול ממש דמותר כ"ט בר כ"ט דליע' ס"ה בדוחקא ורותח נמי סרי כדיעבד בכ"ט בר כ"ט דהתירא :

עוד כ' אם במ"כ דמ"ם הש"ע ס"ק אם אתך בשר בסכין חולבות סרי בקליפה מיירי שהסכין מקומא שאם אינו מקומא אסור כל החתיכה אם אין ס' נגד מקום הסכין כלשון הוה ב"י ולא תשיבינו ממ"ש הסמ"ק הובא בב"י בסי' ל"ד שהטעם שלריך קליפה אם הסכין חב"י מפני שמטוית הנלנק בדופני הסכין וא"כ נראה דמיירי בסכין שאינו מקומא שבשר כתבתי למעלה בשם כמה פוסקים שבסכין לעפ"י שהוא מקומא מן הצומן סרי עליו בעין לעולם נאמר מעט צומטות ואינו ניכר והרמ"א דלא"כ נמן שאתכו בסכין של בשר והוא מקומא סי' מותר לאכלו בחלב אפי' הסכי ב"י מקום כ"ט בר כ"ט ומ"מ אם חב"י אינו אוסר אלא כ"ק דמעט שומטית ס"פ נעשה לפגם :

וקשה אם צומן שנאתר ע"פ הסכין נמי נעשה לפגם ל"ל קליפה אמנם זה י"ל שמ"ם בפרמ"ג בש"ך ס"ק כ"ט נעל"פ לכתחלה אסור וקליפה אחיב כלכתחלה ואולם לריאתו מן הפוסקים ליתא דאפה בלמן שאתכו בסכין של בשר לאכלו בחלב אם פרמ"א כ' פירושים אפי' הא' שהוא כ"ט בר כ"ט כמו דגיס שעלו בקעלה מקום סכין שמטוית קרום בעין עליו ואפי' הב' מקום חוקפי' נעשה בטעם ראשון ולאו כ"ט בר כ"ט הוא וכ' תוס' ורמ"ם ורא"ם ורן דל"ם כ"ט אסור בשתבשלו וכ"פ רש"י בחריף אסור מכ"ם בבישול דביעול עדיף מחריף מ"כ לתוס' וסיעתי' אין למ"כ ראי' דאמאי' לא סרי בצונן מטעם כ"ט בר כ"ט דאיתיהו ס"ל דלא סרי כ"ט בר כ"ט אלא בצונן אבל אם נתבשל אסור אפי' בלא נאת' ומ"ש דגיס כמין וה"ה בחריף דוחקא אסור וים פוסקים התרומות ושמ"ג ורמ"א וי"ם ס' כן בשתבשל מותר בלא כ"ט בר כ"ט וה"ה בצונן ליכא אלא ב' ט"ו ובאמת אסור כ"ט בר כ"ט מ"ב ג"כ מאלו פוסקים אין ראי' למ"כ והסוסקים הנ"ל והשב"א וש"ע לקמן סי' ל"ה דסקלו אפי' לאי דהוה לק ב' טו"ט אמרי' כ"ט בר כ"ט מ"כ הא כ' תוס' ורא"ם ורשב"א וכן כ' בהג"ה אבל אם נתבשל אסור אלא בנ' ב' ט"ו

כ"ע כך כ"ע הלכך גם מעשה פליט ובלע נמי מעשה זה אסור ולא לריך לטעם מעשה דוחקי, והגמון שבילי דוד בשיב לי שבשר הלגים כזה הרחם יוסף שם וזה לימו דרחם יוסף מתרץ לריב"ם דהתם בסכין נקי מיירי ובנקי מודה הריב"ם שהסכין שהוא לין פולט מגב דוחקא כי אם בחולפי דוקא וכן ממה שסיימו שפלט הסכין לבסכין נקי מיירי . וכפי' כ"ה ירחה מדבריהם דבסכין נקי הוה כ"ע כך כ"ע ר"ל לחד פי' בחוס' אם חפי' חריף עדיין הוה כ"ע כך כ"ע ח"כ לדברי תוס' שהרי דממ"ש תוס' שפלט סכין מעשה בנקי מיירי ולא מעשה שומן קרום עליו וז"א הא כ' תוס' בפ' כ"ה דחליף מקרי כ"ע כך כ"ע וע"כ מעשה השומן קרום על הסכין ותי' הרחם יוסף אפשר אלא פלט לאו דוקא הוא אלא שמעות בעין על הסכין דלא הוה כ"ע כך כ"ע עכ"ל הרי דקו' רחם יוסף אם מיירי בנקי לא הקשו על ריב"ם דר"ל בסכין שהוא קשה אין פולט מגב דוחקא ואני הקשיתי לי בסכין נקי מיירי לא מוכח דוחקא לאו כלום והא דקאי חולפי' מעשה בלא"ה לריך טעם זה אלא יהי' כ"ע כך כ"ע ועכ"פ לטעם זה אין לתוס' רחי' ול' לטעם זה עיקר לתוס' ורא"ש דכ"פ בפסקי תוס' אם דמתבטלו אסור והרמ"ם פ' אם דנללו אסור ב"ע כ"ע כך כ"ע וטעמם מלמן שמתכו בסכין של בשר אסור מעשה חולפי' אלו כ"ע כך כ"ע ה"ה בשלו אז אין נללו לרא"ש וכ"כ במרדכי בשם י"י בשל המוס' ח"כ בסכין נקי מיירי ולשה קושיותו הא לריך טעמי' דחולפי' אלא יהי' כ"ע כך כ"ע :

והגאון ז"ל רלה לתרן לי דחפי' דמיירי בסכין נקי ומעשה חולפי' אסור כ"ע כך כ"ע מ"מ מדאמר אגב חולפי' בלע הל"ל אגב חולפי' משוי לי' בעין אע"כ דלא אחית הגמ' לאת טעם לעניו דלא הוה כ"ע כך כ"ע ואמר אסברת החולפי' לא שייך כ"ע כך כ"ע רק בא לאת טעם בשביל חולפי' בלע ופשיט מדייק תיפ"ל מש"ה דוחקי אע"כ דוחקא בלא מריך לא בלע ע"כ :

ודל"ג דליכא למימר בסברתו ז"ל דהי' סומך אסברת וכו' דמשמע דסברת זו פשוט ואין מי שיחלוק על זה וז"א דהא אכתי נופל אמר רב כהנא אמור לעיל מיני' דלמן שאתך בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח משום בחולפי' אילא כ"ע כך כ"ע והאיך אפשר לומר שהוא סברת פשוטה לאכי דאסור דפשיטא בחולפי' לאו כ"ע כך כ"ע הוא וכבלל מה שאמר אגב חולפי' בלע בכלל נמי שאינו כ"ע כך כ"ע ים ליישב זה לתוס' ד"ה אמר אכי דגם מתחלה אסור משום חולפי' אשיב אד שעמת ש"כ שפיר י"ל דפשיטא לי' ותי"ל להזכירו מהרש"ם סי' ל' שכ' דבחולפי' ה"ט בלאו כ"ע הוא משום דבלע כל שהו אסור הבשר ואריך אפליע ומבליע הלכך אין לריך להזכיר דוחקא ואין רחי' ממה דלא מזכירו ים ליישב תוס' ורא"ש דהוה ס"ל אם שאמר בריב"ם בבשר רק דוחקא לבד אוסר כדי קליפה אז בלמן שהוא דבר קשה י"ל דדוחקא לבד אפליע ומבליע ואינו ג"כ כ"ע בל"ע ולא הוה לריך לומר חולפי' דממ"י לדברים שאפי' אינם מריפים אסור משום דוחקא מ"ו דוחקא בבד אינו אוסר כ"ק וא"כ אף למסקנא דדוחקא אינו אוסר בבשר רך בלל מ"מ בדבר קשה דאוכא דאמיר י"ל

ואו"ה בעכ"פ לריך נעיאה בקרקע :

ובפי' הב' כ' רש"י בחולין וז"ל ועוד דמשום חולפי' בלע טפי מדגים הרותחים ואגב דוחקא דסכינא פליט עכ"ל הנה לטעם זה שסכין נקי הקשו תוס' תריב"ם בהל"ל ופי' בפרמ"ג בסי' ל"ו בט"ז סק"ג לאגב דוחקא פליט הסכין אפי' בלא חריף וכ"כ בשם ב"ח סי' פ"ט. וע"י חולפי' בלע טפי וא"כ ס"ל לאו"ה אם ע"י דוחקא מפליט כ"ש דמבליע אמי"ל כח כ"כ כמו דאסכמן דקיי"ל אין מליחה לכלים וס"ל לפוסקים דס"ד להפליט אבל לבלוע ים מליחה לכלים וכיב"ב לעיל סי' תרכ"ו כמבואר שם שאין אם מקלתו אם כולו ס"ד להפליט וכיב"ב כ' ב"י סי' ל"ה בב"מ וא"כ קשה דלמה דוחקא לחוד אין אסור אה דדוחקא פליט מן הסכין מב"מ דמבליע יש לומר סיינו דאינו מפליט ומבליע כלל כי"ב כ' הכרי"ו בסי' ס"ט בכבוש ובשך סוס"י ל"ה גבי עירוי אע"ג דמפליט אז מבליע אבל אינו מפליט ומבליע כ"א מעתה ח"ש האו"ה כיון דע"י דוחקא מבליע ח"כ בסכין לריך נעיאה בקרקע אמותך אינו בעיאה אמי"ל להפליט אלא להבליע מבעיאה הבעין והא דהוכיח תוס' ורא"ש דף ח' מסוגי' דהתם דדוחקא אין לריך לחלק כאו"ה התם מיירי בבשר רך ליכא כ"כ דוחקא משא"כ דף ק"ב דמיירי בלמן דכ' רש"י דדוחקא פליט וא"כ מב"ם דמבליע סיינו כדבר קשה כלמן :

(ג) **ויש** עוד להביא רחי' מסוף ע"ז דתנן הסכין שפה ומפרש בגמ' ולריך נעיאה בקרקע ולמן וכ' תוס' שם בשם ר' ברוך דפירוש בירושלמי להמאכה בסכין קטן דשתם סכין קטן אין תשמישו רק למן ואינו בולע כלל בתוכו לא נדבק בו מבחון ע"כ והא דכ' תוס' דאינו בולע כלל משום דש"ל דירושלמי מתיר אפי' להתעם בו לותה ח"כ מ"מ לריך נעיאה י"ם אפי' למן ולא ה' משעם בסכין בחיסור למן והאיך אמרו תוס' בחולין דף"ל נעיאה מב"ם גם"ם דיין דלא שרי אלא לריך נעיאה ושם מיירי בחוס' בחולין שיש החיסור על הסכין שמקורין בו הבשר אבל לאו"ה ח"ם שם מיירי דוקא ים לחוש שפי' הגוי אחר קשה וכן יאחוך עתה היתרא דוקא קשה אבל התם בחולין מיירי בבשר רך :

(ד) **ובב"ג** בחו"ה נופל בבלל ב"ח דבדין ג' כ' דלא בריב"ם שב' שאחך מלטיט אפי' למן בסכין של בשר וכן בסכין שמוקרין בו מלטיט

לריך הלחה שיפשפשנו במעט עפר למן ורחיצתו אח"כ עד שיכוין שמיט לעבור מרחם ועד שנבו ומזבו לרחצו בלתי עיכוב אחלב הרי דם"ל דדוחקא לאוד אינו כולא ואי"ל אפי' נעיאה וכדין ד' כ' דין זה אבל בסכין שאחך בו אסור למן קשה וכו' יעמן אותו בקרקע ולמעיין שם יללה שהוא הדין לסכין שפה והיא טהורה כמתני' דסוף ע"ז ולא הביא עוד שם דין זה דסכין שפה ח"כ ע"כ דפי' האו"ה שמשה כן דמיירי בסכין שבשתמש בו מתחלה באיסור למן ואפי"ה לריך נעיאה אם רולה להאו"ה שה או"ה נופי' ס"ל כתוס' דדוחקא בלא אוסר ועכ"ל לריך לחלק בין אוחך בשר רק לאוחך בשר קשה :

(ה) **ונ"ל** דאי לאו"ה דלעיל סוס"י פ"ט כ' בשם או"ח כ' בשם התרומות שכ' שר' שמשון הי' אחיר בסכין של בשר לחתוך בו לחם ולאכול עם גבינה אשוש דהוה ק"ט בר כ"ע אבל לחתוך בו גבינה ודאי אסור אם לא נעשה בקרקע י"פ או שפשפה בחזן רך או בפחם ויהיו בלא קוות אפי' לחם אסור משום שמעות שעליו . וקשה נמי בקו' פר"ח הא דוחקא בלא אוש לאו כלום הוא והכא מיירי בסכין נקי' משום שמעות וכן הקשה בחמת בע"ז אם סק"ן וכפ"ך ס"ק כ"ב וכפמ"ג אם דגם לחתוך לחם בעין נעיאה לבתחלה דוחקא לאוד אסור . וכ' הפרמ"ג דמשמע מע"ך דלחתוך גבינה אף ע"י נעיאה אסור מדכ' הע"ך דלחם נעשו מותר לבתחלה לאכול פת ולא נקיט רבותי' יותר דאפי' גבינה מותר וכ"מ לאון רמ"ו דעל לאכול פת קאי משמע אבל לחתוך גבינה אף ע"י נעיאה אסור קיל טפי מבע"ב מבשר לחלב שנוח יבבה וחולק הע"ך על הע"ז בתרתי דלא מהני לפת קיומא אף דהוה ב"ע כך כ"ע מ"מ לבתחלה אסור לאכול בחלב אף להמחבר בפ"ה וגבינה לא מהני נעיאה . עכ"ד פרמ"ג בחוס' ביאור וכן הקשה הפר"ח ול"ל דמבב"ת יחלוק הרמ"א על הא"ח והתרומות בבם ר' שמשון וכ"כ בפי' בם התרומות סי' ע"ח אם רולה לאכול גבינה לוונת בסכין של בשר אז אפשר לחתוך בסכין מולבת בשר לון אז בסכין של גוי הסכין לריך תחלה נעיאה בקרקע י"פ הרי מדברי כולן נלמד דאפי' לבתחלה מותר בנעיאה אפי' לחתוך בסכין של בשר גבינה וגם מ"ם דדוחקא עכ"פ לבתחלה אסור גם זה ליתא לר' שמשון בב"י הל"ל דמיתיר אפי' לבתחלה לאכול פת בקיומא . וגבינה ע"י נעיאה מב"ם דליכא למימר בפרמ"ג דלאכול גבינה ע"י נעיאה אסור :

ומשך אין רחי' מדקיק הש"ך אם נעשו מותר לחתוך פת ולא מקיט רבותי' משום דרולה להביא דברי מהרש"ל דהוה אוסר לבתחלה אפי' לאכול פת ומ"ש דל"ט בל"ע אסור לבתחלה אחי הבא דהוה אוסר וגם מרמ"ח לאו רחי' כיון שב' דברי ח"ח מסתמא קאי לאכול בסכין של בשר אפי' גבינה אבל בקרקע קשה מותר לחתוך בו הפת שרולה לאכול בו גבינה עכ"ל דמשמע הא לחתוך גבינה אסור י"ל דבלא"ה קשה דברי ת"ח דל"ל קיומא הטיב בנעיאה י"פ אי"ל קיומא ח"ו דר"ל אז נעיאה אע"ג דקיומא לאוד מהני מב"ם רולה להחמיר לעשות נעיאה י"פ ואפשר דעת הת"ח אפי' עכשיו לפי המנהג שיש סכין בשר בפ"ע וחולבת בפ"ע אפשר להקל בשעת הדחק עכ"פ בשעת הדחק טועלה בקרקע י"פ אבל מדינה שרי בקיומא לאוד בע"ז ולאכול גבינה בנעיאה ואפי' לאכול גבינה דלריך נעיאה לאו משום גבינה דוחקא אסור לבתחלה כמו שרולה הפרמ"ג לומר לפת לריך נעיאה לבתחלה דדוחק בלא אוש אסור לבתחלה ז"ת ג"כ למ"ש האו"ה בלל ל"ח דין ח' דהיכי שהסכין לריך נעיאה המאכל לריך קליפה וא"כ כיון אפי' לבתחלה אין דוחקא אוסר וסגי בקיומא יפה ה"ק ט"ז לדוכתי' דלמה כ' התרומות בשם ר"ם דלריך נעיאה ע"כ ס"ל לר"י שכ' האו"ה דמיירי בגבינה קשה . אבל בגבינה רכה סגי בהדחה כמ"ש האו"ה שם דין כ' ותמי' על הפר"ח שדומה לאו"ה דמלריך נעיאה בגבינה קשה ולעיל סי' פ"ט ס"ק כ"ב משמע דמחמיר יותר כר' שמשון דר"ם מתיר בלא נעיאה והפר"ח לריך נעיאה בם לפת .. תיכרת בחדו' רשב"ם ד"ה ומצ"ח ד"ה אי' בפמ"ג דנעיאה לסכין דוקא לבתחלה לריך וכפוף הסי' מכתוב שאי"כ דעת הפוסקים כרשב"ם אלא כיון דלריך נעיאה אפי' בדיעבד לריך קליפה כאו"ה ואפי' בדבר לח :

(ו) **אמנם** דברי סה"ת עדיין ל"ע דכ' דגם חיסכה לאכול בסכין אין לומר שהוא וקשה סה"ת התרומות שם סי' פ"ט ס"ל כתוס' חולין דף ח' דדוחקא לבדו מותר ולומר דתרומות ס"ל לפת אין דוחקא אוסר לבתחלה מפ"כ לאכול גבינה אז חיפכה לאכול בשר דוחקא אסור לבתחלה ולריך נעיאה אבל בדיעבד אי"ל קליפה דדוחקא בלא אוש אינו אוסר בדיעבד ח"כ לם התרומות גם בסכין של חיסור הדין כן בדיעבד ח"ל קליפה הוא בללינהו הס"ת בחדא מיחתא לאכול בסכין חלב גבינה עם סכין חיסור לאכול בו לוון מה דתנן בחלבה הסכין שפה אמנו י"פ בקרקע וזה דלא כאו"ה בלל ב"ח דין ח' שבתבתי לעיל דכ"ת דלריך נעיאה אפי' בדיעבד לריך קליפה :

אמנם עייתי בשה"ת בפי' ס"ט שלבסוף כ' הרמ"י שב' תוס' דף ח' בלא אוש דוחקא לאוד לאו בלוש ממה דפליגי שם בחולין בסכין טרפה אד אמר בחמין ופריך כי שחוט נמי בשרה בלע אמה"ח דלא בלע אלא כי חיימא והיינו בגמר שחיטה וקשה לניהנה דאגב דוחקא אמאי שרי הא אית ליה דוחקא קולם דחיימא אע"כ דוחקא בלא אוש לאו בלוש ודומה הס"ת אתם סכין (כלו' שהוא קשה) אינו בולע אלא לכי חיימא אבל סכין של נוייס ודאי יש שמעות עליו ובלע בבשר בקל אגב דוחקא עכ"ד והזה כדיחוי דרחם יוסף שדומה כן ליש הריב"ם וי"ל דעל רחי'

ס"ב שכ' תוס' וסה"ת מסכים שמחך בו לגון. לח הוס לסה"ת רחי' דיש לחוש ב"כ כמו שהיתי לעיל חו כמו שלמה הרלם יוסף התם בגמון לחסור כולו לריך חריף חבל כדי קליפה סגי בדומקה לחוד חו דסחי התם דיל דמירי בסכין נקי. וח"כ ח"ם התרומות בסי' ע"ח שכ' חפי' ברך לריך נעילה משום דמירי בסכין שתם חינו נקי חו שמיכם עליו הלכך לריך נעילה ח"כ ל"ע מה שמגה בפוסקים חמרוים דדומקה לחוד לין חוסר בלח נעילה וכמ"ש בפר"ח כלן ועי' ש"ך סי' י' סק"ו סי' ס"ט שכהחי לעיל מחחר דסה"ת ס"ל לכסוף בשמוטית כעין מהכי דומקה וכך משמע שתם מתני' שכין שפה י"פ בקרקע ומוקי הש"ם לגמן דדומקה לחוד חוסר [ולפוסקים דס"ל דדומקה לחו כלום לריך לדחוק למתני' מיישיגן שיחתוך דבר קשה כחו"ה חו שמא יחתוך בו דבר חריף וכמ"ש בעור לקמן סי' קכ"ח בשם רשב"ח דמה למגן שכין מהכי נעילה י"פ חפי' חש ישמש בו חריף] וכ"מ שתמה דברי ר' שמשון בב"י סי' ס"ט שהבחתי לדריך נעילה לגמן משום דומקה לחוד:

וכ"מ נתוס' ד"ח ד"ה והלכתא דמה דחי' סוף ע"ז שכין לריך נעילה חפי' לגמן חיינו ברוגה לשמש בקבע ור"ת חי' משום דהתם חי' שמשים מעיקרא ברוחה וכ"כ הר"ן הכ' תרוגים והרמ"ם חי' ה"ח חרי חפי' דחקו לבדו לריך נעילה וחפי' בדך כמ"ש מהה"ת ור"ם ומרדכי ומגודה כתב בשמיך וכ"כ בהג"ח פ"ק ובמדו דשב"ח ד"ח ד"ה וב"ח כ' דהך דסכין שיפה היינו רק לכתחלה דודחי לינו מבליע כלל וזה לכחו' דלח כלחו"ה דלריך קליפה י"ל דרשב"ח הח כ"כ למ"ד שוחט בסכין של נכרים מדיה חבל חגן קיי"ל כמ"ד קולף ומה שמביח רשב"ח רחי' דסגי דף ק"ג בגרירה ח"כ הסה למ"ד קולף חלח התם דף ק"ג כשנורר הוי קליפה טי' ש"ך סי' ג"ג ועוד בנורר ולח נשחר רק מסחו מוחר מטעם ל"ט בר ל"ט וח"ת ח"כ הקל"ד החיך חמו נוסגין דלח כריב"ם שכ' במעקר לריך קליפה בכל מקום שגגע הכלרי בקופן משום דומקה לחוד חוסר וחגן לח נסיגין כן וכ"כ בסה"ת דחגן לח נסיגין חומר חני ר"ל דס"ל כמ"ם הטור בשם הגיטור בסי' ס"ד שחין מחחכין חלב שחסור מן החורה ועוד דרק גוזר חותו וחין בה דומקה דסכינא חלב בדומקה ח"ם בספה"ת דלריך נעילה ובדיע' בלח נעילה לריך קליפה כמ"ם בשם חו"ה חע"ג דהגיטור סיים שם וחפי' דמשחכת בי דומקה לסכינא בדיע' מוחר בהדמה י"ל הגיטור מחלק הח דחי' במשנה הסכין לגון לריך נעילה י"פ היינו להשחמש בו בקבע חבל כחן הוה רק חקרחי כדמשמע מלשונו שכ' וחפי' דמשחכת ור"ת חי' דהתם בע"ז מיירי בהי' משחמש בסכין בהיסור רוחה (וע"ע ח"ר ברוך סוף ע"ז שרוצה ליישב הר"ת שם וכ' דמה דחגן במשנה ובירושלמי סכין לריך נעילה בקרקע בסכין קטן מיירי בסכין שלח נשחמש בו רוחה חלח לגון הח ר"ת מוקי המשנה במשחמש בו רוחה):

עב"פ היולח לגו מזה עכ"פ סכין שמשחמש בו תדיר ולר"ת ברוחה ולסה"ת חפי' בגון שמשחמש בו בהיסור חו בבבר תדיר ולחחוך בו נגיעה לריך נעילה משום דומקה לחוד וחין חילוק בין לך לקשה וכ"כ במרדכי פ"ק סי' תקפ"ח דסכין של גוים חו של בבר לחלב חו חפכה לריך נעילה בקרקע וכ"כ בחגודה פ"ק סי' מ' חלח בחגודה כ' כיון שמשחמש בה תדיר וגם רוחה מועלה י"פ בקרקע ל"ל שלח בדקדוק כ' דלריך שמיהם דמשחמש בו תדיר הוה חי' מ' של חוס' ורוחה הוה חי' ר"ת וכ"ז נעלם מספר"ח כחן ס"ק כ"ח הכ"ל ובפרי"ח סי' ס"ק סק"ד ולח כפרמ"ג בסי' פ"ט סק"ב שכ' מבבר לחלב לח מהכי נעילה וגם דלח בע"ז סי' פ"ט שכ' דחגן קי"ל בסי' ל"ו דדוקה בדבר חריף חמרינן דבולע משום דומקה דסכין וכ' בחשבלות זהב בם דחשמע מע"ז דחף בסכין חיסור סגי בקיחוח פי"ם וקשה בחמה שכין שפה י"ם נעילה בקרקע דהח בסי' ס"ט פ"ם בשם מיירי בסכין בבר שמשחמש בו חמיד וגם בבר יבש על הסכין בחדבי הכ"ל (וגם מהכי נשמע גם חילוק זה) וגם ברוחה ומסי' ל"ו ים לומר בחם בחריף לריך חפי' כדי נעילה שהוח בעובי חלבע חלב משום דומקה לחוד סגי כדי קליפה כפובי קם:

בש"ע בשלו דבש בחחבת של בבר בת יומה וסריקיהו מס בקערה של חלב בת יומה חוחר משום דהוה ל"ח בל"ע להתירה ע"כ ליבא סדין זה חעתיק חקור דין זה בחרדכי סו"פ חין מפחידין וז"ל והיחירוהו דמע"ג דב"י הוה דחסכחן דשומנית בדבש הוה חוסל"פ חפי' הוה שחוטית בעין בשפה שנחערב כ"ם קדירה ב"י חלב חם הי' לבשה משמע דחסור משום דס"ל דגיס שעלו בקערה דוקה עלו חלב נגלו לה עכ"ל וכחו"ה כלל ל"ב דין ט"ז הטחיק בזה"ל וחפ"י שהי' שחוטית בעין כ' משמע דגם עכשיו מיירי בשומנית בעין וז"ל נמה שהטחקתי משמע דעכשיו חין שחוטית בעין חלח חפי' הוה בעין הוי שרי וכן בדין ל"ם בש"ך סי' ל"ה סק"ח סתם כלים מקומחים וקיים מבעין ובט"ז כחן סקשה חב"י דלמה כ' הטעד דמותר משעם ב"ט בב ב"ט ולח חמר הטעם משום דהוה מוקל"פ וב"מ דמותר חפי' שחוטית בעין ולק"מ דסמך הש"ע בטעם מוקל"פ מ"ם בסי' ק"ג דשם דיבי מוקל"פ ושכ"כ כ' הש"ע דשם בשומן מוקל"פ ושמעיגן שפיר חפי' בשומן בעין וכחן לח כ' טעם זה ד"ב הויגן מדייק כמו שדייק המרדכי חבל חם הי' לשבח חסור ושמע דגיס שעלו חבל נגלה לח וז"ל דהח הש"ע סו"ם בשמוך סי' ל"ה ס"ח דגיס שעלו בקערת חפי' נגלו נמי מותר ולח ממרדכי ים לדקדק דלמח חפי' הי' לשבח נמי הי' מותר חלח לכך נקיט משום מוקל"פ משום טעם זה מותר חפי' הוה בעין וים לומר כיון דכחן מיירי בלח הי' שומן בעין הל"ל כחן חפי' הי' לשבח מותר כיון דחין שחוטית בעין. וחלח חפי' הוה שחוטית בעין מותר משום דטוקל"פ הוח כדי שלח נעשה דחם הי' לשבח גם כחן הוה חסור חע"כ דחה"כ חי הי' לשבח חסור ל"ט בל"ע דלחסור:

ורש"ך ס"ק ל"ד דייק דמיירי שסירוקוהו בעירוי ולח בספק הקילוח דחל"כ כלח"ם פסיטח דשרי כלעיל סי' ס"ח ס"י ופי' ל"ג ס"ו בהגה והכין הפרמ"ג בש"ד ס"ק ל"ד דל"ל הש"ך בספק הקילוח חין חוסר כלל וזה סותר למ"ם בסי' ק"ם לוח ל"ד ובסי' ס"ח רק שחין מפליט ומבליע כ"ח וכחן חי"ל חלח להפליט ח"כ גם בספק הקילוח מפליט ח"כ ה"ח דחוסר כמו בגלו וכ"כ בוועות הש"ך דבסי' ס"ח עכ"פ מוכח שחין עליו דין עירוי ח"כ חפי' למ"ד נגלו חסור כ"ט בר ל"ט חבל בספק הקילוח לתוך הכלי של חלב מוחר כ"ט בר ל"ט ורחי' לדבר דהח רמ"ח נקמן סי' ל"ה ס"ב פ' דנתבשלו וגלו לכתחלה חסור לחכול הדגים בכותח וחפי"ה כ' חבל ליתן בנתבשלו וגלו בכלי שלהם מוחר לכתחלה וכסי' ג' כ' וחם עירה מב"ח לתוך כלי של חלב הוי כלי ל"ד וזה כהש"ך כחן הקשיתי מרמ"ח וחוסר וקשה הח לתוך כלי כ' בסי' כ' הל"ל דמוחר ליתנם בכלי שלהם. וחלח ע"כ בסי' כ' מיירי בספק הקילוח וכסי' מיירי בעירוי חלח בספק הקילוח וכ"כ ש"ך סי' ל"ה ס"ק ה' וכ"כ במ"י כלל ל"ז סק"ה וחי"כ עכ"פ מוכח שכן הדין בספק הקילוח חפי' למ"ד נגלו חסור חבל ליתנם בכלי שלהם מוחר לכ"ע ח"כ פסיטח דשרי חפי' הי' לשבח וגלו חסור כחן דסוריקוהו ובספק הקילוח לתוך הכלי מוחר הכ"י מה קמ"ל לדעתי דנגלו מותר מ"מ לתוך הכלי מותר חפי' למ"ד נגלו חסור לתוך הכלי שלהם לכ"ע מוחר חע"כ מיירי בעירוי והקשה הש"ך שפיר מרמ"ח דחסור הכלי:

(א) בשעת בישול נמי אמרינן נ"ט בר נ"ט ולא כח"ד (ב) אם נפל טיפה חלב על כלי מים אפי' אין במים ס' כנגד הטיפה מותר לבשל בו בשר לכתחלה (ג) ביאר פי' רש"י נתבשלה ל"א נ"ט בר נ"ט ואין קשה קו' התוס' דרש"י בפירושו סותר לפסק שלו (ד) קושיית אתוס' ותי' לישב אחר על סתירת רש"י (ה) ישוב דברי ב"י באן ולעיל צ"ד סעי' ח':

בש"ע ס"ח משום דקוה :"ט בר נ"ט בח"ד ס"ק כ' דלח ממרינן נ"ט בר נ"ט בשעת בישול בגון שם נפל חלב על קדירה של בשר בשעת בישול ממשלין בה דגים וחפי' כדיעבד לחסור שם"כ בישל הדגים עם בשר שם לח הי' ס' בבשר נגד החלב שיחל בהחסונה ולח ממרינן כיון שנפל על הקדירה ודרך הקדירה נכנס לדגים הוה כ"ט בר נ"ט ע"ח לקדירה ובעט כיון לנפל בשעת בישול ובישול מפטפט כלל הקדירה לחוחירה והבלועה מקוסר הוח עם שחבשל ושחבישן כחלו נפל לחבשיל ומבית רחי' מע"ז סי' ל"ב ומביח רחי' מע"ז ס"ק כ"ד שכ' בשם חו"ה דשם טיפת חלב על הקדירה עם מים חלל שהם נבחוך מעל"ע בישול בה בשר חפי' לח הי' ס' במים נגד הטיפה מותר הבשר דשם לח עברו בה בשר חפי' ס' במים נגד הטיפה גם בשעת הבל דיעבד וחפי' שם עוברות לפניה חחלה מ"מ אין בקדירה מן

עוד נמצר מלחמר הכסר דמחמר שנפל בתוכו מעל"ע ס"ל כחלו נפל בתוכו שעשה עצמו של ניטל נמצר :

ובדין ג' כ' אבל אם נפלה בתוכו המים מותר וכו' עם דברי מו"ה שכ' הטו"ז הנ"ל אבל בדין זה דהיינו בדין ג' שכ' הטו"ז לא כ' כחו"ה אם ניטל בדיעבד כמ"ש הטו"ז ונפ הט"ז סי' ל"ב ס"ק י"ב כ' שנפלה בתוך הרוטב אפי' הקדירה מותר לכתחלה וה"ה המים מותר לכתחלה כיון דליכא מסתמא ס' אבל מעשה ס"ע בר ס"ע ס"ל לאו"ה כלל ל"ד וכ"פ הרמ"א בסמוך לכתחלה מיירינן לפוסקים מתבשלה לא אמרי' ס"ע בר ס"ע ס"כ מי הוה לו"ה אמר דמותר מעשה ס"ע בר ס"ע מ"מ הוה אסור לכתחלה לבטל במים אלו בשר מב"ש במים המבש"ב כעושה ס"ע בר ס"ע לכתחלה בידים פי' בדרמ"ה ס"ג מ"ש והמים אבל בטעם דמסתמא ליכא סמותרין המים לבטל בהן לכתחלה בשר וט"ז דנקיט שם לשון דיש נמי לא קשה לי"ל דנקיט לשון דיעבד משום הא שם נפל טיפת אחד בנגד הריקן אף אפי' בדיעב אסור כאלו נפל כאותו שעה עלמו וק"ל ואח"כ ראי' בפתחי תשו' שכ' דבית אפרים חולק על הח"ד וס' בית אפרים לית ליה בגבולינו לעיין בו ואפי' ל"ל דנפ בדין זה נמי דוקא דיעבד שרי כמו בדין כ' ועלה קאי י"ל במים דוקא מחמיר דמלוי ול"כ רבותי' קמ"ל דאפי' נמי כ"ע בר כ"ע ואפי"ה לכתחלה אסור במים :

(ג) **בחדרי** דשב"ח כ' אפי' למ"ד טעמא אסור מה"ת כעיקר ס"ד טעם רשתון עי' סי' תרל"ג סוף אות ב' שהקשיתי הא בב"ח לכ"ע ט"כ מה"ת עי"ש וכאן עלה בזכרוני דברי פלתי סי' ל"ח סק"כ דכלי אי ע"כ מה"ת תלי בפלוגתת אי ילפינן מנעבו' מדין בעלמא ל"ל וה"ה בב"ח ואי ממשרת אסור גם טעם כלי וכזה נ' ליישב פרש"י בסוגי' שב' דקי"ח ד"ה כ"ע בר כ"ע אם סי' הדגים מבולעים עם בשר ממש סי' אסור לאוכלן בכותח אי נמי מודה שמואל שאסור לאכול אלב רותח בקערה דל"ע טעם כעיקר ושוב דהוה כבשר גמור ע"כ ויל"ד מה קנ"ל רש"י הא בב"ח לל"ע טעם כעיקר ושוב דהוה סגי לרש"י בשמ"ש דמודה שמואל דאסור ולמה לריך רש"י לומר עוד דהוה כבשר גמור אלא לה"ל ח"ש אלא נעשה דל"ע נעשו דאמר שמואל ר"ל שים בכלי כ"ע שבישל בו בשר ונעשה בשמבשל בולאב לא נאסר אחלב דהוה כ' ור"ע בבשר בקדירה ומקדירה לחלב והא דאמרי' לעיל דף ל"ז קדירה של בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בע"ז אמ"ל ס"ל טעם אין בכלי אלא מה"ת ס"ל דאיסו שמואל ס"ל דאיסו אסור מה"ת אלא מדרבנן אבל בב"ח כיון דהיתר הוא והוה ל"ע בר ל"ע להתירה ח' פי' מדרבנן מותר לכך לריך רש"י דז"ח נעשה דטעם רשתון לכ"ע הוה כבשר גמור אפי' בכלי אלא כפלוגתי הכ"ל ולפי"ז לא קשה קו' התוס' על רש"י שמותבו ריב"ן כ' בשם רש"י שמבשלו לא אמרי' ל"ע בר ל"ע והקשה תוס' מדברי רש"י הכ"ל מתוך פירושו שפי' דמבושלים עם בשר הוא לאסור אבל מבושלים עם הקערה שרי עכ"ל ולכ"ל לק"מ דרש"י לריך לאשמעינן הפי' בגמ' דבישל בכלי כגון לאכול אלב רותח בכלי מודה שמואל דאסור כמו אם הי' מבושלין עם בשר דאסור לאכול ברותח אע"ג דבולע לפרש לשון ל"ע בר ל"ע לריך רש"י לפרש לן דלא נימא הכי ואלא הכל קשה דאמאי לא מפרשינן הכי וכ' רש"י דה"ע משום דהוי כבשר גמור ועתה בס"ד דרש"י ה"ל אפי' מבושלין אלב רותח בכלי אסור אלא משום סרוי בשר גמור ועתה רש"י פי' זה משום דהוה טעם רשתון כיון דטעם רשתון הוה כבשר בקערה שהוא טעם רשתון אפי' אסור כיון דטעם רשתון הוה כבשר גמור ולקמן מכחוב עוד ישוב מרש"י :

(ד) **צריך** עיון דתוס' כתבו ד"ה הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאכלו ברותח אם בקערה והדגים לוגים לא תיקנך למפסק דליכא אלא בשר' אבל בשר' מהם רותח בין עלמי נפר ובין תחלי נפר קליפה היכי קליפה מיהו בעי ע"ל וי"ל דב' בשר' מהם רותח ובעי קליפה היכי מהכחת דשם הדגים רותחין דהדגים עלמי לרב אוסר כולו ולי בקערה תיחלי רותח והדגים לוגים הא בקערה כ"ם וכדאי' שבת דף מ"ב במשנה. אבל נותן לתוך הקערה ופרש"י מעוש דקערה כ"ם והכי קיי"ל או"ח סי' תנ"ח ור"ל הוה שהיים לוגים ואפי' קליפה לא בעי ועוד י"ל דלמה כ' תוס' דפליגי בא' נותן ולא כתבו בשהיים רותחין וי"ל זה דב"י כ' בשם מ"כ דדיק ממוס' זה ללא שרי ל"ע בניע אלא בא' מהם נותן אבל לא בשהיים רותחין וכ' דלא דוקא למתן אלא ולו ור"ל ח"ש תוס' מתחלה כתבו לדעת ריב"ן בשם רש"י דמתבשלו אסור ה"ה בב' רותחין אסור ע"כ דפשוטיה לא אזלי אלא בא' מהם נותן ור"ל מין לומר לרב דדגים רותחין ח"כ לרב דע"ג הוה כשהיים רותחין מה קמ"ל רב בשהיים רותחין אפי' שמואל מודה ומה קמ"ל רב דאסור ומה שקיל הש"ס ועוד מי רב מכללי' מחמר ולימא דהא חיתא ואיתא בשהיים רותחין אלא לרב דקערה מיחלי ממה ח"כ הקל"ד הקערה כ"ם והוה בשהיים לוגים ועוד קשה כיון דשמואל לא פליג אלא בשעו בקערה וקערה כ"ם והוה כלוגן מהמע דוקא בשא' נותן מחיר שמואל הא בשהיים רותחין מהמע לאסור :

וליישב כ"ז נ"ל דרב ס"ל כ"ם מבשל עי' בתשובה בפ' בירה שמפרש חד משמה שם דס"ל כ"ם מבשל ופר"ח סי' ס"ח פסק כן ועי' מש"ם וה"כ ה"ם גם לרב דאיתאי דהיינו הקערה אם סגי בקליפה כיון דעלמי נותן ושמואל דס"ל אליבא דרש"י לתבשלו אסור הוא ס"ל דקערה כ"ם ומייתי שמואל לסיוע דקערה נותן והדגים מרותחין דג"ב לשמואל דס"ל ת"ג נמי אין אסור אלא כ"ק. לתוס' מתבשלה נמי מותר לא קשה

למה נקיט שמואל דגים שעלה בקערה דאיתאי נותן הא אפי' מתבשלה מותר י"ל דהכי פלינ שמואל אליבא דתוס' לדידך דאמרת דכ"ם מט סוגי ואת אוסר בדגים נותנין ואת אוסר כ"ע בר כ"ע אפי' שהיו לריך אלא קליפה לדידי כתאי אמין דלדידי הוה כשהיים חמין אע"ג קערה דכ"ם הוה מ"מ כ"ם לדידי בקדירה תיחלי הא אפי"ה כ"ע בר כ"ע שרי דלדידי אפי' בשהיים חמין כ"ע בר כ"ע מותר וכן אליבי דנקיט דגים שעלו בקערה ע"כ ליכא דפליגי בי' נקיט אבל מעשה אפי' כ' חמין נמי מותר שמואל ועוד כמו שהוכיח תוס' דמ"כ והפוסקים דאפי' מתבשלו מותר וא"כ שהיים חמין מכ"ם דמותר . ולפי"ז ל"ק קשה מה שהקשה ריב"ן בשם רש"י מדנקיט דגים שעלה עלה אין מתבשלו לא דהא נקיט עלה לגירא דרב כ"ע מודה דוקא עלה דרב אוסר בהדגים נותנין והקערה רותחת אבל בשמואל מותר ואפי' בשהיים חמין דהא כתאי רותחת הוה כך' חמין :

ושימת רש"י נמי יש ליישב דלא קאתי מפירושו לאתבשלו מותר ולהלכה פסק רש"י מתבשל אסור דע"כ כ' רש"י דאתבשלו מותר ניחו בסוגי' היינו לשמואל דפליג ארב ורש"י פי' שהדגים הי' מרותחין ורב הא ס"ל עלמי נפר ל"כ הוה כשהיים חמין ושמואל ס"ל דאותר אע"ג לשמואל ת"ג דשתם קערה כ"ם והוה אם לתוך נותן ואי"ל אלא קליפה מ"מ כיון דפליג ארב ורב הוה כב' חמין שמואל דפליג עלי' גם בב' חמין פליג אבל אביי דקאמר הלכתא כאפי' נפשי' למה נקיט דגים שעלה בקערה דהוה חמין לתוך נותן דאיתאי אוסר אלא נקיט דקיי"ל תיחלי נפר ואי נפ בב' חמין מותר ס"ל לומר רבותי' טפי דאפי' חמין שרי אע"כ אביי היינו מתיר אלא היכי דלא אסור אלא קיי"ל תיחלי נפר ל"ל הקערה שהיא נותן דאיתאי דוקא אם אין בשהיים חמין :

(ה) **ואש"ש** קו' כ"י שכ' ומ"ת בדברי המוסרים נלעו בקערה רותחת ודגים נותנים ס"ל למיסר דהא קיי"ל ת"ג ולמ"ס ת"ל לדידהו מייתי לאביי בדגים מרותחין והקערה ע"כ נותנת דקערה אפי' הוא ממה היוו כ"ם ומ"כ ת"ת דדגים נותנים ס"ל שהיים נותנים מה קמ"ל אביי דשרי וכיון דמייתי בדגים רותחין שעלו בקערה נותנת מדקתם ס"מ דאביי לא פסק כ"ע בר כ"ע לא שרי אלא היכי דלא אסור אלא כ"ק כיון דקערה תיחלי נותן :

ולבי"ו דמוקי בדגים נותנים והקערה ממה ודאי קשה הא קערה כ"ם הוה מ"כ הוה כב' נותנים מה לריך אביי לפסוק דמותר ולריך לומר דכ"י ס"ל כפשוטי' דמ"ם תוס' דפליגי בא' מסה רותח לו עלמי לו תיחלי כפשוטי' נם לשמואל מייתי שם' מסה נותן היינו תיחלי הקערה ולרב מייתי שהדגים נותנים והקערה אם לרב דם"ל ת"ג אינו אסור אלא כ"ק הלכך הקשה שפיר לאוסרים נלעו אמאי מתירין בקערה ממה הא קיי"ל ת"ג והוה כב' חמין ולריך לומר לב"י מה שהקשתי הא בתם קערה כ"ם ול"כ הוה כשהיים נותנים דם"ל לב"י אע"ג שתם קערה כ"ם מ"מ לריך לומר כאן קערה זו מייתי שהיא כ"ר כגון שתופין בה בתנור ואינה רותחת דכ"ר ות"ת הא כ' הר"ן דע"ג הא לא שייך תיחלי נפר לריך לומר בתנור לא אמרי כע"ג הא דמי כע"ג הא ויליון מעשה :

ובזה ת"ם הש"ע לעיל סי' ל"ד סעי' ת' אם נפל לתנור פלחים גבינה אפי' למה וכן גבינה בקערה בשר ב"י אינו אסור אלא קליפה הכי"ו שכן נרחה מתוס' ורחם נבי דגים שעלו בקערה פי' שעלו מן הלגי או נותנים בקערה רותחת דבין למ"ד ע"ג ובין למ"ד ת"ג אחדוקר לי' בעי קליפה וכ' הש"ך מלמה דמייתי שהיים חמין מדמדמי לי' לפלחים ועוד דאל"כ מה לריך ליתוד לזה פשיטא אם למוך נותן אפי' המוכל סגי קליפה וכו' וא"כ מה לרחי' מייתי מתוס' ורחם הא י"ל דאינהו לא בעי אלא לומר דאפי' כשהתחתון קר למ"ד ת"ג או עליון קר למ"ד ע"ג דקליפה מיהו בעי ואל"כ כשהתחתון חם למ"ד ת"ג בעין כדי שתילה ולמ"ם ת"ם דע"ז למד דין שלו בנפל לתוך קערה ול"ל לתנור שעושין בו פלחים כתוך התנור כמ"ש בע"ז שם ס"ק ע"ו וז"ל לתנור פלחים וכ' הט"ז פי' קערה של בשר דהיינו שעושין הם מאכל של בשר הקרוי פלחים וכ' דפרמ"ג שם לכאו' ל"ל דגבינה שנפל על קערה של בשר ולא ה' פלחים שם רק לעניין איסור הקערה קאמר ומ"ם המחבר וכן גבינה ממה היא דהיינו הריטב"א והקשה פרמ"ג דז"ל מלשון הש"ם והב"י דייקא מייתי שהי' שם פלחים בקערה והב"י למד דין דנפל על הקערה עי"ש מעתה י"ל דשם כ' דייקי הש דב"י דין שלו מייתי דקערה ממה בתוך התנור דשז התנור הוה הקערה כ"ל וי"ל דגם ט"ז ח"ם וחלה דברי ט"ז לא נרשמים במקומו לתנור פלחים אלא ודאי מייתי דפלחים שם חלה על הסיפא קאי דברי ט"ז ח"ש הש"ע וכן גבינה ממה בקערה בשר ממה ר"ל דקדירה ממה שעושין בו בתנור הפלחים ויליף הב"י זה מזה דכלי בלועה דומה לגבינה דלא אסור אלא כ"ק וכמו שפי' הפרמ"ג כן לדברי ב"י וש"ע חלה לדידי מייתי דקערה ממה בתוך התנור ות"ל ח"ם דמייתי ב"י רחי' מתוס' ורחם דב"י ס"ל דתוס' ורחם מייתי בקערה שהוא כ"ר בתנור למש"ל ומביא רחי' דל"ד בתנור כעומד חגל חם דלא שייך ת"ג אבל בתנור שייך ת"ג :

[ו] **ואלא** י"ל עם קו' דידי הא קערה כ"ם ח"כ אמאי אסור דרב בחם ת"ל דותח ולריך קליפה ממ"כ אי קדירה ממה והדגים רותחין ס"ל בב' חמין ואי הדגים נותנים הוה כב' לומר ולכתרת ב"י לא קשה דאפי' דדגים רותחין כיון שב' נותן חיטו ס"ע כל כך כשהיים חמין. אבל מדברי תוס' לא משמע הכי אלא מדבריהם משמע דפליגי דוקא אם אינו אוסר אלא כדי קליפה :

ולפ"ז ש"ל בפי' ג"ה פי' מ"ד דלא שייך כ"ם אלא בחמים ורוטב אבל

כתחיכת כשר ונוס כ"ז שים"כ סוס כ"ר יש ליכב קו' דידי דניס שעלה בקערה מיובי שים בקערה כשר נוס ומ"כ שפיר מייהו לכב דניס לוסיפס ותיתני שכשר בקערה רותח ומיהו כ"ם ומין לחשוך לרב חלמ כ"ק ובזה מ"ם מיוך מכרם"ל שם סי' מ"ם שכ' בכלי לת חילוק בין ע"נ חו ת"נ חלמ כל שמ' מהם שם חסור ובקשה עליו הס"ך סי' ק"ם סק"י מדברי תוס' חלמ כפי' כ"ם שכ' כדניס שעלו בקערה ומ' מהם שם בין למ"ד ע"נ ובין למ"ד ת"נ קליפה מיהו כעי ע"כ ולהכ"ל מ"ם למכרם"ל למ"ם כלמ"ם מייהי שים מהכל בקערה מ"כ בכלי שפיר י"ל דלת תלי' כע"נ חו ת"נ ול"ל ליכב נס מה שהקשה עוד הס"ך שם שפ' כיהד עולין קף ע"ו דפריך לשמואל מנקף מרובעו על החרם מ"כ מוכח דנס בכלי חמר שמואל ת"נ דהכא המפורסים הקשו שם דשמואל מפני על עלמו בסולת רותחת למה לת מפני נ"כ תחלה ליישת במרם רותח וי"ל הכ' קושיות בחדא מיחתי דהמקשן הוה סבר דניס שעלו בקערה כפשטי' דדניס מרותחין והקערה עוגת רב חסור מסוס ע"נ ושמואל מתיר חע"נ לחסור כ"ק ע"נ כר כ"ע מותר ומדלת פליגי שפ' בשניהם חמין מצמע בשניהם חמין שמואל מודה ולת פליג שמואל חלת בקערה עוגת ת"נ ולין לחסור חלת כ"ק מ"כ לפי סברת המקשן ע"כ לין חילוק בכלי . חכל שמואל לדכפי' הוה ידע לחיסו מתיר שפ' בשניהם חמין והת פליג חדניס שעלו בקערה חמין שמואל קחמר דלרב כיון שדניס עלתי רותחין וע"נ הוה בשניהם חמין שמואל מתיר שפ' כמ"נ תי' זה כתבתי לעיל ועוד י"ל למסקנת דרב מכללא ליתמר מ"כ לת הוה רב סליג עם שמואל כלל בדניס שעלה בקערה מ"כ מה דמתיר שמואל שפ' בב' חמין מ"ם דלת קחי שמואל דמתיר חדניס שעלה בקערה חלת בב' חמין ולכך לת מוכח חדניס שעלה בקערה לחמרי' נס בכלי ת"נ וח"כ י"ל דכך ס"ל שמואל לחמת בכלי לת תליל בע"נ וכת"נ הלכך שמואל לדכפי' לת הוה מתרץ הפירכא מריבת נעף מרובעו על החרם להתם בכלי נס שמואל מודה ולת תלי' בת"נ :

סי' תרל"ט

(א) מ"ש רשב"א סתם ביצ' מנוקבת והקשה עליו הש"ז וחולק ארש"בא ואמרתי דקו' הש"ז לק"מ דבר נכון (ב) מהרש"ל אוסר בנצלה ש"ך ופר"ח כתב שאין זה עיקר ופר"ת כ' דר"י ור"ת וסה"ת ורא"ש ושור וסמ"ג ותוס' וא"ז אוסרין וכתבתי אני מר"י משמע מא"ז דמתיר ומרדכי בפ' א"מ דאוסר ב' דאין מוכח כמרדכי ור"ת כ' בא"ד הלכה למעשה דהתיר ומסה"ת אין ראי' וק' גם על רא"ש שכ' דסה"ת אוסר וכתבתי למסקנא נ' דסה"ת אין אוסר וכתבתי גם מרא"ש אין ראי' שכ' דרק מסתבר לחלק בין בישול לצלי וסמ"ג כתב רק שמא נצלו אסור (ג) קו' למה דקיו"ל נצלו מותר אמאי בחריף מותר ומה שתי' הפר"ת בסי' צ"ו דחיתי וכתב תי' אהר ודחיתיו וקו' אד"מ וכ' קצת תי' ולדינא נ"ל להחמיר אפי' בדיע' בצלי ובחריף משום דהוה ב' נ"ט ובבישול שרי משום דהוה ג' נ"ט וצ"ע (ד) בליעה חריף בכלי לא אמרינן דמשוי לשבח ולא בפרמ"ג (ה) בפרמ"ג כ' דווקא אם טעם הא' בכלי הוה נ"ט בנ"ט ובח"ד חולק ע"ז ומודה מאוכל לאוכל דהוה כבעין וכ' דת"ד לשיטתי' סק"ד אי"ל הכי ובאות אח"ז דחיתי דבריו סק"ד ובפ"ת כ' אפי' מאוכל לאוכל נ"ט בנ"ט והכאתי ראי' דליתא מאו"ה ומנ"י ומרמב"ן מוכח דלא כפמ"ג ואמרתי דסה"ת דלא ס"ל כרמב"ן וא"כ לסה"ת לשיטתי' ולרמב"ן לשיטתי' (ו) הא דש"ך בשם רש"ל אוסר נצלו אפי' נצלו בקדירה שהי' מבשלין בה בשר ולא כת"ד וישוב קו' הת"ד ומהר"מ שיף אתום דף קי"ב ומאו"ה משמע כת"ד ושבתי דאו"ה יש לו שיטה חדשה לדעת הראב"י אבל לשאר פוסקי' ראשונים דלא חלקו וכ' דנצלו אסור משמע אפי' בקערה שבשלו בה בשר וכ"מ בטור ולא הי' נ' נ"ט דמים שקבלו טעם מן המים ומים מן הבשר לא הוה ב' נ"ט משום טעם הא' צריך להיות מן הכלי :

בש"ע ס"כ כיצה עיי' ט"ז סק"כ שמקשה מרשב"א שכ' דסתם ביצה מנוקבת היא ממ"ם רמ"א כסי' פ"ו דשם כיצה נקובה ביצה בקלופה וקשה הא כל ביצה נקובה היא לרשב"א חלת כ' הט"ז אין קליפת הביצה מנוקבת ומן סממם פולט ובולע ופ"ל לכתר ולת קשה מרמ"א מרשב"א דרשב"א כתבו סי' תקי"ו כ' ביצה שתבשלה בימים בקדירה חולבות מותר הביצה לאכלו עם בשר דל"ע הוא אבל כשתבשלה עם בשר ואפי' עם קליפתן אסור לאוכלן בכותח שקליפת הביצה בכירור מנוקבת היא שם מבשלה בתוך יוכה של בביצים תמלא הביצה עלמה לבועה ופ"כ אסרו בגמ' דף ל"ח בביצת אפרוח ואתיהו בביצה אסורה אזו פולטת ליר של אפרוח וזו אינו פולטת חלת זיעה בעלמא עכ"ל ומזיל רשב"א לשיטתי' דקיי"ל בסי"ם דיי"ל דאין מיוך בין הביצה לאסורה סי' קלופה או ביצי קלופה חלת מייהי אפי' באינו קלופה רק אבל דיים לאוש הס"ם דלן ס"ל דאפי' אינו קלופה דאסור בקלופה ופ"ל לרשב"א היא מנוקבת מ"ב אפי' בקלופה אינו אסור אלא כשבתבשלה עם בשר ודאי בולע וע"ל שאינו פולטות חלת זיעה בעלמא מ"ב בתבשלה עם בשר ודאי בולע כיון שמנוקבת היא ואכל כעוס"ע ס"ו בר כ"ע והמעכ"ל לאסור לכתחלה וכדיע' מותר וכ' הש"ך ומהרש"ל מוסר אפי' כדיעבד בעלמו מדיעת והפר"ח כ' דאינו עיקר וכ"פ בפמ"י פ"ק ג' חלת כמרש"ל וכפר"ת פ"ק ח' כ' כמהרש"ל כיון דעוס' ורמ"ה ופס"ת ופמ"ג ופמ"ק והסעריס ור"ת ור"י לדעת מהרי"ו ומרש"ל ורמ"ה מ"ב כל כי הני מלתת דהוה ס' דאו' אין להקל עכ"ל ופקפק הח תוס' דקי"ב דחם בשם ר"ת מרחי' שהביאו מוסרין מחם עם התנור בחלי' לאסור דשם"ה חלת נתקנח יפה ואלת תוס' שם מיוו מכריע וכן כפ' כל שעה קף ל' כ' תוס' דתלי' בב' פירושים של רש"י אם כפי' הא' בלוען שחתכו בסכין לפי' הא' דסתם סכיון שומן קרים מותר בביצול יללי ובתנור דהוה כללי נמי מותר ולפי' הב' בחריף ל"ת כ"ע בל"ע ה"ה בביצול ובמ"ז כ' בשם ר"י דמתיר בחתבשל וכן קיבל מר"ת הלכה למעשה ומשמע חפי' בנללו דהא כ' שם תי' דר"ת סתם בתנור שעם בחלי' משום דלת נתקנח יפה ובמהרש"י בשב"ם ס"ד סי' כ"ז חין הפרש דר"י חוסר בנללו ולת מתיר חלת בחתבשלו ובמרדכי בפ' חין מעמידין בדבש שהיו ריקו מכלי חולבת לכלי של בשר שכ' דמותר משום דבש בשר טוע"פ ודייק המרדכי הא מס סי' לשבח חסור ס"מ דנללו חסור ועיי' מ"ש בסי' תרל"ז שהיתי נרגש בחי' זו ויש"ת ממש מחר שנרחה מת"ז דר"י מתיר נללו ג"כ כר"ת יש לדחות ראיות המרדכי דעדיפא לי למעקר הטעם משום דהוי טוע"פ לטעם זה מותר לכ"ע וכ"כ בחו"ה כלל ל"ד דין ס' דר"י ור"ת מתירין בשלו ונללו ומח"כ ראי' בישם"ש בפ' כ"ה סי' מ"ג שכ' כמ"ש שכ' טעם דטוע"פ משום לטעם זה מותר גם לריב"ן בשם רש"י בתחבשל חסור ופ"ל דכ"מ חפי' לדיעת דקיי"ל בתחבשל דגים בקערה של בשר מותר בדיעב' לחכול עם כותח חכל לכתחלה חסור וכ"ת כרמ"ח בשמוך וש"ך סק"ג וישם"ש שכ' דכ"מ לדיעת דטוע"פ חסור לטעמי' דפ' נללו חסור ודו"ק והסמ"ג לת כ' בביצול לחסור חלת שכ' שמת ים להתמיר בעלמן דגים בשפוד יותר מדגים שעלו בקערה של בשר . ובחו"ה כלל ל"ד דין ד' כביצה דברי סמ"ג כ' שהסמ"ג הביא לחי' קשה הת תחלה רוחה להביא לחי' להתיר מסוף ע"ז כמו שמביא תוס' משפוד שבלען דגים דשני בהגעלה משום כ"ע בר כ"ע ודוחק ש"ם לתוקמוהו לחדוריית מב"מ ברוחה בטל כמו שדחה תוס' ושוב רוחה להביא מתנור שעם בחלי' לחסור בנללו כ"ע בר כ"ע ודחה די"ל שחי תנור דלת מתקנח יפה ממלח דלת מביא לחי' לת לחיסור ולת להיתר הלכך נשאר בספק וכן י"ל כוונת הסה"ת שכ' סי' ס"ת וז"ל חפי' יימת בתחבשלו לחו היינו נללי דקטן נללי לריכא מיס חבל בתבשלו במיס הטעם מתפלל במיס ולכך היכי לריכא מיס שרי לריכא נ' כ"ע להיתר עכ"ל י"ל דלחו דכריתי לי' לסה"ת נללי חסור חלת דקחי לדחות הרחי' שכ' תחלה בתבשל חסור וכ' לדלחי טעמא ס"ם סך לחפי' כ"ם חם עם התנור כל הפת חסור עד שיוסק ולמה לת שני ויהי' כ"ע בר כ"ע וכ' בשם י"ח לדחות לחי' זו דשמוטית חין מתקנח יפה על זה כ' חפי' לחוסרין בתבשלו ולת ס"ל חך שכתח לחין התנור מתקנח יפה מ"מ לת מוטח להם חלת נללי להתם בתנור מיירי בללי חבל ממח להם לחסור חפי' בתבשל לריכא נ' ו"ע חבל הסה"ת לנפשי' הוי מני שבר כר"ת דתנור לת מתקנח מ"ב חפי' נללי לריכא רק ב' ו"ע החלב בחבת וממחבת לדגים שללו בו ממי שרי דל"ע בר כ"ע הוה כיון לריכא לחי' לחיסור ולת כ' נללי חסור חלת כוונתו להקשות לחחוסרין מרחי' דפכ"ם דמיירי בללו ולם סוסרי' חפי' בתבשלו לריכא נ' ו"ע :

ואלא חפי' להיפך מוכח מם' התרומות דלמסקנת הס סי' ס"ת ס"ל לם התרומות ול"ע על הטור שכ' בשם הה"ת דמתיר בביצול ומוסר בללו ולזה הסכים מ"ת הרמ"ם ז"ל ומוח דהנה הרמ"ם כ' חרחי' שכ' תוס' מפ' כ"ם תי' ר"ת דחין התנור מתקנח יפה כ' הרמ"ם ועוד חני חומר דלת דמי כיון שבתבשלו לנתינת טעם דבם חחלי' בפת דחיכה בתבשלה טעם שביצי וסיימו תי' הב' התרומות ורחם לשיטתי' שמסיק חח"כ בן בשם

בסם ס' התרומות סתיתר קטניות וירקות שמתבשלין בקדירה כ"י חולבות רק אתהני נקי' מחלב לאוכלן מתבשיל של בשר ואפי' נאמר עלו אין עלו לא בשתבשלו שרי משום דאיכא ג' כ"ע וסייס הרמ"ם וכן מסתבר בתבשלו שרי דאיכא ג' כ"ע אבל עלו אסירי ע"כ ול"ע דהא בסוף הסי' כ' סה"ת דאין לאפות עוגה בלד הפשטידא דאין להתיר מטעם כ"ע בר כ"ע ד"מ זה בכלי אבל באוכל לא ע"כ ובקסה הא בעלי לא אמרי' כ"ע בר כ"ע ד"ל לדעתי' ס"ל לסה"ת עלו נמי שרי והא דאמר לעיל דים לתלק בין עלו לתבשל לא נח נפשי' לדחות עונג בלד הפשטידא דאין להתיר מטעם כ"ע בר כ"ע ד"מ הא דאפי' לדבריהם לא מובחא מהתם אלא עלו וגם נ"ט אמ"כ בקטניות אפי' נאמר עלו דוקא אבל עלו לא נמי רק בדרך אפי' אח"ל כן אבל אין ההכרח לומר כן אלא לפשוט דס"ל כן דאלי אסור ורמי' נמי כל שעה לדעתם דתנור מתקנח יפה וגם רמי' מדקדקים עלו ולא נקט מתבשלו אין רמי' אלא לדעת האוסרין אבל אבל לפמן דמתיר י"ל דעלו לא דקדק אלא כמ"ש כתה"ג בית שלישי שער ד' וז"ל ופרמ"ה שעלו שמתבשלו וכן פי' הר"מ ז"ל וכן עיקר ה"ה לפ"ז אפי' בכלל שעלו לחו דעלו לחו פירושו עלה מכלי אחר והוציאו לדגים על הקערה ועוד י"ל לפמ"ש דאסור לשפוך עכ"ם בר כ"ע אבל להתחלה דהיינו לבשל הדגים לכתחלה כדי לאוכלו עם חלב מדקדק שעלו דיעבד מ"ש אין שכרה מה שאמר עלו אין עלו לא דים לומר דנקיט עלו דוקא דיעבד אבל לכתחלה אפי' לעלות הדגים כדי לאוכלן בכותח נמי אסור אח"כ רחי' שכן תי' בתוס' ס"ס היוצא לנו מלשון הרמב"ם ופ' דלא כ"ע דאסור ולישנא דעלו אסור אלא הרמ"ם וגם הרמ"ם לא כ' רק וכן מסתבר :

ומה שכ' בסה"ת אפי' בכלים מקומטים מ"מ יש לחוש לפי שבכלים והקערות והירק והקטניות מוציאין למחבת ומן המחבת גופי' נכנס הטעם בכלים והקערות ולא מן המים מ"מ אין כאן רק שני כ"ע ואמר עלו? מיהו כיון דאיכא מים בכלי רוב הטעם מתפשט במים ושרי מ"מ מדברי סה"ת אלו משמע עלו לא והרמ"ם הביא דברי תרומות אלו ולכך פ' עלו לא ול"ע דתרומות רוצה ליישב גם כאן רק לאותו טיפה שאמר עלו אסור ויישוב מותר וקשה מה חילוק יש בין כישול ללני דהא גם בישול יש לחוש שמוציא הדגים בקערה שלכך צריך להחזיק כיון דאיכא מים בכלי רוב הטעם מתפשט ושרי כלו' מ"מ בישול הוה ג' כ"ע וכך משמע לשונו של סה"ת שכ' ואמר עלו לא ולא משרינן עלו לא :

וכ"נ דעת התוס' דאין להחמיר בלני יותר מבישול דגם בבישול יש רק כ' כ"ע בלכתתא מלא שני בקיומו ולא ניחא להו לתרץ בתנור ליכא מים משמ"כ הדגים שמתבשלו איכא מים ואיכא ג' כ"ע משום דס"ל לתי' כיון שמונח בקדירה אין חילוק בין בישול ללני הרי התוס' לא ס"ל כס' תרומות בישול עדיף . וכן משמע ממ"ש תוס' אח"כ ואין לומר בשלמים הוה ג' כ"ע ושיינו כמ"ש סה"ת אע"ג שמונח בקערה מ"מ הרוב מתפשט במים והקשה תוס' אח"כ בבילים שמתבשלו נמי ליכא מים והוה ג' כ"ע למד"כ תוס' בלשון ואין לומר כ' דהוי ס"ל בחמת ליכא רק ב' כ"ע גם בבישול כיון דמונח בקערה ע"כ כ' בלשון ואין לומר כלום הו' אלו אומר ואם תדחוק לומר בבישול הוה ג' כ"ע אע"ג דמודע משום דאם מתפשט במים אח"כ נראה מדבריהם ז"ל דאם מתבשלה מותר גם עלו נותר משום גם בבישול ליכא רק ב' כ"ע גם עלי בבישול אלא בתוס' ליכא הכרעה מי בישול מותר דתלי' תוס' פירושים דרש"י ואין תוס' מכריע תיז' פי' עיקר (ועיי' במהרש"ל הל"ל מ"ם לתוס' שכ' בחמת דהוה טעם שני באיסור ולא הוה טעם שני בהיתר ע"י מים משום דשלמים מונחים בקדירה ע"כ דבריו קשה הא לתוס' אלא בחמת מקרי איסורי' דאסור לב' ימים ולזרים ח"כ הוה טעם ראשון בחמת בשלמים וכפי' מהר"מ גם על פלתי שקי"ל מה שרוצה להוכיח מע"ז דף ע"ו דמתבשלו אסור אפי' קשה עליו זה דחמת הוה טעם ראשון בקדירה של בשר לא יבשל בו אלא ע"י ב"ח ודו"ק :

ובא"ד דמחמיר כרש"י לאסור בחתבשל הוה מפני שפרש"י הואיל וחריפי לא אמרי' בלע עפי עיקר דבחריף לא אמרי' כ"ע בר כ"ע דטעם זה נזכר בגמ' אבל טעם משום דסכין שומן קרום לא נזכר בגמ' אדרבה בחדו' דשב"ה כ' דהך פי' משום שומן קרום עיקר ממה דאמר קיסות וחבטיח לריך גרירה ושם ליכא חריף ח"ו משום דסכין שומן קרום ובחדו' התרתי ביאור דבריו של ה"ז ג"כ עוד שם ויבואר קו' דשב"ה מ"מ ליישב :

אין הש"ז מכריע כרמי' שלו כנגד הרשב"ה שכ' רמי' להיפוך :

גם מ"ש הספ"ת להחמיר בדחוריתא ע"ש וכ' דשם כ"ע בר כ"ע דאסורי' מדברכן ח"כ הן כאן משם רמי' עי"ל סי' תרל"ג אות ב' כתבתי בשם הרמ"ם בפ' כ"ם דהוה דרבנן ואפי' בבישול וע' פרמ"ג או"ח סי' תכ"ב ס"ק י"ח שכ' ממוש' מוכין דף ק' שהקשו לר"ת דס"ל כ"ש בכל איסורין שם בכלי מדין האיך הי' הנעילו יורה גדולה ולר' אפרים ניחא ולא כתבו לר' אפרים שהי' מגעילין ב"פ ח"ו דשני בהגעלה ח' ומה שהוזקין מי הגעלה הוה כ"ע בר כ"ע ח"כ ס"מ כ"ע בר כ"ע דאסורי' מותר מה"ת ומוכח מפי' בבישול ולרמ"ם שכ' לר' אפרים מגעילין ב"פ למו משום דס"ל מה"ת ג"כ בר כ"ע מסיק ז"ל רמ"ם נראה שלא הקשה על התורה וכלי מדין עלמן האיך הגעילו עי"ש לשון רמ"ם דף ק' דעל התורה בלא"ה לא קשה לי' רמ"ם דס"ל אפי' ד"ת דס"ל דכ"ע בשאר איסורין הוה רק מדברכן אלא קו' האיך אמו מגעילין יורה גדולה כנ"ל כוונת הפרמ"ג בזה ת"ל מי יגלו ונתבשל מותר נ"ל רק מדברכן והנם שכ' הפרמ"ג שם' לא ס"ל כהפ"ת ס"ל כ"ע

כך כ"ע לאסור מדברכן ואפי' בהתבשל כסה' דס"ל שהוה מה"ת וכ"ן כ' הפמ"ג והוה דאוריתא הא בין מתבשל ובין עלו מותר וכ"כ לעיל דהכי ל' העיקר לפמ"ת ועיי' מ"ד סי' ל"ב סק"ח דאלו כ"ע בכ"ע

האיסור בהתבשל לאחרו ואפשר לאחרו מאי"ת ודו"ק :

ושוב עמדתי על הדבר עד מקירת פמבנ"ג הכ"ל סי' ל"ד בשו"ת סקכ"ב שכ' מאי"ה מוכח דהוה מדרבנן נ"ט דבר כ"ע דאיסורי' ומ"ן מ"מ עדות מה"ת כ"ל דליכא פלוגתא דדגים שעלו בקערה מותר לאכלן בכותח וכתבו מחריפים אפי' במרגים בדגים טעם בשר משום כ"ע נכ"ע חיקוק הטעם ולא כמ"ש בכנפ"י לסיפך ולפי"ז הוא"ה שכתב בכלל ל"ד האיסור דל"ש בר כ"ע דאיסורי' אסור משום כ"ל מש"ל בב"ח שכתב כלל ל"ד כ"ע מ"כ פשיטא כה"ג אין כ"ע בר כ"ע רק מדברכן דל"ג בשאר איסורין מדברכן אבל מאן דס"ל דלא אמרינן כ"ל בשאר איסורין ח"כ אפי' ת"ל דרמ"ם ס"ל דהוה מדברכן היינו בליכא ג"ו ואסור משום כ"ל מש"ל דרמ"ם לא ס"ל כ"ל בשאר איסורין מ"מ למעשה מיש כמש"ל סי' תרל"ג אות ח' וכבר"ה כפשי' ל"ד כ"כ לדעת הטור ח"כ הר"ן דמשמע שהוא מה"ת ר"ל כעין כ"ע בר כ"ע דהתירה דמותר אפי' בנו"ן כה"ג בשאר איסורין אסור מה"ת כיון שמרגים הטעם והכא בהו"ה כ' בהוחמו מיס בתוך מעל"ע בליסיר אסור וכבר"ה בהוחמו מיס אין חלב לבשר החילוק כ' לו"ח משום בב"ח כ"ע מותר ולא כ"ל בשאר איסורין אסור משום דס' הכא הו"ה לא כ' בה"ת אפי' בהוחמו מיס בלי מותר כ"ע ממי מותר כ"ע בר כ"ע משום בהוחמו מיס ת"ל זה משום בהוחמו מיס וחזר לקדירה ת"ל זה הטעם כיון דבשמת לא יהי' טעם אח"כ כשיבשל בשר אחר שהוחם מיס בכלי אבל כ"ע וכמ"ש הו"ה שם דמ' נעשר ידות יוליא הקדירה לבשר אחר שהוחם אבל בשמת מודה הו"ה בב"ח אפי' במרגים הטעם ממי שרי וכה"ג בליסור אסור מה"ת ושם"ת שממנו הוליא הו"ה דבריו בשמת כ' גם טעם זה שב' ועוד בב"ח כ"ע בר כ"ע הוא ור"ל בבהמ' יש עוד מעלה לאפי' הוא כ"ע ממש הוה שרי כ"ע בר כ"ע והשתקתין לדברי סה"ת בסי' תרל"ג אות ח' עי"ש :

אמנם י"ל אפי' באיסור כ"ע בר כ"ע אפי' בטעם הב' מרגיש הטעם כיון דקלוש טעם לגו"ה מדברכן ולר"ן דוקא מה"ת והוא דר"ן בפי' ג"ה דף ל"ז דס"ל כל המרגיש הטעם אסור אפי' למעלה מס' ומשמע דאי' מדאו' אסור טעם קלוש וב"כ בפר"ח סי' ל"ח אבל הש"ך בס"ק כ"ט מאו"ה כ' נבי תבלין עבידה לטעמא אסור מדברכן ח"כ טעם קלוש הוא כגי"ם בפלתי אם ח"כ לאו"ה טעם קלוש רק מדברכן אסור ה"ה כ"ע בר כ"ע באיסורי רק מדברכן אסור . וכ"ל ליישב הגי' שב' דם"י דף מ"ג כל מאכרת לא גרסינן ואית לגרסי ולא היא דהא פריך והאי מאכרת להכי אתי הא אילטרך לט"ק לימא דמכל דרים היתר מלטרף לאיסור ולט"ק אתי מאכרת ולהכ"ל ים לקיים הגי' וכי פריך כיון דמאכרת אתי לט"ק ח"ק גם וכל אתי לט"ק היינו לטעם קלוש וי"ל הפוסקים דפסקו ריחא מלתא והקשה הב"ג מדאתי מאכרת לט"ק ס"מ ריחא מותר וי"ל כיון מוכל טעם קלוש אסור והיינו טעמא מאכרת לט"ק ס"מ ריחא דנ"ל כיכר איסור אסור ונמחו' ממרתי זה ביאור הרי"ף בפ' ג"ה שכ' רב דם"ל בשר שחוטה בחומה עם בשר נבלה אומן אסור משום ריחא מלתא שיך בהיתר רב מב"ג לא בעל והקשה בעה"מ מה נקוני' בפסחים מונח דפליג רב בתבשי"מ דמוקי רב כתנאי בהדוחה פת חמה על חביות דפליגי בריחא מלתא כאשה תוס' הקשו יומא דף ע"ו ד"ל לר' יוחנן בה"ש משום חזי לעטרוף תיפ"ל מכל חלב כדאי' בבריית' וכתבתי בקונ' שם דבריית' דדרשי כל חלב לה"ש ולכוי ס"ל כוי בבי' בפ"ע הוא וא"כ כל חלב לה"ש וכוי דרשת גמורה ודרים כל לה"ש לאסורי' וכך ס"ל קונ' דפסחים דכל דרשת גמורה לאיסורי וכמ"ש תוס' דמ"ד בפסחים דים ע"ז שי"ש ח"כ טעם קלוש ורימח כטעם קלוש אסור מוכל מאכרת ודרשינן כל לאיסורי' אבל למה לפ' הרמ"ח ע' ב"י לעיל סי' ס"ח דליכא כוי בבי' בפ"ע הלא כוי ספיקי וכי אילטרך קרא לרבויי ספיקי ח"כ כל דתני בבריית' אמאכרת ח"כ כל לה"ש דרשינן אפי' לאיסורי וה"ש לא אסור אלא מטעם חזי לעטרוף ח"כ טעם קלוש אז ריחא מותר ע"כ טעמי'

דרב משום מב"מ במשמו ח"כ ריחא נמי אסור דלא גרע ממשמו :

ויש לומר בחמת מאן דס"ל ט"כ ממאכרת די"ל טעם קלוש מוכל מאכרת ואפי' לפיהן מבב"ח לא ס"ל טעם קלוש אבל חם יפיהן מגעו"מ י"ל טעם בחרסי כלי וקדירה בת יומא פגמי פורתי' הוה טעם קלוש ואסור אלא ט"ז י"ל מ"מ כ"ע בר כ"ע דקלוש טובי מותר כמו דמחלקינן בתום' ע"ז דף ס"ו בין פגמי רבי ובין פגמי זוטא :

(ג) **איברא** שעדיין קשיא לן הלכתא דידן דתום' כתבו לפי' רש"י בחריף לא אמרי' כ"ע בר כ"ע ח"כ גם בבישול אסור דבישול לא גרע מחריף ח"כ הש"ע ורמ"א דמתירין בבישול לריך לומר כפי' הב' של רש"י בלשון שאתך בסכין מטעם דשומן קרום עליו ח"כ קשה למה דקי"ל לקמן סי' ל"ו דאפי' בחריף לא אמרי' כ"ע בר כ"ע ח"כ פשקו בבישול כ"ע בר כ"ע מותר ורמי' אח"כ שעמד בקו' זו הפר"ח בח"ת סי' תמ"ז ונשאר בקושי' והפר"ח לא הביא רק תום' פסחים ד"ל שכתבו כן לפרש"י בחזרפי' לעלון לא אמרי' כ"ע בר כ"ע ולפי"ז גם בבישול אסור ובאמת כן כתבו תום' זבחים דל"ו ובתום' חולין דף קי"ח ד"ה הלכתא, ובדחם, ובשב"ח וכ"ן שם ובן הח"ו הל' שוב רמי' בפר"ח לקמן סי' ל"ו סק"כ שמוכיח מטעם זה ממאכר לתוסק בחריף כ"ע בר כ"ע כיון דס"ל לגמ"ש ורמ"א בבישול נלע מותר ובפר"ח שם מיבב בגמ"ש דרש"י לא ס"ל

חלי בבישול דהא רש"י מתיר בבישול וגם בנללו דחיכא כ' ס"ע ופריך דף ק"ב בללון שתחוך בסכין של בשר מ"ש מל"ת בר כ"ע ומשני מורפי' דללון מ"ש מוכח מדברי רש"י דחפי' נללו דחיכא רק כ' טעמים שרי דחל"כ דרש"י לא מתיר אלא בנתבשל דחיכא ג' ס"ע מה פריך מהתי דללון שתי ללון דחיכא אלא תרי טעמא והוה כנללו דחסור מ"ו דס"ל חפי' נללו שרי ומטעמ"כ חוסר בללון וגם סה"ת ומ"מ חוסר חפי' במקומא הסכין הגס שי"ל הסה"ת לשיטתי' דחוסר בנללו שתין בו אלא כ' טעמים ושפיר חוסר בחורפי' דחיכא יותי כ' טעמים מהל המחבר שמתיר בנללו עכ"ז סוף סוף לעניו דיעת בחריף לניתוסף דעת רש"י מטעם אחר מהיכו מרוף מצוי לי' בשיני לכך פ' הטוח והמחבר לחסור בחריף עד כאן ואחי אינו רואה שום רתי' מרש"י דהא ים לרש"י כ' פירושים בסכין פי' הת' מצוי קרוב עליו והכ' מצוי חריף לאו ס"ע בר כ"ע וכשני' ס"ל רש"י בבישול חסור כמ"ש תום' וריב"ן מותבו העיד שחוסר רש"י בנתבשל מ"ל בתחלת הסוגי' בישב רב כהנא פרש"י מצוי סכין שומטית בשן עליו ולא מצוי בחורפי' לא אתרי' ס"ע בר כ"ע לפי"ז פרש"י שפיר בתבשל מותר וה"ה חריף וכפרש"י דף י"ב בפי' הת' מצוי סכין שומן קרוב עליו אבל לפי' הכ' בחריף לא אתרינן ס"ע בר כ"ע בחמת ס"ל לרש"י בתבשל חסור כדעת כל הרחשונים הנ"ל ומה"ט פסק בתשובה בתבשל חסור כפי' הכ' בחריף חסור כ"ם בתבשלה וללו דחסור:

ול"ב ליכא הש"ע והרמ"א דהכא נהא דחגב חורפי' לאו ס"ע בר כ' בסמ"ג כ' פירושים פי' הת' לפי שמתוך חריפות הללון ודוחקא דבבישא בולע ויותר מדנים והרותחין ואח"כ כ' וכ' ר' ברוך הוא סה"ת בישול להיות שבדמה חותם לקורטן של מילחוה בעבה בסכין בל נוי דחגב חורפי' אחלי' לי' לשבח עכ"ל והכא רש"י פי' דקי"ב כפי' הת' שכ' וז"ל ושוב דחגב דוחקא בלע טפי מדגים הרותחים וטעם זה כ' תום' ורמ"ם בחריף מוליא ממנו ולא חשיב ס"ע בר"ע הלכך לטעם הזה דכתבו שפיר הרחשונים הנ"ל מ"ם בישול דטעם הבישול להפליט להבליע יותר מחריף ואם בחריף מוליא ממנו מ"ם בתבשל דחסור אבל לפי' הכ' לפי' בתבשל ולפי מותר כ"ע בר"ע י"ל בחריף שאני דטעם החריף דמשוי לי' לבלוע בבשין אבל בישל אינו משוה בשעת הלכך אע"ג דס"ע ס"ל לרש"י בתבשל ונללו מותר ובסי' ל"ו בחריף חסור ס"ע בר כ"ע:

אמנם גם זה ל"ע בסה"ת סי' ס' כ' אחרי שכ' לפי' הכ' דין לשון שחתכו בסכין של בשר להסור משום חורפי' כ' וז"ל ויכול להיות שמין חולק בסכין אלא חפי' אכ"ש חשיב כבן יומו דחגב חורפי' דלשון אחלי' לי' לשבח כדאמר גבי קורטן של מילחות עכ"ל ח"כ אין רואי' בחריף חשיב בבשין ולא הוה ל"ע בר כ"ע דסה"ת לא קאמר אלא די"ל דל"ד מילחות אחלי' לשבח אלא חפי' שאר דבריס חריפים וכמ"ש תום' דקי"ב ד"ה חגב וכן י"ל כוותת הסמ"ג אבל דאמר אחריף ודוחקא יהי' אחלי' לי' להיות בבשין מל"ל הא דלא אמרי' ברחשונים טעם זה בסכין אלא משום דוחקי' וחריף מוליא יותר טעם ומבליע ח"כ הקל"ד מל"ל דחריף אסור ל"ע בר כ"ע ובישול ולני ומסה"ת קאי אזה אי ל"ע בר כ"ע אסור בללו משום דהוה בל"ע:

ובד"מ כאן אות ח' כ' מאו"ה בלל כ"ד וחבלין שנידוך במדוך של בשר וחח"כ נתנוהו בחלב צריך לשטר נגד כל התבלין חפי' לא הי' המדוך ב"י עכ"ל וכ' הד"מ וכ"ל טעמו דס"ל דבשר חריף חינו מועיל ל"ע בר כ"ע כמו שחינו מועיל בו לל"פ ע"כ ועיינתי בהאו"ה שם דין כ' ו' דאו"ה לא דבר מטעם ל"ע בר כ"ע אלא דקמ"ל שם דחפי' אכ"ר בחריף אחלי' לשבח וכ"כ בהגה שם ח"כ אבל לטעין ל"ע בר כ"ע לא מצאתי טעם אחר בהאו"ה אלא ל"ל דלא הוה ל"ע בר כ"ע משום דוחקא וחריף דמדוך ודאי לא דמי לסכין דשתם סכין שמוטית קרוב וח"כ נם באו"ה קשה כהנ"ל דהוה פסק כלל ל"ד בישול ולני מותר ל"ע בר כ"ע ומאחר דס"ל בחריף לא חמרינן ל"ע בר כ"ע מכ"ם בישול כמ"ש כל הרחשונים הנ"ל ועי' מג"א סי' תמ"ז ס"ק כ"ח שכ' בשם מהרי"ל בשתתו מומן בכלי ממן לא ראיתי מחמירין בו אף שחומן דבר חריף מ"מ הוה ל"ע בר כ"ע וכו' והקשה המג"א ול"ע דהא בחריף חינו מועיל ל"ע בר כ"ע כמ"ש ביו"ד סי' ק"ה ע"ש ולמאן מהרי"ל שהוא מתיר ל"ע בבישול וכן משמע שם דחפי' בללי מתיר ח"כ לשון שחתכו בסכין מ"ל הטעם משום חריף הוה לשבח אלא משום שומן קרוב על הסכין ומ"ש המ"א מרמ"א סי' ל"ה וכו' ונהו מלי' הרמ"א בשמוך בבשלו דבריס חריפים דלא אמרי' ל"ע בר ל"ע הכא ודאי לטעם ולפי' רש"י דוחקא דסכינא וחריף לא אמרי' ל"ע בר ל"ע משום דפליט ומבליע טפי לא קשי' על המ"א די"ל בישול וחריף לא גרע מדוחקי' וחריף ומ"ל למג"א ה"ה כהוא דהוה כמבושל וחריף הוה כדוחקא וחריף אבל קו' הת' קשה דהייט למה דקי"ל בישול ולני מותר ל"ע בר ל"ע ח"כ בללון שחתכו בסכין שומן קרוב עליו אלא ח"כ מ"ל דחריף ודוחקי' לא הוה ל"ע בר ל"ע מח"כ אחי' בפחתי תבו' סק"ד אכ' בשם מקום שמוחל שתין לרמ"א אחי' בחריף לא אמרי' ל"ע בר ל"ע מן הפוסקים שכ' בד"מ אבל קו' פר"ח קשה מן הגמ' למה דקי"ל בתבשל ולני מותר ל"ע בר ל"ע לא מוכח כלל בחריף היינו ל"ע בר ל"ע. וכ' בפ"ת אם יש להסתפק אם מקרי חריף כמו בבחרש"ע וכדומה יש להחיר ט"ב עי' בחיבורי לאו"ח סי' תמ"ז בדביר הזכר ס"ק כ"ט בשופו כתבתי כן בלא"ה בחרש"ע לא מקרי דבר חריף ועי' בס סי' תל"ח ס"ק ט"ו דבר שאסור משום חומרא אין לאסור בחריף ולמ"ש כאן עוד דין זה נכון:

ולדינא ל"ל אע"ג שבשבי הש"ע ורמ"א מדבות רוב הרחשונים דללון

מעט ומתפסת קמוך הקליפה דלא אסור וליכא למימר קמ"ס הכ"מ דטור כחס ז' רבותי' קמ"ל . אבל לדידן דקיי"ל נתבשלו מותר ס"ל לכ"י דיש שפיר לחלק בין נתבשל לחריף בנתבשל נקלש הטעם הכ' מחמת התפשטות בכולי' משמ"כ בגמ' דבולע כדי נטילה ס"כ מפליט הרבה (יותר מקליפה שאינו מפליט לפי' עד קליפה רק מעט ומתפשט) ואינו מתפשט י"ל דלא נקלש ונחלם הלכך שפיר בגמ' אסור כ"ע בכ"ט וכב"י ובביאול מותר :

ובדנ"ל ס"ק עוד הב"י שהביא בשם ר' יהושע שכ' בדגים חמין שעלו בקערה טונית אז שהקערה חם ודגים טונים כ' שאריך לקלוף מן הדגים מה שנגע בקערה וכקשה ב"י דמ"כ חמחי מצרכין לטעם דל"ש בר כ"ט כיון שאינו מסירים עד מקום שמתפשט הטעם ועוד וכו' וכ' הב"ח דר' יהושע ס"ל למסקנתם דתום' ורמ"ם דאפי' נתבשלו בקדירה שרי משם הרב ר' יהו' למומרת ומשר דשמא לא התיר שמואל אלא בנתבשלו כיון דנפשט טעם הפי בכל הדגים ס"ל כ"ע בר כ"ט מכל מ' דאינו מתפשט אלא עד כדי קליפה ס"ל משמו של בשר הלכך הלריכו קליפה ורב ושמואל לא פליגו אלא בשניהם חמין דומי' דמתבשלו מכל מ' אם לד"ה צריך קליפה כמ"ש רבינו דאין מילוק בין שניהם חמין ובין מ' אם הכל שרי ע"ל הב"ח וכ"ל לכ"י דהך סברת דנתבשל גרע מודה הב"י דהוה יותר כ"פ בר כ"ט משום ע"י התפשטות בכולי נקלש ונחלם הטעם הב' וממילא לא קשי' מנמון מבל להחמיר לקלוף בפ' אם לא ס"ל לב"י דחזרו תום' ורמ"ם בסקנתם מנמה דס"ל בס"ד דס"ל להקל בפ' אם דלא צריך לקלוף אע"ג שאינו מתפשט מ"מ מותר ע"כ ס"ל דכיון דאינו מוסר אלא כ"ק אינו מפליט רק מעט ואותו מעט מציד התפשטות מה שמתפשט עד כדי קליפה כמו בביאול שמפליט הרבה ומתפשט בכולי ומה דס"ל בסקנתם להחיר נתבשל שיהו להקל למסקנת ולהחיר אפי' בביאול ולא להחמיר בפ' אם לא אלא שכתבו מתחלה :

עמדתי בנמוגי' ותמהתי על פרש"י דהכי מ' דף ק"ח אמר שמואל משום הכי הלכתא דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח לומן שחתכו בסכין שחתך בה בשר מסור לאוכלו בכותח וה"מ לומן דאגב מורפי' בלע מבל קישות גריר לבי פסקים ומבל ופרש"י ד"ה קישות מתוקה היא ואינו בולע בחתיכה אלא שמונית לפ ועומד על מקום החתך הלכך גריר וכו' ואכיל לף בכותח . הלכך דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח כדאמר וכו' משום דשתם קערה מקנחין אותו משומן הקרום שלי' וכו' אבל סכין פעמים שמונית קרום עלי' ואינו ניכר וכשחותך בומן הוה כ"ע בר כ"ט מפליט רק מעט ואותו מעט מציד התפשטות מה שמתפשט עד כדי קליפה כמו בביאול שמפליט הרבה ומתפשט בכולי ומה דס"ל במסקנת להחיר נתבשל היינו להקל למסקנת ולהחיר אפי' בביאול ולא להחמיר בפ' אם לא אלא שכתבו מתחלה דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח משום שחתכו בסכין שחתך בה בשר כמו שכתבתי לעיל :

ודוד קשה לר"ן ס"ק הוה מתקשה עליו הבעין והאיך פליט הסכין ובלע הומן ע"י מתיכת הומן לבך כ' דחורפי' מסייע ליה בולע הומן ולפי"ז עוד הממבר דאיהו לית ס"ל בפ' ג"ו מטעם חריף ודוחקא דסכין פליט נוף הטעם מן הסכין כמ"ש הש"ך שם סק"ח דזהו בפי' ב' של רש"י וקשה קו' הל"ל הא המחבר ס"ל בתבשל ולני מותר כ"ע בר כ"ט מכ"ש חריף ודוחקא הלא י"ל דש"ס ס"ל בפי' הא' דהש"י וכמ"ל דאפי' נם שתם סכין שקומה משומן בעין משום מיחום כמו בקערה מ"מ שומן נקלש עליו מה שלא מהני שתם הדחה ולא נתקנח יפה הלכך פסק בפ' ג"ו אפי' במקומה כשהוא ב"י אסור משום אפי' במקומה שומן קרום עליו מ"מ בתב"י מתיר משום בלח"ה יש פוסקים לקמן סי' ק"נ דשומן הדבוק בכלי נפנם במעל"ע הע"נ הלא קי"ל הכי אבל בסכין שהוא מקומה ולא נשאר רק שומן דק הדבוק מאוד בדופני הסכין ומשום כן אינו ניכר על הסכין כזה מהני בשהוא אב"י ונפנם לדעה הא' דלמן לא מקרי חריף למהני לשתם ורחה דאפי' שתם הדחה כמו שאר כלים לא מהני לסכין ע' מי"ש פכ"ה אות ק' מ"ש שם הגהת פמ"ק ועי' מ"ש עוד לקיום תי' זה הנמחר לקמן סי' תרמ"ט :

ואח"כ מצאתי רמי' למש"ל בישוב המחבר דטעמי' בפי' ג"ו דאסור בסכין שחתך למן משום שמונית בעין אפי' אחר שתם הדחה והקשיתי מ"כ אחמי בהב"י בבעין מותר וכתבתי דטיחה קלה כזו אפי' בבעין בהב"י נעשה פנוס ויש לי רמי' מרשב"א הובא בטור סי' קכ"ב דטיחה בעין ע"נ אפי' הב"י אסור וכתבו' סי' תנ"ז כ' בשמוטית ע"נ הסכין מועט כיון שהוא מרובד ואינו אלא טיחה בעלמא שליט בה חורפא אף היא פנומה בשמיטה כ"י . ומע"נ שהחרכתי כאן ליישב דין זה אבל בפי' תרמ"ט נשחרתי בקשיא יען כי מקור דין זה טוליא רמ"א כאן מאו"ח ותשו' רשב"א וסה"ת והגש"ד וכ' שם אלא מוכח מידי :

ובפרמ"ג לקמן סי' ג"ו בש"ך סק"ח הקשה על תשו' רשב"א סי' תמ"ט הובא שם ברמ"א ס"ג דהכא בחרוך ובקלר ס"ל בפי' הא' דרש"י דסכין שחתך בו לומן ה"ט משום שמונית בעין אבל בחינו בעין מותר משום ס"ט בר כ"ט דשרי בביאול ולני וכ"ם בחריף ס"ל כי' בתשו' בתבלין שבדוכו שמדוכה של בשר אפי' אחר הא שתם מדוכה נקי דדוקא בסכין חמרי שתם שומן קרום עליו וכן משמר בתשו' רשב"א במדוכה ס"ל דשתמת לינו נקי טי"ש ולא הפרמ"ג לומר שם דבתשובה מזר והוא דוחק דא"כ חזר נמי מביאול ולני דכ"ע בר כ"ט אחר וזה לי"ל כיון דבחרוך הבריח מן הסוניא להחיר כ"ע בר כ"ט בביאול ולי בתשובה מזר ס"ל לדחות טעמים שכ' בחרוך אבל כ"ל דבתשובה ר"ל אפי"ת בביאול ולני כ"ע בר כ"ט מותר אבל חריף עושה בטעם רחשון דומיא דחריף מחלי לי' לבשר וממילא אפי' בחב"י הוא אחור בחריף קמ"ל הרשב"א דשרי התם משום שהי' התבלין דמר מועט וא"ש הרמ"א דפסק בתבשל מותר כ"ע בכ"ט וחריף אסור אפי' אב"י :

ד' בפרמ"ג בש"ך ס"ק ח' וז"ל ובתם הי' המחבל שבלוע בכלי חריף אי מהני בי' כ"ע בר כ"ט כ' בפ' בית יפרחל בתן הביא מה דחולין דקי"ח אחי דפיפי מרדי' טוחה מפמע דבר הבלוע לא שייך כ"ע בר כ"ט וכ"ם בהגהות פריסה קכ"ב (בל"ג) דלא כרמ"א ובתו"ה לא מצאתי עכ"ל ולדידי קשה זה דחריף דקדרה מרוב מלין מזרת שהוא חריף מי הטעם דטבח החריף מחלי לי' בטעם הבח מן המחם כמו בטול"פ התיך אמר כ"ם בתבשל דהא בטול"פ רק חריף מחלי לי' לבשר אבל בישול לא מחלי' לבשר ה"ה חריף אינו מותר כ"ע בר כ"ט דמחלי לי' כרי"ט מן המחם אבל טעם הבישול אינו כן וכ"ז ל"ע עד הא"ז . אבל לדינא למש"ל בנמ' לא אתמר בלל מהטעם בחריף אינו כ"ע בר כ"ט מותר אלא אמן מצינן למימר טעם מ"כ י"ל דעד בחן לא כ' תום' דשחי חריף מבישול משום דחריף מצוי לי' לטעם ממש כמו דאמרינן בנוט"ל י"ל משום דלא פסיקו להוה לומן משיב חריף למחלי לשבח בחותר בתום' דף ק"ב ע"ש ד"ה אגב אבל לדידן דקי"ל בסי' ל' דאף לומן ואחר דברים חריפים נמי מצוי לי' לשבח מצינן אנו לומר אע"ג בנתבשל כ"ע בר כ"ט מותר בלומן אסור משום דחריף מחלי לי' לטעם ממש ולקמן ד"ה ובפרמ"ג אבחוש :

שגם רשב"א בתשו' הבי ס"ל :

ובר"ן כ' וז"ל לומן שחתכו בסכין אסור לאבול בבותח דאע"ג דקיי"ל בשמואל דל"ע בר כ"ט מותר סבין שאני שלפעמים השמוטית קרום עלי' ואינו ניבר ובשמותך בו הלומן הוה כ"ע בבח מן המחם דמתוך חורפי' דלומן בלע וכו' וקשה דלטעמי' דסבין שומן קרום היא סני לאבל בין דגים שם בי' טעם וכאן אינה ממש ואי דל"ל הר"ן נם בפי' הב' דרש"י דאפי"ת שתם סבין מקומה ואפי"ה אסור משום חורפי' לא אמרי' ל"ע בר כ"ט ומ"ם דמתוך חורפי' בלע הוה פי' הב' רש"י הא בבר כ' הר"ן לעיל ומבריע בפי' הא' דרש"י משום דעיקה על הסבין האיסור ועוד דה"ל לר"ן לבתוב ועוד אם הוה פי' אבי אל פרש"י בתם רש"י ועוד ע"ב נראה למה דמבריע הר"ן לעיל דפי' ג' אל רש"י עיקר וליתא לפי' הב' ס"ל לר"ן דנם לפי' הא' נריבן לטעם דמתוך חורפי' לומן בלע דברי רש"י בי' כ' דנים שעלו בקערה דשתמת מקנחים מהשמוטית שעלי' משום מיחום וכן מודה רש"י דמקנחים הסבין משום שמוטית בעין משום מיחום אבל בסבין אפי' מה שמקנחין אותו משום מיחום עדיין נשאר שמוטית קרום עליו לפעמים כיון שמשתמשין בו תמיד ואינו ניבר משום שמחיבש עליו :

ודוד קשה לר"ן ס"ק הוה מתקשה עליו הבעין והאיך פליט הסבין ובלע הומן ע"י מתיכת הומן לבך כ' דחורפי' מסייע ליה בולע הומן ולפי"ז עוד הממבר דאיהו לית ס"ל בפ' ג"ו מטעם חריף ודוחקא דסבין פליט נוף הטעם מן הסבין כמ"ש הש"ך שם סק"ח דזהו בפי' ב' של רש"י וקשה קו' הל"ל הא המחבר ס"ל בתבשל ולני מותר כ"ע בר כ"ט מכ"ש חריף ודוחקא הלא י"ל דש"ס ס"ל בפי' הא' דהש"י וכמ"ל דאפי' נם שתם סבין שקומה משומן בעין משום מיחום כמו בקערה מ"מ שומן נקלש עליו מה שלא מהני שתם הדחה ולא נתקנח יפה הלכך פסק בפ' ג"ו אפי' במקומה כשהוא ב"י אסור משום אפי' במקומה שומן קרום עליו מ"מ בתב"י מתיר משום בלח"ה יש פוסקים לקמן סי' ק"נ דשומן הדבוק בכלי נפנם במעל"ע הע"נ הלא קי"ל הכי אבל בסבין שהוא מקומה ולא נשאר רק שומן דק הדבוק מאוד בדופני הסבין ומשום כן אינו ניבר על הסבין כזה מהני בשהוא אב"י ונפנם לדעה הא' דלומן לא מקרי חריף למחלי לשבח ורחה דאפי' שתם הדחה כמו שאר כלים לא מהני לסבין ע' מי"ש פכ"ה אות ק' מ"ש שם הגהת פמ"ק ועי' מ"ש עוד לקיום תי' זה הנמחר לקמן סי' תרמ"ט :

ואח"כ מצאתי רמי' למש"ל בישוב המחבר דטעמי' בפי' ג"ו דאסור בסבין שחתך לומן משום שמונית בעין אפי' אחר שתם הדחה והקשיתי מ"כ אחמי בהב"י בבעין מותר וכתבתי דטיחה קלה כזו אפי' בבעין בהב"י נעשה פנוס ויש לי רמי' מרשב"א הובא בטור סי' קכ"ב דטיחה בעין ע"נ אפי' הב"י אסור וכתבו' סי' תנ"ז כ' בשמוטית ע"נ הסבין מועט כיון שהוא מרובד ואינו אלא טיחה בעלמא שליט בה חורפא אף היא פנומה בשמיטה כ"י . ומע"נ שהחרכתי כאן ליישב דין זה אבל בפי' תרמ"ט נשחרתי בקשיא יען כי מקור דין זה טוליא רמ"א כאן מאו"ח ותשו' רשב"א וסה"ת והגש"ד וכ' שם אלא מוכח מידי :

ובפרמ"ג לקמן סי' ג"ו בש"ך סק"ח הקשה על תשו' רשב"א סי' תמ"ט הובא שם ברמ"א ס"ג דהכא בחרוך ובקלר ס"ל בפי' הא' דרש"י דסבין שחתך בו לומן ה"ט משום שמונית בעין אבל בחינו בעין מותר משום ס"ט בר כ"ט דשרי בביאול ולני וכ"ם בחריף ס"ל כי' בתשו' בתבלין שבדוכו שמדוכה של בשר אפי' אחר הא שתם מדוכה נקי דדוקא בסבין חמרי שתם שומן קרום עליו וכן משמר בתשו' רשב"א במדוכה ס"ל דשתמת לינו נקי טי"ש ולא הפרמ"ג לומר שם דבתשובה מזר והוא דוחק דא"כ חזר נמי מביאול ולני דכ"ע בר כ"ט אחר וזה לי"ל כיון דבחרוך הבריח מן הסוניא להחיר כ"ע בר כ"ט בביאול ולי בתשובה מזר ס"ל לדחות טעמים שכ' בחרוך אבל כ"ל דבתשובה ר"ל אפי"ת בביאול ולני כ"ע בר כ"ט מותר אבל חריף עושה בטעם רחשון דומיא דחריף מחלי לי' לבשר וממילא אפי' בחב"י הוא אחור בחריף קמ"ל הרשב"א דשרי התם משום שהי' התבלין דמר מועט וא"ש הרמ"א דפסק בתבשל מותר כ"ע בכ"ט וחריף אסור אפי' אב"י :

ד' בפרמ"ג בש"ך ס"ק ח' וז"ל ובתם הי' המחבל שבלוע בכלי חריף אי מהני בי' כ"ע בר כ"ט כ' בפ' בית יפרחל בתן הביא מה דחולין דקי"ח אחי דפיפי מרדי' טוחה מפמע דבר הבלוע לא שייך כ"ע בר כ"ט וכ"ם בהגהות פריסה קכ"ב (בל"ג) דלא כרמ"א ובתו"ה לא מצאתי עכ"ל ולדידי קשה זה דחריף דקדרה מרוב מלין מזרת שהוא חריף

ומ"מ נ"ל דבמקום שנהגו להקל יש לסמוך ע"ז ולא יחמיר לעצמו ולא יורה לאחרים להחמיר ואפילו במקום שהרב מורה להחמיר אין לחוש לדבריו אם יודע שהוא מחמיר מחמת שיטת רבותיו ולא מחמת הלכה ברורה וכן נראה מדברי הרשב"א בתשובה שהביא הב"י בסי' ע"ו ומ"מ נראה דאם הרב המורה הוא מובהק בחכמה ויודע בטעמי ההלכות ומנהגי המקומות ומחמיר מחמת הלכה ברורה אין לסמוך על המקילים אפילו אם הם רבים יותר ממנו ואפילו אם הם גדולים ממנו בחכמה ובמנין ובמעלות אחרות שבאדם כיון שהוא מובהק בהוראה ומורה בישראל מימיו ומפורסם בחכמתו ויראת חטא שלא יורה אלא מה שראה בעיניו שהוא ברור ואין לחוש לדברי

כה כתב ל"ע הסגי בכשר כמים ומיס בקדירה ומ"ל ח"ש החו"ל נמלים"ל דפסה להחמיר בגללו משום דהוה ג' ו"ע ולהחמיר בכישול משום דהוה ג' ו"ע אם נעלה בקערה שביעל פה כשר ג"כ הוה ג' ו"ע כמש"ל דכן ס"ל לאו"ה :

ונ"ל דיעת רמ"י סימן תלשה דרס"י ס"ל נתבשלה אסור אפי' ליע' ונעלה מותר כשכותר בסוף דבריו (היפוך שיעת סמ"ת וסמ"ג ותוס' ורא"ם דלעי יותר חמיר) עלה סיימו שלי' וכיעול מודים טעם יותר לכך אסור לרס"י כיעל אפי' ליע' וקשה לרס"י לשי"ן למה מחמיר רס"י יותר בכישול מדרבה כיעול הוה ג' ו"ע ונלי רק כ' ו"ע ולפ"ז נס נלי מיעת רמי ג' ו"ע שעם הקדרה לח בלע אלא ע"י המים והוה ג' ו"ע משו"ה כישול חמיר משום כישול יותר טעם מלעי מ"ב לרס"י מוכרח סברת זו אלא לפוסקים דס"ל לאלק נתבשל מותר לעי אסור משום דלעי ב' ו"ע ממעט דמיירי שני בעלמו בקערה שביעלו בה בשר ל"ב לשעור כ' דגיס שעלו בקערה מותר וכזה ודאי אפי' שביעלו בה בשר ל"ב ה"ב מ"ב ה"ב בקערה שנתבשלו בקערה של בשר מותר משום דהוה ג' ו"ע שני מיירי אפי' דגיס שנתבשלו בה בשר וה"ה מ"ש אלא לא נלע לן ר"ל ג"ב בחותו קדרה בכלי שנתבשל מיירי בלי דאל"ב ה"ל לפרש מ"ב שמע מינה דלעי אפי' כה"ג שעלה בכלי שנתבשל בה בשר עם רוטב שני ליכא רק ב' ו"ע משום דמה שקבלה הקערה של בשר לח מן הרוטב קבלה דלהוי ו"ע בב"ש בשר וכיעים בקערה דכל שלא קבלה טעם תחלה מן הכלי לח מקרי ו"ע בב"ש כדעת הפרמ"ג וכפי' תי"א בח"ח סקכ"ג הכחתי מולקים על הפרמ"ג ל"ל כמ"ש בתחלת החות בקדרה חיסין שקבלה טעם בשעה שנתמעט הרוטב :

ואחרי זמן לב בח לידי ס' ניעת ורדים מבטל פרמ"ג ורח"י כלל ס"ו מקשה תמוה' ורח"ם חולין דקי"ח ד"ה הלכתא שכתבו במקדש חוקמוהו חלחו' דמב"מ בטל ברוב דלפי סברתה בקדשים מב"מ ל"ב ברוב מה"ת דכתוב בחטאת כל אשר יגע בבשרה יקדש ולרבו שאם יגע שלמים בחטאת יאכל כאומר שכה דהיינו שלמים יאכל כאומר החטאת ובשר ובשר הוה מב"מ וכן הוה בר"מ בפ"ח מה' מעה"ק הט"ז וכולחי מילה רוב לרי בקדשים מב"מ לח בטל ברוב ועוד בחולין דל"ח חזרוע בשלה דבטל קאמר לח נזרכה חלח לטעם כעיקר בקדשים אסור וכז"כ מותר וכז"כ מיירי במ"ש הרי בשאר קדשים אסור מב"מ ולח בטל ברוב הכה מהאם י"ל דזרוע בשילה כ' תום' שם דמותר אפי' ליכא רוב כגון שזרוע עם קלת בשר מן לרוטב ובלע הרבה מזרוע בשר וליכא רוב ומ"ב י"ל דה"ק לח נזרכה חלח לט"ב להיינו בז"ב פליטה חשיב רק בטעם דהוה כלי ולח חשיב חלח בטעם וכיון בז"ב ליכא רוב הוה בכעין הוה בטעלמא אסור מהטעמין לאסור לירן חלח דמבית קרח לקדשים לאסור אפי' טעם בלוע וכי"ב כ' תום' בחולין שם דהוה מלי להביח קרח דמשרת חלח שאינה קרח לקדשים כיון למיירי בקדשים ומה שהקשה מכל אשר יגע בבשרה דהוה מב"מ נמי לח קשה דקרח אחי להיתר מלערף לאיסור ומיירי בשון כדאי בזיר ומ"ב ליכא רוב ובקדשים אפי' מלקות ליכא מ"ב אפי' בקדשים מב"מ בטל ברוב :

אמנם עוד קשה מה שהקשה עוד הגו"ר שם לשוני' דמזיר דף ל"ז דקדח בקדשים כל אשר יגע בבשרה אחי לט"כ בקדשים ומשרת בזיר נמי אחי לט"כ ועשה הש"ם לריכותי' מ"כ ש"מ בקדשים מב"מ ל"ב והקשה גם מש"ם דהא בלמ"ה לריכא קרא בקדשים למב"מ לחייבי כי' ואפי"ה לח בטל ברוב ומשר בקדי' ורמ"ם ומגמרא . ודבר זה להחיך מוקי בפסחים לש"ד ובזיר למשקנא קרא דחטאת לטעם כעיקר הוה נמי קשה לי החיך קלמר לטעם כעיקר הא כל' מייירי בבשר שנבלע בשר ומב"מ-ליכא ו"ע ולח ידעתי לשולמו ועתה יותר סדברים מרפסן חינרח ונפלחתי שבעל פרמ"ג שהניח קו' עלומות בקדי' חגמ' ופוסקים חשר ידוע שפי' גדול הטעם ולח נחתו להשאר בקדשים לח שם מתרן בדברים שלריכים חדושים וסברות מעלמיהו . והוח דהכה בסוף ספר גו"ר סל"ל כלל ע' כ' שם דבשר בהמה עם בשר נדי חו טלה ונדי הוה מבטל"מ כמ"ש הפר"ח סי' ל"ח ס"ק ז' ומשם ז"ח הפר"ח כ"כ למחן דש"ל מב"מ ל"ב וקי"ל כרבה דחזילין בתר שמח שפיר הוה הכי מבטל"מ דלח הוה בשמן חבל הגו"ר מייירי שם לדידן דקי"ל מב"מ בטל ברוב וסיימו דשם הוה בטעם ח"כ בשר עם בשר הוה ודאי מב"מ חלח י"ל דבשר בהמה ונדי ועלה חש"נ לשלישם טעם בשר מ"מ שם חלוקים קלת בטעם זה מזה ובזה י"ל דפליגו הסוגיות ומן לריך לומר כדבר מידוע נדול שכ' הגיחות ורדים דהיינו בקדשים חידוש דמב"מ ל"ב ברוב דוקא בשר בהמה ומי מב"מ ל"ב ברוב ח"כ לח יהי' קדשים ביטול כלל חפי' בשאר וסי' לליכא טעם הא מב"מ ברוב דאפי ליכא טעם ולח בטל ברוב . חלח לסוגי' דס"ל חטאת אחי לט"כ ס"ל דחטאת ושלמים הוה בשאר"מ לשם ח' בשר שור וכב' בשר נדי הו עלה חש"נ שכשם חיום מבוים רק קלת בטעמן חבל למסקנת ס"ל לתום' ורח"ם דחטאת קרח דחטאת הל"ל כחומר מלערף לאיסור ובסוף מבל בשלא ויש רוב בטל ברוב חמרינן בשר שור ובשר עלה חשיב מב"מ ובחבו שפיר ברבל מחקומו חלחו' :

ובשך סי' ק"ו הובח בפרמ"ג בשאי' להי"ת ח"ח פ"ב ד"ה ודע מה שור ואיל ועז מבטל"מ בטעמא ל"ע מתום' ורח"ם סל"ל סל' דחקומו חלחו' מב"מ ברוכח הא מבטח במב"מ שור ועז ואיל חש"כ דנ' מיים חלו הוה מב"מ בטעמא ובסי' ל' הקשה לגילת ורדים לשה שהריך הל' מריקה וסעיפה בכל מחבות וסבירים בשלי חרם הא מב"מ

ברוכח בטל בטעמא אפ"ה אין מבטלין לכתחלה מה"ת אי"ת מלרכין קשה ע"כ ולכלחו' אי כשר שור ושלה מבטח"ת אי"ת אלא לאפ' לשחט למסקנת הוה מב"מ ופעל עליה ל"ל לריך זו"ח משום שרוטב דהוה אינו ונאסר לף יבשל נס כשר לפ"ך סי' ל"ח הלא חמרי סליק בשים ו"ע ח"ם חלא חפי' לש"ע ורשב"ח דס"ל סליק הא ט"ז כ' שם שאם תחלה נתבשל בהיתו אינו לאוד ל"ב חו לא חמרי סליק וח"ב אם ל"ב דלכאן עוד יש לומר דכיון שבשל מעט בשר בכלי אלא יפי' רוב כנגד הפלוע שבשלו ובכך לריך מו"ם . ועו"ש ירש"י דס"ל ט"ב עוד ח"ם כמ"ש בפרמ"ג סי' ל"ב לחף הנעלה לכלי מה"ת לר"ם לכתחלה ול"ל דהוה נזה"כ חע"ג שאין מבטלין לכתחלה מדאיכן כן ס"ל דכלי מפלם דהוה כבלים :

סימן תר"מ

(א) אם בישל לכתחלה בכלי של בשר כדי לאכול אותו מאכל בחלב המ"כ אוסר לאכול בחלב ופר"ח מתיר ופרמ"ג אוסר אפי' כבר נותנו בחלב משום אין מבטלין איסור לכתחלה והבאתי ראי' דלא כרבריו (ב) בכלי ב"י מותר ללוש פת לכתחילה בכלי זו שהותם בו ולאכול מין השני דלרמ"א דאוסר נתבשל לכתחלה הקשיתי על רמ"א מ"מ באין לו כלי אחר הוה כדיעב' ומותר ללוש הפת במים שהותמו בכלי בשר ומותר לאכול הפת בחלב ובכלי שאב"י מותר לכתחלה להחים בו מים בכלי של בשר אפי' יש לו כלי אחר ללוש בו הפת אפי' רוצה לאכו' הפת עם חלב מותר ואלא זהו נ"ל מדינא אמנם לכתחילה צריך שיהי' לו כלי שאינו של בשר ולא של חלב :

בסעי' כ' בב"ח והמנהג לאסור לכתחילה וכ' הש"ך לאוכלן בכותח אבל בשלן לכתחלה בקדירה של בשר כדי לאוכלן בכותח אסור אפי' להמחבר וסייעתו הרבה פוסקים ול' הא דלא כ' דין זה הש"ע והרמ"א משום דהמחבר נקיט בש"ח נתבשלו אז נלטו נשמע דין זה דוקא שבשר נתבשלו דיע' אבל לכתחלה אסור לבשל בכלי של בשר כדי לאוכלן בכותח :

וב' פר"מ בע"ז ס"ק ל' אם ביעל תחלה בכלי חולבת ע"ד לאכול עם בשר אסור לאכול עם בשר כ"כ במ"כ ופר"ח סק"ח כ' דלא הוה הלא הרחקה בטלמא ואפי יע"ש ומשמע אם בשר נתנו בכותח אז בשר אף מ"כ מודה דשרי ולי נ"ע דל"ע בר נ"ט אם נאמר דמשום דהוה ג' ו"ע (מש"ם חלמא ט"ם) טעם קלים בטל הוא מ"כ כיון דאזיק בגמ' דגיס שעלו דוקא דיעבד כפי' הבחות המ"כ ושאר פוסקים מ"כ הוה כמבטל :

ליסור לכתחלה ואפי' נתנו בכותח ס"ל למיסר עכ"ל :

ונ"ל לפי דבריו לייש קו' התום' דף קי"ב ובפסחים דף ל' /שבריתא דהתם מין בעין התנור בחלי וחם עם כל הפת אסורה עד שיסיק התנור והקשה תום' אפי' בלח הסיק אמאי הפת אסורה הא הוה ל"ע בר נ"ט ולפ"ז ש"ם לייש דהא הסך כ' לקמן סי' ל"ז ס"ק כ' דאין לאפות פת עם פסטידה או פלחע"ן פסטידה הוא של בשר ופלחעון הוא של חלב וחם זב תחת"ו דיינו כחלו יולם עמו כ"כ הרב שם וכ' הסך דל"ל דזב תחת הפסטידה אפי' לחוק מן הפת דשומן שזב שבולע בתנור בולע נ"כ בפת וליכא ספיקי אמאי לא יאכל הפת עם חלב כיון דרגילות הוא לאכול פת עם כל מיני המוכלים וכ' בפרמ"ג אע"נ דהוה ל"ע בר ל"ע והוא קו' הפליטי מ"מ אסור הפת עם כל המוכלים דהוה כבורם ל"ע בר ל"ע לכתחלה עיי' סי' ל"ה בע"ז סק"ד (ומש"ע עיי' ס"ך סק"נ ט"ם) מה שכתבתי בשם מנחת כהן עכ"ל וכוונתו לדבריו שכ' כאן דהוה כמבטל ליסור לכתחלה ח"כ התם לא הי' כוונתו ליסיר זב עד התנור מ"מ חם זב כנורם לכתחלה לעשות ל"ע בר ל"ע מה שאפשר יחד מקום דרגיל הפת לאכול עם כל המוכלים מכ"ש בעש בידים התנור בחלי דהוה נורם בידים לכתחלה ל"ע בר ל"ע פסיעת דהפת אסורה ולא קשה קו' התום' מע"ג דהוה ל"ע בר ל"ע מ"מ אסור הפת מקום מבע' ליסור לכתחלה חמנם כלל' שם בידיעו מלחה תירלו דחטוים שכי ס"מ דלא ס"ל לרחטוי' זה ח"כ תום' שתירלו בשם ר"ת דלכך לא הוה ל"ע בר ל"ע מקום דתנור לא מתקנח יפה ורמ"י כ' תום' מקום בביעול ל"ח ל"ע בר ל"ע ושם"ת דס"ל בביעול ל"ע בר ל"ע אי' בלי לא חמרי' ל"ע בר ל"ע ולא תירלו מקום מבטל ליסור לכתחלה ס"מ דלא כפרמ"ג חלא ל"ע בר ל"ע כיון דליקלים :

לא מלי חל עליו שם בב"ח בלל ח"כ חפי' ליסור מקום ליכא :

ויש לבחר בחיזי' חופן מותר לגיום פת מכלי של בשר חו של חלב מחחר שהוא בשר ומחלב כבשר וחלב מקום לרבינו לאכול פת עם כל המוכלין והמים בללנו כ' ס"ע יש"ם סי' ס"ג ומ"י בלל ל"ז עי' פרמ"ג ש"ך סק"ד ממילא למרב"ל ליסור חפי' בדיעבד הפת כיון שרגיל לאכלו עם כל המוכלין וכ"כ להדי' הפרמ"ג בסי' ל"ז סק"כ דלמרב"ל ליסור הפת לנמרי אבל בש"ם כי' ס"ג בעלמו לא כ"כ חלא מדיעת מותר הלחם לאכול בכל מין שילוים ולא כפרמ"ג שליסור הלחם למרב"ל חפי' בדיעבד לנמרי אבל נוהג עם חותן מיס לחם בים בו שומן חו חפלה ליסור דמיים הוה כמו נללו עכ"ל הרי לחם חינו נידון כנוף הבשר חלא הלחם מותר לכל מה שירלו חלא פיש"ם כ' דמוכחים העולם שלא לאכול חותו פת חלא ממין הקדילה שמבשל בה וביש"ם מתיר שם חפי' לנום לכתחלה דיש"ם ס"ל בשמבשל שרי

והכיא דין זה בסמ"ק סי' כ"ז. דמותר לנוף עיסה במים שמחממין בתחבת חולבות לעפ"י שחולבין בשר עם הפת עכ"ל ולענין ס"ד מסתפא מסי' לכתחלה מחממין מים בתחבת חולבות לנוף פת לעפ"י שחולב הבשר עם הפת וקשה לי הא אסור לעשות ב"ש בר ב"ע לכתחלה וי"ל דזה מיירי דומה למבשל דגים לכתחלה בקערה של בשר כדי לחולבן בחלב אלא לכדי לאפות בו פת ומה שחולב אח"כ הפת עם בשר או תיפכא עם חלב הוה ממילא ולפי"ז לרמ"א דפסק כאו"ס דמבשל או"ע בר ב"ע אסור לכתחלה לחולבן בכותח אבל זה לא נהירין אלו לומר דחולק אעל מנהג העולם שכ' הים"ם דלוהגים לחכול הפת במין הכלי שמבשל המים וגם לכתחלה מותר לחמם בכלי חולבות נקי' לנוף בו פת ולא יחכל בשר עם הפת דזה לא מקרי ב"ע בר ב"ע עושה לכתחלה כמ"ש הב"ל דכן ס"ל להעתיים ויש"ש ואפי' אם נימא כרמ"א וס"ל הכ"ל סי' ל"ז בשב הפת אסור מטעם ב"ע בר ב"ע י"ל ה"ג בגלוי וכיש"ש אבל בכיסול הפת מותר כיש"ש ואע"ג המים הוה ב' או"ע אבל בפת הוה ג' או"ע :

ועוד הנה מ"ש הרמ"א בכיסול אסור לכתחלה לחכול עם בותח לכאורה לכאו"א וקשה לי דע"כ כ"ש הא"ה דאין מילוק לכתחלה בין כיסול גלוי לאסור לכתחלה היינו לשיטתי' הכתתיו לעיל סי' תלל"ט אות ז' ד"ה ובאו"ה כמו בגלוי אסור לכתחלה לאוכ להורותו על רש"י כך יש לאוכ לכתחלה ואין לחלק בכיסול מותר לכתחלה משום דהוה ג' או"ע נם גלי ליכא ג' או"ע אבל לכל הפוסקים אחריס דס"ל כיסול הוה ג' או"ע ולגי הוה ב' או"ע א"כ בכיסול י"ל דלא אסור לכתחלה וזה ל"ע לכאו' על רמ"א וא"ש הים"ם דמתיר בכיסול מדיוק הפת שכילוס במים שהוחמו בכלי חולבות לחכול עם בשר ע"כ ל' עוד דמה שכ' הים"ם דמוהגים אין שהוחמו המים שכילוס הפת אזה רק לכתחלה וכ"כ הים"ם דמוהגים לכתחלה דמשכו ג"כ אחרי הא"ה וכמ"ש הרמ"א אבל למ"ש אין מחא"ה לחי' או מטעם אחר חשבו מכלל העולם לאסור בג' או"ע לכתחלה וכמ"ש הרמ"א בס"ד מקום היכי דאין לו כלי אחר דהיינו כלי שהיו לא של בשר ולא של חלב לנוף בו דהוה כדיעבד או בשבר לם ואין לו פת אחר אז הוה כדיעבד מותר לנוף לכתחלה באין לו כלי אחר או באין לו פת אחר ומיירי לסמוך לדיעה דסברי כמו דגים שמבשל בכלי של בשר דמותר לאכלו בחלב וכיש"ש שכ"כ לדיעה :

(ג) **ובחכמת** אדם כלל מ"ח דין ב' הביא בשם או"ה כלל ל"ד בשהוחמו המים בכלי של חלב ב"י ולם בהם לחם אסור לכתחלה לאכול הלחם עם בשר הרי או"ה מוכח עכ"פ דלא לגמרי אסור הלחם כמ"ש דכן משמע מפרמ"ג סי' ל"ז סק"ב אמנם ב"ל ה"ד לאו"ה לשיטתי' כמש"ל ועוד לאו"ה כי שהוחמו משערי דורא כתבתי ולחם מותר לפי' לכתחלה לנוף ולא מקרי עושה או"ע בידים אמנם עוד כ' המכ"ח אם הכלי אכ"י דאיכא תרתי טעמא ב"ע בר ב"ע מותר לפי' לכתחלה לנוף פת בכלי חולבות או בכלי בשר אע"ג דאו"ה לא כ' אלא דמותר כדיעבד כיון שחין לו כלי אחר הוה כדיע' ומביא רחי' לזה :

וע"ל דחין לריך לזה בעטלע"פ בחין כלי אחר דוקא דמ"מ האו"ה וכן אם הוחמו כדיעבד מים נקיים בקדירה נקי' של בשר שאב"י מותר לנוף חותן לכתחלה של חלב חו חפכה עכ"ל ח"כ האו"ה מיירי שרוצה לנוף עיסה של חלב מ"מ יש ל"ע בר ב"ע עשה ח' בכלי והכ' במים אחל לנוף בו לחם י"ל לאו"ה לפי' לכתחלה שרי בעטלע"פ וב"ע בר ב"ע והאו"ה חולק אמרמ"ל בפי' הל"ל והובא בעו"ת ס"ק ד' שכ' מאחר שבעולם תופסים איסור בנתבשלו ר"ל לכתחלה לאכול הפת עם בשר אז דנים עם כותח ח"כ בנתבשלו בכלי שאב"י נמי אסור לכתחלה דכל עשה לפנם אבור לכתחלה ואו"ה נח ס"ל הכי אלא אע"ג לכתחלה אסור בנתבשלה לאכול עם כותח וכשהוח לפנם מותר לפי' לכתחלה ליתן בחלב ומה דנקיט או"ה לשון דיעבד שהוחמו משום איסור דאין לעשות לכתחלה ב"ע בר ב"ע אבל לנוף בו פת י"ל דמודה לשערים דמותר לנוף לפי' לכתחלה כ"ל לפי' יש לפסוק נגלו אסור לפי' בדיע' והמים הוה כגלו דק ב' או"ע אבל בב"ע בר ב"ע ונם שהוח לפנם ל' דהסמוך על או"ה בזה לא הפסיד :

מ"ש האב"ח בחין לו כלי אחר חשיב כדיעבד והביא רחי' מנ"ז סי' ל"ח סק"ב בתחכסין בבית גוי ודאי לא לכל מילי אמרינן בן דודא כב"י דאסור לכתחלה אעו ד"א אסור לפי' אין לו כלי אחר אלא כאן דקיל דהוה ב"ב ב"ע בר ב"ע דהתירא דאסור רק לכתחלה הוה דמקיל האב"ח בחין לו כלי אחר . ועוד ל"ל אע"ג דאין לבטל אלא לכתחלה אבל בשר עי' או"ח סי' תרכ"ו ול"ל סי' פ' אבל כאן דב"ב אין מכוין ובטל הבשר או החלב בקדירה אלא לנוף במים שבשל בקדירה וכאן יכי' בטל בם' דאע"נ דאין בקדירה ס' כנגד הבלועה אבל ל' יש וכשאב"ב לם אותן מים בקטה יש יותר מס' כנגד הבלועה של הקדירה ועי' דנ"מ בזה סי' תמ"ז ס"ק מ"ה אב"ב כאן בקדירה לא קבלה עשה מבשר וחלב עלמו מבשלת סי' כדו מים ואינו רק מוסיף ודו"ק :

ועוד ל"ל באב"י אותר לנוף בו לפי' לכתחלה ולא מקרי עושה ב"ע בר ב"ע לכתחלה משום דכוונתו עכשיו לפת וכמש"ל סברת זו לשערים וי"ש ל"ל באב"י עוד עשה אחר ממה דקיי"ל בא"ח סי' תי"ב דקודם זמן איסורי' מותר להנעיל אפי' בן יומא ואיכא בתי הנעלה ס' משום דהוה ב"ע בר ב"ע ובפרמ"ג במג"א שם סק"א כ' וז"ל ועיי' יו"ד בש"ך אות ג' דאסור לנרוס לכתחלה ב"ע בר ב"ע ומשמע אפי' באה בו"ע עכ"ל כ' דהקשה אחיך הנעלה בלא ס' מותר להנעיל לכתחלה וב"ל ליתב כמו שהק' הרמ"א לפוסקים דס"ל מתבשלו לא ח"ב אחיך שרי להנעיל קודם זמן איסורי' אפי' ליכא ס' משום דהוה ב"ע בר ב"ע ותי' דוקא בדנים שרלויין לאכילה ובשר נותן בהם טעם לשבח הלבן אסור לאוכלן בכותח אם מתבשלו בקדירה אבל הכא טעם החמין הנפלט מן הבלוע בכלי למים ומוזר ונבלע בדפני הכלי הינו חשיב טעם בשיזור ויפלוט בפסח לתוך התבשיל עכ"ל וי"ל משום זה מותר נמי לנרוס ב"ע בר ב"ע משום דמה דחזר ונפלט לתוך הכלי הינו חשיב טעם בשיזור ונבלע בפסח ח"ב אומר אני ס"ה באב"י דלעשותו אסור לכתחלה אפי' לכתחלה אין לו כלי אחר אלא בשר ואין לו פת אחר אלא חלב ואין לו אלא בשר ואין לו אלא חלב אי אפשר לו לבשל אלא בשר ואין לו אלא חלב אי אפשר לו לבשל אלא חלב ואין לו אלא בשר

סימן תרמ"ב

בהג"ה סעי"ב רק עלו בכלי של כסף וכו' הגה"מ ס"ל כסף ר"ס מהיכרא הוצרך נ"ל לקמן סי' ק"ה הקשה מדגים שעלו בקערה דמותר מטעם ל"ם כ"ט תיפ"ל דאין בליעתם יוצא מאחיכה לחאיכה כלל רוטב ואי' דלמא ממרינן הכי מלא באחיכה אבל מכלי כיון דאין לו פליטה מעלמו יוצא ופסקו הרמ"א לקמן סי' ק"ה ס"ז וכ"כ התו"ה וקשה למה דקיי"ל לס"ט והרמ"א דאפי' באחיכה מותר וכ' באה"כ שלו היינו מתבשלה ות"כ מה רואי הכיא ח"כ בביטול חיכת רוטב וגם התו"ה פסק בכלל ל"ד דלאחיכה מותר כדיע' והכ"ם מהיכרא י"ל דס"ל כמ"ד עלו דוקא עם סי' מסס לוקן אבל בביטול ולני אסור ח"כ מיירי לליכת רוטב וחמגס גם ע"ז קשה להה כ' הפרמ"ג בסי"ך סק"ן דאפי' למ"ד עלו דוקא מותר שרי אפי' באחיכה אם יש רוטב דיעו כמו עלו ח"כ מה רואי מדגים שעלו דלמא בחמת מייירי עם רוטב ומותר מטעם כ"ק בע"ע עוד קשה מה רואי מדגים שעלו בקערה דלמא משום שומן היוצא מן הכלי מהיכרא דבפר"ח סי' ל"ד ס"ק כ"ח כ' דשומן ממי חיטו יוצא ובס"ך סי' ק"ה סקכ"ג מסתפק אי שומן יוצא מן הכלי וקשה מל"ל לר"ם מהיכרא רואי' דמ"מ ליכא כיון ד"ל דאין חילוק בין אחיכה לכלי וכמו באחיכה שומן יוצא כך בדגים שעלו בקערה אסרו משום שומן ובההיא שייפי בבלעה י"ל ממי שרי שומן ורוטב בבלמת על הר"ם מהיכרא י"ל דס"ל כהר"מ במרדכי פ' גיה"נ דאפי' שומן אין יוצא מאחיכה לאחיכה בלא רוטב אבל אין דקיי"ל כאפי' דשומן יוצא מחל"מ ח"כ אין רואי מדגים שעלו בקערה ל"ט :

אמנם מן הפוסקים יש לדייק דמכלי יוצא בלועה בלא רוטב הגה"ה בסעי' ג' לקמן כדעת סה"ת ותוס' דף ק"ב ועוד פוסקים דאסרו בכלים של בשר שהודמו ביורה חולבת וכ' הטעם דחיישינן שמא נגעו הכלים יחד בלא רוטב וליכא כ"ע בה"ג דומה לפסחים ל"ע דשם לא נחית דקולי דמיח ח"כ מוכח מכלי יוצא בלוע בלא רוטב דהה בטוגעין זה"ז ליכא רוטב ובפמ"ג לקמן ס"ק ט' כ' דבלעו הכלים בלא ממלעות המים ממת חום והכל הקדירה מ"ם ע"י ההבל במקום המים ליכא הבל כי הבל שייך למעלה מן המים שם יש הבל ועוד כיון שטוגע זה"ז ליכא הבל ופי' לעיל סי' תרכ"ז דהבל היינו מפליט אלא ל"ל רק מן חום הקדירה פולט כמ"ש הפרמ"ג ס"מ דיוצא בלוע מכלים בלא רוטב גם הרמ"ם דהוא דעה ח' שם דמתיר מטעם מדברין דומיא דמפליט במקום נגיעה [אלא דס"ל רק שרוב במקומו היינו במקום] אלא אפי"ה שרי משום דרוב הנשאר מן הכלי שלא נגע פולט המים ולכאו' ל"ע ח"כ מוכח נמי מכאן דגם מכלי לכלי בלועה יוצא כלי רוטב דהה יוצא ממחצת לקערות שטוגעת במחצת כלי רוטב ול"ע מש"ך סי' ק"ה סקכ"ד עי"ש שמתרץ לרמ"א סי' ל"ג ול"ג דאין בלועה יוצא מכלי לכלי דוקא מכלי לאוכל :

ועתה עלה בזכרוני דגם הרשב"א דף ק"ח כ' והו"ה מדגים שעלו בקערה מוכח דבלועה יוצא מכלי בלא רוטב ודאי קשה כמה שהקשיתי הה רשב"א כ' בתה"ת עלו היינו מתבשלו ח"כ הוה רוטב ועי"ל סי' תרכ"ח מ"ש בדיעים אלו בתריכות וגם מקערות של בשר שהודחה במחצת ס"ל בתה"ת דהוה כ"ע בל"ע כרמב"ן ולפ"ז החשש שמא נגעו במחצת נופי' בלא מים משום דמ"מ פולטים הכלים בסיבת המים ח"כ לרשב"א גם מהתם לא מוכח דבלוע יוצא מכלי בלא רוטב :

ובש"ך לעיל סי' ל"ד ס"ק ט"ו כ' כפות בקדרה חדשה ח' חלב ות' בשר ותחבו לקדרה זה אחר זה הקדרה מותר ולפ"ע וכ' הש"ך משום ג' כ"ע מותר אפי' לבתחלה כ"ע בל"ע אפי' בתחלה ולקמן הפרמ"ג הה דגים שנתבשלו נמי חיבת ג' כ"ע ואפי"ה אסור לבתחלה ותי' בדגים חיישינן לבתחלה אפי' שהדגים נוגעים בקערה ובולע הדגים מן הקערה בלי רוטב אבל התם בש"ך מהכלי אין בלועה יוצא בלא רוטב ואין הטבל כרוטב ומ"ש קשה כהנ"ל הא בסעי' ג' בכלים שהודחו שאסורין וכתבו כל הרחשונים גם טעם זה מפני שהכלים נגעו ז"ז וקשה קושיית הנ"ל להאיך קיי"ל להקל דאין בלועה יוצא מכלי לכלי בלא רוטב :

וכעת קשה עוד דלמה נתבשלו מותר ולא אסור משום דנוגע בכלי נופי' כמו בתחבת ותי' הפמ"ג ליתא לחלק בין מאכל לכלי דהה בהודחו אי' דגם בכלי אסור משום דנוגעין זה"ז וכ"כ דעת התום' דף ק"כ דנתבשלו אסור משום דנוגע התבשיל בכלי כמו של תום' בהודחו כמבואר במרדכי"ם שם וקו' פרמ"ג מש"ך מדגים יש ליישב הע"ג דהוה ג"כ ג' כ"ע ומותר לסמ"ק שם בס"ק ט"ו אפי' לבתחלה י"ל שאני מכלי לכלי ג' כ"ע מותר אפי' לבתחלה הכלי חו עם בשר חו עם חלב כמ"ש כי"ב בפרמ"ג בש"ך כאן ס"ק מכלי לכלי בי' כ"ע מותר לגרום כ"ע בל"ע לבתחלה ובסי' תרל"ח יישבתי דעת הס"ע דאוסר שם הקדרה :

סימן תרמ"ג

(א) אם הי' השומן דבוק באב"י הכל אסור דמים נ"נ אבל השומן דבוק באב"י הב"י מותר והאב"י אסור בין לבשר בין לחלב אבל לשאר דברים האב"י מותר ולא כפרמ"ג שאוסר ממנהגא שכ' דמ"א סי' צ"ד ס"ה ושי"ך סי' צ"ג ס"ק ג' ואפי' היורה עומד ע"ג האש ליכא לאסור ממנהגא הקדירה אב"י

לשאר דברים ביש שומן דבוק בב"י (ב) ואם הודחה זה אחר זה שכ' רמ"א הכל שרי אבל המים אסורין להשתמש כך כנ"ל דלא כפרמ"ג (ג) בט"ז א"ח סי' שי"ח סקי"ב כ' קרוב הדבר לומר דלא מקרי כ"ר אלא עם סלוקו מן האש אבל הניחו לעמוד להפיג רתיחתו ה"ל כ"ש וש"ז הקשה עליו מרש"י דף מ"ב בשבת ובחיבורי לא"ח סי' תנ"א ישבתי קו' הט"ז וכתבתי הרבה ראיות להנמ"ר ושכן דעת הפוסקים כהגמ"ר ז

בש"ע ס"ג ואם הי' שומן דבוק כהם וכו' הס"ך סק"י אפי' מ' מהם הכ"י והשומן דבוק כמותו שמכ"י הכל אסור אבל אם השומן דבוק כמותו שהוא כ"י מותו שהוא בן יומו מותר וכ' הפרמ"ג גם לדידן דאוסרין אפי' אין שומן דבוק היינו כשמיחם כ"י אבל אם מ' מהם הכ"י דאז כל הכלים מותרין כמ"ש הרמ"א מ"כ גם לדידן שאם הכ"י מלוכלך הכ"י אסור לבשר או לחלב וכאשר דברים ממנהגא אסור עי' סי' ל"ג אות ג' בס"ך וכן אם מיחם כ"י המלוכלך מותר והנקי אסור מדינא לבשר וחלב ולאחר דברים ממנהגא ולדידי ל"ע דברי פרמ"ג דהנה בסי' ל"ג מ' קדירה של בשר לאחר מעל"ע ביושל הם בשר הקדירה אסור לבשר וכן לחלב אבל לאחר דברים מותר הקדירה. והקשה הס"ך שם סק"ג כאן מתיר הרמ"א לקדירה לאחר דברים אפי' בתבשל בו בשר ממש וכסי' ל"ד ס"ה כ' הרב דמותרין לאסור הכלי שהכ"י אפי' לאחר דברים אפי' בתחב דברים לעיין דינא וכ' הס"ך כ"י מ"כ כ"ם כאן ותי' כאן בסי' ל"ג סתם הדברים לעיין דינא וכ' הס"ך ועי' מש"ם בסי' ל"ד עכ"ל והוא בסי' ל"ד ס"ק ח"י סותר להך רמ"א שכ' דאכ"י אסור אפי' לאחר דברים מסי' ל"ה ס"ג דקערות של בשר שהכ"י שהודחו ביורה חולבת שהכל מותר ותי' דאולי ר"ל בסי' ל"ד דקלת מוהנין כן ושכן משמע בת"ח ובסוף ס"ק כ' לחלק בסי' ל"ד דמיירי ט"י ביטול מוהנין להחמיר טפי ובט"ז כאן סק"י תי' דהתם בסי' ל"ד משום מרחית עין לפי שמערין המאכל לתוך הכלי שהוא כמין שהוא כ"י משו"ה אוסרין הכלי שהכ"י וזה אינו בכלים שהודחו משא"כ מנהגא זה רק חומרא בעלמא כמ"ש רמ"א בסי' ל"ד ולפ"ד לא אסור אלא בביטול ממנהגא וכן לט"ז בהודחו מותר ח"כ אפי' כיום שומן דבוק ממש בכלי הכ"י מכ"ת דאסור אפי' לילקות מאחר דרמ"א סתם בסי' ל"ג דמדינא מותר אפי' כממש ומיהו אסור ממנהגא לא אסכמן רק בביטול והוא רק חומרא בעלמא אבל בהדחה אלא מלינן חומרא שמנהג זו מכ"ת לאסור אלא כדיעא אפי' כממש ממנהג שהי' רק בביטול אע"ג בפרמ"ג בט"ז ס"ק ט' מסיק כב' כלים קיל טפי עי"ש משמע בים על ח' בעין יש לאסור האכ"י אם הכ"י מלוכלך י"ל ה"ד לבשר ולחלב דאסור מדינא אבל לא לאחר דברים והכא יש כ"מ בין הס"ך שכ' בסי' ל"ד ס"ק ח"י דהמנהג לאסור הכלי אכ"י בתבשל ח"כ אפשר בהועמד ביורה על אם שמדיחין הוא בביטול ואסור ממנהגא אפי' לאחר דברים אבל בט"ז מותר בכל הדהה כיון דלילכא מרחית עין אפשר בפרמ"ג בסי' ל"ד משמע דגם הס"ך ס"ל בועמד בט"ז וכן כאן בפרמ"ג ס"ק ט"ז בס"ך משמע מפרמ"ג דאפי' הועמד ע"ג אש מותר כשאי' אכ"י :

ויש עוד לדקדק כן מת"ח בלל ל"ז דין ט' שכ' כמ"ש בס"ע כאן שאם אי' מהם אכ"י שניהם מותרים ואם שומן דבוק כאותו שהוא כ"י לאסור אותו שהוא אכ"י וכ' כמ"י סקי"ג מספיקת לשון הרב משמע בשניהם נקיים דאין להחמיר אפי' ממנהגא וכמ"ש הט"ז כאן ס"ק ט' וס"ך סי' ל"ד ס"ק ח"י שכתבו בועמים לחלק בין נידון זה לדין הכף והכי מסתבר כיון בלא"ה המנהג חומרא בלא טעם וכמבואר בס"ע סי' כ"ד ח"כ הכו דלא לוסיף עלי עכ"ל וח"כ כמו מ"ש בשניהם נקיים ות' מהם אכ"י דשניהם מותרין מייירי מדינא דוקא כי אין מקום להחמיר משום מנהגא כך מ"ש אח"כ ואם שומן דבוק כאותו שהוא כ"י ל"ל מה דאסור מדינא ומה דמותר מדינא בשניהם נקיים אסור בכ"י דבוק בשומן . וגם מ"ש הכו דלא לוסיף עלי וק"ל :

(ב) **בהג"ה** ס"ג אבל אם שודחו זה אחר זה אין כלי שני הכל שרי וכ' בפרמ"ג בט"ז ס"ק י"ח והכל שדי לף המים דמ"ל אלא כלי קיון דלא קאי כ"ף אחד כלי והיינו להשתמש במים כך מותר אפי' לבתחלה אבל עם בשר ממש אסור לדידן בתבשלו לבתחלה עי"ש וקשה מאחר דאין הספד במים וכל לבתחלה אסור המים אפי' דיע, מציע לבתחלה כ"ם רמ"א המים מוהנין בהן איסור בת' אכ"י ח"כ גם להשתמש במים כך אמאי שרי לבתחלה כיון בתבשל אסור לבתחלה ומ"ם הכלי שרי י"ל דקאי אכלי שני דמיירי בב' כלים שהודחו יחד ועוד אע"ג דעל הכלי של בשר שהדיח תחלה היורה של בשר לא לגריך להשמיעינן דשרי ג"כ כיון דליכא כלי זו ס"כ היורה כשהדיח אח"כ ס"ח רק על הכלי של חלב שהדיח אחר כך והוה רק חד כלי מ"מ היורה הא' לאסור מן המים אף שהיורה נקי' מ"מ רגין במים כ' פליטות חלב עם בשר ושיך שפיר לומר לעון הכל שרי :

סימן תרמ"ד

(א) הא דס"ל לאו"ה דבר נוש ויס"ב דינו כב"ד ה"ד בלא רוטב ולא כפרמ"ג ולא עיין באו"ה (ב) אם הדיח בב"ד קערות דהיינו [טעלער] עם [טעללער] צריך ס' כנגד כולו במים

במים אפי' לא השתמש בו עירואות הרבה בתוך מעל"ע ולא כח"ד אלא מ"מ בתוך מעל"ע הי' משמש עב"פ בעירוי אחת וחשיב כל הבלועות ע"י עירואות קודם מעל"ע בכ"ר וצריך ס' כנגד כולו כן ביארתי תאו"ה והב"ח ושו"ך ומ"ז דהסכימו עם או"ה ונ"ל להתיר בזה בהפ"מ אבל בעירוי הרבה עירואות על המעלער בתוך מעל"ע אסור אפי' בהפ"מ (ג) בכ"ש שב' רמ"א יש להשהות מעל"ע ובמק"א כ"ש יש להתיר במקום הפסד ח"א ולא כחס"ו שכ' דצריך הפ"מ ועוד צדדים להתיר ובכלי שצריך הכשר ובב"ח שיהוי והנעלה קלה (ד) עירוי מכ"ש לכ"ש יש להקל דאין מפליט ומבליע אפי' ים"ב פרמ"ג בא"ח ולא כחס"ו ‡

בהג"ה מו כלי שני כ' במו"ס כלג ל"ד דין ע"ו בקערה לפי שמערין עלי' כמה פעמים ונשאר בה הבליעה כל פעם ושולף ובולע מידי יום ביומו בכולי בולע ולריך ס' כנגד כולו. וכן המעלער בל"מ דרך ליתן עלי' לפעמים בשר רותח. ועוד שמא כל עירוי ועירוי מבליע כ"ק מ"כ ע"י עירואות הרבה בלע המיסור בכולו וע"ז העתיק דברי מו"ס בסוס"ק י"ב וז"ל דכיון שנותנין עליו בשר רותח ע"י עירוי מ"כ ע"י הרבה בלע מיסור בכולי' עכ"ל הט"ז מרכיב הב' טעמים וזה גם לפמ"ג במ"ז שהקשה הא למו"ה בלמ"ס דבר גוש הוה כ"ר (המו"ס זה הוכח לעיל סי' ל"ד בש"ך ס"ק ג' וט"ז סקי"ד) ותי' דמ"מ בלח רובא מין מבליע יותר מכ"ק ע"כ הפרמ"ג לא עיין במו"ס דמבואר דמו"ה מב' טעמים מוסר הטעם הא' מה"כ המו"ס לשיטתי' בשר רותח למוד בלח עירוי הרבה פעמים חשיב כ"ר ומעילא ליתא לתרוצו וחילוק של פרמ"ג ומדברי המו"ס דמוסר כולו בשר גוש היינו בליבא רובא וכן מ' בש"ך סי' ק"ה ס"ק ז' ועי' פתחי תשובה לעיל סי' ל"ד ס"ק ז' שכ' בשם סולת למשה ג"כ לסיפוק בשיש רובא עם הגוש ומערה בכ"ם אז מתקרר גם הבשר ע"י הרובא ועיי' חס"ו

יו"ד סי' ל"ה שכ' לענ"ד הלורך יש להקל בדבר גוש:

(ב) **ובת"ה** כלג ל"ז כ' [בעם מחר דבעלער] חציב כב"ר דמן הסתם מיישינן שמא השתמש בבעלער בב"ר כדמיישינן בפי הנעלה שלריך להגעיל בב"ר אבל אם בדי לו שלא השתמש בב"ר תוך מעל"ע אינו מוסר כדיעבד ע"כ וכ' עליו הב"ח דמן הנעלה אין לחי' כלל דלכתחלה ודאי מיישינן שמא השתמש בו לפעמים בב"ר ולכך לריך לכתחלה להגעילו בב"ר אבל הכא אין לאסרו בדיעבד מן הסתם ולומר שהשתמשו בו בב"ר תוך מעל"ע דלמא שכיח כלל. ובעם של מו"ה חשוב עיקר ע"כ וכ' הש"ך ס"ק י"ג בשם מהרי"ל שדברי ב"ח נראין מ"מ נראה שגם הוא מסכים שאם בדי לו שלא השתמש בכף זו בבעלער בב"ר זו בעירוי מעל"ע אינו מוסר כדיע' והוא פשוט עכ"ל ופי' במ"ד במדושים דבסתם חיישינן שמא השתמש בב"ר בחותו מעל"ע ע"י עירואות הרבה דבלע דרך כולו ומשו"ה לריך ס' כנגד כולו ע"כ ולשה הא הב"ח חולק בח"ח וכ' בסתם לא שכיח אם נשתמש כלל שישתמש בבעלער בב"ר תוך מעל"ע ול' ה"ה ג"כ לא שכיח אם נשתמש במעל"ע בעירואות הרבה והוא ושוב הא הב"ח קאמר דבעם של מו"ה עיקר ומו"ה מיירי שעשה עירואות הרבה קודם מעל"ע דהא כ' המו"ה בפי' שמערין עליה כמה פעמים ונשאר בה הבלוע בכל פעם ושולף ובולע מידי יום ויום בכולי' עכ"ל וכ"כ הב"ח הרי מ"ש מדי יום ויום בעירואות הרבה נעשה כימים הקודמין של מעל"ע דהיום ולפי"ה ככ"ר. ולפ"ז לשה הא העירות שנעשו קודם מעל"ע נועל"פ ואפשי לריך ס' כנגד כולו וכן הקשה בח"ד בבחורים ס"ק ט' ומשום זה מחדש למו"ה דבעירן בתוך מעל"ע עירואות הרבה וז"ל כמש"ל וכ"ל סברת מו"ה דס"ל ג"כ בהנעלה פעם זה לריך להגעיל בעלער בב"ר דוקא משום ולא סגי בעירוי משום דע"י עירואות הרבה בלע בכולו והנעלה לריך בב"ר לפי' לאחר מעל"ע וכיון שאנו מחזיקין לבעלער בב"ר לענין הנעלה שלא יהי' בסתרי מהדדי גם לענין לריך ס' כנגד כולו מחזיקין אותו לב"ר אחר כ"ר. וכמ"ש כלל ל"ז ס"ק כ"ה כ' דפוסקים שכתבו בח"ח סי' תל"ח סעיפים מחדים לריך הנעלה לבעלער משום לפעמים משתמשין בו בב"ר לא ס"ל לבעם של מו"ה וס"ע מע"ג שמערין בו הרבה פעמים הוה שרי בהנעלה בבב"פ דמיתי לדברי מל"י בחבורי למו"ח סי' תל"ח ס"ק ז' וגם יפצתי קושי' שלו דממה שלא הזיחו הפוסקים דברי מ"ה אין רחי' דפליגי עליו עי"ש ועיל סי' תמ"ז אות ב' ממש כן כיון דהזיחו שלא חוששין שחידם המו"ה ס"ל להקל בהפ"מ כיון דהרבה פוסקים וסע"ע ס"ל דאפי' בב"ר שהודיחו יחד אין נאסרין משום דהוה ס"ע בב"ע מכל בחי' עירואות הרבה [בעלער] תוך מעל"ע דהוה כ"ר בע"ע לפמש י"ל דאסור כמ"ש הח"ד לדעתי בביאור מו"ה ממש גם נוף סברתו של מו"ה הקשה עליו בח"ד שהוא תמוה דהא עירוי אינו יכול להרתיח יותר מכדי קליפה והאיך אפשר לבלוע בזמן כיון דמעה כ"ק זמן הוא ומה לי שני עירוי מ' או הרבה עירואות:

ונ"ל סברת מו"ה דאי' בע"ז דף ע"ו דרך ספה משני דסכינן ומסכלאות של איסור לריך ליבון ובשל קדשים שני בהנעלה משום הא קריך הא לא קריך ופי' רש"י בשל איסור דלא משתמש תמיד נתקשה הבלוע בתוכו מכל בקדשים דמשתמש בו תדיר לא נתקשה הבלוע בתוכו ע"כ יוצא הבלועה בתוכו. ומ"כ ס"ל למו"ה מכח שמערין תמיד על המעלער מעילוי דב"ר לא נתקשה הקליפה בתוכו וע"כ ע"י הרבה עירואות יוצא קליפה רחשונה והולכת תמיד יותר בתוך הכלי כולו קליפה אחר קליפה

ובלע בכולו. ולירוף המו"ה עוד להחמיר מסברת זו כי בלמ"ה כ' המו"ה כלל ל"מ לדברי ל"ת דעירוי מפליט ומבליע בכולו. ומהני הנעלה לכ"ר ע"י עירוי ובשם מ"ז כ' שם שחפי' כלי שאחסר ע"י עירוי לריך הנעלה בב"ר ממש דשמא עירוי מבליע בפולי לחומרת ולחיו מפליט עב"ל והוכח בד"מ סי' קכ"ח ות"ל דלא קי"ל כחע"ג דלא כי' לחו"ה מ"מ בהרבה עירואות דאינו אלא כמו עירוי אחד ומקשה הכ"ל דמחמת שמערה הרבה פעמים לא נתקשה הקליפות ובולע בכולו ועי' בחיבורי למו"ה דס"י תל"ח ולעיל סי' ס"ח יפצתי לתמו' מרמ"ל דס"ל עירוי מפליט ומבליע בכולו':

(ג) **אמנם** בחס"ו סי' ל"ה כ' דהוה רגיל להחמיר אפי' בכלי שלישי (דסיינו טעלער) כ"ז שהיה ב' וכמ"ש פר"ח סי' ס"ח (גם אני קיימתי שם לדברי פר"ח) אם לא בהפ"מ ויש עוד סברות להחיר ובכלל זאת מה דאפשר לתקוני מתקינין אם אפשר להכשיר כלים שיש להם הכשר וכ"ת להשהות מעלירים הכשר ושיהוי ולפעמים ג"כ כלי חרס אנו מעלירים להגעיל ג"פ ברותחין אחר השיהוי וכמ"ש הטור סי' קכ"ח בשם הטיטול ע"כ עי"ש ת"כ גם מ"ש ברמ"א כאן להקל בהודחו בכ"ש נמי יש להחמיר לדעת החס"ו וה"ה נדין דמו"ה בחיה בכ"ר טעלער עם טעלער דיש להחמיר בלא טעמי' דמו"ה וכ"ל דחס"ו לדפנפי' נהג כן אבל כ"ל דמלינן לסמוך בב"ש בח"ת בלל ל"ע בדיע' מותר כ"ש אפי' ים"ב במקום הפסד ולא כ' אפי' הפ"מ מע"ג דחייש שם לפר"ח סי' ס"ח ומ"ל כאן מלינן לסמוך ברמ"א בחיה כלים ב"ש וה"ת יש מתירין אפי' בהודחו בב"ר וכ' בב"י בבדה"ב וז"ל ולעיני הלבה כיון שהמחרונים מסכימים להתיר ומסתבר טעמיהו הכי נקטינן עב"ל והמחרונים הם הרמב"ן והבא"ח ומחבירם שב' הר"ן והרא"ש ושור ושני בד"י סי' ל"ה סק"ג וכבר כתבתי דהלכתא כבתרתי ומין לך בתרת לדעת הטור וב"ל מהר"י מינץ בתשובה דיש לפסוק כפוסקים מחרונים מ"ל דאין לפסיק לדעת הטור עב"ל וב"ל מהרי"ק הרבה פעמים ושאר מחרונים בתשובותיהם ויש לפסוק תמיד כבתרתי ומין לנטות מזו עב"ל ד"מ מ"ל מע"ג כאן יש"ל רמ"א ומו"ה מבלל זה ופסקו הלא כבתרתי עב"פ מו"ה ורמ"א סי' ל"ל כ"ם מיהו מפליט ומבליע בלל די להחמיר בב"ש במקום הפסד ובאן אפי' שלא במקום הפסד ורק להשהותו מעל"ע יש להחמיר ועי' פרמ"ג סק"ל שב' בעיבה רותחין על כלים ב"ש וה"ה אם בם נקיים שרי מטעם כ"ע בב"ע דמלרף ג"כ דעת המחבר וסיועתו והוא במ"ש כאן:

(ד) **ומה** שמחמיר החס"ו אפי' בכלי שלישי שהוא טעלער כ"ז שהיה ב' בכל המומרות כמו בב"ש הנה בפרמ"ג לאו"ח סי' ת"ח במג"א ס"ק ל"ה לא כ"כ אלא אפי' מאן דמחמיר בב"ש אינו אלא בכלי שלישי היינו מפליט ומבליע ויש להקל בטעלער עם טעלער אין להחמיר אלא מטעם או"ה ויש להתיר במקום הפסד כמש"ל דבלא"ה כ' בח"ת אפי' לא בהפ"מ דאין המים נ"נ דהוה לח בלח ואפי' בנוגעין זב"ז כ' ג"כ סניף להתיר דאין בלועה יוצא מכלי לכלי בלא רושב עם הסברא דאין עירוי מבליע ומפליט מכלי לא' (ג) תי' על סתירת הש"ך לפסק רמ"א מהגש"ד ובזה א"ש דבת"ח לא מתיר הרמ"א בדין זה אלא בהפ"מ וברמ"א מתיר לגמרי וכן א"ש קו' הש"ך סקי"ז שהק' בי"ב על רמ"א בעירה מב"ד של בשר על של חלב דאסור לגמרי ולמה בת"ח מתיר בהפ"מ והוא דין זה דס"ק י"ז הוא מהגש"ד ומיירי שהכלי של חלב אינו נקי הלכך אפי' בהפ"מ אסור ‡

בהג"ה מבל מס עירה רותחין שמינו של בשר ושל חלב על הכלים של בשר ושל חלב כיחד ואפי' שומן דבוק בסס הכל שרי דמין עירוי ככ"ר מנוע סיטלטו כלים זה מזה ובש"ך ופר"ח הקשו הא עירוי ס"ל לרמ"א סי' ס"ה מבטל וכיון ששומן דבוק בסס מ"ל להפליט ולהבליע כמ' כך כוונת הש"ך מבל בשניהם נקיים כ' הש"ך אם יש בכח עירוי בכלי להפליט ולהבליע כמ' ל"ע:

ולי"נ ביסוב הרמ"א שדין דרמ"א מאו"ה בלל ל"ד סי' י"ח והקשה בס' בפפ"י דבעמו דאו"ה ס"ל דאין עירוי מפליט אלא על אותו כלי שיורד העירוי מבל הרמ"א בסי' ל"ב בקילוח הנזחל ע"ג כירה עד שיוגע לקדירה של בשר אסור אף ס"ל לאו"ה (וכ"כ בפרמ"ג ס"ק מ"י בש"ך דרמ"א בסי' ל"ב זה מוכח על או"ה זה) י"ל אם הקערות מוגחים על לידיהם ומע"ג כלים יורדין המים בתוך הכלי גדול שבהכלים של בשר ושל

חלב כחזכו ומשם מכנסו חמים לתוך חכלי שמש הלכלוך ולמי כתב משום חמים כלי שני בכלי גדול ומכ"ש כשנכנס בכלי ס"ב לכתוך הוה כלי ג' חמ"ג דלמ נפסק הקלוח ז"ח לכל פוכי העירוי וזחל מכלי שמירה מו לכלי גדול ומשם לכלי שים כו לכלך שיהי' המים נפסק מלה ונפסק כשמה כלים משמ"כ בקילוח המחל ע"ב כירה עליונה של קילוח הוא רותח ומי הכלים עומדים פיהם למעלה ונפל העירוי אל הלכלוך ותוך הכלים פגיעת שרפות הקדירות מפסיקין ושוד שרפות הכלי גדול וכלי הלכלוך מקרבות שזהו המיוק כין כ"ל לכ"ם כמ"ם תום' שבת ד"מ כ"ם הרפות מקרדות ומ"כ כתן בין הכח הערוי לתוך כלי גדול או לתוך כלי שים כו לכלך מיד נעשה כלי שני ומיד כ"ז שים לו כח עירוי חין יכול להפליט הלכלוך דרך דפנו ולהבליע לכלי הב' משמ"כ ע"ג כירה למטה מ"מ כתן גרע לחיכת דפנות המקרדות מן הקדרין ושוד שם חין הכלי נתמלה על גדותיו בעירוי מ"כ ים הפסק קילוח דשם הרפות מפסיקין כין כלי לכלי ומי מלה על גדותיו ונפך למעלה כלה הפסק כה"ג חין עירוי עלוי מכשל כמ"ם רשב"ח ור"ן מים חמין כלועים לח ממרינן לח יכשל כ"ק ותום' שם ס"ל כתחתונים מרוכים חינו מכשל ומ"כ כשנעשה תחתונים מרוכים חו חין מכשל ועדיין הלכלוך כתוך הכלי ומדופן כלי זה לכלי חחר הוה פליטה ומבליע כ"ח ועוד מדופן לדופן הוה כ"ע כר כ"ע דהייטו הלכלוך לתוך הדופן ומדופן למים וממים לכלי הב' ובעירו חיכח דעת הש"ע שמקיל חפי' כהודחו כ' כלים כב"ר חפי' עיי' פרמ"ג בש"ך סק"כ שכ' כ"ב לש"ך דמתיר בב' כלים נקיים משום כ"ע כר כ"ע דסומך עש"ע וסניף לזה דכלי קשה כמו שרלה הש"ך לחרן ומה שרחה הש"ך ממרדכי למחן דחוסר בב"ם גם כתוך הכלי ס"ה המבליע תוך הכלי שבו חמין ולח מדופן לדופן וגם מדין דחוסר כ"ם לח ס"ל דפנות מקרדות ומ"כ לח מכשלת להסור בדין זה חלח ע"י עירוי זה שמערה על הב' כלים מבחוץ ח"כ ל"מ לכנפי' שב' דחו"ה לבשתי' דחין עירוי חוסר חלח על חותו כלי שנוגע הקילוח וכחוץ י"ל דכחן קומך רמ"ח לחו"ה דכחוץ הרי הכלי נקי מלכלוך ח"כ הוה מפליט ומבליע כח' לכך קומך כחן חחו"ה חלח חפי' דלח ככנפי' יוכה חלח משתמה העירוי נוגע בכל הכלים מ"מ הוה מבליע ומפליע כח' מתיר הרמ"ח כמ"ם הפרמ"ג הב"ל בלירוף דעת הש"ע דמתיר בהודחו יחד חפי' בב"ר וכך משמע לשון חו"ה דלח ככנפי' יוכה דחו"ה משו"ה מתיר משום דלח נגע העירוי רק על כלי ח' ובשי לח נגע כה"ג לח חשיב עירוי דז"ל חו"ה חבל לחמר שהניקהו על הכלים לומר שחז יפליטו חו חותם המים מכלי ח' ויבליעו חותם בכלי חחר שניים לח דמנתתו על הכלי ה"ל כלי שני לכל שיטורי חכמים דוקח הן בב"ל משמע דמיירי שהוליך העירוי על הב' כלים וחפי"ה מתיר משום דהוה מפליט ומבליע כח' בכלי לח ממרינן וקשה גם על חו"ה הח מיירי חפי' כמולכלך חו ל"ל כמש"ל עד שיתערב הלכלוך מתוך הכלי להבליע לכלי שניים נעשה ודחי כלי שני ולקמן סי' תרמ"ו כ' דרמ"ח ס"ל לחו"ה ומשי' ל"ב יפחתי :

ובמג"י כלל ל"ז ס"ק כ"ג כ' דהטעם כחו"ה דחפי' שניהם מלוכלכים מותר דקודם שנמחה הלכלוך מן הקדירה ע"י המים הוה כ"ם ולחינו מבליע שוב פי"ם לחמש כת"ח משמע דחפי' כמלוכלכים הטעם דשני משום דחין מפליט ומבליע כח' ובירור דבר זה ח"ם כמש"ל דחין הלכלוך יולח בעין ממנו הכלי חלח שיהי' מפליט מדופנו ח"כ שפיר ליכח מפליט ומבליע כח' והנה ע"ז בסקי"ג מחמיר כדעת מהרש"ל ולחסור ע"י עירוי חם הכלים מלוכלכים ושם הח' נקי חני הנקי חסור ושמיני נקי מותר ובש"ך ס"ק כ' ג"כ פסק כשניהם מלוכלכים ושם ח' חינו נקי נסתפק מי נימח דחסור הנקי ועשה נכלה וחוזרין וחוסרין חותו שחינו נקי חו נימח דעירוי חינו מכשל כגלו חלי וכ"ג מסתפק שם הח' הוח כלי ליסור דלח שייך כ"ע כר כ"ע חי נימח דעירוי חינו מפליט מכלי שיחזור ויבלע בכלי ים להחמיר בשניהם היכי ליליכח הפ"מ ובמג"י שם בכל הדיעים וגם בדיעי דרמ"ח פסק להחמיר בלח הפ"מ וכ' שכן דעתו בת"ח שם ומי שיסר חייבי הח' להקל כרמ"ח בתבשיל וכלים שחפשר בהגעלה יגעיל ולכי חדם להשמות חמר מעל"ע וכמו שיבחתי לרמ"ח ומ"ח לעיל ובלירוף לזה הפרמ"ג בפתיחי כ' דעירו חם הוח מכשל מה"ת הוה ספק ובפר"ח בסי' ס"ח הטעה שהוח מדרבנן וכ"כ בפר"ת סי' קפ"ז והבחתי דבריהם לעיל סי' תקע"ג וכן דעת הכ"ח סוף ע"ז וכן כתבתי בביכורי למ"ח בפתיחת סי' תנ"ח מן הירושלמי חכל חם מכשל חמ"כ בכלים כ' להתיר כרמ"ח חמנם שם בסי' ל"ח סק"ד ועיל סי' תפ"ז ישבתי לר"ת דעירים מכשל מה"ת ופוד חפי' מלוכלכים שם נרופים מחמת הלכלוך שניחום ונעשו המים נבלה ולחסרו הכלים עיי' ס"ת סי' תר"ז ועת"ה כתבתי מחן דס"ל בלח בלח לה כ"ע חלח מדרבנן שגם בב"ח מדרבנן כ"ג בלח בלח :

(ב) **ונם** חם כלי ח' של חיסור כ' בח"ד בשרי ס"ק י"ט חפי' בשניהם נקיים יש להתיר בהפ"מ בש"ך ודוקח לחתו הכלי המונע לחיסור חבל שחינו מנוער מחתרין ושם ח"י חיז' נגע הכל שרי עיי' בבחורים. ושם כ' דשם לח נגע ובירי' נחסר ע"י חמלעות המים ז"ח דעירוי חוסר כדי קליפה ומים דח"ח בקליפה המים מותרין כמ"ם הש"ך סי' ל"ח סק"ח וכיון דהמים מותרין הסיק נשברו הכלים מן המים ע"כ. ועיי' סי' תקכ"ד שם בשבתי דז"ח חלח המים חסורין ולריך ס' בנגד המיסוד רק במים לח ונעשה הקליפה נבלה. חבל משעשה חמר י"ל דחין המים נאסרים משום דהוה לח בלח ופ' הרמ"ח בסי' כ"ב דמותר בשמר לחיסמרין בחקום הפ"מ ח"כ כחן דחיכח נמי דעת חו"ח ורמ"ח שחין שערי מפלים ותשליב מעלי לכלי י"ל דשרי חפי' עלמ הפ"מ וחפי' פוגעים זה בזה ל"ע חין כלי חוסר כלי נדול ומכ"ש כשנכנס בכלי ס"ב לכתוך הוה כלי ג' חמ"ג דלמ נפסק הקלוח ז"ח לכל פוכי העירוי וזחל מכלי שמירה מו לכלי גדול ומשם לכלי שים כו לכלך שיהי' המים נפסק מלה ונפסק כשמה כלים משמ"כ בקילוח המחל ע"ב כירה עליונה של קילוח הוא רותח ומי הכלים עומדים פיהם למעלה ונפל העירוי אל הלכלוך ותוך הכלים פגיעת שרפות הקדירות מפסיקין ושוד שרפות הכלי גדול וכלי הלכלוך מקרבות שזהו המיוק כין כ"ל לכ"ם כמ"ם תום' שבת ד"מ כ"ם הרפות מקרדות ומ"כ כתן בין הכח הערוי לתוך כלי גדול או לתוך כלי שים כו לכלך מיד נעשה כלי שני ומיד כ"ז שים לו כח עירוי חין יכול להפליט הלכלוך דרך דפנו ולהבליע לכלי הב' משמ"כ ע"ג כירה למטה מ"מ כתן גרע לחיכת דפנות המקרדות מן הקדרין ושוד שם חין הכלי נתמלה על גדותיו בעירוי מ"כ ים הפסק קילוח דשם הרפות מפסיקין כין כלי לכלי ומי מלה על גדותיו ונפך למעלה כלה הפסק כה"ג חין עירוי עלוי מכשל כמ"ם רשב"ח ור"ן מים חמין כלועים לח ממרינן לח יכשל כ"ק ותום' שם ס"ל כתחתונים מרוכים חינו מכשל ומ"כ כשנעשה תחתונים מרוכים חו חין מכשל ועדיין הלכלוך כתוך הכלי ומדופן כלי זה לכלי חחר הוה פליטה ומבליע כ"ח ועוד מדופן לדופן הוה כ"ע כר כ"ע דהייטו הלכלוך לתוך הדופן ומדופן למים וממים לכלי הב' ובעירו חיכח דעת הש"ע שמקיל חפי' כהודחו כ' כלים כב"ר חפי' עיי' פרמ"ג בש"ך סק"כ שכ' כ"ב לש"ך דמתיר בב' כלים נקיים משום כ"ע כר כ"ע דסומך עש"ע וסניף לזה דכלי קשה כמו שרלה הש"ך לחרן ומה שרחה הש"ך ממרדכי למחן דחוסר בב"ם גם כתוך הכלי המבליע תוך הכלי שבו חמין ולח מדופן לדופן וגם מדין דחוסר כ"ם לח ס"ל דפנות מקרדות ומ"כ לח מכשלת להסור בדין זה חלח ע"י עירוי זה שמערה על הב' כלים מבחוץ ח"כ ל"מ לכנפי' שב' דחו"ה לבשתי' דחין עירוי חוסר חלח על חותו כלי שנוגע הקילוח וכחוץ י"ל דכחן קומך רמ"ח לחו"ה דכחוץ הרי הכלי נקי מלכלוך ח"כ הוה מפליט ומבליע כח' לכך קומך כחן חחו"ה חלח חפי' דלח ככנפי' יוכה חלח משתמה העירוי נוגע בכל הכלים מ"מ הוה מבליע ומפליע כח' מתיר הרמ"ח כמ"ם הפרמ"ג הב"ל בלירוף דעת הש"ע דמתיר בהודחו יחד חפי' בב"ר וכך משמע לשון חו"ה דלח ככנפי' יוכה דחו"ה משו"ה מתיר משום דלח נגע העירוי רק על כלי ח' ובשי לח נגע כה"ג לח חשיב עירוי דז"ל חו"ה חבל לחמר שהניקהו על הכלים לומר שחז יפליטו חו חותם המים מכלי ח' ויבליעו חותם בכלי חחר שניים לח דמנתתו על הכלי ה"ל כלי שני לכל שיטורי חכמים דוקח הן בב"ל משמע דמיירי שהוליך העירוי על הב' כלים וחפי"ה מתיר משום דהוה מפליט ומבליע כח' בכלי לח ממרינן וקשה גם על חו"ה הח מיירי חפי' כמולכלך חו ל"ל כמש"ל עד שיתערב הלכלוך מתוך הכלי להבליע לכלי שניים נעשה ודחי כלי שני ולקמן סי' תרמ"ו כ' דרמ"ח ס"ל לחו"ה ומשי' ל"ב יפחתי :

ובמג"י כלל ל"ז ס"ק כ"ג כ' דהטעם כחו"ה דחפי' שניהם מלוכלכים מותר דקודם שנמחה הלכלוך מן הקדירה ע"י המים הוה כ"ם ולחינו מבליע שוב פי"ם לחמש כת"ח משמע דחפי' כמלוכלכים הטעם דשני משום דחין מפליט ומבליע כח' ובירור דבר זה ח"ם כמש"ל דחין הלכלוך יולח בעין ממנו הכלי חלח שיהי' מפליט מדופנו ח"כ שפיר ליכח מפליט ומבליע כח' והנה ע"ז בסקי"ג מחמיר כדעת מהרש"ל ולחסור ע"י עירוי חם הכלים מלוכלכים ושם הח' נקי חני הנקי חסור ושמיני נקי מותר ובש"ך ס"ק כ' ג"כ פסק כשניהם מלוכלכים ושם ח' חינו נקי נסתפק מי נימח דחסור הנקי ועשה נכלה וחוזרין וחוסרין חותו שחינו נקי חו נימח דעירוי חינו מכשל כגלו חלי וכ"ג מסתפק שם הח' הוח כלי ליסור דלח שייך כ"ע כר כ"ע חי נימח דעירוי חינו מפליט מכלי שיחזור ויבלע בכלי ים להחמיר בשניהם היכי ליליכח הפ"מ ובמג"י שם בכל הדיעים וגם בדיעי דרמ"ח פסק להחמיר בלח הפ"מ וכ' שכן דעתו בת"ח שם ומי שיסר חייבי הח' להקל כרמ"ח בתבשיל וכלים שחפשר בהגעלה יגעיל ולכי חדם להשמות חמר מעל"ע וכמו שיבחתי לרמ"ח ומ"ח לעיל ובלירוף לזה הפרמ"ג בפתיחי כ' דעירו חם הוח מכשל מה"ת הוה ספק ובפר"ח בסי' ס"ח הטעה שהוח מדרבנן וכ"כ בפר"ת סי' קפ"ז והבחתי דבריהם לעיל סי' תקע"ג וכן דעת הכ"ח סוף ע"ז וכן כתבתי בביכורי למ"ח בפתיחת סי' תנ"ח מן הירושלמי חכל חם מכשל חמ"כ בכלים כ' להתיר כרמ"ח חמנם שם בסי' ל"ח סק"ד ועיל סי' תפ"ז ישבתי לר"ת דעירים מכשל מה"ת ופוד חפי' מלוכלכים שם נרופים מחמת הלכלוך שניחום ונעשו המים נבלה ולחסרו הכלים עיי' ס"ת סי' תר"ז ועת"ה כתבתי מחן דס"ל בלח בלח לה כ"ע חלח מדרבנן שגם בב"ח מדרבנן כ"ג בלח בלח :

סימן תרמ"ו

(א) עירוי שבא מקילוח שאין עומד אצל האש אין אוסר לעת הצורך שלא בא עליו העירוי ממש ולא בפרמ"ג :

(א) **עוד** כ' בת"ח כלל כ"ז דין י"ב בשם תו"ה כלל ל"ד חם מעורה מכלים של חיסוד על כלים של היתר חין לחסור רק הכלי שבח קילוח העירוי עליו וכל דברי נ"ל להלכה חלח כמדומה לי שלח מצח להקל בכה"ג חמנם בהפ"מ חו לעת הלורך יש לסמוך עליו. ול"ע בפרמ"ג שב' בסק ה"י בש"ך דלעיל סי' ל"ב ס"ז דקילוח מקדירה רותחת ע"ג לוננת חם לח בפסק הקילוח חף שפחל ע"ג כירה לוננת חסור חולק על חתו"ה וחין לחלק דדין דהתם כפי' הוח מתה"ד ושם מיירי בקדירה רותחת עתה"ד של החם חו שחר כלי רחשון ולח בפסק הקילוח הוה בעירוי הכי בכיעור חף כ"ר שהוסר מחם דינח הכי ע"כ ולמ"ש הקל"ד דהח בכלל ל"ז

פסק הת"ח כתו"ס ע"כ כ"ל דמתך ת"ח כלל כ"ו מין לדמות המילוק שתי' הפרמ"ג דתה"ד מיירי בעומד ע"ג התם. ותו"ס מיירי בשתר כלי לתשמיש ובת"ח כלל כ"ו דין ו' הכ"ל לח כ' שם דקילוח הי' מזחל ע"ג כירה ות"כ י"ל דמיירי הת"ח בעירוי חיכי תוסר מלח תותו דבר שנגע בו העירוי ות"ת מה קמ"ל התם י"ל דסתם הבית דברי תו"ס כלל ל"ו דין ו' חלב שנפל לתבן והעמידו עליו קדירה של בשר רותח לריך ס' כנגד הבשין תחת הקדירה ומביח שם תולקים על זה ומסיים הת"ח שפ"ל להחמיר (ועי' ביתור דיוים תלו בפי' ל"ב בע"ז ס"ק כ"ה ובמה שכתבתי שם על זה תבית הת"ח לסניף התב"ד דתוסר בעירוי בם' ולא כדי קליפה. וכ"כ בפר"ח בפי' ל"ב ס"ק ל"ב שכן דעת תה"ד בעירוי תוסר בם'. מ"כ לא נחית הת"ח שם להבית דברי תה"ד בזחל ע"ג כירה דכה"ג בכ"ר הת ס"ל לרמ"ח כתו"ס דלא הוה עירוי. ות"כ לריך לומר שהי' הת"ח בעומד ע"ג כירה ה"ד בזחל ע"ג כירה ה"ד בעומד ע"ג התם. ובחיבורי לתו"ח סי' שי"ח סק"ב פרשתי הירושלמי בפ' כירה הלכה ה' דלא כתו"ס שהשכתי תחרי פרמ"ג תבל לפי"ז כיון שת"ח נחי ס"ל כתו"ס ולא כפרמ"ג ומתה"ד נחי לא קשה על תו"ס תכי קי"ל וכירושלמי יש פירוש אחר שלא יהי' סתירה לתו"ס כחכתי פי' בירושלמי עוד בחיבורי לתו"ח סי' תל"ח סק"ד ות"ס בתקום הפ"מ תו לעת הלורך יש לפסוק כתו"ס וכמו שפסק הת"ח:

(ב) ונ"ל מהג"ה ס"ד בלל כ"ז דס"ל כתו"ס וידוע דהג"ה ס"ד הוא תה"ד שכ' בלל כ"ז פעם ת' תירא כך מעשה שהדיחה גויה קטרות של חלב ואחר שהדיחבו מלאו בהן כף של בשר ולא ידעו אם הודח עמהם והסכמנו להתיר אחרי שהכף והקטרות יביאים תו הוה ס"ם שמא לא הודח עמהם ואת"ל הודח עמהם שמא אחי"ו תו שמא לא שפכה הגליל המים המרותחים בעירוי הראשון על הכף ועל הקטרות יחד ואז הוה כלי שני. הגה מייירי בעירוי ולא בהדחה בכ"ר ויש לעיין בחיבו נקי בסתם כלים שמדיחין אחתי כ' דהוה ס' אחי' הא לגבי בשין לא מהני אחי'. ואי בנקי הא הוה כ"ע בר כ"ע וכמ"ש הש"ך בס"ק ה' וס"ק כ' ת"כ אפי' כודאי שפך מרותחין על כל הכלים שרי אלא כ' כך ר"ל די"ל שמא הכף שבתערב לא הי' לריך להדחה וסתם כלים נקיים כמ"ש הש"ך סק"ח ת"כ ת"ם שמא אחי' ואת"ל שהי' גם הכף הי' לריך להדחה ולא הי' נקי שמא לא הי' שפכה המרותחים בעירוי הראשון על הכף ועל הקטרות יחד וקשה כ"מ כ' שכ' הגה"ה ס"ד דמלוכלך אפי' מפליט ומבליע כא' ת"כ הי' עירוי הראשון על כלי הא' למשל על הכף הראשה אינה עב לחוד מבליע הבשין בתוך כלי הבשר ולינה כ"ע בר כ"ע. אלא אפי' למ"ם אפי' בסי' הקודם לעירוי אינו מוליח הבשין מקדירה ופולט ובולע דרך לפנים הא תינח בקטרות שיש להם תוך עמוק וקל משא"כ בכף משטח מיד הבשין לאוץ ואחתי אינו מבליע בכלי של בשר ועוד משתמת הכלי שהי' מערות הי' של בשר כיון שהדיחה קטרות של בשר ואחתי לא נאסר הכף אלא הי' נקי לא נאסר משעירוי של כלי בשר ת"ו דס"ל כתו"ס ואינה שפיר שפך דס"ל להג"ה ס"ד בלא מערה מיד מכ"ר שהוסר מאש תו אין עליו דין עירוי כ"ר ות"כ הוה כן ספיקו של הגש"ד שמא מתחלה כשהי' רותח בעירוי ראשון הי' שופכות על כלים של בשר ואח"כ כשטופכות שפיכה שני' גם על כלי אלא בשר לא הי' רותח בעירוי כ"ר ושפיכה ראשונה שפיכה על כלי הבשר אע"ג דלא שפיק הקילוח הוה כ"ם כיון שלא בא הקילוח מן העירוי אלא ממה שנזחל מן הכלים וכדעת תו"ס:

סימן תרמ"ז

(א) אם נמצא קערה חולבות בין כלי בשר ל"ח שמא הודחו יחד כדרך שנאסרין ואין לזוז מפסק הרמ"א ואפי' ודאי הודחו בכ"ר ולא כפר"ח **(ב)** ומ"ש כדרך שנאסרין היינו בהודחה יחד בכ"ר ובנמצא מותר וכמש"ל בישוב הרמ"א ע"י עירוי שהי' יחד הודחו כ"ח עם כלי בשר אפי' מלוכלכים לגמרי וכמ"ש בסי' תרמ"ה ובאין הקילוח נוגע עליו אין עירוי אוסר בהפ"מ ולצורך ואפי' עירוי של כלי חלב על כלי בשר ונוגע עליו בעירוי והכלי בשר ג"כ מלכלך אין אסור אלא בידוע בודאי דעירוי של מי הדחה הי' מעט דליכא ס' כנגד הקליפה אבל מסתמא יש ס' ואפי' בספק יש להקל לצורך כנלע"ד:

בהגה ואם נמלא קערה חולבות בין כלי בשר לא חיישין שמא הודחו ביחד כדרך שנאסרים וכפר"ח הביא לדברי תו"ס שכ' דמה שנמלא עתה בהן לא נקרא ניעותא דהא אפשר שלא הודחו עמהן דומי' דטומאה הלכך אפי' ידוע שהדיחו הכלים בכ"ר שהים"ב יש להתירן וכ' כפר"ח ע"ז אתין לסמוך ע"ז למעשה ואפשר שתו"ס סמך אחילך טעמי' שכ' התו"ס דאיכא ס"ם שמא לא הודחו עמהן ואת"ל שהודחו עמהן שמא לא היתה ב"י ע"כ אבל אי הוה ב"י אין לסמוך להתיר וכן אם אירע שנמוצית דלא שייך נועל"פ. ובח"ד הקשה מה ס"ם אירע דהא אתם כלים בשאדיחין הן מלוכלכין כמ"ש הש"ך סק"ח ות"כ ס' אכ"י לתו שפק הא דבמלוכלך אין חילוק בין ב"י לאכ"י ומתו"ס שכ' שם ס"ם אין לאי' לחיטו סובר כדעת הרב לאיזן לאסרין ע"י עירוי דאין עירוי בכלי ס' שיבלעו זה מזה רק בוהודחו בכ"ר ואז מסתמא יש ס' בנגד הלכלוך וכו' הגה נעלם ממנו דברי תו"ס בלל ל"ד ומכ"י בלל ל"ז והובא בפרמ"ג בש"ך סק"ח דליכא בשי הדחה ס' בנגד הליכלוך:

ואמנם כ"ל דלא קשה קו' הח"ד אע"נ אותם כלים שהוליך להדיח מסתמא הם מלוכלכים כמ"ם בש"ע סעי' ג' אבל אותו כלי חולבות שנמלא עתה אין כלים של בשר ה"ל סתם כלי וסתם כלים עקיים הם כמ"ם הש"ך ות"כ יש שפיר שפק שמא לא הי' כ"י ולא הי' יכול לאסור הכלים שהדיחו עמו ממש אותו הכלי שנמלא בהודחו בתוך כ"ר עם כלים אחי' מלוכלכים אסור לגבי כלי זה ליכא ס"ם ומה שהיתר התו"ס לגמרי אפי' אותו כלי שנמלא בין הכלים הוא מטעם הנ' ולא כפר"ח שכ' דאין לסמוך ע"ז הטעם ות"י כמ"י סוף כלל כ"ז שכ' כוותה שכ' התו"ס וליתא עי"ש אבל טעמי' דתו"ס ומפורש בהג"ה ס"ד. הוא דאת"ל שנאסרו לריך לומר שהי' במקום אחר שנמלא עכשיו דהיינו בשעת הדחה הי' בתוך הכלי שהדיחו. ועתה הרי הוא נמלא במקום אחר וזהו הלכה מרווחת בתו"ח סי' דאין מחזיקין איסור ממקום למקום אלא מנחינן במקום זה שנמלא כאן נפל ונתערב עכשיו ורתי' אמ"כ דת"ד כ"כ ואלא לזוז מפסק תו"ס ומבואר בהג"ה ס"ר אפי' הכלי שנתערב הי' כלי של איסור מותר

ג"כ מהאי טעמא דאין מחזיקין איסור ממקום למקום:

ובהג"ה ס"ד כ' תהלה הטעם שכ' מהרי"ם דמותר מטעם שאין מחזיקין כמש"ל בהג"ה שמתחלת פעם מ' עכ"ל ובפס"י נפני זה הבאתי הם"ם שמא לא הודחו יחד ושמא אפי' ושמא לא שפכו הגוי' מים מרותחים בעירוי הראשון על הכף ועל הקטרות יחד ואז הוה כ"ם ופרשתי כוותו דס"ל כתו"ס דאין נאסר מחמת עירוי אלא מה שנוגע הקילוח עליו אבל לא מה שנזחל ממנו. ות"כ הגה"ה ס"ד דמיירי בעירוי ואיכא ס"ם אבל מטעם הנ' ושפיר גם הכף שבתערב מותר גם מטעם דס"ם אבל מטעם הנ' אאין מחזיקין איסור ממקום למקום גם הכף מותר אפי' בהדיח בתוך כ"ר ומ"ם הרמ"א דמותר בנמלא אם הי' הדחה בדרך שנאסרים בהודחו יחד בעלמא הכא לדעת רמ"א בהג"ה אין לאסור בהודחו יחד אלא בכלי אחד עם כלי בשר בתוך יורה שהוא כ"ר ואי' כ"י כמבואר בהג"ה תו במעדה מכ"ר של אחד ב"י על כלי של בשר להדיח שמסתמא הי' מלוכלך אבל אם בדוק לו שלא הי' מוגע קנוך העירוי על הכלי של בשר אין עירוי תוסר בהפ"מ תו לעת הלורך כמ"ש בסי' שלפני זה דרמ"א ותה"ד ס"ל כתו"ס בדין זה ותולי דמתחילת ה"א אפי' מעדה מכלי אחד על כלי של בשר

דהפמ"ג ותחרומים דפסקו כחזקי' ס"ל ממקום למקום תחל מזמן לזמן גרע דמחזקינן והייט דליתא סם מזמן לזמן סורפין ותפי' מחזקי' מודה ובמקל"מ רק תולין . מעתה למה שהעלתי לקמן סי' תס"ל דאין מחזקין איסור תפי' מזמן לזמן ותמרי' עתה נפל מ"מ התרומות ורבב"ח ור"ן ורש"ם והמרדכי בפ' ח"ט סי' תרל"ה בשם הר"י ומהר"ם בשם הריק"ן ומוה"ר בשם סמ"ק וכתבתי שם דמה שמביא המג"א סי" תם"ז ס"ק ט"ז ו"ל וכ"ה מקומות שתסרו מזמן לזמן דמיתיו לעכ"ד ח"כ פשיטא דלא מחזקין ממי ממקום למקום :

ואלא מהרמב"ם שכ' הפרמ"ג ומי ים לייש דהא בהג"ה ס"ד שם שתתל ממקום למקום והלה תיסור מעומתה לא ילפינן והשיב לו דוקא טומתה דילפינן מסוטה כגון בדה"י טמא ולא תמרינן השמיד דבר על חזקתו מזה לא ילפינן תיסור תבל שתר טומתות דלא ילפינן מסוטה תלא שהות בסברא תבחון כגון דתמרינן השתא הוא דשפל הארץ וכו' זה ילפינן מטומתה ות"ב י"ל הר"מ דפסק כר' יוחנן דתחזקינן טומתה ממקום למקום סיינו בדה"י טומת תע"ג דתיכא חזקה תבל בתיסור גם ר' יוחנן מודה בכה"ג בדה"י דילפינן מסוטה לא ילפינן תיסור מטומתה ותח"כ דתי' גם בזת תדם סם סי' ל' שפי' הרמב"ם הל' בפי"ז תה' שתה"ע בדה"י ותין זה סתירה למ"ש גם תס"ל דתפי' מזמן לזמן לא מחזקינן די"ל דתתר"ם קושטע דמלתא תמר דכתן מיירי ממקום למקום :

סימן תרמ"ח .

(א) ישוב על קו' חב"ע על הש"ך מה שהקשה מתום' ד"ק דהאיך הגעילו יורה גדולה לש"ע הי' אפשר באפר אמנם ישבתי הש"ע מקו' הש"ך בב' אופנים (ב) לדינא נראה דכלי שנאסרה ונעשה לפגם ע"י אפר באיסור הכלי אסור דכל נטל"פ לכתחלה אסור כדאי' בסי' ק"ג ובנפגם בין בישול חלב לבישול בשר הדין כמו המבשל בכלי חולבת לאחר מעל"ע בשר דאסור הכלי בין לחלב בין לבשר ולשאר דברים ממנדנא כמ"ש הש"ך שם ס"ק ג' אבל לאסור אחרים א"י לאסור אחר שנפגם באפר וכ"ב בכלי אב"י בעצמו אסורה אבל התבשיל אם מבשל מותר וכן הכלי מותר כמו התבשיל כמו כן שנפגם ע"י אפר ואפי' באיסור שנפגם וא"ש הש"ע דכאן מיירי שהשומן ששות ע"ג כלי נעשה לפגם ע"י האפר הלכך מותרין הכלים דאין יכול נטל"פ לאסור כלי (ג) ישוב אקו' הפלתי אש"ך וכ' דקו' תום' האיך הגעילו יורה גדולה ולא מהני אפר לר' דס"ל נטל"פ אסור וכתבתי למאן דס"ל נטל"פ אסור מ"מ בפגם לא נ"נ ודחיתי ראיות ט"ז בסי' צ"ב שהביא מתום' דתרי משהו לא אמרינן :

סעי' ד' בס"ע יראה לי שתם נתנו תפר בסיס חמין שביורה כו' דע"י התפר נוטל"פ והקשה הש"ך ס"ק כ"ח מ"ש מה הקשה תום' דף ק' למ"ד כ"ע בכל תסורים יורה גדולה תיך הגעילו הלא התורה לא בא לגמור תלא להגעיל כל תד כדיני' ותי תשום שסתיים יתסרו הא תיכא תקנתא דתפר ועכ"ש והקשה בתכ"ל סי' ק"ח על הש"ך והוכיח בפרמ"ג הא התורה מיירי התם בדיני הגעלה שצריך להיות בסיס . ולא כדיני פגימה דהסיא מלגר תשר בתעריך תתבשה בפקח . ועוד קו' הש"ך מדלא תילו תום' כן ח"כ ממי לא הקשה דתום' כתבו בלא"ה תי' תתר טוב והוא שבתמת לא הגעילו יורה גדולה תלא כלים קטנים בים ס' ממי הגעלה ובלא"ה יכול תום' לתרץ דהגעילו יורה גדולה ע"י קפילה תרמתי דשרי תפי' בליבא ס' דהכי ס"ל לתום' כמ"ש הרמ"ם והטור דכך ס"ל לתום' תע"כ תדא מתרי ותלת נקטי תום' ול"ב סיפא הקשה הש"ך דבקונטרס הוה ס"ל לדוחק לתום' שלא הי' מגעילין כל הכלים תפי' יורה גדולה דתום' פסתים דמ"ד מג"ל ט"כ בזיר קיל תכל תיסורין שבתורה ותי' תום' דסתמא משמע דהתורה לוה להגעיל כל הכלים תפי' כלו שתי' תיין ומשום תיסור יין לגזיר כמו כן פ"ד לתום' דיורה גדולה ממי הגעילו ח"כ תע"ג דהתורה דיבי הגעלה קמ"ל מ"מ הכ' דמתיר כל כלי מדין וכ' התורה כל כלי לפי הכשר שלו תשר בסיס ודבר ממי ה"ה ממי ביורה גדולה כוותת הכ' גם על יורה גדולה לפי הכשרו דתין יורה גדולה יוליא משתר כלי מדין שדבר הכ' כל הכלים ויורה גדולה לפי הכשרו לפ"ע בתפר ופפיר הקשה הש"ך ח"כ תה הקשה תום' וגם התרוצים שפיר קשה דלמה תירון תום' בתרוצים היפוך סבריתם דס"ד דלא הגעילו יורה גדולה משום דתין לה תקנה וכן כתי' ע"י קפילה תרמתי חס יאמר הקפילה שמרגיש הטעם היורה תסורה בכלי מדין הא עדיפא הוה מלי תום' לתרץ דהגעילו בתפר ויבי' גם יורה גדולה בכלל כל כלי מדין כמו דהוה ס"ל בס"ד דהוה דומק להס שלא הי' גם יורה גדולה בכלל כלי מדין דקרא ופוד יב לדחות תי' זה דמכ"ל דהא תום' דף ל"ז ד"ה תכל הקשה שם תמתי לא פריך רבא שם למתני' דט"ה בכ"ע תמן טפיס לי' כס"ד דרבא שם דלא שמכיון דקפילה ע"י"ש ומעתה קשה תרבא דלא הוה קשי' לי' מדין יורה גדולה הא משם מוכח דשמכיון דקפילה וכתן לא מציין לתרץ כתי' תתום שם כתי' ד"ל כס' דהא ביורה גדולה ליכא ס' וכ"ב :

עוד הקשה המב"ל על הש"ך ולטעמך ולמה יש דברים תחריס כרתש ולפנה דוחקי עושה לפגם ותי' תפסר להכשיר יורה גדולה לכ"ע וכן הקשה הפר"ח והוכיח כפרמ"ג ול"ג דז"ח לי' כי' כהישוב דבר תר כתוך היורה וימרר התבשיל שרוצה לבשל תחריו כעין דתי' בג"מ דף ק"ח דעבדי שייפה בלעטה בדבר תר . ותי' נרגש בתבשיל תחריו תתריות טוכת וז"ן כ' שם לחותו דבר תר תי' תעורב ותפי"ה תי' נרגש טעם תריות טפי ותלת לפי"ז גם קו' הש"ך לת הקשה על הש"ע ונם קו' הפלתי שהקשה על הש"ע דלמה לריך הכ' ליבון וסני לש"ע בתפר פיילתי כפלתי שם כח קושיתו תיבב הש"ע דלתת תתי דתורה לת מיירי בכך ותדרבה על הש"ע הקשה דש"ל דתסר פונם ל"ל הגעלה וכ' כח"ד לרחות דברי פלתי דדבר הבלע בכלי בלת נפלט ע"י ההגעלה ודתי לת נפנם מהפר עי"ש והוח תמוה פשיטא דטעם הפר נבלע בתוך הכלי ע"י כח הבישול וא"כ ממילא מ"מ לת הקשה קו' הש"ך והפלתי שיעשה הבשר בכלי מדין להשתמש בו ע"י תפר תפ"ג דשרי לת זהו תקנת הכלי לשמש בו כי תריפותי' דתפר ורעתו הבלע בכלי יהי' נרגש כמאכל שיבשל בו תחריו ת"כ לת יוכל להשתמש בו ע"כ יורה גדולה לריך הגעלה כמים דוקא וכלים שמשתמשין בהם לריך ליבון דוקא :

ועוד ל"ל בישוב קו' הש"ך ופלתי על הש"ע תע"ג דתפר הוה נוטל"פ ונוטל"פ מותר מן התורה סיינו דוקא תב"י תלא תסרי' תורה תלא קדירה בת יומת דהכה כי"ב הקשה בפרמ"ג לעיל סי' ל"ג בש"ך תרמב"ם דס"ל ט"כ ל"ד והתיך כ' בשפי"ז דלא תסרי' תורה תלא קדירה בת יומת תפי' בת יומת ממי ט"כ ל"ד מ"מ לכתחלה זוה התורה להגעיל כיון דתפסר להגעיל ומניינו כ"פ תילוק תן התורה בין לכתחלה ודיעבד וכ' בזה שם לייש נם הסמ"ב ורשב"ת בתדושין ע"ש כן י"ל הש"ע תחר דפשיטא דטעם תבמן דתפר נוטל"פ וכמ"ש בכה"ל ולכך לת לריך שתר פוסקים להזכירו ות"ב הקשה קו' הפלתי לתמת למה זוה התורה להגעיל הא נטל"פ מותר וכמו שהקשה לר"מ דס"ל ט"כ ל"ד למה זוה התורה להגעיל תע"כ ל"ל להכשיר הכלי תסור לכתחלה תיכשרו תיעשיהו נוטל"פ ע"י תפר וכיוצא תלא לכתחלה לריך להכשירו כדיעבד כמים תו בליבון דוקא והא דלא תסרי' קדירה תיני ב"י תפני שהוא נוטל"פ התם נעשה ממילא תכל לעשותו בידים נוטל"פ להכשירו תסור לכתחלה :

ולדינא ל"ל דהכה בפתחי תשובה כ' דהמתבר לת כ' דבריו תלא בב"ח תלא נעשה מתחלה נוטל"פ כיון שהי' תפר בסיסי' נוטל"פ ותומר תי דתין תילוק בין בב"ח לשתר תיסורין דהא תי' בסי' ל"ג בלי של תלב ובישל בו בשר תחר תעל"ע של תלב תסורה הקדירה בין לתלב ובין לבשר בשר תחר תעל"ע של תלב תסורה בין לתלב ובין לבשר

קלים דהיינו טעם לפנם מין בכף מוטל"פ לחול סם מיסור על הסיתר בעין סב' תוס' סם דבר שנאסר כמאכו תפי' מפ"ת בגון למ"ד מב"מ ל"ג מ"מ לם כ"ל לאסור תחיכות י"ל ג"כ מסתי טעמא שיפי' כ"ט בב כ"ט דאיסורי לריך שיחול שם איסור מעטם ולם ממאכו דקלים ושיי' כי"ב מפ"ל סי' תרל"ם לות ג' ד"ה אמנם אפשר שכתבתי כי"ב דם"ט מם שאסור

ובמה"ז סם הכיתה כסם סריסת סב' ג"ב שמפרש לשון הטור אבל כחמן על כוונה שב' הט"ז מלם שהוקשה לו ע"ז דבריהן שאיסורו במאכו מה לי תערובת לחמן וגחם לי כתערובת הסני כשלמע כאיסור מאכו דת' יודע דאין איסור אלא כמינו וכי יפל אם ב"ב כהיתר שאינו מינו מפערינן כאלו אין איסור מעטם ולם ממאכו דקלים ושיי' כי"ב מפ"ל סי' תרל"ם לות ג' ד"ה אמנם אפשר שכתבתי כי"ב דם"ט מם שאסור

ובאה"ע יש לדמות דכרי ט"ז סי' ל"ב ס"ק ט"ז ממה שב' הטור סם סיפי' לכ"ת ס' טבל וכ' הריטב"ח שם דבטבל ויי"ב סחמירו כר' יודע ולם כטעל מטעם מב"מ וכיון מטעם מב"מ לאסור מדרבנן לם כ"ל :

לכ"ת ס' תתיכה כ"ל סיפי' כשלא נתכוין בו אבל נאסר במאכו סיפי' נאסר כי כהיתר ס' לטעל האיסור שנכלע בו אבל נאסר במאכו סיפי' נאסר מחמת מינו שאסור כמאכו לר' יודע לם נעשית כולה נבילה עכ"ל וכ' הט"ז מדב' הטור כן סיפי' לר' יודע דמב"מ מס"ת כמאכו מכ"ש שנימת הכי כיסורי מאכו מדרבנן כגון חמן כפסח וכיי"ב לאיסור מאכו מדרבנן דתרי מאכו לם לחמרינן ולמ"ש י"ל דהתם שאני נבי מב"מ שיהי' הסיתר נעשה נבלה ויחול על הסיתר סם איסור ואיסור מח"ב לתערובת לחמרות ואפי' נופל מח"ב תתיכה זו שנאסרה לאיזו מינו הוא חוסר כס' כיון דנקרלת תחתיכה שנאסרה כשם נבלה גופי' זה לם לחמרינן דיהי' כ"ט כך כ"ט דאיסורי ולריך שיקבל טעטם גמור ולם טעטם ממאכו לם חל על הסיתר סם איסור משא"כ כחמן דאוסר כמאכו מחמת התערובת חבל לם שלריך לאוסר עליו סם נבלה על הסיתר אין חילוק בין תערובת דאסור לתערב לעוד תערובת הב' ומ"ש הטור אפי' לר' יודע ל"ל אפי' לרש"י וסייעתי' דס"ל הלכה כר' יודע וכ"ם בי"י דקיי"ל כרבי ושמואל ע"ז דף ע"ג דאוסר במינו במאכו ופ"ה טבל וכ' הריטב"ח שם דבטבל ויי"ב סחמירו כר' יודע ולם כטעל מטעם מב"מ וכיון מטעם מב"מ לאסור מדרבנן לם כ"ל :

(א) פי' בהג"ה או"ה דלא כמ"כ ולפי פירושי דעת או"ה והנהת או"ה דל"א בדוחקא וחריף נ"ט בנ"ט אסור וצנון שחתכו בסכין שכ' בש"ע דאוסר בב"י היינו אפי' במקונה מ"מ נשאר קצת שומן אלא במעל"ע נפגם ול"א חריף מחלי לשבח וכ"כ במי' תרל"ט אות ג' שכ"ד שו"ת רשב"א וא"כ קשה ארמ"א סי' ע"ה ס"ב דאוסר בחריף ודוחקא נ"ט בנ"ט ונרשם או"ה ותשו' רשב"א וסה"ת והגש"ד וליתא מכל המקומות האלו דין זה

(ב) קו' על רשב"א שמביא ראי' מפ"ב דחש"י כ"כ דנו"ט בר נ"ט אסור בחורפא ש"מ דעריף מבישול הא דחרשב"א ס"ל אפי' נצלו שרי נ"ט בנ"ט (ג) וראי' מאו"ה למה דקיי"ל נצלו שרי נ"ט בר נ"ט מכ"ש חורפי' ודוחקא דמאו"ה מובח דחורפא ודוחקא גרע מעלי (ד) כיון דהעיקר מפוסקים נעלו שרי נ"ט בנ"ט ודוחקא וחריף גרע מעלי י"ל דדוחקא וחריף אפי' משהו אין יוצא (ה) דלכך בדוחקא וחריף אפי' בשומן אין אוסר אלא כ"ג (ו) מ"מ לענין חמץ י"ל דכל הצנון אסור דמשהו אוזל בכולה אבל בבטל כ"ג והשליכו והשאר חחך בסכין של פסח יש לעדד דהסכין מותר :

(א) **בש"ע** ס"ת נמון שחתכו בסכין של בשר יום יומא כו' במו"ה כלל ל"ת הביא בדין ת' דכרי סי"ת סכ' בש"ע וי"ת דאפי' מכ' מריף מצוי לסצות בסכין של בשר לחתלה ובדין כ' עד דתיכה ס' והוכח בית"י ת"ת במנוך וכ' עליו בהג"ה מו"ה ול"ל והיינו מטעמא הסתם סכין יש עליו זוהמנית ומ"מ בדבר המועט הסוף כי' ניתר שפיר בהסנת הטעם אלא שמריחות הנמון מצוי לשפח עכ"ל וכ' בש' התערובת שכוותו לתרן קושיח חחת שעל מה שפ' בעל שם חחך נמון וכל דבר חריף בסכין שחב"י והוח מקומה ואפי"ה חסוף דבכר כשחתך מקום חריף משוי לשפח והוה כב"י וקשה למה נריך היתי לעשות תיש"ל לף שהוח מקומה לעולם נשחך שומנית עוף על פניו ואותו שומן היינו נפגם מעל"ע ובן קשה לדעת המפרשים בשכין שחב"י (פרוש דעשה ת' בש"ע) והוח מקומה ואלא שומן שכעין היינו נפגם ולפך פי' שעיון שהשכין מקומה הוה שפיר ניתר במעל"ע עד כאן כי"ב הקשה בגליי ס"ת י"ב ול"ל דמה זה קשיח עע שם ת' ולעשת שפ"ת ס"ל בריעבד דחוסר כלעון שחתכו בו פ"י ס' לאפה ובמקומה וכשאר שומן כעין הוה שני בקליפה ועוד הם בפח"ת ס"ל כללי דהוה ריק כ' כ"ש חסיר כ"ע בר כ"ע ומתן דס"ל כללי לעולם שחתכו בסכין לאוסר מכוחר כאפה דקי"ת ד"ה קלפתה וכרמ"ם וד"ן דס"ל כלעון שחתכו בסכין לאוסר כ' כי' ד' דהט"ז לעבה ת' דסריף מצוי על הנ"ם ת"ה מ"מ דין דכאן הית :

מעתה לריעת הדין כאן שפסק בש"ע בחריף ודוחקא כ"ע בר כ"ש לאוסר וכ' הש"ך מצוי דס"ל דוסקא וחריף כ"ע בר כ"ש וכך פסק בש"ע סיפי' בב"י מסיר קו' הפר"ת קשה על מקומו דמה נסתפל וגלי מוחר כ"ע בר כ"ע מכ"ם בחריף הנם שכתבתי תרוצים על קו' זו בסי' תרל"ט לות ג' מכל מקום מלמר מדברי דאוסרים מוכח לריפוך ומה שמתנית הרמ"ח דין זה בסי' ל"ם ס"ב ונרשם שם ת"ה ותשו' רשב"ת ושם ת"ת והגם ש"ד ומסה לח מוכח דין זה כמו שמכתר ת"כ מחין לנו להמתיח דין זה הגה מלו"ה כבר כתבתי ממהוך חין דלי' ובמן ל"ל להג"ה ת"ה ותשו' רשב"א נמי קשה הא רשב"ת ובתם"ב ס"ל בבישול וגלי כ"ע בר כ"ש

בעותר וכ"ם מריף ועוש שמתבו בסבבת כ' בתי' ת' דבס"י מסום שומעית בעון והמחק מסבר לומי בתשבו' ס"ל ג"ע בר ב"ט בשריף מסוב ומבמ"ג סק"ת בס"ד הרגים כזה גכ' בתשבו' חזר ממה בס"ג בתשבו' ובתשב"ח . דבכ זה סי"ח לחמלו דמ"כ ס"ל לסשובה לבתר ולבחות השבבת שכ' בתדו' ובתשב"ח שלמה מכי כתשבו' בסב' תבל"ם חות ג' דכתשבו' ס"ל ב"ט בר ב"ט גם בתריף מותר ובן סרשתי למחבר ומלה תפי' כמקובת בב"י מסוב לתפי' מחר הקיטת עדיין כמחר שומן בעין ובתב"י . ומסה לפיס וכמ"ש בכן ס"ל הג"ם לח"ם ובבוך שכוותני שתמרתי מסברת דכפסח כן ליישב תשו' רשב"ח והם"ע בתן ומה שבחשם סה"ת ג"כ תין רחי' דסה"ת לעה דס"ל ס"ט בר ב"ט בלני מסוב דסוה רק ב' כ"ט ס"ם דגם בלומן דמיכח ב' כ"ט מסוב תבל תען בס"ל בסי' ל"ה כ"ט בר ב"ט בלני מותר מכ"ם בתריף . ומה שנחשם הגהש"ד סי' ס"ת כ"ל בשם מהר"ם ג"כ לח מוכח דהגה ס"ל כ' שם בשם מהר"ם על בשר שמתקנין בתבלין ושומן שסורק מקדירה בוחמת וקדירה של תלב לומת שלח הי' בת יומת ושי' נקי ושהה בתוכו מעל"ע ותסר הקדירה והתבלין מטעם דתגב מורפי' דתבלין ושומן מפליט עיקר הטעם של התלב מהקדי' מילי דהוי סכין של עכו"ם שחתכו בו לחון ושומן עכ"ל הגה הסם לח מילי מכ"ט בר ב"ט דהס עיפוי הכשר עלמו והבריף מסוי לבשה ולישה כתן ב"ט כ"ט תלה כמו קדירה של בשר לח יבשל בו חלב מו תיפכת :

אברא מה שר"ל בסי' תרל"ו מות ג' דגם ס"ט ס"ל סכי בסעי' לחסור מסום קומן בעין תכל ב"ט בר ב"ט בחריף ס"ל דמותר קשה מס"נ בתוך תמים דין זה בלה"ה הקשה הש"ך ס"ק י"ט ולקו' בידי תפשר דמביח דין מדוך ולי' לח ס"ל מו ס"ה לתכיף ביותר הממולה דסוס כביח שחור וגם תבלין חריפי כעין זה תי' בדב"מ דין מדוך דחסור לפי' כיבש לדעת מו"ה היכש חכיף לח מחלי בשכח :

וכ"ל דע"ת הש"ך שכ' שם חס חתך בסכין של בשר לפס שחנות סימו תריף לריך נבילה לתכול בו חלב לפ"י הסכין מקלף ותב"י וכ"פ בש"ע סי' ס"ם מסום שלעולם כשחר קנת שומן עוש על פניו ומימו ניקר ולפ שכ' כ' בשחון הוכח כב"י דמשתר שמא כ' שחון הי' סוכר כריבו"ן דלוקה הגיס שעלו בקערה מותר לתוכלן כחלב תבל בתבשיל חסוך וה"ה לעון שחתכו בסכין של בשר ומימו מסום שכשחר עוש על עניו ולח קי"ל הכי וכמו שכתבנו עכ"ל משמע הש לדידן בתבשילו מנחר ה"ה לעון שחתכו בסכין של בשר מותר ב"ט בר ב"ט ולח חסור חלה מסום שומן בעין על פניו ובכתש"ג בש"ך ס"ק ב' הביח בפר"ח סולק תמכר והכל דפסקו בסי' ל"ה בללו שרי ב"ט בר ב"ט מכ"ם לעון חורפי' ודוחקה נרע עפי ובכו"ו חות ג' מקיל בתקום שיש עוד לד להקל וכ' הפרמ"ג ועני חומר מלינם לזוז מפסק ס"ע והרב והמעיין בפוסקים יבחה כמה בעוש סוברים כן לף מ"ל בללו שרי חופסת ודוסקי נרע עפי ניקיוש ותבשיח למה נוכה מבותר בסה"ת וכגם"ד סי' ס"ם דמורפי' קלת ודי בגריכה על"ל ובקשה לח זו שלח מלתי בפוסקים הכי מעם בשרי בללו תריף ודוחקה לסוב חלה חפי' הפוסקים שבחשם בסי' תל"ה דס"ל הכי חולי גם הפרמ"ג בללו הפוסקים מסכימין בחתי בלה מוכח כלל וכמ"ש וגם הש"ע לח מוכח ההכי ס"ל ומקיוות נפתבים דר"ל הפרמ"ג דמשם רמ"י בתריף ודוחקה מסור ג"כ לח מוכח בלל דסה"ת והגהש"ד ס"ל בללו סעור ועוד גם בקיוות ותבשיח י"ל בלתו המסוב תשום ב"ע בר ב"ט שלה תשום שומן קיום עליו ע"מ בקשה לתמי לח שני בהדחה במו שהקשה רשב"ח ע"ז תירלו תשום דתריף בלת קלת כמו דמ' כעב' בלומן תשום דסריף בלע טפי ועי' ל"ח דף ל' שהקשה מה שביוב מלכוחיתה שם לפס שם התעוך בתלב מבני הישה בריסה תרבה ב"ח ולמה לף מבני בעיירי הכרוחיתה בתעול על תחכום למו דמשני כי גרע ותי דוקה לבד בשל ב"ט בבי"ט שעור ס"ם ולבך לריכין בהלבה ב"ט בר ב"ט מותר ומתי עבוך הישה ליבני בקנוח ק"כ ק"ב ס"מ בהלבה חפי' בבישול ולפי ב"ט בר ב"ט מותר ס"ה תריף ודוחקה ומתנפ יש לומר לתין בתי' גם ניהה קו' הלע"ה בהך מקשין ותכלין בבר ס"ד בתעור קייך הישוב תשפים להוליח בהלוע חפי' בכלי חדש בהשקה בפעם תין תילוק בין כלי מתכות לכלי חדש ס"ב שפיר פריך מרשב"ח דמקשה לחסור הסקור לעולם : **ובפרתי** קס"ם כ' דרש"י פי' בעבים דף ל"ה בלבך פסור רבה ב"ת שעור חשום שמתן מעשה עיבי ותו דש"ל לכש"י דבללו מעתר ונתבור חשום בישה ע"ג מ"ב מי ששקו לבשר"י הכשה ב"ח על עיב ום"ל דב"ט בר ב"ט תשור מ"ו דש"י בגרש"י בללה חשור ובעיה שע"ג גת ס"ל בגרש"י מ"ב ס"ה תריף ובדוחקה חשור כמו נללו וקשה מה בתי' בלמה תין ב"ל בש"י שעשה ע"ב גם ס"ל בסתקים ות"ב ע"ל בפי' בבשה ב"ח משום בללו וחשור גרשה ב"ח משום ב"ט בר ב"ט חבל תל"ל בש ס"ל בשם סילוק בין תלו לללי גבשי בלמת גם בללי לבש"י תין חילוק וב"ט בר ב"ט שבי למה בקי"ל ב"ט בר ב"ט שרי ולפה ע"ב רשה בש"ח שמשר כרב ב"ל לי"ל בר ב"ט חשור נלה קשה מיהי ספרש"י שי בחקו לפרש משום בפני בלמת בוח הת"ח בשם ס"ל בשם דעיותה לף ס"ל לרש"י ות"ב

חגב מורפי' משמ"כ משמו הנפלט מן הטמון לתוך סכין קשה מכל הטמון מסור כולו לפי' דיעכד לפי' מחך כדי נטילה דמשמו יש עכ"פ חפ"ג בשמר דכריס שלריך נטילה לפי' בחמץ מותר משום דלימו מפטפט יותר לפי' משמו כדלמי' כש"ע סי' תמ"ז ס"ח מכל בדומקי' ומריף דפ' רמ"ח בשמוך בתו"ה לכתחלה לחסור כולו וכ' הו"ה משום דחין חמו בקילין כמה בלע יח"כ י"ל עכ"פ משמו בלע ות"כ בחמץ חסור בהגמ"י סוף ס' חמץ ומנה כ' נס בחמץ בחס בחס שלימו חוסר חלח כ"כ מ"מ משמו חזיל בכולי והכחתיו בסי' תמ"ז סק"ו חלח בסי' תפ"ז ס"ק כ"ה כתבתי טעם חחר להגמ"י:

סימן תרנ"ב

(א) צ"ע אש"ע שפי' צנון שחתכו בסכין של חלב אינו אוסר כראב"ד וסמ"ג ורא"ה וראש"ש דסה"ת וש"ד וא"ז והגמי"י ומרדכי והג"א ואגודה נ' דס"ל כרשב"א ור"ן דאוסר כולו (ב) ביאור דברי סמ"ג דגם הוא ס"ל כרשב"א ור"ן וחידוש דין דחשו' רשב"א וסמ"ג והג"ה או"ה סברי דאין חריף מחלי לשבח הבלוע בכלי (ג) מחום' ומהר"מ ר"ב מוכח כרשב"א וט"ז א"ח סי' חומ"ז נ"כ פי' סה"ת דאוסר כולו וכן משמע משור ולא כת"ח (ד) עוד טעם לסמ"ג דלא מחיר כ"נ אלא באב"י דמחלי לשבח דרבנן ומ"ש הפרמ"ג מחשו' רשב"א שהוא מה"ת אדרבה מרשב"א משמע שהוא מדרבנן ובפחחי חשו' שהוכיח מסברא שהוא ודאי מה"ת ישבתי נכון (ה) מראב"ד דמקיל כ"נ אין ראי' לדידן דיל דהראב"ד לשיטחי' אזיל וטעם המנהג שכ' הגש"ד דאסרו לגמרי [הקרי'] יל נמי דס"ל כרשב"א ור"ן הלכך לדינא נ"ל בב"י כרשב"א ור"ן:

(א) **בש"ע** ס"ח כדי נטילה מקום. כ"כ ב"י שכן דעת הרמב"ד וסמ"ג ורמ"ה והרמ"ם ועור הנה זה לשון סמ"ג וכ' ר' ברוך שיכול להיות לדמות לחחו לקורטו של חלחות שנפסק בסכין של גוי דחניג חורפי' מחלי לי' לשכח חמנם חף לפי דבריו בד"ח שחחכו הבלוים דק דק כדרך שעושין לקדירה חבל חם לח חחכו כ"ח מלד ח' חעפ"י שחינו די בנריך לבי פסקי' מ"מ יחחוך מקומו בעומק ודיו וכ"ע דסמ"ג כ"כ לדעת עלמו וכן הרמ"ם פ' כזה כסמ"ג חע"ג דרמב"ם כ' קליפה הוח לחו דוקח חע"ג דלריך נטילה לח מדקדק כמנומר בח"ח סי' חמ"ז ס"ח והכחתי כן לעיל סי' חל"ם חבל לשון סה"ת עלמו משמע דס"ל כרשב"ח דחוסר כולו' דז"ל סה"ת חם חחכה בסכין של גוי שומן ובללים ושחר דברים חריפים שזהו חיסור הבלועה בירק חו לריך ס' בקדירה חיסור כל הירק דחחיכה עלמו נעשית נבילה ולריך ס' כמו"ם ולשון סה"ת הוסף בש"ד בלל ס"ח והגמ"י ומרדכי ואגודה בפ' כ"ה והג"ח ו' במ"ם שם בש"ד בלל ס"ח דיל"פ דברי סה"ת דנעשה כל הירק נבלה שכ' סה"ת משום דחחפטם בכולי' כרשב"ח וגם יל"ם בסמ"ג ולח ל"ל חלח כ"ל ומה שלריך ס' בקדירה כנגד כל הירק כולו מיירי דוקח שחחך הבללים דק דק כדרך שעושין לקדירה. ול"ל דהגמ"י ומרדכי ואגודה לח פירשו בסמ"ג דל"ב לי' לסס להבית דבריו של סמ"ג שכך דרכם והבית דברי הסמ"ג על דברי סה"ת וכ"מ בח"ז סי' חמ"ז שכ' מלחה קחמר בע"ז דף ל"ע דחמן וחלו שהן חסורין של עכום וחין חיסורין חיסור הנחה ולח חמן לעון שחחכו בסכין של עכו"ם כיון דחני קורטו של חלחות וה"ה לעון דחד טעמח ניהו ותדע דקחמר בגמ' מניינא למעוטי מחי ולח קחמר למעוטי לעון שחחכו בסכין של עכו"ם דשרי מדלח קחמר הכי ש"מ דחסור וכולי חסור עכ"ל ומי רק כדי נטילה חסור חלח בבישול דחחך דק דק חבל בשחוה שלם שני כ"ב ח"כ בלח"ה ח"ם דלח חנן לעון של גוי משום דחי"ל זה חקלחת בב"ב ח"ו דחחפטם בכולי וכן מוכח מדחוסר כל הלעון שחחכו בסכין של עכו"ם ולמה לח שרי כ"ב ח"ו דס"ל בחחפטם בכולי וכן ממ"ם וכולי חסור להיינו של גוי וקחי של לעון שחחכו בסכין עכו"ם בלח חמנם ידוע שלח הי' לבעלי ס"ע ובומחי כליו ס' הח"ו בזמנם וכ"מ במרדכי בפ' מעמידין הי' חחלו שכחבו חגב חורפי' דחלחות של עכו"ם כנון לעון ושומן והחלר כו' הרי דלח בסמ"ג שפ' דוקח בללים שחחכו הבללים דק דק כדרך שעושין לקדירה חלח נס לעון של גוי מי חלח מוחכין לבישול דק דק חפ"ה חסור כל הלעון של הגוי מדלח כחבו דחסור לנמרי:

(א) **ועל** הסמ"ג קשה שחם כוונחו כמ"ם הב"י חורפי' לעון ודומקי' בבן יומח נמי חינו דומה לסה"ת שכחבתי לעיל שכ' חחלה דבי סה"ת שכחחכו לעון של בשר לח שני בהדחה שהרי נבלע בהם ונחפטם הטעם וחם חחרי כן נותנן בקדירה רותחת מותר בש' לבטל טעם הסכין הבלוע בי' דחין זה דק מעט ועל זה כ' סה"ת מ"ם לשונו לעיל וז"ל חגב חם חחכה בסכין של גוי שזהו חיסור הבלוע בירך חו לריך ס' בקדירה שיעור כל הירך דחחיכ' עלמו כ"ב ולריך ס' כמוש ושח"כ כ' הסה"ת וזה הבית הסמ"ג מ"ם סה"ת ויכול להיות שחין חילוק בסכין חלח חפי' חב"י חשוב כב"י דחגב חורפי' לעון חו הירך דחריף מחלי לי' לשכח בהדחה שבי חלחות וכו' ופ"ז בהסמ"ג חף לפי דבריו בד"ח שחחכו הבללים דק דק וכו' ס"ל להבית דברי סה"ת

מ"ם חגב חם חחכה בסכין של גוי וכו' דלריך שיעור ס' כנגד כל הירך ויש לספק דלמכי לריך ס' כנגד כל הירך משום דבללים בסכין מחפטם בכל ושוה לי' לסמ"ג מקום לדבריו דלימו מחפטם בכל חלח כדי נטילה ועשה כל' נבלה ומשום שמוחך למחיכות דקות נעשה כל חחיכה דקה נבלה חלכך לריך ס' כנגד כל הירך והמנות שערים בחמת מסופק עם ס"ד של דבריו חלו של חם ס"ת מ"ם חגב חם חחכה בסכין של גוי וכו' לריך ס' כנגד כל הירך ומספק לי טעמי' דסה"ת משום לעון מחפטם בכולי' וע"ז כ' די"ל בסמ"ג דלכך לריך ס' כנגד כולו משום דמיירי בחחכו למחיכות דק דק והסמ"ג הסמיט כל זה לנמרי מ"ם חגב בסכין של חיסור לריך ס' כנגד כל הירך. וחלח כ"ל דסמ"ג פי' דברי סה"ת דלכך לריך ס' נגד כל הירך משום דס"ל כרשב"ח בבן יומח מריף ודומקי' מחפטם בכולי' וכמ"ש שכן ס"ל הח"ו ומרדכי ואגודה והג"ח וחלח כמנות שערים שכחבתי לעיל שפי' דברי ב"ד שכ' כדברי סה"ת ופי' הם"ם דסגי בנטילה כרחב"ד וכ"מ בב"י בפי' זה ד"ה ומ"ם וכן הדין בשומן וכו' בחם"ם ומפי' בב"י משמע לפלינו עלי' דסה"ת וסיימו שב"י הבין בסה"ת דמחפטם בכולי ושעשה מה"ט כולו נבלה וז"ב דפלינו עלי' דסיימו הרחב"ד ורמ"ה וסמ"ג שכ' הב"י לעיל דחימהו ס"ל דחימו מחפטם חלח כ"ב (ושיות בן קשה גם חב"י הח הסמ"ג ב"ב דברים לסה"ת דסגי בנטילה והח הבי' הדין דסה"ת ס"ל כרשב"ח דלומר בכולי' ח"ב גם הסמ"ג ס"ל הכי והחיך ב' הסמ"ג לסה"ת שחימו בולע חלח כ"ב)

(ב) **אלא** כ"ל דגם הסמ"ג ס"ל בבן יומח מריף ודומקח מחפטם בכולי' רק על מ"ם הסה"ת דיכול להיות שחין חילוק בסכין חב"י ס"ל לסמ"ג כמ"ם כחשו' רשב"ח סי' חל"ז חלח משום בלע שבחוך הסכין מחלי חריף לשבח הסומנות מועט שע"ג הסכין (חע"ג דרשב"ח ס"ל דבעין על הכלי חימו פוגם מעל"ע כיון שהוח מרובד ואימו חלח טיחה בפלמח ושניט בה חוירח חף היח פגומה כשחימו ב"י עכ"ל ור"ל דהך טיחה בעינה משוי לי' חריף לשבח ומ"ב מ"ם הסמ"ג מ"ם חלח לסור כולו חלח כדי נטילה לחו משום דוחקח ומריף חין בו כה להחפטם יותר ז"ח בב"י חוסר כולו חלח בחב"י ומשום סומנות מעט בני בנטילה כמ"ם בש"ו סי' ל"ד סקי"ג בשר רותח שחחכו בסכין חולנות שחב"י חימו חוסר חלח כ"ק ורותח ודחי מחפטם בכולו ומפי"ה בני בקליפה וט"ז כ' דטילה בני והטעם כ' וכ"כ בש"ך משום סומנות ע"ג סכין בשר מועט הוח כדחי בפסחים דף ע"ו נטף מרוטבו על החרס יעול חת מקומו:

ובאו"ה כלל ל"ח דין ח' וב' כ' דברי סה"ת דגם בשחר דברים חריפים ממלי לשכח ל"ד חלחות כ' שם הג"ה חו"ה והיינו מעשם דסחם סכין קלת סומנות יש עליו ומ"מ בדבר המועט סחוח הוה ניחר שפיר בהפנת טעם חלח דחריפות לעון משוי לי' לשכח והכחתי משפ"י בש"כ כוונתו לעיל חחלת סי' חרנ"ו ומיי כתבתי שם פי' חחר ולפי"ז ח"ם בפשיטות דהג"ה חו"ה נמי ס"ל כחשו' רשב"ח ופה"ת נופי' ס"ל דבלע כחוך הכלי חין כח בחריף לממלי לשכח דק הם"ת מייתי בסכין וכן חילחות דשם חריף ממלי לי' לשכח ג"כ בסכין חחמר דדוקח הסמ"ג שע"ג סכין לפנים בחעל"ע חרפי משוי לי' לשכח מ"מ מש"ם לענין ט"ו בר ט"ו ג"כ חחת דהייתו לחפי' כ"ע בר ט"ו מותר בחורפי' ודוחקח מכ"ם מללו דשרי ח"כ הוה שרי כמו טועפ"ם ומשום סומנות הוה לריך נטילה ובחב"י מותר לדעה ח' דלח ס"ל חריף ממלי לשכח:

(ג) **וכן** מוכח מחום' ע"ז דל"ע דס"ל כרשב"ח ור"ן דחוסר כולי' שהקשה שם למה חסור חלחות בכולי' ותי' דחלחות בלע טפי הרי כרשב"ח שמיט רחי' מחלחות דבלע בכולי' ולח כב"י שהסכים עם הרמ"ם משום דחלחות קורטין קטנים חסרו כולם (ועל תי' הרמ"ם קשה הח המוכרים מוכרים הרבה חלחות וכמעט מהם שנחסרו מן הסכין כ"ב ולח כ"ב דרמ"ם ני"ל כ"ח בלח"ה ח"ם דלח חנן לעון של גוי משום דחי"ל זה חקלחת בב"ב ח"ו דחחפטם בכולי וכן מוכח מדחוסר כל הלעון שחחכו בסכין של עכו"ם ולמה לח שרי כ"ב ח"ו דס"ל בחחפטם בכולי וכן ממ"ם וכולי חסור להיינו של גוי וקחי של לעון שחחכו בסכין עכו"ם בלח חמנם ידוע שלח הי' לבעלי ס"ע ובומחי כליו ס' הח"ו בזמנם וכ"מ במרדכי בפ' מעמידין הי' חחלו שכחבו חגב חורפי' דחלחות של עכו"ם כנון לעון ושומן והחלר כו' הרי דלח בסמ"ג שפ' דוקח בללים שחחכו הבללים דק דק כדרך שעושין לקדירה חלח נס לעון של גוי מי חלח מוחכין לבישול דק דק חפ"ה חסור כל הלעון של הגוי מדלח כחבו דחסור לנמרי:

דחסול כדי נטילה שפרי ועוד דומיח דחלחת דחסור לנמרי:

(א) **ועל** הסמ"ג קשה שחם כוונחו כמ"ם הב"י חורפי' לעון ודומקי' בבן יומח נמי חינו דומה לסה"ת שכחבתי לעיל שכ' חחלה דבי סה"ת שכחחכו לעון של בשר לח שני בהדחה שבי חלחות בסכין של בשר ומחך בסכין של בשר בהדחה שהרי נבלע בהם ונחפטם הטעם וחם חחרי כן נותנן בקדירה רותחת מותר בש' לבטל טעם הסכין הבלוע בי' דחין זה דק מעט ועל זה כ' סה"ת מ"ם לשונו לעיל וז"ל חגב חם חחכה בסכין של גוי שזהו חיסור הבלוע בירך חו לריך ס' בקדירה שיעור כל הירך דחחיכ' עלמו כ"ב ולריך ס' כמוש ושח"כ כ' הסה"ת וזה הבית הסמ"ג מ"ם סה"ת ויכול להיות שחין חילוק בסכין חלח חפי' חב"י חשוב כב"י דחגב חורפי' לעון חו הירך דחריף מחלי לי' לשכח בהדחה שבי חלחות וכו' ופ"ז בהסמ"ג חף לפי דבריו בד"ח שחחכו הבללים דק דק וכו' ס"ל להבית דברי סה"ת

כ"כ מכל התרומות ס"ל דמוקף דלקמור כולו וחולק לסמ"ג וכמ"ש בב"י דרשב"ם ור"ן דלקמרו כולו מוקפים לסמ"ג והביאו הטור לבדי תרומות לס"ג לחולק עם מכיו כמו דגם בלח"ם חולק דסה"ת דלחוסר כשיעור כל הירק

משום מ"ב ורמ"ם ועוד לח ס"ל כ"ע בשחר לסורין :

ד וכבר כתבתי פ' בדברי סמ"ג שכוונתו לדבר שחר מכל בדין זה ס"ל כרשב"ם ור"ן ופשטות סה"ת דלסור כולו ולפשר עוד דוקא לעניו חריף משום לשבח מקיל הסמ"ג דלסור רק כ"ש דס"ל מחלי לשבח דרבנן כמ"ש בפרמ"ג בש"ז סק"ח בשל בב"י ס"ל חורפי' ודוחקי' כולו לסור ומ"ש בפרמ"ג דמתשו' רשב"ם סי' תל"ז מוכח שהוח דחו' מדרבה הח רשב"ם להיפוך ס"ל וז"ל מ"ח משום דחו' מ"ב קשה מכלי מדין ומ"ב כל מה שהקשה רשב"ם שם מכלי מדין משמע דלמח מפי שהוח מדרבנן ומ"ב מה שחולק הרשב"ם שם לסה"ת שפ' גם שחר דברים חריפים מחלי לשבח ורשב"ם הקשה חן לח שמעמ חלח חילחות וכ' עוד לחחלי לח לסברי' תורה חלח קדירה ב"י הח גם בב"י החיך מותר ניחום דלמח שמם כו ישרחל דבר חריף ול"ל למו משום דס"ל דחריף משוי לשבח מה"ת דהח ס"ל לעיל דהוה דרבנן חלח חום' שהביח רשב"ם דהוה מה"ת מ"ב ס"ל לרשב"ם לדחות דעת סה"ת ולדעתי דהוה דרבנן מ"ב חם גם שחר דברים חריפים מסיר החיך לח שמעמ משום דבר זה חלח בחילחות ופשיטח שחין להחמיר כיון גם בחילחות רק מדרבנן חלח חפי' ת"ל על ספ"ה חין להקשות דהוה ס"ל שהוח מן התורה כדעת החום' קשה בכלי מדין בב"י ממחי שרי ניחום שמח יבשלו בו דבר חריף ובפתחי תשובה לעיל סי' ל"ה סק"ד כ' בשם הרבה פוסקים שהוח מדרבנן ומח"ב משו"ת שיבת ציון כיון דחמרו רבנן דמחלי לי' לשבח כודחי קיל להוח לרבנן דע"ו מ"ב הוח מה"ת וכ"כ בשו"ת ח"ו מינר ול"ל מהח לחו רחי' דהח הריטב"ח בש"ז הקשה חפי' הוח ס"ע ממחי לסור דהרי זה כמבשל נבלה שרוכה חו מבשל חת הספר דשוב חיכו חוזר וניעור מ"ב ל"ל דלסור רק מדרבנן חלח ל"ע על הריטב"ח הח קיי"ל לקמן סי' ק"ג פנוס ולבסוף הבית לסור וי"ל דהוה רק מדרבנן מכל לריטב"ח משמע מותר לגמרי ולפשר לחלק וס"ל בכלי לסוף הבית מותר לגמרי :

גם בם יעקב כ' לקמן סי' ק"ג דמחלי לשבח מה"ת דחל"כ ממחי לסמרו קורט של חילחות שמח ים להם כלי מיומד לכך חו מחכו בסכין חדש וה"ל ס' דרבנן ומשום קושיתו כבר הקדימו רשב"ם בתשו' סי' תל"ז ובחמת הוכיח מזה כהך רבותח דס"ל דקורט של חילחות דוקא נקיט הש"ס ע"כ הנה ז"ל דהח הרשב"ם בחדושיו לחולין דף קי"ח ס"ל דקורט של חילחות לחו דוקא והוכח בב"י בסי' זה מכה"ח בחתך לעון בסכין דחוסר כולו והביח רחי' מחילחות וכ' בחר יעקב שם בתושו תשובה דע"כ רשב"ם ס"ל דלחו דוקא הוח חילחות והיינו דס"ל בתשובה בחמת דהוה רק מדרבנן וכמו שכתבתי ומה שהקשה דלמח פי' לו סכין חדש י"ל דחילחות פי' מוכיחין הרבה למשחר וכי יפי' להם תמיד סכין חדש גם לח ס"ל כך' יוסף דחמרי ים לו כלי מיומד ורחי' הח תוס' ע"ז דף ל"ו כתבו ד"ה בשלמח לשמואל ניחח דחי ת"ק חסר שמן משום דס"ל כוטל"פ חסור חי' ר' יודח נשיחה יכול להחיר שמן משום שחין רוב הביכור יכול לעמוד מכל שחר דברים כוטל"פ החיך היתר נגד שמחי והלל · והנה ע"כ כוטל"פ דלסור לשמחי והלל חין לומר שהוח מה"ת מ"כ חפי' חין רוב ביכור יכול לעמוד פשיטח שחיכו יכול להחירו וח"כ חיכו חסור חלח מדרבנן וקשה ג"כ הח הוה ס' דרבנן שמח חי' להם כלים מיומדים חע"כ דזה לח חשיב ספיקי חלח ספיקח בעלמח מעמים בכליהם :

ועוד י"ל דמ"ש השיבת ציון דמספקח קיש להוח לרבנן דמותן טעם יש לומר כמ"ש תוס' ע"ז דף ס"ע ל"ה ממר רבח מה קלמר רבח בעכבלה בשכרח לח ידעינח חי ס"ל לרב כוטל"פ לסור חו מחכוחי מסכיח לטעמי' קפילח ותי' וי"ל דשמח עבדח בשכרח מחזיקו ומחמלו כן י"ל דחורפי' מחלי לשבח ורגם הטעם חבל י"ל ע"י החריפות ניכר יותר הטעם חע"ג שחין הטעם עלמו נשחתה ומפני שרחו בחילחות כיניהם שניכר הטעם קלוש מחמת החריפות ח"כ ודחי עושים עם סכיניים החסוריים וליכח למימר חו דשרי מטעם ספיקי דרבנן כ'ון דכחן מסרו טעם קלוש חלח טעם גרגם בלח חריף וע"י החריף נמי ליכח חלח טעם קלוש חלח החריף מחזיקו והוה כדבר הגרגם למעלה מס' הטעם :

ויש לדמות זה כמרגים טעם יותר מס' דהוה טעם קלים דחי' בר"ן בפי' ני"ה דחסור וכמחמת כהן בפ"ג וכפ"ה כ' חי עבידי לטעמן חסור מדרבנן גם טעם למעלה מס' מדרבנן ואני כתבתי בה' תערובת ות"י כחיזו סימן דר"ן לח חסור חלח מדרבנן חמנם מעמיד הפר"ח ופלחי סי' ל"ח ס"ח נמנמו שהוח מה"ת ואני ישבתי לחו"ה והוכח בש"ך סי' ל"ח ס"ק כ"ע שחיכו חלח מדרבנן בפי' תרפ"ג וח"כ כך דמוכח' מחלי לשבח ר"ל דדומה לזה טעם קלוש הוח ע"י החריף ומסרו מדרבנן שוב רחי' שהבחר יעקב כ' כ' שברות החריף מחלי לשבח הח' דמכח החריפות נהפך הפגם להיות מפיח בעלמו וחיכו עומד בפגמו · וחופן כ' שלעולם הפגם נשחר פגום בעלמו בעלמותו לף ח' מבשלין בו דבר חריף רק חריפות התבשיל גורם שחיכו נרגם בפגמו בתבשיל ומחזיקו להיות כמו טעם וכמשוכח חבל הפגם בעלמו נשחר לפגם וגלח דנהפך להיות לשבח ע"ל והנה חופן הב' הוח כמ"ש :

וע"ל דב' טעמים תליח בפלוגתח דרשב"ם בתה"ח ורח"ם בב"ה דהנה הרשב"ח ס"ל דטעם בכלי מב"י חיכו פגום שחיכו רחוי לגר מ"מ

מ"מ מותר מפני שפוגם בתבשיל קנת ח"כ חיכו נהנה ח"פ ים לומר דעדיין הבלוע בכלי לח חשיב כעפרח דהח עדיין רחוי הוח לגר וח"כ ע"י חריף נהפך הפגם לגמרי לשבח ויש לומר גם החופן הב' דעומד בפגמו חלח שהחריפות מחזיקו להיות כמו טעם וכמשוכח ולחופן הח' הוח חסור מדמי' כיון דנהפך הפגם עלמו לשבח חבל בחופן כיון שחיכו נרגם חלח דמחזיקו להיות כמו טעם מבל"ח שיהי' חסור מן התורה חו כמ"ש חני דמה שמרגים הוח לח עדיף מטעמח למעלה מס' דטעם קלים הוח וחיכו חסור חלח מדרבנן מעתה הרשב"ח דס"ל שהוח מדרבנן חפ"ח דלחו מכח קושיתו כ"כ שהקשה החיך יליף ר"מ נוטל"פ חסור דלמח שמח יבשל בו חריף משום קו' לח כ"כ הרשב"ח דלח הוה חלח מדרבנן דעל קו' י"ם תרוצים חו כמ"ש רשב"ח כתבו' מכח קו' י"ל דוקא חלחות חו תרוצים חחרים כמ"ש עוד חי' בשחר יעקב ועי' עוד חי' בחס"ו סי' ק"י וכמיכורי לחו"ח סי' תמ"ז ס"ק

כ"ע חלח הרשב"ח דס"ל דהוה דרבנן ס"ל כחופן הב' :

אמנם רח"ה ס"ל דבלועה בכלי הוה חיכו רחוי לגר והוה כעפרח והרח"ם כ' כן ופקפק חיסורי והחיך ע"י החריף נעשה החיסור מחדש ח"ו לרח"ה חריף מחלי לשבח ר"ל כחופן הב' דעומד בפגמו חלח חו כמ"ש הביע"ש דע"י חריף הוה כטעם לשבח חו כמ"ש דחיכו חלח כטעם קלוש וכסי' חשב"ז בתבתי דסמ"ק ותוס' ורח"ם ס"ל כרח"ה ח"כ ודחי לח חסור חלח מדרבנן ויש לעכ"ד לסמוך חרשב"ח שהוח דרבנן לכל הל"ל כיון דלח"ה הרבה פוסקים דחלחות דוקא ולח שחר דברים חריפים :

עוד כ' הבחר יעקב בתשו' דחשוחה ד"ה חבל כד דייקת מהח דכ' תוס' ע"ז דף ל"ע וחולין דף ח' דסתם כלים שלנכרים חב"י מוכח מדהיתר ר' יודה נסיחה וכ"ד התירו משום דקסבדי בטל"פ מותר והיינו משום דחב"י וכ"כ הרח"ם בש"ז דל"ח והר"ן ומי דס"ל כדעת התוס' דל"ה וכפסקי תוס' הל"ל דסמן זית היה דבר חריף מה טושלו בכך דסתם כלי חב"י הח שמן זית הוה דבר חריף ומחלי לי לשבח ע"כ ו"ל דח"ם כיון דמחלי לי לשבח רק מדרבנן שפיר הושלו כיון דמין רוב הליבור יכול לעמוד בו שפיר

התירו שמן כמשל"ק סי' תרכ"ה שנרחם כפול :

ואומר חני ד"ל מרחב"ד דס"ל דמבליע רק כ"ע חריף ודוחקי' מי מרחב"ד הוכחה לדידן ד"ל דרחב"ד לשיטתי' הוכח בר"ן בש כף' יין מעמידין דמה דחסרו גבינות של נכרים חע"ג שיין בקופה כדי ל"ע ורחב"ד לח ס"ל מעמיד לח בטל חלח כ' דבחסורין הללו שחסרו חכמים משל גוי לח הלכו חכמים חחר י"ט ויין מטעמין חותו לקפילח משום שלח יפרלו וכן למ"ד גבינות חסור משום שמחליקין פני' בשומן חזיר וכן בשמן של גוי למ"ד זליפתן של כלים חוסרתן וכן בקורט של חילחות חלמח בכל דבר של גוי יין הולכין בהן חחר ו' ע"ע כ"ן ות"ם דס"ל חריף ודוחקח יין חוסר כולו כמו שכ' בחילחות דחסרו כולו בטל גוי חע"ג דלח י"ט בכולו יין הולכין בהם בטל חחר י"ט בל לדידן דלח חסור חלח קשה בי"ט בטל גוים ומשומן חזיר וזליפתן של כלים ע"כ דלח קשה לדידן זליפתן של גוים חחי' כמ"ד כוטל"פ חסור ומשומן חזיר שהביח רחי' ועוד רחי' שכתבו יבשתי חני לדידן לעיל סי' תקע"ז חות ח' וכ' מ"ב חלחות דחמר כולו ממרינן טעמי דו"ע בכולו דחי רק כ"ל ממחי חסרו בטל גוי כולו דחמן לח ס"ל בטל גוי הולכין חחר י"ט ח"כ עכ"פ לדידן יין הכרח מרחב"ד ונרחה עוד דמ"ש בהגה"ה ס"ד הוכח בש"ך סקי"ב וחכתוב חותן בסי' שחח"ן שכ' דחנהגו חיסור בקרין בחתך בסכין ולח הקילו היתר בנטילה י"ל דחותו מנהג דס"ל כרשב"ח ור"ן דחריף חוסר כולו ודוק · ולדעתי העני' בידון דס"ע כחן בלוען שחתכו בסכין של בשר חין להחמיר לחסור כולו" רק כ"ל ולפי' בשומן וכ"ש בסי' הקודם משום כיון לפוסקים חם נלעו שרי ני"ע בר ני"ע כ"ם חריף כמ"ש בסי' הקודם ובגמרי שרי חלן מליון לסמוך חפוסקי' דלח חסור כולו חלח כ"ע חבל בסכין של חיסור חב"י דכ' הרמ"ח בסוף הסעי' דהמנהג להחיר בקרין ולעוחות בחקום שחין נמלח לקנות רק החיתוכים י"ל מחמנהג הזה חין רחי' להחיר בכל דבר חריף בחב"י כדי נטילה דים לומר בקרין ולעוחות ים עוד סניף שמוכרין הרבה ומתקנה הסכין ומתבטלו הטעם ברחסוים חע"ג מטעם זה לחוד לח סמכינן עיי' ש"ך ס"ק כ' וחלח בחב"י לחפשר להקל בכ"ד חריף כנ"מ דהח חיכח מהרי"ח מכ"ח ומיעתי דמתירין לגמרי בשחר בשרים חריפים חלן מליון לסמוך לחפוסקים כדי נטילה :

אמנם בחתך בסכין של חיסור ב"י לעיון ודברים חריפים ס"ל מכל הרחיות מהפוסקים שהבחתי דחוסר כולו וכולו כ"ל וגריך ס' כנגד כל הירק בתבשלה וכמ"ש כלל ס"ח ס"ק י"ח ס' כדעת הרב שם שחם חתך לעון של ישרחל בסכין של חיסור לף שעדיין לח נתבשל מקרי דיע' ולח בש"ך סק"י דמשמע קלת מדבריו לחומרת וכ"פ בחכמת חדם כלל מ"ע דין ב' ולמ"ש לח מבעיח בלח נתבשלה דחסור כולו חלח למ"ש חוסר חפי' נתבשלה וגריך ס' כנגד כל הלעון דכ"ע ולמעט המ"י מיירי שם בלעוחות של עכו"ם ושתם סכין חב"י לפשר לעדד להקל כדבריהם חפי' לח נתבשלו עדיין דסני כ"ע חבל בסכין ב"י ע"ל דחסור בלח נתבשלה וחלח חפי' בכר נתבשלה וגריך ס' כנגד כל הלעון :

סימן תרנ"א *

(א) ישוב על קו' בינת אדם אש"ך שכ' בשר ששהה עם הציר בכלי של איסור מעל"ע מותר משעם נוטל"פ הא חריף משוי לשבח וכ' סברת הש"ך דמחלי לשבח ל"א אלא בלא נקלש

החריף בענין שחותך בסכין בענין אבל החריף שנבלע בכלי אסור כל מעל"ע נקלש התריפית וא"כ בסוף מעל"ע אין בחריפית למשוי לשבח (ב) דברים שאינם חריפים ביותר שכ' המ"ז סק"מ דמותר במקום הפ"מ נ"ל בב"ח דאיכא נ"ט בר נ"ט מצינן לשמוך בדברים שאינם חריפים ביותר כגון בפירות חמוצים וכי"ב אפי' שלא במקום הפסד להתיר ‡

בם כיוצא מזה סי' ע"מ כ' אם מלחו בשר בכלי עץ ועמד כו ימים הכשיר והמ"ז למחר שפיכו הבשר בכשר בתוכו ליפתן שקורין בורקעס הוא דוקטרוכין ולמחר שנתמן הרבה לקחו רוטב שקורין (רחמ"ל) ובשלו אותו בקדירה כ' הפ' אם עמד מיד' ימים בלא בשר מ"מ הרוטב הוא חריף כחומץ וע"י כבוש מעל"ע מוליח מן הכלי כמ"ש הש"ך בסי' ק"ה סק"כ ובט"ז שם סק"ח והרבי ש"ך סי' ס"ט סקס"ח ל"ע שכ' דאפי' שהה הבשר עם הליר בכלי מעל"ע מותר מטעם טוטל"פ ודבריו ל"ע דהא בחריף לית שייך טוטל"פ עכ"ל וכן הקשה במגי' ומ"ח שם בסי' ס"ט ול"ב דעת הש"ך דהא חריף הרחמנן שאם ניתל דבר חריף בכלי נעשה לפגם בכלי במעל"ע דגם חריף נפגם בדופני כלי רק לאחר שנפגם ניתל דבר חריף זה מחלי לבשר שבלועה שילח מן הכלי ול"ב הליר הנכנס בדופני כלי בתוך מעל"ע נ"כ נפגם בתוך הכלי ועל כל פנים לחריף זה אין מחלי לבשר כל מעל"ע כמו לבבוש לגריך מעל"ע ובסוף מעל"ע נעשה הבבוש רק לגריך גם בחריף ליות בבוש מעל"ע ל"כ גם מבוש מחלי לבשר אותה חריף בבבוש תוך מעל"ע שלח בסוף מעל"ע . ואחי חריף בסוף מעל"ע נקלש בשר ואין בבושו למחלי לבשר אחרי הסחריף מוליח טעם שלח ע"י שהחריף נבלע בתוך דופני הכלי ומפליט הבלע מבשר ובשר החריף בדופני הכלי נעשה במשך מעל"ע טוטל"פ כמו כל חריף לחמון ובסוף מעל"ע שנעשה בבוש ואי יחי' החריף מבוש לבשר זולחי גם תוך מעל"ע נקלש דופני קדירה ובבבוש כל מעל"ע מבייע להיות בבוש כמבושל והוא הדום ל"ע בר ל"ע שלח שהרוטב חריף וחריף מוליח נוף הטעם וגם מחלי חריף ח"כ יש לדמותו לפירות חמוצים שכ' הט"ז סק"ט דמותר במקום הפסד ח"כ ה"ל הכלי חסור והתבשיל מותר במקום הפסד ול"ב בל"ט בר ל"ט בבידון זה בפ"ח מתיר בחריף ופלחי מבבים עמו בים עוד לך להקל וכתבתי בסי' תרמ"ט שכן הסיקר ח"כ בפירות חמוצים שכ' מו"ח שלח מקרי חריף יש לסמוך להקל בלח הפ"מ מכ"ש בשבי' כמי שכ' הב"י ס"ל הב"ח גופי' שם בסי' מ"ח ומה דמשמע מהכ"ח בחריף לח נעשה בבוש בכלי שלח מעל"ע הוא בט"ז ס"ק מ"ח שכל שדרישה שם סיל דסגי כדי שירתיח וכ"פ במג"א סי' תמ"ז סקט"ז וש"ך סי' ס"ט סקס"ח שכ' לגריך מעל"ע כ' בפרמ"ג שם דוקא בגיר שהות מבוש אין מליחה לכלים משמ"ב שאר דבר חריף סגי כדי שירתיח וכ"כ במ"ז כאן ס"ק ט' ועי' סי' תע"ז בתבתי דעיקר בפוסקים דחריף לגריך בבישה מעל"ע וכ"כ לקמן סי' תרי"נ אות ב' ובסוף סי' תרכ"ה כ' מפסקי תוס' כדרישה דבר חריף מוסר אפי' בכלי ‡

סימן תרנ"ב

(א) מהר"מ שכ' ראי' מגמרא דחלתית דוקא משוי לשבח לאב"י כ' נ' תשוי על ראי' זו מן הפוסקי' ומא"ז ראי' להיפוך (ב) ישוב קו' הש"ך סקי"ב דלמה השמיט הרמ"א דברי הגש"ד בדין קרי"ן והש"ך רוצה לחלק בין צנון לקרי"ן ומ"י וכנה"נ חולקים עליו דאין חילוק ולדידהו קשה קו' הש"ך דלמה השמיט הרמ"א קרי"ן וכתבתי דרמ"א נקיט דוקא צנון תלינן במרא וחצינא אבל בקרי"ן לא סמוך להקל בהגש"ד וצריך נט"מ כנ"ל דלא כת"א אבל חתוכי ענפי קרי"ן בצדדין דודאי נעשה בסכין צריך נט"מ בכל חתך וצ"ע לרוב הפוסקים אסור כולו (ג) נ"ל דמותר לקנות שומים ובצלים ולחתוך מהזנבות כדי קליפה ‡

בהגה"ה ואם יש ספק אם נתך בסכין של איסור מזלין לקולא לכן קונים תלגות שום בהן מתוכין לגד זכותיהן כי תלין שנעשה במרא וחציא בהג"ה ס"ד מהרמ"י ז"ל הגה כלל ס"ח שעולם נהגו איסור בתמנת שקורין קרי"ן אם נתתוך לחמו בסכין של גוי אחמם כמה פעמים ניכר בה שנעקר מן התרן במרא וחציא ומן נוהגים בו היתר וירחה שאם יש לתלות במרא וחציא לעפ"י שאות ספק אין לחמיר כי סברות והוכחות גדולות כ' מהר"ם דדוקא בקולא של מלחות ממרינן דחורפי' דידי' משוי לבשר ולא משום דבר אחר חריף כלל וכן רב יחיאל והרבה גדולים שוין להתיר מהרמ"י ז"ל עכ"ל :

ובן דברי מהרמ"י שסמך מדעת מהר"ם שכ' לחיות גדולות ברמ"ם בפ' אין מעמידין לח כ' רק רמ' מ' מדנקיט שם דוקא חלחות של גוי אסור ולא נקיט נ"כ שאר דברים חריפים. מיהכא דרמ"י זו רמ' להגי"ם ס"ד שם דמסכים כאותו כלל דצמן אחתך בסכין אוסר כולו. אבל לסמ"ג ושאר"ד ורמ"ם ועוסי"ם ס"ח שפסקו דצמן לא אסור כדי נעילה לא קשה דנקיט חלחות דוקא דשאר חילחות של גוי דאסור כולו וטעם כמ"ש הרמ"ם בפכ"ה משום דחלחות מותכין דק דק שלכך אסור כולו :

ובן מדמה לחיות מהר"ם למ"ש הרשב"ם והר"ן הקי שי' דלמה לריך בגמ' מטעם דחלחות משוי לבשר ולא אמר משום הסכין שומן קרים עליו ותירלו דמירלו בהתוכי דמקמן שכיבו וכ"כ בריטב"א בע"ז ח"כ נמי מ"ם דנקיט חלחות דדוקא חלחות דרך למכרו בחנות אבל שאר דברים שאין דרך למכרו בחנות ושל בעה"ב פטיטא דאסור אפשיה סכין שומן קרים עליו ועוד למ"ם הש"ך ס"ק י"ז מ"ש קו' מהר"ם דדוקא חלחות שהוא חריף ביותר אוסר אפי' ביבש וכ"ז בחולין ס' בב"ח כ' כאי' לכאי' לכיפוך מן מהר"ם דאפי' שם בגמ' פ"ב דע"ז מדתנן התם בסוף מסכה חלחות הרי אלו חסורין ופריך הרי אלו למעוטי מאי ותי כהר"ם לעולם לא אמר למעוטי שאר דברים חריפים :

(כ) **והנה** בש"ך ס"ק י"ב כ' שהרב קיל קלת דהב"ה ס"ד ומו"ה לא היתר מהרמ"י אלא הקילן להרבה פוסקים שחולקים ממהר"ם וכן יש פוסקים דהיינו כ' יחיאל והמביחים דברי לחיכם חוסרים אלא בצנון אבל בצנון היכי ידוע שהסכין ב"י אלא דמסופק אם אחך בו אלנון או לא דאי אחך בו בודאי הוא אסור לב"ע ספיקא לחומרא היינא נמי מהש"ך דלמה לא כ' הרמ"א אחכמת כמ"ם מהרמ"י :

אמנם הנה על רמ"א לק"מ ואחמת על הש"ך שהביא הנחות חו"ה ושם כ' כרמ"א שכ' דחלינן בלחות בספק שנעשה במרא והליכא כמו דחלינן בריחה במשמשי ידי' דטבחי' מ"ב לק"מ קו' הש"ך דמהרמ"י לא אחיר אלא בקרי"ן בספק אלנון לליכא לסייע' דעת ר' יחיאל דלנון הוא חריף מה בכך מ"מ שפיר חלינן כמו דחלינן במשמשי ידי' דטבחי' מ"ב אפי' בב"י בלנון לפה לא נחלה לאפי' בדלמו' חלינן דהא חלינן במשמשי ידי' דטבחי' ול"ב דאף דבכ

אם במרה ומיהו מחלה במקום שמנהג שמחזיר כך לחזר ל"ל דמדרך נ"כ לחתכו כשכיח למטה במקום הדק :

עוד כ' שם בתפ"ח וח"ל ומיך לדקדק בכלים כי סרכים שמותכין הזכוכית וזה ודאי נראה דע"י סכין ולכן חסור לקנותן ל' דהוה כלכתחלה ולכך חסור לקנותן משום דלכתחלה חיישינן דחסור כולו ול"ג למ"ש הש"ך שק"מ דזכוכית של שומים ובללים נמי לא מריפי ולא נלפי מלח כ"ק לכ"ע דיעת הכי מ"כ מותר לקנותן ולחתוך משם כ"ק :

ודע דלעון רמ"א שקשה מתחלה כ' ואם יש ס' אם נתחך כשכין של חיסור חזיקין לקולא דמשמע דאף שיודע שבשכין כ"א חלא ס' אם נתחך כו אם במרה ואליבא שרי כמ"ש הש"ך והש"ך הקשה ע"ז דבשגש"ך משמע דוקא בקריין יש להתיר כה"נ ולא בלעון וכו"ש הקשה עליו דהא יש לעון חזקת היתר ועי' בפתחי תשו' שכ' דתוש' חולק על הסלתי ושו"ת שיבת ציון דעתו בשפל ודאי חיסור ליכא חזקה משום דהוה בקבוע התיסור ולא בטל מדרבנן ובשפל חיסור הוה חזקה ונכי חזקה לחסור לכל בשפק אם נתחך בשכין של חיסור מוקמינן לחזקה וכמ"ש רמ"א דחזיקין לקולא וקשה לי דהא בהג"ה ס"ד משמע שלא כדבריהם ולא מתיר בשפק משום חזקה אלא דמתיר משום דהכא פוסקים ס"ל דלא מקרי חריף אלא חלתות ור' יהיאל ס"ל דוקא לעון וחלתות אלא כ"ל כיון שנתחך מקרי ריעותא ועי' מה שהארכתי בזה בסי' תר"נ אות ס' בשם הרבה מחברים דלפעמים בשלא שים ריעותא גדולה לא' חוקמוהו לחזקה ושם בסי' תר"י כ' דשגג שטו"ת שיבת ציון הכ"ל מ"מ דברי רמ"א קשה מתחלת דבריו משמע הכי דמעשה חזקה שסיקי לקולא ודבר זה ליתא בהגה ס"ג וסג"ה חו"ח ופיים הרמ"א לכן קוסים הללוות שים בהן חתיכין לגד זכוכיתין הם בזה לחו משום דמוקמינן לחזקה אלא משום דתולין במרה ואלוה אלא ע"כ דגם מ"ש ואם בשפק אם נתחך בשכין של חיסור חזיקין לקולא לא מיירי בתחך שים לשפק בו שעשה בשכין כעין למעלה בללון ותליק חפי"ה לקולא מטעם חזקה ואפי' כ"י כמ"ש הש"ך ז"ל שכ"ה רעיתא לא מוקמינן לחזקה כשל"ל אלא סיפא דדברי רמ"א מפרש לריעתא בריעתא ג"כ מיירי שנתחך במקום שרוך בכך שנעשה תחך ע"י מרח ותליק בשעה שמוליכין לתרן והטעם דחזיקין לקולא משום דתליקן במרה ואלוה כמו דתליקן במשמני ידי' דטמאי ות"ם שע"ז כ' הרמ"א לכן קוסים הללוות שים בהן חתוכין לגד זכוכיתין ועם כשתמי תשו' שכ' בשם ת"י דריעותא אלא מנופה לא מוקמינן לחזקה ושלה כל הפוסקים חמרוים שכתבתי בסי' תר"י אות ה' לא ס"ל כן ובסי' תפ"ה אות ו' כתבתי מחמרוים שכ' לסיפוך דריעותא מנופה נקע מריעותא הכא ממק"ח ועי' תוס' חולין י' ע"ב ד"ה מ"ם וכן מ' משכים וכו' מוכח דלא כת"י וכן יכמות דף ס"ז ד"ה ריעתא נוקמה מחזקה תע"ג דכיתה ריעותא אלא מנופה :

סימן תרנ"ג .

(א) (ב) אם עמר בארש"ט או שאר דבר בכלי איסור מעל"ע קודם שנתחמץ ואח"כ נתחמץ בכלי זו תו לא אמרינן דחריף מחלי לשבח כח"י ולא כפרמ"ג וח"ד שחולקים עליו ובתבתי ב' טעמים לדברי ח"י ופמ"ג בש"ן ס"ק ט' אוסר אפי' הורק מכלי איסור לכלי אחר דמ"מ אחר שנתחמץ מחלי לשבח ובח"ד מתיר בהורק לכלי אחר (ג) בכלי חולבת דאיכא נמי נ"ט בנ"ט דשרי (ד) ביאור דברי פרמ"ג דמתיר כח"י שם בסי' תמ"ז בזיתים שכבשו קודם פסח ונתחמצו אח"כ ונעשה חריף מותר משום דהוה אכ"י נו"ט בנ"ט ודוקא שהורק לכלי של יו"ט וכבר כיתבתי באות א' וב' להתיר אפי' בכלי איסור ולא הורק לאחר שנתחמץ (ה) אע"ג דנטל"פ אסור מדרבנן הוא נ"ט בנ"ט דהתיר' ואיסור חדש לאיסור תורה ולא כפרמ"ג :

בש"ע סעי' כ' ופירות חמוצים עיי' ט"ז סק"ט דכתרשם מקרי דבר חריף ואם עמר בכלי איסור מעל"ע קודם שנתחמץ ואח"כ נתחמץ בכלי של איסור נאסר דהא נס אחר החימוץ מקבל טעם מכלי ומחלי לשבח וחק יעקב סי' תמ"ז ס"ק מ"ג כ' אף שנתחמץ אח"כ לא אמרינן תו מחלי לשבח ולא ידענא מהו מידי דהוה לפנים ולבסוף הסכים וכמ"ש מיך לוכל יעשם אלא אסי' כמינו אסור פונם ולבסוף הסכים וח"ד אי' דאי' מיירי שהורקין לכלי אחר קודם שנתחמץ ודמוק ליכא למנם שתמת דאי' לא משמע הכי וא"י כ' דבריו לעור ול"כ נס הטור מיירי שתמת שעומד בחותו כלי מ"מ כמחץ בחותו כלי בתוך הבשם ודלי לא שרי :

ולי אפי' אין לוכל יעשם מותר כמש"ל סי' תר"נ בשם הריטב"א יש לעיין דנטלים אקא לאיסורי' ושוב מחלי לשבח תו אינו מוזר ועיעיר ושוסו להסכים רק מדרבנן אסור ושתמי' דשב"ח בתשו' ס"ל דאי' מחלי לשבח בחריף רק מדרבנן ולא כפרמ"ג ושיבת ציון סי' נ"ב שכ' בתשו' ס"ל שהוא מה"ת וא"כ י"ל הכוללא לוסיף עלי' דוקא בשכין של איסור כ"י שכל הבלוע שבו איסור ע"י החריף וליכא קלישתא שסיר אל שם איסור חדש על השיתר שכבר הותר בשפי' לפנם מש"כ בגידון דיון דסי' כבוש המי סוכין אי זיתים בשפי' תמ"ז בח"א שם מעל"ע קודם שנעשה חריף א"כ נקלש טעם האיסור בכלי מחמת שנבלע בו אלא התירא ונם אותו מעט הנשאר בכלי נעשה מבני שוב כשנעשה אחר הכבושה ממון וחריף אי אין בחותו כליעת

איסור הנשאר בכלי לחול עליו שם איסור חדש הנאסרים אי אין בזיתים שם חדש איסור לחול על השיתר אפי' ממן שנתנו עליו ותי"ל שם חדש לא נגרע מאיסור ממש דבגש שם איסור מכי ע"י שנפגם ס"ק בחמץ כן בנפגם פקע שם ממן לפני זמנו מכי' ואחמן שנתנו עלי' לא מהני אלא דלא מקרי התירא כלפ שכתבתי כי"ב בפפ' תרמ"ח אות ד' אפי' בפ"ת כ"ט דאיסורי' לא אמרי' דחל שם איסור חדש על השיתר בטעם קלוש אפי' באיסור מפ"ת מפ"ם כמן דלא אסור חריף ממלי לבשל רק מדרבנן לדעת תשו' רשב"ח ואלא אפי' מחלי לבשל מפ"ת י"ל כן בטעם קלוש כמו שפתבתי בגידון דידן אינה רק טעם קלוש אינו אל שם חדש לומר שוסו להסכים אפי"ת שוסו להסכים מפ"ת אסור ואל שם איסור על שכבר הותר הכל בטעם קלוש אינו אל ומ"ל לפי דבריו שסוריקו בכלי אחר ושרי ג"כ כ' דשרי משום טעם קלוש ע"פ כן י"ל אפי' בלוע אינה רק טעם קלוש בתוך הכלי איסור בכל"ל תו אין אל שם איסור חדש על השיתר עי' תוס' ע"ז דם"ע ד"ה אינקיעתו דשרן כיון דטעמו מועט לא מהני לשבח מע"ג דהתם שפק כאן לעריך לחול שם חדש פשיטא וקל :

ב' ועוד י"ל טעם לאק יעקב כמ"ש כמ"י כלל ו' ס"ק ה' בשם מו"ה כלל ל' דבכל דברים המריפים אין בריסם שמות ממעל"ע ושלא כדעת הרמ"א ואפי' כתפתי נפי' תע"ז אות כ' דיל דגם הרמ"א הפי ס"ל ובאות ג' שדעת הרמ"א פוסקים הכי ס"ל ובאות ד' וס' וכן העיקר מכ"ש בחריף דכלא"ה מקילין כמ"ש בהג"ה ס"ד בקריין כלל ס"ה כיון לחיכא מהר"מ דס"ל דוקא חילתות אחלי לשבח ות"כ י"ל כאק יעקב דלאחר שנחמץ ונעשה חריף לא אחלי לשבח אן הכלי אלא ע"י כבוש מעל"ע וי"ל כמ"ש סי' תרכ"ו בתוך מעל"ע שעדיין אינו כבוש אינו מועיל לאסור אלא בסוף מעל"ע כשנעשה כבוש ואז הוא טוהל"פ ומה שנעשה חריף בסוף מעל"ע ע"י שכבישה אינו יכול לאחלי לשבח ועי' כבוש דמעל"ע מה שיכול לבלוע בסוף מעל"ע והרי הסליטה טוהל"פ ות"ת דבשאר עדיין איסור בתוך הכלי כיון דלא הוה הבלעה וכשחריף עומד בתוך הכלי עדיין האיסור שבו ואחלי לשבח אע"י החריף מ"מ נס סליטה האחרת אלא יצא בכבוש מעל"ע הרמבון אינו פוסק ג"כ אלא בכבוש עוד מעל"ע שוב נעשה הבלוע בכלי טוהל"פ דגם חריף נעשה טוהל"פ כדוסקי כלי כמבואר לקמן סי' קכ"ב בד"מ שם דלכך :

חריף רמבון לא אחלי לשבח וק"ל :

ג ובפרמ"ג בש"ן ס"ק ט' כ' אם בקדירה בן יומה בכלי חולבות אסור לבשל בקדירה לכתחלה עם בשר כמ"ש הרמ"א סי' ק"ה ס"ה וכדיעבד שרי ועי' ס"ת הקשה ע"ז הא נללו לף דיע' אסור וזה שם כללו שי"ם ול"ל הכא בשמ"ג ש"ך סק"ד כ' דש"ן ס"ל נללו אסור לא נמלא כן ומ"ש בסק"ד לף שמפיק מרש"ל דאוסר נללו כ' ל"ט אבל בהלבה אינו כן אלא כמפיק שם רמ"א בדיע' נס נללו מותר וכ"מ ש"ך סי' ק"ה סק"ס דמתיר עירוי וכ"מ בשמ"ג שם וכ"כ בפ"י סי' ק"ה ס"ק מ' אמנם מדכ' הסרמ"ג אח"כ ואם עירוי מקדירה חדשה על הסוכין בכלי חולבות מותר לכתחלה עם בשר כדין עירוי ואינו שנטלו משם קודם חמוצין ואם בשמחה שם לאחר החימוץ כדי שיתן ע"ג האש וירתיח אז אסור בין בחולבות וכ"ש בכלי איסור דנטל"פ וכ"ש בר ל"ט לא שייך כל"ח ואפי' בדיע' ג"כ אח"י ולמ"ש סדין כש"י מכ"ש בים עוד ל"ט בר ל"ט הסרמ"ג לשיעתי' בסק"כ כ' דאין לזוז מססק ס"ע ואפל למ"ש בסי' תרמ"ט בחריף מותר ל"ט בר ל"ט הסרמ"ג אין הסוסקים כיל עוד לר להקל מותר וא"כ למ"ש בח"י אפי' בכלי איסור כ"ם דשרי בר ל"ט בר ל"ט כמ"ש למנם לכסוף משמע דכסרמ"ג נמי מודה בכלי חולבות בר ל"ט בר ל"ט בסמוך בזיתים למנם דוקא בהורק לכלי אחר :

ד' ובדי להבין דברי סרמ"ג ודין היולא ממנו הוא תע"ג בחיסור חולק חח"י וס"ל אפי' בהורק לכלי אחר קודם שנתחמץ כשתחמץ חח"כ מחלי הבלועה האיסור בו ולא כח"ד שמתיר בהורק לכלי אחר מ"מ בחמץ מודה תע"ג דחמץ שמו עליו והא רחי' דסתירו שומן בכלי חמץ אסור ולא שרי מפוס ל"ט בר ל"ט תע"ג דחיקלים וע"כ מפוס חמץ שמו עליו ע"ז כ' סרמ"ג דז"א אלא התירו שומן כיון דמותר להסהותו לח"י סי' תמ"ב סק"ח הוה ל"ט בר ל"ט לכתחלה ואסור כמו שפסק רמ"א בסי' י"ח ס"ח מכל למ"ח סי' תנ"ב ס"ק ח' עשמע דחמץ שמו עליו ל"ט בר ל"ט אפי' בדיע' אסור רק היכי דליכא טעמים ו"ט בר ל"ט מותר בחמץ ח"כ בזיתם בסי' תמ"ז אף שנתחמצו אח"כ מותר לכ"ע כיון דליכא תפיתי לטבותי' אכ"י ול"ט בר ל"ט מותר אפי' לכתחלה ואף דמ"מ כשנתחמץ הוה לשבח תו הוה קלישתא והכן עכ"ל ור"ל דמ"מ בין לח"י ובין למנ"ח מכני בחמץ סיפי' נקרא ל"ט בר ל"ט דהתירא ולכך מכני קלישתי' ולפרמ"ג בחמץ נמי דוקא בלא סי' הזיתם כבושין בכלי חמץ לאחר שנתחמץ והשלם דין חדש בשומן שעירוי בכלי חמץ ולא התירו כו בשעת הדחק מותר לח"י אחמי' ל"ט בר ל"ט נס בחמץ ובעירוי קיי"ל בסי' י"ס דמותר ל"ט אפי' לכתחלה כמו דנים שעלו בקפרה אבל למנ"ח כיון דליכא הרבה טעמים להתיר יש לעיין אם אם להתיר בעירוי ובכבוש בכלי בל"ט בר ל"ט אסור לכתחלה כמו בניסוך למנם לש"ך סי' ק"ה סק"ח דש"ך ס"ל דלא שייך בכבוש בכלי כמעל"ע ותו נעשה לפנם :

ה' והנה הסרמ"ג בס"ז סק"ט הל"ל שאוסר בהורקו שנתחמץ בכלי בשר אפי' מכוס לדי"ל דהוה ל"ט בר ל"ט וכ' הח כורכח דטעם הח' הבלוע בקדירה אפי' הוא פנוס לאסור ע"פ מדרבנן ולא כש"ך כי' לומר ל"ט בר ל"ט דהתירא הוא הסרמ"ג ח"ם לשיעתי' בסי' ל"ד בש"ך

דגנב מוטל"פ נכלי הב"י לה משיב בסעיף וח"ד דחולק אפרמ"ג ס"ל דחכיב אפי' התירה. לנמרי דיפה כ' דלא יכול למול סם מיסור כיון דמקלם מזה הטעם מותר כ"פ בהר ג"ט ובח"ד לעיל סי' ל"ד סכ' דמטל"פ מב"י מסיב פאיסור משמו ח"ב למה הוא ז"ל כ' כאן מהב"י לא יכול למול עליו מיסור מדם הא - סם האיסור עדיין עליו ועי"ל סי' תרכ"ה מות כ' כתבתי מן הרחשונים הכי מוכח דאב"י שהוא מוטל"פ מסיב מיסורי' ולא כחם"ו ע"ש וי"ל מ"מ דברי מ"ד נכונים לאכור מחרים ע"י דממלי' לעבח אפי' דיעבד מקרי מיסור מדם למה דאסור הי' רק לכתחלה. ועוד דסברת פרמ"ג דהוה כ"ט כר כ"ט דאסורי' כיון דאסור מדרבנן וא"ם הא"ד מ"ת ח"ת דממלי' לעבח אסור מה"ת מ"כ מיסור מדם הוא לגבי מיסור דרבנן:

סימן תרנ"ד

(א) הסמ"ג קשה דס"ל בתרומות דחריף מחלי לשבח ולמה בזנבל לא כ"כ ומה שתי' האו"ה דוחה הת"ח ומה שתי' הת"ח דוחה הש"ך ומה שתי' הפרמ"ג דחיתי והעלתי העיקר כת"ח לדינא דגם זנגביל הוה חריף וחריף אפי' ביבש מחלי' לשבח וישבתי קו' הש"ך על הת"ח ופידשתי להבדי סמ"ג דלא קשה על הת"ח ודברי הסמ"ג לא קשיין:

כהג"ה כגון זנגביל וכיולא בו דיש להם כלים מיוחדים מקור דין זה הגה בסמ"ג בה' ברכות דף קי"ג כ' הפלפול והזנגביל יבשים אין טעונין ברכה ובסמק רעוזין מברכין עליסם בורא פרי העץ ומותר אם עשאוהו גוים לפי' בפסק בסכין של ס"ג דבטל"פ מותר דסתם כליהם חיסם כ"י וקורין בלעז התלמיד הימלתא עכ"ל ובקצה הא הסמ"ג ס"ל בסה"ת דף כ"ג דלאו דוקא חלחות מחלי' לעבח אלא כל דבר חריף ח"כ אחתי מותר והרבה פרושים אי' ליישב הסמ"ג והוא בחו"ה בלע"ז ח"כ כ' ביבש ממש מותר ב' הדחה וכן מחיר בסמ"ג זנגביל רעיבא דעשאוהו גוי בסכין שלו מסתם כלליהם חיסם כ"י ועל"פ ובח"ת בלא ס"ח כ' לשון חו"ה ומעשה זה מחיר הסמ"ג זנגביל רעיבא והקשה עליו בת"ח נמי דבר קשה הוא ואתמי וכ"מ במרדכי בפ' כיצד מברכין דסתם כלים ס"ג חב"י למוד לא מהני אלא בלח נרע מחלחות אלא שהני תולין שנתלש כך ואלא נחתך בסכיניהם או דאי"ל סכיניים מיוחדים והא דהזכרנו לומר נ"כ בעשמא משום דסתם כלים חב"י ואלו משום הסכין קאמר דבדידי' לא. מהני לענג דוחקא דסכיניא וחריפת הדבר מחלי' לעבח (ואלא לענבי סכין אמו תולין שנתלש כך או דאי"ל סכיניים מיוחדים) אלא משום שאר כלים שמשלין בהם קאמר לאין לאסרו דסתם כליהם אינן ב"י ועכ"ל ועל פי זה כ' הרמ"א כאן דבשרי דיש להם כלים מיוחדים לכך וכו' הס"ך סקי"ז דמשמע מרמ"א דאי ידעינן בודאי שנחתך בסכין של גוי אפי' אסור אפי' ביבש אלא נרע מחלחות והקשה הס"ך דהא בסמ"ג בדיני ברכות משמע בהדי' כמ"ש החו"ה דאפי' מחך בסכין בודאי בסכין דזנגלא רעיבתא מותר ומסכים עם חו"ה וע"ל ל"ד זנגביל לחלחות שהוא חריף ביותר:

אמנם על תי' הס"ך הקשי' במי"ו כלל ס"ח (וכ"כ בפרמ"ג סקי"ז) דאפי' יבש נמור מחלי' לעבח והמל"י כ"כ בשם מנודה וכן הוא מדין דסעי' נ' בסמוך ובדנ"מ מתרץ מדין נ' בסמוך עי"ש מ"מ המל"י ופרמ"ג וח"ד פסקו לאסור בכל דבר חריף ביבש ח"כ הסמ"ג שאחר בקעיא דלמה מתיר הוא אפי' אחר בודאי הזנגביל בסכין של גוי:

ובפרמ"ג כ' בעשמא דכמ"ש דס"ל זנגביל לא מקרי דבר חריף וחו"ה נמי לא אמר בסמ"ג דמתיר מטעם יבש וכני' שכ' הת"ח בחו"ה ומטעם זה מתיר הסמ"ג אלא הני' וכן מתיר הסמ"ג והוא מולתא בהאפי בפסקי וקשה תי' הפרמ"ג דלשון סמ"ג שהבאתי משמע דקאי נמי אפלפלין שכ' בריסא נמי קאי ופלפלי נרמה חריף ביותר הוא ועוד ח"כ מל"ל לאו"ה לאלק בין יבש אלא מחלי' לעבח אחלחות משום דחריף ביותר ח"כ מל"ל דכל חריף מחלי' לעבח אחלחות דחריף ביותר ח"י דיליף לי' ממה שמייב כן הסמ"ג:

ולי"נ ליישב הת"ה הא דהעלינו נ"כ לעשמא דסתם כלים חב"י לאו משום הסכין קאמר וכו' לאו אהסמ"ג קאמר כי דהסמ"ג אמר בפי' על הסכין כן משום בתם כלי של גוי קאמר רק על המרדכי [ועי"ד שכתב בת"ח והש"ך כ' אלא נמלא בעוי"ד ט"ס בת"ח וצריך להיות כמ"ש בד"מ שכ' דמאן דמתיר זנגביל מטעם דסתם כלי ס"ג חב"י ס"ל דוקא קורט של חילחות ולא שאר. דברים חריפים כמהר"מ ועי' בעור סי' קכ"ב ור"ל שם הביא העור פלוגתא זו ות"ם וממרדכי למוד הוכיח בד"מ דאפי' ביבש מחלי' לעבח ות"ם בת"ח ומה שהעלינו נ"כ ט"ס ול"ל ומה שהעלינו בס"ם בד"מ אמנם אי' הד"מ הל"ל דקשה דהא סמ"ג לא ס"ל כמהר"מ ותס"ה כ' טעם סתם כלים ס"ג חב"י דתחלה כ' שם בשם רחב"י זנגביל בתחך בסכין דמורפי' מחלי' לעבח מזה מוכח דלא כהו"ה ובסמוך מביא בשם פרש"י דיש להם כלים מיוחדים או סתם כלים של גוי חב"י ע"ז כוותת הת"ח דפרש"י דקאי אשאר כלים אבל בסכין דאיכא דוחקא וחריף מחלי' לעבח ולסמ"ג צריך לומר דס"ל לת"ח ח"כ צריך לסמ"ג לתרץ כתי' אחר ולא כהו"ה וי"ל פשוט דלסמ"ג הוה ס"ל לת"ח דהא הסמ"ג מיירי בדעיבא ופי' כמי"ו. שם אות כ"כ דר"ל עם דבם ח"כ בטלי' מורפי' אתמי ח"כ הוה נוען ולמה צריך לסמ"ג משום סתם כליהם חב"י לכך הוה"ת ס"ל דכוותת

הסמ"ג שאחתכו בעודן יבשין קודם שעשאן מרקחת אבל הת"ת הוה ס"ל כפשטי' דכוותת הסמ"ג שעשאן כשכבר הי' מרקחת מ"מ הוה אסור משום סתם סכין שומן קרוש עליו ע"ז תי' סתם כליהם חיטו כ"י וס"ל לסמ"ג כאשו' דסב"ח סי' תל"ז דאסי' שומן הקרוש בעין על הסכין אמי באכי"י נעשה לפנם ולעיל כי' תר"כ כתבתי דסמ"ג נופי' ס"ל כאשו' דסב"ח. ממילא הלכה דגם ביבש מחלי' לעבח כדאוכח ממרדכי ואתנודה. ואפילו זנגביל אמנם כד"ת סב' דגם הסמ"ג מיירי משאר כלים שאחתכו בהי' דאיכא למיחש שמא נשתייר בהם מהאיסור ואפילו הכי מותר בדיעבד משום דאיכא ס"ס חדא דאפשר דלא נשתייר כלום ותו דאפילו נשתייר כלום הוי נ"ט בר נ"ט דאסורי' כיון דאסור מדרבנן וא"ם הא"ד מ"ת ח"ת דממלי' לעבח אסור מה"ת מ"כ מיסור מדם הוא לגבי מיסור דרבנן:

סימן תרנ"ה

(א) מה שהקשה הש"ך למה ס"ל לש"ע במדוך אכ"י מותר הא חריף מחלי לשבח ותי' הפלתי דחיתי וכתבתי תי' אחר על ש"ע דנ"ט בר נ"ט אפי' בחריף מותר ולא אסור במדוכה אלא משום סתם מדוכה איני מקונח ובאב"י נעשה לפנם:

בש"ע כעי' ג' תבלין שמדוכו במדוכה של בשר בן יומא אסור לתבלם בחלב תמם ס"ך וט"ז תפי' חב"י חורפי' מחלי לי' לעבח ותי' הפלתי דס"ל לם"ע סתמת דנמ' סכין דומי' דקטרה שעלו כה דנים מיירי דוקא בב"י ואלו כוותת הגמרא בסכין חפי' בחב"י ה"ל לנמ' להודיענו דלא נימא דוקא דומיא דקטרה ולכך ס"ל לם"ע תרתי פעות לא תמרין לעוי לעבח ונם לנ"ט בר נ"ט לא תמרין ולא קשה מלקמן סי' ק"נ דהוה חיסורי' וכי"ב כ' בפרמ"ג בט"ז ס"ק י' ותרוצם זה קשה מאחר שסה"ת ותוס' דקי"ב וסמ"ג ורמ"ם ועור כתבו נם בלעון שאתכו בסכין דאסור ולא מותר מטעם נ"ט בר נ"ט ואפי' חב"י מכ"ל לם"ע להחזיק בשיטה בפני עצמו ולומר דתרתי לטבותי לא אסור ורחיות הפלתי מן הגמ' חיי רחי' דהא לפי' הת' דרש"י דלעון אסור משום דסכין שומן בעין קרוש עליו ואינו ניכר כמי מיירי אפי' חב"י ולא צריך להודיענו דמיירי בחב"י חע"כ דממילא נשמע בסכין חב"י בב"י ה"ה לתי' הב' משום חורפי' דלעון מולית טעם נמור ולא הוה נ"ט בר נ"ט מסתמת אסור אפי' חב"י וחב"י בב"י כיון דומחלי לעבח ועי' לעיל סי' תרמ"ט חות ותרל"ט חות נ' שדעת המחבר בחריף נ"ט בר נ"ט מותר ובש"ת דאוסר אפי' בסכין מקונח משום דמ"מ משאר שומן לאחר הקינוח הלכך אסור דוקא בב"י אבל בח"י ועשה טיפה ע"נ סכין חב"י ולפנם וכתבתי שכן דעת הרבה דאשונים ולעיל סי' תרכ"ד שכן דעת הסמ"נ ויש"נ בסי' תרמ"ט חות נ' דהא דאוסר כאן בתבלין במדוכה בב"י הא הוה נ"כ בר נ"ט וכתבתי משום דכאן חיכא חריף ביותר מדוכה כבית שאור שאמנו קשה מחמיר אלא הוה נ"ט בר נ"ט וכיון שדעת עצמו מחמיר חיו מחמיר בתרתי לטבותי. ותמנם אפי' ב"י ו"ל דאין מחמיר לאסור אפי' דעיבד נ"ט בר בנ"ט בחריף אלא לכתחלה מחמיר משום הא טעמא דמדוכה כאמנו קשה וחריפי דתבלין דלשון הס"ע לא משמע רק לכתחלה דאסור ובתם רבי' כפר"ח כאן שכ' דסתם מדוכה חיו מקונח כמו סכין ואלא הפר"ח הקשה תם"ע ח"כ אפי' אמאי מתיר ב"י ל"ל דהכל"ל דאותו טיפה על המדוכה נמי נפנם על המדוכה כמ"ש בתשו' רשב"א סי' תל"ז והבאתיו בסי' תרמ"ט כיון שדבוק זה דק וממודד ומחיכא שולט עליו ושכך ס"ל לם"ע בסכין ה"ה דס"ל הכי במדוכה אע"נ דלא מתקנא יפה מ"מ בחב"י נעשה לפנם:

סימן תרנ"ה (נרשם בכפל)

בע"ן דף ל"ה דת"ק ס"ל דעל שמן של גוים נזרו לאמר שמוחל זליפתן של כלים וכ' תוס' שאותה פיטה בהה מכח השמן שהריקו מכלי האיסור וכ' בפסקי תוס' שמן זית עז וחריף ומפליט כמו רותחין ולפי' נוען ובבאר יעקב לקמן סי' ק"נ כ' דדוקא בשמן זית חדם לאנם כ' בח"כ מנדחתם משמע דלא מחלק בין חדם ליתן ותי' די"ל דסמכו בזה על עיקר הדין דמיירי הס"ם דשמן חדם כמש"ל עכ"ל והוא דוחק ועוד דמילוק זה שכ' בשמן יש שהוא מזוקק משמרים לית בי שום חריפות ולא לו כן מסוף פ"ז דשביעות ורד חדם שכבשו בשמן יש יקלו חת הורד ויש בחדם חייב בציעור ופי' הר"מ וכר"ם שם דחוקים וכ' התוי"ט שם פי' כי הורד היש נותן כח ועשה יותר מכר מן החדם והשמן החדם הוא לקלוט יותר מהיש ע"כ וא"י להלמו הא חדם ויש ר"ל ציעית ובציעות מ"כ יש בחדם חייב בציעור כ"ל בשמן חדם של תותה שנה הע"נ שכבר הי' מזוקק מתחלת השנה חייב בציעור:

ולי"נ דמשם יצא לחוש ופסקי תוס' דשמן זית חריף הוא דשה כמרדכי ואינ' כפ' אין מעמידין הקשה על רש"י דס"ל אין כבוש אלא כחומץ ואינ' והקשה מהך משנה דורד שביעית שכבשו בשמן ובפלתי לקמן סי' ק"ם ס"ק כ' כ' דמ"כ יקשה לרבין אמר ר"י חולין דקיל דבבוש חיו כמבושל מהך משנה כמ"ש החוי"ט [בפי' מתרומות] בחמת וח"כ י"ל לתרץ קו' זו משם

מה לתום' ופסקי תום' דשמן זית טהור מריף הלכך מפלים ומבלים פמומן וגיד ושם בבאר יעקב פקפק מפסקי תום' ח"כ ממי שיתר ר' יודה בשיהה שמן של גוי ופי' שמואל ע"ז דנ"ו דס"ל טוט"ם מותר ומי שמן זית מריף טהור מחלי לבשה ופי' פי' תשב"ם כתבתי בישוב קו' זו דמחלי לבשה רק מדבבון כמש"ל סי' תרכ"ג לחות ד' וכ"כ פלתי בספ"ק ק"נ וכיון דהוה גזירה שמין רוב ליבור יכול לעמוד בטלו הגזירה כמ"ש תום' שם דף ל"ו ד"ה בשלמא חפ' וטוט"ם חטור מ"מ שמן לבד מלי לבטל חפ' בנגד שמחי והלל דגזרו . ולפי הל"ל יש עוד ליישב דרבבון אמר ר' יוחנן לח ס"ל בבוש כמבואר חלח בחיטו דבר מריף אבל בדבר מריף מודה דבבוש אסור מ"מ לח אסור חלח מדרבבון ות"ב שפ"ר היחר ר"ל כיון דאין רוב ליבור יכול לעמוד בו לחמש אין זה מוברח לומר דהוה מדרבבון כיון דיש תרוצים אחרים על פסקי תום' דלמה היחר רבי חת השמן עי' פוף סי' תקע"ח ב' ב' תירוצים מפאל זכרון יוסף ולקמן סי' תשב"ם ב' עוד ת' אחר :

ומה שרוצה הבאר יעקב להוכיח דשמן זית לאו דבר מריף הוא מפאת דף מ' דרבי אחר טול השמן בבלי שבי ולקאמר הש"ס ש"מ דבלי שבי אינו מבשל ולקאה דש"ה דמפסיק בלי בש"ם תום' דף ל"ט ע"ח ועבל"ל דה"ק ש"מ דב"ש אינו מבשל בב"ר דבבלי רחשון לח מהני מפסיק בלי בש"ם תום' שם רק דב"ש מבשל בדי קליפה . ומעתה ח"ת דשמן זית הוה דבר מריף הח ב' הש"ך סי' ס"ט שם שב' בשעת מליחה חפי' בלי שבי מבשר בולו ה"ה בל דבר מריף מבשל בב"ש ע"ש ס"ק ל"ת הכה קו' זו דמה קלמר ש"מ בלי שבי אינו מבשל דלמח ש"ה דמפסיק בלי הקפתי בחיבורי להלכות שבת בריבוי הזהב סי' ש"ח ס"ק ט"ו ועי"ש מה שיבחתי בבון :

ומ"ש בבאר יעקב עוד מת"ח וכן דעת הט"ז וש"ך סי' ס"ט ס"ק ס"ח דלח לחריכן בבלי לחריף מפלים ומבלים חלח בשעת בלח דומקח המה בזה לדיחה ח"ב ל"ע דהח הדריבחה ס"ל דל"ל מעל"ע ועי"ל שם ע"י תרכ"ח הבחתי דפרמ"ג שב' שזה דוקח בחליחה משום דחין מליחה לבלים וי"ל חלו הכה רחו ועמדו על תום' ופסקי תום' הוה מודו וכן על כ"ב שב' הבאר יעקב דלח מלינן בפוסקים שחלקו בבך דשמן זית הוה דבר מריף י"ל בש"ם בחיבורי לב' יו"ט בוש"י תל"ו לחמ"ב הק"ב בדין דהחם דהפוסקים לח חלקו בבך די"ל בש"ם בחה"ד דהיבי דחיבח בפוסק ל' מפורש הדבר חע"ג בשחר פוסקים חין הדבר מפורש בוד בומר יותר דלח חילקו בוש בבשעת חדש בלל ל"ב דין ב' :

ועי' בקמן סי' תב"ט מ"ם בש"ע סי' ק"ד בש"ו דבבבלת בייו ושמן ודבש פונם זהו שיטת הש"ם וכן ב' הר"ן שם דעת רבותיו לרפת שבן הדין בבל המשקין והב"ח ב' מחין יליף להרמב"ם והפוסקים בן מן הנמ' ואני בחבתי שם דבר נבון מסיבן מוכח בן ובקשה זה על הנמון שבביח הר"ן ורמ"ם בפוש"ע ג"ה וב"י סי' ק"ד שב' שבבלת בשמן מוסר בטעמא עד ס' ואלא הנמון ס"ל בשפסקי תום' דשמן זית הוה מריף ודומה לחלא דמבשיל לי' חי חסור ופרש"י ותום' דף ס"ע בע"ז משום דשמן מריף ודומה לחלתת הלבך לריך ס' דטוט"ם ואלא הרמב"ם בשע"ו שב' בטעם בשמן ודבש דעבבר פונם ומתן טעם משום דאלו לריבים להיות מבושמים דלמה לריך לר"ת טעם מאחר דמוכח מבמנ' דשאר משבין פונם ח"ל טעם אלא חיתת שמן דומה לחלא משום דחריף הוא ואח"ת שם שם בפ' ט"ו שב' לר"ת דשבבלת הוה מריף משום קיומא שלו ח"ב ה"ה יין הוה מריף וי"ל ה"ה דבשם דמבלה בל מה שניתן בתוכו בדאי' בבח"ם בפ' בילד מבבלין ות"ב הדבי קו' לדוכתי' הילך שאר משבין ודאי לפנם בדמוכח בנמ' כיון שבשם דומה לחלא הלבך לריך הר"ת לתבן ד"ל לחלא משום הלו המשבין לריך להיות מבושמים הרבה . וח"ת הא הר"ת ב' בפ"ז שב"ב וב"נ שאר פונם חת השמן והדבש ומבריחו . והא מריף מחלי לבשה ולר"ת שמן ודבש מריף יש לומר דוקא עבבר שהוא בעלמו פנוש החריף מחלי לבשה אבל שאר שהוא הינו פנוש חלא שהוא מסריח ומקלקלו לזה הינו מועיל מריף שלא יקלקלו :

וב"ב דלמה לריך הר"ת לומר בשט"ו שבבבלת בייו ושמן ודבש מותר משום דמשבין הלו לריבים להיות מבושמים ביותר מש"ל הא לר"ת בפ"ז ב' שאר פונם חלו המשבין לריך להיות מבושמים הרבה . וח"ת הא הר"ת ב' בפ"ז שב"ב וב"נ שאר פונם חת השמן והדבש ומבריחו . והא מריף מחלי לבשה ולר"ת שמן ודבש מריף יש לומר דוקא עבבר שהוא בעלמו פנוש החריף מחלי לבשה אבל שאר שהוא הינו פנוש חלא שהוא מסריח ומקלקלו לזה הינו מועיל מריף שלא יקלקלו :

וב"ב דלמה לריך הר"ת לומר בשט"ו שבבבלת בייו ושמן ודבש מותר משום דמשבין הלו לריבים להיות מבושמים ביותר מש"ל הא לר"ת בפ"ז ב' שאר פונם חת השמן והדבש ומבריחו . והא מריף מחלי לבשה ולר"ת שמן ודבש מריף יש לומר דוקא עבבר שהוא בעלמו פנוש החריף מחלי לבשה אבל שאר שהוא הינו פנוש חלא שהוא מסריח ומקלקלו

(א) ביאור בין לשון הר"מ ללשון הרי"ף דלשון הר"מ משמע דע"י ההיכר יזכור היא עצמו ולשון רי"ף משמע דהיכר מהני לאחרים שישאלו ויאמרו לו (ב) ורימ"ט כ' עיר שלשו בעכו"ם קטנים בשומן אע"ג לגבי בני עיר ליכא תקלה מ"מ אסורין משום אינשי דאתו מעלמא ולולא דבריו ז"ל אמרתי שהמוכר יודיע להם וסגי בהודעה בעירוף שבעכו"ם קטנים דהוה היכרא והאידנא לא שכיח לאכול לחם באלפס דותח דהוה בב"ח דרבנן מכ"ש אם נילוש בשומן של אווזא דבשר עוף בחלב דרבנן א"כ הוי תרתי דרבנן דאפשר להקל בנידון דיש בלא"ה צד להקל כמ"ש ועוד עם גבינה צונן ה"ל תרי דרבנן איסור לחם ואם הוא שומן אווזא ה"ל תלתא דרבנן ועי' בב"י לקמן סי' קכ"א בדבר שאין לו עיקר מה"ת ל"ח להתקלה וב"ש א"ע סי' כ"ח כ' דתרי דרבנן באין לו עיקר מה"ת (ג) מדוכה שדכו בה שום עם מרק של שומן אווז כ' הט"ז דאסור לדוך בה בשמים עוד וצדיך הכשר ויש אחרונים חולקים אט"ז ויש מסבימים וב' מה שנ"ל העיקר דלא כט"ז :

בש"ע סעי' מ' ומה הי' דבר מועט מו שמיזה נורת הפת שתהה נכרת מלח

אלא יאכל עם בשר תותי דחיתא עם כל שעה וף ל"ג מין עשיה בתנב ואם גם כל הסמ מסולה ומי עביד כעין תורת ס"ד ולפ"ז פי' כעין תולת ס"ד שעשה דבר מופת ומ"ש הם"ש וה"מ ס' כעין תולת שעשה תולת ס"ד שעשה אחת לכרת והטור כ' סרב תלפש פי' לפין תולת שעשה כמו שיש תולת שמתוך דק יזבור שים כה מלב וכ"ב ל' לשפי' שכ' הטור בשם הרי"ף לא מלתי לו שכתב כן וחמ"כ מוחק כ"ה תיבת אלו וכן תמה במהוה שעריט על הגמ"ד בש"ד סי' ס' על הב"י שכ' אלא מלה כרי"ף כתב כן ועוד שפ' הב"י אכל הרמב"ם כ' כאלו ב הפרש בין דעת הר"מ ובין דעת הריף בעין זה ושיטו כן שהרי הפ' שכ' הרמב"ם מיטו שכ' הרי"ף כדמותו וכגלמו ממש חות כמות כב' מקומות בש' כ"ה שאלי בש' כ"ה כ' ומסקנא דאי עביד כעין תורת שרי ע"כ וכ"כ בש' כ"ה שעה ז"ל ומ' שרי להוה ועביד כעין תורת שרי כיון דשרי להוה מידע ידיע דלהכירת עביד להוה הכי דלא ליתא בהוה לידי תקלה ולפיכך מותרין עכ"ל וכ"כ דיפה כיון הב"י לשם בש' כ"ה לא כ' בריף שלמו כלל דבר זה ומפי' למ"ש הם"ש שכ' שחם דאי עביד כעין תורת שרי עדיין א"י אזו פי' שפי' בריף כעין תורת רק הרמ"ש כ' בפי' כ"ה שמחוך כך יזבר שים בה חלב מבל הריף ולשונו בש' כ' כן בלשון הר"מ וכלשון הרמ"ם ולא כמ"ש שכ' שדברי ריב"ף כדמותו ולמו שדברי הרמב"ם ול' דיש חילוק גדול בין לשון הל"מ והלמ"ש ובין לשון הרי"ף דאלו לשון הר"מ והרמ"ם משמע שיכ' לכך מותרים לאחר שילטו שעשו להוה לכתחלה ומ"ש הרמ"ם ולא יודע שלם בחלב ולדידי' אי"ל שילע דעביד להוה להכירת וע"כ יפי' מבר שלא להכלו דלעלמו לריך עשות הגורת שיכו' ולא יאכל בחלב כדמשמע לשון הר"מ ורמ"ם מבל לעלמו אי"ל לבך לגורה כדי שילטו שעשו להוה להכירת דהא בעלמו עביד הכירת ומ"ב מילע ידע דלהכירת עביד מבל לשון הריף משמע לעלמו או לב"ב אי"ל הכירת דשני ג' בידיעה שהוה בלא הכירת ידע ובלא יאכל מייתין ונם לבני ביתו מהני ידיעה ומשתמת תודיע להם אלא לאחרים לריך לעשות הסיכר ות"ם לשון הריף דמשמע שעושם הסיכר לאחרים וכך דברי רשב"ם בחוש"ק בית ג' שער ד' שב' ותם שיהה בגורת הפת ועשה בעיכן קטנים בעין הטוב מותרת שהרואה יודע שלא שיהה בגורתו אלא להכירה בעלמה וישהל ויאמר לו עכ"ל לשון זה נמי משמע משום אחרים לריך הסיכר שים שאלה ותשובה דלשב"א נמי ס"ל בפי' הרי"ף וכ"ל דלא כדריסה שב' דרשב"א תרתי לריך דבר מועט בפרש"י ותורות בפי' הריף ז"א דמ"ב ס"ל לסיים ס"ב ויזבר בזמן מועט שלם בחלב אלא כ' דס"ל בפי' הריף ואלא מפני דרך הפת לעשות בברות גדולות וזה שעשה בפבין קטנים הוא הסימן גורת הבעבין ומה שהם קטנים ובשו"ת מרי"ם נשאל על מנהג העיר שמוברין בעבין קטנים ומען ביוקר ולשון בשומן כ' לאסור שפת וב' דאיסור הם"ש לא שייך אלא משום מעיר אחרות ולוקמין מחנות לא שמכינן על ההודעה אלא שמא אינו מביר שהוא החמוני שהוא ביום דעלמא אז שמא ישהה מלהודיעו :

ב' **ולקולי** הבי ריש"ע ולפר"ח ואחרונים הביאו ל"ל מאחר למה שבתבתי מוכח מרי"ף ורשב"ם דמשום מיבוי אחרים לריך היכר וא"כ מוכח אלא כריש"ע שב' דלריך היכר בשביל מבני ביתו אלא לאחבי ביתו פשיטא שיודעין והודעתו מהני ולישה למיחש לתקלה דמאי שבא מעוף ס' טריפה דמותר להשהותו כ"א יום ולא חיישינן לתקלת מבני ביתו דודאי משתמת מודיע לאבני ביתו וכהודעה סגי ה"ל מאי שנא :

או' ל"ל כמ"ש הגמ"ד דב' סברות של רש"י ורמב"ם אחת וכ"פ בש"ע בב' פרושים בן ל"ל דריף נמי ס"ל סברות רש"י ור"ת דלעלמו ולב"ב נמי הגזירת משום תקלה וע"י הכירת יזבור שלם בחלב אלא דריף מוסיף דאפילו נמי הכירת לאחרים וגם לאבני דעלמא דריך בהו שישהלו ויאמרו להם ומה שהם קטנים נמי הכירת בפת עושין גדולות ומהני בלירוף הודעה שהם ההודעה אינו ברורה כמ"ש הרימ"ע שמא יבשה להודע ושמא אינו מביר שהם מעיר אחרות יש ס"ם להקל שמא מודיע ואת"ל אלא יודיע שמא מעלמן יבירו שהם משונים וישהל ובספק דרבנן מליל לסמוך להקל בכולע"ד . וריש"ע ואחרונים שהביאו דמחמיר לא דקדקו בלשון הרי"ף ורשב"ם בתוה"ק דמשמע מדבריהם דמהני היכר לאבני דעלמא דשקטום הבשלין נמ הוה היכר וסברת זו שכתבתי דעב"ם בלירוף ההודעה בולל לסמוך על היכר קטנות ושלא לאסור על העיר שאלמם ליבא תקלה שלא לאסור עליהם בעבין בשביל אבני דאחי מעלמא דאבני עיר ליבא תקלה שהבל יודעין בזה וכמ"ש ריש"ע דלגבי אבני עיר ליבא מקום תקלה שיודעין בולם בהכירת זה שעשאו בעבין קטנים בשומן :

ג' **בש"ך** סק"ח כ' מדוכה שדבין בה בשמים ומתמצין בשמים הן לבשר וכן לחלב ופעמים מ' דבו בה שום שיש מרק של שומן חוי כ' הט"ז שחותה מדוכה לאורה לדוך בה בשמים עוד אפי' לאחלין עם בשר שמא יבוא לאכול עם חלב ולריכי הבשר דוקא ומ"ד כ' שיממין לותה ופר"ח ומכ"י חולקין על הט"ז דרך בפת הי' הגזרת ופרע"ב בשם כנה"ג ופר"ת כ' כט"ז וח"ל כ' דעיקר דלא כט"ז ועפ"ק ממני מהני בכלי שימון אחר שנאסר כמ"ש הח"ד לט"ז ובלאחם כ' דלא מהני שיפשה. הינר אחר שבשר נאסר :

ולי"ב להכריע דלא כט"ז משום דשוה ל"ט בר ב"ט בחריף ופלתי כ' בדי סי' ל"ו היכי דאיכא שוב ד' להקל אלינן לשמוך בחריף לא אמרינן

אסור ל"ט בר ב"ט תותי דחיתא שם' כל שעה וף ל"ג אין עשיה בתנב ואם גם כל הסמ מסולה ומי עביד כעין תורת ס"ד ולפ"ז פי' כעין תולת שעשה דבר מופת ומ"ם הם"ש וה"מ ס' כעין תולת שעשה אחת לכרת והטור כ' סרב תלפש פי' לפין תולת שעשה כמו שיש תולת שמתוך דק יזבור שים כה מלב וכ"ב ל' לשפי' שכ' הטור בשם הרי"ף לא מלתי לו שכתב כן וחמ"כ מוחק כ"ה תיבת אלו וכן תמה במהוה שעריט על הגמ"ד בש"ד סי' ס' על הב"י שכ' אלא מלה כרי"ף כתב כן ועוד שפ' הב"י אכל הרמב"ם כ' כאלו ב הפרש בין דעת הר"מ ובין דעת הריף בעין זה ושיטו כן שהרי הפ' שכ' הרמב"ם מיטו שכ' הרי"ף כדמותו וכגלמו ממש חות כמות כב' מקומות בש' כ"ה שאלי בש' כ"ה כ' ומסקנא דאי עביד כעין תורת שרי ע"כ וכ"כ בש' כ"ה שעה ז"ל ומ' שרי להוה ועביד כעין תורת שרי כיון דשרי להוה מידע ידיע דלהכירת עביד להוה הכי דלא ליתא בהוה לידי תקלה ולפיכך מותרין עכ"ל וכ"כ דיפה כיון הב"י לשם בש' כ"ה לא כ' בריף שלמו כלל דבר זה ומפי' למ"ש הם"ש שכ' שחם דאי עביד כעין תורת שרי עדיין א"י אזו פי' שפי' בריף כעין תורת רק הרמ"ש כ' בפי' כ"ה שמחוך כך יזבר שים בה חלב מבל הריף ולשונו בש' כ' כן בלשון הר"מ וכלשון הרמ"ם ולא כמ"ש שכ' שדברי ריב"ף כדמותו ולמו שדברי הרמב"ם וכ"ל דיש חילוק גדול בין לשון הל"מ והלמ"ש ובין לשון הרי"ף דאלו לשון הר"מ והרמ"ם משמע שיכ' לכך מותרים לאחר שילטו שעשו להוה להכירת וע"כ יפי' מבר שלא להכלו דלעלמו לריך עשות הגורת שיכו' ולא יאכל בחלב כדמשמע לשון הר"מ ורמ"ם מבל לעלמו אי"ל לבך לגורה כדי שילטו שעשו להוה להכירת דהא בעלמו עביד להכירת ומ"ב מילע ידע דלהכירת עביד מבל לשון הריף משמע לעלמו או לב"ב אי"ל הכירת דשני ג' בידיעה שהוה בלא הכירת ידע ובלא יאכל מייתין ונם לבני ביתו מהני ידיעה ומשתמת תודיע להם אלא לאחרים לריך לעשות הסיכר ות"ם לשון הריף דמשמע שעושם הסיכר לאחרים וכך דברי רשב"ם בחוש"ק בית ג' שער ד' שב' ותם שיהה בגורת הפת ועשה בעיכן קטנים בעין הטוב מותרת שהרואה יודע שלא שיהה בגורתו אלא להכירת בעלמה וישהל ויאמר לו עכ"ל לשון זה נמי משמע משום אחרים לריך

דהתיר פירכא על דב כמה דהיתותב רבה ב״ח דבלח זה הוה מלי להקשות על רב . וע״ל ליישב בלח זה לח הוה מקשי דים לומר הפי׳ אחר הסיפק נשאר עכ״פ מספקו ח״כ לחסור להפות בו פת דהוה כמבטל היסור לכתחלה סבן דעת הל״ל בסי ס׳ דהפי׳ תערובת מעט חלב לחסור ליתן לכתחלה לפת דהוה כמבטל היסור לכתחלה והכתוב לל״ל ומה שדומין מותו עכ״פ ה״ח בסיפ״ח כן ות״ס רב דהמר יסברו מסום היסור לבטל לכתחלה ומין לומר דליסרי לרב מסום מין מכוין לבטלו הח כתבתי בהיסורי נחו״ח ברביל הזהב סוסי׳ תמ״ז ליישב קו׳ שעכ״מ שהקשה מתוס׳ פסחים ד״ל ד״ה ולשהילהו דשם מוכח מין מבטל לכתחלה לחסור לפי׳ בתין מכוין ומתרתי ס״ה דקיימינן לליבא דרב ורב ס״ל דשמ״ה לחסור הלכך לפי׳ בתין מכוון לבטלו נמי ות״ל נם כתן דרב לחמר קדירות בפסח יסברו דלחסור לבטל לכתחלה לח״ג שלינו מתכוין לבטלו ולח מהני היסק לבל נמה דלימותב רבה ב״ח וקשה מה פריך דלמח רבה ס״ל נמי דרב דשא״מ לחסור ומשהו נשאר לעולם ולחסור לבטל לכתחלה לפי׳ בלח מתכוין הלכך לח מהני היסק . ח״כ דזה לח נקרא מבטל לחסור לכתחלה דזה לח מיקרי לחסור מסום דלפי׳ משהו ליבא ופריך שפיר מ״ש דרב לחמר קדירות בפסח יסברו :

(ד) **ובח״ד** ס״ק ז׳ כ׳ ג״כ כ״ש מטרחני דהח תוס׳ בנחנו דף ל׳ סם הוה כ״ע בר כ״ע ותי׳ תוס׳ בנחסר התנור משומן

שעת ועדיין הוח בעין ות״ת יקנח השומן וכ׳ התנור של חרס ח״ח לקנח וכ׳ הח״ד דמה דח״ח לקנח לינו חלח דבר מועט ובודחי ליכח ס׳ כנגדו . ולפי״ה לחסור הפת לפי׳ בליכח ס׳ ופחות מזו״ע נמי לחסור הפת כר״י מטרחני . וקשה הח בכש״י דף ל׳ גבי רבה ב״ח דהחי תורת שעתו בחלב חלי ולחסר הפת כ׳ רש״י בפי׳ משום דחלב ב״ע בח״כ מוכח להיפוך מר״י מטרחני דפת לח לחסור חלח בזו״ע וים לדחוק לרש״י לשיטתי׳ שכ׳ תוס׳ חוליק דקי״ל דס״ל ב״ע בזו״ע לחסור בללי וביטול ח״כ לח נחסר הפת משום השומן בעין דלח נתקנח יפה שהוח לח״ד דק דבר מועט חלח כנגד מה שבלע חלב חלי׳ בתנור ולימה היסור הרבה ולהכי ח״ם לחסור הפת היינו בזו״ע ולח מוכח דהפי׳ דבר מועט לחסור הפת לחנם הוח דוחק ממ״ש כיון לתוס׳ ע״כ דדיעת הכי וכסברת ר״י מטרחני ולמה יחלוק רש״י על זה ועי׳ ח״ד סק״ו שמדמה לנפל על נלי שי״ל בקטיס דלח מסני ס׳ והוח לשיטתי׳ שכ״כ סי׳ ל״ח ס״ק ט״ז ועי״ש מש״כ דבריס חלו בלח״ה

תמוהין ועכ״פ מוכח מרש״י בהדי להיפוך :

ועוד דברחה פשוט לעל״ד לפי׳ לני לחסר כדי נטילה לבד בשמן לחסר נם כדחי׳ לקמן ס׳ ק״ם ולף דש״ך סם ס״ק ט״ו דלריך כדי נטילה ג״כ כ״ז דוקח בנופל היסור על נלי חבל תנור שהוסק לחפות בו פת הוה חום התנור ככירה העומדת ע״ג הח״ם ולחסר ככ״ל ובולע בכולי ומותר בים ס׳ כדחי׳ לעיל סי׳ ל״ג ס״ק כ״ה וכמש״ם בעומד קדירה לוחת ע״ג כירה חלל החב״ד ומשפך על הכירה לפי׳ חינו שומן לחסר עד ס׳ ובולע בכולי ולמה נרע פת :

(ה) **שוב** רחי׳ בפלתי שכ׳ ג״כ כרימ״ט דלפי׳ טעם הפת ולית בי׳ טעם חלב נלמה ג״כ לחסור דחל״כ הח לחסרי רבה ב״ח לפת לטעמי׳ דהח טעימה זו דהתירה ומסור לכל לדם ול״ל דבחמת טעם וטעם בי׳ טעימת חלב ח״כ מה תיובתח מבריימח הח סור שחוט לפיך בים בו טעם חלב ומה יועיל בו תיובתח וע״כ ל״ל דהוחיל משום גזירה לחריכן לף זו בללל גזירה לפי׳ חין בו טעם חלב חולי לפעמים יתן טעם ומ״מ יחללנו עכ״ל וכי״כ רחי׳ זו כ׳ הח״ד ס״ק ו׳ . וכן פרמ״ג בע״ז בי׳ מ״מ לכתחלה לסור לעשות כן לפי׳ ע״י טעימה וליבח ות״ם דהוה כמבטל היסור לכתחלה וסברח זו כ׳ סם בשם ל״ל לפי׳ לם במעט חלב הפת לסור דהוה כמבטל היסור לכתחלה ומשמע בפרמ״ג בתחלת ס״ק שמסיים עם הל״ל . ח״כ דברי פרמ״ג ל״ע מלחר דרבה ב״ח בחיובתח ח״כ מוכח דלח הוה כמבטל לכתחלה ומותר בחין ות״ם . ופרמ״ג שכ׳ בסוף דבריו דלפי׳ יש ס׳ לריך נטילה ג״כ בש״ך ס״ק ט״ו סי׳ ק״ח וב״ל כמ״ש בחות ד׳ בחוס התנור הוה ככירה העמיד ע״ג הלם ונריך ס׳ וסני בם׳ ות״ל נטילה :

ולענ״ד בישוב נכון קושיתם דלמחי לח מהני טיטוס הפת . ולומר הח הטוח שהוח בעין נשרף ע״י הסיפק כמ״ש הפלתי סי ל״ה ס״ק ח׳ ותח״כ תו הוה כ״ע בר כ״ע ולחמתי לומר רבה ב״ח דלח ע״כ כמ״ש לעיל סי׳ תרמ״ע לות ח׳ דרבה ב״ח ס״ל דגם הבלועה לוסר וע״כ משום דס״ל כ״ע בר כ״ע לחסור ולחחר הסיפק עדיין הוה כ״ע . חלח שהוח כ״ע בר כ״ע וח״כ לח קשה לטעמי׳ הח למ״ד כ״ע בר כ״ע לחסור נמי הקשו לטעמי׳ וכמה פליגו ותירלו דפליגו דודחי מרנים הטעם חלח שהוח עשה קלים ולמ״ד כ״ע בר כ״ע לחסור לפי׳ טעם קלים והש״ם פריך שפיר על רבה ב״ח דתני בברייתח דהיסק מסני הרי מע״ג דליכח טעמח מותר משום דהוה טעם קלים וכ״ע בר כ״ע לחסור ועי׳ בסי׳ תרמ״ע סם סיפחתי בזה רש״י בזפחים מעתה כי הטעמים שבתבו החחרונים הל״ל ליים טעמים לכוונים לעשות גזירה ותומרת כזו לחסור לפי׳ בלח וו״ע שהחיסור ליכח עדיין חלח שמח יחלל הפת עם בשר ותלח מכח הברח קושיתם דחקו לחפשי׳ חבל לעל״ד קושיתם לח קשה . וע״ל עוד רחי׳ דהח הטור הביח בשם רבב״ח דמשום ריחח לח לחסור הפת ומשמע דרח״ם הכי ס״ל ולו יהי׳ דדבב״ח בתב״כ בית ד׳ שער ח׳ ס״ל דריחח לחו חלתח ובני לפי׳ לכתחלה ח״כ ריחח לפי׳ משמו ליבח דחל״כ לחסור לכתחלה ריחח חבל הטור משמע דס״ל נמי כרבב״ח כחן ומכיו הרח״ם בע״ז דף ס״ו ס״ל

דבריחח חיכח משמו ולכך בריחח לחסור בחמן ות״כ חי כרימ״ט דהפת לחסור לפי׳ ליכח ני״ט חמחי בריחח הפת מותר וכמסקנח בתס״כ נם הרבב״ח לחומר בריחח לכתחלה :

(ו) **ובדין** ל״ל סי׳ ס׳ לחומר לעשות סנולה ליין שמרחהו עכור לחת בו מעט חלב כשמה ומעט חלב חקח משום בשר בחלב משום דהוה מבטל היסור לכתחלה עי׳ סי׳ תבב״ג מ״ם עוד דלח כל״ל כדין זה מטעם לחר שכתבתי שם וכחן ל״ל הכי המרי״ט בפי׳ הל״ל כ׳ להיפוך שלם עירוב מעט חלב בקמח מותר הפת ובמלת לבי בסי׳ זה חולק על הל״ל מטעם דחין מכוין לבטלו חלח ע״ז כ׳ בשם נב״י דלח שרי בחין מכוין לבטלו חלח בשהוח בשר לחל מעטם לחר מותר דחין כחן היסור חלח משום יאסר ויחלל כ״כ ג״כ בחנחת לחרון על התוך מ״ש דלפי״ה דס״ל לחסור לכתחלה בחינו מתכוין לבטל נמי לחסור מ״מ לח מקרי זה מבטל לכתחלה משום שמח לח יהי׳ לריך לבטל ל״ל דלח לח יאסר ולח יחלל לפת עם בשר חי״ל לביטול :

ון דפליגי בזה הגחונים ורבב״ח שהטור הביחם פת שחפחו עם לני בתנור יש מן הגחונים שהסכרו לחכול טבל חותו הפת שרימו בטעמו ויש מתירין כ״כ הרבב״ח בתב״ר וכ׳ הפרישה דהסכרו הגחונים לפי׳ לחכול הפת לבדו עם חלב לכ״ע חסור משום לכתחלה להריב ס״ל דריחח מלתח לכתחלה חסור ע״כ ח״כ לגחונים דלחסור לפי׳ הפת לבדו ע״כ ס״ל דזהו ג״כ לחסור משום מין מבטלין היסור לכתחלה ולרבב״ח לח מקרי מבטל היסור ול״ל משום לבפחו פת לבדו לח לחסור חלח כמו״ע חבל פחות מכ״ש מותר ולח מקרי מבטל היסור ול׳ דהלכה כרבב״ח וגם הטור מסכים עמו הכה בחמת מתה״ק שב׳ דברי הגחונים כחן בהיסור לחם לבדו משמע בפרישה דלחסור לגחונים הלחם לבדו חמנם בב״ח כ׳ דהגחונים לח חסרו חלח לחכול עם חלב חבל עם בשר ודחי שרי דהכי מי׳ להדי׳ בתה״כ החרוך בית ד׳ שער ג׳ ולכחו׳ הכי מי׳ בגמ׳ פסחים דף ע״ו להדי׳ דדב כהנה בר חיומח סבח פת שחפחה עם הלני לחסור לחכול בכותח דמשמע הח לבדו לחסור משמע להדי׳ חבל עם בשר מותר ומביח בתה״ח שם בשם גחונים דמותח מרב כהנה דהלכה כרב דריחח מלתח היח וב׳ רשב״ח ורב חלפס תירון דפסק כלוי דריחח לחו מלתח חפי״ה לחסור רב כהנה לחכול עם חלב הוה כלתחלה וגם לוי מודה ע״כ ולח קשה קו׳ הפרישה דהכח גחונים דס״ל ריחח כטעמח מולקים על ריח וס״ל לוי דמתיר ריחח לפי׳ לכתחלה מתיר וכ״כ הרבב״ח שם שכן עיקר דכך חי׳ בירושלמי ות״כ ל״ל בתה״ק נמי ל״ל לדעת הגחונים לח לחסור הפת לבדו חלח שקילר ה״כ גם גחונים מוכח דלח כל״ל דהח הגחונים ס״ל ריחח מלתח וריחח כטעמו ולפי״ה לח הפת לבדו ולח חציב כמבטל היסור לכתחלה וגם מוכח פשוט דלח כרימ״ט ופלתי ות״ד שחוסרו הפת לפי׳ ליכח בשומן התנור כדי נו״ע דז״ח דהח לגחונים ריחח מלתח ותוסר כנו״ע ולפי׳ לעיין היסור לחם שחפחה עם בשר לח לחסור הלחם לבדו וע״כ לחיסור לחם קיל מחיסור בחיסור ריח כנו״ע ולחיסור לחם לריך דוקח נו״ע ממש מכ״ם בחעורכת בפחות מנו״ע דבחיסור חינו חוסר מכ״ם דלח לחסור הלחם לחכול לפי׳ עם מלתח ומ״ם הח״ד דבעין מבעיחה על התנור פשיטח דליכח נו״ע חינו מוכח דהח עם כל התנור בחלב לני והוח הרבה ויל״ל דליכח ס׳ כנגד כולו .

סימן תרנ״ט .

(א) **מ״ש השך** סק״ב בשם א״ז בזב לחוץ ונבלע בתנור ו״אסור הפת אפי׳ לא זב תחת הפת והקשו אחרונים אמאי אסור הא הוה נ״ט בנ״ט ומ״ש הפרמ״ג וח״ד ליתא (ב) פי׳ אחר בא״ז דחושש שמא זב תחת הפת ולא זב לחוץ מתיר הא״ז משעם דלא מחזקינן איסור ולא בש״ך שכ׳ משעם ס״ם שמא לא זב ושמא אינו מפעפע בכולו דודאי מפעפע בכולו (ג) מ״ש הח״ד התנור אינו בולע משומן הבלועה בפשטידא תמוה וקו׳ הח״ד על א״ז ל״ק לפי פי׳ הנ״ל בא״ז וצע״ג בסי׳ ק״ח ס״א בצלה נבלה שמן בתנור עם בשר שחושה דמותר בדיעבד הא בלע התנור שומן הנבלה ומפעפע בכל התנור ויהי׳ אסור השחושה (ה) ביאור דברי או״ה וישבתי ודעת רמ״א דלא אסור אלא בזב על הבשר ושאין סותר דבריו של רמ״א עם דבריו של ת״ח :

(א) **בהגה״** ס״ח ומם זב תחתיו ובש״ך סק״כ כ׳ בשם הג״ח והגש״ד והגה״ה מו״ה בשם מ״ז דלחסור לפי׳ זב למזון על קרקע התנור והפת רחוק לפי״ה לחסור ופלתי וכפי יוכה מסכימים עם רמ״ח מה שכך דנבלע בקרקע ומ״כ נבלע בפת הח הוה כ״ע בר כ״ע וכ״ם בפתחי תשובה בשם בית הפרים ולח כמ״ד שכ׳ בשעת לני כ״ע בר כ״ע לחסור וכבר חולק עליו בפתחי תשובה סי׳ ל״ה וכן הסכתי גם חני שם על דברי ח״ד . ובפרמ״ג בש״ך סק״כ תי׳ למרש״ל כ״ע בב״ע לחסור בלני חמנם בש״ע ורמ״ח ס׳ בסי׳ ל״ה לפי׳ בלני מותר בשחופה הפת עם בשר ושמח יחכל עם הבשר הוה בנורס לכתחלה כ״ע בר כ״ע והלכך לפי׳ בדיעבד לחסור בש״כ דס״ל להכי בנורס לכתחלה לחסור לפי׳ דיע׳ משום קנס ובפר״ח סי׳ ל״ח חולק על מ״כ וכ״כ שם דלח כמ״כ וקשה לפר״ח שכ׳ כחן להיפוך וכמבל״ק וע״ל דלימח לתי׳ הפרמ״ג דהנה תוס׳ בפסחים דף ל׳ וזבחים דף ל״ה וחולין דקי״ח הקשו דלמח לחסור הפת בעם התנור קודם שיסיק הח הוה כ״ע

כפי צלחו ואינו מסוד מסוק סעיף על מחמר שלו מהם ומיהו לקמיה יפה בתעור שכ שהם ובן פסקי הרא"ם ורבינ"ו ור"ן וריטב"א בשם רמב"ן כחולין וסה"ת וכ' ירוחם וכתבתי בסי' תרנ"ה דלהו להסוטים לא ס"ל דאסירת הפת עם עוף סתעור במלב חלי לה מקרי נורס לכתחלה דלכ"ע לא קשה קושתם וכן לריתי עתה אחי' כן בספ"ם קושיות הרמסוטים וה"כ ליתא לתי' הפרמ"ג :

או יתמר לקיים תי' הפרמ"ג ולומר דכל פוסקים דלמסוטים חלקו על דין זה דלסור לנרוס ל"ע בר ל"ע לכתחלה וכחמת רמ' שכ"כ בחור מדש בפסמים ובמחמת לחרן בחרוך מש"ך לכל לתן קיי"ל כפוסקים דלסור לנרוס לכתחלה ל"ע בר ל"ע לקיים תי' הפרמ"ג לחמם זה ודמי לי"ח להמר דמ"ב חמתי קיי"ל כפוסקים דלסור לנרוס ל"ע בר ל"ע לכתחלה סם כל הרמסוטים הכ"ל פליגו מדין זה וסמ"ק דלסור לנרוס לכתחלה ל"ע בר ל"ע דייק כן מן הגמרא דגיס שעלו מעמע דוקא דיעבד אול הא ר' ירוחם נמי ס"ל דלסור לנרוס ל"ע בר ל"ע לכתחלה הוכח בש"ך סי' ל"ה סק"ג והוא בחיב ט"ו חות כ"ח וסס סמוך ממש בדיבור ח"כ כחום' בחפס בפת בחעור שכ שהם ל"ע מקום ל"ע בר ל"ע מקום דמי"ח לחעור לקמן ח"כ ע"כ דמה שחופה הפת ויחכל עם כשר לא מקרי נורס ל"ע בר ל"ע לכתחל' מקום דעדיין חיעו כרוח שיחכל הפת עם חלב :

(ב) **ועל** הנ"מ בשם ת"ז כ' הכעפ"י ופלפו לא קשה דהוה ל"ע בר ל"ע דת"ז לשיטתי' דס"ל כרש"י דל"ע בל"ש בבישול ולפי וכמ"ש הנ"מ בשמו דף קי"ח ול"ב דת"ז כ' חחלה בהג"ח שם בשם ר"י דאין חילוק בין עלו לנחבשלו וכן קבל מר"ת שהורה כן ע"ש ומשמע להלבה ס"ל לת"ז דאין חילוק חלה חמ"ב להלן כ' פג"ח בשם ת"ז שכ דיש לחוש לרש"י דיש חילוק בין עלו לנחבשלו וח"ב בפת שנפפה בחעור וחב שומן בחעור ונבלע בו דאין המיסור חלה מדרבנן מקום שמת יאכל עם חלב ברחש ב"ג אין לאסור לת' מקום ל"ע בר ל"ע כיון בחיבור בב"ח גופי' חיו חלה חלי ול"ב הגה להג"ה בשם ת"ז יש לומר בחב בחעור ונבלע בחעור דאסור בפת ל"ע שנפפה בחוך דאסור בפת גחו מקום דבלוע נבלע בחעור אסור בפת דחב מוהר הוכח ל"ע בר ל"ע חלה דאיכא בפת שמת בחעור אסור בפת דחב בלוע בפ' בחעור ונבלע בפת ואפי' בפת בעל עכו"ם דרבנן בידים שנפפה עם פת חלב בלא לחוש לת מחזקינן דיעותא דמנפ פי' זה בובל בלשון הג"ח בשם ת"ז עיי' לשון הג"ת ע"ז דף ס"ו ות"ב אין הטעם של הת"ז כמ"ש הש"ך דמתיר בלא זב לחוש מקום דהוה ס"ס שמא לא ת"ז ושת"ל זב שמא אינו מפעפע בכל הכלי דז"ת דאפי' זב בכל הכלי אין אוסר מקום דהוה ל"ע בר ל"ע ועוד דאין ספק דמפעפע בכל הכלי דשמ קיי"ל בסי' ל"ב ס"ו אפי' נפל טיפה חצב על דופן הקדירה במקום ניקר דמותר בע"ם ולעולך אוסרים בית ס' בעל העיפה ובפרמ"ג בש"ך סק"כ חי' זה לא שרי בע"ם ולעולך אוסרים חלה בעומד להצטמן ושרי ממנ"כ בבל חם מיד שרה דרך שם שנפל העיפה אסור אפי' בדיעבד חמנם אי הטעלתי לעיל סי' תר"מ בים"ם דשרי בע"ז אפי' לא בישה להצטמן מקום דהטיקה דמפעפע בכולי' ובמקומות אחרים בסי' ל"ב בתבתי שהטיקה כמחבר סי' קי"ח בבל"ש במקלת בלי מפעפע בכל הכלי ת"ב אין זה ס"ם שב' הש"ך שמא אינו מפעפע בכולי' חלה בטעמי' דת"ז כמ"ש הש"ך בשם הג"ה אוסר חלה מחזקינן ריעותא דשמא ז ב לחוש מקום דמי בסי"ם שמא לא בישה חלה בבל"ש ואפי' בלי"ש ואפי' בלי"ש ואפי' בלי

חולק ע"ז הלכה כראבי' כ"כ תה"ד והכי קיי"ל בסי' ס"ט סעי' י"ד ובסי' קי"ב ש"ך סקי"א (ד) לדינא י"ל גם הרי"ף ס"ל דמותר הפת אפי' לכתחלה וה"ה לאפות עם בשר צלי לכתחלה כדי שלא קשה עליו כמה קו' וכ"כ האחרונים פלתי וצל"ח ומחה"ש שכן הוא לרי"ף (ה) אחרונים הקשו מה פריך לרב מבריתא אפי' נדי ושלה ולרב מה אפי' דלמא קמ"ל דנדי ושלה דהוה א"מ ועל תי' הפלתי ועל תי' הצל"ח הקשתי (ו) ישוב עוד על הרי"ף שכ' דרב דאסר ריחא משום מב"מ במשהו מהקושיות שהקשו (ז) טעם לריף מ"ש דרב לטעמי' דס"ל מב"מ במשהו היינו לפי מה דקי"ל כרבא דריחא לאו מלתא וממילא כל ריחא אפי' לכתחלה שרי (ח) הוכחתי דלא כד"מ סי' ק"ח שכ' דפת עם צלי אם כבר אפו הוה דיע' שרי אבל לכתחלה לאפות אסור אלא מאן דמתיר בכבר אפו הוה לכתחלה ושרי וממילא גם לאפו' לכתחלה שרי (ט) ישוב ראיות מהרי"ל דריח אפי' משהו ליכא ומותר אפי' לכתחלה ריח אפי' בהיתר לצלות עם איסור א"כ לבב"ח וכתבתי בישוב קו' הצל"ח לתוס' ע"ז דריח עכ"פ משהו איכא וכ' תוס' לא כ"כ אלא בחמץ משום חומרא דחמץ משא"כ בשאר איסורין מודה תוס' דריח היכי דלא מלתא אפי' משהו ליכא (י) וג"ל בשעת הדחק או טירחא או הפסד עצים מותר לאפות פת עם פשטידא לכתחלה לאכול הפת עם בשר מכל טעמים הנ"ל ובצירוף מ"ש עוד לקמן בסי' שאח"ז בתנורים שלנו ובמדומה שכך נהגו לכתחלה ויש להם על מה שיסמוכו ובמקום שלא נ נו עכ"פ בשעת הדחק המקיל לא הפסיד (יא) מרמ"א משמע ה דלאפות פת עם פשטידא מדינא אסור דחיישינן שמא יזוב ובא מכוסה אין חשש כלל ומותר ול"נ אפי' במגולה לא אסור מדינא אלא שטוב ליזהר ואפילו א' מכוסה נמי טוב ליזהר ובמקום הדחק מותר בי"כ ובי"כ ׃

בשיע סעי' ג' פת שאפאו עם הגלי אסור לאכלם בחלב וכ' הש"ך אע"ג לקמן סי' ק"מ קיי"ל דריחא מותר כדיעבד אבל לכתחלה אסור וכיון דאפשר לאכלו בלא חלב הוה כלתחלה עכ"ל כן דעת הפוסקים רמ"י פסחים דף ע"ו ע"ב פלוגתת דרב ולוי אמר רב כבר שחוטה שמן שנלמו עם כבר נבילה כמוש אסור מ"ט מפטמי מהדדי ולוי אמר ריחא לחו מלתא עכיד לוי עובדא בגדי ודבר אחר ופרש"י שנלמו זע"ז בתנור יחד משמע דוקא שנלמה דיע' וכ"כ בתוס' שם מפ"י הקו' דגם לוי מודה דאסור לכתחלה וכן דעת הריף בפי' ני"ס דלוי לא מתיר אלא כדיע' וכ"פ הר"מ בפט"ו מה' מ"מ פסק ג"כ פת שאפאו עם בשר ודגים שנלמו עם בשר אסור לאכלם בחלב וכ"כ דעת טוש"ע וכ"כ כיון דריף והר"מ ורוב המורים מסכימים לדעת מ' הכי נקטינן להתיר כדיעבד אבל לכתחלה אסור במקום

לר ׃

ובמרדכי בפי' ג"ה סי' תרס"ה כ' בשם רבותי' שכ' על הריף שכ' פת שאופאו עם בשר אסור אפילו דאסור משום דהוה דשיל"מ מין במינו לי דלאותו ענין שנאסר הוא אסור עד לעולם ולאותו דבר שהותר היינו כלה כותח לו נאסר מעולם ונראה לי דלא אסור לרב אלא בשר שחוטה עם בשר נבלה שקולטין הרוח ביותר מפני הסירוס וכן בפת חמה והבית פתוחה שמין דרך לנעות ימין ושמאל אם לא דרך המנופה ולהכי מדמי להוה רב אבל לי"ל הא דתני רב כהנא פת שאפאו עם בשר צלי בתנור אסור לאכלו בכותח עכ"ל ולפי דברי רבותי' מותר לאפות פת לכתחלה אפי' לרב דהא כיון דאפשר לאכלו בחלב הוה כלתחלה מכ"ש לגוי דמותר לכתחלה וכ"כ בתה"ד דמותר אפי' לכתחלה מעטם אחר משום דלוי אפי' לכתחלה ריחא שרי ובכן אי' בירושלמי אלא לדעת הריף דאסור לכתחלה ותמי' על מו"ה בכלל ל"ע חות ד' אם בשם הר"מ דאסור לכתחלה וכ"כ הראבי' וז"ל מורי ורבי ז"ל בריף כ' וכו' ונקשה הא ר"ל לכתוב וכ"כ הראבי' ׃

בריף ולא ר"ל לכתוב וכ"כ הראבי' ׃

ובש"ך סוף סי' ל"ה כ' שמהמנ הראבי' רק הממיר תע"ב וז"ל ש"ד אם ורש"י פסק כלוי דמתיר וחפי' רב לא אסר אלא בשר שחוטה כו' ולא ס"ל דאסור פת שאפאו עם בשר צלי בתנור העולם לאפות פת עם אחת מהן והמחמיר אלא לאפות פת עם פשטידא תע"ב עכ"ל וכ' אם במקום שעריס מ"ש רבינו וחפי' רב לא אסר אלא בשר שחוטה כו' היינו מדברי רש"י ורב אלפס אלא דברי עלמו הם וכ"כ המרדכי בשם רבותי' עכ"ל ממש ז"א דהא בריס הסי' כ' הש"ד פת שאפאו עם בשר צלי בתנור אסור לאכלו בכותח פרש"י דאין הלכה כן אלא קיי"ל כרבינו דאמר על כת חיטה דריחא לחו אלא דמתיר לכתחלה דהא חפי' עלמו עם בשר צלי כלכתחלה הוא והוכח בהג"ה מ"ה כלל נ"ט ׃

והכי אי' בשו"ת מהר"מ רוט"ב סי' כ"ד דריף ור"ח בר"י ובתשו' הגאונים וכ"כ לרבי וכן ממלא בה"ג ורש"י התיר לאכול פת עם בשר תע"י שאפאה בתנור אחד שקורין פלאדעז שלנו ור"ת ור"ח פסקו דריחא אלתא ומה שהביא רש"י רבי' מבת תיהא ר"ת מילוק בין ריח דהכא בב"ת דליתא בה פומא כו' ואין נראה לר"ח דהא בפ"ב דע"ז מייתי להני תמני לחכיי ורבת הכהו דמייתי בפסחים לרב ולוי ואם איתא ליתני ס"ה דאי"ל

סיומא ולפסק ר"ת אסור לאפות פשטידא ופלאדן בתנור אי' אע"ל נקיט מהר"ם דמייתי לכתחלה דאסור לאפות פשטידא עם פלאדעז תיפ"ל לכתחלה אפי' לרש"י אסור לאפות אפי' פת עם פשטידא לבד אע"כ דס"ל מהר"מ דאין מילוק בריחא בין לכתחלה לדיעבד אלא לרש"י מותר אפי' לכתחלה ריחא ומותר אפי' לאפות פלאדעז עם פשטידא ולר"ת דאוסר אפי' כדיעבד אסור וכ"מ מתוס' ע"ז ל' ב' בשם רש"י אע"ג דת"ב דרב פת שאפאו עם הגלי דאסור בכותח הלכתא כוותי' ס"ל ואי לרש"י אסור לכתחלה מה קשי' לי' מבריית' פת שאפילו עם גלי הוה עם כותח לכתחלה ואפי' לוי מודה וכ"כ המרדכי בשם רבותי' דהנהו לאכול הפת בכותח ועי' יש"ש פניה"ג סי"ד דרש"ל לא הזכיר כלל דברי ריי"ף מה שמחלק בין לכתחלה ודיעבד אלמא דלא חש לי' כלל וכ"ש הרש"ל בשם ר"ת משום דבפסחים דף ע"ו ת"ב דרב פת שאפאו עם גלי אסור לאכלו בכותח וכו' ומה רואי' התם לכתחלה אלא ע"כ מילוק בין דיעבד לכתחלה ואע"כ דאלו הלכתא כת"ב וא"כ אפי' לכתחלה מותר וכרבותי' שכ' דאלו הלכתא וטור שכ' כאן בשם הרא"ש דפסק כר"ת דריחא אלתא ודאי לא רמה תסו' מהר"מ ר"ב רבו דמתיר ובשם הרבה מורים נמי לא רמה אלא הכיאו לדבריו דמתיר אפי' לכתחלה וגם ש"ד לא הביאו וכן דעת תוס' ורש"ל ע"ז ריחא לחו אלתא אפי' לכתחלה מותר וכ"כ הרמב"ן במלחמות בתחלה כ' טעמים אע"ג בשאר מיסורים מותר ריחא אפי' לכתחלה כשפת שאפאו עם גלי אסור לכתחלה מ"מ משום דמרגיש הבשר בחלב ואני לא מתיר בבשר שחוטה עם בשר נבלה דאין מרגיש ריח האיסור דשכיחה בשר ועוד כ' בב"מ משום דהיתר בהיתר הוא עצו יותר הרחקה ובכ' טעמ"ס אלו כ' הר"ן בפ' ג"ה מכל לבסוף כ' הרמב"ן ות"ת דשייכי דין דפת שאפאו עם גלי דאסור רב כהנא בדבר כמו דלא קי"ל כרב ס"ל לא קי"ל כרב כהנא א"כ פת שאפאו עם גלי נמי מותר כך הוה ס"ל בהג"ה ומהגהב"מ ר"ב לרש"י דאין הלכתא כרב כהנא א"כ לכל הכ"ל מותר אפי' לכתחלה לאפות פת עם גלי ׃

(ב) ואי"ת הא רש"י פי' עבד לוי עובדא בגדי וד"ח שנלמה לשון דיעבד והאיך כ' לם"ד לרש"י מותר לאפות פת עם גלי אפי' לכתחלה ל"ל דרש"י מלי סבר דריחא עכ"פ משהו יש לומר הא בב"מ דעדיי' היתר הוא ודומה לט"ז בסי' תרכ"ח דשרי לבטל טעמי מינר מחובר בסכך תלוש ולא אסור משום מין מבטלין לכתחלה כיון קודם יו"ט עדיין היתר הוא ות"ת לחכילת אסור והא רמי' דאסור לבטל מעט בשר בשר בב' חלב לכתחלה כמ"ש בת"ח כאן הא ג"כ מיהו מכוין לבטלו לו יתמר כמ"ש הרמב"ן וחבלי' שם' דעת המוסרין לגוי לכתחלה כ' זה הטעם שלהם הוא לפי גמ' שלנו חבל אבל לאו מיהו מודה הוא דאסור משום שנו המשנה בגמ' ירושלמית ממורה לכתחלה וכ"כ ג"כ בת"ה ת"כ גוי אפי' לכתחלה מתיר ות"כ י"ל נמי דרש"י מפרש גמ' דלן דקתני שנלמו דמשמע דיעבד ות"כ ירושלמי וגמ' דילן פליגי אליבא דלוי ת"כ לפסק הלכה פסק רש"י דשרי אפי' לכתחלה כמ"ש רש"י בפסחים דהלכה כרבה ורבה מתיר בכ"ת אפי' לכתחלה מדיעה גם תי' שאפאו מכוין לבטלו נכון הוא עי' בכ"ל סי' ס"ד וכסי' זה ולעיל סי' תרכ"ו חות ו' וכסי' תמ"ז בח"ת במג"א סקמ"ה אמ"ש בשם רבינו כתיבים ממוקין אסור להוסיף דהוה כמבטל לכתחלה כ' ואין להקשות מתכ"ג התם כיון שאין טומן כדי לבטלו לא הוה מבטל לכתחלה ותי' דשם מיירי בריחא ס' מ"ב הכא דריחא נמי ס' מותר כאין מכוין לבטלו ות"ת הא במלחמות ותה"ת כ"ד ס"ח משמע דאסור שתירלו על הריף שכ' לוי אסור לכתחלה והקשה בעה"מ מ"ב מה פריך לוי מאין מוקין כ' פסחים התם לכתחלה משמע ונם לוי מודו לתירולו בשם ר"ת ותי' משום פסחים היתר הוא ואינו מכוין לבטלו ולי"ל למיקס לתעמא משמע הא בכ"ח בתכ"ג דהיתר הוא ואין מכוונין לבטלו כיון דנרנש טעמו אסור לכתחלה י"ל דלא בתבו הכי אלא לדעה דס"ל דריחא אסור לכתחלה אבל לדשפ"י דס"ל כירושלמי דמותר לכתחלה אין לנו לריכין לזה ועוד בפסחים מקרי לבטל איסור לכתחלה דפסח אפי' קודש זמנו דהיינו בשעת שלי' מקרי שמו עליו והוה כמבטל איסור הלכך לריך נם הטעם עוד שכ' הרמב"ן דלא נרנש הריח משום דהוה מב"מ משא"כ בשר בחלב לא שייך לומר דשמו עליו משום בב"ח כל זמן שלא נתערב וכמ"ש בפרמ"ג א"א בשום"י תכ"ב בשמ"ז בדיני קילור סדר הנעלה וכי"ב כ' בדנול מרבבה סי' תמ"ז בשמ"א שקנ"ה אחשו' ל"ל לאסור לערב חלב חמה בין דחמץ שמו עליו ולהתיר בחלב בשמה דעדיין היתר הוא עכ"ל תע"ב בל"ל סי' פ' הוכיח מת"ח דאסור לערב מעט חלב במים כדי לבטל עם בשר כמן בריחא דאין מכוין לבטלו ג"כ שכן

חפי' לכתחלה ׃

ועוד י"ל דמאן דס"ל מסקין אין כמותן והוה זעה בעלמא ואפי' לי' דבכן ליכא עי' פי' בק"ח בחדש א"כ בריחא ודאי שרי ועי' בסי' תר"כ כתבתי מזה מ"מ פירש"י לגוי נדי וד"ח דיע' משום דמ"מ מכוער הדבר ופריך שפיר מאין לנו בי' פסחים דשכיחה היתר מכוער הדבר ב"ב ליכא וא"כ ה"ה פת עם גלי דג"כ שכיחה היתר ואינו דבר מכוער ׃

(ג) ודריי"ף שפסק לכתחלה אסור נמצי אין דטעם הריי"ף משום דהוי דבר שיל"מ משו"ה אסור הפת לאוכלו בכותח הוה כתתי"ד סי' ק"ע כ' דהעיקר כרמב"ן דפליג אריי"ף משום דלבשר לא נאסר מעולם ולכותח עדיין הוא אסור אע"ג דכ' מהר"מ דיהנו לפסוק כריי"ף דהנהו לפסוק כרב אלפס בדבר שלא נאלק עליו תוס' מ"מ נראה דדברי רמב"ן כאן מיקר מהא דחי' בפ' הערל דקאמר רב אחי סיפא ס"ט משום דס"ל

דשו"ע ואפ"ה אין להתרחם בעלמא ובקמור אלמותה הם דיב לחני מחיצה הוה ממ"ש מי שמתו שני זמי ליתרחל לחבור ושיימו ממם כשבבית רחני' פ"ב ונקד כ' בחת"ד בשר שמתה נ"י בלא מליחה ומעוריבה לא מקרי דשו"ע ולכישול לחבור לשופט ונלגי לא נחשר ושמק כן בש"ע סי' ס"ע סעי' י"ד ובפ"י ק"ב בש"ך ס"ק מ' מ"כ נפי פעם זה של הרי"ף דבריו שלא כהלכה וקשה על ת"ד מ"ם דמום, מימו מוק על ר"ף הת מום' ע"ז מכיח רמי' דהלכה כרב מם' כיצד נולין דשופדת הוה כהסיא בייתה דלימעמ כהני בשרא וחסר רבא מסרזקי לגמיכלי כבותמת ומעשם רב ונם מר כר רב חסי חוסר שם חפי' כמלמת. ומי תוס' ס"ל כרי"ף ליכא רמי' מהתם כש"ם הרי"ף דשתי התם דהוי דש"מ. ויש לומר דכוותת התם"ד ויש לומר אפ דלא ס"ל לתוס' דהוה דש"מ הוה מעשם אחר במו שהקשה של הרי"ף בתה"ת הכ"ל ובנדרים כר"ן בשרק הנודר מן המבושל דשש"מ לא תמרינן אלא במין במינו אבל בשברת זו מה דס"ל לרי"ף אפ"נ מה שהחסר לא הותר ומה שהותר לא נחסר לא מקרי דש"מ ע"ז לא מניכן תוס' חולק וכדי ליישב הרי"ף מקו' תה"ד נרחה לומר דגם הריף נתו להלכה לדידן כ' כן אלא לדחות לרמי' מהני חמורתי מדבת מפרזיקא ומתר כר רב חסי ד"ל חיכוו הוה לחברי דהם ס"ל כרב חסי בשרק הפרל דהרומה הוה דש"מ ומכל חגן קיי"ל כהתמת דגמ' בפ' הפרל אלא הוה דש"מ ובכל"ה אין לומר הרי"ף לדידי' ס"ל כן להלכה דיב חסי לשוני' דפסחים דחסרו המחולתי לסת שהשמו עם לני ח"כ תרומה הוה דש"מ ח"כ מה פריך אלו מהרודה סת ממה על חבית של יין תרומה ליפי שהני תרומה דהוה דש"מ :

(ד) **עוד** מ"ם הרי"ף דהלכה כלוי זהה דמני רב בסגית פת שהפלה חסור ותכלו בכותה והבית בייתה לחיטתו כהדי בשרא ותסרה רבא מפרזיקא למיכלי בכותתה לתו בדרך לשוד שייכי חגלה חפי' כלוי חסירי לחכלן בכותה דלי שרי הוה בלכתחלה זלו לה שרי הכא חגלה דייעבד דהה לוי שגלתו קתמר ולא קתמר נולין לכתחלה וקשה על הרי"ף קו' רז"ה ותה"ש וכ"ן דהה פריך חלוי מלין נולין משמע דלוי חפי' לכתחלה משיב וכן לי' כירושלמי פ"ב נרחה דר"ף לרבסני' ס"ל דשוחר חפי' לכתחלה וכרבא בפת תיכה ונם לוי מחיר חפי' לכתחלה זכ"ב גל"ם דפביד לוי שובדת ס"ל לר"ף דהוה לכתחלה דחל"ב קשה של ריף שב' דרב שייך לגידך דרב ס"ל מכ"מ בשמהו תה חמר שפיד לוי עובדי בנדי ד"ת הת הוה לישו ושפי דכ מוכה וכ"כ שפלמי פי' ק"ח סק"ת ולריף מוסר חפי' לכתחלה וכ"כ בשפ"ם סי' תמ"ז סק"ד ומקשים הפלם דהת כ' הריף לחסור לכתחלה ע"כ נרחה ד"ל הריף לח כ' חלם ליישב הני דלישנה שייכי כן דבריהם בדיב ובלוי שייכו לכתחלה שייכי בדרב דרב חוסר ריחו כפעמת ומוכה לרב חבל שייכו בלוי ולי שגלתו קתמר :

ראש חוד הריף שב' בפוף דבריו שב' כל כי דייקות חגלת רב דחוסר מסור לביעתי' חזל מכ"ת בשמהו דב' בשחה"ם הכ"ל ע"כ לגני ריחת חפי' משמו ליכת דחל"ב דמוכה דמשמו ליכת חגלת דש"ל מכ"מ בשל ליפלוגי בשלמת בש"מ עד כחן וקשה דמ"ב מיך כ' הרי"ף לגני עכ"פ לכתחלה חסור חמתי כיון דריחת חפי' משמו ליכת. חגלת דכל"ה הקשה הכל"ח שמיך מכיח הגמ' לגני דשפיד עובדת בגדי והכי חסר הת במין בשמיהו מיכו מוכה נם רב חתי' דל"ל דריף ס"ל דשפיד עובדת ר"ל לכתחלה ח"כ ע"כ חפי' משמו ליכת ולפי"ז הכ"ל ח"ם דמ"ם הריף דגני חוסר לכתחלה היינו בש"ד וד"ק מדחמר שגלתו דמשמע דייעבד וכן ס"ל בשת משרזיקי ומר כר רב חפי' לחסרו פת שחפתו עם לני דהוה בלכתחלה חבל למסקנת דכ' הריף דרב חני' כמין במינו לגני חפי' לכתחלה מחתר כגל"ת השפיד שובדת משמע לכתחלה דליכת טעם לחסור לכתחלה דבמחם"ם דלגני חפי' משמו ליכת שכ"ם מכל הפ"ל הריף נמי ס"ל כש"ד ומהתי"ת ר"ב וכן דפת הרבה רשמוים כמהר"ם ז"ב דמותר לחפות פת עם לני ומותר לחפות בכותה לא להיחף עם שטידת של נויה שכ' שם בשנו :

(ה) **דיל** עוד חמ"ם הריף לכתחלה ריחת חשר חבל לכלכה ש"ל חמותר שהות חגלת פשוניות חלוקות ולכחר קשה שלמה הבית הריף כי דייקות דרב שייכי כחידך הכ ס"ל מכ"ת בשמהו דרב חכי ס"ל מחולין דף ק' כיון שנתן שעם פחיכה חתכ"ת ושחרת כל שחביותת מפני שהות מיכי למה לח הבית ל"ת חף ת"ת עם לתתר בפי' חיב ס"ל מכ"ת בשמהו ומ"ל ליי' כחש"ת בחמהו בש"ך חף ס"ו שבשפה בן ולגידי יותר קשה ידחמם דף ק' כחולין בריף לח נריש דרב חפי' שהות מיני חלח הפים קתמר מבני רב חתן חתרי בשחתי בני חזית מכ"ת לח בטל ודלו ס"ל לבית למיזות דשב נוסי בש"ז דס"ל מכ"ת בשמהו דשו"ע ואפ"ה אין להתרחם בעלמא ובקמור אלמותה הם דיב לחני מחיצה מכיריתה דתן נולין דשפיך ואפי' נדי ונלוש בשלמת לגני דיימת מלתה ח"ם ל"ת נדי ונדי דחסור מקום תערובת נוסף חלח חפי' גדי ושלה חסור מקום תערובת נוסף לשב לרב דחסור מקום תערובת טעמים חפי' נדי ושלה. מה פריך לשמת ס"ק לח מקשית נדי ונדי דהוה מכ"ת דחסור דשב"ם ליימת מקום עכ"פ ליכת וכרייתה ק"ל מכ"ת כמקום חלח חפי' נדי ושלה דהוה חסיף בשמו כשמו מימו אפי' חסור דיימת כשעמו :

ודקצ"ל חי' ליכת לחיחי' דחפי' הכרייתה כמ"ד מכ"ת ל"ב הת בכרייתה חני חין נולין לכתחלה ולעיל לכתחלה חין חילוק בין מימו ובין שחלו מימו הריף לח הוה ק"ל ת' ומפריך המקשן מכרייתה לגני לחמת לו מודה לכתחלה חסור עפ"ל דלח הוה לריך לפרש בכרייתה מפני מערובת דפסימה דחסור מקום תערובת מע"כ דר"ל חין נולין ולה לגלן חסור בדיעב מקום תערובת ופערובת משמע תערובת שחוסר חפי' כדיעבד ויש תערובת חיסור שיהל לחסור :

ופלתי ת' ברוחה פסוני ליבב לרב חפי' לחבי לפת תיכה דמ"ל ר"ח חפי' מלתה ולחכי דמ"ל חין נולין בשחתה הוה נדי ועלה מכ"ם מקום בשמת נדי ועלה חין והוה נם נדי ועלה ג"כ חין כמינו לכתחלה ת' הפלתי דלרבינו כמו שהוה מתרן ליתת חלח לתוס' שפסקו כע"ז כיב רימת מלתה ת"ע חבי ורבא פליגת ברייתה בפת תיכה ורבא ס"ל ריחת לחו מלתה וכ' תוס' דלח שייכי פלוגתת דחבי ורבא לפלוגתת דרב ולוי דרבא נמי חלי סבר ברב ח"כ בהוא ריחת דבת תיכה ים לקייש ת' הפלתי דסוני' דפסחים רוחה לייב נם לחבי דסבר חפי' בב"ת ריחת מלתה ברב ס"ל ולחבי ס"ל חין במינו חלינן בתר טעמת והוה נדי ועלה מכ"ת. חבל לריף הס"ל דהלכה כלוי חפלה דפלוגתת דחבי ורבא שייכי בשב ולוי והבלה בהפה וקשה על הריף דלמה לח סביה ספ"ם כחן שלוחתת דחבי ורבא בקו' התוס' ול"ל לריף היסוך מסברת התוס' בבת תיכה שריחו בעין לתוך פיו הוה יותר סברה לחסור ח"כ י"ל חע"ב חבי התם בבת תיכה חוסר ריחת ס"ד בריח בעין כלי תערובת חבל בריחת דרב לוי מחיר חפי' חבי חודה מלתה לכך לח חני בפיה כחן פלוגתת דחבי ורבא. ות"כ ליתת לתי' הפלתי דסוני' כחן חזלי לתמר ריחת מלתה ברב ליישב עליו הבריתה דהת כחן כתערובת מודה חבי דלריחת לח מלתה :

דב"ל ליישב קו' הגל"ח הכ"ל לרב דס"ל מכ"ת לח בטל ליקום חפי' בב' בחוסים דהמ"ב בשיך ריש סי' ל"ח כ' סומן עם בשר לחבי לחזיל בתר שמת הוה מין בשמיהו מימו ולרבא לחזיל בתר שמת הוה מכ"ת דשומן הפשר אפי' מקרי בשר נמלח בלוה בשר נבלה כחום עם בשר שחוטה שמן הוה הפשר בבלה לחבי בתערובת השחוטה מין בשמיהו ובשמיהו מימו ותמר רבא מרב חולין דף ק' דשריך הס"ם חפי' ליכת טו"ט נפי פליק חת דמיו בשמיהו ובשמיהו מימו רבה עליו ומעטו :

אכ י"ל דלכך נקיט רב כ' בחוסים לרבא לחזיל בתר שמת ושכי קי"ל וה"ת דוקא כב' בחוסים חוסר רב לב"ש מקום שה"ת מהשו דמשהו עכ"פ ליפת ות"ת כיון דשום בטעמו הוה מכ"ת בחבי חכל בפ' שמן דלא שוה בשעמת וה"ת פליק וליכת מכ"ת דשומן בשמיהו מימו רבה עליו ומעטו מותר לריפת לתו מלתה קמ"ל חפי' בפ' שמן חוסר רב ונ"ב מקום דנם שומן הוה מכ"ת ושוסר היב מקום מב"ת וח"ם לרבא קו' הגל"ח וה"ת פריף מהו דתימא חלת הגמ' לחפי' לריך לומר דרב קתמר טעמת דשומן מקום לחזיל בתר טעמת להפי חלת הגמ' מקרי מכ"ת מקום שה ליכת לריך דהה לרבא קמ"ל ת' שומן חפי' שומן מקרי מכ"ת מקום דהוה מכ"ת בשמהו :

במערבא ת"ם פריף מסוני' דפסחים דמוכח מהי' דס"ל טעמי' דרב מקום ריחו כטעמו מתמיהי עכיד לו עובדא בגדי גד"ת חיים ל"ת בשמ"ת נם רב מודה וכן מה פריך מהוהה את המה על חבים יין הת התם מבשמ"ת ושוב קו' שהקשה המפרשים ולהכ"ל ת"ם דגמ' דפסחים לח הוה בשיק מרב חולין דף דמוכח שהי פליק שמיו מימו ת"כ לח הוה שני שבר בפסחים טעמת מדרב כהכ"ל מקום מכ"ת בשמהו דת"כ הקל"ד קו' הגל"ח מ"ט מקיש ת' שומן ליקוף חפי' כ' כחוסים חסר מקום מב"ת חזל"ל דמקיש ת' שומן לחשמעין דגם שומן הוה מכ"ת עם כשר נגד כחבי דמתר חזל בתר טעמת וכפל מקום פליק חפי' מימו ושמיו מימו רבה ומבטל ת' לח ת' יכול לחרץ ניין חלת לחבוק מסכתת נם חתם דנקיט ת' שומן ליכת לחמיר דחסור מקום מב"ת לחבי בתר טעמת טעמו מרבה וניין דשפיר דרב מקום מב"ת לחוד נם בקומן ת"כ קשה קו' הגל"ח :

עיל כן דקשה למקוף רב בכ' בחוסים שם טעמי' דרב מקום מב"ת ס"ל סם"ם בפסחים חלת טעמת דרב מקום הלים לחסר כטעם וחפי' חימו ות"ם דנקיט שפיר ת' שומן מקום דמפטמי מהדדי [ות"ם קו' מהרי"ל בשל שה שריך לה לרב שה חפי' נדי ועלה דלמת ה"ם חפי' נדי-ועלה שמיו מבו ת"ל בשלמי דסוני' ס"ל בחבי לחזיל בתר טעמת חלת לפלתי כ' דחזלי לבחבי דרוקם ליישב דרב מלתה נם חליכת דחבי זה דמיתי כשמ"ל חלת למ"ם ת"ם שתמת ים לומר בחבי חזלי פשוטת לחזיל בבר טעמי' ת"כ נדי ועלה הוה מב"מ בשמהו ולת הכיה לדרב גוסי' ע"ז דף ע"ב ולפי"ז דף ק' דש"ל לרב מב"ת בשמהו ולת הכיה לדרב גוסי' ע"ז דף ע"ב ולפי"ז

ח"ם דיקא מיב דחולין דמסם מוכח מיב דס"ל מליק לית מינו לחמרי כן מליק לומר דיב מעשם מב"מ חוסר ולא קשם ליקוטו דיב כב' ממושים דסה קמ"ל לחפי' ה' זומן נמי לחפור משום מב"מ דחולין בחר שנת אבל לי סוה נקיט כב' כמושים ס"ח כה' שמן בטל משום דסה בחבי דחולין בחר טעמי' ושומן לינו כטעם כשר ה"כ סוה לינו מינו עם הבשר וה"ח מליק קמ"ל לפי' ה' זומן סוה מב"מ וה"ם דב משום מין במינו ים לומר בזה מליבי מבי ורבה לי חזלין בחר שמה לו בחר טעמי' רבה מוכח לי' מיב דחינו לשיטתי' דף ק' ס"ל מליק וסוה ס"ל טעמי' דיב לשיטתי' חזיל דחסור משום מב"מ וקשה ליקוטו בב' כחושים כקו' לע"ח וע"ל דה"ח הה כה' שומן שרי מטעם מליק וקמ"ל דחפי"ה לה בטל וקשה בחמת נמסי ל"ב נימא מליק חפ"כ דחזלין בחר שמה וסוה שומן עם בשר מב"מ ולי"ל מליק שנינו מינו דהכל מינו וחבי לשיטתי' הלי"ל מליק לי"ל דטעמי' דיב לחו משום מב"מ ליקוטו ב' כחושים וחי"ל דה"ח הה כה' שומן בטל משום דה"ח מליק קמ"ל דחזלין בחר שמה הה לחבי בחולין דף ק' ל"ל מליק נשחר חבי בין במינו בין שלא במינו חזלין בחר טעמה וה"ב סוגי' דפסחים לרב חפי' נח"ם ומשום ריח בטעמה לה חסיק לו משיק לה חסיק וכן י"ל דלא חסיק מפלוגתא דחבי ורבה דפליגו דרבה ס"ל דחזלין בחר שמה ג"ב ליבה לחוקים לרב משום מב"מ דחו קשה הקו' הגל"ח ליקוטו דיב בב'

כחושים וחתי שבתפתי דקמ"ל דניזול בחר שמה לה חסיק :

עב"ם ח"ם הכי"ק דקי"ל כרבה דחזלין בחר שמה וקי"ל מליק לז טעמי' דרב משום מב"מ וכך הוה לרבה בהל"ל חוה ד' דחי טעמי' דרב משום מב"מ לוי לייחת מותר חפי' לכתחלה כמ"ל דיב על דב ע"ב ס"ל חפי' מב"מ במשה ריח חפי' מעמה לוי לבה ע"ב ס"ל טעמא דלוי דס"ל מב"מ כם לפלוג עלי' דרב בעלמא ול"ם ג"ב דסריף מסבית להך דרב דחולין דחי"ל לרב מב"מ ל"ב מדחמר כיון שנתן טעם בחתיב נעשה נבלה ואוסרת כל החתיכות מפני שהוא מינה ולא הבית לרב ע"ז דשם מקום דברי רב דס"ל מב"מ ל"ב ולהל"ל ל"ם דהה שם הקשה הש"ם ל"ל ל"ן ותי' רבה משום מליק ומשום סברת מליק מוכח דרב דחוסר כחן משום במינו במשה לרב לכך הבית הריף הך דרב וכי דייקת מחבי כן דחיתי כם' פרי החג שהקשה על תי' הפלתי דקונית חזיל לחבי ח"ב החיך הריף כחד טעם דחין הלבה כרב דגרב לריכין לדחוק ולשנוי בריית הה למה דקי"ל פרבה ל"ק על רב כלל מברייתא וזה גם לדידי קשה דקונית לחבי חזיל וי"ל דה"ם בריף כך דייקת מה דחוק הש"ם לשנוי הכא הה לדידן ל"ק כלל מברייתא דה"ל לנקוט חפי' בשה"מ ולמה נקיט גדי ועולה לרבה דמיקי מברייתא נופלין ועוד משום זה שב' הריף דלרב לריך לדחוקי לשנות מברייתא דכר זה כ' הריף קודם שב' טעמי' דרב משום מב"מ וס"ל דקונית חזיל לימה ג"ב לתירולי לרב וח"ב למ"ם הריף חמ"ב ועוד דרב משום מב"מ בחמת לטעם זה לה כ' דשנוי מברייתא לרב דחוקי דהה לדידן ל"ק מברייתא כלל דשפיר חתו חפי' נדי ועולה חפי' שהוא חינו מינו :

ועיין לקמן סי' תי"ב ביסוב הריף מ"ם דרב שייך במין במינו הה משוני' דפסחים מדפריך מסרודה שם דטעמא דרב חפי' דשלימו מינו וחבתי דריח דק מידבקן חסור ולימה סוגיות סולקות זה בדרבקן לה בטל וס"ם שמיה הריף ממולין דף ק' דהתם דק מדרבקן דחכ"ל בשאר לימורין רק מדרבקן וחפי"ם לה בטל ל"ל כמן ישוב זה בזה הדוק וסוה דשם"ם בחדו' בש"ן הכיה בשם פש"ב דלרב לייתת ליה מדרבקן ועיימתי בשב"ב שב' דים ריחי' לנוי מידגלי קרת דמשרת לע"ב דחו' ב"מ הה ריקה לה לחסור מה"ת ה"ב מטעם מבטל"ב דלה כתם"ו דמ"ב חדוקה משטם דש"ל לרב ליית כטעמא מה"ת וח"ם שב' בש"ב דיש רחי' ממשרת דלריך נמ"ב ת"ב לייתת מהיכי תיתי דהוה מן המובה מבל לריך י"ל מן לב"ש ליית מדרבקן ת"ב י"ל דסוגי' דפסחים לה לחמר טעמי' דרב משום מין במינו דקך סוגי' דב"מ בדרבקן בטל וקך המחי בסי' תקע"ח דקך ס"ל לריבה כתם' וכחיש ע"י"ם וקן הוה לריך דשקק קוף ס"ו מב"מ במשה דרבה מבי ס"ל בש"ו דף ס"ו דחיתן ותמיהת דשמי וקשה הה ריבה בחולין דף ל"ז חמר רבה מפ"מ דליבה למיקה חטעמא כנון שמוטת הגיד כמי וקשה הה רבה לדעת הריף ס"ל מב"מ במשה חלה ע"ב בדבקן מב"מ לה בטל :

אמנם ל"ל דרבה כוחיש לה חסיק מרב דחמר דף ק' בחולין כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עלמו ל"ל נאוסרת כל החתיכות משום מינו דמי מוכח דחפי' בדרבקן מב"מ לה בטל הכל חב"ע רק מדרבקן חמאם זה שחמר ריב דרב שייכי כטעמי' דס"ל מב"מ לה בטל והכי"ת מכך דף ק' דמהתם מוכח מב"מ חפי' מדרבקן לה בטל ס"ב לומר נם ברים חב"ע שהוא רק מדרבקן לרב חסור משום מב"מ חבל חין קי"ל מב"מ בטל משום דס"ם הרי"ן בשם תלמודיו דהרי"ף חזר וס"ל מב"מ בם' ולכאו' מוכח מהלן דס"ל דחין לה קי"ל כרב דחי' מב"מ לה בטל חפי' מדרבקן לה בטל כדמוכח דף ק' בסב"ל וס"ב הה לחמר רבה חולין מב"מ בנון שמוטת בל גיד טעמי' דרבה לחו משום דס"ל מב"מ במשה חלה בדרבקן בם' חלה טעמי' דרבה משום מב"מ בם' חפי' בדבוי :

(ז) **והנה** י"ל בשוט עוד מה שקשה על הריף דהה משוני' דפסחים מוכח דרב לחו משום מב"מ חוסר י"ל דלהך טעמי' דריף דרב דוקה משום מין במינו חוסר ס"ל לשוני' דפסחים ס"ל לנוי שב"ם משהוה חסור ולכך חסור לכתחלה וכחמורתי דס"ל פת שחפתו עם נוי חפור בכותח דריחת משהוה ליבה וחסור שב"ם לכתחלה וחע"נ דחין מכוין לבטלו מ"מ בין שחפתו בעין חחר כ' שב' ס"ם דחפור ל"ם דשם לפלוג בעלמא במב"מ כמ"ם במחב"ם כעין זה בפי' חמ"ז סק"ד חבל קי"ל כרבה בת חיסה לריף ורבה מתיר חפי' לכתחלה ורחת לח נרע ממשהו ומין דין ריח פחות ממשהו חמלי כי"ב מותר חפי' לכתחלה חע"ב דחפי' משהו ליבה חו חמרינן נם לנוי חפי' משהו ליבה שפיר י"ל דרב פליג דליבה משהו ומוסר דלטעמי' חזיל דמב"מ במשהו וח"ב חנן דקי"ל כלוי לריף למסקנת שב' דרב לטעמי' מותר ריחת חף לכתחלה חלה לפי"ז להך טעמת דשרי לריף חפי' לכתחלה לריף לחרן שבתחלת דבריו הה ב' הריף לנוי חסור לכתחלה לחידך טעמים דהה שללו קחמר דמשמע דוקה דיע' י"ל דלקיט שללו משום רב דחוסר חפי' מדיעבד פי' חות ע' .

(ח) **הנה** בב"י כ' וז"ל ולעניו הלבה כיון שהריף והרמב"ם ורוב המורי' מסכימים לדעת ה' הכי נקטינן להחיר בדיע' חבל לכתחלה חסור לנלותם במקום לר עב"ל ובני לפניהם בב"י חי חסור לנלותו בקמן סי' ק"ח כ' לנסון הב"י חסור לנלותו בחנור לר וכ' בד"מ וז"ל וכ"ל מדבריו דלה בפת שחופתו עם בשר מותר לחכול בחלב דזו מקרי דיעבד כמ"ם רבינו לעיל סי' ל"ז בשם הרשב"ם דזה מקרי דיעבד ותע"ב דב"י כ' בשם הריף והרמב"ם בסי' ל"ז דזה מקרי לכתחלה הוחיל ומשבר לחכול הפת עם בשר מ"מ מסתע לעניו הלכה נקטינן דחין לחלק כין זו לשחר חסורין ובדעת המחירין כה"ג כמו שנתבחר לעיל סי' ל"ז מדב' הב"י משמת דיע' שרי (ומלשון שייך דיע' בפת עם נוי חע"ב כשבשר חפתו שרי בדיעבד) ועוד דכולל יחד דעת הריף והרמב"ם עם דעת שחר סמורים וב' שהם מסכימים לדעת הרוב המורים דהיינו שבדיעבד שרי לחכל בחו"ה כלל ל"ע פשק דעת הגחפה עם משטידת חסור לחכול בכותח זה מקרי לכתחלה עב"ל ופי' בחו"מ בזה שפשקו הריף והמ"מ דפת מקרי לכתחלה מזה לה הבריע כלום שבשי בזה לה הסכימו דעת הרוב המורים עב"ל :

ודברי ד"מ קשיח דהה דברי ב"י שב"ב בשם רוב המורים הם המחירין שב' הטור בשם רשב"ח בחו"ם הד"מ שהם המחירין הפת דסור דיע' וז"ל כמבואר בחוה"ק ומבואר בחורך בחה"ח דקך מחירין חפי' לכתחלה בשר שחוטה עם בשר נבלה חפי' לכתחלה וקדחי' בירושלמי ורשב"ח כ' דים לחום לרחשונים לחסור לכתחלה חבל בחלק בפת עם לני לחפות לכתחלה חסור ובשבשר חפי מקרי דיע' מזה לח דברו המחירין ודברי קו' לדוכתי' החיך פשק הב"י בכנד הריף ורמב"ם דס"ל דחפי' שבשר חפה הפת עם לני מקרי לכתחלה וחו"ח שב' שחין הב"י מכריע ניחח שברי מכריע וכ' בדיעבד שרי ועוד קשה על הד"מ דהה בש"ע פשק כחן דחסור חפי' בשר חפה הרי חפי' שבשר חפה מקרי לכתחלה וכמ"ש הש"ד כחן פשק"ד הרי כולם ס"ל כחו"ה שב' הד"מ וכן דעת רוב פוסקים מחרים כמ"ש בחות ה' מתום, ורמ"ם וס"ל ובחות בשם מהר"ם ר"ב בשם הרשה פוסקים וילח לנו מזה דים מחירין שב' הטור מרשב"ח מחירין חפי' לכתחלה לחפות עם לני חיינו המחירין ברשב"ח ריחח חפי' בשחר חפי' לכתחלה כיון ברשב"ח לח מלינן חילוק זה בין לחפות לכתחלה ובמו דשרי לכתחלה ובמו דשרי לכתחלה עם בשר שחוט כך מותר לדעה זו לחפות עם לני לכתחלה ושה דקקט הטור המחירין בבשר חפה הפת עם לני ולח נקיט רבותי' יותר דמותר חפי' לכתחלה לחפות חת הפת עם לני ים לומר דנקיט כן לדעת החוסרין שבם חסורין חפי' בבר חפו עם לני ובמשך שחר הבמ' דמירי בשבשר חפו ומה דסיים הטור בשם רשב"ח ים מחירין וכן נרחה ב"ב וכ"ם רש"י דרים לחו מלתח ומותר לחכלו בחלב

ומרחם ותוס' משמע דרש"י מחיר חפי' לכתחלה כמ"ם חות ה' :

ומדב' הרשב"ח וכן נרחה משמע דמסכים דמותר בפת עם לני חפי' לכתחלה וח"ת הה פרשב"ח בתה"ח כ' והם דברי מלחמות וכ"ב הר"ן די"ל מהך תמורתי דחסרו חת שחופתו עם לני חין רחי' דריחת פעלמא חסור לכתחלה דדוקת בבב"ח עבו הרחקה יתירה חו בב"ח מחניב ריחת חבל בשבר נבלה בשר שחוטה חפי' לכתחלה שרי ח"ב חחך מחיר בפת שחופתו לני חפי' לכתחלה יש לומר הה מבואר במלחמות ובתה"ח שבתבו כן ליבב שמע רחי' מהך תמורתי דחסרו בפת עם לני לחכול בכותח דסלכה ריחת מלחת ותי' דים לחלק כין בב"ח לשחר חסורין חבל חינו מוסכם שבן סהלכה דהה כתבו המלחמות ותה"ח חפי' כ"ל דחין חילוק כין בב"ח וס"ל כרב לה חלכתח כותי' דקי"ל ריחת לחו' מלתח ופת שחופתו לני מותר לכתחלה ח"ב לסלכה מסכים בתה"ב כתב' דחין חילוק כין בב"ח לשחר חסורין ומותר חפי' לכתחלה וכן הביח העור הים מחירין ונכן נרחה ולה כ' כחן העור דים לחום לחסור לכתחלה ולדעת זו מסכים הרחשונים כ"ש בסק"ח שמדמין פת שחפתו עם לני לדרב שללתו בשר נבלה עם בשר שחוט ולה מחלקו פת עם לני שחנו מסום דסוה לכתחלה ס"מ ח"ב למה דקי"ל דלה כרב פת עם לני מותר בכותח חע"ב לכתחלה ח"ב לחפות לכתחלה

נמי מותר :

ונראה דד"מ נמשך אחר מסחת שלו בב"י שב' אבל לכתחלה חסור לנלותו לשון יחד דהייט לי עם פת הלכך מחלק הד"מ נם

בלי עם פת בין לכתחלה ודיעבד שכבר אפה אבל אחרי שבי"י מונה הלכתא דידי' על לשון תוה"ק שכ' לכתחלה אסור ללוש א"כ קאי על בשר נבילה עם בשר שחוטה וכ' שפיר אסור ללוש אבל בפת עם חלי י"ל גם לב"י הוה פת שאפו עם חלי כבר דק לכתחלה א"כ דמתיר שרי נמי לכתחלה לאפות פת עם חלי:

(ט) **משיל** אות ד' מדמתיר רבא בבת תיהא ש"מ דאפי' משהו לא חשיב ריח ראי' שכ"כ בפרמ"ג כן בש"ך סי' ק"ח סקי"ד

והפ"מ הקשה עליו דבת תיהא בעינא הוא מריח ואמאי שרי אע"כ טעמא דהיין מזיק לו כמ"ש תוס' בע"ז וא"כ אין ראי' ע"כ ול"כ דוקא תוס' דס"ל ריחא מלתא תירלו שאני בת תיהא דמזיק משו"ה שרי אבל אנן דקיי"ל ריחא לאו מלתא וכ' רש"י וריף ראי' מוכח בת תיהא וא"ת דגם אנן ס"ל סברת התוס' דמשום מזיק מותר אפי' הוא בעינא א"כ מנ"ל ראי' מרבא דריחא לאו מלתא דלמא ש"ה דמזיק אפי' לשיטת התוס':

וראי' א"כ בהגר"א סי' ק"ח סק"כ מ"ש הרמ"א אמן ריחא אסור דמשהו איכא דלריף ליתא דמביא ראי' כלוי מב"ת והם אי' לאיסורא בעין כ"ש בתערובת כיון דבעינא לא אסור כלל אבל לתוס' דס"ל דלא תלי' רבא דמתיר משום דמזיק אסור בתערובות ע"כ וא"כ יפה הקשה פמ"ג דהא דינו דרמא רך לתוס' ולתוס' ל"ק דש"ה דמזיק אבל קשה הא אנן קיי"ל כריף ריחא ל"מ מב"ת וא"כ אפי' משהו ליכא א"כ מזכי רמ"א שטרא לבי תרי דפסק לעיל כריף דריח לאו מלתא וטעמי' דריף כרבא מבת תיהא וכיון דשרי בעינא ליכא איסור כלל זהו י"ל ג"כ כוונת מהרי"ל דאפי' משהו ליכא בריח ולפי"ז קשה אמאי ריחא אסור לכתחלה לריף כיון דאפי' משהו ליכא אע"כ כמש"ל דלהלכה ס"ל לריף דאפי' לכתחלה שרי ושכ"מ מרבא והגר"א כ' שם סקמ"ה דש"ע דאוסר לכתחלה היינו כריף וק' מסק"כ הנ"ל שכ' דאפי' משהו ליכא בריחא ולא חשיב איסור כלל וכ"ל ליישב המרי"ל תחלה הביא ראי' דריח אפי' משהו ליכא והביא ראי' מדפריך לרב מה אפי' גדי זטלה דלמא קמ"ל אפי' גדי וטלה דמין בשאין מינו הוא אפי"ה אסור והפ"מ דוחהו שם דהא תני אין לולין ולכתחלה אין חילוק בין מב"מ ובין מבשא"מ וכבר כתבתי לעיל שכן תי' הצל"ח וישבתי ראיות מהרי"ל וא"כ לראי' זו מוכח דאינו משהו דאל"כ יהי' גדי וגדי אסור משום מב"מ וכיון דליכא אפי' משהו גם בחמץ דאסור במשהו מ"מ ריחא מותר אמנם אולי יש לדחות דהנה תוס' דף ס"ו ע"א כתבו היש מפורשים במב"מ כיון דמשהו אסור כטנ"פ אסור ותוס' חולק דמב"מ עדיף דמשהו הוא משהו בעין ולכאו' לפי סברא זו י"ל בחמץ בפסח דמשהו אסור משום חומרא דחמץ כמ"ש בב"י סי' תמ"ז וה"ה נטל"פ אסור משום חומרא וא"ש קו' מהרי"ל מאין לולין שני פסחים על תוס' דריחא משהו איכא דא"כ מה פריך מה אפי' לימא דאתי' ברייתא כמ"ד מב"מ במשהו וא"כ א"ש האפי' ל"מ גדי וגדי דשוה מב"מ דלפי"ז לא קשה במין במינו דלריך להיות משהו בעין משא"כ ריח לא חשיב כמשהו בעין ומ"ש תוס' דאסור בחמץ ריח כמשהו היינו משום חומרא דחמץ דאפי' נוטל"פ אסור ה"ה ריח אסור על זה קשה קו' הב' של מהרי"ל אמאי בייי"כ בת תיהא שרי ריח נימא כמו ביי"כ דאסור במשהו משום חומרא דע"ז כן י"ל לאסור ריח משום חומרא דע"ז:

והנה לפי"ז אין ראי' מתוס' ע"ז בכל אסורין ובב"ח אסור לכתחלה לאפות פת עם צלי משום כיון שכ' תוס' דעכ"פ משהו איכא הוה מבטל איסור לכתחלה י"ל דתוס' כ' כן דוקא בחמץ אסור משום חומרא דחמץ דאפי' דגרע ריח ממשהו בחמץ אפי' משהו גרוע לאסור דהא אפי' נוטל"פ דלא חשיב כמשהו בעין אפי"ה אסור בחמץ ה"ה ריח נמי אסור ולפי"ז לא קשה קו' הצל"ח בשם מהר"ל קאשווין על תוס' ע"ז בחמץ אסור אפי' שניהם כחושים דמשהו עכ"פ איכא למה נקיט רב בא' בחמן אפי' בב' כחושי' אסור לרב דס"ל מב"מ במשהו וכן קשה התוס' פסחים ד"ה נימא תיהוי תיובתא דרב מברייתא והקשה תוס' דלמא מיירי בשניהם כחושים וקשה הא בברייתא תני אין אולין לכתחלה ושפיר פריך בשלמא ללוי שכ' תוס' דמותר אפי' לכתחלה א"כ אפי' משהו נמי ליכא אבל לרב אסור אפי' בשניה' דמשהו עכ"פ איכא ולהכ"ל א"ש דתוס' לא כתבו דאסור ריח משום משהו דוקא בחמץ בפסח משום חומרא דחמץ וקל:

(י) **אחרי** כל זה נלע"ד דמ"ש בש"ע כאן לאסור לכתחלה פת שאופאו עם צלי לאכול בכותח משום דהוה לכתחלה מכ"ש דאסור לכתחלה לאפות פת עם צלי כדי לאוכלו בכותח כ"ל כיש שעת הדחק לאפות ב' פעמים זה אחר זה אן משום טירחא או דוחק הזמן או הפסד עצים ומותר לאפות פת עם פשטידא של גבינה לאכול בה בשר ויש להם על מה שיסמוכו מכ"ש כשאופין בפ"ש לחמים על שבת עם קוגי"ש דלריך הזמן להכין לכבוד השבת לפי מש"ל הפוסקים רבים הראשונים שלא ראו ולא הביאו בעלי ש"ע וכתבתי דמה שאוסר הב"י בשם כמה ראשונים דלריף ג"כ שרו לכתחלה הנה שיש לי תרולים אחר לריף דאוסר לכתחלה מ"מ ליתא יותר להשוות הריף עם רוב הפוסקים דמותר אפי' לכתחלה עם כל הראיות שכתבתי בפי שאינו מאי לאכול הפת עם בשר רותח או להיפוך בחלב רותח פי' שיבוא לידי איסור דאו' וי"ל דהוספים לא אסרו אלא בכותח שהי' פותתין לאם בכותח רותח ועיי' בסי' שאחר זה סניף אחר להתירא בתנורים שלנו ומש"ל אות ו' דריחא רק מדרבנן אסור ראיתי אח"כ שגם פליתי סי' ק"ח כ"כ וא"ת האיך שרי לכתחלה לאפות פת עם פשטידא של גבינה או איפכא משום דקיי"ל ריחא לאו מלתא אפי' לכתחלה הא מכל מקום אסור מפסס שכ' הרמ"א לעיל ע"א בשם הגה"י דאין לאפות שום פת עם

שלאדען או פשטידא בתנור דחיישינן שמא יזוב מן השומן על הפת הנה אדרבה דין זה קשה לי מן הפוסקים תוס' דס"ל ללוי מותר אפי' לכתחלה וכ"פ רש"י כמ"ש בשם ס"ד ורמב"ן ורשב"א ור"ן ובירושלמי ומהר"מ ר"ב כמש"ל בשם פוסקים ראשונים והפוסקים שכ' שדעת הריף דאסור עכ"פ לכתחלה לא כתבו רק משום ריח משמע משום שמא יזוב לא חיישינן ואפשר לחלק בין סמוך חיישינן שמא יזוב אבל ברחוק לא חיישינן עיי' מ"ש סוס"י תרכ"ע נמי קשה מה מקשו למב"ן ורשב"א ור"ן מן ירושלמי דמתיר הא יש לומר דמ"ש הריף לגמ' דידן אסור לכתחלה משום בגמ' דידן שאלאו קאמר דלמא משום שמא יזוב אסור לכתחלה וירושלמי לא מתיר אלא ברחוק ול"ע וי"ל בדוחק דפלאדן ופשטידא יש שומן הרבה בהם ולף בשומן ע"כ חיישינן שמא יזוב אבל בשר שמן אינו שומן כל כך ולא חיישינן לשמא יזוב והוא ג"כ דוחק דבשר שומן מאוד לא עדיף מפלאדען ופשטידא וגמ' סתמא בכל בשר שומן מיירי ואפי"ה הפוסקים הנ"ל מתירין אפי' ומי שבידו להכריע יכריע כהנ"ל נראה דאין לחוש הנלע"ד כתבתי י"א וראי' בהג"ה ס"ד בע"ז דף ס"ו שכ' רק וטוב לזהר שלא לאפות פת ופשטידא שמא יזוב אבל מדינא מותר כמו שהוכחתי מהפוסקים ראשונים ולא כלשון הרמ"א לעיל שכ' לעיל אין לאפות פת עם הפשטידא שמא יזוב דמשמע מדינא אסור וכ"מ דבשעת הדחק וטירחא אין לחוש ועוד קשה דש"ע כ' לקמן שאם הכלי מכוסה או הפשטידא מותר אפי' בתנור גר ומדלא כ' שם הרמ"א דברי הגמ' דחיישינן שמא יזוב משמע דס"ל בא' מכוסה לא חיישינן שיזוב וז"א בהג"ה משמע דאפי' א' טוב ליזהר שלא לאפות פת עם הפשטידא שמא יזוב וכ"מ בתוס' דלא אסור אלא בנוגעין זב"ז וכ"כ בפסקי תוס' שם אם ילא שמנונית ונוגעין זב"ז משמע דבלא נוגעין אין לחוש:

וראי' ברוקח שג"כ מתיר ריחא אפי' לכתחלה כירו' וכ"כ בשם ריב"א והא דאמר שאלאו להודיעך כחו דרב וכ"כ מהרש"א וקשה דה"ל לאשמועינן ללוי דאפי' לכתחלה מתיר דכחו דהיתרא עדיף וי"ל למש"ל דריחא דרבנן י"ל כמ"ש הצל"ח ריש ביצה בדרבנן כחא דאיסורא עדיף וא"ש וכל הפוסקים הש"ע וכ"כ לא הביאו כל הפוסקים האלו ועי' בסימן הסמוך באות ב' שרוב גדולי פוסקי ראשונים שלנו מתירים בתנורים שלנו אפי' לכתחלה אפי' למאן דס"ל ריחא מלתא ועי' פר"ח סי' ק"ח שהפריז על המגדה שמקיל אפי' בתנור קטן סתום וד"ח וח"י סי' תמ"ז ס"ק י' שדעת הריף אפי' לכתחלה הנס שטעמו אינו כ"ל מ"מ כ"ל דעתו לכניף:

סימן תרס"א

(א) ביאור דברי תוס' פסחים ד"ו דעריך הגה יוצא מהם תנורים שלנו אפי' לכתחלה אפי' בב' איסורין (ב) צ"ע על הש"ע ושאר פוסקים אחרונים שכ' דצריך להיות פיו פתוח וי"ב עשרונים שהוא כנגד רוב גדולי פוסקים שלנו וכ' די"ל דמ"ש הטוש"ע כתוס' ע"ז פיו פתוח היינו לאפוקי אם הוא סתום וטיח בטיט (ג) ביאור דעת רא"ש וטור במחזיק י"ב עשרונים מותר אפי' סותם פיו ובפיו פתוח מותר אפי' לכתחלה בסתם תנורים שלנו ולא כאו"ה דס"ל דתנורים שלנו הוה יותר ריחא שהם מכוסים למעלה ואוסר בתנ"ר שאינו מחזיק י"ב עשרונים אפי' דיע' ובגדול י"ב עשרונים ופיו פתוח אסור עכ"פ לכתחלה דהא הרא"ש מביא ראי' להיפך ומבואר מרא"ש דפיו סתום לא מקרי אלא בטיח בטיט או סתימא מעלי' א"כ בהטמנה שטח בטיט אפי' תנור גדול מחזיק י"ב עשרונים אסור אפי' דיע' בלא הפ"מ אבל מה שמעמיד הדף בפי התנור מקרי פתוח ומותר אפי' לכתחלה דהא להרבה פוסקים מותר לכתחלה בסתם תנורים שלנו שאין מחזיק י"ב עשרונים וגם לא הזכירו שצריך להיות פיו פתוח ומהיות טוב יתן הפת למעלה בתנור והפשטירא אצל פי התנור לפנים ויתן אפר בינידם שאם יזוב לחוץ יזוב לתוך האפר (ד) בפר"ח ות"י ס"ל אפי' בחמץ אפילו משהו ליכא ולא כרמ"א וישבתי בתוס' נ' סותר דבריהם אי איכא משהו וכ' בישוב דתוס' לא כ' דאוסר בחמץ כולו אלא בנוגעין זב"ז וישוב בזה קו' הצל"ח על תוס' ע"ז אי איכא משהו למה צריך לרב א' שמן הא רב ס"ל מב"מ במשהו (ה) ישוב לש"ך וט"ז דכ' בב' כחושים אפי' לכתחלה ונ"ל דסמכינן אבדיקתנו בין כחוש לשומן (ו) ישוב דבעי' תוס' מ"ש ה"ה עם בשר נבלה בת"נ אין לחוש דמאי שנא בב' אופנים:

בש"ע אבל בתנור גדול. הנה בתוס' פסחים דף ע"ו ד"ה אסרה כ' ר"ת פסק כרב ורבא נמי דשרי בבת תיהא ע"ז דס"ו מלי סבר כאתי' ושם מפורש בתנורים גדולים שלנו נראה דמותר לאפות לחם עם אותו פשטידא הוהיל ומכוסת היטב הוה כעין כ' קדירות ואפי' עם פלאדכאם [ופשוט שכך לריך להיות] אלא שיש להרחיק [ר"ל שלא יהי' נוגעות] אין נראה לרבי שיהי' שיש אויר מרובה בתנור והבל מתפשט עכ"ל והובא בב"י ובתוס' ע"ז כ' תוס' בזה"ל אבל בתנורים גדולים שלנו אין לחוש לריחא ובלבד שלא יהי' פי התנור סתום ואין לחוש אם אפו פשטידא של בשר עם פשטידא של גבינה בתנור א' ובלבד שלא ינגעו זה בזה או עם האיסור פי' כגון פשטידא של נבילה אין לחוש עכ"ל מזה נראה דלא לריך בת"נ

כת"ס סימן מכוסות נ"ל כמ"ש תוס' פסחים ועוד בסוכות סרי חפי' כתנור שלהם כיון שכל קדירות חלח כ' נ"ל כפסחים לו בשאר מכוסות היינו נמי שם מכל מקום נהוג חי"ל להיות מכוסות כיון דהשכל מחשבם בכל המנוי אפל מכוסות סרי חפי' כתנור קטן כמ"ש בס"ע כלן כת' מכוסה יפה מותר חפי' כתנור קטן :

אמנם הנם כתוס' פסחים חמר לטון לכתחלה מותר לחפות פת עם פשטידה וכ"ש ב' לטון דיעבד לח חפו חין למוש ויש לחלק הח כפסחים דחמיר לכתחלה היינו פת עם פשטידה מותר כתנור גדול וכמ"ש ד"ל פשטידה של בשר עם פשטידה של גבינה הוח דשרי לוקח דיעבד מכל פת עם ח' מבם מותר חפי' לכתחלה ממנם לטון תוס' פסחים דכולו בחדלה מיחתא גבינה עם בשר עם מכוסות ולח פת ופשטידה משמע דשכל שרי לכתחלה וכ"מ לטון רשם שכ' כתנורים שלנו חין לחוש ושאר פוסקים רשכוסב שלכתוב בשמוך ובטור כ' לחדי' דשרי וכן לטון הס"ע המותר ובן לקמן סי' ק"ח ס"ח חפי' עם חיסור ח"כ דשרי תוס' כע"ז שכתבו לטון דיעבד ליתא ועיקר דשרי חפי' לכתחלה :

(ב) **ומ"ש** הס"ע ופיו פתוח הוח ממוס, ע"ז דף ס"ו ורשם שם וכ"כ ר' ירוחם ועור לקמן סי' ק"ח ס"ח וכחן לח כ' הטור וכ' בד"מ שם דמקיל בכך"ח כחן וכדרישם שם כ' דל"ל חו פיו פתוח מותר חפילו כתנור קטן ולדידי דין זה ל"ע וגם מ"ש לעיל מ"ש עשרוים מאחר דרוב הפוסקים לח מלרכי פיו פתוח ולח י"ש עשרוים מכ"ש מ"ש הוי"ה כלל ל"ע להחמיר יותר כתנור שלנו ושם כי' הב"י ושאר פוסקים הביחו להך הרחשונים והי' מכריעים להחמיר נמי הוה קשה מאחר דרוב פוסקים שלנו פוסקים וירועים לח ס"ל הכי חלח שלח הביחו חותן הפוסקים ולח שקלי ועריף עליהם נרחו שלח עיינו חחריהם ולח רחו לפלוגו הלח המה ר"ת שם כ' הטור לף פ"ג הוה הרחשון שכ"כ חע"ב לפיהו פשק ריחח מלחתא ה"ד בתנור קטן חבל בגדול נקרח פורני שרי משום דרחב ולח הזכיר פיו פתוח וכן הוה בשמ"ג וס' ירחים מהרח"ח הובח כמרדכי כפי' ג"ה וסיים ואהחי שברח שמכינן לחפות פת עם לני כתנורים שלנו ואם לני של חיסור לכתחלה עד שהוח מכוסה בשלך ע"ל וכ"כ בחנודה שם כילר טוען והב"ח שם מה' מ"ח וכן שם כפי' ט"ו שם רחב"ן וס' ירחים ור"ת וס"ה ורקח שפי' י"ה ו"ד ורז"ה בשעל המחור ורשב"ם שחה"ח וקלר והג"ה ע"ז שם ח"ו והג"ה ח"ד ריש"ם ל"ה ום"ד שי' ל"ה לדעת ר"ת ושו"ת מהר"ם ר"ב סי' כ"ד ומכולם משמע דשרי לכתחלה ולח כהב"ה ח"ד שם חות ח' דמחמיר לכתחלה גם הוה לח הבינ כל הפוסקים הנ"ל ורח"ם ועור ור' ירו' כ' בחשו מהרי"ק דלח חשיבי רק כיחיד מפני שהעור כנו ורי"ו תלמידו ועוד דרשם ממך ממרי דשרי תוס' ע"ז חמנם בפסקי תוס' שם לח כחבו זה מ"ש תוס' בפיש לריך להיות פיו פתוח וכן בתוס' פסחים דף ע"ו ד"ה חסורה ובפסקי תוס' שם ג"כ לח מלרכי פיו פתוח והל הפוסקים המלו לח מזכירין שיעור י"ב עשרוים חלח סתם תנורים שלנו וסתם תנורים שלנו חין מחזיק י"ב עשרוים ואדרבה בהגח"ד שם כ' דתנור גדול חינו מלוי והגח"ד שם חות ח' דהכי נהוג ובדבר שחינו מלוי כ' ח"ך רש"י ח' ורש"י ק"ל לח שייך מנהג ועוד קשה דלח שייך בפפי' פיו פתוח בתנורים שלנו כידוע דמעמידין על פיו התנור בשעת חפי' הדף שסותמין בו פ' התנור שלח יצח החוש וילטן התנור ולח יחפה הפת ע"כ כ"ל מאחר שדברי תוס' הם דברי ר"ת ור"ת לח כ' לדריך פיו פתוח כ"ל דתוס' נ"ב ס"ל דמה שהעמיד הדף חצל פיו התנור עדיין הריח יולח וחשוב פיו פתוח ולח חתי לחפוקי חלח חס סותם הף הסותם פי התנור וטח סביבו בטיט חו נקרח פיו סתום כה"נ לכ"ע לחסור דהוה הטמנה דחסור לכ"ע חשום ריח כדחי לקמן סי' ק"ח ועי' בע"ז סי' ק"ח ס"ק כ' שכ' דסתם תנורים שלנו פתוחים וקשה הח סותמין בדף שסותמין פי התנור ומ"ש ח"ם דזה לח מקרי סתימה ועוד כ' שם בשם הגח"ד חלח שרי חפי' חין מחזיקים י"ב עשרוים ומ"ש כל הפוסקים הנ"ל הכי ס"ל :

וצ"ע חרמ"ח לקמן סי' ק"ח שכ' ומוהגין להחמיר לכתחלה חפי' בתנור גדול וכדיע, להקל חפי' בתנור גדול חרוך דלח כב"י ובשעו מהר"י מינץ ועור בשם רשב"ח שכן הסכמות רוב המורים והוח שיעת רש"י והר"י ורמב"ם ע"כ . הנה בהג"ה ס"ד כ' דמהוג להחיר בתנור גדול חפי' לכתחלה ומהחו"ח שמחמיר גם החו"ה לח הביח כל הפוסקים רשחוים דמחירין חפי' לכתחלה ולף החו"ה כ' דמחמיר משום שמביח דעת ס"ד דים מחירין יותר בתנור גדול פשיעת שלין לחוש לדברי ס"ד כנגד כל הפוסקים ומ"ש שהוח שיעת רש"י וריף ועור בשם רשב"ח הנה בתנור גדול כ' בפי' הרשב"ח ניחה"ח ונקלר למותר חפי' לכתחלה ובתנור קטן כבר כתבתי בסי' שלפני זה להיפוך שדעת רש"י ורוב הפוסקים ורשב"ח מחירין לכתחלה ע"ם חות ח' כ' ואות ח' וגם יפחבי להריף דס"ל הכי :

(ג) **הנה** מש"ל לחוש, ולרח"ם ועור ור' ירו' שכ' דלח חשור ריח חלח בתנורים שלהם שהי' מכוסים דהינו בעיט דרח"ם כ' כדחי' בשבח דף י"ח ושם מ' דשריק לי' בעיט בדברים דקחמ' לי' דיקח ואפשר חפי' דלח קשה דיקח מ"ש סגור וחתום הי' למעלה בשתח שלח יצח החוש ובזה נפחה דעת הש"ד וכתבו החו"ה בסי' ל"ע בכלל ומחמיר כוותי' דתנורים שלהם מריף מתנורים שלנו דשלהם פתוח למעלה ואין ריח נכנס בשניהם מזה לזה ותנורים שלנו גרוע דמכוסה למעלה ואפשח מן הלד מרחי' שהביח הרח"ם מפ"ק דשבח שהי' מכוסה למעלה בין שהי' פתוח למעלה הי' כיסוי בשתימה עוקה וחפי' עוקה בעיט חו סגור ופתוח כביב ולפי"ז

יש לומר חח דכ' הפמ"ק הטיעור חמור גדול כ"כ עשרוים סיינו דוקח בעיט כעין הפמלח חו שסחוש היטב וחפי"ה מכבי בינו שהוח גדול ב"כ :

מעתה ח"ם דלח כ' הטור כחן לריך להיות פיו פתוח לינו כיון שכ' כלן שיעור גדול שלנו במחזיק י"ב עשרוים לריך שמפשט כמ"ש רשכוסים פ"ל טעם זה לחוד חי"ל להיות פיו פתוח משח"כ לקמן סי' ק"ח מיירי בסתם תנורים שלנו שבי בפיו פתוח ומה שהעמיד הדף לפתח התנור מקרי פתוח ומהני בשא"ל דיפה דקדוק קדרישה מטור לקמן סי' ק"ח דמחדח סגי חו גדול י"ב עשרוים חו פיו פתוח הח"כ קשה דיוקיף מהדדי בטור [ול"ל דיותר קשה בר' ירו' שכ' כפי'] בלרישה כ' דלח חסר רב ריחח חלח בתנורים שלהם קטנים והי' למעלה מכוסה משמע דוקח בתרתי לריעותה חסור והחיך כ' בסיפח דתנורים שלנו לח שרי חלח בתרתי לטיבותי גדולים וגם פיו פתוח ח"ו דבסיפח ל"ל ג"כ חו פיו פתוח בחדח לטיבותי מחיר וגם בחו"ה כלל ל"ע כ"כ חלחם בפיו פתוח לחוד סגידחלח דחיכח כדיע, מחיר הרחש בפיו פתוח וז"ח דהח הרח"ם שכ' חין לחוש משמע לכתחלה וכמש"ל שכל דעת כל הפוסקים ממילח חין רלוי דממ"ש רמ"ח בסי' ק"י מחו"ה דחפי' בתנור גדול חסור לכתחלה דחיכח לטיבותי' חזיל שכ' דתנורים שלנו כיון שמכוסה למעלה נרע מתנורי' שלהם והרח"ם בפיו פתוח לח מחיר ח"ח בדיע, וכ"ז ליתח דרחש כ' רחי' מפ"ק דשבח דתנורים שלהם הי' מכוסה וכן דעת כל הפוסקים הנ"ל דתנורים שלנו שהם גדולים עדיפח ומותר חפי' לכתחלה וח"כ משמע חפי' דומי' דקטנים שלהם הפוסקים מחירין לכתחלה ח"כ עכ"פ בפיו פתוח שכ' הרח"ם דחיכח חרתי לטיבותי' דשתם תנורים שלנו גדולים וחי"ל י"ב עשרוים וחיכח נמי פיו פתוח שפיעת דשרי חפי' לכתחלה והנה הרח"ם כ' חבל בתנורים שלנו ופיו פתוח חין לחוש והניח בחי"ט דתנורים גדולים ולכ"ל חי"ל להניח דס"ל לרחש בחדח למעליותא כני דהיינו כשהוח גדול והיינו מחזיק י"ב עשרוים דוקח וחז חפי' חין פיו פתוח מותר חבל בפיו פתוח חי"ל גדולים י"ב עשרוים חלח חפי' כתם תנורים שלנו חין לחוש ועכ"פ מהיות טוב יש לעשות כמ"ש בלקוטי מהרי"ל שכן נקיי הדעת עושין שמוסיפין הפת למעלה בתנור והפשטידה לפניס חצל פיו התנור :

ול"ל ליתן חפר בניהם שיהי יוב לחון יוב בתוך החפר :

(ג) **לפי** מ"ש דתוס' ס"ל בת"ג מותר חפי' לכתחלה בתנורים שלנו משום דחפי' מבשו ליכח ח"כ בחמן ג"כ לח חסור ולח כרמ"ח דחוסר בק"מ ובח"מ סי' תמ"ז ריחח בפסח ובחכורי סי' תמ"ז קק"י יבשבתי ופרשתי שם בתוס' פסחים פי' חחר חמנם כעת שרחו שפוסקים רחשונים שהבחתי דס"ל בת"ג מותר חפי' לכתחלה ח"כ חפי' מבשו ליכח וח"כ גם בחמן מותר ופר"מ וח"י שם סק"ז דפסקו דלח כרמ"ח חמנם ח"כ קשה מה שהקשיתי שם תוס' מתחלה ס"ל בתנורים שלנו מותר חפי' לכתחלה הח בסוף דבריהם כתבו בחשה הטמנה בתנור חסור בתוך הפסח חלמח דס"ל דליכח מבשו וע"ז התוס' סומך הרמ"ח לחוסר ריח בחמן :

ונ"ל לייישב דהנה פליתי סי' ק"ח סק"ה כ' דלמה כ' תוס' בתנורים שלנו חין לחוש ובלבד שלח נוגעים מה קמ"ל פשיעת דע"י נגיעה לחסר כדי נטילה ותי' דתוס' ר"ל שע"י ריח ונגיעה חוסר כולו ובפרמ"ג בשד"ך סק"ד חולק עליו דגם המרדכי כ"כ בפ' כ"ם והמרדכי ס"ל שם בפ' דחפי' ע"י נגיעה בתנור נמי חין חוסר חלח כ"ל וכ"פ בחו"ח בשע"ט סי' תס"ח ס"ל מהח לח קשי' דהמרדכי בפ' כ"ם הביח דעות דלח חסור חלח כ"ל מחמר דעה זו בחעשה שהשליך גוי ממך בתנור של מלות דעה מחרת הוה בשם ר"ת ור"ת כ' בנגע חסור משום דדמי לפת חמה וחביח פתוחה משמע משום ריח לחסור דחי ר"ק משום נגיעה חי"ל לדמות לפת חמה וחביח פתוחה חלח הח קשיח לסברת פלחי לח יחי' משכחת לני דחין חוסר בתנור רק כדי נטילה והוח דבר מדש דלח הוה להו למסתם חלח לפרש דהח דלני חוסר כ"ל דוקח לני של נבי בירה חבל לח בתנור חלח כ"ל ליישב כך דמשמו עכ"פ חיכח ריח חזק בכולי וח"כ ח"ם דתוס' דס"ל בתנורים גדולים מותר חפי' לכתחלה וחי"ל לחוש כ' תוס' חבל לריך לחוש לכתחלה שלח יגעו דלח חסור לכתחלה דמשמו עכ"פ חיכח בכולי ולפי"ז ליכח סתירה בתוס' דמ"ם בסוף בחמן חסור בריח דמשמו עכ"פ חיכח הוי דוקח בנגע זה בזה והסם מיירי תוס' בחטה שממלחת בחלה הי' נוגע וח"ם קו' מהר"ל קלסחוויטן ז"ל בלל"ח חתוס' זה דס"ל בחמן ריחח חסור חפ"ע דחמן הח רב ס"ל מב"מ דמשמו עכ"פ חיכח למה חמר רב דחסור דוקח בח' שמן הח רב ס"ל מב"מ דמשמו ולהכ"ל ח"ם דתוס' לח כתבו דחיכח משמו בכולי חלח כנוגעין זה בזה :

(ד) **עיין** ש"ך בסי' ק"ח סק"ח וכ"כ בט"ז וכ"כ בח"ח דבב' בחוסים חפי' לכתחלה מותר (ומי כתבתי בסי' תר"ם דרוכח לפוסקים דחפי' בב' שמים ס"ל דשרי להח רב נקיט ח' שומן והקשה פר"ח שם דלמח משום דיפבד נקיט שומן וי"ל להח רב ס"ל מב"מ בחשו ח"כ חפי' כ' בחוסים שני חסור דיע' ועוד י"ל לחתי בב' בחוסים חסור ומי משום דחשו חח חין מכוין לבטלו ול"ל דח"ט לכתחלה חייסין למ"ד ריחח מלתח ח"כ בחייסים בחוסים דלח חמר רב להדי' דריחח מלתח חי"ל לחוש ובפלתי הקשה רמ"ח לקמן דפסק בחמן חסור ח"כ חיכח משמו עכ"פ דס' רמ"ח כריף חתום' ע"ז י"ל מריף ותום' נופייהו חין קשיח זולת מ"ש בפי' תר"ם דריף מחיר ריחח למסקנח חפי' לכתחלה חיינו חזיל לפסק דס"ע דחסור לכתחלה וכך ס"ל לריף בחמור בב"י שם י"ל דהח הריף מיירי בריח פיטום ות' שומן ומתום' נופייהו נמי לח קשה כמש"ל דתוס' לח חפקו בחמן חלח

במעטין מו כמש"ל דוקא בחמץ דאסור מטום מומרת דחמץ מפטו מ"ב אפי' ריח דקלים ממפטו כעין מטום מומרת דחמץ יש לאסור והפמ"ג כ' דאין לנו עכשיו בקיאין כין טומן לכטום לה מפמש הכי דמ"ב לא פ"ל לכ"ך לכתוב דפדי חלת מרחה כיון דאפי' כשמניח לה אסור חלת לכתחלה (מכ"ם נמש"ל כפי' תר"ם דרוב פוסקים וריף ורא כללא מחירוך לכתחלה אפי' כשמניח אמכיון אכקילותיו דחשכחן דאמכיון אכקילותיו כאן כלישם יולית מחתיכה לחתוכה כבחום כשר"ך סי' ק"ה ס"ק ח"י :

(ה) **ודרך** אגב מציגה לישב מה שדקדק החם"ז כחדושיו נפ"ו אחום' הכ"ל שהעתקתי שכאמו פ"ם עם כשר נכלה דאפי' שנת דשת דוקא כב"ח אקיל אום' דהוה דרכן לחום' לשיטתיהו שהדרין דף ד' דלי כב"ח לה אסור מ"ת קמ"ל אפי' עם כשר נכלה דהוה מה"ת נמי אין לחום אז י"ל כמ"ש כפ"י אקל"ח דאום' ס"ל כמ"ד סי' ל"ח ניר כ"ח אינו מ"מ זריחה לה ערים אניר לכך מיקל אום' קמ"ל אפי' כשכר נכלה לית לאסור אה"ת אפי"ה כחמורים גדולים אין לאום ויש ליישב בזה קו' אום' שהחים דף ע"ו אתרש"י שפי' דלוי מותר ריחה מודה לכתחלה אסור אה פריך אלוי אאין לוקין ג' שהחים דאין לוקין אכשעת לכתחלה ואפי' לוי מודה וי"ל הכא הכ' שהחים שיהם כיתר חלת לריך לאכלן לאנויו ליר מותר וריחה אפי' לכתחלה שרי ולוי לה אסור לכתחלה חלת כשכלם :

בזה שהקשה כ"י כאן אתשב"ה דס"ל לפי קדר שריך נו ריח יפכתי נכון כאיכודי לאו"ח סי' תמ"ז סקי"ב :

סימן תרס"ב

בחדרך אפשי שם לריף פי' ג"ה הקשה על הריף שכ' דרב דאוסר כשר שחושה שאן שלחו עם כשר נשילה דשריך כאידך דרב דס"ל מצ"מ כאשכו והקשה נשכ"ל כשליון וז"ל ועוד אכ"ל לריף לשידק דלוי כר' יוחנ ס"ל דלית לי' ריחה אלחה דלאו ר' יוחנ לשעמי' ובאיזו כגון כשר שאן שחושה עם כשר נשילה כאושה לית לי' ריח אלחה ופת חמה וחכית פתוחה דשלה כאיזו לית לי' ושאר אין לחלק בריחה בין באיזו ובין שלה באיזו דכל ריחה כאיזו אשוב לליכא למיקם אשעמא ורב אלפס לא אאר דאלת שריך כאידך אלה על דרך זה דכל ריחה אין באיזו הוי וכל דכר שאפי' כאלף לא כטל כריחה כשלמא סוף כשלקאן לא על דרך שהביאו הר"ן ז"ל :

ופי' כאש"ו דכריו כאדושיו לע"ז דרב ולוי פליגי כאב"מ ואיזו כאשכוע דמשמע דאפילו אשר אין שם הקשה כיון לנוי אב"מ נאי כאיזו איזו ריחו לאו אלחה אלא אי"כ אשיר לוי כר' יוחנ ס"ל וכאדושו איזו כאשכוע דשלינו לאו אלחה אי"כ אשיר לוי כר' יוחנ ס"ל לכוונות אש"ה אלת כ' אדרכה דאדו' אכשי שם ס"ל לנוי נאי ס"ל אב"מ כאשכו דאלי"כ אלת כאב"מ כאשכו שליני אאלי אלינו כאן כריחה לשלינו כשך שלונתה כשלמא כאב"ב כאשכו כי"כ כ' כאחש"ם סי' אמ"ז שק"ד אז נוי נאי ס"ל אב"מ כאשכו אלת כאן שליני אי ריחה אשיב ולשך הקשה אי"כ אב"ל דר' יוחנ כנוי לשמא נאב"מ ר' יוחנ ס"ל כרב דשב"ם אשכו אי"כ :

ונ"ל כוונת אי' אפשי שם דאאן דאאיר כאין כאיזו יותר אאיזו אינו ס"ט כאיזו אינו כיון דאשער לאיקם אשעמא ע"כ כאקים אשם ושלה ארנים כשל אשה"כ כאיזו כיון לליכא למיקם אשעמא אסור אפי' אשכו . ואי"כ לרב ור' יוחנ דס"ל אב"מ כאשכו וכן ס"ל לנוי כשלמא כהב"ל נס כאיזו אינו אסור ריח אשוש אריחה ג"כ ליכא למיקם אשעמא אשום כיון דליכא ריח אשר כשר קשוש דליכא שם אז אשער לכאמת הוה שם ה"כ לרב אפי' כאיזו אינו כמי אסור ריח ולוי ס"ל שם אב"מ ל"ב אשום דאב"מ ס' אחזיק חכירו כשמת ושם האיסור לה כשל אכל ריחה לנוי אוסר כין כאיזו כין שלה כאיזו דריחה כשלמא הוה ואי"כ לנוי אפי' אשכו ה"כ לנוי כשל דשר שאפי' כחלף ל"ב אמי דק ריחה כשלמא הוה ואין אוסר ולרב דס"ל ריחה אלחה אפי' כאיזו אינו אסור ולפי"ז לריף דפשק כלוי אפי' אשכו אמי ליכא ולשכי אותר לנוי אע"נ דס"ל כרב אב"מ כאשכו והוה ג"כ כאו אישכאי לריף דס"ל לאפי' אשכו ליכא ואי"ם ר' יוד כלוי אאור דר' יוחנ דס"ל ריחה אלחה אפי' כאיזו אמי אותר ואי"ם ר' יוד כלוי אאור דאין חילוק כריחה כין אינו לכאיזו אינו דאשכו ליכא חלת לרב אאור אשום דס"ל ריחה אלחה וכיון דליכא למיקם אשעמא אסור דזאו טעמא דרב אב"ב ל"ב אשום דליכא למיקם אשעמא וכ' אם כאם"ו וז"ל לפעל"ד דריח כלי אאיזו אאור ולפי"ז אותר להשים י"ם אל אשם כאכית י"ם אל אחת אחר שנפעל והוכשר כדאיזו כיון שאין ניכר כריחו אח"כ כי"ם אל י"ם אכל לאת כו יין ל"ל דאסור כיון דאגיעין נו ריח ט"ם עב"ד וב"כ לפי אידושו לאי' אאדושי אאפי אם וקשה דשאך כדין אחי' אל אחרון על הריף שאות יאיר כדבר וריף כשכרתו יאיר וכבר כאכתי שאין פי' אאש"ו סופל כדכרי אאפי אם וגם ז"ת מ"ם דלא ניכר הריח י"ם אל אאן כאל י"ם דאשום כעשם וריח ובאחרונים כא"ם סי' אנ"ת ס"ק מ"ב וכע"ז שם ס"ק כ"ז וא"י שם ס"ק מ"ם דכנים שפי' כאן י"ם גם אפשי לאו הנשלם כנלנ לנרום אכית שאור ואאוסת :